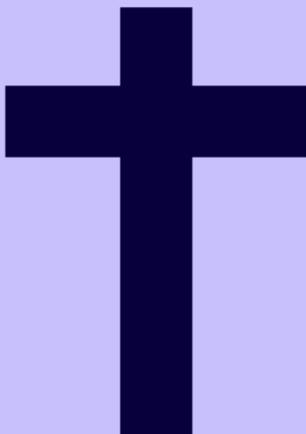

Nukën 'Ibu Diosan
ain unikama 'inan
ain bana

New Testament in Cashibo-Cacataibo
(PE:cbr:Cashibo-Cacataibo)

Nukēn 'Ibu Diosan ain unikama 'inan ain bana New Testament in Cashibo-Cacataibo (PE:cbr:Cashibo-Cacataibo)

copyright © 2011 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Cashibo-Cacataibo

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Cashibo-Cacataibo

cbr

Peru

Copyright Information

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Cashibo-Cacataibo

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-22

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 29 Jan 2022
c8d73d75-386c-5f5e-a601-116dba3dae9b

Contents

Génesis	1
Mateo	94
Marcos	171
Lucas	216
Juan	295
Jesuan Unicaman Ñu 'A	349
Romanos	417
1 Corintios	449
2 Corintios	479
Gálatas	498
Efesios	510
Filipenses	521
Colosenses	529
1 Tesalonicenses	536
2 Tesalonicenses	543
1 Timoteo	547
2 Timoteo	556
Tito	562
Filemón	566
Hebreos	568
Santiago	593
1 Pedro	601
2 Pedro	610
1 Juan	615
2 Juan	623
3 Juan	624
Judas	626
Apocalipsis	629

GÉNESIS

Nukèn 'Ibu Diosan kamabi ñu unio bana

1 Uniotabakin ka Nukèn 'Ibu Diosan uniokèxa, naíkamè 'ëo 'imainun me.

2 Me uniokèxibi mëníokèmapan 'ain ka kamabi parúmpapa manámi béánkibukè 'iakèxa. Usa 'ain ka Nukèn 'Ibu Diosan bèru ñunshin baka manámiax shaikibèkiankèxa.

3 Usa 'ain ka Nukèn 'Ibu Dios kiakèxa: Ka pékiti 'ikèn. Kiaxa kikèbè ka pékiakèxa.

4 Usai kikèbèa pékia ka Nukèn 'Ibu Diosan pékikè a upí isakèxa, upí iskin ka béánkibukè axa amo 'imainun axa pékikè aribi amo 'imiakèxa,

5 usai 'ia ka pékikè a nètè kakin anèakèxa, anèanan ka béánkibukè a imè kakin anèakèxa, usakin 'akèbè béánkionxa pékarakè ax ka achúshi nètè 'iakèxa.

6 Usakin 'atankèx ka Nukèn 'Ibu Dios kiakèxa: Ka achúshi xabá chairacha an 'umpaxkama ènananmiti 'iti 'ikèn.

Kikèbèshi ka usai 'iakèxa.

7 Usa 'ain ka Diosan achúshi xabá chaiira an bakakama bëarati 'akèxa: 'akèx ka xabá chaiira meu panaitsi tikimainun panaitsi axribi manámi bërúakèxa.

8 Xabá chaiira a ka naí kakin anèakèxa. Usakin 'akè 'ain ka béánkionxa pékarakè ax rabè nètè 'iakèxa.

9 Usa 'ain ka Nukèn 'Ibu Dios kiakèxa: Naí meu 'ikè baka ax ka anubia rakátinu tímèti 'ikèn, me èski mèratanun.

Kikèbè ka usai 'iakèxa.

10 Axa èskikè a ka Nukèn 'Ibu Diosan me kakin anèakèxa, anèanan ka axa tímèax 'ianèmè 'èosa 'aish rakákè a parúmpapa kakin anèakèxa.

Usai 'iá ka kamabi Nukèn 'Ibu Diosan upí 'ikè isakèxa,

11 isi ka kiakèxa: Me mèuküax ka bëtsi bëtsi chuku kóti 'ikèn: axa ènxèñu 'iti 'imainun ikama axa bimiñu 'i tuati akamax.

Kikèbè ka usai 'iakèxa.

12 Usa 'ain ka menuax bëtsi bëtsi xubi 'iruakèxa: 'irui ka xubikama axa ènxèñu 'iti 'imainun ikama axa bimiñu 'i tuati akama. Usai 'iá ka kamabi Nukèn 'Ibu Diosan upí isakèxa.

13 Usakin 'akè 'ain béankionx pékaratèkènkè ax ka rabè 'imainun achúshi nètè 'iakèxa.

14-15 Usa 'ain ka Nukèn 'Ibu Dios kiakèxa: Naí xabá chaiira kuman batsisa anu ka an me pékatikama 'iti 'ikèn, an imè 'ikèbi xabá 'inun nètè 'imikè, ax ka anun nètèkama 'unánti 'ianan, baritiakama 'unánan uisa nètèkama kara 'ia kixun 'unánti 'ikèn.

Kikèbè ka usai 'iakèxa.

16 Nukèn 'Ibu Diosan ka an pékati rabè 'akèxa: 'akin ka chaiira an nètèn pékati 'anan an imè pékati chukúma 'akèxa. 'Anan ka an imè pékati okin 'ispakamaribi 'akèxa.

17 Nukèn 'Ibu Diosan ka naí xabáchaiira kuman batsisa anu an me pékatikama 'akèxa,

18 an nètèn 'imainun imè pékati a ka nètè xabábèa imè biranantima okin 'akèxa, usa 'ain ka akamabi Nukèn 'Ibu Diosan upí isakèxa.

19 Usakin 'akè 'ain béankionx pékaratèkènkè ax ka, rabè 'imainun rabè nètè 'iakèxa.

20 Usakin 'atankëx ka Nukën 'Ibu Dios kiakëxa: Baka 'ukëmëu ka bëtsi bëtsi ñuina 'aisamaira 'uakamë 'ëoti 'ikën, 'imainun ka me manánmi nuanti pëchiñu ñuinakama uniti 'ikën.

Kikëbë ka usai 'iakëxa.

21 Nukën 'Ibu Diosan ka parúmpapanu 'iti ñuina chairabukama uniokëxa, 'imainun ka baka 'ukëmëuküax kaiti 'anubi 'iti 'anan ka ñuina pëchiñukamaribi 'akëxa. Usakin 'atankëxun ka Nukën 'Ibu Diosan upí isakëxa,

22 usakin 'akëxa upí 'ikë iskin ka Diosan an 'akë ñukama upíokin sinánxunkin kakëxa: Parúmpapanu 'ikë ñuinakama tuapati ka 'uakamë 'ëoi ka kait, ñuina pëchiñukamaribi ka tuapati 'itsaira menu 'iti 'ikën.

23 Usakin 'akë 'ain béankionx pëkaratëkënkë ax ka mapai achúshi nëtë 'iakëxa.

24 Usa 'ain ka Nukën 'Ibu Dios kiakëxa: Menu ka bëtsi bëtsi ñuina kaiti 'ikën: a rabukuti 'imainun ka a piti ñuinakama 'imainun a pitima raëkëma ñuinakama, 'imainun men nirikë ñuinakamaribi.

Kikëbë ka usai 'iakëxa.

25 Nukën 'Ibu Diosan ka ënë ñuinakama uniotankëx kamabi upí 'ikë isakëxa.

26 Usa 'ain ka kamabi ñu 'atankëx Nukën 'Ibu Dios ësai kiakëxa: Bëri kananuna nu iskësabi 'itánun uni unioti 'ain. Ax ka bakanu 'ikë ñuinakama 'imainun pëchiñu ñuina 'imainun a piti pitima ñuinakama 'ianan, ñuina raëkëma 'imainun men nirikë ñuinakamax ka an bërúankë 'iti 'ikën.

27 Usa 'ain ka uni unioikin Nukën 'Ibu Diosan asábi 'itánun nukëbënë 'imainun xanu uniokëxa,

28 Uniotankëxun ka upíokin sinánxunkin kakëxa: Bakë bëchipati kamina mekama tsitsirui 'uakamë 'ëoti 'ain; baka mëu 'ikë ñuinakama 'imainun manan nuánkë pëchiñu ñuinakama, 'imainun axa men nirikë ñuinakama aín 'ibu kamina 'iti 'ain.

29 Usokin pain a ñukama 'atankëxun ka Nukën 'Ibu Diosan kakëxa: Ka is mitsu kana menu kookë ikama ax tuáñu ikama 'imainun, 'ain bimi pitima akamabi 'inanin. Akamax ka mitsun piti 'iti 'ikën.

30 Aínbi kana ñuinakama axa men nikë 'imainun manan 'ikë pëchiñu ñuinakama 'imainun men nirikë ñuina akamabi kana menuax 'irukë in bimikama pinun 'inanin.

Kikëbë ka usai 'iakëxa,

31 usokin 'axun ka Nukën 'Ibu Diosan an uniokë ñukama upíra upí 'ikë isakëxa. Usaxa béankionx pëkaratëkënkë ax ka mapai 'imainun achúshi nëtë 'iakëxa.

2

1 Usokin 'atankëxun ka Nukën 'Ibu Diosan naí 'imainun me, anua 'ikë ñukama këñunbi 'akin kamabi sënëonkëxa.

2 Mapai achúshi 'imainun achúshi nëtën ka Nukën 'Ibu Diosan an 'akë ñukama sënëonkëxa, usokin 'atankëx ka tantiakëxa.

3 Usa 'ain ka mapai achúshi 'imainun rabë nëtë a upíokin sinánxuni a nëtëx ka upíra 'iti 'ikë kiox kiakëxa, a nëtën ka kamabi ñukama uniotankëx tantiakëxa.

4 Ënë banax ka usakin ka Nukën 'Ibu Diosan naí 'imainun me uniokëxa kixun ñuikë bana 'ikën.

Uni Edén kakë naësá menu 'ía

Usakin Nukën 'Ibu Diosan naíkamë 'ëo këñun me unioikin sënëonkë 'aínbi ka,

5 anu añu ñubi 'aima pain 'iakëxa, añu ñubi ka me mëuküax 'irukëma pain 'iakëxa, uñeribi ka Nukën 'Ibu Diosan 'ibumiama pain 'ikën an me chabóti, 'imainun ka an naë mënióti uni 'aima pain 'iakëxa.

6 Usa 'aínbi ka menuax mekama chabóti 'umpax shióbuaakëxa.

7 Usa 'ain ka Nukën 'Ibu Diosan mebi unisa 'inun 'atankëxun aín rëkinu rëxúnkakëxa, rëxúnkakëxëshi ka uíni uni 'iakëxa. Usai 'ika uni uniakëxa.

8 Usokín 'atankëxun ka Nukën 'Ibu Diosan Edén kakë naësa me, auküaxa bari urukë, anu achúshi naësa okín 'axun anuxun kamabi ñu bëruánti anubi éankëxa.

9 A naësa me anu ka Nukën 'Ibu Diosan bëtsi bëtsi i upíbu 'ixuan aín bimi upíbu pisabi 'inun tuati a koónun 'imiakëxa. Imianun ka naësa me a nëbëtsi a pia uní upiti tsóti 'imainun, a pikín uisa ñux kara upí 'ikë a 'unánan uisa ñux kara 'atima 'ikë a 'unánti aribi kónun 'imiakëxa.

10 Usa 'ain ka Edén kakë naësa me anuax achúshi baka an naësa a chabóti shióbukë, anuax ka amo rabë 'imainun amorabë 'inun baka saëakëxa.

11 A baka achúshinëx ka Pisón kakin anëkë 'iakëxa, an ka Havilá kakë mekama bëararakë 'iakëxa. A menu ka 'itsaira kuri 'iakëxa.

12 A menu ka kuri upíra 'imainun i bëpín sanuira 'ianan ka ónice kakë maxáxribi anu 'iakëxa.

13 Bëtsi baka ka Guihón kakin anëkë 'iakëxa, an ka Cus kakë me bëararakë 'iakëxa.

14 Bëtsi baka ka Tigris kakin anëkëribi 'iakëxa, ax ka Asiria amiaxa bari urukë ami kikiani kuankëxa. 'Imainun ka Bëtsi bakaribi ax Éufrate kakë 'iakëxa.

15 Edén kakë me anu naësa achúshi 'atankëxun ka Nukën 'Ibu Diosan an uniokë uni kakëxa: ënë bërúanan mëniói kamina ënu tsóti 'ain,

16 katankëxun ka ësokínribi kakëxa: Min kamina piti 'ain kamabi i bimi naësa ënu 'ikë ënë,

17 'ën kana mi kain, anun upí 'imainun 'aisama ñu 'unánti a i ain bimi kamina pitima 'ain. Uisaran karamina a bimi pin a nëtënbi kamina bamakë 'iti 'ain.

18 Katankëxun ka Nukën 'Ibu Diosan kakëxa: uníxa ashira 'iti ka 'aisama 'ikën. Usa 'ain kana an 'akinti bëtsi 'axúnti 'ain.

19 Usakin 'atankëxun ka Diosan menua uniokë ñuinakama 'imainun ñuina pëchiñukama unín anënun unínu uankëxa. A unían anëkë 'aish ka kamabi ñuinakama a piti a pitima 'imainun kamabi ñuina pëchiukama 'imainun raëkëmakama anëñu 'iakëxa,

20 anëkëx ka aín anë ax anubi bëruakëxa. Usa 'aínbi ka a ñuinakama achúshinëxi a uní 'akinsama 'iakëxa.

21 Usa aín ka Nukën 'Ibu Diosan a uní 'aímai upiti 'uxtanun 'uxmiakëxa, 'uxmikëxa 'aímai upiti uxor ka aín putu achúshi bitankëxun aín naminbi amiribishi bëtasakëxa.

22 A putúbi ka Nukën 'Ibu Diosan achúshi xanu 'inun uniokëxa, uniotankëxun ka a unínu bëakëxa,

23 bëia isi, ka uní kiakëxa: ¡Ënëx ka 'ën namibi 'anan 'ën xobi 'akë 'ikën! Aín anëx ka xanu 'iti 'ikën, ax ka Diosan unín putúbi bixun 'akë 'ikën.

24 Usa 'ain ka unín aín xanu bikin aín papa aín tita ënti 'ikën, usa 'aish ka a rabëtaxbi achúshi unisashi 'iti 'ikën.

25 Usakin 'akëx ka uní 'imainun xanu chupañuma 'iakëxa, 'aínbi ka usa 'ixunbi a rabëxun rabinti sinánma 'ikën, sinanima ka usabi 'iakëxa.

3

Bëbu 'imainun xanu Diosan kakësabi oi 'isama tani 'itabati 'ucha bana

1 Nukën 'Ibu Diosan uniokë bëtsi ñuina raëkëma kamasamaira ka runu 'iakëxa, usa 'ixun ka xanu ñukákëxa:

—¿Aséjabi kara Diosan i bimi naësa ënu 'ikëkama ënë pixunma anun mi kax?

2 Kakëxun ka xanun kakëxa:

—Bëtsi i bimibi naësanu 'ikë kananuna piti 'ain,

3 'ainbi kananuna naësa nëbëtsi 'ikë i bimi ashi pitima 'ain. Diosan ka a i bimi pixunma 'anan mëxunma 'anun a pibi isanuna bamati 'ai kixun nu kaxa.

4 Kakëxunbi ka runun xanu kakëxa:

—Ama, usama ka kamina bamatima 'ain.

5 Diosan ka upiokin 'unánxa uisa nëtën kaina a i bimi pi a nëtënbi kamina mitsux sinánñuira 'ixun uisa ñu kara upi 'ikë 'unánan uisa ñu kara upima 'ikë, aribi 'unáni asaribi 'iti 'ain.

6 Usakin kakëxun ka xanun a bimi kuisa, upíira upi 'ikë isakëxa, a piax sinánñuira 'isa iskin ka anun kuëenkin xanun i bimi biakëxa. I bimi bixun kukin, ka aín bënëribi 'inánkëxa. 'Inánkëxun ka anribi piakëxa.

7 Pikinshi ka a rabëxunbi chupañuma kananuna 'ai kixun sinánkëxa. Usai 'ikin ka chupañuma 'ixun higo kakë i pëi xëokëxa, xëotankëx ka a rabëtaxbi anun tsitatakakëxa.

8 Usakë a xupibukëbëtan ka bëbu 'imainun xanun Nukën 'Ibu Dios bari kuainakëkëbëa suñu bëkikëbë nitsia kuakëxa, kuati ka uni aín xanubë abákiani kuanx naësanu 'ikë ikama tanain unëakëxa.

9 'Ainbi ka Nukën 'Ibu Diosan kuëenkin uni kakëxa:

—¿Uinu kaina 'ain?

10 Kakëxun ka unin kakëxa:

—Mi kana naësa nëbëtsi nitsia kuan, usa 'aish kana chupañuma 'aish rakuëti unëa.

11 Kakëxun ka Nukën 'Ibu Diosan ñukákëxa:

—¿Uin kara chupañuma kamina aín kixun mi kax? ¿Karamina a pixunma 'anun 'ën mi kakë i bimi a pikëma 'ain?

12 Kakëxun ka unin kakëxa:

—Minmi abë 'inun 'inánkë xanu ënën ka i bimi 'ë 'inánxa, 'inánkëxun kana 'ën pian.

13 Usakian kakëxun ka Nukën 'Ibu Diosan xanu ñukákëxa:

—¿Uisa kupi kaina usokin 'an? Kakëxun ka xanun kakëxa:

—Runun 'ë paránkëxun, kana a i bimi pian.

14 Usa 'ain ka Nukën 'Ibu Diosan runu kakëxa:

—Min kamina ësokin ñu 'an, usa 'aish kamina raíri ñuina kamasama 'iti 'ain. Min shikanëinshi niriti kamina ninuxun 'ain. Usa 'ain kamina me putuishi pinuxun 'ain.

15 'Ën kana mixmi xanubë nishananun 'imiti 'ain, 'ën 'imikëx ka min rëbünki 'imainun xanun rëbünki nishananti 'ikë. Aín rëbünkinën ka min maxkánu mi amánuxun 'aia, 'akëxun kamina aín taë tsipútunu 'anuxun 'ain.

16 Usakin runu katankëxun ka Nukën 'Ibu Diosan xanuribi kakëxa:

—'Ën kana min tuia chaira paë tanimi bakëñun 'imiti 'ain, paën kamina bakëñun 'ain. 'Ainbi kamina usai 'ibi min bënëbë 'inuxun 'ain, 'ianan kamina, an kakësabiokin 'ati 'ain.

17 Èsakin xanu katankëxun ka bëburibi kakëxa:

—Min kamina min xanun kakëxun kuan. Usa 'ixun kamina a pixunma 'anun 'ën mi kakë i bimi a pian, ënë pixunma ka 'at 'ën kakëxunbi, usa 'ain ka

bèrí me 'aisama min 'ucha kupí 'iti 'ikèn; usa 'ain kamina 'itsaira ñu mēēkin menu ñu 'apáxun anun mix bamati nētē 'itámainun pinuxun 'ain.

18 'Ianan ka menu ñu muxañu tubēnrui 'irunuxun 'aia, 'imainun kamina barixun ninu 'ikē ñukamabi piti 'ain.

19 Min nichakin 'itsaira ñu mēētankēxun kamina pinuxun 'ain, me 'akē kamina 'ain, usa 'ain kamina anúmmi me 'itékēnti 'itámainun ñu menuxun 'ain, me 'akē kamina 'ain, usa 'aish kamina me 'itékēnuxun 'ain.

20 Usa 'ain ka unin aín xanu Eva kakín anēakēxa, ax ka kamabi uni axa tsókē aín tita 'itiokin.

21 Nukēn 'Ibu Diosan ñuina xaká xanu aín ri 'axuanan bēbu aín tari pañunun 'axunkin,

22 kakēxa: Ka is, bērí ka unix nukama achúshisa 'ikèn, usa 'ixun ka uisa ñu kara upí 'ikē 'unánan uisa ñu kara 'aisama 'ikē aribi 'unánti 'ikèn. Usa 'ain kamina a pi tsóti i bimi aribimina xēnibua 'aínbi tsónuxun pi bērúanti 'ain.

23 Usakin katankēxun ka Nukēn 'Ibu Diosan uni Edénna chikínkin, an uniókē 'ixuan me naēoxun anu ñu mēēnun kixun éankēxa.

24 Usakin uni chikíntankēxun ka Nukēn 'Ibu Diosan naēsa amiaxa bari urukē au ain ángel raíri Edénu 'ikē bainu nitsiankēxa. Ax ka ángel suntárusa 'iakēxa. An ka manē xētokē tsi rēkirukēsa 'ixuan kuainakē bēkinin anun bamatima i bimi anua uíxbi kuantirabanan bai bēarati anu nankēxa.

4

Caín 'imainun Abel 'ía bana

1 Usa 'ain ka uni aín xanubē 'iakēxa. 'Itankēx ka xanux tutankēx aín rēkuēn tuá Caín bakēankēxa, bakēanx ka kiakēxa: Bērí kana bēbu tuá achúshiñu 'ain. Nukēn 'Ibunbi ka 'ē 'inánxa.

2 Usakin a pain 'atankēxun ka Abel Caínan xukēn aribi tuakēxa. Abel axa an ñuina 'arakakē uni 'imainun ka Caín ax an ñu 'apákē uni 'iakēxa.

3 Uiti bari kara inúkēbētan ka achúshi nētē 'ikēbētan, Caínan aín ñu 'apákē a 'inánti bikē a Nukēn 'Ibu 'inánkēxa.

4 Usakian 'aia iskin ka Abelnēnribi aín 'arakakē ñuina aín rēkuēn tuá upíra kaístankēxun 'ēn 'Ibu kana 'inánti 'ain kixun sinánxun buánxuankēxa. Usakin 'aia ka Nukēn 'Ibun Abelnēn 'inánkē ñuina upíra 'ikē isakēxa,

5 'aínbi ka Nukēn 'Ibu Diosan Caínan 'inánkē aín ñu 'apákē a upírama 'ikē isakēxa, isakēbē ka Caín 'aisamairai xuatemati aín xukēnmi nishakēxa.

6 Usai 'ia ka Nukēn 'Ibun kakēxa: ¿Uisa kupín karamina 'aisamairai min xukēnmi xuatemati nishin?

7 Min upíokin ñu 'akin kamina upíokin sinántsan, 'aínbi kamina 'aiman, usa 'ain ka min 'uchati 'uramara 'ikèn. Usa 'aínbi kamina min abi tēnēkin 'atima 'ain.

8 Achúshi nētēn ka Caínan aín xukēn Abel kakēxa, jnu rabētax karanuna nitsi kuantima 'ain! Kabiani abē uri kuankin ka Caínan aín xukēn Abel ami xuatemati nishkē 'ixun iskēxunma mēēkin rēakēxa.

9 Usokin 'akē ka Nukēn 'Ibun Caín ñukákin kakēxa:

—¿Uinu kara min xukēn Abel 'it? Kakēxunbi ka Caínēn kakēxa:

—Kana 'unániman. ¿'Ēn karana 'ēn xukēn nitsia bērúanti 'ain?

10 Usai kia ka Nukēn 'Ibun kakēxa:

—¿Uisa kupín karamina usakin 'an? Min xukēn 'anákanēn imi menu, 'apamikinmi 'akē an ka uisa karana oti 'ai usakin 'ēn mi 'anun kia.

11 Usa 'ain kamina, mix 'atimokē 'aish ēnē menuax chikínkē 'iti 'ain, anuxun min xukēn aín imi 'apamikin 'akē me énuax.

¹² Minmi ñu, meëkin 'apákëxbi ka biminuxuma 'aia. Usa 'aish kamina ñuñuma, kuainbëkinishi tantima mekama oi ninuxun 'ain.

¹³ Usakian Nukën 'Ibu kakëxunbi ka Caïnën kakëxa:

—'Ën kana min 'aisamaira okin tëmëramikëxunbi tënëtima 'ain.

¹⁴ Bëri kamina ënë menua 'ë chikinin usa 'aish kana kuainbëkinishi mekama oi ninuxun 'ain, mi 'ura kana uisaran nëtënbi tantima 'inuxun 'ain. 'Iaka uinbi kara mëraia an 'ë 'ati 'ikën.

¹⁵ 'Ainbi ka Nukën 'Ibun ësokin kakëxa:

—Uin kara mi rëtia ax ka mapai achúshi 'imainun rabëokin 'atimokë 'iti 'ikën. Usakin katankëxun ka Nukën 'Ibun Caïn 'unántiokëxa, uin kara mëraia an rëtima okin.

¹⁶ Usakian Nukën 'Ibu kakëx ka Caïn anuaxa abë banakë me ëbiani kuankëxa, kuantankëx ka Nod, kakë me amiaxa bari urukë Edén 'ikë anu 'iakëxa.

Usai Caïnan rëbúnki 'iá bana

¹⁷ Usa 'ain ka Caïnan xanu bitankëxun ami bëbu tuá 'inun bëchiakëxa, aín anë ka 'iakëxa Henoc kakë. Usakin bëchitankëxun ka Caïnan achúshi ëma 'akëxa. 'Atankëxun ka aín bëchikënën anën Henoc kakin anëakëxa.

¹⁸ Henoc ax ka Iradnën papa 'iakëxa, Irad ax ka Mehujaelnën papa 'iakëxa, Mehujael ax ka Metusaelnën papa 'iakëxa, 'imainun ka Metusael ax Lámeecnën papa 'iakëxa.

¹⁹ Lámece ax ka xanu rabëñu 'iakëxa: Achúshinëxa Adá kakin anëké 'imainun ka bëtsíxribi Silá kakin anëké 'iakëxa.

²⁰ Adánën tuakëx ka Jabal kakin anëké 'iakëxa, an pain ka ñuina chukúma 'imainun ñuina chakama 'arakakëxa. Usa 'aishi ka achúshi 'itinushi bukuima aín xanu 'imainun aín bëchikë 'imainun aín ñuinakamabë mekamanu kuainbëkini pastonuax bëtsi pastonu kuankëxa. Usa 'aish ka upíokin xubu oima chupa këxtú xubusa okin 'akë anuishi 'ikë uni 'iakëxa, usa 'ixun ka a unin vaca 'arakakëxa.

²¹ Jabal ax ka achúshi xukëñu 'iakëxa. Aín anë ka Jubal kakin anëké 'iakëxa, usa 'ain ka a unin rëbúnkinëx kamabi ñu 'unánkë 'ixun arpa 'anan paka 'akë a bana oti 'unánkë uni 'iakëxa.

²² Silánën tuá Tubal-caïn kakin anëké a ka manë panshian unionan bëtsi ñukamaribi uniokë uni 'iakëxa. Tubal-caïn ain chirabakë achúshinëx ka Naamá kakin anëké 'iakëxa.

²³ Achúshi nëtën ka Lámeecnën aín xanu Adá 'imainun Silá kakëxa:

'Ën mi bana ñuixunmainun kamina upíokin kuati 'ain:

Achúshi uni ka bënë 'iaxa, a kana anbia 'ë 'aisama oisa tankëxun rëan.

²⁴ Asérabia Caïnax mapai achúshi 'imainun rabëokin 'uchakë 'ain kana, 'ëxribi 'aisamaira okin setenta 'imainun siete okin 'uchokë 'ëx 'iti 'ain, kiox ka Lámece kiakëxa.

Adánnën anuishi sënëkin Evami achúshi okin bëchitëa bana

²⁵ Amiribishi aín xanubë 'itankëxun ka Adánnën achúshi bëbu tuá 'atëkëankëxa, ax ka Set kakin anëké 'iakëxa, usa 'ain ka kiakëxa: Diosan ka bëtsi tuáribi 'ë 'inánxa Caïnëan aín xukën Abel rëa 'ain.

²⁶ Usa 'ain ka Setnënrabi achúshi bëchikë 'akëxa, aín anëx ka Enós kakë 'iakëxa. Usa 'ain ka a nëtëkaman unin Nukën 'Ibu 'akinun kixun ñukákëxa.

5

Adánnën rëbúnkikama 'iá bana (1 Cr 1.1-4)

1 Ēnēx ka Adánñen rēbúnkinēn anēkama kuēñēokē 'ikēn. Uni uniokin ka Nukēn 'Ibu Diosan, asaribi 'itánun 'akēxa;

2 'akin ka bēbu 'imainun xanu 'akēxa, 'atankēxun ka upíokin sinánxukin kakēxa. A nētēan uni uniokē, a nētēn ka Dios kiakēxa: Ēnēx ka uni kakin anēkē 'ikēn.

3 Adán axa ciento treinta baritiañu 'ain ka aín bēchikē Set a iskēsabi ax bakēankēxa.

4 Usakin 'atankēxun ka Adán ochocientos baritia tsókin ka bēbu 'imainun xanu okin bakē bēchipakēxa;

5 usokin bakē bēchipatankēx ka novecientos treinta baritia sēñēmi tsóakēxa. Tsótankēx ka a bari 'iruax ñuakēxa.

6 Set ax ciento cinco baritiañu 'ain ka aín rēkuēn bakē bēchikē Enós kakē ax bakēankēxa.

7 Usakin 'atankēx ka Set ochocientos siete baritia, 'imi tsóakēxa, tsókin ka bēbu 'imainun xanuribiokin bakē bēchipatēkēankēxa;

8 usakin bakē bēchipatankēx ka novecientos doce baritia sēñēmi tsóakēxa. Tsótankēx ka a bari sēñēnkēbē ñuakēxa.

9 Enós ax noventa baritiañu 'ain ka aín bēchikē Cainán bakēankēxa.

10 Usakin 'atankēx ka Enós ochocientos quince baritia 'imikin ka bēbu 'imainun xanuribiokin bakē bēchipatēkēankēxa;

11 usokin bakē bēchipatankēx ka novecientos cinco baritia sēñēmi tsóakēxa. Tsótankēx ka a bari sēñēnkēbē ñuakēxa.

12 Cainán ax setenta baritiañu 'ain ka aín bēchikē Mahalalel bakēankēxa.

13 Usakin 'atankēx ka Cainán ochocientos cuarenta baritia sēñēmi tsóakēxa; tsókin ka bēbu 'imainun xanuribiokin bakē bēchipatēkēankēxa;

14 usokin bakē bēchipatankēx ka novecientos diez baritia sēñēmi tsóakēxa. Tsótankēx ka a bari sēñēnkēbē ñuakēxa.

15 Mahalalel ax sesenta 'imainun cinco baritiañu 'ain ka aín bēchikē Jéred bakēankēxa.

16 Usakin 'atankēx ka Mahalalel ochocientos treinta baritia 'imi tsóakēxa; tsókin ka bēbu 'imainun xanuribiokin bakē bēchipatēkēankēxa;

17 usokin bakē bēchipatankēx ka ochocientos noventa 'imainun cinco bari sēñēmi tsóakēxa. Tsótankēx ka a bari sēñēnkēbē ñuakēxa.

18 Jéred ax ciento sesenta 'imainun rabē baritiañu 'ain ka aín bēchikē Henoc bakēankēxa.

19 Usakin 'atankēx ka Jéred ochocientos baritia 'imi tsóakēxa; tsókin ka bēbu 'imainun xanuribiokin bakē bēchipatēkēankēxa;

20 usokin bakē bēchipatankēx ka novecientos sesenta 'imainun rabē baritia sēñēmi tsóakēxa. Tsótankēx ka a bari sēñēnkēbē ñuakēxa.

21 Henoc ax sesenta 'imainun cinco baritiañu 'ain ka aín bēchikē Matusalén bakēankēxa.

22 Henoc ax ka Nukēn 'Ibu Dios kuēñkēsabi oi tsóakēxa. Usa 'ain ka aín rēkuēn bēchikē Matusalén bēchitankēx, Henoc ax tsóakēxa trescientos baritia, 'imikin ka bēbu 'imainun xanuribiokin bakē bēchipatēkēankēxa;

23 usa 'aish ka Henoc kamabi aín baritia tsókē 'iakēxa trescientos sesenta 'imainun cinco baritia tsóakēxa.

24 Henoc ax ka Nukēn 'Ibu Dios kuēñkēsabi oi tsókē uni 'iakēxa, usa 'ikē ka achúshi nētē 'ikēbētan Nukēn 'Ibu Diosan bikēx nētēakēxa.

25 Matusalén axa ciento ochenta 'imainun siete baritia 'ain ka aín bēchikē bakēankēxa.

26 Usa 'ain ka Matusalén setecientos ochenta 'imainun rabē baritia tsoakēxa; tsókin ka bēbu 'imainun xanuribiokin bēchipatēkēankēxa;

²⁷ usa 'ain ka novecientos sesenta 'imainun nueve baritia sēnēmi tsóakēxa. Tsótankēx ka a bari sēnēnkēbē űuakēxa.

²⁸ Lámeç ax ciento ochenta 'imainun rabē baritia 'ain ka aín bēchikē achúshi bakēankēxa,

²⁹ a ka Noé kakin anēakēxa, əsai kikin: Nukēn 'Ibun ka me 'aisama oxa, usa 'ain kananuna 'itsaira űu mēi tēmēranuxun 'ain; usa 'aínbi ka ənē tuákēn nu tantiminuxun 'aia.

³⁰ Noé bēchitankēx, ka Lámeç quinientos noventa 'imainun cinco baritia, tsóakēxa, tsókin ka bēbu 'imainun xanuribi bēchipatēkēankēxa;

³¹ usa 'ain ka setecientos setenta 'imainun siete baritia sēnēmi tsóakēxa. Tsótankēx a bari sēnēnkēbē űuakēxa.

³² Noé ax quinientos baritiaűu 'ain ka aín bēchikē bēbukama bakēankēxa, aín anē ka 'iakēxa Sem, Cam 'imainun Jafet, akamax ka Noénēn bēchikē 'iakēxa.

6

Unin 'ucha 'aisamaira 'ikē Nukēn 'Ibu Diosan isa bana

¹ Uni 'aisamaira 'uakamē 'əoi ka me tsitsirui bukūakēxa, usai 'ikin ka unin xanu upíirabu 'inun bēchiakēxa,

² usa 'ain ka Diosan bēchikēkaman unin bēchikē xanukama upíirabu isakēxa. Usa 'ain ka uinu 'ikē xanu kara kuēēnia abē kuēēnani unikamax biranankēxa.

³ 'Aínbi ka Nukēn 'Ibu kiakēxa: 'Ēn kana uni xēnibutia tsónun 'imitima 'ain, usa 'aish ka bamati 'ikēn, unix ka namishi 'ikēn, usa 'ain ka unix tsóti 'ikēn, ciento veinte baritia ishi.

⁴ Usa 'ain ka chaxkēirabu 'imainun chaiirabu uni ənē menu mērakēxa, Diosan bēchikēkaman unin bēchikē xanukama ami bēchipati biakēxa, bixun ka ami bēchipakēxa. Bēchipakēx ka a unikamax asérabi rakuēma kushiirabu bēramabi nētē ióűu 'iakēxa.

⁵ Nukēn 'Ibu iskēxbi ka unin 'ucha 'aisamaira ənē menu 'iakēxa, 'imainun a 'atima sinánűu 'ixun 'atima űuishi 'ati sinánűuirabu 'iakēxa,

⁶ usa 'ain ka uni uniotankēxbi usai 'ia isi sinanakēxa. 'Itsaira anun masá sinani,

⁷ kiakēxa: 'Ēn unioke ənē menu 'ikē unikama kana kēűuti 'ain, 'imainun kana kamabi űuina a 'arakakē, 'imainun men nirikē űukama, űuina pēchiűu akama. ¡'Ēn unioke űukama 'aisamakēbē kana sinanan!

⁸ Usaia abē 'ikē unikama 'ikēbētanbi ka Nukēn 'Ibun Noé ashí upí sinánűu uni 'ikē isakēxa.

Noénēn nunti chaiira 'á bana

⁹ Ēnēx ka uisai kara Noé 'iakēxa, kixun űuikē bana 'ikēn.

Noé ax ka achúshi uni upí 'iakēxa, usa 'ixun ka Diosan kakəsabiokin 'akēxa. A unixēshi ka raíri unikama 'ikəsama anúan tsóa nētēkaman Diosan kuēēnkəsabi oi tsóakēxa.

¹⁰ Noé ax ka rabē 'imainun achúshi bēchikēűu 'iakēxa, aín anē ka Sem, Cam 'imainun Jafet, kakin anēkē 'iakēxa.

¹¹ Nukēn 'Ibu Diosan iskēx ka ənē menu űu unin bētsi bētsi űu 'aisamaira 'anan bēnēkinshi űu 'aisama 'akē 'iakēxa,

¹² kamabi unin ka 'atima űuira 'ati sinánűu 'iakēxa. Usa iskin ka Nukēn 'Ibu Diosan ənē menuxun 'aisamaira űu 'atima 'aia isakēxa,

¹³ usa iskin ka Noé kakēxa: Kamabi unikama kēűuti kana sinan. Atun 'ucha kupín ka ənē menuxun 'aisamaira űu 'atima 'aia, usa 'ain kana 'ən a unikama 'imainun menu 'ikē űukama kēűuti 'ain.

¹⁴ Usa 'ain kamina 'ati 'ain, achúshi nunti chaiira i bēpinűuira xubu naməsokin, 'atankēxun kamina anua űukama 'iti 'ati 'ain, aín namē 'ukēmēu

kamina bēarati 'ain, 'anan kamina aín xabankēkama anun 'umpax atsinti-sama okin mēu 'imainun ēman xaran bētasti 'ain, anun 'umpax atsintisama okin.

¹⁵ 'Akin kamina nunti chaiira a ēsokin 'ati 'ain: ciento treinta y cinco ka aín chaxké 'iti 'ikēn, 'imainun ka veintidós metro 'imainun medio aín namē 'iti 'ikēn, 'imainun ka aín manámiu trece metro 'imainun medio manan 'iti 'ikēn.

¹⁶ 'Ianan kamina rabē 'imainun achúshi okin 'ain manámi uarukin 'anan, achúshi xēkuē chukúma aín maskuan meu anun isti 'ati 'ain, 'anan kamina aín xēkuē chaiira uimi kaina 'aisatani anu 'ati 'ain.

¹⁷ 'En kana bakan tita chaiira an me mapurukin anu 'ikē ñukama kēñuti 'ēmiti 'ain, an kamabi menu 'ikē unikama kēñunu. Usokin 'akēbē ka menu 'ikē kamabi ñukama bamati 'ikēn.

¹⁸ Usa 'ainbi kana mibētan achúshi ñu 'ain, usa 'ain kamina mi 'imainun min xanu min bēchikēkama 'imainun min bēchikēnēn xanukama aturibi nunti chaiirami 'akē anu 'aruti 'ain.

¹⁹ 'Imainun kamina nunti chaiirami 'akē anu ñuina aín bēnē achúshi 'imainun aín xanu achúshiribi kamabi ñuina menu 'ikē 'aruti 'ain, a ñuina kamax ka mix 'ikēsaribiti tsóti 'ikēn.

²⁰ Mibē ka nunti chaiira anu rabē rabē, bētsi bētsi ñuina kēñuruti 'ikēn: usai 'ika pēchiñu ñuina 'imainun a 'arakati ñuinakama, 'imainun ka men nikē ñuinakama axribi, kēñutima kupí kēñuruti 'ikēn.

²¹ 'Anan kamina kamabi ñu min piti 'imainun ñuinakaman pitiribi bi-tankēxun puruti 'ain, usa 'ain ka min piti 'imainun ñuina kaman pitiribi anu 'iti 'ikēn.

²² Usa 'ain ka Noénēn Diosan kakēsabiokin kamabi ñu 'akēxa.

7

Bakan tita 'ikuatsinkin uni kēñua bana

¹ Usa 'ain ka Nukēn 'Ibun Noé kakēxa: Mixēshi kamina uni 'atimati tsómainun ēnē nētēnuax upiti tsotin, usa 'ixun kamina 'ēn kakēxun kamabi ñu upiokin 'an. Usa 'ain kamina nunti chaiirami 'akē anu mikamaxēshi min bakē bēchikē kamabē 'iruti 'ain.

² Kamina biti 'ain mapai achúshi 'imainun rabē aín bēnēkama 'ianan mapai achúshi 'imainun rabē aín xanu kamabi ñuina upíbu, 'ainbi kamina a pitima ñuina achúshi aín bēnē 'imainun achúshi aín xanushi biti 'ain.

³ Kamina timéti 'ain mapai achúshi 'imainun rabē kamabi ñuina pēchiñu, usokin 'akēx ka ñuina pēchiñukama ax menuax kēñutima 'ikēn,

⁴ ēnuax mapai achúshi 'imainun rabē nētē 'ikēbētan kana cuarenta nētē 'imainun cuarenta imē 'uí 'ibúmiti 'ain. ¡'Ēx kana kamabi ñuina menu 'ikē 'ēn uniokē akamabi kēñuti 'ain, 'ēn uniokē 'ikēbi!

⁵ Noénēn ka Nukēn 'Ibu kakēsabiokin kamabi ñu 'akēxa.

⁶ A nētēn bakan tita 'ikuatsinkin me mapurukē anun ka Noé seiscientos baritiañu 'iakēxa.

⁷ Usa 'ain ka Noé aín nunti chaiira anu aín xanu 'imainun aín bēchikēkama 'imainun aín bēchikēnēn xanukamabē, aturibia bakan kēñutima kupí 'iru-akēxa.

⁸ A piti ñuinakama, 'imainun nun a pitima ñuinakama, 'ianan axa nuánkē ñuina 'imainun axa men nirinkēkama akamabē,

⁹ ka Noébē nunti chaiira anu 'iruakēxa, 'irui ka rabē aín bēnē 'imainun rabē aín xanu, usai 'inua Diosan kakēsabi oi.

¹⁰ Usa 'ain ka mapai achúshi 'imainun rabē nētē 'ikēbē bakan tita 'ikuatsini ukin me abira abi mapuruakēxa.

¹¹ Anua rabê 'uxê 'irukê ax diecisiete nêtê 'ikêbê ka Noé seiscientos bari-tiañu 'iakêxa. A nêtênbi ka me bákikêbê parúmpapa 'ukêmêu 'ikê 'umpax chai-ira chikiakêxa, usai 'imainun ka naí panarabêkêbê manámi 'ikê 'umpaxribi chaiira anpênkiakêxa.

¹² Usaia 'ikêbê ka cuarenta nêtê 'imainun cuarenta imê menu nêtêtimisamaira 'itanun 'uñe 'ibúakêxa.

¹³ A nêtênbi ka Noé nunti chaiira anu aín bêchikêkama, Sem, Cam 'imainun Jafet, 'imainun aín xanu aín piaka rabê 'imainun achúshi aín bêchikênên xanu akamabê 'iruakêxa.

¹⁴ Usai 'irukin ka kamabi ñuina a 'arakati 'imainun, 'arakatima akama 'imainun axa men niríkê ñuina 'imainun pêchifñu ñuina akamabêbi atsiánkêxa.

¹⁵ Kamabi ñuinanêx ka Noébê nunti chaiira 'akê anu rabêtax rabêtax atsiánkêxa.

¹⁶ Ka 'iruakêxa achúshi aín bènê 'imainun achúshi aín xanu achúshi achúshi ñuina, Nukên 'Ibu Diosan Noé kakêsabi oi, usaia atsiánkêbetan ka nunti chaiira aín xêputi Nukên 'Ibun xêpúakêxa.

¹⁷ Usa 'ain ka baka chaiira 'êkê ax cuarenta nêtê 'uñe 'aisamaira 'ibúakêxa. 'Ibúkêbê bakan tita 'ikuatsinkêbê mebi mapurukêbê ka nunti chaiira ax menuax nunkati bêspúruakêxa.

¹⁸ Bakan tita 'êkin abira abi mapurukêbê nunti chaiira axribi, bêspúruí nunkákêxa.

¹⁹ Chaiira bakan tita 'êkin ka aín bashi chairukê abi mapurukin me 'aíma 'itánun mapuakêxa;

²⁰ usakin aín bashikama maputankêx ka anuishi sênênima mapai achúshi 'imainun rabê manámiki bakan tita 'êi sênêankêsa. ²¹ Usai 'ikin ka kamabi uni ênê menu tsókê kênúakêxa, ñuina pêchifñu 'imainun 'arakakê ñuina 'arakatima ñuina axa men niríkê ñuina akamax 'ikêsaribiti bamai kênúakêxa.

²² Kamabi ñu menu 'ikê axa tsókê 'imainun axa uinkê ñuina, akamaxbi kênúakêxa.

²³ Usaia kênúakêbêbi ka Noé 'imainun axa nunti chaiira anu 'ikêkama ax kuni kênúama 'ikên; Nukên 'Ibu Diosmi sinánkê 'aish usaia 'imainun ka uni, ñuina ninu 'ikê 'imainun ñuina pêchifñu manan nuánkê, 'imainun men niríkê ñuina akamaxbi kênúakêxa;

²⁴ usa 'ain ka kamabi me bakan tita chaiira 'êkin mapukê 'aish ciento cicuenta nêtê 'imi basiakêxa.

8

Bakan tita 'ikuatsianx sênêan ñuikê bana

¹ Usa 'ain ka Nukên 'Ibu Dios Noemí sinánkêxa sinanan ka kamabi ñuina abêa nunti chaiira anu 'ikê amiribi sinánkêxa. Sinánkin ka Diosan menu suñu bêkinun 'imikêbê ka baka aín 'êkê sênêni kuêtsêkêni munu kuabuakêxa;

² usaia 'ikêbê ka me baakikê axribi xêpúakêxa, anun 'umpax me mêuuküax ukê ax anuishi sênêni nêtêmainun naí manámi baakikê axribi xêpúakêbê 'uñe kushiira 'ibúkê ax anuishi sênêankêxa;

³ usai 'ikêbê ka bakan tita 'êkê ax abira abi kuabuakêxa. Kuabuti ka ciento cincuenta nêtê 'imi êski baka kuabuakêxa,

⁴ usai 'ikêbêa mapai achúshi 'imainun rabê 'uxê 'ikê ax diecisiete nêtê 'ain ka nunti chaiira Ararat kakê me anua 'ikê ain bashi anu bakan êskibukin êankêxa.

⁵ Êskitamainun ka baka munu kuabuakêxa, kuabúkêbê ka mapai rabê 'uxê 'irukê anun nêtê 'irutabakê anun ka bashi rêbukama manainra akamax pain iskê 'itánun mêrakêxa.

⁶ Mërakë 'aian cuarenta nètë 'ikëbëtan ka Noénën nunti chaiira ain maskuan meu 'ikë xëkuë chukúma 'akë a xëókakëxa

⁷ xëókatankëxun ka achúshi ñuina pëchiñu nónshiansa a Noénën xuakëxa; xukëx kuanxbi ka bakan tita kuabukin ênpatisamapan 'ain anu 'iruti añu ñubi 'aíma 'ain kuaínbëkini nuanbëkiankëxa.

⁸ Usakin ñuina pëchiñu nónshiansa a xutankëx 'ibaixanxun ka amiribishi, Noénën numakuru achúshi me kara êskibutia isnuxun xuakëxa;

⁹ 'aímbi ka amiribishi numakuru anu 'iruti ñubi 'aíma 'ain nunti chaiira anubi utëkëankëxa, me bakan ênpatisamapan 'ain. Utëkënia ka Noénën ain mëkënan bikin numakuru nunti chaiira anu atsímiakëxa.

¹⁰ Usokin 'atankëxun ka mapai achúshi 'imainun rabë nètë pain, kaintankëxun Noénën amiribishi numakuru xutëkëankëxa.

¹¹ Xukëx kuanpuni ñantabukëbë ukin, ka ain xëtan olivos kakë i pëchi xëñubëtsinkin bëakëxa. Usakin bëia iskin ka Noénën sinánkëxa baka ka êskibuti kuabutia kixun.

¹² Sinánkin ka kaíankëxa mapai 'imainun rabë nètë, kaintankëxun ka amiribishi numakuru xutëkëankëxa; xukëx kuanxbi ka numakuru utëkëama 'ikën.

¹³ Usa 'ain ka Noé a baritiakaman seiscientos 'imainun achúshi baritiañu 'iakëxa, mekama êskibukë 'ain. Achúshi 'uxë 'ikëbë nètë achúshi 'ain ka, Noénën nunti chaiira ain maskuan meu 'ikë ain xëkuë chukúma êchíkin nankin iskëxbi ka me ênpati baka êskikë 'iakëxa.

¹⁴ Usai 'itankëxa veintisiete nètë rabë 'uxë 'ain ka, 'aimashi kiani meshi rakátanun baka êskibukë 'iakëxa.

¹⁵ Usaia 'ian ka Nukën 'Ibu Diosan Noé kakëxa:

¹⁶ Nunti chaiira anuax ka chikít, min xanu min bëchikë min bëchikënen xanu a kamabëbi kamina chikiti 'ain kixun ka kakëxa.

¹⁷ 'Imainun kamina mibëa 'ikë ñuina aribi chikínti 'ain: ñuina pëchiñu a 'arakati ñuinakama, axa men nirikë ñuinakama, anu kuankian tuapati 'uákamë 'ëokin me tsitsirutanun.

¹⁸ Usakian kakëx ka Noé ain xanu, ain bëchikë ain bëchikënen xanu ain piaka akamabë nunti chaiira anuax chikíakëxa.

¹⁹ Usai chikíkëbë ka ñuinakamaxribi a 'arakati 'imainun a 'arakatima, men nirikë 'imainun axa manan nuánkë ñuina pëchiñu akamaxribi chikíakëxa.

²⁰ Usai chikítankëxun ka Noénën anuxun Nukën 'Ibu, rabikin asábi ka kakin kati maxáx maburukin 'atankëxun anuxun ñuina upibushi 'imainun ñuina pëchiñu upíira, akama achúshi achúshi bitankëxun Nukën 'Ibu asábi ka kakin 'aímai këñutanun xaroxuankëxa.

²¹ Usokian 'aia ka Nukën 'Ibu ain sanu upíira 'ikë anu nukutia xëakëxa, xëti ka kiakëxa: Uinsaranbi kana amiribishi menu 'ikë ñukama unin 'ucha kupín këñunuxuma 'ain, unin ka xura 'ixuinshi 'atima ñu 'atishi sinania. 'Imainun kana amiribishi ñuinakama 'aisamokin 'ên bërí 'akësokin këñutëkëntima 'ain.

²² "Enë nètë këñutisama pain 'ain ka unin ñu 'apátankëxun biti 'ikën; 'imainun ka 'itsís ira 'ianan matsi 'ianan, suñu bëkianan mitabutankëx baritia 'ianan nètë 'imainun imë 'iti 'ikë kixax ka Nukën 'Ibu Dios kiakëxa."

9

Diosan Noébëtan achúshi ñu 'akin mënio ñuikë bana

¹ Nukën 'Ibu Diosan ka upíokin sinánxunkin Noé 'imainun ain bëchikëkama, êsokin kakëxa: Kamina bëchipati mebi tsitsirui 'uákamë 'ëoti 'ain.

² Kamabi ñuina enë menu 'ikë ax ka mitsumi rakuëti abátí 'ikën. Kamabi ñuina suñunu nuánkë, men nikë 'imainun parúmpapa bakuanu 'ikë, akamax mitsubëira 'imabi mi 'ura bukuti 'ikën.

3 'Ēn kana mi kain kamina kamabi ñuina 'imainun ñu 'apátankëxun bimia pianan kamina añu kaina pisatanin aribi piti 'ain. 'Ēn kana akama mi 'inanin.

4 'Ainbi kamina achúshi ñu ashi pitima 'ain ax ka ñuina nami aín imikëñun pitima 'ikën: ax ka nami imiñu a 'ikën, aín 'imi kupín ka kamabi uni 'imainun ñuinakama tsoṭia.

5 'Ēn kana uni achúshi achúshi 'imainun ñuinaribi mitsu achúshi achúshinën imi kupí uisakin kara mitsu 'axa a ñukáti 'ain. 'Anan kana achúshi achúshi uni uisa kara bëtsi oxa aribi usokinbi 'ati 'ain.

6 Uin kara bëtsi uni 'aia, aka bëtsi unínribi 'ati 'ikën. Unix ka Nukën 'Ibu Diosan a iskësabi okin unio 'ikën usa 'ain.

7 'Ainbi kamina mitsun, j'itsaira bëchipakin atubëtan me tsitsirui 'uakamë 'ëoti 'ain!

8 Diosan ka ësokínribi Noé 'imainun aín bëchikëkamaribi kakëxa:

9 "Ka kuat, 'ën kana achúshi ñu mibëtan 'anan min rëbúnkikama,

10 'imainun kamabi ñuina axa mibë nunti chaiira anuax chikíkë akamabëtan 'ain: 'akin: kana ñuina pëchiñu, a 'arakati ñuina 'imainun 'arakatima ñuina 'anan ñuina menu 'ikë akamabëtan 'ain.

11 'Ēn mibëtan 'akë ñu akana bëtsiokin nantëkëntima 'ain: amiribishi kana unikama 'imainun ñuinakama këñunun bakan tita chaiira 'ëmitëkëñuxuma 'ain, bakan tita chaiira ka 'itëkëñuxuma 'aia menu 'ikë ñuinakama këñutëkëni."

12 Ēnëx ka a 'unántiokin achúshi ñu mitsubëtan 'akin manutima okin, kamabi ñuina kamabëtanribi 'akë 'ikën:

13 'ën kana nón bai nai kuin kamanu anuaxa mëratiokin nan, ax ka achúshi ñu 'ën mibëtan 'akësa 'iti 'ikën. 14 Usa 'ain ka uínsaran karana 'ën kuin manámi mëranun 'imin, 'imikëbë ka anu nón bai mërati 'ikën.

15 Usa 'ain kana mitsubëtan achúshi ñu 'akë a 'ën sinánti 'ain, 'imainun kamabi ñuinabëtan 'akë a, usa 'ain ka amiribishi bakan tita chaiira kamabi ñu menua këñui 'ëtëkëntima 'ikën.

16 Uínsaran kara nón bai kuinu mëratia anu kana 'ën a iskin, achúshi ñu nëtëtima okin 'akë ax ka unikama 'imainun ñuina kamabi menu 'ikëbëtan 'á 'ikë kixun sinánti 'ain.

17 Ēnëx ka 'ën 'unánti okin achúshi ñu anubia 'itiokin kamabi uni 'imainun ñuina menu 'ikë akamabëtan 'akë 'ikën Èsakin ka Nukën 'Ibu Diosan Noé kakëxa.

Noé 'imainun aín bëchikëkama 'ia

18 Ēnëx ka Noénën bëchikëkama nunti chaiira anuaxa chikíkë akamax ka Sem, Cam, Jafet 'iakëxa, Cam ax ka Canaán kakë aín papa 'iakëxa.

19 Ēnëkamax ka Noénën bëchikë rabë 'imainun achúshi 'iakëxa, usa 'ain ka aín rëbúnkikama kamabi menu kuani amiribishi 'uákamë 'ëoi mekama oi kuanëkëxa.

20 Usa 'ain ka Noénën menu ñu 'apákin pëukin naë 'atankëxun uvax 'atabakin 'apákëxa.

21 Achúshi nëtë 'ikëbë ka Noé uvax baka kachokin 'akë a xëatankëx paëankëxa, usai 'iax ka sinanima aín chupa pëtankëx xubusa okían 'akë chupa këxtú a nëbëtsi 'ukëmëu 'uxax rakakëxa.

22 Usai 'ikë ka Cam Canaánën papa an isti 'ikëmabi chupañuma rakákë isakëxa, usai 'ikë isbiani kuanxun ka emanua aín xukën rabë ñuixuni chikíakëxa.

23 Usakin ñuixunkëxun ka Sem 'imainun Jafetnën chupa chaxké, bixun ain tëxanu 'arubiani anun aín papa isima amo bësukiani kaxushi kuanxun rakuakëxa. Rakubëtsini kaxutan ain papa chupañuma rakákë isti rabanax uakëxa, usokin rakubëtsini ka isima amoshi bësuax utankëx chikíakëxa.

24 Usakian aín bëchikënën 'akëx ka Noé ain paënkë inúkëbë bësuakëxa, bësukin ka aín bëchikë 'anákanëan 'akë a 'unánkëxa,

25 'unáni ka kiakëxa:

¡Mix kamina 'atimokë 'iti 'ain Canaán!

¡Min xukën rabëtan rëbúnkinën ka têmëramikin min rëbúnki ñu mëëmiti 'ikën!

26 Usokin 'axa basikëbëtan ka ësokirribi kakëxa:

Chúamarua ka Nukën 'Ibu Semnën Dios 'iti 'ikën,

Çaçaánën bëchikëkama ax ka têmëraikin an uni ñu mëëxunkëishi 'iti 'ikën.

27 'Ën kana Nukën 'Ibu Diosan Jafet chaiira meñu 'ianan aín bëchikëkama 'uákamë 'ëoti kuëënin;

'imainun kana Semnën, rëbúnkikamabë Jafet aín rëbúnkinëx 'iti kuëënin 'aínbi ka,

Canaánën bëchikëkamax têmëraikin uni ñu mëëxuni bukuti 'ikën.

28 Usaia bakan titachaiira 'ikuatsian 'ain ka Noé trescientos cincuenta baritia imi tsópaiankëxa;

29 usokin kamabi ñu 'atankëx ka Noé novecientos cincuenta baritia tsótëkëntankëx ñuakëxa.

10

Noénën rëbúnkikama 'ía (1 Cr 1.5-23)

1 Ënë kamax ka Noénën bëchikë Sem, Cam 'imainun Jafet, akaman rëbúnki 'ikën, atux ka bakan tita chaiira 'ikuatsian 'ain, atunbi bëchipati tsóa a kama 'iakëxa.

2 Jafetnën bakë bëchikëkama ka 'iakëxa Gómer, Magog, Madai, Javán, Tubal, Mësec 'imainun Tírás.

3 Gómernën bakë bëchikëkama ka 'iakëxa Asquenaz, Rifat 'imainun Toga-rmá.

4 Javánnën bëchikëkama ka 'iakëxa Elisá, Tarsis, Quitim 'imainun Rodanim.

5 Ënë unikamax ka Jafetnën rëbúnki 'iakëxa, ax ka achúshi Javán kakë 'iakëxa, aín rëbúnkinëx ka parúmpapa kuëbí tsóti 'uakamë 'ëokëxa, usai 'ika aín bananbi bananbi banai aín aintsibë timëax aín menu menubi tsóakëxa.

6 Camnën bëchikëkama aín anë ka 'iakëxa Cus, Misraim, Fut 'imainun Canaán.

7 Cusnën bëchikëkaman anë ka 'iakëxa Sebá, Havilá, Sabtá, Raamá 'imainun Sabteçá 'imainun ka Raamá aín bëchikënën anë Sebá 'imainun Dedán kakë 'iakëxa.

8 Cus ax ka bëtsi bëchikëñu Nimrod kakin anëkëñu 'iakëxa, ax painra ka uni kushiira a menu 'iakëxa.

9 Nimrod ax ka usai 'itia Nukën 'Ibu kuëënkëbë an ñuokë unira 'iakëxa. Anuax ka achúshi bana ësai kia: Nimrod axa Nukën 'Ibu kuëënkëbë ñuira okë 'ia usaribi ka 'iti 'ikën.

10 Usa 'ain ka Nimrod ax 'apu 'ain ëma chabu Babel, Érec, Acad 'imainun Calné, ënë ëmakamax ka Sinar menu 'iakëxa.

11 Sinar menuax ka Asur kakë uni ax mërakëxa, mëraxun ka Nínive, Reohobot-ir, Quélah,

12 'imainun ëma chaiira Resen kakë, axa Nínive amo 'imainun Quélah axribi amo 'ikë a 'akëxa.

13 Usa 'ain ka Misraimnën rëbúnkikama ax ludeokama, anameokama, lehabitakama, naftuhitakama,

14 patruseokama casluhitakama 'imainun, caftoritaskama ax ka anuaxa filisteo unikama chikía 'ikën.

¹⁵ Canaán ax ka rabě bēchikēñu 'iakēxa aín rēkuēn ax ka 'iakēxa Sidón, kakě aín 'anáka ax ka 'iakēxa Het.

¹⁶ Usa 'ain ka Canaánēn rēbúnkikama ax ka jebuseos, amorreos, gergeseos, ¹⁷ heveos, araceos, sineos,

¹⁸ arvadeo, semareo 'imainun hamateo 'iakēxa. Usai 'ikě 'itsa baritia 'inúkēbē ka cananeonēn rēbúnkikama ax mekama mekama nu kuankēxa.

¹⁹ Usa 'ain ka cananeo unikama me ax Guerar kakě me ami kikiani Sidón kakě ěma, anuax kuanx Gaza kakě ěma chukúma anu sēnēn 'iakēxa, 'imainun ka Sodoma, Gomorra, Admá 'imainun Seboím, kakě anuxunbi Lesa kakě ěma anu bērunkin bikě 'iakēxa.

²⁰ Ěnē unikamax ka Camnēn rēbúnki 'iakēxa, achúshi achúshi ěmax ka aín aintsibě aín menubi tsóti 'ain bananbi banakēxa.

²¹ Sem, ax ka Jafetnēn xukēn aín apán 'iakēxa, anribi ka bēchipakēxa. Kamabi Ěbernēn bēchikēkamax ka Semnēn rēbúnki 'iakēxa.

²² Semnēn bēchikēkamax ka 'iakēxa Elam, Asur, Arfaxad, Lud 'imainun Aram.

²³ Aramnēn bēchikēkamax ka 'iakēxa, Us, Hul, Guéter 'imainun Mas.

²⁴ Arfaxad ax ka Sélahnēn papa 'iakēxa, 'imainun ka Sélah ax Ěbernēn papa 'iakēxa.

²⁵ Usa 'ain ka Ěbernēn rabě okin bakě bēchiakēxa: achúshinēx ka Péleg kakě 'iakēxa, axa anu 'ain ka unikama kamabi menu kuani abísakēxa; 'imainun ka Pélegnēn xukēn ax Joctán kakě 'iakēxa. (Péleg ax ka bētsi bētsi menu kuani amanu amanu kuankēxa.)

²⁶ Joctán ax ka ěnē unikaman papa 'iakēxa Almodad, Sélef, Hasar-mávet, Jérah,

²⁷ Hadoram, Uzal, Diclá,

²⁸ Obal, Abimael, Sebá,

²⁹ Ofir Havilá 'imainun Jobab. Kamabi ěnēkamax ka Joctánnēn bēchikēkama 'iakēxa.

³⁰ Usa 'ain ka anua atux tsókě anuaxbi kuankě me ax Mesá aukikiani kuankě 'imainun Sefar ax aukūaxa bari urukě au 'ikě 'iakēxa,

³¹ Ěnē kamax ka Semnēn rēbúnki 'iakēxa, achúshi achúshi ěma 'imainun ka aín aintsiběbi aín menubi tsóti ain bananbi banakēxa.

³² Ěnēkamax ka Noénēn bēchikēnēn aintsikama 'iakēxa, usa 'ain ka aín rēbúnkinēx anubia aín rara tsóa menubi 'iakēxa. Baka chaiira 'ikuatsian 'ain ka abisi amanu amanu kuani atun ěmabi 'ai anu tsókankēxa.

11

Babel kakě torre 'akan

¹ Usa 'ain ka a nētěkaman bētsi bētsi banan uni banatisamapan 'ain a menu 'ikě unikamax achúshi banáinshi banakēxa.

² Usai 'i ka aukūaxa bari urukě a menu uni chikíkiani 'ura kuankin me barikin Sinar kakě amia mērakēxa, mērakin ka me sapan upí anubi tsótisa mēratankēx anubi tsóti bērukankēxa.

³ Achúshi nētēn ka atúxbi timēax kanankēxa: Usa 'ain ka a unikaman maxáx 'imainun tsěpasa ñu akama 'akinma Ladrillo 'imainun asfalto akama kēñun aín xubukama 'akēxa.

⁴ Usai kitankēx ka amiribishi kanantěkēnkankēxa: Achúshi ěma chaiira 'anan kananuna torre ěnēn menma uarukin chaiorukin naíbētan sēnēn 'ati 'ain. Usakin 'aia iskin ka bētsi unikaman sinánti 'ikě a unikamax ka sinánñuira 'ianan kushiirabu 'ikēn kīax ka kiti 'ikēn, usa 'ain kananuna nukamax bētsi mekamanu kuani abístima 'ain.

⁵ 'Aínbi ka Nukën 'Ibun usakian ëma 'imainun torre unikaman ënën menma chaiorukin 'akë a ubuxun isakëxa.

⁶ Ësokin unikaman 'akëbëtan ka Diosan sinánkëxa: Atux ka achúshi ëma chaira 'anan achúshi banáinshi banaia; usa 'ixun ka ënë ñu mëeti 'ati sinánxun 'aia, bëri ka uínbi ëmitisama 'inun 'aia.

⁷ Usa 'ain ka Nukën 'Ibu Diosan atun ñu 'aia istisatankëx kiakëxa, bëtsi bëtsi banan bananun kananuna uni 'imiti 'ain, usai 'i ka bëtsin kakëxunbi bëtsin bana kuakámati bënëti 'ikën.

⁸ Usakian Nukën 'Ibun 'imikëx kamabi menu kuani abískin ka atúan 'akë ëma a ënkankëxa.

⁹ A menuxun ka Nukën 'Ibun achúshi banáinshi banaiaabi unikama bëtsi bëtsi banan bananun 'imiakëxa, kamabi mekamanu kuania amanu amanu kuantanun, usokëx ka mekama oi amanu amanu kuaní abísakëxa. Usokian anuxun Nukën 'Ibu Diosan uni bëtsi bëtsi banan banamikë kupín ka Babel kakin anëakëxa.

Semnën rëbúnkikama 'iá

(1 Cr 1.24-27)

¹⁰ Ënëkamax ka Semnën rëbúnki 'iakëxa. Bakan tita chaira 'ikë inúkë rabë baritia 'ain ka Sem cien baritiañu 'ain, ain bëchikë Arfaxad bakëankëxa.

¹¹ Usakin 'atankëx quinientos baritia 'imi tsókin ka Semnën amiribishi xanu 'imainun bëbuokin bakë bëchipatëkéankëxa.

¹² Arfaxad an ka treinta 'imainun cinco baritiañu 'ixun Sélah bëchiakëxa.

¹³ Usakin 'atankëx, Arfaxad cuatrocientos tres baritia 'imi tsókin, ka xanu 'imainun bëburibi okin bakë bëchipatëkéankëxa.

¹⁴ Sélahnën ka treinta baritiañu 'ixun Éber bëchiakëxa.

¹⁵ Usakin 'atankëx ka Sélah cuatrocientos tres baritia 'imi tsókin xanu 'imainun bëbuokin bakë bëchipatëkéankëxa.

¹⁶ Ébernën ka treinta 'imainun cuatro baritiañu 'ixun ka ain bëchikë Péleg bëchiakëxa.

¹⁷ Usakin 'atankëx ka Éber cuatrocientos treinta baritia 'imi tsókin, xanu 'imainun bëbuokin bakë bëchipakëxa.

¹⁸ Pélegnën ka treinta baritiañu 'ixun ka Reú bëchiakëxa.

¹⁹ Usakin 'atankëx ka Péleg doscientos nueve baritia 'imi tsókin ka xanu 'imainun bëbu 'inun bakë bëchipatëkéankëxa.

²⁰ Reú ax treinta 'imainun rabë baritiañu 'ixun ka Serug bëchiakëxa.

²¹ Usakin 'atankëx ka Reú doscientos siete baritia 'imi tsókin ka xanu 'imainun bëbu 'inun bakë bëchipatëkéankëxa.

²² Serug ax treinta baritiañu 'ixun ka Nahor bëchiakëxa.

²³ Usakin 'atankëx ka Serug doscientos baritia tsóakëxa, tsókin ka xanu 'imainun bëbu 'inun bakë bëchipatëkéankëxa.

²⁴ Nahor ax veintinueve baritiañu 'ixun ka Térah bëchiakëxa.

²⁵ Usakin 'atankëx ka Nahor ciento diecinueve baritia 'imi tsókin ka xanu 'imainun bëbu 'inun amiribishi bakë bëchipatëkéankëxa.

²⁶ Térah ax setenta baritiañu 'ixun ka Abram, Nahor 'imainun Harán akama bakë bëchiakëxa.

Téradnën rëbúnkikama 'iá

²⁷ Ënë kamax ka Téradnën rëbúnkikama 'iakëxa, ax ka Abram, Nahor 'imainun Harán ain papa 'iakëxa. Harán ax ka Lotnën papa 'iakëxa,

²⁸ ax ka Ur kakë anu 'ikë Caldea me anuax ain papa Térah 'isama pain 'ain ñuakëxa. Anuaxa bakëan me anuaxbi.

²⁹ Usa 'ain ka Abramñen aín xanu Sarai bimainun, Nahor anribi aín xanu Milcá biakéxa, ax ka Haránnen béchiké 'imainun Iscá aín chirabaké 'iakéxa.

³⁰ Usa 'ain ka Sarai ax tuakéma xanu 'aish tuáñuma 'iakéxa.

³¹ Usa 'ain ka Téráh ax Ur kaké éma anuax Canaán kaké menu kuani kuankéxa, kuankin ka Abramkéñun aín xanu Sarai aín piaka akéñun aín xuta Lot a Buánkéxa. 'Aínbi ka Haram kaké éma anu, bébatankéx anu tsóti bérúakéxa.

³² Usai 'itankéx ka Téráh Harán kaké éma anuax doscientos cinco baritia tsótankéx ñuakéxa.

12

Nukén 'Tbu Diosan Abram kaké uni kaisa

¹ Usa 'ain ka Nukén 'Ibun achúshi nètè 'ikébétan Abram kakéxa: min menuax ka kuantan, min aintsikama ébiani kamina éné menuax kuanti 'ain, bétsi menu kamina kuanti 'ain, 'én mi ismimainun.

² Min rébúnki kamabétan kana achúshi éma chaiira 'anuxun 'ain; 'anan kana upíokin sináñxunti 'ain, usakin 'aia iskin ka bétsi unikaman a unikamax ka sináññuira 'ianan kushiirabu 'iké kiox kiti 'ikén, mi kupín kana kamabi menu 'iké unikama upitax bukunun upíokin sináñxunti 'ain.

³ Uin kara mi upíokin 'akinia aribi kana 'én upíokin sináñxunti 'ain, 'imainun kana uin kara mi 'atima oia aribi 'énribi 'atima oti 'ain; mi kupí kana kamabi menu 'iké unikama upíokin sináñxunti 'ain.

⁴ Ésokian kakéx ka Abram Nukén 'Ibun kakésabi oi Harán kaké me anuax kuankéxa. Setenta 'imainun cinco baritiañu 'aish ka anuax chikíakéxa Canaán kaké me anu kuani.

⁵ Kuankin ka aín xanu Sarai kéñun aín piaka Lot buánkéxa, 'imainun ka aín ñuina aín ñukama 'imainun aín ñumémiké unikama Harán kaké me anuxuan biké akama buánkéxa. Buani kuanx ka Canaán menu bébakéxa,

⁶ bébakiani kuani ka Abram a mekama inubiani kuanx Siquem, anua i chaiira niké Moré kaké anu bébakéxa. A menu ka cananeo unikamax tsóakéxa.

⁷ A menuax ami mérékin ka Nukén 'Ibun Abram kakéxa: Éné me kana min rébúnkikama 'inánti 'ain. Usakian kakéxun ka Abramñen achúshi anuxun Nukén 'Ibu asábi ka kixun kati maxax bukunrukin 'akéxa, anuaxa ami méréké kupí.

⁸ Usai 'itankéx ka anuax chikíkiani kuanxun amiaxa bari uruké Betel kaké éma au 'iké niñu me anu xubusa okin aín chupa kéxtú pèniankéxa. Betel kaké éma ax ka amia bari kuabúké au 'iké 'iakéxa, 'imainun ka achúshi éma. Ai kaké axribi amiaxa bari uruké au 'iké 'iakéxa. A menuxunribi ka Abramñen anuxun Nukén 'Ibu rabiti 'atankéxun rabiakéxa.

⁹ Usakin 'atankéx anu pain 'itankéx ka munu 'ikiani kuani, Négueb kaké me ami kikiani kuankéxa.

Abram Egipto kaké menu tsóti kuan

¹⁰ Usa 'ain ka anua Abram tsótanbí a menu a piti ñu 'aimaira 'iakéxa, usa 'ain ka Abram a menuax 'itsama baritia ishi, Egipto menu anua a piti ñu 'ain anu tsóti kuankéxa, anua 'iké me anua a piti ñu a nètènu 'aimaira 'ain.

¹¹ Usai kuani ka Egipto menu bébai kuankin, ain xanu Sarai Abramñen kakéxa, ésokin: mi kamainun Ka kuat, mix kamina achúshi xanu upíra 'én iskéx 'ain,

¹² usa 'ain ka egipcio unikamax mi isi kiti 'ikén: Éné xanux ka éné unin xanu 'ikén. Ésai kikin ka 'é minun kuéénkin mi binxun 'akánti 'ikén.

13 Usa 'ain kamina, 'ëx upí 'inun mix ismina 'ën chirabaké 'ai kixun kati 'ain.

14 Usokin kabiani kuanx ka Abram Egipto menu bëbakëxa, bëbaia ka anu 'iké unikaman aín xanu Sarai axa upíra xanu 'iké isakëxa.

15 Ismainun ka Egiptonu 'iké 'apu faraón an ñu mëëxunké unikamanribi isakëxa, isiani ka anu ka achúshi xanu upíra uaxa kixun kai rikiankëxa. Kakëxun ka aín unikama aín 'ikënu bétánun kixun kakëxa kakëxun ka aín 'ikënu.

16 Usa iskin ka faraónën Sarai kupí, Abram upíokin 'akinkin 'inaishiakëxa oveja, vaca 'imainun uni an ñu mëëxunti 'imainun xanu an ñu 'axúnti akama 'inánkin asno, 'imainun camello akamaribi 'inánkëxa. 17 'Aínbi ka Sarai kupí, Nukën 'Ibun faraón 'atimokin tëmëramiakëxa aín aintsikama këñunbi 'anan kamabi unikamaribi 'insínmiakëxa.

18 Usai 'ikin ka faraónën Abram kamiakëxa, kamikëxa aia ka kakëxa: ¿Uisa kupín karamina ësokín 'ën 'an? ¿Uisa kupín karamina min xanu 'aínbi ax ka 'ën xanuma 'iké kixun 'ë kakëma 'ain?

19 Ñu kamina min chirabaké isa ax 'iké kiox kian, kikëbëtan kana 'ën xanu 'iti bian. Biaxi kana abé 'ikëma 'ain usa 'ain kamina buánti 'ain. ¡Mi 'inantékëmainun kamina bëríbi buánti 'ain!

20 Usakin Abram katankëxun ka faraónën aín unikama kakëxa, kamina Egipto me ënua Abram aín xanu 'imainun aín ñukama këñunbi kuantanun xuti 'ain.

13

Abram 'imainun Lot ënanan

1 Usa 'ain ka Abramnën Egiptonuax chikíkin aín xanu, 'imainun kamabi aín ñu buani kuankëxa, kuanika amiribishi rikiani Négueb me 'iké anubi kuantékëankëxa. Kuankëbë ka aín piaka Lot axribi atubé kuankëxa.

2 Abram ax ka 'iakëxa uni ñuñuira, usa 'aish ka kuri 'imainun mané uxua kuríkiñu 'ianan, 'itsaira aín ñuina 'arakakëñu 'iakëxa.

3 Néguebnuax amiribishi munu 'ikiani kuantankëx ka Betel kaké ëma 'urama anu paian 'ikian Betelbëtan Ainën nëbëtsionké anu 'iakëxa.

4 A mex ka anu paian anuxun Nukën 'Ibu Dios rabiti maxá bukunrukin 'aké a 'iakëxa, anuxun ka Nukën 'Ibu rabiakëxa.

5 Usa 'ain ka Lot axribi ñuñuira uni 'i aín kuku Abramsaribi 'aish, an ñu 'axúnti xanu xuntakukama, ovejakama 'imainun vacakama 'ianan, an ñu mëëxunké unikamabëbi anu 'iakëxa;

6 'aínbi ka anua atux 'iké anu aín ñuina 'itsaira 'ain ñuinakaman pasto piti sënénma 'iakëxa. Usa 'ain ka a rabëtax anu 'isama 'ain,

7 an Abramnën vacakama bërúanké unikamabé Lotnën an bërúanké unikama nishanani ubionankëxa. Usa 'ain ka a nètékaman, cananeo 'imainun ferezeo unikamax pain anu tsóké 'iakëxa.

8 Usa 'ain ka Abramnën achúshi nètën aín xukënan bëchiké Lot ësokín kakëxa: Mix kamina 'ën 'aintsi 'ibu 'ain, usa 'ain kananuna nu rabé upiti nuibananti 'ain, usaribiti ka an nun ñuina bërúanké unikama nishananima nuibananti 'ikën.

9 Usa 'ain kamina min kuëñxun uimiu karamina 'iti 'ain kixun me bariti 'ain. Usa 'ain kamina 'ëbë 'ima amo kuanti 'ain. Mixmi aín tsipumi kuankëbë kana 'ëx aín rëbumi kuanti 'ain, mixmi aín rëbumi kuankëbë kana 'ëx aín tsipumi kuanti 'ain.

10 Usakian Abramnën kakëxun ka Lotnën me upí anu 'iisa Jordán kaké baka 'urama anua 'umpax 'itsaira 'iké a isakëxa, iskin ka Sóar 'urama 'iké ëma chukúma aribi isakëxa, usa 'ain ka a menu 'itsaira 'umpax 'imainun naësa me

chaira 'ikē isakēxa. Ax ka Egipto me iskēsa 'iakēxa. (Ēnēx ka Nukēn 'Ibun Sodoma 'imainun Gomorra ēma kēñutisama pain 'ain 'iakēxa.)

¹¹ Usa 'ain ka Lotnēn kamabi Jordán kakē baka anu 'ikē me sapan kaisakēxa, anuax ka anua 'ikē anuax amiaxa bari urukē ami kikiani kuankēxa. Usai 'ika Abram 'imainun Lot ēnanankēxa.

¹² Usa 'ain ka Abram axa Canaán kakē me anubi bērumainun, Lot ax me sapan amia 'ikē ēmakama Sodoma 'imainun Gomorra a 'urama tsóti kuankēxa,

¹³ anuxun ka kamabi unin 'atima 'ixun 'aisamairai Nukēn 'Ibumi 'uchakin bētsi bētsi űnu akēxa.

¹⁴ Usaia anuax Lot kuankē 'ain ka a basikēbētan Nukēn 'Ibun Abram kakēxa: Anumi 'ikē ēnuxunbi kamina upiokin aín tsipumia isanan aín rēbumiokin isti 'ain, isanan kamina amiaxa bari urukē amia isanan amia bari kuabúkē amiaribi isti 'ain;

¹⁵ 'ēn kana kamabi me min iskē ēnēkama mi 'inánti 'ain, ax ka minan 'ianan xēnibua 'aínbi min rēbúnki kamanan 'iti 'ikēn.

¹⁶ 'Ēn kana min rēbúnkikama 'aisamaira menu 'ikē masin bērusa 'inun 'imiti 'ain. Usa 'aish ka masi bēru tupuntisama usaribi 'iti 'ikēn, 'ianan ka tupuntisamaira min rēbúnkikama 'iti 'ikēn.

¹⁷ Usa 'ain kamina bēri nirukiani kuanxun 'ēn mi 'inánuxun kakē me a pain isi kuantí 'ain, iskin kamina aín chaxké 'imainun aín pampa, akama pain isikuanti 'ain akama kana mi 'inánti 'ain!

¹⁸ Usa 'ain ka Abram anua 'ikē anuax aín űnukama mēniobiani niñu me Mamrē kakē uni ainan 'ain Hebrón kakē ēma 'urama 'ikē anu 'i kuankēxa. Anuxun maxax bukunrukin 'atankēxun Nukēn 'Ibu rabiakēxa.

14

Abramñen Lot buánkankēbi bitēkēan bana

¹ Usa 'ain ka a nētēkaman Amrafel ax Sinar kakē me anu 'apu 'iakēxa, Arioc axribi ka Elasar kakē me anu 'apu 'iakēxa, Quedorlaómer axribi ka Elam kakē me anu 'apu 'iakēxa, 'imainun ka Tidal axribi Goím kakē me anu 'apu 'iakēxa.

² Ēnē 'apukamax ka 'apu Bera, Sodoma kakē ēmanu 'ikē abē 'akanankēxa, abē 'ianan ka 'apu Birsá Gomorra kakē ēmanu 'ikē abē 'ianan, ka 'apu itsi Sinab Admá kakē ēmanu 'ikē 'apu abē 'ianan, Semēber kakē 'apu Seboím kakē ēmanu 'ikē 'imainun, 'apu itsi axa Bela kakē ēmanu 'ikē abēribi 'akanankēxa, a ēmabi ka Sóar kakinribi anēakēxa.

³ Ēnē mapai achúshi 'apukaman ka aín suntárukama Sidim kakē me sapan anu timēakēxa, anu ka parúmpapa bamakē kakē ax 'iakēxa.

⁴ Itsa baritia 'inúkē 'ain ka 'apu Quedorlaómer an mapai rabē 'imainun rabē baritia, anun an kuēenkēsa okin űnu 'anun 'amiakēxa, 'aínbi ka bari achúshi 'irutēkēnkē anun mapai achúshi 'apu kaman a 'apubē 'akánanti sinánkēxa.

⁵ Usakin sinántakēx ka baritia itsi 'irukēbē, Quedorlaómer 'apu 'imainun 'apu raíri abēa 'akianankē kamabē kanankian anua Astarot Carnaim me 'ikē anu kuankēxa, kuanxun ka anu 'ixun refaitakama a pain 'atankēxun; zuzita kamaribi, Ham kakē menuxun 'anan emitas kamaribi, Savé-quiriataim menuxun 'akēxa,

⁶ 'anan ka 'akánanti 'unairakēkamaribi abē 'akanankin abámikin Seír me anu 'ikē bashikama anubi nuibiankin 'akēxa, usakian 'akēxa kuania ka me anua El-Parán 'ikē anubi, nuibiankin 'akēxa, ax ka anu uni 'ikēma me a rapasu 'iakēxa.

⁷ Usokin 'atankëx baitsin amirbishi utëkënkîn ka Quedorlaómer 'imainun aín suntárukama, 'imainun abëa kuankë 'apu raíri akamabë En-Mispát, 'ikëbia Cadés kakë anu bëbakëxa, bëbakiani kuankîn ka añu kara bainua mëraia abi 'atimonan këñuakëxa, usokin 'anan ka kuankînshi anu 'ikë amalecita aribi 'akëxa, 'anan ka amorreokamaribi raíri ëmakama 'akësaribi okîn 'abiani kuankëxa, ax ka Hasesón-tamar me 'ikë anu 'iakëxa.

⁸ Usa 'ain ka Sodoma, Gomorra, Admá, Seboím, 'imainun Belanu 'ikë 'apukama ax me sapan Sidim kakë anuax 'akanani kuankëxa.

⁹ Anuax ka ënë mapai achúshi 'apukama Quedorlaómer Amrafel 'imainun Arioc abë 'akanankëxa, ënë rabë 'imainun rabë 'apukamax ka Elam, Goím, Sinar 'imainun Elasar a ëma kamanu 'ikë 'iakëxa.

¹⁰ Kamabi Sidim kakë me sapan anu ka chua me pëan pëánkikë anubia unia 'iakëxa, usa 'ain ka Sodoma 'imainun Gomorranu 'ikë 'apu 'akanankënuax 'iakëti kuaníbi anu nanëakëxa. Usai 'imainun ka raíri 'apukamax ninu abákëxa.

¹¹ Usa 'ain ka rabë 'imainun rabë 'apun suntárukaman Sodoma 'imainun Gomorra kakë ëma rabë, anu atsíntankëxun anu 'ikë unikaman ñu aín piti, aín ñu kupíkë aín 'arakakë ñukama këñunbi kamabi bitankëxun aín nëtënu anu 'ikë unikama këñunbi buánkëxa.

¹² Usa 'ain ka Sodoma kakë ëmanu 'ikë Abramñën, xukënan bëchikë Lot axribi anu 'iakëxa, 'ikëbi ka aribi aín ñukama 'imainun an 'arakakë ñuinakama këñunbi ñatanbiankin buánkankëxa.

¹³ Usakin 'akëbë ka uni achúshi abákëxa, abaxun ka usaía 'ikë Abram hebreo uni a ñuixuankëxa, ax ka uni achúshi Mamré aín menu tsókë 'iakëxa, a unix ka amorreo unibu 'iakëxa, Mamré ax ka Escol 'imainun Aner aín xukën 'iakëxa, usa 'aish ka a unikamax Abrambë nuibanankë 'iakëxa.

¹⁴ Usakin aín piaka ñatanbiankin buánkë ka Abramñën kuakëxa, kuabiani kuaxun ka aín xubunuax bakëntankëx kanikë unikama a 'imainun an ñu mëëxunkë aín unikama amira sínankë akama timëakëxa, timëkëx ka trescientos dieciocho a unikama 'iakëxa, usakin timëtankëx ka Abram aín unikama timëbiantankëx 'apukama nui Dan kakë ëma sënënkë anu bëbakëxa.

¹⁵ Anu bëbax ñantabukëbëtan ka Abramñën aín unikamabëtan atun sínankënumashi ratukînshi anu buukë ami bëbarukin 'akëxa, abë 'akanankin ka a 'apukama abámikin Hobá anu sënën 'akëxa, ax ka Damasco ëma aín tsípumi 'ikë au 'iakëxa,

¹⁶ usokin 'akëxa 'apukama abákëbëtan atun buánkë kamabi ñukama biakëxa. Usakin bianan ka Abramñën 'ain xukënan bëchikë Lot aín ñukama 'ain ñukamabi biakëxa, bianan ka xanukama bianan raíri unikamaribi biakëxa.

Melquisedcñën 'upiokin Abram sínánxuan

¹⁷ Usokin 'atankëx ka Abram amiribishi utëkëankëxa, Quedorlaómer kakë 'apu akëñun raíri 'apukama abëa 'ikë akamakëñunbi 'abëtsinia ka Sodomanu 'ikë 'apu an upiokin biakëxa, Savé kakë me sapan anuxun biakëxa, a mex ka 'apukaman me kakë 'iakëxa.

¹⁸ 'Imainun ka bëtsi 'apu Melquisedec, kakë 'apu Salem ëmanu 'ikë anribi biakëxa, ax ka sacerdote Nukën 'Ibu Dios an kamabi ñu unio kushiira naí manámi 'ikë aín uni 'iakëxa, an ka pán këñun vino 'inánkin.

¹⁹ Upiokin sínánxunkin Abram ësokin kakëxa:

Mi ka Nukën 'Ibu Dios naí manámi 'ikë an naí 'imainun mekama unio an 'upiokin sínánxunti 'ikën;

²⁰ 'anan ka Nukën 'Ibu Dios kamabi kushiñu an mi, abëmi 'akanankë unikama 'anun 'amikë ax 'upiokin rabikë 'iti 'ikën.

Usakian Melquisedecnën kakëxun ka Abramnën an bibiankin buánkë ñukama raíri 'inánkëxa.

²¹ 'Inánkëxunbi ka Sodomanu 'ikë 'apun Abram kakëxa:

—Unikama ashi 'ë 'inánan kamina min bikë raíri ñukamabi buánti 'ain.

²² Usokin kakëxunbi ka Abramnën ësokín kakëxa:

—'En kana ësokín kana 'anuxun 'ai kixun Nukën 'Ibu kushiira an naikëñun me unio a kan,

²³ 'en kana uisa min ñubi bikin ñuman chamarabi bíanan, anúnmi tsitëkërëkikë abi anun 'en taxaka tēkērëkati bitsiman, mixmi únsaranbi min ismina 'ë ñuñuira 'imian kixax kitima kupín.

²⁴ 'En kana aña ñubi 'enan 'iti bitsiman, usa 'ain ka 'ex abë kuankë unikama atun pikë ax kuni 'ásabi 'iti 'ikën. Usa 'ain ka ax 'ëbë kuankë unikama Aner, Escol 'imainun Manré, akaman ainan 'inun ñu biti 'ikën, ësakin ka Abramnën Sodomanu 'ikë 'apu kakëxa.

15

Nukën 'Ibu Diosan Abram achúshi ain bëchikë 'inánuxun ka bana

¹ Enë ñukama 'atankëxa 'inúkë 'ain ka Nukën 'Ibun Abram namákin iskësokian isia kakëxa:

—Kamina rakuëtima 'ain Abram, 'ex kana an mi bërúankë a 'ain. Min biti ñu ax ka chaiira 'inuxun 'aia.

²⁻³ 'Aínbi ka Abramnën kakëxa:

—'En 'Ibu 'imainun 'en Dios, ¿uisa karana minmi ñu 'inánkëxun, ñankáishibi bixun 'ati 'ain, minbi kamina 'ex kana achúshi bëchikëñumabi 'ai kixun 'unanin minbi kamina achúshi bëchikëbi 'ë 'inankëma 'ain? Usa 'ain ka kamabi 'en ñukama an biti Eliézer Damasconu 'ikë uni 'en kaniokë, an 'ex ñukëbëtan 'en kasunania ñukama biti 'ikën.

⁴ Èsokín kakëxun ka Nukën 'Ibun kakëxa:

—Èsakin min bëchikëñenbi ka mix ñukëbëtan min ñukamabi biti 'ikën, bëtsi unin ka min ñu bitima 'ikën.

⁵ Usokin katankëxun ka Nukën 'Ibun Abram ëman, buánxun ësokín kakëxa:

—Upiokin ka naí manámia 'ispakama is, iskin kamina min tupuntisa 'ikë tupunti 'ain. Usaribi ka min rëbúnkinëx tupuntisamaira 'itsaira 'iti 'ikë kixun kakëxa.

⁶ Usakian kakëxun ka Abramnën usa ka asérami Nukën 'Ibu 'ikë kixun sinánkëxa, sinánkëbë ka ax 'ex kikësabiokin ka 'aia kixax ami sinánkëxa.

⁷ Èsakinribi ka kakëxa:

—'Ex kana min 'Ibu 'ain; usa 'ixun kana 'en mi Ur kakë me anua caldeo unibu tsókë anua chikiankën, enë me xëñibua 'aínbi minanbi 'inun 'inánuxun.

⁸ —Kakëxunbi, ka Abramnën ësokín kakëxa, 'en 'Ibu 'imainun 'en Dios ¿Uisakin karana asérami ka 'enan enë me 'ikë kixun 'en 'unánti 'ain? —kixun ka Abramnën kakëxa.

⁹ 'Imainun ka Nukën 'Ibu Diosan kakëxa:

—È kamina vaca xanu bërí kanikë achúshi bëxúnti 'ain, bëanan kamina achúshi cabra 'imainun achúshi carnero, rabë 'imainun achúshi baritiañu káusun bëti 'ain, achúshi achúshi 'imainun kamina ñumakuru bërí kanikë achúshiribi bëanan rabëtax níké numakuru bëti 'ain.

¹⁰ Usakian kakëxun ka Abramnën a ñuinakama Dios bëxúankëxa, bëxun ka panárabë okín tukaxun amo rabëbi bëtsi bëmánon bukúankëxa; 'anan ka ñuina pëcháñu rabë a tukakinma usabi nankëxa.

¹¹ Usakin 'atankëxuan bukúanbi ka an bamakë ñuina pikë xëtékama ñuinanën nami pikatsi kixax manánux ubakëxa, ubax anu këñubutia ka Abramnën 'ibiankëxa.

¹² Usakian a ñukama 'akëbëa ñantabuan ka a imë Abram 'aimai rëti 'uxakëxa. Usai 'uxkënkëbi ka achúshi chaiira bëánkibukë an bëararakëxa usakin 'akëx ka 'aisamairai rakuëakëxa.

¹³ Usai rakuëtia ka Nukën 'Ibun kakëxa:

—Min kamina 'unánti 'ain, min rëbúnkikamax ka aín menu tsótima bëtsi menu tsónuxun 'aia, 'imainun ka anuxun 'aisamaira okin ñumëmikë 'inuxun 'aia, 'imainun ka 'aisamaira okin 'atima okë 'iti 'ikën, cuatrocientos baritia sënëntamainun.

¹⁴ 'Aínbi kana 'ënripi a ëmanu 'ikë unikama an atu bëtsi bëtsi okin tëmëramikë aribi 'atima okin tëraminuxun 'ain, usakin 'akë 'ain ka min rëbúnki kamax 'aisamaira ñuñu 'aish chikinuxun 'aia.

¹⁵ Mix kamina 'itsa baritia tsóti kuëënnuxun 'ain, usai 'itankëx kamina xënira 'aish ñuti 'ain, ñutankëx kamina min rara kamabë timëti kuantu 'ain.

¹⁶ Usai cuatrocientos baritia tsótankëx ka min bëchikëñën bëchikë min xuta aín bëchikëñën bëchikë akamax ka min rëbúnki 'aish amiribishi ënë menu utëkënnuxun 'aia, usa 'aínbi ka anun 'ën amorreo unikama aín 'ucha kupín 'atima oti nëtë 'isama pain 'ikën.

¹⁷ Usai ñantabukë a imë ka Abramñën isakëxa, achúshi ñute chaiira xanuxuan me 'akë usa anuaxa 'aisamaira kuin chikitia isanan ka achúshi tsi rëkirukësa axa ñuina nami tukapaxun nankë nëbëtsinën inutia isakëxa.

¹⁸ Usa 'ain ka a nëtëñbi Nukën 'Ibun Abram bëtan achúshi ñu 'akin kakëxa:

—Ënë mekama kana min rëbúnkikama 'inánti 'ain, Egipto bakamiaxa ukë me anuax 'imainun baka chaiira Éufrates kakë anu sënëñbi kana 'inánti 'ain.

¹⁹ Ax ka quenitakaman me 'ikën, 'imainun ka quenizitakama, cadmo-neokama,

²⁰ hititakama, ferezeokama, refaitakaman me,

²¹ amorreokama, cananeokama, gergeseokama 'imainun jebuseokama ënë unikaman me kana mi 'inánti 'ain.

16

Abramñën aín ñu mëëmikë xanu Agarmi bëchia

¹ Sarai an ka aín bënë Abram tuaxunkëma pain 'iakëxa, usa 'aínbi ka achúshi xanu Agar kakë egipcia an ñu 'axúnti békë 'iakëxa.

² Usa 'ain ka aín xanu Sarainën Abram kakëxa:

—Ka kuat, Nukën 'Ibun ka 'ëx tuáñu 'iti kuëëñima, usa 'ain kamina an nu ñu 'axunkë xanu Agar abë 'iti 'ain, usa 'ain sapi ka an tuakëx aín tuákama ax 'ën tuása 'iti 'ikën. Ësokian kakëxun ka Abramñën aín xanu Sarai asábi ka kixun kakëxa.

³ Usakin katankëxun ka Sarainën an ñu 'axunkë egipcia xanu Agar a bëtankëxun Abram aín xanu 'inun 'inánkëxa, usakin ka mapai rabë bari Canaán menu tsókë 'ixun 'akëxa.

⁴ Usa 'ain ka Abram an ñu 'axunkë xanu Agar abë 'iakëxa, usai 'iax ka tuakëxa; 'aínbi ka tukin tankin Sarai an ñu mëëmikë a istisamatani ami nishakëxa.

⁵ Usai ami nishia 'unánkin ka Sarainën aín bënë Abram kakëxa:

—¡Min 'ucha kupí ka Agarnën 'é 'atima okin isia! 'Ëñbi kana min xanua 'inun mi 'inan, usa 'aínbi ka bëri achúshi tuáñu 'ikuan! 'Ësamaira 'isatania. Usa 'ain ka Nukën 'Ibux kiti 'ikën uix kara 'uchaxa kixun nu kati 'ikën.

⁶ Kia ka Abramñën kakëxa:

—Ka kuat, an mi ñu 'axunkë xanu ax ka min mëkënu 'ikën; usa 'ain kamina uisakin karamina 'aisatani usokin min 'ati 'ain.

Usakian kakëxun ka Sarainën amixuatami nishkin an ñu 'axunkë xanu Agar 'itsaira 'atimokëxa, 'atimokëx ka Agar abákëxa.

7 Abákë ka Nukën 'Ibun ángel achúshinën anu uni 'ikëma menuxun mërakëxa, ax ka aín rëbumi kakín anëké me anu kuantí bai rapasu 'umpax upíira 'ikë anu 'iakëxa,

8 anua mërakin ka ñukákëxa:

—Agar, mix kamina Sarainën ñu mëëmikë aín, çuinuax kaina aín, 'imainun kaina uínu kuanín?

—'Ëx kana an 'ë ñumëmikë xanu Sarai anuax abatin —kixun ka an kakëxa.

9 Usokian kakëxun ka Nukën 'Ibun ángelnën ësokín kakëxa:

—Kamina amiribishi kuantëkëti 'ain ami ñu mëëxunkë xanu anubi kuanxun, kamina an mi kakësabiokin kamabi ñu mëëxunti 'ain.

10 Katankëxun ka Nukën 'Ibun ángelnën ësokínribi kakëxa:

Mín rëbúnkinëx ka 'aisamaira 'inun 'uakamë 'ëoti 'ikën, usa 'ikë ka uínbi tupuntima 'ikën.

11 A mi tuukë ënëx ka achúshi bëbu tuá 'ikën,

usa 'ain kamina bakëntankëxun Ismael kakín anëti 'ain,

Nukën 'Ibun ka mix tëmërai uin kara 'ë 'akinti 'ikë kix nuibakati nitsia isaxa.

12 Mín tuakëx ka bana kuakëma 'aish achúshi burro raëkëmasa 'inuxun 'aia;

usa 'aish ka kamabi unimi nishti 'ikën, 'imainun ka kamabi uníxribi ami nishti 'ikën;

usa 'aínbi ka aín aintsikaman 'ura xuisa tankëxi atubëbi 'iti 'ikën.

13 Usa 'ain ka Agar Nukën 'Ibubë banatankëx abi kiakëxa, kikin anëkin ka Diosan ka 'ë isia kikin anëakëxa, usa 'ain kana bëríbi Diosan 'ë iskëxbi ñukëma pain tsoti 'ain.

14 Usa 'ain ka anua 'umpax upíira 'ikë kini ax ësokín anëké 'ikën: 'Umpax upíira ñutima oi tsókë an 'ë iskë ainan ka a 'umpax 'ikën. Ax ka Cadés 'imainun Bëred kakë ëma an nëbëtsi okín bëarakë 'iakëxa.

15 Usakian ángelnën kakëx ka Agar amiribishi an ñu mëëmikë xanu Sarai anu kuantëankëxa, kuantankëx ka anuax Agar aín rëkuën tuá bakëankëxa, bakënkë ka Abramnën aín bëchikë Ismael kakín anëakëxa.

16 Abram ochenta 'imainun seis baritiañu 'ain ka aín bëchikë Ismael bakëankëxa.

17

Nukën 'Ibu Diosan abë mëñonanti sinánxun Abram 'unántiorakanun kixun ká

1 Usa 'ain ka Abram axa noventa 'imainun nueve baritiañu 'ikë, Nukën 'Ibun amiribishi ami mëratëkënkín ësokín kakëxa:

—'Ëx kana mín 'Ibu Dios kamabi kushiñuira a 'ain, usa 'ain kamina 'ëx kuëenkësabi 'oíshi tsóanan 'ëx kikësabiokin kamabi ñu 'ati 'ain,

2 'imainun kana 'ën achúshi ñu mibëtan 'ati 'ain: 'anan kana 'ën mín rëbúnkinëxa 'aisamaira 'i 'uakamë 'ëonun 'imiti 'ain, kixun ka Nukën 'Ibu Diosan kakëxa.

3 Usakian Nukën 'Ibu Diosan kakëx ka Abram rantín puruni aín bëmánanën me tikai tsóbuakëxa usai 'iaka kakëxa:

4 —'Ënë ñu kana mibëtan 'ain kamina kuati 'ain: Mix kamina 'aisamaira bëtsi bëtsi ëmanu 'ikë unikaman rara 'inuxun 'ain,

5 'imainun kamina bërí Abram kakín anëké 'itima 'ain. Usa 'ain ka mín anë bërí 'ia Abraham, 'ën kana mi bëtsi bëtsi ëmanu 'ikë unikaman rara 'iminuxun 'ain.

6 'Ën kana mín rëbúnkinëxa 'aisamaira 'inun 'iminuxun 'ain; mín rëbúnki raírinëx ka 'apu bëtsi bëtsi ëmanu 'inuxun 'aia.

7 'Èn kana achúshi ñu mibétan 'ain 'imainun kana min rëbúnki kamabétanribi 'anuxun 'ain, usa 'ain kana 'èx min Dios xëníbua 'aínbi 'iti 'ain, 'ianan kana atan Diosribi 'inuxun 'ain.

8 Mi 'imainun min rëbúnkikama kana kamabi Canaán me anumi bërí tsókë ènë 'ínánti 'ain, ax ka min rëbúnki kamaxa xëníbua 'aínbi anu tsóti 'ikë 'imainun kana 'èx atan Dios 'iti 'ain.

9 Katankëxun ka èsokinribi, Nukën 'Ibu Diosan Abraham kakëxa:

—'Aínbi kamina min, achúshi ñu 'èn mibétan 'akë ax kikësabiokin 'ati 'ain, 'imainun ka kamabi min rëbúnki kamanribi ax kikësaibi 'iti 'ikën.

10 Ènëx ka mitsubétan 'èn 'akë achúshi ñu 'ikën, usa 'ain ka min rëbúnki kamanribi 'èx kikësokinbi 'ati 'ikën: usa 'ain ka kamabi unikama mitsubë 'ikë atux aín nètokë ñu rëbu tèai 'unantiorakakë 'iti 'ikën.

11 'Unántiorakakin kamina aín nètokë ñu rëbu aín maxaka 'ikë a tèati 'ain, ènëx ka 'èn mibétan 'akë achúshi ñu a 'unánti 'ikën, èsokin 'akin kamina 'unánti 'ain nun kananuna achúshi ñu 'a kixun.

12 Bërími èsokin 'akë ènuxun, kamina kamabi uni mix abë 'ikë unikaman bëchikënëxa bëbu tuá bakënia mapai achúshi 'imainun rabë 'imainun achúshi nètë 'ikëbétan aín nètokë ñu rëbu aín maxaka tèati 'ain, min ñu mëëxunkë uni 'imainun min kuríkinënbimi bëtsi menua marukë bëtsi unibi ka aín nètokë ñu rëbu tèakë 'iti 'ikën.

13 'Èx kikësabiokin kamina 'unánti okin bëtsi 'akësa 'akësaribi okin aín nètokë ñu maxaka 'èn mi kakësabiokin 'ati 'ain. Usakinmi 'èn mibétan 'akë achúshi ñu ax ka mitsun naminu 'unántiokë 'iti 'ikën, usa 'ain ka mitsun 'ëbétan achúshi ñu 'akë ax këñútimoi 'iti 'ikën.

14 'Aínbi ka uix kara 'unántiorakaisama tania ax mitsunua chikínkë 'iti 'ikën, 'èn achúshi ñu 'akë a bana kikësokin 'aisama tankë kupí.

15 Usakin katankëxun ka Nukën 'Ibu Diosan èsokinribi Abraham kakëxa:

—Bërí ka min xanu ax Sarai kakin anëké 'itima 'ikën. Aín anë ka bërí Sara kakin anëké 'iti 'ikën.

16 'Èn kana upíokin sinánxunin, usa 'ain kana achúshi tuá mi 'axúnun 'imiti 'ain. 'Èn upíokin sinánxunkëx ka kamabi menu 'ikë unikama aín rëbúnki 'iti 'ikën. 'Imainun ka aín rëbúnkinëx kamabi menu 'ikë unikaman 'apu 'inuxun 'aia, kixun ka Nukën 'Ibu Diosan kakëxa.

17 Usakin Nukën 'Ibu Diosan kakëx ka Abraham rantipuruni memi bëtiki tsóbuti, èsokin sinani kuaiakëxa: ¿Achúshi unin kara cien baritiañu 'ixun bëchiti 'ik? ¿'Imainun kara Saran noventa baritiañu 'ixun achúshi tuá 'ati 'ik? Èsakin ka Abrahamnën sinánkëxa.

18 Usakin sinánkin ka Nukën 'Ibu Dios kakëxa:

—¿Usa 'ain sapi ka, Ismaelnën rëbúnkikama atux upitax tsóti 'ikën!

19 Kakëxun ka Nukën 'Ibu Diosan kakëxa:

—'Èn mi kakë ax ka èsakin mi kakë 'iixa min xanu Sara ax ka achúshi bëbu tuá bakënti 'ikën, bakënia kamina min a tuá Isaac kakin anëti 'ain. Abétan kana 'èn achúshi ñu aséرابi 'ati 'ain, ax ka xëníbua 'aínbia sinánun aín rëbúnki kamabétan 'akë 'iti 'ikën.

20 Èsokin katankëxun ka aín bëchikë Ismael ñuikinribi èsakin kakëxa, 'èn kana min bana kuan, usa 'ain kana upíokin sinánxunuxun 'ain; 'imainun kana 'aisamaira aín bëchikë 'inun 'imiti 'ain usa 'ain ka aín rëbúnkinëx 'uakamë 'ëoti 'ikën. 'Imainun ka Ismael ax mapai rabë 'imainun rabë 'apukaman kushiira aín papa 'iti 'ikën, 'imainun kana an achúshi ëma chaiira cha 'anun 'amiti 'ain.

21 'Aínbi ka 'èn achúshi ñu mibétan 'akë ax min bëchikë Isaac min xanu Sara ènuax achúshi baritia 'ikëbë anun 'iti nètë 'ikëbë bakënkëbë 'èn 'akë ñu ax anubi 'iti 'ikën.

²² Usai abë banatankëxun Abraham ëbiani ka Nukën 'Ibu Dios anuax kuankëxa.

²³ Usai Nukën 'Ibu Dios abë banatankëx sënënkiani kuankë 'ain ka a nëtënbi Abrahamnën aín bëchikë Ismael, aín nëtokë ñu maxaka tëakin 'unántiokëxa, 'anan ka kamabi unikama an ñu mëëxunkë aín xubunuaxa bakënkë akama 'imainun aín kuríkinëmbia marukë. Unikama aribi unántiokin aín nëtokë ñu rëbu tëaxuankëxa. Usakin 'akin ka kamabi uni abëa 'ikë atun xubunu 'ixuan an ñu mëëxunkë akamaribi aín nëtokë ñu maxaka tëaxunkin 'unántiokëxa, Nukën 'Ibu Diosan usakin 'anun kakëabiokin ka 'akëxa.

²⁴⁻²⁵ A nëtëkaman usokin 'ai ka Abraham ax noventa 'imainun nueve baritiañu 'iakëxa, 'imainun ka aín bëchikë Ismael ax bëri kani trece baritiañu 'iakëxa, a nëtën ka aín nëtokë ñu maxaka 'unántiokin tëakë 'iakëxa.

²⁶ A nëtënbika Abraham 'imainun aín bëchikë Ismaelnëx usai 'itia kakë, usai 'iakëxa usa 'aish ka a nëtënbi aín nëtokë ñu maxaka tëai 'unántiorakakëxa,

²⁷ usai 'ikin ka Abrahamnën kamabi unikama abë 'ikë 'imainun aín xubunuxua an ñu mëëxunkë unikama a këñun aín xubunuaxa bakënkë 'imainun bëtsi menua aín kuríkinëmbia marukë akamabi 'akëxa.

18

Nukën 'Ibu Diosan achúshi bëchikë 'inánuxun Abraham ka

¹ Usa 'ain ka Nukën 'Ibu Abrahammi anua Mamré kakë uni aín me ni 'ikë anuax mërakëxa, mëramainun ka Abraham bari xamaruti 'urama 'ain aín chupa këxtú xubusa okin 'akë aín xëkuë rapasu, tsókë 'iakëxa.

² Tsóxunbi ka Abrahamnën rabë 'imainun achúshi uni a bëtánain nikë isakëxa. Isi bënëtishi nirukin bitsi ka aín bëmánanën me tikatankëx,

³ nirukin ka kakëxa:

—'Ën kana mi kain kamina bënëkiani kuantima 'ain 'ën 'ibu.

⁴ Mitsux mi kuënkëbëtan kana 'ën 'umpax bëxunun kati 'ain, anun tachukatankëxmi in tupéonkë tëmú chukúmashi tantikanun.

⁵ Bëri kamina 'unanin uinu kara an mi 'akinti 'ia kixun, usa 'ain kana mitsun piti bëxúnti 'ain, bëia pitankëx kamina pibiani kuantí 'ain.

Ësokin kakëxun, ka a unikaman —asabika kananuna kaínti 'ain —kixun atun kakëxa.

⁶ Usakian kakëx ka Abraham aín chupa këxtú xubusa okían 'akë anu atsíankëxa atsínkin ka Sara kakëxa:

—;Bënëkinshi! Kamina trigo putuakë upíira veinte kilo bitankëxun pán 'ati 'ain.

⁷ Usakin aín xanu kabiani ka Abraham abákiani anua aín vaca 'ikë anu, anua ka vaca bëri kanikë kaískin bitankëxun aín uni achúshi 'inánkëxa, 'inánkëxun ka an bënëkinshi piti 'akëxa.

⁸ Usakian vaca bëna piti 'amainun ka Abrahamnën vaca xuma mëtuakin 'akë a 'imainun aín xuma aribi kara 'ati 'ikë kixun ñukákëxa, usakian atun pimainun ka a 'uramaxun añu ñuribi kara kuëñë aribi 'inánuxun kaíankëxa, káinkëxun ka i achúshi nikë tëmúxun piakëxa.

⁹ Usakin pitankëx sënënkín ka a isia kuankë unikama achúshinën Abraham ñukákëxa:

—¿Uinu kara min xanu Sara 'ik? Kakëxun ka kakëxa ka —anu 'ëx 'ikë chupa këxtú xubusa okin 'akë anu 'ikën —kixun ka kakëxa.

¹⁰ Usakian kakëxun ka a isia ukë uni achúshinën kakëxa:

—Mi istékëni kana bëtsi bari 'ikëbë utékënti 'ain 'imainun ka min xanu Sara ax achúshi tuáñu 'iti 'ikën. Usakian kaia ka Saran kamabi banakama kuakëxa, ax anu 'ikë aín xubu xëkuë 'urama anuaxa banaia.

11 Usa 'aínbi ka Abraham ax uni apan kaniakékê 'imainun ka aín xanu Sara axribi xanu apan kaniakékê 'iakêxa usa 'aish ka Sara bërámabi aín pêi machakê sênênkê 'iakêxa.

12 Usa 'ain ka Saran a ñuia kia kuati aín kuaikê a tènëibi kuêpunchinibi kuémumêkin tènêakêxa: ¿Uisax karana 'êx usai 'iti 'ain? 'ên bënë 'imainun 'êx kana bërí kaniakékê apan 'ain.

13 Usai 'ia 'unánkin ka Nukên 'Ibun Abraham kakêxa:

—¿Uisa kupín kara Sara kuain? ¿an kara xênira 'aish kana tuáñu 'iti 'ain kixun sinanimin?

14 ¿Nukên 'Ibun 'akasmati ñu kara 'aíma 'ik? bêtsi bari 'irukébê kana 'êx mi istêkêni uti 'ain, 'imainun ka Sara achúshi tuáñu 'iti 'ikên kixun ka kakêxa.

15 Èsai kia kuati ka Sara rakuéti 'êx kana kuaikêma 'ain kixatankêxa: Usa 'ain ka èsai kiakêxa:

—'Èx kana kuaikêma 'ain. 'Aínbi ka Nukên 'Ibun kakêxa:

—'Èn kana mix kuaia isan.

Abrahamnên Sodoma kakê ëma kupín Nukên 'Ibu Dios ñuká

16 Usa 'ain ka a isia kuankê unikama ax nirukiani kuani Sodoma kakê ami kíkiani kuankêxa. Kuankébê ka Abrahamnên buánxun xuti axribi kuankêxa.

17 Usa 'ain ka Nukên 'Ibun sinánkêxa: “Kana Abraham kati 'ain añu karana 'ai kuani kixun,

18 ax ka kamabi unin chaitiokê 'aish achúshi ëma chaiira 'imainun kushiira 'iti 'ikên. 'Èn kana a kupín kamabi menu 'ikê ëmakamanu 'ikê unikama upiokin sinánxunti 'ai kixun kana kan.

19 'Èn kana mi kaisan usa 'ain kamina min bëchikékama 'inánan, min rëbúnkikama mi 'unánmikê bana upiokin kuakin 'unánkin uinu 'ikêx kara 'aisa 'imainun upi 'ikê a 'ati 'ikên, usakin 'akëbëtan kana 'ên usakin 'axunuxun kakê usakinbi 'axúnti 'ain.”

20 Èsakin ka Nukên 'Ibun kakêxa:

—Èsai ka Sodoma 'imainun Gomorra ëmanu 'ikê unikama ñui uni kia, atux 'atima ñuira 'ai 'uchakê, ax ka 'ucha chaiira 'ikên,

21 usa 'ain kana bërí anu kuantí 'ain, asérabi kana atun 'ucha chaiira 'imainun 'atimañuira 'aia kixuan ñuia kuan. Usa 'ain kana asérabi kara unin ñuia kuakê ax usa 'ikê 'unánti 'ain.

22 Usakin kabiani ka a isia ukê uni rabê ax Sodoma ëma isi anuax kuankêxa, kuantamainun ka Abraham anu pain Nukên 'Ibubê bërúakêxa.

23 Usa 'ain ka a 'urama okin Abrahamnên Nukên 'Ibu Dios ñukákêxa:

—¿Karamina uni 'uchañu kênun uni 'uchañumakama 'atima okin kênuti 'ain?

24 A ëmanu ka cincuenta uni ñu 'atima 'ai 'uchakêma 'iti 'ikên. Usa 'ain kaina, ¿a ëmanu 'ikê unikama kênutima kupin a cincuenta unikama ënti 'ain?

25 ¡Min usokin uni 'uchañuma kênun uni 'uchañukama, 'akin kamina a rabëtaxbi 'uchakêsa 'ikê 'ati 'ain! ¡Usakin 'axuma ka at! Mix kamina 'apu 'aish kamabi kushiñu 'ain kamabi menu, ¿usa 'ixunmi usakin ñu 'akê ax kara minan asabi 'iti 'it?

26 Usa 'ain ka Nukên 'Ibun kakêxa:

—Anua cincuenta uni 'uchañuma mërakin kana Sodoma ëmanu tsókê unikama kênutima 'ain.

27 Usakan kakêxun ka Abrahamnên amiribishi katêkëankêxa:

—'Èn ësokin mi kakêxun kamina 'ë uisabi otima 'ain, mix kamina Nukên 'Ibu Dios 'imainun kana 'êx achúshi unishi 'ain;

28 'aínbi kara mapai achúshi uni ñu 'atima 'akêma anua cincuenta uni 'iti pishinti 'ikên. ¿Mapai achúshi unikama ñu 'atima 'akêñuma 'ain kaina ëma a kênuti 'ain?

Kakêxun ka Nukên 'Ibu kakêxa:

—'Ēn cuarenta 'imainun cinco 'uchañuma uni mërakin, kana a ëma 'atimokin këñutima 'ain.

²⁹ Katankëxun ka —Amiribishi katëkëankëxa, anu sapi ka cuarenta uni ñu 'atima 'akëma 'iti 'ikën —kia ka Abrahamnën kakëxa.

Kakëx ka —cuarenta a kupín kana a ëmanu 'ikë unikama këñutima 'ain — kixun Nukën 'Ibu kakëxa.

³⁰ 'Aínbi ka Abrahamnën amiribishi katëkëankëxa:

—'Ēn kana amiribishi mi kain usa 'ain kamina 'ën mi katëkënkëx 'ëmi nishtima 'ain, 'aínbi sapi kamina treinta unishi mërati 'ain. Ësokian kakëxun ka Nukën 'Ibun katëkëankëxa:

—Anua treinta, uni 'uchañuma mërakin kana a ëmanu 'ikë unikama këñutima 'ain.

³¹ Usaia kia ka Abrahamnën amiribishi katëkëankëxa:

—'Ēn 'Ibu, 'ën kana ësokian kati 'ikëmabi mi kain, ¿uisa kara veinte uni 'uchañumami anua mërakëbë 'iti 'ik? Kixuan ñukakëxun ka Nukën 'Ibun kakëxa:

—'Ēn anua veinte uni mërakin kana a ëma këñutima 'ain.

³² Kia ka ënkinma Abrahamnën amiribishi katëkëankëxa:

—'Ēn kana ësokian mi kain 'ën 'Ibu, 'aínbi kamina mix 'ëmi nishtima 'ain, 'aínbi kana mi katëkënxuma ënë banaishi mi kain: ¿añu karamina anua diez uni 'uchañuma atu mërakin 'ati 'ain?

Kakëxun ka Nukën 'Ibun kakëxa:

—Anua diez uni 'uchañuma mërakin kana a ëma këñutima 'ain.

³³ Ësai pain Abrahambë banatankëx ka Nukën 'Ibu, anuax kuankëxa; ax kuankëbë ka Abraham axribi aín 'iti chupa këxtú 'akë anu utëkëankëxa.

19

Nukën 'Ibun Sodoma 'imainun Gomorra ëma këñua bana

¹ Bari kuabükëbë ka Sodoma kakë ëmanu ángel rabë bëbakëxa. Anu bëbakiania kuania ka Lotnën anun ëmanu atsínti xëkuënu tanti tsóxun isakëxa, ax ka anua uni timëkë 'iakëxa. Anu tsótanbia aia ka iskin nirukiani kuanxun ka biakëxa, bitsi aín bëmánanën memi bëtikikin,

² ka kakëxa:

—'Ēn kana mitsu kain, pëkarakëbë kuanux karamina 'ën xubunu tanti kuantima 'ain. Anu kamina tachukatankëx tantiti 'ain, anuax kamina pëkarakëma 'aínshi kuantu 'ain.

'Aínbi ka atun kakëxa:

—Asabi ka 'aishbi kanaanuna 'ima. Xubu ëman ënushi kanaanuna nu rabë 'uxti 'ain.

³ Kixun kakëxunbi ka, Lotnën amiribishi katëkëankëxa usama ka kamina kuantima 'ain usakian 'uran kakëxun ka a rabëtan aín xubunu abë kuantu sínánkëxa. Usakin kabiani kuantankëx aín xubunu nukuxun ka Lotnën piti 'itsa 'anan pánribi anun chamiti ñu këñuma 'axun a isia kuankë unikama a pikiankëxa.

⁴ Ax 'uxkëmapan 'aínbi ka a ëmanu 'ikë unikaman kamabi Sodomanu 'ikë unikaman aín xubu bëararakë 'iakëxa, anu ka uni apan 'imainun bënë unika-maribi 'iakëxa,

⁵ usai 'ikin ka munuma sharati kushin banakin Lot kakëxa:

—¿Uinu kara mibëa ënë ñantan min xubunu ukë uni rabë ax 'ik? ¡Kamina chikínti 'ain! ¡Atubë kanaanuna 'isatanin ënë imë kamina nu bëxúnti 'ain!

⁶ Usai sharati kikëbë ka Lot atu kai chikíkin, ka aín xubu xëputi xëpúakëxa, anun uni atsintisama okin,

⁷ usokian xëpukin ka atu kakëxa:

—Ĕ 'urama 'ikē unikaman űu 'atimairamina 'akani kamina bĕrúankakanti 'ain.

⁸ Ka kuakan 'ĕx kana bĕchikĕ xanu rabĕűu 'ain ax ka unibĕ 'ikintankĕma 'ikĕn; usa 'ain kana a rabĕ mitsun kuĕĕnkĕsokinmi 'anun mitsu 'inánti 'ain, 'ainbi kamina uni rabĕ ĕnĕ uisabi okantima 'ain, atux ka 'ĕn kuĕnkĕx uaxa usa 'ain.

⁹ Ĕsokian kakĕxunbi ka unikaman kakĕxa:

—ĵMix amo niraĕanan kamina min xubunu nu atsímiti 'ain! Mix ĕnu 'ikĕ uni 'ixun kaina min kuĕĕnkĕsokin nu 'ati 'ain. ĵBĕrí kananuna a unikama 'akima mi 'atima oti 'ain! Usakin kakinshi ka Lot xutunkin ain xĕpútunubi rakankin űatankankĕxa,

¹⁰ usakian 'akananiabi ka ángel rabĕ a isia kuankĕ an ain mĕkĕn mĕshpakianxun bikin ain xubunu atsímiakĕxa; usakin 'akinshi ka ain xubu xĕpúti upíokin xĕpúakĕxa,

¹¹ xĕpukinshi ka ángelnĕn. Ĕman bukuĕ unikama bĕxuűu 'imiakĕxa. Kamabi uni bĕnábukama 'imainun uni apankama axbi ka bĕxuűu tikiakĕxa. Usai 'ikin anun atsínti xĕputi barikasmatakĕx ka atux rikianĕxa.

¹² Usokin 'atankĕxun ka a isia kuankĕ uni rabĕ an Lot kakĕxa:

—ĵMin aintsi 'ibukama kara ĕnĕ ĕmanu 'aíma 'ik? Kamina biti 'ain min bĕchikĕ bĕbu, 'imainun xanu min piaka min bĕchikĕ an binuxun kataĕĕ uni akama kamina ĕnĕ ĕmanua chikínbiankin 'ura buánti 'ain,

¹³ kixun katankĕxun ka ángel rabĕtan Lot ĕsokinribi kakĕxa. Nun kananuna ĕnĕ ĕma aűu kara anu axa akama kĕűunbi kĕűui uan, usakin 'anun ka nu Nukĕn 'Ibun xuaxa 'aisamaira unix ka uisa kupin kara ĕnĕ ĕma Nukĕn 'Ibun űu 'atima 'aia iskinbi kĕűuima kias kia, usa 'ain kananuna nun bĕrí ĕnĕ ĕma kĕűuin.

¹⁴ Usakian kakĕx ka Lotnĕn ain bĕchikĕ binuxun kakĕ ain piaka 'iti uni rabĕ barikuankĕxa, kuaxun mĕrakin ka ain piaka 'iti uni a kakĕxa:

—ĵBĕnĕti nirukiani ka kuantan Nukĕn 'Ibun ka ĕnĕ ĕma kĕűuti 'ikĕn!

'Ainbi ka ain piaka 'iti unikaman kĕmĕkin isa Lotnĕn kaia kixun sinani kuanma 'ikĕn.

¹⁵ Usai 'íon pĕkarakuatsínkĕbĕtan, ka ángel rabĕtan Lot katĕkĕankĕxa:

—ĵBĕnĕti kamina! Nirukiani min xanu 'imainun min bĕchikĕ xanu rabĕ akama bibiani ĕnĕ ĕma kĕűúkĕma 'ainshi bamatisama tani kuantu 'ain.

¹⁶ Ĕsokin kakĕxbia bĕnĕti kuaniama ka nuibakin ángel rabĕtan Lot, mĕinkin biakĕxa. Nukĕn 'Ibun ka 'ain xanu 'imainun ain bĕchikĕ xanu rabĕ aribi a ĕmanua bamatima kupin iĕmikin chikíankĕxa.

¹⁷ A ĕmanua chikinbiaxun ka ángel achúshinĕn Lot kakĕxa:

—ĵBĕnĕti kamina abákiani kuantu 'ain iĕtisatani! Kuankin kamina kaxú bĕsukin aűu űubi isima kuantu 'ain, usaí 'ikamina niraĕtima kuanshiti 'ain. Kuanshiti kamina matá mekama anu iĕtisa tani kuantu 'ain.

¹⁸ 'Ainbi ka ĕsokin Lotnĕn kakĕxa:

—ĵUsama ka 'ĕn 'Ibu ka kuat, ax ka 'ura 'ikĕn!

¹⁹ Mitsun kamina 'itsaira 'ĕ 'akian, usa 'ixun kamina 'ĕ iĕnun 'akian, 'ainbi kana 'ĕx matán me kamanu kuantima 'ain, anu kuaniabia tsin bikĕx kana 'ĕx bamati 'ain.

²⁰ Ka kuat, ĕnĕ 'urama ka achúshi ĕma chukúma 'ikĕn, anu kana abáti 'ain. ĵAnu iĕti kuantanun kamina 'ĕ ĕnti 'ain, ax ka ĕma chukúmara asĕrábi 'ikĕn!

²¹ Usaia kia ka a uni achúshinĕn kakĕxa:

—Ĕn kana minmi 'ĕ kakĕxun kuan usa 'ain kana ami 'ĕ űuixunkĕ ĕma chukúma a kĕűutima 'ain,

²² usa 'ain kamina jBéríbi énuax kuantí 'ain! bënëtishi ka kuantan, mix a émanu bēbakēma pain 'ain kana uisa ñubi 'atima 'ain. Usa 'ain ka a éma Sóar kakin anēakēxa.

²³ Kuankēbē pēkarakēbēa bari urukēbē ka Lot 'imainun aín bēchikē xanu akamabē bēbakēxa Sóar kakē éma chukúmara anu,

²⁴ usaía émanu bēbakēbētanshi ka Nukēn 'Ibu tsi 'imainun azufre naínua 'ibúmiKin Sodoma 'imainun Gomorra kakē éma a kēñuakēxa; ²⁵ usakin 'akin ka Nukēn 'Ibu Diosan émanu tsókē unikama, 'imainun kamabi a menu kókē xubi ñu 'apákē éma 'urama 'ikē akamabi kēñuakēxa.

²⁶ Usai 'ikēbē kuankinbi kaxú bēsukin isíbi ka Lotnēn xanu, ax Sodoma 'imainun Gomorra isi kuainakētishi bamai tashi maxáxa 'inun churishi 'iruakēxa.

²⁷ Usai 'iónxa pēkarakēma 'aínshi ka Abraham anuaxa Nukēn 'Ibubē banonkē anubi kuantēankēxa;

²⁸ kuantankēx nīrakēkin ka Abrahamnēn Sodoma 'imainun Gomorra, kakē éma aubēsukin isakēxa, iskin ka kamabi me kuainakēkē amiaxa naē nēnkēsa 'inun kuin chaiira, chikitia isakēxa.

²⁹ ÉsoKin ka Nukēn 'Ibu Diosan éma rabē anua Lot 'ikē kēñuakēxa, usakin a kēñukinbi ka Abrahammi sinánkin aín piaka Lot ashi a émanua chikíankēxa.

Moabitaskama 'imainun Amonitakaman chaitiokē kama 'ia ñuikē bana

³⁰ Usakian Nukēn 'Ibu Diosan a éma kēñuan ka Lot 'itsaira rakuéti Sóar kakē éma anu 'isama tankēxa, anu 'iti bari ka aín bēchikē xanu rabē abēbi kuankēxa kuantankēx ka bashikama anu Lot aín bēchikē xanu rabē, abē achúshi kini chaiira xubu namēsa mēratankēx anu tsóti bēruakēxa.

³¹ Anu 'ixun ka achúshi nētēn, aín bēchikē apanēn sinánkēxa uisax karana tuáñu 'iti 'ai kixun sinánxun ka aín xukēn 'anáka kakēxa:

—Nun papa ka xēnira 'ikēn usa 'ain ka ēnē menu uni 'aíma 'ikēn an nu rabē xanuati ka 'aíma 'ikēn, kananuna 'unan kamabi menuxun ka unin xanu bixun bēchia;

³² usa 'ain kananuna nu rabēxun nun bata paē xēamixun paéónti 'ain, usokin 'atankēxun kananuna aín bēchikē 'itánun tuaxunti 'ain.

³³ Usai kitankēxun ka a ñantánbi uvas baka paēokē aín papa xēamixun paéónkēxa; usokin 'atankēx ka aín rēkuēn bēchikē ax pain abē 'ikin aín nami 'amiakēxa, usaía abē 'ikēxunbi ka aín papan paēnxun táma 'ikēn aín rakábukē 'imainun aín nirukēbi.

³⁴ Usai 'iónx pēkarakin ka aín xukēn apanēn, aín 'anáka aribi kakēxa:

—Ka kuat, 'ēx kana nun pabē ēnē imē 'ión usa 'ain kananuna nu rabētan mixribimi abē 'inun ēnē ñantan amiribishi paéónti 'ain; usakin 'atankēxun kananuna nu rabēxunbi aín bēchikē 'itánun tuaxunti 'ain.

³⁵ Usai kanantankēxun ka a ñantánbi amiribishi uvas baka paéokin 'akē aín 'anákanēn aín papa xēamitankēx, abē 'iakēxa; 'aínbi ka Lotnēn abē 'ia rakábukē 'imainun aín nirukē abi táma 'ikēn.

³⁶ Usai 'itankēx ka Lotnēn bēchikē xanu rabē tuuakēxa ax ka aín papanbi 'akē 'iakēxa.

³⁷ Aín bēchikē apan aín tuá ka Moab kakin anēkē 'iakēxa ax ka Moab unibunēn rara 'iakēxa usa 'aish ka bēríbi Moabitas unibu aín rēbúnki 'ikēn.

³⁸ 'Imainun ka aín 'anákanēnribi tuakēxa achúshi okin aín anēx ka Bem-amí kakē 'iakēxa ax Bem-amí unibunēn rara 'iakēxa usa 'aish ka bēríbi amonita unibu ax aín rēbúnki 'ikēn.

20

Abraham 'imainun 'apu Abimélec ñui kikē bana

1 Usa 'ain ka anu pain 'ikē me anuax Abraham Négueb kakē me, ami kikiani kuankēxa, kuantankēx ka Guerar kakē ěma 'imainua Cadés kakē ěman nēbētsiokē me aín rēbumi 'ikē me anu kuainbēkinishi bētsi me kamanu tsókē uni 'aish usai 'iakēxa.

2 A menuax ka Abraham kiakēxa aín, xanu Sara ñui, ěnē xanux ka 'ěn xanuma 'ikēn, ax ka 'ěn chirabakē 'ikēn. Kixun a rabēxunbi sinántankēxun ka, 'apu Abimélec paránkēxa, usakin kakian paránkēxun ka 'apu Guerarnu 'ikē, an Sara aín xanu 'iti bēnun kixun uni xuakēxa;

3 'aínbi ka a imēbi 'apu Abimélec namámikin, Nukēn 'Ibu Diosan kakēxa: Mix kamina bamati 'ain, xanumi bikē ax ka bēnēñu 'ikēn.

4 Usakin bitankēxbi, abē 'ikēmapan 'ixun ka ěsokin kakēxa: 'Ěn 'Ibu, ĵmin karamina añu ñu 'atima 'akēmabi 'ē bamamiti sinanin?

5 Abrahamñēnbi ka 'ē kaxa ěnē xanux ka 'ěn chirabakē 'ikē kixun ka kaxa, 'imainun ka xanuxunribi 'ē kaxa ax ka 'ěn rarēbakē 'ikēn kixun. Usakian kakēxun kana upí 'iisa sinánkin 'ěn bian, 'aínbi kana uisabi okēma 'ain.

6 Usakian kakēxun ka Nukēn 'Ibun Diosan namámikin kakēxa: 'Ěn kana upíokin 'unan min kamina ñu 'atima 'akēma 'ixun uisabi okēma 'ain. Usa 'ain kana a 'aimi 'ěmi 'uchanun mi 'amikēma 'ain.

7 'Aínbi kamina bēri, a xanu aín bēnē 'inántēkēnti 'ain, ax ka an Dios kikē bana ñuixunkē 'ikēn, usa 'ixun ka an mi 'ē ñukáxunti 'ikēn, ñukáxunkēx kamina mix upitax tsóti 'ain; usa 'ain kamina bēri a uni aín xanu 'inántēkēnti 'ain, ami 'inankēbēma ka min xanu 'imainun min xubunu 'ikē unikamaribi kēñuti 'ikēn.

8 Usakin koónkēxa pēkarakēma 'aínshi nirukin ka 'apu Abimélecnēn an ñumēmikē unikama kuēnxun ñuixuankēxa, kamabi an namákin iskēkama. Usokian ñuixunkēxun kuati ka an ñumēmikē unikama 'itsaira rakuēakēxa.

9 Usokin aín unikama aín namákē ñuixuntankēxun ka 'apu Abimélecnēn Abraham kuēnxun kakēxa:

—¡Ka kuat, usakin ka achúshi unin ñu 'atima 'ikēn! ¿Uisakin karana 'ěn mi 'atimon, uisa kupin karamina 'ē chaira 'uchamisa tan 'imainun 'ěn xubunu 'ikē unikamaribi 'uchamisa tankin 'ē parán? Usakin ka achúshi unin ñu 'atima 'ikēn.

10 ¿Uisokin kaina min 'ěmi sinan? Ěsokin ka 'apu Abimélecnēn Abrahambē banakin kakēxa,

11 ěsokian kakēxun ka Abrahamñēn kakēxa:

—'Ěn kana ěnē menu 'ikē unikaman Nukēn 'Ibu Dios kikēsama oi 'ikēsa sinan, usa 'ixun ka 'ěn xanu Sara bikin 'ē 'akánti 'ikē kixun.

12 Asérabi kana 'ěx kin ax ka 'ěn chirabakē 'ikēn: ax ka 'ěn papan bētsi xanumi bēchia 'ikēn 'ěn titami 'akima; usa 'ikē kana 'ěn xanu 'iti biakēn.

13 Usa 'ain ka Nukēn 'Ibu Diosan 'ē kakēxa kamina min aintsikamanuax chikiti 'ain, kakēx chikikin kana 'ěn uinu 'ikē ěmanu karanuna bēbai, anuax kamina mix unin ñukákēx, ax ka 'ěn rarēbakē apan 'ikēn kixun kiti 'ain kixun kakēn.

14 Usokian Abrahamñēn kakēxun ka 'apu Abimélecnēn aín xanu Sara Abraham 'inántēkēnkēxa. 'Inánkin ka aín 'arakakē ñuina ovejakama, vaca 'imainun an ñu mēěxunti uni 'imainun xanu an ñu 'axúnti akamabi 'inánkēxa,

15 'inánkin ka kakēxa:

—Kamina isti 'ain, ěnēx ka 'ěn me 'ikēn; usa 'ain kamina uinu kaina 'isatanin me baritankēx anu tsóti 'ain.

16 Usokin katankēxun ka aín xanu Sararibi kakēxa:

—'Ěn kana min rarēbakē apan 'inainshia mil kuriki, usa 'ain ka mibē 'ikē unikaman 'unánti 'ikēn min kamina añu ñu 'aisamabi 'akēma 'ain. Usa 'ain ka uíxbi 'atimati mimi banatima 'ikēn.

17 Usokian kakëxun ka Abrahamnën Nukën 'Ibu Dios ñukáxuankëxa, ñukáxunkëxun ka Nukën 'Ibu Diosan Abimélec aín xanukëñunbi pëxkuakëxa. Usokin 'anan ka an ñu 'axunkë xanukamaribi tuánun 'imiakëxa,

18 Nukën 'Ibun ka Sara kupí, kamabi xanukama 'apu Abimélec aín xubunu 'ikë kamaxa tuáñuma 'inun 'imiakëxa Sara aín xubunu buánkë kupí ka usakin Nukën 'Ibu Diosan 'akëxa.

21

Abrahamnën bëchikë Isaac bakëan

1 Usa 'ain ka ax kikësabi oia 'inun Sara Nukën 'Ibun bërúankëxa, usokëx ka ax kikësabi oi 'iakëxa,

2 usa 'ain ka ax tutankëxun achúshi tuá, Abraham 'axuankëxa, usa 'ain ka kaniakëkë 'ixunbi Abraham tuaxuankëxa, a tuakëx ka Nukën 'Ibu Diosan anun bakënti nëtë nankë sënënkëbë bakëankëxa.

3 Usai bakënkë ka Abrahamnën aín bëchikë Saramia 'akë tuá a Isaac kakin anëakëxa; (Isaac kikë bana ax hebreo banan kuaia ki kikë bana 'ikën)

4 'imainun ka Abrahamnën aín bëchikë bakënkë mapai achúshi 'imainun rabë 'imainun achúshi nëtë 'ikëbëtan aín nëtókë ñu maxaka tëakëxa, Nukën 'Ibu Diosan usokin 'anun kakësabiokin.

5 A nëtë kaman Abraham cien baritiañu 'ain ka aín bëchikë Isaac bakëankëxa.

6 Usai 'itankëxun ka Saran sinánekëxa: Nukën 'Ibu Diosan ka 'ë kuënmikin kuaimiäxa, usa 'ain ka kamabi unín 'unánti 'ikën, 'ëx kana achúshi tuáñu 'ai kixun 'unáni ka kuëni 'ëbë kuaiti 'ikën.

7 ¿Uin kara Abraham 'ën kana achúshi tuá 'axúnti 'ai kixun kakë 'itsíanx? Usa 'aínbi kana 'ën achúshi tuá 'axuan axa uní apan 'ikëbi.

Abrahamnën Agarkëñun aín bëchikë Ismael aín xubunua chikían ñuikë bana

8 Usa 'ain ka Isaac kanikëbëtan a nëtëan xuma ënti a nëtë sënënkëbëtan kamabi aín, uníkamabë timëxun achúshi fiesta cha Abrahamnën 'axuankëxa.

9 'Aínbi ka Saran Agar egipcia xanu an Abraham 'axunkë tuá an Isaac ami kuaikin usania isakëxa.

10 Usai 'ia isbiani kuanxun ka Abraham aín xanu Saran kakëxa: ¡An nu ñu 'axunkë xanu ax ka aín tuá buani ënuax chikiti 'ikën! 'Ën tuá Isaac an ka nun bamañin kasunania an nun ñu 'axunkë xanu aín tuábëtan ñu bitima 'ikën.

11 Èsokian aín xanun kakësha ka Abrahamnën anun paëkin 'itsaira sinánekëxa, uisa kupín karana 'ën bëchikë 'ën xubunua chikínti 'ai kixun 'itsaira masá sinánekëxa.

12 Usai ia iskin ka Nukën 'Ibu Diosan kakëxa: Kamina 'itsaira masá nuitu-tima 'ain min bëchikë 'imainun an mi ñu 'axunkë xanu kupín. Kamabi ñu min xanu Saran mi kakë kamina 'ati 'ain, min rëbúnkikamax ka 'ën mi kakësabi oi min bëchikë Isaac aín rëbúnki 'iti 'ikën.

13 'Imainun ka an ñu 'axunkë xanu aín tuá, aribi ñuikin ësokian kakëxa: 'Ën kana aín rëbúnkinëxa achúshi ëma cháñira 'inun 'imiti 'ain ax ka min bëchikëbi 'ikë usa 'ain.

14 Usokin konkë a pëkarakëma 'aínshi ka Abrahamnën an ñu 'axunkë xanu Agar aín xubunuax kuantanun xukin pán 'imainun aín piti 'inánan achúshi ñu xaká burasa okin 'akë ami aín 'umpax 'inánkëxa; 'inánkin ka aín kaxunu kañumiakëxa, usakin 'inántankëxun ka aín bëchikë Ismael kuantanun kixun aín titakëñun xuakëxa. Xukëx ka uimi kara kuanti 'ikë kixun 'unánimabi anu uní 'ikëma me aukikiani kuantankëx Beerseba au kuankëxa.

15 Kuankin ka aín 'umpax ñu xakánu buánkë a këñutankëxun a xëati bëtsi 'umpax 'aíma 'ain, ni menuaxbia pëñanakëti kanikë a tëmú aín tuá tsóankëxa,

16 tsónbiani ka uri tsóti ax kuankëxa, 'ën tuá kana ñuia istima 'ai kixun sinánbiani. 'Uri kuantankëx anu tsóbukinshi ka aín tuá munuma kuënkëni inia kuakëxa.

17 Usai tuá ax inia ka Nukën 'Ibu Diosan kuakëxa; kuakin ka Nukën 'Ibu Diosan ángelnën naí manámixun Agar kuënkín ësokín kakëxa: ¿Uisai kaina 'ian Agar? Kamina rakuëtima 'ain Nukën 'Ibu Diosan ka mi 'imainun mín tuá bëunan mëskuti inia kuaxa uinu kara mín tuá 'ikën.

18 Bënëtishi nirukiani, kuanxun kamina mín tuá barikin bitankëxun aín mëkënan mëinti 'ain, 'ën kana aín rëbúnkinëxa achúshi ëma chaiira 'inun 'imínuxun 'ain.

19 Èsokín katankëxun ka Nukën 'Ibu Diosan Agar achúshi 'umpax upíira 'aish nëmín 'inánkëxa usakían 'inánkëxun ka ñuina xaká burasa 'akë, ami ubakakin bitankëxun aín tuá Ismael xëamiakëxa.

20-21 Usakían Nukën 'Ibu Diosan 'akinkëx ka Ismael anu uni 'ikëma menuax kani Parán kakë anu 'iakëxa, usai kanikín ka uisokín kara kanti 'imainun pian ñuoti 'ikë kixun upíokín 'unánkëxa. Usai kania ka aín títan achúshi xanu Egípto menua bëxun aín xanu 'iti 'inánkëxa.

Abrahamnën sinántëkëntima oi Guearnu 'ikë 'apubë mënonian ñuikë bana

22 Usai 'ikë basirakëma 'aínshi ka 'apu Abimélec Abrahambë banai kuankëxa. Kuankëbë ka aín suntárunën kushi Ficol, axribi abë kuankëxa. Kuantankëxun ka Abimélecnën Abraham ësokín kakëxa:

—Nun kananua isan Nukën 'Ibu Diosan ka kamabi añu ñukama karamina 'ai akamabi mi 'akinia.

23 Usa 'ain kamina, sinanatëkëntima okín Nukën 'Ibu Diosan ismainun, ënë menuax, nukamabë 'atimonantima 'ain, 'imainun kamina 'ën bëchikëkama 'imainun 'ën rëbúnkikamaribi 'ain. Akima kamina sinanatëkënkínma 'ën mi 'akësaribi okín 'ëribi 'ati 'ain, 'anan kamina usaribiokín kamabi ënu 'ikë unikama 'ati 'ain, anumi bëri tsókë me ënuxun.

24 Usokín kakëxun ka Abrahamnën kakëxa:

—Nukën 'Ibu Diosan ismainun kana sinanatëkëntima okín mi kain.

25 Usa 'aínbi ka Abrahamnën kuëntankëxun Abimélec anua 'umpax biti kini a ñuikín kakëxa: 'ën kana mi kaisatanín mín unikaman ka 'ën anua 'umpax biti kini a 'ë bikuanxa.

26 Usokían kakëxun kuatankëxun ka Abimélecnënribi kakëxa:

—Mín kamina 'ë bëramabi kakëma 'ain, usa 'ain kana 'ën bëri 'unanín bërfibi kamina 'ë kain.

27 Usai abë banai sënëntankëxun ka Abrahamnën aín ovejakama 'imainun aín vaca bitankëxun, Abimélec 'inánkëxa; usakín 'inánkinshi ka a nëtënbí sinanatëkëntima okín a rabëxunbí mëníokëxa.

28 Usa 'ain ka Abrahamnën an 'arakakë ñuina mapai achúshi 'imainun rabë oveja bitankëxun raíri këñun nímikínma amo sëtënakëxa,

29 usakín 'aia iskin ka Abimélecnën ñukákëxa:

—¿Uisoti karamina mín mapai achúshi 'imainun rabë oveja amo sëtënatín?

30 Èsokín ñukákëxun ka Abrahamnën kakëxa:

—Ènëx ka mi 'inánti 'ikën ënë bikin kamina 'unánti 'ain mapai achúshi 'imainun rabë ovejakama ënë mi 'inánmainun kamina sinánti 'ain 'ën mi 'inánkë ënëx ka anua 'umpax biti kini ax ka 'ën 'akë 'ikë kixunmi 'unánti 'ikën.

31 Usokín anuxun a rabëxunbí 'akë kupín ka Beerseba kakín anëakëxa, anuax ka sinanati 'itëkëntima oi mëníonankëxa.

32 Usai anuax mëníonantankëx ka Abimélec 'imainun Ficol ax Beerseba kakían anëké anuax anu kuantëkëankëxa filisteo unikama menubi.

³³ Usa 'ain, ka Abrahamnën Beerseba kakë me anu achúshi i tamarisco 'apákëxa, anuxun ka unin Nukën 'Ibun Diosan anë rabiakëxa, axa bamatima oí tsókë a.

³⁴ Usai 'itankëx ka Abraham 'itsa baritia, a menu tsóakëxa ax ka filisteo unikama me 'iakëxa.

22

Nukën 'Ibu Diosan Abraham aséribi kara ami sinania kixun istisa tan ñuikë bana

¹ Usa 'ain ka Nukën 'Ibu Diosan 'itsa baritia ami panatankëxun, Abraham karaísa ënima ami manutima aséribi sinania kixun tankin. Aín anën kuëankëxa, usakin kuënkëxun ka Abrahamnën kakëxa:

—Ënu kana 'ain 'ën 'Ibu.

² Èsokian kakëxun ka Nukën 'Ibu Diosan kakëxa:

—Min bëchikë Isaac, ami aséribi nuibairakë, a buani kamina kuantu 'ain matán me Moria kakë anu. Buánxun kamina anu bëbakin, min bëchikë 'atankëxun 'ë rabikin ñuina 'akësaribi okin xaroti 'ain, 'ën mi uinu 'ikë matánuxun kaina 'ati 'ai kixun ismimainun.

³ Usakian koónkëxun, ka pëkarakëma 'aínshi, nirukin Abrahamnën aín asno kaxu mëniotankëxun; anu karu tëapaxun nëakë, puruakëxa anun ñuina xaroti usakin 'abiani ka Nukën 'Ibu Diosan anu kuanun kakë anu, aín bëchikë Isaac 'imainun an ñu mëëmikë uni rabë buani kuankëxa.

⁴ Usai kuankëbëa rabë 'imainun achúshi nëtë 'ikëbëtan ka Abrahamnën ënën menxuma anua kuankë me a isakëxa.

⁵ Usai kuankin 'uraxun iskin ka Abrahamnën an ñu mëëmikë uni rabë kakëxa:

—Ënuxun kamina asno bërúanti 'ain 'ëx kana 'ën bëchikë buani anuxun a rabinun Nukën 'Ibu Diosan kakë matá me anu kuanin anuxun rabibëtsini, kana utékenti 'ain.

⁶ Usakin aín uni rabë katankëxun ka Abrahamnën aín bëchikënën karu tëapaxun nëakë a 'iabiankin buámainun; Abrahamnën tsi, këñun aín manë xëtókë upiokin kuënkë bibiani abëbi kuankëxa.

⁷ Usai abë urikuankin ka Isaacnën aín papa Abraham ñukákëxa:

—¡Papan!

—¡Añu kara 'ën bakë bëchikën? —kixun ka Abrahamnën aín bëchikë kakëxa.

Kakëxun ka Isaacnën èsokin kakëxa:

—Ënu ka karu 'imainun tsi 'ikën çuinu kara anu 'aímai këñutanun xaroti carnero 'ik?

⁸ Èsokian aín bëchikënën ñukákëxun ka Abrahamnën kakëxa.

—Nukën 'Ibu Diosan ka nu achúshi ñuina 'inánti 'ikën, kixun ka aín bëchikë —Abrahamnën kakëxa. Usokin kabiani ka abëbi anuxuan ñuina xaroti anu kuankëxa.

⁹ Anu kuanun Nukën 'Ibu Diosan kakë matá me anu bëbaxun, ka Abrahamnën anuxun ñuina xaroti maxax bukunruakëxa; usakin bukunrutankëxun ka karuribishi tíkati mabukuntankëxun aín bëchikë Isaac aribi nëakëxa, nëaxun ka anu ñuina xarotinu nankë karu kamanan;

¹⁰ rakankëxa rakamainun ka aín manë xëtókë bikian aín bëchikëmi okin sananiabi ka ¹¹ nukën 'Ibu ángelnën kuënkë nainxun kakëxa:

—¡Abraham! ¡Abraham! èsokian kakëxun ka.

—Ënu kana 'ain 'ën 'Ibu —kixun an kakëxa.

¹² Kakëxun ka Nukën 'Ibu Diosan ángelnën amiribishi kakëxa:

—Min bëchikë uisabi oxuma ka 'at, bërí ka Nukën 'Ibu Diosan mixmi asérabi ami sinánkëxun, min nuitu 'unánxa min kamina min bëchikë ñuñakima achúshira 'ikëbi nuibakinma a rabikin 'akatsi 'ain.

¹³ Kakëx kaxú bësukin isi kuainakëkinbi ka Abrahamnën carnero achúshi i peñanakëmi aín mucha utëanx a tanain nikë mërakëxa; usai 'ikë mërakin ka Abrahamnën carnero bixun, aín bëchikë nëakë a tubuana rëtankëxun Nukën 'Ibu Dios rabikin xaroxuankëxa.

¹⁴ Usokin 'atankëxun ka Abrahamnën anuxun usakin 'akë matá me anëkin: Nukën 'Ibun ka nun sinánkëma ñu nu 'inania kixun anëakëxa, usa 'ain ka bërí uni kia: Nukën 'Ibun ka a matánuxun 'asaribiokin 'akinia kixakiania.

¹⁵ Usa 'ain ka Nukën 'Ibu ángelnën Abraham nainuxun amiribishi kuëntëkëankëxa,

¹⁶ kuënkin ka kakëxa:

—Nukën 'Ibu ka kixaxa: Kana isa kamina min bëchikë achúshira 'ikëbi mi ñukákëxun 'ën mi kakësabiokin 'an, usa 'aish kana 'ëxbi asérabi sinanatëkëntima oi kin,

¹⁷ usa 'ain kana 'ën upíokin sinánxunkin min rëbúnkinëxa. 'Aisamaira 'ispa imë ñainu iskësa usaribi 'ianan masi bëru parúmpapa kuëbínua iskësaribi 'inun 'imiti 'ain. Usa 'ain ka bëtsi ëmanu 'ikë unikama ax ami nishkë akama 'ën 'amikëxun abë 'akanankin atun abámikin 'ati 'ikën,

¹⁸ usa 'ain ka kamabi menu 'ikë unikama atu kupin upíokin sinánxunkë 'iti 'ikën, min kamina 'ën kakësabiokin 'an usa 'ain.

¹⁹ Usokin 'abëtsini ka Abraham anua an ñu mëëmikë uni ëbiankë anubi utëkëankëxa. Utankëx ka akamaxbi biranankiani Beerseba kakë me anu kuantëkëankëxa, anu ka Abraham aín aintsí 'imainun an ñu mëëxunkë unikamabë tsóti bëruakëxa.

Nahornën bëchikëkama 'ia ñuikë bana

²⁰ Usa 'ain ka a basikëbëtan, Abrahamnën uni itsia Milcánënríbi aín xukën Nahor tuaxunkë a ñuia kuakëxa.

²¹ A paian tuákë ax ka Us kakë 'iakëxa; a 'atankëxun ka aín xukën Buz aribi 'akëxa, 'imainun ka bëtsiríbi Quemuel kakë aribi 'akëxa, ax ka Aramnën papa 'iakëxa.

²² Usokin 'atankëxun ka amiribishi bëchipakëxa aín anë ka 'iakëxa Quésed, Hazó, Pildás, Idlaf 'imainun Betuel.

²³ Betuel ax ka Rebecanën papa 'iakëxa. Usa 'ain ka, mapai achúshi 'imainun rabë 'imainun achúshi akamax ka Milcámia 'akë tuá Abrahamnën 'anáka Nahor aín bëchikëkama 'iakëxa.

²⁴ Usa 'ain ka Nahor an ñu 'axunkë xanubia bikë Reumá aín xanusa 'ain amiríbi bëchipakëxa, ënëkamax ka aín anë 'ikën Teba, Gáham, Tahas 'imainun Maacá.

23

Sara ñukë maínkan ñuikë bana

¹ Sara ka tsóakëxa ciento veintisiete baritia,

² ati baritia tsótankëx ka ñuakëxa Quiriát-arbá, kakëbia Hebrón kakin anëkë ëma anuax, ka Canaán me anu 'iakëxa. Usa 'ain ka Abraham aín xanu ñukë 'ain 'itsaira masá sinani iakëxa.

³ Usa 'ain ka anua aín xanu Sara ñukë anuax nirukiani kuankëxa, anu mëñoti 'áima 'ain, kuantankëx ka hititas unikamabë banakëxa:

⁴ —Banakin ka ësokin kakëxa, 'ëx kana bëtsi menu 'ikë uni 'aíshbi mitsunu tsókë uni 'ain, usa 'ikëbi kamina anu uni ñuia maínti 'akë achúshi anu 'ën xanu mëñonun 'ë maruti 'ain.

⁵ Usaia kia kuakin ka hititanu 'ikë unikaman kakëxa:

6 —jUsama ka 'ën 'Ibu kamina! 'Ën kakëxun kuati 'ain. Mix kamina nubë 'ikë uni 'ain, usa 'aish kamina mix achúshi uni Nukën 'Ibu Diosan kaískë 'ain. Usa 'ikë ka mi 'akinia ax kushiira 'ixun usa 'ain kamina min xanu ñukë a uinu 'ikë ax kara upiira 'ikë istankëxun anu mëníoti 'ain, uinu 'ikë uníni ka 'anu 'axuma 'anun kixun mi katima 'ikën kamina 'ati 'ain.

7 Èsokian kakëx nirukin ka Abraham asábi ka kixun hititakama kai atumi ñanákin,

8 èsokin atu kakëxa:

—Mitsun aséabi 'ën xanu ènu mëníoti kuëenkin kamina Sôharnën bëchikë Efrón a 'ë ñukáxunti 'ain.

9 Macpelánu 'ikë kini aín me sënënkënu a 'ikë a 'ë marunun kixun kati 'ain. 'Ën kana uiti kara aín kupí 'ikë atibi kupíoti 'ain, usa 'ain kana anu uni ñuia maínti kiniñu ènë menu 'iti 'ain.

10 Usaia Abraham kia kuakin ka Efrón hitita uni ax atubë tsóxun kakëxa, Abraham 'imainun anu timékë unikaman kuaisabi 'itánun kakëxa, usakian kaia ka a èmanu 'ikë unikaman ribi kuakëxa:

11 —jUsama ka 'ën 'Ibu, kana mi maruiman! 'Ën kana mi me 'inainshitin, 'imainun kana anu uni ñuia maínti 'akë kini këñunbi me a mi 'inaishitin. 'Ën aintsikamanribi ka kamaxunbi 'ën me ènë mi 'inainshinuxun kaia kuatia. Usa 'ain kamina min xanu anu maínti 'ain.

12 Èsokin kakëx ka unikamami ñanati 'itëkënkín ka Abrahamnën,

13 èsokin atun kuamainunbi Efrón kakëxa:

—j'Ën kamainun, kamina kuati 'ain! Kana èsokin mi kain uiti karamina kuëenin min me kupí atibi kana mi kuríki 'inánti 'ain, usakin mi pain kupíobianxun kana 'ën xanu anu mainikuanti 'ain.

14 Usai kia ka Efrónnën kakëxa:

15 —Mi kamainun kamina kuati 'ain, 'ën 'Ibu: Me aín kupí ka cuatrocientas manë kuríki 'ikën. Usa 'ain kananuna 'ati 'ain kupí aín 'itsa kuëbikanantima 'ain, usa 'ain kamina bërí anu min xanu mainikuanti 'ain.

16 Usakian kakëxun ka Abrahamnën asábi ka kana mi uiti kara aín kupí 'ikën atibi mi kupíoti 'ai kixun ka Efrón aín aintsí hititakaman ismainunbi, aín kuríki abia tupunun kixun kupíokin banatanun rërëkaxuankëxa.

17 Usokin ka Efrónnën me Macpelánu 'ikë, au bari kuabúkë Mamré kakë anua 'ikë kini, 'imainun kamabi ni a menua 'ikë akama këñunbi Abraham maruakëxa,

18 usakian Abrahamnën bikëx ka a me ainan 'iakëxa. Usa 'ain ka hitita unikama 'imainun raíri uni kamanribi anun inúkin iskë 'ixun ènë mex ka nunama 'ikë kixun 'unánkëxa.

19 Usokin marutankëxun ka Abrahamnën aín xanu Sara ñukë a Macpelá menu 'ikë kini anu maíankëxa, au bari urukë Mamré kakë me anu, aín anë itsi ka Hebrón 'ikëbia, Canaán kakë me anubi 'iakëxa.

20 Usokin 'atankëx ka Abraham me 'imainun anua 'ikë kini aín 'Ibu 'iakëxa, ax ka Hititas kaman anua aín xanu maínti marukë me 'iakëxa.

24

Abrahamnën achúshi xanu aín bëchikë Isaac barixua ñuikë bana

1 Usa 'ain ka Abraham ax kaniakëkë 'ikë, Nukën 'Ibu an 'ati kamabi ñu sinánxunkë 'iakëxa.

2 Achúshi nètën ka Abrahamnën ax irapain a ñu mëëxuni abë tékë an aín ñukama bërúankë a kuënxun kakëxa:

—Min mékën 'ën kisinu nankín kamina,

³ sinanatakéntima okin Nukën 'Ibu naí 'imainun ënë me bërúankë an ka 'ën bëchikë Isaacnën ënë menu 'ikë xanukama binun ëntima 'ikën, anu 'ëx tsókë Canaán kakë me ënua,

⁴ usa 'ain ka Abrahamnën an ñu mëmikë uni kakëxa, anuax 'ëx uá 'ën nëtë anu kuantankëxun 'ën aintsikaman bëchikë xanu achúshi barixuni kuantí 'ain.

⁵ Èsokian kakëxun ka an ñu mëëxunkë unin kakëxa:

—'Èx kuantankëxun anu 'ikë xanu mëra kin kakëxbia 'ëbë uisama tankëbëtan karana, ¿añu 'ati 'ain? ¿karana min bëchikë unuaxmi chikía me anubi buántëkënti 'ain?

⁶ Kixun kakëxun ka Abrahamnën kakëxa:

—¡Usama ka uisa 'ixunbi kamina 'ën bëchikë anu buántima 'ain!

⁷ Nukën 'Ibu Dios, naínu 'ikë an ka 'ën aintsikaman menua chikinbëtsinkin bëxun 'ë 'imainun 'ën rëbúnkikama ënë me 'inan, an ka aín ángel abë kuantankëxumi achúshi xanu 'ën bëchikë bixunun mi 'akinti 'ikën.

⁸ Xanu achúshinëx mibë, uisama tankëbëbi ka 'ën mi kakë ënëx asábi 'iti 'ikën, jusa 'ain kamina uisaxunbi anu 'ën bëchikë buántima 'ain!

⁹ Èsokian kakëxun ka an ñu mëëxunkë unin aín kisinu aín mëkën nankin Abraham, bëtsiokin min sinántima okin kana min kakësabiokin 'ati 'ain kixun kakëxa.

¹⁰ Usokian Abrahamnën kakëxun ka an ñu mëëxunkë unin, ñu upíbu kaiskin buánti an ñumëmikë unían nankë barikin biakëxa, xanu aín aintsikama 'ináni kuantí akama bianan ka mëkën rabë camelloribi a ñu mëëxunkë uninan biakëxa, usakin 'inánkëxun bitankëx ka raíri unikama abë kuantí bibiani Nahor kakë ëma, Mesopotamia kakë menu 'ikë anu kuankëxa.

¹¹ Usai 'itsa nëtë 'ikiani kuantankëx ka Nahor kakë ëma rapasu pain bëbakëxa, bëbakëbëbi ka bari xupinbuakëxa. Usai xupibukëbë ka anu 'ikë xanu chipashkamax aín chumu bëi 'umpax biti anu uakëxa. Aia ka unika-man anua 'umpax biti rapasu bukuxun aín camellokama tantimikin isakëxa,

¹² usai anu bukuxun iskëxbia xanukama ukëbëtan ka Nukën 'Ibu abë banakin kakëxa: 'Èn 'Ibu 'imainun 'ën ñu mëëxunkë uni Abraham aín Dios kana ësokin mi ñukatín, usa 'ain kamina bërí 'ën 'ati ñukama upí 'inun 'ë 'akinti 'ain, 'imainun kamina 'ën a ñu mëëxunkë uni aribi nuibakin upíokin 'akinti 'ain.

¹³ Anua 'umpax biti rapasu kana bëban, usa 'ain ka ënu 'ikë xanu chipashkama 'umpax bitsi 'aia.

¹⁴ Achúshi xanu chipash 'ën kakëxuan sinánun kamina 'imiti 'ain: Usama ka 'ën min 'umpax 'anun karamina min chumu nanpatima 'ain, kakëxun ka 'ë kati 'ikën: 'Umpax kamina 'ati 'ain, min camellokamaribi kana 'umpax 'amiti 'ain, a xanux ka Isaac min káiskë uni aín xanu 'iti 'ikën. Usa 'ain kana 'ën 'unánti 'ain min kamina 'ën ñu mëëxunkë uni upíokin nuibakin 'akinin kixun.

¹⁵ Usai abë banai sënënkëma 'ixunbi ka xanu achúshi me ñütë 'akë tëxanu nanxun tuinbëtsinia isakëxa. Ax ka Rebeca Betuel kakë uni aín bëchikë xanu 'iakëxa. Betuel ax ka Milcámia Nahornën bëchia 'iakëxa, ax ka Abrahamnën xukënan bëchikë 'iakëxa.

¹⁶ Usa 'ain ka Rebeca ax upíra xanu 'imainun, unibë 'ikin tankëma pan 'iakëxa; uinu 'ikë unibëbi 'ikëmapan 'iakëxa. Usa 'ixun ka anua 'umpax biti anu utankëxun, aín me ñütë 'akë nanpátankëxun buchuobiani kuankëbëbi

¹⁷ ka uni ax abákiani kuantankëx a nukui nira këkin kakëxa:

—È karamina min me ñütënuax 'ikë 'umpax chamara 'amitima 'ain.

¹⁸ —Kakëxun ka xanun kakëxa, kamina min xëati 'ain usakin kakinshi ka me ñütënuax mëkën rabëtan bikin nanpákin xëanun 'inánkëxa.

¹⁹ Inánkëxun xëai sënënia ishi ka Rebecanën kakëxa:

—Min camellokamaribi kana 'umpax bixunti 'ain, an kuënkësoxian xëanun.

²⁰ Katankëxun ka bënëkinshi aín me ñutë 'akënu 'ikë 'umpax a pain anua 'umpax 'arutia nuntisokin 'akë anu maniakëxa, usakin manitankëxun ka 'itsai kuanxin 'umpax camellokaman xëanun bixuankëxa.

²¹ Usakin 'aia ka a unin uisakinbi kakinma isakëxa, an ka unántisa tankëxa asërabi kara Nukën 'Ibun ax kuënkësabi oi kuania upíokin 'akianxa kixun.

²² Usokin 'umpax camellokaman xëai sënënkëbëtanshi ka a unin kuri seis gramo 'ëñesa bixun xanu a rëñumiakëxa. 'Anan ka mēkënu mēñuti kuri cien gramosa aribi mēñumikin,

²³ kakëxa:

—'Ë kamina kati 'ain mix kamina uin bëchikë 'ain, min papan xubu kara anu 'isa 'ikën 'ën unikamabë kana anu ëñë imë 'uxti 'ain.

²⁴ Kixuan ñukákëxun ka Rebecanën kakëxa:

—'Ëx kana Abrahamnën xukën Nahor an Milcámi bëchia Betuel kakë uni aín bëchikë 'ain.

²⁵ Nun xubunu ka anu 'iti 'ikën usa 'ain kamina ëñë imë anu mikama 'uxi kuantí 'ain, 'imainun ka basi 'itsa axa min camellokama pimiti.

²⁶ Usa 'ain ka a unin rantinpuruni tsóbukin Nukën 'Ibu,

²⁷ asabi ka kakín: ¡'Ën 'ibu Abraham aín Dios, ax ka abë upí 'ianan a nuibakë 'ixun 'ëx aín aintsikaman xubunu bëbanun 'ë bërúanxun bëaxa kixakëxa!

²⁸ Usai 'itankëx ka Rebeca abákiani aín titan xubunu kuani bëbakin uisai kara 'iixa akamabi ñuixunkin kakëxa.

²⁹ Usakian aín chirabakën bana ñuia kuabiani ka Labán kakë, ax a uni bari abákiani anua 'umpax biti kini anu abákiani kuankëxa,

³⁰ usai ka mēñusuti aín chirabakën aín pëñanu buánkë a isanan, aín chirabakëa usakin uni an kakë akama ñuia kuabiani kuankëxa. Kuanx ka Labán ax Abrahamnën ñu mēmikë uni axa aín camello kamabë anua 'umpax biti kini 'urama niračkëin,

³¹ kakëxa:

—Ka ut, min 'Ibu Diosan ka mi ënu bërúanxun bëaxa. ¡Mix kamina ëman ënu bërútima 'ain, 'ën kana anumi nukúti mitsu mēñioxuan 'imainun kana anumi min camellokamaribi tantimíti aribi mēñion usa 'ain kamina 'ën xubunu 'i kuantí 'ain!

³² Usokian kakëx ka a unikama abëa kuankë buani aín xubunu kuankëxa. Anuxun ka anu 'ikë ñukamapain nanpátankëxun camellokama pimitankëxun anuan a 'imainun abëa kuankë unikama tachukati 'umpax bëxúankëxa.

³³ Usai 'iax sënëan aín piti 'inánkëxunbi ka Abrahamnën ñu mēmikë unin kakëxa:

—'Ën kana mitsu a kati bana kaxuma pitima 'ain:

—'Ësokian kakëxun ka. Labánën kakëxa:

—Kamina uisa bana kara nu kati 'ain.

³⁴ Kakëxun ka Abrahamnën xukë unin kakëxa:

—'Ëx kana, Abraham an ñu mēëxunkë uni 'ain,

³⁵ Nukën 'Ibun an ka an 'ë ñu mēëmikë uni 'itsaira ñuñu 'inun 'imíaxa: usa 'ixun ka 'inánxa ovejakama, vaca, kuri 'imainun manë panshian, uni an ñu mēëxunti, xanu an ñu 'axúnti akama 'inánan ka camello 'imainun asno akama 'inánxa.

³⁶ Usakin 'inánkin ka aín xanu Sara aribi achúshi tuá kaniakëkë 'ikëbi 'inánxa, usa 'ain ka 'ën ñu mēëxunkë uni an aín bëchikë kamabi aín ñukama 'inánti sínánxa.

37 'Ēn ñu mēēxunkē unin ka sinanatēkēnkima, an kakēsabiokin 'anun 'ē kaxa: 'Ēn bēchikē kamina 'ēx anu tsókē Canaán me ēnuā xanu bimitima 'ain.

38 Usa 'ain kamina 'ēn papan menu kuantankēxun, anua aín aintsikama 'ikē anua achúshi xanu 'ēn bēchikē barixunī kuantī 'ain.

39 Kixuan kakēxun kana 'ēn kan: 'Ēn 'Ibu, ζanu 'ikē xanu achúshinēx 'ēbē uisama tankēbētan karana añu 'atī 'ain?

40 Kakēxun ka ēsokin 'ē kaxa: 'Ēx kana Nukēn 'Ibu kikēsoj abē nitsin, usa 'ain ka aín ángel xuti 'ikēn, mia kuania bērúanan bērúankēx kuanxun kamina achúshi xanu 'ēn aintsin bēchikē xanu 'ēn bēchikē bixunti 'ain, ax ka 'iti 'ikēn, 'ēn papan aintsin 'ibun bēchikēbi.

41 Usa 'ainbi kamina 'ēn aintsikaman aín bēchikē xanu chipash mibē uisamatankēbēbi mix sinanatēkēntima kikē bana usaibi asábi bērúti 'ain.

42 Usa 'ain kana bēri 'ēn anua 'umpax bitī kīnī anu bēbaxun abē banakin ēsokin Nukēn 'Ibu kan, 'ēn ñu mēēxunkē uni Abraham aín Dios: Asérabi kamina 'ēx ēnu uti 'ē 'akian,

43 usa 'ain kana bēri anuxun 'umpax bitī kīnī a rapasu 'ixun mī ñukatīn: uīnu 'ikē xanu chipash kara 'umpax bitī aia akana 'ēn ēsokin kati 'ain: 'Ē kaina min 'umpax ñutēñu 'ikē a 'amítima 'ain,

44 ēsokin 'ēn kakēxun ka 'ē kati 'ikēn: Asabi ka kamina min xēati 'ai kixun 'ē kanan min, camellokamaribi kana 'umpax bixunti 'ai an 'ē kakē xanu ax ka min káiskē uni a 'ēn ñu mēēxunkē uni aín bēchikēnēn xanu 'iti 'ikēn.

45 Ēsokin ñukákin 'ēn kēñúkē 'aímabi ka 'ēn iskēxbi Rebeca ñutē tuñan uxaxa. Ukin ka anua 'umpax bitī anu nukúkin menu tsóntankēxun bitsia kana kan: Min 'umpax kaina 'ē xēanun 'inántima 'ain kixun.

46 Kakēxun ka an bēnēkīnshi aín ñutē, nanpákin 'ē kaxa: Kamina xēati 'ain, 'imainun kana min camellokamaribi xēamiti 'ain, katankēxun ka 'ē xēamianan 'ēn camellokamaribi 'umpax xēamiāxa.

47 Usakian 'aia kana 'ēn ñukan: ζMix karamina uin bēchikē 'ain? kakēxun ka an 'ē kaxa: 'Ēx kana Betuelnēn bēchikē xanu 'ain, ax ka Nahornēan Milcámi bēchia 'ikēn. Ēsai kia kana achúshi rēñuti ñu bitankēxun rēñumianan kana rabē aín pēñanuribi pēñumian usakin 'ai,

48 rantinpuruni tsóbukin kana Nukēn 'Ibu rabikin kan; an 'ē ñumēmikē Abraham aín Dios, min kamina 'ē bai upitan an 'ē ñumēmikē uni aín bēchikē xanu achúshi aín aintsikaman bēchikēbi bixunun kixun 'ē bēan.

49 Usa 'ain kamina bēri 'ē kati 'ain kaina 'ēn mī kakē ēnē an 'ē ñu mēmikē ax kikēsa okin 'ati 'ain, kamina 'ē kati 'ain añu karana 'ēn 'ati 'ai kixun ka uni an kakēxa.

50 Ēsokian kakēxun ka Labán 'imainun Betuelnēn kakēxa:

—Nukēn 'Ibun ka kamabi ñu ēsokin axa, usa 'ain kananuna nun mī asábi ka katankēxun kana 'atima 'ai kixun mī kaiman.

51 Ka kuat, ēnu ka Rebeca 'ikēn; kamina bibiankin buánti 'ain. Ax ka an mī ñumēmikē uni aín bēchikēnēn xanu 'iti 'ikēn, Nukēn 'Ibun kakēsabi oi.

52 Ēsokian kakēxun kuati ka Abrahamnēn ñumēmikē uni rantinpuruni memi bētiki tsóbukin, Nukēn 'Ibu asábi ka kixun kakēxa.

53 Usai 'i nirukīnshi ka na bēkē ñukama churupakin biakēxa, ax ka 'iakēxa kuri, manē pashian, 'imainun chupa 'itsaira kupíkē, a bikin ka Rebeca 'inánkēxa. 'Inánan ka aín rarēbakē kēñun aín titaribi ñu 'itsaira 'inaishiakēxa.

54 Usakin na buánkē ñukama a pain 'inántankēxun ka pitia nanxunkē a pitankēxun xēakēxa, abēa kuanke a uni kamabētan usakin 'ai ka a imē anu 'iakēxa:

—Usai anu 'uxnēti pēkarakēbē nirukin, ka a unin kakēxa: Kana kuantēkēnti 'ain, anua an 'ē ñu mēēmikē uni 'ikē aín xubunu.

⁵⁵ Ēsai kiabi ka Rebecanēn rarēbakē apanēn aín titabētan kakēxa:

—Nun sinánkēx ka ēnē xanu nubēpain mapai rabē nētē nubē 'iti 'ikēn, 'itankēx ka mibē kuantí 'ikēn.

⁵⁶ Ēsokian kakēxunbi ka uni an kakēxa:

—Ēx kana ēnu 'itsa nētē 'i ukēma 'ain. Nukēn 'Ibu Diosan ka 'ēx ēnu uti upí 'imiāxa, usa 'ain kamina 'ēx kuantēkēntanun 'ē xukanti 'ain anua a 'ēn űu mēēxunkē uni aín xubunu.

⁵⁷ Kakēxun ka anu 'ikē unikaman kakēxa:

—Asabi ka kananuna xanu chipash ax kara uisai kia kuati kuēnti 'ain, uisai kara ax kia kananuna kuati 'ain.

⁵⁸ Ēsokin katankēxun ka Rebeca kuēnxun űukákēxa:

—Ēnē unibē kaina bēribi kuainsa tanin?

—Ēsábi ka kana kuantí 'ain —kiax ka ax kiakēxa.

⁵⁹ Kixuan kakēxun ka an bērúankin níkinē xanu kēñun, Rebeca kuantanun kixun Abrahamnēn űu mēēmikē unikama kēñun xuakēxa.

⁶⁰ Usai kuania ka Rebeca upíokin sinánxunkin ēsokin kakēxa:

“Nukaman chirabakē, jmin rēbúnkinēx ka 'aisamaira tupuntisama 'iti 'ikēn!

jusa 'ixun ka min rēbúnki kaman

axa ami nishkē unikama abámikin 'atankēxun atun ēmakama biti 'ikēn!”

⁶¹ Ēsokin kakin sēnēonkēx ka Rebeca 'imainun an níkinē xanu akamabē kuani camellonu 'iruakēxa, usai 'irukiani ka Abrahamnēn űu mēēmikē uni akamabē kuani kuantēxa. Usai ka an Abraham űu mēēxunkē uni Rebeca anua bibiankin buánkēbē 'iakēxa.

⁶² Usai atux kuanmainun ka Isaac axribi a nētēn anua 'umpax 'ikē anuax kuantēxa, ax ka 'iakēxa axa tsókē 'imainun an 'ē iskē kakin anēkē kini anu 'iakēxa, ax ka Négueb kakē me anu tsókē 'iakēxa.

⁶³ Anuax ka achúshi nētēn nitsi kuanxun xupibukēbētan iskinbi ka. Unikama camellonēn 'ai amíkikuatsini rikuatsinia isakēxa.

⁶⁴ Usakian ismainun ka Rebecanēnribi au kuantí ami bēsui tsóxun Isaac 'uranxunbi mērakēxa, usakin mēraishi ka anúan kuantē camello anuax 'ibúakēxa

⁶⁵ usai 'ibukinshi ka an buánkē uni a űukákēxa:

—ĒUinu 'ikē uni kara axa numi kikuatsini ukē ux 'ik?

—Ax ka 'ēn űu mēēxunkē uni a 'ikēn —kixun ka unin kakēxa. Usakian kakēxun aín chupa bitsi ka anun bēmápukuti rakuakēxa.

⁶⁶ Usaia 'imainun ka anu nukúkin aín űumēmikē uni an Isaac axa usai 'ikēkama űuixuantēxa.

⁶⁷ Usokin unikaman űuia kuantankēxun ka Isaacnēn Rebeca bibiankin aín xubusa okían chupa kēxtú 'akē anua aín tita Sara 'ikē anu buánkēxa, anu buánxun ka biakēxa, usakin bitankēxun ka Isaacnēn Rebeca kuēēankēxa, usakin aín xanu Rebeca 'itsaira kuēēni ka aín tita űukē sinania masá nuitukē a sinántēkēnima manúakēxa.

25

Abraham 'imainun Queturánēn rēbúnkikama 'ia bana (1 Cr 1.32-33)

¹ Usa 'ain ka Abrahamnēn bētsi xanu biti sinánkin, Queturá kakin anēkē a biakēxa.

² Bitankēxun ka amiribi bēchípakēxa aín anē ka 'iakēxa Zimrán, Jocsán, Medán, Madián, Isbac 'imainun Súa.

³ Jocsán ax ka Sebá 'imainun Dedán aín papa 'iakēxa. Ēnē kamax ka Dedánēn rēbúnkikama 'iakēxa, aín anēx ka 'ikē asureo, letuseo 'imainun leumeo akama.

⁴ Ēnē kamax ka Madiánēn bēchikē 'iakēxa Efá, Éfer, Hanoc, Abidá 'imainun Eldaá. Ēnē unikamax ka Queturánēn rēbúnkikama 'iakēxa.

⁵ Isaac an ka kamabi aín papa Abrahamnēn űukama biakēxa.

⁶ Usakin 'anan ka bētsi xanumia 'akē, aín bēchikēkama Abrahamnēn aín űu 'itsamashi 'inánkēxa, usokin 'inántankēxun ka űukēmapain 'ixun aín bēchikē raíri amanu kuantanun kixun xuakēxa, xuanan ka Isaac axēshia anua 'ikē me anu 'inun kixun kakēxa.

Abraham űukē 'ikē aín bēchikē Isaac 'imainun Ismaelnēn maían

⁷ Usa 'ain ka Abraham ciento sesenta 'imainun cinco baritia tsótankēx,

⁸ ka uni 'ikēsabi kaniakētankēx űuakēxa. űui ka 'ain chaitiokēkama űua 'aish anu bukukē abē 'i kuankēxa.

⁹ Usa 'ain ka aín bēchikē Isaac 'imainun Ismaelnēn Macpelá kakē kini anu maíankēxa, ax ka Mamré kakē me 'ukēmanan, Sóhar hitita uni aín bēchikē Efrón aín me 'iakēxa.

¹⁰ A mex ka Abrahamnēn hitita unikamanan 'ikēbia marua 'iakēxa. A menu ka Abraham űukē aín xanu Sara rapasubi maíankēxa.

¹¹ Usaia Abraham űua 'ain ka Nukēn 'Ibu Diosan Isaac upíokin sinánxuankēxa, usa okían 'akēx ka anua 'umpax 'ikē a rapasubi tsóti bēruakēxa. "Ax ka 'iakēxa, axa tsókē 'imainun an 'ē iskē kakin anēkē anu."

Ismaelnēn rēbúnkikama 'ia bana

(1 Cr 1.28-31)

¹² Ēnē kamax ka Ismaelnēn bēchikē Abrahamnēn bēchikē egipcia xanu Agar, an Sara űu 'axunkē amia bēchikē 'iakēxa,

¹³ ēnēx ka aín rēkuēn bēchikē a pain 'akēxa bakēan a 'iakēxa: Nebaiot, ax ka aín bēchikē apan 'iakēxa; 'atankēxun ka bētsiribi 'akēxa Quedar, Adbeel, Mibsam,

¹⁴ Mismá, Dumá, Masá,

¹⁵ Hadar, Temá, Jetur, Nafís 'imainun Quedmá.

¹⁶ Ēnēkamax ka Ismaelnēn bēchikē mapai rabē 'imainun rabē akaman anē 'ikēn, usa 'ain ka atun anēnbi anēnbi aín me anēanan ax anu 'ikē aribi anēakēxa. Usa 'ain ka akama achúshi achúshinēx aín menu menu atun 'apuűu 'iakēxa.

¹⁷ Ismael ax ka ciento treinta 'imainun siete baritiaűu 'aish űuakēxa, űui ka aín chaitiokēkama 'iasaribiti űuia anu 'ain chaitiokēkama maían anubi maíankēxa.

¹⁸ Usai ax űua aín rēbúnki kamax anubi tsóti Havilá kakē me Egipto 'ukēmanan anun, Asiríanu kuani kuantu anubi tsóti bukúakēxa. Usai 'i ka anuax aín xukēn kamabēbi 'atimonani nishanani anubi bukúakēxa.

Esaúnēn ain bēchikē apan usai 'iti 'ikēbi Jacob marua űuikē bana

¹⁹ Ēnē banax ka usai kara Abrahamnēn bēchikē Isaac ax 'iakēxa, kixun űuikē bana 'ikēn.

²⁰ Isaacnēn ka cuarenta baritiaűu 'ixun Rebeca aín xanu 'iti biakēxa, ax ka Betuelnēn bēchikē Labánēn chirabakē 'iakēxa, akamax ka Arameos unibu Padán-aram kakē me anu tsókē 'iakēxa.

²¹ Usa 'ain ka Rebeca tuakēma xanu 'iakēxa, usa 'ain Isaac an ami bēchikaskin 'ain xanu 'itsaira űukáxuankēxa. Usakian űukákēxun ka Nukēn 'Ibun an űukákē a kuakin Rebeca tuuűu 'inun 'imiakēxa.

²² Usai tui ka aín pukunu rabē tuá 'irukē 'aish, anuaxbi ubiti titikanania tankin an sinánkēxa: "Ēnēxa ēsai 'ikēbē karana 'ēx, űuisa 'aish basi tsóti 'ain?" Usakin sinánbiani ka Nukēn 'Ibu uisa kupín kara usai 'ia kixun űukati kuankēxa,

²³ usakian űukákēxun an kakēxa:

“Min pukumëu ka tuá rabë 'ikën,
ax ka rabë ëma 'iti 'ikën,
usa 'aish bakënkëma 'aishbi ubionania. Achúshinëx ka kushiira 'aish bëtsisama
'iti 'ikën, aín apan ax ka aín 'anáka meu 'iti 'ikën, usa 'ain ka 'anáka ax
kushiira 'inuxun 'aia.”

²⁴ Ësokian kakë basirama 'aínbi ka Rebeca aín nëtë sënënkëbë, rabë tuá
bakëankëxa.

²⁵ A paian Rebeca bakënkë ax ka ranshin 'aish raninbaë 'iakëxa, usa 'ikë ka
a tuá Esaú kakin anëakëxa.

²⁶ Usai 'ikin aín apan Esaú aín taë tsiputu tuinbëtsini aín 'anáka chikiakëxa,
usaia 'ikë a ka Jacob kakin anëakëxa. Usaia aín xanu Rebeca a tuá rabë
bakënkë 'ain ka Isaac ax setenta baritiañu 'iakëxa.

Esaú 'imainun Jacob 'ia bana

²⁷ Usa 'ain ka a tuá rabë kaniakëxa. Usai kanitankëx ka aín rëkuën bëchikë
Esaú ax ninua ñuira okë uní 'iakëxa; 'imainun ka aín 'anáka Jacob mënin
sinaínshi uní 'iakëxa, usa 'ain ka aín xubunuashi ñu mëi tsóti kuëëni 'iakëxa.

²⁸ Usa 'ain ka Isaacnën aín bëchikë Esaú a 'itsaira nuibakëxa, aín ñuakë pikin,
usakian aín papan aín rëkuën bëchikë a nuibamainun ka Rebecanën aín tuá
Jacob aribi 'itsaira nuibakëxa.

²⁹ Nëtë itsin ka Jacobnën purutusa piti ñu nëish okin 'aruanbi ka Esaú uran
ninu ñu bari nibaiti pananx.

³⁰ Ukin kakëxa:

—'Ë karamina min piti panshionkinmi 'akë tëxëra 'inántima 'ain, kana
numin bamatisa tanin. (Usa 'aish ka Esaú ax aín kuai anë Edom kakin anëké
'iakëxa.)

³¹ Min kamina —'Ëx min apansa 'ixun min biti ñukama 'ën binun 'ë 'imiti
'ain, —kixun ka Jacobnën kakëxa.

³² Kakëxun ka Esaúnën kakëxa:

—Uisa 'ixun kaina, 'ëx panax numin bamatisa taniabi isëshiti 'ain, minmi
min xukën apan 'ikëbi 'akinkëxma kana min apan 'ëx 'itima 'ain.

³³ —Kia ka bëríbi kamina Nukën 'Ibu Diosan ismainunbi asérabi
sinanatëkëntima okin 'ë kati 'ain —kixun Jacobnën aín xukën karaishiakëxa.
Usokian kakëxun ka Esaúnën sinanatëkëntima okin kakëxa, usakin ka Jacob
axa 'ain apan 'inun kakëxa.

³⁴ Usakian kakëxun ka Jacobnën aín piti purutusa nëish okían 'arukë a
këñun pán pinun kixun aín xukën Esaú 'inánkëxa, usakian 'inánkëxun pianan
xëatankëx ka nirukiani a kaimashi 'ën kana apan 'ixun ñukama biti 'ai kixun
sinanima kuankëxa.

26

Isaac 'imainun Rebeca Guerar kakë ëmanu kuan

¹ Usa 'ain ka Isaac ax anu 'umpax 'ikë anu tsóakëxa, ax ka anu tsókë kakë
'imainun an iskë kakin anëké 'iakëxa, a rapasu 'aínbi ka Abraham anu tsótan
'íasaribiti a piti 'aíma 'inun ñu 'apákëxbi 'iruama 'ikën. Usaia 'ikëbë ka panani
Isaac aín xanu Rebecabë kanankiani an ñumëmikë unikama 'imainun aín
ñukamabi buani anua Abimélec filisteokaman 'apu 'ikë Guerar kakë ëma anu
kuankëxa.

² Anu 'ikë 'ain ami chikirakëkin ka Nukën 'Ibu ësokian kakëxa: “Kamina
Egipto menu kuantima 'ain. Uinu karamina 'iti 'ai 'ën mi kakë anu kamina
'iti 'ain,

³ usa 'ain kamina ënë menu pain tsóti 'ain. 'Ëx kana mibë 'iti 'ain 'imainun kana mi upíokin sinánxukin mi 'imainun min rëbúnki kamaribi ënë mekama 'inánti 'ain. Usakin kana 'ën min papa Abraham kásabiokin 'ati 'ain.

⁴ 'Anan kana 'ën min rëbúnkikamaribi naínua 'aisamaira 'ispa iskësa usaribi 'itánun 'imiti 'ain, 'imainun kana ënë me kamabi mi 'inánti 'ain. 'Inanan kana kamabi menu 'ikë unikamaribi upíokin sinánxunti 'ain, min rëbúnki kamasaribi 'inun,

⁵ ësokinribi 'ën kakëxun ka Abrahamnën 'ën kakësokin ax kikësoibi 'iti banakama 'ianan a tanti banakama 'ën 'unánmikësabi okin 'akëxa."

⁶ Èsokian kakëx ka Isaac Guerar kakë ëma anu tsóti bërúakëxa,

⁷ usai bërutankëx anu tsotia ka anu 'ikë unikaman aín xanu Rebeca ñuikin Isaac ñukákankëxa, ñukákëxun ka aín xanu ka kixun kati sinani rakuëkin ax ka 'ën chirabakë 'ikë kixun kakëxa. Rebeca upíira xanu 'ain ka Isaacnën anu 'ikë unikaman 'ati sinani rakuëkin paránti sinánxun kakëxa.

⁸ Èsokin anu 'ikë unikama katankëx ka anu basipain tsóti bërúakëxa. 'Aínbi ka achúshi nëtën Abimélecnën aín xubu xëkuë chukúmanën iskëxunbi Isaacnën aín xanu Rebeca kuëenkin 'ikútia isakëxa.

⁹ Usakin 'aia istankëxun ka aín uni achúshi Isaac unun kixun katánun kamiakëxa:

—Kamikëxa 'aia ka ñukákëxa mibëa 'ikë xanu ax kara min xanu 'ik, ¿aséribi kat? Min xanu 'ainbi karamina, ¿ax isa min chirabakë 'anáka 'ikë kixax këmëi kian?

—'Ën kana a kupían ënu 'ikë unikaman 'ë 'ati sinánkin kana mi kan —kixun Isaacnën kakëxa.

¹⁰ Kakëxunbi ka Abimélecnën kakëxa:

—¿Uisa kupín karamina nu ësokin an? 'Ën mi iskëma 'ain ka ënu 'ikë uni min xanubë 'ikë 'itsíanxa, usa 'ain kamina min nu 'uchamikë 'itsían.

¹¹ Usakin katankëxun ka Abimélecnën kamabi anu 'ikë unikama kakëxa:

—Uin kara ënë uni 'ianan aín xanu ubioia, ax ka 'atima okin 'akë 'iti 'ikën.

¹² Usa 'ain ka a barin ñu 'apáxun Isaacnën 'aisamaira 'inuan aín bimi upíbu 'ikë biakëxa, Nukën 'Tbu upíokin sinánxunkëxun.

¹³ Usa 'aish ka 'aisamaira ñuñu 'ianan 'itsaira manë panshíanñu 'iakëxa.

¹⁴ 'Imainun ka 'itsaira ovejañu 'ianan, vaca 'imainun an ñu mëëxunkë uniñuribi 'iakëxa, usa 'ain ka ax ñuñuira 'ain, anu 'ikë filisteo unikama nutsi ami nishkin 'atima okëxa.

¹⁵ Usa 'ain ka aín papa Abrahamnën anu pain tsókë 'ixuan an ñumëmikë unikama amia anu 'umpax 'ikë kini ax Abrahamnan 'iakëxa; usa 'ikëbi ka filisteo unikaman a kini men bëtaskan natakakákë 'iakëxa.

¹⁶ Usa 'ain ka Abimélecnën Isaac ësokin kakëxa:

—Bëribi kamina ënuax kuantu 'ain, mix kamina 'aisamaira ñuñu ënu 'ain nuxnu mix 'ikësaí ñuñuira 'aímabi.

¹⁷ Èsokin kakëx ka anuax chikíkiani kuanx Isaac Guerar kakë ëmanu 'ikë me sapan anu tsóti bërúakëxa.

¹⁸ Anuxun ka Isaacnën an ñumëmikë unikama anu tsókian Abrahamnën anua 'umpax biti amia, kinikama 'ikëbia ax ñukëbëtan filisteo unikaman men nataka ká 'ikëbi, aín unikamabëtan amiribishi naëtëkëankëxa, usokin 'atankëxun ka aín papan anëasabi okin anëtëkëankëxa.

¹⁹ Achúshi nëtën ka Isaacnën ñumëmikë unikama kini achúshi me sapan anu 'akinbi anua 'umpax upíira mërakëxa.

²⁰ Usakin 'umpax atun pain mërakë 'aínbi ka filisteo unikaman 'arakakë ñuina an bërúankë unikama, Guerar kakë me sapan anuax ainan isa 'umpax 'ikë kixax Isaacnën ñuina an bërúankë unikamabë a 'umpaxan rabanan

mëanani abë nishanankëxa. Usaia anun rabanan mëëanankë ka Isaacnën a 'umpax. "Anuax mëëanankë kakin anëakëxa."

²¹ Usai anuax 'itankëxun ka Isaacnën unikaman amiribishi kini itsi anua 'umpax biti 'atëkëankëxa, usokin 'akëbi ka filisteo unikaman amiribishi ubiotëkënkëx ka amiribishi atubë nishanankë ka Isaacnën anuax bëtsibë "nishanax isanainsama tankë usokin anëakëxa."

²² Usaia aín unikama 'itëkënkëbë ka anuax Isaac 'ura kuani chikiakëxa, usai chikíkin ka aín unikama 'imainun kamabi aín ñuina kamabi buani kuankëxa, kuantankëxun ka anua tsóti me anu bëbaxun achúshi kini anua 'umpax biti aín unikama naëmiakëxa, usa 'ain ka anuax 'umpax kupín mëëananiama iskin Isaacnën anuax mëanantëkënimá upitax tsoti kakin anëakëxa, usokin 'atankëx ka ësai kiakëxa: Bëri ka Nukën 'Ibu ënu nu ëanxa, usa 'ain kananuna ënë menuax nishananima ñuñuira 'iti 'ain.

²³ Usai anu pain 'itankëx ka amiribishi Isaac Beerseba kakë me anu kuantëkëankëxa.

²⁴ "Anu bëbaxa ñantabukë a imë ami mërakin ka Nukën 'Ibun kakëxa: 'Ëx kana min papa Abraham aín Dios 'ain.

Usa 'ain kamina rakuëtima 'ain; 'ëx kana mibë 'ain.

Usa 'ain kana 'ën uni Abraham a kupín upíokin sinánxunkin, min rëbúnkinëxa 'aisamaira 'uákamë 'ëonun 'imiti 'ain."

²⁵ Ësokian kakëxun ka Isaacnën anuxun rabiti maxax maburukin 'atankëxun, asábi ka kakin Nukën 'Ibu rabiakëxa. Usokin 'atankëx ka a menubi 'i bërúakëxa, bërúkin ka anu achúshi kini anua 'umpax biti an ñu mëëmikë unikama 'amiakëxa.

Isaac 'imainun Abimélec mëñionan ñuikë bana

²⁶ Usa 'ain ka achúshi nëtën, Abimélec Guerar kakë ëma anuax Isaacbë banai ubakëxa. Usaia ukëbë ka an 'unánkë unikama an bana ñuixunkë Ahuzat, 'imainun suntárunën kushi Ficol akamaribi abë ubakëxa.

²⁷ Usai kuanx anu bëbaia ka Isaacnën kakëxa:

—Mitsun kamina 'ë chikiankën, usa 'ixun kamina mitsubë 'iabi 'ë min ëmanua chikían, ¿uisakatsi karamina 'ë isi aín?

²⁸ Ësokian kakëxunbi ka atun kakëxa:

—Nun kananuna mi isan mix kamina Nukën 'Ibu abë 'ain, usa 'ikë an mi 'akinia kananuna unan, usa 'ain kananuna nukaman achúshi ñu mibëtan 'ati ain. A achúshi ñu 'ati ax ka 'ikën:

²⁹ min kamina nukama uisabi otima 'ain, nunribi kananuna mi uisabi okëma 'ain. 'Atima okínma, kananuna nun mi upíokin nuibakin 'akian, 'imainun kananuna upíokin mixmi 'ën menuax chikiti 'aia mi xuan, usa 'ikë ka bëri Nukën 'Ibu mi upíokin sinánxunkin 'akinia.

³⁰ Usakian kakëxun ka Isaacnën achúshi fiesta chaiira 'ati sinánxun, a pitíkama pain aín unikama 'amitankëxun kuëñkin atubëtan pianan xëakëxa.

³¹ Usai 'iónx pëkarakëma 'aínshi nirui ka sinanatëkëntima oi atúxbi kánani kiakëxa. Usai kanantankëxun ka Isaacnën bërúanx kamina kuantu 'ain kixun amiribishi atubë isanantëkëxuma kakëxa, kakin ka upíokin aín 'unánkë uni 'akësokin kuantanun xuakëxa.

³² A nëtëmbi ka an ñu mëëmikë unikama Isaac kai ubakëxa, ukin ka 'umpax kananuna me kini 'ati naëkinbi anua mëran kixun kakëxa.

³³ Usakian mërakë ka Isaacnën anua 'umpax 'ikë kini a Sebá kakin anëakëxa. Usa 'ain ka a ëma Beerseba kakin anëké 'iakëxa.

³⁴ Usa 'ain ka Esaú an cuarenta baritiañu 'ixun Judit biakëxa, aín xanu 'inun ax ka Beerí kakë hitita 'ain bëchikë xanu 'iakëxa. 'Imainun ka bëtsi xanu Basemat kakë aribi biakëxa, ax ka Elón hitita uni aín bëchikë xanu 'iakëxa.

³⁵ Usokian a xanu rabé aín tuá Esaúnén bian ka Rebeca 'imainun Isaac a kuëënima uisa kupin kara usakin bëtsi unibunén xanu 'ën tuákén biaxa kiax masá nuituti nishi tsóakëxa.

27

Isaacnén Jacob 'imainun Esaú upiokin sinánxuan

¹ Usa 'ain ka Isaac ax kaniakëti 'upiokin ñu istisama 'ain bëru 'iakëxa. Achúshi nētén aín rëkuën bëchikë Esaú kuënxun kakëxa:

—¡'Ën bakë bëchikë!

—Kia ka kamina 'ë kati 'ain papan —kixun Esaúnén kakëxa.

² —Kamina 'ë kaniakëtia isin —kixun ka Isaacnén kakëxa—, 'ëx kana bëtsi nētëni ñuti 'ain.

³ Usa 'ain kana 'ëx kuëënin, kamina min kanti këñun min pia bibiani ninua ñuina barixun 'ë 'axuni kuantí 'ain.

⁴ 'Abëtsinxun kamina nëishokin 'arubëtsinkin, uisakin 'arukë karana písa tani usakin 'abëtsinkin 'ë bëxúnti 'ain. Usokin 'abëtsinkin bëkë pitankëxun ñukëmapain 'ixun kana mi upiokin sinánxunti 'ain.

⁵ 'Aínbi ka ësokian kaia ax anu 'ixun Rebecanén uisakin karaisa Isaacnén Esaú kaia kixun kuakëxa. Usokian aín papa kakëxa, ninu ñuina barixuni kuankëbëtan ishi ka,

⁶ Rebecanén aín tuá 'anáka Jacob a ësokin kakëxa:

—Ka is, 'ën kana min papan abë banakin, ësokin min xukén Esaú kaia kuan:

⁷ Ñuina 'atankëxun kamina nëishokin, uisa okin 'arukë karana písa tani usakin 'arubëtsinkin 'ë pinun bëxúnti 'ain, usakin 'akë pitankëxun kana Nukén 'Ibu ismainunbi ñukëmapain 'ixun mi 'upiokin sinánxunti 'ain.

⁸ Usa 'ain kana mi kain, 'ën bakë tuá kamina upiokin kuati 'ain, 'ën mi kamainun:

⁹ Kamina anua ñuina 'arakakékama 'ikë anu kuanxun, cabra bërí kanikë, aín upí rabé kaisbëtsinkin 'ë bëxúnti 'ain; 'ën kana min papa ax kuëënkësa okin, pinun nëish okin 'aruxunti 'ain kixun ka aín títan kakëxa.

¹⁰ Usakin 'ën 'arua kamina min na pinun min papa ubanxunti 'ain, usakinmi 'akëxun ka an 'ati ñukama mi sinánxunkin 'inánti 'ikén, ax ñukëmapain 'ixun.

¹¹ Kakëxunbi ka Jacobnén ain tita kakëxa:

—Min kamina 'unan 'ën xukénax ka aín naminu raninbaë 'ikén, 'aínbi kana 'ëx usama 'ain.

¹² 'Ën papan ramëkinbi 'ë raniñuma 'ikë 'unánkin ka 'ëx isana ami kuai kixun sinánti 'ikén; usakin 'ën 'akëxun 'unánkin ka 'atimokin sinánkin 'ë upiokin sinánxuntima 'ikén.

¹³ 'Ësokian kakëxunbi ka aín títan kakëxa:

—'Ën bakë tuá, mi 'atimokin sinánxukëxbi ka minu 'ima ënu pakëti 'ikén. Usa 'ain kamina 'ën kakësabiokin, cabra bërí kanikë rabé bitsi kuantí 'ain.

¹⁴ Kakëx kuanxun ka Jacobnén cabra bërí kanikë rabé bitsínkin aín tita bëxúankëxa. Bëxunkëxun ka aín títan piti nëishira 'inun upiokin 'aruxuankëxa, usakin 'arukëa Isaacnén pisatankë usakinbi ákëxa,

¹⁵ usokin aín tuá piti 'axuntankëxun ka aín tuá apan Esaúnén chupa xubunu nankë upí a bitsínkin bëxun, 'ain títan aín tuá 'anáka Jacob pañumiakëxa.

¹⁶ Usakin pañumikin ka axa raniñuma 'ikë cabra bërí kanikë kama aín xaká, éskaxun nankë anúnribi upiokin ramápukin Jacob aín pëñanu 'anan aín tëxanuribi tërabuankëxa,

17 usakin 'atankëxun ka aín titan piti nëish okin 'akë a 'imainun pánribi 'inánkëxa.

18 'Inánkëx anua 'ikë anu atsínkin ka Jacobnën aín papa ësokin kakëxa:

—¡Papan anu kaina 'ain!

—Ënu kana 'ain. ¿Uinu 'ikë 'ën bëchikë a kaina mix 'ain? —kixun ka Isaacnën ñukákëxa.

19 —'Ëx kana Esaú, min rëkuën bëchikë a 'ain —kixun ka Jacobnën aín papa kakëxa—. 'Ëmi 'anun kakë kana mi 'axun bëxuan. Usa 'ain kamina; nirutankëxun 'ën 'abëtsinkë ñuina nami piti 'ain, pitankëxun kamina 'ë min upiókin sinánxunkin kati 'ain.

20 Usakian kakëxun ka Isaacnën ñukákëxa:

—¿Usa 'ixun kaina bënëkinshi ñuina mërabëtsian, 'ën bakëñ?

Kakëxun ka min Diosan ka 'ën bënëkinshi mërnanun 'ë 'akianxa kixun Jacobnën kakëxa.

21 Ësokian kakëxunbi ka Isaacnën katëkëankëxa:

—Nërira kamina uti 'ain, mi ramëkin aséribi kaina 'ën rëkuën bëchikë, Esaú 'ai kixun tanun.

22 Kixuan kakëx ka Jacob aín papan ramënun 'urama uakëxa. Aia ka Isaacnën ramëkin kakëxa: “Mix kamina Jacobnën banasa 'ain, 'aínbi ka mi xukën Esaúnën pënranisa min pëñan 'ikën.”

23 Usai 'ikë ka Isaacnën 'unánma 'ikën, 'unánkima ka aín pëñanu aín rani 'itsa 'ikë, aín xukën apan Esaúnën pëñansa 'ikë tankëxa. 'Aínbi ka upiókin sinánxunuxun pain,

24 amiribishi ñukátëkëankëxa:

—¿Aséribi karamina mix 'ën bëchikë Esaú a 'ain?

—Kixuan ñukákëxun ka 'ëx kana Esaú 'a 'ain —kixun Jacobnën kakëxa.

25 Ësokian kakëxun ka aín papan Jacob kakëxa:

—'Ën bakë bëchikë, pinun kamina mi 'abëtsinkë ñuina nami 'arukë 'ë 'inánti 'ain, a pitankëxun kana mi upiókin sinánxunkin kati 'ain.

Usa 'ain ka mëtëxtankëxun pinun aín papa 'inánkin Jacobnën, uvas baka 'akë aribi 'inánkëxa. 'Inánkëxun ka Isaacnën pianan xëakëxa,

26 usokin pianan xëai sënëntankëxun ka kakëxa:

—'Ë 'urama ukín kamina achúshi okin 'ën bëmánanu 'ë bëtsuku kati 'ain.

27 Ësokin kakëx bëtsuku kanux a 'urama oi tsóbutia ka Jacobnën chupa Isaacnën xëakëxa. Xëkin ka ësokin kakëx upiókin sinánxuankëxa:

“'Ënë chupan 'ishax ka 'ën bëchikënan 'aish. Abë ninu nikë 'ishasa 'ikëa, Nukën 'Ibu upiókin sinánxunkë 'iti 'ikën.

28 Usa 'ikë ka Nukën 'Ibu Diosan min ñu 'apákë chabónun naínua 'uí 'ibúmiti 'ikën, 'ibúmikëxun ka min ñu 'apákëkama menua chabóti 'ikën, usakin 'akëxun ka min trigo bëru 'itsaira 'imianan a mi xëati ñuribi 'aisamaira 'imiti 'ikën.

29 Usa 'ikë ka 'aisamaira unin mi ñu mëëxunti 'ikën; bëtsi menu 'ikë unikamaxribi ka mi bëtánain rantinpuruni 'iti 'ikën.

Mix kamina min xukënkaman 'apu 'iti 'ain;

¡Usa 'ain ka atux mi bëmánon rantipuruni 'iti 'ikën!

Uin kara mi 'aisama oia ax ka 'atima okëribi 'iti 'ikën,

'imainun ka uin kara mi upiókin sinánxunkin 'akinia axribi upiti bukui upiókin sinánxunkë 'iti 'ikën.”

30 Usakin Isaacnën upiókin sinánxunkëxa Jacob, chikíkiani anua aín papa 'ikë anuax kuankëbëshi ka Esaú axribi ñuina 'abëtsinkin bëi uakëxa.

³¹ Utankëxun ka anribi ñuina nami nëish okin 'aruakëxa, 'arubëtsinkin bëxun ka aín papa ësokín kakëxa:

—Papan kamina niruti 'ain, nirukin kamina min bëchikënëan 'abëtsinkin bëxun mi 'aruxunkë nami ënë piti 'ain, pitankëxun kamina min upíokin sinánxunkin 'ë kati 'ain.

³² Kakëxun ka Isaacnën ñukákëxa:

—¿Uikaramina mix 'ain?

—'Èx kana Esau min rëkuën bëchikë a 'ain, —kixun ka kakëxa.

³³ Èsokian aín bëchikënë kakëx ka Isaac ratuti sinánkasmai aín bana, bëtsi tërëkin aín bëchikë kakëxa:

—Usa 'ain kara, ¿ui kara an 'ë 'abëtsinxun ñuina nëishokín 'aruxun bëxunkë ax 'iax? 'Èn kana mix uisama pain 'ain kamabi pian, pitankëxun kana 'èn a upíokin sinánxuan usa 'aish ka bërí ax upíokin sinánxunkë bëruaxa.

³⁴ Èsokian aín papan kakëxun kuati, ka Esau munuma nishi kuënkëni iankëxa:

—¿Kuënkëni ini ka kiakëxa, papa 'ëribi kamina min upíokin sinánxunti 'ain!

³⁵ Aínbi ka Isaacnën kakëxa:

—Mín xukën 'anakanën, uxun paránkëxun kana minan 'ikëbi, upíokin sinánxunkin a 'inan.

³⁶ —¿Usaia këmëxun ñu biti 'unánxun ka Jacob kakin anëakëxa! —Kiax ka Esau kiakëxa—. ¿Bërí ka an 'ë rabëokin ësokín 'akë 'ikën! Bërâma ka 'èx aín apan 'ikëbi an 'ë bikuani 'èn apan 'iaxa, bërí ka amiribishi biaxa 'ëmi upíokin sinánxunti aribi. ¿'Èribimi upíokin sinánxunti bana kara 'aíma 'ik?

³⁷ Èsai kia ka aín bëchikë apan Isaacnën kakëxa:

—Ka kuat, 'èn kana kamabi ñu 'anuan kushi 'inánun Nukën 'Ibu Dios Jacob ñukáxuan; usa 'ain ka kamabi aín aintsikamax a ñu mëëxunkë 'iti 'ikën, 'imainun ka an trigo 'apákë 'aisamaira 'ianan ñu bimiñu aín baka xëati 'aisamairañu 'iti 'ikën. ¿Añu karana 'èn bërí mi 'inánti 'ain 'èn bakën?

³⁸ Èsokian kakëxun ka Esauñën amiribishi ñukátëkënkín munuma banakin kakëxa:

—¿Achúshi unishi kara Nukën 'Ibu Diosan upíokin sinánxunti 'ikë papan? ¿'Èribi kamina upíokin sinánxunkin kati 'ain ësokín aín papa kai ka!

Esau munuma kuënkëni amiribishi iankëxa.

³⁹ Usaia 'ia kuan kin ka Isaacnën aín bëchikë kakëxa:

“Ka kuat, mix kamina me anua ñu 'apákëbi 'irukëma a menu 'ianan anua 'uí 'ibucëma me anu 'inuxun 'ain.

⁴⁰ Usai 'i kamina min manë xëtokë anun 'akanani mëanani tsóti kamina min xukën 'anáka an ñu mëëmikë 'inuxun 'ain; usai 'i kamina min rëbúnikama kushitëkënti aín, ënë menuax chikíax kamina mibi tsónuxun 'ain.”

Jacob amia aín xukën Esau nishkëx abá ñuikë bana

⁴¹ Usakian 'akë 'ain ka Esauñën ami xuatati nishkin Jacob istisama tankëxa aín papan upíokin sinánxunkin kakë kupín, 'imainun ka sinánkëxa: “Ènuax basiramashi kana 'èn papa ñukëbë 'itsaira masá nuituti nitëxëti 'ain, usai 'ikin kana 'èn xukën Jacob rëti 'ain.”

⁴² Usakian Esauñën sinánkëbëtanbi ka Rebecanën 'unánkin, aín tuá 'anáka Jacob kamitankëxun ësokín kakëxa:

—Ka kuat, min xukën Esau ka 'aisamairai mimi nishkin mi 'ati sinania usa 'ain kana mi kain.

⁴³ Kamina 'en kakëxun upíokín kuati 'ain; usa 'ain kamina bëríbi abati Harán, menu kuantí 'ain kuanx kamina 'en rarëbakë apan Labán aín xubunu 'i kuantí 'ain.

⁴⁴ Usai kuantankëx kamina anu pain 'i kuantí 'ain, min xukën apan axa mími xuumati nishkë a inúkian

⁴⁵ min 'akë a manutamainun. Usa 'ain kana 'en amiribishi utëkënun mí kamiti 'ain. 'j'Ëx kana 'en tuárabë achúshi nëtën ishi a rabëtaxbi bamati kuëëniman!

⁴⁶ Ësokín pain aín tuá katankëxun ka Rebecanén Isaac ësokín kakëxa:

—'Ëx kana ënë hitita xanu rabë Esaúnëa bia ënëbë tsóti atsan, usa 'ain kana abë 'isamatanin. Jacobnën ribia achúshi hitita xanu Canaán ënua bikëbë karana 'ëx usari ënu tsóti 'ain, kana ënu tsótima bamati 'ain.

28

¹ Usakían aín xanun kakëxun ka Isaacnën aín bëchikë Jacob, kuënxun upíokín sinánxunkín ësokín kakëxa: Min kamina uisaxunbi, Canaán me ënua uinu 'ikë xanubi bitima 'ain.

² Kamina Padán-aram, anua min xuta Betuel 'ia me anu kuantí 'ain, anu kuantankëxun kamina anua min kuku Labánnën bëchikë xanukama achúshi biti 'ain.

³ Usa 'ain ka Nukën 'Ibu Dios kamabi kushiñu an mí upíokín sinánxunkín min rëbúnkinëxa 'aisamaira 'ia timënun 'imiti 'ikën, 'imianan ka min rëbúnki kamanuax 'aisamaira ëma 'ai uní 'uakamë 'ëoti 'ikën.

⁴ 'Imianan ka mí 'inánan, min rëbúnkikamaribi upíokín sinánxunkín Abraham kásabiokín, ënë me 'ibuanun anu nu bërí bëtsi menu 'ikë uní 'ikësaí tsókë ënë mí 'inánti 'ikën, Nukën 'Ibu Diosan Abraham 'inánuxun kásabiokín.

⁵ Ësokín katankëxun ka Isaacnën aín bëchikë Jacob a Padán-aram anu xukëxa. Xukëx kuanx ka Jacob Labánnën xubunu bëbakëxa, ax ka Betuel arameo uní aín bëchikë 'ianan Rebeca Jacob 'imainun Esaú aín títan rarëbakë 'iakëxa.

Esaúnën xanu bia ñuikë bana

⁶ Usa 'ain ka Esaúnën aín papa Isaacnëan aín, xukën 'anáka Jacob a upíokín sinánxunkín mëníotankëxun Padán-aram anua aín xanu baritanun kixun xukë a 'unánkë 'iakëxa. 'Imainun ka aín papan anu 'ikë xanu bixuma 'anun kakë aribi sinánkëxa, upíokín sinánxunkían ënë Canaán menua kamina achúshira xanubi bitima 'ain kixuan kakë aribi sinánkëxa,

⁷ 'imainun ka Jacob Padán-aram anu aín papa 'imainun aín títan kakësaí oi kuankë aribi sinánkëxa.

⁸ Usa 'ain ka Esaúnën aín papan Canaán kakë me anua xanukama bikë a kuëëniama 'unánkëxa;

⁹ usa 'ain ka Esaú Ismael kakë uní, Abrahamnën bëchikë abë banai kuankëxa, kuantankëxun ka ñukáxun aín xanu 'iti uní aín bëchikë Mahalat kakë a biakëxa, ax ka Nebaiot aín chirabakë 'anáka 'iakëxa 'imainun ka bëráma Canaán menua bikë xanu rabë axribi aín xanu 'iakëxa.

Betel kakë me anuax Dios Jacobmí mërä ñuikë bana

¹⁰ Usa 'ain ka Jacob ax Beerseba kakë anuax kuani Aramnu kuantí bai a bibiani anun kuankëxa.

¹¹ Usai kuanbaiti ka bari kuabuti ñantabukëbë anua ñantan 'uxtinu bëbakëxa. Anu bërúxun ka amia katamëti achúshi maxax bitankëx aín maxkámí ami tékëpimëti nantankëx 'uxakëxa.

12 Anuxun namákin, iskëxbi ka achúshi tapitinëx menuaxbi kuarutankëxa naïnu sënën 'ikë isakëxa, iskin ka anua Diosan ángelkama kuarumainun raírinëxri ubuti nitsia isakëxa.

13 Usakin namákin isanan ka Nukën 'Ibu a rapasu nixun ësokín kakëxun kuakëxa: 'Ëx kana min 'Ibu 'ain, 'ianan kana min xuta Abraham aín Dios 'ianan min papa Isaac ainanribi 'ain. Usa 'ixun kana mi 'imainun min rëbúnkikama anumi 'uxi rakákë me ënë 'inánti 'ain.

14 Usa 'ain ka atux 'aisamaira 'uakamë 'ëoi me putu iskësaira 'i aín tsípumiki 'imainun aín rëbumiki kuanan amiaxa bari urukë au 'imainun amia bari kuabükë amiki amami kuankanti 'ikën, usa 'ain ka kamabi menu 'ikë uníkama upiókin sinánxunkë 'iti 'ikën mi 'imainun min rëbúnkikama kupí.

15 'Ëx kana mibë 'ain; usa 'ixun kana uinu kaina kuani anuabi 'ën mi bërúanti 'ain, usa 'ixun kana amiribishi ënë menubi mi bëtékënti 'ain. Mi kana usai 'ia 'ën kakësabiokín 'axuntankëxuma ëntima 'ain.

16 Usakian kakëx aín 'uxkënuaxbi bësukín ka Jacobnën sinánkëxa: "Asérabi ka ënë menu Nukën 'Ibu 'ëbë 'ikën kixun kana 'ën 'unánkëma 'ain."

17 Usa 'ain kana 'itsaira rakuëan, 'imainun kana sinan: Ënë mex ka upíra 'ikën. "J'ënëx ka anua Nukën 'Ibu Dios 'ikë aín xubu 'ikën; 'imainun ka naíkamë 'ëo manámi 'ikë aín xëputi 'ikën!"

18 Usai 'iónx pëkarakëma 'ainshi nirukín ka Jacobnën, anu tékëpimëti noonkë maxáx bikin 'unánti okín nínánkëxa, usakin 'atankëxun ka ënëx ka Nukën 'Ibu Diosnan 'iti 'ikë kixun sinánkin xëni bitankëxun ami anpënkakëxa.

19 A menu ka bëráma achúshi ëma Luz kakín anëké 'iakëxa, usa 'ikëbi ka Jacobnën aín anë bëtsiokín anëkin Betel kakín anëakëxa. Betel kikë bana ax ka Diosan xubu ki kikë bana 'ikën.

20 Anuax ka Jacob ësai kiakëxa: Nukën 'Ibu Diosan ka 'ë kuania bërúanan, 'ën piti ñu 'inánan 'ën pañuti chuparibi 'ë 'inánti 'ikën,

21 usa 'ain ka 'ëx 'ën papan xubunu uisaibi 'ikëma kuankëbë ax 'ën 'Ibu Dios 'iti 'ikën.

22 'Ën kana uinu karana ënë maxax nankë anubi Nukën 'Ibu Dios anuxun rabiti 'ati 'ain; 'imainun kana mi asérabi manukima uisa ñukama kaina 'ë 'inani a mësú mi 'inánti 'ain.

29

Jacob Harán kakë ëmanu bëba

1 Usa 'ain ka Jacob Betel kakë me anuax kuani amiaxa bari urukë me ami kikiani kuankëxa.

2 Kuankín an 'uranxun iskëxbi ka anua 'umpax bikë kini achúshi 'iakëxa, a kini rapasu ka an carnero bërúankë uníkama rabë 'imainun achúshi anu timéax tanti bukukë isakëxa, a uni kaman ka atun ñuina a kininua 'umpax bixun 'amiakëxa. Anu ka anun kini mapukë achúshi maxá cháiira 'iakëxa,

3 usa 'ain ka atun 'arakakë carnerokama anu timëkëbëtan, an bërúankë uníkaman anun 'umpax mapukë xaxu cháiira achúshi, a buínakin rakanakëxa, usakin 'umpax 'akëbëtan ka amiribishi kini a xaxu cháiira anun mapuakëxa.

4 Usakian 'akëbë anu nukúkin ka Jacobnën an ñuina bërúankë uníkama ñukákëxa:

—¿Uinu 'ikë kaina, mitsux 'ain?

Kakëxun ka:

—Nux kananuna Haránnu 'ikë 'ain —kixun atun kakëxa.

5 —¿Mitsun kaina Labán kakë uni Nahornën bëchikë a 'unanin? —kixun ka Jacobnën ñukátëkëankëxa.

—Ñukátèkènkèxun a unikaman kananuna 'unáni —kixun kakèxa.

⁶ Kakèxun ka Jacobnèn —Aséribi kara usa 'ikè —kixun ñukátèkèankèxa.

—Ñukákèxun Labán ka asabi 'ikè —kixun an ñuina bërúankè unikaman kakèxa—. Kakèbèbia aia iskin ka ñuina bërúankè unikaman kakèxa ka kuat, aín bèchikè xanu Raquel an ka aín ovejakama bëia.

⁷ Èsokian kakèxun ka Jacobnèn kakèxa:

—Ka kuat, ka xupibuisama pain 'ikèn, bari ka 'urapain 'ikèn anun min 'arakakè ovejakama kamabi xèputi. ¿Uisa 'ixun kaina 'umpax 'amibiankin pasto pinun buaniman?

⁸ Aínbi ka atun kakèxa:

—Kananuna usokin 'aima. Kamáxbia timèkèbétan kuni kananuna an bërúankè nukaman 'umpax 'aminuxun, xaxu chaiira anun kini xèkúè mapukè a rakanakin nun 'arakakè ñuinakama 'umpax xèaminuxun kaínti 'ain.

⁹ Usai Jacob atubè banamainun ka Raquel ax aín papan 'arakakè ovejakama bëi uakèxa, ax ka an ñuina kama bërúankè 'iakèxa.

¹⁰ Usakin kakè basikèma 'aínshi ka aín kukun Labánèn 'arakakè ovejakama bëi 'aia Jacobnèn isakèxa, isbiani kuanxun ka anua 'umpax 'ikè kini anun mapukè xaxu a mabikin amo rakanakin, 'umpax bikin ovejakaman xèamiakèxa;

¹¹ usakin 'atankèxun kakín aín kukun bèchikè bètsukukakin bitsi ka iankèxa.

¹² Usai 'i sènénkin ka Jacobnèn ñuixunkin kakèxa 'èx kana Rebecanèn tuá 'ain 'imainun kana min papan Labán aín piaka 'ain, èsokian kakèx ka Raquel abákiani kuanxun aín papa ñuixuankèxa.

¹³ Usokian aín bèchikènen aín chirabakèn tuá Jacob ñuikin kakèx, aín 'ikènuax abákiani kuanxun 'ikúkin bikin bètsuku kakèxa, usokin 'abiankin ka aín xubunu ubankèxa. Usai abè kuanxun ka aín xubunuxun Jacobnèn usaía kuani 'ikè akama ñuixuankèxa.

¹⁴ Usakin ñuixuntankèxa sènènia ka Labánnèribi unánmikin kakèxa: Mix kamina aséribi 'èn aínsi 'ibu 'ain, usa 'aish kamina 'èn imibi 'ain.

Jacobnèn Raquel këñun Líá binuxun ñu mëëa ñuikè bana

Usa 'ain ka Jacob ax aín kuku Labánèn 'ikènu achúshi 'uxè 'i bërúakèxa.

¹⁵ Usai abè 'ikin ka Labánèn Jacob kakèxa:

—Min kamina añubi kanankimaira 'è ñu mëëxuntima 'ain, 'èx min aínsi 'ikè. Usa 'ain kamina uiti karana mi kupíoti 'ai kixun 'è kati 'ain.

¹⁶ Labán ax ka xanu bèchikè rabèñu 'iakèxa, aín apan ax Líá kakín anèkè 'imainun, ka aín 'anáka Raquel kakín anèkè 'iakèxa.

¹⁷ Líá axa aín bèru upí 'imainun ka. Raquel ax kamabi aín namikama upíira 'iakèxa.

¹⁸ Usa 'ikè ka Jacobnèn Raquel a 'itsaira kuèèankèxa, kuèèenkin ka aín papan ñukákèxun kakèxa:

—Min bèchikè 'anáka Raquel a kupín, kana mapai 'imainun rabè baritia 'imikín mi ñu mëëxunti 'ain.

¹⁹ Usai kia ka Labánèn kakèxa:

—Èn kana 'èn bèchikè mi 'inánti 'ain. 'Aínbi kana bëtsi uni 'unánkèma 'inántima 'ain. Usa 'ain kamina 'èbè 'i bèrúti 'ain.

²⁰ Usokin mëníotankèx ka Jacob Raquel bisatani mapai achúshi 'imainun rabè baritia ñu mëakèxa, usakin an ñu mëèkin tankèxbi a baritiakama ainan 'itsamarasa 'iakèxa, an Raquel 'itsaira kuèèenkin tankèx.

²¹ Usakin ñu mëèkèbè mapai achúshi 'imainun rabè baritia inukèbétan ka Jacobnèn aín kuku Labán kakèxa:

—'Ē kamina min bēchikē 'en xanu 'inun binun 'inánti 'ain, ati baritia a kupí 'en mi ñu mēexunti kakē aka inúaxa usa 'ain kamina min bēchikē 'en xanu 'iti 'ē 'inánti 'ain.

²² Usokin mēniotankēxun ka Labánēn kamabi abēa 'ikē unikama katankēxun, aín bēchikē birakamikin achúshi fiesta 'akēxa.

²³ 'Aínbi ka Labánēn a imē birakamibiankin aín bēchikē Lía bibiankin Jacobnu buánkēxa, usokin ubanxun ka a imē Jacob abēa 'uxnun 'inánkēxa.

²⁴ Usakin 'inántankēxun ka Labánēn an ñu 'axúnti xanu achúshi Zilpá kakē a kakēxa, kamina min 'ēn bēchikē ñu mēexuni abē 'iti 'ain.

²⁵ Usai abē 'inēti pēkarakin Jacobnēn iskēxbi ka Líabēa uxnēkē 'iakēxa, usa 'ain ka kuantankēxun Labán kakēxa:

—¿Uisati kaina 'ē 'ēsokin 'an? ¿'Ēn karana Raquel kupín mi ñu mēexunkēma 'ain? uisati, ¿kaina 'ē parán?

²⁶ Kakēxun ka Labánēn kakēxa:

—Ēnuxun kananuna nun bēchikē 'anáka aín xukēn apan 'ikēmapan 'ain, aín 'anáka birakamiti kuēeniman.

²⁷ Usa 'ain kamina anun mi Lía bikē nētē mapai achúshi 'imainun rabē nētē sēnēntamainun abi 'ikinti 'ain, usa 'ain kana mapai achúshi 'imainun rabē baritia 'imikin kana mibētan ñu mēēti 'ain kia kana Raquelribi mi 'inánti 'ain.

²⁸ Usokin kakēxun ka Jacobnēn asabika kixun kakēxa, anúan Lía bikē nētē mapai achúshi nētē sēnēnkēbētan, ka Labánēn aín xanu 'iti Raquel aribi 'inánkēxa.

²⁹ Usa 'ain ka Labánēn an a ñu 'axunkē xanu achúshi aín bēchikē Raquel 'inánkēxa, ax ka Bilhá kakē 'iakēxa, an ka ñu 'axuanan bēruánkēxa.

³⁰ Usa 'ain ka Jacob aín xanu Raquelbē 'iakēxa, 'imainun ka 'itsaira kuēēankēxa aín xukēn Lía 'akēsamaira okín, usa 'ain ka Labán 'ain kuku mapai 'imainun rabē baritia pain ñu mēexuni anu pain 'iakēxa.

Jacobnēn bēchikēkama 'ia bana

³¹ Usa 'aínbi ka Nukēn 'Ibun isakēxa Jacobnēn Lía kuēēniamā, usa 'ain ka tuapanun 'imianan, Raquelnēx tuáñuma 'inun 'imiakēxa.

³² Usai ax 'imainun ka Lían tutankēxun achúshi tuá 'akēxa, a tuá bakēntankēxun ka Rubén kakín anēakēxa, anētankēx ka kiakēxa: “Nukēn 'Ibun ka 'ēx tēmērai nitsia isaxa. 'Ēsokin sinánkin ka aín tuá Rubén kakín anēakēxa, usa 'ain ka bēri 'ēn bēnēn 'ē kuēēnkin nuibati 'ikē kixun sinánkēxa.”

³³ Usakin 'atankēxun ka Lían tuá itsi 'akēxa, aka Simeón kakín anēakēxa, anētankēx ka kiakēxa: 'Ēn 'Ibun ka 'ēn bēnēn 'ē 'atima oia 'unánxa, usa 'ain ka achúshi tuá 'atēkēnun 'ē 'imíaxa.

³⁴ 'Imainun ka amiribishi tuatēkēankēxa, 'atankēxun ka Leví kakín anēakēxa, anētankēx ka kiakēxa: Bēri ka 'ēn bēnē 'ē 'itsaira kuēēni 'ēbē 'iti 'ikēn, 'ēn kana rabē 'imainun achúshi tuá 'axuan.

³⁵ Usakin 'atankēxunbi ka Lían, amiribishi tuatēkēanxa, a tuá ka Judá kakín anēakēxa, anētankēx ka kiakēxa: Bēri kana 'ēn Nukēn 'Ibu rabiti 'ain. Usakin a tuákama 'atankēx ka tuatēkēnima ñomēakēxa.

30

¹ Usa 'ain ka Raquel ax 'ēn kana Jacob tuá xunima kixun sinani aín xukēn Líami 'itsaira nishakēxa, nishkin ka aín bēnē kakēxa:

—'Ēmiribi kamina bēchiti 'ain, min 'ēmi bēchikēmax kana ñuti 'ain.

² 'Aínbi ka Jacobnēn nishkin kakēxa:

—¿'Ēx kana Diosma 'ain? Nukēn 'Ibu ax ka mix tuáñu 'iti kuēēnima.

³ Usakian kakēxun ka kakēxa:

—Ka kuat, 'ën kana an 'ë ñu 'axunkë xanu Bilhá kakë a mi 'inanin, usa 'ain ka an tuakëx 'ënbi tuákësa 'iti 'ikën. Usakin 'akëbë ka aín tuá ax 'ën tuása 'iti 'ikën.

⁴ Èsai abë banatankëxun ka Raquelnën Jacob an ñu 'axunkë xanu Bilhá, aín xanusa 'ikëa 'ikinun 'inánkëxa. 'Inánkëx ka Jacob Bilhá abë 'iakëxa,

⁵ abë 'ixun ka Jacobnën achúshi okin ami bëchiakëxa.

⁶ A mi bëchikë isi ka Raquel kiakëxa: Ènë tuá ka Dan kakin anëkë 'iti 'ikën, Nukën 'Ibu Diosan ka 'ën ñukákëxun kuakin nuibakín ènë tuá 'ë 'inánxa.

⁷ Usokin ami bëchitankëxun ka amiribishi Jacobnën Billhámi bëchitëkëankëxa,

⁸ usakian ami bëchitëkëan ka Raquel kiakëxa: Ènë tuá ka Neftalí kakin anëkë 'iti 'ikën, 'ëx kana 'ën xukën apan ami 'itsaira nishan usa 'ain kana bëri 'ëxribi tuáñu 'ain, usa 'ain kana ami nishíbi kana bëri tuáñu 'ain.

⁹ Usa 'aish ka Lía ax aín tuati sënënkë 'ixun tuakíma, an ñu 'axunkë xanu Zilpánën aín bënë Jacob aín xanusa 'ikëa 'ikinun 'imiakëxa.

¹⁰ 'Inánkëxun 'ikinkin ka Zilpámi achúshi tuá Jacobnën 'akëxa,

¹¹ usokin tuaxunkë isi ka Lía kiakëxa: 'Ën sinánkëma 'aínbi ka èsai 'i axa! Usa 'ain ka ènë tuá Gad kakin anëkë 'iti 'ikën.

¹² Usai abë basipain 'itankëxun ka Jacobnën amiribishi aín ñu mëëmikëa bikë xanu Zilpá ami bëchitëkëankëxa,

¹³ usakian bëchitëkëan ka Lía kiakëxa: 'Ëx kana chúamarua tani kuëënin! Usa 'ain ka xanu raíri kamaxribi ax ka 'itsaira kuëënia kíax kiti 'ikën. Usa 'ain ka ènë tuákën anë Aser kakë 'iti 'ikën.

¹⁴ Usa 'ain ka achúshi nëtën Rubén anun trigo biti 'uxë 'ain, uri nitsi kuankëxa anua ka bimi kaxorisa pëkëkë mëraxun biakëxa, bibiankin ka aín tita Lía buánxuanakëxa. Usokin buania ka Raquelnën bimi isakëxa, iskin ka a bimi kukin tuatisa sinánkin Lía ñukákëxa:

—È kaina, mín tuákën mi bëxunkë kaxorisa bimi bëtsira 'inántima 'ain.

¹⁵ Kakëxunbi ka Lían aín xukën kakëxa:

—¿Mín karamina 'ën bënë 'ë bikuanti 'ain? ¡Usa 'aínbi kaina 'ën tuakëan bëkë kaxorisa bimi ènëribi 'ë bikuantisa tanin!

—Usama ka —Mín tuakëan bëkë kaxorisa bimi ènë kupín ka Jacob ènë imë mibë 'uxti 'ikën —kixun ka Raquelnën aín xukën kakëxa.

¹⁶ Usakin kakë ñantabukëbë ka Jacob ninu nitsi kuapunni uakëxa ukëbë ka Lía, aín 'ikënuax chikikinbi aia mërakin kakëxa:

—Bëri kamina ènë imë 'ëbë uxti 'ain, 'ën kana Raquel kupíon kaxorisa bimi 'ën tuákën bëkë anun.

Usa 'ain ka a imë Jacob Líabë 'uxakëxa.

¹⁷ Usai abë 'itankëxun ka Jacob amiribishi mapai achúshi okin tuáxuanakëxa, Nukën 'Ibu Diosan an ñukákëxun kuakë kupin.

¹⁸ Usa 'ain ka Lía kiakëxa: Ènë tuakëx ka Isacar kakin anëkë 'iti 'ikën, Nukën 'Ibu Diosan ka 'ë 'inaishi axa an 'ë ñu mëëxunkë xanu 'ën bënë 'inánkë kupín.

¹⁹ Usakin 'atankëxun ka Lían amiribishi Jacob tuáxuanakëxa, mapai achúshi 'imainun achúshi tuá 'itánun,

²⁰ usakin 'atankëx ka kiakëxa: Nukën 'Ibu Diosan ka 'ë achúshi ñu upíira 'inaishi axa. Usa 'ain ka bëri 'ën bënë 'ë upíokin nuibati 'ikën, 'ën kana mapai achúshi 'imainun achúshi okin tuáxuan. Usa 'ain ka ènë tuá Zabolón kakin anëkë 'iti 'ikën.

²¹ Usokin nukëbënë okin pain tuapatankëxun ka, anuishi ñomëkin Lían xanu achúshi tuakëxa, a ka Dína kakin anëakëxa.

²² Usa 'ain ka Nukèn 'Ibu Dios an ñukákëx Raquelmi sinánkëxa; sinánkin ka an ñukákëxun kuakin tuáñu 'inun 'imiakëxa.

²³ Usokian sinánxunkëx ka aín rëkuën tuápain 'atankëx kiakëxa: Nukèn 'Ibu Diosan ka 'ëx tuaima rabinkë a 'ë nètënxuanxa.

²⁴ 'È sapi ka bêtsi bëbu tuá Nukèn 'Ibu Diosan tuakasmai rabinkë a 'ë mëniouxuanxa. A tuá ka José kakin anëakëxa.

Jacob 'imainun Labán paránan ñuikë bana

²⁵ Usa 'ain ka nètë itsi 'ikëbëtan Raquel aín tuá José bakënkë 'ain, Jacobnën aín kuku Labán kakëxa:

—'Èn menubi kuantëkëntanun kaina 'ë xutima 'ain.

²⁶ Usa 'ain kamina 'èn bëchikë 'imainun 'èn xanu rabë 'ë 'inánti 'ain, kana a kupín 'itsaira mi ñu mëkian, usa 'ain kamina buántanun 'ë xuxunti 'ain. Min kamina 'unan uisakin karana 'èn mi ñu mëëxuan kixun.

²⁷ Kakëxunbi ka aín kuku Labánën kakëxa:

—Usama ka 'ëbëbi 'i kamina bërúti 'ain. 'Èn kana 'unanin Nukèn 'Ibun ka 'èn sinánkëxun mix ënu 'ëbë 'ain 'itsaira 'ë 'akinia usa 'ain.

²⁸ Usa 'ain kamina 'ë kati 'ain uiti kaina kanantisa tanin, atibi kana mi kupióti 'ain.

²⁹ Èsokian kakëxun ka Jacobnën kakëxa:

—Mín kamina upiókin 'unan uisakin karana 'èn min ñu mëëa kixun 'imainun karana uisakin min ñuinakama bëruan kixun 'unan;

³⁰ 'Èx ukëmapan 'ain ka min ñuina 'arakakëkama 'itsamashi 'iakëxa, usa 'ainbi ka 'èn bërúaiia Nukèn 'Ibu 'akinkëx bërí 'aisamaira min ñuina 'ikën; 'ainbi karana, ¿Uínsaran 'ënanbi ñu mëi 'èn xanu 'imainun 'èn bëchikë kamanan ñu 'arakati 'ain?

³¹ —¿Uiti mi kupióti kaina kuënti 'ain? —kixun ka Labánën aín piaka karaishikin kakëxa.

—'È kamina kuríkinën kupiótima 'ain —kixun ka Jacobnën katëkëankëxa— . Mixmi 'èn usakin kamina 'ati 'ai kixun kakëx kuënkëbë kana amiribishi min ovejakama bërúain kuantëkënti 'ain kixun ka aín kuku kakëxa:

³² Usa 'ain kamina bërí 'ë anua min ñuina 'arakakëkama 'ikë anu xuti 'ain, anuxun kana carnero tunankama 'imainun kamabi cabra tsákatsaka akama amo sëtënatí 'ain. Ax ka anúnmi 'ë kupióti 'iti 'ikën.

³³ Usa 'ain ka uinsaran kaina uisatanin a nètën utankëxun isti 'ain; 'èn ñuinakamanu cabra tsaka tsaka 'imainun tunan akamanua iskëxa anu tsaka tsakakama 'ianan ñun shikësa 'ianan tunan 'ënanu 'ain kamina 'èn kana minan mëkama kixun 'unánti 'ain.

³⁴ —Èsokian kakëxun ka asabika, min sinánkë ax 'ikën —kixun Labánën kakëxa.

³⁵ Usokian katankëxun ka Labánën a nètënbí aín ñuinakama amo sëtënakín chibu aín bënë shiósio 'imainun tsákatsaka, 'imainun kamabi cabra tsákatsaka 'aish uxun pukukësa akama këñunbi, kamabi oveja tunan akamabi amo sëtëanaxun aín, bëchikëkaman bërúanun kixun 'inánkëxa.

³⁶ Usokian 'abiani ka aín ñuinakama buani anuaxa Jacobë banakë anuax kuani rabë 'imainun achúshi nètë 'ikiani kuankëxa.

Usai kuankian ëbiankëx ka Jacob ax aín kukua kuantamainun aín ñuina raírikama bërúai anu bërúakëxa.

³⁷ Usai anu bërúxun ka uisokian kara aín ñuinakama 'itsaira 'imiti 'ikë kixun sinánkin i pëñan paxa álamó kakë, 'imainun 'amukuta kastaña akama, aín uxu pikutanun ratápakëxa;

³⁸⁻³⁹ usokian 'atankëxun ka i pëñan xukakëkama, anua ñuinakamax 'umpax xëai timëkë anu nitsiánkëxa. Ax ka anua ñuina aín bënëkama aín xanubë

mërananx 'ikë 'iakëxa, 'imainun ka i nitsínkë iskian 'akëx, ñuinakama ax aín tuá shiõnshion, 'ianan raírinëx tsákatsaka 'imainun raírinëxribi tunan 'iakëxa.

⁴⁰ Usa 'ain ka Jacobnën aín kuku Labánën ñuina aín bënëkama shiõshio 'imainun tunan akama ukëbëtan an 'anun kixun anu ëankëxa. Usakin 'akin ka Jacobnën 'ain kuku ñuinakama anuabi ainan 'iti 'amo sëtënakëxa.

⁴¹ Ñuina xuábukama ain xanu imikë tunanën 'akëtibi ka Jacobnën 'i pëñan xukakë a uinu kara ñuinakaman 'umpax 'ai timëtia anu nitsíankëxa, usakin ka aín xanu 'akin 'akin ñuinanën isnun nitsíankëxa;

⁴² 'ainbi ka únsaran kara ñuina chumínkëkaman, aia anun i pëñankama nitsiama 'ikën. Usa 'ain ka ñuina 'atima chumínkëkama aín kuku Labánna 'inun ëanan, xuaira 'aish upíibu a Jacobnën ainan 'inun biakëxa.

⁴³ Usokin ñu 'ai ka Jacob ax 'aisamaira ñuñu 'aish kuríkiñuira 'ianan, an ñu mëëxunkë uní 'imainun an ñu 'axunkë xanu 'imainun an 'arakakë ñuina ovejakama, camello 'imainun asno ñuinakama ainan 'itsaira 'iakëxa.

31

Jacobnën 'ain kuku Labánnaux abáti sinan bana

¹ 'Ainbi ka Jacobnën aín kuku Labánën bëchikë kamax a ñui kikë bana kuakëxa: Jacobnën ka kamabi ñuina nun papan 'arakakë biaxa, a bitankëx ka anun ñuñuira bërí 'ikë kikë bana kuakëxa.

² Usai 'ain bëchikëkama a ñui kimainun ka Labán axribia ami nishia Jacobnën 'unánkëxa, usa 'ixun ka bëráma 'akinsa okin 'iisama 'ikën.

³ Usai ami 'ikania iskin ka Nukën 'Ibun Jacob kakëxa: Kamina kuantëkënti 'ain min papan menubi, anua min aintsikama 'ikë me anu, usai 'imi kuania kana 'ën mi bërúanti 'ain.

⁴ Usakin Diosan kakëxun ka Jacobnën aín xanu Raquel 'imainun Lía anua unun kixun kamiakëxa, kamikin ka ësokian kaxuntanun kixun kakëxa, uinu karana 'ën ñuinakama bërúain anu kamina uti 'ain ësokin kamikëx kuabëtsini ka anubi uakëxa,

⁵ 'aia ka ësokin kakëxa:

—'Ën kana bërí 'unan mitsun papan ka bëráma 'asa okin bërí 'ë 'upiokin isima; usakin 'aiabi ka 'ën 'Ibu Diosan ënkinma 'ë 'akinia kixun kana 'unan.

⁶ Mitsúnbi kamina 'unanin 'ën kana min papa 'upiokin ñu mëëxunkin añu kara 'aisama 'ikë abi 'axuan,

⁷ 'imainun kamina mi rabëxunbi 'unan an ka 'ë 'itsokin paránxun ñu mëëmixonbi 'itsamashi kupiokian. Usakin 'aiabi ka Nukën 'Ibu Diosan an sinánkëskian 'anun 'ë 'amikëma 'ikën;

⁸ usa 'ain ka ësai kiakëxa: 'Ën kana mi ñuina pukukësa anun kupíoti 'ain kikëbë ka kamabi a ñuinanën xanun tuákama ax pukukësa 'iakëxa; 'imainun ka ësai kiakëxa: 'Ën kana mi ñuina shiõn shiõnkama anun kupíoti 'ain kikëbë ka kamabi aín xanukaman tuákë ax shiõn shiõn kuënëñu 'iakëxa.

⁹ Usakin ka Diosan 'ë 'inánxun aín ñuinakama bikuanxa.

¹⁰ Achúshi nëtën, kana ñuinakama aín xanu imikë 'ain a ñuñai bëtsibë ubionamainun a imë namákin isan, cabra aín bënëan aín xanu shiõnshión 'imainun pukukësa 'imainun tsaka tsaka akama 'aia.

¹¹ Usa 'ain ka namákin iskëxun Nukën 'Ibu Diosan ángelnën 'ën anën 'ë kuëanxa, kuënkëxun kana ësokin kan: Ënu kana 'ain.

¹² Èsokin kakëxun ka ángelnën 'ë kaxa: Kamina 'upiokin isti 'ain, aín bënëkaman ka aín xanu kuënëñu 'imainun pukukësa 'imainun tsákatsaka aribi 'aia kamina isti 'ain, 'ën kana 'unanin min kuku Labánën kara uisa mi oxa kixun.

13 'Ēx kana min 'Ibu Dios axa Betelnuax mimi mēŕa a 'ain, anuxun kamina achúshi maxá 'Ēnan 'inun upiókin nantankĕxun xĕnisa űu anun 'atankĕxun 'Ēx isana min Dios 'iti 'ai kixun 'ĕ kakĕn. ¡Usa 'ain kamina! Bĕrĭ kamina nirukiani ĕnuax kuanti 'ain; amiribishi kamina anuaxmi bakĕan me anubi kuantĕkĕnti 'ain.

14 Usakin namákin isun kakĕxun ka Raquel 'imainun Lían kakĕxa:

—Nun papan xubunua an kasuania nukaman biti achúshira űubi ka 'aĭma 'ikĕn.

15 Usa 'ixun ka bĕtsi xanu 'unánkĕma 'akĕsokin nu 'akĕxa. ¡'Imainun ka nu mi 'inánuxun a kupioimi tĕnun mi 'imiakĕxa!

16 Asĕrabi ka kamabi aĭn űukama Nukĕn 'Ibu Diosan nun papa bichianxa ax ka nunan 'imainun nun tuá kamanan 'iti 'ikĕn. Usa 'ain kamina kamabi Nukĕn 'Ibu Diosan mi kakĕsabiokin 'ati 'ain.

Jacob Padán-aram kakĕ me anuax kuan űuikĕ bana

17-18 Usa 'ain ka aĭn xanubĕ banatankĕxun Jacobnĕn kamabi aĭn űukama mĕnĭotankĕx anuaxa uá Canaán menubi kuantĕkĕankĕxa, anua aĭn papa Isaac tsóa me anubi. Kuankĭn ka aĭn bĕchikĕkama 'imainun aĭn xanu rabĕ akamabi, camello kakĕ űuina chaiira anu 'aruakĕxa, 'anan ka kamabi aĭn űukama bĭanan aĭn 'arakakĕ űuinakama űu mĕĕxun bikĕ akama biakĕxa, ax ka Padán-aram anuxun bikĕ aĭn űuinakama buani kuankĕxa.

19 Usaia akamax 'imainun ka Labán ax aĭn 'arakakĕ ovejakama bĕrúanan anuxun aĭn rani chaxkĕti kanikĕ kama tĕai kuankĕxa, axa anu kuantamainun ka aĭn 'ini bĕchikĕ Raquelnĕn aĭn papan aĭn aintsikamabĕtan rabikĕ űukama a mĕkamakin biakĕxa.

20 Usa 'ain ka Jacobnĕn aĭn kuku Labán arameo uni a kana kuani kixun kaimashi kuankĕxa.

21 Usai abáti kuankĭn ka kamabi aĭn űukama buani kuankĕxa. Kuani ka bĕnĕtishi baka achúshi Ēufrates kakĕ a sikakiani kuantankĕx, Galaad kakĕ me bashiűu au kĭkiani kuankĕxa.

Labánĕn aĭn piaka Jacob abatia nuia bana

22 Anuan kuankĕ rabĕ 'imainun achúshi nĕtĕ 'ain ka aĭn, kuku Labánĕn aĭn piaka Jacob ka abati kuanxa kixun kuakĕxa.

23 Usa 'ain ka abĕa 'ikĕ, aĭn aintsisa unikama raĭri abĕ kuanti biakĕxa, bibiani atubĕ kuani ka mapai achúshi 'imainun rabĕ nĕtĕ kuankĭn, ka Galaab kakĕ menua 'ikĕ bashikama anua nukúakĕxa.

24 Aĭnbi ka a imĕ Nukĕn 'Ibu Diosan Labán arameo uni a namámikin kakĕxa: 'Ēn kakĕxun kamina kuati 'ain, min piaka Jacob kamina 'atĭma banan katĭma 'ain.

25 Ēsokian kakĕx kuanxun ka Labánĕn Jacob Galaad kakĕ menu 'ikĕ bashikama anua nukúakĕxa, aĭn xanu aĭn bĕchikĕ a kamabĕ anu 'ikĕ. Usokin a nukutankĕx ka abĕ kuankĕ unikamabĕ axribi a 'urama 'iakĕxa,

26 usai anu 'inĕti pĕkaraxun ka Labánĕn munuma banakin ami nishkin Jacob kakĕxa:

—¿Aűu kaina 'abĕtsian? ¿Uisokin sinanx kaina 'ĕ paránbĕtsini uban? ¡Min kamina 'ĕn bĕchikĕkama 'akanankĭn bikĕxa uni abákĕsa usaribi kuatsinkin bĕan!

27 ¿Uisakatsi kaina mix 'ĕ parántankĕx uisakinbi 'ĕ kaima unĕkuatsini uan? 'Ēn kana 'ĕmi kakĕxun upiokin mi xunuxun, minmi kakĕxun kana unikama katankĕxun tampurakama 'anan arpa 'ai kantai kuĕĕnkin 'atankĕxun mi xukĕ 'itsĭan.

28 'Ēn bëchikë rabë upíokin katankëxun xukin bëtsuku kaxun xuti 'ikëbi kamina 'ën babakama këñunbi abákian. ¡Ax ka 'ën iskëx sinánñuma uni 'ikësajmi 'ikë 'ikën!

29 'Ēn kana kamabi mitsu 'atima okë 'itsían, min unikama këñunbi, usakin sinaniabi ka ënë imë min papan a rabia Diosan ka 'ë kaxa: Kamina kuati 'ain min kamina Jacob 'atima banan kakima upiokinshi kati 'ain.

30 'Ēn kana 'unan mix kamina min papan xubunu kuantëkëinsairatan, usa 'aish kamina usai 'ian, çuisa kupín kaina 'ën rabikë 'ën dioskama mëkamabëtsian?

31 Kakëxun ka Jacobnën ain kuku Labán kakëxa:

—'Ēx kana mimi rakuëan. Usa 'ain kana 'ën sinánkë 'ian min bëchikë kamami min kushínbi 'ë bikuantisa.

32 Usa 'ain ka 'ëbë 'ikë uni achúshinën kara min dioskama bëaxa, ¡ax bamati 'ikën! Nubë 'ikë unikaman ka aséribi 'unánxa: Kamina 'ë kati 'ain, uisa min ñu karana 'ën bëan, min ñu 'ën bëkë kamina bibiankin buánti 'ain.

'Aínbi ka ain kuku kakinbi ka ain xanu Raquelnën ain papan a rabikë ñukama mëkama bëtsinkë bëkë 'unánma 'ikën.

33 Usakin kakëx ka Labán anua Jacob 'ikë xubusa okían 'akë anu atsíankëxa, atsíntankëx ka anua ain bëchikë Lía 'ikë anuribi atsíanan, anua an ñu 'axunkë xanu rabë 'ikë anuribi atsíankëxa, atsínkinbi ka ain dioskama mërama 'ikën. Usai anu pain atsíntankëx anua Lía 'ikë unuax chikiti ka Raquel anu 'ikë anuribi bari atsínbëkiankëxa,

34 usaía anuribi ain papa atsínkëma 'ainshi ka an rabikë ain dioskama, a bit-sishi anu tsotia camellonën kaxunu 'akë anu unëishi akamanan tsóbuakëxa. Usaía 'ikëbëtan ka Labánën kamabi atun xubukamanua barikinbi mërama 'ikën.

35 Usa 'ain ka Raquelnën kakëxa:

—Papan kamina nishtima 'ain 'ëx min bërunubi nirukëbëma, ax ka 'ikën min kakëxun kuaisama tani 'ikëma 'ikën, bëri kana 'ëx xanux 'ikësabi 'ikin pëi machakë 'ain. Èsokian kakëx ka Labán an rabikë ain dioskama bari kuainbëkiankëxa.

36 Usaía 'ia isi xuatemati nishkin ka Jacobnën ain kuku Labán a ësokin kakëxa:

—¡Añu ñu, karana 'ën an? ¡Añu 'ai 'uchakuatsini ukë kaina 'ë tantikimaira nuian?

37 Kamabi 'ën ñukama kamina barian, ¡Añu ñu kaina min xubu kamanua 'ën bëkë mëran? ¡Mëraxun kamina abëmi 'ikë unikama 'imainun 'ëbë 'ikë unikaman isnun ënu nanti 'ain, atux ka kiti 'ikën uinu 'ikë a rabëtan kara usakin ñu 'axa!

38 'Ēx minu veinte baritia ñu mëëkin kana, achúshirabi min ovejakama 'imainun min cabrakama ain tuá napënkiax bamanun 'imikëma 'ain; usakin 'imikima kana upíokin bërúankin min carnero achirabi rëxun piama 'ain;

39 usa 'ixun kana 'ën min ñuina 'arakakëkama axa pianankë ñuinakaman pinuxun rëtékë uisaxunbi mi bëxunkëma 'ain, usa 'ixun kana 'ën a kupín mi kupiókë 'itsían; nëtë 'imainun imëbia ñuinanën min ñuina 'arakakë nëtënkë 'ain min 'ë kakëxun mi kupiókë 'itsían.

40 Usa 'ain kana nëtëan xanan 'akëx bamatisa tanan; imëribi matsin 'akëx tëmërai bamatisa tankën, 'imainun kana 'uxtisaira tankinbi tënëakën.

41 'Ēx kana veinte baritia min xubunu 'iakën, ësai kana 'ëx 'iakën: min bëchikë xanu rabë bixun kana catorce baritia mi ñu mëëxuankën; 'imainun kana min ñuinakama bërúankin mapai achúshi 'imainun achúshi baritia ñu mëakën; 'ainbi kamina usakin 'ë kupiókatsi kixun 'ë kupióma 'ain.

42 'Ēn kana 'unan min kamina min xubunua añu ñubi 'inaxumabi 'ē xukē 'itsian, usakinmi 'ati 'ikēbi ka 'ēn xuta Abraham aín Dios 'imainun, 'ēn papa Isaacnēn a rabikē Dios axribi 'ēbē 'ixun mi ñu mēēxuni tēmērai masánuitutia iskin 'ē 'akianxa, usa 'ixun ka mi ēnē imē namámikin ax 'ēbēribi 'ixun 'ē kaxa.

Jacob 'imainun Labán uisai karanuna 'iti 'ai kiox mēnionan ñuikē bana

43 Usa 'ain ka Labánēn Jacob ēsokin kakēxa:

—Xanu rabē ēnēx ka 'ēn bēchikē xanu 'ikēn; 'imainun ka tuákama ēnēx 'ēn xutakama 'ikēn; 'imainun ka ovejakama ēnēxribi 'ēnan 'ikēn; ¡kamabi ñukama ēnēx ka 'ēnan 'ikēn! Usa 'ain kana, ¿uisa karana 'ēn bēchikē xanu rabē 'imainun, aín tuákama 'imainun ñuina kama oti 'ain?

44 Usa 'ain, kamina uti 'ain mi 'imainun 'ēx kana uisai karanuna 'iti 'ai kiox kananti 'ain, ax ka nu rabētāxnu usai karanuna 'iti 'ai kiox kanankē 'iti 'ikēn.

45 Usai kanantankēx sēnēnkin ka Jacobnēn achúshi maxax bitankēxun, 'unántiokin nankēxa,

46 nankin ka abē 'ikē unikama kakēxa:

—¡Kamina maxáxkama timēkin bixun bukúnti 'ain! Ēsokian kakēxun ka kamaxunbi maxax timētankēxun achúshishi 'itánun maburukin bukūankēxa, bukuntankēxun ka a rapasu timēxun pikankēxa maxáxkama maburukin bukúnkē anuxun.

47 Anuxun ka Labánēn aín bananbi anēkin Jegar Sahadutá kakin anēakēxa, anēmainun ka Jacobnēnribi aín bananbi anēkin Galaad kakin anēakēxa.

48 Usokin 'atankēx ka Labán kiakēxa:

—Bēri ka ēsokin maxáxkama bukunrukē ēnēn nu rabētan usai karanuna 'iti 'ain kixun sinax mēnionankē a 'ikēn. Usa 'ain ka anuax kanantankēxun Galaad kakin a me anēakēxa,

49 anēanan ka Mispá kakinribi anēakēxa, anuax ka Labán kiakēxa:

—Usa 'ain ka Nukēn 'Ibun nu rabē bētsibē istēkēnananiamabi bērúanti 'ikēn.

50 'Ēn bēchikē xanukama 'atima onan, bētsi xanu kamabikatsi kixun sinania an isti ka 'aíma 'ikēn, usa 'ain ka Nukēn 'Ibu Diosanshi iskin 'unánti 'ikēn. Usa 'ain kamina bēríbi 'ē kati 'ain 'ēn bēchikēkama kaina min nētēnuxun 'atima oi kuantima 'ai kixun, 'imainun kamina 'ēn bēchikē ēnkin bētsi xanu biti karamina sinani kixun.

51 Katankēxunbi ka Labánēn karaishikin Jacob kakēxa:

—Ka kuat, ēnu ka nun maburukin nankē maxáx 'ikēn 'imainun ka 'ēn nunan 'itiokinribi nankē maxáx kama aribi 'ikēn.

52 Usa 'ain karanuna nu rabēxun ēsokinnu ñu 'akē ēnē sinani 'ēxribi 'ima 'imainun mixribi ēnē inubiani nitima 'ain, 'atimanu bērútima kupí nitima 'ain.

53 Usokin kakēx ka min xuta Abraham 'imainun 'ēn xutókē Nahor aín Dios an nu uisakara nu rabē oti 'ikēn kiti 'ikēn.

Usokin kakēxun ka Jacobnēn Nukēn 'Ibu Dios aín papa Isaacnēn rabia an imainun sinanatēkēntima oi kikin rabiakēxa.

54 Usai pain kanantankēxun ka matá me anu maxax bukunrukun nankē anuxun, aín 'arakakē ñuina rētankēxun Nukēn 'Ibu Dios rabikín asábi ka kakin xarokēxa xarokēxa, tēxēia bikē a ka Jacob 'imainun Labánēn abēa 'ikē unikama kuēntankēxun kamaxunbia pinun matá me anuxun 'inánkēxa.

55 Usai atubē anu 'inēti ka pēkarakēma 'aínshi Labán niruakēxa, nirukin ka kuanuxun aín xutakama bētsuku kanan aín bēchikē xanu rabē aribi bētsuku kakin kamina bērúanx kuantankēx 'ikuanti 'ai kixun kakēxa, kabiani ka amiribishi anuaxa ukē aín me anubi kuantēankēxa.

32

Jacob 'imainun Esaú mērana űuikē bana

¹ Usai anuax aín kuku 'imainun abēa ukē unikama kuankēbēbi ka Jacob anuax kuankēxa, kuankēbēbi Nukēn 'Ibu Diosan ángelkamax ami chikirakēti anúan kuankē bai anu mērakēxa.

² Mēratia isi ka Jacob kiakēxa: “Ēnēx ka Nukēn 'Ibu Diosan suntárukama 'ikēn.” “Usai 'ia ami mērakē kupín ka a me Mahanaim kakín anēakēxa.

³ Usokin 'atankēxun ka Jacobnēn aín unikama kuēnxun Seír kakē me anua kuantanun xuakēxa, xukín ka mín xukēn Jacob ka aia kixuan aín xukēn apan Esaú chaniotanun kixun xuakēxa, ax ka Edom kakē me anu tsókē uni 'iakēxa,

⁴ xukín ka ēsokin katánun kakēxa: “Ēn xukēn apan Esaú kamina kati 'ain: Mín xukēn Jacob ka ēsokin mi kanun kiaxa: 'Ēx kana 'ēn kuku Labánbē 'itsa barin tsoókēn,

⁵ usa 'aish kana vaca, asno, ovejakama 'imainun, an űu mēēxunkē uni 'imainun xanu an űu 'axunkē kamañu 'ain. Ēsokin kana mi kamín mixmi 'ēn xukēn 'Ibu 'ikē, kupín mín karamina 'ē upiókin kuania bití 'ai kixun mi kamín.”

⁶ Ēsokian kakēx kuanx utēkēnkin ka Jacob kakēxa:

—Nukamax kananuna mín xukēn Esaúnu kuan, usa 'ain ka axbi mi bitsi aia, ukín ka cuatrocientos aín unikama bēia.

⁷ Ēsokian kakēxun kuati ka Jacob 'itsaira rakuēkin, masá nuitukín sinánkēxa. Sinánkin ka rabē tsaman 'inun aín unikama amorabē sētēnakēxa, 'anan ka an 'arakakē ovejakama vaca 'imainun camello akamaribi usaribi okín amo rabē sētēnakēxa,

⁸ ēsokin sinánkin: “Esaú ukín amo 'ikē 'akēbē ka amo 'ikē ax abátí 'ikēn.”

⁹ Usokin 'atankēxun ka: “Nukēn 'Ibu abē banakín kakēxa, 'ēn xuta Abraham 'imainun 'ēn papa Isaacnēn Dios, mín kamina 'ēx amiribishi 'ēn menu kuanan 'ēn aintsikamanu, kuantēkēnia ismina upitax kuantanun 'ē 'akintí 'ai kixun kakēn:

¹⁰ 'ēx kana upíma 'ain mínmi 'ē bērúanan upiókin 'akinkē 'aínbi. 'Ēx kana Jordán kakē baka ēnē, añu űubi bēíma 'ēn tsatishi tuiánx mín kakēx sikákēn, 'aínbi kana bērí 'aisamaira űuina 'arakakēñu 'imainun an 'ē űu mēēxunkē uniñu 'ain, akamax ka rabē ēmanu 'ikē unisa 'ikēn.

¹¹ Usa 'ain kamina mix kíkēsabiokín 'akianan 'ē iēmití 'ain, 'ēn xukēn Esaúnēn 'ē 'atí sinani kana rakuétín. 'Imainun ka 'ē 'akín xanukama 'imainun tuákamaribi 'atí 'ikēn.

¹² Mix kamina asérabi 'ē upiókin 'akianan, 'ēn rēbúnkikamaribi masi bēru 'aisamaira parúmpapa kuēbínua iskēsa, 'aish tupuntisamaira usaribi 'itánun 'imikatsi kiakēn.”

¹³ A imē ka Jacob anu 'uxakēxa, anu 'inēti pēkaraxun ka an 'arakakē űuinakama kaískin aín xukēn apan Esaú 'inainshiti amo sētēnakēxa:

¹⁴ doscientas cabra, veinte chibu, doscientas ovejakama, veinte carnero,

¹⁵ treinta camello bērí aín tuá bakēnkē, cuarenta vaca, diez vaca bēna aín bērí kanikē, veinte asno aín xanu 'imainun diez asno aín bēnē.

¹⁶ Usokin 'atankēxun ka an űu mēmikē unikama 'inánkēxa, achúshi achúshi chaká amo rabē, 'inánkin ka ēsokin kakēxa:

—Kamina anpan rēkuēnkiankē a 'uramaira oíma 'ura 'uratani kuantí 'ain.

¹⁷ Ēsokin ka ax pain rēkuēnkiankē a kakēxa:

—Ēn xukēn Esaúnēn mērákin, uín kara mi űu mēēmia kixun űukákín uínu kaina kuaní 'imainun uinan kara mitsun bēkē űuinakama ēnēx 'ikēn kixun kakēxun,

18 kamina ësokin kati 'ain: Ënëx ka mi 'inaishitia, 'en ñu mëëxunkë Jacobnën xukë 'ikën, 'en 'Ibu Esaú. Min xukën Jacob ax ka tsiankuatsini nu kaxú aia.

19 Ësakin ax pain rëkuënkiänkë a katankëxun ka, axa tsiankiani kuankë, 'imainun a kaxú kuankian an ñuinakama buánkë aribi kakëxa:

—'Ën xukën apan Esaúnën mi mërakin ñukákëxun kamina usabiokin kati 'ain.

20 Kanan kamina: An mi ñu 'axúnti Jacob ax ka nukama kaxú 'aia.

Ësokin sinánxun ka Jacobnën 'akëxa: “Ën ënë ñuinakama 'inaishikëxun sapi ka 'en xukën, 'ëmi nishima upíokin sinani 'ëbë nuibananti 'ikë kixun kana 'enbi isti 'ain. Usa 'ain sapi ka 'ë upíokin biti 'ikën.”

21 Usa 'ain ka an 'arakakë ñuinakama a pain rëkuëmikin xuakëxa, xutankëx ka a imë aín xubusa okin chupa 'akë anu 'i bërúakëxa.

Jacob ángel achúshibë tananan

22 Usa 'ain ka a 'imëbi Jacob anu 'uxnëti nirukin aín xanu rabë këñun an ñu 'axunkë xanu rabë 'imainun mapai rabë 'imainun achúshi aín bëchikë akama pain Jaboc kakë baka sikankëxa,

23 sikankiani ka aín ñuina kamabëbi kuankëxa.

24 Kuantamainun ka Jacob ashira anubi bërúankëxa, bëruanbi ka a imë achúshi uní an usakin sinánkë 'aímabi ami mërati abë pëkarakuatsintamainun tananankëxa usai;

25 tananankinbi ka a unin Jacob an kanantisama kushiira 'ikë 'akasmakëxa, 'akasmakin ka aín chixu manámi aín chitëxkënu tinkirin kakëxa, tinkirin kakëx ka abë tananani Jacob chiëxkiakëxa.

26 Usakin 'atankëxun ka a unin kakëxa:

—'Ë kamina ënti 'ain, ka pëkarakuatsinia. Ësakin kakëxun ka Jacobnën kakëxa:

—Minmi upíokin sinánxunkëxuma kana mi ëntima 'ain.

27 —¿Uisa kara min anë 'ik? —kixun ka a unin ñukákëxa.

—'Ën anë ka Jacob ikë —kixun ka kakëxa.

28 Ësokian kakëxun ka unin kakëxa:

—Bëri ka min anë Jacob kakë 'itima 'ikën. Min anë ka Israel kakë bërí 'iti 'ikën, mix kamina Nukën 'Ibu Diosbë tananan, 'imainun kamina bërámabi bëtsi unikamaribi usaribi okin kanánkën.

29 —Bëri kamina 'ë kati 'ain, uisakin anëké karamina mix 'ain —kixun ka Jacobnënríbi ñukákëxa.

'Aínbi ka uní an kakëxa:

—¿Uisoti karamina 'en anë 'ë ñukatín? Usokin kakëxun anuxun upíokin sinánxunbiani ka a uní kuankëxa.

30 Usa 'ain ka a me Penuel kakín anëi Jacob kiakëxa: “Nukën 'Ibu Diosbë kana isanairan usa 'aínbi kana bamakëma 'ain.”

31 Usa 'ain ka Jacob Penuel a inubiani kuani bari urukëbë chikiakëxa; chikikiani kuaníbi ka abëa tananankëxuan unin aín chitëxkënu tinkirinkakë a tani ikëtishi munu kuankëxa.

32 Usa 'ain ka bërí nëtënbi Israelnën rëbúnikaman aín chitëxkëmia 'ikë ñuina nami pima anu ka Jacob tinkirikakë 'iakëxa usa 'ain.

1 Anuax kuankian Jacobnën 'uranxun iskëxbi ka aín xukën Esaú cuatrocientos aín unikamabë ami kikuatsini aia isakëxa iskin ka aín xanu rabë Lía 'imainun Raquel an ñu 'axunkë xanua aín tuábë tuábëa 'inun kixun kakëxa.

2 Ësokin 'atankëxun ka an ñu 'axunkë xanu rabë a pain aín tuákama 'inánkëxa, 'inaxun ka Liaribi aín tuákama 'inánkëxa, 'inánkin sënëonkin ka Raquel këñun aín tuá José ëankëxa.

3 Usakin 'atankëx ka ax pain rëkuënkiani kuani atux pain rantinpuruni tsóbuti aín bëmánan memi tikai mapai achúshi 'imainun rabë oi 'ikiani kuankëbë ka 'ain xukën apan axribi a 'urama obëtsini ubakëxa.

4 Usaia 'ikëbë abákiani kuankin ka Esaúnën 'ikúkin tēpatsakin aín xukën biakëxa, bikin ka bëtsuku kakëxa. Kai a rabëtaxbi iankëxa.

5 Usai 'itankëx sënëni chairukinbi ka Esaúnën xanukama 'imainun tuákama mërakëxa, mërakin ka ñukákëxa:

—Ui kara çënë kamax 'ik?

—Ënëx ka an mi ñu mëëxunti ënën bëchikékama Diosan 'inánkë 'ikë —kixun ka Jacobnën kakëxa.

6 Usokin kakëbë ka an ñu 'axunkë xanu rabë axribi ai, aín tuakamabë 'urama obëtsini rantinpurini tsóbuakëxa, aín bëmánanën me tikai.

7 Usai 'ikëbë axribi 'uramobëtsini ka Lía aín tuakamabë usaribiti axribi 'iakëxa, usaia 'ikëbë ka axribi 'urama obëtsini José 'imainun aín tita Raquel axribi usaribiti 'iakëxa.

8 Usai 'ia ka Esaúnën ñukákëxa:

—çUisokin sinánxunmi xukë kara ñuinakama a pain mi rëkuëmikin xukë 'ën iskë ax 'ik? —Ax ka uisokin kaina min 'ëmi sinanin unántisa tankin kana usokin an —kixun ka Jacobnën kakëxa.

9 —Kakëxunbi ka Esaúnën usama ka kakëxa:

—'Ëx ribi kana ñuinañu 'ain, usa 'ain ka min ñu ax minanbi 'iti 'ikën.

10 Kakëxunbi ka Jacobnën amiribishi katëkéanxa:

—Ax ka uisokin kaina min sinanin 'unántisa tankin 'akë 'ikën, usa 'ain kamina bërí mi 'inaishikë ñuinakama ënë biti 'ain, usa 'ain kana 'unánti 'ain, upiokinmi 'ë bikë ax ka Nukën 'Ibu Diosbë isanankësa 'iti 'ikën, min kamina 'ë upiokin bian usa 'ain ka minmi 'ë bikë ax asábi 'ikën.

11 'Ën kana mi 'inaishiti ñukama békë ënëmi binun mi kain Nukën 'Ibu Diosan ka 'itsaira ñuñuira 'inun 'ë 'imíaxa, usa 'ain kana ñuñumama 'ain. Ësakian Jacobnën 'uran kakëxun ka Esaúnën an 'inánkë ñuinakama biakëxa.

12 Aínbi ka kiakëxa:

—Asabi ka ënuax kananuna kuantí 'ain. 'Ëx kana rëkuënkianti 'ain.

13 Kakëxun ka Jacobnën ësokin kakëxa:

—Mix kamina 'ën nuibakë xukën 'ain, minbi kamina 'unan uniakë xuratsu ax kuani ka bënëtsishi atsanía 'imainun kana sinanin 'ën ovejakama 'imainun vaca tuáñu akamaxribi atsani ka achúshi nëtëinshi kamáxëshi bamati 'ikën; 'ianan ka kamabi ovejanën tuakamaxribi bamati 'ikën.

14 Usa 'ain kamina mix pain rëkuënkianti 'ain; an mi ñu mëëxunti ënën ka munu kuankin aín ñuinakama 'imainun, uniakëkamaribi munu kuania ubamainun kamina kuantí 'ain, usa 'ain kananuna Seír kakë me 'ikë anuax mërananti 'ain.

15 —Kia ka asábi ka —Esaúnën kakëxa—, usa 'ain kana 'ën uni raíri 'ëbëa ukë ënë mibë kuanun mi ënxunbianti 'ain.

'Aínbi ka Jacobnën katëkéankëxa:

—Usama ka ç'Itsaira kaina 'ëmi sinan?

16 Usa 'ain ka Esaú a nëtënbi, Seír kakë me anu kuantëkéankëxa.

17 Anu kuantamainun ka Jacob Sucot kakë me au kuankëxa, anu ka achúshi xubu aín unikama ax anu 'iti 'amiakëxa, 'imainun ka achúshi mapanati okin anua ñuinakama 'iti aribi 'amiakëxa. Usokin 'atankëxun ka a me Sucot kakin anëakëxa. (Sucot kikë bana ax ka mapanati okë ki kikë 'ikën.)

18 Usa 'ain ka Jacob Padán-aram anuax ai uisaibi 'ikëma chuámashirua Canaán menu bëbatankëx Siquem kakë ëma a 'ukëmanan anu 'iti 'atankëx anu 'iakëxa.

19 Anu 'ixun ka achúshi uni Hamor kakë, aín bëchikë Siquem kakë aín me cien kuriki manë kupí maruakëxa, marutankëx ka anubi tsóakëxa.

20 Usa 'ain ka anu 'ixun basikëbëtan anuxun Dios rabiti achúshi ñu 'akëxa, 'atankëxun ka El-elohé-Israel kakin anëakëxa, (ax ka Israelnën a rabikë Dios ki kikë 'ikën).

34

Siquemnën Dina nënën mëa ñuikë bana

1 Líamia Jacobnën bëchikë xanu xuntaku Dina ax ka achúshi nëtën Siquem kakë ëmanu 'ikë abë xanu chipashkamabë isi kuankëxa;

2 'aínbi ka anu kuanxunbi Siquem aín kuëéntisa uni 'ikë isakëxa, ax ka Hamor heveys uni aín bëchikë 'iakëxa, usa 'aish ka Hamor ax a menu 'ikë unikaman 'apu 'iakëxa, usai anun kuënkëxun ka Siquemnën ñatanxun abë uxkin nënën mëakëxa.

3 Usokin 'atankëx anun 'itsaira kuëénkin ka uisaxun karana ënë xanu biti 'ai kixun sinánkëxa.

4 Sinánkin ka Siquemnën aín papa Hamor ësokin kakëxa:

—Ënë xanu binun kaina 'ë aín papa ñukáxuntima 'ain. 'Ën xanu 'iti kana ënë xanu bisatanin.

5 Usokian 'akë ka Jacobnën aín bëchikë Dina Siquemnën nënën mëëkë 'ikë 'unánkëxa, 'aínbi ka aín bëchikë nukëbënëkama aín ñuina bërúaiia kuankëkama ax pain rikuatsintanun kixun kaíankëxa, kainkin ka uisokinbi kamapan 'ikën.

6 Usokin Jacobnën kainkëbëbi ka Hamor Siquemnën papa ax Jacobë banai kuankëxa.

7 Usai 'ikë ka Jacobnën bëchikëkaman 'ura kuaënaxanx rikuatsinkinbi aín chirabakë 'anáka usaía 'ikë kuakëxa, kuati ka 'aisamairai nishakëxa nishi ka kiakëxa, usakian 'akë ax ka nuxnu Israelnën bëchikë 'ain numi kuaikin 'akë 'aish 'aisama nunan 'ikën, usakin Jacobnën bëchikë Dina 'atima ka 'iaxa, kiox ka aín rarëbakë apankama 'itsaira nishi ka usakin 'atimabi usakin ñu 'axa kiakëxa.

8 Usaia nishkë 'ikëbi ka 'unánkima Hamornën atubë, banai kuanxun ësokin kakëxa:

—'Ën bëchikë Siquem an ka 'itsaira mitsun chirabakë kuëënia. Usa 'ain, karamina aín xanu 'itia binun 'inántima 'ain,

9 usa 'ain kananuna nukaman mitsun bëchikë xanukama biti 'ain, bi-mainun kamina mitsunribi nukaman bëchikë xanukamaribi biti 'ain.

10 Usokin bitankëx kamina nubë tsóti bërúti 'ain. 'Ëx anu tsókë me ënëx ka mitsunanribi 'iti 'ikën; usa 'ain kamina ënu tsóti bërúanan mitsux kuëénkin ñu maruti 'anan, meribi marutisa tankin maruti 'ain.

11 Usakian aín papan kaia kuankin ka Siquemnëribi Jacob 'imainun Dinan rarëbakëkama ësokin kakëxa:

—'Ën ribi kana mitsu kain. Kamina 'ën papan kakëx kuëënti 'ain, aña kaina kuëënin a kananuna mitsu 'inánti 'ain.

12 Nun kananuna bētsi uni 'itsamashi kupíokin 'axèkè 'ain, 'aínbi kananuna mitsux kuèènia min chirabakè kupín uiti karamina kuèènin atibi mitsu 'inánan a ñukama kaina kuèènin akamabi mitsu 'inánun 'è kati 'ain, 'aínbi kana 'èx pain mitsun chirabakèbè birananti 'ain.

13 Èsokin kakèxunbi ka Siquemñèn aín chirabakè Dina a nènèn mèèkè a sinánkin aín papa Hamor akèñun paránti sinánxun,

14 Èsokin kakèxa:

—Nun kananuna nun chirabakè aín nètókè ñu aín maxaka a tèakèma uni 'inanima ax ka achúshi rabin nunan 'ikèn.

15 Usa 'ain ka asábi 'iti 'ikèn. 'Aínbi kananuna achúshi ñu mitsu kain, kamabi nukèbènè unikaman ka nun 'akèsaribi okin mitsunribi min nètókè ñu rèbu aín maxaka tèakè 'iti 'ain.

16 Usai 'itankèxun mitsun nun bèchikè bimainun kananuna nunribi mitsun bèchikè bití 'ain; usai 'i kananuna mitsubètanbi achúshi èma 'atankèx anu 'iti 'ain.

17 'Aínbi kananuna mitsúxmi nux kikèsokin mitsun nètókè ñu aín rèbu maxaka tèakèbètama, ènuax chikiti kuankin nun chirabakè 'anáka buánti 'ain.

18 Usokian kakèxun ka Hamor 'imainun aín bèchikè Siquemñèn asabika kixun kakèxa.

19 Kabiani 'itsaira basima kuantankèx ka Siquem ax irapain 'unánti orakakin aín nètókèñu aín maxaka tèakèxa, an ka 'itsaira Jacobnèn bèchikè Dina kuèèankèxa. Usa 'aish ka Siquem ax aín papan aintsikaman uisakinbi kakèma uni 'iakèxa,

20 usa 'aish ka aín papa Hamorbè anun a èmanu atsínti xèkuè, anuxuan uni ñu 'unánkè 'imainun uni chabunèn ñu marukè anu kuanxun, Siquemñèn a èmanu 'ikè unikama kakèxa:

21 —Ènè unikamax ka bérí nun 'unánkè uni 'ikèn, usa 'aish ka nubè tsóanan aín ñu ènu 'ixun maruti 'ikèn nun mex ka atux anu tsótisa chaiiracha 'ikèn, usa 'ain kananuna nukaman atun bèchikè bití 'ain bimainun ka atúnribi nun bèchikèbè birananti 'ikèn.

22 Usai 'i kananuna achúshi èmaishi 'ai atubè tsóti 'ain, 'aínbi ka nun achúshi ñu 'ati kuèènia, atux ka nun aintsi bèbu kamanribi atun 'akèsaribi okin aín nètókè ñun maxaka tèati kuèènia.

23 Kamabi aín ñukama 'imainun aín ñuina kamáxbi ka nunanribi 'iti 'ikèn. Usa 'ain kananuna asabi ka 'iti 'ikè kiox kiti 'ain, kikèbè ka atux nubè tsóti bérúti 'ikèn.

24 Kixuan kakèx ka kamabi a èmanu 'ikè unikama suntáruti kuainsa uni bènábu 'imainun uni 'apanbukamaxribi asábi ka kiox kikankèxa, Hamor 'imainun aín bèchikè Siquem ax kikèsabi oi usai atúxbi 'unántiorakakin aín nètókèñu maxaka tèakankèxa.

25 'Aínbi ka Simeón 'imainun Leví Jacobnèn bèchikè Dinan rarèbakè ax rabè 'imainun achúshi nètè 'ikèbè a èmanu kuankèxa, unikama aín nètókè ñun maxaka tèakè aín paè nètètisa 'aímabi, kuanxun ka manè xètókè bibianxun a rabèxunbi anu 'ikè unikama, 'unánti orakaxa aín nami kushima 'ikè kèñuakèxa.

26 Kèñuanan ka aín manè xètókèn Hamor 'imainun aín bèchikè Siquem aribi 'akèxa; 'akin ka Dina Siquemñèn xubunua bibiankin buánkèxa.

27 Usakian 'akè 'ain ka Jacobnèn bèchikè raíri kamaxribi uakèxa, ai ka uni bamakèkamanèmbi nikiani kuankin a èmanu 'ikè ñu upíbu 'imainun bētsi ñukamaribi biakèxa, aín chirabakè Dina nènèn mèèkè a sinánkin.

28 'Anan ka ovejakama, vaca, asno akama 'imainun èmanu 'ikè ñukama bianan atu rapasu 'ikè ñu kamabi biakèxa;

²⁹ bíanan ka kamabi xubunu 'iké ñukama 'imainun anu 'iké uniaké xukama 'imainun xanukamaribi bibiankin buánkëxa.

³⁰ Usokin 'abiani kuania ka aín papa Jacobnën Simeón 'imainun Leví kakëxa:

—Mítsun mi usa ñu 'aké kupín kana 'ëx 'aisama bërútin. Bëri ka ëné menu tsóké unikamax 'ëmi nishti 'ikën, ax ka cananeo 'imainun ferezeos unikamax timëax kananxun nu 'akánti 'ikën, nux kananuna 'itsamashi nun aintsikamabëbi 'ain.

³¹ Èsokian kakëxunbi ka aín bëchikëkaman kakëxa:

—¿Atun kara nun chirabaké 'anáka 'atima xanu 'akësa okin 'aisatanx?

35

Nukën 'Ibu Diosan Jacob Betelnxun upíokin sinánxuan bana

¹ Nukën 'Ibu Diosan ka Jacob kakëxa:

“Ènuax kuantankëx kamina Betel kakë me anu tsóti kuanti 'ain. Anuxun kamina min xukën Esaúmi rakuéti abákëbëa mimi mëría Dios a achúshi maxá maburukin anuxun ñuina xaroti 'axuní kuanti 'ain.”

² Èsakian kakëxun ka Jacobnën aín aintsikama kanan an ñu mëëxunké unikama 'imainun an ñu 'axunké xanukamaribi kakëxa:

—Kamina mitsun bëtsi dioskama ami rabikëkama a 'ë bëxunkanti 'ain, bëanan kamina nashitankëxun mitsun chupa upíbu pañuti 'ain.

³ Èsokin katankëxun ka kakëxa bëríbi kananuna Betel menu kuanti 'ain, kuantankëxun kananuna achúshi maxá maburukin 'atankëxun anuxun Nukën 'Ibu Dios rabiti 'ati 'ain, an ka 'ë 'atimakin sinaniabi 'akiankëxa, 'imainun ka 'ë 'akinia uinu karana kuani anuabi.

⁴ Èsokin kakëxun ka Jacob atun diosmabia 'arakaké akama 'imainun aín pabinu nanké ñu akama këñunbi bëtsi ñukamaribi 'inánkëxa, 'inánkëxun ka Jacobnën i chaira encina kaké a témú maíankëxa, ax ka Siquem kaké ëma 'urama 'iakëxa.

⁵ Uínsaran kara atux chikitia anun ka Diosan atu 'urama 'iké ëmakama 'itsaira rakuënun 'imiakëxa, usokëx rakuékin ka Jacob 'imainun aín bëchikëkama nuiama 'ikën.

⁶ Usai ka Jacob 'imainun abëa kuanké unikamax achúshi ëma Luz kaké 'ikëbi Betel kakinribi anëké anu bëbakëxa, ax ka Canaán kaké me anu 'iakëxa.

⁷ Anu bëbatankëxun ka maxá bukurukin, 'atankëxun a me El-Betel kakin anëakëxa (Betel kiké ax ka Diosan xubu ki kiké 'ikën) ax ka anuaxa aín xukënan 'akatsikiax ami sinánkëbë abákëbëa anuax Jacobmi Nukën 'Ibu Dios mëría a me 'iakëxa.

⁸ Anu atux bëbaké 'aínbi ka an Rebeca bërúanké xanu Débora kaké ax ñuakëxa; ñuké ka encina kaké i 'ani tanain maíankëxa ax ka Betel 'urama 'iakëxa, usai anuax 'iké ka Jacobnën a me januax inké kakin anëakëxa!

⁹ Usai anuax Débora ñuké 'ain ka Jacob amiribishi Padán-aram anuax utékëankëxa, utékënkëbë ka amiribishi ami mërátëkënkín Diosan upíokin sinánxuntékëankëxa,

¹⁰ sinánxunkín ka èsokin kakëxa:

“Míx kamina Jacob kaké bërí 'ain,

'aínbi kamina bërí usokin anëké 'itima 'ain;

usa 'ain ka bërí min ané Israel kaké 'iti 'ikën.” Usokin ka Diosan aín ané itsi nankín anëakëxa,

¹¹ anëkin ka èsokin kakëxa:

'Èx kana Dios kamabi kushiñuira a 'ain;

usa 'ain kamina bëchípati mebi tsitsirui 'uakamé 'ëoi bukuti 'ain,

min rëbúnkikamaribi ka bëtsi bëtsi ëma 'ai aín 'apuñu 'apuñu bukuti 'ikën.

¹² Ën kana kamabi me ënë min xuta Abraham 'imainun min papa Isaac 'inánkën,

usa 'ain kana mi 'inántankëxun

min rëbúnki kamaribi 'inánti 'ain.

¹³ Usai abë banatankëxun Jacob ëbiani ka Nukën 'Ibu Dios anuax kuankëxa,

¹⁴ kuankëbëtan ka achúshi maxá chaxkë bitankëxun nitsinkin 'unántiokin nankëxa, anuaxa Nukën 'Ibu Diosbë banakë a menu; usakin 'atankëxun ka ënëx ka Dios 'axunkë 'ikë kixun xëni 'imainun uvas baka aribi ami anpënkakëxa,

¹⁵ usakin 'atankëxun ka a me Betel kakin anëakëxa.

Raquel ñua ñuikë bana

¹⁶ Usai anu 'itankëx ka Betelnuax kuankëxa; 'ainbi ka Efrata 'urapain 'ainbi Raquel tëmërai aín tuá bakëankëxa.

¹⁷ Bakëni tëmëraia ka an bakëmikë xanun kakëxa: “Kamina rakuëtima 'ain bëbu tuá itsi kamina bakëan usa 'ain.”

¹⁸ 'Ainbi ka ñuti 'uramashi 'aish anuishi sënëni ashiti kushin uinkin aín tuá Ben-oní kakin anëakëxa, 'ikëbi ka aín papan Benjamín kakin anëtëkëankëxa.

¹⁹ Anuax kuaníbi ka Raquel ñuakëxa, ñukë ka anun Efratanu kuantu bai 'ipítinu maíankëxa ax ka bëri Belén kakin anëkë ëma 'ikën.

²⁰ Usakin anu mainxun ka Jacobnën achúshi maxá a iskin a sinánti anu 'unántiokin nankëxa, a maxá ka anua nan 'ikë anua Raquel maían 'ikë iskankëxa.

²¹ Anuxun usakin 'abiani ka Israel amiribishi kuantëkëankëxa kuantankëx ka anuxun ñuina bërúantia 'akë achúshi torre Eder kakë a inubiani kuantankëx anu tsóti bërúakëxa. (Eder kikë ax ka anuxun ñuina bërúankë ki kikë bana 'ikën.)

²² Usai kuantankëx ka anu 'itsa baritia Israel tsóakëxa, usai anu tsókëbëbi ka achúshi nëtën Rubén anuax abë 'inuxun xanu bari kuankëxa kuanxunbi ka Bilhá mërax abë 'iakëxa, ax ka aín papa an ñu 'axunkë xanu 'ikëbi aín xanu 'iti raiokin bia 'iakëxa. Usai 'ikë kuatankëx ka aín papa 'itsaira nishakëxa.

Jacobnën bakë bëchikëkama 'ia bana (1 Cr 2.1-2)

Jacobnën bëchikëkama ka 'iakëxa mapai rabë 'imainun rabë.

²³ Jacobnën Líami bëchikëkama aín anë ka 'iakëxa Rubén ax ka apan 'iakëxa, Simeón, Leví, Judá, Isacar 'imainun Zabulón.

²⁴ 'Imainun ka Raquelmia bëchikë 'iakëxa José 'imainun Benjamín.

²⁵ Usokin 'axun ka aín xanu Raquel an ñu 'axunkë xanu Bilhá amiribi bëchiakëxa aín anë ka 'iakëxa Dan 'imainun Neftalí.

²⁶ 'Imainun ka an aín xanu Líia ñu 'axunkë Zilpá amiribi bëchikë ax ka Gad 'imainun Aser kakë 'iakëxa; ënë kamax ka Jacobnën Padán-aram anuxun bëchikëx anuax bakëan kama 'iakëxa.

Isaac ñua ñuikë bana

²⁷ Achúshi nëtën ka Jacob aín papa Isaac isi Mamré kakë ëma 'ikëbia Arbá kakin anëanan Hebrón kakinribi anëkë anu kuankëxa. A menu ka Abraham 'imainun Isaac tsóakëxa.

²⁸ Usa 'ain ka Isaac ciento ochenta baritia tsótankëx ñuakëxa.

²⁹ Usa 'aish ka Isaac uni 'ikësabi kaniakëti xënira 'aish ñuakëxa, ñukiani ka aín chaitiokëkama ñua 'aish anu bukukë abë 'i kuankëxa.

36

*Usai Esaúnën rëbúnkikama 'ía ñuikë bana
(1 Cr 1.34-54)*

¹ Ënëx ka Esaú 'ikëbi Edom kakinribi anëkë uni aín rëbúnkikama 'ia 'ikën.

² Esaú ax ka Canaán kakë uni aín bëchikë xanu rabë 'imainun achúshi 'iakëxa, ax ka Adá, Elón kakë hitita uni aín bëchikë xanu bixun ka ami bëchikëxa. A mi bëchitankëxun ka amiribishi Oholibamá kakë xanu Aná aín bëchikë Sibón kakë uni heveos aín baba aribi biakëxa,

³ a bitankëxunbi ka Basemat kakë xanu Ismaelnën bëchikë Nebaiot aín, chirabakë aribi biakëxa.

⁴ Bixun ka Esaúnën Adámiribi bëchixun Elifaz kakin anëakëxa; 'atankëxun ka Ismaelnën bëchikë Basemat amiribi Reuel a bëchiakëxa;

⁵ 'imainun ka Oholibamá anribi bëchiakëxa bëchitankëxun ka Jeús, Jaalam 'imainun Coré aribi bëchiakëxa. Ënë kamax ka Esaúnëan Canaán kakë me anu pain tsókë 'ixun bakë bëchiba 'ikën.

⁶ Usakin bakë bëchipati anu pain 'itankëxun ka Esaúnën aín xanu 'imainun aín bëchikëkama bianan abëa 'ikë unikamaribi bibiani bëtsi menu tsóti kuani, aín xukën Jacob abë énanani kuankëxa. Usai kuankin ka kamabi aín ñukama 'imainun aín ñuinakama Canaán menuxuan bikë akamabi buánkëxa,

⁷ usai a rabëtax anu 'ikëbëbi ka aín ñuina 'itsaira 'ain anu rabëtax 'isama 'ianan, anuxun ñuinakaman piti pasto sënënma me 'iakëxa.

⁸ Usa 'ain ka Esaú 'ikëbia aín kuai anë Edom kakë, ax anuax kuantankë bashiñu me ami kikiani kuankë Seír kakë anu tsóti bërúakëxa.

⁹ Ënëx ka Esaúnën rëbúnkinën anë kuënëokama 'ikën, 'imainun edomitakaman chaitiokëkama axa bashi ami kikiani kuankë me Seír kakë anu tsókë a unikama 'iakëxa.

¹⁰ Ënëx ka Esaúnën bëchikënen anëkama 'ikën: Elifaz Adánën tuá Esaúnën ami 'akë; 'imainun Reuel Basematnën tuá Esaúnën ami bakë bëchipakë 'iakëxa.

¹¹ Ënë kamax ka Elifaznën bëchikëkama 'iakëxa, Temán, Omar, Sefó, Gatam 'imainun Quenaz.

¹² Elifaz ax ka achúshi xanu an ñu 'axunkë Timná kakin anëkë 'iakëxa; an ka achúshi tuá 'axuntankëxun Amalec kakin anëakëxa. Ënë kamax ka Esaúnën aín xanu Adá ami bakë bëchiba aín rëbúnkikama 'iakëxa.

¹³ Ënë kamaxribi ka Reuelnën bakë bëchikëkama 'iakëxa Náhat, Zérah, Samá 'imainun Mizá; 'imainun ka ënë kamaxribi Basemat Esaúnën xanuitsi aín rëbúnkikama 'iakëxa.

¹⁴ Oholibamá axribi ka Esaúnën xanu itsiribi 'iakëxa, usa 'ain ka amiribi bakë bëchiakëxa, aín anë ka ënëkama 'iakëxa Jeús, Jaalam 'imainun Coré. Ax ka Aná aín bëchikë 'imainun Sibón aín baba 'iakëxa.

¹⁵ Ënë kamax ka Esaúnën rëbúnki axa 'apu 'ia a 'ikën: Akamax ka Esaúnën bakë bëchikë apan Elifaz aín rëkuën bëchikë 'iakëxa, a 'apukamax ka 'ikë Temá, Omar, Sefó, Quenaz,

¹⁶ Coré, Gatam 'imainun Amalec. Ënë kamax ka Elefaznën aintsikaman 'apu Edom kakë me anu 'iakëxa, usa 'aish ka ënë unikamax Adá aín rëbúnki 'iakëxa.

¹⁷ Ënëx ka Esaúnën bëchikë Reuel aín bakë bëchikëkama axa 'apu 'ia a 'ikën, Náhat, Zérah, Samá 'imainun Mizá. Ënë kamax ka Reuelnën aintsikama 'apu Edom kakë me anu 'iakëxa, usa 'aish ka a unikamax Esaúnën xanu Basemat aín rëbúnki 'iakëxa.

¹⁸ Usaia 'imainun ka Oholibamá Anánën bëchikë xanua Esaúnën bia aín tuakamaxribi aín aintsikaman 'apu 'iakëxa, Jeús, Jaalam 'imainun Coré.

19 Ēnē unikamax ka Esáu 'ikēbia Edom kakē aín rēbúnkikaman 'apu 'iakēxa.

20 Ēnē unikamaxribi ka Seír horeo uni aín bakē bēchikē atúxribia a menu tsókē 'iakēxa Lotán, Sobal, Sibón, Aná,

21 Disón, Éser 'imainun Disán akamax ka 'akánanti 'unáira unikaman 'apu 'iakēxa, ax ka Seír aín rēbúnki Edom kakē me anu tsókē 'iakēxa.

22 Ēnē kamax ka Lotánnēn bēchikēkama 'iakēxa, Horí 'imainun Hemam, Timná ax ka Lotánnēn bakē bēchikē xanu 'anáka 'iakēxa.

23 Ēnē kamax ka Sobalnēn bakē bēchikē 'iakēxa, Alván, Manáhat, Ebal, Sefó 'imainun Onán;

24 ēnē kamaxribi ka Sibónnēn bakē bēchikēkama 'iakēxa. Aiá a 'imainun Aná, Aná ēnēn ka anu uní 'ikēma menua achúshi 'umpax upíira shióbukē mērakēxa, aín papa Sibón aín űuina 'arakakē bērúankin.

25 Aná aín bēchikē bēbu achúshi ka Disón kakē 'iakēxa 'imainun ka aín bēchikē xanu achúshi Oholibamá kakē 'iakēxa.

26 Ēnē kamax ka Disónnēn bēchikēkama 'iakēxa Hemdán, Esbán, Itrán 'imainun Querán kakē 'iakēxa.

27 Ēnē kamaxribi ka Ésernēn bakē bēchikēkama 'iakēxa Bilhán, Zaaván 'imainun Acán.

28 Ēnēx ka Disán aín bakē bēchikē 'iakēxa, Us 'imainun Arán.

29 Usa 'ain ka 'akánanti 'unán unikaman 'apu 'iakēxa, Lotán, Sobal, Sibón, Aná,

30 Disón, Éser 'imainun Disán. Ēnē kamax ka 'akánanti 'unaira unikaman 'apu Seír menu tsókē unikama aín 'apu 'iakēxa.

31 Ēnē unikamax ka Edom kakē me anu 'apu 'iakēxa, israel unikamaxa atun 'apuűu 'isama pain 'ain.

32 Usa 'ain ka Beornēn bakē bēchikē Bela ax Edom menu 'apu 'iakēxa aín ēmax ka Dinhaba kakin anēkē 'iakēxa.

33 Usa 'ain ka Bela űukēbē Jobab kakē uni Zérah aín bēchikēribi 'apu Bosrá kakē ēma anu 'iakēxa.

34 Usa 'ain ka Jobab ax 'apu 'aishbi űukē 'ain Husam ax 'apu 'iakēxa, ax ka Temán kakē me anu 'ikē 'iakēxa.

35 Usa 'ain ka Husam ax 'apu 'aishbi űukēbē Hadad ax 'apu Avit kakē ēma anu 'iakēxa, ax ka Bedad aín bēchikē 'iakēxa, usai 'apu 'ixun ka Madián unikama abē 'akanankin Moab me anua 'akēxa.

36 Usa 'ain ka Hadad ax 'apu 'aishbi űukēbē Samlá axribi a ēmanubi 'apu 'iakēxa, ax ka Masrecá kakē ēma anu 'iakēxa.

37 Usa 'ain ka Samlá ax 'apu 'aishbi űukēbē Saúl axribi 'apu 'iakēxa, ax ka Rehobot kakē ēma baka kuēbí anu 'ikē uni 'iakēxa.

38 Usa 'ain ka Saúl ax 'apu 'aishbi űukēbē Baal-hanán Acbornēn bēchikē axribi 'apu 'iakēxa.

39 'Imainun ka 'apu Baal-hanán ax űukēbē Hadad axribi 'apu 'iakēxa, aín ēmax ka Pau kakin anēkē 'iakēxa, usa 'ain ka Hadad aín xanun anē Mehetabel ax ka Matred kakē uni 'ain bēchikē 'imainun Mesaabnēn baba 'iakēxa.

40 Ēnē unikamax ka Esaúnēn aintsín rēbúnki aín anēkama 'ikēn, 'imainun anua tsóa aín men anēkama 'iakēxa: Timná, Alvá, Jetet,

41 Oholibamá, Elá, Pinón,

42 Quenaz, Temán, Mibsar,

43 Magdiel, 'imainun Iram. Esáu ax ka Edom kakin anēkē 'iakēxa, usa 'ain ka akamax Edom kakē me anu 'apu 'iakēxa, anua aín aintsikama tsóa 'ain, ka uinu kara 'ia anu 'apu 'iakēxa.

37

1 Usa 'ain ka Jacob Canaán kakë me anua aín papa 'itsama baritia tsóa me, anu tsóti bërúakëxa.

2 Ënëx ka usaía Jacobnën 'aintsikama 'ia ñuikë bana 'ikën.

José 'imainun aín xukënkama 'ia ñuikë bana

Usa 'ain ka José ax bëná 'aish diecisiete baritiañu 'ixun, 'ain papan 'arakakë ovejakama aín xukëantu, Bilhá 'imainun Zilpá an ñu 'axunkë xanumia aín papan bëchia akamabëtan bërúankëxa. Usa 'ain ka Josénën ami nishkian aín xukënkama 'atima okëxun 'unáni aín papami manankëxa.

3 Usa 'ain ka Jacobnën aín bëchikë José 'itsaira nuibakin kuëëankëxa, aín xukënkama 'akësamaira okín, ax kaniakëkë 'ixun bëchikë kupin ka usakin 'akëxa, usa 'ikë ka aín tari achúshi upíira upíokin kuënëokin 'axun 'inánkëxa, usakian aín papan 'akëx ka 'itsaira kuëëankëxa.

4 Aín papan atu 'akësamaira okín kuëënia 'unani ka aín xukën apankamax Josémi xuamati nishi nutsi a istisama tani abëbi banatisama tankëxa.

5 Usakin aín xukënkaman 'akëxun ka Josénën achúshi ñantan namákëxa, namáxun ka aín xukënkama ñuixuankëxa ñuixunkëxbi ka atiaira xuamati ami nishakëxa,

6 ami nishkëxunbi ka aín namákë ñuixunkin aín xukënkama ësokín kakëxa:

—Ësokín kana namá mi ñuixumainun kamina kuakanti 'ain.

7 Ën kana ësokín namán nukamax kananuna achúshi naënu 'ian, anuxun kananuna trigo bimi nëákin bitankëxun bukunrukin nan, usokín 'akëxbi ka 'ën trigo nëákin bikë ax upiti nitsimëkë 'iaxa, usaí 'imainun ka mitsunanëx 'ënan nikë ami ñanati a bëararati kuainakëkë 'iaxa.

8 Ësokian ñuixunkëxun ka aín xukën apan achúshinën kakëxa:

—¿Usa 'ain karamina mix nukaman 'apuira 'ianan an nu ñumëmikë uni 'iti 'ain?

Usakian aín namákë ñuixunkëx ka atiaira ami xuamati aín xukënkama nishakëxa.

9 Usokín namátankëxun ka basikëbëtan Josénën amirbishi namátékënxun aín xukënkama ñuixuankëxa. Ñuixunkin ka ësokín kakëxa:

—¿Ën kana namátékënkín bari, 'uxë, mapai rabé 'imainun achúshi 'ispa akamáxa 'ëmi ñanati shaíkia isan kixun kaina 'unánkaniman?

10 Ësokín ka Josénën namátankëxun aín papa këñun aín xukëantu ñuixuankëxa, ñuixunkëxunbi ka aín papan ësokín kakëxa:

—¿Uisakín namákin kaina usokín namán? ¿Mín kaina mín tita 'imainun mín xukënkamabë isana 'ëx mi 'urama kuaní mimi ñanati tëtúbuti 'ai kixun sinanín?

11 Usa 'ain ka aín xukën apankama 'aisamairai ami xuamati nishakëxa, usaí atux 'ia iskin ka aín papan aín nuitu mëushi ënë ñukama manukima sinánkëxa.

Aín xukënkaman José marua bana

12 Achúshi nëtën ka Josénën xukënkama Siquem kakë menu kuankëxa, aín papan 'arakakë ovejakama 'imainun cabrakáma pimiti pasto bari.

13 Usaí atux kuankë 'ain ka Jacobnën aín bëchikë José kakëxa:

—Ka kuat, mín xukënkamax ka Siquem kakë me anu kuanxa, nun 'arakakë ovejakama 'imainun cabrakáma, pasto pimi. Usa 'ain kamina anua isi kuaní 'ain.

Kakëxun ka Josénën —Asábi ka kana isi kuaní 'ain —kixun kakëxa.

14 —Kakëxun ka Jacobnën asábi ka kixun kakëxa.

Ka istan uisa kara min xukénkama 'ikén, 'imainun nun 'arakaké ovejakama kara uisa 'iké kamina isi kuantí 'ain, isbètsini kamina 'é kai uti 'ain. Èsokin kaxun ka Jacobnèn aín bèchiké José Hebrón kaké me anuxun xuakéxa, xukèx kuanx ka Sìquem kaké me anu bèbakéxa,

¹⁵ bèbax kuaníbi ka me pampaira 'ain amami kiakéxa. Amami kiké mërakin ka achúshi unin ñukákéxa:

—¿Añu bari kaina uan?

¹⁶ —'Èn xukénkama bari kana uban —kixun ka Josénèn kakéxa—. ¿Uinuxun ovejakama bèrúai kara kuanxa karamina min 'é katima 'ain?

¹⁷ —Ènuax ka kuanxa Dotánnu isa kuania kia kana kuan —kixun ka uni an kakéxa.

Kakéx ka José aín xukénkama bari Dotán kaké éma 'urama anu kuankéxa.

¹⁸ Mèrabètsini aia 'urakéo isi ka aín xukénkama José ñui 'atimai banai uisa karanuna oti 'ain kiox kanankéxa, kánani ka José rəkatsi kiox kikankéxa.

¹⁹ Uisa karanuna oti 'ain kiox ka bètsibé bètsibé ain xukénkama kanankéxa:

—¡Ka kuat, an namákin iské a ka aia!

²⁰ Kiox tsuákirui ka kananuna rėti 'ai kiox kanankéxa; rètankèxun kananuna achúshi kininu nipatí 'ain, usakin 'atankèx kananuna kiti 'ain, ñuina raékèman ka piaxa. Usakin 'atankèxun kananuna uisai kara aín namáké ax 'ia kixun isti 'ain.

²¹ Kia ka aín apan Rubénèn kuakéxa, kuakin ka uisakin kara iémíti 'iké kixun sinánkin aín xukénkama kakéxa:

—Kananuna rétima 'ain.

²² Kananuna aín imi 'apamikin 'atima 'ain. 'Akinma kananuna kini anu uni 'ikéma menu 'iké ènu nipatí 'ain, usa 'ixun kananuna nun xukén 'atima 'ain.

Èsokin ka Rubénèn Aín xukén José 'ati kuèenkinma kakéxa, an ka aín papanubi ubantèkèntisa tankéxa;

²³ usaía aín xukénkama kikébébi ka José aín xukénkama anu 'iké anu nukúakéxa, nukutia ka aín xukénkaman ñatanxun aín tari pañubianké a pëmikin biakéxa, ²⁴ bitankèxun ka kini 'umpaxñuma ñankáishi tutunké anu nipakéxa.

²⁵ Usokin 'atankèx ka anuxuan 'aké anubi pi.

Bukúakéxa bukuxun iskèxbi ka an ñu maruké ismaelita unikama Galaab kaké me anuax uakéxa. Ukin ka aín camellonèn bèakéxa 'inínti ro sanuira 'imainun sanu ro i baka 'aké tsèpasa akama Egipto menu maruti ubani kuani uakéxa.

²⁶ Usaia rikuatsinia iskin ka Judánèn aín xukénkama kakéxa:

—¿Añu ñu karana nun xukén rètankèxun kanantí 'ain, 'imainun karanuna uisoxun nun xukén bamaké unėti 'ain?

²⁷ Usakin 'aké 'imainun kananuna ismaelita unikama rikuatsinké èné maruti 'ain, usa 'ain kananuna rétima 'ain, ax ka nun xukén 'ibu 'ikén.

Usakian kakéx ka aín xukénkama asábi ka kiox kanankéxa.

²⁸ Usakin kininu nipaké basimashika an ñumaruké unikama uakéxa, 'aia iskin ka José kininua bitankèxun, aín xukénkaman an ñu maruké unikama veinte kuríki mané 'aké kupín maruakéxa. Usokin marukèxun ka José Egipto kaké menu buánkéxa.

²⁹ Usa 'ain ka Rubén ax aín xukén José chikínti sinanx 'uxunbi kini 'ukémèuküa 'aíma okéxa, 'aíma oika ratuti sinánkasmai nitèxèti bèríkarana uisai 'iti 'ai kixun sinani aín chupa tukai masá nuituakéxa.

³⁰ Masá nuitubakéxa anua aín xukénkama 'iké anu kuankin ka kakéxa:

—Uinu kara tuá ax 'iké. ¿Añu karana 'èn bèrí 'ati 'ain?

³¹ Usa 'ain ka Josénen xukénkaman achúshi cabranèn tuá rëtankëxun aín imin Josénen tari pëmikë anun a shiakëxa;

³² usakin 'atankëxun ka aín papa ësokin kamiakëxa: Ënë kananuna mëran. Ënëx kara min bëchikë José aín tarima 'ikë kamina upiokin isti 'ain.

³³ Kakëxun iskinbi 'unani ka Jacob kiakëxa: Ënëx ka 'ën bëchikënën tari 'ikën. Bëtsi ñuina raëkëman sapi ka piaxa.

³⁴ Usakin atu kai ka Jacob aín chupa tukai nitëxëti 'itsaira iankëxa, aín bëchikë bamakësa sinani.

³⁵ Usaia aín papa uínbi manumisamai nitëxëkëbëtan ka aín bëchikë xanu 'imainun nukëbënë kaman uisoxun karana aín masá nuitukë a manumiti 'ain kixun sinánkëxa, 'ainbi ka an usokin kuëenmiti kuëëanma 'ikën; kuëënima ka aín bëchikënën rabanan 'itsaira ini kiakëxa: 'Ën sinánkë ënë nëtënux karana 'ëxribi 'ën bëchikë 'ikësaribiti ñutima 'ain, ñutankëx kana anua uni ñukë 'ikë anuax 'ëx abë mërananti 'ain.

³⁶ An ñu marukë madianita unikaman ka José marubiankin Egipto kakë menu buánkëxa, buánxun ka suntárunën kushi Potifar kakë a maruakëxa, ax ka Egiptonu 'ikë 'apu aín suntárunën kushi Capitán 'iakëxa.

38

Judá 'imainun Tamar 'iá bana

¹ Usai 'itankëx ka Judá aín xukën kamanuax chikiakëxa, chikíkiani kutankëx ka achúshi uni Hirá kakë aín xubunu 'iakëxa, ax ka Adulam kakë ëma anu 'ikë uni 'iakëxa,

² kuantankëx anu 'ixun ka achúshi cananeo uni Súa kakë aín bëchikë 'unánkëxa, 'unántankëxun ka aín xanu 'iti biakëxa usakin bitankëx ka,

³ abë 'iakëxa, abë 'itankëxun ka aín xanu ami bëchiakëxa bëchixun ka Er kakin anëakëxa.

⁴ Usakin ami bëchixun ka amiribishi aín xanu ñuitsimitëkëankëxa: Usokin ñuitsimixun ka aín bëchikë a bakënia Onán kakin anëakëxa.

⁵ Usakin 'atankëxunbi ka amiribishi bëchitëkëankëxa, bëchixun ka Selá kakin anëakëxa, aín papa Judá axa Quezib kakë ëmanu 'ain.

⁶ Usa 'ain ka Judánën aín bëchikë apan Er kakë achúshi xanu Tamar a 'inánkëxa.

⁷ 'Aínbi ka Nukën 'Ibun 'atimati nitsia iskin an 'akë ñu kuëenkima Er a ñunun 'imiakëxa.

⁸ Usai Er ñuan ka Judánën aín bëchikë Onán kakëxa:

—Mín kamina 'unan añu kaina 'ati 'ain kixun, usa 'ain kamina min xukënan kasunankë xanu min 'ainitsi a biti 'ain, a bixunmi ami bëchikë ax ka min xukën apan ñukë 'ain rëbúnki 'iti 'ikën.

⁹ 'Aínbi ka Onánën tuá bakënkëkama ax ka 'ën bëchikëma 'iti 'ikë kixun 'unánkëxa. Usakin sinánkin ka aín xukënan kasunankë xanu a tuati kuëenkima 'ain nami 'akin 'ain nëtokë ñu ëmainshi 'apákëxa, usai 'ikin ka aín xukën ñukë axa a kupín aín rëbúnkiñu 'iti kuëanma 'ikën.

¹⁰ Usai 'ia Nukën 'Ibun iskëxbi ka Onán an 'akë ñukama upíma 'iakëxa, usa 'ain ka aribi ñutanun sinánxuankëxa.

¹¹ Usa 'ain ka Judánën aín piaka Tamar kakëxa:

—Mín papan xubunu pain kamina 'ikuanti 'ain, anuxun kamina 'ën bëchikë Selá kanitainun kaini kuantu 'ain abëmi birananun.

'Aínbi ka Judánën sinánkëxa Selá axribi sapi ka aín xukënkama 'ikësaribiti ñuti 'ikë kixun. Usa 'ain ka Tamar ax aín papan xubunu 'i kuankëxa.

12 Usa 'ain ka 'itsama baritia 'ikëbë Judánën xanu, Súanën bëchikë axribi ñuakëxa. Aín xanu ñukë 'ain ka a sinani masá nuituakëxa usai 'itankëx ka Timnat kakë ëma anuxuan carnero rani tëakin mëniokë anu kuankëbë ka aín 'unánkë uni Hirá kakë adulamita uni ax abë kuankëxa.

13 Tamar an ka aín kuku a Timnatnua aín carnero rani tëai kuankë kuakëxa,

14 usai a ëmanu kuankë kuakin ka Tamarnën kasunamëkë xanun pañukë chupa pañukë a pëtankëx ka bëtsi chupan rakútankëx amo chupan bëpamëti unin 'unántimaisa kiox 'itankëx, anun Enaim kakë ëmanu atsínti anu tsóakëxa, ax ka anun Timnat kakë ëmanu kuantu bai anu 'iakëxa. Usa 'ain ka ësokin sinánkëxa Selá ax ka bëri kanikë 'aish cha 'ikën, 'aímbi kana abë biranankëma pain 'ai kixun ka sinánkëxa.

15 Usaia anu aín chupan bëpamëax tsókë iskin ka Judánën sinánkëxa ax isa achúshi xanu bëtsi bëtsi unin aín nami 'akë a 'ikë kixun.

16 Usai 'ikë ukinbi mërai ka Judá anúan ukë bai a 'ëni amo niračkëti abë banakëxa, banakinbi ka 'unánma 'ikën ax ka aín bëchikënen kasunankë xanu aín piaka a 'ikë kixun 'unánima abë banakin ka kakëxa:

—¿'Èbë kaina 'itima 'ain? Kixuan kakëxun ka xanunribi ñukákin kakëxa:

—¿Añu ñu kaina 'ëbë 'inuxun min 'ë 'inánti 'ain? Èsokin ka xanunribi kakëxa.

17 —'Èn kana mi bëmiti 'ain 'ën 'arakakë carnero tuá achúshi —kixun —ka Judánën kakëxa.

—Asabi ka —kixun ka xanun kakëxa—, 'aímbi kamina añu ñuñu kaina 'ai a pain 'ë 'inánbianti 'ain, minmi 'ë kakë a 'ë bëmi kuanxun.

18 —¿Añu ñu mi ënxunti kaina kuëënin? —kixun ka Judánën ñukákëxa.

—Ñukákëxun ka min tēñuti 'imainun anúnmi 'unánti orakakë a 'imainun min tuinkë tsati akamina 'ë ënxunti 'ai —kixun xanun kakëxa. Usai abë banatankëxa a ñukákëkama 'inántankëx ka abë uxakëxa, usai abë 'ixun ka Judánën aín bëchikënen kasunankë xanu tuuókëxa.

19 Usai abë 'ikiani kuanxun ka Tamarnën anúan rakuanan bëpamëkë a bianan xanu raëmëkën pañuti chupa pëxuan nanbiankë a pañutëkëankëxa.

20 Usai 'ikë basiramashi ka Judánën aín 'unánkë uni adulamita akëñun aín cabranën tuá achúshi xuakëxa, abëa 'ikë xanu a 'inánkian aín ñu anu naënxankë a bixuntanun kixun xukëx kuanxunbi ka a xanu 'aíma okëxa.

21 Anu bëbaxun 'aíma okin ka anu 'ikë unikama ñukákëxa:

—¿Uinu kara axa bëtsi bëtsi unibë 'ikë xanu Enaim kakë ëmanu kuantu bai 'ipitiu tsókë 'isonkë ax 'ik?

Kakëxunbi ka —Ènu ka bëtsi bëtsi unibë 'ikë xanu 'aíma 'ixanxa —kixun atun kakëxa.

22 Èsakian kakëx ka amiribishi anua Judá 'ikë anu kuantëankëxa kuanxun ka kakëxa:

—'Èmi a ñuikin kakë xanu a kana mërakëma 'ain 'imainun ka anu 'ikë unikaman auisa achúshi xanubi axa bëtsi bëtsi unibë 'ikë 'aíma 'ixanxa kixun 'ë kaxa.

23 Èsakian kakëxun ka Judánën kakëxa:

—Asabi ka 'imainun ka 'ën 'inánkë ñukama a biti 'ikën, uixbia 'ëmi kwaitima kupi ka 'ën ñu kamabë bërúti 'ikën, 'ën këmëkinma xuxunkë 'ikëbi kamina carnero bakë a mërakima 'inankëma 'ain.

24 Usai ax 'ikë rabë 'imainun achúshi 'uxë 'irukësa 'ain ka, Judá achúshi unin kakëxa:

—Min piaka Tamar ax ka bëtsi unikamabë 'iaxa, usa 'aish na tuukë ax unibë 'ikë kupian tuukë 'ikën.

Usai kia kuati ka Judá munuma kuënkëni kiakëxa:

—jBitankëxun kamina a xanu nënkanti 'ain!

²⁵ 'Aínbi ka unikaman chikinbëtsinki békëxunbi ka xanun aín kuku ësokín kamiakëxa: Ènè ñukama 'ibu an ka 'ë tuuoxa. Usa 'ain kamina mitsúnbi iskin unán kara ènè tēñuti anua 'unánti orakakè 'imainun tsati ènèx 'ikè kixun 'unánti 'ain.

²⁶ Kiaxa kikëbè ka Judá aín ñukama 'unáni kiakëxa: An upíokin 'akëbëtanbi kana 'èn 'atima okín 'an, usa 'ain kana 'èn bakè bëchikè Selá 'inankëma 'ain usai 'itankëx ka únsaranbi abè 'itëkéanma 'ikèn.

²⁷ Usai 'itankëx ka Tamar ax aín nètè 'ikëbè rabè tuá naachikiakëxa.

²⁸ Naachikikin ka aín tita bakënkè anun a tuá achúshinèn aín mèkèn chikíankëxa. Chikinia ñuman chëxëanèn mètëkërè kai an xanu bakëmikè ax kiakëxa: Ènèx pain ka bakènti 'ikèn.

²⁹ Usakin 'akëxun ka a tuakèn aín mèkèn atsímitëkéankëxa ax ka ax pain bakënkè 'aish aín xukèn apan 'iakëxa, usai 'ikè ka an naachikimikè xanun Fares kakin anètankëxun kakëxa: Uisax kaina min pan chikían.

³⁰ Usaia 'ian ka aín xukèn ñuman panshanèn mètëkërè kakè axribi bakëankëxa, usai bakënkè ka a xanun Zérah kakin anëakëxa.

39

José 'imainun Potifarnèn xanu 'ia

¹ An ñu marukè unikaman ka José marubiankin Egipto kakè menu buánkëxa. Buánxun ka egipcio uni achúshi Potifar kakè a ismaelita unibunèn maruakëxa. Potifar ax ka 'apu aín suntárúnèn kushi capitán 'imainun an bërúankè aín kushiribi 'iakëxa.

² Usai an ñu mëmikè uni egipcio uni, aín xubunu 'ia ka Nukèn 'Ibun José 'itsaira bërúankin 'akiankëxa.

³ 'Akinkëxuan upíokin Josénèn ñu mëia ka a ñu mëxunkè unin, aín 'Ibun ka Josébè 'ixun 'akinia kixun. Usa 'ain ka Josénèn mëèkè ñukamax upí 'iakëxa.

⁴ Usa 'ikè ka José ax ka uni upí 'ikè kixun an unikama bërúanti 'imainun an 'ain xubunu 'ikè kamabi ñu bërúanun kixun ami èankëxa.

⁵ Anúan Potifarnèn José aín xubu 'imainun aín ñukama bërúanun ènkè nètëkaman ka Nukèn 'Ibun Potifarmi upíokin sinánkin 'akiankëxa aín xubu 'imainun aín ñu 'apákè kamabi upí 'inun.

⁶ Usakin ami ènkëxuan Josénèn aín ñukama bërúankëbè ka Potifar aín ñukama sinánkinma an bërúanxunkè anu 'ain, aín piti 'atishi isakëxa.

Usaia 'imainun ka José aín bëmanamíax upíira uni 'iakëxa,

⁷ usa iskin ka basikëbëtan anua tékè uni 'ain xanun upí 'ikè iskin kuëëankëxa, kuëënkín ka achúshi nètèn Potifarnèn xanun kakëxa:

—'Èbè kamina 'iti 'ain kixun.

⁸ Kakëxunbi ka kuëënkima Josénèn ësokín kakëxa:

—Ka kua, min bënëna ka kamabi aín ñukama 'èmi èanxa, usa 'ain ka 'èx ènu 'ain, aín ñukamami sinántima 'ikèn.

⁹ Ènè xubunu ka 'èsaribi uni 'aíma 'ikèn; usa 'ain ka 'èn ñu mëëxunkè unin a ñu kamina 'atima 'ain kixun kakëma 'ikèn, mix kamina 'ain xanu 'ain; çusa 'ain karana 'èx 'atima ñuira 'ai Nukèn 'Ibu Díosmi 'uchati 'ain?

¹⁰ Kamabi nètèn ubíokin anun kuëënkín abè 'inun kanan a rapasua 'inun kakëxunbi ka Josénèn kuaísama tankëxa.

¹¹ 'Aínbi ka achúshi nètèn José xubunu 'ikè ñu mëèti 'ai anua uixi 'aíma 'ain atsíankëxa,

¹² 'aínbi ka atsíniabi xanuxun aín chupa bikin kakëxa:

—'Èbè kamina 'iti 'ain kixun.

Usakin kakian aín chupan bikëx ratuti abákiani chikíkin ka aín chupa xanun mēkēnubi ēbuiankëxa.

¹³ Usai 'ikin timabiani chikíkin aín mēkēnubi aín chupa ēbiani chikíkēbētan ka

¹⁴ aín xubunu 'ikē an ñu mēëxunkē unikama kuēnkēnkin kakëxa:

—Ka kuat, 'ēn bēnēn ka ēnē hebreo uni achúshi ñu mēēnun kixun bēaxa usa 'aishbi ka bēri 'ēmi kuaitisatania. Usa 'aish ka 'ēx mēu 'ain 'ēbē 'ikatsikiax atsíanxa atsínkin bikëx kana 'ēx munuma kuēnkēan,

¹⁵ usai 'ēx munuma kuēnkēnia kúati ratuti chikíti abákin, ka aín chupa 'ēnu ēbianxa.

¹⁶ Usai 'itankëxun ka Josénēn chupa upíokin nankëxa, an ñumēmikē 'ain bēnē aín xubunu 'utainun.

¹⁷ Usaia 'ikē basimashi ka xubunu aín bēnē bēbakëxa, bēbaia ka aín xanun ami manánkin kakëxa:

—Hebreo uni achúshimi ñu mēēnun bēkē ax ka 'ēx anu 'ikēnu 'ēbē 'ikatsikiax atsíanxa,

¹⁸ atsínkēbē 'ēx munuma kuēnkēnia kúati ratuti chikíkin ka aín chupa ēnu ēbiani abáxa.

¹⁹ Èsokin ka min ñu mēēmikē unin 'ē 'aia, èsokian aín xanun kakëxun kuati ka Josénēn ñu mēëxunkē uni asérabi usai ikëxa sinani 'itsaira ami nishakëxa,

²⁰ usai xuatati ami nishkin ka José sipuati binun kixun aín suntárukama kakëxa, kakëxun bixun ka anua 'apun uni sipuakē anu sipuakëxa.

²¹ Usakin José sipuakē 'ainbi ka Nukēn 'Ibu abē 'ixun bērúankin 'akiankëxa, 'akinkëx ka upi nuiutuñu 'iakëxa, usa 'ikē ka an sipu bērúankē aín kushi an 'unánkëxa,

²² usa 'unánxun ka José abēa sipunu 'ikē unikama bērúanun kixun anēakëxa. Anēkëxun ka Josénēn kamabi ñu anu 'ikē a 'anun ñunuakëxa,

²³ usakin 'amainun an sipu bērúankē aín kushi an Josénēn 'akē ñukama isama 'ikēn, usakin ka Nukēn 'Ibun 'akinkëxun aín ñu mēëtikama upíokin 'akëxa.

40

Josénēn uni rabē aín namákē ñuixuan bana

¹ Usai 'itankëxa basikēbē ka an uvas baka xēati Egipto menu 'ikē 'apu 'inánkē a 'imainun an pán 'akē uni aín kushi rabē axribi, an ñu mēëxunkē 'apu Egiptonu 'ikē ami 'atimati banai ami 'uchakëxa.

² Usa 'ain ka faraón Egipto menu 'ikē 'apu ax a uni rabē ami 'aisamairai nishkin an 'ain xēati iskē aín kushi 'imainun an pán 'akē iskē aín kushi kuēntankëxun,

³ anua suntárukaman kushi 'ikē capitán 'ain xubunua 'ikē sipu anu a rabēbi xuakëxa, ax ka anua José sipuakē anubi 'iakëxa.

⁴ Usa 'ain ka suntárunēn kushi capitanēn an bērúanun kixun José 'inánkëxa, ax ka an 'apu ñu 'axunkē unikaman kushirabē 'iakëxa, usa 'aish ka akamax 'itsa barin anu sipuakē 'iakëxa.

⁵ Achúshi imē ka sipunu 'ikē uni rabētan namákëxa, an uvas baka 'apu xēati 'inánkē 'imainun ka an 'apu pán 'inánkē aín kushi a rabëxun namákëxa, a namákēnëx ka achúshi achúshinëx usaia 'itiñu 'iakëxa.

⁶ Usa 'ain ka José pëkaran sipunu 'ikē unikama isi uakëxa, ukinbi ka 'itsaira sinania masá nuituax tsókē a rabē mērakëxa;

⁷ usa iskin ka ñukákëxa;

—¿Uisakatsi kaina bēri masá nuitukē bēmánanshi 'ain?

8—Nu rabëxun kananuna ënë imë ësokin namán, 'aínbi ka uisakin namákë kara ax 'ikë kixun an nu ñuixunti 'aíma 'ikën kakëxun ka Josénën.

—¿Diosan kara uisakin namákë kara min namákë ax 'ikë kixun mi ñuixuntima 'ik? —Kixun atu kakëxa katankëxun ka Josénën—. 'Ë kamina min namákëkama ñuixunti 'ai kixun kakëxa.

9 Usakin kakëxun ka an 'apu aín xëati 'inankë aín kushi an pain aín namákë ñuixunkin José ësokin kakëxa:

—'Ën kana namákin uvas i achúshi isan,

10 ax ka rabë 'imainun achúshi pëñanñu 'iaxa. 'Imainun ka uvas i ax kotankëx uábuaxa, usai 'itankëx ka aín uábukë ax aín tëxkanñu 'inun uvas 'itankëx pëkëaxa.

11 Usai 'ian kana 'ën 'apun ami xëakë xampa a tuínxun ami uvas baka chinintakëxun kana xampamibi 'ënbi buánxun 'apu aín mëkënnubi 'inan.

12 Ësokian ñuixunkëxun ka Josénën kakëxa:

—Min namákë ax ka ësa 'ikën: rabë 'imainun achúshi i pëñanmi namákë ax ka rabë 'imainun achúshi nëtë ñui kikë 'ikën,

13 usa 'ain ka ënuax rabë 'imainun achúshi nëtë 'ikëbëtan 'apun minmi an kuëënkëma ñu 'axunkë a istankëxun amiribishi min ñu mëëtinu mi nantëkënti 'ikën, usakin 'akëxun kamina min 'asábiokin 'apu xampami aín xëati 'inánkë abi 'atëkënti 'ain.

14 Usa 'ain kamina mia usokëxun min 'ëmiribi sinánti 'ain, sinánkin kamina 'apu faraón 'ëribia ënuax chikínun kati 'ain. ¡Usa 'ain kamina 'ëribi nuibakin 'akínti 'ain!

15 'Ëx kana mëkama bëtsinkin hebreo unikama anu 'ikë menua bëa 'ain. Usa 'aish kana 'ëx ñu 'atima 'akëma 'aish sipunu 'iti kuëënima.

16 Ësokian Josénën 'upiokin ñuixunia kuakin an pán 'akë aín kushi anribi 'ënribi kana ësokin namá kixun kakëxa:

—'Ënribi kana ësokin namákin rabë 'imainun achúshi tasá pán uxua 'ën maxkánu nankë isi pëkian.

17 Manámia 'ikë tasánua 'ikë pán ax ka batokin mëskukin 'akë ax ka faraónan 'iaxa, aínbi ka ñuina pëchiñukaman tasá 'ën maxkánua 'ikë a piaxa.

18 Usakin kakëxun ka Josénën kakëxa:

—Minmi namákë ax ka ësa 'ikën: rabë 'imainun achúshi tasámi namákë ax ka rabë 'imainun achúshi nëtë 'ikën,

19 usa 'ain ka ënuax rabë 'imainun achúshi nëtë 'ikëbëtan 'apu faraónën minmi an kuëënkëma ñu 'akë isti 'ikën, istankëxun ka achúshi inu mi bëntanun 'amiti 'ikën, usakin bëntania ka xëtëkaman min nami piti 'ikën.

20 Usai 'ikë rabë 'imainun achúshi nëtë 'ikëbëtan ka 'apu faraónën anúan aín titan tuá nëtë 'ikëbëtan achúshi fiesta chaiira 'akëxa, 'akin ka kamabi aín uní kushibukama kamiakëxa. Usakin kamikëxa aín kushibu timëan ka 'apu faraónën an xëati 'inánkë unikaman kushi 'imainun an pán 'akë unikaman kushi sipunua binun xuakëxa.

21 Xukëxun bitsínkin bëia ka an aín xëati 'inánkë unikaman kushi aín ñu mëëtinubi bëráma 'akësabi okin nantëkëanan ka faraónën aín xëati 'inántëkënun anubi nankëxa;

22 'aínbi ka an pán 'akë aín kushi aribi Josénën aín namákë ñuixunkësabi okin inu bëntanxun têtsëkanun 'amiakëxa.

23 Usakin aín namákë ñuixunkëxbi ka an 'apu 'ain xëati 'inánkë uni ax Josémi sinanima ami manúakëxa.

41

Josénèn 'apu faraónèn namákékama ñuixua bana

¹ Usa 'ain ka rabé baritia inúkëbëtan. Achúshi imé faraónèn, Nilo kaké baka kuébi nixun isi pékiakëxa,

² usakian an namákin iskëxbi ka baka mëuküax, mapai achúshi 'imainun rabé vaca 'upíira 'imainun xuairabu ax chikítankëxun basi xo chaxkébu a 'ukëmëuxun pia isan.

³ Usokian pikëbëbi a kaxu bakanuax chikitika 'atima 'aish chumínkékama mapai 'imainun rabé vaca axribi baka kuébi raíri a 'urama sëtëruí niraakëxa.

⁴ Usai nirakëtankëxun ka vaca 'atimabu chumínkékama an mapai 'imainun rabé vaca upíirabu 'imainun xuabu a eia isakëxa. 'Isibi ka faraón ratúkuatsianx bësuakëxa,

⁵ 'aínbi ka amiribishi 'uxtëkéankëxa 'uxunbi ka amiribishi namákin istëkéankëxa: achúshi trigo xonuax mapai achúshi 'imainun rabé aín bimi upíirabu 'aish koia isakëxa.

⁶ Iskëbë ka a kaxu mapai achúshi 'imainun rabé trigo bimi, amiaxa bari uruké amiax bëkikin suñun 'atimokëxa chushiké isakëxa,

⁷ akama trigo bimi chushikësa an ka trigo bimi mapai 'imainun rabé bimi upíirabu a pia isakëxa.

Usakin iskinra namati bësui ka faraón kiakëxa iskinra kana namatin.

⁸ 'Aínbi ka a pëkaran anun masánuítukëishi 'ixun kamabi Egipto menu 'iké an ñu tanké 'imainun an ñu 'unánké unikama unun kixun kamiakëxa. Kamikëxa rikuatsinké ka faraónèn usakian namákékama ñuixuankëxa, ñuixunkëxunbi ka uinu 'iké uni an ñu tanké 'imainun an ñu 'unánké achúshinënbi ñuixuama 'ikën, uisakin namákin kara usakin namáxa kixun.

⁹ Usakian atun ñuixunkëbëma ka an faraón aín xëati 'inánké uni aín kushi, ax kiakëxa:

—Bëri kana sinanatin usai 'iti 'aímabi kana 'ëx a sinanima manuan.

¹⁰ Mix 'apu 'ixun kamina nishkin an pán 'aké aín kushi 'imainun an mi xëati 'inánké ënëribi anua suntárunën kushi capitán 'iké sipu anu sipua.

¹¹ Achúshi imé kananuna nurabëxunbi namákën, an pán 'aké aín kushian 'amainun kana 'ënribi bëtsiokin namákën, usa 'ain ka an namákënëx 'unántisama 'imainun 'ënanëxribi unántisama 'aish uisakin namáké kara kixun unántisama 'iakëxa.

¹² Èsokin nun namáké 'aínbi ka nubë achúshi hebreo uni bëna, an suntárunën kushi ñu mëëxunkëribi anu 'iakëxa. A uni kananuna nun namáké ñuixuankën, ñuixunkëxun ka nu uisakin namáké kara ax 'iké kixun nu ñuixuankëxa.

¹³ ¡An nu ñuixunké usaíbi ka 'iaxa! usa aín kana 'ëx amiribishi 'ën ñu mëëtinu atsímainun ka bëtsi aríbi inu bëntanxun têtsékamiaxa.

¹⁴ Usokian ñuixunkëxun ka faraónèn José bëribia sipunua chikínbëtsinkin anu bënun kamiakëxa. Usakian kamiké ka Josénèn mëniokakin aín bu tëamianan aín chupa upí pañubiani kuantankëx faraónu bëbakëxa.

¹⁵ Usaia bëbaké ka faraónèn kakëxa:

—'Ën kana èsokin namán 'aínbi ka an 'ën namáké 'ë ñuixunti 'aíma 'ikën, usa 'aínbi kana 'ën kuan, min isamina uni aín namáké ñuixunti kixun ñuia kana kuan, usa 'ain kaina min 'ën namáké 'ë ñuixunti 'ain.

¹⁶ Kakëxunbi ka Josénèn —ax ka 'ënbi 'akëma 'iti 'iké —kixun kakëxa—; 'aínbi ka Nukën 'Ibu Diosan kuni mix 'apu 'aish upí 'inun mi ñuixunti 'ikën.

¹⁷ Usokian kakëxun ka 'apu faraónèn José katëkéankëxa:

—'Ën namákënuax kana Nilo kaké baka kuébi níké 'ian,

18 usakin 'ën nixun iskëxbi ka bakanuax mapai achúshi 'imainun rabë vaca upíira 'aish, xuairabu an basi xochaxkébu a mëuxun pia isan.

19 Usakian pikëbëbi ka a kaxú mapai achúshi 'imainun rabë vaca chumínkë 'aish 'atimara axribi piküaxa. ¡Uinsaranbi kana 'ën usa vaca 'atima Egipto me ënuax iskëma 'ain!

20 Ënë vaca chumínkë 'atimabu an ka ax pain chikíkë mapai rabë 'imainun rabë vaca upíirabukama a eaxa;

21 'aínbi ka usakin eaxi uínbi 'unántisama 'iaxa, usa 'aish ka bërâma 'ikësabi chumínkëira 'iaxa.

Usokin namati kana bësuan,

22 'aínbi kana 'uxtënkëxunbi amiribishi namákin mapai achúshi xonuax trigo bimi upíirabu koia isan.

23 Usakin iskëbëbi ka a kaxú mapai 'imainun rabë trigo bimi ami bari urukë amiax bëkikin suñun 'akëx bëküax chushi ëskikë 'ianan nëmëkë koaxa.

24 A trigo bimi chushikësa 'imainun mënukësa an ka mapai 'imainun rabë trigo bimi upíirabu a piaxa. Usakin namáxun kana an ñu tankë unikama timëxun ñuixuan, 'aínbi ka atu achúshinëmbi usakin namákë ka ax 'ikë kixun 'ë kakëma 'ikën.

25 Usakian kakëxun ka faraón Josénën kakëxa:

—Minmi 'apu 'ixun rabëokin namákë ax ka achúshi ñu ishi ñui kikë 'ikën. Diosan ka mi 'unánmisa tania añu kaina 'ati 'ai kixun.

26 Mapai achúshi 'imainun rabë vacakama upíirabu ax ka mapai achúshi 'imainun rabë baritia 'ikën, usaribi ka mapai achúshi 'imainun rabë trigo bimi upíirabu ax 'ikën. Ax ka a mi namákë abi 'ikën.

27 Mapai achúshi 'imainun rabë vaca chumínkë 'imainun 'atima axa bëtsi kaxú chikíkë ax ka mapai achúshi 'imainun rabë baritia 'ikën; usaribi ka mapai achúshi 'imainun rabë trigo bimi chushikësa 'imainun mënukësa amiaxa bari urukë amiax bëkikian suñun xarokë ax ka mapai achúshi 'imainun rabë baritia a piti 'aíma 'ain numi 'iti a 'ikën.

28 Ën mi kakë usabi oi ka 'iti 'ikën: Diosan ka mix 'apu 'ikë usakia an ñu 'ati a ñuikin mi ismiaxa.

29 Usa 'ain ka 'inuxun 'aia mapai achúshi 'imainun rabë baritian a piti 'itsaira 'imainun unin 'apákë ñu 'itsaira bimiñu kamabi Egipto menu 'iti 'ikën,

30 usai 'itankëx ka mapai achúshi 'imainun rabë baritia a piti 'aimaira 'iti 'ikën. Usai 'ikëbëtan ka uínbi Egipto menu ka 'aisamaira piti 'iakëxa kixun sinántima 'ikën.

31 Usa 'ain ka a piti ñu 'aimaira 'ikëbë, ñu 'apákëa kokë bërâma iása 'itima 'iti 'ikën.

32 Ën 'apu minmi rabë okin namákë ax ka, Nukën 'Ibu Diosan uisakin kara 'aisa tania usakin 'aia, usa 'ain ka ënuax basimashi 'iti 'ikën.

33 Usa 'ain sapi kamina 'ën sinánkëxun basikinmaishi uni achúshi sinánñuira 'imainun an ñu 'unánkë, an ënë Egipto menu 'ikë unikama an bërúankin isti anëti 'ain.

34 Mix 'apu 'ixun kamina ësokín 'ati 'ain: min kamina aín kushikama anëtankëxun, kamabi menu kuankian unin 'apákë trigo bimi bikë ax ka mapai achúshi pisha bikë anua aín chukúmashi biti 'ikën, bikin ka mapai achúshi 'imainun rabë baritia 'imi Egipto menua unin 'apákë 'aisamaira tuaia timëti 'ikën.

35 Usa 'ain kamina min kati 'ain kamabi trigo bimi upibukama ka mapai 'imainun rabë baritia anun timëti 'ikën; timëtankëxun ka achúshi xubunu

bukúnti 'ikèn, ax ka usokin kamabi ëmakamanu bukúnti 'ikèn, ax ka kamabi uní ëmanu 'imainun naënu 'ikè unikaman piti 'ikèn.

³⁶ Usakin mi 'amikëxun atun trigo bimi bukúnkè 'ain ka mapai achúshi 'imainun rabé baritia numi 'ikèbëbi unikama numin bamatima 'ikèn, Egipto me ënu tsókè unikamax.

José Egipto menu 'apu ía bana

³⁷ Usakian Josénën kakè ax ka 'apu faraón 'imainun aín unikamanan upí bana 'iakëxa,

³⁸ usaía kia ka faraónën aín unikama ësokín kakëxa:

—¿Uisaxun karanuna bëtsi uni 'ësaribi aín 'Ibu Diosan bëru ñunshinñun nun mëratí 'ain?

³⁹ Èsai kitankëxun ka José kakëxa:

—Misaribi uni sinánñuira 'imainun an ñu 'unánkè uni ka 'aíma 'ikèn, usa 'ain min 'Ibu Diosan mi 'unánmikëxun kamina ënè ñukama 'unanin.

⁴⁰ Èsokín katankëxun ka 'apu faraónën José kakëxa, mix kamina anu 'ëx 'ikè 'apun xubu anu 'iti 'ain, 'imainun kamina ënè menu 'ikè unikaman min kakësokín 'ati 'ikèn, kamabi uni min kakësa okían ñu 'anun 'amiti 'ain 'aínbi kana. 'Èx kuni 'apu 'aish mi manámi 'ianan kushiira 'iti 'ain.

⁴¹ Ka kuat, 'ën kana kamabi Egipto menu 'ikè unikaman kushimi 'inun mi anëin. Èsokín kakínshi ka,

⁴² faraónën 'apu 'ixuan mëñukè a ëchikinshi aín mëñusuti bitankëxun Josénën mëkënu mëñumiakëxa. Usakin mëñumitankëxun ka aín chupa lino 'upíira upí a pañumianan aín tèuti kuri 'akè a tēñumiakëxa.

⁴³ Usakin aín ñukama pañumitankëxun ka anúan ax níké caballonën níkinékè bëtsi a kaxu 'ikè bëtsi anu José 'aruakëxa, 'arutankëx ka kiakëxa, bëri ka kamabi unix aín bëmánuuax sharati rantinpurunkin kamina anúan kuanti bai bëaratima 'ain, usa 'ain ka Josénëx kamabi Egiptonu 'ikè unikaman 'apu 'iakëxa.

⁴⁴ Usakin 'atankëxun ka faraónën kakëxa:

—'Èx kana 'apu 'ain, usa 'aínbi ka Egipto menu 'ikè unin mix kikëma 'ain añu ñubi 'atima 'ikèn.

⁴⁵ Usa 'ain ka 'apu faraónën bëtsiokín anëkin José egipcionu 'ikè anën anëakëxa Safenat-panéah kakín anëtankëxun, ka Asenat akëñun 'ain xanu 'iti bírakamiakëxa, ax ka Potífera kakè Sacerdotenën bëchikè xanu 'iakëxa, ax ka On kakè ëma anu tsókè uni 'iakëxa, usakian 'akëx ka José Egipto menu 'apu 'iakëxa.

⁴⁶ Anua 'apu 'imikè anu ka José treinta baritiañu 'iakëxa, usa 'ain ka José anua faraón 'ikè anuax chikítankëx Egipto me kamaoi kuainbëkini niakëxa.

⁴⁷ Usa 'ain ka ñu 'apákè 'aisamaira bimiñu 'aish piti 'itsaira 'iakëxa mapai achúshi 'imainun rabé baritia ñu 'apákè bimiakëxa,

⁴⁸ usa 'ikè ka Josénën ax 'apu 'ixun kamabi trigo 'apákè mapai achúshi 'imainun rabé baritia sënëmíkin tímënun unikama 'amiakëxa; usakin 'amianan ka trigo bukúanan anuxuan 'apáxun bíké ëmanua anu bukúnti 'akè anubia trigo bukunun 'amiakëxa.

⁴⁹ Usakian Josénën tímëmíkéx ka trigo bimi parúmpapa kuëbínua masi iskësaira 'iakëxa. Usa 'ain ka 'aisamaira 'ikè uínbi tupuntisamaira 'ianan uiti 'itsaira kara kixun tupuntisamaira 'iakëxa.

⁵⁰ Usa 'ain ka anúan ñu 'apákëxbi kootima baritia 'isamapain 'ain Josénën aín xanu Asenat kakè ami rabëokín bëchikè 'iakëxa.

⁵¹ A paian bēchikē aín rēkuēn bēchikē a ka Manasés kakin anēakēxa, anētankēx ka kiakēxa: “Nukēn 'Ibu Diosan ka 'ēx masá nuituanan tēmēraiabi 'ē manumiaxa 'imainun ka 'ēn papan aintsikamiribi manunun 'ē 'imiāxa.”

⁵² Usakin 'atankēxun ka bēchitēcētancēxun Efraín kakin anēakēxa, anētankēx ka kiakēxa: Nukēn 'Ibu Diosan ka anuax 'ēx tēmērakē me ēnuax 'ēx bēchikēñu 'iti kuēanxa.

⁵³ Usa 'ain ka mapai achúshi 'imainun rabē bari inúkēbē unin ñu 'apákē Egipto menu 'aisamaira 'iskē ax sēnēankēxa,

⁵⁴ usaía 'ikēbē ka José kikēsabi oi mapai 'imainun rabē baritia inúkēbē unin ñu 'apákēbi añu ñubi menu koama 'ikēn, José kikēsabi oi ka usai 'iakēxa. Usaia raíri mekamanu 'imainun ka, Egipto menushi a piti ñu 'aisamaira 'iakēxa;

⁵⁵ usa 'ain ka Egipto menu tsókē unikamax a piti 'aíma 'ain numin 'i 'apu faraónu trigo ñukati kuankēxa, kuanxun ñukákēxunbi ka 'apu faraónēn egipcio unibu kakēxa: Kamabi unikama mitsux kamina José isi kuantí 'ain, kuanxun kamina añu 'anun kara mitsu kaia usakinbi 'ati 'ain.

⁵⁶ Usa 'ain ka kamabi menua a piti 'aíma 'ain Josénēn anua trigo bukunkēkama xéokanun kixun kakēxuan xéokakēbētan ka egipcio unikaman trigo maruakēxa, usai 'ikēbē ka kamabi nētēn numi chaiira 'ain a piti 'aíma 'iakēxa.

⁵⁷ Usai 'ikēbē ka kamabi menuaxribi a piti 'aíma 'ain Egipto menua José 'ain, trigo marui unikama uinu 'ikē menubi a piti 'aíma 'ain uakēxa.

42

Josénēn xukēnkama Egipto menu kuan

¹ Usa 'ain ka Jacobnēn Egipto menu ka trigo axa kixuan ñuikania kuakēxa, kuakin ka aín bēchikēkama kakēxa: ¿Añu kaina anuxun mitsúxbi bētsibē bētsibē isanankin 'akanin?

² Ēsokin ka 'ē kakanxa Egipto menu kaisa trigo axa. Usa 'ain kamina anu kuantankēxun nukaman piti trigo marui kuantí 'ain, a piínu nukamax bukunun.

³ Ēsokian aín papan kakēx ka Egipto menu mapai rabē Josénēn xukēnkama trigo marui kuankēxa;

⁴ 'aínbi ka Jacobnēn aín bēchikē Benjamín, Josénēn xukēn a atubē kuantanun xuama 'ikēn, anu kuaníbi ka ñu 'aisama inuti 'ikē kixun sinánkin.

⁵ Usa 'ain ka Jacobnēn bēchikē kamax anribia trigo marui kuankē unikamabē kuankēxa. A nētē kaman ka kamabi Canaán menu a piti ñu 'aíma ain numi chaiira 'iakēxa.

⁶ Usaia 'imainun ka José ax Egipto menu 'apu 'ain, unikama trigo maruti anēkē 'iakēxa. Usa 'ixun ka axa trigo marui bētsi menuax kuankē unikama anu kuania trigo maruakēxa. Marukēbēbi ka aín xukēn kamaxribi ami bēbai nīrakēti aín bēmánanēn me tikai rantinpuruni tsóbuakēxa.

⁷ Usai anu nukutia iskin ka Josénēn ēnē unikamax ka 'ēn xukēn 'ikē kixun 'unánkēxa; 'unánkinbi ka, atu 'unánkēmasa 'ixun, munuma banakin atu ñukákin kakēxa:

—jMitsux! ¿kaina uinuax aín?

Kakēxun ka —nukamax kananuna Canaán menuax trigo marui aín —kixun atan kakēxa.

⁸ 'Aínbi ka an 'unánkēxunbi aín xukēnkaman José 'unánma 'ikēn.

⁹ Usa 'ain ka atux usai 'itia namá a sinánkin aín xukēnkama Josénēn kakēxa: —Mitsux kamina kēmēkuatsini 'utunanishi uan. Usa 'ain kamina uisaxun 'aisa kara ēnē ēma 'ikē kixun isi ukan.

10 —Usama ka nun 'Ibu —kixun ka atun kakëxa—. An mi ñu mëëxunti nukamax kananuna trigo maruishi uan.

11 Usa 'ain kananuna nukamax achúshi papan bëchikëshi 'ain. Usa 'aish kananuna upí sinánñuishi 'ain. Usa 'ain kananuna uínsarabi këmëkianxun bëtsi ëmakama 'utünkëma 'ain.

12 —Usama ka —kixun ka Josénën karaishiakëxa—. Mitsux kamina këmë kuatsini 'utunanishi uan.

13 Usakian kakëxunbi ka atun katëkëankëxa:

—An mi ñu mëëxunti nukamax kananuna mapai rabé 'imainun rabé xukën 'ain, usa 'aish kananuna achúshi papan bëchikëshi 'ain, usa 'ain kananuna nukamax Canaán kakë me anu tsotín. Usa 'ain ka nun xukën 'anáka itsi nun papabë bëruaxa 'imainun ka nun xukën 'anákaира ax nubëma 'ikën.

14 Èsokian kakëxun ka Josénën amiribishi katëkëankëxa:

—Kana mitsu kan! Mitsux kamina këmëkuatsini uisakara ënë me 'ikë kixun 'utuanan añu kara ënu 'ikë kixun isi uan,

15 usa 'ain kana 'ën mitsu ësokin tanin: 'Ënbi kana 'apu faraónën anën mitsu kain ënuax kamina min xukën 'anákaира ax pain utamainun uixbi chikítima 'ain.

16 Usa 'ain ka mikama achúshinën a bitsi kuantí 'ikën. A bitsia kuantamainun ka raírínëx sipuakë 'iti 'ikën. Usa 'ain kananuna mitsúxmi kíkë ënëx kara aséرابi 'ikën kixun isti 'ain, mitsux kíkë aséرابima 'ain ka këmëkuatsini ukë 'iti 'ikën. Èsakin kana faraónën anën mitsu kain.

17 Èsokin pain katankëxun ka rabë 'imainun achúshi nëtë Josénën atu sipuakëxa,

18 usakin sipuaxunbi ka rabë 'imainun achúshi nëtë 'ikëbëtan atu kakëxa:

—Èx kana Dios kíkësabi oi 'ikë uni 'ain. Usa 'ain kamina mitsun 'ën kakësabiokin 'ati 'ain, mitsúxmi nu këmë kuatsinxun 'utuni ukë 'ikëbi:

19 usa 'ain kana 'ën 'unánti 'ain mitsux kamina uni sinan upíñu 'ain kixun usa 'ain ka achúshinëx sipunu bërúmainun kamina mitsun aintsikaman piti trigo buani kuantí 'ain.

20 Kuantankëxun kamina min xukën 'anáka 'ë bëxúnti 'ain, a bëkëbëtan kana aséرابi kamina mitsux këmëkëma 'ai kixun 'unánti 'ain. Usama 'ain kamina mikamax bamakë 'iti 'ain. Usaia kíkëbë ka usa ka 'iti 'ikë kixax kíkankëxa,

21 'aínbi ka atúxbi bëtsibë bëtsibë kanankëxa:

—Aséرابi kananuna nun xukënbë 'atimonankën, nun kananuna nua uisabi oxuma 'anun kakëxun kuakin nuibama 'ain, axa tëmëraia iskinbi. Usa 'ain kananuna nuxribi bërí tëmërain.

22 'Imainun ka Rubénën kakëxa:

—Usa 'ain kana 'ën mitsu kakën nun xukën 'anáka kananuna 'atima otima 'ain; kakëxunbi kamina mitsun kuakanma 'ain, usa 'ain sapika nukamaribi ax ñua kupí usakin nu 'aia.

23 Usai atux kia Josénën kuatiabika 'unánma 'ikën, ax ka bëtsían usai ka kia kixun kamainun banakëxa.

24 Usakin aín xukënkama kaíbi atúxa usai kia kuati masá nuituti uri kuanx ka José iankëxa. Usai inkuatsini anua atux 'ikë anu utëkënkín ka atu kakin, amo nitsinakin Simeón atun ismainunbi nëamiakëxa.

25 Usokín 'amítankëxun ka Josénën aín unikama kakëxa, trigo aín pishanu buchuokin 'aruxuanan, kamina atun kuríkiri atun pisha 'ukëmëu achúshi achúshi pishanubi 'aruxuntënkëti 'ain, 'anan kamina kuankian bainuxun pibiantí aribi 'inánti 'ain. Èsokian Josénën kakëxun ka an kakësabiokin aín unikaman 'akëxa.

²⁶ Usakian pishanu purukin trigo 'inánkëxun ka atun asno anu 'arubiani anuax kuankëxa.

²⁷ Usai anuax kuanbaiti ka ñantánbukëbë anua imë uxti anu nirakëakëxa, nirakëxun ka atu achúshinën pain aín pisha asno piminuxun trigo binuxun aín pisha réchurukinbi ka, aín kuríki pishanu bërakankin 'arukë mërakëxa.

²⁸ Usakin mërari ratúkin ka aín xukën achúshinën raíri kakëxa:

—¡Ka kuat, 'ën kuríki ka amiribishi 'ë mañaxa! ¡'Ën pishanubi ka 'ën kuríki 'ikën! Èsakian bëtsin kakëx ka raírinëx ratuti bërëi 'itsaira rakuëti a xukën kamáxbi kanankëxa:

—¡Diosan kara nukamaxnu ësai 'iti nu sinánxukin ësokin nu ax?

²⁹ Usa 'ain ka Canaán menu bëbakëxa, bëbaxun ka kamabi atux 'ikë aín papa Jacob ñuixunkin kakëxa, a émanu 'ikë 'apun ka nu 'atimai banai nishkin nux isanuna kémëkianxun atun me 'utuní kuan kixun nu kaxa:

³⁰ —A émanu 'ikë 'apu an ka numi 'atimai, banai nishkin nu kaxa mitsux kamina kémë kuatsini ënë menu 'ikë unikama unëxun 'utuní ukan.

³¹ Usai kiabi kananuna ësokin kan nux kananuna uni mënin sinánñuishi, 'ain usa 'aish kananuna nukamax an uni 'utunkë uni ama 'ain;

³² katankëxun kananuna ësokinribi kan nux kananuna achúshi papañushi mapai rabé 'imainun rabé xukën 'inun bëchia 'ain; usa 'ain ka bëtsi nubëma 'ikën 'imainun ka nun xukën 'anáka nun papabë Canaán menu bëruaxa kixun kananuna kan.

³³ Èsakin kakëxun ka an nukama kaxa: Bëri kuni kana asérobi kaina mikamax upisininñu 'ain kixun 'unánti 'ain. Usa 'ain kamina min xukën achúshi 'ënu ëbianti 'ain ëbiankin kamina trigo 'itsamashi min aintsikama buánxunti aín,

³⁴ 'ainbi kamina min xukën 'anáka 'ë bëxunkanti 'ain. A mi 'ë bëxunkëxun kana mitsux kamina upí sinánñubu 'ianan kémëkuatsini ukëma 'ain kixun 'unánti 'ain; usa 'ain kana mitsun xukën 'anáka axa upí 'inun ënti 'ain, 'imainun kamina mitsuxribi ënë menu niti 'ain.

³⁵ Usa 'ain ka atun émanu kuantankëxun trigo pishanua bukunpakinbi Josénën xukën atun kuríki a 'ukëmëuküa pisha chukúmaratsunua mërakëxa, achúshi achúshi atun pishanua. Usokin pisha chukúmaratsunua kuríki mërari ka a xukënkamaxbi aín papabëbi ratúkankëxa.

³⁶ Usa 'ain ka Jacobnën kakëxa:

—Mitsun kamina bëchikëñuma 'ë 'imin. José ka nubëma 'ikën, 'ianan ka Simeónëxribi ka nubëma 'ikën, ¡'imainun kamina Benjamínribi 'ë bëri ëmibiankasin kin! ¡Èsakin 'akin kamina 'ë bëchikëñuma ënkanin!

³⁷ Usaia kia ka Rubémën aín papa kakëxa:

—'Ën bërúanan kamina Benjamín 'ën mëkënu ënti 'ain usa 'ain kana 'ënbi mi bëxuntëkënti 'ain. Bëxunkëxuma kamina, 'ën bëchikë rabé ënë 'ati 'ain.

³⁸ Usai kiabi ka Jacobnën aín bëchikë kakëxa:

—'Ën bëchikë aín 'anáka ënë 'ikëbi kana mitsukëñun xutima. Aín xukën José ka ñuakëxa usa 'ain ka aratsushi tikiaxa. Mitsubë kuania ñu 'aisama inuti ñuanan 'ikëbë kaina uisai 'iti 'ain, mitsux kamina 'uchakë 'iti 'ain 'ëx kaniakëké 'aish 'itsaira masá nuituti ñukëbë.

43

Aín xukën kaman Benjamín Egipto menu buan

¹ Usa 'ain ka nëtëkamabi a piti ñu a menu 'aíma 'iakëxa,

² usa 'ain ka Jacobnën aín bëchikë kamabëtan Egipto menua buánkë trigo a pikëx këñúkëbëtan aín bëchikëkama kakëxa:

—Amiribishi kuantankëxun kamina trigo chukúmashi marutëkëni kuanti 'ain.

³ 'Aínbi ka Judánën kakëxa:

—Aséjabi ka anu 'ikë unin an nukama kaxa: Min xukën 'anáka bëíma kamina 'ë isi ukantima 'ain.

⁴ Usa 'ain kananuna min nubë, kuantanun xukëbë trigo maruikuanti 'ain;

⁵ 'aínbi kananuna minmi nubë kuantanun xukëbëma kuaniman. A unin ka nu aséjabi kaxa: Min xukën 'anáka a bëíma kamina 'ë isi ukantima 'ain.

⁶ Èsokian katëkënkëxun ka Jacobnën kakëxa:

—¿Uísa kupín kaina 'ë 'itsaira 'aisama on? ¿Uísati kaina nun xukën 'anáka ka anu 'ikë kixun a uni kan?

⁷ Kakëxunbi ka atun katëkëankëxa:

—A unin ka uísa uníkaraisanuna 'ain kixun 'itsaira ñukákin nun aínsi 'ibukama nu ñukáxa. Ñukákin ka nu kaxa: ¿Min papa kara ñukéma pain tsótax? ¿Min xukën itsi kara anu 'ik? Nun kananuna an ñukákësabi okin an kakë banakama kan. ¿Uísa xun karanuna min xukën 'anáka kamina bëti 'ain kixun kakëxun 'unánkë 'ítsían?

⁸ Usa 'ain ka Judánën aín papa Jacob kakëxa:

—Nux upítax tsóti kuëñkin kamina nun xukën 'anáka 'ën bërúanun xuti 'ain, xukëbë kananuna bëríbi kuanti 'ain. Usa 'ain kananuna mi 'imainun nukama 'ianan nun bëchikë kamaríbi ñutima 'ikën.

⁹ 'Èn kana a tuá bërúanti 'ain; 'ë kamina axa uísai kara 'ikëbëtan kati 'ain. 'Èn a tuá bëtëkënimá kana anun tsókë nëtëkaman 'ëx min 'uchokë 'iti 'ain.

¹⁰ Ènuax 'itsaira banai panatima kuanx kuni kananuna rabëti kuantankëx ukë 'ítsían.

¹¹ Usa 'ain ka aín papan èsokin kakëxa:

—Anun nun ènëñu mëníoti bëtsi ñu ka 'aíma 'ikën, usa 'ain kamina èsokin 'ati 'ain: mitsun pisha kamanu kamina a uni 'inaishiti kuanxun achúshi ñu buánti 'ain. Ènë menuxun uniokë ñu upíira: bálsamo kakë sanuíra chukúma 'imainun buna rëpa chukúmashi 'imainun ro tsëpasa 'imainun i baka 'akë ro akëñun ro ua upíira nun menua 'ikë aribi buánti 'ain.

¹² Buánkin kamina nëtë itsinmi buánkë usamaira kuríki këxtuira buántankëxun minbi 'inánti 'ain, mitsun 'inankëxunbia 'inantëkënkësamaira 'inánti 'ain; 'inánkin kamina manuxun sapi ka usakin 'axa aribi 'inánti 'ain.

¹³ ¡Usa 'ain kamina! min xukën 'anáka bibiakin buántankëxun a uni istëkëni kuankanti 'ain.

¹⁴ Usa 'aínbi ka Nukën 'Ibu Dios ax kamabi kushiñu an mitsua uísabi okima nuíbanun 'imianan, min xukën sipunu 'ikë a ènun sínánmikin Benjamín utëkënun upíokin sínánmiti 'ikën. Usa 'ain kana 'ën bëchikékama nëtëkëbë, bëchikëñuma 'ëx 'iti 'ain.

¹⁵ Usakian Jacobnën kakëxun ka aín bëchikékaman anu 'ikë 'apu 'inaishiti kuanti ñukama bianan, pishami kuríki këxtuira bianan, Benjamínribi bibiani Egiptonu kuankëxa. Kuantankëx ka anua José 'ikë anu bëbakëxa,

¹⁶ usaía bëbaia ka Josénën Benjamín atubëa kuankë isakëxa, iskin ka an aín xubu bërúankë uni a kakëxa:

—Ènë unikama kamina 'ën xubunu buánti 'ain, 'imainun kamina vaca rëtankëxun pítí 'itsaira 'ati 'ain, atun ka bari xamarukëbëtan bërí 'ëbëtan pítí 'ikën.

¹⁷ Èsakian kakëxun ka aín ñu bërúankë unin aín kushin Josénën kakësabiokin anbi aín xubunu atu buánkëxa,

¹⁸ 'aínbi ka Josénën xubunuax ratuti kánani kikankëxa:

—jĒnëx ka këmëkin nu békë 'ikën! Bëtsi nëtën trigo marukin 'inankëxunbia nu 'inantëkënkë kuríki a kupín sapika nu bëaxa. Usa 'ain sapi ka nukama kuantanun xukima tëmëramianan kupímashi nukamabi ñu mëëmiti 'ikën, nun ñuinakama këñunbi.

¹⁹ Usa 'ain ka nukuti aín xubu xëputi 'urama oí a rapasu kuani nirakëkin an ñu bërúankë uni abë banakin.

²⁰ Atun kakëxa:

—jUisati, kara Nukën 'Ibu! Bëtsi nëtën kananuna asérabi trigo marui uan,

²¹ 'aínbi kananuna ënuax kuantankëx anu nu imë uxti anu nukuxun nun pisha rëchurupakinbi, kananuna pisha bërakankin achúshi achúshi nun pishanua kuríki 'arukë mëran, a kuríki ka kamabi 'iaxa. A kananuna bëri 'inantëkënti bëan,

²² bëanan kananuna nun kuríkiribi anun trigo maruti bëtëkëan. 'Aínbi kananuna uin kara a painun 'inánkë kuríki nun pishakamanu 'arutëkëanxa kixun 'unánkëma 'ain.

²³ Kakëxun ka an ñu bërúankë unin atu kakëxa:

—Kamina 'itsaira rakuékantima 'ain. Mitsun Dios min papabëtan rabikë an sapi ka a kuríki mitsun pishanu 'arukë 'iti 'ikën, 'ën kana anúnmi trigo kupiókë kuríki a bian usa 'ain kamina 'itsaira rakuëtima 'ain. Kamina 'itsaira masá nuítuti rakuëtima 'ain.

Ësokin katankëxun ka an ñu bërúankë unin Simeón sipunua chikínbëtsinkin aín xukën kamanu bëakëxa;

²⁴ usakin 'axun ka atu kamabi Josénën xubu 'ukëmëu ubankëxa, uan-tankëxun ka anúan tachukati 'umpax 'inántankëxun aín ñuinakamaribi aín piti 'inánkëxa.

²⁵ Usa 'ain ka a 'inainshiti békë ñukama mëníokin, José ka bari maníkëbë atubëtan pi uti 'ikë kixun 'unánxun kaíankëxa.

²⁶ Usakian kainkëxa aín xubunu bëbaia ka atúan 'inainshitia uankë ñukama a 'inánkëxa, 'inani ka ami rantinpuruni aín bëmánan memi bëtiki tsóbuakëxa.

²⁷ Usai 'ia iskin ka Josénën atu uisa karaisa kixun ñukákëxa ñukátankëxun ka ësokinribi kakëxa:

—¿Uisa kara min papa, a ñuikinmi 'ë kakë kaniakëkë ax 'ik? ¿Kara bëríbi tsótax?

²⁸ Kixuan ñukákëx ka akama tëtúbuti aín chixunu sënën kuabuti ami 'ikin kakëxa:

—An mi ñu mëëxunti, nukaman papa ka anu 'ikën. Bëríbi ka tsótaxa.

²⁹ Usakian kakëxun a rapasunua israikinbi ka Josénën aín xukën Benjamín 'ain papan akëñun aín titami bëchia a mërakëxa mërai ka kiakëxa:

—jĒnëx kara mitsun xukën 'anáka a ñuikinmi 'ë bëráma kakë a 'ik? jNukën 'Ibu Diosan ka mi 'akinti 'ikën 'ën bakën! Ësakin kaíshi,

³⁰ ka José aín xukën isi 'itsaira kuëñnibi aín inkë urukëbë tënëtisamaira tani. Bënëtishi abákiani kuanx anua 'ikë anu atsíanx iankëxa.

³¹ Usai intankëx sënëntankëx bëchukakiani kuani ka kiakëxa: jAín piti kamina ënë kama mëtikati 'ain!

³² Usa 'ain ka an kakësabiokin an ñu 'axunkë unikaman José axa 'apu 'ikë abiribi mesanu aín piti nanxuanan aín xukënkama aribi bëtsi mesanu nanxuanakëxa, nanxuanan ka an ñu 'axunkë egipcio unikama aribi bëtsi mesanu nanxuanakëxa atun ka hebreo unikabëtan mëskuxun piama 'ikën.

³³ Usa 'ain ka Josénën aín xukën apankama 'anan Benjamín uinu kara tsóti 'ikë kixun kakëxa. Katankëxun ka aín xukënkama atun 'apamixun 'abianxun 'anákami sënëonkin atu upíokin sënëinra 'ítánun anu tsónun kakëxa

usakian 'akëx ka sinánkasmai uisa kupín kara ësokin nu 'aia kiox bëtsibë bëtsibë isanankëxa.

³⁴Usa 'ain ka Josénën an anuxun pikë mesa anuxunbi raíri pikianan, ka aín xukën Benjamín raíri 'inánkësamaira okin aín piti cha 'inánkëxa. Usakin 'ai ka José 'imainun aín xukënkamax pianan xëai 'itsaira kuëëankëxa.

44

Josénën manë xampa ñuikë bana

¹Usakin 'atankëxun ka Josénën an ñu bërúankë aín kushi kakëxa:

—Ènë unikaman pishanu kamina trigo atun buántisabi 'itánun 'aruti 'ain, 'anan kamina atun kuríki achúshi achúshi pishanu bërakankin 'aruxunti 'ain.

²'Anan kamina 'ën xampa manë uxua 'akë aribi aín xukën 'anákanën pisha bërakankin 'aruti 'ain 'akin kamina, anun trigo kupiókë kuríki akëñunbi 'aruti 'ain. Usokian Josénën 'amikëxun ka an ñu bërúankë unikaman 'axuankëxa.

³Usai 'iónxa pëkarakëbë barin urukin pëkabëtsinkëbëtan ka Josénën an ñu mëëxunkë unikama kuantanua, aín xukënkama aín ñu mënióti 'akinun kixun 'amiakëxa 'amixun ka aín xukënkama aín ñuinakama buani kuantanun xuakëxa.

⁴Usai kuania ëma ëbiani urakiankë 'aímabi ka Josénën an ñu 'axunkë uni kakëxa axa kuankë unikama akamina nuikuanti 'ain nuixun nukúkin kamina kati 'ain:

—¿Uisa oti kaina upiókin 'akinkëxunbi 'atimakin 'an? ¿Uisati kaina mitsun manë uxua 'akë xampa amia

⁵'ën ñu mëëxunkë unin xëanan anun ñu tankë a mëkaman? ¡Mitsun kamina 'atimakin 'an!

⁶Èsakian kakëx kuanxun ka an ñu bërúankë uni an nukúkin, usakian kakë bana abi ñuikin atu kakëxa,

⁷usakian kakëxun ka atun kakëxa:

—¿Uisa 'ixun kaina usakin kananuna ñu 'a kixun nukama kain? ¡uínsaranbi kananuna nun ësokin ñu 'akëma 'ain!

⁸Nux kananuna Canaán nëtënuaxbi nun pishanua mërakë kuríki a 'inantëkëni uan. ¿Uisaxun karanuna manë xampa mëkamanan kuri ami ñu mënxunkë unin xubunua mëkamati 'ain?

⁹¡Usa 'ain sapi ka an mi ñu mëëxunti ënëkama achúshinëx bamakë 'iti 'ikën, uin pishanua kara manë xampa mëraia a 'imainunbi kananuna nukamaxribi an ñu mëëxunkë 'iti 'ain!

¹⁰Usokian kakëxun ka an José ñu mëëxunkë uni aín kushin atu kakëxa:

—Mikamax kikësa ka 'iti 'ikën, 'aínbi ka uin pishanu kara manë xampa 'ikën ax kuni 'ën ñumëmikë uni 'iti 'ikën; usa 'aínbi ka aín patsanëx 'uchakëma 'iti 'ikën.

¹¹Usaia kikëbëtan ka a kamaxunbi atun pisha bënëkinshi menu, nanopákin rëchuruakëxa.

¹²Rëchurupatia ka an ñu bërúankë unin kamabi pisha bariakëxa, barikin ka aín xukën apanmixun aín xukën 'anákami okin barikibi ka Benjamínën pishanua manë xampa mërakëxa.

¹³Usakian mërakëbë ka atun chupa tukai nishi paëakëxa. Usai 'itankëxun ka amiribishi atua anun ñu níkinë aín ñuinakaman kaxunu puruakëxa. Purubiani ka a ëmanubi kuantëkëankëxa.

¹⁴Usa 'ain ka Judá 'imainun aín xukënkamax kuanxbi amiribishi bërúkiani Josénën xubunu bëbakëxa, bëbakinbi ka José anuabi mërakëxa mërai ka aín bëmáno nirakëti rantinpuruni tsóbukin aín bëmánanën me tikakëxa,

¹⁵usai 'ia ka akamabi Josénën kakëxa:

—¿Añu kaina mikaman 'an? ¿Mitsun kaina 'unan achúshi uni 'esaribinën kara ñu tanti 'ik?

¹⁶ Kia ka Judánën kakëxa:

—¿Uisakin karanuna nukaman mi kati 'ain? ¿Uisaxun karanuna ñu 'akëma 'ixun nun kananuna 'an kixun mi kati 'ain? Nukën 'Ibu Diosan nux 'uchakë 'unánkë 'ain kamina. Nukama min ñu mëmikë uni 'inun 'imiti 'ain; 'imikin kamina, ain pishanua min manë xampa bikë abëbi, min ñu mëmikë uni 'inun nukama 'imiti 'ain.

¹⁷ 'Ainbi ka Josénën kakëxa:

—Usama ka. Ain pishanuanu manë xampa mërakë ax kuni ka 'ën ñu mëmikë uni 'iti 'ikën. Usa 'ain ka ain patsanëx ain papan xubunu upitax rikianti 'ikën. Uinbi ka mitsu kuania ubiotima 'ikën.

Judánën Benjamín ñuikin José ka

¹⁸ Usa 'ain ka Judánën José 'urama okin kakëxa:

—'Ën kana mi ësokin kaisatanin, usa 'ain kana 'ën uinbi kuanuma mi kain. Kamina 'ën kakëx 'ëmi nishtima 'ain, mix kamina 'apu faraón asaribi 'ikë kana mi kain.

¹⁹ Min kamina nu ñukan nux karaisana papañu 'ianan nun xukën 'anákañu 'ain kixun,

²⁰ ñukákëxun kananuna mi ñuixuan nun papa achúshi kaniakëkë ka anu 'ikën 'imainun ka nun xukën 'anáka achúshi bërri kanikë bënë anu 'ikën, ax ka nun papan kaniakëkë 'ixun bëchia 'ikën. 'Imainun kananuna mi kan nun papan ka 'itsaira atua kuëënia, ax ka ain xukën ñua akëñunbia ain titan tuá 'ikën.

²¹ Usakin mi kakëxun kamina min uni bëna a 'unánun bënun kixun nu kan.

²² Nukaman kananuna mi kan a tuákën ka ain papa ëinsama tania, an ënkëx ka ain papa ñuti 'ikën.

²³ 'Ainbi kamina min nu kan nubëisa a uni bëna ukëbëtama ismina nu bitsima kixun.

²⁴ Usa 'ain kananuna kuantankëxun min nu kakë bana, kamabi ñuixunkin nun papa kan.

²⁵ Usakin kakëxun ka nun papan nu kaxa: Karaisanuna amiribishi trigo 'itsamashi marui utëkëntima 'ain kixun;

²⁶ 'ainbi kananuna nukaman kan: Nux kananuna ënë tuá min nukëñun xukëbëma kuaniman, usa 'ain sapi kananuna ax kuankëbëtanma, a uni isi kuantima 'ain.

²⁷ 'Ën papan ka ësakin nukama kaxa: Mitsun kamina 'unan 'ën xanun ka bëbu tuá rabëishi 'ë tuáxuankëxa;

²⁸ achúshinëx ka 'ëbë 'ibi ënuax nëtëakëxa, usa 'ain kana bërri iskëma 'ain. Ñuina raëkëma ninu 'ikën kara piakëxa kixun kana sinanin.

²⁹ Usa 'ain ka bërri ubankëxa ain xukën 'iásaribiti ñu 'aisama inuti nëtëkëbë kamina mi kamaxbi 'uchokë 'iti 'ain, 'ën sinanëinshi 'aisamaira masá sinani bamakëbë.

³⁰ Usa 'ain ka 'ën papa uniakë ami 'itsaira sinánkin ain nikë ain ñu mëëkë anuxunbi uinubia kuantanun kakinma 'arakaia, usa 'ain ka a uniakë nuka-max kuankëbë 'ëx kuankëbë,

³¹ nun papa a istëkënimama masá nuituti bëunan mëskukënenbi bamati 'ikën. Usa 'ain kananuna nukamax nun papa kaniakëkë 'aish ain nitëxëkëinshi bamakëbë 'uchokë 'iti 'ain.

³² Usa 'ain kana 'ën papa ësokin kan 'ëxëshi kana an ënë tuá uisai kara 'ia a iskë 'iti 'ain 'imainun kana ësokinribi kan: Amiribishi minu bëtëkënimama kana 'ëx 'uchakë 'iti 'ain usa 'ain kamina 'ëx bamati 'itámainun 'ë 'uchoti 'ain.

33 Usa 'ain kana 'ën mi kain 'ëx sapi kana min ñumëmikë unisa 'iti 'ain, usa 'ain kana uniakë ënëx kuantamainun 'ëx mi ñu mëëxuni bërúti 'ain. Usa 'ain kamina min ain xukën kamabëa kuantanun a tuá xuti 'ain.

34 Uisa kupí, çuisax karana 'ën papanu ënë tuá 'ëbë kuankëbëma 'ëx kuantëkënti 'ain? 'Ën karana 'ën papa masá nuituti tëmëraia isti 'ain.

45

Aín xukënkama Josénën 'ëx kana mitsun xukën 'anáka 'ai kixun ami chiki-rakëkin 'unánmia

1 Èsakin kaia Judá sënënkëbëtan ka Josénën tënëtisamaira tankin, an ñu mëëxunkë unikama a rapasu 'ikëbi munuma kuënkënkkin kakëxa: ënuax kamina kamaxi chikínkanti 'ain. Èsokian kakëx ka an ñu mëëxunkë unikama José rapasunuax chikímainua, aín xukën kamáxëshi abë bërúti ka 'ëx kana min xukën 'anáka José a 'ain, kixun 'unánmiakëxa.

2 Usakin kaibia munuma kuënkëni inkë a ka egipcio unikaman kuakëxa, kuaxun chaniokin ñuia ka faraónnëribi anua 'ikë aín xubunuxunbi kuakëxa.

3 Usai 'itankëxun ka Josénën aín xukënkama kakëxa:

—'Ëx kana José a 'ain. ÇNun pa kara bëríbi tsótax?

Èsokian kakëx a bëtánain 'aish ratúkin ka uínbi uisokinbi káma 'ikën.

4 'Aínbi ka Josénën aín xukënkama kakëxa:

—'Ë 'urama kamina ukanti 'ain.

Usakin kakëxa a rapasu 'aia, ka Josénën kakëxa:

—'Ëx kana mitsun xukën José ami Egipto menu ukë unikama marua a 'ain;

5 usa 'ain kamina 'atimakin kana 'a kixun sinani ubikantima 'ain, mitsun kamina 'ë maruakën usa 'aínbi ka Nukën 'Ibu Diosan 'ë pain mitsúxmi tëmëraia 'akinun ënë menu 'ë bëakëxa.

6 Bëri ka rabë baritia numi ënë menu 'inutia, usa 'aínbi ka mapai achúshi baritia pain pishianxa, usa 'ain ka unin 'apákëxbi aña ñubi 'irutima 'ikën.

7 'Aínbi ka Nukën 'Ibu Diosan mitsux uisama pain 'ain ënë menu 'ë pain bëakëxa nun rëbúnki kamaxa ënë menu 'inun, 'imainun ënë unikama upíokin manukima ax kushiira 'ixun ënë menu 'akinun 'ë bëakëxa.

8 Usa 'ain ka Nukën 'Ibu Diosan ënë menu uti 'ë sinánxuankëxa; mitsun kamina 'ë xuama 'ain, usa 'ixun ka anbi 'ë 'apu faraón an bana ñuixunti 'imianan aín xubunu ñu mëënun 'imiakëxa, 'imianan ka anbi Egipto me ënu 'apusa 'ixun unikama ñu mëëmianan kamabi ñukama 'ën 'anun kixun 'ë 'imiakëxa.

9 Usa 'ain kamina bënëti anua 'ikë anu kuantankëxun nun pa kai kuantu 'ain: Nun xukën José kananuna mëran kixun kamina kai kuantu 'ain, ësai ka min bëchikë José kiaxa: Nukën 'Ibu Diosan ka kamabi Egipto menu 'apusa 'inun 'ë 'imiaxa. Usa 'ain kamina basima bënëti 'ë isi uti 'ain.

10 Usa 'ain kamina min bakë bëchikëkama 'imainun min babakamaribi bëanan min ñuinakama bëti 'ain, bëia kana anumi mikamaxa tsónun Gosen kakë me a mitsu 'inánti 'ain. Usa 'aish kamina 'ë 'urama 'iti 'ain.

11 Ènumi ukëkana min aintsí 'ibukama këñunbi mitsun piti 'inánan, kamabi mibëa 'ikë akamaribi aña ñubi pishintisamokin 'akintu 'ain; ënuax mapai achúshi bari pain ka anun ñu 'apákëbi koima 'ianan numi ax 'iti 'ikën.

12 'Ën xukën Benjamín 'imainun mitsúnbi kamina 'ëx ësai kia kuakan.

13 'Imainun kamina kamabi ñu 'ën aín kushi 'ixun Egipto ëma ënuxun 'aia iskë, a kamina 'ën papañuixuni kuantu 'ain 'imainun kamina ënuami iskë

ñukamaribi, José ka a menu upiti tsotia kixun kamina kati 'ain. ¡Bënëti kamina nun pa bëi kuantí 'ain!

14 Ēsokin atu kai ka José aín xukén Benjamín 'ikúti iankëxa. 'Imainun ka Benjamínëxribi José 'ikúkin tēpatsati ami iankëxa.

15 Usai Benjamínbë 'itankëx sēnēnkin ka Josēnēn aín xukén apankamaribi bëtsukukakin bitsi intēkēankëxa, ësai pain 'itankëxun ka aín xukēnkama abë rakuētimaishi banakëxa.

16 Usai 'ikë ka faraón 'imainun aín unikaman aín xubunu 'ixunbi ñuikania kuakëxa, kuati ka Josēnēn xukēnkama kara ënë menu bëbaxa kixun sinani kuëēnkankëxa.

17 Usaia 'ikë kuaxun ka faraónēn José kakëxa:

—Mín xukēnkama kamina aín, ñuinanu purubianti trigokama 'inánti 'ain, 'inántankëxun kamina anuaxa ukë Canaán menu kuantēkēntanun xuti 'ain,

18 anu kuantakëxun ka aín papa 'imainun aín aínsi 'ibukama 'ë bëxúnti 'ikēn. Bëxunkëxun kana 'ën anua 'inun Egipto me upíra anu ñu 'apákëa upiti 'irukë a 'inánti 'ain, usa 'ain ka ënë me 'ën kaísun 'inánkë ënu 'irukë 'upíra a pi tsóti 'ikēn.

19 'Imainun kamina kati 'ain, Egipto me ënu, ka carretakama buánti 'ikēn, anúan aín xanu 'imainun atun bëchikëkama, 'imainun anun mín paparibi bëti. Atux ka uti 'ikēn,

20 'ianan ka añu ñuñu kara bëri 'ikë ami sinanimaishi uti 'ikēn, Egipto me ënu 'ikë ñu upírabu ax ka atunan 'iti 'ikēn.

21 Usakian faraónēn kakëxun ka Jacobnēn bëchikë. Josēnēn faraónēn kakëسابiokin aín unikaman carretakama 'inánun kanan, kuankian bainuxun píbianti aribi 'inánun kakëxa;

22 chupa ióbu kuankian chuakë pëanan pañubianti a 'inánkëxa, 'ainbi ka Benjamín ashi trescientos kuríki manë 'akë 'imainun mapai achúshibëtan sēnēn chupa aín pañuti 'inánkëxa.

23 Usakin 'inánkin ka aín papa buámitia mapai rabë asno anu purukë Egipto menu 'ikë ñu upíbu, 'imainun bëtsi mapai rabë asno anu purukë trigo aribi, buanmianan panankian bainuxun aín papan ukin píbëtsinti pán akamaribi buanmiakëxa.

24 Usakin ñukama 'inántankëxun ka Josēnēn kuantanun xukin aín xukēnkama kakëxa:

—Bainuax atumina kuaní mëēanankanin.

Kaxúan xukëx ka aín xukēnkama rikiankëxa.

25 Usakin kaxúan Egipto menua xukëx ka Canaán kakë me anu nuküakëxa, anua aín papa tsókë anu bëbakëxa.

26 Bëbaxun ka usaia 'ikë kama ñuixunkin aín bëchikë achúshinēn kakëxa, papan 'ën xukén José ka tsótaxa ax ka Egipto menu 'ikë unikaman 'apu 'ikēn, kixuan ñuixunkëx ka Jacob uisa kupín kara usa 'iti 'ikë kixun sinánkin ka aín bëchikëkaman ñuixunkë ax ka aséribi 'ikë kixun sinanima ratuti sinánkasmakëxa.

27 Usai 'ikinbi ka atúan ñuixunkëxun Josēnēn anun kuantí xuxunkë carreta isanan ñukama aribi isi 'itsaira kuëēnkin kuantí sinánkëxa.

28 Sinani ka kiakëxa: “¡Ën kana kuan 'ën bëchikë José kaisa Egipto menu tsótaxa! Usa 'ain kana bamaxumaishi isikuanti 'ain.”

¹ Usai 'itankëx ka Jacob kamabi aín ñu 'imainun aín ñuina 'arakakëkama buani bain kuankëxa. Kuani Beerseba kakë menu bëbaxun ka ñuina rëtanëxun usakin 'ati sinánxun aín papa Isaacnën Dios xaroxuankëxa.

² A imëbi ka Diosan abë banakin Jacob 'ikëbia Israel kakin anëké a kuënkin namámikësokin kakëxa. Kakëxun ka an:

—Ènu kana 'ain kixun ka kakëxa.

³ Kakëxun ka Diosan kakëxa:

—Èx kana Dios min papan rabia a 'ain. Usa 'ain kamina Egipto menu kuanti rakuëtima 'ain: Anuxun kana 'ën min rëbúnkikama achúshi ëma kushiira 'ianan chaira 'itánun 'uákamë 'ëomiti 'ain.

⁴ Usa 'ain kana 'ëx mibëbi Egipto menu kuanti 'ain, anuxun kana amiribishi min rëbúnkikama 'ëni chikinuxun 'ain. 'Imainun ka mixmi ñukëbë José mi rapasu 'iti 'ikën.

⁵ Usai anuax Diosbë banatankëx ka Jacob Beerseba anuax kuankëxa. Kuania ka aín bëchikëkaman aín papan Jacob 'imainun aín bëchikëkama atun xanukama a këñunbi 'apu faraónëan anúan atux kuanti bëmikë carreta anu puruakëxa.

⁶ Usa 'ain ka Jacob kamabi aín ñukama 'imainun aín, aintsikamabëbi Egipto menu kuankin aín 'arakakë ñuina vacakama ovejakama 'imainun kamabi Canaán menuxun bikë a kamabi ubani kuankëxa.

⁷ Kuankin ka aín bëchikë bëbu 'imainun aín bëchikë xanukama 'imainun aín xuta nukëbënë 'imainun aín baba xanu akama abë kuankin uankëxa.

⁸ Ènëx ka Israel unikama axa Egipto menu rikian atun anëkama 'ikën; ax ka Jacob 'imainun aín rëbúnkikama 'iakëxa:

Rubén ax ka Jacobnën bëchikë apan 'iakëxa.

⁹ Rubénën bakë bëchikëkama ka 'iakëxa: Hanoc, Falú, Hesrón, 'imainun Carmí.

¹⁰ Simeónën bakë bëchikëkama ènëx 'iakëxa: Jemuel, Jamín, Óhad Jaquín, Sóhar 'imainun Saúl, ax ka achúshi cananea xanun tuá 'iakëxa.

¹¹ Ènëx ka Levínën bakë bëchikëkama 'iakëxa: Guersón, Quehat 'imainun Merarí.

¹² Ènëx ka Judánën bakë bëchikëkama 'iakëxa: Er, Onán, Selá, Fares, 'imainun Zérah. (Er 'imainun Onán ax ka Canaán kakë me anuax ñuakëxa.) Ènëxribi ka Faresnën bëchikëkama 'iakëxa: Hesrón 'imainun Hamul.

¹³ Ènëx ka Isacarnën bakë bëchikëkama 'iakëxa: Tolá, Puvá, Job 'imainun Simrón.

¹⁴ Ènëx ka Zabulónën bakë bëchikëkama 'iakëxa: Séred, Elón 'imainun Jahleel.

¹⁵ Ènë kamax ka Lía bixúan Jacobnën ami bëchikëkama 'imainun aín bëchikë xanu achúshi Dina aribi 'iakëxa, ax ka Padán-aram, kakë me anu tsökëpan 'ixanu bëchia 'iakëxa. Usa 'ain ka kamabi aín rëbúnkinëx xanu 'imainun bëbu tupúnkëx ka treinta 'imainun tres uni 'iakëxa.

¹⁶ Ènë kamax ka Gadnën bakë bëchikëkama 'iakëxa: Sefón, Haguí, Esbón, Suní, Erí, Arodí 'imainun Arelí.

¹⁷ Ènë kamax ka Asernën bakë bëchikëkama aín anë 'iakëxa: Imná, Isvá, Isví, Beria 'imainun ka atun chirabakë ax Sérah, kakin anëké 'iakëxa. Ènë kamax ka Beriánën bakë bëchikëkamaribi 'iakëxa. Héber 'imainun Malquiel.

¹⁸ Ènë kamax ka Jacobnën Zilpámi bakë bëchiakama 'iakëxa. A xanux ka an ñu mëmikë xanu 'ikëa Labánën aín bëchikë xanu Lía a ñu 'axúnun kixun 'inánkë 'iakëxa, usa 'ain ka kamabi aín rëbúnkikamax bëbu 'imainun xanu tupúnkëx dieciséis uni 'iakëxa.

19 Ēnēx ka Raquelmia Jacobnēn bēchia 'iakēxa: José 'imainun Benjamín.

20 Ēnē kamax ka aín xanu Asenat kakē amia Josénēn bakē bēchikē 'iakēxa Manasés 'imainun Efraín, ax ka Egipto menuxuan bēchikē 'iakēxa. Asenat ax ka Potifera sacerdote On kakē emanu 'ikē aín bēchikē xanu 'iakēxa.

21 Ēnē kamaxribi ka Benjamínnēn bakē bēchikēkama 'iakēxa: Bela, Béquer, Asbel, Guerá, Naamán Ehi, Ros, Mupim, Hupim 'imainun Ard.

22 Ēnē kamax ka Raquel 'imainun Jacobnēn rēbúnki 'aish catorce uni 'iakēxa.

23 Ēnēx ka Dannēn bakē bēchikē Husim kakē 'iakēxa.

24 Ēnē kamaxribi ka Neftalí aín bēchikē 'iakēxa: Jahzeel, Guní, Jezer 'imainun Silem.

25 Ēnēkamax ka Bilhánmia Jacobnēn bēchiakama 'iakēxa: Ax ka Labánnēan aín bēchikē xanu Raquel 'inaishia, aín rēbúnkikama 'aish mapai achúshi 'imainun rabē unibētan sēnēinshi 'iakēxa.

26 Ēnē unikamax ka Jacobē Egipto menu kuankēxa, usa 'aish ka aín aintsi 'ibukamaishi sesenta 'imainun seis uni 'iakēxa, usa 'ain ka 'ain bēchikēnēn xanukama ax tupunkēma 'iakēxa.

27 Ēnēx ka Josénēn bēchikē rabē Egipto menuxuan aín titan tuá 'iakēxa. Usa 'ain ka Egipto menu sesenta uni Jacobnēn aintsi 'ibukama abē bēbakēxa.

28 Usa 'ain ka Jacobnēn Judá pain aín xukēn José istánun kixun xuakēxa. Xukin ka Gosen kakē me anu bēbaia bitsi unun kixun kamiakēxa, kamikēxa kuantamainun ka Jacob Gosen kakē me anu bēbakēxa,

29 usakin kamikēxun ka Josénēn aín carreta anúan aín papa bēñakin bitsi kuanun mēnionun 'amiakēxa. 'Amibiani ka aín papa bitsi axribi kuankēxa, kuanxun ka aín papa 'ikúkin tēpatsakin bitsi anuax basipain iankēxa.

30 Usai 'itankēxun ka Jacobnēn aín bēchikē José kakēxa:

—Ēnbi kana mi ñukēsa 'aishmi nētēa 'ikēbi mi mērain, usa 'ain ka 'ēx mi istánkēx ñuti asábi 'ikēn.

31 Usa 'ain ka Josénēn aín xukēnkama, kanan aín papa aintsi 'ibukama kakēxa:

—Bērí kana 'apu faraón iskin kati 'ain. Iskin kana 'ēn xukēnkama 'imainun 'ēn papan aintsi 'ibukama, axa Canaán menu tsókē, ax ka 'ēbē ēnē menu tsóti uaxa kixun;

32 'imainun ka bēaxa aín ovejakama aín vaca kamabi atun 'arakakē ñuinakama, usa 'ain ka atux oveja bērúanan vaca 'arakai anun tēkē unibu 'ikēn.

33 Usa 'ain kamina 'apu faraónēn añunēn kaina tēkanin kixun ñukákēxun,

34 mitsun kati 'ain, nun ñu mēēti ka ovejakama 'arakati 'imainun vaca 'arakati 'ikēn nun, chaitiokē kaman 'asaribiokin. Usakinmi kakēxun ka Gosen kakē me ēnē anumi 'inun mitsu 'inánti 'ikēn, egipcio unikamax ka an oveja bērúankē uni 'imainun an vaca bērúankē unikamabē timēax 'iti kuēnma unibu 'ikēn.

47

1 Usakin aín xukēnkama katankēx ka José 'apu faraón kai kuankēxa. Kuanxun ka kakēxa 'ēn xukēantu ka 'ēn papabē Canaán menuax bēbaxa, bērí ka Gosen kakē me anu 'ikēn, anu ka aín ovejakama aín vacakama 'imainun aín ñukamabēbi uaxa.

2 Ēsakin kabiani kuanxun ka aín xukēnkama mapai achúshi kaískin bibi-iankin 'apu faraón 'unamiti buánkēxa.

3 Usa 'ain ka 'apu faraónēn Josénēn xukēnkama ñukákin kakēxa:

—¿Añunēn kaina mitsux tēin?

Kixun ñukákëxun atun kakëxa:

—An 'apu 'ikë mi ñu mëëxunti nukaman kananuna nun chaitiokëkaman 'asaribiokin ovejakama bërúain.

⁴ Nukamax kananuna ënë menu tsóti uan, anu nux 'ikë Canaán me anu ka 'itsaira numi 'ianan a piti ñu 'áima 'imainun nun ñuinakama pimiti pasto 'áima 'ikën. Usa 'ain kamina an mi ñu mëëxunti nukama ënë menu 'apu 'ixun nukamaxnu anu tsónun Gosen kakë me a nu 'inánti 'ain.

⁵ Usakian atun kakëxun ka 'apu faraónën José kakëxa:

—Min papa 'imainun min xukëantukamax ka ënë menu mibë tsóti uaxa.

⁶ Usa 'ain ka Egipto me ënëx bërí atunan 'iti 'ikën. Usa 'ain kamina Gosen kakë me a atu 'inánti 'ain, ax ka upíra me ënë menu 'ikën, usa 'ain ka anu tsóti atux bërúti 'ikën. 'Imainun kamina achúshi an ñuina 'arakati 'unánkë uni 'ën vacakama bërúanun nanti 'ain.

⁷ Usa 'ain ka Josénën aín papa Jacob aribi 'apu faraón a 'unánmikin aín xubunu uankëxa. Uankëxun ka 'urama okin Jacobnën upiokinshi kakin faraón 'urama okëxa,

⁸ usakian urama okëxun ka 'apu faraónën ñukákëxa:

—¿Uiti baritiañu kaina bërí mix 'ain?

⁹ Kixuan ñukákëxun ka Jacobnën kakëxa:

—Ëx kana bërí 'ain ciento treinta baritiañu usa 'ain kana achúshi menushi 'ima kuaínbëkini tsóti niakën. Usa 'ain kana a baritiakaman upiti tsóti 'ianan témërai 'iakën, usa 'aíni kana 'ën chaitiokëkama 'íasarabiti kaniakëti tsóti.

¹⁰ Ësakin faraón katankëx ka Jacob 'imainun aín bëchikë José anuaxa banakë anuax kana kuani kabiani chikíakëxa.

¹¹ Usa 'ain ka Josénën 'apu faraónëan kásabiokin aín papa 'imainun aín xukën apankama anua 'inun Gosen kakë 'ikëbi Ramsés kakinribi anëké me upíra a 'inánkëxa. Anua aín aintsikamabëbi tsónun 'inánkë Egiptonu 'ikë me ax ka upíra 'iakëxa.

¹² Usakin, a 'inántankëxun ka Josénën aín aintsi 'ibukama aín piti akamaribi 'inánkëxa, 'inánkin ka uiti 'itsa kara kuëënia a istankëxun an kuëënkë a cha 'inánan an 'itsama kuëënkë a chukúmashi 'inánkëxa.

Anúan numi chaira 'ikë a baritiakama José Egipto menu 'apu 'ia

¹³ Usa 'ain ka uinu 'ikë menubi trigo a piti 'áima 'iakëxa, usa 'ain ka a piti ñu 'áima 'ain 'itsaira numi 'iakëxa. 'Ikëbë ka Egipto menu 'ianan Canaán kakë me anuribi 'ikëbë ka anu 'ikë, unikama numin bamatisa tani 'ikankëxa.

¹⁴ Usai 'ikian anu tsókë unikama 'imainun Canaán kakë me anu 'ikë unikaman trigo marukin 'inánkëxun ka, Josénën kamabi trigo kupían bikë kuriki a timëtankëxun 'apu faraónën xubunu nankëxa.

¹⁵ Ësakian atun trigo marukëbëbi ka Egiptonu 'ikë 'imainun Canaán menu 'ikë unikaman kuriki këñuakëxa, usai atun kuriki këñuan ka José kai egipcio unikama kuankëxa:

—¿Kuanxun ka min kamina nun piti nu 'inánti 'ain! kixun kakëxa kakin ka minmi numin bamaiabi nu piti 'inankëma ax ka 'aisama 'iti 'ikën, nux kurikíñuma kupinshi kananuna ëesai 'in kixun kakëxa.

¹⁶ Ësai kia ka Josénën atu kakëxa:

—Mikamax kurikíñuma 'ixun, mitsun ñuina 'arakakëkama 'ë bëxunkëxun kana a bianan mitsu trigo 'inaishiti 'ain.

¹⁷ Ësokian kakëxun ka Egiptonu 'ikë unikaman aín caballo, vaca, ovejakama 'imainun aín asnokama kupí Josénu buánkëxa, uania ka Josénën a kupín a baritiakaman atun 'arakakë ñuina bianan trigo 'inánkëxa.

18 'Aínbi ka a baritia inúkëbëa bëtsi bari 'irukëbëtan José anu kuantëkënxun kakankëxa:

—Mínbi kamina 'unan nun kananuna mimi unëkinma kuríkiñuma kananuna 'ai kixun mi kain; 'imainun ka nun 'arakakë ñuinakamaribi kananuna kamabi mi 'inan. Usa 'ain ka nunnu a mi 'inántëkënti bëtsi ñu 'aima 'ikën, usa 'ain ka uni 'imainun me ishi bëruaxa.

19 Usa 'ain kamina mín nun me këñunbi nu maruti 'ain, trigo nu 'inánkin kamina biti 'ain. Usa 'aish kananuna tëmëramikinbi faraón nun menuxunbi ñu mëëxunti 'ain, usa 'ain kamina mín a piti 'imainun menu a 'apáti ñu bëru nu 'inánti 'ain. Usakin 'akëxma ka me 'aisama 'iti 'ikën. ¿Uisa kupín kaina mín, nun me ëbiani bamatanun nu ënti 'ain?

20 Èsakian kakëxun ka Josénën Egiptonu 'ikë mekama faraónan 'inun maruakëxa, egipcio unikaman ka marutsinxumabi atun me numin 'ikin aín mekama maruakëxa, usakian marukëx ka kamabi mex faraónan 'iakëxa,

21 'imainun ka Egiptonu 'ikë unikamax Josénën tëmëramikin ñu mëmikë kamabi Egipto menu 'ikë unikama 'iakëxa.

22 Usakin 'akin anu 'ikë mekama marukinbi ka Josénën sacerdote kaman me a mëëkima 'apu faraónën atun piti trigo 'itsaira 'inánkëxa, 'inánkëxun ka a pikin numin 'ikinma atun me maruti sinánma 'ikën.

23 Usakin 'atankëxun ka Josénën anu 'ikë unikama kakëxa:

—Bëri kamina kamabi mín me 'imainun mikamaxribi 'apu faraónan 'iti 'ain, 'ën kana kamabi a maruxuan usa 'ain kamina ñu bëru ënë 'apáti 'ain,

24 'aínbi kamina faraón 'apákëxa tuaia bitankëxun mapai achúshi pisha 'inánti 'ain; 'inánkëbëa rabë 'imainun rabë pisha tikikë ax ka 'apánan mitsun bëchikëkama 'imainun kamabi axa mitsubë tsókë unikamabëtan piti 'ikën.

25 Kakëxun ka atun kakëxa:

—Míx kamina nubë upi 'ain usa 'ixun kamina numin bamati 'ikëbi nukama 'akian. Usa 'aish kananuna faraón tëmëraikin ñu mëëxuni nukama 'iti 'ain, kíax ka kanankëxa.

26 Usa 'ain ka Josénën amiribishi a tanti bana Egipto menu 'atëkëankëxa, a banax ka 'apu faraón mapai achúshi pisha 'inánti kikë 'iakëxa. Ènë bana ka bëribi anu 'ikën; 'aínbi ka sacerdote unikama atun me kupín kupíotima 'iakëxa, atun me uínsaranbi 'apu faraónan biana 'ikën.

Jacobnën ashikin aín bëchikë José anua ñuia maínti me ñuikin ka

27 Usa 'ain ka israel unikamax Egipto menu tsóti bëruakëxa. Anu bëruax ka Gosen kakë me anuax 'aisamaira 'inun 'uakamë 'ëökëxa.

28 Usa 'ain ka Jacob diecisiete baritia Egipto menu tsóakëxa, anuax ka ciento cuarenta 'imainun siete baritiañu 'iakëxa.

29 Usai anu 'ixun ka Jacobnën achúshi nëtën bëri kana kaniakëkë 'ain kana ñuti 'ain kixun sinánkëxa. Sinánkin ka José abë bananua unun kixun kamiakëxa:

—Asérabi 'ën mi kakësabiokin 'aisatankin kamina 'ën kisinu mín mëkën nanti 'ain 'imainun kana sinanatëkëntima okinmi 'anun mi kain. Uisa 'ixunbi kamina ñuia Egipto me ënu 'ë maintima 'ain.

30 Usa 'ain kamina 'ën aintsikama 'íasaribiti ñuia kamina Egipto me ënu maínti sinánkima anua 'ën chaitikama maínkë anuribi uanxun maínti 'ai kixun ka kakëxa.

Kakëxun ka Josénën —Asabika mín sinánkësa okin kana 'ati 'ain —kixun kakëxa.

31 —¡Sinanatëkëntima okin! kamina ashikin 'ë kati 'ain —kixun ka amiribishi aín papan kakëxa.

Ēsakian kakëxuan Josénën sinanatëkëntima okin kakëx, ka Jacob anua 'uxkë anuax aín tēpiti ami tētuti ñanati 'iakëxa.

48

Jacobnën upiókin sinánxunkin Josénën bëchikë Efraín 'imainun Manasés ka bana

¹ Usakian 'akë basirama 'aínbi ka Josénën aín papa Jacob 'insínkë ñuikania kuakëxa. Kuabiani ka José a isi kuankëxa, kuankin ka aín bëchikë rabë Manasés 'imainun Efraín uankëxa.

² Usai anu kuankë 'ain ka Jacob min bëchikë José ka mi isi ubaxa kixun ñuixunkankëxa, ñuixunkëxun kuati kushitisama tanibi anua uxxë anuax nirui tsórakëakëxa.

³ Usai 'ikín ka aín bëchikë José anu bëbakë kakëxa:

—Nukën 'Ibu Dios kushiira kushi axa tirí kakë ëma Canaán me anuax 'ëmi mërakin upiókin sinánxunkin,

⁴ ënë bana 'ë kakëxa: Ka kuat, 'ën kana mixmi 'aisamaira min bakë bëchikë 'imainun min rëbúnki kamaxribi amami amami ëma oi bukunun 'imiti 'ain. Usai 'ia 'ikë kana min rëbúnkikama ënë me 'inánti 'ain. Atunan ka ënë me xëñibua 'aínbi 'inuxun 'aia.

⁵ Bëri ka min bëchikë rabë Efraín 'imainun Manasés 'ëx Egipto me ënu mibë tsóti ukëmapan 'ainmi bëchia ax ka 'ësaribi 'iti 'ikën, ax ka 'ën bëchikë Rubén 'imainun Simeón usa 'iti 'ikën.

⁶ Usa 'ain ka min bëchikë Efraín 'imainun Manasésnën 'anáka 'iti akama aribi aín xukën apanëa kasuania 'ain me biti 'ikën.

⁷ 'En kana ësokín mi káin, 'ëx Padán-aram anu kuantëkënkëbë ka Canaán kakë me anuaxa ka min tita Raquel ñuakëxa, ax ka Efrata kakë me urama 'iakëxa, Efrata ëma anun kuantí bai 'ipitiu kana maíankën, ax ka Belén kakë ëma bëri 'ikën.

⁸ Ēsakín kakinbi ka Jacobnën Josénën bëchikë rabë isakëxa, iskin ka ñukákin kakëxa:

—Ënëx kara, ¿uikama 'ik?

⁹ —Ënëx ka 'ën bëchikë rabë Nukën 'Ibu Diosan Egipto me ënuxun 'ë 'inánkë 'ikë —kixun ka Josénën kakëxa.

Ēsakian kakëxun ka aín papan kakëxa:

—'Ë 'urama kamina min bëchikë bëti 'ain, 'ën kana Dios an 'ë sinánxuan usaribi okin upiókin sinánxunti 'ain.

¹⁰ Usa 'ain ka Jacobnën kaniakëkin upiókin isama 'ikën. Usakian upiókin iskëbëtanma ka Josénën aín bëchikë rabë a 'urama okëxa, 'urama oia ka Jacobnën 'ikúkin bikin bëtsuku kakin aín kisinu tsónpakëxa.

¹¹ Usakín 'atankëxun ka José katëkëankëxa:

—'En kana amiribishi mi istëkënti sinánkëma 'ain sinaniamabi ka Diosanbi 'ën min bëchikë këñunbi mi istëkënun 'ë 'imiäxa.

¹² Ēsakian 'aia ka Josénën aín bëchikë rabë aín papan kisinua tsókë a bitsi rantinpuruni aín bëmánanën me tikaí tsóbuakëxa.

¹³ Usai 'itankëxun ka mëinkin aín bëchikë Efraín aín mëkën mëkeu bianan, Manasés aribi mëmiu biakëxa, bitankëxun ka aín papa rapasu urama buánkëxa. Usakian 'akëx ka Efraín aín xuta Jacob mëkeu nïmainun Manasés axribi a mëmiu niakëxa.

¹⁴ 'Aínbi ka Jacobnën ami mëshpakín aín mëkën rabë mëkeu 'ikë a Efraínën maxkánu nankin upiókin sinánxunkin axa 'anáka 'aínbi, nankinshi ka Manasésnën maxkánuribi aín mëkën mëmiu axa aín apan aín nankëxa.

15 Usa 'ain ka ain bëchikë José a ësokin upíokin sinánxunkin kakëxa: “Nukën 'Ibu Dios an kakësabi okían 'ën xuta Abraham 'imainun 'ën papa Isaacnën Dios an ka a nètëan 'ën titan tuaia 'ë bëruán 'ixun bërbí uinu karana kuani anuabi 'ë bëruáia,

16 usa 'ixun ka Dios an uisai kara 'iti 'ikëbi an 'ë bëruánkë anribi ënë tuákamaribi bëruánti 'ikën. Usa 'ain ka ënë tuákama kupín 'ën anë sinanan 'ën xuta Abraham 'imainun Isaac aín anë sinánti 'ikën. Usa 'ain ka atux 'aisamaira bakë bëchipati 'uakamë 'ëoanan kamabi menu kuani aín ëmaitsi ëmaitsi 'ai tsókanti 'ikën.”

17 Usakian aín papan 'akë Josénën iskëxbi ka 'atimakian aín mëkën mëkeu Efraínën maxkánú nankë 'iakëxa, usakian 'akëbi ka aín papan mëkën Efraínën maxkánua bikin Manasésnën maxkánú nankëxa,

18 usakin 'akin ka ësokin kakëxa:

—jUsakin 'axuma ka 'a papan! Ènëx ka aín apan 'ikën. Usa 'ain kamina min mëkën mëkeu 'ikë aín maxkánú nanti 'ain.

19 'Aínbi ka usakin 'aisama tankin aín papan kakëxa:

—jKana 'unanin 'ën bakën, 'ën 'unánxun kana 'ain! Axribi ka achúshi ëma cháira 'ianan raírikama 'ikësamaira 'inuxun 'aia. 'Aínbi ka aín xukën 'anáka ënëxira 'itsaira 'itanun 'uakamë 'ëoi ëma itsiribi ëma itsiribi 'ítanun uínbi kanantisamaira kushiira 'inuxun 'aia.

20 A nètënbí ka Jacobnën ësokin kakín upíokin sinánxuankëxa:

—Israelkaman ka mitsun anë upíokin sinánxunkin bëtsi kati 'ikën, Nukën 'Ibu Diosan ka Efraín 'imainun Manasés 'asaribiokin mi 'ati 'ikën, ësokin 'akin ka Jacobnën Efraín aín apansa 'imianan Manasés aín 'anáka 'imiakëxa.

21 Usakin katankëx sënënkín ka José kakëxa:

—Ka kuat, 'ëx kana ñuti 'urama 'ain; usa 'aínbi ka Nukën 'Ibu Dios ax mitsubë 'ixun ka amiribishi min chaitiokëkama anu tsóa me anubi mi buántëkënti 'ikën.

22 Usa 'ain kana min xukënkama 'inánkësamaira okin mi 'inan: Siquem kakë me a mi 'inánti 'ain, ax ka abë 'akanantankëxun Amorreo unikama 'ën bikuan 'ikën.

49

Ashikian Jacobnën aín bakë bëchikëkama ká bana

1 Usa 'ain ka Jacobnën kamabi aín bëchikëkama anua unun kixun kamiakëxa: “Kamikëxa anu rikuatsinkë ka 'ë 'urama kamina ukanti 'ain kixun kakëxa, bëri kana usaími 'ëx ñukëbë 'ikanti bana mitsu ñuixunti 'ain:

2 'Èn bëbu bakë bëchikëkama ësokin mitsu kamainun kuati kamina 'ë urama ukanti 'ain,

'ën mitsu kamainun ka kuakan, 'ëx kana mitsun papa Jacob 'ikëbia Nukën 'Ibu Diosan Israel kakínribi anëa 'ain.

3 Rubén, mix kamina 'ën bakë bëchikë apan 'ain, usa 'aish kamina a irapain 'ëx kushi 'ixun bëchia 'ain, mix kamina kushi 'ianan raíri kamasamaira 'inuxun 'ain.

4 'Aínbi kamina mix 'ën rëkuën bakë bëchikë 'itima 'ain, mix kamina achúshi baka shërë uínbi bëaraisama usaribi 'ain: mix kamina anu 'ëx 'uxtinu 'ë

'itimaoi an 'ë ñu mëëxunkë 'ën xanubë 'iakën.

5 Simeón 'imainun Leví mix kamina xukën rabëbi 'ain;

usa 'ixun kamina min manë xëtökën 'akin anun bënëkinshi uni këñuakën.

6 Uinsaranbi kana anumi mitsux timëkë anu 'ëx 'isamatanin.

Usa 'ixun kamina min chirabakë 'atima okankë anun nishkiani kuanxun unikama 'akën,

usakin 'anan kamina vaca,
aín bënë aín ipukunu 'ikë aín punu tēakēsaribi okin 'akën.

⁷ Usa 'ain kamina mitsux nishi 'atimaira sinánñubu 'ain!

Usa 'aish kamina mitsux ñuina raëkëma 'ikēsaribiti sinani nishin.

Usa 'ain kana 'ën mi rabë aserabi bëtsi bëtsi menu kuanimi Israel ëmakanuax 'urai

mi amanu amanu kuanun 'imiti 'ain.

⁸ Judá min xukën apankama 'imainun 'anáka kamanribi ka mi rabinuxun 'aia.

Usakin mi rabi ka min xukënkamax mi bëmánon niračkëti ñanati tētúbuti 'ikën, kamina axa mimi nishkë unikama abë 'akanankin mi kupitanuma 'anuxun 'ain.

⁹ Judá mix kamina 'ën bakë bëchikë 'ain.

Usa 'aish kamina achúshi 'inuánën tuá bërí kanikëñean 'ain piti ñuina bixun bënëkinshi tētúbuxun pitankëx menu rakábukë usaribi 'ain,

usai 'i kamina 'inuán aín titaxa 'ikēsaribiti 'iti 'ain

¿Uin kara usaími 'ia mi ubiotti kuëenti 'ik?

¹⁰ Uínbi ka aín kushi Judá bikuantima 'ikën,

'imainun ka aín manë tsati 'apun tuinkë 'ikëa tuinkë a bikuantima 'ikën, a manë tsatin 'ibuka unuxun 'aia

usa 'ain ka kamabi menu 'ikë unikaman ax kikēsabiokin 'anuxun 'aia.

¹¹ An ka uvas 'apákë kamami bërí kanikë aín burro tēkërë kati 'ikën,

'anan ka aín chupa kamabi uvas baka

vino 'akë anun chukati 'ikën.

¹² Aín bërux ka uvas baka vino 'akë aín chëxësamaira 'ikën;

'imainun ka aín xëtakamaxribi vaca xuma uxubëtan sënëmaira uxuira uxu 'ikën.

¹³ Zabolónën rëbúnkin kamax ka parúmpapa kuëbí tsónuxun 'aia,

anua 'aisamaira manë nunti këñuruti butun a urama kamina 'inuxun 'ain.

Usa 'ain ka min me anua Sidón kakë ëma anu sënëñbi 'unántiokë 'iti 'ikën.

¹⁴ Isacar mix kamina an ñu papikë ñuinanëxa anuxun

pimiti aín xubunu tantikësa 'inuxun 'ain.

¹⁵ Uínsaran kara a me upí isanan, anu tantitisa 'ikë isia,

anuax ka aín kaxunu ñu purunux katúbuti 'ikën,

usai 'ikin ka kana 'aima kima tēmëramikin ñu mëëmikë 'iti 'ain.

¹⁶ Dannën rëbúnkinën ka aín aintsí 'ibukaman 'apu 'ixun 'akinti 'ikën, ax ka achúshi

uni Jacobnën rëbúnkisa 'iti 'ikën.

¹⁷ Dannën rëbúnkinëx ka achúshi runu bai rapasu tsókësa 'iti 'ikën,

usa 'ain ka aín taë tsiputunua aín caballo natëxkëbë anu 'ikë uni pakëti 'ikën, ësaribi okin kamina axa mitsumi nishkë unikaman 'akëxunbi mikaman 'amítima 'ain,

kixun ka Jacobnën aín bakë bëchikëkama kakëxa.

¹⁸ ⁱNukën 'Ibu minmi 'ë iëmiti kana kuëenin! ësokin ka Nukën 'Ibu Dios ñukákin Jacobnën kakëxa.

¹⁹ Gad min rëbúnkikamaribi ka suntárunën abë 'akanankin 'anuxun 'aia.

'Aínbi ka ainra abámikin 'anuxun 'aia.

²⁰ Aser min piti ñukama ax ka nëshirabu 'iti 'ikën, usa 'ain ka min piti ñu axribi 'apukaman písa upíbu 'iti 'ikën.

²¹ Neftalí, ax ka achúshi chaxu uínbi ubíokëma nikë, aín tuakëxa upíra 'ikë usaribi 'iti 'ikën.

22 José min rëbúnki kamaxribi ka achúshi i baka kuébi nikë,
axa 'itsaira 'inun bimikësa usaribi 'ianan, pëñanakëkin anun xubu bëarakë me
mapabuinkë usarabi 'iti 'ikën.

Usaribiti ka min rëbúnki kamax mekama tsitsirui bukunuxun 'aia.

23 Usa 'ikë ka axa pian 'akanankë unikaman istisama tankin timakin,
aín pia ami pukin ënkinma ubionuxun 'aia;

24 'aínbi ka Josénën rëbúnki kaman aín pëñan kushi uni 'ixun ainra
an 'akatsixixun 'akëxunbi aín pëñan bërëkinma 'ati 'ikën;

usa 'ain kana mi asabika kixun kain. 'Ën 'Ibu Dios a 'ën rabikë kushiira kushi,
jAn ka an ñuina bërúankë unisa 'ixun Israel unibu bërúanti 'ikë!,

25 jasábi ka Nukën 'Ibu Dios a 'ën rabikë, an ka mi 'akinuxun 'aia;
Nukën 'Ibu Dios kamabi kushiñuira an ka mi upiokin 'akinti 'ikën!

jNaikamë 'ëo manámixunbi ka 'uí 'ibútanun mi upiokin sinánxunti 'ikën!

jAn ka parúmpapa 'ukëmëu 'ikë me anuaxbia 'umpax utanun mi upiokin
sinánxunti 'ikën!

jAn ka min ñuinakama tuaia 'anan xanu bakënti aribi upiokin sinánxunti 'ikën!

26 Min papan ka upiokin mi sinánxunkin

aín papan 'asaribiokin mi upiokin sinánxuanxa.

Ax ka bashikama këñúkëbëbi këñutima 'ikën,

upiokin sinánxunkë ax ka Josénën maxkánubi 'iti 'ikën,

akana aín xukënkama 'akima 'ën káisan.

27 Benjamín, min rëbúnki kamaxribi ka tsira 'inu,

nékënéan pëkarakuantsinkëma 'ain ishi aín piti ninua ñuina bixun,

pítankëxun bari xupibukëbëtan aín tëxëké a 'ain raíribëtan pikësa usa 'iti 'ain.

Usaribi okin kamina axa mimi nishkin këñukatsixixun 'akëxunbi minra axa
mimi nishkë unikama 'ati 'ain."

28 Ënëkamax ka mapai rabë 'imainun rabë ñaká Jacobnën bakë bëchikëkama
'iakëxa, usa 'ikë ka aín papan achúshi achúshi upiokin sinánxunkin kakëxa.

Jacob ñua ñuikë bana

29 Achúshi nëtën ka Jacobnën aín bakë bëchikëkama ësokin kakëxa: "Ënuax
'itsama nëtë 'ikëbë kana ñuti 'ain. Usa 'ain kamina 'ë ñuia ënu mainkima anua
'ën chaitiokëkama maían kiní anubi 'ë maínti 'ain, ax ka Efrón kakë hitita uni
aín me 'ikën,

30 usa 'aish ka Canaán me anu 'ikën; ax ka Macpelá kakë me anu 'ikë kiní
'ikën, ax ka Mamré bëmánau 'ikëa Abrahamnën Efrónnën me këñunbi anu aín
aíntsikama ñuia maínti marua 'iakëxa.

31 Anu ka aín bëchikë kaman Abraham 'imainun aín xanu Sara maíankëxa,
'imainun ka Isaacëñun aín xanu Rebeca aribi maíankëxa, maínña 'aínbi kana
'ënribi anu 'ën xanu Lía maíankën.

32 Anu 'ikë me 'imainun kiní ax ka "ën xutan hitita unikamanua marua
'ikën."

33 Ësokin pain aín banakamaira kama aín bakë bëchikë ñuixunkin
sënéontankëx rakabutëkëñibi ka Jacob aín bana ñomëtishi ñuakëxa.

50

1 Usaia 'ain bana ñomëti nëtëti ñuia ka Josénën aín papa 'ikúkin bikin bëtsuku
kakëxa.

2 'Atankëxun ka Josénën an uni 'insínia ronkë rukuturukama aín papa
Jacobnën nami anëtima kupían ron upiokin 'anun kakëxa, usakian kakëxun ka
rontankëxun upiokin chupan rabunxun nankëxa.

³ Usakin 'akin ka cuarenta nētē 'imikin anun anētima ron 'akēxa a nētē kamax ka anun usokin 'ati 'iakēxa.

Usakin 'akē 'ain ka egipcio unikamax 'itsaira masá nuitukin setenta nētē 'imi 'itsaira rarumakēxa,

⁴ usai ati nētēkaman aín papa sinani nitēxētankēxun ka Josénēn 'apu faraón aín xubunu 'ikē aín kushi kamabē pain banakēxa, banakin ka ësokin kakēxa:

—Mitsux upí sinanñu 'ixun 'ē 'akinsa tankin karamina 'apu faraón ësokin 'ē kaxuni kuantí 'ain.

⁵ 'En papan ka ñutisamapan rakáxun, ësokin 'ē kaxa sinántékentima okin anu ñuia maintia anbi 'á Canaán kakē me anubi mainun kixun 'ē kaxa, usa 'ain kana 'enbi anu maintia 'a me anu mainikuanti 'ain, usa 'ain kana 'en mi ñukatín 'ē karamina 'en papa maíntanun 'ē xutínti 'ain, maínbetsini kana utékenti 'ain.

⁶ Kixuan kamikēxun ka faraónēn kakēxa:

—Mín papa kamina usakin anua mi kakē usakinbi maini kuantí 'ain.

⁷ Usa 'ain ka José aín papa maini kuankēbē, kamabi aín kushibu axa 'apu faraónēn xubunu 'ikē 'imainun Egipto menu an ñu mēékēkamaribi kuankēxa,

⁸ kuankēbē ka Jacobnēn aínsi 'ibukama 'imainun Josénēn xukéantukamaribi atubē kuankēxa. Kuankin ka Gosen kakē me anu uniakē xukama 'imainun atun ñuina kamaishi ēbiankēxa.

⁹ 'Imainun ka uní aín carreta caballonēan nirinbiankin uankē anúnribi José kuania buani 'itsaira uní rikiankēxa, usa 'aish ka 'aisamaira uní aín caballonēn tsótax kuankankēxa.

¹⁰ Usakiani kuank ka anua Goren-ha-atad, 'ikē Jordán baka kuainakēkē anu bēbaxun 'aisamaira uní timēkamē 'ëokē ax masánuituti ini rarumakēxa. 'Imainun ka José mapai achúshi 'imainun rabē nētē anuax 'itsaira iankēxa.

¹¹ Usai 'iaka anu tsókē cananeo unibunēn 'aisamaira timēkamē 'ëokē isakēxa, isí ka kikanakēxa: egipcio unibu ka uní ñukē mainux timēkamē 'ëoxa kíax kikanakēxa. Usai anuax 'ikē ka Abel-misraim kakin anēakēxa, ax ka Jordán baka amiaxa bari urukē au 'iakēxa.

¹² Usa 'ain ka Jacobnēn bēchikē kaman aín papan ñutisama 'ixun kakēsabiokin kamabi 'akēxa,

¹³ usakin 'atankēxun ka Canaán kakē me anua 'ikē Macpelá kakē me anua 'ikē kini, Abrahamnēn Efrón kakē uní hitita ainan 'ikēbi anu aín aínsikama ñuia maínti marua anu maíankēxa. A me 'imainun a kinix ka Mamré kakē me amiaxa bari urukē au 'iakēxa.

¹⁴ Usokin aín papa maíntankēx ka, José amiribishi Egiptonu aín xukēnkama 'imainun abēa kuankē unikamabē kuantēkēankēxa.

Ashitia José a nētēn usai 'ia ñuikē bana

¹⁵ Aín papa Jacob ñukē 'ain ka Josénēn xukēnkaman ësokin sinánkēxa: Bēri sapika Josénēn nun painu 'atimo a sinánkin nuribi 'atima oti 'ikēn.

¹⁶ Èsokin sinánkin ka aín xukéantun kamiakēxa: Nun papa ñutisama 'ixun ka nu kakēxa,

¹⁷ ësokin mi kanun: Mín xukēnkama kamina an mi 'atima oi 'ucha 'ikēbi uisabi otima 'ain. Usa 'ain kamina nun mi 'atimo a sinánkin nuribi 'atima otima 'ain, nukamax kananuna nun papa Dios aín unikama 'ain. Èsakian a kamikē unikaman kakēxun kuati ka José iankēxa.

¹⁸ Usai 'ian ka aín xukēn 'ibukama ami bēbai aín bémáno nirakēti rantipuruní aín bémánanēn me tikai tsóbukin kakēxa:

—Ènu kananuna nukamax uan. Nukamax kananuna mín ñu mēmikē uní 'iti 'ain.

¹⁹ 'Aínbi ka Josénēn atu kakēxa:

—Kamina rakuënkantima 'ain. 'Ëx kana Diosma 'ain.

²⁰ Mikaman kamina 'ë 'atima oti sinánkën, usakin mitsun 'aiabi ka Nukën 'Ibu Diosan 'atima okin 'akë a upíokin bërínu iskë ñukama ënë mëníoxa: usa 'ain kana 'ën 'itsaira uni bamati 'ikëbi 'akian.

²¹ Usa 'ain kamina mitsux rakuétima 'ain. 'Ën kana mikama 'imainun mitsun bëchikëkamaribi aín pítí ñu 'inánti 'ain. Ësokin kakín ka Josénën aín xukënkama upíokin sinánmiakëxa.

José ñua ñuikë bana

²² Usakin kamabi ñu pain 'atankëx ka José aín papan aintsí 'ibukamabë Egipto menubi tsóakëxa. Anu ka José ciento diez baritia 'imi tsóakëxa,

²³ usai anu tsóxun ka Efraínën bëchikënëan bëchikë aín xutakama isakëxa. Isanan ka Manasésnën rëkuën bëchikë Maquir kakë aín xutan bëchikëkamaribi 'itsaira 'ikë isakëxa.

²⁴ Achúshi nètën ka Josénën aín xukënkama kakëxa: 'Ëx anun ñuti nètë ka 'urama 'ikën, usa 'ain ka Nukën 'Ibu Diosan mitsu 'akinti 'ikën, usa 'ixun ka ënë nètënuua anbi mitsu chikinbiakin a 'inánuxuan Abraham kanan Isaac 'imainun Jacob ka me anubi mitsu buánti 'ikën.

²⁵ Ësakin kakín ka José aín xukën kaman a sinanatëkëntima okin atun kanun kakëxa: Asérabi ka Nukën 'Ibu Diosan mitsu 'akinti 'ikën. Usa 'ain kamina mitsun 'ëx ñuia ënu maínkinma ënuua 'ë buánti 'ain.

²⁶ Usai pain 'itankëx ka José Egipto menuax ciento diez baritiañu 'aish ñuakëxa, ñuia ka aín nami anun uni ñuia 'ati ro anun 'atankëxun upíokin sabananën rabunxun anu uni bamaia maínti 'akë cajun achúshinu 'aruakëxa, 'aruxun anu maintia mëníokë anu maíankëxa, ësokin ka José ñukë 'akankëxa ashi.

MATEONĒAN 'A UPÍ BANA

I. USAI CA JESUS XUX 'IACĒXA QUIXUN ŅUIA BANA (1-2)

*Jesusan 'unánpapan rara 'iá
(Lc 3.23-38)*

¹ Jesucristo ax Davitan rēbúnqui 'aish ca Abrahamnēn rēbúnquiribi 'iacēxa. Jesucristonēn raracama ca ēnē unicama 'iacēxa:

² Abraham ax ca Isaacnēn papa 'iacēxa. Isaac ax ca Jacobnēn papa 'iacēxa. Jacob ax ca Judá 'imainun aín xucéantun papa 'iacēxa.

³ Judá ax ca Fares 'imainun Zara aín papa 'iacēxa, Tamar atun tita 'imainun. Fares ax ca Esromnēn papa 'iacēxa. Esrom ax ca Aramnēn papa 'iacēxa.

⁴ Aram ax ca Aminadabnēn papa 'iacēxa. Aminadab ax ca Naasonēn papa 'iacēxa. Naasón ax ca Salmonēn papa 'iacēxa.

⁵ Salmón ax ca Booznēn papa 'iacēxa, Rahab aín tita 'imainun. Booz ax ca Obednēn papa 'iacēxa, Rut aín tita 'imainun. Obed ax ca Isaínēn papa 'iacēxa.

⁶ Isaí ax ca David, axa 'apu 'icē, aín papa 'iacēxa. David ax ca Salomonēn papa 'iacēxa, aín titax ca Uriásnēan casunan xanu 'iacēxa.

⁷ Salomón ax ca Roboamnēn papa 'iacēxa. Roboam ax ca Abíasnēn papa 'iacēxa. Abías ax ca Asan papa 'iacēxa.

⁸ Asa ax ca Josafatnēn papa 'iacēxa. Josafat ax ca Joramnēn papa 'iacēxa. Joram ax ca Uzíasnēn papa 'iacēxa.

⁹ Uzías ax ca Jotamnēn papa 'iacēxa. Jotam ax ca Acaznēn papa 'iacēxa. Acaz ax ca Ezequíasnēn papa 'iacēxa.

¹⁰ Ezequías ax ca Manasésnēn papa 'iacēxa. Manasés ax ca Amonēn papa 'iacēxa. Amón ax ca Josíasnēn papa 'iacēxa.

¹¹ Babilonia cacē nētēnu judíos unicama bētsi non buánti 'urama 'ain ca Josíasnēn Jeconías 'imainun aín xucécama bēchiacēxa.

¹² Babilonia nētēnuxun ca Jeconíasnēn Salatiel bēchiacēxa. Salatiel ax ca Zorobabelnēn papa 'iacēxa.

¹³ Zorobabel ax ca Abiudnēn papa 'iacēxa. Abiud ax ca Eliaquimnēn papa 'iacēxa. Eliaquim ax ca Azornēn papa 'iacēxa.

¹⁴ Azor ax ca Sadocnēn papa 'iacēxa. Sadoc ax ca Aquimnēn papa 'iacēxa. Aquim ax ca Eliudnēn papa 'iacēxa.

¹⁵ Eliud ax ca Eleazarnēn papa 'iacēxa. Eleazar ax ca Matanēn papa 'iacēxa. Matán ax ca Jacobnēn papa 'iacēxa.

¹⁶ Jacob ax ca Josénēn papa 'iacēxa. José ax ca María an Jesús, Cristo cacē, a tuua, aín bēnē 'iacēxa.

¹⁷ Abraham ax ca judíos unbunēn rara 'iacēxa. An bēhicēxun aín bēhicēnēn canitancēxun bēchipacēxun aín bēhicēnēnribi canitancēxun bēchipacēx anuax cuanx Davidnu sēnēn ca Davitan chaitiocēcama catorce 'iacēxa. David an bēhicēxun aín bēhicēnēn canitancēxun bēchipacēxun aín bēhicēnēnribi canitancēxun bēchipacēx anuax cuanx anun Babilonia cacē nētēnu judíos unicama buan nētē anúan Jeconías bacēan, a nētē sēnēn ca Jeconíasnēn chaitiocēcama catorce 'iacēxa. Jeconías an bēchipacēxun aín bēhicēnēn canitancēxun bēchipacēxun aín bēhicēnēnribi canitancēxun

bëchipacëx anuax cuanx anúan Cristo bacëncë nêtë sënën ca aín chaitiocëcama catorce 'iacëxa.

Jesucristo bacëan
(Lc 2.1-7)

¹⁸ Ënë menua Jesucristo uti ca ësai 'iacëxa: María ax ca Josénën binuxun 'unánti ocë xanu 'iacëxa. Josébë biranancëma pan 'aish ca Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan sinanënshi 'imicëx tuñu 'iacëxa.

¹⁹ José ax ca upí uni 'iacëxa. Usa 'ixun ca unínma chanioia quixun unin 'unánunma María ënti sináncëxa.

²⁰ Usoquin sinántancëx 'uxun ca Josénën namáquin Nucën 'Ibu Diosan xucë aín ángel achúshi isacëxa. Iscëxun ca cacëxa:

—José, Davitan rëbúnqui, cana mi cain. Maríanën tuá ax ca Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan 'imicëxëshia 'icë 'icën. Usa 'ain camina timaquinma min xanu 'inun María biti 'ain.

²¹ Ax ca tuá achúshi bacënti 'icën. Bacënia camina min a tuá Jesús caquin anëti 'ain. Ainshi ca uni aín 'ucha tërénquin Nucën Papa Diosan iscëxa upí 'inun iëmiti 'icën. Usa 'ain camina a tuá Jesús caquin anëti 'ain.

²² An Nucën Papa Dios quicë bana uni ñuixuncë unían cuënëosabi oquin ca ángelnën José usaquin cacëxa. A bana ca ësai quia:

²³ Xanu achúshi unibë 'icëma pain 'aish ca tuñu 'itancëx bacënti 'icën. Aín tuá ax ca Emanuel caquin anëcë 'iti 'icën.

Emanuel quicë ax ca “Nucën Papa Dios ca nubë 'icë” qui quicë 'icën.

²⁴ Usa 'ain ca namámiqian Nucën 'Ibu Diosan ángelnën cacësabi oquin Josénën María aín xanu 'inun biacëxa.

²⁵ Biaxbi ca abë 'iáma pan 'icën, aín rëcuën tuá bac'ëncë cuni ca Josénën aín xanu 'inun María biacëxa. A bac'ëncë tuá a ca Josénën Jesús caquin anëacëxa.

2

An ñu 'unáncë unicaman Jesús rabia

¹ Herodes axa Judea cacë menu 'icë unicaman 'apu 'aish Jerusalénu 'ain ca a menu 'icë ëma, Belén cacë, anuax Jesús bacëancëxa. Belénuaxa Jesús bacëan ca aucüaxa bari urucë anuax an ñu 'unáncë unicama, Belén 'urama 'icë Jerusalén ëmanu cuancëxa.

² Cuaní bëbaquin ca ñucácëxa:

—¿Uinu cara axa judíos unibunën 'apu 'inun bërí bacëncë a 'ic? Aucüaxa bari urucë anuxun cananuna anun a 'unánti 'ispa isbëtsian. A isbëtsini cananuna 'unánbëtsini a rabi ain.

³ Usaía quia a bana cuati ca Herodes 'imainun Jerusalénu 'icë unicama masá nuituti, uisa cara ënë ñu 'iti 'icë quiax sináncasmacëxa.

⁴ Sináncasmaquin ca Herodesnën camabi judíos sacerdotenën cushicama 'imainun an Moisésnën cuënëo bana judíos unicama 'unánmicë unicamaribi camicëx ricuatsianxa timëtia ñucácëxa, uinuax caraisa Cristo axa utia judíos unibunën caíncë, ax bacënti 'icë quixun.

⁵ Ñucácëxun ca cacëxa:

—Belén cacë ëma, Judea menu 'icë, anuax ca bacënti 'icën. An Nucën Papa Dios quicë bana uni ñuixuncë unin ca Belén ñuiquin ësokuin cuënëocëxa:

⁶ Belén, Judá menu 'icë ëma, anu 'icë uni achúshi ax 'apu 'ixun ca 'ën unibu, Israelnën rëbúnquicama, a bërúanquin 'aquinuxun 'aia. Usa 'ain ca Belén ax bëtsi ëmacamasama 'icën.

⁷ Quia cuatancëxun ca Herodesnën an ñu mëëxuncë unicama —uni itsin isnunma camina unëxun an ñu 'unáncë unicama 'ë bëxúnti 'ai —quixun cacëxa. Usoquian camicëx ucë ca ñucácëxa, añu nëtën caraisa 'ispa isaxa quixun.

⁸ Usoquin ñucátancëxun ca Herodesnën an ñu 'unáncë unicama Belénu cuanun xuacëxa. Xuquin ca ësaquin cacëxa:

—Anu cuanxun uinu cara a tuá 'icë quixun istancëxun camina 'ënribi a rabi cuanun 'ë cai uti 'ai —quixun.

⁹ Usoquian Herodesnën cacëx ca a tuá bari cuancëxa. Cuancëbë ca aucüaxa bari urucë anuxun atun iscë 'ispa ax anúan a unicamax cuanti anúnbi cuancëxa. Cuanx ca anu a tuá 'icë a manámibi a 'ispa niracëacëxa.

¹⁰ A isi cuëenquiani ca anúan a 'ispa cuancë anúnbi an ñu 'unáncë unicama cuancëxa.

¹¹ Cuanx a manámia 'ispa niracëcë xubu anu atsínxun ca anua a tuá Jesús aín tita Mariábë 'icë mëracëxa. Mërai rantin puruni tsóbuquin ca Jesús rabiácëxa. Rabiquin ca atun bunánti bacáxun anua buáncë curi 'imainun tsëpasa ñu 'aíshbi nëncëx sanuira a 'imainun i baca sanuira acama 'ináncëxa.

¹² Usoquian 'ináncë ca namámiquin Nucën Papa Diosan anua Herodes 'icë anun cuanxma 'inun cacëx bai itsin cuantancëx aín nëtënu bëbacëxa.

Josénën aín titacëñun Jesús Egíptonu buan

¹³ An ñu 'unáncë unicamaxa aín menu cuantëcëan ca Nucën 'Ibu Diosan ángelnën José namámiquin cacëxa:

—Herodesnën ca a tuá 'aminuxun bariminuxun 'aia. Usa 'ain camina niruquianquin aín titacëñun a tuá bibiani Egípto menu cuanti 'ain. Cuanxancëx camina 'ën mi cacëxmi utëcënun anu 'iti 'ain.

¹⁴ Usoquian ángelnën cacëx niruquin aín titacëñun a tuá bibiani ca José imë Egípto menu cuancëxa.

¹⁵ Anu ca Herodes pan bamatamainun 'iacëxa. Nucën 'Ibu Diosan 'am-icëxuan aín unin cuëñëosabi oi ca Egípto menu 'iacëxa. A banax ca ëesai quia: “Egíptonua cana 'ën Bëchicë bëan”.

Tuácama rënun quixun Herodesnën ca

¹⁶ Usa 'ain ca —an ñu 'unáncë unicaman ca 'ë paránxa —quiax Herodes 'aisamairai nishacëxa. Nishquin ca an ñu 'unáncë unin ñuicë bana sinánquin Jesús isa rabë baritia aín bacëncë 'icë quixun sináncëxa. Sinánxun ca aín uni xuacëxa, camabi Belénu 'icë rabë baritiañu bëbu tuácama 'anan rabë bari-tiañuma bëbu tuácamaribi 'abianxun a 'urama 'icë ëmacamanuaribi bariquin cëñunun quixun.

¹⁷ Usaquin 'acëbë ca Jeremíasnën cuëñëo bana quíásabi oi 'iacëxa. A banax ca ëesai quia:

¹⁸ Ramá cacë ëmanuxun ca rarumatía inia cuacanxa. Ax ca Jacob 'imainun aín xanu Raquelñën rëbúnqui a xanucamaxa aín tuacën rabanan incë 'iaxa. Aín tuá 'aíma cupí a sinani upí 'iisama tani ca uínbi nëtëmisamai ianxa.

¹⁹ Usa 'ain ca Herodes bama 'ain Egíptonuxun namáquin Josénën Nucën 'Ibu Diosan ángel achúshi isacëxa.

²⁰ Iscëxun ca amiribishi cacëxa:

—Niruquiani ca aín titacëñun a tuá bibiani amiribishi Israel nëtënu cuantëcëntan. An a tuá 'aisa tancë unicama ca bamaxa. Usa 'ain camina cuantëcënti 'ain.

²¹ Usaquian ángelnën cacëx ca José aín titacëñun a tuá bibiani Israel nëtënu cuantëcëancëxa.

²² Usa 'ain ca José cuantëcënti 'aishbi —Herodes axa bama 'ain ca aín bëchicë Arquelao, ax Judea menu 'apu 'icë —quixun ñuia cuax anu cuantëcënti racuëacëxa. Racuëti ca namáquin istancëx Judea me anu Arquelao 'icë anu cuaníma Galilea menu cuancëxa, aín namácësabi oi.

²³ Galilea menu bëbatancëx ca Nazaret ëmanu tsoti cuancëxa, usai 'itioquian an Nucën Papa Dios quicë bana uni ñuixuncë unicaman ñuiasabi oi. A banax ca ësai quia, Jesús ca Nazaretnu 'icë uni 'icë quixun ca unin caia.

II. GALILEA MENUXUAN JESUSAN BANA ÑUIXUAN (3-20)

3

*Juanën anu uni 'icëma menuxun unicama bana ñuixuan
(Mr 1.1-8; Lc 3.1-9, 15-17; Jn 1.19-28)*

¹ Jesús Nazaretnu 'ain ca Juan, an unicama nashimicë, ax Judea nëtënu 'aish anu uni 'icëma menu 'iacëxa. Anuxun ca an bana ñuia cuati cuania unicama bana ñuixuancëxa.

² Bana ñuixunquin ca cacëxa:

—Anun Nucën Papa Diosan abë upí 'inun mitsu ainan 'imiti nëtë ca 'urama 'icën. Usa 'ain ca Nucën Papa Diosmi sináncë 'aishmabi sinanati ami sinan.

³ Juan ax ca a Isaíasnën Nucën Papa Diosan sinánmicëxun ñuiá a 'icën. Èsai ca a bana quia:

Anu uni 'icëma menuxun munuma bana ñui ca a unix ësai quia: Nucën 'Ibu ca aia, camina axa anun uti bai mëñoquin racanati 'ain.

⁴ Juan ax ca camello rani 'acë chupa pañuanan ñuina xacá 'acë anun tsitëcërequicë 'iacëxa. Aín piti ca curuchinti 'imainun buna rëpa 'iacëxa.

⁵ Usa 'ain ca Jerusalënu 'icë unicama Juanu riquiáncëxa. Judea menu 'icë unicama 'imainun baca, Jordán cacë, a 'urama 'icë mecama anuaxribi ca 'aisamaira uni Juanën bana ñuixunia cuati cuancëxa.

⁶ Cuanxúan atun 'uchacama chiquinatia ca Juanën Jordán bacanuxun nashimiacëxa.

⁷ Juanën bana ñuixunia cuati 'itsa uni ricuatsinmainun ca 'itsa fariseo uni 'imainun 'itsa saduceo uniribi an nashiminun quiax anu uacëxa. Aia isquin ca Juanën cacëxa:

—Mitsux 'atima 'ixun uni paráncë 'aish camina mitsux rara 'iásaribiti runu, an uni picë, asa 'ain. ¿Usa 'icë cara anúan Nucën Papa Diosan 'aisama unicama atumi nishquin masóti nëtën masócé 'itin rabananmi sinananun quixun uin mitsu cax?

⁸ Unían mitsux camina asérabi sinanacë 'ai quixun 'unánun camina ñu 'aisama 'ati ënquin upí 'ñuishi 'ati 'ain.

⁹ —Nux Abrahamnën rëbúnqui 'aish cananuna Nucën Papa Diosan iscëx upí 'ai —quixun sinánxunma ca 'acan. Asérabi cana mitsu cain, 'aisa tanquin ca Nucën Papa Diosan ënë maxáxbi bëtsi oquin Abrahamnën rëbúnqui 'imiti 'icën.

¹⁰ Ca ësai 'icën. A rëti aín manë ruë tuíanx a rapasu niracëquin ca an upí oquin tuacëma icama rëtançëxun xanania unin tsin nëenia. Usaribi oquin ca bënëñquinshi mitsúxmi sinanati ami sináncëma 'icë Nucën Papa Diosan mitsu 'ati 'icën.

11 Uníxa an ñu 'atima 'acēcama ëni sinanacë cupí cana 'ën a 'umpaxan nashimin. Usa 'aínbi ca 'ësamaira uni 'ë caxu aia. Axa upíira 'aish cushiira 'ain cana 'ëx asaribima 'aish ami rabini a 'urama 'itima 'ain. Usai 'iquin cana aín taxacabi a buánxuntima 'ain. Axira uquin ca uni aín Bëru Ñunshin Upíña 'inun 'imiti 'icën. 'Imiquin ca tsi rëquirucënën ñu 'acësoquin aín cushin aín nuitunua sináncë ñu 'atimacama a cëñuquin uni upí 'imiti 'icën.

12 An ñu 'apácë unín 'acësaribi oquin ca 'ati 'icën. Èsa ca 'iti 'icën. Unín ca ñu bëru trigo 'apatia. 'Apátancëxun ca bímia bitsia. Bitancëxun ca bucúnxun chacaia. Chacaquian tacaia ca aín xacá suñun amo putia. Pucëbë ca aín bëru ax tiquia. Usai 'ia bërúanxun bixun bucúntancëxun ca aín xacácama tsi rëquirucë bënántisamanën nëenia. Usaribi oquin ca axa uti an aín 'acë ñucama 'unánquin, upí unicama abëa 'iti bianan 'atimacama a atun ñu 'atima 'acë cupí bimi xacá nëenti pucësa 'imiti 'icën.

Juanën Jesús nashimia

(Mr 1.9-11; Lc 3.21-22)

13 Usa 'ain ca Galilea me anuax cuanx Jesús Judea nëtënu 'icë baca, Jordán cacë, anua Juan 'ain, anu cuancëxa, anuxuan Juanën nashiminun.

14 Cuanxa bëbaiabi ca Juanën nashimisama tanquin Jesús cacëxa:

—¿Miinra 'ë nashimisa 'aíshbi caina 'ën mi nashiminun quiax ain?

15 Cacëxunbi ca Jesusan cacëxa:

—Uisai cara Nucën Papa Dios quia, usai cananuna 'iti 'ain. Usa 'ain camina min 'ë bërí nashimiti 'ain.

Cacëxun ca Juanën —cana mi 'ati 'ain —quixun caxun Jesús nashimiacëxa.

16 Usoquin Juanën nashimicëx ca Jesús bacanuax 'iruquiani cuancëxa. Cuanquinbi ca Jesusan naí panárabëcëbëtan isquin anuax numacuru tinax uáxa Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upí anu 'iruia isacëxa.

17 Usai 'icëbëtan ca Jesusan naínuaxa banaia cuacëxa, ësai qui: “Èñëx ca 'ëx amiira sináncë bacë bëchicë 'icën. Ami sinani cana chuámarua tani cuëñin”.

4

Ñunshin 'atimanën 'apúan Jesús 'atima ñu 'amiti sinan

(Mr 1.12-13; Lc 4.1-13)

1 Nashimicë 'icë ca Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan Jesús anu uni 'icëma menu cuanti sinánmiacëxa, anuxun ca ñunshin 'atimanën 'apun ñu 'atima 'amicatsi quixun 'ati 'icë quixun 'unánquinbi.

2 Anu 'ixun ca Jesúsán añu ñubi cuarenta imë 'imainun cuarenta nëtën piama 'icën. Ñu piima ca panancëxa.

3 Panancë ca ñunshin 'atimanën 'apun anu uxun 'atima ñu 'amicatsi quixun ësaquin cacëxa:

—Asérabi Diosan Bëchicë 'ixun ca ëñë maxáxcama pán 'inun cat.

4 Cacëxunbi ca Jesusan cacëxa:

—Èsai ca Nucën Papa Diosan bana cuëñëo quia: “Pán piishi ca uni tsótima 'icën. Uisai cara Nucën Papa Dios quia a bana 'airibi ca uni tsóti 'icën”.

5 Uсотancëxun ca ñunshin 'atimanën 'apun Jesús Jerusalén ëma upí anu buáncëxa. Buántancëxun ca anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubu aín mascuan sënëncënu buánruacëxa.

6 Buánrutancëxun ca cacëxa:

—Diosan bana cuëñëo ca ësai quia:

An ca aín ángelcama mi bërúanmia. Bërúancëxmi maxáxmi tachacaxma 'inun ca aín męcënan biquin mi bacáruti 'icën. Usa 'ain ca mix asérabi Diosan Bëhichë 'aish ënuax nuánquianx menu nipacëtan.

⁷ Cacëxunbi ca Jesusan cacëxa:

—Èsairibi ca aín bana quia: “Nucën 'Ibu Diosan cara 'ë iëmiti 'icë iscatsi quixun camina a tantimá 'ain”.

⁸ Usotancëxun ca ñunshin 'atimanën 'apun amiribishi tantëcëncatsi quixun aín bashi chairucë manan Jesús buáncëxa. Buántancëxun ca anuxun camabi me 'imainun a menu 'icë ëmacamaxa cha 'aish upí 'icë ismiacëxa.

⁹ Ismiquin ca cacëxa:

—Minmi 'ë rantin puruni tsóbuquin 'ë rabiçëxun cana ënë mecama, camabi anu 'icë ñucamacëñunbi minan 'inun mi 'inánti 'ain.

¹⁰ Usaquian cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Ñunshin 'atimanën 'apu, ënuax ca cuantan. Nucën Papa Diosan bana cuënëo ca ësai quia: “Min 'Ibu Diosëshi camina rabiiti 'ain. Rabiquin camina ashí ax cuëncësabi oquin ñu 'axunti 'ain”.

¹¹ Usoquian cacëx ca ñunshin 'atimanën 'apu Jesús ëbiani cuancëxa. Cuancëbëtan ca Nucën Papa Diosan ángelcaman uxun Jesús 'aquiancëxa.

Galilea nëtënuaxan 'atabaquin Jesusan bana ñuixuanan ñu 'a bana

(Mr 1.14-15; Lc 4.14-15)

¹² Usa 'ain ca Juan, an uni nashimicë, ami nishquin 'apun sipuacëxa. Juan sipuacë ñuicania cuabiani ca Jesús Judea nëtënuax Galilea nëtënu cuantëcëancëxa.

¹³ Anu cuanx Nazaret ëmanu bëbatancëx ca a ëbiani Galilea cacë parúmpapa rapasu 'icë ëma, Capernaúm, anu 'i cuancëxa. A me anu Capernaúm 'icë ax ca Zabolón 'imainun Neftalí cacë me 'iacëxa.

¹⁴ Anu ca Jesús 'iti 'icë quixun ca Nucën Papa Diosan 'amicëxun Isaíasnën cuënëocëxa, ësakin:

¹⁵ Zabolón me 'imainun Neftalí me, a Jordán baca 'ucë manan 'icë, 'imainun anun parúmpapanu cuanti bai acamax ca Galilea me, anu judíosma unibu bucucë, anu 'icën.

¹⁶ Anu 'icë unicamax ainanma 'ixun Nucën Papa Dios cuëncësabi oquin 'ati 'unáncëma 'aishbi ca Cristo ucëbë an 'unánmicë 'iaxa. Ainanma 'aish bamati 'aishbi ca Cristo ucëbë an 'unánmicëx xabánu 'icësa 'iaxa.

¹⁷ Bana ñuixuntabaquin ca Capernaúm ëmanu 'ixun Jesusan anu 'icë unicama ësakin cacëxa:

—Anun Nucën Papa Diosan abë upí 'inun mitsu ainan 'imiti nëtë ca 'urama 'icën. Usa 'ain ca ami sináncë 'aishmabi sinanati ami sinan. Usaquian anuxun bana ñuixunquin cacësabi oquin ca Jesusan 'itsa oquin a bana unicama ñuixuancëxa.

An tsatsa bicë uni rabë 'imainun rabë Jesusan abë cuanun ca

(Mr 1.16-20; Lc 5.1-11)

¹⁸ Parúmpapa Galilea cuëtani cuanquinbi ca Jesusan rabë uni mërácëxa. A uni rabëtax ca achúshi Simón 'icëbi Pedroribi cacë, a 'imainun aín xucën Andrés cacë 'iacëxa. A rabëtax an tsatsa bicë uni 'ixuan tsatsa ricania ca Jesusan mërácëxa.

¹⁹ Mëraquin ca cacëxa:

—Èn mi 'unánminun ca 'ëbë cuani ut. An tsatsa bicë uni 'icëbi cana 'ëmi catamënunmi uni sinánminun mitsu 'imiti 'ain.

²⁰ Usaquian Jesusan cacëxuinshi aín rica ëbiani ca abë cuancëxa.

²¹ A uni rabé bibiani cuanquinbi ca Jesusan bētsi uni rabēribi, Zebedeonēn bēchicē, Jacobo 'imainun aín xucēn Juan, an aín papa Zebedeobētan nuntin-
uxun rica mēnioia mēracēxa.

²² Mēraquian cuēnquin Jesusan abēa cuanun cacēxēshi ca nuntinubi aín papa
ēbiani Jesús bē cuancēxa.

*Galilea nētēnuxun Jesusan bana 'itsa uni ñuixuan
(Lc 6.17-19)*

²³ Usa 'ain ca Jesusan Capernaúm anuax cuanxun Galilea mecamanuxun
anua judíos unicama timēti xubucamanuxun bana ñuixuancēxa. —Nucēn
Papa Diosan ca ami catamécē unicama abē 'inun ainan 'imiti 'icē —quixun
caquin upí bana unicama ñuixuanan ca uni ñucēcama pēxcüacēxa.

²⁴ Usoquian 'aia Jesús chanioia cuaquin ca Siria nētēnu 'icē unicaman axa
ñucēcama Jesusan pēxcunun quixun anu buáncancēxa. Bētsi bētsi ñucēcama
'imainun ñunshin 'atimanēn 'ibuacē unicama 'imainun uni ñucē nirucuain-
quinbi tancēma, 'imainun aín nami nimēti saquiquicē acama anu buáncēxun
ca Jesusan pēxcüacēxa.

²⁵ Usoquin bana ñuixuanan unicama pēxcubiania cuania ca 'aisamaira unin
Jesús nuibiancēxa. Galilea menu 'icē unicama 'imainun Decapolis cacē menu
'icē unicama 'imainun Jerusalénu 'icē unicama 'imainun Judea mecamanu
'icē unicama 'imainun Jordán baca 'ucē manánuaxribi ucē unicaman ca abē
cuanquin Jesús nuibiancēxa.

5

Matánu tsóxun Jesusan aín unicama bana ñuixuan

¹ 'Aisamaira uni isbiani cuantancēxa Jesús matá me mapēracētancēx anu
tsóbutia ca aín 'unánmicē unicaman nēbētsioracēxa.

² Nēbētsioracēxun ca Jesusan uisa unicamax cara cuēēnti 'icē quixun atu
'unánmiquin cacēxa, ēsaquin:

³ An —'ēnbi cana 'ēn nuitu upí 'imitima 'ai —quixun 'unáncē uni, ax ca
'ēmi catamētia Nucēn Papa Diosan aín nuitu upí 'imianan ainan 'imicē cupí,
chuámarua tani cuēēnia.

⁴ Axa masá nuitucē uni a ca Nucēn Papa Diosanbi aín masáquin sináncē
nētēmiti 'icēn. Usai ca 'iti 'icē quixun 'unani ca chuámarua tani cuēēnia.

⁵ Axa cēruti banacēma uni ax ca Nucēn Papa Diosan 'inánti ñucamañu 'iti
'icēn, an cacēsabi oi. Usai ca 'iti 'icē quixun 'unani ca chuámarua cuēēnia.

⁶ Acēñuma bamaia uni piti cuēēncēsaribi oi Nucēn Papa Diosan iscēx upí 'iti
cuēēncē uni, a ca an usaía 'inun 'imiti 'icēn. Usai ca 'iti 'icē quixun 'unani ca
chuámarua tani cuēēnia.

⁷ An 'aquinsa 'icē uni itsi nuibaquin 'aquincē uni a ca Nucēn Papa Diosan-
ribi nuibaquin 'aquinti 'icēn. Usai ca 'iti 'icē quixun 'unani ca chuámarua tani
cuēēnia.

⁸ Axa aín nuitu Nucēn Papa Diosan iscēx upí 'ianan aín sinan upí uni an ca
Nucēn Papa Dios 'unánan isti 'icēn. Usai ca 'iti 'icē quixun 'unani ca chuámarua
tani cuēēnia.

⁹ An raíri uni bētsibē nishananíma nuibananun 'aquincē uni a ca Nucēn
Papa Diosan —mix camina 'ēn bēchicē 'ai —quixun cati 'icēn. Usa unix ca
chuámarua tani cuēēnia.

¹⁰ Nucēn Papa Dios cuēēncēsabi oi 'icē cupía, uni itsin tēmēramicē uni, ax
ca —'ēx cana Nucēn Papa Diosnan 'aish aín nētēnu abē 'iti 'ai —quixun sinani
chuámarua tani cuēēnia.

11 Mitsun 'en bana cuacē upí unin mitsu 'atima banan canan bētsi bētsi onan cēmēi mitsumi manáncēxbi camina chuámarua tani cuēēnti 'ain.

12 Usaribi oquin ca an Nucēn Papa Dios quicē bana uní ñuixuncē unicama unin bētsi bētsi ocēxa. Usaquin sinánquin camina cuēēnquin, Nucēn Papa Diosan ca mitsu upí oquin sinánxunquin aín nētēnu abē 'i upitax tsónun mitsu 'imíti 'icē quixun 'unani chuámarua tani cuēēnti 'ain.

Aín unicamax ca tashi 'imainun lamparínsa 'icē Jesús quía bana (Mr 9.50; Lc 14.34-35)

13 Ēsaquinribi ca Jesusan cacēxa:

—Mitsux camina ēnē nētēnu 'aish tashisa 'ain. Tashin ca anun tashíncēxun ñu mucuquin upí 'imia. Usaribi oquin camina mitsun mibē 'icē unicama upiti bucunun 'aquinin. Tashi axa aín muca nētētia ca unin uisaxunbi amiribishi mucotēcēntima 'icēn. Usa 'aish ca a tashi mucañuma ñancáishi 'icēn. 'Aisama 'icē ca unin putia, putia unin amácēx ca nētētia. Mitsun upiti bucunun mibē 'icē unicama 'aquincēma 'aish camina a tashíxa mucañuma 'icēsaribi 'iti 'ain.

14 Tashisa 'ianan camina mitsux lamparínsaribi 'ain. Usa 'ixun camina mibē 'icē unicama upiti bucuti 'unánun 'aquinin. Ca ēsa 'icēn. Ēma cha matánu 'icē ax ca unētima, a ca camabi unin isia.

15 Usaribi oquin ca unin lamparín bimitancēxun bunánti buinaxun anun mapuquin nanima. Usoquinma ca lamparinēan a xubunu 'icē unicama pēcatanun ñu manámi nania.

16 Usaribi oquin camina mitsun mibē 'icē unicama upiti bucuti 'unánun 'aquincē 'aish lamparínsaribi 'iti 'ain. Mitsun ñu upí 'aia isquin ca cuēēnquin a unicaman min Papa Dios naínu 'icē a rabiti 'icēn.

Nucēn Papa Diosan bana cuēñēo quicēsabi oi 'iti Jesús quia

17 Camina 'unánti 'ain, Moisésñēn cuēñēo bana 'imainun Nucēn Papa Diosan aín unibu cuēñēomia banacama quicēsabi oquin 'axunma 'anun quixun uni cai cana 'ēx uáma 'ain. 'Ē ñuiquian cuēñēo banacama quicēsabi oi 'i cana ēnē nētēnu uacēn.

18 Cana mitsu asérabi cain, naí 'imainun mecama cēñúcēma pain 'ain ca a banacama quiásabi oi 'iti 'icēn. Usai ca 'iti 'icē quiáxa quía 'ain ca achúshi banabi usai 'icēma 'itima 'icēn.

19 Usa 'ain ca ui unicaman cara a banacama achúshirabi —a bana cananuna 'atima 'ai —quixun caquin uní itsi usaribi oquin sinánun 'unánmia, ax ca Nucēn Papa Diosan nētēnu 'aish, bētsi unicamabētan sēñēnmaraira 'iti 'icēn. Usa 'aínbi ca an a banacama quicēsabi oquin 'aquin uní itsínribi usaribi oquin 'anun 'unánmicē uní, ax Nucēn Papa Diosan nētēnu 'aish, raíri unicamabē sēñēnmaira 'iti 'icēn.

20 Cana mitsu cain, mitsun an Moisésñēn cuēñēo bana 'unáncē unicama 'imainun fariseo unicaman 'acēsamaira oquin Nucēn Papa Diosan bana quicēsabi oquin 'acēma 'aish camina ainanma 'ianan aín nētēnu abē 'itima 'ain.

Uní itsimi nishtima Jesús quia (Lc 12.15-59)

21 Moisésñēn mitsun raracama ñuixuan bana unin ñuixunia camina cuan, ēsai quicē: “Uní camina 'atima 'ain. Un cara uní 'ati 'icē ax ca Nucēn Papa Diosan 'uchocē 'aish cast'icancē 'iti 'icēn”. A bana unin mitsu ñuixunia camina cuan.

²² Usaía quiá 'aínbi cana 'ën mitsu cain, axa uni itsi, aín xucënsa 'icëbi ami nishcë uni ax ca 'uchocë 'aish cast'icancë 'iti 'icën. Axa uni itsi ñu cai 'atimati banacë uni a ca mitsun cushibunën 'apucaman 'uchoti 'icën. 'Imainun ca an ami nishquin uni itsi —ñunshin bacë camina 'ai —quixun cacë uni ax, axa manë tsinu 'iti uníxa 'uchacësaribi 'icën.

²³ Usa 'ain camina Nucën Papa Dios rabinuxun a 'inánti ñu bëxun —uni itsi ca 'ëmi nishaxa —quixun sináncë 'ixun

²⁴ Nucën Papa Dios 'inántimi buáncë ñu anubi pain nanbiani cuanx, axa mimi nishcë uni abë pain mënionanti 'ain. Mënionantancëx abë upí 'ixun camina cuantëcënquin min 'inánti ñu Nucën Papa Dios 'inánquin a rabiti 'ain.

²⁵ Bëtsi unían mimi nishquin, mitsun cushinu buáncëx, bain cuani camina anu bëbacëma pain 'aish, abë mënionanti 'ain. Mënionancëxunma ca mimi nishcë uni axa mi ñui ami manáncëxun min cushin mi sipuati 'icën. Usa 'aishmi sipuacë 'itin rabanan camina bëbacëma pain 'aish a unibë mënionanti 'ain.

²⁶ Cana mitsu asérabi cain, sipuacë 'ixun camina min cushi quicësabi oquin curíquinën cupíoti 'ain. A pain ancëquin cupíoi camina sipunubi 'iti 'ain. Usaquin 'atin rabanan camina min cushinu bëbacëma pain 'aish axa mimi nishcë unibë mënionanti 'ain.

Uni itsin xanubë camina 'itima 'ai quicë bana Jesusan ñuia

²⁷ Moisésnën mitsun raracama ñuixuan bana unin ñuixunia camina cuan, ësai quicë: “Uni itsin xanubë camina 'itima 'ain”.

²⁸ Usai quiá 'aínbi cana 'ën mitsu cain, uinu 'icë unix cara ainanmabi xanu itsi isi aín nuitu mëu cuëënia a unix ca a xanubë 'icësa 'ia.

²⁹ Min bëru mëqueu anun ñu isi 'atima ñu 'ati cuëëncë 'ixunbi camina ashiquin manuquin ënti 'ain. Usoquin 'ai camina min bëru achúshi échixun nicësa 'iti 'ain. Mix bëru rabëñu 'aishmi manë tsinu anuax tëmërai cuantima cupími min bëru achúshi échixun niti ca asábi 'icën.

³⁰ Min mëcën mëqueu anun 'aisama ñu 'ati cuëëncë 'ixunbi camina ashiquin manuquin ënti 'ain. Usoquin 'ai camina min mëcën achúshi tëaxun nicësa 'iti 'ain. Mix mëcën rabëñu 'aishmi manë tsinu anuax tëmërai cuantima cupími min mëcën achúshi tëaxun niti ca asábi 'icën.

Uni aín xanubë ënanantima Jesús quia bana

(Mt 19.9; Mr 10.11-12; Lc 16.18)

³¹ Moisésnën cuëñëo bana ca ësairibi quia: “Ui unin cara aín xanu ëinsa tania an ca —ënë xanu ca bërí 'ën xanuma 'icë —quixun quirica a cuëñëoxunti 'icën”.

³² Usaía Moisésnën cuëñëo bana quicë 'aínbi cana 'ën mitsu cain, an aín xanúxa uni itsibë 'icëmabi ëncë unin ca a xanumi 'uchaquin a 'aisama xanu 'icësa 'inun 'imia. Usaribiti ca an uni itsin ëncë xanu bicë uni ax 'uchaia, uni itsin xanubë 'icësaribiti.

—Cëmëma ca —quiti bana Jesusan ñuia

³³ Moisésnën mitsun raracama 'unánmiquin cuëñëoxuan bana unin mitsu ñuixunia camina cuan, ësai quicë: “Unin aín bana ca asérabi 'icë quixun uni itsin 'unánun —Nucën 'Ibu Diosan ismainun cana mi cain, asérabi cana 'ën cacësabi oquin 'ati 'ai —quicë 'ixun camina asérabi mix quicësabi oquin 'ati 'ain, Nucën Papa Diosan ca mi isia quixun 'unánquin”.

³⁴ Usa 'aínbi cana 'ën mitsu cain, —Nucën Papa Diosan ismainun cana mi cain —qui camina banatima 'ain. 'Imainun camina —naitan cuamainun cana cëmëquinma asérabi mi cain —qui banatima 'ain, naínu ca Nucën Papa Dios 'icë, usa 'ain.

³⁵ 'Imainun camina —menbi cuamainun cana cēmēquinma asérabi mi cain — qui banatima 'ain, mecama ca Nucēn Papa Diosan ainan 'inun unioçēxa, usa 'ain. 'Imainun camina —Jerusalēnu 'icēcaman cuamainun cana cēmēquinma asérabi mi cain —qui banatima 'ain, Jerusalēnu ca judíos unicaman 'Apu 'icē, usa 'ain.

³⁶ 'Imainun camina —'ēn maxcá sinánquin cana cēmēquinma asérabi mi cain —qui banatima 'ain. Min maxcánu 'icē buxa tunan 'icēbi camina minbi uxua 'imitima 'ain, uxua 'icēbi camina tunan 'imitima 'ain. Nucēn Papa Diosan cuni ca 'imiti 'icēn. Usa 'ain camina usai banatima 'ain.

³⁷ Usai quima camina cēmēma banan cuni banati 'ain. Cēmēcēma 'aish camina —Nucēn Papa Diosan ismainun cana asérabi mi cain —qui banatima 'ain. A ñunshin 'atimanēn sinánmicē uni ax ca usai banaia.

Uni cupitima Jesús quia

(Lc 6.29-30)

³⁸ Moisésnēan mitsun rara ñuixuan, ěsaia quicē bana a camina cuan: “An uni itsin bēru 'atimocē uni a ca uni itsínribi aín bēru 'atimoti 'icēn. An uni itsin xēta 'atimocē uni a ca uni itsínribi aín xēta 'atimoti 'icēn”.

³⁹ Usai quiá 'aínbi 'ēn mitsu cain, mitsua 'atimocēxunbi camina ami nishquin cupiquin 'atimotima 'ain. Usoquin 'aquinma camina mitsua mēqueu bētáshcacēxun 'aisa tania amoribia mitsu bētáshcanun 'amiti 'ain.

⁴⁰ An min camisetami 'inánun quixun policía cacē uni a camina min cutúnribia biisa tania 'inánti 'ain.

⁴¹ Unían mi achúshi kilometro aín ñu buánxunun cacēxun camina rabē kilometro buánxunti 'ain.

⁴² An mi ñu 'inánun quixun ñucácē uni a camina 'inánti 'ain. An —min ñu ca mi bēxuntēcēnun 'ē 'inan —cacē uni a camina 'inánti 'ain.

—Axa mimi nishcē uni camina nuibati 'ai —quicē bana Jesusan ñuia

(Lc 6.27-28, 32-36)

⁴³ ěsai quicē banaribia ñuia camina cuan: “Axa mimi nishcē uni nuibaquinma camina axa mibē nuibanancē unishi nuibati 'ain”.

⁴⁴ Usai quiá 'aínbi cana 'ēn mitsu cain, axa mimi nishcē unicama nuibaquin 'aquianan camina axa mimi 'atimatí banacē unicama 'imainun an mi bētsi bētsi ocē unicama Nucēn Papa Dios ñucáxunti 'ain.

⁴⁵ Usaquin 'acē 'aish camina asérabi mitsun Papa Dios axa naínu 'icē an sináncēsabi oquin sináncē 'ain. An ca camabi uní, upí uní 'imainun upíma uní aribia pēcanun bari urumianan camabi unin ñu 'apácē chabónun 'uíribi 'ibúmia. Usaribi oquin camina camabi uniribi nuibaquin 'aquinti 'ain.

⁴⁶ Mitsúnmi an mitsu nuibacēma unicama nuibaquinma an mitsu nuibacē unicamaishi nuibatia ca Nucēn Papa Diosan mitsu upí isima. An 'apu buánmiti curíqui bicē uni 'aisama 'ixunbi ca usaribi oquin an a nuibacē uni a nuibananquinia. Mitsun camina an mitsu nuibacē unishima camabi uni nuibati 'ain.

⁴⁷ Mitsun aintsishi sináncē 'aish camina an Nucēn Papa Dios 'unáncēma unibu 'icēsaribi 'ain. Atun ca aín aintsishi sinania. Usa 'aínbi camina mitsun aintsishima camabi uní sinánti 'ain, Nucēn Papa Dios cuēēncēsabi oquin.

⁴⁸ Usa 'ain camina mitsun Papa Dios, axa naínu 'icē, an sináncēsaribi oquin sinánti 'ain.

6

Ěsaquin ñu upí 'ati Jesús quia bana

¹ 'Ēx upí 'icēa camabi unin isnun cana ñuñuma uni ñu 'inánti 'ai quixun camina sinántima 'ain. An usaquin sinánquin uni itsi ñu 'ináncē uni a ca Nucēn Papa Dios nañu 'icē, an upí isima.

² Usa 'ain camina ñuñuma uni ñu 'inánquin an uni paráncē unicaman 'acēsari bi oquin 'atima 'ain. Unin atu rabi ti cuēēnquin ca anu judíos unicama timēti xubunuxun ñu 'inánan bainuxunribi camabi unin isnun ñuñuma uni ñu 'inania. Usoquian 'inania isquin ca an a iscē unicaman a rabi quin, ax ca upí uni 'icē quixun caia. Unicaman usa uni rabiabi ca Nucēn Papa Diosan a upí isima.

³ A unicamax usai 'icēbēbi camina mitsux usai 'itima 'ain. Min ñuñuma uni ñu 'inánquin camina bētsi uni catima 'ain, min abē nuibanancē uni abi camina catima 'ain.

⁴ Raírí unin isnunma camina uni ñu 'inánti 'ain. Usaquinmi 'aia isi ca Nucēn Papa Dios, an camabi unin ñu 'aia iscē, ax cuēēnti 'icēn. Cuēēnquin ca mi upí oquin sinánxunti 'icēn.

Ēsai ca aín uni Nucēn Papa Diosbē banati 'icē Jesús quia bana (Lc 11.2-4)

⁵ Mitsux Nucēn Papa Diosbē banai camina an uni paráncē unicama 'icēsa oi 'itima 'ain. Atux ca unían a isnun quiax anua judíos unicama timēti xubunuax 'inanan anun niti bai cuēbí anuaxribi Nucēn Papa Diosbē banaia. Asérabi cana mitsu cain, a unicamaxa usai Nucēn Papa Diosbē banaia iscē unicaman —ax ca upí uni 'icē—quixun sinánquin rabiá. Usaquin rabiabi ca Nucēn Papa Diosan a upí isima.

⁶ A unicamaxa usai 'icēbēbi camina mitsux usai 'itima 'ain. Mitsux min Papa Diosbē bananux min 'itinu atsínquin camina min xēcuē xēputi 'ain. Xēputancēx camina, min Papa Diosribi ca anu 'icē quixun 'unani, abē banati 'ain. Mitsua unin isiamabi ca min Papa Dios, an camabi ñu isanan camabi sinan 'unáncē, ax mixmi abē banaia cuati cuēēnti 'icēn. Cuēēnquin ca mitsu upí oquin sinánxunti 'icēn.

⁷ Mitsux Nucēn Papa Diosbē banai camina an Nucēn Papa Dios 'unáncēma unicamaxa 'icēsari bítí banatima 'ain. Atux ca —nux usai banaia ca Nucēn Papa Diosan nun bana cuati 'icē—quixun sinani 'aisamairai banaia, usai quítí cara quixun sinanimabi.

⁸ Usa uníxa 'icēsai camina 'itima 'ain. Mitsun Papa Dios an ca mitsun cacēma pan 'ixunbi uisa ñucama caramina a ñucátí 'ai quixun 'unania.

⁹ Usa 'ain camina ésaquin cai Nucēn Papa Diosbē banati 'ain:

Nucēn Papa Dios, nañu 'icē, mix camina asérabi min sinan upíra 'ain. Usa camina mix 'ai quixun ca camabi uni mi ñui upí banáinshi banati 'icēn.

¹⁰ Aín 'Apu 'icēa camabi unin mi rabi ti cana cuēēnin. Usaquian mi 'anun camina 'imiti 'ain. Min nētēnuxuan ángelcaman 'acēsari bi oquian ēnē nētēnuxun unicaman mix cuēēncēsabi oquin 'ati cana cuēēnin.

¹¹ Camabi nētēnmi 'acēsari bi oquin camina ēnē nētēnribi nun piti anun nux tsóti a nu 'inánti 'ain.

¹² Unían nu 'atimocēxunbinu aribi 'atimoquinma a ñucama sinánquinma manucēsari bi oquin camina nun 'acē 'atima ñucama nu tērēnxunquin manuti 'ain.

¹³ Nunshin 'atimanēn 'apúan nu ñu 'atima 'amixunma 'anun camina nu bēruánti 'ain. Nun ñu 'atima 'ati 'icēbi camina nu usa ñu 'axunma 'anun nu iēmítí 'ain. Mix cushiira 'aish xēnibua 'aímbi 'Apu 'icē ca camabi unin mi rabi ti 'icēn. Usai 'inun min 'imiti cana cuēēnin.

14 Mitsun axa mitsumi 'uchacë uni usaribi oquin cupiquinma a manumi abë upí 'ia ca mitsun Papa Dios naínu 'icë an mitsux ami 'uchacëcama tērēnquin manuti 'icën.

15 Usa 'aínbi ca mitsumi 'uchacë uni a usaribi oquin cupimi abë upí 'iama oquin mitsun Papa Dios naínu 'icë an mitsun ami 'uchacëcama tērēnquin manutima 'icën.

Uníxa Nucën Papa Diosmi sinani samáti Jesús quia bana

16 Mitsux Nucën Papa Diosbë upiti bananuxun piima camina an uni paráncë uníxa 'icësaribiti 'itima 'ain. A unicamax ca —Nucën Papa Diosmi sinánquin picëma 'aish ca upí uni 'icë —quixuan raíri unin sinánun quiax picëma 'ianan masá nuitucësa 'ia. Usai 'ia uni raírinën a rabiabi ca Nucën Papa Diosan a upí isima.

17 A unicama usai 'icëbëbi camina mitsux Nucën Papa Diosmi sinani samatibi mēníocati min bu mēníonan bēchucati 'ain.

18 Unían 'unántisama 'inun usai mēníocaxmi samatia ca mitsun Papa Dios, an camabi unin sinan 'unáncë, ainshi mitsu isti 'icën. Isi cuēēnquin ca upí oquin mitsu sinánxunti 'icën.

'Itsa ñuñu 'iti sinánquinma, Nucën Papa Diosan nētēnu upí 'iti sinánti Jesús quia bana

(Lc 12.33-34)

19 Ēñē nētēnuax ñuñuira 'iti cuēēnquian unin 'aisamaira ñu bitsiabi ca bētsi bētsi ñu nacuaxan cēñumainun bētsi bētsi ñuxa puibuax chēquimainun bētsi bētsi ñu an ñu mēcamacë unin unēxun xubunu atsínxun mēcamatia. Usa 'ain camina axa ñuñuira 'iti cuēēncë uni asaribi 'itima 'ain.

20 Ēñē nētēnuaxa 'icësaí ca Nucën Papa Diosan nētē naínu 'icë ñucama 'atimati cēñutíma, an ñu cēñuti nacuáxbi ca 'aíma 'icën, anuax ca ñu puibutiribi 'aíma 'icën, 'imainun ca an xubunu atsínxun ñu mēcamacë uni anu 'aíma 'icën. Usa 'ain camina mitsux ěñē menu 'icë ñuñuishi 'iti sinánquinma Nucën Papa Dios cuēēncësabi oquin 'ati 'ain. Usaquin 'atancëxmi aín nētēnu abë 'icë ca an mitsúnmi a cuēēnminuxun 'acë ñucama cupí, mitsu cupíira oquin chuámarua cuēēnun 'imíti 'icën.

21 Uísa ñun cara cuēēnia, a ñuishi ca unin sinania. Axa ěñē nētēnu 'icë ñuñu 'iti cuēēncë unin ca a ñuñu 'itishi sinania. Usa 'aínbi ca an Nucën Papa Diosan a cupíquin aín nētēnuxun chuámarua 'imíti cuēēncë uni an Nucën Papa Dios cuēēnun ax cuēēncësabi oquin 'atishi sinania.

Aín unicama xabánu nicësa 'iti Jesús quia bana

(Lc 11.34-36)

22-23 Lamparínën pëcacëbëtan ca unin bēruñu cupíshi an pëcacë ñucama 'imainun xabá isia. Min bēru upí 'ain camina upí oquin isquin min ñu mēēti 'ati 'ain. Min bēru 'aisama 'ain camina xabá isquinma min ñu mēēti upí oquin 'atima 'ain, bēánquibucēnuxun 'acësoquinshi camina 'ati 'ain. Usaribiti camina Nucën Papa Diosan 'imicëx min sinan upí 'ianan an sinánmicë 'aish min sinan an pëcacësa 'ain. Usai 'ibi camina an sináncësaribi oquin sináncëma 'aish bēánquibucēnu nicësa 'ain. Ami sinánquinma bētsi ñu sináncë 'aish ca uni bēánquibucēnuira nicësa 'icën.

—Ñuñu unia ca Nucën Papa Diosmi sinanima —Jesús quia bana

(Lc 16.13)

24 Ēsa ca: Achúshi unin ca rabë uni ñu mēēxuntima 'icën. Rabë uni ñu mēēxuncë 'ixun ca bētsishi nuibaquin upí oquin ñu 'axuanan bētsi nuibatima

'icën. Usa 'ixun achúshinën bana cuaquin bêtsían cacëxun aín bana parëti 'icën. Usaribiti ca uni curíqui 'imainun bêtsi bêtsi ñumishi sináncë 'aish Nucën Papa Diosmi upiti sinanima.

Nucën Papa Diosan ca aín unicama bërúanquin 'aquinia Jesús quia bana (Lc 12.22-31)

²⁵ Usa 'ain cana mitsu cain, añu caramina piti 'ain, añu chupa caramina pañuti 'ai quixun acama sinani camina masá nuitutima 'ain. Mitsun piti-samaira camina mitsux 'ain, mitsun chupasamaira camina mitsux 'ain, ¿usa cat? An mitsúxmi ënë nëtënu tsoti oquin unio Nucën Papa Dios, ainshi ca a mi piti ñu mitsu 'inánan a mi pañuti chuparibi mitsu 'inánti 'icën.

²⁶ Mitsun camina axa nuáncë ñu pëchiucama 'unanin. Atun ca ñu 'apánan bimi bucunuxun bitsima. Usa 'icëbi ca mitsun Papa Dios, ax naínu 'icë, an atun piti 'inania. An ñu pëchiu 'acësamaira oquin ca mitsumi sinánquin mitsu piti 'inánti 'icën.

²⁷ Nucën Papa Diosainshi canimicë 'aish camina mitsúxbi masá nuituti canitisa tani masá nuitutibi canitima 'ain.

²⁸ Usaribi oquin camina añu chupa caramina pañuti 'ai quixun sinani masá nuitutima 'ain. Camina isti 'ain, ro uacama ax ca ñu mēëanan chupa onuxun risi oímabi upíira upí 'icën.

²⁹ A ro uacama sinánquin cana mitsu cain, 'apu Salomón ax ca 'itsaira ñuñu 'ianan chupa upíira upí pañucë 'aishbi aín chupa ax ro uasaribi upíira upí 'iáma 'icën.

³⁰ Upíira upí 'itancëxbia xanania unin tsin nēëncëx ca a ro ua cëñutia. Usai 'inunbi ca Nucën Papa Diosan aín ua upíira upí 'imia. Usoquin 'acë 'ain camina 'unánti 'ain, ro ua 'acësamaira oquin ca an mitsúnmi pañuti chupa mitsu 'inánti 'icën. Mitsux usaquin sináncëma 'aish camina upiti Nucën Papa Diosmi catamëcëma 'ain.

³¹ Usai 'ima camina masá nuituti —¿añu ñu caranuna xëanan piti 'ain? — quianan —¿añu chupa caranuna pañuti 'ain? —quiquin usa ñuishi sinántima 'ain.

³² An Nucën Papa Dios 'unáncëma unicaman ca ñuñu 'itishi sinánan aín piti bitishi sinánan aín chupa bitishi sinania. A unicaman usaquin sináncë 'ainbi ca mitsun Papa Dios naínu 'icë an 'unania, mitsux chupañu 'ianan pitiñu 'aish cuni camina upitax bucuti 'ai quixun.

³³ Usa 'ain camina ainan 'ianan ax cuëëncësabi oquin pain 'ati 'ain. Usaquin 'acëbëtan ca an anúnmi mitsux upitax bucuti ñucama aribi mitsu 'inánti 'icën.

³⁴ Usa 'ain camina —imëishi carana uisai 'iti 'ain, bêtsi nëtënribi carana uisai 'iti 'ai —quixun sinani masá nuitutima 'ain. A nëtë ucëbëtainshi camina isti 'ain.

7

—Unin ca uni itsi 'uchotima 'icë—quíaxa Jesús quia bana (Lc 6.37-38, 41-42)

¹ Nucën Papa Diosanma mitsuribi 'uchoia, usa 'ain camina bêtsi uni ñui manánquin 'uchotima 'ain.

² Mitsúnmi uni itsin ñu 'aia isquin a uni 'uchoia ca Nucën Papa Dios 'imainun unínribi, mitsúnribi caramina uisa ñu 'ai quixun isti 'icën. Mitsun —min usa ñu 'ati ca 'aisama 'icë —quixun uni itsi cacë 'ixunbi usaribi oquin 'aia ca Nucën Papa Dios 'imainun unínribi mitsúnmi bêtsi uni 'uchocësaribi oquin mitsu 'uchoti 'icën.

³ Bětsi unin 'ucha 'itsamashi 'icē a sinánquinbi camina mitsun 'ucha 'aisamaira 'icēbi sinaniman. Ēnēx ca ěsa 'icēn. Bětsi uníxa aín bēru xamēnu i saní chamaratsuñu 'icēsa 'aínbi camina mitsux i mo mitsun bēru xamēnu 'icēsa 'ain. ¿Uisa 'ixun caramina bětsi unin bēru xamēnu 'icē i saní chamaratsu a sinánquinbi axa mitsun bēru xamēnu 'icē i mo sinaniman?

⁴ ¿Mitsun bēru xamēnu 'icē i mo mēníoquin bicēma 'ixun caramina uisa cupí –i saní chamaratsu min bēru xamēnu 'icē camina 'ē bimiti 'ai –quixun bětsi uni cati 'ain?

⁵ Mitsun pain mitsun bēru xamēnu 'icē i mo a bitancēxun camina upí oquin isquin bětsi uni aín bēru xamēnu 'icē i saní chamaratsu bixunti 'ain.

⁶ An Nucēn Papa Dios timaquin aín bana cuaisama tancē uni camina 'ēn mitsu cacē banacama ñuixuntima 'ain, ñuixuncēxbia atux Nucēn Papa Dios 'usani ami 'atimati banaí mitsumi nishquin mitsu 'atimoti rabanan. Usa unicamax ca an ñu upí pimicēxunbia uní 'uchítinēn ami nishquin picēsaribi 'icēn. 'Ianan ca unían aín cēnēnu niia cuchin 'aisamaira cupícé ñu a amáquin chuoórucēsa 'icēn.

*Nucēn Papa Diosbē banaquin a ñucáti Jesús quia bana
(Lc 11.9-13; 6.31)*

⁷⁻⁸ Camina 'unánti 'ain, ui unin cara Nucēn Papa Dios ñucáquin caia a uni ca Nucēn Papa Diosan 'inania. Ēsa ca: Bari bariquin ca unin ñu mēraia. 'Imainun ca unin bětsi unían xēcuē taxcaia cuaquin a xubunu 'icē unin xēocaxunia. Usaribi oquinmi mitsun ñucáquin cacēxun ca mitsun bana cuaquin Nucēn Papa Diosan mitsux cuēēncē ñu mitsu 'axunti 'icēn.

⁹ ¿Mix aín papa 'ixunbi caramina min bēchicēnēan mi pán ñucácēxun maxax 'inánti 'ain? Camina 'inántima 'ain.

¹⁰ ¿Tsatsa mi ñucácēxun caramina runu a 'inánti 'ain? Camina 'inántima 'ain.

¹¹ Mitsux 'atima uní 'ixunbi camina mitsun bēchicē upí ñu 'inanin. Mitsúnmi 'acēsamaira oquin ca Nucēn Papa Dios naínu 'icē an a ñucácē uní a upí ñu 'inánti 'icēn.

¹² Bětsi uníxa mibē upí 'ianan mi 'aquintimi mix cuēēncē, usaribi oquin camina min bětsi unibē upí 'ianan a 'aquinti 'ain. Usaquin 'anun ca Moisésnēn cuēnēo bana quia. 'Imainun ca an Nucēn Papa Dios quicē bana uní ñuixuncē unicaman cuēnēo banaribi usai quia.

*Rabē ca bai 'icē quiáxa Jesús quia bana
(Lc 13.24)*

¹³⁻¹⁴ Ēsa ca. Anúan uní cuanti bai ca rabē 'icēn, cha 'imainun chucúma. Bai cha anun atsínti, anúinra ca 'aisamaira uní cuania. A bain cuanx ca uní anu Nucēn Papa Dios 'icēma nētē anuaxa 'aisamaira tēmērati, anu bēbati 'icēn. Bětsi bai chucúma, anun atsínti chucúma, anun ca 'itsamashi uní cuania. A bain atsínquiani cuantancēx ca uní nētētimoí Nucēn Papa Diosan nētē upí anu abē 'iti 'icēn. A bai chucúma anun camina mitsux cuanti 'ain.

*Aín bimi isquin uisa i cara quixun i 'unánti Jesús quia bana
(Lc 6.43-44)*

¹⁵ Bětsi bětsi unin ca mitsu parántisa tanquin –Nucēn Papa Diosan sinánmicēxun cana mitsu bana ñuixunin –quiquinbi anbi sináncē bana ñuixunia. Usa unin ñuicē bana camina cuatima 'ain. A unicamax ca 'unánmaratsu ñuinasa 'aíshbi aín nuitu mēu 'atima sinánñu 'aish pianancē ñuinasa 'icēn.

¹⁶ Atun ñu 'acē isquin camina uisa uní cara quixun 'unánti 'ain. Ēsaribi ca. A cuti bimi a ca aín bimi cutima i an tuáima.

¹⁷ Usaribiti ca aín íxa xanáncē 'aish 'aisama 'ain aín bimi 'aisama 'icēn. Aín íxa upí 'ain cuni ca aín bimíxribi upí 'ia.

¹⁸ Aín íxa upí 'ain ca aín bimi 'aisama 'ima. Aín íxa xanáncē 'aish 'aisama 'ain ca aín bimi upí 'ima.

¹⁹ Apácēxbia upiti bimiamia ca unin i rētancēxun nēēnia.

²⁰ Aín bimi isquin ca unin 'unánti 'icēn, a i cara upí 'icē, cara 'aisama 'icē quixun. Usaribi oquin camina unin ñu 'aia isquin aséribi cara Nucēn Papa Diosan uni 'icē quixun 'unánti 'ain.

*Camabi uníxira Nucēn Papa Diosan nētēnu 'itima Jesús quia bana
(Lc 13.25-27)*

²¹ An —mix camina 'ēn 'Ibu 'ai —quixun 'ē cacē unicama ax ca camáxira Nucēn Papa Dios naínu 'icē aín nētēnu abē 'itima 'icēn. An aín cuēēncēsabi oquin 'acē unicamax cuni ca anu abē 'iti 'icēn.

²² Anun ēnē nētēcama cēñúcē nētēn ca 'itsa unin 'ē cati 'icēn: Mix nun 'Ibu 'ain cananuna min cushínbi bana ñuixuan, min cushin ñunshin 'atima uninua chiquíanan cananuna min cushin uni itsín 'acēma ñu 'an.

²³ Quiabi cana atu cati 'ain: Mitsux camina 'ēn unima 'ain. Ñu 'atima 'acē 'aish camina mitsux 'ēbē 'itima 'ain. Ca cuantan.

*Upí oquin 'acē xubu 'imainun 'atimaquin 'acē xubu Jesusan ñuia bana
(Lc 6.47-49; Mr 1.22)*

²⁴⁻²⁵ Usa 'ainbi ca an 'ēmi sinánquin 'ēn bana cuanan a bana quicēsabi oquin 'acē uni ax an upí oquin sinánxun masinuma matánu xubu 'acē unisaribi 'icēn. A unin xubu ca 'aisamaira 'uí 'ibúcēbē 'itsaira baca 'ēmainun 'aisamaira suñúan bēquiquinbi uisabi ocēma 'icēn.

²⁶ Usa 'ainbi ca an 'ēn bana aín pabitan cuaxunbi a bana quicēsabi oquin 'acēma uni an upí oquin sinánxunma masinu xubu 'acē unisaribi 'icēn.

²⁷ A unin xubu ca 'aisamaira 'uí 'ibúcēbē 'itsaira baca 'ēmainun 'aisamaira suñúan bēquiquin puxuaxa. Usoquin ca aín itácamaribi tsasipaquin cēñuaxa.

²⁸⁻²⁹ An xuá 'ixun ca Jesusan Nucēn Papa Diosan cushínbi bana ñuixuancēxa. An Moisésnēn cuēñēo bana 'unáncē unicaman banasamaira ca Jesusan bana 'iacēxa. Jesusan bana ñuixunquin sēñēoncēbē ca an aín bana cuacē unicama ratuti —usa bana cuacēma cananuna 'ain —quiacēxa.

8

*Jesusan an aín nami chēquímicē 'insínñu uni pēxcúa
(Mr 1.10-45; Lc 5.12-16)*

¹ Bana ñuixunquin sēñēontancēx matánuax cuantēcēnia ca 'itsa unin Jesús nuibiancēxa.

² Nuibiancēbē ca an aín nami chēquímicē 'insínñu unin amiquiquiani cuani rantin puruni tsóbuquin Jesús cacēxa:

—Mix cushi 'ixun camina 'aisa tanquin 'ē pēxcuti 'ain.

³ Cacēxun aín mēcēnan ramēquin ca Jesusan 'insíncē uni cacēxa:

—Cana mi 'ati 'ain. Min nami ca upí 'itēcēni motia.

Usaquin cacēxēshi moti ca aín ñucē nētēcēxa.

⁴ Pēxcutia ca Jesusan a uni 'ēsēquin cacēxa:

—'Ēn mi pēxcucē ñuiquin camina uinu 'icē unibi catima 'ain. Cáima cuanxun camina min nami pēxcucē judíos sacerdote ismiti 'ain. Ismianan camina Nucēn Papa Dios rabiquin Moisés quiásabi oquin a ñu 'inánti 'ain, camina aséribi pēxcúa quixun camabi unin 'unánun.

An Romanu 'icë capitán ñu mēēxuncē uni Jesusan pēxcūa
(Lc 7.1-10)

⁵ Usoquin 'atancēxa Jesús Capernuaúm ěmanu cuantēcēncēbē ca Romanu 'icë capitán achúshi, ax amiqiuquiani cuancēxa.

⁶ Cuanquin ca ěsaquin cacēxa:

—An 'ē ñu mēēxuncē bēná uni ca 'insíanxbi baquirucēma paē tani bēnēti 'ēn xubunu racataxa.

⁷ Quia ca Jesusan cacēxa:

—Cana a pēxcui cuanti 'ain.

⁸ Cacēxunbi ca capitánēn cacēxa:

—Mix cushi 'imainun 'ēx mi meuirā 'ain camina 'ēn xubunu atsintisama tanti 'ain. Usa 'ain camina cuanquinma ěnuxunbi 'ēn ñu mēēmicē uni pēxcúnun cati 'ain.

⁹ Cana 'unan min banaxbi ca cushi 'icē quixun. 'Ēn cana 'ēn 'apun 'ē cacēsabi oquin 'ain. 'Ēn suntárucamanribi ca 'ē bana cuatia. 'Ēn suntáru —ca cuantan —quixun 'ēn cacēx ca cuania. —Ca ut —quixun 'ēn cacēx ca bētsix aia. An 'ē ñu mēēxuncē uni —ñu ca 'at —quixun 'ēn cacēxun ca 'aia. Usaribiti ca 'ēn ñu mēēmicē uni mixmi —ca pēxcúti 'icē —quicēbēshi pēxcúti 'icēn.

¹⁰ Usaía judíosma uni 'aishbi a capitán quia quiaquin ca Jesusan an a nuibiancē unicama cacēxa:

—Asérabi cana 'ēn mitsu cain, ěnē uníxa 'ēmi catamēcēsaribitia 'ia cana judío uni achúshibi iscēma 'ain.

¹¹ 'Ēn cana mitsu cain, 'aisamaira judíosma unicamaxribi ca aucūaxa bari urucē amiax uanan anúan bari cuabúcē amiaxribi unuxun 'aia. Ai ca anua Abraham, Isaac, Jacob, 'imainun axa 'ēmi catamēcē judíos unicama 'icē, anu acamabē Nucēn Papa Diosan nētēnu 'iti 'icēn.

¹² Usaía atux 'imainun ca judíos unicama axira Nucēn Papa Diosan nētēnu 'iti 'aishbi 'ēn bana cuaisama tancē, acamax ěman 'icē bēánquibucē anu 'iti 'icēn. Anuax ca anu 'icē unicamabē tēmērai bēnēti inti 'icēn.

¹³ Usaquin unicama catancēxun ca Jesusan capitán cacēxa:

—Camina min xubunu cuanti 'ain. 'Ēmi catamēquinmi 'ēn usoquin 'axúnun quixun 'ē cacēsabi oi ca min uni pēxcúti.

Jesús ěsai quicēbēshi ca capitanēn ñu mēēmicē uni anu 'aishmabi pēxcüacēxa.

Pedronēn nachi Jesusan pēxcūa
(Mr 1.29-31; Lc 4.38-39)

¹⁴ Usaquin cabiani Pedronēn xubunu cuanxun ca Jesusan Pedronēn nachi 'itsisan 'i racácē mēracēxa.

¹⁵ Mēraxuan aín mēcēn mēēcēxēshi ca aín 'itsis nētēacēxa. Usocēxēshi pēxcúti niruxun ca atu pimiacēxa.

'Tsa uni ñucē Jesusan pēxcūa
(Mr 1.32-34; Lc 4.40-41)

¹⁶ A nētēnbi ca bari cuabúcēbēa bēbáquishbucēbētan a ěmanu 'icē unicaman ñunshin 'atimañu unicama an pēxcunun Jesúsnu bēacēxa. Bēia ca Jesusan aín banáinshi ñunshin 'atimacama uninua chíquíanan uni ñucēcamaribi pēxcüacēxa.

¹⁷ Isaías quiásabi oquin ca usaquin 'acēxa, ěsai quicē: “An ca nun ñucē pēxcüanan an nu paēcēcama nu tērcaxuanxa”.

—Aín unicamax ca ax cuēēncēsoi 'ima Jesús mishi sinánti 'icē —quicē bana
(Lc 9.57-62)

18 'Aisamaira unían nēbētsioracēxun oquin ca Jesusan aín 'unánmicē unicama cacēxa:

—'Ucē manan cuanun ca cuan.

19 Usaquian cacēbē anu cuanquin ca an Moisésnēn cuēñeo bana 'unáncē uni achúshinēn Jesús cacēxa:

—Uinu caramina mix cuani anuribi cana 'ēx mibē cuanti 'ain.

20 Cacēxun ca Jesusan cacēxa:

—Ñu pēchifñunēxbi ca anua batsi oti nañu 'icēn. Capa 'inúxbi ca aín anu 'uxti quiniñu 'icēn. Usa 'aínbi cana uni 'inux Nucēn Papa Diosnuax uá, 'ēx anu 'uxtiñumabi 'ain. Usa 'ain sapi camina 'ēbē cuantimá 'ain.

21 Caia ca bētsi uniribi an aín bana cuacē, an cacēxa:

—Mibē cuanti 'aínbi cana 'ēn papanu pan cuainsa tanin. A bamaia maíntancēx cana mibē cuanti 'ain.

22 Quia ca Jesusan cacēxa:

—Camina 'ēmi sinánan 'ēbē cuanti 'ain. Axa Nucēn Papa Diosmi sinántisama tancē uni, an bamacē uni mañnun éanan camina 'ēbē cuanti 'ain.

Bēchun 'imainun suñúan Jesusan nētēmia

(Mr 4.35-41; Lc 8.22-25)

23 Usaquin cabiania 'ucē manan cuanux manē nuntinu 'iruquiancēbē ca aín 'unánmicē unicamaxribi 'iruacēxa.

24 'Iruquiani cuanía Jesús 'uxánbi suñúan 'icuatsíncēbē parúmpapa bēchuni ca 'umpax aín nuntinu 'iruacēxa.

25 Usai 'ia oquin ca aín 'unánmicē unicaman Jesús bēsúnquin cacēxa:

—Nu ca iémit, cananuna nanētin.

26 Quia ca Jesusan bēsuquin cacēxa:

—¿Uisacatsi caramina racuētín? Mitsun camina Nucēn Papa Diosan ca asérabi nu bēruánquin 'aquinia quixun sinaniman.

Caí niruquin ca suñúan —ca nētēt —canan parúmpaparibi —ca bucubut —quixun cacēxa. Cacēxēshia suñu nētēishimainun ca baca bēchúnribi nētēacēxa.

27 Usoia isi ca aín 'unánmicē unicama ratuti canancēxa:

—¿Uisa uni cara ēñēx 'ic? Suñúanēnbi, bacánbi ca aín bana cuatia.

Ñunshin 'atimañu uni rabē Gadara menuxun Jesusan pēxcúa

(Mr 5.1-20; Lc 8.26-39)

28 Usaquiani 'ucē manan cuantancēx ca Gadara cacē menu bēbacēxa. Bēbatancēx nuntinuax 'ibúquiani cuaniabi ca ñunshin 'atimañu uni rabētan, anu uni maíncēnuax uquin Jesús mēracēxa. A uni rabētan ca ñunshin 'atimañu 'aish uinu 'icē unínbia chichabiantisama 'ixun anun cuanti bai bēaraxun ui unibi anun inumíama 'icēn.

29 Usa 'ixun ca a isi munuma cuēncēnquin Jesús cacēxa:

—¿Uisati caramina Jesús, Diosan Bēchicē, mín nu ubíoin? ¿Anúnmi nu masóti nētē ucēma pan 'aínbi caramina nu ubíoi uan?

30 Usaia 'imainun ca 'aisamaira cuchi atu 'urama pi buciacēxa.

31 Usa 'ain ca ñunshin 'atimanēn Jesús cacēxa:

—Nu énuax xuquin camina nux cuchícamanu 'inun nu xuti 'ain.

32 Cacēxun ca Jesusan cacēxa:

—Ca cuantan.

Cacēx ca ñunshin 'atimacama a uni rabēnuax chiquíquianx cuchicamanu atsíncēxa. Atsíncēbē ca cuchicama camáxbi tsuáquiquiani abáquiani cuanx cuētúnuax parúmpapanu réucubuti bacamiqui cēñuacēxa.

³³ Usacëbëtan ca an cuhi bërúancë unicaman a 'urama 'icë ëma chanu abáquiiani cuanxun anu 'icë unicama usaia cuchicama 'icë ñuixuanan ñunshin 'atimañu uni rabëribi usai 'icë ñuixuancëxa.

³⁴ Ñuixunquin chanioia cuabiani ca a ëmanu 'icë unicamax aín ëma ëbiani Jesús isi riquiancëxa. Riquianxun isquin ca camaxunbi atun nëtënuaxa cuantánun Jesús cacëxa.

9

Uni ñucë niruquinbi tancëma Jesusan pëxcüa

(Mr 2.1-12; Lc 5.17-26)

¹ A menuaxbi nuntin cuantëcëntancëx ca Jesús aín ëmanu bëbacëxa.

² Bëbacëbëa 'itsa uni timëcëbëtan ca raírinën uni achúshi ñucë niru-cuaínquinbi tancëma bacëtinu racánxun bëacëxa. Bëquin ca —Jesusan ca ënë uni pëxcuti 'icë —quixun aín nuitu mëu sináncëxa. Sinania atun sinan 'unánquin ca Jesusan ñucë uni cacëxa:

—Chuámashi ca 'it. Min 'uchacama ca tërëncë 'icën.

³ Usaquiian caia cuaquin ca anu 'icë an Moisésnën cuënëo bana 'unáncë uni raírinën sináncëxa: Ënë unix ca anúan Nucën Papa Diosaxëshi quti banan banaia. Ax ca 'aisama 'icën. Nucën Papa Diosan cuni ca 'ucha tërënti 'icën.

⁴ Usaquin sinania 'unánquin ca Jesusan cacëxa:

—¿Uisacasquin caramina mitsun usaquin sinanin?

⁵ 'Ën cana uni “Min 'uchacama ca tërëncë 'icë” quixun cananbi “Niruquiiani ca cuantan” quixunribi cati 'ain.

⁶ Nucën Papa Diosan cushímbi 'ën ënë uni pëxcuia isquin camina aserabi 'unánti 'ain, uni 'inux Nucën Papa Diosnuax uá 'ën cana unin 'ucharibi tërënti 'ai quixun.

Caquin ca Jesusan racábucë uni cacëxa:

—Niruquiiani ca min bacëti bibiani min xubunu cuantan.

⁷ Cacëxëshi ca niruquiiani aín xubunu cuancëxa.

⁸ Usai niruquiiani cuania isi ca anu 'icë unicama racuëacëxa. Racuëquin ca —Nucën Papa Diosan aín cushi 'ináncëxun ca ënë unin ñucë uni pëxcüanan aín 'uchacama tërëanxa —quixun sinánquin Nucën Papa Dios rabiacëxa.

Jesusan Mateo aín uni 'inun ca [Ënëx ca an ënë quirica cuënëo Mateo, abi 'icën.]

(Mr 2.13-17; Lc 5.27-32)

⁹ Usobiani cuantëcënquinbi ca Jesusan Mateo cacë uni anuxuan 'apu buánmiti curíqui bicë anua tsócë mëracëxa. Mëraquin ca cacëxa:

—'Ën mi 'unánminun ca 'ëbë cuani ut.

Jesusan cacëxëshi ca Mateo niruquiiani ami sinani abë cuancëxa.

¹⁰ Cuanquin ca Jesúsëñun aín 'unánmicë unicama aín xubunuxun pi cuanun Mateonën buáncëxa. Buáncëbë atúxribi atubë cuanx ca an 'apu buánmiti curíqui bicë unicama 'imainun an fariseocaman bana tancëma uni raírinëxribi atubëtan pi bucüacëxa.

¹¹ Jesúsëbëtan a unicaman piia isquin ca aín 'unánmicë unicama fariseo unicaman ñucáquin cacëxa:

—¿Uisa cupí cara an mitsu 'unánmicë unin an 'apu buánmiti curíqui bicë unicamabëtan pianan 'uchañu unicamabëtan pin?

¹² Usai quia cuaquin ca Jesusan cacëxa:

—Paë tancëma uni, ax ca rucuturúan a ronti cuëënimá. Paë tancë uni, ax cuni ca rucuturúan a ronti cuëënia.

¹³ Usaribiti cana 'èn an —'èx cana asábi 'ai —quixun sináncë unicama a 'èmia catamènun cai uáma 'ain. Ama, an —'èn nuitu 'aisama 'aish cana 'èxbi upí 'itima 'ai —quixun sináncë unicama a cuni upí 'inúxa 'èmi catamènun cai cana 'èx uacën. Úsa cana 'èx 'ai quixun sinánquin camina 'unánti 'ain, uisai quicë cara Nucèn Papa Diosan bana ènèx 'icë quixun: “Unían 'è rabianan aín 'ucha tèrencë 'inuxun 'aracacë ñuina rèxun xarola isi cuèèncsamaíra oi cana atun uni itsi nuibaquin 'aquinsa 'icë 'aquinia isi cuèënin”.

*Pima samáti ñuiquin ñucácëxun Jesusan uni ca
(Mr 2.18-22; Lc 5.33-39)*

¹⁴ Usa 'ain ca Juan, an uni nashimicë, aín 'unánmicë unicaman anu cuanxun Jesús cacëxa:

—Nux cananuna Nucèn Papa Dios sinani bëtsi bëtsi nètën pima samatin. Fariseo unibunëxribi ca usaribiti pima samatia. ¿Usa 'aínbi cara uisacasquin mín 'unánmicë unicaman samáquinma pin?

¹⁵ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—¿An bití xanua unin bicëma pan 'ain cara axa abë nuibanancë unicama ax a unibë 'aish masá nuituti 'ic? Ca masá nuitutima 'icën. Ca ésa 'icën: An xanu bití unin xanu biquin abëtan pí unun camicëx ca axa abë nuibanancë unicama masá nuitutima abë cuèënia. Xanu bibiani cuanquin a unin ëbiancëxun cuni ca axa abë nuibanancë unicaman masá nuituquin pima. Usaribiquin ca 'èn 'unánmicë unicama 'ëbë 'ixun masá nuituti samáquinma piia. Unían 'è bicëxun 'èn ëbiancëxun cuni ca masá nuituquin pitima 'icën.

¹⁶ Catancëxun ca aín banaxa fariseo unicaman uni 'unánmicë banasama 'ain, aín banabë fariseonëx 'unánmicë bana mëscúti rabanan Jesusan ésaquinribi a unicama cacëxa:

—Ca ésaribi 'icën. Nun aintsí uinu 'icë xanúnbi ca chupa xëni, chupa sani iotan aín tuquicë a 'unuima. Usocëxbi ca chupa xëni ax chëqui anun 'unucë ió ax nipacëtia. Usai 'i ca aín tuquicë ax chaia.

¹⁷ Ésaribi ca: Ui unínbi ca ñuina xacá anu 'umpax 'aruti chumusa oquin 'acë, axa xëni 'ain, anu ñu chëcacë 'aruima. Anu 'arucëxunbi ca ñu chëcacë ax cubini uruquin ñuina xacá xëni a tucaia. Axa tuquicëbë ca chëcaxun anu 'arucëxa cubíncë ñu ax tutuqui nètëtia. Usa 'ain ca ñu chëcacë, ñuina xacá chumusa oquin acë iónushi 'aruti 'icën, asábi 'inun.

*Xanu 'insíncë pëxcüanan Jesusan Jaironën bëhichë bamacëbi baísqumia
(Mr 5.21-43; Lc 8.40-56)*

¹⁸ Juanën 'unánmicë unibubëa Jesús banacëbëbi ca anua judíos unicama timëcë xubunu 'icë 'apu, Jairo cacë, ax uacëxa. Uquin ca aín bëmánon rantín purúnquin Jesús cacëxa:

—'Èn ini bëhichë ca bërí bamaxa. Bamacëbi camina mix 'ëbë cuanxun a ramëti 'ain. Mín ramëcëxëshi ca asábi 'inux baísquti 'icën.

¹⁹ Cacëx niruía abë cuancëbë ca aín 'unánmicë unicamaxribi Jesús bë cuancëxa.

²⁰⁻²¹ Cuaniabi ca xanu achúshi ñucë, ax mëcën rabë 'imainun rabë baritia imía 'aíshbi aín imi nètëcëma, an —aín chupa ticaishi cana pëxcúti 'ai —quixun sinánquin, a caxu cuanquin Jesusan chupa cuëbí ticacëxa.

²² Ticaia tani niracëti cuainacëquin ca Jesusan a xanu mëraquin cacëxa:

—Camina chuámarua 'iti 'ain. 'Èn cana mi pëxcuti 'ai quixun asérabi sinani camina pëxcúan.

Cacëxëshi ca pëxcúacëxa.

²³ Usobiani cuanx ca anua judíos unicama timēti xubunu 'icē 'apu, Jairo, aín xubunu bēbacēxa. Bēbaquin ca Jesusan, xanu ñucē a maíncēbētan an 'ati unicaman pacun bana otishi 'ixun caínmainun 'aisamaira uni rarumati sharatia cuaquin isacēxa.

²⁴ Usaria isquin ca Jesusan cacēxa:

—Ēnuax ca chiquít. A xu xanu ca bamacēma 'icēn. Ca 'uxaxa.

Ēsaquian cacēxunbi ca 'usáncancēxa.

²⁵ 'Usáncēxunbi anu 'icē unicama xubu ěman xutancēx ca Jesús anua xu xanu 'icē anu atsínxun aín mēcēn biacēxa. Bicēxēshi ca tsoruacēxa.

²⁶ Usa 'ain ca Jesusan usaquin ñu 'aia anu 'icē unicaman chanioia a menu 'icē unicaman cuacēxa.

Bēxuñu uni rabēa Jesusan bēpēxcūa

²⁷ Usobiani anuax cuaniabi ca uni bēxuñu rabētan Jesús caticabianquin munuma cuēncēonquin cacēxa:

—Davitan rēbúnqui, nu nuibaquin ca nu pēxcut.

²⁸ Cacēxa xubunu atsíncēbē ca a bēxuñu uni rabētaxribi 'atsínquiani Jesús rapasu cuancēxa. Cuania ca Jesusan cacēxa:

—¿Mitsun caramina sinanin, 'ēn cana mitsu pēxcuti 'ai quixun?

Cacēxun ca a unin cacēxa:

—Camina nu 'ati 'ain.

²⁹ Cacēxun ca Jesusan aín bēru mēēquin cacēxa:

—Mítsúnmi 'ēn cana mitsu bēmēnioti 'ai quixun sináncēsabi oquin cana mitsu 'ati 'ain.

³⁰ Usaquian cacēx ca bēnētishi bēmēniocacēxa. Bēmēniocatia ca Jesusan cacēxa:

—Unían 'ēn mi ěsoquin 'acē ěnē 'unánxunma 'anun camina ui unibi ñuixuntima 'ain.

³¹ Usaquian Jesusan cacēxunbi ca a uni rabētan cuanquin a nētēnu 'icē unicama chaniocēxa.

Banañuma unia Jesusan banamia

³² Bēxuñu 'icēa pēxcucē uni rabētaxa cuancēbētan ca uni raírínēn achúshi uni ñunshin 'atimanēan banañuma 'imicē a Jesúsnu bēacēxa.

³³ Bēia ca Jesusan a uninua ñunshin 'atima chiquíancēxa. Chiquíncēbē ca a uni banañuma 'iá 'aíshbi banacēxa. Usaria isi ca anu 'icē unicamax ratuti quíacēxa:

—Nun nētē Israel anuxunbi ca uínbi ěsa ñu isáma 'icēn.

³⁴ Quia unicama ratúmainun ca fariseo unbunēx quíacēxa:

—Ñunshin 'atimanēn 'apun cushínshi ca ěnē unin ñunshin 'atima chiquinia.

Jesús uni bana ñuixuni bētsi bētsi ěmanu caun

³⁵ Usotancēxun ca ěma chacamanu 'imainun ěma chucúmaracamanuribi cuanquin anua judíos unicama timēti xubucamanu atsínquin anu timētia Jesusan bana ñuixuancēxa. Bana ñuixunquin ca —'ēmi catamēcē unicama ca Nucēn Papa Diosan ainan 'imiti 'icē —quixun caquin upí bana unicama ñuixuancēxa. Ñuixuanan ca uni ñucēcamaribi pēxcuquin an paēocēcama tērcaxuancēxa.

³⁶ Uinu cara Jesús 'icē anubi ca 'aisamaira uni 'iacēxa. Usai 'ia an atu Nucēn Papa Dios ñuiquin 'unánmianan ami sinánun 'aquinti 'aíma 'ain ca axa piánancē ñuinacan ubíocēxa 'aracacē ñuina, an a bērúanti aín 'ibu 'aíma 'ain, bēnēti sináncasmai 'icēsaribiti 'iacēxa. Usaia 'ia atu isquin ca Jesusan a unicama nuibacēxa.

³⁷ Nuibaquin atu 'aquinsa tanquin ca Jesusan aín 'unánmicë unicama cacëxa:

—'Aisamaira uníxa ëmi sinánti 'aínbi ca an atu 'ëmi sinánun 'aquinti uni 'itsamashi 'icën. Usa 'aish ca naënu 'aisamaira ñu bimi 'aínbía an biti uni 'itsamashi, usaribi 'icën.

³⁸ Usa 'ain camina Nucën Papa Dios, axa 'ëmi sináncë unicaman 'ibu, a ñucáti 'ain, an uni 'ëmi sinánun 'aquinti unia 'itsa xunun, bimi 'ibu unían an bimi biti uni xucësaribi oquin.

10

Aín 'unánmicë unicama 'iminuxun Jesusan mëcën rabë 'imainun rabë uni caísa

(Mr 3.13-19; Lc 6.12-16)

¹ Usa 'ain ca Jeusasan aín 'unánmicë uni mëcën rabë 'imainun rabë a timëxun cacëxa:

—'Ën cushi cana mitsu 'inanin. Anun camina ñunshin 'atima uninua chiquíanan uni 'insíncëcamaribi pëxcuti 'ain.

² A usaquin cacë unicamax ca 'iacëxa Simón 'icëbi Pedroribi cacë, 'imainun aín xucën Andrés. 'Imainun ca Zebedeonën bëchicë Jacobo cacë a 'imainun aín xucën Juan 'iacëxa.

³ Raírinëx ca Felipe cacë 'imainun Bartolomé cacë 'imainun Tomás 'imainun Mateo, an 'apu buánmiti curíqui bicë, acama 'iacëxa. 'Imainun ca Jacobo, Alfeonën bëchicë, a 'imainun Lebeo 'icëbi Tadeoribi cacë a 'iacëxa.

⁴ 'Imainunribi ca Simón axa judíos uninub rabanan nëëti banacë, a 'imainun Judas Iscariote, an Jesús uni 'inan, a 'iacëxa.

Unicama bana ñuixunun Jesusan aín 'unánmicë unicama xua

(Mr 6.7-13; Lc 9.1-6; 10.3-11)

⁵ Aín 'unánmicë unicama caístancëxun ca unicama bana ñuixuntanun xunuxun Jesusan ësaquin cacëxa:

—Camina anu judíosma unibu 'icë nëtënu cuantima 'ain. Samaria nëtënu 'icë ëmacamanuribi camina cuantima 'ain.

⁶ Israel unicama axa 'ëmi sinánti 'aishbi 'ëmi sináncëma acama 'ëmi sinánun 'aquini camina cuanti 'ain. Atux ca 'ëmi catamëcëma 'aish 'ibuñuma carnerosa 'icën.

⁷ Cuanquin camina —anúan Nucën Papa Diosan mitsu ainan 'imiti nëtë ca 'urama 'icë —quixun caquin bana ñuixunti 'ain.

⁸ Ñuixuanan camina 'insíncë unicama pëxcüanan uni bamacë baísqumianan an aín nami chëquímicë 'insínñu uni asábi 'itëcënun pëxcüanan uninua ñunshin 'atima chiquínti 'ain. 'Ën cana anúnmi uni 'aquinun cushi 'inánquin mitsu cupíomicëma 'ain. Usa 'ain camina mitsúnmi 'aquincë uni cupí ñucátima 'ain.

⁹ Curíqui camina buántima 'ain.

¹⁰ Camina burasa ió anun min ñu buánti bitima 'ain. Camina rabë tari 'imainun bëtsi taxaca 'imainun min tsati buántima 'ain. An unicama 'aquincë uni a ca a 'aquincë unín aín piti 'imainun aín cuëncë ñu 'inánti 'icën. Usa 'ain camina ñu buanima usashi cuanti 'ain.

¹¹ Cuanx ëmanu bëbaquin camina isti 'ain, ui unin cara upí oquin min bana ñuixuncëxun cuaisa tania. A unin xubunushi camina ñantan ñantan 'uxti 'ain, anúnmi a ëmanuax cuanti nëtëta utámainun.

¹² Anu 'iti xubunu atsíntancëx camina —chuámashi ca 'ican —cai anu 'icë unicamabë nuibananti 'ain.

13 Usaími 'icëbë ca a xubunu 'icë unicama mitsubë upí 'ixun min bana cuati mitsúxmi anu 'icë cupí cuëeni chuámashi 'iti 'icën. 'Aínbi ca mitsubë upí 'iisama tanquin an mitsun bana cuaisama tancë unicamax usai 'itima 'icën.

14 Úinu 'icë émanu 'icë unicaman cara, uinu 'icë xubunu 'icë unicaman cara mitsu biisama tanan mitsun bana cuaisama tania, anuax cuani camina anu 'icë unicaman, mitsun bana cuatíma ca Nucën Papa Diosan iscëx 'aisama 'icë quixun 'unánun, mitsun taxacanu 'icë me cupúcë tacabiani bëtsi émanu cuanti 'ain.

15 Asérami cana 'ën mitsu cain, Sodoma émanu 'icë unicama 'imainun Gomorra émanu 'icë unicama ca ain bana cuaisama tancë cupí Nucën Papa Diosan castíancëxa. Usamaira oquin castíancë ca an a émanu 'icë unicama mitsu bicëma cupí ax 'iti 'icën.

Mitsumi ca uni nishti 'icë quixun Jesusan ain 'unánmicë unicama ca

16 'Ën cana carnero 'inúan nëecë nëbëtsinu 'icësaribi 'inun mitsu xutin. Nëëquin ca 'inúanën carnero binuxun bëarati 'icën. Usaribi oquin ca axa mitsumi nishcë unin mitsu 'atimocatsi quixun sinánti 'icën. Usaquian sináncëbë camina bërúancati 'ain, runu 'icësaribiti. Bërúancanan camina axa mitsumi nishcë uni ami nishi abë 'atimonantima 'ain, numacuru 'icësaribiti.

17 Axa mitsumi nishcë unicaman ca judíos unibunën 'apucamanu mitsua 'atimonun buánti 'icën. Usonan ca anua judíos unicama timéti xubucamanuxun mitsu rishquiti 'icën. Usa ca uni 'icë quixun 'unani camina ami catamëtima bërúancati 'ain.

18 'Ën bana uni ñuixuncë cupí ca unin mitsumi nishquin judíosma unibunën 'apunu mitsu buánti 'icën, ami mitsu ñui manánuxun. Usocëxunbi camina a 'apucama 'imainun judíosma uniburibi 'ën mitsu 'unánmicë banacama ñuixunti 'ain.

19 A unicaman mitsu 'apunu buáncëxun camina racuëquin —uisai carana quiti 'ai—quixun sinánan—uisa banan carana cati 'ai—quixun sinántima 'ain. Nucën Papa Diosan ca mitsúxmi banacëbëtainshi uisaquin caramina cati 'ai quixun mitsu sinánmiti 'icën.

20 Usa 'ain camina 'unánti 'ain, mitsúnbi sináncë banan camina banatima 'ain, Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan sinánmicëx camina quiti 'ain.

21 'Ëmi sináncëma unin ca axa 'ëmi sinania oquin ain xucënbi an uni 'aminun quixun 'apu 'inánti 'icën. Usaribi oquin ca ain papan ami nishquin ain bëchicëbi an uni 'aminun 'apu 'inánti 'icën. 'Imainun ca usaribi oquin ain bëchicënen ami nishquin ain papabi an uni 'aminun 'apu 'inánti 'icën.

22 Mitsúxmi 'ëmi sináncëbë ca axa 'ëmi sináncëma unicamax mitsumi nishti 'icën. Usa 'ainbi ca an uisa ñu cara 'icëbëtanbi 'ëmi sinánquin ëncëma unicamax Nucën Papa Diosan nëtënu 'ëbë 'iti 'icën.

23 Achúshi émanuxun bana ñuixuniabi unin mitsun bana cuaisama tanquin bëtsi bëtsi ocëx camina bëtsi émanu cuanti 'ain. Anuxunribi bana ñuixunia unin mitsu bëtsi bëtsi ocëx camina anuaxribi bëtsi émanu cuanti 'ain. 'Ën cana asérami mitsu cain, anu Israel unibu 'icë émacamanuxun mitsun unicama bana ñuixuncëma pain 'ain cana 'ëx uni 'inux Nucën Papa Diosnuax uá 'ëx utécënti 'ain.

24 Unin ñu 'unánmicë uni an ca an a 'unánmicë uni inuima. Usaribiquin ca an uni ñu mëëxuncë uni an, an a ñu mëëmícë uni inuima.

25 Mitsux 'ën 'unánmicë unicama 'ain ca axa 'ëmi nishcë unicamax mitsuribi nishiti 'icën. Atúan 'ë bëtsi bëtsi ocësaribi oquin ca mitsuribi bëtsi bëtsi oti 'icën. Atun 'ë ñunshin 'atimanën cushi, Beelzebú, caquin anëquin ca mitsúxmi 'ën unicama 'icë, mitsuribi usaribi oquin anëti 'icën.

*Uími caranuna racuëti 'ai quiáxa Jesús quia
(Lc 12.2-9)*

²⁶ Ësaquinribi ca Jesusan aín 'unánmicë unicama bana ñuixuntanun xuquin cacëxa:

—Unían mitsu bëtsi bëtsi ocëxbi camina an mitsu bëtsi bëtsi ocë uncamami racuëtima 'ain. Unían uni itsi paránxun ñu 'acëxbi ca camabi unían 'unáncë 'iti 'icën. Usaribiti ca unían ñu upi unëxun 'acëxbi camabi unían 'unáncë 'iti 'icën.

²⁷ Ën mitsu imëribi cacë banacama camina camabi unían cuanun ñuiti 'ain. Ñuianan camina mitsun xubunuxun 'ën mitsu cacëcamaribi camabi unían cuanun ëmánxun ñuiti 'ain.

²⁸ An uni bëtsi bëtsi oquin bamamicë uncamami camina racuëtima 'ain. Usoquin 'aquinbi ca unín bëru ñunshin bamamitima 'icën. Usa 'ain camina usa unimi racuëtima Nucën Papa Dios, an uni aín cushímbi bamamianan aín bëru ñunshínribi manë tsi unuaxa xëñibua 'aínbi tëmërati anua 'inun 'imiti amishi racuëti 'ain.

²⁹ 'Isáratsu ca cupíma 'icë unin curíqui 'itsamaratsu anun maruquin rabë biti 'icën. Chamaratsu 'aísha aín cupí 'itsamashi 'icëbi ca Nucën Papa Diosan camabi 'isá achúshi achúshi isia. Usaquian bërúancë 'aish ca Nucën Papa Dios cuëñcëbëma bamaima.

³⁰ An 'isácama bërúancë Nucën Papa Diosan ca mitsuribi camabi 'unánan uiti buñu caramina 'ai quixun 'unania.

³¹ Mitsux camina 'isásamaira 'ain. Usa 'ain ca 'isá chamaratsucama 'acësamaira oquin Nucën Papa Diosan mitsu bërúanquin isia. Usa 'ain camina unían mitsu bamamisa tancëxbi racuëtima 'ain.

*—Ëx cana Jesúsnan 'ai —quix quicë uni ñuicë bana
(Lc 12.8-9)*

³² Ësaquinribi ca Jesusan aín 'unánmicë unicama cacëxa:

—Axa an 'ën bana cuacëma unicaman cuanun 'ë ñui, —'ëx cana Jesusan uni 'ain —quicë uni a ñuiquin cana 'ënribi, —ax ca 'ën uni 'icë —quixun 'ën Papa Dios naínu 'icë a cati 'ain.

³³ Usa 'aínbi cana axa 'ëmi rabini, —'ëx cana Jesusan unima 'ain —quicë uni a ñuiquin, —ax ca 'ën unima 'icë —quixun 'ën Papa Dios naínu 'icë cati 'ain.

*Axa ami sináncëma unix ca Jesusan unimi nishti 'icë quicë bana
(Lc 12.51-53; 14.26-27)*

³⁴ Ësaquinribi ca Jesusan aín 'unánmicë unicama cacëxa:

—'Ëx uá 'ain ca camabi unix bëtsibë bëtsibë nuibananti 'icë quixun mitsun sináncëxbi ca usama 'icën. 'Ëx uá 'ain ca axa 'ëmi sinántisama tancë unicaman axa 'ëmi sináncë unicama nuibatíma, ami nishquin 'atimoisa tanti 'icën.

³⁵ 'Ëx uá 'aían 'ëmi catamëcëbë ca bëtsi bëtsi unix aín papami nishti 'icën. Usaribiti ca xanu rafirinëx 'ëmia catamëcëbë aín titami nishti 'icën. 'Ëx ënë nëtënu uá 'aían 'ëmi catamëcëbë ca xanux aín ñemi nishti 'icën.

³⁶ Usa 'ain ca axa 'ëmi catamëtia oquin unin aín aintsibi 'atimoti 'icën.

³⁷ 'Ën unicaman ca aín papa, aín tita nuibati 'icën. Nuibatibi ca atu nuibacësamaira oi 'ëmi sinánti 'icën. Usai 'ëmi sináncëma 'aish ca 'ën unimasa 'icën. Usaribiti ca 'ëmi sináncësamaira oquian aín bëchicë nuibacë uni ax 'ën unimasa 'icën.

³⁸ —A 'ai bamanuxunbi cana Jesúsmi catamëti bana ënquinma 'ai —quixuan an sináncëma uni ax ca 'ën uni 'itima 'icën.

³⁹ Uix cara aín cuëñcësa oquin 'ai ënë nëtënu upitax tsótishi sinania ax ca Nucën Papa Diosnan 'itima 'icën. Usa 'aínbi ca uinu 'icë unin cara ënë

nētēnushi upitax tsóti sinánquinma 'ēmi catamēquin 'ēx quicēsabi oquin 'aia ax ainan 'aish Nucēn Papa Diosan nētēnu abē 'iti 'icēn.

Uicama cara Nucēn Papa Diosan cupíoti 'icē quicē bana (Mr 9.41)

⁴⁰ Ēsaquinribi ca Jesusan aín 'unánmicē unicama cacēxa:

—An mitsun bana cuacē uni an ca 'ēn banaribi cuatia. An 'ēn bana cuacē uni an ca Nucēn Papa Dios, an ēnē nētēnu 'ē xua, aín banaribi cuatia.

⁴¹ Asérabi 'ēnan 'ixuan 'ēn unin 'ē ñuiquin bana ñuixunia cuaquin ca uni itsin sinánti 'icēn, —a banax ca asérabi Nucēn Papa Diosan sinánmicēxa quicē 'icē —quixun. Usaquin sinani ca a bana quicēsabi oí 'iti 'icēn. Usa uni ca an bana ñuixuncē unia iscēsaribi oquin Nucēn Papa Diosan upí isia. Usaribi oquin ca an upí uni isquin —ax ca asérabi Jesúsmi catamēcē uni 'icē —quixun sinánquin a nuibaquin aín bana cuacē uni a Nucēn Papa Diosan upí isia, upí uni iscēsaribi oquin.

⁴² Ax 'ēn uni 'aísha 'ēmi upiti catamēcē 'icēmabi axa shimaia isquin —ax ca Jesucristonēn uni 'icē —quixun sinánquin 'umpax 'inancē uni a ca Nucēn Papa Diosan upí isia.

11

Juan an unicama nashimicē an aín 'unánmicē uni Jesús isnun xua (Lc 7.18-35)

¹ Aín 'unánmicē unicama an ñuixuncē bana unicama ñuixuntanun catancēx ca Jesús anribi Galilea menu 'icē ēmacamanuxun bana ñuixunux cuancēxa.

² Usai 'imainun ca sipunu 'ixun Juan, an uní nashimicē, an Jesusan ñu 'aia ñuicania cuacēxa. Cuaquin ca aín uní raírí Jesús istánun quixun xuacēxa, asérabi cara ax utia judíos unibunēn caíncē a 'icē quixuan isnun.

³ Xucēx cuanxun ca Juanēn cacēsabi oquin ñucáquin Jesús cacēxa:

—¿Mix caramina asérabi axa uti nun caíncē a 'aín? ¿Mixmi ama 'ain caranuna bētsi uníxa uti nun caínti 'ain?

⁴ Cacēxun ca Jesusan cacēxa:

—Camina 'ēn unicama ñuixuniami cuacē banacama ñuixuanan 'ēn ñu 'aiami iscēcama ñuixunquin Juan cai cuanti 'ain.

⁵ Cuanxun camina cati 'ain: Bēxuñu unínbi ca bērí isia, aín niti bētsicē uníxribi ca bērí upiti nitsia, an aín nami chēquímicē 'insínñu unix ca pēxcutia, pabē unin ca bana cuatia, bamacē uníxbi ca baísquia, ñuñuma unínribi ca anun Nucēn Papa Diosnan 'inux iéti bana cuatia.

⁶ Usaquin canan camina, 'ē ñui Nucēn Papa Diosan xucēma ca ax 'icē quima, ax 'ēmi sináncē unicamax ca chuámarua 'i cuēñia quixunribi Juan cai cuanti 'ai —quixun ca Jesusan Juanēn xucē unicama cacēxa.

⁷ Juan, an unicama nashimicē, aín unicama cuancēbētan ca Jesusan anu 'icē unicama 'aisamaira 'icē Juan ñuiquin ēsaquin cacēxa:

—¿Usa uni isi caramina mitsux anu uni 'icēma menu cuancēn? Bētsi bētsi oquin sináncē uni ax ca tutísha suñun bēcacēsa 'icēn. ¿Usa uni isi caramina cuancēn?

⁸ ¿Ax usama 'ain caina añu isi cuancēn? ¿Upíira 'aísha cupíira chupa pañucē uni isi caramina cuancēn? Usama ca. Camina 'unanin, upíira 'aísha cupíira chupa pañucē unix ca anu 'apu 'icē xubunushi 'ia.

⁹ ¿Usa uni isi cuanima caramina añu isi cuancēn? An Nucēn Papa Dios quicē bana uni ñuixuncē uni a isi camina cuancēn, ¿usa cat? Asérabi cana 'ēn mitsu cain, an Nucēn Papa Dios quicē bana unicama ñuixuncē unicaman ñuixuan bana 'íasamaira ca Juanēn uni ñuixuncē bana 'icēn.

¹⁰ Juan ñuiquian ënë menu ucëma pan 'icë 'ë cacë bana a ca Nucën Papa Diosan Isaías cuënëomiacëxa, ësai quicë:

A caxumi cuanun cana 'ën uni xutin. Ax pain cuanquin ca anun cuanti bai mënloquin racanacësaribi oquin camabi unían min bana cuanun atun nuitua upí 'inun sinanamiti 'icën.

¹¹ Usaquin cuënëo bana ñuitancëxun ca Jesusan anu 'icë unicama cacëxa:

—Aséribi cana 'ën mitsu cain, an Nucën Papa Dios quicë bana uni ñuixuncë unicaman ñuixuncë bana 'íasamaira ca Juanën 'ë ñuicë bana 'iaxa. Usa 'ain ca a unicamax 'íasamaira Juan 'icën. Usa 'aínbi ca axa Nucën Papa Diosan nëtënu 'iti 'ën unicamax, unían ñuumara iscë 'aishbi Juan 'íasamaira 'icën.

¹²⁻¹³ Juan ucëma pan 'ain ca Moisés 'imainun an Nucën Papa Dios quicë bana uni ñuixuncë unicaman 'ë ñuiquin unicama ñuixuancëxa. A unicama caxu uquin ca Juanën 'ë ñuiquin, axa utia judíos unicaman cañcë ax ca uaxa quiax quiquin unicama ñuixuanxa. Usa 'ain ca 'ënribi, 'ëmi catamëcë unicama ca Nucën Papa Diosnan 'iti 'icë quixun ñuixunia cuanan 'ën ñu 'aia isi 'aisamaira unix Nucën Papa Diosnan 'iti sinania.

¹⁴ Mitsun aséribi cuaisa tanquin camina 'unánti 'ain, Elías ca uti 'icë quicë bana ax ca Juan ñui quiá 'icën. A bana quiásabi oi ca Juan, an unicama nashimicë, ax Nucën Papa Diosan mëníosabi oi uaxa.

¹⁵ An aín pabitan ënë bana cuacë unin ca aín nuitunënbi sinánquin cuati 'icën.

¹⁶ Èsaquinribi ca Jesusan anu 'icë unicama cacëxa:

—Ënë nëtënu bërí bucuë unicamax cara uisa 'icë quixun cana mitsu cati 'ain. Ca tuáratsucuxa cuaicësaribi 'icën. Cuainux timëcë 'aishbia cuaitisa tantancëx camáxbi tsotan ca raírinën raíri èsaquin caia:

¹⁷ “Cuai chirini cuëenun nun paca bana ocëbëbi camina masá sinani cuaitisama tan. Cuaitisama tancëbë nux —anpan caniacëcë unicama 'icësaribiti cananuna ini rarumati 'ai —quicëbëbi camina masá sinani usairibi 'iisama tan”.

¹⁸ Usaribi ca ënë nëtënu bucuë unicamax 'icën. Juanëx ca ñu mësú picëma 'ianan ñu xëacëma 'icën. Usa 'icë ca unicaman —a unix ca ñunshin 'atimañu 'icë —quixun caxa.

¹⁹ Usoquian Juanën 'acësoquin 'aquinma 'ën camabi ñu pianan xëaia isquin ca unicaman èsaquin 'ë ñuia: A unix ca picën tapun 'ianan xëairacë uni 'icën. Ax ca an 'apu buánmiti curíqui bicë unicama 'imainun 'uchañu unicamabë nuibanania —quixun. Usaquian Juancëñun unin 'ë ñuicëbëbi ca Nucën Papa Dios, an ënë menu unun 'ë xua, an 'acë ñucamax asábi 'icën. Usa ca quixun ca axa ami sináncë unicaman 'unania.

Axa bëtsi bëtsi èmanuax ami sinántisama tancë unicama Jesusan ca (Lc 10.13-15)

²⁰ Usaquin catancëxun ca Corazín 'imainun Betsaida 'imainun Capernaúm a èmacamanuax ucë unicama, atun èmanuxun bana ñuixuaman uni itsín 'acëma ñu 'acëbëbia aín bana cuati ami sinanacëma, a unicama èsaquin Jesusan cacëxa:

²¹ —Corazín èmanuax ucë unicama 'imainun Betsaidanuax ucë unicama, mitsu cana aséribi cain, mitsu èmanuxun 'ën cushímbi 'ën ñu 'acësaribi oquin Tiro 'imainun Sidón anuxun 'ën 'á 'ain ca anu 'icë unicama aín 'uchacama ëni 'ëmi sinan 'itsíanxa. Aín 'ucha cupí masá nuituti sinanati ca chupa chëquicë pañuanan chimaputan mashiquia 'itsíanxa.

²² Usa 'ain cana mitsu cain, anúan an camabi uni aín ñu 'acé isti nētēn ca Tiro 'imainun Sidónu 'icē unicama 'acēsamaira oquin Nucēn Papa Diosan mitsu 'uchoquin castícantí 'icēn.

²³ Capernaúmnuax ucē unicama, ¿mitsun caramina sinanin, camina Nucēn Papa Diosan nētēnu 'iti 'ai quixun? Camina anuma, anua uni 'aisamacama bamatancēx cuancē, anu 'iti 'ain. Mitsun emanuxun 'ēn cushínbi 'ēn ñu 'acēsaribi oquian Sodomanuxunribi 'acē 'ain ca aín 'uchacama ēni anu 'icē unicama nēēncēma 'iá 'itsianxa.

²⁴ Usa 'ain ca anúan camabi uni aín ñu 'acé isti nētēn Sodomanu 'icē unicama 'ásamaira oquin Nucēn Papa Diosan mitsu 'uchoti 'icēn. 'Uchoquin ca a emanu 'icē unicama 'acēsamaira oquin mitsu 'ati 'icēn.

—*Chuámarua taní cuēēnux camina 'ēmi catamēti 'ai*—*quixun Jesusan ca*
(Lc 10.21-22)

²⁵ Catancēxun ca Jesusan Nucēn Papa Dios cacēxa:

—'Ēn Papa Dios, mixmi naí 'imainun menu 'icē ñucaman 'Ibu 'icē cana mi rabin. Amí uni 'unánmiti ñu a camina an ñu 'unáncē unicama 'unánmiquinma an ñu 'unáinracēma unicama 'unánmian. Usaquinmi 'acē cupí cana mi rabin. Usaquin 'ati camina mix cuēēan.

²⁶ —Ñu 'unánma ca —quixun unin sináncē unicaman min 'imicēxun 'ēn bana cuati camina cuēēan.

²⁷ Usaquin aín Papa Dios catancēxun ca Jesusan anu 'icē unicama amiribishí cacēxa:

—'Ēn Papa Diosan ca camabi aín sinan 'ē 'unánmiaxa. Uinu 'icē unínbi ca uisa uni 'ianan añu 'ai carana 'ēx uacēn quixun 'unanima. 'Ēn Papa Diosan cuni ca 'unania. Usaribi oquin ca uinu 'icē unínbi, uisa cara Nucēn Papa Dios 'icē quixun 'unanima. Aín Bēchicē, 'ēn cuni cana 'unanin, 'imainun ca a 'ēn uisaira cara ax 'icē quixun 'unánmisa tancē unicama anribi 'unania.

²⁸ Nucēn Papa Diosan mi upí isnun quixun 'aisamaira ñu 'anan unin cacē ñuribi 'ai bēnēti atsáncē 'ixun camina 'ēmi catamēquin 'ēn mi 'aquinun 'ē cati 'ain. Cacēxun cana a ñucama mēñoquin 'ēnan 'aishmi tanti 'icēsaribitimi upí oquin sinani cuēēnun mitsu 'imiti 'ain.

²⁹ Mitsúxmi cuēēnia cana uisari caramina upí 'iti 'ai quixun mitsu 'unánmiti 'ain. Ñu caquinma cana tēmēraquinmami 'ati sēnēinshi 'ēx cuēēncēsabi oi 'inun mitsu 'imiti 'ain. 'Imixun 'ēn 'aquincēx camina upí oquin sinani chuámashirua taní cuēēnti 'ain.

³⁰ Mitsúxmi 'ēnan 'ain ca 'ēn mitsu 'aquincēx mitsun 'ati ñux 'aisa 'icēn.

12

Anun ñu mēētima nētēn Jesusan 'unánmicē unicaman trigo bēru piá ñuicē bana

(Mr 2.23-28; Lc 6.1-5)

¹ Usaquin catancēx ca anun ñu mēētima nētēn Jesús bain anu trigo 'apácē naēn cuancēxa. Abē cuanquinbi ca aín 'unánmicē unicaman piisa tanquin trigo bēru pēcēcē sirícaquin bixun piacēxa.

² Usoia isquin ca fariseo unicaman Jesús cacēxa:

—Ca is, anun ñu mēētima nētēn usaquin ñu 'ati 'aínmabi ca min 'unánmicē unicaman usoia.

³ Cacēxun ca Jesusan cacēxa:

—¿Mitsun caramina Davidnēn ca 'acēñuma 'ixun axa abē cuancē unicamabētan ēsoquin ñu 'acēxa quixun cuēnēo bana a iscēma 'ain?

4 Davidnën ca 'acēñuma 'ixun piisa tanquin anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubunu atsínxun anu 'icë pán, Nucën Papa Diosan isti oquin nancë, a bixun piacëxa. A panëxa judíos sacerdotenëinshi piti 'aian uni itsin piti 'icëmabi ca sacerdotenën 'inácëxun David 'imainun abë 'icë unicaman piisa tanquin piacëxa.

5 ¿Mitsun caramina judíos sacerdotecama ñui quía cuēñeo bana a iscëma 'ain? Bëtsi nētën 'acësaribi oquin ca anun ñu mēëtima nētënribi anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubunuxun an 'ati ñucama 'acëxa. Usoquin 'aíbi ca 'uchama 'icën.

6 'En cana mitsu cain, anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubu Moisésnën ñuiasamaira ca a 'en mitsu cacë bana ënëx 'icën.

7 Nucën Papa Diosan bana ca ësai quía: “Unían 'ë rabianan aín 'ucha tērëncë 'inun 'aracacë ñuina rëxun xaroiá isi cuëñcësamaira oi cana atun uni itsi nuibaquin axa 'aquinsa 'icë 'aquinia isi cuëñin”. A bana cuacë 'aish camina 'en 'unánmicë unicaman trigo bëru bixun piia isi manáncëma 'itsian.

8 Uni 'inux Nucën Papa Diosnuax uá 'ixun cana 'en anun ñu mēëtima nētën cara añu 'ati 'icë quixun uni cati 'ain.

Aín mēcën bamacë unia Jesusan pëxcüa
(Mr 3.1-6; Lc 6.6-11)

9 Anuax cuanx ca Jesús anua judíos unicama timëti xubunu cuani atsíancëxa.

10 Anu ca uni achúshi aín mēcën amo 'icë bamacë 'iacëxa. A uni isquin ca fariseo unicaman —Jesús, an ca nux quicësama oquin 'aia —quiax ami manáncatsi quixun sínánquin —¿anun ñu mēëtima nētën uni ñucë pëxcuti cara asábi 'ic? —quixun ñucácëxa.

11 Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—¿Micama uinu 'icën caramina anun ñu mēëtima nētëan mitsun 'aracacë ñuina quininu nipacëtia biquinma isëshiti 'ain? Camina isëshiquinma biti 'ain, ¿usa cat?

12 'Aracacë ñuiasamaira ca uni 'icën. Usa 'ain ca anun ñu mēëtima nētën uni pëxcuti asábi 'icën.

13 Catancëxun ca Jesusan, uni aín mēcënmi ñucë cacëxa:

—Ca mëshpat.

Cacëx mëshpatishi ca mëpëxcüacëxa, aín mēcën itsisaribi upí 'itánun.

14 Usocëbë chiquíquiiani cuanx ca fariseo unicama Jesús ñui uisoxun 'ati cara quiax 'esënancëxa.

An Nucën Papa Dios quicë bana uni ñuixuncë unín Cristo ñuiquin cuëñeo bana

15 Usax ca fariseo unibu 'esënania 'unánbiani Jesús anuax cuancëxa. Cuancëbë ca 'itsa uni abë cuancëxa. Cuania ca Jesusan uni ñucëcama pëxcuquin,

16 —an ca usoquin ñu 'aia quixun camina 'ë chaniotima 'ai —quixun cacëxa.

17 Nucën Papa Diosan 'amicëxuan a ñuiquin Isaíasnën cuëñeosabi oi ca Jesús 'iacëxa, ësai quicë:

18 Ënëx ca 'ëx cuëñcësabi oquin 'anun 'en caíscë 'ianan 'en nuibairacë a 'icën. A isi cana cuëñin. 'En cushi cana a 'inánti 'ain. 'Inácëxun ca judíosma unicamaribi uisoquin carana 'en atúxa upí 'inun 'imiti 'ai quixun ñuixunti 'icën. Ñuixuanan ca 'en cana camabi unían ñu 'aia isquin uisa carana oti 'ai usoquin 'ati 'ai quixun ñuixunti 'icën.

19 Ax ca unicamabë cuëbícanantima 'icën, ca cërúanantima 'icën. Bain cuani munuma cuëncëni banaquin ca unicama cuamitima 'icën.

20 Pécú pēchi sitan oquin pēsínpacē a ca xanun 'aisama 'icē putia. Usa 'aínbi ca 'ēn Bēchicēnēn uni 'aisama 'aísha 'uchañu 'aíshbi ainan 'iisa tania cuantánun xutima 'icēn. Lamparín bēnabuti cuíncēsa ca axa ami sinanibi ami cushiiracēma uni ax 'icēn. Usa unibi ca ainan 'iaxma cuantánun xutima 'icēn. Anun camabi ñu 'aisamacama cēñuti nētē utámainun ca aín cushínbi ami catamēcē unicama 'aquinti 'icēn.

21 Judíosma unibunēxribe ca ami catamēti 'icēn, an ca atu 'aquinia quixun 'unani.

Ñunshin 'atimanēn cushin ca Jesusan ñu 'aia quíaxa fariseo unicama quia (Mr 3.19-30; Lc 11.14-23; 12.10)

22 Usai 'icēbētan ca uni achúshi ñunshin 'atimanēn 'imicēxa bēxuñu 'ianan banañuma, a Jesúsnu unin bēacēxa. Bēia Jesusan pēxcucēxun ca banaquin isacēxa.

23 Jesusan usoia isi ca anu 'icē unicamax ratuti sináncasmai canancēxa:

—¿Ēnē unix cara asérabi Davitan rēbúnqui, axa uti nun caíncē, a 'ic'?

24 Jesusan usoquin ñu 'aia ñuicania cuati ca fariseo unibunēx quiacēxa:

—Ñunshin 'atimanēn 'apu, Beelzebú, an 'amicēxuínshi ca ēnē unin ñunshin 'atima chiquínia.

25 Usai quia aín sinan 'unánquin ca Jesusan fariseo unicama cacēxa:

—Ca ēsa 'icēn. Achúshi menuxuan an 'apu 'imicē unibunēn cushicaman bētsi bētsi oquin sináncē 'ain ca a menu bucuē unicamax 'itsa 'aíshbi upitax bucuí bētsibē bētsibē nuibananima 'acananí cēñutia. Usaribiti ca émanu 'icē unicamax bētsibē bētsibē nuibananima nishanani upitax bucuíma cēñutia. Usaribiti ca aín aintsibē bucuáxbia nishanancē unicamax amanu amanu cuani tsuáqui nētētia.

26 Mitsux camina quin, ñunshin 'atimanēn 'apu, Satanás, Beelzebúribe cacē, an 'amicēxun isana ñunshin 'atima chiquínin. Usaími mitsux 'ē ñui quicē 'aínbi ca ñunshin 'atimanēn 'apún ñunshin 'atima raírí chiquíncēbē an 'amicēxuan ñu 'ati ñunshin 'atima 'aíma 'iti 'icēn. Usa 'ain ca ñunshin 'atimanēn abē ñunshin 'atima chiquínima.

27 'Ēn ñunshin 'atimanēn 'apun 'amicēxun ñunshin 'atima uninua chiquíncē 'ain, ¿cara mitsun unibunēn uín 'amicēxun ñunshin 'atima uninua chiquínin? Mitsun unibunēn ca mitsu cati 'icēn, ñunshin 'atimanēn 'apun 'amicēxunma ca Nucēn Papa Diosan 'amicēxuínshi unin ñunshin 'atima uninua chiquínti 'icē quixun. Usaquin cacēxun camina 'unánti 'ain, mitsúnmi 'ē ñui quicē bana ax ca asérabima 'icē quixun.

28 Nucēn Papa Diosan Bēru Ñunshin Upitan 'amicēxun uninua 'ēn ñunshin 'atima chiquíncē 'ain camina 'unánti 'ain, Nucēn Papa Diosan ca axa 'ēmi catamēcē unicama ainan 'iminuxun ēnē menu unun 'ē xuaxa quixun.

29 Ésa ca. Ui unínbi ca cushi uni, aín xubunu atsínxun aín ñu bicuanima. Aín 'ibu pain nēaxun cuni ca aín ñu bicuánti 'icēn. Usaribi oquin cana 'ēn aín 'apusama cushiira 'ixun ñunshin 'atima chiquínin.

30 Ésaribi ca. Unían bērúanquin timēcēma 'aish ca aín 'aracacē ñuinacama tsuáquia. Usaribi oquin ca an 'ēmia sinánun uni 'aquincēma uni an 'ēmi sínánxma 'inun uni 'imia.

31 Usa 'ain cana mitsu cain, Nucēn Papa Diosan ca unin 'atima ñu 'acē camabi tērēnti 'icēn, amia 'atimati banacēribe. Usa 'aínbi ca axa aín Bēru Ñunshin Upí ñui 'atimati banacē uni, a Nucēn Papa Diosan aín 'ucha tērēnima.

32 Axa uni 'inux anuax uá 'ē ñui 'atimati banacē uni a ca Nucēn Papa Diosan aín 'ucha tērēnti 'icēn. Usa 'aínbi ca axa aín Bēru Ñunshin Upí ñui 'atimati

banacē uni aín 'ucha Nucēn Papa Diosan tērēnima, bamatancēxribi ca xēnibua 'aínbi aín 'ucha tērēncē 'itima 'icēn.

*Aín bimi cupíshi i 'unánti bana Jesusan űuia
(Lc 6.43-45)*

³³ Ca ēsa 'icēn: Upí i 'apácēx ca aín bimi upí 'iti 'icēn. I 'aisama 'apácēx ca aín bimi 'aisama 'iti 'icēn. Aín bimi isquin ca unin 'unánti 'icēn, a i cara upí 'icē, cara 'aisama 'icē quixun. Usaribi oquin camina 'ēn űu 'aia isquin 'unánti 'ain, uin cushin carana űu 'ai quixun.

³⁴ Mitsux 'atima 'ixun uni paráncē 'aish camina mitsun raracama 'iásaribiti an uni picē runusaribi 'ain. Unix ca aín nuitu mēúa sináncēsaribi oi aín cuēbitan banaia. Mitsun nuitu 'aisama 'ain camina 'atimati banain.

³⁵ Aín nuitu upí 'ain ca uni upí űu űui upiti banaia. Usa 'aínbi ca raíri unix aín nuitu upíma 'ain, upíma űu űui 'atimati banaia.

³⁶ 'Ēn cana mitsu cain, anúan an camabi unin 'acē űucama isti nētēn ca Nucēn Papa Diosan uisai cara banaxa quixun 'unánan uisa banan cara sinanima 'atimati banaxa quixun camabi uni 'unánti 'icēn.

³⁷ Mitsun banacama 'unánquin ca Nucēn Papa Diosan 'uchañuma caramina 'ain quixun isanan 'uchañu caramina 'ai quixun isti 'icēn.

*'Aisama unicaman uni itsin 'acēma űu 'anun Jesús ca
(Mr 8.12; Lc 11.29-32)*

³⁸ Cacēxun ca an Moisésnēn cuēnēo bana 'unáncē unicama 'imainun fariseo unicaman Jesús cacēxa:

—Mín camina asérabi Nucēn Papa Diosan cushin űu 'ai quixun nun 'unánun camina nun nu isnun uni itsían 'acēma űu 'ati 'ain.

³⁹ Cacēxun ca Jesusan cacēxa:

—Unicama Nucēn Papa Diosmi sináncēma 'ixun ca atun isnun uni itsin 'acēma űu 'anun quixun 'ē caia. Usa 'aínbi cana, 'ēx cana asérabi Nucēn Papa Diosnuax uá 'ai quixun atun 'unánun, bētsi űuribi atúan űucácēxunbi 'aiman. Ēnēishi cana mitsu cain, Jonás 'iásaribiti cana 'ēx 'iti 'ain.

⁴⁰ Jonás ax ca bacanu 'icē űuina cha aín pucunu rabē 'imainun achúshi nētē, 'imainun rabē 'imainun achúshi iméribi 'iacēxa. Usaribiti cana uni 'inux Nucēn Papa Diosnuax uá, 'ēx rabē 'imainun achúshi nētē, 'imainun rabē 'imainun achúshi imē matá quiniocē anu racáncē 'iti 'ain.

⁴¹ Nínive cacē ēmanu 'icē unicamax ca 'aisama 'icēbia Jonásnēn Nucēn Papa Diosan bana űuixuncēxun cuati sinanati ami sináncēxa. Jonás 'iásamaira cana 'ēx 'ain. Usa 'icēbi ca ēnē nētēnu bucucē unicaman 'ēn bana cuaisama tania. Usa 'ain ca anúan Nucēn Papa Diosan camabi unían űu 'acē isti nētēn, Nínivenu 'icē unicaman ēnē nētēnu bucucē unicama cati 'icēn: Mitsun Jesusan bana űuixuncēxunbi cuacēma 'aish camina nux 'iásamaira 'aisama 'ai —quixun.

⁴² Salomón cacē uni, axa 'apu 'ianan 'itsa űu 'unáncē 'ain, ca 'ura menu 'icē 'apu xanu ax aín bana cuati cuancēxa. Cuanx bēbatancēxun ca cuēēnquin aín bana cuacēxa. Salomón 'iásamaira cana 'ēx 'ain. 'Ēx usa 'icēbi ca ēnē nētēnu bucucē unicaman 'ēn bana cuaisama tania. Usa 'ain ca anúan Nucēn Papa Diosan camabi unin űu 'acē isti nētēn, a xanu 'apu an Salomonēn bana cuacē 'ixun, ēnē nētēnu bucucē unicaman 'ēn bana űuixuncēxunbia cuacēma 'icē, 'uchoti 'icēn.

*Anuax chiquicē anubi űunshin 'atima cuantēcēnti bana
(Lc 11.24-26)*

⁴³ Ēsaquinribi ca Jesusan cacēxa:

—Uninuax chiquítancëx anua 'umpax 'icëma menu cuani ca ñunshin 'atima anua 'iti bari nitsia. Bariquinbi mëraqinma ca sinania

⁴⁴—anuax 'ëx chiquía anubi cana cuantëcënti 'ai —quixun. Sinánbiani cuani bëbaquinbi ca xubua unin maënguin mëñocëx upí 'aíshbi 'ibuñuma usaribi 'icë anuaxa chiquía uni aín nuitu isía.

⁴⁵ Isbiani cuanxun mëcën achúshi 'imainun rabë ñunshin 'atimaira mërabianquin buanx ca anuaxa chiquía uni anubi abë atsíntëcënia. Usa 'aín ca anua ñunshin 'atimacama atsíncë uni ax bërâma 'iásamaira 'ia. A uníxa 'icësaribiti ca ëñë nëtënu bucuçë unicamaxribi 'iti 'icën, atuán 'ën bana cuaisama tancë cupí.

Usaquin ca Jesusan cacëxa.

Jesusan ca amia sináncë unicama aintsi oia quicë bana
(Mr 3.31-35; Lc 8.19-21)

⁴⁶ Jesusan anu 'icë unicama bana ñuixunmainun uxun ca ëmánxun aín tita 'imainun aín xucëantun —Jesúsbë cananuna banacatsi —quixun anu 'icë uni cacëxa.

⁴⁷ Caia cuaquin ca achúshi unin Jesús cacëxa:

—Mín tita 'imainun mín xucëantu ca ëman 'icën. Ca mibë banatisa tania.

⁴⁸ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—¿Uix cara 'ën tita 'ic? ¿'Imainun cara uicamax 'ën xucëantu 'ic?

⁴⁹ Usai quiquin ca aín 'unánmicë unicama aín mëcënan sanánquin cacëxa:

—Ëñë unicamax ca 'ën tita 'imainun 'ën xucëantu 'icën.

⁵⁰ Uicaman cara Nucën Papa Dios naínu 'icë ax cuëncësabi oquin 'aia, acamax ca 'ën xucën 'imainun 'ën chirabacë 'imainun 'ën tita 'icën.

13

Bana itsi ñuicësoi an ñu 'apácë uni ñui quicë bana
(Mr 4.1-9; Lc 8.4-8)

¹ A nëtën xubunuax cuanx ca Jesús parúmpapa cuëbí tsóbuacëxa.

² Tsóbucëbë ca 'aisamaira uni a nëbëtsiorati timëacëxa. Timëcëbë manë nuntinu 'irutancëxa Jesús tsómainun ca unicamax masinu bucubucëxa.

³ Bucubucë ca Jesusan 'itsa bana 'unánmiquin bana itsi ñuicësoquin ñuiquin ësaquin cacëxa:

—An ñu bëru 'apácë uni ca aín naënu 'apáquin ñu bëru sacai cuanxa.

⁴ Sacacëx ca raírinëx anúan uni nicë me iru anu nipacëaxa. Nipacëcë isbëtsini uxun ca ñuina pëchiñunën 'eaxa.

⁵ Raírinëx ca maparañu menu nipacëaxa. Nipacëax ca me cëxtúma 'ain bënëtishi cooxa.

⁶ Coóxbi ca uruquian barin xarocëx aín tapun 'aíma 'ain chushiaxa.

⁷ Raírinëx ca muxañu menu nipacëaxa. Nipacëax coi ca 'iruaxa. 'Iruyunbi ca muxan abë coquin mapurucëxun tuacëma 'icën.

⁸ Usa 'ainbi ca raíri ñu bëru ax me upínu nipacëaxa. Nipacëax coi canitancëxun ca upí oquin tuaxa. Tuacëx ca raírinëx aín bimi 'itsaira, cien 'iaxa, raírinëxribi ca aín bimi 'itsa, sesenta 'iaxa, raírinëxribishi ca aín bimi 'itsamashi, treintaishi 'iaxa.

⁹ An aín pabitan ëñë bana cuacë unin ca aín nuitunëñbi sinánquin cuati 'icën.

Uisa cupí cara Jesusan bana itsi ñuicësoquin bana ñuiacëxa quicë bana
(Mr 4.10-12; Lc 8.9-10)

¹⁰ A bana ñuixuncëxun ca aín 'unánmicë unicaman Jesús nëbëtsioraxun ñucacëxa:

—¿Uisacasquin caramina bana itsi ñuicësoquin ënë unicama bana ñuixunin?

¹¹ Ñúcácëxun ca cacëxa:

—Uni itsían 'unaniamabi camina mitsun Nucën Papa Diosan sinánmicëxun an 'unánmicë ñu 'unanin. Usa 'aínbi ca raíri unin 'unanima.

¹² An 'ën bana cuaquin a bana quicësabi oquin 'acë uni a ca 'ën bana itsiribia cuanun Nucën Papa Diosan 'unánmiti 'icën. Usa 'aínbi ca an 'ën bana cuaquinbi sináncëma uni a, an isa 'unánxa quixuan sináncë bana a camabi Nucën Papa Diosan manumiti 'icën.

¹³ 'Ën 'aia isquinbi ca atun 'ën cushi Nucën Papa Diosan 'ë 'ináncë a sinanima. Atun pabitan 'ën ñuixuncëxun cuaquinbi ca uisai quicë cara quixun 'unántisama tania. Usa 'ain cana acaman cuaisabi oquin ñuiquinma bana itsi ñuicësoquin ñuin.

¹⁴ Isaíasnëan a unicama ñuiquin cuënëo bana quicësabi oi ca usai 'ia, ësai quicë:

Mitsun pabitan 'ën bana ñuia cuaquinbi camina uisai cara quia quixun 'unántima 'ain. Mitsun bërúni 'ën 'aia isibi camina 'ëx cushiira 'aínbi 'ëmi sinántima 'ain.

¹⁵ Atun nuitu mëu 'unántisama tanan ca judíos unicaman atun pabitan cuaquinbi uisai quicë cara quixun 'unántisama tania. Atun bërúni 'ën 'aia isquinbi ca 'ëx cushiira 'aínbi 'ëmi sinántisama tania. 'Ëmi sinanatia cana atu 'ën uni 'inun iëmitsian. Usa 'aínbi ca 'iisama tanxa.

¹⁶ Atúxa Isaías quiásabi oi 'ëmi sinántisama tancëbëtanbi camina mitsun bërúni 'ën ñu 'aia isi 'ëmi catamëtín. 'Ën bana camina mitsun pabitan cuaquin mitsun nuitu mëúribi upí oquin sinanin. Usa 'aish camina chuámarua tani cuënin.

¹⁷ Aséribi cana mitsu cain, 'ëx ucëma pan 'ain ca bëráma an Nucën Papa Dios quicë bana uni ñuixuncë unicama 'imainun axa Nucën Papa Diosmi sináncë unicamanribi —Cristo ca uti 'icë —quixun 'ë ñuiquin cuënëo bana 'unánquin, uisai cara 'iti 'icë quixun istisa tanquinbi isáma 'icën. Uisa bana carana ñuixunti 'ai quixun cuaisa tanquinbi ca cuama 'icën.

Uisai quicë cara an ñu 'apácë uni ñui quicë bana 'icë quixuan Jesusan ñuia (Mr 4.13-20; Lc 8.11-15)

¹⁸ An ñu 'apácë uni ñui quicë bana uisai quicë cara quixun mitsu ñuixunmainun camina cuati 'ain.

¹⁹ Anúan uni Nucën Papa Diosnan 'iti ënë bana aín pabitan cuaquinbia uisai qui quicë cara quixun upí oquin 'unáncëbëma uxun ca ñunshin 'atimanën 'apun bënëñquinshi uni manumia. Usa banax ca anúan uni niti me iru anua nipacëcë ñu bëru asaribi 'icën.

²⁰ Maparañu me bëxbánua ñu bëru nipacëcë asaribi ca raíri uni 'icën. Usa unin ca Nucën Papa Diosan bana cuati cuëenquin bënëñquinshi —a bana quicësabi oi cana 'iti 'ai —quixun aín nuitunën sinania.

²¹ Usaquin sinánquinbi ca maparañu menu nipacëcë ñu bëru tapun 'it-sañuma asaribi 'ixun Nucën Papa Diosan bana 'itsama nëtëinshi sinania. Sinánquinbi ca anbi masáquin sinánan Nucën Papa Diosan bana 'acëbë ami nishquian unin 'atimocëxun a bana manuquin ënia.

²² Muxañu menua nipacëcë ñu bëru usaribi ca raíri uni 'icën. A unicaman ca Nucën Papa Diosan bana cuaquin —a bana quicësabi oi cana 'iti 'ai —quixun sinania. Usaquin sinanibi ca ënë menu 'icë ñuishi sinánan —'itsa ñuñu 'aish cana cuëénti 'ai —quixun sinani, 'itsa ñuñu 'iisa tanan bëtsi ñuribi cuëënia. Usa 'aish ca Nucën Papa Diosan sináncëxbi ñu bëru 'apácëa coiabi chucun mapurucësa usaribi 'aish bimíñumasa 'ia.

²³ Me upí anua ñu bëru nipacëcë usaribi ca raíri unicama 'icën. A unicamax ca Nucën Papa Diosan bana asérabi cuaquin a bana quicësabi oquin 'acë 'aish me upínu 'apácë ñu bëru, axa coi canitancëxun upí oquin tuacë, asaribi 'ia. Raírinëx ca 'itsaira, cien, bimiñusa 'ia, 'imainun ca raírinëxribi 'itsa, sesenta, bimiñusa 'ia, 'imainun ca raírinëxribishi 'itsamashi, treinta, bimiñusa 'ia.

Unían ñu bëru upí 'apácënu uni itsin chucu 'aisama 'apácë ñuicë bana

²⁴ Bana itsi ñuicësoquin ñuixunquin ca Jesusan anu 'icë unicama ësaquinribi cacëxa:

–Nucën Papa Dios naínu 'icë an ainan 'iti unicama ainan 'imiti ax ca ësaribi 'icën. Achúshi unin ca ñu bëru upí aín naënu 'apáxa.

²⁵ 'Apánbi ca camabi uníxa 'uxan, anu cuanxun axa ami nishcë achúshi unin a naënu ñu bëru 'aisama 'apáxa, 'apábiani ca cuanxa.

²⁶ Usa 'ain ca ñu bëru 'apácë ax upí 'aish coi canitancëx bimiaxa. Bimiñu 'aínbi ca ñu bëru 'aisama axribi coi caniaxa.

²⁷ Usaía coia isibiani cuanxun ca an ñu mëëxuncë unicaman aín 'ibu ësaquin caxa: Min camina min naënu ñu bëru upí 'apan. ¿Usa cat? ¿Usa 'aínbi cara chucu 'aisama uisax coax?

²⁸ Cacëxun ca aín 'ibun caxa: Axa 'ëmi nishcë unin ca usaquin 'axa. Cacëxun ca an ñu mëëxuncë unicaman caxa: ¿Nunu a chucu 'aisamacama bëchiti cuanti cara uisa 'iti 'ic?

²⁹ Quia ca aín 'ibun caxa: A ëchíquin mina ñu 'apácë aribi ëchiti, usa 'ain camina chucu ëchítima 'ain.

³⁰ Anun aín bimi biti nëtë utámainun abëbi canitanun camina ënti 'ain. A nëtë ucëbëtan cana an naënu 'icë bimi biti unicama cati 'ain: Chucucama pain camina bëchítí 'ain. Bëchíxun camina nëënuxun nëati 'ain. Ñu bëru upí 'apácë aín bimi bitancëxun camina anu ñu bimi bucúnti xubu anu upí oquin bucúnti 'ain.

Mostaza bëru ñui quicë bana

(Mr 4.30-32; Lc 13.18-19)

³¹ Bana itsi ñuicësoquin ñuixunquin ca Jesusan anu 'icë unicama ësaquinribi cacëxa:

–Nucën Papa Dios naínu 'icë, an cara ainan 'iti unicama uisoquin ainan 'imiti 'icë quiáx cana mostaza bëru ñui quin. Ca ësa 'icën. Axa chamaratsu 'icëbi ca mostaza bëru bitancëxun unin aín naënu 'apatia.

³² Mostaza bëru ax ca chamaratsuirá 'icën, bëtsi ñu bëru chamarat-susamaira ca ax 'icën, 'aishbi ca 'apácëx bëtsi ñu bëru canicësamaira 'ia. Usa 'aisha cani iisaribi 'inun pëñanacëcëbëtan ca manan nuáncë ñuinacamax anu nooi aia. Usaribiti ca Nucën Papa Diosan unicamax 'itsamashi pain 'iaxbi 'itsaira 'itánun uatia.

Anun pán chamiti ñu ñui quicë bana

(Lc 13.20-21)

³³ Bana itsi ñuicësoquin ñuixunquin ca Jesusan anu 'icë unicama ësaquinribi cacëxa:

–Nucën Papa Dios naínu 'icë an cara ainan 'iti unicama uisoquin aín uni 'imiti 'icë quiáx cana anun pán chamiti ñu ñui quin. Xanúan xuicëma pain 'ixun anun pán chamiti ñucëñun mëscucëx ca aín xëquion mësioti rëncë ax chaia. Usaribiti ca Nucën Papa Diosan unicamax 'itsamashi pain 'iaxbi 'itsaira 'itánun uatia.

Uisa cupí cara bana itsi ñuicësoquin bana ñuia quiáxa Jesús quia bana

(Mr 4.33-34)

³⁴ Usoquin ca Jesusan bana itsi ñuicësoquin bëtsi bëtsi ñu ñuiquin anu 'icë unicama bana ñuixuancëxa. Bëtsi banánma usoquinshi ca bana ñuixuancëxa.

³⁵ Jesusan ca usaquin bana ñuixunti 'icë quiax ca an Nucën Papa Dios quicë bana uni ñuixuncë unix bërâma quiacëxa, ësai qui:

'Ën cana bana itsi ñuicësoquin ñuiquin bana ñuixunti 'ain, uinsaranbia unin 'unánma ñu ñuiquin cana unicama ñuixunti 'ain.

Ësai quicë ca ñu bëru upí 'imainun chucu 'aisama ñui quicë bana ax 'icë quixun Jesusan ca

³⁶ Usoquin bana ñuixuntancëxun anu 'icë unicama ëbiani cuanx ca Jesús xubunu atsianacëxa. Atsinia ca aín 'unánmicë unicaman nëbëtsioraquin Jesús cacëxa:

—Uisai quicë cara naënu 'icë chucu ñui quicë bana ax 'icë quixun camina nu ñuixunti 'ain.

³⁷ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—An ñu bëru upí 'apácë uni asaribi cana uni 'inux Nucën Papa Diosnuax uá 'ëx 'ain.

³⁸ Anu ñu bëru 'apácë naë asaribi ca camabi ënë me 'icën. Ñu bëru upí asaribi ca Nucën Papa Diosan unicama 'icën. Chucusaribi ca a ñunshin 'atimanën 'apun sinánmicë unicama 'icën.

³⁹ An chucu 'apácë uni asaribi ca ñunshin 'atimanën 'apu 'icën. Anun bimi biti nëtë ñuiquinbi cana 'ëx utécënti nëtë ñui quian. An bimi bicë unicama asa ca ángelcama 'icën.

⁴⁰ Anun ñu bimi biti nëtëan unin chucu pain bëchítancëxun tsin nëënti nëtë usaribi ca anun 'ëx utécënti nëtë 'iti 'icën.

⁴¹ 'Ëx uni 'inux Nucën Papa Diosnuax uá 'ixun 'ën ángelcama xucëxun ca an ñu 'aisama 'acë unicama 'imainun an bëtsi uni ñu 'aisama 'anun 'amicë unicamaribi bitancëxun

⁴² manë tsi cha rëquirucë anu puti 'icën. Anuax ca anu 'icë unicamabë tëmërai bënëti 'inuxun 'aia.

⁴³ Usai 'icëbë ca barin uruquian pëcacëxa upí 'icësaribiti an Nucën Papa Diosan bana 'acë unicamax abë 'aish upíira upí 'iti 'icën. An aín pabitan ënë bana cuacë unin ca aín nuitunënbi sinánquin cuati 'icën.

Unëcë 'aisamaira cupícë ñu ñui quicë bana

⁴⁴ Catancëxun ca Jesusan ësaribi oquin aín 'unánmicë unicama cacëxa:

—Nucën Papa Dios naínu 'icë an cara ainan 'iti unicama uisoquin ainan 'imiti 'icë quixun ñui cana 'aisamaira cupícë ñu ñui ësai quin: Achúshi unin ca 'aisamaira cupícë ñu, me 'ucë mëu uni itsían unëa, mëraxa. Mëraqin ca —'ënan ca 'iti 'icë —quixun sinani cuëñquin maputëcëanxa. Mapubiani cuanquin ca aín ñucama anun a me maruti curíqui binuxun maruaxa. Marutancëx curíqui bëi utécënquin ca a me ainan 'inun maruaxa. Usaribiti ca uni bëtsi ñu cuëncësamaira oi Nucën Papa Diosnan 'iti cuëña.

Perla cacë ñu cupíira cupí ñui quicë bana

⁴⁵ Nucën Papa Dios naínu 'icë an ainan 'iti unicama ainan 'imiti ax ca ësaribi 'icën. Achúshi uni an ñu marucë ax ca murusa ñu, perla cacë, ax po namë iscësa, a ñu upíira upí 'aish 'aisamaira cupícë, a biisa tanquin bari nitsia.

⁴⁶ Bariquin mëraxun biisa tani ca anun maruti curíqui binuxun aín ñucama marui cuanxa. Cuanxun maruquin curíqui bitancëx utécënquin ca a perla 'aisamaira cupícë, ainan 'inun maruaxa. Usaribi oi ca uni bëtsi ñu cuëncësamaira oi Nucën Papa Diosnan 'iti cuëña.

Anun tsatsa biti rica ñui quicë bana

⁴⁷ Catancëxun ca Jesusan ësaribi oquin cacëxa:

—Nucën Papa Dios naínu 'icë an cara uisoquin ainan 'iti unicama aín uni 'imiti 'icë quixun ñui cana rica anun tsatsa biti ñui ësai quin. An tsatsa bicë uicaman ca aín rica bacanu saracbianquin anun ñu bêaratia. Usotancëxun ca anua cëñúruia tsatsa 'aisamaira bitsia.

⁴⁸ Bitancëxun masinu buánxun ca anu tsóxun upíbushi caísqin biquin caquínu puruía. Puruquin ca a pitima ñu a bacanu putia.

⁴⁹ Usaribi ca anun 'ëx utëcënti nëtë 'inuxun 'aia. 'Ëx utëcëncëbë uquin ca ángelcaman unicama Nucën Papa Diosan iscëx upí 'icë acama abë 'inun bíanan an iscëxa upíma 'icë unicama bixun,

⁵⁰ manë tsi cha rëquirucë anu punuxun 'aia. Anuax ca anu 'icë unicamabë tëmërai bënëti 'inuxun 'aia.

Jesusan bana 'icësaribi ca bërâma Nucën Papa Diosan bana cuënëo ax upí 'icë quicë bana

⁵¹ Catancëxun ca ësakinribi aín 'unánmicë unicama cacëxa:

—¿'Ën mitsu cacë bana caina cuatin?

Cacëxun ca aín 'unánmicë uicaman —cananuna cuatin —quixun cacëxa.

⁵² Quia ca Jesusan cacëxa:

—An Nucën Papa Dios naínu 'icë aín bana únáncë uni, an ca 'ën uni ñuixuncë bana unicama ñuixuanan bërâma 'ë ñuiquin cuënëo bana aribi ñuixunia. Ax ca xubuñu unían a isi ucë uni aín ñu ió 'imainun aín ñu ióma 'aishbi upí, aribi ismicësa 'icën.

Jesús Nazaretnu 'iá

(Mr 6.1-6; Lc 4.16-30)

⁵³ Bana itsi ñuicësoquin unicama bana ñuixunquin ancëbiani cuanx ca Jesús anuaxa canicë menu bëbacëxa.

⁵⁴ Bëbatancëxun ca anua judíos unicama timëti xubunu atsínxun bana ñuixunquin 'unánmiacëxa. Usoquian bana ñuia cuati ca anu 'icë unicamax ratuti canancëxa:

—¿Uin cara ënë uni usaquian bana ñuiti 'unánmiac? ¿Uin cushin cara ënë menuxun unin 'acëma ñu 'ain?

⁵⁵ Ënëx ca carpinteronën bëchicë 'icën, 'imainun ca aín titax María 'icën. Jacobo, José, Simón, Judas acamax ca aín xucën 'icën.

⁵⁶ Aín chirabacëcamaribi ca ënu nubë 'icën. ¿Uin 'unánmicëxun cara ësakin bana ñuianan ësakinribi ñu 'ati 'anuax?

⁵⁷ Usai canani ami nishcëxun isquin ca Jesusan atu cacëxa:

—An Nucën Papa Dios quicë bana uni ñuixuncë unían bana ñuixunia ca unin cuatia. Usa 'ainbi ca axa anuax canicë unían anuaxa canicë menuxun bana ñuixunia, anu 'icë unicama 'imainun aín aintsí 'ibucamanribi cuaisama tania.

⁵⁸ Usaquian Jesús quicësabi oquin ca anu 'icë uicaman —an ca asërabi Nucën Papa Diosan cushínbi ñu 'aia —quixun sinánma 'icën. Usa 'ain ca Jesusan 'itsa ñu 'aquinma uni itsían 'acëma ñu 'itsamashi 'acëxa.

14

Juan, an uni nashimicë, ax bama

(Mr 6.14-29; Lc 9.7-9)

¹ Usa 'ain ca uicaman Jesús ñuiquin chanioia Galileanu 'icë uicaman 'apu, Herodes, an cuacëxa.

² Cuaquin ca Herodesnën ratúquin, an ñu mëëmicë unicama cacëxa:

—Jesús, ax ca Juan, an uni nashimicë, a 'icën. Bamaxbi ca baísquiäxa. Usa 'ixun ca uni itsian 'acëma ñu 'aia.

³⁻⁴ An Juan aín uni tēbiscamia 'aish ca usai Herodes quiacëxa. Ęsai ca 'iacëxa: Herodes, an ca aín xucën Felipenën aín xanu, Herodías, a biacëxa. Usa 'ain ca —minmi a xanu biti ca 'aisama 'icë —quixun Juanën Herodes cacëxa. Cacëxun ca Herodesnën aín unicama Juan bimiacëxa. Bimixun ca nēamixun sipuamiacëxa.

⁵ Aín unicaman Juan 'anun 'amitisa tanquinbi ca camabi unían —Juan an ca Nucën Papa Dios quicë bana nu ñuixunia —quixun sináncë 'ain —'ēmima nishcania —quixun sinánquin 'amiama 'icën.

⁶ Usa 'ainbi ca anúan bacëan nētën Heródesnën camicëx uxúan unicaman pimainun, Herodíasnën tuá xanu xuntacu ax upiti bairani ransacëxa. Usai 'ia isi ca Herodes chuáma tani cuēēancëxa.

⁷ Cuēēnquin ca xanu xuntacu cacëxa:

—Añu ñu caramina mi 'inánun 'ē ñucati a cana asérabi mi 'inánti 'ain. Sinanatēcëntimoquin cana ashiquin mi cain.

⁸ Cacëxun aín tita pain ñucátancëxun ca aín titaxa quicësabi oquin cacëxa:

—Juan, an uni nashimicë, a tēbiscamixun camina 'ē aín maxcá manë xampami 'inánti 'ain.

⁹ Usaquian cacëxun cuaquin masá nuitiraquin ca Herodesnën 'aisama tancëxa. 'Aisama tanquinbi ca —sinanatēcëntimoquin cana mi cain —quixuan cacë sinánan anu 'icë 'unicamanribia cuacë cupí usoquian xanu xuntacu 'inánun aín uni cacëxa.

¹⁰ Caquin ca sipunuabia Juan tēbiscanun quixun aín unicama xuacëxa.

¹¹ Xucëx cuanxun tēbiscabētinquin bëxun ca aín maxcá manë xampami xanu xuntacu 'ináncëxa. 'Ináncëxun buánxun ca aín tita 'ináncëxa.

¹² Usoquian tēbiscacë bixun maínbiani cuanxun ca Juanën 'unánmicë unicaman Jesús ñuixuancëxa.

*Jesusan 'aisamaira 'aish, cinco mil uni pán pimia
(Mr 6.30-44; Lc 9.10-17; Jn 6.1-14)*

¹³ Usaquian Juan 'acëa aín unicaman ñuixuncëx ca Jesús anuax nuntin cuanx anua uni 'icëma menu cuancëxa. Usa 'ain ca —anu ca Jesús 'icë —quixuan chanioia cuabiani bētsi bētsi ēmanu 'icë unicamax men anua Jesús 'icë anu cuancëxa.

¹⁴ Usaia 'itsa unia riquiancëbë manë nuntinuax 'ibúquianquin ca unicama timëcë isquin Jesusan atu nuibacëxa. Nuibaquin ca 'insíncë unicama pëxcüacëxa.

¹⁵ Usaquin 'acëbëa bari xupíbucëbëtan ca aín 'unánmicë unicaman anu cuanxun Jesús cacëxa:

—Bari ca xupíbutia, ënë mex ca anu uni 'icëma me 'icën. Ęnu 'iaxma unicama cuantánun camina cati 'ain. Cuanxuan 'uri 'icë ēmacamanua atun piti bitánun camina xuti 'ain.

¹⁶ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Ca cuantima 'icën. Mitsun ca piti 'inan.

¹⁷ Cacëxun ca aín 'unánmicë unicaman cacëxa:

—Nun piti ñura ca mēcën achúshi pán 'imainun tsatsa rabēishi 'icën.

¹⁸ Quia ca Jesusan cacëxa:

—Ęnu ca 'ē bëxun.

¹⁹ Cacëxuan bēcëbëtan ca Jesusan basinua bucubunun quixun unicama cacëxa. Cacëxa bucubucëbëtan ca Jesusan mēcën achúshi páncëñun tsatsa

rabě bixun manámi bėsuquin isquin Nucěn Papa Dios —asábi ca —catancėxun pán tucapaxun aín 'unánmicė unicama 'ináncėxa. 'Ináncėxun ca anu 'icė unicama pán mėticaquin 'ináncėxa.

²⁰ 'Ináncėxun biquin ca unicama camaxunbi pucháquin piacėxa. Pucháquin pia sėnėan ca usai 'iisa 'aímabia tėxėcė piti aín 'unánmicė unicaman męcėn rabě 'imainun rabě caquí buácaquin biacėxa.

²¹ An pucháquin picė nucė bėnėcamax ca 'aisamaira 'aish, cinco mil uni 'iacėxa. Atúinshima xanu 'imainun xucamanribi ca pucháquin piacėxa.

Jesús parúmpapa camánanėn niqiuani cuan
(Mr 6.45-52; Jn 6.16-21)

²² Uсотancėxun ca an tsiánquianquin unicama cabianmainuan, atux pain manė nuntinu cėńúruquiani 'ucė manan cuanun quixun Jesusan aín 'unánmicė unicama xuacėxa.

²³ Xutancėxun anu 'icė unicama cabiani ca Jesús axėshi matánu Nucěn Papa Diosbė banai cuancėxa. Nucěn Papa Diosbėa banamainun ca bari cuabuacėxa. Bari atsíncėbėa baquíshcėbė Jesús axėshi anu 'imainuan

²⁴ aín 'unánmicė unicama manė nuntinu 'iruquiani parúmpapa nėbėtsi cuania ca suńúonpitan cuaínsamoquin bėcacėxa. Bėcaia ca bėchunanribi tucáncaquin manė nuntinua rėúitisoquin 'acėxa.

²⁵ Usomainuan pėcaracėbė ca parúmpapa camánanėn niqiuani Jesús atunu cuancėxa.

²⁶ Parúmpapa camánanėn niqiuania Jesús cuania isi ca atun bėmánan pėqui racuėti —ńunshin sapi ca —quiax ratuti sharáruí quiacėxa.

²⁷ Usai quia ca Jesusan atu cacėxa:

—Camina cushicanti 'ain. Racuėaxma ca 'it, 'ė cana 'ain.

²⁸ Cacėxun ca Pedronėn cacėxa:

—Míx camina asėrabi Nucěn 'Ibu 'ain. Usa 'ixun ca 'ėx parúmpapa camánanėn niqiuani minu cuanun 'ė cat.

²⁹ Cacėxun ca Jesusan cacėxa:

—Ca ut.

Cacėx ca Pedro manė nuntinuax 'ibúquiani parúmpapa camánanėn niqiuani Jesúsnu cuancėxa.

³⁰ Cuanibi ca suńúan upitan parúmpapa bėchúaian isi racuėti nanėbuti cuėncėni quiacėxa:

—Cana bėcamiquin, 'ė ca bitsi ut.

³¹ Cuėncėnquia cacėxun biquin ca Jesusan cacėxa:

—¿Uisacatsi caramina 'ėn mí parúmpapa camánanėn nicuatsinimi 'ėnu unun 'imicėxbi 'ėmi catamėtiman? Camina 'ėmi sináncėmasa 'ain.

³² Jesúsbea Pedro manė nuntinu 'irucėbė ca suńúan nėtėacėxa.

³³ Nėtėcėbėtan ca manė nuntinu 'icė unicaman a tanáin rantin puruni tsóbuti ami sinánquin Jesús cacėxa:

—Míx camina asėrabi Nucěn Papa Diosan Bėchicė a 'ain.

Genesaret menuxuan Jesusan 'insíncė unicama pėxcúa
(Mr 6.53-56)

³⁴ Parúmpapa 'ucė manan cuanx ca Genesaret cacė menu bėbacėxa.

³⁵ Bėbaia isquin ca a menu 'icė unicaman —axa ucė ux ca Jesús 'icė —quixun 'unánquin a menu 'icė unicaman 'unánun chanicėxa. Chanicėbėtan ca uni 'insíncėcama Jesúsnu bėacėxa.

³⁶ Bėcėxun ca ńucė unicaman Jesús cacėxa:

—Min chupa cuëbishi ca nu ticamit. Ësaquin caquin ticaishi ca 'insincë unicamax pëxcuacëxa.

15

Aín nuitu upíma cupía unin 'atima ñu 'acë bana

(Mr 7.1-23)

¹ Fariseo unicamabëtan ca an Moisésnën bana 'unáncë unicamanribi Jerusalén ëmanuax ricuatsini uxun Jesús cacëxa:

² —¿Uisacasquin cara min 'unánmicë unicaman nucën rara quiá bana tanimin? A bana quiásabi oi 'iquinma ca mëchucaxunmashi piia.

³ Cacëxun ca Jesusan atu ñucáquin cacëxa:

—¿Uisacatsi caramina mitsux mitsun rara quiá bana tanibi Nucën Papa Dios quiásabi oi 'iman?

⁴ Nucën Papa Dios ca ë sai quiacëxa: “Min papan bana, min titan bana camina cuati 'ain”. 'Imainun ca ë saribiti quiacëxa: “Axa aín papa, aín tita ñui 'atimati banacë uni a camina bamamiti 'ain”.

⁵ Usa 'aínbi camina mitsux ë sai quin: Unin ca aín papa, aín tita ësaquin cati 'icën: Mi 'inánti 'ixunbi cana 'ën mi 'inánti ñucama Nucën Papa Dios 'inan.

⁶ Axa usai quicë uni an aín papa aín tita ñu 'a quintima ca asábi 'icë quiax camina mitsux quin. Usai quiquin camina mitsun raran ñuiá bana ashi sinánquin Nucën Papa Diosan bana quicësabi oquin 'aiman.

⁷ Mitsux camina cëmë 'ain. Isaíasnëan mitsu ñuiquin cuënëo bana ca ë sai quia:

⁸ Ënë unicaman ca aín cuëbitanshi 'ë rabia, 'ixunbi ca aín nuitu mëu 'ë sinanima.

⁹ Nucën Papa Diosan bana isa quixun ca unínbi ñuicë banaishi unicama ñuixunia. Usa 'ixun ca ñancábi 'ë rabia.

Isaíasnën cuënëo bana quicësabi oi camina mitsux 'in.

¹⁰ Catancëxun ca ësaquinribi Jesusan cuënxun unicama cacëxa:

—'Ën, bana ñuimainun ca upí oquin cuacan.

¹¹ Aín ñu picë cupíma, aín nuitunën 'atimaquin sinania, aín cuëbitan upíma banan banacë a cupí ca Nucën Papa Diosan uni upíma isia.

¹² Usaquian caia ca aín 'unánmicë unicaman Jesús nëbëtsioraxun cacëxa:

—¿Caramina isan, fariseo unicamx ca usaquinmi unicama ñuixunia cuati mimi nishaxa?

¹³ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Uicamax cara Nucën Papa Dios naínu 'icë an ainan 'imicëma 'icë, acamax ca aséabi ainanma 'aish abëma 'iti 'icën, aín tapúncëñunbi ëchícëxa i 'icësaribiti ñancáishi 'iti 'icën.

¹⁴ Fariseo unicamaxa nishiabi camina isëshiti 'ain. Atun Nucën Papa Diosan bana uni itsi 'unánmiti 'ixunbi ca uisai cara quia quixun 'unanima. Ca bëxuñu unisa 'icën. Bëxuñu unin abë bëxuñu uni itsi buáncatsi quixun 'aíbi ca bëxuñu 'ixun uin cuanti cara quixun 'unanima, a rabëtaxbi aman cuanx quininu nipacëti 'icën.

¹⁵ Usai quia cuaquinbi ca Pedronën Jesús cacëxa:

—Unían picë ñu ñui quicë bana ax cara uisai quicë 'icë quixun ca nu ñuixun.

¹⁶ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—¿Mitsúnribi caramina 'ën cacëxun 'ën bana cuatiman?

¹⁷ Unían ñu aín cuëbitan picëx ca aín pucunuishi atsinia. Atsintancëx ca amiribishi chiquitia. ¿A caramina 'unaniman?

18 Usa 'aínbi ca uni masáquin sinani 'atimati banaia. Aín nuitu upíma 'ain ca usai banaia. Usa 'icë Nucën Papa Diosan iscëx ca uni 'atima 'icën.

19 Aín nuitu mëu ca unin 'atima ñu 'ati sinania, uni 'ati, aín xanuma 'aínbi xanubë 'iti, xanu cuaioti, uni itsin ñu mëcamati, cëmëi uni itsimi manánti, uni itsi ñui 'atimati banati.

20 An usa ñucama 'acë unicama ca Nucën Papa Diosan iscëx upíma 'icën. Mëchucaxunma picë 'aishbi aín sinan upí 'icë ca Nucën Papa Diosan uni upíma isima.

Judíosma xanu Jesúsmi catamëa

(Mr 7.24-30)

21 Anuax cuanx ca Jesús anua Tiro cacë ëma 'imainun Sidón cacë ëma 'icë a menu bëbacëxa.

22 Bëbaia ca anu 'icë Cananea xanu, an anu cuanquin munuma banaquin Jesús caráishiacëxa:

—Mix camina Nucën 'Ibu, Davitan rëbúnqui 'ain. Usa 'ixun camina 'ë 'aquinti 'ain. 'Ën ini tuá ca anua ñunshin 'atima 'ain 'itsaira paë tania.

23 Caquian caráishicëxunbi ca Jesusan cáma 'icën. Caiama oquin ca aín 'unánmicë unicaman a rapasu cuanquin —an ca cuëncënquin nu nuia. Camina a cuantánun cati 'ai —quixun cacëxa.

24 Usaquian cacëxun ca Jesusan xanu cacëxa:

—Judíosma unibuma, judíos unicamaishi ami sinanaminun ca 'ën Papa Diosan 'ë caxa. Axa 'ura cuancëa 'aracacë ñuina aín 'ibun bëtëcëncësaribi oquin judíos unibu ami sinánun quixun canun ca Nucën Papa Diosan 'ë caxa.

25 Cacëxun cuaquinbi ca a tanáin rantin puruni tsóbuquin a xanun cacëxa:

—Camina 'ën tuá 'ë pëxcuxunti 'ain.

26 Cacëxun ca —judíos unicama pain 'aquini cana uacën —quixun sinánquin Jesusan ësaquin cacëxa:

—Tuá xura pimiti bixunbi camun pimiti ca 'aisama 'icën.

27 Cacëxun ca a xanun cacëxa:

—Usa ca. Usa 'aínbi ca cuënan tëmúxun aín 'ibúan rëupatia piti sani camunan piia.

28 Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Mix camina asérabi 'ëmi catamëti 'ën mi upí oquin 'aquinun quiax 'ëmi sinan. Usa 'ain ca mix cuëncësabi oi 'iti 'icën.

Quixuan cacëbëshi ca aín ini tuá pëxcúacëxa.

Galilea menuxuan Jesusan uni ñucëcama pëxcúa

29 Anu Tiro 'imainun Sidón 'icë me anuax cuanx ca Jesús parúmpapa Galilea ratábiani matá menu mapëracëtancëx anu tsóbuacëxa.

30 Anua tsotan ca anu ricuatsinquin 'aisamaira unin, uni 'insíncë 'itsaira bëacëxa. Axa aín niti bëtsicë uni 'imainun aín bërumi ñucë 'imainun pabë 'imainun banañuma, a unicama 'imainun bëtsi bëtsi 'insinan 'icë unicamaribi a tanáin bëia ca Jesusan pëxcúacëxa.

31 Pëxcucëx ca banañuma unicamax banacëxa. Banamainun ca axa aín quisi aín pëñánmi ñucë unicamaxribi pëxcúacëxa. Pëxcúmainun ca axa aín niti bëtsicë unicamax upiti niacëxa. Aín bërumi ñucë unicamanribi ca bëoquiquin isacëxa. Usaia 'ia isquin ca anu 'icë unicaman uisa uni cara ënëx 'icë quixun sinani cuëncënquin chuáma tanquin Nucën Papa Dios, a Israel unicaman rabicë, a rabiacëxa.

Jesusan 'aisamaira 'aish, cuatro mil uni pán pimia

(Mr 8.1-10)

³² 'Itsa uníxa timēcámě 'ëocě 'ain ca aín 'unánmicě unicama cuěnxun Jesusan atu cacěxa:

—Ēñě unicamax ca ěnu rabě 'imainun achúshi nětě 'ěbě 'icěn. Usa 'aish ca a atun piti űũuma 'icěn. Usa 'ain cana 'ěn atu 'itsaira nuibaquin 'aguinsa tanin. Cuaníbima atux bainuax běėnania, usa 'ain cana űu naracamixunma xuisama tanin.

³³ Cacěxun ca aín 'unánmicě unicaman cacěxa:

—ĴĒñěx ca anu uni 'icěma me 'icěn. ĴUinua caranuna ěñě unicaman pimiti piti biti 'ain?

³⁴ Cacěxuan Jesusan —Ĵuiti pánűu caramina 'ain? —quixun űucácěxun ca aín 'unánmicě unicaman —ěnu ca mēcěn achúshi 'imainun rabě pán 'imainun 'itsamashi tsatsaratsu 'icě —quixun cacěxa.

³⁵ Usaquin cacěxun ca Jesusan axa timēcámě 'ëocě uni menu tsóbnun quixun cacěxa.

³⁶ Usoxun ca páncamacěűun tsatsaribi bixun Nucěn Papa Dios —asábi ca —catancěxun a piti űu tucapaxun aín 'unánmicě unicama 'ináncěxa. 'Ináncěxun ca anu 'icě unicama pinun mětícaquin 'ináncěxa. Aín 'unánmicě unicaman a unicama 'ináncěx cěűútisa 'aishbi ca a piticamax cěűúama 'icěn,

³⁷ a unicaman pucháquin picěxbi. Camáxbia puchácěbėtan ca Jesusan 'unánmicě unicaman mēcěn achúshi 'imainun rabě caquí buácaquin těxēcě piti biacěxa.

³⁸ An a piti picě nucě bėnēcama ca 'itsaira 'aish cuatro mil 'iacěxa. Atúinshima xanu 'imainun xucamanribi ca pucháquin piacěxa.

³⁹ Usoquin pimitancěxun a unicama —cuanmainun ca cuan —quixun cabiani ca Jesús maně nuntinu 'iruquiani cuanx Magdala cacě menu cuancěxa.

16

Fariseo unicamabėtan saduceo unicaman uni itsían 'acěma űu 'anun quixun Jesús ca

(Mr 8.11-13; Lc 12.54-56)

¹ Fariseo unicama 'imainun saduceo unicaman ca anu cuanxun Nucěn Papa Diosan cushin caraisa űu 'aia iscatsi quixun, Jesús aín sinanėnbi isa unían iscěma űu naínua 'anun quixun cacěxa.

² Cacěxun ca Jesusan cacěxa:

—Ca ěsa 'icěn. Bari cuabúčėbėtan naí isi camina quin: “Nětě ca upí cuabutia, imėishi ca nětě upí pėcarati 'icěn”.

³ Bėtsi nětěn camina bėsuquin naí isi quin: “Nětě ca bėitia, 'uí ca 'itsa 'ibúti 'icěn”. Naí isquin camina uisai cara nětě 'iti 'icě quixun 'unanin. Usa űu 'unáncě 'ixunbi camina 'ěn bana űuixunia cuanan 'ěn 'aia isquishí 'unántisa 'ixunbi 'unaniman, 'ėx cana asėrabi Nucěn Papa Diosnuax ucě 'ai quixun.

⁴ Ēñě unicama Nucěn Papa Diosmi sináncěma 'ixun ca atun isnun uni itsin 'acěma űu 'anun quixun 'ě caia. Usa 'ainbi cana, 'ėx cana asėrabi Nucěn Papa Diosnuax uá 'ai quixun atun 'unánun, bėtsi űuribi atúan űucácěxunbi 'aiman. Ēñėishi cana mitsu cain, Jonás 'iásaribiti cana 'ėx 'iti 'ain.

Usoquin cabiani ca Jesús anu 'icě unicama ěbiani cuancěxa.

Anun pán chamiti űusa 'icě fariseo uibuněn bana cuatima quicě bana

(Mr 8.14-21)

⁵ Parúmpapa 'ucě manan cuanquinbi ca Jesusan 'unánmicě unicaman atun piti űu buánquinma manuacěxa.

⁶ Manubiancėbě ca Jesusan cacěxa:

—Fariseo unibu 'imainun saduceo unibunëxa anua pán chamiti ñusa 'icë ax 'icësa usaribi 'itin rabanan camina bërúancati 'ain.

⁷ Cacëx ca —nunu pán bęcëma cupí ca nu usaquin caia —quiax aín 'unánmicë unicamax canancëxa.

⁸ Canania 'unánquin ca Jesusan cacëxa:

—¿Uisa cupí caramina mitsux, pán cananuna bęcëma 'ai quiax cananin? Mitsux camina 'ëmi catamëcëmasa 'ain.

⁹ ¿'Ën ñu 'aia isúnbi caramina ui carana 'ëx 'ai quixun 'unaniman? ¿Caramina 'ën unicama pimiami isancë a manuan? ¿'Ën męcën achúshi pán pimicëxuan cinco mil unin tëxëocë, męcën rabë 'imainun rabë caquí buácaquin bixunbi caramina sinaniman?

¹⁰ ¿Bëtsi nëtënribi 'ën męcën achúshi 'imainun rabë pán pimicëxuan cuatro mil unin tëxëocë a męcën achúshi 'imainun rabë caquí buácaquin bixunbi caramina sinaniman?

¹¹ 'Ën cana fariseo unibu 'imainun saduceo unibunëxa anun pán chamiti ñusa 'icësa usaribi 'itin rabananmi bërúancanun quixun mitsu can. Caíbi cana pán ñuira quicëma 'ain. ¿Usaquin 'ën cacëxun caramina cuacëma 'ain?

¹² Cacëxun ca aín 'unánmicë unicaman —Jesusan ca anun pán chamiti ñu ñuiquin caquinbi fariseo unibu 'imainun saduceo unibunëan 'unánmicë banacama ca aséabi 'icë quixun sinánquin a cuatin rabanan bërúancanun nu caxa —quixun 'unáncëxa.

Jesús ax ca aséabi Cristo 'icë quíaxa Pedro quia

(Mr 8.27-30; Lc 9.18-21)

¹³ Usotancëx anu Cesárea de Filipo cacë ëma 'icë me anu cuanx riquianquin ca aín 'unánmicë unicama Jesusan ñucáquin cacëxa:

—¿Uni 'inux Nucën Papa Diosnuax uá 'aish carana 'ëx ui 'ai quiax cara unicama quin?

¹⁴ Cacëxun ca atun cacëxa:

—Raírinëx ca quia, mix ismina Juan, an uni nashimicë, a 'ain. Raírinëx ca quia, mix ismina Elías a 'ain. Raírinëxribi ca quia, mix sapi ismina Jeremías a 'ain, ama 'aish ismina an Nucën Papa Dios quicë bana unicama ñuixuan uni itsi a 'iti 'ain.

¹⁵ Cacëxun ca ain 'unánmicë unicama Jesusan cacëxa:

—¿Atúxa usai quimainun caramina mitsux 'ëx caraisana ui 'ai quin?

¹⁶ Quia ca Simón Pedronën cacëxa:

—Mix camina axa batatimoí tsocé Nucën Papa Dios aín Bëchicë, Cristo, axa utinu nun caíncë, a 'ain.

¹⁷ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Simón, Jonasan bëchicë, cana mi cain, unin ca usaquin mi sinánmicëma 'icën. 'Ën Papa naínu 'icë an ca mi sinánxunquin usoquinmi sinánun mi sinánmiaxa. An ca mi sinánmiaxa quixun 'unani camina cuëenti 'ain.

¹⁸ Caxun ca mapara, griego banan “petra” cacë, a sinánquin Jesusan Simón cacëxa:

—'Ën cana mi cain, mix camina Pedro caquin anëcë 'iti 'ain. Minmi 'ëmi bërí cacë bana sináncë usaribi oquin sináncë ca axa 'ëmi catamëcë unicamax 'iti 'icën. Batatancëxbi cëñútimoí ca a unicamax 'ënan 'iti 'icën.

¹⁹ 'Ën cana 'ën cushi mi 'inánti 'ain, ami cushixunmi 'ë ñuiquin bana unicama ñuixunun. An minmi 'ë ñuiquin bana ñuixuncëxun cuacë unicamax ca 'ën Papa Diosan uni 'iti 'icën. A cushínbi Nucën Papa Diosan sináncësaribi oquin sinánquin, aín unicamax ca usai 'iti 'icë quixun caquin, ësa ñu ca 'ati

'icë quixun canan, ësä ñu ca 'atima 'icë quixun cacëbëtan ca Nucën Papa Dios nainu 'icë an, —usa ca —quixun sinánti 'icën.

²⁰ Usaquin Pedro catancëxun ca aín 'unánmicë unicama Jesusan cacëxa:

—'Ëx cana ax utia judíos unibunën caíncë Cristo a 'ai quixun camina uinu 'icë unibi catima 'ain.

—'Ëx cana unin 'acëx bamati 'ai —quíaxa Jesús quia
(Mr 8.31-9.1; Lc 9.22-27)

²¹ Ësaquin caquin sënëontancëxun ca aín bamati ñuixuntabaquin Jesusan aín 'unánmicë unicama ësäquin cacëxa:

—'Ën Papa Dios cuëncësabi oi cana Jerusalénu cuanin. Cuanx bëbacë ca anu 'icë uni apáncamabë judíos sacerdotenën cushicama 'imainun an Moisésnën cuëneo bana 'unáncë unicamax 'ën bana cuaisama tani 'ëmi nishti 'icën. 'Ëmi nishquin ca 'ë uni itsi 'amiti 'icën. Usaquian 'ë 'acëx bamatancëx cana rabë nëtë 'iónxa pëcaracëbë baísquiti 'ain.

²² Usaria quia oquin ca Pedronën Jesús amo nitsinaxun ñu caquin cacëxa:

—Usai camina 'itima 'ain, Nucën Papa Diosax ca mixmi usai 'iti cuëentima 'icën.

²³ Usaquin cacëx cuainacëquin ca Jesusan Pedro ñu caquin cacëxa:

—Mín camina ñunshin 'atimanën 'apu, Satanás, an sináncësa oquin sinanin. Usaquin sinánxunma ca 'at. Mín camina 'ë ñu 'atima 'amitisa tanin. 'Ën Papa Dios cuëncësabi oi 'iáxma 'ëx 'inun quixun sinánquin camina unin sináncësa oquinshi sinanin.

²⁴ Catancëxun ca aín 'unánmicë unicama ësäquin Jesusan cacëxa:

—Uix cara 'ën uni 'iisa tania an ca a 'ai bamanuxunbi 'ëmi catamëti quicë bana ënquinma 'ati 'icën.

²⁵ Uin cara aín cuëncësa oquin 'ai, ënë nëtënu upitax tsótishi sinania, ax ca Nucën Papa Diosnan 'itima 'icën. Usa 'aínci ca uinu 'icë unin cara ënë nëtënushi upitax tsóti sinánquinma 'ëmi catamëquin 'ëx quicësabi oquin 'aia, ax Nucën Papa Diosnan 'aish aín nëtënu abë 'iti 'icën.

²⁶ Unix ca ënë nëtënuax 'itsaira ñuñu 'iti 'icën, 'aíshbi ca Nucën Papa Diosmi sináncëma 'aish abë upíma 'ianan aín nëtënu abë 'itima 'icën. Usa 'ain ca axa bamacëbë aín ñucama ax ñancábía bicë 'icën. ¿Nucën Papa Diosbë bamatimoi tsónuxun cara unin aña ñun cupíoti 'ic? Anun cupíoti ñu ca 'aíma 'icën.

²⁷ 'Ëx cana 'ën Papa Diosan nëtënu cuantancëx anu abë 'Apu 'iti 'ain. 'Ëx 'Apu 'aish utëcëncëbë ca 'ën ángelcamaribi uti 'icën. Uxun cana unicama achúshi achúshi atun nuitu 'unánquin an ñu 'atima 'acë unicama a 'atimonan an upí ñu 'acë unicama 'ëbë 'inúxa cuëënun 'imiti 'ain.

²⁸ 'Ën cana asérabi mitsu cain, axa ënu 'ëbë 'icë uni raírinën ca bamacëma pain 'ixun, uni 'inux Nucën Papa Diosnuax uá 'icë, 'ëx cana asérabi 'ën unicaman cushi 'ai quixun isti 'icën.

17

Axbia Jesús bëtsia
(Mr 9.2-13; Lc 9.28-36)

¹ Usaquin aín 'unánmicë unicama catancëx ca mëcën achúshi 'imainun achúshi nëtë 'icëbë aín 'unánmicë uni raíri ëbiani, Pedrocëñun Jacobo 'imainun aín xucën Juan, acamaishi buani Jesús matánu cuancëxa.

² Anu cuantancëx ca a unicaman ismainunbi Jesús bètsiacëxa. Bètsii ca barin pëcacësa 'inun aín bëmánan ichúacëxa. Aín chuparibi ca uxuira 'aish bari upí uruía iscësa 'iacëxa.

³ Usa 'icë isanan ca Elíasbëa Moisés chiquiracëti Jesús bë banaia isacëxa.

⁴ Usai 'ia abë banaia isquin ca Pedronën Jesús cacëxa:

—Nuxnu ènu 'icë ca asábiira 'icën. Mix cuëncëbëtan cananuna rabë 'imainun achúshi xuburatsu 'ati 'ain. Ax ca minan achúshi 'imainun Moisésnan achúshi 'imainun Elíasnanribi achúshi 'iti 'icën.

⁵ Usaquian Pedronën cacëbëtainshi ca acama cuin pëquicësanën tupëoncëxa. Usocëxun ca Pedro, Jacobo, Juan acaman nëtë cuin mëucüaxa ësai banaia cuacëxa:

—Ènëx ca 'ëx amiira sinani cuëncë, 'ën bacë bëchicë 'icën. Aín bana ca cuacan.

⁶ Èsai quia cuati ca 'aisamairai racuëti memi bëúmpucuti racábuacëxa.

⁷ Usai 'ia racuëtan bamaiaibi ca Jesusan anu cuanquin ramëquin cacëxa:

—Ca nirucan, racuëaxma ca 'it.

⁸ Èsaquian cacëx bëpëqui chairuquin iscëxbi ca uíbi 'aíma 'imainun Jesúsëshi anu 'iacëxa.

⁹ Usaquiani matánuax cuanquin ca Jesusan atu cacëxa:

—Mítsúnmi isanan cuacë ènë ñucama camina uinu 'icë unibi ñuixuntima 'ain. Uni 'inux Nucën Papa Diosnuax uá 'aish, 'ëx bamatancëx baísquicëbëtan cuni camina ènë ñucama unicama ñuixunti 'ain.

¹⁰ Usaquin cacëxun ca aín 'unánmicë unicaman Jesús ñucáquin cacëxa:

—¿Mixmi aséribi Cristo 'aínbi cara uisacatsi an Moisésnën cuënëo bana 'unáncë unicamax, Elías pain ca uti 'icë quiax quin?

¹¹ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Elías ax pain ca uti 'icë quicë bana ax ca aséribi 'icën. Uxun ca unicama Nucën Papa Diosmia sinánun sinánmiti 'icën, usai quicë banax ca aséribi 'icën.

¹² Aséribi 'aínbi cana mitsu cain, Elías pain ca uaxa. Ucëbi ca judíos unicaman ui cara ax 'icë quixun 'unáncëma 'icën. 'Unánquinma ca atúxa cuëncësa oquinshi a 'atimoxa. A 'atimocësaribi oquin ca uni 'inux Nucën Papa Diosnuax uá 'icë 'ëribi 'atimoti 'icën.

¹³ Usaquian Jesusan cacëxun ca aín 'unánmicë unicaman 'unáncëxa, —Elías ca uti 'icë quíá bana, ax ca Juan, an uni nashimicë, a ñuía quíá 'icë —quixun.

An upí 'icëbi aín nami bërërumiquin uni bënënmicë 'insínñu tuá Jesusan pëxcüa

(Mr 9.14-29; Lc 9.37-43)

¹⁴ Matánuax cuanx ca anua 'aisamaira uni timëcë anu Jesús bëbacëxa. Bëbacëbë anu cuani aín bëmánon rantin puruni tsóbuquin ca achúshi unin cacëxa:

¹⁵ —¿'Èn bëchicë caramina 'ë pëxcuxuntima 'ain? Aín namix nimëti bërëru saquiquiquin ca paë tania. Nimëti saquiqui ca 'itsai tsínu 'iruanan bacanu nipacëtia.

¹⁶ Usaia 'ia cana min 'unánmicë unicamanu 'ëa pëxcuxunun quixun bëan. Bëiabi ca 'ë pëxcuxuncëma 'icën.

¹⁷ Quia cuaquin ca Jesusan anu 'icë unicama cacëxa:

—Mitsun camina Nucën Papa Dios ax ca aséribi cushi 'icë quixun sinaniman. Camina ami catamëisama tanin. ¿Mítsúxmi ami catamënnun carana uiti nëtën mitsu 'unánmiti 'ain? ¿Uitishi nëtën carana 'ëx mitsu cupí masá nuituti 'ain? 'È ca a tuá bëxun.

18 Cacëxuan bëcëbëtan ca Jesusan a tuánu 'icë ñunshin 'atima chiquínun caquin chiquíancëxa. Chiquícëbë ca pëxcuti asábi 'iacëxa.

19 Usaquin 'acë ca atúxëshi abë 'ixun aín 'unánmicë unicaman Jesús ñucáçëxa:

—¿Uisa cupí caranuna nun a tuánu 'icë ñunshin 'atima chiquíncasman?

20 Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Mitsun camina uisaira cushi cara Nucën Papa Diosan cushi icë quixun sinaniman. Mostaza bëru ax ca chamaratsu 'icën. Asaribi 'aish 'ítsamratsushi Nucën Papa Diosmi sináncë 'ixun, Ënë ñu cana 'atima 'ai, quixun sinánquinbi asérabi ami catamëquin ñucáquin camina uisa ñu caramina 'aisa tani a 'ati 'ain. Mitsux ami 'ítsamashi catamëcë 'ixunbimi ënë matá, Ënuax ca 'uri tacút, cacëx ca 'uri tacúti 'icën.

21 Ësa ñunshin 'atima chiquíntix ca pima samáquin Nucën Papa Dios ñucáquin chiquínti 'icën.

—*Ëx cana unin 'acëx bamati 'ai —quíáxa Jesús quitëcëan*
(Mr 9.30-32; Lc 9.43-45)

22 Usoxun ca abëa Galilea menu cuania Jesusan aín 'unánmicë unicama cacëxa:

—Uni 'inux Nucën Papa Diosnuax uá 'icë ca 'ë unin an raíri uni 'aminun uni 'inánti 'icën.

23 'Ináncëxun bixun ca 'ë 'ati 'icën. 'Acëx bamatancëx cana rabë nëtë 'iónxa pëcaracëbë baísquinuxun 'ain.

Quixun cacëxun cuati ca aín 'unánmicë unicamax masá nuituacëxa.

Anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubu anun mëníoti curíqui ñui quicë bana

24 Capernaúmnu cuanxa Jesús 'imainun aín 'unánmicë unicamax bëbacëbëtan ca an anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubu anun mëníoti curíqui bicë unin anu cuanquin Simón Pedro ñucáquin cacëxa:

—¿Mitsun 'ibun cara curíqui, anun anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubu mëníoti, 'inanimin?

25 Cacëxun ca Pedronën cacëxa:

—Ca 'inania.

Usaquin catancëxbia a ñucánux xubunu atsinia ca Jesusan Simón Pedro ñucáçëxa:

—Simón, ¿uisaquin caramina sinanin? ¿Ënë nëtënu 'icë 'apucaman cara a curíqui 'inánun ui cain? ¿A curíqui 'inánun quixun cara aín aintsicama cain? ¿A curíqui 'inánun cara bëtsi unicama cain?

26 Cacëxun ca Simón Pedronën cacëxa:

—Aín aintsicamama, bëtsi unicama ca a curíqui 'inánun quixun caia.

Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Ca usa 'icën. Aín aintsicaman ca a curíqui 'inanima.

27 Usa 'ain curíqui 'inántima 'aínbi camina an curíqui bicë unínma numi nishquin masá sinania quixun ësaquin 'ati 'ain. Camina parúmpapanu mishqui cuanti 'ain. Mishquiquinmi a pain bicë tsatsa, aín ana 'ucë mëu isquin camina anua curíqui mërati 'ain. Mëraqin a curíqui bixun camina an curíqui bicë uni 'inánti 'ain. A curíquinëx ca 'iti 'icën, minan 'inánanmi 'ëribi 'inánxuncë.

18

Uix cara bëtsi unicamabëtan sënënmaira 'icë quicë bana
(Mr 9.33-37; Lc 9.46-48)

¹ Usai 'icëbëtan ca anu cuanquin aín 'unánmicë unicaman Jesús ñucáquin cacëxa:

—¿Nucën Papa Diosan nëtënu cara uix anu 'icë unicamabëtan sënënmaira 'iti 'ic'?

² Cacëxun ca Jesusan, tuá achúshi cuënxun atu nëbëtsi nitsínxun cacëxa:

³ —Aséribi cana mitsu cain, mitsux cha 'iisa tanquin usaquin 'ë ñucati camina sinanati 'ain. Sinanacëma 'ianan tuácamaxa cha 'iti sinanima an a bërúancë unimi catamëcë, usaribiti 'ëmi catamëcëma 'aish camina mitsux Nucën Papa Diosnan 'itima 'ain.

⁴ Ui unix cara ënë tuásaribi 'aish cha 'iti sinanima 'ëmi catamëtia, ax ca Nucën Papa Dios naínu 'icë an iscëx aín uni raírisamaira 'icën.

⁵ Uicaman cara 'ëmi sinánquin ënë tuásaribi 'icëa —ñuumara ca —quixun unin sináncë uni a 'aquina 'icë nuibaquin 'aquina, an ca 'ëribi 'aquina.

'Uchati rabanán bërúancati Jesús quía bana

(Mr 9.42-48; Lc 17.1-2)

⁶ Usa 'ain ca an 'ëmia sináncë uni 'imainun tuá 'ëmia sinánti ënun quixun 'atima ñu 'amiquin 'uchamicë unix aín 'ucha chaira 'icën. Usa 'aish ca 'aisamaira oquin castíancë 'iti 'icën. A unix ca anun ñu rënti maxax ami tëtëcërecatancëxun parúnmapa nëbëtsi nicëxa uni nanëcësamaira oi castíancë 'iti 'icën.

⁷ Ésaribiti ca 'ia. Bëtsi unían ñu 'atima 'anun sinánmicëxun 'ai ca uni aín 'ucha cupí 'itsaira tëmëraia. Camabi unix ca ñu 'atima 'anun quixuan bëtsi unin sinánmicë 'icën. Usa 'aínbi ca an bëtsi uni 'atima ñu 'amicë ax 'uchañuira 'aish 'aisamaira oquin castíancë 'iti 'icën, aín 'ucha cupí.

⁸ Min mëcën, min taë anun 'aisama ñu 'ati cuëncë 'ixun camina ashiquin manuquin ënti 'ain. Usoquin 'ai camina min mëcëm, min taë tëaxun nicësa 'iti 'ain. Mix mëcën rabëñu 'aíshmi manë tsinu anuax tëmërai cuantima cupími min mëcën, min taë tëaxun niti ca asábi 'icën.

⁹ Min bëru anun ñu isi 'atima ñu 'ati cuëncë 'ixun camina ashiquin manuquin ënti 'ain. Usoquin 'ai camina min bëru achúshi échíxun nicësa 'iti 'ain. Mix bëru rabëñu 'aíshmi manë tsinu anuax tëmërai cuantima cupími min bëru achúshi échíxun niti ca asábi 'icën.

Carnero nëtëcë ñui Jesús quía bana

(Lc 15.3-7)

¹⁰ 'Ën unicamax ca tuáratsusa 'aish ñuumama 'icë quixun camina sinántima 'ain. 'Ën cana mitsu cain, ca ñuumama 'icën. An a bërúancë ángelcamax ca Nucën Papa Diosbëbi 'icën.

¹¹ Uni 'inux cana 'ëx Nucën Papa Diosnuax uacën, unicama ami sináncëma 'aish ainanma 'icëbi ainan 'inun 'iëminux.

¹² Ésaribiti oquin ca Jesusan cacëxa:

—Ca ësa 'icën. ¿Cien carneroñua 'aínbia achúshi amanu cuani nëtëtia cara unin a baritima 'ic' Raíri noventa y nueve an matá menuxun pasto piia ëbianxun ca axa nëtëcë a bariti 'icën, ¿usa cat'?

¹³ 'Ën cana aséribi mitsu cain, bariquin mërax ca bëtsi carnerocama isia cuëncësamaira oi axa nëtëcë a mërax cuëñia.

¹⁴ Usaribiti ca mitsun Papa Dios naínu 'icë ax aín unicama achúshiratsunënbia a ënti cuëñima.

Usoquin axa numi 'uchacë uni aín 'ucha manumiti bana

(Lc 17.3)

¹⁵ Jesusan ca ësaquinribi aín 'unánmicë unicama cacëxa:

—Axa mix 'icēsaribiti Nucēn Papa Diosmi sináncē uníxa mimi 'uchaia camina abēishi banaquin —ēsaí camina 'ēmi 'ucha —quixun a cati 'ain. Usoquinmi cacēxun cuati sinanati ca mibē upí 'itēcēnti 'icēn.

¹⁶ Min cacēxuan cuaisama tancēbē camina bētsi uni an a ñucama 'unáncē, a buani, axa mimi nishcē uni anu cuantēcēnti 'ain. Abēmi cuancē uni anribia cacēxun ca axa mimi nishcē uni an, asérabi ca minmi ñuicē bana ax 'icē quixun 'unánti 'icēn. 'Unánan ca mix camina asérabi abē upí 'iisa tani quixun 'unánti 'icēn.

¹⁷ Usaquin 'acēxunbia min bana cuaisama tancēbētan camina axa 'ēmi catamēcē Nucēn Papa Diosan unicamax timēcē a ñuixunti 'ain. Ñuixuncēxun ca atúnribi a uni 'ēsēti 'icēn. 'Ēsēcēxunbia atun bana cuaisama tania camina, a unix ca axa Nucēn Papa Diosmi sináncēma unisa 'ianan an 'apu buánmiti curíqui bicē uni 'icēsaribiti 'uchañu 'icē quixun isti 'ain.

¹⁸ 'Ēn cana asérabi 'ēmi catamēcē 'icē mitsu cain, asérabi 'ēn sinánmicē 'ixunmi mitsun, 'ēn unicama uisai cara 'iti 'icē quixun sinánquin —ēsa ñu ca 'ati 'icē —quixun canan —ēsa ñu ca 'atima 'icē —quixun cacēbētan ca Nucēn Papa Dios naínu 'icē, an —usa ca —quixun sinánti 'icēn.

¹⁹⁻²⁰ 'Ēn unicamaxa 'ēmi sinani timēcēbē cana 'ēx atu nēbētsi 'ain. Rabē 'imainun achúshia 'ēmi sinani timēcēbē cana 'ēx atu nēbētsi 'ain. 'Imainuan rabētaxribi timēcē 'ain cana 'ēx atubē 'ain. 'Ēx atubē 'ixun cana añu 'ati cara asábi 'icē quixun 'unánmiti 'ain. Usa 'ain cana ēsaquinribi 'ēn mitsu cain, mitsu rabētan camina uisánu 'iti cara Nucēn Papa Dios cuēēnti 'icē quixun upí oquin sinántancēxun an mitsu 'axunun ñucáti 'ain. Ñucácēxun ca an mitsúnmi cacēsabi oquin mitsu 'axunti 'icēn.

²¹ Ēsaquian aín 'unánmicē uni raíricēñun cacēxun ca Pedronēn Jesús cacēxa:

—¿Min uni itsíxa 'ēmi nishi 'uchaia carana uiti oquin aín 'ucha abē mēñonanquin manumiti 'ain? ¿Carana mēcēn achúshi 'imainun rabē oi abē mēñonanti 'ain?

²² Cacēxun ca Jesusan cacēxa:

—Mēcēn achúshi 'imainun rabē oquinmi manuminun cana mi caiman. Uiti oi cara 'uchati 'icē a camabi camina manumiti 'ain.

An uni ñu mēēxuncē unían axa ami 'uchacē uni aín 'ucha manumisama tan bana

²³ Jesusan ca ēsaquinribi cacēxa:

—Nucēn Papa Diosnan 'itix ca ēsa 'icēn: Achúshi unin ca an ñu mēēxuncē unicama uiti curíqui cara achúshi achúshi unin ribinia quixun istisa tanxa.

²⁴ Istisa tancēbētan ca aín unin an 'aisamaira 'itsa millones curíqui ribíncē uni bēaxa.

²⁵ Bēcēx uxun ca curíquiñuma 'ixun cupíocasmamaxa. Cupíocēxunma ca an ñu mēēmicē unin aín uní itsi caxa: Camina acēñun aín xanu 'imainun aín bēhicēcamaribi bētsi unia ñu mēēxunun maruti 'ain. Maruxun curíqui bixun camina 'ēa ribíncē a cupíoquin mi bicē curíqui a 'ē 'inánti 'ain.

²⁶ Usaquian cacēbē a tanáin rantin puruni tsóbuquin ca an ribíncē uni a ñu mēēmicē uni caxa: 'Ēn cana mi cupíoti 'ain, camabi a 'ēn mi ribíncē curíqui. 'Ēn mi munu cupíonun camina caínpainti 'ain.

²⁷ Cacēxun cuaquin ca an a ñu mēēmicē unin caxa: 'Ē cupíoima camina cuanti 'ain. Minmi 'ē cupíocēxmabi ca asábi 'icēn.

²⁸ Cacëx cuanquinbi ca an abëtan a uni ñu mëëxuncë uni mëraxa. Mëraquin ca —ënën ca 'ë ribinia —quixun sinánquin 'itsamashi curíquia ribíncëxunbi aín tëxatan biquin têtsëcaquin caxa: Minmi 'ë ribíncë ca 'ë cupíot.

²⁹ Cacëxun ca caxa: 'Ën cana mi cupíoti 'ain, camabi a 'ën mi ribíncë curíqui. 'Ën mi munu cupíonun camina caínpainti 'ain.

³⁰ Cacëxunbi ca caxa: Cana 'ëmi cupíonun cainiman. Caxun ca a ribíncë curíquicama a cupíoia sipunu 'inun sipuaxa.

³¹ Usoquian 'aia isi masá nuituti ca an abëtan ñu mëëxuncë uni raíricamax an a ñu mëëmicë uni ñuixuni cuanxa.

³² Cuanxun ñuixuncëxun cuaquin camicëxa ucë ca an ñu mëëmicë unin an ribíncë uni caxa: Mix camina 'aisama 'ain. Minmi 'ë cacëxun mi nuibaquin cana 'ëmi ribíncë curíquicamami 'ë cupíoxunma 'anun mi can.

³³ 'Ën mi 'acësaribi oi camina an mi ribíncë uni a sipuamima upiti abë mënionanti 'ian.

³⁴ Cai ami nishquin ca an ñu mëëmicë unin an sipu bërúancë uni caxa: An 'ë ribíncë curíquicama cupíoquin sënëontamainun camina ënë uni sipunu tëmëraminun xëputi 'ai —quixun.

³⁵ Usaribi oquin ca 'ën Papa Dios naínu 'icë, an axa mimi 'uchacë unimi aín 'uchacama abë mënionanquin manumicëma 'icë, mitsun 'uchacama manuquinma uisoquin cara 'ati 'icë usoquin 'ati 'icën.

19

*Unix ca aín xanubë ënanántima 'icë quicë bana
(Mr 10.1-12; Lc 16.18)*

¹ Usaquin a ñucama ñuiquin cabiani ca Jesús Galilea menuax cuanx Judea me Jordán cacë baca 'ucë manan anu bëbacëxa.

² Bëbaquin ca 'aisamaira uníxa timëcëbëtan Jesusan uni 'insíncëcama pëxcüacëxa.

³ Usa 'ain ca fariseo unbunën anu timëxun Jesús uisai caraisa quia ami manánuxun cuacatsi quixun ñucáquin cacëxa:

—¿Uisai cara 'iashia unin aín xanu ënti cara asábi 'ic?

⁴ Ñucácëxun ca Jesusan cacëxa:

—Camabi ñu unioquin ca Nucën Papa Diosan bëbu 'imainun xanu unioçëxa. ¿Acama ñuiquin Nucën Papa Diosan bana cuëñëo caina iscëma 'ain?

⁵ Uniotancëxun ca Nucën Papa Diosan cacëxa: “'Ën usoquin unioçë 'ixun ca unin aín xanu biquin, aín titacëñun aín papa ëni, aín xanubë ënananquinma 'iquinti 'icën. A rabëtaxbi ca achúshisa 'iti 'icën”.

⁶ Usa 'ain ca uni aín xanubë rabë 'aishbi achúshisa 'icën. Usaia achúshishi 'inúan Nucën Papa Diosan 'imia 'aish ca uni aín xanubë ënanantima 'icën, uni itsínribi ca ënananmitima 'icën.

⁷ Cacëxun ca fariseo unicaman Jesús cacëxa:

—Míxmi quicë bana ënëxa asérami 'aínbi ca Moisésnëan cuëñëo banax ësai quin, ënquin ca unin —ënë xanu ca bërí 'ën xanuma 'icë —quixun quirica 'atancëxun 'inánquin aín xanu ënti 'icën. ¿Uisai cara usai quin?

⁸ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Judíos unicamaxa mitsusaribi masáquin sináncë 'ain ca Moisésnën a bana cuëñëoçëxa. 'Ën Papa Diosan ca bëbu 'imainun xanu unioquin —unin ca aín xanu ënti 'icë —quixun cáma 'icën.

⁹ 'Ēn cana ɛsoquin mitsu cain, an aín xanúxa uni itsibè 'icéma 'icèbi ɛnxun, xanu itsi bicè uni ax ca 'uchaia, aín xanuma 'aínbi xanu itsibè 'ia 'icésaribiti.

¹⁰ Usaquin cacèxa fariseo unicamax riqiuncébétan ca aín 'unánmicè unicaman Jesús cacèxa:

—Unin ca aín xanu ɛntima 'icè quiaxmi mix quicè 'ain sapi ca unin xanu bitima asábi 'icèn.

¹¹ Cacèxun ca Jesusan cacèxa:

—Usaia uni 'iti ca asábi 'icèn, 'aínbi ca camáxirama, a Nucèn Papa Diosan usai 'inun quixun sinánmicè, axèshi usai 'iti asábi 'icèn.

¹² Bètsi bètsi unin ca aín nami 'aisama cupí bacè bèchima, usa 'ixun ca xanu bitsima. Bètsi bètsi unin ca uni itsían axa bèchicèñuma 'inun mènifocè 'ixun xanu bitsima. Bètsi bètsi unin ca Nucèn Papa Diosmishi sinánquin aín bana quicésabi oquin upí oquin 'anuxun xanu bitsima. Usa cupía axa xanuñuma 'iisa tancè uni ax xanuñuma 'iti ca asábi 'icèn.

Jesusan ramèquin tuácama Nucèn Papa Dios ñucáxuan

(Mr 10.13-16; Lc 18.15-17)

¹³ Usa 'ain ca ainsa sinánxunquin ramèquin Nucèn Papa Dios ñucáxunun quixun tuáracama Jesúsnu bécancèxa. Bèiabi ca Jesusan 'unánmicè unicaman an bécècama ñu caquin —tuá xuracama ɛnu bèxunma ca buántan —quixun cacèxa.

¹⁴ Caiabi ca Jesusan cacèxa:

—Cuantánun caxunma ca tuá xuracama 'ɛnuu unun ɛn. 'Ēmi catamètia Nucèn Papa Diosan ainan 'imicè unicamax ca ɛnè tuá xuracamasaribi 'icèn.

¹⁵ Usaquin catancèxun ca Jesusan a tuácama ramèquin Nucèn Papa Dios ñucáxuncèxa. Ñucáxuntancèx ca Jesús anuax cuancèxa.

Jesúsbea 'itsaira ñuñu bèná uni bana

(Mr 10.17-31; Lc 18.18-30)

¹⁶ Anuaxa cuania ca bèná uni achúshinèn anu cuanquin Jesús cacèxa:

—Mix camina upí uni 'ain. Usa 'ixun camina 'è ñuixunti 'ain, ¿'ɛx nètétimoi Nucèn Papa Diosan nètènu abè 'inuxun carana uisa ñu upí 'ati 'ain?

¹⁷ Cacèxun ca Jesusan cacèxa:

—¿Uisa cupí caramina min 'ɛx isana upí 'ai quixun 'è cain? Nucèn Papa Diosaxèshi ca asérabi upí 'icèn. Mix aín nètènu abè 'iisa tanquin camina aín bana quicésabi oquin 'ati 'ain.

¹⁸ Cacèxun ca a bèná unin cacèxa:

—¿Uisaia ax quicè banacama carana 'ati 'ain?

Cacèxun ca Jesusan cacèxa:

—Uni camina 'atima 'ain. Uni itsin xanubè camina 'itima 'ain. Uni itsin ñu camina mècamatima 'ain. Camina bètsi unimi cémèi manántima 'ain.

¹⁹ Min papa, min titan bana camina upí oquin cuaquin tanti 'ain. Mixmi bèrlancacésaribi oquin camina min aintsicama nuibaquin 'aquinsa 'icè 'aquinti 'ain.

²⁰ Cacèxun ca a bèná unin cacèxa:

—Chamaratsu 'aíshbi minmi 'è cacè banacama quicésabi oi 'iá 'aish cana usabii 'in. ¿Añu ñuribi carana 'acéma pan 'ain?

²¹ Cacèxun ca Jesusan cacèxa:

—Mix Nucèn Papa Dios cuèncésabi oi 'iisa tanquin camina cuanxun min ñucama maruquin curíqui bixun ñuñuma unicama 'inánti 'ain. Usotancèx camina mix ñuñushi 'iti sinanima 'èmi sinani 'èbè cuani uti 'ain. Usaquin

'atancëx camina Nucën Papa Diosan nêtënu 'ianan usaquin 'acë cupí anuax cuëëinra cuëënti 'ain.

²² Usaquian Jesusan cacëxun cuabiani ca aín ñua 'itsaira 'ain, a bënëá uni masá nuituti uténbuax cuancëxa.

²³ Usoquin cacëxa cuancëbëtan ca Jesusan aín 'unánmicë unicama cacëxa:

—'Ën cana aséribi micama cain, 'aisamaira ñuñu unix ca ainan 'iti 'aishbi ñuñu 'itishi sinani Nucën Papa Diosnan 'itima 'icën.

²⁴ Amiribishi cana mitsu cain, camello, ax ca chaira 'aish xumuxan quini chamaratsu 'ain, anun atsínquiantima 'icën. A ñuina chaxa a quinin atsíncasmacësamaira oi ca 'aisamaira ñuñu unix Nucën Papa Diosnan 'itima 'icën.

²⁵ Usaía quia cuati ca aín 'unánmicë unicamax, a banax ca aséribi 'icë quixun sináncasmai —aséribi a bana 'ain ca ui uníxbi Nucën Papa Diosnan 'inux iétima 'icë —quiax canancëxa.

²⁶ Usai quia isquin ca Jesusan cacëxa:

—'Aisamaira ñuñu uníxa iétisama 'ainbi ca an 'acasmati ñu 'aíma 'ain Nucën Papa Diosan ñuñu unírribi ainan 'inun iémiti 'icën.

²⁷ Usaquian atu cacëxun ca Pedronën Jesús cacëxa:

—Nun cananuna mibë ninuxun nun ñucama éan. ¿Usa 'ain caranuna Nucën Papa Diosan nêtënu 'aish uisa ñuñu 'iti 'ain?

²⁸ Cacëxun ca Jesusan aín 'unánmicë unicama cacëxa:

—Aséribi cana 'ën mitsu cain, uni 'inux anuax uá, 'ëx Nucën Papa Diosan mëníosabi oi nêtë iótëcëncëbë 'apuirá 'ain camina, aséribi 'ën bana cuacë 'aish mitsun 'ëbë cushi 'ixun Israelnën bëchicë mëcën rabë 'imainun rabé aín rëbúnqui judíoscamax cara atúan ñu 'acë cupí, uisai 'iti 'icë quixun cati 'ain.

²⁹ Ësaquinribi cana mitsu cain, uinu 'icë unin cara 'ëx cuëëncësabi oquin 'anuxun aín xucën, aín chirabacë, aín papa, aín tita, aín bëchicë, aín naë, añu ñu cara, abi éanxa, a unix ca ëncë ñuñu 'icësamaira oi ñuñu 'iti 'icën. 'Ianan ca Nucën Papa Dios quicësabi oi aín nêtënu abë nêtëtimoi 'iti 'icën.

³⁰ Usa 'ainbi ca bëría uni —cha ca a uni 'icë —quixun sináncë uni a Nucën Papa Diosan aín nuitu 'unánquin ñuumara isti 'icën. 'Imainun ca bërí unin iscëxa ñuuma 'icë uni a Nucën Papa Diosan aín sinan upí 'unánquin a uníxa cha 'icë isti 'icën.

20

An uvas bimi bicë unicama ñui quicë bana

¹ Ësaquinribi ca Jesusan aín 'unánmicë unicama cacëxa:

—Nucën Papa Diosan uni ainan 'imiti ax ca ésaribi 'icën: Achúshi unix ca aín naë anu uvas 'apacëñu 'íaxa. Usa 'aish ca pëcaracëma 'ainshi, an a naë mënóti uni bari cuanxa.

² Bariquin mëraxun ca uiti cara nêtë camabi cupióti 'icë quixun atubëtan mënótancëxun aín naëñuxuan ñu mëënun xuaxa.

³ Xutancëx bari manámi 'ain cuantëcënxun ca raírí uníxa ñu mëëtiñuma 'aish anuxun unin ñu marucë anu bucuçë isaxa.

⁴ Isquin ca caxa: Mitsúxribi camina 'ën naënu ñu mëëi cuanti 'ain. Cuanx-unmi ñu mëëia cana mitsun ñu mëëcësabi oquin mitsu cupióti 'ain. Cacëx ca ñu mëëi cuanxa.

⁵ Bari xamarucëbë cuantëcënxun ca naë 'ibun uni raírribi a mëëti ñu 'aíma 'ain bucuçë mëraquin aín naënu ñu mëënun quixun xuaxa. Bari cuan-bucëbëtanribi ca usaribi oquin 'axa.

⁶ Bari xupíbucëbëribi cuanquin ca uni raíriribi ñu mēëima bucuçë mëraxa. Mëraqin cã caxa: ¿Uisacatsi caramina mitsux ñu mēëima ënuishi bucubaitin?

⁷ Cacëxun ca a unicaman caxa: Uinu 'icë unínbia nu ñu mēëxunun cacëma 'aish cananuna ënu bucüan. Cacëxun ca naë 'ibun caxa: Mitsúxribi camina 'ën naënu ñu mēëi cuanti 'ain.

⁸ Usa 'ain ca ñantánbucëbëtan cuënxun naë 'ibun aín uni caxa: An 'ë ñu mēëxuncë unicama cuëntancëxun camina camabi cupíoti 'ain. Axa tsiáncuatsini ucë uni acama pain camina cupíoti 'ain. Uсотancëxun camina raíri unicamaribi cupíotancëxun axa bërãma upuncë unicamaribishi cupíoti 'ain.

⁹ Cacëxun ca axa bari xupíbucëbë ucë unicama cuëncëx aia achúshi nētën cupíocësa oquin 'inánxa.

¹⁰ Usaquian cupíoiã isquin ca an paíãan ñu mēënun bicë unicaman —nun cananuna a unicaman bicësamaira oquin curíqui cha biti 'ai —quixun sinánxa. Sinánxunbi ca bari xupíbucëbë ucëcaman bicësaribi biaxa.

¹¹ Usoquin biquin ca ami manánquin

¹² an atu ñu mēëmicë uni caxa: Ënë unicaman ca bënëñquinshi 'itsamashi ñu mēëaxa. Nun nu bari xamárutamainun 'anan bari atsíntamainunribi ñu mēëbaitiabi camina an chucúmashi ñu mēëcë unicamami 'acësaribi nu cupíon.

¹³ Cacëxun ca an unicama ñu mēëmicë unin caxa: 'Ën cana mi paraniman. Mibëtan mëníopuncësabi oquin cana mi cupíon.

¹⁴ 'Ën mi 'ináncë curíqui biax camina cuanti 'ain. Mi 'ináncësaribi oquin an 'ë chucúmashi ñu mēëxuncë unicamaribi 'inánti cana cuëënin.

¹⁵ ¿'Ën curíquinëxa 'ënanbi 'ain carana 'ëx cuëëncësabi oquin an 'ë ñu mēëxuncë unicama cupíotima 'ain? ¿'Ën uni itsi curíqui 'ináncëbëtan caramina nutsiquin masáquin sinanin?

¹⁶ A unin —ñuumara ca ax 'icë —quixun sináncë uni a ca Nucën Papa Diosan aín sinan upí 'unánquin a uníxa cha 'icë isti 'icën. 'Imainun ca unin iscëxa cha 'icë uní, a Nucën Papa Diosan aín nuitu 'unánquin ñuumara isti 'icën. 'Aisamaira unia ainan 'inúxa 'ëmi catamënun sinánmicëxbia 'icëbëtanma ca axa 'ëmi catamëcë ashi Nucën Papa Diosan ainan 'inun 'imia.

*—'Ëx cana unin 'acëx bamati 'ai —quixun Jesusan aín unicama catëcëan
(Mr 10.32-34; Lc 18.31-34)*

¹⁷ Anuaxa Jerusalénu Jesús cuancëbë ca 'itsa uni 'imainun xanuribi abë cuancëxa. Usa 'ain ca cuënbiani atubëshi cuanquin Jesusan aín 'unánmicë unicama cacëxa:

¹⁸ —Mitsúnbi camina isin, bëri cananuna Jerusalénu cuanin. Anuxun ca, uni 'inux Nucën Papa Diosnuax uá 'icë, 'ë unin 'inánti 'icën, judíos sacerdotenën cushicamabëtan an Moisésnën cuëñëo bana 'unáncë unicaman binun. 'Ináncëxun ca atun —a uni ca bamati 'icë —quixun catancëxun

¹⁹ judíosma unicaman 'anun 'ë 'inánti 'icën. 'Ë bëtsi bëtsi onan 'ëmi cuaianan 'ë mēëtancëxun 'ëx bamanun i curúsocënu matásnun ca judíos unicaman 'ë judíosma unicama 'inánti 'icën. Usoquian 'ë 'acëx cana bamatancëx rabë nētë 'íonxa pëcaracëbë baísquiti 'ain.

*Jacobo 'imainun Juanën titan Jesús ñuca
(Mr 10.35-45)*

²⁰ Usa 'ain ca Zebedeonën bëchicë rabë, Juan 'imainun Jacobo, aín tita Jesús rapasu cuani a bëtánain rantin puruni tsóbuquin abë banatisa tancëxa.

²¹ Abë banatisa tania isquin ca Jesusan cacëxa:

—¿Añu caramina cuëënin?

Cacëxun ca cacëxa:

—Míxmi 'apu 'aish min nētē upínu tsotan 'ën tuacëx bētsíxa min mëqueu tsómainun bētsix min mëmiu tsónun camina 'imiti 'ain, mibëa 'apu 'inun.

²² Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Sinánquinmaishi camina usaquin 'ë cain.

Caxun ca Jesusan Juan 'imainun Jacobo cacëxa:

—¿'Ë 'acësaribi oquin unin mitsu bētsi bētsi ocëxun caramina tanshiti 'ain?

Cacëxun ca —usaribi oquin cananuna tanshiti 'ai —quixun cacëxa.

²³ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—'Ën 'acësaribi oquin camina bētsi bētsi ocë 'iti 'ain. Usa 'aínbi cana 'ën, mix camina 'ën mëqueu tsónan 'ën mëmiu tsóti 'ai quixun ui uninbi caiman. 'Ën Papa Diosan cuni ca cati 'icën, uix cara anu tsóti 'icë quixun, an mëníosabi oía 'inun.

²⁴ Usaquian aín titabëtan Zebedeonen bëchicë rabëtan Jesús caia cuati ca Jesusan 'unánmicë uni raíri, mëcën rabë, ax a rabëmi nishacëxa.

²⁵ Usaria isquin ca cuënxun Jesusan cacëxa:

—Mitsun camina 'unanin, judíosma 'apucaman ca aín unicama ax cuëncësabi oquin tëmëraquinbi ñu mëënun 'amia. Aín cushi unin ca aín unicama ax quicësabi oquian 'anun 'amia.

²⁶ Usa 'aínbi camina mitsux usai 'itima 'ain. Uix cara bētsi unisama 'iisa tania, an ca mitsúxmi upitax bucunun ñu mëëquin 'aquinti 'icën.

²⁷ Uinu 'icë mitsux caramina aín cushi uni 'iisa tani, an ca mitsu ñu 'axúnti 'icën,

²⁸ 'ën 'acësaribi oquin. Uni itsían ñu mëëxun cana 'ëx uni 'inun Nucën Papa Diosnuax uáma 'ain. 'Ëx cana unicamaxa upí 'ianan upitax bucuti oquin 'aquini uacën. 'Ëx 'uchañuma 'aish bamatsianxmabi cana camabi uníxa Nucën Papa Diosbë upí 'inun atun 'ucha 'ënansa 'ain bamai uacën.

Bëxuníu uni rabëa Jesusan bëpëxcüa

(Mr 10.46-52; Lc 18.35-43)

²⁹ Ësaquin catancëx ca Jesús abëa cuancë unicamabë Jerusalénu cuani Jericó ëmanu bëbacëxa. Bëbax anuaxribi cuania ca anu 'icë unicamanribi a nuibiancëxa.

³⁰ Usaquian nuibiania ca bai amo tsóxun, uni rabë bëxuníu, an —Jesús ca aia —quixun ñuicania cuati cuëníshquin cacëxa:

—Davitan rëbúnqui, Nucën 'Ibu Cristo, nuibaquin ca nu 'aquin.

³¹ Usaía quia oquin ca anu 'icë unicaman banaxma isa nētënun quixun cacëxa. Cacëxbi ca nētëtima atúxa 'icësamaira oi munuma cuënístëcëni quiacëxa:

—Davitan rëbúnqui, Nucën 'Ibu Cristo, nuibaquin ca nu 'aquin.

³² Usaía quia cuati niracëquin ca Jesusan a uni rabë unun quixun cacëxa. Cacëx aia ca Jesusan cacëxa:

—¿'Ën mitsu uisoti caina cuëënin?

³³ Cacëxun ca cacëxa:

—Isnúnmi nu bëpëxcuti cananuna cuëënin.

³⁴ Usaquian cacëxun nuibaquin ca Jesusan atu bëmëëacëxa. Bëmëëcëxuinshi ca isacëxa. Isi cuëënquiani ca Jesús bë cuancëxa.

III. JERUSALENUXUAN JESUSAN BANA ÑUIXUANAN ÑU 'A ÑUI QUICË BANA (21-25)

21

Jerusalénu cuania unicaman Jesús rabia
(Mr 11.1-11; Lc 19.28-40; Jn 12.12-19)

¹ Jerusalénu cuani Betfagé ëma 'urama 'ixun ca Olivos cacë matá anuxun aín 'unánmicë uni rabë xuquin

² Jesusan cacëxa:

—Aínu bësucë ëma, anu ca cuantan. Cuanx anu bëbaquin camina burro xanu achúshi təcëracacë, aín tuácëñun mërati 'ain. Mëraqin camina tububëtsinquin bëti 'ain.

³ Mitsúnmi tubuia isquian bëtsi unin mitsu ñucácëxun camina cati 'ain: Nucën 'Ibun ca ënë burra aín tuácëñun a buánxunun quixun nu caxa. Bënëñquishi ca mi bëmitëcënti 'icën. Cacëxuinshi ca mitsu cati 'icën: Ca buántan.

⁴ Usaía 'iácama ax ca Nucën Papa Diosan aín uni cuënëomiasabi oía 'iá 'icën. Èsai ca a bana quia:

⁵ Sión cacë ëma, anu 'icë unicama camina cati 'ain: Bëri ca mitsun 'apu aia, uni chacama 'icësaríma ca burro xanun tuánu tsotax aia.

⁶ Usa 'ain Jesusan xucëx cuanxun a uni rabëtan usaquian 'anúan Jesusan cacëسابi oquin 'acëxa.

⁷ Burro aín titacëñun aín tuá buántancëxun chupan catátacaquin burro camápucëbë ca anu 'iruax tsotax Jerusalénu cuancëxa.

⁸ Usaía burron cuancëbëtan ca 'aisamaira unin anun Jesús cuanti bainu anúan mapúcë chupabi 'apámainun bëtsi bëtsi unin i pëchi chuíshcaxun anúan Jesús cuantinu 'apácëxa.

⁹ Usobiani ca sharáquiani unicama cuancëxa, raírinëxa rëcuëñmainun ca raírinëxribi Jesús caxu cuanquin a rabi cuëñi sharati quicancëxa:

—Davitan rëbúnqui Nucën 'Ibu ax ca upíra 'icën. Nucën 'Ibu Diosan xucëx ca ënëx bëri aia. A ca camabi unin rabiti 'icën. Nucën 'Ibu Dios, naínu 'icë, aribinu cuëñquín rabinun ca 'acan.

¹⁰ Usai 'iquiania bëbaia isi ca Jerusalénu 'icë unicamax —¿ui uni cara ënëx 'ic? —quiax ratuti canancëxa.

¹¹ Canania ca axa Jesús bë 'icë unicaman cacëxa:

—Ènëx ca Jesús, an Nucën Papa Dios quicë bana unicama ñuixuncë, a 'icën, ax ca Galilea menu 'icë ëma, Nazaret, anuaxa ucë 'icën.

Anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubunua Jesusan an ñu marucë unicama chiquían

(Mr 11.15-19; Lc 19.45-48; Jn 2.13-22)

¹² Jerusalénu bëbatancëx ca Jesús anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubunu atsíancëxa. Atsínquinbi anuxuan ñu maruia isquin ca Jesusan a unicama chiquínquin an curíqui cambioquin bicë unicaman mesacama chashcaquin an numacuru marucë unicamax anu tsócë aribi chashcacëxa, anu tsóxma 'inun quixun.

¹³ Usaquin 'aquín ca cacëxa:

—Nucën Papa Diosan bana cuënëo ca ësai quia: “Anuxun 'ë rabiti xubu ax ca anuaxa camabi unix 'ëbë banati xubu 'iti 'icën”. Usaía cuënëo bana quicë 'aímbi camina mitsun anuxun ñu maruquin uni paránquin mëcamati xubusa 'inun ënuxun ñu maruin.

¹⁴ Usaquin catancëx anuax cuancëma pan 'ixun ca Jesusan bëxunü unicama 'imainun axa aín niti bëtsicë unicamaribi anua aia pëxcüacëxa.

¹⁵ Unicama pëxcuia isanan anu 'icë xucamax —Davitan rëbúnqui, Nucën 'Ibu, ax ca upíra 'icë —quíaxa cuëeni sharatia isi ca judíos unibunën 'apucama ax nishacëxa.

¹⁶ Nishquin ca Jesús ñucáquin cacëxa:

—¿Ënë xucamaxa quicë bana caramina cuatiman?

Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Cana cuatin. ¿Mitsun caramina cuënëo bana axa ënë ñui quicë a iscëma 'ain? A bana ca ësai quia:

Xucamabëtan ca tuáracamanribi min 'imicëxun upí oquin mi rabia.

¹⁷ Usaquin cabiani ca Jesús Betania ëmanu 'i cuancëxa.

Jesusan higuera cacë i, bimiñuma 'inun ca

(Mr 11.12-14, 20-26)

¹⁸ Betanianu 'inëti Jerusalénu cuantëcëni ca Jesús panancëxa.

¹⁹ Pananquiani cuanquin ca higuera cacë i, bai cuëbi nicë, isbiani anu cuanquinbi tuáñuma 'aísha aín pëchishi ocëxa. Usa 'icë isquin ca Jesusan cacëxa:

—Mín camina tuatëcëntima 'ain.

Usaquin cacëxëshi ca higuera i chushi xanáncëxa.

²⁰ Usaquin cacëxa xanáncë isquin ca aín 'unánmicë unicaman Jesús cacëxa:

—¿Uisa 'aish cara ënë higuera bënëtishi xanax? —quixun.

²¹ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Ën cana asérami mitsu cain, Nucën Papa Diosax ca cushiira 'ianan ca ax quicësabi oquin 'aia quixun 'unáncë 'ixun camina —ca 'atima 'icë —quixun sinánquinma —ca asérami 'ati 'icë —quixun sinánti 'ain. Usaquin sináncë 'ixunmi 'ën ënë higuera 'acësoquinshi ñu 'aquinma ënë matáribi “ënuax ca parúmpapanu racati cuantan” quixun cacëx ca usai 'iti 'icën.

²² Mitsun —asérami ca Nucën Papa Diosan 'ën cacëxun 'ë 'axunti 'icë —quixun sinania ca an mitsúnmi ñucácësabi oquin mitsu 'axúnti 'icën.

Jesús ca cushi 'icë quicë bana

(Mr 11.27-33; Lc 20.1-8)

²³ Jerusalénuxun ca Jesusan anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubunu atsínxun anu 'icë unicama 'unánmiacëxa. 'Unánmia ca judíos sacerdotenën cushicama 'imainun ampan caniacëcë unicaman anu cuanxun ñucáquin Jesús cacëxa:

—¿Uin banan caramina min usa ñu 'ain? ¿Uin cara ësquinmi ñu 'anun mi cax?

²⁴ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Ënribi cana mitsu bana itsi ñucatin. Ñucácëxunmi mitsun 'ë ñuixuncëxun cana 'enribi mitsu cati 'ain, uin banan carana ësakin 'ai quixun.

²⁵ ¿Uin cara Juan unicama nashiminun cacëx? ¿Nucën Papa Diosan cara cacëx? ¿Unin cara usaquin 'anun cacëx?

Usaquin Jesusan ñucáquin cacëxbi ca uisaquin cara cati 'icë quixun 'unan-ima atúxbi ñucacananani quicancëxa:

—¿Uisaquin caranuna cati 'ain? Nun nu —Nucën Papa Diosan ca cacëxa —quixun cati 'aínbi ca usaquin nun cacëxun nu —usa 'aín caramina uisa cupí aín bana cuama 'ai —quixun nu cati 'icën.

²⁶ Nun nu —unían unicama nashiminun cacë ca Juan 'iacëxa —quixun cati, 'aishbi cananuna 'apuma unicamami racuëtin. Acaman ca aín bana cuaquin

—Nucën Papa Diosan ca asérami aín bana unicama ñuixunun quixun Juan xuacëxa —quixun sinania.

²⁷ Usai canantancëxun ca Jesús cacëxa:

—Uin xucë cara 'iacëxa quixun cananuna 'unaniman.

Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Mitsúnmi 'ën ñucácëxun 'ë ñuixuncëxunma cana 'ënribi uin cushin carana ësaquin ñu 'ai quixun mitsu caiman.

Unin bëchicë rabë ñui quicë bana

²⁸ Usaquin catancëxun ca Jesusan judíos unibunën 'apucama ësaquinribi cacëxa:

—¿Usai quicë cara ënë bana 'ic? ë sai quicë. Achúshi unix ca bëchicë rabëñu 'iäxa. 'Ixun ca achúshi caxa: Bëri nëtën camina naënu ñu mëëi cuanti 'ain.

²⁹ Cacëxun ca aín bëchicëñën caxa: Cana cuaniman. Usaquin caxbi ca sinanabiani ñu mëëi cuanxa.

³⁰ Usaribiquin ca aín bëchicë itsiribi aín papan caxa: Bëri nëtën camina naënu ñu mëëi cuanti 'ain. Cacëxun ca: Cana cuanin, caxa. Caxbi ca cuancëma 'icën.

³¹ ¿Mitsun sináncëxun cara a uni rabë uinu 'icën aín papa cuëëncësabi oquin ñu 'ax?

Cacëxun ca cacëxa: An —cana cuanima —quixun caxbi cuancë, an ca aín papa cuëëncësabi oquin 'axa.

Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—'Ën cana asérami mitsu cain, mitsun ainan isamina 'ai quixun caquinbi ax cuëëncësabi oquin 'acëma 'aishmi Nucën Papa Diosan nëtënu 'itima 'ainbi ca 'itsa uni an 'apu buánmíti curíqui bicë, 'imainun 'itsa xanu mitsun sináncëx 'uchañu, acamax sinananti 'ëmi sinánquin ax cuëëncësabi oquin 'acë 'aish Nucën Papa Diosan nëtënu 'iti 'icën.

³² Unicamaxa sinanati aín nuitu asérami upí 'inun 'unánmia ucëbi camina Juanën bana cuaisama tan. Mitsúnmi aín bana cuaisama taniabi ca 'aisama uni, an 'apu buánmíti curíqui bicë 'imainun xanu 'uchañucamaxribi Juanën bana cuati sinanati upí 'iäxa. Usaía 'ia isquinbi camina sinanquin aín bana cuacëma 'ain.

An naë bërúancë uni ñui quicë (Mr 12.1-12; Lc 20.9-19)

³³ Usoquin caxun ca Jesusan, a usoquin unin 'ati ñuiquin, ënë banaribi judíos unibunën 'apucama ñuixuancëxa:

—Bëtsi banaribi mitsu camainun camina cuati 'ain. Ca ësa 'icën. Achúshi unin ca aín naënu uvas 'apáxa. 'Apáxun cënëtancëxun ca anuxun uvas baca bití xaxu quinioquin naëxa. 'Anan ca anuxun naë bërúanti xuburibi manámiira chaioruquin 'axa. 'Atancëxun bëtsi uni aín naëa bërúanxunun quixun ami ëbiani ca 'ura menu 'i cuanxa.

³⁴ Cuantancëxun ca uvas bimicëbëtan abëa 'icë an ñu mëëmicë uni raíri xuquin caxa: An naë bërúancë unicamanu cuantancëxun camina 'ënan 'iti a mëésúa 'ë bëxúnun mi 'ínánun cati 'ain.

³⁵ Cacëx cuanxa bëbaiabi ca an naë bërúancë unicaman axa ucë unicama bitancëxun bëtsi 'anan bëtsiribi ami mëparamëquin mëëanan bëtsiribishi max-axan 'axa.

³⁶ Usocëxa bimi bëíma panácëbëtan ca naë 'ibun an ñu mëëmicë uni raíri a 'itsaira xutëcëanxa. Xucëxa bëbaiabi ca an naë bërúancë unicaman ax paían ucë unicama 'acésaribi oquin 'atimoxa.

³⁷ Usoquian an naë bërúancë unicaman an xucë unicama 'acëbëtan ca naë 'ibun —'ën bëchicë 'enë ca usaribi oquin 'aquinma upí oquin biquin aín bana cuati 'icë —quixun sinánquin aira xuaxa.

³⁸ Xucëx cuanxa bëbaia isi ca an naë bërúancë unicamax canani quiaxa: Aín papáxa bamacëbë ca aín bëchicë 'enëx naë 'ibu 'iti 'icën. Usa 'ain cananuna nux naë 'ibu 'inuxun 'enë 'ati 'ain.

³⁹ Canantancëxun bibianquin naë 'uri buánxun ca 'axa.

⁴⁰ ¿Usoquian aín bëchicë 'acë cara naë 'ibun uquin an naë bërúancë unicama uisotí 'ic?

⁴¹ Nucacëxun ca judíos unibunën 'apucaman Jesús cacëxa:

—Usa 'ain ca a unicama cëñuquin 'ati 'icën. Usoquin 'atancëxun ca bëtsi unicama aín naë bërúanxunun quixun cati 'icën. Cacëx cuanxun ca a unicaman naënu 'icë bimicamaxa bimia aín bimi mësú naë 'ibu 'inánti 'icën.

⁴² Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—¿Nucën Papa Diosan bana cuënëo 'esai quicë a caramina mitsun iscëma 'ain?:

An maxax xubuacë unían biquinma racáncë 'aishbi ca a maxax bërí amia xubu cushicë 'icën, itá upímia xubu cushicë usaribiti. Usaía 'inun ca Nucën Papa Diosan 'imíaxa. An usoquin mëníocëx ca nun iscëx asábiira 'icën”.

¿Usaquian maxax ñuiquinbi 'ë ñuiquin cuënëo bana a caramina mitsun iscëma 'ain?

⁴³ Cana mitsu cain, mitsúxmi judíos unibu 'aish Nucën Papa Diosan ainan 'iti caísa 'aishbi usai 'icëbëma ca bëtsi unibunëx aín bana cuacë 'aish ainan 'iti 'icën.

⁴⁴ 'Imainun ca a maxáxa an cuëncëma unicama usaribi an 'ë cuëncëma uní 'icën. Maxáxmi tatiqí chacáquin ca maxáxmi rëracaquin aín namicama chacaia. 'Imainun ca manánuax nipacëquin maxaxan uní chacaquin chëcaia.

⁴⁵ Usoquian cacëxun cuati ca judíos sacerdotenën cushicama 'imainun fariseo unicamax —nu ñui ca bana itsi ñuicësa oi quia —quixun sinani ami nishacëxa.

⁴⁶ Nishquin sipuaisea tanquinbi ca camabi unían, Jesusan ca asérbia Nucën Papa Diosan xucë 'ixun aín bana unicama ñuixunia quixun sináncë 'ain, 'apucamax atumi racuëacëxa. Racuéquin ca Jesús bíama 'icën.

22

Unían aín bëchicë xanu biminuxun unicama camia bana

¹ Anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubunuxun ca Jesusan judíos sacerdotenën cushicama 'imainun fariseo unicama bana itsi ñuicësa oquin 'enë banaribi ñuiquin cacëxa:

²—Nucën Papa Diosnan 'iti ax ca 'esa 'icën. Achúshi 'apun ca aín bëchicë xanu 'inánuxun an ñu mëemicë uni piti 'amiquin aín aintsicamaxa pi unun quixun camiti sinánxa.

³ Sinánxun ca piti 'itsaira 'amimainuan camabi unin pi unun catánun quixun aín uni raírí xuaxa. Xucëx cuanxuan cacëxbi ca a cacë unicama uinu 'icë uníxbi uisama tanxa.

⁴Usaquin camicëxbia ucëbëtanma ca amiribishi aín ñu mëemicë uni raíriribi xuquin a cacë unicama 'esoquin caxuntanun quixun caxa: Bëráma cana a piti ñucama mëníomian. Usonan cana 'ën vaca 'aracacë rëmianan 'ën ñuina rëracaëribi rëmian. Camabi ca mëníocë 'icën. Usa 'aían camáxbi 'ën xubunu 'ën bëchicënéan xanu bicëbëtan, nubëtan pi unun camina cati 'ain.

⁵ Usaquian 'apun camicëxbi ca a camicë unicamax cuainsama tanxa. Cuainsama tanía bëtsix aín naënu cuantamainun ca bëtsix anuxuan ñu marucé xubunu cuanxa.

⁶ Raírinën ca 'apúan ñu mëëmicë uni cuaniabi bixun mëëquin ténánquin rëaxa.

⁷ Usoquian 'acëbë ca 'apu xuatemati nishaxa. Nishquin ca an aín ñu mëëmicë unicama 'acë unicama 'anan aín ëma nëënun quixun aín suntárucama xuaxa. Cacëx cuanxun ca 'apun cacëabi oquin 'axa.

⁸ Usoquian 'anun 'amitancëxun ca 'apun aín ñu mëëmicë unicama caxa: Piti ca mëniocë 'icën. Usa 'aínbi ca a 'ën camicë unicamax utima nuituñu 'aish utima 'icën.

⁹ Usa 'aín camina amiribishi cuantancëxun mitsúnmi bainua mëracë unicamishi pi unun quixun cati 'ain.

¹⁰ Usoquian 'apun cacëx cuantëcënquin ca an ñu mëëxuncë unicaman bainua mëraquin upíma unicamacëñunbi upí unicama timëbëtsinquin bëaxa. Bëcëxun ca xanu bicëbëtan pañuti chupa pañucanxa. Pañutancëx atsini ca 'aisamaira 'aish a xubunuax tsitsiruaxa.

¹¹ Usai 'icëbë atsínquian 'apun iscëxbi ca anu achúshi uni xanu bicëbëtan pañuti chupa pañucëma 'iixa.

¹² Usa 'icë isquin ca 'apun a uni caxa: ¿Usa 'aish caramina mix ënu atsínuxun pañuti chupa pañuaxmabi ënu atsían? Cacëxbi ca a uni banaima tsóaxa.

¹³ Usa isquin ca 'apun an mesanu piti nancë unicama caxa: Ënë uni camina mëtanianan tatanitancëxun ëman bëánquibucënu buántancëxun niti 'ain. Nicëx ca anuax anu 'icë unicamabë tëmërai bënëti inti 'icën.

¹⁴ 'Ën mitsu bërí ñuixuncë bana a sinánquin camina 'unánti 'ain, 'aisamaira uníxa ainan 'inux 'ëmi catamënun Nucën Papa Diosan sinánmicëxbi 'icëbëma ca axa 'ëmi catamëcë unicama axëshi ainan 'ia.

Unían César curíqui 'inánuxun sinan bana

(Mr 12.13-17; Lc 20.20-26)

¹⁵ Jesusan bana ñuixunia cuatancëx, 'uri cuanquin ca fariseo unicama ami manáncatsi quixun sinánquin, uisai cara quia cuanxuan an Jesús ñucáti uni xuti sináncëxa.

¹⁶ Sinántancëxun ca aín uni raíri 'imainun axa Herodesmi sináncë unibu Jesús ñucánun quixun xuacëxa. Xucëx cuanxun ca a unicaman Jesús cacëxa:

—Cananuna 'unanin, min banax ca asérami 'icën. Uisai cara Nucën Papa Diosan uni 'iti 'icë quixun camina cëmëquinma asérami ñuin, unían min a bana ñuia cuati cuëëncëbëtanmabi. Min sináncëx ca camabi uni bëtsibëtan sëmën 'icën. Usaquin sinánquin camina camabi ñuñu 'imainun ñuñuma uní-cama 'imainun 'apuburibi uisai cara Nucën Papa Diosan uni 'iti 'icë quixun ñuixunin.

¹⁷ Usa 'ixun camina nu cati 'ain, ¿Nucën Papa Diosax asérami nun cushi 'ain cara min sináncëx Romanu 'icë 'apu, César, a curíqui buánmiti asábi 'ic? ¿Cara asábima 'ic? ¿Usa caramina sinanin?

¹⁸ Cacëxun ca Jesusan, —uisai caraisna qui quixun 'ëmi manánuxun cuacatsi quixun ca 'ë ñucatia —quixun 'unánquin cacëxa:

—'Ëmi manánuxun 'ëx caraisna uisai qui cuacatsi quixun camina 'ë usoquin cain.

¹⁹ Uisa cara isnun ca a César buánmiti manë curíqui achúshi 'ë bëxun. Cacëxun ca bëacëxa.

²⁰ Bëia isquin ca Jesusan cacëxa:

—¿Uin bëmánan tanquin 'acë cara ënëx 'ic? ¿Uin anë cara cuënëocë ënëx 'ic?

²¹ Cacëxun ca atun cacëxa:

—Ax ca Césarnën bëmánan tanquian 'acë 'imainun Césarnën anë 'icën.

Usaquin cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Ami mitsun 'atia César cuëncë a ñu camina 'ati 'ain, axa mitsun 'apu 'ain. 'Ain camina ami mitsun 'atia Nucën Papa Dios cuëncë a ñu 'ati 'ain, axa mitsun Papa Dios 'ain.

²² Cacëxun cuati ratuti ca —¿uisa uni cara ënëx 'icë? —quixun sinani a ñui ami manánti bana 'aíma 'ain Jesús ëbiani cuancëxa.

Unix cara bama 'aish baísquiti 'icë quicë bana

(Mr 12.18-27; Lc 20.27-40)

²³ A nëtënbi ca Jesúsnu saduceo unicamax cuancëxa. Saduceo unicaman ca —bama 'aish ca uni baísquitima 'icë —quixun sináncëxa. Usaquin sináncë 'aish anu cuanxun ca Jesús ñucáquin cacëxa:

²⁴ —Nun cananuna 'unanin, Moisés ca quiacëxa: “Uni achúshi bëchicëñuma 'aish bamacëbëtan ca aín xucënan an casunancë xanu bixun ami bacë bëchiti 'icën. Usoquian 'acëx ca aín bëchicë ax aín xucënan bëchicësa 'iti 'icën”.

²⁵ Usa 'ain cananuna mi ñucatin. Nubë ca uni achúshi, mëcën achúshi 'imainun achúshi 'anácañu 'iacëxa. Usa 'ixun ca atun apan an xanu biacëxa. Biáxbi ca bacë bëchiaxmabi bamacëxa.

²⁶ Baman aín xucënan casunancë xanu biáxbi ca aín xucënoxribi bacë bëchiaxmabi bamacëxa. Usaribiti ca a xanu biáxbi aín xucën bëtsixribishi bamacëxa. Usa 'ain ca a xucën camáxbi a xanu biáxbi bacë bëchicëñuma 'inun bamacëxa.

²⁷ Acamaxa bamai cëñúan ca a xanúxribi bamacëxa.

²⁸ Camaxunbi ca a xanu biacëxa. ¿Usa 'ain cara anun unicamax baísquiti nëtën acama uinu 'icëxira aín bënë 'iti 'ic?

²⁹ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Usama ca. Mitsun Nucën Papa Diosan bana cara uisaira quia quixun cuanan aín cushiribi 'unánquinma camina usaquin 'ë ñucatin.

³⁰ Bama 'aish baísquiquin ca unín xanu bitima 'icën, aín ini bëchicëribi ca unín bënumitima 'icën. Usaribi ca naínu 'icë ángelcamaxribi 'icën.

³¹ Mitsúnmi —bama 'aish ca uni baísquitima 'icë —quixun sinania cana mitsu ñucatin, ¿Nucën Papa Diosan Moisés cuënëomia bana, ësaia quicë, a caramina iscëma 'ain? A banax ca ëesai quia:

³² “‘Ëx cana Abraham, Isaac, Jacob acaman rabicë Dios a 'ain”. A bana cuënëo isquin cananuna 'unanin, Nucën Papa Dios ax ca bama 'aísha baísquitima unicaman Diosma 'icën. Ax ca camabi aín unicaman rabicë Dios a 'icën.

³³ Usaquian Jesusan bëtsi unín 'acësamaira oquin uni bana ñuixunia cuati ca anu 'icë unicamax —ësa bana cananuna cuama 'ai —quixun sinani ratuacëxa.

Nucën Papa Diosan bana raíri banasamaira axa quicësbabi oi 'iti Jesusan ñuia

(Mr 12.28-34)

³⁴ Atun —uni bamacëcamax ca baísquitima 'icë —quixun sináncë 'icëbia —ca usama 'icë —quixun upí oquin ñuixuncëxun ca saduceo unbunën Jesús ñucáquin catëcëanma 'icën. —Upí oquin ca ñuixuanxa —quixun sinánquin ca fariseo unicaman Jesús nëbëtsioracëxa.

³⁵ Nëbëtsioraquin ca an Moisésnën cuënëo bana 'unáncë uni achúshinën —uisaquin cara 'ë cati 'icë —quixun sinánquin Jesús ësaquin ñucáçëxa:

36 —¿Uinu 'icë Nucën Papa Diosan bana cuënëo quicësa oíra caranuna 'iti 'ain?

37 Quixuan cacëxun ca Jesusan ësaquin cacëxa:

—Axa quicësabi oíra 'iti bana ax ca ësai quia: “Min 'Ibu Diosmi camina aserabi cuëni cëmëima sinánti 'ain. Usa 'aish camina ami catamëti ax cuëncësabi oíshi 'iti 'ain”.

38 Ënëx ca axa quicësabi oíra 'iti bana a 'icën.

39 Bëtsi bana asaribi ca ënëx 'icën: “Mixmi bërúancacësaribi oquin camina min aintsicama nuibanan axa 'aquinsa 'icë 'aquinti 'ain”.

40 Ënë rabë bana quicësabi oquian camabi unin 'anun ca Moisés 'imainun ax quicë bana an uni ñuixuncë unicama Nucën Papa Diosan cuënëomicëxa. Uisa bana cara cuënëo 'icë a ca Nucën Papa Diosmi sinánan uni raíriribi nuibacë 'ixun unin tania.

*Uin rëbúnqui cara Cristo 'icë quicë bana
(Mr 12.35-37; Lc 20.41-44)*

41 Fariseo unicamaxa abë timëcë 'icë ca Jesusan ñucáquin ësaquin cacëxa:

42 —¿Mitsun sináncëx cara Cristo, axa 'apu 'itia judíos unibunën caíncë, ax uisa uni 'ic? ¿Uin rëbúnqui cara ax 'iti 'ic?

Cacëxun ca cacëxa:

—Ax ca Davitan rëbúnqui 'iti 'icën. Usa 'aish ca Davidbë sënën 'iti 'icën.

43-44 Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Davitax ca ësai quiacëxa:

Nucën 'Ibu Diosan ca 'ën 'Ibu Cristo caxa: Axa mimi nishcë unicama 'ën mi 'ibuamimainun camina mix 'ëbë 'Apu 'aish 'ën mëqueu 'iti 'ain.

Axa aín rëbúnquin 'aínbi ca Cristo ñui David Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan sinánmicëx —Cristo ax ca 'ën 'Ibu 'icë —quiax quiacëxa. ¿Uisa 'aish cara David usai quiacëx?

45 ¿Usaria David, Cristo ax ca 'ën 'Ibu 'icë quiax quicë 'ain, cara Cristo ax uisari Davitan rëbúnqui 'iti 'ic?

46 Usaquian fariseo unicama ñucatia ca uínbi —usa ca a bana 'icë —quixun Jesús ñuixuanma 'icën. Usa 'ixun ca atun iscëxa bëtsi unin sinánsama 'aish usai quia oxun a unicama amiribishi ñucátëcëanma 'icën.

23

*An Moisésnën cuënëo bana 'unáncë unicamacëñuan fariseo unicamaribi ñui
Jesús quia bana
(Mr 12.38-40; Lc 11.37-54; 20.45-47)*

1 Usaquin catancëxun ca Jesusan anu 'icë unicamaxa 'aisamaira 'ain acamacëñunbi aín 'unánmicë unicama ësaquin cacëxa:

2 —An quirica cuënëocë unicama 'imainun fariseo unibunënríbi ca sinania, atux isa, an Moisésnën cuënëo bana 'unánun mitsu ñuixunti, a 'icë quixun.

3 Atun mitsu ñuixuncësabi oquin camina Moisésnën cuënëo bana 'ati 'ain. 'Anan camina atúan mitsu cacësabi oi 'iquinbi atúan a bana quicëma ñu 'acësaribi oquin 'atima 'ain, mitsuma paránxun 'amia, usa 'ain. Atux ca unicama bana ñuixunibi an uni ñuixuncë banaxa quicësabi oi 'ima.

4 Moisésnën cuënëo banaishima atúnbi sináncë banaribi ca unicamax isa usai 'inun quixun ñuixunia. Usaquin ñuixuncëxíbi ca a banacamax ax quicësabi oi 'iisama 'icën. Atúxribi ca usai 'ima. Atúan ñuixuncë bana quicësabi oquian 'anun ca unicama 'aquinima.

⁵ Añu ñu cara 'aia a 'aquin ca unicaman axira isa upí 'icë quixun sinánquina unin a rabinun quixun 'aia. 'Anan ca bêtsi unisama isa ax 'icë quixuan camabi unin isnun quixun chupa aín cuébi chooquin cuécápuncë pañuia. Pañuanan ca cuëneo bana aín bëmánanu 'anan aín pëñan mëmiu təcërëcaia, a unicamax ca a bana cuacë 'icë quixuan unin sinánun quixun.

⁶ Pi timëxun ca anu aín cushicama tsóti anu tsónuxun caisia, atusaribi 'icatsi quixun. 'Ianan ca anu judíos unicama timëti xubunu unicamabë timëti, anua aín cushicamax tsóti anu tsótishi cuëënia, camabi unínsa atu isnun quiax.

⁷ 'Ianan ca anuxun unin ñu marucë anuxuan a isquin bêtsi unin —ax ca nun cushi 'icë —quixun sinánquin atu mëcën 'inánquin biti cuëënia. Usai 'ianan ca unían —an ca nu cuëneo bana ñuixunia —quixun cati cuëënia.

⁸ Atúxa usai 'icëbëbi camina mitsux unían usaquin mitsu cati cuëëntima 'ain. Mitsux camina xucëonanti 'ain. Mitsux camina achúshi 'ibuñushi 'ain, ax ca Cristo 'icën.

⁹ Uinu 'icë unibi camina ënë menua Nucën Papa caquin anëtima 'ain, Nucën Papa Dios naínu 'icë, ax cuni ca asérabi mitsun Papa 'icë, usa 'ain.

¹⁰ Èx Cristo 'aish cana 'ëxëshi mitsun 'Ibu 'ain. Usa 'ain camina, mix camina aín 'ibu 'ai quixuan bêtsi uni mitsu canun quitima 'ain.

¹¹ Mícama uinu 'icë cara upitaxmi buacunun mitsu ñu 'axunia ax ca mi raíribë sënënmaira 'aish upí 'icën.

¹² Anbia rabíquin —'ëx cana cha 'ai —quixun sináncë uni a ca Nucën Papa Diosan aín uni raíribë sënënmara 'imiti 'icën. Usonan ca cha 'iti sinania ax rabícëma uni a cuni Nucën Papa Diosan cha 'imiti 'icën.

¹³ An Moisésnën cuëneo bana 'unáncë unicama 'imainun fariseo unicama, mitsux camina an unicama paráncë a 'ain. Uisa cara oti 'icë usoquin ca Nucën Papa Diosan mitsu 'ati 'icën. Mitsun camina Nucën Papa Diosan bana 'unáncë 'ixunbi a bana quicësabi oquian 'anun 'aquinquinma unicama a bana bêtsi oquin ñuixunin. Mitsun camina a bana quicësabi oquin 'aiman. 'Aquinma camina uni itsínribi a bana quicësabi oquin 'axunma 'anun 'unánmin.

¹⁴ Usai 'ianan camina casunamécë xanun ñu bicuanquin cëñuin. Cëñuanan camina mitsux isamina upí 'ai quixuan unin sinánun quiax, 'uran pain Nucën Papa Diosbë banain. Usa 'icë ca Nucën Papa Diosan, axa usai 'icëma uni 'acësamaira oquin mitsu 'uchoquin casticanti 'icën.

¹⁵ An Moisésnën cuëneo bana 'unáncë unicama 'imainun fariseo unicama, mitsux camina an unicama paráncë a 'ain. 'Ura cuanquin ui caramina 'unánmiti 'ai quixun baríquin mëraxun camina Nucën Papa Diosmi sinánun 'unánmiquinma mitsun sináncësaribi oquin sinánun 'unánmin. Usaquinmi mitsun 'unánmicëx ca a unicamax mitsúxmi 'icësamaira oi 'aisama 'ia. Mitsúxmi anuaxmi tēmëratí manë tsi rëquirucë anu 'iti 'aínbi ca atux mitsúxmi 'icësamaira oi anuax tēmërai anu 'iti 'icën. Mitsúxmi usa 'icë ca Nucën Papa Diosan uisa cara mitsu oti 'icë usoquin 'ati 'icën.

¹⁶ Mitsun Nucën Papa Diosan bana unicama 'unánmiti 'ixunbi camina a bana uisai quicë cará quixun 'unaniman. Bëxuñu unin ca uni itsi anun cuanti bai 'unánmima. Usaribi camina mitsux 'ain. Mitsux camina ësai quin: Anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubu sinánquin cana asérabi 'ën mi cacësabi oquin 'ati 'ai quiax quiquinbi ca unin 'aisama tanquin 'atima 'icën. Usa 'aínbi ca unin —curí anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubunu 'icë a sinánquin cana asérabi 'ën mi cacësabi oquin 'ati 'ai —quiax quiquin asérabi 'ati 'icën.

¹⁷ Usai qui camina sinánñumasa 'ain, camina ñu 'unáncëma unisa 'ain. Anuxun a rabiti xibunuxuan unicaman a rabicëx ca Nucën Papa Dios

cuëënia. Anu 'icë curi 'acë ñucama cupíma, aín unicaman anuxun a rabiti xubunuxun rabiçë cupíshi ca Nucën Papa Dios cuëënia.

¹⁸ Usaribiti camina mitsux ësai quin: Anuxun Nucën Papa Dios rabiquin 'aracacë ñuina xarotia maxax bucúncë, a sinánquin cana asérami 'ën mi cacësabi oquin 'ati 'ai quiax quiquinbi ca unin 'aisama tanquin 'atima 'icën. Usa 'aímbi ca unin —anuxun Nucën Papa Dios rabiquin ñuina xaroti maxax bucúncë, anu 'icë ñuina sinánquin cana asérami 'ën mi cacësabi oquin 'ati 'ai —quiax quiquin asérami 'ati 'icën.

¹⁹ Usai qui camina sinánñumasa 'ain, camina ñu 'unáncëmasa 'ain. Anuxun ñuina xaroti maxax bucúncë anuxun ca unicaman ñuina rëxun xaroquin Nucën Papa Dios rabia. Usaquin rabiçëx ca Nucën Papa Dios cuëënia. Anu 'icë ñuina cupíma anuaxa aín unicamax ami sináncë cupíshi ca ax cuëënia.

²⁰ Camina 'unánti 'ain, anuxun ñu xarotia bucúncë maxax a sinánquin ca unin anua xaroti nancë ñu aribi sinania.

²¹ Usaribi oquin ca axa aín bana ca asérami 'icë quixun uni itsin 'unánun, —anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubu sinánquin cana asérami mitsu cain —quicë uni, an a xubuishi sinánquinma anu 'icë Nucën Papa Diosribi sinánquin caia.

²² Axa aín bana ca asérami 'icë quixun bëtsi unin 'unánun —naí anu Nucën Papa Dios 'icë a sinánquin cana asérami mitsu cain —quicë uni ax ca anu Nucën Papa Dios 'icë a 'imainun Nucën Papa Diosribi sinani quia.

²³ An Moisésnën cuëëño bana 'unáncë unicama 'imainun fariseo unicama, mitsux camina an unicama paráncë a 'ain. Mitsu ca Nucën Papa Diosan uisa cara oti 'icë usoquin 'ati 'icën. Mitsun camina an Nucën Papa Dios anuxun rabiti xubunuxun ñu 'acë unicama ñu 'inanin, Moisés quiásabi oquin. Usa 'ixunbi camina a bana itsi, axa quicësabi olíra 'iti, a quicësa oquin 'aiman, Nucën Papa Diosmi upiti catamëanan ax cuëëncësabi oquin upí sinánñu 'ixun unicama nuibaquin, 'aguinsa 'icë, 'aquenti, acama. Usaquinmi mitsun 'acëx ca asábiira 'itsíanxa. Usoquin 'aquinmi mitsun ñu mësúribi 'inánti ca asábi 'itsíanxa.

²⁴ Mitsun Nucën Papa Diosan bana unicama 'unánmiti 'ixunbi camina a bana uisai quicë cara quixun 'unaniman. Bëxuñu unin ca uni itsi anu cuanti bai 'unanima. Usaribi camina mitsux 'ain. Ca ësá 'icën. Chupan xanpa bëpucëbë ca anua aín chua, 'imainun sia acamax bërúmainun 'unpax upíshi xanpa 'ucë mëu 'ibutia. Sia 'eti rabanan usaqin 'aibi camina ñuina cha, camello, a 'ecësa 'ain.

²⁵ An Moisésnën cuëëño bana 'unáncë unicama 'imainun fariseo unicama, mitsun camina usabi oquin 'acë 'ixun unicama paranin. Paránquin camina Nucën Papa Diosainsa mitsun nuitu upí isnun quixun xanpa 'imainun ñutë acama aín caxu chucain. Usaquin 'aquinbi camina mitsun nuitu mëu upíma ñu sinanin. Uni paránquin camina aín ñua mitsu 'inánun quixun sinánmianan ñunshínquin mitsun cuëëncë ñu biti acama sinanin. Mitsúxmi usa 'icë ca Nucën Papa Diosan uisa cara mitsu oti 'icë usoquin 'ati 'icën.

²⁶ Fariseo uni, bëxuñu unisa camina mix 'ain. Xanpa aín namë pain chucacëx ca aín caxuribi chuañuma 'iti 'icën. Usaribi oquin camina min nuitu pain upí 'inun mëníoti 'ain, min 'acë ñucamaxribi upí 'inun.

²⁷ An Moisésnën cuëëño bana 'unáncë unicama 'imainun fariseo unicama, mitsun camina usabi oquin 'acë 'ixun unicama paranin. Anu uni maincë me ax ca upí oquin mëníocë 'ianan ëman upíira upí uxua 'inun roncë 'aíshbi 'ucë mëu, uni bamacënën xo 'imainun ñu chëquicë 'aisama 'icën.

²⁸ Usaribi camina mitsux 'ain. Mitsúnmi bētsi bētsi ñu 'acē cupía unin mitsu upí isti 'ixunbi camina mitsun nuitu upíma 'ixun atu paranin.

²⁹ An Moisésnēn cuēñocē bana 'unáncē unicama 'imainun fariseo unicama, mitsun camina usai oquin 'acē 'ixun unicama paranin. Upíma isquin cara Nucēn Papa Diosan mitsu uisoti 'icēn. Mitsun raracaman an Nucēn Papa Dios quicē bana uni ñuixuncē unicama anu mañcan, a me camina upí 'inun mēñoin. Mēñoinan camina anu uni upíburibi mañan me aribi upí 'inun mēñoin.

³⁰ Usoquin 'ai camina quicanin, nux nucēn raracamabē 'ixun cananuna atun an Nucēn Papa Dios quicē bana unicama ñuixuncē unicama masóquin 'aia 'aquianma 'itsían.

³¹ Usai quiquin camina 'unanin, asérabi camina mitsux an Nucēn Papa Dios quicē bana uni ñuixuncē unicama an 'á, atun rēbúnqui 'ain.

³² Mitsux usa 'ixun camina mitsun raran 'ásaribi oquin 'aquin sēñeonti 'ain.

³³ 'Atima 'ixun uni paráncē 'aish camina mitsux runu an uni picē asa 'ain, mitsun raracama 'iásaribiti camina 'in. Mitsúxmi usai 'icē cupí ca Nucēn Papa Diosan asérabi mitsux bamaia anuaxmi tēmēрати manē tsinu mitsu 'imiti 'icēn.

³⁴ 'En cana unicama 'ēn bana 'unánquian a uni ñuixunun 'imianan raírribi 'ēn bana unicama 'unánminun 'imicēbi camina raírri 'anan raírri i curúsocēnu matásun bamaminuxun 'ain. Raírri camina anu timēti xubu anuxun rishquin-uxun 'ain. Raírriñēn 'achushi ēmanuxun bana ñuixuniami mitsun bētsi bētsi ocēbēa bētsi ēmanu cuancēbē anu mitsúxribi cuanxun camina usaribi oquin 'atēcēnuxun 'ain.

³⁵ Usa 'ixun camina mitsun raran 'ásaribi oquin 'ain. Abel pain ca 'uchañuma 'icēbi mitsun rara achúshinēn 'acēxa. Usaribi oquin ca mitsun raran an Nucēn Papa Dios quicēsabi oquin 'acē unicama bari itsi bari itsi inúmiquin 'acēxa. 'A 'aían ca raírriñēnribi Zacarías, Baraquíasnēn bēhicē, a anuxun Nucēn Papa Dios rabiti xubu rapasunuxun 'acēxa. Usaribi oquin camina mitsun 'ain.

³⁶ Usa 'ain cana asérabi mitsu cain, mitsun raracama 'ásaribi oquin ca Nucēn Papa Diosan mitsu 'uchoti 'icēn. Mitsúxmi usa 'icē ca Nucēn Papa Diosan uisa cara oti 'icē usoquin 'ati 'icēn.

Atun aín bana cuacēma cupía Jerusalénu 'icē unicama nuibati Jesús masá nuitua

³⁷ Jerusalenu 'icē unicama, cana mitsu cain, mitsux camina an Nucēn Papa Dios quicē bana uni ñuixuncē unicama 'anan a an aín bana ñuixunun xucē unicamaribi maxaxan 'á, mitsun raracama axa 'iásaribi 'ain. ¿Uitishi oquin carana mitsu nuibaquin bēránquin 'aquinsa tan? 'Atapanēan aín tuácama cuēntancēxun aín péchin mapuxun bēránquēsaribi oquin cana mitsu bēránquin 'aquinsa tan. 'Aquinsa tancēxbi camina mitsux cuēñcēma 'ain.

³⁸ Usa 'ain cana 'aquinquinma usabimi 'inun mitsu ēnti 'ain.

³⁹ 'En cana mitsu cain, mitsun camina utēcēnia isquin —Nucēn 'Ibu Diosan xucēxa ucē bērí aia. A ca camabi unin rabiti 'icē —quiáx quiquin 'ē rabiti 'ain. A nētē utámainun camina 'ē istēcēntima 'ain.

24

*Anuxun Nucēn Papa Dios rabiti xubua rurucubúti bana
(Mr 13.1-2; Lc 21.5-6)*

¹ Anuxun Nucēn Papa Dios rabiti xubunuaxa cuania ca aín 'unánmicē unicaman a rapasu cuanquin Jesús cacēxa:

—Ēnē xubux ca cahaira 'aish upí 'icēn.

² Cacēxun ca Jesusan cacēxa:

—Ēnē xubu camina maxax 'acē 'aish upí isin. Usa 'aínbi cana mitsu cain, axa Nucēn Papa Diosmi sināncēma unicaman ēnē xubu camáxbi aín maxáxcamaribi rurupacēbē rurucubúti 'icēn.

*Ax utēcēnti nētē 'uramacuatsinia unin 'unánti Jesusan űuiá bana
(Mr 13.3-23; Lc 21.7-24; 17.22-24)*

³ Usaquin atu cabiani cuanx matá me Olivos cacē anu tsóbutia ca uni 'aíma 'ain, aín 'unánmicē unicaman a nēbētsioraquin cacēxa:

—ĶÍnsaran cara mixmi quicēsabi oi anuxun Nucēn Papa Dios rabiti xubu aín maxáxcama rurupacē 'iti 'ic? ĶMix anun utēcēnti nētē anúan ēnē mecama cēñúti, a nētēx ca 'uramacuatsinia quixun 'unánuxun caranuna uisa űu 'ia isti 'ain? A camina nu űuixunti 'ain.

⁴⁻⁵ Usaquian aín 'unánmicē unicaman űucácēxun ca Jesusan anun ax utēcēnti nētē űuixunquin ēsaquin cacēxa:

—Itsa unin ca, “Ēx cana Cristo 'ai” quiax quiquin 'itsaira uni paránuxun 'aia. Usoquian mitsuribi paránti rabanan camina bēruáncati 'ain.

⁶ Mitsun camina uni itsian —bētsi menu 'icē unicamax ca bētsibē 'acania —quixun űuia cuanuxun 'ain. Cuanan —raírí unicamaxribi ca raírībē 'acánania —quixun űuia cuatibi camina racuétima 'ain. Aséribi ca usai 'iti 'icēn. Usaía 'icēbēbi ca ēnē mecama cēñúcēma pain 'iti 'icēn.

⁷ Bētsi menu 'icē unicamax ca bētsi menu 'icē uñicamabē nishánani 'acánanti 'icēn. 'Imainunribi ca bētsi menu 'icē 'apun suntárucama bētsi menu 'icē suntárucamabē 'acánanti 'icēn. Bētsi bētsi nētēnu 'icē unicamax ca a piti űuñuma 'inuxun 'aia. Bētsi bētsi mecamax ca shaíquinuxun 'aia.

⁸ Usoquin pain tēmēratancēxunbi ca 'ēx utēcēncēbētainra unin an 'acēsamaira oquin tēmēranuxun 'aia.

⁹ Usoquin canan ca ēsaquinribi Jesusan aín 'unánmicē unicama cacēxa:

—Ēmi sināncēma uni raírínēn ca uni itsian mitsu bētsi bētsi onun 'inánuxun 'aia. 'Inánan ca micama raírí 'anuxun 'aia. Mitsúxmi 'ēmi catamēcē cupí ca camabi menu 'icē unicamax 'ēmi sināncēma 'aish mitsumi 'i nishnuxun 'aia.

¹⁰ Unían ami nishquin 'atimocēxun ca 'itsa unin 'ēmi catamēti ēnti 'icēn. Usai 'i abē nishánanquin ca uni raírí, bētsi unin 'atimonuxun binun 'inánti 'icēn.

¹¹ Usai 'icēbētan ca —'ēn cana Nucēn Papa Dios quicē bana unicama űuixuni —quiquinbi anbi sināncē banaishi uni űuixunuxun 'aia. Usaquin űuixunquin ca 'itsaira uni paránquin Nucēn Papa Diosmi sinánxma 'inun quixun 'imiti 'icēn.

¹² Usai 'icēbētan ca unin 'aisamaira 'atima űu 'ati 'icēn, 'anan ca bētsibēa nuiibanani 'aquiananti a ēnuxun 'aia.

¹³ Usai űu 'icēbētanbia 'ēmi sinánquin ēncēma unicamax ca Nucēn Papa Diosan nētēnu 'ēbē 'iti 'icēn.

¹⁴ Uicamax cara 'ēmi catamētia acamax ca Nucēn Papa Diosan nētēnu 'ēbē 'iti 'icē quixun 'ēn mitsu cacē bana ēnē ca 'ēn unicaman camabi menu 'icē unicaman cuanun űuixunti 'icēn. Usaquian camabi menu 'icē unicama űuixuncēbē ca 'ēx utēcēncēbē ēnē mecama cēñúnuxun 'aia.

¹⁵ Usaquin caxun ca Jesusan ēsaquinribi aín 'unánmicē unicama cacēxa:

—An Nucēn Papa Dios quicē bana unicama űuixuncē uni Danielnēan a űuíquun cuēnēo uni ax ca 'atimaira 'icēa unin timacē 'aishbi aín suntárucamabē űu 'icēn. Danielnēan űuia uni ax ca utancēx ami sinanimabi anuxun Nucēn Papa Dios rabiti xubu Jerusalénu 'icē, anu 'iti 'icēn. An ēnē bana iscē uni an ca uisai quice cara quixun 'unánti 'icēn.

16 Usai 'icëbë ca unicamax ami racuëti Judea menu 'icë ëmacamanuax abáquiani matánu cuanti 'icën.

17 Aín xubu ëman 'icë unicamaxribi ca abánuxun, aín ñu pain bitsi aín xubunu atsintëcënima ashiti cuanti 'icën.

18 'Imainun ca aín naënuxuan ñu mëëcë unicamaxribi abánuxun aín chupa bitsi xubunu cuaníma naënuaxëshi abáti 'icën.

19 Usaía 'icëbë ca xanu tuñucama 'imainun aín tuá 'icúcë xanucamaxribi abáquiani cuani nuibacanuxun 'aia.

20 Usaími anun ñu mëëtima nëtën 'ianan mitañu 'itin rabanan camina Nucën Papa Dios ñucáti 'ain.

21 Usai 'i ca unicama Nucën Papa Diosan me uniotabacë 'aian uínsaranbi 'iásamairai tëmëрати 'icën, amiribishi usai tëmëратëcëntimoi.

22 Anúan paë tani nëtëxa cëñúcëbëma ca usabi 'i camabi unix bamati 'icën. Usa 'ainbi ca Nucën Papa Diosan, ainan 'inun an caíscë unicama nuibaquin, atu cupí anúan unin paë tanquin tëmëрати nëtëcama sënënmiti 'icën.

23 Anúan usoquin unicaman tëmëрати nëtë ucëbëtan unin mitsu —ca is, ënu ca Cristo 'icë —quixun canan —ca is, unu ca Cristo 'icë —quixun cacëxunbi camina —asérabi ca —quixun sinántima 'ain.

24 Anúan usoquin unicaman tëmëрати nëtë ucëbëtan ca unin ax asérabi ama 'ixunbi —'ëx cana Cristo 'ai —quixun paránti sinánquin unicama canuxun 'aia. Usaribiquin ca uni raírinën cëmëquin —'ën cana Nucën Papa Dios quicë bana unicama ñuixunin —quixun unicama canuxun 'aia. Cana ca unicama paránti sinánquin, uni itsían 'acëma ñu 'anuxun 'aia. 'Aquin ca Nucën Papa Diosan ainan 'inun caíscë unicamaribi paránti sinánuxun 'aia.

25 Usai 'icëma pan 'ainbi 'ën mitsu cacë 'aish camina a ñucamaxa usai 'icëbëbi ratútima 'ain. 'Ianan camina uninma mitsu parania bërúancati 'ain.

26 Usa ñucama 'icëbëtan unin —Cristo ca uaxa. Ca anu uni 'icëma menu 'icë —quixun mitsu cacëxbi camina isi cuantima 'ain. 'Ianan unin —Cristo ca uaxa, ca xubu mëu 'icë —quixun mitsu cacëxunbi camina —asérabi ca —quixun sinántima 'ain.

27 Mëriquin ca canacan anúan bari urucë 'imainun anúan bari cuabúcë, camabi naícamë'ëo pécaia. Usaribi ca uni 'inux Nucën Papa Diosnuax uá, 'ëx utëcënti 'iti 'icën.

28 Unix ca quia —uinu cara ñuina bamacë 'icë anu ca xëtë cëñúbuti 'icën. Usai ca 'iti 'icën.

*Anun Jesús utëcënti nëtë ñui quicë bana
(Mr 13.24-37; Lc 21.25-33; 17.26-30, 34-36)*

29 Usoquin canan ca ësaquinribi Jesusan aín 'unánmicë unicama cacëxa:

—Usaía tëmërai anun uni bënëti nëtëcama 'icëbë ca bari bëánquinuxun 'aia, 'uxënríbi ca pëcanunma 'aia. 'Isparibi ca rëucunuxun 'aia, naícamë'ëo shaíquicëbë ca anua 'icë ñucamaxribi shaíquinuxun 'aia.

30 Usaía 'icëbëtan ca uni 'inux Nucën Papa Diosnuax uá, 'ëx utëcënia isti 'icën. Isi ca camabi menu 'icë ui unicamax cara Nucën Papa Diosmi sináncëma 'icë, acamax masá nuituti bënëti inti 'icën. Usai 'iquin ca uni 'inux Nucën Papa Diosnuax uá, 'ën nëtë cuin mëúxun 'ën cushin pëcabëtsinia isnuxun 'aia.

31 Manë banañu bana ocëbë uquin cana 'ën ángelcama xuti 'ain, 'ënan 'inun 'ën caíscë unicama camabi menua 'ëbëa 'inun 'ë timëxun.

32 Ënë ñu camina 'unanin, higuera i ax ca baricuatsincëbë aín pëchi rëucubutancëx amiribishi corutëcënia. Usaria 'ia isquin camina —ca baritiacuatsinia —quixun 'unanin.

³³ Usaribit'ía 'ën mitsu ñuixuncë ñucama 'ia isquin camina 'unánti 'ain, anun 'ëx utëcënti nëtë ca 'urama 'icë quixun.

³⁴ Asérabi cana mitsu cain, bëría 'ënë nëtënu bucuë unicamaxa bamacëma pain 'ain ca 'ën mitsu ñuixuncë banacama quicësabi oi 'iti 'icën.

³⁵ Naí, me, acamax ca cëñúti 'icën, 'ainbi ca 'ën banaxa nëtéimoi usabi 'ain camabi ñu 'ëx quicësabi oi asérabi 'iti 'icën.

³⁶ Añu nëtéinra carana 'ëx utëcënti 'ain, uínsarainra cara usai 'iti 'icë quixun ca uínbi 'unanima. Naínu 'icë ángelcamanbi ca 'unanima, 'ëx Nucën Papa Diosan Bëchicë 'ixunbi cana 'ënribi 'unanima. Nucën Papa Diosan cuni ca 'unania.

³⁷ Bëráma Noé 'iá nëtë usaribiti ca uni 'inux Nucën Papa Diosnuax uá, 'ëx utëcënti nëtën 'iti 'icën.

³⁸ Anúan aín nuntinu 'iruti nëtë utámainun aín aintsibëtan Noénën anun iëti nunti cha 'amainun ca unicaman pianan xëanan xanu bianan aín bëchicë bënumianan an 'acësabi oqün cuëenquin ñu 'acëxa. Ca sinánma 'icën, Noenën ñuicësabi oi ca asérabi 'iti 'icë quixun.

³⁹ 'Uí 'aisamaira 'ibúcëbë baca 'ëquian ñucamacëñun unicama buáncëbëtainshi ca —Noenën nu cacë bana ca asérabi 'icë —quixun 'unáncëxa. Noenën bana cuatíma unicama 'iásaribiquin ca unicaman 'ën bana cuatíma 'icën. Usai 'iquinbi ca 'ëx anun uti nëtë 'icëbëtainshi sinánti 'icën.

⁴⁰ 'Ëx ucëbë ca 'ësaribi 'iti 'icën: Rabë unían aín naënuxun ñu mëëia achúshi 'ëbëa 'inun bimainun ca achúshi anubi 'ëncë 'iti 'icën.

⁴¹ Usaribiti ca rabë xanúxa ñu rëni tsócë achúshi 'ëbëa 'inun bimainun achúshi anubi 'ëncë 'iti 'icën.

⁴² Uisa nëtën carana min 'Ibu 'aish 'ëx utëcënti 'ai quixun 'unánquinmabi camina upí oqün sinánquin —'ën 'ibu ca uti 'icë —quixun 'unani cuëenquin caínti 'ain.

⁴³ Camina 'unanim, uínsaran cara aia quixun 'unáncë 'ixun ca xubuñu unin 'uxquinma an ñu mëcamacë uni caíntisianxa. Caíncëx uáxa ñu mëcamanux atsíntisa taniabi ca 'uxcëma 'ixun xubu 'ibun atsínmitsianma.

⁴⁴ Usaribi oqün camina mitsúnribi 'ë binuxun 'ëx uti caínti 'ain. Bëri ca utima 'icë quixunmi mitsun sináncëbëbi cana uti 'ain. Usa 'ain camina camabi nëtën, aia binuxun 'ë caínti 'ain.

*An uni mëëxuncë uni rabë, upí 'imainun upíma, ñuicë bana
(Lc 12.41-48)*

⁴⁵ Anun 'ëx utëcënti nëtë ca 'ësaribi 'iti 'icën. Achúshi unin ca aín xubunu 'icëcama upí oqün piminun quixun aín ñu mëëmicë unicama achúshi caisaxa. Caisquin ca —an ca asérabi 'ën cacësabi oqün 'ati 'icë —quixun sinánxa. Sinánquin usoquian ñu 'anun quixun catancëx ca bëtsi menu cuanxa.

⁴⁶ Cuanx anu 'itancëx utëcëenquin ca an ñu mëëxuncë unin cara an cacësabi oqün 'aia quixun isti 'icën. Isquinbi an cabiancësabi oqün 'aia iscëx ca an a uni ñu mëëxuncë uni ax chuámarua tani cuëenti 'icën.

⁴⁷ 'Ën cana asérabi mitsu cain, an upí oqün ñu 'acë 'icë ca an ñu mëëmicë unin 'ësaquin cati 'icën: Minmi 'ën cacësabi oqün upí oqün 'acë cupí camina cushi unisa 'ixun 'ën ñucama minansa 'icë bërúanti 'ain.

⁴⁸ Usa 'ainbi ca an a unix 'atima sinánñu 'ixun —an 'ë ñu mëëmicë uni ca panatia —quixun sinánquin

⁴⁹ abëtan ñu mëëcë uni raíri mëëanan axa paëncë unicamabëtan ñu pianan xëati 'icën.

⁵⁰ Usai 'iquian, ca uti 'icë quixun sináncëbëmabi ca an a ñu mëëmicë uni uti 'icën.

⁵¹ Uquín ca usai 'ia isquín 'atimonan anu an uni paráncē unicama 'icē anua 'inun 'ímítí 'icēn. Anuax ca anu 'icē unicamax paé tani bēnēti inti 'icēn.

25

Mēcēn rabē xanu ñuia Jesus quiá bana

¹ Aín 'unánmicē unicama bana ñuixunquin ca Jesusan aín uti nētē ñuiquin ēsaquinribi cacēxa:

—Ēx anun 'ēn unicaman 'apu 'inux uti nētē ca ēsa 'iti 'icēn: Achúshi unían xanu bití 'ain ca an axa bēnuti xanu nuibacē mēcēn rabē xanucamax, an xanu bití uni ax aia bitsi, lamparín bibiani cuanxa.

²⁻⁴ Mēcēn achúshi xanucama ca sinánñuma 'ixun xēnisa ñu anun aín lamparín érēnti buáncēma 'icēn. 'Aínbi ca raírí mēcēn achúshi xanu ainshi sinánñu 'ixun aín lamparíncēñun xēnisa ñuribi buánxa.

⁵ Atúxa lamparín buani cuanbi ca an xanu bití uni panáxa. Panacēbē ca 'uxcēnan tēnácēx 'uxcanxa.

⁶ 'Uxánbia imē naēx a uní aia isi ca raírínēx cuēncēni quíaxa: An xanu bití uni ca aia. Ca bitsi cuan.

⁷ Quía sharatía bēsuquin ca bēnēnquinshi a xanucaman aín lamparín mēñíoxa.

⁸ Usocēbētan ca sinánñuma xanucaman raírí xanucēma caxa: Nun lamparíncama ca bēnaia. Mítsun xēnisa ñu 'éish ca nu 'inan.

⁹ Cacēxunbi ca sinánñu xanucaman caxa: Nun xēnisa ñu sapi ca mitsun lamparín 'imainun nun lamparínuribi 'aruti sēnētíma 'icēn. Mítsúnbi ca an xēnisa ñu marucē uninu cuanxun bitan.

¹⁰ Cacēxa sinánñuma xanucama xēnisa ñu bitsi cuancēbē ca an xanu bití uni uaxa. Aía atsíncēbē ca sinánñu xanucamaribi abētan pinux xubunu atsíanxa. Atsíncēbētan ca xēcuē xēocatécēinsama oquín xēpuaxa.

¹¹ Usaía 'icēbē uquín ca sinánñuma xanucaman émánxun —nu ca xēócaxun —quixun caxa.

¹² Cacēxunbi ca caxa: Asérabi cana 'ēn 'unaníman, uí caramina mitsux 'ain.

¹³ Usaquin catancēxun ca Jesusan cacēxa:

—Mítsúnribi camina añu nētēinra 'ianan uínsaran carana 'ēx utécēnti 'ai quixun 'unánquinmabi —ca uti 'icē —quixun sinani cuēēnquin 'ēx uti caínti 'ain.

Bana itsi ñuicēsaria Jesús curíqui ñui quía

¹⁴ Anúan ax utécēnti nētē ñuixuntécēnquin ca Jesusan ēsaquin aín 'unánmicē unicama cacēxa:

—Ēx anun uti nētē ca ēsa 'iti 'icēn. Amanu cuanuxun ca achúshi unín aín ñu mēēmíicē unicama cuēnxun aín curíqui anun ñu mēēquían curíqui itsiribi binun mētícaquin 'inánxa, a curíquinēn ñu 'atancēxuan an bicē curíqui a 'inántécēnun quixun.

¹⁵ Uisoquin curíquinēn ñu 'ati cara 'unánxa usoquían anun ñu 'ati sēnēinshi ca 'inánxa. Achúshi ca 'itsa, mēcēn achúshi mil curíqui 'inánxa. Bētsi uniribi ca 'itsatani, rabē mil curíqui 'inánxa. Bētsiribi ca 'itsamashi achúshi mil curíqui 'inánxa. 'Inántancēx ca amanu cuanxa.

¹⁶ Cuancēbētan ca an 'itsa, mēcēn achúshi mil curíqui bicē uni an a curíquinēn ñu bitancēxun maruquin bitécēnquin usaribi mēcēn achúshi mil curíqui biaxa.

¹⁷ Usaribi oquin ca an 'itsatani, rabē mil curíqui bicē uni an bētsi rabē mil curíquiribi biaxa.

18 Usa 'aínbi ca an 'itsamashi, achúshi mil curíquishi bicè uni an me naètancèxun a curíqui maíanxa.

19 Usaquian 'an ca 'itsa 'uxè 'icèbè an a unicama ñu mēēmicè unix utēcēanxa. Utēcēnquin ca uisaquin cara aín unicaman a curíquinèn ñu 'axa quixun istisa tanxa.

20 Istisa tancèbè uquin ca an 'itsa, mēcēn achúshi mil curíqui bicè unin an bicè curíquicama bēxun caxa: Min camina mēcēn achúshi mil curíqui 'è 'inan. Usa 'aínbi cana anun ñu bixun marutancèxun bētsi mēcēn achúshi mil curíquiribi bian. Acama ca ènèx 'icèn.

21 Cacèxun ca an a ñu mēēmicè unin caxa: Camina upí oquin 'èn curíquinèn ñu 'an. Mínmí 'itsamashi 'aínbi a curíquinèn upí oquin 'acè cupí cana mi 'itsaira anúnmi 'è ñu 'axúnun 'inánti 'ain. Usa 'aish camina 'èx cuēēncēsari bi oi 'èbè cuēēnti 'ain.

22 Usaquian cacèbè uquin ca an rabè mil curíqui bicè uni an bicè curíquicama bēquin caxa: Min camina 'è rabè mil curíqui 'inan. Usa 'aínbi cana anun ñu bixun marutancèxun bētsi rabè mil curíquiribi bian. Acama ca ènèx 'icèn.

23 Cacèxun ca an a ñu mēēmicè unin caxa: Camina upí oquin 'èn curíquinèn ñu 'an. Mínmí 'itsamashi 'aínbi a curíquinèn upí oquin 'acè cupí cana mi 'itsaira anúnmi 'è ñu 'axúnun 'inánti 'ain. Usa 'aish camina 'èx cuēēncēsari bi oi 'èbè cuēēnti 'ain.

24 Usaquian cacèbè uquin ca an achúshi mil curíqui bicè unin caxa: Mixmi unimi nishcèsa 'icè cana mi 'unan. Uni itsin ñu 'apámitancèxun camina a bimi mináinshi 'inun mín unicama bimin.

25 Usa 'ain cana racuēquiani cuanxun nētēmiti rabanan me naèxun anu maínquin mín curíqui unéan. Mín curíqui ami 'è 'ináncè a ca ènèx 'icèn, camina biti 'ain.

26 Cacèxun ca an ñu mēēmicè unin caxa: Mix camina 'aisama 'ianan chiquish 'ain. Uni itsi ñu 'apámitancèxun a bimi 'enáinshi 'inun 'èn unicama bimicè cana 'ai quixun camina sinanin.

27 Usaquin 'è 'unánquin camina 'èn curíqui a banconu nanti 'ian. Anu nancè 'ain cana 'èx utēcēnquin 'èn curíqui 'imainun curíqui itsiribi bitsían.

28 Caxun ca aín uni itsi caxa: Mil curíqui 'èn 'inan, a camina a uninua bixun axa mēcēn rabè mil curíquiñu uni a 'inánti 'ain.

29 Uisa ñu cara a 'ináncè 'icè anúan an cacēsabi oquin ñu 'acè uni a ca aín 'ibun 'inántabaquin 'ináncēsamaira oquin 'inántécēnti 'icèn. Usonan ca anúan aín 'ibu ñu 'axuncèxunma a 'ináncè ñu a aín 'ibun bicuanti 'icèn.

30 Usa 'ain camina bicuanxun a curíqui bētsi uni 'inánan an curíquinèn upí oquin ñu 'acēma uni a èman bēánquibucè anua 'inun niti 'ain. Anuax ca anu 'icè unicamax paè taní tēmērai bēnēti inti 'icèn.

Camabi menu 'icè unicama Jesucristonèn uisa cara oti 'icè usoquin 'ati bana

31 Usaquin catancèxun ca Jesusan aín uti nētè ñuixutēcēnquin èsaquinribi aín 'unánmicè unicama cacèxa:

—Uni 'inux Nucēn Papa Diosnuax uá 'aish 'èn cushínbi utēcēanx cana 'Apuira 'inuxun 'ain. Usa 'ain ca 'èbè 'èn ángelcamaribi 'iti 'icèn.

32 'Èx usa 'ain ca camabi menu 'icè unicama 'èn ángelcaman bēcēx 'ènu timécè 'iti 'icèn. Anua timécè isquin cana 'èn unicama amo sētēnánan 'ènanma unicama amoribi sētēnati 'ain, an 'aracacè ñuina unin aín carnerocama amo bucunanan aín chivocama amo bucunacēsari bi oquin.

³³ Ñuina 'ibun ca aín carnero aín mēqueua 'inun 'imia. 'Imianan ca aín chivo aín mēmīua 'inun 'imia. Usaribi oquin cana 'ën unicama 'ën mēqueuqa 'inun 'imianan 'ënanma unicama 'ën mēmīua 'inun 'imiti 'ain.

³⁴ Usai 'itancëxun cana 'ëx 'Apuira 'ixun axa 'ën mēqueu 'icë unicama cati 'ain: 'Ën Papa Diosan ca mitsu upí oquin sinánxunia. Mecama 'imainun anu 'icë ñucama unioquin ca an mitsu sinánxunquin anu mitsux abë 'iti mēñiocëxa. Ax quiásabi oi camina bēri anu 'iti 'ain.

³⁵ 'Ëx 'acēñuma 'icë camina 'ë piti 'ináncën. 'Ëx 'umpax 'aisa tani shimaia camina 'ë 'ináncën. Amanu nitsi cuanx 'ëx anu 'iti 'aíma 'ain camina ui cara quixun 'unánquinmabi 'ëx anu 'iti 'ë 'ináncën.

³⁶ Chupañuma 'icë camina 'ë chupa 'ináncën. 'Insíncë 'ain camina 'ë isi cuancën. Sipuacë 'ain camina 'ë isi cuancën.

³⁷ Cacëxun ca 'ën unicaman 'ë cati 'icën: ¿Uisa nētën caranuna mixmi 'acēñuma 'icë, nun piti mi 'ináncën? ¿Uisa nētën caranuna mixmi shimacë, nun mi 'umpax 'ináncën?

³⁸ ¿Uisa nētën caranuna amanu nitsi cuanxmi anu 'itiñuma 'icë mi anu 'iti 'ináncën? ¿Uisa nētën caranuna chupañuma isquin mi chupa 'ináncën?

³⁹ ¿Uisa nētën caranuna mixmi 'insíncë 'ianan sipuacë 'icë mi isi cuancën?

⁴⁰ Cacëxun cana 'ëx 'Apuira 'ixun 'ën unicama cati 'ain: 'Ën cana aséرابي mitsu cain, mitsun 'ën xucéncama achúshi, uní raíribë sēñēnmara 'icēbi 'aquinquin camina ashí 'aquincēma 'ain, camina 'ëribi 'aquian.

⁴¹ Usaquin catancëxun cana axa 'ën mēmīu 'icë unicama cati 'ain: Mitsux 'ën unibuma 'aish ca 'ë 'ura cuantan. Cuanx ca manë tsi anua aín 'apubë ñunshin 'atimacama 'inun mēñío anu 'itan.

⁴² 'Ëx 'acēñuma 'icë camina 'ë piti 'inánma 'ain. 'Ëx shimacë camina 'ë 'umpax 'inánma 'ain.

⁴³ Amanu nitsi cuanx 'ëx anu 'iti 'aíma 'ain camina 'ëx anu 'iti 'inánma 'ain. Chupañuma 'icë camina 'ë chupa 'inánma 'ain. 'Insíncë 'ianan sipuacë 'ain camina 'ë isi cuanma 'ain.

⁴⁴ Cacëxun ca atun 'ë cati 'icën: ¿Uisa nētën caranuna mixmi 'acēñuma 'ianan shimacë 'ianan amanu nitsi cuancë anu mi 'iti 'aíma 'ain mi 'aquianma 'ain? ¿Uisa nētën caranuna mixmi chupañuma 'icë mi chupqa 'inanima 'ianan mixmi 'insíncë 'ianan sipuacë 'ain mi isi cuanma 'ain?

⁴⁵ Cacëxun cana 'ëx 'Apuira 'ixun acama cati 'ain: 'Ën cana aséرابي mitsu cain, 'ën unicama achúshi, uní raíribë sēñēnmara 'icēbi, 'aquinquinma camina mitsun 'ëribi 'aquincēma 'ain.

⁴⁶ Usaquin 'ën cacëx ca acamax anuxuan xēñibua 'aínbi tēmēراتي anu cuanti 'icën. Cuancëbë ca 'ën unicamax Nucën Papa Diosan nētēnu xēñibua 'aínbi 'ëbë 'i cuanti 'icën.

IV. BAMAXBIA JESUCRISTO BAISQUIA BANA (26-28)

26

*Judíos unicamax Jesúsmi 'ësēnan
(Mr 14.1-2; Lc 22.1-2; Jn 11.45-53)*

¹ 'Uran bana ñuixuntancëxun ca Jesusan aín 'unánmicë unicama ësaquin cacëxa:

² —Camina 'unanin, rabë nētë 'icëbë ca Pascua anun carnero 'ati nētë 'iti 'icën. A nētën ca unían binun uni itsin 'ë 'inánti 'icën. 'Ináncëxun ca i curúsocēnu bamanun 'ë matásti 'icën. Usaquin ca Jesusan aín 'unánmicë unicama cacëxa.

³ Usa 'ain ca judíos sacerdotenën cushicama 'imainun caniacëcë unicama, anua atun cushiira Caifás ax 'icë, a xubunu timëacëxa.

⁴ Anu timëax ca —'anuxun caranuna uisoxun Jesús unían 'unánunmaishi biti 'ai —quiax 'ësénancëxa.

⁵ 'Ësénani ca quicancëxa:

—Unicamaxma anun rabanan nëëti tsuáquiruia, usa 'ain cananuna anun carnero 'ati nëtën bitima 'ain.

*Betanianuxuan xanuxun Jesúsmi ro tutuca
(Mr 14.3-9; Jn 12.1-8)*

⁶ Betania ëmanu cuanx ca Jesús Simonan xubunu 'iacëxa. Simón ax ca an ain nami chëquímicë 'insínñu 'aishbia pëxcúcë uni 'iacëxa.

⁷ Anua mesanu pi tsoan ca xanu achúshinën, anu sanuira 'inínti ro 'aruti ñu bëi uxun a ro cupíra cupí 'icëbi Jesús maxcá a ron chabócëxa.

⁸ Usoia isi ca Jesusan 'unánmicë unicamax a xanumi nishi canancëxa:

—¿Uisati cara ro ñancábi cëñuax?

⁹ Anun ñuñuma uni 'aquinti ënë ro 'itsaira curíqui cupí maruti ca 'iixa.

¹⁰ Usai canania cuaquin ca Jesusan cacëxa:

—¿Uisati caramina ënë xanu ami nishquin ñuin? 'Ësoquian 'ë 'acë ënëx ca asábiira 'icën.

¹¹ Camabi nëtën camina ñuñuma uni isin. Usa 'aínbi camina mitsun xëniibuquin 'ë istima 'ain.

¹² Bamacë maínuxun usoquin unin 'ati tanquin ca ënë xanun 'ë ron 'axa.

¹³ Asérabi cana mitsu cain, uinuxun cara camabi menuxun 'ën unibunën 'ën bana, anúan uni Nucën Papa Diosnan 'iti, a ñuixunia, anuxun ca ënë xanúan 'ësoquin 'e 'acë ënëribi ñuixunti 'icën, camabi unían 'unánun.

*Judasnëan Jesús uni 'inan
(Mr 14.10-11; Lc 22.3-6)*

¹⁴ Usa 'ain ca Jesusan 'unánmicë uni achúshi, Judas Iscariote, ax anua judíos sacerdotenën cushicama 'icë anu cuancëxa.

¹⁵ Cuanxun ca cacëxa:

—¿'Ën Jesús mitsu 'inánun caramina uiti curíqui 'ë 'inánti 'ain? Cacëxun ca atun Judas treinta curíqui 'inancëxa.

¹⁶ 'Inancëxun ca Judasnë, uisaxun carana ënë unicama Jesús bimiti 'ai quixun sinancëxa.

*Jesúsbëtan ain 'unánmicë unicaman ashiquin piia
(Mr 14.12-25; Lc 22.7-23; Jn 13.21-30; 1 Co 11.23-26)*

¹⁷ Anun chamiti ñucëñunma 'acë pán anun piti nëtëa 'ain ca ain 'unánmicë unicaman anu cuanxun Jesús ñucáquin cacëxa:

—¿Uinuxuinra nun Pascua nëtën a piti ñu mi mënioxunti caramina cuëënin?

¹⁸ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—'Ëma 'uri cuantancëx bëbaquin camina 'ën mitsu a ñuiquin cacë uni a 'ësoquin cati 'ain: An nu 'unánmicë uni an ca 'ësaquin mi canun nu caxa, Anúan bamanun 'ë bicanti nëtë ca uaxa. Usa 'ain cana min xubunuxun pain 'ën 'unánmicë unicamabëtan Pascua nëtën piti ñu piti 'ain.

¹⁹ Usaquian cacëx cuanxun ca ain 'unánmicë unicaman an cacësabi oquin an ñucë xubu mëraxun anuxun Jesús bëtan piti ñucama mëníocëxa.

²⁰ Mëníocë 'ain ca Jesús bë ain 'unánmicë unicama męcën rabë 'imainun rabë acamax bëbaquishcëbë pinux mesanu bucubuacëxa.

²¹ Bucubuxuan abëtan piia ca Jesusan cacëxa:

—Asérabi cana 'ën mitsu cain, micama achúshinën camina axa 'ëmi nishcë unicama 'ë 'inánuxun 'ain.

²² Ēsaquian cacëxun oi masá nuituquin ca aín 'unánmicë unicama achúshi achúshinën Jesús ñucáquin cacëxa:

—¿'Ën carana uni mi 'inánti 'ain? ¿'Ë cat?

²³ Quia ca Jesusan cacëxa:

—An 'ëbëtan manë xampami pán chabóxun picë, an ca 'ë uni 'inánti 'icën.

²⁴ Asérabi Nucën Papa Diosan bana cuënëosabi oi cana uni 'inux anuax uá, 'ëx bamati 'ain. Usa 'ainbi ca an 'atimonuxun binun uni 'ë 'inancë uni, ax 'uchañuira 'aish uisoquin cara 'ati 'icë usoquian Nucën Papa Diosan 'acë 'iti 'icën. Usai 'itima cupí ax unitima ca 'iacëxa.

²⁵ Quia ca an a binun uni 'inánti Judas an Jesús ñucáquin cacëxa:

—¿'Ëx carana a 'ain?

Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Ca usa 'icën, mixmi quicësa.

²⁶ Usaquin cacëxuan aín 'unánmicë unicaman pimainun ca Jesusan pán biquin Nucën Papa Dios —asábi ca —catancëxun, pán tucapaxun 'inánquin atu cacëxa:

—Ënë ca pit. Mitsúnmi piti pán ënëx ca 'ë 'icën.

²⁷ Cacëxun a páncama pian ca Jesusan uvas baca anu 'arucë xampa biquin, Nucën Papa Dios pain —asábi ca —catancëxun aín 'unánmicë unicama 'inánquin cacëxa:

—Camaxunbi camina ënë uvas baca 'ati 'ain.

²⁸ 'Ën imi 'apati 'ëx bamacë cupí ca 'aisamaira unix aín 'uchacama tërëncë 'aish Nucën Papa Diosnan 'iti 'icën. Ënëx ca a 'apati 'ëx bamati a 'icën.

²⁹ 'Ën cana mitsu cain, ësa uvas baca cana ënuxun 'atëcëniman. 'Ën Papan nëtë anua axa aín unicaman 'Apu 'icë, anuxun cuni cana mitsubëtan 'atëcënti 'ain.

—*'Ën 'unáncëma ca —quiaxa Pedro a ñui quiti Jesusan ñuiá bana (Mr 14.26-31; Lc 22.31-34; Jn 13.36-38)*

³⁰ Nucën Papa Dios rabi cantatancëx ca Jesúsbe aín 'unánmicë unicama Olivos cacë matánu cuancëxa.

³¹ Anu cuantancëxun ca Jesusan aín 'unánmicë unicama cacëxa:

—Unin 'ë bicëbë camina mitsux racuëti abati tsuáquiti 'ain, Nucën Papa Diosan bana cuënëo ësai quicësabi oi: “An carnero bërúancë uni 'ën 'acëbë ca carnerocamax abati tsuáquiti 'icën”.

³² Usai 'itancëxmi mitsux cuainsama pain 'ain cana 'ëx pain baísquiquiani Galileanu cuaunti 'ain.

³³ Usaía quia ca Pedronën cacëxa:

—Raírinëxa mi ëbiani axa mimi nishcë uncamami racuëti abácëbëbi cana 'ëxëshi mi ëbiani abátima 'ain.

³⁴ Quia ca Jesusan cacëxa:

—Asérabi cana mi cain, mix camina usai quin, 'ixunbi camina ënë ñantan 'atapa banatisama 'ain, min isamina 'ë 'unáncëma 'ain quixun rabë 'imainun achúshi oquin uni paránti 'ain.

³⁵ Cacëxun ca Pedronën Jesús cacëxa:

—'Ëx mibë bamanuxunbi cana, 'ën cana mi 'unáncëma 'ai quixun uni parántima 'ain.

Ēsaquian caia ca raírinënribi cacëxa.

Jesúsa Getsemaní naënuax aín Papabë bana

(Mr 14.32-42; Lc 22.39-46)

³⁶ Olivos cacë matánu cuanbaiti Getsemaní cacë me mënlocë, anu bëbaquin ca Jesusan aín 'unánmicë unicama cacëxa:

—'Ëx 'uriaux Nucën Papa Diosbë banamainun ca ënu tsóxun 'ë cain.

³⁷ Usaquin cabiani Pedro 'imainun Zebedeonën bëchicë rabë, Jacobocëñun Juan, acama buani cuaníbi ca Jesús —uisai carana 'iti 'ai —quixun sinani masá nuituacëxa.

³⁸ Usai 'iquin ca acama cacëxa:

—Cana 'aisamaira masá nuitutin. Micamax ca ënu tiquit. 'Aishbi camina 'ëmi sinani 'uxtima 'ain.

³⁹ Cabiani 'urira cuani memi bëúmpucuti racábuquin ca aín Papa Dios cacëxa:

—Papan, mix cuëncëbëtan cana 'ën bërí paë tantima 'ain. Usa 'aínbi cana 'ëx cuëncësa oi 'itima 'ain, mix cuëncësa oíshi cana 'iti 'ain.

⁴⁰ Usaquin catancëx cuanquin aín 'unánmicë unicama 'uxcë mëraquin ca bësúnquin Pedro cacëxa:

—¿Uisacatsi caramina 'ëmi sinanima bënëtishi 'uxan?

⁴¹ Mitsux 'ëx cuëncësoi 'iisa taníbi camina asérobi usai 'iman. Usa 'ain camina 'uchati rabanán 'uxti tëai Nucën Papa Diosbë banati 'ain.

⁴² Usaquin cabiani cuantëcënxun ca Jesusan Nucën Papa Diosbë banatëcënxun ésaquin catëcëancëxa:

—'Ën Papa Dios, mixmi 'ën bërí paë tantima cuëncëbëma cana mix cuëncësabi oi 'iti 'ain.

⁴³ Cabëtsini uquinbi ca Pedro, Juan, Jacobo, acamaxa 'uxcënan ténántëcëncëx 'uxcë mëratëcëancëxa.

⁴⁴ 'Uxcënan ténancëxa 'uxcë isquin ëbiani cuantëcënxun ca Jesusan usaribiquin aín Papa Dios catëcëancëxa.

⁴⁵ Catëcëanx amiribishi utëcënxun ca Pedro, Juan, Santiago, acama cacëxa:

—Asá ca. Bërí camina tantianan 'uxti 'ain. Anúan uni 'uchañucaman binun uni itsin 'ë 'inánti nètë ca uaxa.

⁴⁶ Cuanun ca nirucuatsin. An 'ë unin binun 'inánti uni ca aia.

Jesús bican

(Mr 14.43-52; Lc 22.47-53; Jn 18.2-11)

⁴⁷ Jesusan cacëbëbi ca aín 'unánmicë uni achúshi, Judas, ax uacëxa. Abë ca 'itsa uni, manë xëtocë bëanan imaxu tëacë bëi uacëxa. Axa ucëcama ax ca judíos sacerdotenën cushicamabëtan caniacëcë unicamanribi Jesús binun quixun xucë 'iacëxa.

⁴⁸ Usa 'ain ca buánquin Judasnën abë 'icë unicama cacëxa:

—'Ën bëtsucucaia isquin camina 'unánti 'ain, ax ca Jesús 'icë quixun. 'Unánquin camina a bití 'ain.

⁴⁹ Usaquin unicama cacësabi oquin ca anua Jesús 'icë anu bëbaquin Judas Iscariotenën ax pain anu cuanquin ¿ënu caina 'ain? —caquin Jesús bëtsucucacëxa.

⁵⁰ Bëtsucucacëxun ca Jesusan cacëxa:

—¿Mix 'ën 'unancë uni 'aishbi caramina uisacatsi 'ë bari uan?

Caia ca abë ucë unicaman Jesús biacëxa.

⁵¹ Bicëbëtan ca aín uni achúshinën aín manë xëtocë aín xacánua biquin, judíos sacerdotecaman cushia an ñu mëëxuncë uni mëëquin aín pabí amocüa pabíscacëxa.

⁵² Pabíscaiabi ca Jesusan cacëxa:

—Mín manë xëtocë a ca aín xacánu 'arutëcën. Axa manë xëtocën 'acanáncë unicama ax ca anúnribi 'acë 'iti 'icën.

⁵³ ¿Caramina 'unaniman, 'ën cana 'ën Papa aín ángelcama 'ë 'aquinun xunun ñucáquin cati 'ain? 'Ën ñucácëxun ca aín ángelcama uitishi cara 'ë 'aquinun bërbi xuti 'icën.

⁵⁴ An aín ángelcama 'ë 'iëminun xucëbë cana bamatima 'ain. Usa 'aínbi cana 'ëx aín bana quiásabi oi 'iisa tancë cupí an aín ángelcama xunun caiman.

⁵⁵ Usaquin catancëxun ca Jesusan axa anu ucë unicama cacëxa:

—¿Manë xëtocë 'imainun imaxu tëacë tuíanx caramina mëcamacë uni 'acësoquin 'ë binux ucan? Camabi nëtën 'ën mitsu nëbëtsi tsóxun, anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubunuxun bana ñuiabi camina uisa 'ixunbi ësoquin 'ë bicancëma 'ain.

⁵⁶ Anuxun 'ë bixunmabimi mitsun bëri 'ë bicë ënëx ca asérabia an Nucën Papa Dios quicë bana uni ñuixuncë unin cuënëo bana quicësabi oi 'ia.

Usoquian atu caia cuabiani ca aín 'unanmicë unicamax Jesús ëbiani abácëxa.

Judíos unin 'apucamanua Jesús buáncan

(Mr 14.53-65; Lc 22.54-55, 63-71; Jn 18.12-14, 19-24)

⁵⁷ Usoquin bitancëxun Jesús buánxun ca a unicaman judíos sacerdotenën cushicaman 'apu, Caifás cacë, anua an Moisésnën cuënëo bana 'unáncë unicamabë caniacëcë unicama timëcë, anu buáncëxa.

⁵⁸ Jesúsua buántamainun ca 'uránxun nuibiantancëx Pedro a xubu rapasu me mëniócënu bërúax suntárucamabë tsoócëxa, uisa cara oia quixun iscatsi quiax.

⁵⁹ Usa 'ain ca judíos sacerdotenën cushicamabë caniacëcë unicama 'imainun camabi judíos unbunën 'apucama anu timëxun, uix caraisa asérabia usai 'iánmabi, cëmëi atúan 'anun Jesúsmi manánti 'icë quixun cuaisa tancëxa.

⁶⁰ Cuaisa tancëbëa 'itsa unix cëmëi Jesúsmi manáncëxbi ca 'atima bana anúan 'acánun quixun Jesús 'uchoti 'aíma 'iacëxa. Usaía manáncëbë anu cuanquin ca cëmë uni rabëtan 'apucama cacëxa:

⁶¹ —Ënë unix ca quiaxa: 'Ën cana anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubu rurupatancëxun rabë 'imainun achúshi nëtëinshi amiribishi nitsínruquin 'atëcënti 'ain.

⁶² Usaía quicëbë niruquin ca judíos sacerdotenën cushicaman 'apu an Jesús cacëxa:

—¿Mí ñuia quicancëbëtanbi caramina nu uisaquinbi caiman? ¿Uisai qui cara ësai mi ñui quicanin?

⁶³ Quixuan cacëxbi ca Jesús quiáma 'icën. Quiamoquin ca judíos sacerdotenën cushicaman 'apun amiribishi catëcëancëxa:

—Nucën Papa Dios axa bamatimoi tsócë, an cuamainun ca nu ñuixun, ¿mix caramina asérabí aín Bëchicë, Cristo, axa utinu nun caíncë, a 'ain?

⁶⁴ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Mínmi 'ë cacë, usa cana 'ëx 'ain. Mitsun camina, uni 'inux anuax uá, 'ë Nucën Papa Dios, cushiira, abë 'Apu 'aish aín mëqueu tsócë isanan 'ëx naí cuin mëucüax utëcënia isnuxun 'ain.

⁶⁵ Usai quia cuati xuamairai nishquin aín chupabi tucaquin ca judíos sacerdotenën cushicaman 'apun abë 'icë unicama cacëxa:

—Nucën Papa Diosmi ca 'atimati banaxa. Mitsun camina Nucën Papa Dios ñuia, 'atimati banaía cuacan.

⁶⁶ ¿Uisa caramina sináncanin?

Cacëxun ca camaxunbi cacëxa:

—Nucën Papa Diosmi ca 'atimati banaxa. Usa 'ain ca bamati 'icën. Axbi ca 'atimati banaxa.

⁶⁷ Usai quiquian a 'urama 'icë uni raírinën bêtushucamainun ca raírinënribi Jesús meëacëxa. Usoia ca raírinënribishi bêtáshcacëxa.

⁶⁸ Bêtáshcaquin ca cacëxa:

—Cristo cana 'ai quiax camina quin. Usa 'ixun ca uin cara mi meëaxa quixun nu cat.

—*Ën cana a uni 'unáncëma 'ai —quixuan Pedronën ca (Mr 14.66-72; Lc 22.56-62; Jn 18.15-18, 25-27)*

⁶⁹ Usaquian Jesús 'amainun ca Pedro xubu tanáin me mëníocë anu 'iacëxa. Anu 'icë ca xanu an 'apu ñu meëxuncë ax Pedronu cuanquin: Mixribi camina Jesús, Galileanu 'icë uni, abë 'ion quixun cacëxa.

⁷⁰ Cacëxun ca Pedronën anu 'icëcaman cuanun cacëxa:

—Mixmi a ñui quicë uni a cana 'ën 'unaniman.

⁷¹ Usaquin cabianía ëman cuancëbëtan ca xanu itsi, anribia 'apu ñu meëxuncë, an a 'urama 'icë unicama cacëxa:

—Ënë unix ca Jesús, Nazaretnu 'icë uni, abë 'iaxa.

⁷² Cacëxun ca Pedronën amiribishi catëcëancëxa:

—Ën cana a uni 'unaniman. Nucën Papa Diosan ca 'unania, 'ën mi cacë ënëx ca asérami 'icën.

⁷³ Usaquian cacëa panácëma 'aínshi ca anu 'icë uni raírinën anu cuanquin Pedro cacëxa:

—Mix camina Galileanu 'icë unix banacësari banain. Usa 'aish camina mix Jesús bë nicë uni a 'ain.

⁷⁴ Cacëxun ca Pedronën munuma banaquin cacëxa:

—Ëx cëmëia ca Nucën Papa Diosan 'ë 'atimoti 'icën. An cuamainun cana mitsu cain, 'ën cana a uni 'unaniman.

Usaía quicëbëshi ca 'atapa banacëxa.

⁷⁵ Banacëbëtan ca Pedronën ësaquian Jesusan cooncë bana sináncëxa: 'Atapa banatisama 'ain camina min isamina 'ë 'unáncëma 'ai quixun rabë 'imainun achúshi oquin uni paránti 'ain. Usoquian Jesusan cooncë bana sinani ca Pedro ëman chiquiti masá nuituirai bëunan mëscuti iancëxa.

27

Pilato Jesús 'ináncan

(Mr 15.1; Lc 23.1-2; Jn 18.28-32)

¹ Pëcaracuatsincëbë ca judíos sacerdotenën cushicamabë ampan caniacëcë unicamax timëax Jesús 'acatsi quiax 'ësénancëxa.

² Usai quitancëxun nëaxun ca Poncio Pilato, a nëtënu 'icë unicaman cushi, anu buáncëxa.

Usaía Judas bama

(Hch 1.18-19)

³ Usa 'ain ca Judas, an Jesús uni bimicë, ax Jesús a 'anuxun bicancë isi sinanatëcëancëxa. Sinanabiani anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubunu cuanxun ca anu 'icë judíos unibunën cushicama treinta curíquia biixancë a 'inántëcëancëxa.

⁴ Inánquin ca cacëxa:

—Ën cana ñancánbi 'uchañuma 'icëbi a uni mitsu 'inan. Usa 'aish cana 'ëx 'uchañuira 'ain.

Cacëxunbi ca cacancëxa:

—A ñu cananuna nun 'unaniman. Ax ca min 'uchabi 'icën, minbi camina mënïoti 'ain.

⁵ Usoquin cacancëxun curíquicama anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubunuxun pubiani cuanx ca Judas axbi têtsëqui bamacëxa.

⁶ Judasnëan pubiancë a curíqui bitsi ca judíos unibunën cushicamax canani quiacëxa:

—Anun uni itsin 'aminun uni cupiocë 'aish ca ënë curíquinëx anu curíqui nancë ñu anu nainsama 'icën.

⁷ Usai cananxunbi sinántëcënxun ca a curíquinëmbi an me ñütëocë uni aín me maruaxa, a mex isa amanuax ucë uni bamaia anu maínti 'iti 'icë quixun sinánquin.

⁸ Bëri nëtënríbi ca unix a me ñui quia —a mex ca uni 'aminuxun cupiocë curíquinën biá 'icë —quiax.

⁹⁻¹⁰ Usai ca 'iti 'icë quixuan Nucën Papa Diosan cacësabi oquin ca Jeremíasnën ësaquin cuënëocëxa: “Treinta curíqui judíos unibunëan Jesús atu 'inánun uni itsi 'ináncë, a curíqui bitëcënxun ca anua mapú 'icë me a maruaxa. Usoquin Nucën 'Ibu Diosan 'ë cacësabi oquin cana cuënëoin”.

Jesús a Pilato 'ináncan

(Mr 15.2-5; Lc 23.3-5; Jn 18.33-38)

¹¹ Usoxun ca judíos uníma 'aíshbi anu 'icë unicaman cushi, Pilato cacë, anu Jesús buáncancëxa. Buania ca Pilatonën cacëxa:

—¿Mix caramina judíos unicaman 'apu 'ain?

Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Aséribi cana 'ëx a 'ain, minmi cacë, usa.

¹² Judíos sacerdotënëan cushicamabëa ampan caniacëcë unicamax Pilatomi manáncëbëbi ca Jesús banama 'icën.

¹³ Usaía judíos unibunëx quicëbëtan ca Pilatonën Jesús cacëxa:

—¿Mimía manáncania caramina cuatiman?

¹⁴ Cacëxbi banaquinma ca Jesusan a ñuia quicë bana achúshirabi —usama ca —quixun cáma 'icën. Ax banaiama oquin —¿uisa uni cara ënëx 'ic? —quixun sinani ca Pilato ratúacëxa.

Jesús ca bamati 'icë quixuan Pilatonënríbi ca

(Mr 15.6-20; Lc 23.13-25; Jn 18.38-19.16)

¹⁵ Anun chamiti ñucëñunma 'acë pán piti nëtëa sënëncëma pain 'ain ca Pilatonën usabi oquin 'acë 'ixun a uni chíquínuan judíos unibunën ñucacë, a sipunua chíquínti sináncëxa.

¹⁶ Usa 'ain ca anu sipuacë unicama a achúshi 'iacëxa Barrabás cacë, camabi unían uisa uni cara ax 'icë quixun 'unáncë.

¹⁷⁻¹⁸ —Nutsi ami nishquin ca judíos unibunën Jesús 'ënu bëaxa —quixun 'unánquin Jesús chíquíntisa tanquin ca Pilatonën judíos unibunën 'apucamaxa tímëtía cacëxa:

—¿Mitsux cuëncëbëtan carana ui uni mitsu chíquínxunti 'ain? ¿Carana Barrabás chíquínti 'ain? ¿Carana Jesús, Cristo cacë, a chíquínti 'ain?

¹⁹ Pilatoa anuxun uni manania cuati, anu 'ain ca aín xanun achúshi uni xuquin Pilato ësoquin camiacëxa:

—Ënë uni cupí cana masáquin namáan. Ax ca 'uchañuma 'icën. Usa 'ain camina a 'anun uni 'inántima 'ain.

Ësaquian aín xanun camicë banaríbi sinánquin ca Pilatonën Jesús chíquíntisa tancëxa.

²⁰ Pilátoneñ —¿ui carana chiquínti 'ai? —quixun ñucácēxbi ca judíos sacerdoteneñ cushicama 'imainun ampan caniacécē unicamax anu 'icē judíos unicama timēcāmēēocē a tsuaquirumi quiacēxa, —Camáxbi cananuna quti 'ain, Barrabas chiquíanan ca Jesús 'ati 'icēn.

²¹ Usa 'ain ca Pilátoneñ —¿ēñē uni rabé carana uinu 'icē mitsu chiquínxunti 'ai? —quixun ñucátécēnquin cacēxun —Barrabás camina nu chiquínxunti 'ai —quixun cacēxa.

²² Cacēxun ca Pilátoneñ cacēxa:

—¿Barrabás chiquíanan Cristo cacē ēñē 'ēn uisoti caramina cuēñin?

Cacēx ca quicancēxa:

—Bamatanun ca i curúsocēnu matás.

²³ Quicania cuaquin ca Pilátoneñ cacēxa:

—¿Añu ñu 'aisama cara 'ax?

Cacēxbi ca unicama munuma cuēncēni quitēcēancēxa:

—Bamatanun ca i curúsocēnu matás.

²⁴ Usa 'ain ca mēñóisama 'inun sharati unicama tsuáquirumisari 'ia isi, atun ismainunbi, 'umpaxan mēchucuaquin ca Pilátoneñ cacēxa:

—Ēñē uníxa bamacēbēbi ca 'ēn 'uchama 'icēn. Mitsux cuēñxun camina 'ati 'ain.

²⁵ Cacēxun ca anu 'icē unicaman cacēxa:

—Ca nun 'ucha 'imainun nun rēbúnquicamananribi 'iti 'icēn.

²⁶ Quicēbētan ca Pilátoneñ Barrabás chiquíanan suntáru rishquimitancēxun i curúsocēnu matásnun quixun atu 'ináncēxa.

²⁷ Usomitancēxuan 'ináncēxun ca suntárucaman anua Pilato 'icē xubu mēúa 'icē anu Jesús buáncēxa. Buánxun ca suntárucaman raíri timēcēxa.

²⁸ Timēxun ca Jesús ax isa 'apu 'icē quixun 'usánquin aín chupa pēmixon chupa minanēn pucacēna a pañumianan

²⁹ muxa mañuti otancēxun mañumianan aín mēcēn mēqueua tuñun tsati 'ináncēxa. Usotancēx aín bēmánon rantin puruni tsóbuquin ca 'usánquin cacēxa:

—Judíos unicaman 'apu camina mix 'ain.

³⁰ Caía raírínēx ami tushuquimainun ca raírínēnribi a 'ináncē tsati bitēcēnquin anun matáxcacēxa.

³¹ Usoquin 'usántancēxun ca a pañumicē chupa pēmianan aín chupa pañumitēcēancēxa. Pañumitancēxun ca i curúsocēnu matásti buáncēxa.

Jesús i curúsocēnu matáscan

(Mr 15.21-32; Lc 23.26-43; Jn 19.17-27)

³² Jesús buani cuanquinbi ca suntárunēn Cirene cacē ēmanu 'icē uni, Simón cacē, a mēraquin cacēxa:

—Mín camina anu Jesús matásti i curúsocē ēñē 'iábianti 'ain.

Cacēxun ca a unín buánxuancēxa.

³³ Buáncēbētan Jesús buaunx ca Gólgota cacē menu bēbacancēxa. Gólgota quicē, ax ca mapuxosa qui quicē 'icēn.

³⁴ Anuxun ca vino mirra mucaíracēñun mēscucē a isa xēanun quixun Jesús 'ináncēxa. 'Ináncēxunbi ca tantancēxun 'aisama tancēxa.

³⁵ Usaía 'ia anu matástancēxun ca suntárunēn anuaxa Jesús bamanun i curúsocē nitsiáncēxa. Nitsintancēx ca un cara isa aín chupa bētsi bētsi biti 'icē iscatsi quixun ñuratsu pain niquin tantancēx Jesusan chupa mētíquiacēxa. Usa 'ain ca a Nucēn Papa Dios quicē bana uni ñuixuncē uni quiásabi 'iacēxa, ēsai quicē: “Ēn chupa ca ñuratsu pain niquin tantancēx mētíquiaxa”.

³⁶ Bitancëx anu tsóxun ca unínma Jesús i curúsocënuua nampatia quixun bërúancëxa.

³⁷ Bërúanquin ca Jesusan maxcá manámi, uisa 'icë cara bamamiaxa quixun cuëñöcë bana matásacëxa, ësai quicë: “Èñëx ca Jesús, judíos unibunën 'apu, a 'icën”.

³⁸ Jesús 'acësaribi oquian suntárúnën i curúsocënu matáscë ca an ñu mëcamacë uni rabé 'iacëxa. Bëtsíxa aín mëqueu 'imainun ca bëtsi Jesusan mëmiu 'iacëxa.

³⁹ Usa 'ain ca anua matáscë anun cuanquin a isi tēncëti ami 'atimati banaquin,

⁴⁰ unicaman Jesús cacëxa:

—Mix camina: “Èn cana anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubu ruru-patancëxun rabé 'imainun achúshi nētēinshi amiribishi nitsínruquin 'atēcēnti 'ai quiax quian. Usa 'aish ca min cushínbi iēt. Mix Nucën Papa Diosan Bëchicë 'aish ca iēnux i curúsocënuax 'ibút.

⁴¹ Usaribiti ca sacerdotenën cushicamabé an Moisésnën cuëñö bana 'unáncë unicama 'imainun fariseo unicama 'imainun ampan caniacécë unicama, acamax Jesús ñui 'atimati banai, ami cuai ësai canancëxa:

⁴² —An uni raíri iémicësaribi oi iētibi ca iētima. Ax ca Israel unicaman 'apu 'icë quixúnu nun 'unánun bēri i curúsocënuax 'ibutibi ca 'ibutíma.

⁴³ Ax isa aín Bëchicë 'aish Nucën Papa Diosmi catamētia ca quiaxa. Ax asérabi anun cuëñcë 'ixun ca Nucën Papa Diosan bēri iēmitsianxa, usa 'aínbi ca iēmima.

⁴⁴ Usaribi oquin ca aribia i curúsocënu matáscë an ñu mëcamacë uni rabētanribi Jesús 'atimaquin ñuiacëxa.

Jesús bama

(Mr 15.33-41; Lc 23.44-49; Jn 19.28-30)

⁴⁵ Usa 'ain ca bari xamárucëbëbi me bëánquiacëxa. Bëánquiax ca rabé 'imainun achúshi hora bari pëquitëcëancëxa.

⁴⁶ Usai 'icëbë bari pëquitëcëntishi 'ain ca Jesús munuma cuëncëni quiacëxa: “Elí, Elí, lama sabactani”. Usai quicë bana, ax ca —'ën Papa Dios, 'ën Papa Dios, ¿uisa cupí caramina 'ë èan? —qui quicë 'icën.

⁴⁷ Usai quia cuëncënia cuati ca anu 'icë unicama raírinëx quiacëxa:

—A unin ca unun quixun Elías cuënia.

⁴⁸ Usaía 'icëbë abácuatsini uquin ca anu 'icë uni achúshinën tsatimia xapu rēmencë a bimi baca cachacëmi chabóxun Jesús cucúcaquian xëanun 'amiacëxa.

⁴⁹ Usoquian 'ináncëbëbi ca raírinëx quiacëxa:

—Mëëxunma ca èn, Elías cara a iēmi aia isti.

⁵⁰ Usa 'ain ca munuma cuëncëtécënishi Jesús bamacëxa.

⁵¹ Jesús bamacëbë ca Nucën Papa Diosan 'imicëx anuxun a rabiti xubu mëu anun bēpáncë chupa aín manámiucúaxbi shimúqui amo rabé 'inun tuquiacëxa. Usai 'icëbëa me shaíquicëbë ca maparacamaxribi tuquibuacëxa.

⁵² Tuquimainun ca mapara quiniocë anu uni bamacë mēñöcëcama axribi turabëacëxa. Turabëcëbë ca anuax Nucën Papa Diosnan 'aísha bama unicamax baísquiacëxa.

⁵³ Baísqi nirui anua racan anuax chiquítancëx ca Jesús a baísquicëbë Jerusalénu cuancëxa. Cuancë ca 'itsa unin anuxun isacëxa.

⁵⁴ Me shaíquimainuan usai bëtsi ñuribi 'ia isi ca suntárúnën cushibëtan an unínma Jesús i curúsocënuua nampatia quixun a bërúancë suntárucamaxribi

'aisamaira racuëacëxa. Racuëti ca —ënë unix ca asérabi Diosan Bëchicë 'iäxa —quiax quiacëxa.

⁵⁵ Jesús ñu 'axúnuxa Galileanuax abë ucë 'itsa xanúxribi ca anu 'iacëxa, anu 'ixun ca 'ura nixun isacëxa.

⁵⁶ Anu ca María Magdalena 'imainun María itsi, Santiago 'imainun Josénën tita, a rabé 'imainun Zebedeonën bëchicënën tita, acama 'iacëxa.

Jesús bamacë mënío ñui quicë bana
(Mr 15.42-47; Lc 23.50-56; Jn 19.38-42)

⁵⁷ A nëtë bari cuabutia bëbaquishcëbë ca 'itsaira ñuñu uni Arimatea ëmanu 'icë, José cacë, ax ami sináncë 'aish, anuaxa Jesús bamacë anu cuancëxa.

⁵⁸ Cuanancëx anu cuanxun ca Pilato cacëxa:

—Jesús ca bamaxa, cana buántisa tanin.

Cacëxun ca Pilatonën ain suntárucama buántanun 'inánun quixun cacëxa.

⁵⁹ Usaquian cacëxun 'ináncëxun biquin ca Josénën sábana upí, anun rabúnbianquin buánxun

⁶⁰ anua ain aintsi mëníotia bërí naëcë matá tëmú anu Jesús mëníonuxun buáncëxa. Buánxun anu Jesús mëníotancëxun ca taránbianxun maxax cha anun naëcë quini xëpuacëxa. Usobiani ca cuancëxa.

⁶¹ Usoquian Josénën Jesús mëníoia ca María Magdalena 'imainun María itsi an 'urama tsóxun isacëxa.

Suntárunëan anu Jesús mëníocë quini bërúan

⁶² Anun ñu mëëtima nëtën 'ati ñu mëníoti nëtë 'inúon ca anun ñu mëëtima nëtën judíos sacerdotecaman cushicamabë fariseo unicama Pilato isi cuancëxa.

⁶³ Cuanxun ca cacëxa:

—A cëmë unix ca bamacëma pain 'aish: 'Ëx cana bamaxbi rabé 'imainun achúshi nëtë 'icëbë baísquiti 'ai quiax quiaxa. A bana cananuna sinanin.

⁶⁴ Usa 'ain camina anua a racáncë quini, a rabé 'imainun achúshi nëtë inútamainun min suntáru upí oquin mëníomiti 'ain, ain 'unánmicë unicamánma imë uxun isa baísquiaxa quinxun bibianquin buania. Buánxun ca unicama paránti 'icën, Jesús isa baísquiaxa quixun. Usaquian paráncëbë ca bëráma 'acësamaira oquin parántëcëncë unicama 'iti 'icën. Usa 'ain camina a quini upí oquin mëníomiti 'ain.

⁶⁵ Quia ca Pilatonën cacëxa:

—Ënu ca 'ën suntárucama 'icën. A buánxun camina mitsun cuëëncësa oquin a quini upí oquin mëníomitancëxun bërúanmiti 'ain.

⁶⁶ Usaquian cacëx cuanxun ca anu Jesús racáncë quini anun xëpúcë maxax cha a unían xëoacaia iscatsi quixun 'unántiocëxa. Usotancëxun ca an bërúanun quixun suntáru raíri anu ëancëxa.

28

Jesús baísquia
(Mr 16.1-8; Lc 24.1-12; Jn 20.1-10)

¹ Anun ñu mëëtima nëtë ñantabuonxa pëcaracëma 'ainshi ca María Magdalena 'imainun María itsi anu Jesús mëníocë isi cuantëcëancëxa.

² Cuanxa bëbacëbëbi ca mecama cushínra shaíquiacëxa. Shaíquicëbëtan ca ángelnën Nucën 'Ibu Diosan xucëx uquin, anúan anu Jesús 'icë quini xëpucë maxax cha taranacëxa. Usotancëx ca anu tsóbuacëxa.

³ A ángelnëx ca caná mërítia iscësa 'ianan aín chupa uxuira uxu 'iacëxa, matsi uxuira iscësaribi 'iacëxa.

⁴ Usa 'icë isi ca anu 'icë suntárucamax 'aisamaira racuëti bërëi bamacësa 'iacëxa.

⁵ Usaría suntárucamax racuëmainun ca ángelnën xanu rabë cacëxa:

—Racuëaxma ca 'it. Cana 'unanin, mitsun camina Jesús, a i curúsocënu matásëxancë, a barin.

⁶ Ax ca ënuma 'icën. Axa quicësabi oi ca baísquiaya. Anua unin racáënxancë ca isi ut.

⁷ Istancëx bënëtishi cuanxun camina aín 'unánmicë unicama ësaquin cati 'ain: Jesús ca bamaxbi baísquiaya. Ax pain ca Galilea menu cuania. Mitsúnribi camina anu cuantancëxun anuxun a isti 'ain. Ësaquin mitsu canux cana ënu 'ain.

⁸ Usaquian ángelnën cacëxun, aséabi ca Jesús anuma 'icë quixun istancëx ca quininuax chiquiquiani racuëtibi cuëënguiani aín 'unánmicë unicama ñuixuni abáquiani cuancëxa.

⁹ Bain abáquiani cuanquinbi ca Jesús aia isacëxa. A isia ratutia ca Jesusan —¿caramina aín? —cacëxa. Cacëx a tanáin rantin puruni tsóbuquin ca Jesús tamëëquin rabiacëxa.

¹⁰ Rabiçëxun ca Jesusan cacëxa:

—Racuëaxma ca 'it. Cuanxun camina Galileanua cuanun 'ën xucëantu cati 'ain. Anuxun ca 'ë isti 'icën.

Suntárucaman judíos unicama ca

¹¹ Jesús isbiana, a xanu rabëtax aín 'unánmicë unicama cai cuan-tamainun ca an anu Jesús mëníocë me bërúancë suntárucama raírínën Jerusalénu cuanxun judíos sacerdotenën cushicamanu cuanxun atúan iscë ángel 'imainun Jesús 'aíma 'icë, acama ñuiquin cacëxa.

¹² Usoquian cacëx ca 'apucamax uni caniacëcëcamabë bananux timëacëxa. Timëax acamaxbi banaquin ca uisoti cara quixun sináncancëxa. Sinani canantancëxun ca suntárucama 'itsaira curíqui 'inánquin cacëxa:

¹³ —Mitsun camina “nuxnu 'uxan ca imë, aín 'unánmicë unicaman bibian-quin Jesús buánxa” quixun paránquin unicama cati 'ain.

¹⁴ Usoquinmi cacëxuan unicaman chaníocëbëtan mitsun 'apun cuacëbë cananuna nux abë banati 'ain. Nux abë banacëbë camina mitsux uisaríma asábi 'iti 'ain.

¹⁵ Usoquian judíos unibunën 'apucaman cacëx ca suntárucamax curíqui bibiani atúan cacësabi oquin unicama parani cuancëxa. Atúan usoquin cá cupí ca bërí nëtënribi judíos unicama usai quia.

Jesusan aín 'unánmicë unicama ashiquin cá bana (Mr 16.14-18; Lc 24.36-49; Jn 20.19-23)

¹⁶ Angelnën cacësabi oi cuanxúan xanucaman cacëx ca Jesusan 'unánmicë uni mëcën rabë 'imainun achúshi, acamax Galileanu 'icë matá me anu cuancëxa, anu cuanúan Jesusan cacë anu.

¹⁷ Cuanxun anua mëraxun ca cuëënquin —ënx ca aséabi Nucën 'Ibu Jesús 'icë —quixun sinánquin rabiacëxa, raírínëan —aséabi ca Nucën 'Ibu Jesús 'icë —quixun sináncëbëtanmabi.

¹⁸ Usoquian rabiçëxun ca Jesusan a rapasu cuanquin atu cacëxa:

—'Ën Papa Diosan ca naínuxun 'anan menuxunribi añu ñu carana 'aisa tani a 'ëx cuëëncësa oquin 'anun aín cushi 'ë 'inánxa.

¹⁹ Usa 'ain camina mitsun camabi menu cuanquin anu 'icë unicama 'ëmi catamënun sinánmiti 'ain. Usoquin sinánmiquin camina, ëmi ca catamëtia quixun 'unántioquin 'ën Papa Diosmi sinani, 'ëmiribi sinánan aín Bëru Ñunshin Upími sinania, nashimiti 'ain.

²⁰ Nashimianan camina 'ën mitsu ñuixuncë banacama 'unánmiquin a banacama quicësabi oquin 'anun quixun atu 'unánmiti 'ain. Usaquin 'aquin camina 'unánti 'ain, 'ëx cana camabi nëtën usaquin 'acë 'ën unicamabë 'ain, 'ëx utēcënti nëtë sënëntamainun. Ashi.

MARCOSNĒAN 'A UPÍ BANA

I. GALILEA MENUXUAN JESUSAN BANA ÑUIXUAN (1-10)

*Juan, an uni nashimicē, an anu uni 'icēma menuxun bana ñuixuan
(Mt 3.1-12; Lc 3.1-9, 15-17; Jn 1.19-28)*

¹ Ēnēx ca upí bana, Nucēn Papa Diosan Bēchicē, Jesucristo, a ñui uisai cara axa uti 'iacēxa quiax quicē 'icēn.

² An Nucēn Papa Dios quicē bana unicama ñuixuncē uni, Isaías cacē, an ca Jesucristo ēnē menu uti sinánquin Nucēn Papa Diosan sinánmicēxun ēsaquin cuēñocēxa:

A caxu mi cuanun cana uni xutin. Ax pain cuanquin ca anun cuanti bai mēñoquin racanacēsaribi oquin, camabi unían min bana cuanun atun nuitua upí 'inun sinanamiti 'icēn.

³ Anu uni 'icēma menuxun munuma bana ñui ca a unix ēsai quia: Nucēn 'Ibu ca aia, camina axa anun uti bai mēñoquin racanacēsaribi oi aín bana cuanux sinanati 'ain.

⁴ Isaíasnēan cuēñeosabi oi ca Juan anu uni 'icēma menuxun, anu cuancē unicama nashimianan bana ñuixuni ēsai quiacēxa:

—Sinanaquin mitsun 'uchacama ēni Nucēn Papa Diosmi sinani camina nashimicē 'iti 'ain, mitsun ñu 'atima 'acēcama tērēncē 'inun.

⁵ Usa 'ain ca Judea menu 'icē unicama 'imainun Jerusalénu 'icē unica-maxribi Juanēn bana ñuixunia cuati cuancēxa. Cuanxuan atun 'uchacama chiquinatia ca Juanēn Jordán cacē bana anuxun nashimiacēxa.

⁶ Juanēx ca camello rani 'acē chupa pañuanan ñuina xacábía 'acē anun tsitēcērēquicē 'iacēxa. Aín piti ca curuchinti 'imainun buna rēpa 'iacēxa.

⁷ Usa 'ixun ca bana ñuixunquin Juanēn unicama cacēxa:

—Ē caxu ca 'ēsamaira uni aia. Axa upíira 'aish cushiira 'ain cana 'ēx asaribima 'aish ami rabiní ca 'urama 'itima 'ain. Usai 'iquin cana a tanáin rantin purúnxun aín taxacabi tubuxuntima 'ain.

⁸ Ēn cana mitsu 'umpaxan nashimin, 'aínbi ca axira uquin uni aín Bēru Ñunshin Upíñu 'inun 'imiti 'icēn.

*Juanēan Jesús nashimia
(Mt 3.13-17; Lc 3.21-22)*

⁹ Juanēan unicama nashimianan bana ñuixunmainun ca Jesús Galilea menu 'icē ēma, Nazaret, anuax Judea menu cuanx anua Juan 'icē anu bēbacēxa. Bēbacē ca Juanēn Jordán bacanuxun Jesús nashimiacēxa.

¹⁰ Usoquin Juanēn nashimicēx, bacanuax 'iruquian Jesusan iscēxbi ca naí panárabēacēxa. Usacēbētan ca ñumacuru tinax uaxa Nucēn Papa Diosan Bēru Ñunshin Upí anu 'irua isacēxa.

¹¹ Usaía 'icēbētan ca Jesusan naínuaxa banaia cuacēxa, ēsai qui:

—Míx camina 'ēx amiira sináncē bacē bēchicē 'ain. Mimi sinani cana chuámarua tani cuēñin.

*Ñunshin 'atimanēn 'apun Jesús ñu 'aisama 'amitisa tan
(Mt 4.1-11; Lc 4.1-13)*

¹² Usaía 'icë ca Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitanbi anu uni 'icëma menu cuanti Jesús sinánmiacëxa.

¹³ Sinánmicëx cuanx ca cuarenta nētēn anua pianancë ñuina 'icë menu 'iacëxa. Anua cuarenta nētē 'icë ca ñunshin 'atimanēn 'apu Satanasnēn ñu 'aisama 'amicatsi quixun caraiishiácëxa. Usoiabi ca an Nucën Papa Dios 'aquincë aín ángelcaman anu uxun Jesús 'aquiancëxa.

*Galilea menuxuan 'atabaquín Jesusan unicama bana ñuixuan
(Mt 4.12-17; Lc 4.14-15)*

¹⁴ Juan, an uni nashimicë, a sipuacë 'ain ca Jesusan Galilea menu cuantécēnquin –aín 'ucha tērēncë 'aish ca uni Nucën Papa Diosnan 'iti 'icë –quixun upí bana ñuibiácëxa.

¹⁵ Ñuibiani cuani ca ësai quiacëxa:

–Anun Nucën Papa Diosan ainan 'iti unicama aín uni 'imiti nētē ca 'urama 'icēn. Mitsux ami sináncë 'ixunmabi sinanati ca anun aín uni 'inux iēti bana sinan.

*Jesusan rabë 'imainun rabë uni abë cuanun ca
(Mt 4.18-22; Lc 5.1-11)*

¹⁶ Parúmpapa Galilea cuētani cuanquínbi ca Jesusan Simón 'imainun aín xucēn, Andrés, an tsatsa bicë uni 'ixuan tsatsa ricania mēracëxa.

¹⁷ Mēraquin ca cacëxa:

–'Ēn mi 'unánminun ca 'ēbë cuani ut. An tsatsa bicë uni 'icēbi cana 'ēmi catamēnunmi uni sinánminun mitsu 'imiti 'ain.

¹⁸ Usaquian Jesusan cacëxunshi aín rica ēbiani ca abë cuancëxa.

¹⁹ A uni rabë bibiani cuanquinbi ca Jesusan Zebedeonēn bēchicë Jacobo 'imainun aín xucēn Juan, nuntinuxuan rica mēñoia mēracëxa.

²⁰ Mēraquin cuēnquin Jesusan abëa cuanun cacëxēshi ca nuntinubi aín papa Zebedeocēñun aín papan ñu mēemicë uni ēbiani Jesús bē cuancëxa.

*Uni achúshi ñunshin 'atimañu Jesusan pëxcüa
(Lc 4.31-37)*

²¹ Cuanx ca abëa nicë unicamabë Jesús Capernaúm ēmanu bēbacëxa. Bëbaxun ca anun ñu mēētima nētē 'ain anua judíos unicama timēti xubunu atsínxun, anu 'icë unicama bana 'unánmiacëxa.

²² An xuá 'ixun ca Jesusan Nucën Papa Diosan cushínbi bana ñuixuancëxa. An Moisésnēn cuēñëo bana 'unáncë unicaman banasamaira ca aín bana 'iacëxa. Usaquian Jesusan ñuia cuati ca a xubu anuxun Nucën Papa Dios rabiti, anu 'icë unicamax ratuti quiacëxa:

–Usa bana cuacëma cananuna 'ain.

²³ Anu ca uni achúshi ñunshin 'atimañu axribi 'iacëxa. A unin ca munuma cuēncēnquin Jesús cacëxa:

²⁴ –Jesús, Nazaretnu 'icë, min caina nu uisa oti 'ain? ¿Mix caramina nu cēñui uan? 'Ēn cana mi 'unan. Mix camina ainan 'aish Diosnuax ucë a 'ain.

²⁵ Quia ca Jesusan cacëxa:

–Ca nētēt. Ēnë uninuax ca chiquit.

²⁶ Usaquian cacëxēshi ca saquiquimiquin bërërumi munuma cuēncēni ñunshin 'atima a uninuax chiquiacëxa.

²⁷ Usoia isi ca anu 'icë unicama ratúacëxa. Ratuti ca atúxbi canani quiacëxa:

–¿Uisa bana cara ēñëx 'ic? Ēñëx ca nun cuacëma bana 'icēn. Ēnë uni ca ñunshin 'atimanēnbi aín bana cuatia. Uninuax –ca chiquit –quixun cacëx ca chiquitia.

²⁸ Usoquian Jesusan 'acé ñucama ñuiquin ca Capernaúmnu 'icé unicamainshima a 'urama 'icé Galilea menua 'icé émacamanuxunribi camaxunbi chan-iocéxa.

Pedronën nachia Jesusan pëxcüa

(Mt 8.14-15; Lc 4.38-39)

²⁹ Anua judíos unicama timéti xubunuax cuanx ca Jesúsbe Santiago 'imainun Juan a rabëtaxribi Simón 'imainun Andrésnën xubunu bëbai anu atsiáncëxa.

³⁰ Atsinia ca Simonan nachia 'itsisan 'i 'insíanx racatan anu 'icé unicaman Jesús –Simonan nachi ca 'insíanxa –quixun cacëxa.

³¹ Cacëx anua racácé anu cuanquin ca Jesusan méinquin biruacëxa. Birucëxëshi ca aín 'itsis nëtëquin atu pimiacëxa.

'Tsa uni ñucé Jesusan pëxcüa

(Mt 8.16-17; Lc 4.40-41)

³² A nëtënbi ca bari cuabúcëbëa bëbáquishbucëbëtan a émanu 'icé unican, uni 'insíncëcamacëñun uni ñunshin 'atimañu acama an pëxcunun Jesúsnu bëacëxa.

³³ Bëcëbë ca a émanu 'icé unicamax anua Jesús 'icé xubun xëcuënu timëacëxa.

³⁴ Usaria ca Jesusan bëtsi bëtsi 'insínñu unicama pëxcüacëxa, pëxcüanan ca 'itsa uninua ñunshin 'atima chiquíancëxa. Chiquíncëxuan ui cara ax 'icé quixun 'unáncëxun ca Jesusan uisaíbia a ñui banati cuëenquinma ñunshin 'atima banamiama 'icën.

Galilea menuxun Jesusan bana ñuixuan

(Lc 4.42-44)

³⁵ Usoquin 'oonx ca pëcaracëma 'aínshi niruquiani anua uni 'icémanu cuanx Jesús Nucën Papa Diosbë banacëxa.

³⁶ Axa cuancë caxu ca Simón abëa 'icëcamabë Jesús bari cuancëxa.

³⁷ Cuanxun mëraqin ca cacëxa:

–Camaxunbi ca mi baria.

³⁸ Cacëxunbi ca Jesusan atu cacëxa:

–'Urama 'icé émacamanuxunribi uni bana ñuixuni cuanun ca cuan. Usoquin 'anux cana Capernaúmnuax upunin.

³⁹ Usaquin cabiani cuanxun ca Galileanu 'icé émacamanu 'icé anua judíos unicama timéti xubucamanuxun bana ñuixuancëxa, ñuixuanan ca ñunshin 'atimacama uninua chiquíancëxa.

Jesusan an aín nami chëquimicé 'insínñu uni pëxcüa

(Mt 8.1-4; Lc 5.12-16)

⁴⁰ Usa 'ain ca an nami chëquimicé 'insínñu unin cuanx a tanáin rantin puruni tsóbuquin Jesús cacëxa:

–Mix cushi 'ixun camina 'aisa tanquin 'ë pëxcuti 'ain.

⁴¹ Cacëxun ca nuibaquin, aín mëcënan ramëquin Jesusan a uni cacëxa:

–Cana mi 'ati 'ain. Mìn nami ca upí 'itëcëni motia.

⁴² Usaquian cacëxëshi aín ñucé nëtëti moquin ca 'insíncé uni an chuáma tancëxa.

⁴³ Chuáma tania ca Jesusan a uni xuquin 'ësëquin cacëxa:

⁴⁴ –'Ën mi pëxcucé ñuiquin camina uinu 'icé uninbi catima 'ain. Caquinmabi camina cuanxun mìn nami pëxcúcé judíos sacerdote ismiti 'ain. Ismianan camina Nucën Papa Dios rabiquin Moisés quiásabi oquin a ñu 'inánti 'ain, camina asérami pëxcüa quixuan camabi unin 'unánun.

45 Jesusan —'ën mi pëxcucë ënë ñuiquin uni caxunma ca 'atan —cacëx cuanquinbia aín nami pëxcúcë ñuiquin chaniocëbë ca Jesús, anu uni riquianti rabanan, uinu 'icë emanubi cuánma 'icën. Cuaníma anu uni 'icëma menu cuni 'icëbëbi ca camabi menuax cuanx uinu cara cuania anubi timëcancëxa.

2

Usabi 'aish nicëma uni Jesusan pëxcüa

(Mt 9.1-8; Lc 5.17-26)

1 Anu uni 'icëma menu 'itancëx ca Jesús Capernaúm emanu cuantëcëancëxa. Cuanxa anu 'ain ca unicaman —Jesús ca uax xubunu 'icë —quixun chan-iocëxa.

2 Chaniocëbë ca anua Jesús 'icë xubu tsitsirui, 'itsa uni timëcamë'ëocëxa. Usari 'iquian anu uni niti 'aíma 'inun xubu xëcuëbi tsitsirucë, ca Jesusan anuxun atu bana ñuixuancëxa.

3 Ñiuxuncëbëtanbi ca rabë 'imainun rabë unin uni achúshi ñucë, niru-cuaínquinbi tancëma, bacëtinu racacë bëacëxa.

4 Bëxun ca 'itsa unia tsitsíruan anun atsínmiti 'aíma 'ain, tapitinën buánrutancëxun, xubu manan tapuacë anua Jesús 'icë puntëbi cha oquin bërúaratacëxun, aín bacëtinuabi nanpácëxa.

5 Nanpáquin ca —Jesusan ca ënë uni pëxcuti 'icë —quixun aín nuitu mëu sináncëxa. Sinania atun sinan 'unánquin ca Jesusan ñucë uni cacëxa:

—Mín 'uchacama ca tërëncë 'icë —quixun.

6 Usoquin Jesusan caia cuaquin ca anu tsócë an Moisésnën cuëñëo bana 'unáncë unicaman ësaquin sináncëxa:

7 —¿Uisa 'aish cara ënë unix usai banain? Ënëx ca anúan Nucën Papa Diosaxëshi quiti banan banaia, ax ca 'aisama 'icën. Uinu 'icë unínbi ca 'ucha tërëntima 'icën. Nucën Papa Diosan cuni ca 'ucha tërënti 'icën.

8 Usaquian sinania atun sinan 'unánquin ca Jesusan atu cacëxa:

—¿Uisacasquin caramina mitsun usaquin sinain?

9 'Ën cana ñucë uni ënë —mín 'uchacama ca tërëncë 'icë —quixun cananbi —niruquiani ca mín bacëti bibiani cuantan —quixunribi cati 'ain.

10 Nucën Papa Diosan cushínshi 'ën ënë uni pëxcuia isquin camina asérabi 'unánti 'ain, uni 'inux Nucën Papa Diosnuax uá, 'ën cana unin 'ucharibi tërënti 'ai quixun.

Caquin ca racábucë uni cacëxa:

11 —'Ën cana mi cain, niruquiani ca mín bacëti bibiani mín xubunu cuantan.

12 Cacëxëshi niruquin aín bacëti bibiani ca a uni, anu 'icë unicaman ismainunbi cuancëxa. Usaría cuania isi ratuti ca Nucën Papa Dios rabi quiaicancëxa:

—Ësa ñu cananuna isáma 'ain.

Jesusan Leví aín uni 'inun ca

(Mt 9.9-13; Lc 5.27-32)

13 Parúmpapa cuëbía Jesús cuantëcëncëbë ca 'aisamaira uni anu timëcamë'ëocëxa. Timëcamë'ëoia ca Jesusan atu 'unánmiacëxa.

14 'Unánmitancëx cuanquinbi ca Jesusan Alfeonën bëchicë, Leví cacë, a anuxuan 'apu buánmiti curíqui bicë anua tsócë mëracëxa. Mëraqin ca Jesusan cacëxa:

—'Ën mi 'unánminun ca 'ëbë cuani ut.

Cacëxëshi ca Leví niruquiani Jesúsëbë cuancëxa.

15 Cuanquin ca Jesúscēñun aín 'unánmicē unicama aín xubunuxun pi cuanun Levitan buáncēxa. Buania ca 'aisamaira unin atu nuibiancēxa. Nuibiancēbē atúxribi atubē cuanx ca an 'apu buánmiti curíqui bicē unicamabē an fariseocaman bana tancēma uni raírínēxribi anu cuanx Jesús 'imainun aín 'unánmicē unicamabētan pi bucuácēxa.

16 Usoquian atubētan piia isquin ca an Moisésnēn cuēñēo bana 'unáncē unicamabētan fariseo unicaman Jesusan 'unánmicē unicama ñucáquin cacēxa:

—¿Uisa cupí cara an mitsu 'unánmicē unin 'uchañu unicamabētan pianan an 'apu buánmiti curíqui bicē unicamabētanribi pin?

17 Usai quia cuaquin ca Jesusan cacēxa:

—Paē tancēma uni, ax ca rucuturúan a ronti cuēñema. Paē tancē uni, ax cuni ca rucuturúan a ronti cuēñenia. Usaribiti cana 'ēx an —'ēx cana asábi 'ai — quixun sináncē unicama a 'ēmia catamēnun cai uáma 'ain. Ama, an —'ēn nuitu 'aisama 'aish cana 'ēxbi upí 'itima 'ai —quixun sináncē unicama a cuni upí 'inuxa 'ēmi catamēnun cai cana 'ēx uacēn.

Unían Jesús pima samáti ñucá

(Mt 9.14-17; Lc 5.33-39)

18 Usa 'ain ca Juan, an uni nashimicē, aín 'unánmicē unicama 'imainun fariseo unicaman, Nucēn Papa Dios sinani samáquin picēbētanma, uni raírínēn anu cuanxun Jesús cacēxa:

—Juanēn 'unánmicē unicamax ca Nucēn Papa Diosmi sinani bētsi bētsi nētēn pima samatia. Usaribiti ca fariseonēan 'unánmicē unicamaxribi 'ia. ¿Ua 'aínbi cara uisacasquin min 'unánmicē unicaman samáquinma pin?

19 Cacēxun ca Jesusan cacēxa:

—¿Anun xanu bití nētēn cara pi unun quixuan xanu bití unin camicē unicaman, an xanu bití uni axa atubē 'ain, masá nuituquin pima 'iti 'ic? Axa atubē 'ain ca pima 'itima 'icēn.

20 Ca ēsa 'icēn: An xanu bití unin xanu biguin abētan pi unun camicēx ca axa abē nuibanancē unicama masá nuitutima abē cuēñenia. Xanu bibiani cuanquian a unin ēbiancēxun cuni ca axa abē nuibanancē unicaman masá nuituquin pitima 'icēn. Usaribiquin ca 'ēn 'unánmicē unicama 'ēbē 'ixun masá nuituti samáquinma piia. Unían 'ē bicēxun 'ēn ēbiancēxun cuni ca masá nuituquin pitima 'icēn.

21 Catancēxun ca aín banaxa fariseo unicaman uni 'unánmicē banasama 'ain, aín banabē fariseonēan 'unánmicē bana mēscúti rabanán Jesusan ēsaquinribi a unicama cacēxa:

—Ēsaribi ca. Nun aintsí uínu 'icē xanúnbi ca chupa xēni, chupa sani iotan aín tuquicē a 'unuima. Usocēxbi ca chupa xēni ax chēqui anun 'unucē ió ax nīpacētia. Usai 'i ca aín tuquicē ax chaia.

22 Ēsaribi ca. Uí unínbi ca ñuina xacá, anu 'umpax 'aruti chumusa oquin 'acē, axa xēni 'ain, anu ñu chēcacē 'aruima. Anu 'arucēxunbi ca ñu chēcacē ax cubiní uruquin ñuina xacá xēni a tucaia. Axa tuquicēbē ca chēcaxun anu 'arucēxa cubíncē ñu ax tutuqui nētētia. Usa 'ain ca ñu chēcacē ñuina xacá chumusa oquin 'acē iónushi 'aruti 'icēn.

Ēsaquin ca an ñucacē unicama Jesusan cacēxa.

Anun ñu mēetima nētēan Jesusan 'unánmicē unicama trigo bēru sirícaquin bia
(Mt 12.1-8; Lc 6.1-5)

²³ Anun ñu mēētima nētēn ca Jesús anu trigo 'apacē naēnu 'icē bain cuancēxa. Cuancēbē abē cuanquinbi ca aín 'unánmicē unicaman trigo bēru pēcēcē sirícaquin biacēxa.

²⁴ Bitsia isquin ca fariseo unicaman Jesús cacēxa:

—Ca is, ¿uisacasquin cara min 'unánmicē unicaman anun ñu mēētima nētēn usaquin 'atima ñu 'ain?

²⁵ Cacēxun ca Jesusan cacēxa:

—¿Mitsun caramina Davidnēn ca 'acēñuma 'ixun axa abē cuancē unicamabētan ēsoquin ñu 'acēxa quixun cuēnēo bana a iscēma 'ain?

²⁶ Abiatar cacē unia judíos sacerdotenēn cushicaman 'apu 'ain ca Davidnēn 'acēñuma 'ixun piisa tanquin, anuxun Nucēn Papa Dios rabiti xubu anu atsínxun anu 'icē pán, Nucēn Papa Diosan isti oquin nancē, a bixun piacēxa. A panēxa judíos sacerdotenēnshi piti 'aían uni itsín piti 'icēmabi ca sacerdotenēn 'inácēxun bixun Davidnēn piacēxa. Piquin ca axa abē 'icē unicama anribia pinun 'inácēxa.

²⁷ Ēsaquinribi ca Jesusan cacēxa:

—Unia ñu mēētancēx tanti cushitēcēnti cupí ca Nucēn Papa Diosan a nētē tantiti mēniócēxa. A nētēn ca tantiti 'icē quixuinshi sinánun ca Nucēn Papa Diosan uni unioma 'icēn.

²⁸ Uni 'inux Nucēn Papa Diosnuax uá 'ixun cana 'ēn anun ñu mēētima nētēn cara añu 'ati 'icē quixun uni cati 'ain.

3

Jesusan anun ñu mēētima nētēn aín mēcēn bamacē uni pēxcüa (Mt 12.9-14; Lc 6.6-11)

¹ Anua judíos unicama timēti xubunu cuantēcēni ca Jesús anu atsíancēxa. Anu atsíncēbē ca uni achúshi aín mēcēn amo 'icē bamacē anu 'iacēxa.

² Usa 'icē ca anu 'icē fariseo unicaman anun ñu mēētima nētēn caraisa uni pēxcüa quixun ami manánuxun iscatsi quixun Jesús bēruáncēxa.

³ Bēruáncēxunbi ca aín mēcēn bamacē uni Jesusan cacēxa:

—Nirucuatsini ca nēri ut.

⁴ Cacēxa ucēbētan ca Jesusan fariseo unicama cacēxa:

—¿Anun ñu mēētima nētēn cara unin ñu upí 'ati 'ic? ¿Cara ñu upíma 'ati 'ic? ¿Anun ñu mēētima nētēn cara unin uni itsi 'insíncē 'aquinti 'ic? ¿Cara bamatanun isēshiti 'ic?

Quixuan cacēxbi ca quiáma 'icēn.

⁵ Quiáma atu ñachai nishi masá nuituquin ca Jesusan —uisa cupí cara ēnē unicama axa 'insíncē uni ēnēmi sinanima —quixun sinánquin aín mēcēn ñucē uni cacēxa:

—Ca mēshpat.

Cacēx mēshpatishi ca mēpēxcüacēxa.

⁶ Usocēbē chíquíquiani cuanx ca fariseo unicama axa Herodesmi sináncē unicamabētan Jesús ñui, uisoxun 'ati cara quiax 'ēsēnancēxa.

Baca cuēbí unicama timēcāmē'ēo

⁷ Usacēbē ca Jesús parúmpapanu cuancēxa, cuancēbē ca aín 'unánmicē unicamaxribi abē cuancēxa. 'Imainun ca 'aisamaira uni Galilea mecamanuaxa ucē camamax a nuibiani anu Jesús 'icē anu timēcācēxa.

⁸ 'Imainun ca Jesusan ñu 'aia ñuiquin chanioia cuacē 'aish amanuax amanuax timēcuaatsini ai, Judea me, Jerusalén ēma, Idumea me, Jordán baca 'ucē

manan 'icë me, 'imainun Tiro, Sidón a ëma rabë 'urama 'icë mecamanuaxribi, camáxbi anu timëcamé'ëocëxa.

⁹ Usa 'ain ca Jesusan ain 'unánmicë unicama cacëxa, 'aisamaira uni tsitsiruquin chacati rabanan manë nunti mënioxunun quixun.

¹⁰ An 'itsa uni pëxcucë cupía —'ën ticacëxuinshi ca 'ëribi pëxcuti 'icë —quixun sinani, 'insíncë unicamax anuxun a ticanux tsitsirucëbëtan ca usaquin Jesusan ain 'unánmicë unicama cacëxa. Cacëxun ca 'axúancëxa.

¹¹ Usaria isi ain bëmánon cuani rantin puruni tsóbuti munuma banaquin ca ñunshin 'atimanën 'ibuacë unicaman ñunshin 'atimanën quimicëxun Jesús cacëxa:

—Míx camina Diosan Bëchicë 'ain.

¹² Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—'Ëx cana Diosan Bëchicë 'ai quixun aséribi uibi caxunma ca 'at.

Aín 'unánmicë uni 'inúan Jesusan męcën rabë 'imainun rabë uni caísa (Mt 10.1-4; Lc 6.12-16)

¹³ Usaquin cabiani matánu cuanxuan, anuxun ainan 'inun uni caísquin, achúshi achúshi cuëncëx ca abë 'inux Jesúsnu cuancancëxa.

¹⁴ Usaquin ca Jesusan męcën rabë 'imainun rabë uni caísacëxa, abë 'iti 'imainun unia Nucën Papa Diosan bana ñuixuntanun xuti.

¹⁵ Caístancëxun ca atu anun uni ñucë pëxcüanan ñunshin 'atimacamaribi uninua chiquínun ain cushi 'ináncëxa.

¹⁶ Usa 'ain ca Jesusan męcën achúshi 'imainun rabë uni caísacëxa. A caíscë unicama ax ca 'iacëxa achúshinëx Simón cacë 'icëbia Jesusan Pedro caquin anëcë.

¹⁷ 'Imainun ca Zebedeonën bëchicë Jacobobë ain xucën Juan 'iacëxa. A uni rabë ca Jesusan Boanerges caquin anëacëxa. Boanerges quicë banax ca caná banacësari banacë quicë 'icën.

¹⁸ Raírinëx ca Andrés, Felipe, Bartolomé, Mateo, Tomás acama 'iacëxa. Bëtsix ca Alfeonën bëchicë, Jacobo, 'iacëxa. Raírinëx ca Tadeo 'imainun Simón, axa judíos unibun rabanan nëti banacë, aribi 'iacëxa.

¹⁹ Bëtsix ca Judas Iscariote, an Jesús uni 'inan, a 'iacëxa.

Ñunshin 'atimanën cushínsa Jesusan ñu 'aia quiáxa uni quia (Mr 12.22-32; Lc 11.14-23; 12.10)

Usaquin abë niti unicama caísbianquin buani ca Jesús anua 'icë xubunu cuantëcëancëxa.

²⁰ Cuanbia 'aisamaira uni amiribishi timëtëcëan ca atubë banaquin Jesús bëtan ain 'unánmicë unicaman piama 'icën.

²¹ Usai 'ia cuabiani ca ain aintai 'ibu ax —sapi ca ñunshíanxa —quiquiani Jesús bitsi cuancëxa.

²² Usa 'ain ca Jerusalénuax ucë an Moisésnën cuënëo bana 'unáncë unicama quiacëxa:

—Ënë unibë ca ñunshin 'atimanën 'apu, Beelzebú 'icën. Usa 'ixun ca Beelzebúnën 'amicëxun ñunshin 'atima uninua chiquinia.

²³ Ax ca ñunshin 'atimañu 'icë quiáxa Jerusalénuax ucë unicama quia cuaxun ca Jesusan cuënxun cacëxa:

—¿Uisa 'aish cara Satanás axbi: Ca chiquit, quti 'ic?

²⁴ Ësa ca. Achúshi menuxun an 'apu 'imicë unibunën cushicaman bëtsi bëtsi oquin sináncë 'ain ca a menu bucucë unicama 'itsa 'aishbi upitax bucuí bëtsibë bëtsibë nuibananíma 'acánani cëñutia.

²⁵ Usaribiti ca unicamax aín aintsibē nuibananíma mēēanani tsuáqui nētētia.

²⁶ Mítsux camina quin, ñunshin 'atimanēn 'apu Satanás, Beelzebúribi cacē, an 'amicēxun isana ñunshin 'atima chiquinin. Usaími mitsux 'ē ñui quicē 'aínbi ca ñunshin 'atimanēn 'apúan ñunshin 'atima raíri chiquincēbē an 'amicēxun ñu 'ati ñunshin 'atima 'aíma 'iti 'icēn. Usa 'ain ca ñunshin 'atimanēn abē ñunshin 'atima chiquinima.

²⁷ Ēsa ca. Uí uninbi ca cushi uni, aín xubunu atsínxun aín ñu bicuanima. Aín 'ibu a pain nēaxun cuni ca aín ñu bicuanti 'icēn. Usaribi oquin cana 'ēn aín 'apusama cushiira 'ixun ñunshin 'atima chiquinin.

²⁸ Asérabi cana mitsu cain, Nucēn Papa Diosan ca unin 'atima ñu 'acē camabi tērēnti 'icēn, amia 'atimati banacēribi.

²⁹ Usa 'aínbi ca axa aín Bēru Ñunshin Upí ñui 'atimati banacē uni aín 'ucha Nucēn Papa Diosan tērēnima, ax ca usabi tērēntimoi 'ia.

³⁰ —Ax ca ñunshin 'atimañu 'icē —quíaxa quicē cupí ca Jesusan usaquin cacēxa.

Jesusan ca amia sináncē unicama aintsioia quicē bana
(Mt 12.46-50; Lc 8.19-21)

³¹ Usa 'ain ca unia bana ñuixuncēbē uquin aín titabētan aín xucēantun émánxun Jesús isa unun quixun anu 'icē uní camiacēxa.

³² Camicēxun ca a nēbētsioratia tsócé unicaman Jesús cacēxa:

—Min titabē ca min xucēantu éman 'icēn. Ca mi istisa tania.

³³ Cacēxun ca Jesusan cacēxa:

—¿Uicamax cara 'ēn tita 'imainun 'ēn xucēantu 'ic?

³⁴ Usai quiquin bariaráquin isquin ca a rapasu tsócécamaca cacēxa:

—Axa 'ēbē tsócécamaca, ēnēx ca 'ēn tita 'imainun 'ēn xucēantu 'icēn.

³⁵ Uicaman cara Nucēn Papa Dios cuēēncēsabi oquin 'aia, acamax ca 'ēn xucēn 'imainun 'ēn chirabacē 'imainun 'ēn tita 'icēn.

4

Bana itsi ñuicēsoquin an ñu 'apácē uni ñuicē bana
(Mt 13.1-9; Lc 8.4-8)

¹ Amiribishi ca Jesusan parúmpapa cuēbixun unicama 'unánmiacēxa. 'Unánmicēbēa 'aisamaira uni a nēbētsiorati timécēbē ca Jesús parúmpapa cuēbía bēspúcē manē nuntinu 'iruax tsóbuacēxa. Anua tsómainun ca unicama masinu parúmpapa cuēbí bucuacēxa.

² Bucubucē ca Jesusan 'itsa bana 'unánmiacēxa. 'Unánmiquin ca bana itsi ñuicēsoquin ñuiquin ēsaquin cacēxa:

³ —Ca cuat, 'ēn mitsu ñuixunmainun. An ñu bēru 'apácē uni ca aín naēnu 'apáquin ñu bēru sacai cuanxa.

⁴ Sacacēx ca raírinēx anúan uni nicē me irunu nipacēxa. Nipacēcē isbētsini uxun ca ñuina pēchiñunēn 'eaxa.

⁵ Raírinēx ca maparañu menu nipacēxa. Nipacēax ca me cēxtúma 'ain bēnētishi coxa.

⁶ Coóxbi ca uruquian barin xarocēx aín tapun 'aíma 'ain, chushiaxa.

⁷ Raírinēx ca muxañu menu nipacēaxa. Nipacēax coi ca 'iruaxa. 'Irxunbi ca muxan abē coquin mapurucēxun tuacēma 'icēn.

⁸ Usa 'aínbi ca raíri ñu bēru ax me upínu nipacēaxa. Nipacēax coi canitancēxun ca upí oquin tuaxa. Tuacēx ca raíri aín bimi 'itsamashi, treintaishi 'iaxa, raírinēxribi ca aín bimi 'itsa, sesenta, 'iaxa, raírinēxribishi ca aín bimi 'itsaira, cien, 'iaxa.

⁹ An aín pabitan ënë bana cuacë unin ca aín nuitunënbi sinánquin cuati 'icën.

Usa cupí cara Jesusan bana itsi ñuicësoquin bana ñuiacëxa quicë bana (Mt 13.10-17; Lc 8.9-10)

¹⁰ Usaquin cacëxa raíri unicama cuancëbë atux bërúxun ca a rapasu 'icë unicamabëtan aín 'unánmicë unicaman Jesús cacëxa:

—Usa cupí caramina bana itsi ñuicësoquin unicama bana ñuixuni quixun camina nu cati 'ain.

¹¹ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Uní itsían 'unanimabi camina mitsun Nucën Papa Diosan sinánmicëxun an 'unánmicë ñu 'unanin. Usa 'aínbi cana uni raíri 'ëmi sinántisama tancë cupí bana itsi ñuicësoquin bana ñuixunin.

¹² 'Ën 'aia isquinbi ca atun 'ën cushi Nucën Papa Diosan 'ë 'inancë a sinanima. Atun pabitan 'ën ñuixuncëxun cuaquinbi ca uisai quicë cara quixun 'unanima. Usai 'i ca acamax atun 'ucha térénun Nucën Papa Diosmi sinanatima. Usaía atux 'inun cana bana itsi ñuicësoquin bana ñuixunin.

Uisai quicë cara an ñu 'apacë uni ñui quicë bana 'icë quixuan Jesusan ñuia (Mt 13.18-23; Lc 8.11-15)

¹³ Usaquin catancëxun ca Jesusan ësaquinribi cacëxa:

—¿Mitsúnribi caramina an ñu 'apacë uni ñui 'ëx quicë bana, uisai quicë cara quixun cuatiman? ¿'Ëx bérí quicë bana ënë cuaquinma caramina uisaxun bëtsi banacamaribi 'ën ñuia cuati 'ain?

¹⁴ An ñu bëru 'apacë uni asaribi ca an Nucën Papa Diosan bana unicama ñuixuncë uni 'icën.

¹⁵ Anúan uni nicë me iru anu nipacëcë ñu bëru asaribi ca bëtsi bëtsi uni 'icën. Usa 'ixuan Nucën Papa Diosan bana cuacëbëbi bënëtishi uxun ca ñunshin 'atimanën 'apu, Satanás, an sinánxma 'inun a cuacë banacama a manumia.

¹⁶ Bëtsi bëtsi unix ca maparañu me bëxbá, anu nipacëcë ñu bëru asaribi 'icën. Nucën Papa Diosan bana cuati cuëenquin —a bana quicësabi oi cana 'iti 'ai —quixun bënënquinshi sinania.

¹⁷ Usaquin sinánquinbi ca maparañu menu nipacëcë ñu bëru tapun 'it-sañuma usaribi 'ixun Nucën Papa Diosan bana 'itsama nētēinshi sinania. Sinánquinbi ca anbi masáquin sinánan Nucën Papa Diosan bana 'acëbë ami nishquian unin 'atimocëxun a bana manuquin ënia.

¹⁸ Muxañu menua nipacëcë ñu bëru usaribi ca bëtsi bëtsi uni 'icën. A unicaman ca Nucën Papa Diosan bana cuaquin,

¹⁹ —a bana quicësabi oi cana 'iti 'ai —quixun sinania. Usaquin sinánquinbi ca atun ënë menu 'icë ñuishi sinánan —'itsa ñuñu 'aish cana cuëenti 'ai —quixun sinani 'itsa ñuñu 'iisa tanan bëtsi ñuribi cuëënia. Usa 'aish ca Nucën Papa Diosan bana sináncëxi ñu bëru 'apacëa coiabi chucun mapurucë usaribi 'aish bimiñumasa 'ia.

²⁰ 'Imainun ca bëtsi bëtsi unix me upíñua ñu bëru nipacëcësa usaribi 'icën. A unicamax ca Nucën Papa Diosan bana cuaquin —a bana quicësabi oi cana 'iti 'ai —quixun aín nuitunën upí oquin sinánquin a bana quicësabi oi 'icë 'aish, ñu bërúxa me upíñuax upiti coi canitancëx upiti bimicësaribi 'icën. Raírinëx ca 'itsamashi, treinta, bimiñu 'ia, 'imainun ca raírinëxribi 'itsa, sesenta, bimiñu 'ia, 'imainun ca raírinëxribishi 'itsaira, cien, bimiñu 'ia.

Nucën Papa Diosan unix ca lamparínsa 'icë quicë bana (Lc 8.16-18)

²¹ Ësaquinribi ca Jesusan cacëxa:

—¿Lamparín bēxun cara unin ñu tēmú an bēpánun nanti 'ic? ¿Cara anu 'uxti tēmú nanti 'ic? Anu nanquinma ca anu lamparín nanti anu nanti 'icēn, ¿usa cat?

²² Uni itsin isnunma 'acē ñucama 'imainun uni itsin cuanunma quicē banacama abi ca 'unáncē 'iti 'icēn.

²³ An aín pabitan ēnē bana cuacē unin ca aín nuitunēnbi sinánquin cuati 'icēn.

²⁴ Usaquin catancēxun ca ēsaquinribi Jesusan cacēxa:

—Mitsun cuacē banacama upí oquin cuaquin camina a bana quicēsabi oquin 'ati 'ain. An 'ēn a ñuixuncē bana uisai quicē cara quixun upí oquin sinánquin axa quicēsabi oquin 'acē uni a ca 'ēn bana itsiribi Nucēn Papa Diosan 'unánmiti 'icēn.

²⁵ An 'ēn bana cuaquin a bana quicēsabi oquin 'acē uni a ca 'ēn bana itsiribia cuanun Nucēn Papa Diosan 'unánmiti 'icēn. Usa 'aínbi ca an 'ēn bana cuaquinbi sináncēma uní a, an isa 'unánxa quixun sináncē bana a camabi Nucēn Papa Diosan manumiti 'icēn.

Jesusan ñu bēru corucē ñuía

²⁶ Ēsaquinribi ca Jesusan cacēxa:

—Nucēn Papa Diosan axa ainan 'iti unicama aín uni 'imiti ax ca ēsa 'icēn. Unían naēnu 'apácēx,

²⁷ ca ñu bēru an imē 'uxtancēx bēsutancēxun nētēn ñu 'amainun coi cania. Usaria ca uisai 'i cara usai cania quixun 'unaníma.

²⁸ Menuax ca ñu 'apácē 'iruía. 'Iruí ca aín rara ax chai cania. Canitancēxun ca tuaia. Tuai ca aín bimi ax xacáñu 'aish bēruñu 'ia.

²⁹ Usa 'aísha shainquibutia ca anun bití nētēn aín 'ibun aín xacá xucapaquin aín bēru bitsia.

*Mostaza bēru ñui quicē bana
(Mt 13.31-32; Lc 13.18-19)*

³⁰ Amiribishi ñuitécēni ca Jesús quiacēxa:

—¿Nucēn Papa Diosan cara ainan 'iti unicama uisoquin aín uni 'imiti 'ic? ¿Uisa ñu itsiribi ñui caranuna a ñui quiti 'ain?

³¹ Ēsa ca. Mostaza bēru, menu 'apácē, ax ca chamaratsuiria 'icēn, bētsi ñu bēru chamaratsusamaira ca ax 'icēn,

³² 'aishbi ca 'apácēx bētsi ñu bēru canicēsamaira 'ia. Usa 'aísha cani pēñanacētiira chacēbē ca manan nuáncē ñuina aín pēlan tupéoncēnu na otancē anu bucuía. Usaribiti ca Nucēn Papa Diosan unicama 'itsamashi pain 'iaxbi 'itsaira 'itánun uatia.

*Uisa cupí cara Jesusan bana itsi ñuicēsoquin bana ñuixuancēxa quicē bana
(Mt 13.34-35)*

³³ Usoquin ca 'itsa oquin Jesusan bana itsi ñuicēsoquin anu 'icē unicaman cuaisabi oquin bana ñuixuancēxa.

³⁴ Bētsi banánma ca usoquinshi Jesusan unicama ñuixuancēxa, 'ixunbi ca aín 'unánmicē unicama abēa 'icē uisai quicē cara a banacama 'icē quixun 'unánmiacēxa.

*Bēchun 'imainun suñán Jesusan nētēmia
(Mt 8.23-27; Lc 8.22-25)*

³⁵ A nētēn ca bari cuabúcēbēa baquishcēbētan manē nuntinu tsóxun Jesusan aín 'unánmicē unicama cacēxa:

—Ucē manan cuanun ca cuan.

³⁶ Cacëxun ca aín 'unánmicë unicaman Jesús manë nuntinua tsócë buáncëxa. Baca cuëbí unicama ëbianía Jesús ampan sicaracëti cuancëbë ca raírinëxribi nuntin sicaracëti cuancëxa.

³⁷ Cuancëbëbi ca suñúan 'icuatsíncëbë parúmpapa bëchuni tucánqui 'umpax aín nuntinu 'iruacëxa.

³⁸ Usai 'ia oquin ca aín 'unánmicë unicaman Jesús manë nunti tsipúnua chupami tēcëpimëti 'uxcë bësúnquin cacëxa:

—¿Cananuna bamai quixun caramina sinaniman?

³⁹ Cacëx bësúquinshi ca Jesusan suñúan —ca nētēt —canan parúmpaparibi —ca bucubut —quixun cacëxa. Cacëxëshia suñúan nētëishimainun ca baca bëchúnribi nētëacëxa.

⁴⁰ Usoxun ca Jesusan aín 'unánmicë unicama cacëxa:

—¿Uisacatsi caramina racuëtin? ¿Nucën Papa Diosan ca asérabi nu bërúanquin 'aquinia quixun caramina sinaniman?

⁴¹ Cacëx ca ratuti racuëti canancëxa:

—¿Uisa uni cara ënëx 'ic? Suñúnbi, bacánbi ca aín bana cuatia.

5

Jesusan ñunshin 'atimañu uni pëxcüa

(Mt 8.28-34; Lc 8.26-39)

¹ Parúnppapa 'ucë manan cuantancëx ca Gadara cacë menu bëbacëxa.

² Bëbatancëxa manë nuntinuax 'ibúquiiani cuaniabi ca ñunshin 'atimañu uni, anu uni maíncënuax uquin, Jesús mërácëxa.

³ Anu uni maíncë, anu ca a unin 'uxti 'iacëxa. A uni ca uinu 'icë unínbi manë risínbi nëáma 'icën.

⁴ Usa 'icë unin aín manë risin tanianan mëtanicëxunbi anun nëacë a tēcäpacëxa. Axa unin cushisama 'icë ca uinu 'icë unínbi a nëama 'icën.

⁵ Usai 'i ca nētënbí, imëbí anu uni maíncë anu 'ianan aín bashinuribi nitsi cuëncëni banai, mařaxan axbi rachacacëxa.

⁶ Usa 'aish ca 'uránxun mëräbëtsini, abácuatsianx Jesús tanáin rantin puruni tsóbuacëxa.

⁷⁻⁸ Usaria ca Jesusan ñunshin 'atima cacëxa:

—Ñunshin 'atima, ënë uninuax ca chiquit.

Cacëxun ca munuma cuëncënquin Jesús cacëxa:

—Dios, naínu 'icë, aín Bëhicë Jesús camina mix 'ain. ¿Uisati caramina 'ë ubíoin? Diosan cuamainun cana mi cain, 'ë tëmëramixunma ca 'at.

⁹ Cacëxun ca Jesusan ñucácëxa:

—¿Uisa cara min anë 'ic?

Quia ca cacëxa:

—Nuxnu 'itsa 'ain ca 'ën anëx 'Ëxcuira 'icën.

¹⁰ Caxun ca a menua xuxunma 'anun quixun bënëquin cacëxa.

¹¹ Catancëxun ca 'aisamaira cuchi matá manan pushían pi bucucë isquin cacëxa:

¹² —Cuchinu ca anu atsínun nu xut.

¹³ Cacëxun ca Jesusan —ca cuantan —cacëxa. Cacëx ca ñunshin 'atima a uninuax chiquíquiianx cuchinu atsíancëxa. Atsíncëbë ca cuchicama camáxbi 'aisamaira, rabë mílsa 'aish, tsuáquiiani abáquiiani cuanx cuëtúnuax parúmpapanu rëucubuti bacamiquí cëñúacëxa.

¹⁴ Usacëbëtan ca an cuchi bërúancë unicaman abáquiiani cuanxun, ëma chanu 'icë unicama 'imainun ëma chucúmanu 'icëcamaribi, xubu itsi, xubu

itsinu cuanquin ñuixuancëxa. Ñuixunquian chaniaioa cuati ca uisai cara a ñucama 'iixa quixun isi riquiancëxa.

¹⁵ Riquianx anua Jesús 'icë anu bëbaquin ca a uni anua 'aisamaira ñunshin 'atima 'iá, a an isásama 'aish, chupa pañuax sinan mënifñushi 'aish tsócë isacëxa. Usa 'icë a uni isi ca racuëcancëxa.

¹⁶ Usa 'ain ca an iscëcaman, usai ca 'iixa quixun, ñunshin 'atimañu unia pëxcucë 'imainun cuchinua ñunshin 'atima atsíncë, acama axa riquiancë unicama ñuixuancëxa.

¹⁷ Ñuixuncëxun ca camaxunbi bënëquin atun nëtënuaxa cuantánun quixun Jesús cacëxa.

¹⁸ Cacëxa manë nuntinu 'iruiabi ca Jesús ñunshínñu 'icëa pëxcucë uni, an abë cuancatsi quixun cacëxa.

¹⁹ Cacëxunbi ca Jesusan abë cuanxma 'inun caquin cacëxa:

—Min xubunu ca cuantan. Cuantancëxun camina min aintsicama uisoxun cara Nucën 'Ibu Diosan mi nuibaquin pëxcüaxa quixun ñuixunti 'ain.

²⁰ Usaquian cacëx cuanxun ca Decapolis cacë me, anu 'icë unicama uisaquin cara Jesusan a 'axa quixun ñuixuancëxa. Ñuixuncëxuan chaniaioa cuati ca camáxbi ratúacëxa.

*Jaironën bëchicë batsquimianan xanu 'insíncë Jesusan pëxcüa
(Mt 9.18-26; Lc 8.40-56)*

²¹ Usa 'ain ca 'ucë manánuax Jesús manë nuntin anuaxa cuanpuncë necë manan utëcëancëxa. Utëcënibi ca 'aisamaira uni anu aia isi, Jesús parúnppa cuëbibi tiquiaçëxa.

²² Anu Jesús 'ain ca anua judíos unicama timëti xubunu 'icë 'apu achúshi, Jairo cacë, ax uacëxa. Uquin a mërai aín bëmánon rantin puruni

²³ tsóbuquin ca Jesús cacëxa:

—'Ën ini bëchicë ca bamaia. Usa 'ain camina min mëcënan ramëquin pëxcuxuni 'ëbë cuanti 'ain.

²⁴ Cacëxa a unibë cuaniabi ca atúxribi a nuibiani cuanquin 'aisamaira unin Jesús chacatisaira ocëxa.

²⁵ A unicama nëbétsi ca achúshi xanu 'insíncë 'iacëxa. Usa 'aish ca a xanu mëcën rabë 'imainun rabë baritia imia 'aishbi aín imi nëtécëma 'iacëxa.

²⁶ A xanux ca 'aisamaira rucuturucamanuax pëxcúcasi ro mëëquin paë tënëquin aín ñucama ñancábi cëñuibi pëxcúama 'icën.

²⁷⁻²⁸ Usa 'aish ca a xanu Jesús ñuicania cuabiani —aín chupa ticaishi cana pëxcúti 'ai —quixun sinánquin unicama nëbétsinën, a caxu cuanquin, Jesusan chupa ticacëxa.

²⁹ Ticaishi ca aín imicë nëtëacëxa. Usai nëtëquin ca aín nami chuámarua tancëxa.

³⁰ Usai 'icëbë ca Jesús —'ën cushin ca uni pëxcúaxa —quixun aín sinanëbni 'unani, 'itsa uni nëbétsinuxun caxu bësuquin isi quiacëxa:

—¿Uin cara 'ën chupa ticax?

³¹ Quia ca aín 'unánmicë unicaman cacëxa:

—¿Mia unin chacatisaira oia isibi caina, uin cara 'ën chupa ticaxa quiax quin?

³² Cacëxun ca Jesusan uin cara isa aín chupa ticaxa iscatsi quixun, amo bariaráquin isacëxa.

³³ Iscëbë ca axa pëxcúcë xanu, ax —an ca 'ë pëcúaxa —quixun 'unani racuëti bërëui, anu cuani aín bëmánon rantin puruni tsóbuquin, usai cana 'ia quixun chiquinaquin Jesús cacëxa.

³⁴ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—'Ën cana mi pëxcuti 'ai quixun asérabi sinani camina pëxcúan. Usai camina 'itëcëniman. Chuámashi 'aish ca cuantan.

³⁵ Usaquian Jesusan cacëbëtanbi ca aín xubunuax uquin unin anua judíos unicama timéti xubunu 'icë 'apu, Jairo, a cacëxa:

—Mín bëchicë ca ñuaxa. Ca 'aíma 'icën. Usa 'ain ca Jesús ñancábi buánxunma 'at.

³⁶ Caia cuaquin ca Jesusan a 'apu cacëxa:

—Racuéaxma ca 'it. 'Ën cana mi 'aquinti 'ai quixun ca sinan.

³⁷ Usaquin cabiani cuanbaiti a 'apun xubunu bëbaquin ca Pedro 'imainun Jacobo 'imainun Jacobonën xucën Juan, acamaishi abëa cuanun cacëxa.

³⁸ Cabiani cuanx bëbaquian cuacëxbi ca a 'apun xubunuax 'aisamaira uni shaquiabati rarumabacëxa.

³⁹ Rarumabatiabi ca xubunu atsínquin cacëxa:

—¿Uisacatsi caramina masá nuituti rarumati shaquiquin? Xu xanu ca bamacëma 'icën, ca 'uxaxa.

⁴⁰ Ësaquian cacëxunbi ca 'usáncancëxa. 'Usáncancëxunbi anu 'icë unicama xubu éman xutancëx ca Jesús xanun papa 'imainun aín tita 'imainun abë ucë uni, acamaishi buani, anua xu xanu 'icënu atsíancëxa.

⁴¹ Atsínxun mëínquin biquin ca xu xanu cacëxa:

—“Talíta cumi”. Talíta cumi quicë ax ca: Xu xanu, mi cana cain, ca nirut, qui quicë 'icën.

⁴² Usoquian cacëxëshi ca a xu xanu mëcën rabë 'imainun rabë baritiañu 'aish nirutancëx niacëxa. Usai nitsia isi ca aín bëmánan pëqui ratúcancëxa.

⁴³ Ratutia ca Jesusan anu 'icë unicama cacëxa:

—'Ën mitsu cacësabi oquin camina mitsúnmi iscë ñu ënë uibi ñuixuntima 'ain —quixun canan ca —xu xanu ca pimit —quixun cacëxa.

6

Jesús Nazaretnu 'ía

(Mt 13.53-58; Lc 4.16-30)

¹ Anuax cuanx ca Jesús anuaxa canicë me anu cuancëxa. Cuancëbë ca aín 'unánmicë unicama abë cuancëxa.

² Cuanx bëbaxun ca anun ñu mëëtima nëtë 'ain, anua judíos unicama timéti xubunu atsínxun bana ñuixunquin 'unánmiacëxa. Usoquian bana ñuia cuati ca unicama aín patsanëx ratuti canancëxa:

—¿Uin cara ënë uni usaquian bana ñuiti 'unánmiac? ¿Uisai quicë cara a ñuicë bana ënëx 'ic? ¿Uisoquin cara uni itsín 'acëma ñu 'ain?

³ Carpinteroishi ca ënëx 'icën, Marían tuá. Ax ca Jacobo 'imainun José 'imainun Judas 'imainun Simón aín xucën 'icën. Aín chirabacëcamaribi ca ënu nubë 'icën, ¿usa cat? —quiax canancëxa.

Usai canani ca aín bana cuaisama tani ami nishacëxa.

⁴ Ani nishcëxun ca Jesusan atu cacëxa:

—An Nucën Papa Dios quicë bana uni ñuixuncë unían bana ñuixunia ca unin cuatia. Usa 'aínbi ca axa anuax canicë unían, anuaxbia canicë menuxun bana ñuixunia, anu 'icë unicama 'imainun aín aínsi 'ibucama 'imainun axa aín xubunu 'icëcamaribi cuaisama tania.

⁵ Usaquian ax quicësabi oquin aín bana cuatiana ca Jesusan, uni itsían 'acëma ñu anu 'icë unicama 'axuanma 'icën. Uni 'insíncë 'itsama, ashi cuni ca aín mëcënan ramëquin pëxcüacëxa.

⁶ An ca asérabi Nucën Papa Diosan cushínbi ñu 'aia quixuan sinaniama isi ca Jesús —¿uisa 'aish cara ëné unicama ësa 'icé? —quixun sinani ratúacëxa. Usai 'itancëx ca aín nètënuax ëma chucúmaracamanu cuanquin Jesusan unicama bana ñuixuancëxa.

Bana ñuixunuan aín 'unánmicë unicama Jesusan xua

(Mt 10.5-15; Lc 9.1-6)

⁷ Jesusan ca aín 'unánmicë uni męcën rabé 'imainun rabé a timëxun aín cushi anúan ñunshin 'atima uninua chiquínti 'inántancëxun bëtsi bëtsi ëmanua cuanun quixun rabé rabé xuacëxa.

⁸ Xuquin ca 'ësëquin cacëxa:

—Bain cuanquin camina ñu buántima 'ain. Pán, burasa, curíquibi buánquinma camina tsatishi buánti 'ain.

⁹ Taxaca upíramashi camina tañubianti 'ain, 'imainun camina a pañuti chupa rabëma achúshishi pañubianti 'ain.

¹⁰ Ësaquinribi ca cacëxa:

—Uinu 'icé unin xubunu caramina anu 'inux atsini, anuishi camina ñantan ñantan 'uxti 'ain, anúnmi a ëmanuax cuanti nètëa utámainun.

¹¹ Uinu 'icé ëmanu 'icé unicaman cara mitsu bïisama tanan mitsun bana cuaisama tania, aín ëmanuax cuani camina anu 'icé unicaman, mitsun bana cuatíma ca Nucën Papa Diosan iscëx 'aisama 'icé quixun 'unánun, mitsun taxacanu 'icé me cupúcë tacabiani cuanti 'ain. Ën cana asérabi mitsu cain, Sodoma ëmanu 'icé unicama 'imainun Gomorra ëmanu 'icé unicama ca aín bana cuaisama tancé cupí Nucën Papa Diosan casticancëxa. Usamaira oquin casticancé ca a ëmanu 'icé unicama an mitsu bicëma cupí ax 'iti 'icën.

¹² Usaquin caquian xucëx cuanquin ca —ainan 'inux camina Nucën Papa Diosmi sinanati 'ai —quixun caquin unicama bana ñuixuancëxa.

¹³ Usonan ca ñunshin 'atima uninua chiquíanan uni 'insíncëcamaribi xëni ron ronquin pëxcüacëxa.

Juan an uni nashimicë bana

(Mt 14.1-12; Lc 9.7-9)

¹⁴ Usa 'ain ca uni itsían 'acëma ñua Jesusan 'aia unicaman chaniocëxa. Chanioia cuati ca Galileanu 'icé 'apu, Herodes, quiacëxa:

—Ax ca Juan, an uni nashimicë, a 'icën. Bamaxbi ca baísquiaxa. Usa 'ixun ca uni itsían 'acëma ñu 'aia.

¹⁵ Usai quicëbëa raírinëx —ax ca Elías 'icé —quimainun ca raírinëxribi —ax ca an Nucën Papa Dios quicé bana uni ñuixuncé unicamaxa bëräma 'iásaribi uni a 'icé —quiäx quiacëxa.

¹⁶ Quia cuati ca Herodes quiacëxa:

—Ax ca Juan, a 'ën tëbiscamia, a 'icën. Usa 'aish ca ax bëri baísquiaxa.

¹⁷⁻¹⁸ Herodesnën Juan tëbiscamia, ax ca ësa 'iacëxa: Herodes an ca aín xucën Felipenën xanu, Herodías cacë, a biacëxa. Usa 'ain ca —minmi min xucënan xanu biti ca 'aisama 'icé —quixun Juanën Herodes cacëxa. Cacëxun ca Herodesnën Juan bimixun nëamitancëxun sipuamiacëxa.

¹⁹ Juan sipuacé 'ainbi ca ami nishquin Herodías an Juan 'amicatsi quixun sináncëxa. Usa 'ixunbi ca uisabi oma 'icën.

²⁰ Herodías an ami nishquin 'amiti 'icëbi ca Herodesnën —Juan, ax ca mëní sinánñu 'aish upí uni 'icé —quixun sinani ami racuëquin unínma 'aia quixun bërúancëxa. Usa 'ixun ca aín bana uisai cara quia quixun upí oquin cuaquinmabi an bana ñuia cuacëxa. Usa 'ain ca Herodíasnën Juan 'amiäma 'icën.

²¹ Usa 'ainbi ca achúshi nētē anun Juan 'ati nētē 'iacēxa. Axa anun bacēan nētē 'ain ca Herodesnēn aín tucuricubu 'imainun aín suntárunēn 'apucama 'imainun Galileanu 'icē aín cushi uniburibi abētan pi unun camiacēxa.

²² Camicēx uxuan Herodesbētan acaman picēbē ca Herodíasnēn tuá xanu xuntacu, ax anuax upiti bairani ransacēxa. Usai 'ia isi ca anu 'icē unicamax Herodesbē chuáma tani cuēēancēxa. Cuēēnquin ca Herodesnēn xanu xuntacu cacēxa:

—Usa ñu caramina cuēēni ca 'ē cat, cacēxun cana a mi 'inánti 'ain.

²³ Caxun ca cacēxa:

—Mi cana paraniman, sinanatēcēntimoquin cana asérabi mi cain, añu ñu caramina mi 'inánun 'ē ñucatin, 'ēx anu 'apu 'icē me ēnēbi cana 'ēmi ñucácēxun amo 'icē mi 'inánti 'ain.

²⁴ Cacēx cuanquin ca aín tita cacēxa:

—¿'Ēa 'inánun carana añu ñu ñucáti 'ain?

Quia ca aín titan cacēxa:

—Juan, an uni nashimicē, aín maxcá ca ñucát.

²⁵ Cacēx bēnētishi uquin ca cacēxa:

—Bērībi camina Juan, an uni nashimicē, a tēbiscamixun aín maxcá manē xampami 'ē 'inánti 'ain.

²⁶ Ēsaquian cacēx masá nuituiraquin ca Herodesnēn 'aisama tancēxa. 'Aisama tanquinbi ca —sinanatēcēntimoquin cana mi cain —quixun cacē a sinánan anu 'icē unicamaribia cuacē cupí masá nuituiraquinbi xanu xuntacu parántisama tanquin,

²⁷ bēnēnquinshi aín suntáru achúshi Juanēn maxcá isa bēxunun quixun xuacēxa.

²⁸ Xucēx cuanxun sipunuabi tēbiscabētsinquin manē xampami bēxun ca suntárunēn xanu xuntacu Juanēn maxcá 'ināncēxa. 'Ināncēxun buánxun ca xanu xuntacun aín tita 'ināncēxa.

²⁹ Usocē cuabiani cuanxun ca aín 'unánmicē unicaman Juan bibianquin buánxun maíancēxa.

*Jesusan cinco mil uni pán pimia
(Mt 14.13-21; Lc 9.10-17; Jn 6.1-14)*

³⁰ Usa 'ain ca aín 'unánmicē unicaman, an xucēx cuanx anu utēcēnxun, atúan 'acē ñucama ñuixuanan a uni 'unánmicē banacamaribi Jesús ñuixuancēxa.

³¹ Ñuixuncēxun ca Jesusan 'aisamaira uni ampan ucē axa cuanmainun raírīnēxribi aia, bana ñuixunquin piama 'icēn. Usai 'iquin ca Jesusan aín 'unánmicē unicama cacēxa:

—Uri pain cuanun ca cuan, anua uni 'icēma menuax nuxēshi tanti cuanun ca cuan.

³² Cabiani ca manē nuntin a camáxbi anu uni 'icēma menu cuancēxa.

³³ Cuania isquin —ax ca Jesús 'icē —quixun 'unánbiani atux pain men abáquiani bētsi bētsi ēmanuax cuanx ca anua cuantinuxun Jesús caini uni timēcāmē'ēocēxa.

³⁴ Manē nuntinuax 'ibúquian Jesusan iscēx ca anua timēcē unicamax an atu Nucēn Papa Diosmi sinánun 'aquinti 'aíma 'ain, 'aracacē ñuinanēxa an bērúanti aín 'ibu 'aíma 'ain sināncasmai bēnēcēsaribi 'iacēxa. Usai 'ia isquin ca Jesusan unicama nuibacēxa. Nuibaquin ca ca 'itsa ñu ñuiquin atu bana ñuixuancēxa.

³⁵ Usaquin 'acēbēa bari xupibucēbētan ca aín 'unánmicē unicaman anu cuanxun Jesús cacēxa:

—Bari ca xupíbutia, ēnē mex ca anu uni 'icēma me 'icēn.

³⁶ Atúan piti ñu ca 'aíma 'icën. Ënu 'iaxma unicama cuantánun camina cati 'ain. Cuanxuan 'uri 'icë ëmacama 'imainun a mecamanua atun piti bitánun camina xuti 'ain.

³⁷ Quia ca Jesusan cacëxa:

—Mitsun ca piti 'inan.

Cacëxun ca atun cacëxa:

—¿Nun caranuna doscientos curíquinën atu 'inánti pán maruti 'ain?

³⁸ Usaquian cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—¿Uiti pánñu caramina mitsux 'ain? Tain ca istan.

Cacëxun istancëxun ca cacëxa:

—Mëcën achúshi pán 'imainun ca tsatsa rabë anu 'icën.

³⁹ Cacëxun ca Jesusan basinua bucubunun quixun unicama cacëxa.

⁴⁰ Cacëx ca unicama cien uni cien uníxa tsómainun cincuenta cincuentañëxribi tsóbuax bucüacëxa.

⁴¹ Usai unicama bucubuan ca Jesusan mëcën achúshi páncëñun tsatsa rabë bixun manámi bësuquin isquin Nucën Papa Dios —asábi ca —catancëxun pán tucapaxun aín 'unánmicë unicama 'ináncëxa, axa bucubucë unicama 'inánun quixun. Usaribi oquin ca tsatsa rabë aribi tucapaxun 'ináncëxa.

⁴² 'Ináncëxun bixun ca unicama camaxunbi pucháquin piacëxa.

⁴³ Pucháquin piia sënëan ca usai 'iisa 'aímabia tēxēcë páncëñun tsatsa aín 'unánmicë unicaman mëcën rabë 'imainun rabë caquí buácaquin biacëxa.

⁴⁴ An pucháquin picë unicamax ca 'aisamaira 'aish cinco mil nucë bënë 'iacëxa.

Jesús parúmpapa camánanën niqiuani cuan

(Mt 14.22-27; Jn 6.16-21)

⁴⁵ Usotancëxun ca an tsíanquianquin unicama cabianmainuan, atux pain manë nuntinu cēñúruquiani 'ucë manan Betsaida emanu cuanun quixun Jesusan aín 'unánmicë unicama xuacëxa.

⁴⁶ Xutancëxun anu 'icë unicama cabiani ca Jesús matánu Nucën Papa Diosbë banai cuancëxa.

⁴⁷ Cuanx Nucën Papa Diosbë banacëbëa bari atsíncëbë ca baquíshacëxa. Baquíshcëbëa Jesús axëshi matánu 'imainun ca aín 'unánmicë unicamax manë nuntinu parúmpapa nēbētsi 'iacëxa.

⁴⁸ Usa 'aish ca suñúan cuainsamoquin bëcacëxun bamaira bamaxun inabacëxa. Usaía 'ia isbiani ca pëcaracëbë Jesús parúmpapa camánanën niqiuani atunu cuancëxa. Cuanquin ca Jesusan atun nunti inuquinbi iétancëxa.

⁴⁹ Parúmpapa camánanën niqiuani Jesús cuania isi ca —ñunshin sapi ca — quixun sinani sharáruí, aín bëmánan pëqui ratúcancëxa.

⁵⁰ Camaxunbi a isia racuëira racuëtiabi ca Jesusan atu cacëxa:

—Camina cushicanti 'ain. Racuëaxma ca 'it, 'ë cana 'ain.

⁵¹ Èsaquin cai manë nuntinu 'irucëbë ca suñúan nētëacëxa. Nētëcëbë ca aín 'unánmicë unicama ratuti —¿uisa 'ain cara ësa 'ia —quixun sinani sináncasmacëxa.

⁵² Jesusan aín sinanënshi pán 'itsamia isquinbi uisaira cara aín cushi 'icë quixun sinanima ca suñúan nētëcëbë sináncasmacëxa.

Genesaret menuxuan Jesusan 'insíncë unicama pëxcüa

(Mt 14.34-36)

⁵³ Parúmpapa 'ucë manan cuani Genesaret cacë menu bëbaquin ca anu aín nunti tēcërecacëxa.

⁵⁴ Tēcērēcaxa manē nuntinuax 'ibutia isquin ca anu 'icē unicaman —axa ucē ux ca Jesús 'icē —quixun 'unáncēxa.

⁵⁵ 'Unani abáquiani, anu 'icē mecamanu cuanquin ca uni 'insíncēcama aín bacētīnēn, anu ca Jesús 'icē quixuan ñuía cuabētsinquin bēcēxa.

⁵⁶ Uinu cara Jesús cuania, ěma chucúmara 'imainun ěma chacamanuribi cara cuania, anuxun ca me mēñiocēnu uni 'insíncēcama Jesusan chupa tica-nuna quixun bēquin racáncēxa. Bēcēxun ca ñucē unicaman Jesús —min chupa cuēbíshi ca nu ticamit —quixun cacēxa. Ěsaquin caquin ticáishi ca 'insíncē unicamax pēxcúacēxa.

7

Aín nuitu upíma cupía unin 'atima ñu 'acē bana (Mt 15.1-20)

¹ An Moisésnēn cuēñeo bana 'unáncē unicamax Jerusalénuaxa ucē, abē ca fariseo unicamax Jesúsnu ai timēacēxa.

² Timēxun ca Jesusan 'unánmicē unicama raírīnēn aín rara quíásabi oi 'iquinma, mēchucaxunmashi piía isacēxa.

³ Isquin ca sináncēxa: Nun cananuna nucēn chaitiocē quía bana a tani usabi 'icē 'ixun Nucēn Papa Diosan iscēx upí 'iti sinánquin nun mēcēn upíira upiti mēchucaxunma pán piman,

⁴ anua ñu marutinuax uxun cananuna nashixunma piman. Nun chaitiocēcaman 'ásabi oquin cananuna nun manē xampa, nun 'ó ñutē, nun manē ñutē, a 'imainun nun 'uxtiribi chucaian. Usonan cananuna ñu raíriribi nun chaitiocēcaman 'ásabi oquin 'ain.

⁵ Usaquin sinánquin ca fariseo unibu 'imainun an Moisésnēn cuēñeo bana 'unáncē unicaman Jesús cacēxa:

—¿Uisacasquin cara min 'unánmicē unicaman nucēn chaitiocēcama quía bana tanimín? Ca mēchucaxunmashi piía.

⁶ Cacēxun ca Jesusan ěsaquin atu cacēxa:

—Mítsúxmi cēmē 'icē mitsu ñuiquian Isaíasnēn cuēñeo bana ca ěsai quia:

Ěñē unicaman ca aín cuēbitanshi 'ē rabia, 'ixunbi ca aín nuitu mēu 'ē sinanima.

⁷ Nucēn Papa Diosan bana isa quixun ca unínbi ñuicē banaishi unicama ñuixunia. Usa 'ixun ca ñancábi 'ē rabia.

Isaíasnēn cuēñeo bana quicēsabi oi camina mitsux 'in.

⁸ Mitsun camina Nucēn Papa Diosan bana quicēsabi oquin 'ati a ěnquin mitsun chaitiocēcaman sinan bana a tanquin axa quicēsabi oquin 'ain, mēchucanan ñutē chucati, acama.

⁹ Usai quiquin ca Jesusan ěsaquinribi atu cacēxa:

—Mitsun chaitiocēcaman ñuía banaishi cuati cupí camina Nucēn Papa Diosan bana ěnquin a sinaniman.

¹⁰ Moisés ca quiacēxa: “Min papa, min titan cacēxun ca aín bana cuat” quianan ca “an aín papa aín tita 'atimaquin ñuicē uni, a camina asérabi bamamiti 'ain”.

¹¹ Usa 'ainbi camina mitsux ěsa quin: Unin ca aín papa, aín tita cati 'icēn, ñu mi 'inánti 'ixunbi cana mi 'inaniman, ca Corbán 'icēn, ca Nucēn Papa Dios 'inánti 'icēn, Nucēn Papa Dios usai quía 'ainmabi.

¹² Usai qui camina mitsux quin: Usai quicē unían aín papa, aín tita 'aquinima 'ianan ñu 'inántima ca asábi 'icē quiax.

¹³ Usa 'ixun camina mitsúxmi quicē bana ashi 'unánmianan mitsun chaitiocēcama 'iáishi 'unánmiquin unicama Nucēn Papa Dios axa quía bana ěnun

quixun sinánmin. Usaribi oquin camina 'itsa ñu 'unanmiquin unicama Nucèn Papa Dios quiá bana enun quixun sinánmin.

Usaquin ca Jesusan fariseo unicama 'imainun an Moisésnèn cuēnēo bana 'unáncē unicama cacēxa.

14 Catancēxun ca ēsaquinribi Jesusan cuēnxun unicama cacēxa:

—Camaxunbi ca 'en bana ñuimainun upí oquin cuat.

15 An ñu aín cuēbitan picē cupí ca Nucèn Papa Diosan uni upíma isima. Aín nuitu 'atima 'ixun 'atima ñu 'anan 'atimati banacē, a cupí ca Nucèn Papa Diosan uni upíma isia.

16 An aín pabitan ēnē bana cuacē unin ca aín nuitunēnbi sinánquin cuati 'icēn.

17 Ēsaquin catancēxun unicama ēbiani cuanxa aín 'icēnu atsíncē ca aín 'unánmicē unicaman Jesús ñucáquin cacēxa:

—Unían picē ñu ñui quicē bana ax cara uisai quicē 'icē ca nu ñuixun.

18-19 Cacēxun ca Jesusan cacēxa:

—¿Mitsúnribi caramina 'en cacēxun 'en bana cuatiman? Piti, ax ca unin nuitunu atsinima. Picēx ca aín pucunuishi atsintancēx amiribishi chiquítia. ¿Usa cat? Usa 'ain ca Nucèn Papa Diosan aín cuēbitan ñu picē a cupí uni upíma isima.

Ēsai qui ca Jesús, camabi ñu ca piti asábi 'icē, quiacēxa.

20 Catancēxun ca Jesusan ēsaquinribi cacēxa:

—Aín nuitunēn 'atimaquin sinánquian ñu 'acē cupíshi ca Nucèn Papa Diosan uni upíma isia.

21 Aín nuitu mēu ca unin 'atima ñu 'ati sinania, xanu cuaioti, uni itsin ñu mēcamati, uni 'ati, aín xanuma 'ainbi xanubē 'iti,

22 uni itsin ñu cuēenti, 'atima nuituñu 'iti, uni paránti, 'atima 'icēbi tēnēquinma ñu 'ati, nutsiti cēmēquin uni ñuiti, rabíti, nuituñuma 'iti, acama.

23 Aín nuitunēn sinánquian a ñucama 'acē unicamax ca Nucèn Papa Diosan iscēx upíma 'icēn.

Usaquin ca Jesusan unicama cacēxa.

Judíosma xanu Jesúsmi catamēa

(Mt 15.21-28)

24 Anuax cuanx ca Jesús anua Tiro 'imainun Sidón 'icē menu bēbacēxa. Bēbatancēx ca, 'ex cana enu 'ai quixunma unin 'unania quixun sinani achúshi xubunu atsíancēxa. Usaquian sinaniabi ca unicaman 'unáncēxa.

25 Usa 'ain ca —anu ca —quixun cuabētsini ñunshin 'atimañu xanu tuacēn titax uax Jesús tanáin rantin puruni tsóbuacēxa.

26 A xanux ca judíosma, Sirofenicia menu 'icē 'iacēxa. Usa 'ixun ca aín tuánua isa ñunshin 'atima chiquínun quixun Jesús cacēxa.

27 Cacēxunbi ca —judíos unicama pain 'aquiní cana uacēn —quixun sinánquin Jesusan ēsaquin cacēxa:

—Tuá xura pimiti bixunbi camun pimiti ca 'aisama 'icēn. Tuá xuratsucun pain ca piti 'icēn.

28 Cacēxun ca a xanun cacēxa:

—Usa ca. Usa 'ainbi ca cuēnan tēmúxun tuá xuan rēupatia piti sani camunan piia.

29 Cacēxun ca Jesusan cacēxa:

—Upiti camina quian. Usa 'ain ca min tuánuax ñunshin 'atima chiquíaxa, camina cuanti 'ain.

³⁰ Cacëx cuanx aín xubunu bëbaquin ca aín tuá anuaxa ñunshin 'atima chiquicë 'ain, anua 'uxcënu, mëní sinan 'aish, racacë mëracëxa.

Pabë 'aish banañuma uni Jesusan pëxcüa

³¹ Usaquiiani anua Tiro ëma 'icë menuax cuanx ca Jesús Sidón ëma 'imainun Decapolis cacë me aribi rëxcëbïani, parúmpapa Galileanu cuantëcëancëxa.

³² Cuanía bëbacëbëtan ca pabë 'aish banaibi upitiira banacëma uni bëxun unicaman Jesús aín męcënan isa ramënun quixun cacëxa.

³³ Cacëxun ca Jesusan unicama 'uri amo nitsinaxun aín pabínu, aín męcën rëbu atsínmïanan tushuquixun cuñunan aín męcën rëbu chabóxun, aín ana męcëacëxa.

³⁴ Usoquin mëi manámi bësuquin isi munuma únquin ca cacëxa:

—“Efata”. Efata quicë ax ca —ca asábi 'it —qui quicë 'icën.

³⁵ Usocëxuinshi pabë 'ixunbi bana cuanan ca upitiira banacëma 'aishbi upiti banacëxa.

³⁶ Usoquin a uni pëxcutancëxun ca Jesusan anu 'icë unicama uinu 'icë unibi ñuixunxunma 'anun quixun cacëxa. Usaquin cacëxunbi ca ñuïacëxa. Ñuïa asërabi ñuixunxunma 'anun Jesusan catëcëncëxunbi ca a unicaman usai ca a uni pëxcüaxa quixun ñuïaraishiacëxa.

³⁷ Ñuïiquian chanioia cuati ca unicamax ratuti quiacëxa:

—Camabi ñu ca an upí oquin 'aia, pabë unínbi ca an pëxcucëxun cuatia, banañuma uníxbi ca an pëxcucëx banaia.

8

Jesusan cuatro mil uni pán pimia
(Mt 15.32-39)

¹ Usa 'ain ca 'itsa uníxa timëcamë'ëocë 'ain a piti 'aíma 'ain, Jesusan aín 'unánmicë unicama cuënxun cacëxa:

² —Ënë unícamax ca ënu, rabë 'imainun achúshi nëtë 'ëbë 'icën. Usa 'aish ca a atun piti ñuñuma 'icën. Usa 'ain cana 'ën atu 'itsaira nuibaquin 'aquinsa tanin.

³ Ën ñu naracamixunma atun xubunu xucëxbi ca cuaníbi bainuax bëënantí 'icën, raírinëx ca 'uracëox uaxa.

⁴ Cacëxun ca aín 'unánmicë unicaman cacëxa:

—Ënëx ca anu uní 'icëma me 'icën. ¿Uisaxun caranuna ënë unicama pimiti 'ain?

⁵ Cacëxun Jesusan —¿uiti pánñu caramina 'ain? —quixun ñucacëxun ca aín 'unánmicë unicaman —ënu ca męcën achúshi 'imainun rabë 'icë —quixun cacëxa.

⁶ Cacëxun ca Jesusan timëcamë'ëocë uni menu tsóbunun quixun cacëxa. Usoxun ca páncama bixun Nucën Papa Dios —asábi ca —catancëxun tuca-paxun pán, aín 'unánmicë unicama, an unicama mëtícanun quixun 'inancëxa. 'Inancëxun ca atúan pinun anu 'icë unicama 'inancëxa.

⁷ Usotancëxun ca tsatsa 'itsamararibi bixun Jesusan Nucën Papa Dios —asábi ca —catancëxun aribi aín 'unánmicë unicama, an unicama mëtícanun quixun 'inancëxa.

⁸ Usoquian 'inancëx cëñútisa 'aishbi ca a piti cëñúama 'icën, a unicaman pucháquin picëxbi. Camáxbia puchácëbëtan ca Jesusan 'unánmicë unicaman męcën achúshi 'imainun rabë caquí buácaquin piti tëxëcë biacëxa.

⁹ An picë unicamax ca 'itsaira 'aish cuatro mil unisa 'iacëxa. Usoquin pimitancëxun ca Jesusan a unicama —cuanmainun ca cuan —quixun cacëxa.

¹⁰ Cabiani ca Jesúsbe aín 'unánmicë unicama manë nuntinu 'iruquiani cuanx Dalmanuta cacë me, anu cuancëxa.

*Fariseo unicaman uni itsían 'acëma ñu 'anun quixun Jesús ca
(Mt 16.1-4; Lc 12.54-56)*

¹¹ Cuanxa bëbacëbë ricuatsinxun ca fariseo unicaman abë cuëbicánanquin, Nucën Papa Diosan cushin caraisa ñu 'aia iscatsi quixun, Jesusan aín sinanëñbi isa unían iscëma ñu naínua 'anun quixun cacëxa.

¹² Cacëxun ca munuma uínquin cacëxa:

—¿Uisa cupí caramina ënu bucucë unicama, mitsun Nucën Papa Diosan cushin carana ñu 'ai iscatsi quixun, ñu itsi 'anun quixun 'ë cain? Asérami cana mitsu cain, 'ëmi ñucacëxunbi cana 'aiman.

¹³ Usaquin caxun ca atu ëbiani manë nuntinu 'iruquiani parúmpapa 'ucë manan cuancëxa.

*Fariseo unicaman bana cuatima bana
(Mt 16.5-12)*

¹⁴ 'Ucë manan cuanquin ca Jesusan 'unánmicë unicaman piti ñu manu-biancëxa, manuanan ca pán achúshiratsushi buáncëxa.

¹⁵ Usa 'ain ca Jesusan aín 'unánmicë unicama ësaquin 'ësëacëxa:

—Fariseo unibu 'imainun Herodesmi sináncë judíos unicamaxa anun pán chamiti ñusa 'icësa usaribi 'itin rabanan camina bëruáncati 'ain.

¹⁶ Cacëx ca atúxbi canancëxa:

—Nunu pán bëcëma cupí ca nu usaquin caia.

¹⁷ Canania 'unánquin ca Jesusan cacëxa:

—¿Uisa cupí caramina mitsux, pán cananuna bëcëma 'ai quiax cananin? ¿'Ën ñu 'aia isunbi caramina ui carana 'ëx 'ai quixun 'unaniman, upí oquin caramina cuatiman?

¹⁸ ¿Bëruñuxunbi caramina isiman? ¿Anun cuati pabíñuxunbi caramina mitsun nuitunën sinánquin upí oquin cuatiman?

¹⁹ ¿'Ën mëcën achúshi pán tucapaxun pimicëxun piquian cinco mil unin tëxëocë caina uiti caquí buácaquin pán bia quixun sinánquinma caina manuan?

Usaquian Jesusan cacëxun ca aín 'unánmicë unicaman cacëxa:

—Mëcën rabë 'imainun rabë caquí buácaquin cananuna bian.

²⁰ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—¿'Ën mëcën achúshi 'imainun rabë pán tucapaxun pimicëxun piquian cuatro mil unin tëxëocë caina uiti caquí buácaquin pán bian?

Cacëxun ca cacëxa:

—Mëcën achúshi 'imainun rabë caquí buácaquin cananuna bian.

²¹ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—¿Usoquin 'ën 'aia isúnbi caramina ui carana 'ëx 'ai quixun 'unaniman?

Bëxuñu unia Jesusan Betsaidanuxun bëpëxcüa

²² Usaquin cabiani cuanx ca Betsaida cacë ëmanu Jesús bëbacëxa. Bëbacëbëtan ca uni raírinën bëxuñu uni achúshi anu bëquin a isa ramënun quixun caquin bëñëacëxa.

²³ Usocëxun ca Jesusan bëxuñu uni mëínbianquin ëma 'uri buánxun, anuxun tushucaquin cuñunan bëpachiquin aín mëcënan ramëquin —¿caramina ñu isin? —quixun ñucacëxun cacëxa.

²⁴ Cacëx bëpëquiquin ca cacëxa:

—Cana isin, i sëtécësa 'aish ca uni chaninabatia.

²⁵ Cacëxun ca amiribishi Jesusan aín męcėnan bėmėtėcėancėxa. Usocėx bėpėquiquin ca upı oquin isacėxa.

²⁶ Usaquin 'atancėxun aín xubunu xuquin ca Jesusan cacėxa:

–Betsaida ěmanu camina cuantima 'ain, uibimi catima cupı.

–Jesús ca Cristo 'icė –quíaxa Pedro quíá bana

(Mt 16.13-20; Lc 9.18-21)

²⁷ Usobiani ca Jesús aín 'unánmicė unicama buani Cesárea de Filipo cacė ěma a 'urama 'icė ěmacamanu cuancėxa. Bain cuanquin ca Jesusan aín 'unánmicė unicama ĩucáquin ěsoquin cacėxa:

–¿Ui caraisana 'ėx 'ai quiax cara unicama quin?

²⁸ Cacëxun ca aín 'unánmicė unicaman cacėxa: Raırınėx ca quia, mix isamina Juan, an uni nashimicė, a 'ain. Raırınėx ca quia, mix isamina Elías a 'ain. Raırınėxribi ca quia, mix isamina an Nucėn Papa Dios quicė bana unicama ĩuixuan uni itsi, a 'iti 'ain.

²⁹ Cacëxun ca Jesusan aín 'unánmicė unicama cacėxa:

–¿Atúxa usai quimainun caramina mitsux 'ėx caraisana ui 'ai quiax quin? Quia ca Pedronėn cacėxa:

–Mix camina Cristo, axa utinu nun caıncė, a 'ain.

³⁰ ěsaquian Pedronėn cacėxun ca Jesusan uibi Pedro quicė bana ĩuixunxunma 'anun quixun aín 'unánmicė unicama cacėxa.

–Ěx cana unin 'acėx bamati 'ai –quíaxa Jesús quíá bana

(Mt 16.21-28; Lc 9.22-27)

³¹ ěsaquin catancėxun ca aín bamati ĩuiquin Jesusan aín 'unánmicė unicama ěsaquin cacėxa:

–Uni 'inux Nucėn Papa Diosnuax uá, 'ėx cana 'atimocė 'iti 'ain. 'Imainun ca caniacėcėcamabė judíos sacerdotenėn cushicama 'imainun an Moisésnėn cuėnėo bana 'unáncė unicamax ěn bana cuaisama tani 'ėmi nishiti 'icėn. 'Ěmi nishquin ca 'ė uni itsi 'amiti 'icėn. Usaquian 'ė 'acėx bamatancėx cana rabė 'imainun achúshi nėtė 'icėbė baısquiti 'ain.

³² Atúan upı oquin cuaisabi oquin ĩuixunquin ca Jesusan usaquin cacėxa. Usaría quia oquin ca Pedronėn Jesús amo nitsinaxun –usari camina quitima 'ai –quixun ĩu caquin cacėxa.

³³ Cacėx cuainacėquin aín 'unánmicė unicama isquin ca Jesusan Pedro ĩu caquin cacėxa:

–Mın camina ĩunshin 'atimanėn 'apu, Satanás, an sináncėsa oquin sinanin. Usaquin sinánxunma ca 'at. 'Ěn Papa Dios cuėėncėsabi oi 'iaxma 'ėx 'inun quixun sinánquin camina unin sináncėsa oquinshi sinanin.

³⁴ Catancėxun ca anu 'icė unicamacėĩun aín 'unánmicė unicamaribi cuėnxun Jesusan cacėxa:

–Uix cara 'ėn uni 'iisa tania an ca a 'ai bamanuxunbi 'ėmi catamėti quicė bana ěnquinma 'ati 'icėn.

³⁵ Ün cara aín cuėėncėsa oquin 'ai, ěnė nėtėnu upitax tsotishi sinana, ax ca Nucėn Papa Diosnan 'itima 'icėn. Usa 'aınbi ca uinu 'icė unin cara ěnė nėtėnushi upitax tsóti sinánquinma uisai cara 'iquinbi 'ėmi catamėquin 'ėx quicėsabi oquin 'aia, ax Nucėn Papa Diosnan 'aish aın nėtėnu abė 'iti 'icėn.

³⁶ Unix ca ěnė nėtėnuax 'itsaira ĩuıńu 'iti 'icėn, 'aishbi ca Nucėn Papa Diosmi sináncėma 'aish abė upıma 'ianan aín nėtėnu abė 'itima 'icėn. Usa 'ain ca axa bamacėbė aín ĩucama ax ĩancábıa bicė 'icėn.

37 ¿Nucën Papa Diosbë bamatimoi tsónuxun cara unin añu ñun cupíoti 'ic? Anun cupíoti ñu ca 'aíma 'icën.

38 Ui unix cara 'ënan 'icëbia axa 'ëmi sináncëma unin 'usánti sinani 'ënan 'itimi rabíanan 'ën bana quicësaí 'itimi rabinia, a uníxa 'ënan 'itimi cana 'ëxribi rabínti 'ain, uni 'inux anuax uá 'aish cuantancëx 'ën Papa Diosbë 'Apu 'itancëx aín ángelcamabé utëcëni.

9

1 Jesusan ca ësaquinribi cacëxa:

—Aséribi cana mitsu cain, axa ënu 'ëbë 'icë uni raírinën ca bamacëma pain 'ixun, 'ëmi catamëtia ainan 'imicëxun, Nucën Papa Dios ca aséribi atun cushi 'icë quixun isti 'icën. Nucën Papa Diosan cushínbi ca usai 'iti 'icën.

*Axbia Jesús bëtsia
(Mt 17.1-13; Lc 9.28-36)*

2 Usaquin aín 'unánmicë unicama catancëx ca mëcën achúshi 'imainun achúshi nëtë 'icëbë aín 'unánmicë uni raíri ëbiani, Pedrocëñun Jacobo 'imainun Juan, acamaishi buani Jesús matánu cuancëxa. Anu cuantancëx ca acaman ismainunbi Jesús bëtsiacëxa.

3 Bëtsicëbë ca aín chupa uxuira 'aish chabachabaquicësa 'iacëxa. Usa 'aish ca ënë menu 'icë uníbia chupa chacaquinbi uxuocësamaira 'aish uxuira 'iacëxa.

4 Usa 'icë isanan ca Moisésbëa Elías chiquiracëti Jesús bë banaia isacëxa.

5-6 Usai banaia isi 'aisamairai racuëti —uisai carana quti 'ai —quiaux sináncasmaquin ca Pedronën Jesús cacëxa:

—Nuxnu ënu 'icë ca asábiira 'icën. ¿Uisa cara rabë 'imainun achúshi xubura mi 'axunti 'iti 'ic? Minan achúshi 'imainun Moisésnan achúshi 'imainun Elíasnanribi achúshi cananuna 'ati 'ain.

7 Usaquian Pedronën cacëbëtainshia cuinan atu tupëoncëxun ca Pedro, Jacobo, Juan, acaman cuin mëucüaxa ësaí banaia cuacëxa:

—Ënëx ca 'ëx amiira sináncë, 'ën bacë bëchicë 'icën. Aín bana ca cuacan.

8 Quia cuati cuainacëquin amocüa iscëxbi ca uíbi 'aíma 'imainun Jesúsëshi anu 'iacëxa.

9 Usaquiani matánuax cuanquin ca Jesusan atu cacëxa:

—Mitsúnmi iscë ënë ñucama camina uinu 'icë unibi ñuixuntima 'ain. Uni 'inux Nucën Papa Diosnuax uá, 'ëx bamatancëx baísquicëbëtan cuni camina ënë ñucama unícamá ñuixunti 'ain.

10 Usaquian Jesusan cacësabi oquin a ñucama ui unibi ñuixunímabi ca atúxbi cuni canani quiacëxa:

—¿Uisai quicë cara, bamatancëx cana 'ëx baísquiti 'ai, quicë ax 'ic?

11 Ësaí canantancëxun ca Jesús ñucáquin cacëxa:

—¿Mixmi aséribi Cristo 'aínbi cara uisacatsi an Moisésnën cuënëo bana 'unáncë unicamax, Elías pain ca uti 'icë quin?

12 Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Elías ax pain ca uti 'icë quicë bana ax ca aséribi 'icën. Uxun ca unicama Nucën Papa Diosmia sinánun sinánmiti 'icën, usai quicë bana ca aséribi 'icën. ¿Usa 'aínbi cara axa Nucën Papa Diosnuax uni 'inux uá a ñuicë bana uisai quin? Ca quia, ax ca unin bëtsi bëtsi ocëx tëmëratí 'icën.

13 Elías ax pain ca uti 'icë quicë banax aséribi 'aínbi cana mitsu cain, Elías pain ca uaxa. Ucëbi ca judíos unicaman atúxa cuëncësa oquinshi a 'atimoxa, a ñui Nucën Papa Diosan bana cuënëo quicësabi oquin ca 'acanxa.

*Ñunshin 'atimañu tuá Jesusan pęcüa
(Mt 17.14-21; Lc 9.37-43)*

¹⁴ Aín uni rabë 'imainun achúshibë matánuax anua aín 'unánmicë uni raíri 'icë anu cuanquinbi ca Jesusan isacëxa 'aisamaira unían aín 'unánmicë unicama raíri nëbëtsioraxun, an Moisésnën cuëñëo bana 'unáncë unicamabëtan atubë cuëbicanánquin atu cananquinia.

¹⁵ Usai cuëbicanánquinbi Jesús aia isi camáxbi ratuti abáquiani riquianxun ca —¿Caina ain? —quixun cacëxa.

¹⁶ Cacëxun ca cacëxa:

—Cana ain. ¿Añu ñui caramina atubë cuëbicanancanin?

¹⁷ Cacëxun ca anu 'icë uni achúshinën Jesús cacëxa:

—Ën bëchicë cana minu bëan. Ñunshin 'atimanën 'imicëx ca banañuma 'icën.

¹⁸ Üninuxun cara ñunshin 'atimanën 'imia anuax ca menu nipacëtia. Usai 'i aín cuñun bacux bëi cuëtšëquiquin ca aín xëta ñërëxcaia, aín namíxbi ca nimëti bërëui saquiquia. Usa 'ain cana min 'unánmicë unicama 'ëa chiquínxun can, cacëxunbi ca 'acasmäxa.

¹⁹ Quia cuaquin ca Jesusan anu 'icë unicama cacëxa:

—Mítsun camina Nucën Papa Dios ax ca aséabi cushi 'icë quixun sinan-
iman. ¿Mítsúxmi 'ëmi catamënun carana uiti nëtën mitsu 'unánmiti 'ain?
¿Uitishi oi carana 'ëx mitsu cupí masá nuituti 'ain? 'Ë ca a tuá bëxun.

²⁰ Cacëxuan bëcëbëtan Jesús isquin ca ñunshin 'atimanën a tuá aín nami nimëmiquin bërërumiquin menu nipacëmiacëxa. Usocëx ca aín cuñun bacux bëi menü taramëcëacëxa.

²¹ Usaía 'ia isquin ca Jesusan a tuacën papa ñucácëxa:

—¿Uiti barin cara ënë tuá ësai 'in?

Cacëxun ca cacëxa:

—Xuratsu 'aishbi ca usai 'iacëxa.

²² Usa 'icë ca ñunshin 'atimanën bamamicatsi quixun 'itsa oquin tsinu 'irumianan bacanuribi nipacëmia. Usa 'ain camina min 'aisa 'icë nu a pëxcuxunti 'ain.

²³ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Mínmi 'ë, ca 'axunti 'icë quixun sináncëbëtan cana 'ati 'ain. An 'ëmi catamëquin, 'ën cana aséabi 'axunti 'ai quixun sináncë uni a cana uisa ñu cara abi 'axunti 'ain.

²⁴ Cacëxun ca munuma banaquin a tuacën papan cacëxa:

—Mín camina camabi ñu 'ati 'ai quixun cana 'unanin. Usa 'aínbi camina, upí oquinra 'unánun 'ë 'aquinti 'ain.

²⁵ Èsoquian cacëbëa 'itsa uni anu timëtia isquin ca Jesusan ñunshin 'atima cacëxa:

—Ñunshin 'atima, an uni banañuma 'imianan pabë 'imicë, mi cana cain, ënë tuánuax ca ashiti chiquit. Chiquítancëx camina amiribishi anu utëcëntima 'ain.

²⁶ Cacëx ca ñunshin 'atima munuma cuëncëni amiribishi a tuá aín nami nimëmiquin bërërumi bamacësa 'itánun nipacëmi chiquiacëxa. Usocëxa racacë isi ca —ca bamäxa —quicáncëxa.

²⁷ Quia ratúcancëbëtanbi Jesusan aín mëcënan mëínquin birucëx ca a tuá niruacëxa.

²⁸ Usoquin 'abiania xubunu atsíncë ca aín 'unánmicë unicaman Jesús cacëxa:

—¿Uisa cupí caranuna nun a tuánu 'icë ñunshin 'atima chiquíncasman?

²⁹ Usaquian cacëxun ca cacëxa:

—Nucën Papa Dios pain pima samáquin ñucáquin cuni ca unin ësa ñunshin 'atima chiquínti 'icën.

*Jesúsán —'ëx cana unin 'acëx bamati 'ai —quixun catëcëan bana
(Mt 17.22-23; Lc 9.43-45)*

³⁰ Anuax cuanx, Galilea menu 'icë bain cuanquin ca Jesusan ax cuaniama unin 'unania quixun atuishi aín bana ñuixunti cupí aín 'unánmicë unicama 'unánquibiancëxa.

³¹ 'Unánquibianquin ca acamaishi buánquin ësaquin cacëxa:

—Uni 'inux Nucën Papa Diosnuax uá 'ë ca unin, an raíri uni 'aminun uni 'inánti 'icën. 'Ináncëxun bixun ca 'ë 'ati 'icën. 'Acëx bamatancëx cana rabé 'imainun achúshi nètë 'icëbë baísquinuxun 'ain.

³² Usaía quiabi ca atun cuama 'icën. Cuatímabi ca upí oquian ñuixunun Jesús catimi racuéacëxa.

*Uix cara bëtsi unicamasamaira 'icë quicë bana
(Mt 18.1-5; Lc 9.46-48)*

³³ Capernaúm émanu bëbatancëx anua 'iti xubunu atsíntancëxun ca Jesusan aín 'unánmicë unicama cacëxa:

—¿Añu ñui caramina bainuax cuëbicananpunin?

³⁴ Cacëxunbi ca bain cuani —uinu 'icë nucama achúshinëxira cara nubë sënënma 'icë —quiax atúxbi ñucacanánpuni rabínquin cáma 'icën.

³⁵ Usa 'ain ca tsóbuxun Jesusan aín 'unánmicë unicama cuënxun cacëxa:

—Uix cara aín cushi uni 'iisa tania an ca cha 'iti sinánquinma, camabi uni upitaxa bucunun ñu mëëquinquin 'aquinti 'icën.

³⁶ Usai quiquin ca Jesusan tuá achúshi bixun atu nëbëtsi nitsínxun 'icúquin atu cacëxa:

³⁷ Uicaman cara 'ëmi sinánquin ënë tuásaribi 'icëa —ñuumara ca —quixun unin sináncë uni a 'aquinsa 'icë nuibaquin 'aquinia, an ca 'ëribi 'aquinia. Usaquin 'aquinquin ca 'ëishima, an 'ë xuá, aribi 'aquinia.

*An nu ñuicëma uni, ax ca nubë upí 'icë quicë bana
(Lc 9.49-50; Mt 10.42)*

³⁸ Quia ca aín 'unánmicë uni, Juan, an Jesús cacëxa:

—Nun cananuna uni achúshinëan, Jesús ca ënë uninuaxmi chiquíti cuëënia quixun caquinshi ñunshin 'atima uninua chiquinia isan. Isquin cananuna axa nubë nicëma 'icë, usoquin 'axunma 'anun can.

³⁹ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Usoquin 'axunma 'anun camina catima 'ain. Uin cara 'ën cushin uni itsían 'acëma ñu 'ati 'icë ax ca 'atancëx 'ë ñui 'atimati banatima 'icën.

⁴⁰ Axa nu ñui quicëma uni ax ca nubë upí 'icën.

⁴¹ Asérabi cana 'ën mitsu cain, uinu 'icë unin cara, Cristonan camina 'ai quixun sinánquin 'umpax mitsu 'inania, an ca aín cupí biti 'icën.

*'Uchati rabanan bërúanracati bana
(Mt 18.6-9; Lc 17.1-2)*

⁴² Ésaquinribi ca Jesusan cacëxa:

—An uni 'imainun tuá 'ëmia sinánti ënun quixun 'atima ñu 'amiquin 'uchamicë unix ca aín 'ucha chaira 'icën. Usa 'aish ca aín 'ucha cupíbi 'aisamaira oquin castíancë 'iti 'icën. A unix ca anun ñu rënti maxax ami tëtëcërecatancëxun parúmpapa nëbëtsi nicëxa uni nanëcësamaira oi 'atimaira ocë 'iti 'icën.

⁴³ Min mëcën anun 'aisama ñu 'ati cuëëncë 'ixun camina ashiquin manuquin ënti 'ain. Usoquin 'ai camina min mëcën tëaxun nicësa 'iti 'ain. Mix

mécën rabëñu 'aishmi bënämëtima manë tsinu anuax tēmërai cuantima cupími min mecën tēaxun niti ca asábi 'icën.

⁴⁴ Anuax ca an nami picë xēnacama bamaima, manë tsi axribi ca uisa nētēnbi bēnamētima.

⁴⁵ Min taë anun 'aisama ñu 'ati cuēēncē 'ixun camina ashiquin manuquin ënti 'ain. Usoquin 'ai camina min taë tēaxun nicēsa 'iti 'ain. Mix taë rabëñu 'aishmi manë tsinu anuax tēmërai cuantima cupími min taë tēaxun niti ca asábi 'icën.

⁴⁶ Anuax ca an nami picë xēnacama bamaima, manë tsi axribi ca uisa nētēnbi bēnamētima.

⁴⁷ Min bēru anun ñu isi 'atima ñu 'ati cuēēncē 'ixun camina ashiquin manuquin ënti 'ain. Usoquin 'ai camina min bēru achúshi échíxun nicēsa 'iti 'ain. Mix bēru rabëñu 'aishmi manë tsinu anuax tēmërai cuantima cupími min bēru achúshi échíxun niti ca asábi 'icën.

⁴⁸ Anuax ca an nami picë xēnacama bamaima, manë tsi axribi ca uisa nētēnbi bēnamētima.

⁴⁹ Nucën Papa Diosan usoquin 'acēxa upí isnun ca judíos unicaman 'aracacē ñuina xaronuxun tashíancēxa. Usaribi 'icēa Nucën Papa Diosan nu upí isnun cananuna nuxribi upíshi 'iti 'ain.

⁵⁰ Ēsa ca. Tashix ca asábi 'icën. Asábi 'aishbia aín muca nētētia camina uisaxunbi amiribishi mucotēcēntima 'ain. Mitsúxbi ca tashisa 'it. Bētsibē nishanani bucan.

10

Uníxa aín xanubē énanántima (Mt 19.1-12; Lc 16.18)

¹ Capernaúmnuax cuanx ca Jesús Judea me, Jordán cacē baca 'ucē manan, Perea cacē, bēbacēxa. Usaxun ca anua 'aisamaira uni timétēcēnia an 'acēsabi oquin bana ñuixuancēxa.

² Usa 'ain ca fariseo unibunēn anu timēxun Jesús uisai caraisa quia ami manánuxun cuacatsi quixun ñucáquin cacēxa:

—¿Unin aín xanu ënti cara asábi 'ic?

³ Cacēxun ca Jesusan cacēxa:

—¿Uisámi mitsux 'inun cara Moisés quiacēx?

⁴ Cacēx ca quiacēxa:

—Moisésnēan cuēñēo banax ca ësai quin, “ēnquin ca unin —ēñē xanu ca bēri 'ēn xanuma 'icē —quixun quirica 'atancēxun 'inánquin aín xanu ënti 'icē” quíax.

⁵ Cacēxun ca Jesusan cacēxa:

—Judíos unicamáxa mitsusaribi masáquin sináncē 'ain ca Moisésnēn usai quiquin a bana cuēñēocēxa.

⁶ Usa 'aínbi ca camabi ñu unioquin Nucën Papa Diosan bēbu 'imainun xanu uniócēxa.

⁷ Usoquin unio 'ixun ca unin aín xanu biquin aín titacēñun aín papa ëni, aín xanubē énananquinma 'iquinti 'icën.

⁸ Usa 'ain ca uni aín xanubē rabē 'aishbi achúshisa 'icën.

⁹ Usaía achúshishi 'inún Nucën Papa Diosan 'imia 'aish ca uni aín xanubē énanantima 'icën, uni itsínribi ca énananmitima 'icën.

¹⁰ Usaquian cacē ca xubunuxun aín 'unánmicē unicaman amiribishi unin cara aín xanu ënti 'icē quixun ñucátēcēancēxa.

¹¹ Ñucácēxun ca Jesusan cacēxa:

—Aín xanu ěnxuan an xanu itsi bicĕ uni ax ca a ěncĕ xanumi 'uchaia, aín xanuma 'aínbi xanu itsibĕ 'ia 'icĕsaribiti.

¹² Usaribiti ca xanúxribi, aín bĕnĕ ěnxun uni itsi bitsi 'uchaia, axa aín bĕnĕ 'aímabi bĕtsi unibĕ 'i 'icĕsaribiti.

*Tuácama Jesusan Nucĕn Papa Dios ñucáxuan
(Mt 19.13-15; Lc 18.15-17)*

¹³ Usa 'ain ca ainsa sinánxunquin nuibaquin ramĕnun quixun tuá xuracama Jesúsnu bĕcancĕxa. Bĕiabi ca aín 'unánmicĕ unicaman an bĕcĕcama ñu caquin cacĕxa:

—Ĕnu tuá xurácama bĕxunma ca buántan —quixun.

¹⁴ Usaquin caia isi nishquin ca Jesusan cacĕxa:

—Cuantánun caxunma ca tuá xuracama 'ĕnua unun ěn. 'Ĕmi catamĕtia Nucĕn Papa Diosan ainan 'imicĕ unicamax ca ěnĕ tuá xuracamasaribi 'icĕn.

¹⁵ Asérabi cana 'ĕn mitsu cain, uix cara tuá xuratsua an bĕrúancĕ unimi catamĕcĕsa usaribiti 'ĕmi catamĕcĕma 'icĕ ax ca Nucĕn Papa Diosnan 'itima 'icĕn.

¹⁶ Usaquin caquin ca tuácama 'icúquin biquin ramĕnun Nucĕn Papa Dios ñucáxuancĕxa.

*Ñuñuira bĕná uni ñuicĕ bana
(Mt 19.16-30; Lc 18.18-30)*

¹⁷ Baían Jesús cuancĕbĕbi ca achúshi uni abácuatsini uacĕxa. Ai rantin puruni tsóbuquin ca ñucáquin cacĕxa:

—Mix camina asérabi upí uni 'ain. Usa 'ixun camina 'ĕ ñuixunti 'ain, ¿'ĕx nĕtĕtímoi Nucĕn Papa Diosan nĕtĕnu abĕ 'inuxun carana añu 'ati 'ain?

¹⁸ Cacĕxun ca Jesusan cacĕxa:

—¿Uisati caramina 'ĕx isana upí 'ai quixun 'ĕ cain? Uinu 'icĕ uníxbi ca upíma 'icĕn. Nucĕn Papa Diosaxĕshi ca upí 'icĕn.

¹⁹ Uisai cara aín bana cuĕnĕo quia quixun camina 'unanin. Ca quia: “Uni camina 'atíma 'ain. Uni itsin xanubĕ camina 'itíma 'ain. Uni itsin ñu camina mĕcamatíma 'ain. Camina bĕtsi unimi cĕmĕi manántíma 'ain. Camina uní parántíma 'ain. Míñ papa, míñ títan bana camina upí oquin cuaquin tantí 'ain”.

²⁰ Usaquin cacĕxun ca unin cacĕxa:

—Chamaratsu 'aíshbi míñmi 'ĕ cacĕ banacama quicĕsabi oi 'íá 'aish cana usabíi 'in.

²¹ Cacĕxun ca Jesúsán a isquin nuibaquin cacĕxa:

—Usari camina 'in. 'Ixunbi camina achúshi ñuishi 'acĕma 'ain. Ca cuantan. Cuanxun camina míñ ñucama maruquin curíqui bixun ñuñuma unicama 'inánti 'ain. Uosotancĕx camina ñuñushi 'ítí sinanima 'ĕmi sinani 'ĕnan cupí bamanuxbi 'ĕbĕ cuaní uti 'ain. Usaquin 'atancĕx camina Nucĕn Papa Diosan nĕtĕnu 'ianan usaquin 'acĕ cupí anuax cuĕĕinra cuĕĕnti 'ain.

²² Usaquin Jesusan cacĕxun cuabiani ca aín ñua 'itsaira 'ain, a uní masá nūtuti utĕnbuax cuancĕxa.

²³ Usai 'icĕbĕtan ca Jesusan ñachaquin isquin aín 'unánmicĕ unicama cacĕxa:

—'Aisamaira ñuñu unix ca ainan 'ítí 'aíshbi ñuñu 'itishi sinani Nucĕn Papa Diosnan 'itima 'icĕn.

²⁴ Usai quicĕbĕa ratutiabi ca aín 'unánmicĕ unicama amiribishi catĕcĕancĕxa:

—'Aisamaira ñuñu unix ca ainan 'ítí 'aíshbi —ñuñu 'aish cana asábí 'ai —quixun sinani Nucĕn Papa Diosnan 'itima 'icĕn.

²⁵ Camello, ax ca chaira 'aish, xumuxan quini chamaratsu 'ain, anun atsínquiantima 'icën. A ñuina chaxa a quinin atsíncasmacësamaira oi ca 'aisamaira ñuñu uni Nucën Papa Diosnan 'ítima 'icën.

²⁶ Usaiä quia cuati ca aín 'unánmicë unicama, a banax ca asérabi 'icë quixun sináncasmai canancëxa:

—Asérabi a bana 'ain ca ui uníxbi Nucën Papa Diosnan 'inux iëtima 'icën.

²⁷ Usai quia isquin ca Jesusan cacëxa:

—'Aisamaira ñuñu uníxa iëtisama 'ainbi ca Nucën Papa Diosnan 'acasmati ñu 'aíma 'icën. Usa 'ixun ca ainshi ñuñu uniribi ainan 'inun iëmiti 'icën.

²⁸ Quia ca Pedronën Jesús cacëxa:

—Nun cananuna mibë ninuxun nun ñucama ëan.

²⁹ Cacëxun ca Jesusan aín 'unánmicë unicama cacëxa:

—Asérabi cana mitsu cain, uinu 'icë unin cara camabi uníxa 'ëmi catamëti Nucën Papa Diosnan 'inun 'aquinuxun aín xubu, aín xucën, aín chirabacë, aín tita, aín papa, aín bëchicë, aín naë ëanxa,

³⁰ a unix ca bërâma 'icësamairai ënë nëtënu aín xubu, aín xucën, aín chirabacë, aín tita, aín bëchicë, aín naë a ñucamañu 'iti 'icën, bëtsi unían ami nishquin 'atimomainun. Usai 'ianan ca Nucën Papa Diosnan nëtënu abë nëtëtimoí 'iti 'icën.

³¹ Usa 'ainbi ca bëría unin —cha ca a uni 'icë —quixun sináncë uni a Nucën Papa Diosnan aín nuitu 'unánquin ñuumara isti 'icën. 'Imainun ca bërí unin iscëxa ñuuma 'icë uni a Nucën Papa Diosnan aín sinan upí 'unánquin a uníxa cha 'icë isti 'icën.

*Jesusan —'ëx cana unin 'acëx bamati 'ai—quixun catëcëan bana
(Mt 20.17-19; Lc 18.31-34)*

³² Anuax cuanx bain Jerusalénu cuani ca aín 'unánmicë unicamaxa uisai cara 'iti 'icë quixun sináncasmai racuëti tsiánmainun Jesús rëcuënquiancëxa. Rëcuënquiania 'itsa unin a nuibiancëxun ca Jesusan abëa cuanun aín 'unánmicë unicama mëcën rabë 'imainun rabë cuënquin, usai cana 'iti 'ai quixun ñuixunquin, ësaquin cacëxa:

³³ —Mitsúnbi camina isin, bërí cananuna Jerusalénu cuanin. Anuxun ca uni 'inux Nucën Papa Diosnuax uá, 'ë unin 'inánti 'icën, judíos sacerdotenën cushicamacëñun an Moisésnën cuëñëo bana 'unáncë unicama. 'Ináncëxun ca atun —a uni ca bamati 'icë —quixun catancëxun judíosma unícaman 'anun 'ë 'inánti 'icën.

³⁴ 'Ináncëxun ca 'ëmi cuaianan tushucanan mëëtancëxun 'ë 'ati 'icën. Usoquian 'acëx bamatancëx cana rabë 'imainun achúshi nëtë 'icëbë baísquiti 'ain.

*Zebedeonën bëchicë rabëtan Jesús ñucá
(Mt 20.20-28)*

³⁵ Usa 'ain ca Zebedeonën bëchicë rabë, Jacobo 'imainun Juan, an anu cuanxun Jesús cacëxa:

—Nux cuëncësa oquinmi nun ñucácëxun min nu 'axúnti cananuna cuëënin.

³⁶ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—¿Añu ñu 'ën mitsu 'axúnti caramina cuëënin?

³⁷ Cacëxun ca cacëxa:

—Míxmi 'apu 'aish, min nëtë upínu tsotan, 'ën xucënaxa min mëcën amo tsómainun 'ëx min mëcën amo tsóti cana cuëënin.

³⁸ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Sinánquinmaishi camina usaquin 'ë cain. ¿'Ë 'acësaribi oquian unin mitsu bëtsi bëtsi ocëxun caramina tanshiti 'ain? ¿'Ëx 'icësaribiti tëmëraquinbi caina tanshiti 'ain?

³⁹ Quia ca cacëxa:

—Usaribi oquin cananuna tanshiti 'ain.

Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—'Ën 'acësaribi oquin camina bëtsi bëtsi ocë 'ianan paëira tanti 'ain.

⁴⁰ Usa 'ainbi cana 'ën, mix camina 'ën mëqueu tsónan 'ën mëmiu tsóti 'ai quixun ui unibi caiman. Nucën Papa Diosan cuni ca cati 'icën, uix cara anu tsóti 'icë quixun, an mëñosabi oía 'inun.

⁴¹ Usaquian a rabëtan Jesús caia cuati ca Jesusan 'unanmicë uni raíri, mëcën rabé, ax Jacobo 'imainun Juanmi nishacëxa.

⁴² Usaria isquin ca cuënxun Jesusan cacëxa:

—Mitsun camina 'unanin, judíosma 'apucaman ca ain unicama ax cuëncësabi oquian tëmëraquinbi ñu mëënun 'amia. Aín cushi unin ca ain unicama ax quicësabi oquian 'anun 'amia.

⁴³ Usa 'ainbi camina mitsux usai 'itima 'ain. Uix cara bëtsi unisama 'iisa tania, an ca mitsúxmi upitax bucunun ñu mëëquin 'aquinti 'icën.

⁴⁴ Ünü 'icë micamax cara mitsun cushi 'iisa tania an ca mitsúxmi chuámarua upitax bucunun mitsu ñu 'axúnti 'icën, 'ën mitsu 'acësaribi oquin.

⁴⁵ Ünü itsían ñu mëëxunun cana 'ëx uni 'inux Nucën Papa Diosnuax uáma 'ain. 'Ëx cana unicamaxa upí 'ianan upitax bucuti oquin 'aquini uacën. 'Ëx 'uchañuma 'aish bamatsianxmabi cana camabi uníxa Nucën Papa Diosbë upí 'inun atun 'ucha 'ënanza 'ain bamai uacën.

Jesusan bëxuñu uni Bartimeo bëpëxcüa

(Mt 20.29-34; Lc 18.35-43)

⁴⁶ Usaquiani Jericó émanu bëbatancëx ca anuax ain 'unanmicë unicama 'imainun 'aisamaira uni Jesús bë cuantëcëancëxa. Cuania ca bëxuñu ünü, Bartimeo cacë, Timeonën bëchicë, an uni curíqui ñucacë, an bai amo tsóxunbi

⁴⁷ —Nazaretnu 'icë Jesús ca aia —quiáxa quicania cuati cuëñishquin cacëxa:

—Davitan rëbúnqui, Nucën 'Ibu Cristo, nuibaquin ca 'ë 'aquin.

⁴⁸ Usaía quia oquin ca anu 'icë unicaman banaxma isa nëtënnun quixun cacëxa. Cacëxbi ca nëtëtima ax 'icësamaira oi ñunshínrui munuma cuëñishtëcëni quiacëxa:

—Davitan rëbúnqui, Nucën 'Ibu Cristo, nuibaquin ca 'ë 'aquin.

⁴⁹ Usaía quia cuati niracëquin ca Jesusan —'ënu unun ca cat —quixun cacëxa. Cacëxun ca unicaman bëxuñu ünü cacëxa:

—Masá nuituáxma ca 'it. Mi ca cuënia, niruquiani ca anu cuantan.

⁵⁰ Cacëxëshi niruquin anúan mapúcë chupa pëxun nibiani ca Jesúsnu cuancëxa.

⁵¹ Usaria aia ca Jesusan cacëxa:

—¿'Ën mi uisoti caina cuëënin?

Cacëxun ca cacëxa:

—Isnúnmi 'ë bëpëxcuti cana cuëënin.

⁵² Usaquian cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Camina cuanti 'ain. 'Ën mi bëpëxcuti sinani 'ëmi catamëti camina bëpëxcüan.

Usaquian cacëxëshi bëpëxcuquin ca isacëxa. Bëpëxcucëxun isi cuëënuquiani ca Jesús bë cuancëxa.

II. JERUSALENUXUAN JESUSAN BANA ÑUIXUANAN ÑU 'A (11-13)

11

*Jerusalénu cuania unicaman Jesús rabia
(Mt 21.1-11; Lc 19.28-40; Jn 12.12-19)*

¹ Jerusalénu cuani Betfagé 'imainun Betania ëma rabé a 'urama 'ixun ca Olivos cacé matá anuxun aín 'unánmicé uni rabé xuquin Jesusan cacéxa:

² —Añu bësucé ëma anu ca cuantan. Cuanx anu bëbaxun camina burro, anua uni tsócëma pain, a anua təcërëcacé mërati 'ain. Mëraquin camina tububëtsinquin bëti 'ain.

³ Mitsúnmi tubuia isquian bëtsi unin: ¿Uisoti caramina tubuin? —cacëxun camina cati 'ain: Nucën 'Ibun ca ëné a buánxunun quixun nu caxa. Bërlbi ca bëmitëcënti 'icën.

⁴ Usaquin caxuan xucëx cuanxun ca burro, bai amo xubu xëcuë tanáin, təcërëcacé mëracëxa.

⁵ Mëraquin tubuia isquin ca anu 'icé unicaman cacéxa:

—¿Añu caina 'ain? ¿Uisati caramina burro tubuin?

⁶ Cacëxun ca usaquin canun quixuan Jesusan cacësabi oquin cacëxa. Cacëxun ca —ca buántan —cacëxa.

⁷ Cacëxun buántancëxuan chupan catátacaquin burro camápucëbë ca anu 'irux tsotax Jesús Jerusalénu cuancëxa.

⁸ Usaía burron cuancëbëtan ca 'aisamaira unin anun Jesús cuanti bainu, anúan mapúcé chupabi 'apámainun bëtsi bëtsi unin naë rësúnua i pëchi chuíshcaxun anúan Jesús cuantinu 'apacëxa.

⁹ Usobiani ca sharáquiiani unicama cuancëxa. Raírinëxa rëcuënmainun ca raírinëxribi Jesús caxu cuani a rabi cuëëni quicancëxa:

—Ëné unix ca upíra 'icën. Nucën 'Ibu Diosan xucëx ca ënëx bëri aia. A ca camabi unin rabiti 'icën. Nun a rabinun ca 'acan.

¹⁰ Nucën rara Davitan rëbúnqui, ami sinania Nucën Papa Diosan ainan nu 'imiti, a ca ënëx 'icën. Nucën Papa Dios naínu 'icé, aribi cuëënquin rabinun ca 'acan.

¹¹ Usaía unicamax sharáquiainun cuanx ca Jesús Jerusalénu bëbacëxa. Bëbaxun ca anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubunu atsínxun, camabi ñu istancëx bari cuabúcëbë Betania ëmanu 'i cuancëxa. Cuancëbë ca abë aín 'unánmicé unicamaxribi cuancëxa.

*Jesusan higuera cacé i bimiñuma 'inun ca
(Mt 21.18-19)*

¹² Betanianu 'inëti Jerusalénu cuantëcëni ca Jesús panancëxa.

¹³ Pananquiani cuani ca 'uraxun higuera nicé isbiani, bimiñu cara quixun isi cuancëxa. Cuanquin isquinbi ca tuáñuma ñancáishi 'aisha aín pëchishi ocëxa, higuëranën, tuatisama pan 'ain.

¹⁴ Usa 'icé isquin ca Jesusan cacëxa:

—Mín camina tuatëcëniman. Achúshira unínbi ca mín tuá cutëcëniman.

Quixuan caia ca aín 'unánmicé unicaman cuacëxa.

*Anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubunua Jesusan an ñu marucé unicama
chiquían*

(Mt 21.12-17; Lc 19.45-48; Jn 2.13-22)

¹⁵ Usaquiani cuanx Jerusalénu bëbax anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubunu atsínxun ca Jesusan anuxun an ñu marucé unicama chiquíanan an

curíqui cambioquin bicē unicaman mesacama chashcaquin an numacuru marucē unicamaxa anu tsócé aribi chashcacēxa, anu tsóxma 'inun quixun.

¹⁶ Usonan ca uíxbia ñu buani anuxun Nucēn Papa Dios rabiti xubunu atsínquianxma 'inun quixun atu cacēxa.

¹⁷ Usaquin 'aquin ca unicama 'unánmiquin cacēxa:

–Nucēn Papa Diosan bana cuēñeo ca quia: “Anuxun 'ē rabiti xubu ax ca anuaxa camabi uni 'ēbē banati xubu 'iti 'icēn”. Usaía cuēñeo bana quicē 'aínbi camina mitsun anuxun ñu maruquin uni paránquin mēcamati xubusa 'inun ēnuxun ñu maruin.

¹⁸ Usaía quicēbē camabi unían aín bana cuati rabanan racuēti ca judíos sacerdotenēn cushicamabē an Moisésnēn cuēñeo bana 'unáncē unicamax Jesús 'acatsi quiax 'esēnancēxa.

¹⁹ Usa 'ain ca ñantabucēbē Jesús bē aín 'unánmicē unicama Jerusalénuax cuancēxa.

Higuera chushi xanan

(Mt 21.20-22)

²⁰ Uxnēti pēcaracēbē Jerusalénu cuantēcēnquin ca higuera an isóncēsama 'icē aín tapúnmiaxbia chushicē isacēxa.

²¹ Usa isquin ca Pedronēn a higuera caia conxun Jesús cacēxa:

–Ca is. Minmi ñu concē higuera ca xanáxa.

²² Cacēxun ca Jesusan cacēxa:

–Ax cushiira 'ixun ca Nucēn Papa Diosan ax quicēsabi oquin 'aia quixun sinani ca ami catamēt.

²³ Asérabi cana mitsu cain, unían –sapi ca 'atima 'icē –quixun sinánquinma –asérabi ca Nucēn Papa Diosan 'ati 'icē –quixun sinánquin, ēñē matá –ēnuax ca parúmpapanu racati cuantan –quixun cacēx ca usai 'iti 'icēn.

²⁴ Usa 'ain cana mitsu cain, –asérabi ca Nucēn Papa Diosan 'ēn cacēxun 'ē 'axunti 'icē –quixun sinania ca an mitsúnmi ñucácēsabi oquin mitsu 'axunti 'icēn.

²⁵ Unibē 'aisama 'aish Nucēn Papa Dios naínu 'icē abē banaquin camina axa mimi 'uchacē uni cupiti sinánquinma a pain manuti 'ain, usaribi oquian Nucēn Papa Diosan min 'ucha tērēnquin manunun.

²⁶ Usa 'aínbi ca mitsúxmi uni itsimi nishcē a manutisama tania Nucēn Papa Dios naínu 'icē, an mitsun ñu 'atima 'acē a tērēnxunquin manutima 'icēn.

Jesusan cushi ñuicē bana

(Mt 21.23-27; Lc 20.1-8)

²⁷ Jerusalénu cuantēcēancēxa. Cuanx atsintancēxa anu 'icē isquin ca judíos sacerdotenēn cushicama, 'imainun an Moisésnēn cuēñeo bana 'unáncē unicama, 'imainun ampan caniacēcē unicama anu cuanxun

²⁸ ñucáquin Jesús cacēxa:

–¿Uin banan caramina an ñu marucē unicama chiquión? ¿Uin cara usquinmi ñu 'anun mi cax?

²⁹ Cacēxun ca Jesusan cacēxa:

–Ēnribi cana mitsu bana itsi ñucatin. Ñucácēxunmi mitsun 'ē ñuixuncēxun cana 'ēnribi mitsu cati 'ain, uin banan carana esáquin 'ai quixun.

³⁰ ¿Uin cara Juan unicama nashiminun cacēx? ¿Nucēn Papa Diosan cara cacēx? ¿Unin cara usaquian 'anun cacēx? Ca 'ē ñuixun.

³¹ Usaquian Jesusan cacēxbi ca uisaquin caranuna cati 'ai quixun sinani ñucacanancēxa:

—¿Usaquin caranuna cati 'ain? Nun nu Nucën Papa Dios naínu 'icë an ca cacëxa quixun cati 'ainbi ca usaquin nun cacëxun nu —¿usa 'ain caramina uisa cupí aín bana cuama 'ai? —quixun nu cati 'icën.

³² ¿Caranuna —unían 'imicëxun ca Juanën unicama nashimiacëxa —quixun cati 'ain? Usaquin cati 'ainbi ca camabi unin aín bana cuaquin —Nucën Papa Diosan ca asérabi aín bana unicama ñuixunun quixun Juan xuacëxa —quixun sinania.

Usaquin sinani ca a 'apucamax 'apuma unicamami racuëacëxa.

³³ Usai canantancëxun ca Jesús cacëxa:

—Uin xucë cara 'iacëxa quixun cananuna 'unaniman.

Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Mitsúnmi 'ën ñucácëxun 'ë ñuixuncëxunma cana 'ënribi uin banan carana ësaquin ñu 'ai quixun mitsu caiman.

12

*Bana itsi ñuicësoquin Jesusan an naë bërúancë unicama ñuia
(Mt 21.33-46; Lc 20.9-19)*

¹ Bana itsi ñuicësoquin ca Jesusan, a usoquin unin 'ati ñuiquin, ënë banaribi 'apucama ñuixuancëxa:

—Ësa ca. Achúshi unin ca aín naënu uvas 'apáxa. 'Apáxun cënëtancëxun ca anuxun uvas baca biti xaxu quinioquin naëaxa. 'Anan ca anuxun naë bërúanti xuburibi manámiira chaioruquin 'axa. 'Atancëxun bëtsi uni aín naë bërúanxunun quixun ami ëbiani ca 'ura 'icë menu 'i cuanxa.

² Cuantancëxun ca uvas bimicëbëtan abëa 'icë an ñu mëemicë uni achúshi xuquin caxa:

—An naë bërúancë unicamanu cuantancëxun camina 'ënan 'iti a mësúa 'ë bëxúnun mi 'inánun cati 'ain.

³ Cacëx cuanxa bëbaibi ca an naë bërúancë unicaman mëëtancëxun ñuñuma cuantëcëntanun xuaxa.

⁴ Usaquian 'an ca naë 'ibun aín ñu mëemicë uni itsi xutëcëanxa. Xucëx cuanxa bëbaibi ca aribi an naë bërúancë unicaman macuëxquin bëtsi bëtsi oquin 'atimati banaquin ñu caxa.

⁵ Usocëbëtan amiribishi xucëbi ca bëtsiribi 'axa. A 'acan ca bëtsi xutancë xutancëxun rairiribi xuaxa. Xutiabi ca rairi 'atimonan rairiribi 'acaxa.

⁶ Usoquin aín unicama xuquinbi ca aira nuibacë aín bëchicë a xucëma 'icën. Xuxunmabi ca —'ën bëchicë ënë ca usaribi oquin 'aquinma upí oquin biquin aín bana cuati 'icë —quixun sinánquin aira xuaxa.

⁷ Usoquin sinánquin xucëx cuanxa bëbacëbë ca an naë bërúancë unicama canani quiaxa: Aín papáxa bamacëbë ca aín bëchicë ënëx naë 'ibu 'iti 'icën. Usa 'ain cananuna nux naë 'ibu 'inuxun ënë 'ati 'ain.

⁸ Canantancëxun 'atancëxun ca naë 'uri racácanxa.

⁹ Usoquian aín bëchicë 'acë cara naë 'ibun a unicama uisoti 'icë quixun cana mitsu cain. Aín naënu cuanxun a unicama 'atancëxun ca bëtsi uni aín naë bërúanxunun quixun cati 'icën.

¹⁰ ¿Nucën Papa Diosan bana cuënëo ëesai quicë, a caramina mitsun iscëma 'ain?,

An maxax xubuacë unían biquinma racáncë 'aíshbi ca a maxax bërí amia xubu cushicë 'icën, itá upímia xubu cushicë usaribiti.

¹¹ Usafa 'inun ca Nucën Papa Diosan 'imíaxa. An usoquin mëníocëx ca nun nu iscëx upíra 'icën.

¿Usoquian cuënëo bana a caramina mitsun iscëma 'ain?

12 An naë bërúancë unicama ñuicëbë ca judíos 'apucama atubi ñui isa quia quixun 'unani Jesúsni nishacëxa. Nishquin 'atimonuxun biisa tanquinbi — 'itsa unin ca ain bana cuatia, usa 'ain ca a unicamax numi nishti 'icë — quixun sinani atumi racuëquin Jesús ëbiani riquiancëxa.

Unían 'apu curíqui 'inan

(Mt 22.15-22; Lc 20.20-26)

13 Usaquiani cuanxun ca atun cushicaman uisai cara Jesús quiaxa quixuan atu cacëx ami manáncatsi quixun, an Jesús cëmëxun ñucánun fariseo uni raíri 'imainun Herodesnën uni raíriri buacëxa.

14 Xucëx cuanxun ca Jesús cacëxa:

—Cananuna 'unanin, min banax ca asérabi 'icën. Uisai cara Nucën Papa Diosan uni 'iti 'icë quixun camina cëmëquinma asérabi ñuin, unían min a bana ñuia cuati cuëncëbëtanmabi. Min sináncëx ca camabi uni bëtsibëtan sënën 'icën. Usaquin sinánquin camina camabi ñuñu 'imainun ñuñuma unicama 'imainun 'apuburibi uisai cara Nucën Papa Diosan uni 'iti 'icë quixun ñuixunin. Usa 'ixun camina nu cati 'ain, ¿Nucën Papa Dios asérabi nun cushi 'ain cara Romanu 'icë 'apu, César, a curíqui buánmiti asábi 'ic? ¿Cara asábima 'ic? ¿Caranuna curíqui 'inánti 'ain? ¿Caranuna 'inántima 'ain?

15 Cacëxun ca Jesusan — uisai caraisna qui quixun 'ëmi manánuxun cuacatsi quixun ca 'ë ñucatia — quixun 'unánquin cacëxa:

—'Emi manánuxun 'ëx caraisna uisai qui cuacatsi quixun camina 'ë usoquin cain. Uisa cara isnun ca 'apu buánmiti manë curíqui achúshi 'ë bëxun.

16 Cacëxuan bëia isquin ca Jesusan cacëxa:

—¿Uin bëmañan tanquin 'acë cara ënëx 'ic? ¿Uin anë cara cuënëocë ënëx 'ic? Cacëxun ca atun cacëxa:

—Ax ca Romanu 'icë 'apu, Césarnën bëmánan tanquin 'acë 'imainun Césarnën anë 'icën.

17 Usaquin cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Ami mitsun 'atia César cuëncë a ñu camina 'ati 'ain, axa mitsun 'apu 'ain. 'Anan camina ami mitsun 'atia Nucën Papa Dios cuëncë a ñu 'ati 'ain, axa mitsun Papa Dios 'ain.

Usaquian cacëxun cuati ca bëtsi unin banasama ca ënën bana 'icë quiax sináncasmai ratúancëxa.

Uni baísquti ñui quicë bana

(Mt 22.23-33; Lc 20.27-40)

18 Usa 'ain ca Jesúsnu saduceo unicama cuancëxa. Saduceo unicaman ca — bama 'aish ca uni baísqutima 'icë — quixun sináncëxa. Usaquin sináncë 'aish anu cuanxun ca Jesús ñucáquin cacëxa:

19 —Nun 'unánun ca Moisésnën ësai quicë bana cuënëocëxa, uni achúshinëxa bëchicëñuma 'aish bamacëbëtan ca ain xucënan ain casunancë xanu bixun, ami bacë bëchiti 'icën. Usoquian 'acëx ca ain bëchicë ax ain xucënan bëchicësa 'iti 'icën.

20 Usa 'ain cananuna mi ñucatin. Uni achúshi ca męcën achúshi 'imainun achúshi 'anácañu 'iacëxa. Usa 'ixun ca atun apan an xanu biacëxa. Biaxbi ca bacë bëchiaxmabi bamacëxa.

21 Baman ain xucënan casunancë xanu biaxbi ca ain xucën axribi bacë bëchiaxmabi bamacëxa. Usaribiti ca a xanu biaxbi ain xucën bëtsíxribishi bamacëxa.

22 Usa 'ain ca xucën camáxbi a xanu biaxbi bacë bëchicëñuma 'inun bamacëxa. Acamaxa bamai cëñúan ca a xanúxribi bamacëxa.

²³ Camaxunbi ca a xanu biacëxa. ¿Usa 'ain cara anun unicama baísquiti nētēn acama uinu 'icëxira aín bēnē 'iti 'ic?

²⁴ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Usama ca. Mitsun Nucēn Papa Diosan bana cara uisaira quia quixun cuanan aín cushiribi 'unánquinma camina usaquin 'ē ñucatin.

²⁵ Bama 'aish baísquiquin ca unin xanu bitima 'icēn, aín ini bēhicē ca unin bēnumitima 'icēn. Usaribi ca naínu 'icē ángelcamaxribi 'icēn.

²⁶ Mitsúnmi—bama 'aish ca uni baísquitima 'icē—quixun sinania cana mitsu cain, ca usama 'icēn. ¿Caramina Moisésnēan imaxu nēēmētia isa ñui quicē bana iscēma 'ain? Imaxu rēquirucēnuax banaquin ca Nucēn Papa Dios Moisés ēsaquin cacëxa: “Éx cana Abraham, Isaac, Jacob acaman rabicē Dios, a 'ain”.

²⁷ A bana cuēñeo isquin cananuna 'unanin, Nucēn Papa Dios, ax ca bama 'aisha baísquitima unicaman Diosma 'icēn. Ax ca camabi aín unicaman rabicē Dios a 'icēn.

*A pain Nucēn Papa Diosan bana axa quicēsabi oíira 'iti
(Mt 22.34-40)*

²⁸ Usaquian Jesusan suduceo unicama caia ca an Moisésnēn cuēñeo bana 'unáncē uni achúshinēn uquin cuacëxa. Cuacëxuan saduceo unicaman ñucácē bana a upí oquín ñuía cuaxun ca an Jesús cacëxa:

—¿Uinu 'icē Nucēn Papa Diosan bana cuēñeo quicēsa oíira caranuna 'iti 'ain?

²⁹ Quixuan cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Axa quicēsabiira oi 'iti bana ax ca ēsai quia: “Israel unicama, ca cuat. Nucēn 'Ibu Dios ax ca achúshi 'icēn.

³⁰ Min 'Ibu Diosmi camina asérabi cuēēni cēmēima sinánti 'ain. Usa 'aish camina ami catamēti ax cuēēncēsabi oíshi 'iti 'ain”. Ax ca a pain Nucēn Papa Diosan bana ax quicēsabi oíira 'iti a 'icēn.

³¹ Enéxribi ca a banasaribi 'icēn: “Mixmi bēruancacēsaribi oquin camina min aintsicama nuibanan 'aquinsa 'icē 'aquinti 'ain”. Aíma ca axa quicēsabi oía uni 'iti enē bana rabēsaribi bana 'icēn.

³² Usaquian cacëxun ca an Moisésnēn cuēñeo bana 'unáncē unin cacëxa:

—Usa ca. Mixmi quicē bana ax ca asérabi 'icēn, Nucēn Papa Dios, ax ca achúshishi 'icēn. Bētsi Dios ca 'aíma 'icēn.

³³ Cēmēima asérabi cuēēni, ax cuēēncēsabi oi 'i ami sinánan unin axa bēruancacēsaribi oquin aín aintsicama nuibanan 'aquinsa 'icē 'aquincēbē ca Nucēn Papa Dios cuēēnia, judíos uñían aín 'ucha cupí 'aracacē ñuina rēxun xarocēbēa 'icēsamaira oi.

³⁴ Usaquian a bana ñuiquin cacëxun ca Jesusan a uni cacëxa:

—Nucēn Papa Diosan uni 'iisa camina 'ain.

Usaquian a uni caia cuaxun ca ui unínbi ñucátécēanma 'icēn.

*Uin rēbúnqui cara Cristo 'icē quicē bana
(Mt 22.41-46; Lc 20.41-44)*

³⁵ Anuxun Nucēn Papa Dios rabiti xubunuxun bana ñuixuni ca Jesús quiacëxa:

—¿Uisa 'aish cara an Moisésnēan cuēñeo bana 'unáncē unicamax quia, Cristo ax ca Davitan rēbúnqui 'icē quiax?

³⁶ Nucēn Papa Diosan Bēru Ñunshin Upitanbi ca David ēsaquin quimiacëxa: Nucēn 'Ibu Diosan ca 'ēn 'Ibu caxa, “axa mimi nishcē unicama 'ēn mi 'ibumaimainun camina mix 'ēbē 'apu 'aish 'ēn mēqueu 'iti 'ain”.

³⁷ Usai qui ca David ax —Cristo, ax ca 'en 'Ibu 'icë —quiaux quiacëxa. ¿Ësaia quíá 'ain cara Cristo uisax Davitan rëbúnqui 'iti 'ic? Usaía quia ca 'aisamaira 'ixun unin cuëênquin cuacëxa.

Jesusan an Moisésnën cuëñëo bana 'unáncë unicama ñuia
(Mt 23.1-36; Lc 11.37-54; 20.45-47)

³⁸ Cuatia ca bana ñuixunquin Jesusan ësaquin atu cacëxa:

—An usaía judíos unicama 'inun Moisésnën cuëñëo bana 'unáncë unicamax 'icësaribiti camina 'itima 'ain. Atux ca chupa chaxcë pañuax niti cuëëanan anuxun ñu marucë anuxuan unin —ax ca nun cushi 'icë —quixun sinánquin mëcën 'inánquin biti cuëënia.

³⁹ Usai 'ianan ca anu judíos unicama timëti xubunu unicamabë timëti, anua aín cushicamax tsóti a anu tsotishi cuëënia, 'ianan ca pi timëxun anu aín cushicama tsóti anu tsónuxun caisia, atusaribi 'icatsi quixun.

⁴⁰ Usai 'ianan ca casunamëcë xanun ñu bicuanquin cëñuia. Cëñuanan ca ax isa upí 'icë quixuan unin sinánun quiaux, 'uran pain Nucën Papa Diosbë banaía. Usa unicama ca Nucën Papa Diosan, axa usai 'icëma uni 'acësamaira oquin 'uchoti 'icën.

Xanu casunamëcëñëan Nucën Papa Dios curíqui nanxúan ñui quicë bana
(Lc 21.1-4)

⁴¹ Usaquin anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubunuxun unicama catancëx ca Jesús anu curíqui nanti ñu 'urama ami bësui tsóbuacëxa. Tsóxun ca anu nanti ñu anua unicaman curíqui nania isacëxa. Iscëxun ca 'aisamaira curíquiñu unicama an 'itsa curíqui nancëxa.

⁴² Nancëbë uquin ca xanu casunamëcë ñuñuma, anribi manë curíqui rabëratsu nancëxa, axa cupímara 'icëbi.

⁴³⁻⁴⁴ Nancëbëtan cuëncëxa aia ca Jesusan aín 'unánmicë unicama cacëxa:

—Itsaira curíquiñu unicaman ca anun ñu maruquian tëxëocë curíqui anu curíqui nanti ñunu 'aruaxa. Usa 'aínbi ca xanu casunamëcë ënën asérabi cuëênquin 'aisa tanquin anúan ñu marutibi 'aíma 'itánun aín curíquicamaishi 'aruaxa. Usa 'ain cana asérabi mitsu cain, curíquiñu unicaman 'acësamaira oquin ca a xanun aín curíqui 'inánxa.

13

Anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubu upíra upí ñui quicë bana
(Mt 24.1-2; Lc 21.5-6)

¹ Anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubunuaxa cuania ca aín 'unánmicë uni achúshinën Jesús cacëxa:

—Ca is, ënë xubux ca maxax 'acë 'aish upíra upí 'icën.

² Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Ënë xubu camina maxax 'acë 'aish chaira isin. Usa 'aínbi ca ënë xubucama aín maxáxcamaribi rurupacë 'iti 'icën.

Mecama cëñúti nëtë 'iisama pain 'ain bëtsi bëtsi ñu 'iti bana
(Mt 24.3-28; Lc 21.7-24; 17.22-24)

³ Usaquin cacëx abë cuanquin ca anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubu 'uria 'icë matá, Olivos, anu tsóbutia Pedro, Jacobo, Juan, Andrés, acaman, unia 'aíma 'ain, atúxëshi abë 'ixun Jesús cacëxa:

⁴ —¿Uínsaran cara mixmi quicësabi oi anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubu ënëx aín maxáxcama rurupacë 'iti 'ic? ¿Anúan usai 'iti nëtë ca 'uramacuatsinia quixun 'unánuxun caranuna uisa ñu 'ia isti 'ain? A camina nu ñuixunti 'ain.

5-6 Usaquian aín 'unánmicë unicaman ñucácëxun ca Jesusan anun ax utëcënti nëtë ñuixunquin ësaquin cacëxa:

—'Itsa unin ca, 'ëx cana Cristo 'ai, quiax quiquin 'itsaira uni paránuxun 'aia. Usoquian mitsuribi paránti rabanan camina bërúancati 'ain.

7 Mitsun camina uni itsían —bëtsi menu 'icë unicamax ca bëtsibë 'acánania quixun ñuia cuanuxun 'ain. Cuanan camina —raíri unicamaxribi ca raíribë 'acánania —quixun ñuia cuatíbi racuëtima 'ain. Usaía 'icëbëbi ca ënë mecama cëñúcëma pain 'iti 'icën.

8 Bëtsi menu 'icë unicamax ca bëtsi menu 'icë unicamabë nishánani 'acánanti 'icën. 'Imainunribi ca bëtsi menu 'icë 'apun suntárucama bëtsi menu 'icë suntárucamabë 'acánanti 'icën. Bëtsi bëtsi mecama ca shaíquinuxun 'aia. Bëtsi bëtsi nëtënu 'icë unicamax ca a píti ñuñuma 'inuxun 'aia. Usoquin pain tëmëratancëxunbi ca 'ëx utëcëncëbëtainra, unin an 'acësamaira oquin tëmëranuxun 'aia.

9 'Ëmi sináncëma uni raírinën ca 'apucamanu ami manánuxun mitsu buánti 'icën. Usonan ca anua judíos unicama timëti xubucamanuxun mitsu manë xon rishquiti 'icën. Mitsúnmi 'ën bana uni ñuixuncë cupí ca unin mitsumi nishquín judíosma unicaman 'apunu mitsu buánti 'icën, ami mitsu ñui manánuxun. Usaí ca 'iti 'icë quixun 'unanx camina usaía 'icëbë ratútima 'ain. Usoçëxunbi camina a 'apucama 'ë ñuiquin bana ñuixunti 'ain.

10 Usaía 'icëma pan 'ain ca camabi menuxun usai cara uni Nucën Papa Diosnan 'iti 'icë quiáxa quicë bana unin ñuixunti 'icën.

11 A unicaman mitsu 'apunu buáncëxun camina racuëquin —uisai carana quiti 'ai —quixun sinántima 'ain. Mitsúxmi banacëbëtanishia Nucën Papa Diosan mitsu sinánmicë banan camina cati 'ain. Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan sinánmicëx camina quiti 'ain.

12 'Ëmi sináncëma unin ca axa 'ëmi sinania oquin aín xucënbi an uni 'aminun quixun 'apu 'inánti 'icën. Usaribi oquin ca aín papan ami nishquin aín bëchicëbi an uni 'aminun 'apu 'inánti 'icën. 'Imainun ca usaribi oquin aín bëchicënëni ami nishquin aín papabi an uni 'aminun 'apu 'inánti 'icën.

13 Mitsúxmi 'ëmi catamëcë cupí ca unicamax 'ëmi sináncëma 'aish mitsumi 'i nishnuxun 'aia. Usa ñu 'icëbëtanbia 'ëmi sinánquin ëncëma unicamax ca 'ën Papa Diosan nëtënu 'ëbë 'iti 'icën.

14 Usaquin caxun ca Jesusan ësaquinribi aín 'unánmicë unicama cacëxa:

—An Nucën Papa Dios quicë bana unicama ñuixuncë uni, Danielnëan a ñuiquin cuëño uni ax ca 'atimaira 'icëa unin timacë 'aishbi aín suntárucamabë uti 'icën. Aí ca ax anua ax 'itima anu 'iti 'icën. An ënë bana iscë uni an ca usai quicë cara quixun 'unánti 'icën. Usaí 'icëbë ca unicama ami racuëti Judea menu 'icë ëmacamanuax abáquiani matánu cuanti 'icën.

15 Aín xubu ëman 'icë unicamaxribi ca abánuxun, aín ñu pain bitsi aín xubunu atsintëcënima ashiti cuanti 'icën.

16 'Imainun ca aín naënuaxun ñu mëcëcë unicamaxribi abánuxun aín chupa bitsi, aín xubunu cuaníma aín naënuaxëshí abáti 'icën.

17 Usaía 'icëbë ca xanu tuñucama 'imainun aín tuá 'icúcë xanucamaxribi abáquiani cuani nuibacanuxun 'aia.

18 Usaími mitaño 'itin rabanan camina Nucën Papa Dios ñucáti 'ain.

19 Usaí 'i ca unicama Nucën Papa Diosan me uniotabacë 'aian uínsaranbi 'íásamairai tëmëratí 'icën, amiribishi usai tëmëratëcëntimo.

20 Anúan paë tanquin tëmëratí nëtëxa cëñúcëbëma ca usabi 'i camabi uni bamati 'icën. Usa 'aínbi ca Nucën Papa Diosan, ainan 'inun an caiscë unicama

nuibaquin, atu cupí anúan unin paë tanquin tēmēрати nētēcama sēnēnmiti 'icēn.

²¹ Anúan usoquin unicaman tēmēрати nētē ucēbētan unin mitsu —ca is, ēnu ca Cristo 'icē —quixun canan —ca is, unu ca Cristo 'icē —quixun cacēxunbi camina —asērabí ca —quixun sinántima 'ain.

²² Anúan usoquin unicaman tēmēрати nētē ucēbētan ca unin ax asērabí ama 'ixunbi —ēx cana Cristo 'ai —quixun paránti sinánquin unicama canuxun 'aia. Usaribiquin ca uni raírínēn cēmēquin —ēn cana Nucēn Papa Dios quicē bana unicama ñuixunin —quixun unicama canuxun 'aia. Canan ca unicama paránti sinánquin, uni itsían 'acēma ñu 'anuxun 'aia. 'Aquin ca Nucēn Papa Diosan unicamaribi paránti sinánuxun 'aia.

²³ Usai 'icēma pan 'aínbi 'ēn mitsu cacē 'aish camina a ñucama usai 'icēbēbi ratútima 'ain. 'Ianan camina unínma mitsu parania bērúancati 'ain.

Anúan Jesús utēcēnti nētē ñuicē bana

(Mt 24.29-35, 42-44; Lc 21.25-36)

²⁴ Catancēxun ca Jesusan ēsaquinribi aín 'unánmicē unicama cacēxa:

—Usaía tēmērai anun uni bēnēti nētēcama 'icēbē ca bari bēánquinuxun 'aia, 'uxēnribi ca pēcanuxunma 'aia.

²⁵ 'Iparibi ca rēcunuxun 'aia, naícamē'ēo shaíquicēbē ca anua 'icē ñucamaxribi shaíquinxun 'aia.

²⁶ Usaía 'icēbētan ca uni 'inux Nucēn Papa Diosnuax uá, 'ēn nētē cuin mēúxun 'ēn cushin pēcabētsinia unicaman isnuxun 'aia.

²⁷ 'Ēx uquin cana 'ēn ángelcama xuquin 'ēnan 'inun 'ēn caíscē unicama camabi menua, naínuaribi 'ēbēa 'inun timēminuxun 'ain.

²⁸ Ēnē ñu camina 'unanin, higuera i ax ca baricuatsincēbē aín pēchi rēcubutancēx amiribishi corutēcēnia. Usaría 'ia isquin camina —ca barítiaacuatsinia —quixun 'unanin.

²⁹ Usaribitia 'ēn mitsu ñuixuncē ñucamax 'icēbētan camina 'unánti 'ain, anun 'ēx utēcēnti nētē ca 'urama 'icē quixun.

³⁰ Asērabí cana mitsu cain, ēnē nētēnu bucucē unicamax bamacēma pain 'ain ca 'ēn mitsu ñuixuncē banacama quicēsabi oi 'iti 'icēn.

³¹ Naí, me acamax ca cēnúti 'icēn, 'aínbi ca 'ēn banaxa nētētimoí usabi 'ain camabi ñu 'ēx quicēsabi oi asērabí 'iti 'icēn.

³² Añu nētēinra carana 'ēx utēcēnti 'ain, uínsarainra cara usai 'iti 'icē quixun ca uínbi 'unanima. Naínu 'icē ángelcamanbi ca 'unanima, 'ēx Nucēn Papa Diosan Bēhicē 'ixunbi cana 'ēnribi 'unaniman. Nucēn Papa Diosan cuni ca 'unania.

³³ Mitsun uínsaran carana uti 'ai quixun 'unancēma 'aish camina camabi nētēn 'ēn uní 'aish 'ēmi sinánquin 'ēx uti caínti 'ain.

³⁴ Ca ēsa 'icēn. Uní achúshinēn ca aín xubunuax amanu cuanuxun an ñu mēēxuncē unicama cuēnxun, —utēcēntamainun camina upí oquin ñu 'ati 'ai —quixun canan an xēcucē bērúancē uniribi aín xubu bērúainra onun quixun caa. Usaquin cabiani ca 'ura cuania.

³⁵ A unicaman ca uínsaran cara an atu ñu mēēmicē uni uti 'icē quixun 'unanima. Usaribiquin camina mitsun 'ēx uti 'unaniman. Carana bēbaquíshcēbē uti 'ain, carana imē naēx uti 'ain, carana 'atapa bēnē banacēbē uti 'ain, carana pēcaracēbēa bari urucēbē uti 'ai quixun camina 'unaniman. Usa 'ain camina camabi nētēn 'ēmi sinánquin 'ēx uti caínti 'ain,

³⁶ uquin atuna 'ēmi manúcē mitsu mērain, usa 'ain.

³⁷ Ĕsaquin 'ën mitsu cacēsaribi oquin cana axa 'ëmi catamēcë unicamaribi cain, camina 'ëmi sinánquin 'ëx uti caínti 'ai quixun.

III. BAMAXBI JESUCRISTO BAISQUIA BANA (14-16)

14

Judíos unicama Jesúsmi 'ësēnan
(Mt 26.1-5; Lc 22.1-2; Jn 11.45-53)

¹ Anun carnero 'ati 'ianan anun chamiti ñucēñunma 'acē pán piti nētē 'itia rabē nētē 'ain ca judíos sacerdotenēn cushicamabētan an Moisésnēn cuēñeo bana 'unáncē unicaman, uisaxun caranuna 'anuxun Jesús, unicaman 'unánunmaishi, biti 'ai quiax canancēxa.

² Cananibi ca quiacēxa:

—Unicamama anun rabanan nēēti tsuáquiruia, usa 'ain cananuna anun carnero 'ati nētēn bitima 'ain.

Betaníanuxuan xanun Jesúsmi ro tutuca bana
(Mt 26.6-13; Jn 12.1-8)

³ Betania ñacánuax ca Jesús an aín nami chēquimicē 'insínñu 'aishbia pēxcúcē, Simón, aín xubunua 'icē mesanu tsócēxa. Anu 'aísha mesanu tsotan ca xanu achúshinēn anu sanuira sanu 'inínti ro, nardo cacē, 'arucē ñu a bēacēxa. A rox ca mēscucēma 'aish cupíira cupí 'iacēxa. Usa 'ainbi ca anua 'arucē ñu a ruruquin anun Jesusan maxcá chabócēxa.

⁴ Usoia isi ca anu 'icē unicama raírínēx a xanumi nishi canancēxa:

—¿Uisati cara ro ñancábi cēñuax?

⁵ Anun ñuñuma uni 'aquinti trescientos curíqui cupí maruti ca ēñē ro 'iaxa.

⁶ Usai canania cuaquin ca Jesusan cacēxa:

—Ami nishquin ēñē xanu ñuixunma ca 'at. Ĕsoquian 'ē 'acē ēñēx ca asábiira 'icēn.

⁷ Camabi nētēn camina ñuñuma uni isin. Isquin camina 'aquinsa tanquin 'aquinquin ñu 'inánti 'ain. Usa 'ainbi camina mitsun xēnibuquin 'ē istima 'ain.

⁸ An 'ē usaquin 'aisa tanquin ca 'ē 'axa. Bamacē maínuxun usoquin unin 'ati tanquin ca ēñē xanun 'ē ron 'axa.

⁹ Asérabi cana mitsu cain, uinuxun cara camabi menuxun 'ēn unibunēn 'ēn bana, anúan uni Nucēn Papa Diosnan 'iti, a ñuixunia, anuxun ca ēñē xanúan ēsoquin 'ē 'acē ēñēribi ñuixunti 'icēn, camabi unían 'unánun.

Judasnēan Jesús uni 'inan
(Mt 26.14-16; Lc 22.3-6)

¹⁰ Usa 'ain ca Jesusan 'unánmicē uni achúshi, Judas Iscariote, ax anua judíos sacerdotenēn cushicama 'icē anu cuanxun —Jesúsmi binun cana mitsu a ismiquin buánti 'ai —quixun atu cacēxa.

¹¹ Cacēxun cuati cuēēnquin ca —curíqui cananuna mi 'inánti 'ai —quixun cacancēxa. Usaía quicēbētan ca Judasnēn —¿uisaxun carana ēñē unicama Jesús bimiti 'ai? —quixun sináncēxa.

Jesusan aín 'unánmicē unicamabētan ashiquin pia
(Mt 26.17-29; Lc 22.7-23; Jn 13.21-30; 1 Co 11.23-26)

¹² Anun chamiti ñucēñunma 'acē pán anun piti nētē ucēbēa, anun carnero 'ati Pascua nētē 'ain, ca aín 'unánmicē unicaman Jesús cacēxa:

—¿Uinuxuinra nun Pascua nētēn a piti ñu mi mēñoxuni cuanti caramina cuēēnin?

¹³ Usaquian cacēxun xuquin ca aín 'unánmicē uni rabē cacēxa:

—Ĕma 'uri anu ca cuantan. Cuanquin mēraquin camina achúshi unían ñutēn 'umpax buania a nuibianti 'ain.

¹⁴ Nuibiani anua ax atsíncē xubunu atsínquin camina aín 'ibu ēsaquin cati 'ain: An nu 'unánmicē uni an ca ēsaquin mi canun nu caxa, ¿Uinuxun cara 'ēbētan 'ēn 'unánmicē unicaman Pascua nētēn piti ñu piti 'ic?

¹⁵ Usaquinmi cacēxun ca an mitsu anuxunu piti, xubu namē cha, cata itsi manámi 'icē, anua mesa 'imainun anu tsóti acama mēníocē, a mitsu ismiti 'icēn. Ismicēxun camina anuxun piti mēníoti 'ain.

¹⁶ Usoquian cacēx cuanx Jerusalēnu bēbaquin ca aín 'unánmicē uni rabētan Jesusan cacēsabi oquin a ñucama mēracēxa. Mēraxun ca anuxun a nētēn piti ñucama mēníocēxa.

¹⁷ Usaquian 'an ca Jesús bē bēbaquishcēbē aín 'unánmicē unicama mēcēn rabē 'imainun rabē acamax anu bēbacēxa.

¹⁸ Bēbatancēxun mesanuxun piia ca Jesusan atu cacēxa:
—Asérabi cana 'ēn mitsu cain, an 'ēbētan picē micama achúshinēn camina axa 'ēmi nishcē unicama 'ē 'inánuxun 'ain.

¹⁹ Ĕsaquian cacēxun oi masá nuituquin ca aín 'unánmicē unicama achúshi achúshinēn Jesús ñucacēxa:

—¿Ĕn carana uni mi 'inánti 'ain? ¿Ĕ cat?

²⁰ Quia ca Jesusan cacēxa:

—Micama achúshi an 'ēbētan manē xampami chabóxun pán picē an ca uni 'ē 'inánti 'icēn.

²¹ Asérabi Nucēn Papa Diosan bana cuēnēosabi oi cana uni 'inux anuax uá, 'ēx bamati 'ain. Usa 'aínbi ca an 'atimonuxun binun uni 'ē 'inancē uni, ax 'uchañuira 'aish uisoquin cara 'ati 'icē usoquian Nucēn Papa Diosan 'acē 'iti 'icēn. Usai 'itima cupí ax unitima ca 'iacēxa.

²² Usaquian cacēxun pimainun ca Jesusan pán biquin, Nucēn Papa Dios —asábi ca —catancēxun, pán tucapaxun 'inánquin atu cacēxa:

—Ĕnē ca bit. Mitsúnmi piti pán ēnēx ca 'ē 'icēn.

²³ Cacēxuan a páncama pian ca Jesusan uvas baca anu 'arucē xampa biquin, Nucēn Papa Dios pain —asábi ca —catancēxun atu 'inancēxa. 'Inancēxun ca camaxunbi 'acēxa.

²⁴ Aia ca cacēxa:

—Ĕn imi 'apati 'ēx bamacē cupí ca 'aisamaira uni aín 'uchacama tērēncē 'aish Nucēn Papa Diosan 'iti 'icēn. Ĕnēx ca a 'apati 'ēx bamati a 'icēn.

²⁵ Asérabi cana mitsu cain, ēnuxun cana uvas baca 'atēcēniman. Nucēn Papa Dios anua ax aín unicaman 'Apu 'icē, anuxun cuni cana 'atēcēnti 'ain.

Pedronēn uni paran

(Mt 26.30-35; Lc 22.31-34; Jn 13.36-38)

²⁶ Nucēn Papa Dios rabi cantatancēx ca Jesús bē aín 'unánmicē unicama Olivos cacē matánu cuancēxa.

²⁷ Usa 'ain ca Jesusan aín 'unánmicē unicama cacēxa:

—Unin 'ē bicēbē camina mitsux racuēti abati tsuáquiti 'ain, Nucēn Papa Diosan bana cuēnēo ēsai quicēsabi oi: “An carnero bēruancē uni 'ēn 'acēbē ca carnerocamax abati tsuáquiti 'icēn”.

²⁸ Usai 'itancēxmí mitsux cuainsama pain 'ain cana 'ēx pain baísquiquiani Galileanu cuanti 'ain.

²⁹ Usaía quia ca Pedronēn cacēxa:

—Raírinēxa mi ēbiani abácēbēbi cana 'ēxēshi mi ēbiani abátima 'ain.

³⁰ Quia ca Jesusan cacēxa:

—Asérabi cana mi cain, mix camina usai quin, 'ixunbi camina ënë ñantan rabëti 'atapa banatisama pan 'ain min isamina 'ë 'unáncëma 'ai quixun rabë 'imainun achúshi oquin uni paránti 'ain.

³¹ Cacëxun ca Pedronën ñunshínquin Jesús cacëxa:

—Ëx mibë bamanuxunbi cana, 'ën cana mi 'unáncëma 'ai quixun uni parántima 'ain.

Ësaquian caia ca usaquinribi camaxunbi cacëxa.

Getsemaní naënuaxa Jesús aín Papabë bana

(Mt 26.36-46; Lc 22.39-46)

³² Olivos cacë matánu cuanbaiti Getsemaní cacë me mëníocë, anu bëbaquin ca Jesusan aín 'unánmicë unicama cacëxa:

—Ëx Nucën Papa Diosbë banamainun ca ënu tsóxun 'ë caín.

³³ Usaquin cabiani Pedro, Jacobo, Juan, acama buani cuanibi ca —uisai carana 'iti 'ai —quixun sinani bënëti masá nuituacëxa.

³⁴ Usai 'iquin ca acama cacëxa:

—Cana 'aisamaira masá nuitutin. Micamax ca ënu tiqit. 'Aíshbi camina 'uxtima 'ain.

³⁵ Cabiani 'urira cuani menu rantin puruni tsóbuquin ca, ax cuëëncëbë ca uisaibi 'itima 'icë quixun 'unani, abë banaquin aín Papa cacëxa:

³⁶ —Papan, min 'aisama ñu ca 'aíma 'icën. 'Ën usoquin paë tanun 'ë 'imixunma ca 'at. Usa 'aínbi cana 'ëx cuëëncësa oi 'itima 'ain, mix cuëëncësa oishi cana 'iti 'ain.

³⁷ Usaquin catancëx cuanquin aín 'unánmicë unicama 'uxcë mëraquin ca Simón Pedro cacëxa:

—Simón, ¿caina 'uxan? ¿Tënëima caramina bënëtishi 'uxan?

³⁸ Mitsux 'ëx cuëëncësa oi 'iisa tanibi camina asérabi usai 'iman. Usa 'ain camina 'uxti tëai, 'uchati rabanan Nucën Papa Diosbë banati 'ain.

³⁹ Usaquin cabiani cuantëcëanx ca Jesús amiribishi usaquinribishi cai aín Papabë banatëcëancëxa.

⁴⁰ Banatancëx utëcënquinbi ca Pedro, Juan, Jacobo, acamaxa 'uxcënan tënëntëcëncëx 'uxcë mëratëcëancëxa. Mëraqüian bësúncëxunbi ca uisaquin cara cati 'icë quixun sínánma 'icën.

⁴¹ Usa 'ain amiribishi cuantëcëntancëx utëcënquin ca cacëxa:

—Bëri camina tantianan 'uxti 'ain. Asá ca. Anúan uni 'uchañucaman binun uni itsin 'ë 'inánti nëtë ca uaxa.

⁴² Cuanun ca nirucuatsin. An 'ë uni 'inánti uni ca aia.

Jesús bican

(Mt 26.47-56; Lc 22.47-53; Jn 18.2-11)

⁴³ Jesusan cacëbëbi ca aín 'unánmicë uni achúshi, Judas, ax uacëxa. Abë ca 'itsa uni manë xëtocë bëanan imaxu tëacë bëi uacëxa. Axa ucëcama ax ca judíos sacerdotenën cushicamabëtan an Moisésnën cuëñëo bana 'unáncë unicama 'imainun caniacëcë unicamanribi Jesús binun quixun xucë 'iacëxa.

⁴⁴ Usa 'ain ca buánquin Judasnen abë cuancë unicama cacëxa:

—Ën bëtsucucaia isquin camina 'unánti 'ain, ax ca Jesús 'icë quixun. 'Unánquin a bixun camina bërúinra oxun buánti 'ain.

⁴⁵ Usaquian unicama cacësabi oquin ca anua 'icë anu bëbaquin Judas Iscariotenën, —¿ënu caina 'ain? —caquin Jesús bëtsucucacëxa.

⁴⁶ Usa oia ca axa ucë unicaman Jesús biacëxa.

⁴⁷ Bicëbëtan ca anua 'icë unicama achúshinën aín manë xëtocë aín xacánua biquin, judíos sacerdotenën cushicaman 'apun ñu mëemicë uni mëëquin aín pabí amocüa pabíscacëxa.

⁴⁸ Usocëbëtan ca Jesusan axa anu 'icë unicama cacëxa:

—¿Manë xëtocë 'imainun imaxu tëacë tuíanx caramina mëcamacë uni 'acësa oquin 'ë binux ucan?

⁴⁹ Camabi nëtën 'ën mitsu nëbëtsinuxun anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubunuxun bana ñuiabi camina uisa 'ixunbi ësoquin 'ë bicancëma 'ain. Usa 'aínbi camina Nucën Papa Diosan bana cuënëo quicësabi oquin 'ë ësoquin 'acandin.

⁵⁰ Usoquian Jesús bicëbë ca aín 'unánmicë unicamax a ëbiani abácëxa.

Bëná uni abáa

⁵¹⁻⁵² Raíria abámainun ca bënë uni achúshinëinshi sábananën racúxun nuib-
iancëxa. Nuibiania aribi bicancëxbi ca sávana ëbiani ñancáishi abácëxa.

Judíos unin 'apucamanua Jesús buáncan

(Mt 26.57-68; Lc 22.54-55, 63-71; Jn 18.12-14, 19-24)

⁵³ Usoquin bitancëxun ca judíos sacerdotenën cushicaman 'apunu Jesús buáncancëxa. Anu ca sacerdotenën cushicamabë caniacëcë unicama 'imainun an Moisésnën cuënëo bana 'unáncë unicama timëcë 'iacëxa.

⁵⁴ Jesúsua buántamainun 'uránxun nuibiantancëx ca Pedro a xubu rapasu me mëniócënu bërúax suntárucamabë tsi bimicënu sënamëti anu tsoócëxa.

⁵⁵⁻⁵⁶ Usa 'ain ca judíos sacerdotenën cushicamabë camabi judíos unibunën 'apucama anu timëxun, uix caraisa atúan 'anun Jesúsmi manánti 'icë quixun cuaisa tancëxa. Cuaisa tancëbëa 'itsa uni cëmëi Jesúsmi manáncëxbi ca 'atima bana anúan Jesús 'acánun quixun Jesús 'uchoti 'aíma 'iacëxa. Bëtsi bëtsi uníxa cëmëi quicëxbi ca bana mëscú 'iacëxa.

⁵⁷ Usa 'ain ca uni raírinëx nirui cëmëi ami manani ësai quiacëxa:

⁵⁸ —Nun cananuna ësai quia ënë uni cuan: 'Ën cana anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubu unin 'a, ënë rurupatancëxun rabë 'imainun achúshi nëtëinshi amiribishi bëtsi 'atëcënti 'ain, unin 'acëma 'inun.

⁵⁹ Usaía quicëbëa raíri raírinëx bëtsi bana ñui quicëxbi ca mëscúcë 'iacëxa.

⁶⁰ Usaía quicëbë niruquin ca judíos sacerdotenën cushicaman 'apu an Jesús cacëxa:

—¿Usaía mi ñui quicancëbëtanbi caramina nu uisaquinbi caiman? ¿Uisai qui cara ësai mi ñui quicanin?

⁶¹ Quixuan cacëxbi ca Jesús uisaíbi banama 'icën. Quiama oquin ca judíos sacerdotenën cushicaman 'apun amiribishi catëcëancëxa:

—¿Mix caramina Cristo, Nucën Papa Dios anu nun rabicë, aín Bëhicë a 'ain?

⁶² Cacëxun ca Jesúsán cacëxa:

—Ëx cana a 'ain. Mitsux camina uni 'inux anuax uá, 'ë, Nucën Papa Dios cushiira, abë 'Apu 'aish aín mëqueu tsócë isanan 'ëx naí cuin mëucüax utëcënia isunux 'ain.

⁶³ Usai quia cuati xuamaírai nishquin aín chupabi tucaquin ca sacerdotenën cushicaman 'apun abë 'icë unicama cacëxa:

—Bëtsi unían cacëxunmabi cananuna nunbi 'atimati banaia cuan.

⁶⁴ Mitsúnribi camina Nucën Papa Dios ñuia 'atimati banaia cuacan. ¿Uisa caramina sináncanin?

Quixuan cacëx ca camáxbi —ca bamati 'icë —quiacëxa.

⁶⁵ Usai qui ami tushuquiquin ca raírinën bëmápuxun mëëquin cacëxa:

—Uin cara mi mëëia, ca 'ë cat.

Usaquian 'aia ca policíacamanribi Jesús bêtashcacëxa.

—*Ën cana a uni 'unáncëma 'ai —quixuan Pedronën ca (Mt 26.69-75; Lc 22.56-62; Jn 18.15-18, 25-29)*

⁶⁶ Usaquian Jesús 'amainun ca Pedro xubu tanáin me mëníocënu 'iacëxa. Anua 'ain ca an sacerdotenën cushicaman 'apu ñu mëëxuncë xanu uacëxa.

⁶⁷ Uqunbi tsimia sënamëtia isquin ca Pedro cacëxa:

—Míxribi camina Jesús, Nazaretnu 'icë, abë 'ion.

⁶⁸ Cacëxun ca Pedronën cacëxa:

—'Ën cana a uni 'unáncëma 'ain. Mixmi a ñui quicë uni a cana 'ën 'unaniman.

Usaquin cabiania anun atsíncë xëcuënu 'icë ëman cuancëbëbi ca 'atapa banacëxa.

⁶⁹ Usa 'ain ca amiribishi Pedro istëcënquin a xanun anua 'icë unicama cacëxa:

—Ënë unix ca axa abë nicë unicama achúshi a 'icën.

⁷⁰ Cacëxun ca Pedronën amiribishi catëcëancëxa:

—'Ën cana a uni 'unaniman. Usaquian cacëa panáncëma 'ainshi ca anu 'icë unicaman Pedro catëcëancëxa:

—Míx camina Galileanu 'icë uni 'ain. Usa 'aish camina anu 'icë unicama banacësa 'ain. Aséribi camina mix acama achúshi 'ain.

⁷¹ Cacëxun ca Pedronën munuma banaquin cacëxa:

—'Ëx cëmëia ca Nucën Papa Diosan 'ë 'atimoti 'icën. An cuamainun cana aséribi mitsu cain, mixmi a ñui quicë uni a cana 'unaniman.

⁷² Usaía quicëbëshi ca 'atapa amiribishi banatëcëancëxa. Banacëbëtan ca Pedronën Jesusan ësaquin cacë a sináncëxa: Rabë 'atapa banatisama pan 'ain camina min isamina 'ë 'unáncëma 'ai quixun rabë 'imainun achúshi oquin uni paránti 'ain. Usoquian Jesusan coóncë bana sinani ca Pedro masá nuituirai bëunan mëscúacëxa.

15

Pilato Jesús 'ináncan

(Mt 27.1-2, 11-14; Lc 23.1-5; Jn 18.28-38)

¹ Pëcaracuatsíncëbë ca judíos sacerdotenën cushicamabë caniacëcë unicama 'imainun an Moisésnën cuënëo bana 'unáncë unicama 'imainun judíos cushicaman 'apucamaribi timëacëxa. Timëxun nëaxun ca Jesús Pilatonu buáncëxa.

² Buáncë ca Pilátonën Jesús ñucácëxa:

—¿Mix caramina judíos unicaman 'apu 'ain?

Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Aséribi cana 'ëx a 'ain, mixmi quicë, usa.

³ Quicëbë ca sacerdotenën cushicamax 'itsa ñu ñuiquin Pilato cai Jesúsni manáncëxa.

⁴ Usaquian cacancëxun ca Pilátonën Jesús catëcëancëxa:

—Ca is. 'Aisamairai ca uni mimi manania. ¿Usaía quicëbëbi caina uisaíbi quiman?

⁵ Cacëxbia Jesús banacëbëma ca Pilato —¿uisa uni cara ënëx 'ic? —quixun sinani ratúacëxa.

Jesús ca bamati 'icë quixuan unicama quia

(Mt 27.15-31; Lc 23.13-25; Jn 18.38-19.16)

⁶ Anun chamiti ñucēñunma 'acē pán piti nētēa sēñécēma pain 'ain ca Pilatonēn usabi oquin 'acē 'ixun a uni chiquínuan judíos unibunēn ñucácē, a sipuanua chiquínti sináncēxa.

⁷ Usa 'ain ca anua 'icē sipuacē unicama raíri ami nishi tsuáquiruquian an uni 'acē 'iacēxa. An uni 'acē a unicama achúshi ca Barrabás 'iacēxa.

⁸ Barrabás sipunu 'ain, uquin ca unicaman Pilato cacēxa:

—Minmi camabi barin nu 'axuncēsabi oquin ca 'at.

⁹⁻¹⁰ Nutsi ami nishquin ca judíos sacerdotenēn cushicaman Jesús 'ēnu bēaxa quixun 'unánquin Jesús chiquíntisa tanquin ca Pilatonēn cacēxa:

—¿'Ēn judíos unicaman 'apu, Jesús, ēnē chiquínti caramina cuēēncanin?

¹¹ Usaquin cacēxunbi ca judíos sacerdotenēn cushicaman, anu timēcāmē'ēocē unicama tsuáquirumiquin cacēxa:

—Ama, Barrabása chiquínun cananuna cati 'ain.

¹² Usa 'ain ca Pilatonēn atu cacēxa:

—¿Barrabás chiquínanan judíos unicaman 'apu isa quixunmi cacáncē, ēnē 'ēn uisoti caramina cuēēncanin?

¹³ Quixun cacēxunbi ca cuēnishi munuma banaquin atun cacēxa:

—Bamatanun ca i curúsocēnu matas.

¹⁴ Cuēncēni quia cuaquin ca Pilatonēn cacēxa:

—¿Añu ñu 'áisama cara ēnēn 'ax?

Cacēxbi ca unicama munuma cuēncēni quitēcēancēxa:

—Bamatanun ca i curúsocēnu matas.

¹⁵ Quicēbētan ca Pilatonēn unicamabē upí 'iisa tanquin Barrabás chiquínan rishquimitancēxun i curúsocēnu matásnun quixun Jesús atu 'inácēxa.

¹⁶ Usomitancēxuan 'inácēxun ca suntárucaman anua Pilato 'icē xubu cha meúa 'icē anu Jesús buáncēxa. Buánxun ca suntárucaman raíri timēcēxa.

¹⁷ Anuxun ca Jesús ax isa 'apu 'icē quixun 'usánquin chupa minanēn pucucēsa Jesús pañumiacēxa. Pañumianan ca mañuti otancēxun muxa mañumiacēxa.

¹⁸ Usotancēxun 'usani ca munuma sharati quicancēxa:

—Chuámashi ca judíos unicaman 'apu 'it.

¹⁹ Caquin ca Jesús tsatínribi matáxcacēxa. Matáxcāia raírinēn tushucamainun ca raírinēnribi 'usani ami cuaiquin rantin puruni tsóbuquin rabicatsi quixun 'acēxa.

²⁰ Usoquin 'usántancēxun ca a pañumicē chupa minanēn pucucēsa a pēmianan aín chupa pañumitēcēancēxa. Pañumitancēxun ca i curúsocēnu matásti buáncēxa.

Jesús i curúsocēnu matáscan

(Mt 27.32-44; Lc 23.26-43; Jn 19.17-27)

²¹ Buánquinbi ca Cirene nētēnu 'icē uni, Simón, Alejandro 'imainun Rufo aín papa, aín naēnuax anúan cuancē bai, anun aia isquin suntárucaman anu Jesús matásti i curúsocēa 'iábianun quixun cacēxa.

²² Cacēxuan buáncēbētan Jesús buanx ca Gólgota cacē menu bēbacancēxa. Gólgota quicē, ax ca mapuxosa qui quicē 'icēn.

²³ Anuxun ca vino, mirracēñun mēscucē, a isa xēanun quixun Jesús 'inácēxa. 'Inácēxunbi ca 'ama 'icēn.

²⁴ Usaía 'ia anu matástancēxun ca suntárunēn anuaxa Jesús bamanun i curúsocē nitsiáncēxa. Nitsiáncēx ca uin cara isa aín chupa bētsi bētsi biti

'icë iscatsi quixun ñuratsu pain niquin tantancëx suntárucama Jesusan chupa mëtiquiacëxa.

²⁵ Manámiquiruia bari urucëbëtan ca suntárucaman usoquin 'acëxa.

²⁶ Usa 'icë cara bamamiaxa quixun cuënëoxuan nancë bana ax ca ësai quicë 'iacëxa: Ënëx ca judíos unicaman 'apu 'icën.

²⁷ Usoquin Jesús 'anan ca suntárucaman an ñu mëcamacë uni rabëribi i curúsocënu matástancëxun bëtsíxa aín mëqueu 'imainun bëtsix aín mëmiu 'inun nitsíancëxa.

²⁸ Usai ca 'iacëxa, Nucën Papa Diosan bana cuënëo ësai quicësabi oi: “Uni 'atimacamabë ca ax 'iaxa”.

²⁹ Usa 'ain ca anua matáscë anun cuanquin a isi tëncëti ami 'atimati banauin unicaman Jesús cacëxa:

—Míx camina, 'ën cana anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubu ruru-patancëxun rabë 'imainun achúshi nëtëinshi amiribishi nitsínruquin 'atëcënti 'ai quiax quian.

³⁰ Usa 'aish ca min cushínbi iëti i curúsocënuax 'ibút.

³¹ Usaribiti ca sacerdotenën cushicamabë an Moisésnën cuënëo bana 'unáncë unicama Jesús ñui 'atimati banai, ami cuai ësari canancëxa:

—An uni raíri iëmicësaribi oi iëtibi ca iëtima.

³² Usai canani ca quiacëxa:

—Cristo, Israel unicaman 'apu, ax bërí i curúsocënuax 'ibutia isquin cana-nuna ax ca asérabi a 'icë quixun 'unánti 'ain.

Usaribiquin ca aribia i curúsocënu matáscë uni rabë anribi Jesús 'ati-maquin ñuiacëxa.

Jesús bama

(Mt 27.45-56; Lc 23.44-49; Jn 19.28-30)

³³ Usa 'ain ca bari xamárucëbëbi me bëánquiacëxa. Bëánquiax ca rabë 'imainun achúshi hora 'icëbë bari pëquitëcëancëxa.

³⁴ Usai 'icëbë bari pëquitishi 'ain ca Jesús munuma cuëncëni quiacëxa:

—Eloi, Eloi, ¿lama sabactani?

Usai quicë bana, ax ca —'ën Papa Dios, 'ën Papa Dios, ¿uisa cupí caramina 'ë èan? —qui quicë 'icën.

³⁵ Usai quia cuëncënia cuati ca anu 'icë unicama raírinëx quiacëxa:

—An ca unun Elías cuënia, ca cuat.

³⁶ Usaía 'icëbë abácuatsini uquin ca uni achúshinën tsatimia xapu rëmencë, a bimi baca cachacëmi chabóxon Jesús cucúcaquian xëanun 'amiacëxa. 'Amiquin ca raíri unicama cacëxa:

—Mëëxunma ca ën, Elías cara a 'apati aia isti.

³⁷ Usa 'ain ca munuma cuëncëntëcënishi Jesús bamacëxa.

³⁸ Jesús bamacëbë ca Nucën Papa Diosan 'imicëx anuxun a rabiti xubu mëu anun bëpáncë chupa aín manámiucúaxbi shimúqui amo rabë 'inun tuquiacëxa.

³⁹ Usaía bamaia ca suntárúnën cushin aín bëmánanu nixun isacëxa. Isi ca —asérabi ca ënëx Diosan bëchicë 'iaxa —quiax quiacëxa.

⁴⁰ Acama 'imainun ca xanu raíriribi 'uránxun isi niacëxa. Abë ca María Magdalena 'imainun María itsi, José 'imainun Jacobo itsi aín tita 'imainun Salomé caquin anëcë xanu axribi 'iacëxa.

⁴¹ A xanucamax ca Galileanuxun an Jesús ñu 'axuncë a 'iacëxa. 'Imainun ca axa Jesús bë Jerusalénu cuancë xanucamaxribi anu 'iacëxa.

Jesús bamacë mënío ñui quicë bana
(Mt 27.57-61; Lc 23.50-56; Jn 19.38-42)

⁴² Anun ñu mēētima nētē 'iisama pain 'ain ca anun ñu mēñoti nētē ñantabuacëxa.

⁴³ Ñantabucëbë ca uacëxa Arimatea emanu 'icë uni, José. Ax ca judíos cushicaman 'apucama cushi achúshi 'ianan —upí uni ca —quixuan camabi unin 'unáncë 'iacëxa. Usa 'aish ca anúan Nucën Papa Dios camabi unin 'apu 'iti nētëa an caíncë 'iacëxa. Usa 'aish racuētimaishi anua 'icënu atsínquin ca Pilato —Jesús ca bamaxa, cana buántisa tanin —quixun cacëxa.

⁴⁴ Usaquian cacëxun ca Pilátónën —asérabi cara bamaxa —quixun ñucánuxun suntárúnën cushi camiacëxa. Camicëx aia ca —Jesús cara bamaxa —quixun ñucácëxa.

⁴⁵ Ñucácëxuan —ca bamaxa —quixun cacëxun ca Pilatonën José Jesús buántanun quixun cacëxa.

⁴⁶ Usaquian cacëx cuanquin ca sávana upí marutancëxun Jesús i curúsocënu nanpáquin Josénën anun rabúancëxa. Rabúntancëxun matá me témúa naecë anu mēñotancëxun ca taránbianxun maparanën quini xëpuacëxa.

⁴⁷ Usoquian 'aia ca María Magdalena 'imainun bētsi María, Josénën tita, anribi uinu cara mēñoia quixun isacëxa.

16

Jesús baísquia
(Mt 28.1-10; Lc 24.1-12; Jn 20.1-10)

¹ Anun ñu mēētima nētē ñantabucëbëtan ca María Magdalena 'imainun Salomé 'imainun María itsi, Jacobonën tita, acaman anúan Jesús iméishi 'ai cuanti, sanu ro maruacëxa.

² Maruonx ca pëcaracëbëa bari urucëma 'aínshi anua Jesús mēñoëxancënu cuantëcëancëxa.

³ Cuaní ca ësai canancëxa:

—¿Uin cara anun quini xëpucë mapara nu racanaxunti 'ic?

⁴ Usai cananquiani cuanx niracëquinbi ca anun quini xëpuëxancë mapara axa anua naënxancënuma 'icë, racanacë isacëxa.

⁵ Usa 'ain ca quininu atsínquinbi bēná uni achúshia tari uxua pañuax mēqueu tsócé isi ratúancëxa.

⁶ Ratutiabi ca cacëxa:

—Ratúaxma ca 'it. Mitsun camina i curúsocënu matásëxancë Jesús, Nazaretnu 'icë, a barin. Ca ënuma 'icën, ca baísquiaxa. Anua unin racáënxancë ca is.

⁷ Isbiani cuanxun camina Pedrocëñun aín 'unánmicë unicamaribi ësáquin cati 'ain: Ax pain ca Galilea menu cuania. Mitsúnribi camina cuantancëxun anua a isti 'ain, an mitsu cacësabi oquin. Usaquin camina aín 'unánmicë unicama cati 'ain.

⁸ Usaquian ángelnën cacëxun, asérabi ca Jesús anuma 'icë quixun istancëx ratuti bërëru quininuax chiquiti ca abáquiani cuancëxa. Cuanquin ca racuëquin ubi uisaquinbi cáma 'icën.

María Magdalenëan Jesús isa
(Jn 20.11-18)

⁹ Domingo nētē pëcaracëbë ca Jesús baísquitancëx María Magdalena anua mēcën achúshi 'imainun rabë ñunshin 'atima chiquían, ami pain chiquiracëacëxa.

¹⁰ Usai 'ia isbiani ca masá nuitutia bēunan mēscūcē axa Jesús bē nicē unicama a cai cuancēxa.

¹¹ Cuanxuan —Jesús cana asábi isan —quixun cacēxun cuaquinbi ca a unicaman —usama ca —quixun sináncēxa.

Ami sináncē uni rabēmia Jesús chiquiracēa

(Lc 24.13-35)

¹² Usai 'itancēxa ēmanuax bain cuancēbē ca Jesús a unicama rabēmi, bētsi unisa 'aish, chiquiracēacēxa.

¹³ Usaia ami chiquiracēcēxun isbianquian —Jesús cananuna isan —quixun atúnribi cacēxunbi ca raírínēn —usama ca —quixun sináncēxa.

Jesusan aín 'unánmicē unicama usaquian ñu 'anun ca

(Mt 28.16-20; Lc 24.36-49; Jn 20.19-23)

¹⁴ Usai 'itancēx ca Jesús aín 'unánmicē unicama mēcēn rabē 'imainun achúshi ami atúxa mesanu bucubuan chiquiracēacēxa. Atumi chiquiracēquin ca Jesusan atu cacēxa:

—An 'ē baísquicē iscēcaman, asérabi 'ēx baísquicē isun cacēxunbi camina, asérabi ca baísqui axa quixun 'ē sinántisama tan.

¹⁵ Usaquin caxun ca atu cacēxa:

—Camabi menu cuanquin camina, 'ēmi catamēti, aín 'ucha tērēncē 'aish ca uni Nucēn Papa Diosnan 'iti 'icē quixun camabi unían 'unánun, bana ñuixunti 'ain.

¹⁶ Ñuixuncēxun cuatia 'ēmi catamētia nashimicē ax ca Nucēn Papa Diosan ainan 'inun iēmīcē 'iti 'icēn. Usa 'aínbi ca axa 'ēmi catamēisama tancē uni ax aín 'ucha cupí xēnibua 'aínbi Nucēn Papa Diosbēma 'iti 'icēn.

¹⁷ Axa 'ēmi catamēcē unicaman ca Nucēn Papa Diosan cushin uni itsin 'acēma ñu ēsoquin 'ati 'icēn: 'ēnan 'ixun ca 'ēn cushin uninua ñunshin 'atima chiquínti 'icēn. Chiquíanan ca bētsi banan banati 'icēn.

¹⁸ Usai 'ianan aín mēcēnan bicēxunbi ca runun 'atima 'icēn. 'Imainun ca muca ñua xēacēxunbi uisabi otima 'icēn. 'Imainun ca aín mēcēnan ramēcēx uni ñucē pēxcúti 'icēn.

Jesús naínu cuan

(Lc 24.50-53)

¹⁹ Usaquin aín 'unánmicē unicama catancēx ca Nucēn 'Ibu Jesus, aín mēqueu 'aish Nucēn Papa Diosbē cushi 'i, naínu cuancēxa.

²⁰ Usai 'ian camabi menu cuanquin ca aín 'unánmicē unicaman —Nucēn 'Ibu Jesucristomi catamēti aín 'ucha tērēncē 'aish ca uni Nucēn Papa Diosnan 'iti 'icē —quixun bana ñuixuancēxa. Usaquin bana ñuixunia ca Nucēn 'Ibu Jesucristonēnbi 'aquínquin, atúan ñuixuncē banax ca asérabi 'icē quixuan unin 'unánun, uni itsin 'acēma ñu 'amiacēxa. Ashi.

LUCASNĒAN 'A UPÍ BANA

I. JESUS XURATSU PAIN 'AISH 'IA BANA (1-2)

¹⁻² Teófilo 'ën cana mi cain, an Jesús isanan aín bana ñuixuncë unicaman ca atun iscësabi oquin Jesusan ñu 'acëcama 'imainun an unicama 'unánmicë ñucamaribi ñuiaxa. A unicaman ñuia cuaxun ca 'itsa unin upí oquin mëníoquin a banacama cuëñëoxa.

³⁻⁴ Teófilo, minribi camina a ñucama mi ñuixuncancëxun cuan. Minmi asérabi cara a bana 'icë quixun 'unánun cana 'ënribi upí oquin an a ñucama 'unáncë unicama ñucáquin, uisaira cara 'iaxa quixun cuatancëxun, cuëñëoxunquin mi ñuixunin.

Angelnëan an uni nashimiti uni, Juan, axa bacënti ñuia

⁵ Herodes Judea cacë menu 'apu 'ain ca Zacarías cacë uni judíos sacerdote achúshi 'iacëxa. An mëníosabi oquin ca anuxun a rabiti xubunuxun, Abíasnën unicamabëtan Zacaríasnën Nucën Papa Dios rabiquin ñu 'axuancëxa. Zacaríasnën xanu ax ca Aaronën rëbúnqui, Elisabet cacë, 'iacëxa.

⁶ Zacarías 'imainun Elisabet a rabëtax ca Nucën Papa Diosan iscëx aín nuitu upí 'iacëxa. Upí 'ixun ca Nucën 'Ibu Diosan banacama cuaquin an cacësabi oquin upí oquin 'acëxa. Usa 'ain ca uinu 'icë uníxbi a 'atimaquin ñui ami manánma 'icën.

⁷ Usa 'ain ca Elisabet tuáñuma xanu 'ianan a rabëtaxbi xëniira 'iacëxa.

⁸ Usabi oquin 'acë 'ixun ca achúshi nëtën Abíasnën unicaman anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubu anuxun atun 'ati ñu 'aquin,

⁹ uin cara anu Nucën Papa Diosan caíscë uníxëshi atsinti anu atsínquin tsëpasa ñu xaroti 'icë quixun 'unánun Nucën Papa Dios ñucátancëxun tancëxa, judíos sacerdotecaman 'acësabi oquin. Tancëxbi ca Zacarías 'iacëxa.

¹⁰ Usa 'ain ca Zacaríasnën tsëpasa ñu xaromainun judíos unicaman ëmánxun Nucën Papa Dios abë banaquin rabiácëxa.

¹¹ Tsëpasa ñu xaroquinbi ca Zacaríasnën anuxun tsëpasa ñu xaroti a mëqueucüa an Nucën Papa Dios 'aquincë aín ángelcama achúshi ami chiquiracëtia mëracëxa.

¹² Mërai sináncasmai ca ratuti racuëiracëxa.

¹³ Usai ami racuëtiabi ca ángelnën cacëxa:

—Racuëaxma ca 'it, Zacarías. Nucën Papa Diosan ca minmi a cacë banacama cuaxa. Usa 'ain ca min xanu Elisabet an tuáñu 'iti 'icën. A tuá camina Juan caquin anëti 'ain.

¹⁴ A tuá aín tita bacëncëx canicëbë camina 'itsaira cuëenti 'ain. Usaribiti ca 'itsaira unix cuëenti 'icën, a uni cupí.

¹⁵ Ax ca Nucën Papa Diosan iscëx uni itsisama 'iti 'icën. 'Ianan ca an vino 'imainun ñu cachacë xëatima 'icën. Aín titaxa bacëncëma pain 'aishbi ca Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upíñu 'iti 'icën, usabi 'inux.

¹⁶ Juan an ca amia manúcë 'icëbi Israel unicama upí oquin atun 'Ibu Diosmi sinántcënquian a rabinun 'unánmiti 'icën.

¹⁷ Juan ax ca Nucën 'Ibu Jesusa unun ax pain rëcuëncuatsini uti 'icën. Ax ca Elías 'iásaribiti Nucën Papa Diosan cushiñu 'ixun unicaman upí oquin sináncësaribi oquin aín bëchicë sinánun sinánmiti 'icën. Sinánmianan ca an aín bana cuaisama tancë unicama sinanamiquin, Nucën Papa Diosmi sinánun

'imiti 'icën. Usoquian 'imicëxun ca axa Nucën 'Ibu Diosan xucëx ucëbëtan, Israel unibunën upí oquin aín bana cuati 'icën.

18 Angelnën cacëxun ca Zacaríasnën cacëxa:

—'Ëx cana xëniira 'ain, 'ën xanuribi ca xëniira 'icën. ¿Usa 'ain carana uisaxun 'unánti 'ain, mín 'ë cacësabi oi ca aséjabi 'iti 'icë quixun?

19 Cacëxun ca ángelnën cacëxa:

—'Ëx cana abë 'ixuan an cacësabi oquin Nucën Papa Dios ñu 'axuncë ángel, Gabriel, a 'ain. Usa 'icë ca an upí bana ënë ñuiquin mi canun quixun 'ë xuaxa.

20 'Ën mi cacëxunbimi usai ca 'iti 'icë quixun sináncëma cupí camina banañuma 'inuxun 'ain. Usa 'ain camina a ñucama sënëncëbëishi banatécënti 'ain. Mín sináncëbëmabi ca 'ën mi cacë ñu aséjabi 'iti 'icën, anun usai 'iti nëtëa sënëncëbë.

21 Angelbë Zacarías banamainun ca an ëmánxun chiquitia caíncë unicaman, uisacatsi cara panatia quixun sináncëxa.

22 Usaquin sinánquian caíncëx chiquíquin ca Zacaríasnën banacasmaquin aín męcënanshi sanánquian tanxuancëxa. Usáia 'icëbëtan ca unicaman —Nucën Papa Diosan ismicëxun ca anuxun a rabiti xubunuxun ñu isaxa —quixun sináncëxa.

23 A nëtëcama anun anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubunuxun ñu 'ati sënëncëbë ca Zacarías aín xubunu cuantécëancëxa.

24 Usa 'ain ca Zacarías cuantécëan aín xanu Elisabet tuuacëxa. Tuui ca chiquitima męcën achúshi 'uxë aín xubu mëuishi 'iacëxa. Usai 'iquin ca sináncëxa:

25 Nucën 'Ibu Diosan ca 'ë sinánxunquin unicaman 'ë 'atimaquin ñuitécënxunma 'anun 'ëx tuáñu 'inun mëníoxa quixun.

An Jesús tuuati ñuiquian ángelnën María ca

26 Elisabet męcën achúshi 'imainun achúshi 'uxë sënëni natubëncëbëtan ca Nucën Papa Diosan aín ángel, Gabriel, a Galilea menu 'icë ëma, Nazaret, anu cuanxuan

27 unibë 'icëma pan xanu, María cacë, a istánun xuacëxa. A xanux ca Davitan rëbúnqui, José cacë uni, an binuxun cacë 'iacëxa.

28 Usa 'ain ca xucëx cuanx anua 'icënu atsinquin María cacëxa:

—Chuámashi ca 'it. Mi ca Nucën 'Ibu Diosan upí oquin sinánxunia, xanu raíri 'acësamaira oquin. Ax ca mibë 'icën.

29 Usaquin cacëxun cuaquinshi isquin ca Maríanën ratúquin sináncëxa —¿uisoti cara 'ë usaquin cain? —quixun.

30 Usaquin sinaniabi ca ángelnën cacëxa:

—Racuëaxma ca 'it, María. Mi ca Nucën Papa Diosan upí oquin sinánxunia.

31 Mix camina tuunuxun 'ain. Tuutancëx camina bëbu tuá bacënti 'ain. A camina Jesús caquin anëti 'ain.

32 Ax ca uni itsisama 'iti 'icën. A ñui ca —Nucën Papa Dios manámi 'icë aín Bëchicë ca ax 'icë —qui ax uni quiti 'icën. Nucën Papa Diosan 'imicëx ca aín rara David 'iásaribiti ax 'apu 'iti 'icën.

33 'Apu 'aish ca Israelnën rëbúnquinen 'apu nëtétimoi 'iti 'icën. Ax ca cëñútimoi 'apu 'inuxun 'aia.

34 Cacëxun ca Maríanën ángel cacëxa:

—'Ëx cana unibë 'icëma pan 'ain. ¿Usa 'aish carana uisax usai 'iti 'ain?

35 Cacëxun ca ángelnën cacëxa:

—Nucèn Papa Diosan Bèru Ñunshin Upí ca minu uti 'icèn. Manámi 'icè Nucèn Papa Diosan sinanèn camina tuñu 'iti 'ain. Usaquian sinánxuncèxunmi tuacèx ca ax Nucèn Papa Diosan iscèx upíra 'iti 'icèn, —ax ca Nucèn Papa Diosan Bèchicè 'icè —quíax ca unicamax a ñui quiti 'icèn.

³⁶ Min xucèn, Elisabet, anribi ca caniacèquinbi bèbu oquin tuaia. Ca tuaíma quicancèbèbi ca aín tuá mēcèn achúshi 'imainun achúshi 'uxéinshi chaia.

³⁷ 'Aíma ca Nucèn Papa Diosan 'acasmati ñu 'icèn.

³⁸ Cacèx ca María quiacèxa:

—Ènu cana 'ain, a Nucèn 'Ibu cuèencè ñu 'axunti. Min cacèsabi oi ca 'iti 'icèn. Usaquian cacèx ca ángel cuancèxa.

María Elisabet isi cuan

³⁹ 'Itsama nētè 'icèbè ca María bēnētishi Judea menu 'icè ěma achúshi, matánu 'icè, anu Elisabet isi cuancèxa.

⁴⁰ Cuanx bēbai Zacaríasnèn xubunu atsínquin ca Maríanèn Elisabet —¿ènu caina 'ain? —quixun cacèxa.

⁴¹ Usaquin Maríanèn cacèxuan Elisabetnèn cuacèbèshi ca aín pucunuax aín tuá ubiacèxa. Usai 'icèbētan ca Nucèn Papa Diosan Bèru Ñunshin Upitan upí oquin Elisabet sinánmiacèxa.

⁴² Sinánmicèx cuèenquin ca Elisabetnèn munuma María cacèxa:

—Nucèn Papa Diosan mi sinánxuanxa, xanu raíri 'acésamaira oquin. Min tuáribi ca an upí oquin sinánxunia.

⁴³ Mixmi Nucèn 'Ibu ax uti nun caincè aín tita 'aish 'è isi ucèbè cana cuèenibi rabinín.

⁴⁴ 'Èn minmi cacèxun cuacèbèshi ca 'èn pucunu 'icè tuá cuèeni ubíaxa.

⁴⁵ Nucèn 'Ibu Dios quicèsabi oi ca asérabi 'iti 'icèn. Ca usai 'iti 'icè quixun sinani camina cuèeinra cuèenti 'ain.

⁴⁶ Elisabetnēan usaquin cacèxun ca Maríanèn cacèxa:

'Èn cana Nucèn 'Ibu Dios cuèenquin rabin.

⁴⁷ 'Èn 'Ibu Dios an ainan 'inun 'è iémicè, a sinani cana cuèeinra cuèenin.

⁴⁸ 'Èx ñuñuma 'aishbi ami sináncè 'icè ca Nucèn 'Ibu Diosan 'è sinánxuanxa. Usoquin sinánxuncè 'èx 'ain ca camabi unix 'è ñui —a ca Nucèn Papa Diosan upí oquin sinánxuanxa —quiti 'icèn. Axa ènè nētènu bucuè unicaman rēbúnquinèxribi ca usai 'è ñui quiti 'icèn.

⁴⁹ Nucèn Papa Dios ax cushiira 'ixun ca 'èn sináncéma ñu upíra upía 'è canun quixun aín ángel xuaxa. An ca aín sinan upíra 'aish uisa ñu 'atimabi 'ati sinanima.

⁵⁰ Usabi oquin ca uicaman cara ami racuéanan aín bana cuatia acama nuibaquin 'aquinia.

⁵¹ Cushiira 'ixun ca an unin 'acéma ñu 'axa. Axa —'èx cana uni itsisamaira 'ai —quixun sinani rabícè unicama ca an ñuuma 'imiáxa.

⁵² 'Imianan ca 'apucamaribi 'apuma 'inun meu onan axa meu 'icè unicamaribi meuma 'inun 'imiáxa.

⁵³ Panancè unicama ca pimíaxa. Pimianan ca ñuñu unicama ñu 'inántécēnquinma ñancáishi cuantánun xuaxa.

⁵⁴ Israelnèn rēbúnquicama ainan 'inúan cáiscè acama ca nuibaquin manuquinma 'aquianxa.

⁵⁵ Usai ca xēnibua 'aímbi 'iti 'icè quixun ca aín rēbúnquicama ñuiquin Nucèn Papa Diosan nucèn rara Abraham cacèxa.

⁵⁶ 'Èsai qui sēnētancèx rabé 'imainun achúshi 'uxè Elisabetbè 'itancèx ca María aín xubunu cuantécēancèxa.

An uni nashimicë, Juan, bacëan

⁵⁷ Usa 'ain ca Elisabet aín bacënti nëtë sënëncëbë, nucë bënë tuá bacëancëxa.

⁵⁸ Bacëncë —a ca Nucën 'Ibu Diosan nuibaquin tuáñu 'inun 'imíaxa — quixun 'unánbiani a 'urama 'icëcama 'imainun aín aínsi 'ibucamaxribi Elisabet isi cuanx ca abë banaí cuëëancëxa.

⁵⁹ Usai 'itancëx ca Elisabet bacëncë achúshi semana 'imainun achúshi nëtë 'ain, judíos unbunëan 'acësoquin, a tuá judío 'icë 'unánti oi anu timéacëxa. Timéax ca aín papan anëñbi anëcatsi quíax quíancëxa.

⁶⁰ Quicëbëbi ca aín titax:

—Usama ca. Aín anëx ca Juan cacë 'iti 'icë —quíax quíacëxa.

⁶¹ Quia ca cacancëxa:

—¿Uísa cupí cara Juan caquin anëcë 'iti 'ic? Uinu 'icë min aínsi 'ibúxbi ca usaquin anëcë 'aíma 'icën.

⁶² Usaquin catancëxun ca aín papa uisaquin anëti cara cuëënia quixun ñucáquin męcënan 'unánti oquin sanánquin cacancëxa.

⁶³ Usoquian cacancëxun ca aín papan anu cuëñeoti ñua 'inánun quixun aín męcënan tanquin cacëxa. Cacëxun 'inancëxun ca —aín anë ca Juan 'icën — quixun cuëñeocëxa. Usaquian cuëñeocë ísí ca uísa cupí cara usaquin anëia quíax sináncasmacancëxa.

⁶⁴ Usaquian cuëñeocëbëa sináncasmacancëbëshi ca Zacarías banatëcëancëxa. Banatëcënquin ca Nucën Papa Dios rabiácëxa.

⁶⁵ Usai 'icëbë ca anu 'icë unicama sináncasmai ratúacëxa. 'Imainun ca Zacaríasbëa aín bëhicë usai 'icë banacama Judea menu 'icë matácamanu 'icë unicaman chanioia cuacëxa.

⁶⁶ Chanioia cuax ca a tuá ñuiquian ñuicë banacama atun nuitu mëúishi sinánan, Nucën Papa Diosan ca abë 'ixun asérami a sinánxunia quixun 'unani, —çënë tuáratsu cara canitancëx uísa uni 'iti 'ic? —quíax canancëxa.

Zacarías canta

⁶⁷ Usai químainun ca a tuacën papa, Zacarías, ax aín Bëru Ñunshin Upíñu 'aish, Nucën Papa Diosan sinánmicëx cuëëni quíacëxa:

⁶⁸ —Nucën 'Ibu Dios, a Israel 'imainun aín rëbúnquicaman rabicë, a ca camabi unin rabiti 'icën. An ca aín unicama 'icë nu nuibaquin, an nuxnu ami sinánun nu sinánmiti a xuaxa.

⁶⁹ An ca cushiira 'ixun an nu iëmiti axa unun mëníoxa. Ax ca an Nucën Papa Dios rabia David, aín rëbúnqui 'iti 'icën.

⁷⁰ Nucën Papa Diosan ca bëráma an ax quicë bana uni ñuixuncë uni upícaman —usai ca 'iti 'icë —quixun canun camíacëxa, ésaquin,

⁷¹ an ca an nu nuibacëma unicaman ubíotima oquin nu iëmianan axa numi nishcë unicaman bëtsi otima oquin nu iëmiti 'icën.

⁷² Usaquin nu nuibaquin 'aquinquin ca Nucën Papa Diosan nucën raracama cásabi oquin nu ñu 'axunti 'icën. A bana, nucën raracaman rëbúnquinëx ca aín uníbu 'iti 'icë quíax quicë, a ca manucëma 'icën.

⁷³ Nucën Papa Diosan ca sinanatëcënxunma nucën rara Abraham cá banax ca éesai quicë 'icën:

⁷⁴ Abrahamnën rëbúnqui nun nu racuëquinma a rabinun ca axa numi nishcë unicaman ubíotima oquin an nu iëmiti 'icën.

⁷⁵ Usaquian iëmicëxun cananuna an iscë nun nuitu upí 'ixun, ax cuëëncësabi oquin 'aquin, camabi nëtë nun bamati nëtë utámainun a rabiti 'ain.

⁷⁶ Usa 'ain cana mixmi 'ën bëchicëratsu 'icë, mi cain, mi ñui ca unicamax, Nucën Papa Dios manámi 'icë an aín bana unicama ñuixunun xucë camina mix 'ai quiax quitu 'icën. Min camina, a Nucën 'Ibu Diosan xuti ax ucëma pan 'ain, mix pain rëcëncuatsincë 'ixun, aín bana cuanun quixun Israel unicama sinánmiti 'ain.

⁷⁷ Min sinánmicëxun ca 'unánti 'icën, a cupí ca atun 'uchacama tērēncë 'aish Nucën Papa Diosnan 'inun iémicë 'iti 'icë quixun.

⁷⁸ Usoquin 'iminuxun ca Nucën Papa Diosan nu nuibaquin, an nu iémiti, a aín nētēnu 'icëbi ënë menu nubë 'inun xuti 'icën.

⁷⁹ Xucëxun uquin ca axa aín 'ucha cupí Nucën Papa Diosbë upíma 'ianan — 'ën bamati ca 'urama 'icë — quixun sinani racuëti masá nuituti bëánquibucënu 'icësa unicama atun 'uchacama tērēnquin Nucën Papa Diosnan 'inun 'imi-anan nuxnu Nucën Papa Diosbë upí 'aish ax cuëncësabi oi 'inun nu 'imiti 'icën.

Usai ca Zacarías Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan sinánmicëx quiacëxa.

⁸⁰ Usa 'aish ca cani a tuá aín sinan upí 'iacëxa. Usa 'aish ca anúan Israel unicama bana ñuixunti nētëa sënëntamaínun anu uni 'icëma menu 'iacëxa.

2

Jesús bacëan (Mt 1.18-25)

¹ Ënë menua Jesús uti ca ësai 'iacëxa: Romanu 'icë 'apu, César Augusto, aín bana ca cuacocancëxa, camabi unix ca aín anë quiricanu 'ai cuanti 'icë quixun.

² Cirenio cacë uni axa Siria nētēnu 'icë unicaman 'apu 'ain ca a quirica 'atabaquin 'acancëxa.

³ Usa 'ain ca camabi unix uinu 'icë ëmanuax cara bacëancëxa, anuxun aín anë quiricanu 'ai riquiáncëxa.

⁴ Usa 'ain ca José Galilea menu 'icë ëma Nazaret cacë, anuax Belén cacë ëmanu cuancëxa. Belén ax ca Judea menu 'icë ëma, anuaxa David bacëan, a 'iacëxa. José, ax David aín rëbúnqui 'aish, ca aín anë 'ai Belénu cuancëxa.

⁵ Cuanquin ca an binuxun 'unántiocë xanu, María, tuñu 'icë, anribia aín anë 'anun buáncëxa.

⁶ Buáncëx cuanx Belénu bëbatancëx ca María aín bacënti nētë sënëancëxa.

⁷ Sënëncëbë ca anu 'iti xubu anu 'aínbia 'aisamaira 'ixun unin tsitsiruan anuxun ñuina pimiti 'itinuax María bacëancëxa. Bacënxun ca chupan rabúnxun anuxun ñuina pimiti bunánti anu aín tuá racáncëxa.

Angelcaman an ñuina bërúancë unicama ca

⁸ Usa 'ain ca Belén 'urama 'icë pastonu an ñuina bërúancë unicama 'iacëxa. 'Ixun ca imë 'uxti tēaquin aín ñuina bërúancëxa.

⁹ Anu 'ixun ca Nucën 'Ibu Diosan xucëx ángel achúshi atumi chiquiracëtia isacëxa. Iscëbëtan ca Nucën 'Ibu Diosan pëcacën atu pëcacëxa. Usocëbë ca ratuti racuëacëxa.

¹⁰ Usariabi ca ángelnën atu cacëxa:

—Racuëaxma ca 'it. Micama cana upí bana ñuixunin. Ënëx ca camabi unin cuati 'icën. Cuati ca chuáma tani cuëënti 'icën.

¹¹ Ënë nētën ca bacëanxa anuax David bacëan ëmanuax an camabi uni aín 'ucha tērēncë 'aish Nucën Papa Diosnan 'inun iémiti. Ax ca Nucën 'Ibu Cristo, a 'icën.

12 Ēnē isquin camina 'en mitsu cacē bana ax ca asérabi 'icē quixun 'unánti 'ain, cuanxun camina a Tuá chupan rabúnxuan anuxun ñuina pimitinu racáncē isti 'ain.

13 Quicēbēshi ricuatsini timēti Nucēn Papa Dios rabi ca ángelcamax quiacēxa:

14 —¡Naínu 'icē Nucēn Papa Dios rabinun ca 'at! ¡Ēnē nētēnuaxa Nucēn Papa Diosbē upí 'icē unicamax ca chuámashirua 'ican!

15 Usoquin atu catancēxa ángelcamax naínu riquiancēbē ca an ñuina bēruáncē unicamax canancēxa:

—Taín isi Belénu cuanun ca cuan, nua Nucēn 'Ibu Diosan camicēxuan aín ángelnēn nu cacē ēnē isi.

16 Cananquiani bēnētishi riquianxun ca María 'imainun José isanan aín Tuá anuxun ñuina pimitinu racáncē isacēxa.

17 Isquin ca ángelnēan a Tuá ñuiquin cacē banacama ñuixuancēxa.

18 Usaquian an ñuina bēruáncē unin ñuia cuati ca an cuacē unicama ratuáncēxa.

19 Ratúquinbi ca Maríanēn aín nuitu mēúishi ēnē ñucama manuquinma sináncēxa.

20 Usa 'ain ca an ñuina bēruáncē unicama an a iscē ñucama 'imainun an a cuacē ñucama sinánquin Nucēn Papa Dios rabi, pastonu amiribishi riquiancēxa. Riquianquin ca —ángelnēan nu cacēsabi oi ca 'iixa —quixun sinánan ax ca upí'ira 'icē quixun sinánquin Nucēn Papa Dios rabiácēxa.

Josébētan Maríanēn Jesús anuxun Nucēn Papa Dios rabiti xubunu buan

21 María bacēncē achúshi semana 'imainun achúshi nētē 'ain ca atúan aín bēchicē 'acēsabi oquin judíos uni raírínēn Maríanēn tuá judío 'icē 'unántiocēxa. 'Unántioquin ca María tuutisama pain 'aían ángelnēn cacēsabi oquin Jesús caquin anēacēxa.

22 Moisésnēn cuēnēo banaxa —bacēntancēxun ca camabi judío xanun usoquin aín tuá 'ati 'icē —quicēsabi oquin ca Maríanēn anúan bacēncē 'uxē sēnēncēbētan aín rēcuēn tuá Josébētan Jerusalénu buáncēxa, ax ca ainan 'icē Nucēn 'Ibu Dios canuxun.

23 Moisésnēn cuēnēo bana ca ēsai quia: “Camabi rēcuēn bēbu tuá ax ca Nucēn 'Ibu Diosnanshi 'iti 'icēn”. Usa 'ain ca a bana quicēsabi oquin Josébētan Maríanēn Jerusalénu 'icē xubu, anuxun Nucēn Papa Dios rabiti, anu Jesús buáncēxa.

24 Moisésnēn cuēnēo bana ca quia, anúan aín bēbu tuá bacēncē 'uxē sēnēncēbētan ca xanun an 'aracacē numacuru rabē buánti 'icēn, numacuru itsi 'aíma 'ain ca an 'aracacē paru numacuru buánti 'icēn. A bana quicēsabi oquin ca Maríanēn Jesús buánan numacuru rabēribi judíos sacerdote 'inánuxun buáncēxa.

25 Jerusalénu 'icē uni achúshi ax ca Simeón caquin anēcē 'iacēxa. A unix ca upí nuituñu 'ixun a rabianan Nucēn 'Ibu Dios quicēsabi oquin 'acē 'iacēxa. Usa 'ixun ca an Israel unibu chuámashirua 'imiti, axa uti caíancēxa. Usa 'ain ca abē Nucēn Papa Diosan Bēru Ñunshin Upí 'iacēxa.

26 An ca Nucēn Papa Diosan Bēru Ñunshin Upitan sinánmicēxun ēsoquin sinánquin 'unáncēxa: Bamacēma pain 'ixun cana 'ēn axa utia judíos unicaman caíncē, Cristo, a Nucēn 'Ibu Diosan xucē isti 'ain.

27 Usa 'ain ca Simeón Nucēn Papa Diosan Bēru Ñunshin Upitan sinánmicēx anuxun Nucēn Papa Dios rabiti xubunu cuancēxa. Cuanx anu 'ain ca

Josébë Maríá, Moisésnën cuënëo bana quicësabi oquin 'anuxun Jesús buanx atsiáncëxa.

²⁸ Atsinia isquin a tuá 'icúquin biquin ca Simeonën Nucën Papa Dios rabiquin cacëxa:

²⁹ Ën 'Ibu Dios, a ñuiquinmi 'ë cacë a cana isan. Usa 'ain ca 'ëx bamati asábi 'icën.

³⁰ An camabi uni aín 'uchacama tērēnquin minan 'inun iēmiti a cana 'ën bērunbi isin.

³¹ Ax ca usai 'iti 'icë quixun camabi unin 'unánun camina aín uti mēnion.

³² An ca Israel unibushima judíosma unicamaribi aín sinan upí 'inun 'imiti 'icën. Minan 'inúnmi caísa, Israel unibu, acama achúshi 'aish, a cupí ca camabi unin Israel unibu rabi 'icën.

³³ Simeónëxa Jesús ñui quia cuati ca Josébë Maríá uisa 'aish cara usai 'iti 'icë quiax sináncasmacëxa.

³⁴ Sináncasmaiabi ca Simeonën acama Nucën Papa Dios ñucáxuntancëxun Jesusan tita, Maríá, cacëxa:

—Ënë tuá cania aín bana cuaisama tani ca 'itsaira Israel uni Nucën Papa Diosbë upíma 'iti 'icën. Usai 'icëbëbi ca 'itsa uníxribi aín bana cuati abë upíra 'iti 'icën. Úsai cara Nucën Papa Dios cuēēnia quixuan unicaman 'unánun xucé 'aínbi ca 'itsa unix aín bana cuati cuēēnima a ñui 'atimati banati 'icën.

³⁵ Usai 'ia isquin ca an uisoquin cara aín nuitu mēu sinania quixun Nucën Papa Dios 'imainun unicamaribi 'unánti 'icën. Usaía 'imainun camina mixribi, Maríá, a sinánxuni masá nuituirati 'ain.

Usaquin ca Simeonën Maríá cacëxa.

³⁶ Anuribi ca achúshi xanu xēniira, Ana cacë, 'iacëxa. Ana ax ca an Nucën Papa Dios quicë bana unicama ñuixuncë xanu 'iacëxa. Ax ca Asernën rēbúnqui achúshi, Fanuel cacë, aín bēchicë 'iacëxa. Xuntacu 'icëa bicëx ca aín bēnēbë mēcën achúshi 'imainun rabé baritia 'iacëxa.

³⁷ Mēcën achúshi 'imainun rabé baritia 'icëbë casunamëa 'aish ca ochenta y cuatro baritiañu 'iacëxa. Usa 'ixun ca anuxun a rabi xubunuax camabi nētēn abë banaquin Nucën Papa Dios rabiácëxa. A upí oquin sinánuxun ca bētsi bētsi nētēn piama 'icën. Nētēnbi imēbi ca usaquin Nucën Papa Dios rabiácëxa.

³⁸ Josébë Maríá a bëi atsiáncëbë axribishi anuxun Nucën Papa Dios rabi xubunu atsiñquin ca Anan Jesús isacëxa. Isi cuēēnquin ca —asábi ca —caquin Nucën Papa Dios rabiácëxa. Rabiquin ca anu 'icë uni an anun Jerusalénu 'icëcama 'imainun camabi judíos uni chuámarua 'inux iēti nētē caíncë unicama, a Jesús ñuiquin —an nu iēmiti a ca ënëx 'icë —quixun cacëxa.

Nazaretnu cuantëcëan

³⁹ Usa 'ain ca Josébëtan Maríanën Nucën 'Ibu Diosan bana Moisésnën cuënëo ax quicësabi oquin 'atancëx Galilea menu cuantëcëni anu atux 'icë ëma, Nazaret, anu bēbatëcëancëxa.

⁴⁰ Anu cuanx ca Jesús Nazaret ëmanuax caniacëxa. Cani cushi 'ixun ca ñu upí oquin 'unáncëxa. Usai 'ia cania ca aín Papa Diosan upí oquin 'aquiancëxa.

Anuxun Nucën Papa Dios rabi xubunua Jesús 'ia

⁴¹ Usaía Jesús canimainun ca José 'imainun Maríá camabi baritian, Pascua anun carnero 'ati nētēn Jerusalénu 'inux cuancëxa. A nētē ax ca aín raracama Egipto menuax 'atimocë 'aish bamaibi iëa, a sinánquin Nucën Papa Dios rabiquin carnero 'ati nētē 'iacëxa.

42 Usai cuanquin ca męcĕn rabĕ 'imainun rabĕ baritiaŋu 'icĕ Josĕbĕtan Marĭanĕn Jesŭs anun carnero 'ati nĕtĕn Jerusalĕnu buancĕxa.

43 Anu cuanx anun carnero 'ati nĕtĕ inŭmibiani amiribishi Nazaret ĕmanu cuantĕcĕnquin ca Marĭanĕn Josĕbĕtan a ņubi sinanima cuanquin Jesŭs Jerusalĕnubi ĕbiancĕxa.

44 Ĕbiani ca raĭri unicamabĕ cuancĕsa sinani Josĕbĕ Marĭa achŭshi nĕtĕ bain cuancĕxa. Cuanxun ca aĭn aĭntsi 'ibucamanua barianan an 'unancĕ unicamanuaribi bariquinbi 'aĭmocĕxa.

45 'Aĭmobiani ca Josĕbĕ Marĭa amiribishi Jerusalĕnu bari cuantĕcĕancĕxa.

46 Usa 'ain ca rabĕ 'imainun achŭshi nĕtĕ 'icĕbĕtan anuxun Nucĕn Papa Dios rabiti xubunu tsŏxuan, an Moĭsĕsnĕn cuĕnĕo bana uni 'unancĕ unicaman bana ņuixuncĕxun cuaquin anribi atu bana ņucatia mĕracĕxa.

47 Jesusan bana cuati ca a unicama ratuacĕxa. Ratuti ca —uisa 'ixun cara ĕnĕ tuacĕn ĕnĕ ņucama 'unanun nun ņucacĕxunribi upĭ oquin ņuia —quiax sinancasmacĕxa.

48 Usaĭa a unicamabĕ banai tsŏcĕ Jesŭs mĕrai ca Josĕbĕ Marĭa ratuacĕxa. Ratŭquin ca aĭn titan cacĕxa:

—ĶUisa 'aĭsh caramina usai 'ian? Min 'unan papabĕtan cana mi mĕracatsi bĕnĕquin barin.

49 Cacĕxunbi ca Jesusan cacĕxa:

—ĶUisa cupĭ caina 'ĕ barian? Ķ'Ĕn Papa quicĕsabi oquin 'ĕn ņu 'ati caramina 'unaniman?

50 Cacĕxun cuaquinbi ca Josĕbĕtan Marĭanĕn uisoquin caquin cara usoquin caia quixun 'unanma 'icĕn.

51 Usa 'ain ca Josĕ 'imainun Marĭabĕ Jesŭs Nazaretnu cuantĕcĕancĕxa. Cuanx anuax caniquin ca aĭn 'unan papa 'imainun aĭn tita quicĕsabi oquin ņu 'acĕxa. Usaĭa canimainun ca Marĭanĕn Jerusalĕnuaxa Jesŭs 'icĕcama a manuquinma sinancĕxa.

52 Sinanmainun ca Jesŭs caniacĕxa. Cani aĭn nami cushi 'ianan ca ņu upĭ oquin 'unancĕxa. Usa 'icĕ ca —ax ca upĭ tuá 'icĕ —quixun camabi unin cuĕĕnquin nuibacĕxa. Nuibamainun ca Nucĕn Papa Diosanribi a isĭ cuĕĕnquin nuibacĕxa.

II. GALILEA MENUXUAN JESUSAN UNICAMA BANA ņUIXUAN (3.1-9.50)

3

Anu uni 'icĕma menuxuan an uni nashimicĕ, Juanĕn uni bana ņuixuan (Mt 3.1-12; Mr 1.1-8; Jn 1.19-28)

1 Tiberio anun Romanuxun 'apu 'imicancĕ nĕtĕa quince baritia 'icĕbĕ ca Poncio Pilato Judea menu 'icĕ unicaman 'apu 'iacĕxa. Usai 'imainun ca Herodes Galilea menu 'icĕ 'apu 'iacĕxa. 'Imainun ca Herodesnĕn xucĕn, Filipino, ax Iturea me 'imainun Traconĭte menu 'icĕ 'apu 'iacĕxa. 'Imainun ca Lisĭnias cacĕ uni, ax Abilinia cacĕ menu 'icĕ 'apu 'iacĕxa.

2 Usaĭa 'imainun ca Anás 'imainun Caifás a rabĕtax judĭos sacerdotecaman cushi 'iacĕxa. 'Imainun ca Zacarĭasnĕn bĕchicĕ, Juan, axa anu uni 'icĕma menu 'icĕ, a Nucĕn Papa Diosan aĭn bana sinanmiqĭuan unicama bana ņuixunun quixun 'imiacĕxa.

3 'Imicĕx cuani Jordán cacĕ baca rapasu 'icĕ mecamanu cuanquin bana ņuixuni ca ĕsai quiacĕxa:

—Sinanaquin mitsun 'uchacama ëni Nucën Papa Diosmi sinani camina nashimicë 'iti 'ain, mitsun 'uchacama tērëncë 'inun.

⁴Usai ca Juan quiacëxa, a ñuiquian an Nucën Papa Dios quicë bana unicama ñuixuncë, Isaiasnën cuëñeosabi oi, ësai quicë:

Anu uni 'icëma menuxun munuma bana ñui ca a unix ësai quia: Nucën 'Ibu ca aia, camina axa anun uti bai mënioquin racanacësaribi oi aín bana cuanux sinanati 'ain.

⁵Matá nancëcëcamax ca natacacácë 'iti 'icën, aín bashicama 'imainun matácama ca bëtsibëtan sënën 'iti 'icën, bai tëntüncëcamax ca racanacë 'iti 'icën, bainu 'icë quinicama ca natacacácë 'iti 'icën.

⁶Usoquian 'an ca ax uti 'icën. Axira ucëbëtan ca camabi unin, uisaira oquin cara Nucën Papa Diosan, unicama 'aquinquin ainan 'inun iëmiti 'icë quixun isti 'icën.

⁷Usa 'ain ca Juanën atu nashiminun 'aisamaira uni anu riquiancëxa. Riquianxa bëbacë ca Juanën cacëxa:

—Mitsux 'atima 'ixun uni paráncë 'aish camina mitsun raracama 'iásaribiti, runu an uni picë, asa 'ain. ¿Usa 'icë cara anúan Nucën Papa Diosan 'aisama unicama atumi nishquin masóti nëtën masóçë 'itin rabananmi sinananun quixun uin mitsu cax?

⁸Unían mitsu asérabi sinanacë 'ai quixun 'unánun camina ñu 'aisama 'ati ënquin upí ñuishi 'ati 'ain. —Nux Abrahamnën rëbúnqui 'aish cananuna Nucën Papa Diosan iscëx upí 'ai —quixun sinánxunma ca 'acan. Asérabi cana mitsu cain, 'aisa tanquin ca Nucën Papa Diosan ënë maxáxbi bëtsi oquin Abrahamnën rëbúnqui 'imiti 'icën.

⁹Ësa ca. A rëti aín manë ruë tuíanx a rapasu niracëquin ca an upí oquin tuacëma icama rëtancëxun xania unin tsin nëënia. Usaribi oquin ca bënëñquinshi mitsúxmi sinanati ami sináncëma 'icë Nucën Papa Diosan mitsu 'ati 'icën.

¹⁰Juanëan usaquin ñuixunia cuaquin ca anu 'icë unicaman —¿Nucën Papa Dios cuëñcësabi oi 'inuxun caranuna añu 'ati 'ai? —quixun Juan ñucáquin cacëxa.

¹¹Cacëxun ca Juanën cacëxa:

—Uix cara cutun rabëñu 'icë an ca cutúnñuma uni aín cutun achúshi 'inánti 'icën. Uix cara pitiñu 'icë an ca pitiñuma uni paná 'inánti 'icën.

¹²An 'apu buánmiti curíqui bicë unicamaxribi ca an atu nashiminun quiax Juanu cuáncëxa. Cuanx bëbaxun ca cacëxa:

—¿Nucën Papa Dios cuëñcësabi oi 'inuxun caranuna añu 'ati 'ain?

¹³Cacëxun ca Juanën cacëxa:

—Uiti curíquimi binun cara mi caxa, ashi camina 'apu buánminuxun biti 'ain.

¹⁴Suntárucamanribi ca anu cuanxun Juan ñucáquin cacëxa:

—¿Nunribi caranuna añu 'ati 'ain?

Ñucáçëxun ca cacëxa:

—Camina unin ñu 'imainun aín curíqui mëcamatima 'ain, mëëxun 'anan camina paránxunribi unin ñu mëcamatima 'ain, camina cëmëi ami manánxunribi unin ñu bitima 'ain. Mitsun ñu 'ati cupía 'apun curíqui 'ináncëxun camina 'atimati banaquinma cuëñquin ashi bití 'ain.

¹⁵Ësoquian Juanën bana ñuixunia an cuacë unicaman ca —ënë uni sapi ca Cristo, axa uti nun cáncë, a 'icë —quixun cuëñquin sináncëxa.

¹⁶Sinania ca Juanën anu 'icë unicama cacëxa:

—Ën cana mitsu 'umpaxan nashimin. Usa 'aínbi ca 'ësamaira uni 'ë caxu aia. Axa upíra 'aish cushiira 'ain cana 'ëx asaribima 'aish ami rabini a 'urama

'itima 'ain. Usai 'iquin cana aín taxacabi tubuxuntima 'ain. Axira uquin ca uni aín Bëru Ñunshin Upíñu 'inun 'imiti 'icën. 'Imiquin ca tsi rëquirucënëan ñu 'acësoquin aín cushin aín nuitunua sináncë ñu 'atimacama a cëñuquin uni upí 'imiti 'icën.

17 An ñu 'apacë unin 'acësaribi oquin ca 'ati 'icën. Ca ësa 'iti 'icën. Unin ca ñu bëru trigo 'apatia. 'Apátancëxun ca bimia bitsia. Bitancëxun ca bucúnxun chacaia. Chacaquian tacaia ca aín xacá suñun amo putia. Pucëbë ca aín bëru ax tiquia. Usai 'ia bërúanxun bixun bucúntancëxun ca aín xacácama tsi rëquirucë bënántisamanën nëënia. Usaribi oquin ca axa uti an aín 'acë ñucama 'unánquin, upí unicama abëa 'iti bianan 'atimacama a atun ñu 'atima 'acë cupí bimi xacá nëënti pucësa 'imiti 'icën.

18 Usaquin bana ñuixuanan unicama 'ësëquin ca Juanën Jesús ñuiquin a cuatia cuëënun bana ñuixuancëxa.

19 Ñuixuanan ca 'apu Herodes cacë an aín xucënan xanu, Herodías cacë, a bianan bëtsi ñu 'atimaribi 'acë 'icë —minmi 'acë ñu ax ca 'aisama 'icë —quixun Juanën 'apu Herodes a cacëxa.

20 Usaquian cacëxunbi sinaquinma ñu 'atimaira 'atëcënquin ca Herodesnën Juan sipuanun aín unicama cacëxa.

Juanën Jesús nashimia
(Mt 3.13-17; Mr 1.9-11)

21 Sipuacëma pan 'ixun unicama nashimianan ca Juanën Jesúsribi nashimicëxa. Nashimicëx aín Papa Diosbë banacëbë ca naí panárabëacëxa.

22 Usacëbë ca Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upí numacuru iscësa 'aish uax anu 'iruacëxa. Usaía 'icëbëtan ca Jesusan naínuaxa banaia cuacëxa, ësai qui:

—Mix camina 'ëx amiira sináncë bacë bëchicë 'ain. Mimi sinani cana chuámarua tani cuëënin.

Jesusan chaitiocëcama 'imainun aín raracamaxa 'iá
(Mt 1.1-17)

23 Unicama pain bana ñuixuanan 'aquini ca treinta baritiañusa Jesús 'iacëxa. Unicaman sináncëx ca Josénëx aín papa 'iacëxa. José ax ca Elínën bëchicë 'iacëxa.

24 Elí ax ca Matatnën bëchicë 'iacëxa. Matat ax ca Levitan bëchicë 'iacëxa. Leví ax ca Melquín bëchicë 'iacëxa. Melqui ax ca Jananën bëchicë 'iacëxa. Jana ax ca Josénën bëchicë 'iacëxa.

25 José ax ca Matatíasnën bëchicë 'iacëxa. Matatías ax ca Amosnën bëchicë 'iacëxa. Amós ax ca Nahumnën bëchicë 'iacëxa. Nahum ax ca Eslinën bëchicë 'iacëxa. Esli ax ca Nagainën bëchicë 'iacëxa.

26 Nagai ax ca Maatnën bëchicë 'iacëxa. Maat ax ca Matatíasnën bëchicë 'iacëxa. Matatías ax ca Semeinën bëchicë 'iacëxa. Semein ax ca Josénën bëchicë 'iacëxa. José ax ca Judánën bëchicë 'iacëxa.

27 Judá ax ca Joananën bëchicë 'iacëxa. Joanan ax ca Resan bëchicë 'iacëxa. Resa ax ca Zorobabelnën bëchicë 'iacëxa. Zorobabel ax ca Salatielnën bëchicë 'iacëxa. Salatiel ax ca Nerín bëchicë 'iacëxa.

28 Neri ax ca Melquin bëchicë 'iacëxa. Melqui ax ca Adinën bëchicë 'iacëxa. Adi ax ca Cosamnën bëchicë 'iacëxa. Cosam ax ca Elmodamnën bëchicë 'iacëxa. Elmodam ax ca Ernën bëchicë 'iacëxa.

29 Er ax ca Josuénnën bëchicë 'iacëxa. Josué ax ca Eliezernën bëchicë 'iacëxa. Eliezer ax ca Jorimnën bëchicë 'iacëxa. Jorim ax ca Matatnën bëchicë 'iacëxa.

³⁰ Matat ax ca Levitan bëchicë 'iacëxa. Levi ax ca Simeonën bëchicë 'iacëxa. Simeón ax ca Judatan bëchicë 'iacëxa. Judá ax ca Josénën bëchicë 'iacëxa. José ax ca Jonanën bëchicë 'iacëxa. Jonán ax ca Eliaquimnën bëchicë 'iacëxa.

³¹ Eliaquim ax ca Meleanën bëchicë 'iacëxa. Melea ax ca Mainanën bëchicë 'iacëxa. Mainán ax ca Matatanën bëchicë 'iacëxa. Matata ax ca Natanën bëchicë 'iacëxa.

³² Natán ax ca Davitan bëchicë 'iacëxa. David ax ca Isainën bëchicë 'iacëxa. Isaí ax ca Obednën bëchicë 'iacëxa. Obed ax ca Booznën bëchicë 'iacëxa. Booz ax ca Salan bëchicë 'iacëxa. Sala ax ca Naasonën bëchicë 'iacëxa.

³³ Naasón ax ca Aminadabnën bëchicë 'iacëxa. Aminadab ax ca Aramnën bëchicë 'iacëxa. Aram ax ca Esromnën bëchicë 'iacëxa. Esrom ax ca Faresan bëchicë 'iacëxa. Fares ax ca Judatan bëchicë 'iacëxa.

³⁴ Judá ax ca Jacobnën bëchicë 'iacëxa. Jacob ax ca Isaacnën bëchicë 'iacëxa. Isaac ax ca Abrahamnën bëchicë 'iacëxa. Abraham ax ca Tarénën bëchicë 'iacëxa. Taré ax ca Nacornën bëchicë 'iacëxa.

³⁵ Nacor ax ca Serugnën bëchicë 'iacëxa. Serug ax ca Ragaunën bëchicë 'iacëxa. Ragau ax ca Pelegnën bëchicë 'iacëxa. Peleg ax ca Hebernën bëchicë 'iacëxa. Heber ax ca Salan bëchicë 'iacëxa.

³⁶ Sala ax ca Cainanën bëchicë 'iacëxa. Cainán ax ca Arfaxadnën bëchicë 'iacëxa. Arfaxad ax ca Semnën bëchicë 'iacëxa. Sem ax ca Noénën bëchicë 'iacëxa. Noé ax ca Lamecnën bëchicë 'iacëxa.

³⁷ Lamec ax ca Matusalenën bëchicë 'iacëxa. Matusalén ax ca Enocnën bëchicë 'iacëxa. Enoc ax ca Jarednën bëchicë 'iacëxa. Jared ax ca Mahalaleelnën bëchicë 'iacëxa. Mahalaleel ax ca Cainanën bëchicë 'iacëxa.

³⁸ Cainán ax ca Enosnën bëchicë 'iacëxa. Enós ax ca Setnën bëchicë 'iacëxa. Set ax ca Adanën bëchicë 'iacëxa. Adán ax ca Nucën Papa Diosan bëchicë 'iacëxa.

4

Ñunshin 'atimanën 'apúan Jesús 'atima ñu 'amiti sinan

(Mt 4.1-11; Mr 1.12-13)

¹ Juanëan Jordán bacanuxun nashimicëbë abë 'ixun ca Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Uptitan Jesús anu uni 'icëma menu cuanti sinánmiacëxa.

² Cuanx ca cuarenta nētën anu 'iacëxa. Anua 'icë ca ñunshin 'atimanën 'apun ñu 'aisama 'amicatsi quixun caraishiacëxa. Anu 'ixun ca a nētëcaman Jesusan ñu piama 'icën. Ñu piima ca panancëxa.

³ Panancë isquin ca ñunshin 'atimanën 'apun 'atima ñu 'amicatsi quixun ësaquin cacëxa:

—Asérabi Diosan Bëchicë 'ixun ca ënë maxax pán 'inun cat.

⁴ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Ësai ca Nucën Papa Diosan bana cuënëo quia: “Pán piishi ca uni tsótima 'icën”.

⁵ Uсотancëxun ca amiribishi tantëcëncatsi quixun ñunshin 'atimanën 'apun aín bashi chairucë manan Jesús buáncëxa. Buántancëxun ca anuxun camabi me 'imainun a menu 'icë ëmacama cuainacëa bënëquinshi ismiacëxa.

⁶ Ismiquin ca cacëxa:

—Ami iscë mecama 'imainun ami iscë ëmacama 'imainun anu 'icë ñucama ënëx ca 'ënan 'icën. Usa 'icë cana uí carana 'inántisa taní a, aín 'ibu 'imiquin, ënë ñucama 'inánti 'ain.

⁷ Rantín puruni tsóbuquinmi min dios 'icë 'ë rabricëxun cana ënë mecama 'imainun ënë menu 'icë ëmacama 'imainun anu 'icë ñucama mixmi aín 'ibu 'inun mí 'inánti 'ain.

⁸ Usaquian cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Ñunshin 'atimanën 'apu, ënuax ca cuantan. Nucën Papa Diosan bana cuënëo ca ësai quia: “Min 'Ibu Diosëshi camina rabití 'ain. Rabiquin camina ashi ax cuëncësabi oquin ñu 'axunti 'ain”.

⁹ Uсотancëxun ca amiribishi tantëcëncatsi quixun ñunshin 'atimanën 'apun Jesús Jerusalénu buáncëxa. Buántancëxun ca anu 'icë anuxun Nucën Papa Dios rabití xubu aín mascuan manáinra sënën buánruacëxa. Buánrutancëxun ca cacëxa:

—Míx aséjabi Diosan Bëchicë 'aish ca ënuax nuánquianx menu nipacët.

¹⁰ Diosan bana cuënëo ca ësai quia:

Nucën Papa Diosan ca mia bërúanun quixun aín ángelcama xuti 'icën.

¹¹ Atun bërúancëxmi maxáxmi tachacaxma 'inun ca aín mëcënan mi biti 'icën.

¹² Usoquin cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Ësairibi ca Nucën Papa Diosan bana cuënëo quia: “Nucën 'Ibu Diosan cara 'ë iëmíti 'icë iscatsi quixun camina a tantíma 'ain”.

¹³ Usaquian Jesusan cacëx ca anúan Jesús tantëcënti 'aíma 'ain, ñunshin 'atimanën 'apu, tantëcëni ucatsi quiax, Jesús ëbiani cuancëxa.

Galilea menu Jesús cuantëcëan

(Mt 4.12-17; Mr 1.14-15)

¹⁴ Usaquian 'acëx ca Jesús, bëtsi ñu sinanima Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan cushioquin sinánmicëxëshi, Galilea menu cuantëcëancëxa. Cuanxa bëbaia ca Galilea 'imainun a 'urama 'icë mecamanu 'icë unicaman-ribi a ñuiquin chaniocëxa.

¹⁵ Anua judíos unicama timëcë xubu itsi xubu itsinu cuanquin ca Jesusan anu timëcë unicama bana 'unánmiacëxa. Usoquian 'aia ca camaxunbi a rabiacëxa.

Jesús Nazaret ëmanu 'iá

(Mt 13.53-58; Mr 6.1-6)

¹⁶ Anuaxa canicë Nazaret ëma, anu ca Jesús cuancëxa. Cuanx bëbatancëx ca anun ñu mëëtima nëtëa 'icëbë anua judíos unicama timëcë xubunu cuancëxa, axa anun ñu mëëtima nëtën 'icësabi oi. Cuanx atsíanx ca unicaman cuanan Nucën Papa Diosan bana cuënëo ñui niruacëxa.

¹⁷ Niruía ca an a quirica bërúancë unín Isaiásnën cuënëo bana a atu 'axunun quixun 'ináncëxa. 'Ináncëxun biquin ca aín catanua ësai quicë bana bariquin mëraqin atun cuanan quixun 'axuancëxa:

¹⁸ Nucën 'Ibu Diosan xucëx 'ënu uax ca aín Bëru Ñunshin Upí 'ëbë 'icën. An ca aín Bëru Ñunshin Upí 'inánquin cushioquin ñuñuma unicama upí bana anúan atux Nucën Papa Diosan 'i cuënnun ñuixuanan, axa masá nuitucë unicama upí oquin sinánminun 'ë caxa. 'Imainun ca sipuacë 'aishbia upitax chiquincë 'inun 'imianan bëxuñu unicama bëxuñuma 'inun 'imianan bëtsi bëtsi ocë unicama bëtsi bëtsi ocëma 'iminun 'ë caxa.

¹⁹ 'Imainun ca anúan atun 'Ibu Diosan nuibaquin 'aquinti nëtë ca uaxa quixun unicama canun quixun 'ë caxa.

²⁰ Usaia quicë bana 'atancëxun mapuquin, an a quirica bërúancë uni 'inani ca tsóbuacëxa. Tsóbutia ca a xubunu timëcë unicaman ënquinma abi isacëxa.

²¹ Usoquin iscëxun ca Jesusan cacëxa:

—Bëri ca anun ënë bana quicësabi oi 'iti nëtë uaxa.

²² Cacëxuan cuati ca anu 'icë unicamax cuëëni —aín bana ca asábi 'icë — quianan —axa quicë banax ca upíra 'aish uni itsin banasama 'icë —quiax

quiacēxa. Usai qui ca —¿Josēnēn bēchicē 'aishbi cara usai banain? —quiax canancēxa.

²³ Canania 'unánquin ca Jesusan cacēxa:

—Mitsun sapi camina ēsaia uni quicē bana anun 'ē caisa tanin: “Mix rucuturu 'aish ca mixbi pēxcút”. Usaquin caquin camina 'ē cati 'ain: Minmi Capernaúm ēmanuxun űu 'aia nun cuacē usaribi oquin camina anuaxmi canicē me ēnuxunribi 'ati 'ai quixun.

²⁴ Canan ca Jesusan cacēxa:

—Mitsun usaquin 'ē cati sináncē 'aínbi cana asérabi mitsu cain, an Nucēn Papa Dios quicē bana uni űuixuncē unían, anuaxa canicē menuxun bana űuixunia, ca anu 'icē unicaman cuaisama tania.

²⁵ Ēsaquinribi cana asérabi mitsu cain, bérāma ca Elías an Nucēn Papa Dios quicē bana unicama űuixuncē 'iacēxa. Elías anu 'ain ca rabē 'imainun achúshi bari 'itancēxa mēcēn achúshi 'imainun achúshi 'uxēn 'uí 'ibúcēbēma, piti 'aíma 'ain, unicama 'acēñuma 'iacēxa.

²⁶ Usai 'imainun 'itsa casunamēcē xanu 'aínbi ca raírīma, Sidón cacē menu 'icē ēma, Sarepta cacē, anu 'icē casunamēcē xanu achúshi, ashia 'aquinun Nucēn Papa Diosan Elías xuacēxa.

²⁷ 'Imainun ca Eliseonēxribi an Nucēn Papa Dios quicē bana unicama űuixuncē 'iacēxa. Axa anu 'ain ca an nami chēquímicē 'insínñu uni 'itsa a nētēnu 'iacēxa. 'Itsa 'aínbi ca Siria cacē menu 'icē uni achúshi, Naamán cacē, ashí Nucēn Papa Diosan 'amicēxun Eliseonēn aín nami upí 'itēcēnun 'imiacēxa.

²⁸ Jesusan usaquin cacēxun cuati ca anu 'icē unicamax xumatī ami nishacēxa.

²⁹ Nishí niruquin ca a ēmanua chiquínbianquin anua a ēma 'icē matá chairucē sēnēncēnu anuxun titicacatsi quixun Jesús buáncancēxa.

³⁰ Usaquin sinánuian buáncancēxbi ca Jesús a unicama nēbētsinuax atu ēbiani cuancēxa.

*Ñunshin 'atimañu uni Jesusan pēxcúa
(Mr 1.21-28)*

³¹ Nazaretnuax cuanx ca Galilea menu 'icē ēma itsi, Capernaúm, anu cuancēxa. Cuanx bēbatancēxun ca anun űu mēētīma nētēn anua judíos unicama timēti xubunu atsínxun, anu 'icē unicama bana 'unánmiacēxa.

³² An xuá 'ixun ca Jesusan Nucēn Papa Diosan cushínbi bana űuixuancēxa. Usai banaia cuati ca anu 'icē unicamax ratuti —usa bana cuacēma cananuna 'ai —quiax quiacēxa.

³³ Usa 'ain ca anu uni achúshi ñunshin 'atimañu 'iacēxa. Usa 'ixun ca munuma cuēncēnquin ēsaquin cacēxa:

³⁴ —Jesús Nazaretnu 'icē, ¿min caina nu uisoti 'ain? ¿Mix caramina nu cēñui uan? 'Ēn cana mi 'unan. Mix camina ainan 'aish Diosnuax ucē, a 'ain.

³⁵ Quia ca Jesusan cacēxa:

—Ca nētēt. Ēñē uninuax ca chiquít.

Usaquin cacēx ca ñunshin 'atīma a uni menu nipacēmi, anu 'icē unicaman ismainunbi, chiquíacēxa, uisabi oíma.

³⁶ Usoia isi ca anu 'icē unicamax ratúacēxa. Ratuti ca atúxbi canani quiacēxa:

—¿Uisa bana cara ēnēx 'ic? Ēñē unix ca ñunshin 'atīmanēnbīa cuaisabi oi cushin banaia. Uninuax, ca chiquít, quixuan cacēx ca chiquitia.

³⁷ Usoquin Jesusan 'acē űucama űuiquin ca Capernaúmnu 'icē unicamain-shima a 'urama 'icē menua 'icē ēmacamanuxunribi camaxunbi chaniocēxa.

Simón Pedronën nachia Jesusan pëxcüa
(Mt 8.14-15; Mr 1.29-31)

³⁸ Anua judíos unicama timëti xubunuax cuanx ca Jesús Simonan xubunu bëbai anu atsiáncëxa. Atsinia ca Simonan nachia 'itsisan 'i 'insían, anu 'icë unicaman —Simonan nachí caramina nu pëxcuxuntima 'ai —quixun cacëxa.

³⁹ Cacëx anua racácënu cuani, ami bësui ñanáquian, aín 'itsis nëtëñun cacëxëshi ca Simonan nachí pëxcüacëxa. Usaquian Jesusan 'acëxëshi pëxcuti niruxun ca atu pimiacëxa.

Uni itsicamaribia Jesusan pëxcüa
(Mt 8.16-17; Mr 1.32-34)

⁴⁰ Bari cuabucëbëa bëbaquishbucëbëtan ca a ëmanu 'icë unicaman, uni 'insíncëcama bëtsi bëtsi 'insínñu an pëxcunun Jesúsnu bëacëxa. Bëia ca camabi, aín məcënan ramëquin, pëxcüacëxa.

⁴¹ Ñunshin 'atimanëxribi ca 'itsa uni 'insíncënuax chiquíacëxa. Chiquiti munuma cuëncëni ca quíacëxa:

—Míx camina Diosan Bëchicë 'ain.

Quiabi ca Jesusan —ca nëtët —caquin ñunshin 'atima banamiquinma nëtëmiacëxa. Atúxa Jesús ax ca Cristo, a Nucën Papa Diosan xucë a 'icë quixun 'unáncë 'aishbi usai quiti ca Jesús cuëëanma 'icën. Usa 'ain ca atúxa quiabi nëtëmiacëxa.

Galilea menuxun Jesusan bana ñuixuan
(Mr 1.35-39)

⁴² Usoquin 'oonx ca pëcaracëbë Jesús Capernaúmnuax cuanx anu uni 'icëma menu bëbacëxa. Axa cuancë a caxu a baribiani cuanx ca Capernaúmnu 'icë 'itsaira uni anua Jesús 'icë anu bëbaquin a mëracëxa. Mëraquin ca —nu ëbiani camina cuantima 'ai —quixun cacëxa.

⁴³ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Uicamax cara 'ëmi catamëtia acama ca Nucën Papa Diosan ainan 'imia quixun camabi uni ñuixunun ca Nucën Papa Diosan 'ë xuaxa. Usa 'ixun cana mitsuishima, camabi ëmanu 'icë unicamaribi a bana ñuixuni cuanti 'ain.

⁴⁴ Usaquin ca Jesusan an Capernaúmnu 'icë unicama cacësabi oquin, Galilea menu 'icë ëmacamanu cuanxun, anua judíos unicama timëcë xubuacanuxun uni bana ñuixuancëxa.

5

Jesusan 'amicëxuan unin tsatsa 'aisamaira bia
(Mt 4.18-22; Mr 1.16-20)

¹ Parúnppa Genesaret cuëbía Jesús 'ain ca Nucën Papa Diosan bana ñuixunia cuaisa tani 'aisamaira uní chëcaisaira oquin tsitsiruacëxa.

² Usoquian chëcaisaira ocëxun ca manë nunti rabë, uniñuma, parúnppa cuëbí masi 'urama təcërcacë isacëxa. Isanan ca an tsatsa bicë aín 'ibu rabë an anuax 'ibúxun atun rica chuchaia isacëxa.

³ Iscëxa anua 'icë manë nunti achúshinëx Simónan 'ain, anu 'iruquin ca Jesusan 'uriratsua buánun quixun Simón cacëxa. Cacëxuan buan, anu tsóbuxun, ca Jesusan baca cuëbía timëcë unicama bana ñuixuancëxa.

⁴ Ñuixunquin sënëontancëxun ca Jesusan Simón cacëxa:

—Baca nëbétsi 'uri ca manë nunti buánxun anuxun rican.

⁵ Cacëxun ca Simonan cacëxa:

—Cananuna 'uxti tëaquin tsatsa biguinmabi 'uran ricánëtin. Usa 'aínbi cana minmi 'ë cacëxun 'ën rica saracatëcënti 'ain.

⁶ Usoquin Jesusan cacëxun aín rica saracaquin bacanu nëpúquin ca tsatsa 'aisamaira biacëxa. Bicëxa tsatsa 'aisamaira 'ain ca aín rica tëatisa 'iacëxa.

⁷ Usaía 'ia isquin ca Simónbëtan abë 'icë unicaman nuntí itsinua 'icë unicama mëcënan sanánquin —nu ca 'aquini ut —quixun cacëxa. Cacëx uxun ca camaxunbi tsatsa biquín puruquin nanëntisaira oquin a manë nuntí rabë buácacëxa.

⁸ Usoquian 'aia isi ratúquin ca Simón Pedronën aín bëmánon rantin purúnquin —ëx cana 'uchañu uni 'ain. Usa 'ain camina 'ë ëbiani cuanti 'ai —quixun Jesús cacëxa.

⁹ Simón Pedro 'icësaribiti ca abë 'icë unicama atun bicë tsatsacama isi ratuti uisa uni cara Jesús 'icë quixun sinani sináncasmacëxa.

¹⁰ Jacobo 'imainun Juan, Zebedeonën bëhichë, an Simón Pedrobëtan tsatsa bicë, axribi ca ratuti sináncasmacëxa. Sináncasmaiabi ca Jesusan Simón Pedro cacëxa:

—Racuëaxma ca 'it. Mix an tsatsa bicë uni 'ixunbi camina bërí 'ën 'imicëxun Nucën Papa Diosan bana ñuixunquin uni 'ëmi sinánmíti 'ain.

¹¹ Usaquian Jesusan cacëxun menu aín nuntí rabë rancatancëxun a ëbiani ca ami sinani Jesús bë cuancëxa.

*Jesusan an aín nami chëquimicë 'insínñu uni pëxcüa
(Mt 8.1-4; Mr 1.40-45)*

¹² Jesús a Galilea menu 'icë ëma achúshinu 'ain ca axa an aín nami chëquimicë 'insinan 'aisamaira oquin aín nami chëquimicë uni anu 'iacëxa. A unin ca a mërai a tanáin rantin puruni bëúnpuquín Jesús cacëxa:

—Mix cushi 'ixun camina 'aisa tanquín 'ë pëxcuti 'ain.

¹³ Cacëxun aín mëcënan ramëquin ca Jesusan 'insíncë uni cacëxa:

—Cana mi 'ati 'ain. Min nami ca upí 'itëcëni motia.

Usaquian cacëxëshi moti ca aín ñucë nëtëacëxa.

¹⁴ Usaria pëxcütia ca Jesusan cacëxa:

—'Ën mi pëxcucë ñuiquin camina uinu 'icë unibi catima 'ain. Caíma cuanxun camina min nami pëxcúcë judíos sacerdote ismiti 'ain. Ismianan camina Nucën Papa Dios rabiquin Moisés quiásabi oquin a ñu 'inánti 'ain, camina aséرابi pëxcüa quixuan camabi unin 'unánun.

¹⁵ Usoquian Jesusan —'ën mi pëxcucë ënë ñuiquin uni caxunma ca 'atan —quixun canbi ca camaxunbi Jesusan 'acë ñucama 'imainun a 'insíncë uni pëxcucë aribi ñuiquin chaniocëxa. Usaquian chaniocëbë ca 'aisamaira uni Jesusan bana ñuixunia cuaisa tani anu Jesús 'icënu riquiancëxa. 'Insíncë unicamaxribi ca a pëxcunun quiax anu riquiancëxa.

¹⁶ Usaía ucëbëbi ca Jesús anu uni 'icëma menu aín Papa Dios bë banai cuancëxa.

*Nicëma uni Jesusan pëxcüa
(Mt 9.1-8; Mr 2.1-12)*

¹⁷ Nëtë itsían xubunuxun Jesusan bana ñuixuncëbë ca fariseo unicama 'imainun an Moisésnën cuënéo bana uni 'unánmicë unicamaribi anu tsócé 'iacëxa. Acamax ca Galilea menu 'icë ëmacama 'imainun Judea menu 'icë ëmacama 'imainun Jerusalénuaxribi ricuatsincë 'iacëxa. Usa 'ain ca bana ñuixuanan 'insíncë unicama pëxcunun Nucën Papa Diosan cushiocë Jesús 'iacëxa.

¹⁸ Jesusan bana ñuixunmainun ca raírinën uni achúshi ñucë nirucuaínquinbi tancëma bacëtinu racácë bëacëxa. Bëquin ca sináncëxa, —xubunu atsínmiquin cananuna anua Jesús 'icë anu nanpáti 'ai —quixun.

19 Sináncëbëbi ca 'itsa unia tsitsíruan, anun atsínmiti 'aíma 'iacëxa. Atsínmicasmaquin ca tapitínën buáruuxun xubu manánxun aín tapuacë a bërúaratancëxun anun aín bacétinën bëpáquin, anu 'icë unicama nëbëtsi, Jesusan bëmánon nanpácëxa.

20 Nanpáquin ca —Jesusan ca ënë uni pëxcuti 'icë —quixun aín nuitu mëu sináncëxa. Sinania atun sinan 'unánquin ca Jesusan ñucë uni cacëxa:

—Mín 'uchacama ca tërëncë 'icën.

21 Usaquian caia cuaquin ca an Moisésnën cuënëo bana 'unáncë unicama 'imainun fariseo unicaman sináncëxa: ¿Uisa uni cara ënëx 'ic? Ax ca anúan Nucën Papa Diosaxëshi quití banan banaia. Ax ca 'aisama 'icën. Uinu 'icë unínbi ca 'ucha tërëntima 'icën. Nucën Papa Diosan cuni ca 'ucha tërënti 'icën.

22 Usaquian sinania 'unánquin ca Jesusan cacëxa:

—¿Uisacasquin caramina mitsun usaquin sinanin?

23 'Ën cana uni ñucë —mín 'uchacama ca tërëncë 'icë —quixun cananbi —niruquiani ca cuantan —quixunribi cati 'ain.

24 Nucën Papa Diosan cushínbi 'ën ënë uni pëxcuia isquin camina aséرابي 'unánti 'ain, uni 'inux Nucën Papa Diosnuax uá 'ën cana unin 'ucharibi tërënti 'ai quixun.

Caquin ca racábucë uni cacëxa:

—'Ën cana mi cain, niruquiani ca mín bacéti bibiani mín xubunu cuantan.

25 Cacëxëshi niruquin aín bacéti bibiani ca Nucën Papa Dios rabibiani aín xubunu cuancëxa, anu 'icë unicaman ismainunbi.

26 Usai niruquiani cuania isi ratuti ca Nucën Papa Dios rabi —ësa ñu cananuna isáma 'ai —quixac quicancëxa.

*Jesusan Leví aín uni 'inun ca
(Mt 9.9-13; Mr 2.13-17)*

27 Usaquin 'atancëx anuax cuanquin ca Jesusan Leví cacë uni anuxuan 'apu buánmiti curíqui bicë anua tsócë mëraccëxa. Mëraquin ca cacëxa:

—'Ën mi 'unánminun ca 'ëbë cuani ut.

28 Cacëxëshi niruquiani ca aín 'ati ñucama ëbiani Jesúsbe cuancëxa.

29 Jesúsbe cuantancëxun ca Levitan, Jesúsceñun aín 'unánmicë unicamaribi canan piti 'itsa 'amitancëxun aín xubunuxuan abëtan pi unun 'itsa uni camiacëxa. Camicëx uxun ca Levísaribi 'itsa uni an 'apu buánmiti curíqui bicë 'imainun usa uni raíriribi, camaxunbi Jesús 'imainun aín 'unánmicë unicamabëtan mesanu tsóxun piacëxa.

30 Usaria isquin ca fariseo unicama 'imainun an Moisésnën cuënëo bana 'unáncë unicaman atu 'atimaquin ñuiquin Jesusan 'unánmicë unicama cacëxa:

—¿Uisa cupí caramina mitsun an 'apu buánmiti curíqui bicë unicamabëtan pianan 'uchañu unicama raíribëtan pianan xëain?

31 Caia ca Jesusan cacëxa:

—Paë tancëma uni, ax ca rucuturuan a ronti cuëënimá. Paë tancë uni, ax cuni ca rucuturuan a ronti cuëënia.

32 Usaribiti cana an —'ëx cana upí 'ai —quixun sináncë unicama a 'ënan 'inun cai uáma 'ain. Ama, an —'ën ñu 'atima 'acë cupí, 'ën nuitu upíma 'aish cana 'ëxbi upí 'itima 'ai —quixun sináncë unicama a cuni, upí 'inúxa sinanati 'ënan 'inun cai cana 'ëx uacën.

*Uisacasquin cara aín 'unánmicë unicama samáquinma piia quixun Jesús
ñucácan
(Mt 9.14-17; Mr 2.18-22)*

³³ Usai quia ca fariseo unicama 'imainun axa abè 'icè unicaman Jesús ñucáquin cacëxa:

—Juanëan 'unánmicë unicaman ca bëtsi bëtsi nètën Nucën Papa Diosbë banaquin pima samatia. Usaribiti ca fariseonëan 'unánmicë unicamaxribi 'ia. ¿Usa 'aínbi cara uisacasquin min 'unánmicë unicaman pianan xëain?

³⁴ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—¿An bití xanua unin bití nètën caramina pi unun camicëxa ucë axa abè nuibanancë unicama masá nuituquian pima 'inun 'imiti 'ain? Camina 'imitima 'ain.

³⁵ Èsa ca. An xanu bití unin xanu biquin abëtan pi unun camicëx ca axa abè nuibanancë unicama masá nuitutima abè cuëënia. Xanu bibiani cuanquian a unin ëbiancëxun cuni ca axa abè nuibanancë unicaman masá nuituquin pitima 'icën. Usaribiquin ca 'ën 'unánmicë unicama 'ëbë 'ixun masá nuituti samáquinma piia. Unían 'ë bicëxun 'ën ëbiancëxun cuni ca masá nuituquin pitima 'icën.

³⁶ Usaquin canan ca aín banaxa fariseo unicaman uni 'unánmicë banasama 'ain, aín banabë fariseonëan 'unánmicë bana mëscúti rabanan Jesusan ësaquinribi a unicama cacëxa:

—Ca ësaribi 'icën. Nun aínsi uinu 'icë xanúnbi ca aín chupa ió tëaima, anun aín chupa xëni cëxëti. Tëaquin aín sani bicëx ca chupa ió ax 'atimatia. 'Imainun ca a chupa iotan sanix chupa xëni iscësama 'ia.

³⁷ Èsaribi ca. Ui unínbi ca ñuina xacá anu 'unpax chumusa oquin 'acë, axa xëni 'ain, anu ñu chëcacë 'aruima. Anu 'arucëxunbi ca ñu chëcacë ax cubini uruquín ñuina xacá xëni a tucaia. Axa tuquicëbë ca chëcaxun anu 'arucëxa cubíncë ñu tutuqui nëtëtia.

³⁸ Usa 'ain ca ñu chëcacë ñuina xacá chumusa oquin 'acë iónushi 'aruti 'icën.

³⁹ Bëráma chëcacë ñu 'axun —ax ca upí 'icë —quixun sínánquin ca unin bëría chëcacë ñu 'aisama tania.

Usaquin ca Jesusan cacëxa.

6

Anun ñu mëëtima nëtëan Jesusan 'unánmicë unicaman trigo bëru bia (Mt 12.1-8; Mr 2.23-28)

¹ Anun ñu mëëtima nëtëan Jesús anu trigo 'apacë naënu 'icë bain cuancëbë, abë cuanquinbi ca aín 'unánmicë unicaman trigo bëru pëccëcë sirícaquin biquin, mëcënan shuquicëxa aín ënxë xucatia piacëxa.

² Usoia isquin ca fariseo raírinën atu cacëxa:

—¿Uisacasquin caramina anun ñu mëëtima nëtën usaquin 'atima ñu 'ain?

³ Atúan aín 'unánmicë unicama usoquin caia cuaquin ca Jesusan fariseo unicama cacëxa:

—¿Mitsun caramina Davidnën ca 'acëñuma 'ixun axa abë cuancë unicamabëtan ësöquin ñu 'acëxa quixun cuëñëo bana a iscëma 'ain?

⁴ Davidnën ca 'acëñuma 'ixun piisa tanquin anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubunu atsínxun anu 'icë pán, Nucën Papa Diosan isti oquin nancë, a bixun piacëxa. A panëxa judíos sacerdotenëinshi piti 'aían uni itsin piti 'icëmabi ca sacerdotenën 'inácëxun bixun Davidnën piacëxa. Piquin ca axa abè 'icë unicama anribia pinun 'inácëxa.

⁵ Uni 'inux Nucën Papa Diosnuax uá 'ixun cana 'ën anun ñu mëëtima nëtën cara añu 'ati 'icë quixun uni cati 'ain.

Jesusan aín mēcēn bamacē uni mēpēxcūa
(Mt 12.9-14; Mr 3.1-6)

⁶ Anun űu mēētima nētē itsin, anua judíos unicama timēti xubunu atsínxun ca Jesusan anu 'icē unicama bana űuixuancēxa. űuixunmainun ca aín mēcēn mēqueu bamacē uni achúshi anu 'iacēxa.

⁷ A uni isquin ca an Moisésnēn cuēnēo bana 'unáncē unicama 'imainun fariseo unicaman, anun űu mēētima nētēn caraisa uni pēxcuia quixun ami manánuxun iscatsi quixun Jesús bērúancēxa.

⁸ Usaquian sináncania 'unánquin ca Jesusan aín mēcēn bamacē uni cacēxa:
—Nēri ai ca nēbētsi ēnu niracēt.

Cacēx nirucuatsini ca anu niracēacēxa.

⁹ Anua nimainun ca Jesusan an Moisésnēn cuēnēo bana 'unáncē unicama 'imainun fariseo unicama cacēxa:

—Ēsaquin cana mitsu űucatin, ¿anun űu mēētima nētēn cara unin űu upí 'ati 'ic? ¿Cara űu upíma 'ati 'ic? ¿Anun űu mēētima nētēn cara unin uni itsi 'insíncē 'aquinti 'ic? ¿Cara bamatanun isēshiti 'ic?

¹⁰ Ēsaquin caxun atu űachatacēxun ca Jesusan aín mēcēnmi űucē uni cacēxa:
—Ca mēshpat.

Cacēx mēshpatishi ca mēpēxcūacēxa.

¹¹ Usaquian 'aia isi xuatemati nishi ca uisa caranuna Jesús oti 'ai quiax 'ēsēnani canancēxa.

Aín 'unánmicē uni 'inúan Jesusan mēcēn rabē 'imainun rabē uni caísa
(Mt 10.1-4; Mr 3.13-19)

¹² Usa 'ain ca aín Papabē banai Jesús matánu cuancēxa. Cuantancēx ca imē 'uxti tēai abē banancēxa.

¹³ Usai bananēquin ca pēcaracēbētan axa ami sináncē unicama timēxun, mēcēn rabē 'imainun rabē caísequin —ēnēcamax ca 'ēn 'unánmitancēxun uni bana űuixunun 'ēn xuti 'icē —quixun cacēxa.

¹⁴ Acamax ca 'iacēxa Simón 'icēbia Jesusan Pedro caquin anēcē, a 'imainun aín xucēn Andrés, a 'imainun Jacobo 'imainun Juan, Felipe, Bartolomé,

¹⁵ Mateo, Tomás, acama 'imainun Jacobo, Afleonēn bēchicē, 'imainun Simón axa judíos unibun rabanen nēēti banacē,

¹⁶ a 'imainun Judas, Jacobonēn bēchicē, a 'imainun Judas Iscariote, an Jesús uni binun 'inan, acama 'iacēxa.

'Itsa uni Jesusan 'unánmia
(Mt 4.23-25)

¹⁷ 'Unánminuxun a unicama caístancēx ca matánuax taramēcēbutancēx me sapánu 'iacēxa. Anu ca 'aisamaira uni Jerusalén, 'imainun Judea mecaman-uaxribia ucē 'iacēxa. 'Imainun ca Tiro, Sidón a ěma rabē 'urama 'icē me parúnppa rapasu, anu 'icē menuaxribia ucē 'iacēxa.

¹⁸ Acamaxa Jesusan bana űuia cuati timēcāmē'ēomainun ca 'insíncē unicamaxribi Jesusan pēxcunun quiax uacēxa. Timētia pēxcūanan ca Jesusan űunshin 'atimanēn ubiocē unicomaribi pēxcūacēxa.

¹⁹ Jesusan aín cushímbi 'itsa uni pēxcucē cupí ca anu 'icē 'insíncēcaman —'ēn ticacēxuinshi ca 'ēribi pēxcuti 'icē —quixun sinani a ticanux tsitsíruacēxa. Usaía 'ia ca Jesusan 'insíncē unicama pēxcūacēxa.

Uisai 'i cara uni cuēēnti 'icē quicē bana
(Mt 5.1-12)

²⁰ Usa 'ain ca ami bēsequin Jesusan aín 'unánmicē unicama cacēxa:

—Mitsux ñuñuma 'aishbi 'ëmi catamëtia Nucën Papa Diosan mitsu ainan 'aish ain nêtënu 'iti 'imicë cupí camina chuámarua tani cuëënin.

21 Mitsux 'acëñuma pananquinbi camina 'unánti 'ain, mitsúxmi panani bënëaxma 'inun ca Nucën Papa Diosan mitsu 'inánti 'icën. Usai ca 'iti 'icë quixun 'unani camina chuámarua tani cuëënti 'ain.

Masá nuituti iníbi camina Nucën Papa Diosanbi ca 'ë cuëënun 'imiti 'icë quixun 'unani chuámarua tani cuëënti 'ain.

22 Uni 'inux Nucën Papa Diosnuax uá 'ën bana cuacë cupí unin mitsumi nishanan, mitsu cuëëñquinma 'atimaquin ñuianan, mitsun anëmibi 'atimati banacëxbi camina chuámarua tani cuëënti 'ain.

23 Camina 'unánti 'ain, usaribi oquin ca an mitsu 'atimocë unin raracaman, an Nucën Papa Dios quicë bana uni ñuixuncë unicama bëtsi bëtsi oquin 'atimocëxa. Usaquin 'unani camina unin 'atimocëxbi —Nucën Papa Diosan ca nu sináñxunquin ain nêtënu abë upiti tsónun nu 'imiti 'icë —quixun sinani, chuámarua tani cuëënti 'ain.

24 Usa 'ainbi camina ñuñuira 'aish mitsux, usabii 'inuxmabi ashiti mitsun ñu cupí cuëëncë 'aish, Nucën Papa Diosan nêtënuax cuëënti 'aishbimi cuëëncëma cupí masá nuituirati 'ain.

25 Pitiñu 'imainun camabi ñuñu unicama, anúnmi mitsux pitiñuma 'ianan ñuñuma 'iti nêtë ca uti 'icën. Ucëbë camina masá nuituirati 'ain.

Usaribiti mitsux bërí 'ëmi sinanima cuëëni cuaicë 'ainbi ca anúnmi mitsux rarumati inti nêtë uti 'icën. Ucëbë camina masá nuituirati inti 'ain.

26 Unicaman mitsu rabiçëxbi camina masá nuituti 'ain. Camina 'unánti 'ain, usaribi oquin ca atun raracaman an Nucën Papa Diosan bana isa quixun uni paránquin bana ñuixuncë unicama rabiçëxa.

—*Axa mimi nishcë uni camina nuibati 'ai —quicë bana*

(Mt 5.38-48, 7-12)

27 Canan ca ësaquinribi Jesusan ain 'unánmicë unicama cacëxa:

—Usai 'iti 'ainbi cana 'ën banami cuatia ësaquin mitsu cain, axa mimi nishcë unicama camina nuibati 'ain. Nuibanan camina ax 'aquinsa 'icë 'aquinti 'ain.

28 Axa mimi 'atimati banacë unicama camina Nucën Papa Dios a ami sinánun 'aquinun ñucáxunti 'ain. Ñucánan camina an mi 'usancë unicamaribi Nucën Papa Dios ñucáxunti 'ain.

29 Mía 'atimocëxunbi camina ami nishquin aribi 'atimotima 'ain. Ësa ca. Mía bëtáshcacëxun camina 'aisa tania amoribia mi bëtáshcanun 'amiti 'ain. Min cutúan unin mi bicuancëxun camina biisa tania min camisetaribia binun bimiti 'ain.

30 An mi ñu 'inánun quixun ñucácë uni a camina 'inánti 'ain. An min ñu buancë uni a camina min ñu bëxuntëcënun quixun catima 'ain.

31 Bëtsi uníxa mibë upí 'ianan mi 'aquintimi mix cuëëncë, usaribi oquin camina min bëtsi unibë upí 'ianan a 'aquinti 'ain.

32 An mitsu nuibacëma uni nuibatima 'ianan an mitsu nuibacë unica-maishi nuibacë 'ixun camina Nucën Papa Dios upí oquin cuëënmíman. 'Uchañu unínribi ca 'aisama 'ixunbi usaribi oquin an a nuibacë uni nuibanan-quinia.

33 An mitsu 'aquincëma uni 'aquintima 'ianan an mitsu 'aquincë unica-maishi 'aquincë 'ixun camina Nucën Papa Dios upí oquin cuëënmíman. 'Uchañu unínribi ca 'aisama 'ixunbi usaribi oquin an 'aquincë uni 'aquianan-quinia.

³⁴ Mitsun —a unínribi ca 'è ñu 'inánti 'icè —quixun sinánquin an ñucácêxun ñu 'ináncè 'ixun camina Nucèn Papa Dios upí oquin cuëñmíman. 'Uchañu unínribi ca 'uchañu uní itsían ñucácêxun ñu 'inania, —an ca 'ëribi ñu 'inánti 'icè —quixun sinánquin.

³⁵ Usa 'aínbi camina mitsun axa mitsumi nishcè uni nuibaquin 'aquinsa 'icè 'aquinti 'ain. Unían mitsu ñu ñucácêxun camina —anribi ca 'è 'inántima 'icè —quixun 'unánquinbi, 'inánti 'ain. Usaquin 'aia isquin ca Nucèn Papa Dios, manámi 'icè, an cuëñnun mitsu 'imiti 'icèn. Mitsun usaquin 'ai camina asérabi aín bèhichè 'aish an sináncêsaribi oquin sináncè 'iti 'ain. An ca uní 'aisama 'imainun an —asábi ca —quixun a cacèma uní aribi ñu 'inánan 'aquinia.

³⁶ Nucèn Papa Diosan unicama 'aquinsa tanquin nuibacêsaribi oquin camina mitsúnribi unicama mitsua nuibacêxunmabi nuibati 'ain.

*—Unían uni itsi 'uchoxma 'inun —Jesusan ñuia
(Mt 7.1-5)*

³⁷ Bètsi uní ami manánquin 'uchocèma 'icè ca Nucèn Papa Diosan mitsuribi 'uchotima 'icèn. 'Imainun ca 'uchoquinmi uní, bètsi uní castícanmicèma 'icè Nucèn Papa Diosan mitsuribi 'uchoquin castícantima 'icèn. Uní itsíxa mitsumi 'uchacêxunbi camina abè mêníonanquin manumiti 'ain. Usoquin 'aími unibè mêníonania ca Nucèn Papa Diosan mitsux ami 'uchacêxunbi mitsun 'ucha téréñquin manuti 'icèn.

³⁸ Uní itsi camina ñu 'inánti 'ain. Mitsúnmi uní itsi ñu 'inánan 'aquincè 'icè ca Nucèn Papa Diosan mitsu ñu 'inánan 'aquinti 'icèn. Mitsúnmi 'inánan uní itsi 'aquincêsaribi oquin ca an mitsu ñu 'inánan 'aquinti 'icèn. Unían uní itsían 'ináncêxun aín burasanu tsëncáquin ñu purucêsamaira oquin ca Nucèn Papa Diosan camabi ñu mitsu 'inánti 'icèn.

³⁹ Uisa unín cara uní itsi 'aquinti 'icè quixun 'unánmiquin ca Jesusan bana itsi ñucêsoquin êsaquin cacèxa:

—¿Bèxuñu unin cara bèxuñu uní itsi anun cuanti bai 'unánmiti 'ic? Buáncatsi quixun 'aíbi ca bèxuñu 'ixun uín cuanti cara quixun 'unanima a rabêtaxbi aman cuanx quininu nipacèti 'icèn.

⁴⁰ Unín ñu 'unánmicè uní an ca an a 'unánmicè uní 'unáncêsaribi oquin 'unanima. Usa 'aínbi ca an ñu 'unánmicè unían 'unánmicêxun ñu 'unántancêx asaribi 'iti 'icèn.

⁴¹ Bètsi unin 'ucha 'itsamashi 'icè a sinánquinbi camina mitsun 'ucha 'aisamaira 'icèbi sinaniman. Èsa ca. Bètsi uníxa aín bèru xamènu i sani chamaratsuñu 'icèsa 'aínbi camina mitsux i mo mitsun bèru xamènu 'icèsa 'ain. ¿Uisa 'ixun caramina bètsi unin bèru xamènu 'icè i sani chamaratsu a sinánquinbi axa mitsun bèru xamènu 'icè i mo sinaniman?

⁴² ¿Mitsun bèru xamènu 'icè i mo mêníloquin bicèma 'ixun caramina uisa cupí —i sani chamaratsu min bèru xamènu 'icè camina 'è bimiti 'ai —quixun bètsi uní cati 'ain? Mitsun pain mitsun bèru xamènu 'icè i mo a bitancêxun camina upí oquin isquin bètsi uní aín bèru xamènu 'icè i sani chamaratsu bixunti 'ain.

*Uisa i cara quixun ca aín bimi isquin unin 'unánti 'icè quicè bana
(Mt 7.17-20; 12.34-35)*

⁴³ Èsaquinribi ca Jesusan aín 'unánmicè unicama cacèxa:

—Èsaribi ca. Aín íxa upí 'ain ca aín bimi 'aisama 'ima. Aín íxa xanáncè 'aish 'aisama 'ain ca aín bímix upí 'ima.

⁴⁴ Aín bimi isquin ca unin 'unánti 'icèn, a i cara upí 'icè, cara 'aisama 'icè quixun. Cuti bimi a ca aín bimi cutima i an tuaíma.

⁴⁵ Iisaribi ca uni 'icën. Aín nuitu upí 'ain ca uni upí ñu ñui upiti banaia. Usa 'aínbi ca raíri unix aín nuitu upíma 'ain, upíma ñu ñui 'atimati banaia. Unix ca aín nuitu mëúa sináncésaribi oi aín cuëbitan banaia.

—*Ësa ca —quixuan Jesusan rabë xubu ñuia*
(Mt 7.24-27)

⁴⁶ ¿Uisacasquin caramina —mix camina 'ën 'Ibu 'ai —quixun 'ë caquinbi 'ën mitsu cacësabi oquin ñu 'aiman?

⁴⁷ An 'ëmi sinánquin 'ën bana cuanan a bana quicësabi oquin 'acë uni ax cara uisa 'icë quixun cana mitsu cati 'ain.

⁴⁸ Ax ca unían xubu 'ati, anu itá nitsinti nēmíonquin me naëcë usaribi 'icën. 'Uí 'ibúcëbëa baca 'itsaira 'ëia ami aín bai tucanquicëbëbi ca a xubu upí oquin 'acë 'aish shaíquima.

⁴⁹ Usa 'aínbi ca an 'ën bana aín pabitan cuaxunbi a bana quicësabi oquin 'acëma uni ax ca an masinu xubu 'acë unisaribi 'icën. 'Uí 'ibúcëbë, baca 'itsaira 'ëi, ami aín bai tucanquicëbë ca a xubu puxucuti 'icën. Usai 'i ca aín itácamaribi tsasíbuti 'icën.

7

Romanu 'icë capitán Jesusan pëxcüa
(Mt 8.5-13)

¹ Unicaman cuanun bana ñuixuntancëx ca Jesús Capernaúm ëmanu cuancëxa.

² Capernaúm anu ca Romanu 'icë capitán achúshi 'iacëxa. An a capitán ñu mëëxuncë unix ca an nuibairacë 'aíshbi 'insíanx bamatisa 'iacëxa.

³ Usa 'ain ca —an uni 'insíncë pëxcuti, Jesús, ax ca uaxa —quiáxa raíri unicama quia cuaxun, capitanën judíos caniacëcë uni raíri ñucáquin cacëxa: —Jesúsnu cuanquin camina an 'ën ñu mëëxuncë uni pëxcüa unun 'ë caxunti 'ain.

⁴ Cacëx cuanxun ca capitanëan cacësabi oquin Jesús cacëxa. Caxun ca ësaquinribi cacëxa:

—A capitán ax ca upí uni 'icën. Minmi aín uni a pëxcuxunti ca asábi 'iti 'icën.

⁵ An ca nuxnu judíos unibu 'icë nu nuibaquin nuxnu anu timëti xubu nu 'amixuanxa.

⁶ Usaquian cacëx ca Jesús atubë cuancëxa. Cuanquían aín xubu raro-biancëbëtan ca capitanën aín 'unáncë uni raíri xuquin ësaquin Jesús camiacëxa:

—Mixmi 'ësamaira 'ain cana mibë sënënma 'ixun 'ën xubunumi unun mi camiman.

⁷ Usa 'ixun cana mi isi cuanti 'ixunbi judíos uni caniacëcëshi mia canun can. 'Ën unimi 'ë pëxcuxuni unun quixun mi camixunbi cana mi camitëcënin, anuaxbimi 'ën unia pëxcunun quiax quinun.

⁸ Cana 'unan min banáxbi ca cushi 'icë quixun. 'Ën cana 'apun 'ë cacësabi oquin 'ain. 'Ën suntárucamanribi ca 'ën bana cuatia. 'Ën suntáru —ca cuantan —quixun 'ën cacëx ca cuania. —Ca ut —quixun 'ën cacëx ca bëtsix aia. An 'ë ñu mëëxuncë uni —ñu ca 'at —quixun 'ën cacëxun ca 'aia. Usaribiti ca 'ën ñu mëëmicë uni mixmi —ca pëxcúti 'icë —quicëbëshi pëxcúti 'icën.

⁹ Usaía capitanën xucë unicama quia cuati cuëni cuainacëquin ca Jesusan an nuibiancë unicama cacëxa:

—'Ën cana mitsu cain, ënë uníxa 'ëmi catamëcësaribitia 'ia cana judío uni achúsibi ca 'ën bana cuatia. 'Ën suntáru —ca cuantan —quixun 'ën cacëx ca cuania. —Ca ut —hibi iscëma 'ain.

10 Usaía 'icëbë xubunu cuantëcënquin ca capitanëan xucë unicaman a ñu mēexuncë uni asábi 'icë, pëxcúcë isacëxa.

Casunamëcë xanun tuá bamacëbi Jesusan baísmiquia

11 'Itsama nētë 'icëbë ca Naín cacë ëmanu Jesús cuancëxa. Cuancëbë ca aín 'unánmicë unicama 'imainun 'aisamaira uniribi abë cuancëxa.

12 Cuanx Naín ëmanu bëbaquin ca uni bamacëa, chupan rabúncë, bacëtinën buáncania isacëxa. A unin titax ca tuá itsiñuma 'ianan casunamëcë xanu 'iacëxa. Abë ca 'aisamaira uni Naín ëmanuax a catícabiani cuancëxa.

13 A isquin nuibaquin ca Jesusan a xanu cacëxa:

—Iánxma ca 'it.

14 Caí anu cuanquian anun buáncë bacëti mēëcëbë ca an a buáncë unicamax níracëacëxa. Níracëcëbëtan ca Jesusan cacëxa:

—Bëná uni, cana mi cain, ca nirut.

15 Usaquin cacëxëshi ca bamacë uni baísmi tsóracëti banacëxa. Usai 'icëbëtan ca Jesusan —ca asábi 'icën, ca mibë 'itëcënti 'icë —quixun aín tita cacëxa.

16 Usaía 'ia isi ratuti racuëtibi cuëëni ca unicamax Nucën Papa Dios rabi quiacëxa:

—An Nucën Papa Dios quicë bana unicama ñuixunti uni aira ca ënëx 'icë —quianan ca —Nucën Papa Diosaxbi ca aín unicama 'aquini uaxa —quiacëxa.

17 Usaquian Jesusan 'acëa chanióia ca Judea menu 'icë unicama 'imainun axa Judea 'urama 'icë menu 'icë unicamanribi cuacëxa.

*An uni nashimicë Juanëan aín uni rabë Jesúsnu xua
(Mt 11.2-19)*

18 Usa 'ain ca Jesusan 'acë ñucama ñuiquin aín 'unánmicë unicaman Juan cacëxa.

19 Cacëxun ca Juanën aín uni rabë Jesúsnu cuantánun xuquin ësaquin ñucáquin catánun quixun cacëxa: ¿Mix caramina asérabi axa uti nun caíncë a 'ain? ¿Ama mix 'ain caranuna bëtsíxa uti caínti 'ain?

20 Usaquian canun quixuan xucëx cuanx bëbaquin ca Jesús cacëxa:

—Juan an uni nashimicë an ca mi ñucánun quixun xuquin ësaquin mi canun quixun nu caxa: ¿Mix caramina asérabi axa utinu nun caíncë a 'ain? ¿Mixmi ama 'ain caranuna bëtsi uníxa uti caínti 'ai? —quixun.

21 Juanën xucë unicamaxa anu 'ain ca Jesusan 'itsa uni ñucë pëxcüanan ñunshin 'atimanën ubíocë unicamaribi pëxcüanan bëxuñu unicamaribi bëpëxcüacëxa.

22 Usaquin 'axun ca Juanën a ñucánun quixun xucë unicama Jesusan cacëxa:

—Camina 'ën unicama ñuixuniámi cuacë banacama ñuixuanan 'ën ñu 'aiami iscëcama ñuixunquin Juan cai cuanti 'ain. Cuanxun camina cati 'ain: Bëxuñu uníñbi ca bërí isía, aín niti bëtsicë uníxribi ca bërí upiti nitsia, an aín nami chëquimicë 'insínñu uníx ca pëxcütia, pabë unin ca bana cuatia, bamacë uníxbi ca baísmiquia, ñuñuma uníñribi ca anun Nucën Papa Diosnan 'inux iëti bana cuatia.

23 Usaquin canan camina, 'ë ñui Nucën Papa Diosan xucëma ca ax 'icë quima ax 'ëmi sínáncë unicamax ca chuámarua 'i cuëënia, quixunribi Juan cai cuanti 'ai —quixun ca Jesusan Juanën xucë unicama cacëxa.

24 Juan, an uni nashimicë, an xucë unicama cuancëbëtan ca Jesusan anu 'icë unicama 'aisamaira 'icë, Juan ñuiquin ësaquin cacëxa:

—¿Uisa uni isi caramina mitsux anu uni 'icëma menu cuancën? Bëtsi bëtsi oquin sináncë uni ax ca tutisha suñun bëcacësa 'icën. ¿Usa uni isi caramina cuancën?

²⁵ ¿Ax usama 'ain caramina uisa uni isi cuancën? ¿Upíra 'aísha cupíra chupa pañucë uni isi caramina cuancën? Usama ca. Camina 'unanin, upíra 'aísha cupíra chupa pañucë 'ianan uisa ñu cara cuëënia a ñuñu unix ca anu 'apu 'icë xubunushi 'ia.

²⁶ ¿Usa uni isi cuanima caramina añu isi cuancën? An Nucën Papa Dios quicë bana uni ñuixuncë uni a isi camina cuancën, ¿usa cat? Asérabi cana 'ën mitsu cain, an Nucën Papa Dios quicë bana uni ñuixuncë unicaman ñuixuncë bana 'iásamaira ca Juanën uni ñuixuncë bana 'icën.

²⁷ Juan ñuiquian ënë menu ucëma pan 'icë 'ë cacë bana a ca Nucën Papa Diosan Isaías cuëñëomiacëxa, ësai quicë:
A caxu mi cuanun cana 'ën uni xutin. Ax pain cuanquin ca anun cuanti bai mëníoquin racanacësaribi oquin, camabi unían min bana cuanun atun nuitua upí 'inun sinanamiti 'icën.

²⁸ Usaquin cuëñëo bana ñuitancëxun ca Jesusan anu 'icë unicama cacëxa:

—'Ën cana mitsu cain, an Nucën Papa Dios quicë bana uni ñuixuncë unicaman ñuixuncë bana 'iásamaira ca Juanën 'ë ñuicë bana 'iaxa. Usa 'ain ca a unicama 'iásamaira Juan 'icën. Usa 'aínbi ca axa Nucën Papa Diosan nëtënu 'iti 'ën unicamax, unían ñuumara iscë 'aíshbi Juan 'iásamaira 'icën.

²⁹ An Jesús Juan ñui quicë bana cuacë unicama, 'imainun an 'apu buánmiti curíqui bicë unicamaribi a Juanën nashimicë, acamax ca —Nucën Papa Diosan mëníosabi oi ca asábi 'icë —quiax quiacëxa.

³⁰ Acamaxa usai quicëbëbi ca fariseo unicama 'imainun an Moisésnën cuëñëo bana 'unáncë unicaman, Juanën bana cuaisama tani an nashimicë 'iti cuëñcëma 'ixun, Nucën Papa Dios cuëñcësa oi 'iisama tanquin Jesusan banaribi cuaisama tancëxa.

³¹ Juan ñuiquin catancëxun ca Jesusan ësakinribi cacëxa:

—¿Ënë nëtënu bërí bucuçë unicamax cara uisa 'icë quixun cana mitsu cati 'ain.

³² Ca tuáratsucuxa cuaicësaribi 'icën. Cuainux timëçë 'aíshbia cuaitisa tantancëx camáxbi tsotan ca raírinën raíri ësakin caia: Cuai chirini cuëñnun nun paca banocëbëbi camina masá sinani cuaitisama tan. Cuaitisama tancëbë nux —anpan caniacëçë unicama 'icësaribiti cananuna ini rarumati 'ai — quicëbëbi camina masá sinani usairibi 'iisama tan.

³³ Usaribi ca ënë nëtënu bucuçë unicamax 'icën. Juanëx ca ñu mësçú picëma 'ianan vino xëacëma 'icën. Usa 'icë ca unicaman —a unix ca ñunshin 'atimañu 'icë —quixun caxa.

³⁴ Usoquian Juanën 'acësoquin 'aquinma 'ën camabi ñu pianan xëaia isquin ca unicaman ësakin 'ë ñuia: A unix ca picën tapun 'ianan xëairacë uni 'icën. Ax ca an 'apu buánmiti curíqui bicë unicama 'imainun 'uchañu unicamabë nuibanania quixun.

³⁵ Usaquian Juancëñun unin 'ë ñuicëbëbi ca Nucën Papa Dios, an ënë menu unun 'ë xuá, an 'acë ñucamax asábi 'icën. —Usa ca —quixun ca axa ami sináncë unicaman 'unania.

Fariseo uni, Simón, aín xubunu Jesús 'ia

³⁶ Fariseo uni achúshi aín anë Simón, an aín xubunuxun abëtan pi unun cacëx cuanx ca Jesús aín xubunu atsintancëx abëtan pi tsoócëxa.

³⁷ Anua 'ain ca a ëmanu 'icë xanu achúshi 'uchañu, —Jesusan ca fariseon xubunuxun piia —quixuan ñuicania cuati, xaxu 'acënu 'arucë sanuira 'inínti ro a bëi uacëxa.

³⁸ Uxun ca a caxu uax aín taë 'icë anu nitsax inquin aín bëun Jesusan taënu tuscaquin tachabocëxa. Usaquin 'aquin ca aín bunbi tatërëanan tatsucuaquin 'inínti ron 'acëxa.

³⁹ Usoia isquin ca fariseo uni an Jesús pi unun cacë, an sináncëxa: Ënë unix aséabi an Nucën Papa Dios quicë bana unicama ñuixuncë 'ixun ca uin cara a tamëëtia quixun 'unánan an tamëecë ax cara uisa xanu 'icë quixun 'unántianxa. Ënëx ca xanu 'aisama 'icën.

⁴⁰ Usaquin sinania 'unánquin ca Jesusan cacëxa:

—Simón, cana mi achúshi ñu caisa tanin.

Cacëxun ca cacëxa:

—Asábi ca, 'ë ca cat.

⁴¹ Cacëxun ca Jesusan ësaquin Simón cacëxa:

—Ënëx ca ësa 'icën. Achúshi uni ca uni rabëtan curíqui ribíanxa. Achúshinën quinientos curíqui ribínmainun ca bëtsin cincuenta curíquishi ribíanxa.

⁴² Ribínxunbia cupiócëxunma oquin ca a unin an ribíncë uni rabë a caxa: 'Ëmi cupiócëxmabi ca asábi 'icën, cupíoima camina cuanti 'ain. Simón, ¿usa 'ain cara min sináncëx a uni rabë uinu 'icëxira bëtsix 'icësamaira oi a ribíncë unimi sinani cuëënti 'ic?

⁴³ Cacëxun ca Simonan cacëxa:

—Ën sináncëx ca an 'itsaira curíqui ribíncë, ax bëtsíxa 'icësamaira oi a unimi sinánti 'icën.

Quia ca Jesusan cacëxa:

—Usa ca.

⁴⁴ Usaquin cai ami bësuquin xanu isquin ca Jesusan Simón cacëxa:

—¿Ënë xanúan 'aia caina isin? 'Ëx min xubunu atsiniami anun 'ëx tachuca-nun min 'unpax 'inaniamabi ca ënë xanun aín bëunan tachaboxun aín bun 'ë tatërëanxa.

⁴⁵ Minmi bëtsucucacëmabi ca an 'ëmi sinánquin ënquinma 'ë tatsucucaxa.

⁴⁶ Minmi xënin 'ën maxcá 'acëmabi ca an 'iníntisa xënin 'ën taë 'axa.

⁴⁷ Usa 'ain cana mi cain, an 'itsaira 'ë nuibatia isquin camina 'unánti 'ain, aín 'ucha 'itsaira 'aíshbi ca tërëncë 'icë quixun. An, 'ën 'ucha ca 'itsamashi 'icë quixun sináncë uni, ax ca aín 'ucha tërëncë 'aíshbi 'itsamashi 'ë nuibatia.

⁴⁸ Ësoquin Simón catancëxun ca Jesusan a xanu cacëxa:

—Min 'uchacama ca tërëncë 'icën.

⁴⁹ Usoquian Jesusan caia cuati ca axa abë tsócë unicamax ratuti canancëxa:

—¿Uisa uni cara ënëx 'ic? Anbi ca 'ucha tërënia.

⁵⁰ Usaía cananmainun ca Jesusan a xanu cacëxa:

—Ën min 'ucha tërënti sinani 'ëmi catamëti camina min 'ucha tërëncë 'ain. Chuámashi 'aish camina cuanti 'ain.

8

An Jesús ñu 'axuan xanucama

1 Usotancëxun ca Jesusan ëma chacamanu 'imainun ëma chucúmaracamanuribi cuanquin, anu 'icë unicama bana ñuixunquin 'unánmiacëxa. 'Unánmiquin ca —anúan Nucën Papa Diosan 'ëmi catamëtia uni ainan 'imiti nëtë ca uaxa —quixun caquin upí bana unicama ñuixuancëxa.

Usocëbë ca aín 'unánmicë unicama męcën rabë 'imainun rabë, acamax abë niacëxa.

² 'Imainun ca bëtsi bëtsi xanu ñunshin 'atimañu 'icëbia pëxcucë, acama 'imainun bëtsi bëtsi xanu 'insíncë 'icëbia pëxcucë, acamaxribi Jesús bë niacëxa. Acamax ca María, aín anë itsi Magdalena, anuaxa męcën achúshi 'imainun rabë ñunshin 'atima chiquícë,

³ a 'imainun Juana, Chuza, an Herodes 'aquincë uni aín xanu, a 'imainun Susana, acama 'imainun an Jesús ñu 'inánquin 'aquincë xanu raíriribi 'iacëxa.

Bana itsi ñuicësoi an ñu 'apácë uni ñuicë bana
(Mt 13.1-9; Mr 4.1-9)

⁴ Usa 'ain ca 'aisamaira uni Jesús nëbëtsiorati timęcamë'ëocëxa. A unicamax ca 'itsa ëmanuax anu riquiáncëxa. Usaía 'icëbëtan ca Jesusan bana itsi ñuicësoquin ënë bana ñuiquin ësaquin cacëxa:

⁵ —An ñu bëru 'apácë uni ca aín naënu 'apáquin ñu bëru sacai cuanxa. Sacacëx ca raírínëx bainu nipacëaxa. Nipacëcë ca unin amáxa. Usa 'icë isbëtsini uxun ca ñuina pëchiñunën 'eaxa.

⁶ Raírínëx ca maparañu menu nipacëaxa. Nipacëax coóxbi ca a mexa cëxtúma 'aish chabáma 'ain chushiáxa.

⁷ Raírínëx ca muxañu menu nipacëaxa. Nipacëax coi ca 'iruaxa. 'Iruyunbi ca muxan abë coquin mapurucëxun tuacëma 'icën.

⁸ Usa 'aínbi ca raíri ñu bëru ax me upínu nipacëaxa. Nipacëax coi canitancëxun ca upí oquin tuaxa. Tuacëx ca aín bimi 'itsaira, cien, 'iaxa.

Usaquin catáncëxun ca Jesusan munuma banaquin cacëxa:

—An aín pabitan ënë bana cuacë unin ca aín nuitunënbi sinánquin cuati 'icën.

Uisa cupí cara Jesusan bana itsi ñuicësoquin bana ñuicëxa quicë bana
(Mt 13.10-17; Mr 4.10-12)

⁹ Uisai quicë cara ñu bëru 'apácë ñui quicë bana 'icë quixun ca aín 'unánmicë unicaman ñucácëxa.

¹⁰ Ñucácëxun ca Jesusan ësaquin cacëxa:

—Uni itsían 'unániamabi camina mitsun Nucën Papa Diosan sinánmicëxun an 'unánmicë ñu 'unanin. 'Ën 'aia isquin ca atun 'ën cushi Nucën Papa Diosan 'ë 'ináncë a sinanima. Atun pabitan 'ën ñuixuncëxun cuaquinbi ca uisai quicë cara quixun 'unanima. Usaía atux 'inun cana bana itsi ñuicësoquin bana ñuixunin.

Uisai quicë cara an ñu 'apácë uni ñui quicë bana 'icë quixuan Jesusan ñuia bana

(Mt 13.18-23; Mr 4.13-20)

¹¹ Caxun ca Jesusan cacëxa:

—An ñu 'apácë uni ñui quicë bana ax ca ësai qui quicë 'icën: Ñu bëru 'apácësaribi ca Nucën Papa Diosan bana 'icën.

¹² Anúan uni nicë me iru anu nipacëcë ñu bëru, asaribi ca bëtsi bëtsi uni 'icën. Aín pabitan cuaquinbia —asérabi ca usa 'icë —quixun sináncëbëma anu uxun ca a bana aín nuitu mëu sinani Nucën Papa Diosan 'inux iëaxma 'inun quixun uni ñunshin 'atimanën 'apun manumia.

¹³ Maparañu me bëxbánua ñu bëru nipacëcë usaribi ca raíri uni 'icën. A unicaman ca Nucën Papa Diosan bana cuati cuëñquin —a bana quicësabi oi cana 'iti 'ai —quixun aín nuitunën sinania. Sinánquinbi ca maparañu menu nipacëcë ñu bëru tapun 'itsañuma usaribi 'ixun, Nucën Papa Diosan bana

'acë cupí ami cuaianan ami nishquin unin 'atimocëxun, tēnëquinma a bana manuquin ënia.

¹⁴ Muxañu menua ñu bēru nipacëcë usaribi ca raíri uni 'icën. A unicaman ca Nucën Papa Diosan bana cuaquin —a bana quicësabi oi cana 'iti 'ai —quixun sinania. Usaquin sinanibi ca ënë menu 'icë ñuishi sinánan 'itsa ñuñu 'aish cuëenti sinani, ñu bērúxa me chucu muxañu menuax aín bimi upiti pëcëcëma, usaribi a unicama 'icën.

¹⁵ Me upínu ñu bēru nipacëcë, usaribi ca raíri uni 'icën. A unicamax ca Nucën Papa Diosan bana aséribi cuacë 'ixun aín nuitunubi racanaquin upí oquin sinánuquin, uisai cara ñu 'icëbëtanbi ënquinma a bana quicësabi oquin 'aia. Atux ca ñu bēru me upínu nipacëax cotancëx canitancëxun tuaia 'aisamaira bimiñu usaribi 'icën.

*Ca ësa 'icë quixun lamparín ñuicë bana
(Mr 4.21-25)*

¹⁶ Ësaquinribi ca Jesusan cacëxa:

—Uinu 'icë unímbi ca lamparín bimitancëxun ñu tēmú an bēpánun nanan anu 'uxti tēmúribi nantima 'icën. Usaquin 'aquinma ca axa xubunu atsíncë unicaman upí oquin isnun, anu lamparín nanti, anu nanti 'icën.

¹⁷ Uni itsin isnunma 'acë ñucama 'imainun uni itsin cuanunma quicë banacama abi ca 'unáncë 'iti 'icën.

¹⁸ An 'ën bana cuaquin a bana quicësabi oquin 'acë uni a ca 'ën bana itsiribia cuanun Nucën Papa Diosan 'unánmiti 'icën. Usa 'aínbi ca an 'ën bana cuaquinbi sináncëma uni, a, an isa 'unánxa quixuan sináncë bana a camabi Nucën Papa Diosan manumiti 'icën. Usa 'ain camina mitsun cuacë banacama upí oquin cuaquin, a bana quicësabi oquin 'ati 'ain.

*Jesusan ca amia sináncë unicama aintsi oia quicë bana
(Mt 12.46-50; Mr 3.31-35)*

¹⁹ Ësaquian unicama bana ñuixuncëbë aí ca aín tita 'imainun aín xucëantu anua Jesús 'icënu bēbacëxa. Bēbaibi ca 'aisamaira unían anua Jesús 'icë a tsitsirucë 'ain, a 'uriishi 'iacëxa.

²⁰ 'Icë atu isquin ca unin Jesús cacëxa:

—Mín titabé ca mín xucëantu éman 'icën. Ca mi istisa tania.

²¹ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Uicaman cara Nucën Papa Diosan bana cuanan aín bana quicësabi oquin 'aia, acamax ca 'ën tita 'imainun 'ën xucëantu 'icën.

*Bëchun 'imainun suñúan Jesusan nētëmia
(Mt 8.23-27; Mr 4.35-41)*

²² Bëtsi nētëan manë nuntinu 'irua ca Jesusan aín 'unánmicë unicama cacëxa:

—Parúnppa 'ucë manan cuanun ca cuan.

Cacëx ca cuancëxa.

²³ Cuani ca Jesús nuntinu 'uxacëxa. 'Uxánbi suñúan upí 'icuatsinquin bëcaquin parúnppa bëchuancëbë ca 'unpax manë nuntinu 'iruacëxa.

²⁴ Usaía 'icëbë racuëquin ca aín 'unánmicë unicaman Jesús bësúnquin munuma cacëxa:

—Cananuna nanëtin, ca bësut.

Cacëx bësuquin ca Jesusan suñúan —ca nētët —canan bëchúnribi —ca bubut —quixun cacëxa. Cacëxëshia suñúan nētëshimainun ca baca bëchúnribi nētëacëxa.

²⁵ Usoxun ca Jesusan aín 'unánmicë unicama cacëxa:

—¿Nucēn Papa Diosan ca nu bĕrúanquin 'aquinia quixun caramina sinaniman?

Cacēx ratuti racuēti ca atúxbi canancēxa:

—¿Uisa uni cara ěnĕx 'ic? An cacēxun ca suñúanĕnbi, bacánbi aín bana cuatia.

Ñunshin 'atimañu uni Jesusan pĕxcúa, cuchi bacamiquia

(Mt 8.28-34; Mr 5.1-20)

²⁶Usaquiani Galilea me 'ucĕ manan cuantancēx ca Gadara menu bĕbacēxa.

²⁷Bĕbatancēx nuntinuax 'ibúquiiani cuaniabi ca ñunshin 'atimañu uni anu 'icĕ ěmanuaxa ucĕ an Jesús mĕracēxa. A unix ca 'itsa baritian ñunshin 'atimañu 'aish chupa pañuima 'ianan xubunu 'ima anu uni maíncĕ anuishi 'icĕ 'iacēxa.

²⁸⁻²⁹'Itsa oquian ñunshin 'atimanĕn 'amicĕxun ñu 'aia ca unin uni itsi ubíoxunma 'anun aín manĕ risin nĕacēxa. Usocĕxbi ca manĕ risi tĕcapabiani ñunshin 'atimanĕn 'imicĕx anu uni 'icĕma menu usabii 'icĕ 'aish cuancēxa. Usa 'aisha a mĕrai aín bĕmánon rantin purúncĕxun ca Jesusan ñunshin 'atima —ĕnĕ uninuax ca chiquit —cacēxa. Cacēx munuma cuĕncĕnquin ca Jesús cacēxa:

—Dios, naínu 'icĕ, aín Bĕchicĕ Jesús camina mix 'ain. ¿Uisati caramina 'ĕ ubíoin? 'Ē tĕmĕramixunma ca 'at.

³⁰Cacēxun ca Jesusan ñucácēxa:

—¿Uisa cara min anĕ 'ic?

Quia ca anu atsíncĕ ñunshin 'atimanĕan 'itsaira 'ixun quimicĕxun a unin cacēxa:

—'Ēx cana 'Ēxcuira caquin anĕĕ 'ain.

³¹Cacĕbĕtan ca ñunshin 'atimacaman, quini cha nĕmínra, anu ñunshin 'atima 'icĕ, anu xuxunma 'anun quixun bĕnĕquĕn cacēxa.

³²Catancēxun ca 'aisamaira cuchi matá manan pushían pi bucuĕ isquin cacēxa:

—Cuchinu ca anu atsínun nu xut.

Cacēxun ca Jesusan —ca cuantan —cacēxa.

³³Cacĕx ca ñunshin 'atima a uninuax chiquíquianx cuchinu atsíancēxa. Atsíncĕbĕ ca cuchicama camáxbi tsuáquiiani abáquiiani cuanx, cuĕtúnuax parúnpapanu rĕcubuti bacamiqui cĕñúacēxa.

³⁴Usaía 'ia isbiani ca an cuchi bĕrúancĕ unicaman abáquiiani cuanxun, ěma chanu 'icĕ unicama 'imainun ěma chucúmanu 'icĕcamaribi xubu itsi xubu itsinu cuanquin ñuixuancēxa.

³⁵Ñuixunquian chanioia cuati ca uisai cara a ñucama 'iaxa quixun isi riquiancēxa. Riquiani Jesúsnu cuanx uxun ca a uni anuax 'aisamaira ñunshin 'atima chiquicĕ a an isásama 'aish, chupa pañuax sinan mĕníñushi 'aish, Jesús tanáin tsócĕ isacēxa. Usa 'icĕ a uni isi ca racuĕcancēxa.

³⁶Usa 'ain ca an iscĕcaman uisai cara ñunshin 'atimañu uni pĕxcúaxa quixun axa riquiancĕ unicama ñuixuancēxa.

³⁷Ñuixuncĕxun ca a mecamanu 'icĕ unicaman racuĕiraquin aín nĕtĕnuaxa cuantánun quixun Jesús cacēxa. Cacĕx manĕ nuntinu 'iriquiani ca cuancēxa.

³⁸Cuaniabi ca anuaxa ñunshin 'atima chiquicĕ uni an abĕ cuancatsi quixun Jesús cacēxa. Cacĕxunbi ca Jesusan aín xubunua cuantánun quixun quinquin abĕ cuanxma 'inun cacēxa.

³⁹Caquin ca ěsaquin cacēxa:

—Min xubunu ca cuantan. Cuantancēxun camina min aintsi 'ibucama uisoxun cara Nucĕn Papa Diosan mi pĕxcúaxa quixun ñuixunti 'ain.

Usaquian cacĕx cuanxun ca aín aintsi 'ibuishima a ěma chanu 'icĕ unicama, uisquĕn cara Jesusan a 'axa quixun ñuixuancēxa.

*Jairo cacē unin bēchicē 'imainun xanu 'insíncē ñui quicē bana
(Mt 9.18-26; Mr 5.21-43)*

⁴⁰ 'Ucē manánuax Gadara menu 'icē unicama ebētsini ca Jesús anuaxa cuanpuncē necē manan utēcāncēxa. Utēcēnia ca 'aisamaira uni parún papa cuēbí ricuatsínxun cañancēxa.

⁴¹⁻⁴² Cañncēxa bēbaia ca anu judíos unicama timēcē xubunu 'icē 'apu achúshi, Jairo cacē, an anu cuani a tanáin rantin puruni tsóbuquin Jesús cacēxa:

—'Ēn ini bēchicē ca aratsushi 'icēn, mēcēn rabé 'imainun rabé baritiañu ca ax 'icēn. Ca 'insinan 'i bamaia. A pēxcui camina 'ēn xubunu cuanti 'ain.

Cacēx abē cuania ca 'aisamaira unin Jesús chacatisaira ocēxa.

⁴³ A unicama nebētsi ca achúshi xanu 'insíncē 'iacēxa. A xanux ca mēcēn rabé 'imainun rabé baritia imia 'aishbi aín imi nētēcēma 'iacēxa. Bētsi bētsi rucuturuan roncēxun a cupíoquin aín ñucama cēñuibi ca pēxcúdama 'icēn.

⁴⁴ Usa 'ixun ca —Jesusan ca 'ē pēxcuti 'icē —quixun sinani, a caxu cuanquin aín chupa ticacēxa. Ticaíshi ca aín imicē nētēcēxa.

⁴⁵ Usai 'icēbētan ca Jesusan cacēxa:

—¿Uin cara 'ē ticax?

Cacēxun ca a rapasu 'icē unicaman —'ēn cana mi 'acēma 'ai —quixun cacēxa. Camaxunbia usaquin cacēbētan ca Pedro 'imainun abē 'icē unicaman cacēxa:

—Mí ca 'aisamaira unin titaquin chacatisaira oia. ¿Usa 'aínbi caramina, uin cara 'ē ticaxa, quiax quin?

⁴⁶ Usaquin cacēxun ca Jesusan cacēxa:

—'Ēn cushin ca uni pēxcúaxa quixun cana 'ēn sinanēnshi 'unanin. Usa 'ain cana 'unanin, achúshí unin ca 'ē ticaxa quixun.

⁴⁷ Usai quia cuati, —an ca 'unania —quixun sinani racuēti bērēruí, anu cuanx aín bēmánon rantin puruni tsóbuquin ca axa pēxcúcē xanun, unicaman cuamainunbi, uisacasquin cara a ticaxa quixun ñuixuanan aín chupa ticaíshia pēxcúcē aribi Jesús ñuixuancēxa.

⁴⁸ Ñuixuncēxun ca Jesusan cacēxa:

—'Ēn cana mi pēxcuti 'ai quixun asérabi sinani camina pēxcúan. Chuámashi 'aish ca cuantan.

⁴⁹ Usaquin Jesusan cacēbētanbi ca aín xubunuax uquin unin anua judíos unicama timētí xubunu 'icē 'apu, Jairo, a cacēxa:

—Mín bēchicē ca ñuaxa. Ca 'aíma 'icēn. Usa 'ain ca Jesús ñancábi buánxunma 'at.

⁵⁰ Caia cuaquin ca Jesusan cacēxa:

—Racuēxma ca 'it. 'Ēn cana mi 'aquinti 'ai quixun ca sinan. Usaquinmi sináncēbē ca pēxcúti 'icēn.

⁵¹ Usaquin cabiani cuanbaiti a 'apun xubunu bēbaquin ca Pedro, Juan, Jacobo, acama 'imainun xu xanun papa 'imainun aín tita, acamaxēshi abē atsínun atsínmiquin, uní raíricama emáinshi bērúnun quixun cacēxa.

⁵² Usai xubunu atsínquian cuacēxbi ca ini bēunan mēscuti rarumabacēxa. Rarumabatiabi ca Jesusan cacēxa:

—Iánxma ca 'it. Xu xanu ca ñucēma 'icēn, ca 'uxaxa.

⁵³ Ēsaquin cacēxunbi, —ca ñuaxa, usa 'aish ca bērí 'aíma 'icē —quixun 'unánquin ca 'usáncancēxa.

⁵⁴ Usoquin 'usáncancēxunbi aín mēcēnan mēínquin biquin ca Jesusan munuma banaquin xu xanu cacēxa:

—Xu xanu, ca nirut.

⁵⁵ Usoquian cacëxëshi ca baïsqui niruacëxa. Nirucëbëtan ca aïn aintsî 'ibu –ca pîmît –quixun Jesusan cacëxa.

⁵⁶ Usoia isi ca aïn papa aïn tita cuëëni ratúira ratúacëxa. Ratutia ca Jesusan cacëxa:

–Mitsúnmi iscë ñu ënë camina uibi ñuixuntima 'ain.

9

Bana ñuixunuan aïn 'unánmicë unicama Jesusan xua

(Mt 10.5-15; Mr 6.7-13)

¹ Usa 'ain ca Jesusan aïn 'unánmicë uni mécën rabé 'imainun rabé a timëxun cacëxa:

–Anúnmi uninua ñunshin 'atimacama chiquíanan uni 'insíncëcamaribi pëxcunun cana 'ën cushi mitsu 'inanin.

² Usoquin catancëxun ca –Nucën Papa Diosan ca 'ëmi catamëcë unicama ainan 'imîti 'icë –quixun unicama ñuixunuan 'insíncëcama pëxcunun quixun aïn 'unánmicë unicama xuacëxa.

³ Xuquin ca cacëxa:

–Bain cuanquin camina ñu buántima 'ain. Tsati, burasa, piti, curíqui buanima camina ñancáishi cuanti 'ain. Rabé camina ami pañuti chupa buántima 'ain.

⁴ Uinu 'icë unin xubunu caramina anu 'inux atsinî, anuishi camina ñantan ñantan 'uxti 'ain, anúnmi a ëmanuax cuanti nëtëa utámainun.

⁵ Uinu 'icë ëmanu 'icë unicaman cara mitsu biisama tanan mitsun bana cuaisama tania, aïn ëmanuax cuani camina anu 'icë unicaman, mitsun bana cuatîma ca Nucën Papa Diosan iscëx 'aisama 'icë quixun 'unánun, mitsun taxacanu 'icë me cupúcë tacabiani cuanti 'ain.

⁶ Usaquin caquian Jesusan xucëx camabi ëmanu cuanquin ca anu 'icë unicama upí bana, anúan atux Nucën Papa Diosnan 'i cuëënun, ñuixuancëxa. Ñuixunuan ca uni 'insíncëcama pëxcüacëxa.

Juan, an uni nashimicë, ax bama

(Mt 14.1-12; Mr 6.14-29)

⁷ Unicaman Jesusan 'acë ñucama chanioia cuati ca Galileanu 'icë 'apu, Herodesnëx –ui cara ax 'icë –quiax sináncasmacëxa. Raírinëx ca –Juan, an uni nashimicë, ax ca bamaxbi baïsquiaxa –quiax quiacëxa.

⁸ Raírinëx –Elías ca utécëanxa –quimainun ca raírinëx –an Nucën Papa Dios quicë bana uni ñuixuan unicama achúshi sapi ca bama 'aíshbi baïsquiaxa –quiax quiacëxa.

⁹ Usaí quicëbë sináncasmai ca Herodes quiacëxa:

–Ënbi cana Juan tëbís camian. ¿Usa 'aínbi cara a uni camabi unin chanioicë ax ui 'ic?

Quinquinbi 'unánquinma ca Jesús istisa tancëxa.

Jesusan cinco mil uni pán pimia

(Mt 14.13-21; Mr 6.30-44; Jn 6.1-14)

¹⁰ Usa 'ain ca aïn 'unánmicë unicaman, an xucëx cuanx anu utécënxun atun 'acë ñucama Jesús ñuixuancëxa. Ñuixuncëxun cuatancëxun ca Jesusan Bëtsaida ëma 'urama anu aïn 'unánmicë unicama buancëxa.

¹¹ Usa 'ain ca –anu ca Jesús 'icë –quixuan chanioia cuabiani, a nuibiani cuanx 'aisamaira uni anua Jesús 'icë anu cuancëxa. Usaía 'itsa uni riquiania ca Jesusan acama nuibaquin, Nucën Papa Diosan ca axa 'ëmi catamëcë

unicama ainan 'imiti 'icē quixun ñuixuancēxa. Ñuixuanan ca 'insíncē unicama pēxcūacēxa.

12 Usaquin 'acēbēa bari cuabúcēbētan ca aín 'unánmicē unicama mēcēn rabē 'imainun rabē, an anu cuanxun Jesús cacēxa:

—Ēnē mex ca anu uni 'icēma me 'icēn. Ēnu 'iaxma unicama cuantánun camina cati 'ain. Cuanxuan 'uri 'icē ēmacama 'imainun a mecamana atúxa anu 'uxti barianan atun piti bitánun camina xuti 'ain.

13-14 Quia ca Jesusan cacēxa:

—Mitsun ca piti 'inan.

Cacēxun ca anua 'aisamaira, cinco mil uni 'ain, aín 'unánmicē unicaman cacēxa:

—Nun piti ñura ca mēcēn achúshi pán 'imainun tsatsa rabēishi 'icēn. Sapi cananuna unicama piti maruxuni cuanti 'ain.

Quia ca Jesusan cacēxa:

—Unicama basinu cincuenta bucubunun ca cat.

15 Cacēxun ca unicama tsóbunun cacēxa.

16 Cacēxa unicama bucubuan ca Jesusan mēcēn achúshi páncēñun tsatsa rabē bixun manámi bēsuquin isquin Nucēn Papa Dios —asábi ca —catancēxun páncēñun tsatsa tucapaxun aín 'unánmicē unicama 'inancēxa, axa bucubucē unicama 'inánun quixun.

17 Jesusan 'inancēxuan aín 'unánmicē unicaman mētícacēxun ca unicama camaxunbi pucháquin piacēxa. Pucháquin piia sēñēan ca usai 'iisa 'áimabia tēxēcē páncēñun tsatsa aín 'unánmicē unicaman mēcēn rabē 'imainun rabē caquí buácaquin biacēxa.

*Pedronēan —mix camina Cristo 'ai —quixun Jesús ca
(Mt 16.13-28; Mr 8.27-29)*

18 Nētē itsían Jesús aín Papa Diosbē banamainun ca aín 'unánmicē unicastaxēshi abē 'iacēxa. Anu 'icē ca Jesusan aín 'unánmicē unicama ñucáquin cacēxa:

—¿Ui caraisana 'ēx 'ai quiax cara unicama quin?

19 Cacēxun ca cacēxa:

—Raírínēx ca quia, mix ismina Juan, an uni nashimicē, a 'ain. Raírínēx ca quia, mix ismina Elías a 'ain. Raírínēxribi ca quia, mix ismina an Nucēn Papa Dios quicē bana unicama ñuixuncē unicamaxa bama a achúshinēxa baísquicē a 'ain.

20 Cacēxun ca Jesusan aín 'unánmicē unicama cacēxa:

—¿Atúxa usai quimainun caramina mitsux 'ēx caraisna ui 'ai quin?

Quia ca Pedronēn cacēxa:

—Mix camina Cristo, Nucēn Papa Diosan ēnu unun xuti, axa uti nun caíncē, a 'ain.

*Ēx cana unin 'acēx bamati 'ai quiáxa Jesús quia
(Mt 16.20-28; Mr 8.30-9.1)*

21 Ēsaquian Pedronēn cacēxun ca Jesusan uibi Pedro quicē bana ñuixunxunma 'anun quixun aín 'unánmicē unicama cacēxa.

22 Canan ca cacēxa:

—Uni 'inux Nucēn Papa Diosnuax uá, 'ēx cana 'atimocē 'iti 'ain. 'Imainun ca caniacēcēcamabē judíos sacerdotenēn cushicama 'imainun an Moisésnēn cuēñēo bana 'unancē unicastax, 'ēn bana cuaisama tani, 'ēmi nishti 'icēn. 'Ēmi nishquin ca 'ē uni itsi 'amiti 'icēn. Usaquian 'ē 'acēx bamatancēx cana rabē nētē 'iónxa pēcaracēbē baísquiti 'ain.

23 Usa 'ain ca anu 'icë unicama Jesusan ësaquin cacëxa:

—Uix cara 'ën uni 'iisa tania an ca a 'ai bamanuxunbi 'ëmi catamëti quicë bana ënquinma 'ati 'icën.

24 Uin cara ain cuëncësa oquin 'ai, ënë nëtënu upitax tsótishi sinania, ax ca Nucën Papa Diosnan 'itima 'icën. Usa 'ainbi ca uinu 'icë unin cara ënë nëtënushi upitax tsóti sinánquinma uisai cara 'iquinbi 'ëmi catamëquin 'ëx quicësabi oquin 'aia, ax Nucën Papa Diosnan 'aish ain nëtënu abë 'iti 'icën.

25 Unix ca ënë nëtënuax 'itsaira ñuñu 'iti 'icën, 'aishbi ca Nucën Papa Diosmi sinácëma 'aish ain nëtënu abë 'itima 'icën. Usa 'ain ca axa bamacëbë ain ñucama ax ñancábía bicë 'icën.

26 Ui unix cara 'ënan 'itimi rabianan 'ën bana quicëσαι 'itimi rabinia, a uníxa 'ënan 'itimi cana uni 'inux anuax uá 'aish cuantancëx 'ëxribi rabínti 'ain, 'ën Papa Diosbë 'Apu 'itancëx ain ángelcamabë utëcëni.

27 Usa 'ainbi cana aséribi mitsu cain, axa ënu 'ëbë 'icë uni raírinën ca bamacëma pain 'ixun 'ëmi catamëtía ainan 'imicëxun, Nucën Papa Dios ca aséribi atun cushi 'icë quixun isti 'icën.

Jesús bëtsia

(Mt 17.1-13; Mr 9.2-8)

28 Usaquin ain 'unánmicë unicama catancëx ca męcën achúshi 'imainun rabë 'imainun achúshi nëtësa 'icëbë ain 'unánmicë uni raíri ëbiani Pedrocëñun Juan, Jacobo, acamaishi buani Jesús matánu Nucën Papa Diosbë banai cuancëxa.

29 Anu cuantancëx bëbatancëx ain Papa Diosbë banai ca ain bëmánan bëtsiacëxa. Bëtsicëbë ca ain chuparibi uxuira 'aish ichu ichuquicë 'iacëxa. Usaía 'ia ca Pedro, Juan, Jacobo, acaman isacëxa.

30 Usa 'icë isanan ca rabë uni, Moisés 'imainun Elías, Jesúsbë banaia isacëxa.

31 Atun iscëx ca a uni rabëtax Nucën Papa Diosan cushían ichúquin pëcacë nëbëtsi 'iacëxa. Usa 'aish abë banaquin ca Jesús, unían bicëxa Jerusalénuax bamati, acama ñuiquin cacëxa.

32 Usa 'ain ca 'uxcënan ténancëxbi 'uxquinma Pedro 'imainun abë 'icë uni rabëtan Jesús bëtsicë isanan abë 'icë uni rabë aribi isacëxa.

33 Moisésbëtan Elíasnën a ëbiania isquin ca Pedronën Jesús cacëxa:

—Nuxnu ënu 'icë ca asábiira 'icën. ¿Uisa cara rabë 'imainun achúshi xubura mitsu 'axúnti 'iti 'ic? Minan achúshi 'imainun Moisésnan achúshi 'imainun Elíasnanribi achúshi cananuna 'ati 'ain.

Upí oquin sinanima ca Pedro usai quiacëxa.

34 Usaía quicëbëtainshi ca cuinan acama mapuacëxa. Usocëx ca Pedro, Juan, Jacobo, acamax racuëacëxa.

35 Racuéquin ca cuín mëucüaxa ësai banaia cuacëxa:

—Ënëx ca 'ën nuibacë bacë bëchicë 'icën. Ain bana ca cuacan.

36 Èsai banaia cuatancëxuan iscëx ca Jesúsëshi anu 'iacëxa. Usaía 'ia isanan cuaxunbi ca Pedro 'imainun Juan, Jacobo, acaman ui unibi ñuixuanma 'icën.

Ñunshin 'atimanën bëërümicë tuá Jesusan pëxcüa

(Mt 17.14-21; Mr 9.14-29)

37 Usaía 'ion pëcaracëbëa Jesús matánuax ubúcëbë ca 'aisamaira uni a bëñai cuancëxa.

38 A unicama achúshinën ca cuëníshquin Jesús cacëxa:

—Ën bëchicë ca is. Bëchicë itsiñuma cana 'ain. 'Aisa tanquin camina 'ë pëxcuxunti 'ain.

³⁹ Ñunshin 'atimanën 'imicëx ca 'itsai cuëncëni aín cuñun bacux bëanan aín namiribi nimëti bërëruia. Usaquin 'ai ca 'ën bëchicënuax chiquítisama tania.

⁴⁰ Usa 'ain cana min 'unánmicë unicama 'ëa chiquínxunun can, cacëxunbi ca 'acasmäxa.

⁴¹ Quia caquin ca Jesusan anu 'icë unicama cacëxa:

—Mitsun camina Nucën Papa Dios ax ca asérabi cushi 'icë quixun sinan-
iman. Camina ami catamëisama tanin. ¿Mitsúxmi ami catamënun carana
uiti nètën mitsu 'unánmiti 'ain? ¿Uitishi oi nètën carana 'ëx mitsu cupí masä
nuituti 'ain?

Usaquin caquin ca a uni —'ënu ca min bëchicë bët —quixun cacëxa.

⁴² Cacëxuan bëcëxa aia ca ñunshin 'atimanën menu nipacëmiquin aín nami
nimëtia bërërunun 'imitëcëancëxa. Usaquian 'imia chiquínun caquin ñunshin
'atima chiquínxun ca Jesusan a tuá pëxcüacëxa. Pëxcuquin ca aín papa —ca
asábi 'icën, ca 'iquin —quixun cacëxa.

⁴³ Usaquin 'aia isi ca anu 'icë unicama —Nucën Papa Diosan cushínshi ca
Jesusan usaquin 'axa —quixun sinánan —aín cushix ca bëtsi cushisamaira 'icë
—quixun sinani ratüacëxa.

*'Ëx cana unin 'acëx bamati 'ai quiáxa Jesús quitëcëan
(Mt 17.22-23; Mr 9.30-32)*

An ca bëtsi unían 'acëma ñu 'aia quixuan unicaman ñuimainun ca Jesusan
aín 'unánmicë unicama ësaquin cacëxa:

⁴⁴ —Camina upí oquin cuati 'ain. Cuaquin camina mitsun uisa 'ixunbi
manutima 'ain, uni 'inux Nucën Papa Diosnuax uá 'ë ca unin an raíri uni
'aminun uni 'inánti 'icën.

⁴⁵ Usaía quiabi ca atun cuama 'icën. Atúan cuaxunma 'anun ca Nucën Papa
Diosan atu cuamiamä pain 'icën. Usa 'ain ca upí oquian ñuixunun Jesús catimi
aín 'unánmicë unicama racuëacëxa.

*Uix cara bëtsi unicamabëtan sënënmaira 'icë quicë bana
(Mt 18.1-5; Mr 9.33-37)*

⁴⁶ Jesusan 'unánmicë unicamax ca —uinu 'icë nucama achúshinëxira cara
nubë sënënma 'icë —quix atúxbi ñucacanancëxa.

⁴⁷ Ñucacania atun sinan 'unánquin ca Jesusan tuá achúshi bixun a rapasu
nitsiáncëxa.

⁴⁸ Nitsínxun ca aín 'unánmicë unicama cacëxa:

—Uicaman cara 'ëmi sinánquin ënë tuásaribi 'icëa, ñuumara ca, quixun unin
sináncë uni a 'aquinsa 'icë nuibaquin 'aquinia, an ca 'ëribi 'aquinia. Usaquin
'aquin ca 'ëishima, 'ën Papa Dios, an ënu unun 'ë xua, aribi 'aquinia. An cha
'iti sinánquinma uni itsi 'aquincë uni a ca Nucën Papa Diosan bëtsi unibëtan
sënënmaira isia.

*An nu ñuicëma uni, ax ca nubë upí 'icë quicë bana
(Mr 9.38-40)*

⁴⁹ Ësaquin Jesusan cacëxun ca aín 'unánmicë uni, Juan, an cacëxa:

—Nun cananuna uni achúshinëan, Jesús ca ënë uninuaxmi chiquíti cuëenia
quixun caquinshi ñunshin 'atima uninua chiquinia isan. Isquin cananuna
nubë nicëma 'icë, usoquin 'axunma 'anun can.

⁵⁰ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Usoquin 'axunma 'anun camina catima 'ain. Axa nu ñui quicëma uni ax
ca nubë upí 'icën.

III. JERUSALENUA JESUS CUAN (9.51-19.28)

Jesusan Jacobo 'imainun Juan ñucá

⁵¹ Anúan aín Papa Diosnu cuantécēnti nētē 'urama 'ain ca Jesusan Jerusalénu cuantécēnti sináncēxa.

⁵² Cuanuxun ca uni raíri anpan rēcuēnquiāni cuanun xuacēxa. Xucēx cuanx Samaria menu 'icē ēma achúshinu bēbaxun ca uinu cara Jesús aín 'unánmicē unicamabē 'uxti 'icē quixun bariacēxa.

⁵³ Bariabi ca anu 'icē unicaman —ax ca Jerusalénu cuania —quixun 'unánquin aín ēmanu 'imiti cuēēanma 'icēn.

⁵⁴ Usaía 'ia oi nishquin ca Jacobobētan Juanēn Jesús cacēxa:

—¿Naínuax uxúan tsin atu cēñunun nu cati caramina cuēēnin?

⁵⁵ Cacēx cuainacēquin isquin ca Jesusan ñu caquin cacēxa:

—Usaquin cananuna 'atima 'ain. Mitsux 'ēnan 'ixunbi camina uisaira cara 'ēn uni 'iti 'icē quixun 'unaniman.

⁵⁶ Nucēn Papa Diosnuax uá, 'ēx cana uni 'atimonux uáma 'ain. Atux upiti buacunun 'iēminux cana uacēn.

Catancēx cuanx ca bētsi ēmanu cuancēxa.

Abē cuainsa tancē uni raíri ñui Jesús quia

(Mt 8.18-22)

⁵⁷ Bain cuania ca achúshi unin Jesús cacēxa:

—Uinu caramina mix cuani anuribi cana 'ēx mibē cuanti 'ain.

⁵⁸ Cacēxun ca Jesusan cacēxa:

—Ñu pēchiñunēx ca anua batsi oti nañu 'icēn. Capa 'inúxbi ca aín anu 'uxti quiniñu 'icēn. Usa 'aínbi cana uni 'inux Nucēn Papa Diosnuax uá, 'ēx anu 'uxtiñumabi 'ain. Usa 'ain sapi camina 'ēbē cuantima 'ain.

⁵⁹ Catancēxun ca Jesusan uni itsi —ēmi sinani ca 'ēbē cuani ut —cacēxa. Cacēxun ca cacēxa:

—Mibē cuanti 'aínbi cana 'ēn papanu pain cuainsa tanin. A bamaia maíntancēx cana mibē cuanti 'ain.

⁶⁰ Quia ca Jesusan cacēxa:

—Axa Nucēn Papa Diosmi sinántisama tancē uni, an bamacē uni maínun ēanan camina mín, 'ēmi catamētia ca Nucēn Papa Diosan uni ainan 'imia quixun unicama ñuixuni cuanti 'ain.

⁶¹ Čacēbētan ca uni itsínribi cacēxa:

—'Ēx cana mibē cuanti 'ain, 'aínbi cana axa 'ēn xubunu 'icēcama pain bērúanxa 'inun cai cuanti 'ain.

⁶² Quia ca Jesusan cacēxa:

—Ēnēx ca ēsa 'icēn. An vaca bēnēn buáncēxuan me tucabianmainun manē paránēn xo tuíncē uni an ca amami amamia isquin 'atimaquin aín ñuina 'amia. Usaribiti ca uni Nucēn Papa Dios cuēēncēsabi oquin ñu 'ati manuquin bētsi bētsi oquin sináncē ax aín uni 'iisama 'icēn.

10

Setenta unicama Jesusan bana ñuixunun quixun xua

¹ Usaía 'icēbētan ca Jesusan bētsi bētsi me 'imainun bētsi bētsi ēmanu bana ñuixuni cuanti sináncēxa. Usaquin sinánquin ca aín 'unánmicē uni mēcēn rabē 'imainun rabē acama xuquinma, uni raíri setenta caístancēxun rabē rabē, uinu cuanti cara an sinánxa anu atux pain cuanun xuacēxa.

² Xuquin ca cacēxa:

—'Aisamaira uníxa 'ēmi sinánti 'aínbi ca an atu 'ēmi sinánun 'aquinti uni 'itsamashi 'icēn. Usa 'aish ca naēnua 'aisamaira ñu bimi 'aínbia an biti uni

'itsamashi, usaribi 'icën. Usa 'ain camina Nucën Papa Dios axa ëmi sináncë unicaman 'ibu, a ñucáti 'ain, an uni 'ëmi sinánun 'aquinti unia 'itsa xunun, bimi 'ibu unían an bimi bití uni xucësaribi oquin.

³ Camina cuanti 'ain. 'Ën cana carnero 'inúan nëcë nëbëtsinu 'icësaribi 'inun mitsu xutin. Nëëquin ca 'inúanën carnero binuxun bëarattia. Usaribi oquin ca axa mitsumi nishcë unin mitsu 'atimocatsi quixun sinánti 'icën. Usaquian sináncëbëbi camina axa mitsumi nishcë uni ami nishi abë 'atimontima 'ain.

⁴ Burasacëñun camina curíqui buántima 'ain, taxaca itsi camina buántima 'ain. Bain cuani camina niracëax 'uran unibë banatima 'ain.

⁵ Anumi 'iti xubunu atsínquin camina anu 'icë unicamaxa chuámashi 'inun Nucën Papa Dios ñucáxunti 'ain.

⁶ A xubunu 'icë unin mitsubë upí 'ixun mitsun bana cuati ca mitsúxmi anu 'ain cuëëni chuámashi 'iti 'icën. 'Aínbi ca mitsubë upí 'iisama tanquian an mitsun bana cuaisama tancë unicamax usai 'itima 'icën.

⁷ Camina xubu itsi xubu itsinu 'ibëquintima 'ain, anu paínmi atsíncë xubu anuishi camina ñantán ñantán 'uxti 'ain. Anuxun camina piti ñu 'imainun xëati ñu a anu 'icë xanúan mitsu 'ináncëxun piti 'ain. An ñu mëëxuncë uni a ca an ñu mëëmicë unin cupíoia. Usa 'ain camina atúan mitsu 'ináncë ñu a piishítí 'ain.

⁸ Cuanx ëmanu bëbaia upí oquin mitsu biquian mitsun bana cuaisa tancëbëtan camina anu 'ixun uisa piti ñu cara mitsu 'inania a piti 'ain.

⁹ Camina anua 'icë 'insíncë unicama pëxcuquin, 'ëmi catamëtia Nucën Papa Diosan anun a ainan 'imiti nëtë ca 'urama 'icë quixun cati 'ain.

¹⁰ Cuanx ëmanu bëbaia anu 'icë unicaman mitsu upí oquin biquinma mitsun bana cuaisama tancëbëtan camina anu 'itsa uni 'icë bai, anuxun ësaquin cati 'ain:

¹¹ Nunu mitsu cacë bana cuatíma ca Nucën Papa Diosan iscëx 'aisama 'icë quixun mitsun 'unánun cananuna nun taxacanua 'icë mitsun ëmanu 'icë me cupúcë tërënbianin. Nux cuancë 'aínbi camina 'unánti 'ain, axa Jesúsni catamëcëcama Nucën Papa Diosan anun ainan 'imiti nëtë ca 'urama 'icë quixun.

¹² 'Ën cana mitsu cain, Sodoma ëmanu 'icë unicama ca aín bana cuaisama tancë cupí Nucën Papa Diosan castíancëxa. Usamaira oquin castíancë ca a ëmanu 'icë unicama an mitsu bicëma cupí 'iti 'icën.

*Bëtsi bëtsi ëmanu 'icë unicaman Jesusan bana cuaisama tan
(Mt 11.20-24)*

¹³ Ësaquinribi ca Jesusan cacëxa:

—Corazín ëmanuax ucë unicama 'imainun Betsaidanuax ucë unicama, mitsu cana aséribi cain, mitsun ëmanuxun 'ën cushínbi 'ën ñu 'acësaribi oquin Tiro 'imainun Sidón anuxun 'ën 'á 'ain ca anu 'icë unicama aín 'uchacama ëni 'ëmi sinan 'itsíanxa. Aín 'ucha cupí masá nuituti sinanati ca chupa chëquicë pañuanan chimaputan mashiquia 'itsíanxa.

¹⁴ Usa 'ain ca anúan an camabi uni aín ñu 'acë isti nëtën, Tiro 'imainun Sidónu 'icë unicama 'acësamaira oquin Nucën Papa Diosan mitsu 'uchoquin castíanti 'icën.

¹⁵ Capernaúmnuax ucë unicama, ¿mitsun caramina sinanin, camina Nucën Papa Diosan nëtënu 'iti 'ai quixun? Camina anuma, anua uni 'aisamacama bamatancëx cuancë, anu 'iti 'ain.

¹⁶ Caxun ca a xuti unicama ësaquinribi cacëxa:

—An mitsun bana cuacë uni, an ca 'ën banaribi cuatia. 'Imainun ca an mitsun bana cuaisama tancë uni, an 'ën banaribi cuaisama tania. An 'ën bana cuaisama tancë uni, an ca Nucën Papa Dios, an ënë menu 'ë xua, ain banaribi cuaisama tania.

Setenta unicama axa Jesúsnu utëcëan

¹⁷ Bana ñuixunuan xucëxun ca a setenta unicaman ñuixunbëtsini utancëxun Jesús usoquian ñu 'acëcama ñuixunquin ësaquin Jesús cacëxa:

—Minmi nu xucë ca ñunshin 'atimanënbi nun bana cuaxa, nun nu —ca chiquít—cacëx ca uninuax chiquíaxa.

¹⁸ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Usa ca. Caná naínuax menu bënëtishi 'ibúcësaria ñunshin 'atimanën 'apu Satanás naínuax nipacëtia cana isacën.

¹⁹ Camina 'unánti 'ain, 'ën cushi cana mitsu 'inan. 'Ën mitsu 'inancë 'ain camina runu 'imainun nibanta amatibi asábi 'iti 'ain, uisoquin cara mitsu 'aisa tania, tanquinbi ca ñunshin 'atimanën mitsu 'atima 'icën, uisa ñunbi ca mitsu uisabi oima.

²⁰ Ñunshin 'atimanën mitsun bana cuacë cupí cuëëncësamaira oi camina mitsun anëcama ca Nucën Papa Diosan nëtënu 'icë quiricanu 'acë 'icë quixun 'unani cuëëinra cuëënti 'ain.

Jesús cuëëan

(Mt 11.25-27; 13.16-17)

²¹ Usaquin catancëxun ca Jesusan, ain Bëru Ñunshin Upitan sinánmicëx upiti cuëënquin, ain Papa Dios cacëxa:

—Ën Papa Dios, mixmi naí 'imainun menu 'icë ñucaman 'Ibu 'icë cana mi rabin. Ami uni 'unánmiti ñu a camina an ñu 'unancë unicama 'unánmiquinma an ñu 'unáinracëma unicama 'unánmian. Usaquinmi 'acë cupí cana mi rabin. Usaquin 'ati camina mix cuëëan.

²² Usaquin ain Papa Dios catancëxun ca Jesusan anu 'icë unicama amiribishí cacëxa:

—'Ën Papa Diosan ca camabi ain sinan 'ë 'unánmiaxa. Uinu 'icë unínbi ca uisa uni 'ianan aña 'ai carana 'ëx uacën quixun 'unanima. 'Ën Papa Diosan cuni ca 'unania. Usaribi oquin ca uinu 'icë unínbi, uisa cara Nucën Papa Dios 'icë quixun 'unanima. Ain Bëchicë, 'ën cuni cana 'unanin, 'imainun ca a 'ën uisaira cara ax 'icë quixun 'unánmisa tancë unicama anribi 'unania.

²³⁻²⁴ Catancëxun ca Jesusan uni raírinëan cuatima 'imainun atúinshi cuanun quixun ain 'unánmicë unicama ësaquin cacëxa:

—'Ën cana mitsu cain, 'ëx ucëma pan 'ain ca bëráma an Nucën Papa Dios quicë bana uni ñuixuncë unicama 'imainun 'apu unicamanribi, Cristo ca uti 'icë quixun 'ë ñuiquin cuëñëo bana 'unánquin, uisai cara 'iti 'icë quixun istisa tanquinbi isáma 'icën. Uisa bana carana ñuixunti 'ai quixun cuaisa tanquinbi ca cuama 'icën. Usa 'aínbi ca an, mitsun 'acësaribi oquin, 'ën ñu 'aia isanan 'ën uni bana ñuixunia cuacë unicamax cuëëinra cuëënia.

Samaritanu 'icë uni Jesusan ñuia

(Mt 22.34-40; Mr 12.28-34)

²⁵ An Moisésnën cuëñëo bana 'unancë uni achúshinën ca uisoquin caraisa caia quixun 'unáncatsi quixun sinánquin Jesús ësaquin ñucácëxa:

—¿Añu carana 'ëx ainan 'aish xëñibua 'aínbi Nucën Papa Diosbë 'inuxun 'ati 'ain?

²⁶ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—¿Moisésnën cuëñëo banax cara uisai quin? ¿Min iscëx cara uisai quin?

²⁷ Cacëxun ca a unin Jesús cacëxa:

—Ca quia, “Min 'Ibu Diosmi camina aséjabi cuëëni cëmëima sinánti 'ain. Usa 'aish camina ami catamëti ax cuëëncësabi oíshi 'iti 'ain. 'Ianan camina mixmi bërúancacësaribi oquin min aintsicama nuibanan axa 'aquinsa 'icë 'aquinti 'ain”.

²⁸ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Upí oquin camina 'ë can. Usoquin 'ai camina ainan 'aish xënbua 'aínbi Nucën Papa Diosbë 'iti 'ain.

²⁹ Usoquin cacëxun ca an Moisésnën cuëñëo bana 'unáncë unin amiribishi ñucátëcëncatsi quixun Jesús catëcëancëxa:

—¿'Ën aintsicama 'acësaribiquin carana ui unicamaribi nuibaquin 'aquinti 'ain?

³⁰ Cacëxun ca Jesusan ësaquin cacëxa:

—Ënëx ca ësa 'icën. Achúshi unix ca bain Jerusalénuax, Jericó ëmanu cuanxa. Cuanjabi ca an ñu mëcamacë unicaman bixun aín ñucama bianan aín chupacamaribi bianan bamatisoquin mëëxun racánbianxa.

³¹ Usobiania an mëcamacë unicamax cuan ca judíos sacerdote achúshi, ax a bain uquin uni racacë mëraquin isaxa. Isquinbi ca ratáinshibianxa.

³² Ratánbiania a sacerdote cuan ca bëtsi sacerdoteribi, Levitan rëbúnqui, ax uaxa. Uquin ca bai amo racacë uni isaxa. Isquinbi ca anribi a uni ratáinshibianxa.

³³ Usoquian a rabëtan ratánbiancëbëbi ca Samaria menu 'icë uni achúshi a baínribi uaxa. Uquin bai amo racacë isquin ca an cuni a uni nuibaxa.

³⁴ Nuibaquin ca anu cuanxun ronquin xëni ro 'imainun vino anun 'axa. 'Atancëxun ca anua tëacëcamaribi chupa sanin tëcërecaxa. Usotancëxun anúan nicë aín ñuinanu 'arubianquin buánxun ca achúshi unin xubunu racánxa. Usoxun ca anuxun ronan pimiquin bërúanxa.

³⁵ Usoquian 'oon pëcaracëbë cuanquin ca a unin, curíqui 'inánquin xubu 'ibu caxa: Ënë uni camina 'ë bërúanxunti 'ain. Bërúanquinmi ënë curíqui cëñuquin minanënribi 'aquinia cana utëcënquin mi cupiótëcënti 'ain.

³⁶ Usoquin Samaritano ñuiquin catancëxun ca Jesusan an Moisésnën cuëñëo bana 'unáncë uni cacëxa:

—An ñu mëcamacë unicaman mëëtancëxun bai rapasu ëbiancë uni a ca rabë 'imainun achúshi unin mëraxa. ¿Mëraquin cara min sináncëxun a unicama uinu 'icëinra racacë uni a nuibaquin aín aintsí 'aquincësaribi oquin 'aquianx?

³⁷ Usaquin cacëxun ca cacëxa:

—An aín aintsí 'aquincësaribi oquian axa racacë uni 'aquicë ax ca axira tsiancuatsini ucë uni a 'iixa.

Usaquin cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Usa ca. Usaribi oquin camina minmi min aintsí nuibaquin 'aquincësaribi oquin uni itsiribi nuibaquin 'aquinsa 'icë 'aquinti 'ain.

Marta 'imainun María ñui quicë bana

³⁸ Bain cuanía achúshi ëmanu bëbaia ca anu 'icë Marta cacë xanun aín xubunu Jesús atsinmiacëxa.

³⁹ 'Atsintancëxuan bana ñuixunia ca Martanën xucën, María, axribi anu 'ixun, a tanáin tsóxun Jesusan bana upí oquin cuacëxa.

⁴⁰ Marianëan bana cuamainun ca Martanën Jesusan bana cuaquinma piti 'aruanan bëtsi bëtsi ñu 'acëxa. 'Aquin ca anu cuanquin Jesús cacëxa:

—Caramina isiman, 'ën xucënan ca 'ë 'aquinima, 'ëinshi cana ñu 'ain. 'Ëa ñu 'aquiní unun ca cat.

⁴¹ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Marta, Marta, mix camina 'itsa ñu 'ati sinani bënëtin.

⁴² Usa ñucama 'ati asábi 'ainbi ca 'ën bana cuati, ax bëtsi ñu 'ati sináncësamaira oquin sinánti asábiira 'icën. Maríanën ca usaquin 'ati sinánxa. Usa 'ain cana 'ën a 'axunma 'anun catima 'ain.

11

Nucën Papa Diosbë banaquin ësaquin cati Jesusan ñuia

(Mt 6.9-15; 7.7-11)

¹ Nëtë itsin aín Papabë banatancëxa sënënia ca aín 'unánmicë uni achúshinën Jesús cacëxa:

—Juanën ca aín 'unánmicë unicama Nucën Papa Diosbë banati 'unánmiixa. Usaribi oquin camina nuribi abë banati 'unánmiti 'ain.

² Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Nucën Papa Diosbë banaquin camina ësoquin cati 'ain:

'Ën Papa Dios, naínu 'icë, mix camina asérabi min sinan upíra 'ain. —Usa camina mix 'ai —quiax ca camabi uni mi ñui upí banáinshi banati 'icën. Aín 'Apu 'icëa camabi unin mi rabiti cana cuëënin. Usaquian mi 'anun camina 'imiti 'ain. Min nëtënuxuan ángelcaman 'acësaribi oquian ënë nëtënuxun unicaman mix cuëëncësabi oquin 'ati cana cuëënin. Usaquian 'anun camina 'imiti 'ain.

³ Bërí nëtën camina nun piti anun nux tsóti a nu 'inánti 'ain.

⁴ Unían nu 'atimocëxunbinu aribi 'atimoquinma a ñucama sinánquinma manucë 'ain camina nuxnu 'uchacëcama nu tërënxunquin manu'ti 'ain. Ñunshin 'atimanën 'apúan nu ñu 'atima 'amixunma 'anun camina nu bërúanti 'ain.

⁵⁻⁶ Ësaquinribi ca Jesusan aín 'unánmicë unicama cacëxa:

—Ënëx ca ësa 'icën. Micama achúshinëx camina axa mibë nuibanancë unin xubunu imë naëx cuanxun cati 'ain: Mix camina 'ëbë nuibanancë uni 'ain. Axa 'ëbë nuibanancë uni itsi ca 'uracëox ubaiti bëri bëbaxa. 'Aínbi ca a 'ën 'inánti piti ñu 'aíma 'icën. ¿Usa 'ain caramina a piti ñu a 'inánun 'ë 'inántima 'ain?

⁷ Cacëxunbi ca unin aín xubu mëúxun mi cati 'icën: 'Ë ubíoxunma ca 'at. Xëcuë ca xëpucë 'icën. 'Imainun ca 'ën bëhchicëcama 'ëbë 'uxi 'ibúaxa. Usa 'ain cana mi ñu 'inani niruiman.

⁸ Catancëxunbi ca mibë nuibanancë cupí mi 'inani nirutisama tanquinbi —'ëma ubiotëcënia —quixun sinani niruxun min cuëëncë ñucama mi 'inánti 'icën.

⁹⁻¹⁰ Usa 'ain cana 'ën mitsu cain, ui unin cara Nucën Papa Dios ñucáquin caia a uni ca Nucën Papa Diosan 'inania. Ënëx ca ësa 'icën: Bari bariquin ca unin ñu mëraia. 'Imainun ca unían bëtsi unin xëcuë taxaia cuaquin a xubunu 'icë unin xëocaxunia. Usaribi oquinmi mitsu ñucáquin cacëxun ca mitsu bana cuaquin Nucën Papa Diosan mitsux cuëëncë ñu mitsu 'axunti 'icën.

¹¹ ¿Mix aín papa 'ixun caramina min bëhchicënëan mi pán ñucácëxun maxax 'inánti 'ain? Camina 'inántima 'ain. ¿Tsatsa mi ñucácëxun caramina runu a 'inánti 'ain? Camina 'inántima 'ain.

¹² ¿'Atapa batsi mi ñucácëxun caramina nibanti 'inánti 'ain? Camina 'inántima 'ain.

¹³ Mitsux 'atima uni 'ixunbi camina mitsun bëhchicë upí ñu 'inanin. Mitsúnmi 'acësamaira oquin ca Nucën Papa Dios naínu 'icë, an a ñucacë uni aín Bëru Ñunshin Upí abëa 'inun 'inánti 'icën.

Anun ñunshin 'atima chiquínti cushi ñui quicë bana

(Mt 12.22-30; Mr 3.19-27)

14 An 'imicëxa uní achúshi banañuma 'ain ca Jesusan a uninua ñunshin 'atima chiquiancëxa. Usoquin chiquincëbëa banaia isi ca anu 'icë unicama ratúacëxa.

15 Usoquin Jesusan ñunshin 'atima chiquinia isi ca anu 'icë uní raírinëx quiacëxa:

—Ñunshin 'atimanën 'apu, Beelzebú, an 'amicëxun ca ënë unin ñunshin 'atima chiquinia.

16 Quimainun ca raírinën, Nucën Papa Diosan cushin caraisa ñu 'aia iscatsi quixun, ain sinanënbia unin iscëma ñu naínu 'anun quixun cacëxa.

17 Cacëxun ca Jesusan usaquin ca sinania quixun 'unánquin cacëxa:

—Ësa ca. Achúshi menuxuan an 'apu 'imicë unibunën cushicaman bëtsi bëtsi oquin sináncë 'ain ca a menu bucucë unicamax 'itsa 'aishbi upitax bucuí bëtsibë bëtsibë nuibananima 'acananí cëñutia. Usaribiti ca unicamax ain aintsibë nuibananima mëëanani tsuáqui nëtëtia.

18 Mitsux camina quin, ñunshin 'atimanën 'apu, Satanás, Beelzebúribi cacë, an 'amicëxun isana ñunshin 'atima chiquinín. Usaími mitsux 'ë ñui quicë 'aínbi ca ñunshin 'atimanën 'apúan ñunshin 'atima raíri chiquincëbë an 'amicëxuan ñu 'ati ñunshin 'atima 'aíma 'iti 'icën. Usa 'ain ca ñunshin 'atimanën abë ñunshin 'atima chiquinima.

19 'Ën ñunshin 'atimanën 'apun 'amicëxun ñunshin 'atima uninua chiquincë 'ain, ¿cara mitsun unibunën uín 'amicëxun ñunshin 'atima uninua chiquinín? Mitsun unibunën ca mitsu cati 'icën, ñunshin 'atimanën 'apun 'amicëxunma ca Nucën Papa Diosan 'amicëxuinshi ñunshin 'atima uninua chiquínti 'icë quixun. Usaquin cacëxun camina 'unánti 'ain, mitsúnmi 'ë ñui quicë bana ax ca asérabima 'icë quixun.

20 Nucën Papa Diosan 'amicëxun uninua 'ën ñunshin 'atima chiquincë 'ain camina 'unánti 'ain, Nucën Papa Diosan ca axa 'ëmi catamëcë unicama ainan 'iminuxun ënë menu unun 'ë xuaxa quixun.

21 'Ënëx ca ësaribi 'icën. Cushi unían anun 'acananiti ñuñu 'ixun ain xubu bërúancëbëtan ca uínu 'icë unínbi ain ñu bicuantima 'icën.

22 Usa 'aínbi ca asamaira cushi uní uquin a mëëquin ñusmoquin axa anun 'acanancë ñucama, amia catamëcë, acama bianan ain ñu raíribi biquin ain unicama mëticaquin 'inánti 'icën. Usaribi oquin cana 'ën ain 'apusama cushiira 'ixun ñunshin 'atima chiquinín.

23 'Ësaribi ca. Unían bërúanquin tímëcëma 'aish ca ain 'aracacë ñuina tsuáquia. Usaribi oquin ca an 'ëmia sinánun uní 'aquincëma uní an 'ëmi sinánxma 'inun uní 'imia.

Anuaxa chiquicë uní anubia ñunshin 'atima cuantëcëan

(Mt 12.43-45)

24 'Ësaquinribi ca Jesusan cacëxa:

—Uninuax chiquitancëx anua 'unpax 'icëma menu cuani ca ñunshin 'atima anua 'iti bari nitsia. Bariquinbi mëraquinma ca sinania, —anuax 'ëx chiquía, anubi 'i cana cuantëcënti 'ai —quixun.

25 Sinánbia cuani bëbaquinbi ca xubua unin maénquin mëníocëx upí usaribi 'icë a unin nuitu isia.

26 'Ishiani cuanxun mëcën achúshi 'imainun rabë ñunshin 'atimaira mërabianquin buanx ca anuaxa chiquía uní anubi abë atsintëcënia. Usa 'ain ca anua ñunshin 'atimacama atsincë uní ax bëráma 'iasamaira 'ia.

Asérami upí sinánñu 'aish cuëinra cuëënti

²⁷ Usaquian unicama ñuixunia ca xanu achúshinën munuma banaquin Jesús cacëxa:

—An tuutancëx bacënxun mi xuma 'amiá xanu ax ca cuëinra cuëënti 'icën.

²⁸ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Usa 'aínbi ca an Nucën Papa Diosan bana cuanan a bana quicësabi oquin 'acë uni, axira 'ën titaxa cuëëncësamaira oi cuëënti 'icën.

*'Atima unicaman Jesús uni itsin 'acëma ñu 'anun ca
(Mt 12.38-42; Mr 8.12)*

²⁹ 'Itsa unia ricuatsini timëcamë'ëocëbëtan ca Jesusan cacëxa:

—Bëri bucuçë unicama Nucën Papa Diosmi sináncëma 'ixun ca atun isnun uni itsin 'acëma ñu 'anun quixun 'ë caia. Usa 'aínbi cana, 'ëx cana asérami Nucën Papa Diosnuax uá 'ai quixun atun 'unánun, bëtsi ñuribi atúan ñucácëxunbi 'aiman. Ënëishi cana mitsu cain, Jonás 'iásaribiti cana 'ëx 'iti 'ain.

³⁰ Nínive cacë ëma chaira anu 'icë unicaman ca Jonasan Nucën Papa Dios quicë bana ñuixunia cuacëxa. Jonasan acama bana ñuixuansaribi oquin cana uni 'inux Nucën Papa Diosnuax uá 'ën ënë menu 'icë unicama Nucën Papa Dios quicë bana ñuixunin.

³¹ Salomón cacë uni, axa 'apu 'ianan 'itsa ñu 'unáncë 'ain, ca 'ura menu 'icë 'apu xanu, ax aín bana cuati cuancëxa. Cuanx bëbatancëxun ca cuëënquin aín bana cuacëxa. Salomón 'iásamaira cana 'ëx 'ain. 'Ëx usa 'icëbi ca ënë nëtënu bucuçë unicaman 'ën bana cuaisama tania. Usa 'ain ca anúan Nucën Papa Diosan camabi unían ñu 'acë isti nëtën, a xanun Salomónën bana cuacë 'ixun, ënë nëtënu bucuçë unicama 'ën bana ñuixuncëxunbia cuacëma 'icë, 'uchoti 'icën.

³² Nínive cacë ëmanu 'icë unicamax ca 'aisama 'icëbia Jonasnën Nucën Papa Dios quicë bana ñuixuncëxun cuati sinanati ami sináncëxa. Jonás 'iásamaira cana 'ëx 'ain. Usa 'icëbi ca ënë nëtënu bucuçë unicaman 'ën bana cuaisama tania. Usa 'ain ca anúan Nucën Papa Diosan camabi unían ñu 'acë isti nëtën, Nínivenu 'icë unicaman ënë nëtënu bucuçë unicama cati 'icën: Mitsun Jesusan bana ñuixuncëxunbi cuacëma 'aish camina nux 'iásamaira 'aisama 'ai quixun.

*Cristonën ca aín unicama upí sinánñu 'imia quicë bana
(Mt 5.15; 6.22-23)*

³³ Ësaquinribi ca Jesusan cacëxa:

—Uinu 'icë unínbi ca lamparín bimitancëxun xubu amo unëquin nanima. 'Imainunribi ca bunánti buinaxun anun mapuquin nanima. Usoquinma ca axa xubunu atsíncë unicaman upí oquin isnun bimitancëxun anu lamparín nanti anu nania.

³⁴ Lamparínën pëcacëbëtan ca unin bëruñu cupíshi an pëcacë ñucama 'imainun xabá isia. Min bëru upí 'ain camina upí oquin isquin min ñu mëëti 'ati 'ain. Min bëru 'aisama 'ain camina xabá isquinma min ñu mëëti upí oquin 'atima 'ain, bëánquibucënxun 'acësoquinshi camina 'ati 'ain. Usaribiti camina Nucën Papa Diosan 'imicëx min sinan upí 'ianan an sináncëmicë 'aish min sinan an pëcacësa 'ain. Usa 'aínbi camina an sináncësaribi oquin sináncëma 'aish bëánquibucënu nicësa 'ain.

³⁵ Usa 'ain camina —anun 'ën sinan upí 'iti ca 'aíma 'icë —quixun sinánti rabanan bëruáncati 'ain. Min —anun 'ën sinan upí 'iti ca 'aíma 'icë —quixun sináncë 'aish camina Nucën Papa Diosan sináncësaribi oquin sináncëma 'aish bëánquibucënu nicësa 'ain.

³⁶ Usa 'aínbi camina Nucën Papa Diosmi sinania an 'imicëx min sinan upí 'ixun Nucën Papa Diosan sináncësaribi oquin sinanin. Usa 'ixun camina ax cuëñcësabi oquin upí oquin ñu 'ati 'ain, lamparínëan pëcacën isquin upí oquin ñu 'acësaribi oquin.

Fariseo unicamacëñuan an Moisésnën cuëñëo bana 'unáncë unicama Jesusan ñu ca

(Mt 23.1-36; Mr 12.38-40; Lc 20.45-47)

³⁷⁻³⁸ Unicama 'unánmia ca fariseo uni achúshinën Jesús aín xubunuxuan pi cuanun quixun cacëxa. Cacëx cuanx bëbatancëxbi ca judíos unicamaxa aín nuitu isa upí 'inun quixun sinani pinux pain mëchucacësaribiti Jesús 'iama 'icën. Mëchucatíma ca mesanu pi tsóbuacëxa. Usai 'ia isquin ca fariseo unin –¿uisacatsi cara mëchucacëma 'icë? –quixun sináncëxa.

³⁹ Usaquin sinania 'unánquin ca Nucën 'Ibu Jesusan cacëxa:

–Míxmi fariseo uni 'icë cana mi cain, mitsux fariseo uni 'ixun camina Nucën Papa Diosainsa mitsun nuitu upí isnun quixun, xanpa 'imainun manë ñutë, acama aín caxu chucaín. Usaquin 'aquinbi camina mitsun nuitu mëu upíma ñu sinanin. Uni paránquin camina aín ñua mitsu 'inánun quixun sinánmianan ñunshínquin ñu 'atima 'ati sinanin.

⁴⁰ Sinánñuma unisa camina mitsux 'ain. ¿Caramina 'unaninan, an ñutë 'acë uni an ca aín namë 'acësaribi oquin aín caxuribi 'aia quixun?

⁴¹ Xanpa, ñutë chucati acama sinánquinbi camina unicama nuibaquin axa 'aquinza 'icë 'aquinti 'ain. 'Aquinquin ca ñu 'inán. Usaquin 'aia isquin ca Nucën Papa Diosan mitsu upí isti 'icën.

⁴² Catancëxun ca ësaquinribi Jesusan atu cacëxa:

–Fariseo unicama, mitsu ca Nucën Papa Diosan uisa cara oti 'icë usoquin 'ati 'icën. Mitsun camina Nucën Papa Dios anuxun rabiti xubunuxun ñu 'acë unicama mitsun pitimi anun nëish ocë robí mësú 'inanin, Moisés quiásabi oquin. Usa 'ixunbi camina a bana itsi, axa quicësabi oi 'iti, axa quicësa oquin 'aíman. Nucën Papa Diosmi upiti sinánan upí sinánñu 'ixun uni 'aquinti, acama camina 'aíman. Usaquinmi mitsun 'acëx ca asábiiira 'itsíanxa. Usoquin 'aquinmi mitsun ro mësúribi 'inánti ca asábi 'itsíanxa.

⁴³ 'Ianan camina anu judíos unicama timëti xubunu unicamabë timëti, anua mitsun cushicamax tsóti anu tsótishi cuëñin, camabi unínsa mitsu isnun quíax. 'Ianan camina anuxuan unin ñu marucë anuxun isquian bëtsi unin –ax ca nun cushi 'icë –quixun sinánquin mëcën 'inánquin bití cuëñin. Usaími 'iti cuëñquinma ca Nucën Papa Diosan uisa cara oti 'icë usoquin mitsu 'ati 'icën.

⁴⁴ Mitsux camina cëmëntapun 'ain. Anu uni maíncë meesaribi camina mitsux 'ain. A me 'unánti ocëma 'ain ca uni raírinëx anun níquin –uni bamacë ca anu maíncë 'icë –quixun 'unanima. A meesaribi camina mitsux 'ain. Unían mitsun nuitu 'unánquinma upísa quixun sináncë 'aishbi camina mitsun nuitu mëu upíma 'ain. Usai mitsux 'iti cuëñquinma ca uisa cara oti 'icë usoquin Nucën Papa Diosan mitsu 'ati 'icën.

⁴⁵ Usaquin cacëxun ca an Moisésnën cuëñëo bana 'unáncë 'ixun unicama 'ësëcë uni achúshinën Jesús cacëxa:

–Usai fariseo unicama ñui quiquin camina nuribi ñuin.

⁴⁶ Quia ca Jesusan cacëxa:

–Mitsuribi upíma isquin ca Nucën Papa Diosan uisa cara oti 'icë usoquin mitsuribi 'ati 'icën. Moisésnën cuëñëo banaishima mitsúnbi sináncë banaribi camina unicamax isa usai 'inun quixun ñuixunin. Usaquinmi ñuixuncëxbi

ca a banacamax mitsúxmi quicēsabi oi 'iisama 'icēn. Mitsúxribi camina usai 'iman. Mitsúnmi ñuixuncē bana quicēsabi oquian 'anun camina unicama 'aquiniman.

⁴⁷ Upíma isquin cara Nucēn Papa Diosan mitsu uisoti 'icēn. Mitsun raracaman 'acēa an Nucēn Papa Dios quicē bana uni ñuixuncē unicama anu maíncan, a me camina upí 'inun mēñioin.

⁴⁸ Usaquinmi 'aia isquin ca, mitsun raracaman 'á ñu, ax isa upí 'icē quixun camina sináncani quixun, camabi unin 'unanía.

⁴⁹ Nucēn Papa Dios an camabi ñu 'unáncē 'aish ca usaía 'icēma pan 'ain, ēsai quiacēxa: “'Ēn unicama raíri 'ēn bana 'unánquian a uni ñuixunun 'imianan raíriri 'ēn bana unicama 'unánminun 'imiabi ca unin raíri 'anan raíri bētsi bētsi oti 'icēn”.

⁵⁰ Usoquin 'ati ca ēnē nētēnua bēri bucucē unicamax 'icēn. Usa 'ixun camina mitsun raracaman 'ásaribi oquin 'ain.

⁵¹ Abel pain ca 'acēxa. Usaribi oquin ca mitsun raracaman an Nucēn Papa Dios quicēsabi oquin 'acē unicama bari itsi bari itsi inúmiquin 'acēxa. 'A 'aían ca raírinēnribi 'acēx Zacarías ax anuxun Nucēn Papa Dios rabiti xubu rapasu bamacēxa. Mitsun raracaman 'ásaribi oquin camina mitsun 'ain. Usa 'ain ca atu 'ásaribi oquin Nucēn Papa Diosan mitsu castícanti 'icēn.

⁵² Ēsaquinribi ca Jesusan atu cacēxa:

–Mitsun Moisésnēn cuēñēo bana 'unáncē 'ixun unicama 'ēsēti 'ixunbi camina uisai quicē cara a bana 'icē quixun 'unánmiman, 'unánmiquinma camina bētsi oquin 'unánmin. Usa 'ain camina mitsúnbi, a bana upí oquin cuaisama tancē 'ixun, an a bana uisai quicē cara quixun 'unántisa tancē unicamanribia cuaxunma 'anun 'imin. Mitsúxmi usa 'icē isquin ca uisa cara oti 'icē usoquin Nucēn Papa Diosan mitsu 'ati 'icēn.

⁵³⁻⁵⁴ Usaquin catancēxa fariseonēn xubunuax cuania ca an Moisésnēn cuēñēo bana 'unáncē unicama 'imainun fariseo unicaman ami nishi, ami manáncatsi quixun sinánquin, uisai caraisa quia cuacatsi quixun, bētsi bana ñuiquin 'aisamaira oquin ñucáquin Jesús ubíocēxa.

12

Cēmētima bana aín 'unánmicē unicama Jesusan ñuia

¹ Usomainun ca 'aisamaira uni timēcāmē'ēoi tsitsirui anu niti 'aíma 'ain bētsibē bētsibē chácanancēxa. Usaía 'imainun ca Jesusan aín 'unánmicē unicama cacēxa:

–Fariseo unibu atux anun pán chamiti ñusa 'icē usaribi 'itin rabanán camina bērúancati 'ain. Ēsai quiquin cana ēsoquin mitsu cain, bana ñuixunquin ca atun 'atimaquin unicama parania. Usaquinribi camina mitsun 'atima 'ain.

² Unían uni itsi paránxun ñu 'acēxbi ca unētima camabi unían 'unáncē 'iti 'icēn. Usaribiti ca unían ñu upí unēxun 'acēbi camabi unían 'unáncē 'iti 'icēn.

³ Mitsúnmi 'ēn bana cuacē 'ixun imē uni itsi ñuixunquin cacē ax ca camabi unían 'unáncē 'iti 'icēn, 'ēn mitsu cacēcamami mitsun xubunuxun ñuicē ax ca camabi unían cuanun ēmánxun ñuicē 'iti 'icēn.

Uimi cara uni racuēti 'icē quíáxa Jesús quíá bana

(Mt 10.28-31)

⁴ 'Ēbē nuibanancē unicama, cana mitsu cain, an uni bētsi bētsi oquin bamamicē unicamami camina racuētima 'ain. Usoquin 'aquinbi ca aín bēru ñunshin bamamítima 'icēn.

⁵ A unicamamimi racuétima 'aínbi cana uimi caramina racuéti 'ai quixun mitsu cati 'ain. Nucén Papa Dios, an uni aín cushínbi bamamianan uni mané tsi anua 'inun 'imiti, amishi camina racuéti 'ain. 'Èn cana mitsu cain, camina asérabi ami racuéti 'ain.

⁶ 'Isáratsu ca, cupíma 'icé, unín curíqui 'itsamaratsu anun maruquin mecén achúshi biti 'icén. Chamaratsu 'aísha aín cupí 'itsamashi 'icébi ca Nucén Papa Diosan camabi 'isá achúshi achúshi manuima.

⁷ An ca mitsuribi 'unánan uiti buñu caramina 'ai quixun 'unania. Mitsux camina 'isásamaira 'ain. Usa 'ain ca 'isá chamaratsucama 'acésamaira oquin Nucén Papa Diosan mitsu bérúanquin isia. Usa 'ain camina unían mitsu bamamisa tancéxbi racuétima 'ain.

—*Èx cana Jesusan uni 'ai —quiáxa ax unin cuanun quicé uni*
(Mt 10.32-33; 12.32; 10.19-20)

⁸ Èsaquinribi ca Jesusan cacéxa:

—'Èn cana mitsu cain, axa an 'èn bana cuacéma unicaman cuanun 'è ñui —'èx cana Jesusan uni 'ai —quicé uni, a ñuiquin cana, uni 'inux anuax uá 'èn, aín ángelcaman cuamainun, Nucén Papa Dios —ax ca 'èn uni 'icé —quixun cati 'ain.

⁹ Usa 'aínbi cana axa 'èmi rabini —'èx cana Jesusan unima 'ai —quicé uni a ñuiquin aín ángelcaman cuamainun —ax ca 'èn unima 'icé —quixun Nucén Papa Dios cati 'ain.

¹⁰ Axa, uni 'inux anuax uá 'è ñui 'atimati banacé uni a ca Nucén Papa Diosan aín 'ucha térénti 'icén. Usa 'aínbi ca axa aín Bèru Ñunshin Upí ñui 'atimati banacé uni aín 'ucha Nucén Papa Diosan téréntima.

¹¹ Unin mitsu anu judíos unicama timéti xubunu 'icé unicama 'imainun mitsun 'apucamami manánuxun buáncéxun camina racuéquin —uisai carana quiti 'ai —quixun sinánan —uisa banan carana cati 'ai —quixun sinántima 'ain.

¹² Nucén Papa Diosan Bèru Ñunshin Upitan ca mitsúxmi banacébètanshi uisaquin caramina cati 'ai quixun mitsu sinánmiti 'icén.

'Itsaira ñuñu 'iti sinántima bana

¹³ Anu 'icé unicama achúshinèn ca Jesús cacéxa:

—Ñuquin ca 'èn papocén aín ñu casunanxa. Usa 'ain camina 'èn xucén apan an a ñucama raíri 'è 'inánun cati 'ain.

¹⁴ Cacéxun ca Jesusan cacéxa:

—Usai ca mibé min xucén 'iti 'icé quixun cana 'èn ménótima 'ain. Ax ca 'èn 'atima 'icén.

¹⁵ Usaquin caxun ca anu 'icé unicama Jesusan cacéxa:

—Ñu 'itsa 'ain cana Nucén Papa Diosan iscéx upí 'ianan upitax 'i cuéènti 'ai quixun camina sinántima 'ain. Usaquin sinanima camina 'itsa ñuñu 'iti sinánan uni itsin ñuribi cuéènti rabanan bérúancati 'ain.

¹⁶ Catancéxun ca bana itsi ñuicésoquin Jesusan èsaquinribi cacéxa:

—Ènèx ca èsa 'icén. Ñuñu uni achúshinèan aín naènu ñu bèru 'apácéx canitancéxuan tuacéx ca 'itsaira bimíñu 'i axa.

¹⁷ A bimicama isquin ca a unín sinánxa, anu ènè bimicama bucúnti ca 'aíma 'icén. ¿Añu carana 'ati 'ain? quixun.

¹⁸ Sinántancéx ca quíaxa: Èsaquin cana 'ati 'ain. 'Èn anu bimi bucúnti xubucama ca chamaratsu 'icén. Acama tēncapatancéxun cana xubu chabu 'ati 'ain. 'Atancéxun cana anu 'èn ñu bimicama 'imainun 'èn ñu itsiribi nanti 'ain.

¹⁹ 'Atancëx cana quiti 'ain: Cana bucúan, ënë ñucama 'itsa 'aish ca 'itsa baritia 'icëbëbi cëñútima 'icën. Usa 'ain cana tantishiti 'ain. Cana pianan xëanan cuëëinshiti 'ain.

²⁰ Usaquin sinania ca Nucën Papa Diosan caxa: Sinánñuma uni camina mix 'ain. Ënë ñantánbi camina bamain. ¿Bamacëbë cara minmi bucúncë ñucama uinan 'iti 'ic? Ca minanma 'iti 'icën.

²¹ Caxun ca Jesusan cacëxa:

–Usaribiti ca, Nucën Papa Dios cuëëncësabi oquin 'ati sinánquinma axbi ñuñu 'iti sináncë uni ax 'iti 'icën.

*Nucën Papa Diosan ca aín unicama bërúancë bana
(Mt 6.25-34)*

²² Jesusan ca aín 'unánmicë unicama ësaquin cacëxa:

–Cana mitsu cain, añu caramina piti 'ain, añu chupa caramina pañuti 'ai quixun acama sinani camina masá nuitutima 'ain.

²³ Mitsun pitisamaira camina mitsux 'ain, mitsun chupasamaira camina mitsux 'ain. An mitsúxmi ënë nëtënu tsóti oquin unio Nucën Papa Dios ainshi ca ami piti ñu mitsu 'inánan ami pañuti chuparibi mitsu 'inánti 'icën.

²⁴ Mitsun camina 'iscucama 'unanin. An ca ñu 'apánan bimi bucunuxun bitsima. An anu bixun bimi nanti xubu ca 'aíma 'icën. Usa 'icëbi ca Nucën Papa Diosan atun piti 'inania. An ñu pëchíu 'acësamaira oquin ca mitsumi sinánquin mitsu piti 'inánti 'icën.

²⁵ Nucën Papa Diosainshi canimicë 'aish camina mitsúxbi canitisa tani masá nuitutibí canitima 'ain.

²⁶ ¿Mitsux usai 'ítima 'aíshbi caramina uisacatsi bëtsi ñucama sinani masá nuitutin?

²⁷ Camina isti 'ain, ro uacama ax ca ñu mëëanan chupa onuxun risi oímabi upíira upí 'icën. A ro uacama sinánquin cana mitsu cain, 'apu Salomón ax ca 'ítsaira ñuñu 'ianan chupa upíira upí pañucë 'aíshbi aín chupa ax ro uasaribi upíira upí 'íama 'icën.

²⁸ Upíira upí 'itancëxbia xanania unin tsin nëëncëx ca a ro ua cëñutia. Usai 'inunbi ca Nucën Papa Diosan aín ua upíira upí 'imia. Usoquin 'acë 'ain camina 'unánti 'ain, ro ua 'acësamaira oquin ca an mitsúnmi pañuti chupa mitsu 'inánti 'icën. Mitsux usaquin sináncëma 'aish camina upiti Nucën Papa Diosmi catamécëma 'ain.

²⁹ Añu ñu caramina piti 'ain, añu ñu caramina xëati 'ai quixun camina bënëti masá nuituquin sinántima 'ain.

³⁰ An Nucën Papa Dios 'unáncëma unicaman ca ñuñu 'itishi sinánan aín piti bitishi sinánan aín chupa bitishi sinania. A unicaman usaquin sináncë 'aínbi ca mitsun Papa Diosan 'inania, mitsux chupañu 'ianan pitiñu 'aish cuni camina upitax bucúti 'ai quixun.

³¹ Usa 'ain camina ainan 'ianan ax cuëëncësabi oquin pain 'ati 'ain. Usaquin 'acëbëtan ca an anúnmi mitsux upitax bucúti ñucama aribi mitsu 'inánti 'icën.

*Aín nëtënuax Nucën Papa Diosbë 'aish cuëënti bana
(Mt 6.19-21)*

³² Ësaquinribi ca Jesusan aín 'unánmicë unicama cacëxa:

–Mitsux camina 'ënan 'ain. Usa 'aish 'itsairama 'aínbi ca mitsux ainan 'ianan aín nëtënu abë 'iti Nucën Papa Dios cuëënia. Usaquin 'unani camina racuëtima 'ain.

³³ Mitsun ñu maruquin curíqui bixun camina ñuñuma uni 'inánti 'ain. Ënë nētēnuaxa 'icēsai ca Nucēn Papa Diosan nētē naínu 'icē ñucamax 'ati-mati cēñutíma, an ñu mēcamacē uni ca 'aíma 'icēn, 'imainun ca an cēñuti nacuáxbi anu 'aíma 'icēn. Usa 'ain camina mitsux ñuñushi 'iti sinánquinma ax cuēēncēsabi oquin 'ati 'ain. Usaquin 'atancēxmi aín nētēnu abē 'icē ca an mitsúnmi ca cuēēnminuxun 'acēcama cupioquin chuámarua aishmi xēnibua 'aínbi cuēēnun mitsu 'imiti 'icēn.

³⁴ Uisa ñun cara cuēēnia, a ñuishi ca unin sinania. Axa Ënë nētēnu 'icē ñuñu 'iti cuēēncē unin ca a ñuñu 'itishi sinania. Usa 'aínbi ca an Nucēn Papa — Diosan a cupioquin aín nētēnuxun chuámarua 'imiti cuēēncē uni an Nucēn Papa Dios cuēēnun ax cuēēncēsabi oquin 'atishi sinania.

Aín unicaman Jesús uti caínti bana

³⁵⁻³⁶ Jesusan ca ēsaquinribi aín 'unánmicē unicama cacēxa:

—Ënëx ca ēsa 'icēn. Achúshi uníxa an xanu bicē unin camicēx, abētan pi cuanx utēcēnia ca an ñu mēēxuncē unicaman cainia. Caínquin ca an uni ñu mēēxuncē unicama an ñu mēēxunuxuan pañucē chupa pañuanan lam-paríncama upí oquin bimitancēxun nania. Usoxun caíncēx uquian, xēcucē taxcaia ca cuēēnquin bēnēnquinshi atsínmiquin xēocaia. Usaribiti camina mitsux 'iti 'ain, 'ēx aia caini.

³⁷ A caíncēxuan an ñu mēēmicē unicaman 'uxcēma 'icē mēracēx ca an uni ñu mēēxuncē unicamax cuēēinra cuēēnti 'icēn. Cuēēnia ca an atu ñu mēēmicē unin mesanu tsónun caquin piti 'inánti 'icēn. Usaquin 'acēx ca an ñu mēēxuncē unicamax cuēēinra cuēēnti 'icēn. Ca usai asérabi 'iti 'icēn.

³⁸ Imē naēx uanan pēcarati 'urama uquian a ñu mēēxuncē unin 'uxcēma mēracēx ca an a uni ñu mēēxuncē unicamax cuēēinra cuēēnti 'icēn.

³⁹ Camina 'unanin, uínsaran cara aia quixun 'unáncē 'ixun ca xubuñu unin 'uxquinma an ñu mēcamacē uni caíntisianxa. Caíncēx uáxa ñu mēcamanux atsín-tisa taniabi ca 'uxcēma 'ixun xubu 'ibun atsínmitsianma.

⁴⁰ Usaribi oquin camina mitsúnribi 'ē binuxun 'ēx uti caínti 'ain. Bērí ca utima 'icē quixunmi mitsun sináncēbēbi cana uti 'ain. Usa 'ain camina camabi nētēn, aia binuxun 'ē caínti 'ain.

An upí oquin uni ñu mēēxuncē uni 'imainun an upí oquinma uni mēēxuncē uni (Mt 24.45-51)

⁴¹ Usaquin cacēxun ca Pedronēn cacēxa:

—¿Nuinshi cuati caramina bētsi bana ñuicēsoquin Ënë bana ñuian? ¿Camax-unbi cuati caramina ñuian?

⁴² Cacēxun ca ēsoquinribi Jesusan cacēxa:

—Ënëx ca ēsaribi 'icēn. Achúshi unin ca aín xubunu 'icēcama upí oquin piminun quixun aín ñu mēēmicē unicama achúshi caísaxa. Caísquin ca, an ca asérabi 'ēn cacēsabi oquin 'ati 'icē, quixun sinánxa. Sinánquin usoquin ñu 'anun quixun catancēx ca bētsi menu cuanxa.

⁴³ Cuanx anu 'itancēx utēcēnquin ca, an ñu mēēxuncē unin cara an cacēsabi oquin 'aia quixun isti 'icēn. Isquinbi an cabiancēsabi oquin 'aia 'iscēx ca an a uni ñu mēēxuncē uni ax chuámarua tani cuēēnti 'icēn.

⁴⁴ Esoquin cana asérabi 'ēn mitsu cain, an upí oquin ñu 'acē 'icē ca an ñu mēēmicē unin ēsaquin cati 'icēn. Minmi 'ēn cacēsabi oquin upí oquin 'acē cupí camina cushi unisa 'ixun 'ēn ñucama minansa 'icē bērúanti 'ain.

⁴⁵ Usa 'aínbi ca a unix 'atima sinánñu 'ixun, an 'ē ñu mēēmicē uni ca panatia quixun sinánquin abētan ñu mēēcē uni raíri mēēanan xēai paēnti 'icēn.

⁴⁶ Usai 'iquian, ca uti 'icë quixun sináncëbëmabi ca an a ñu mēemicë uni uti 'icën. Uquin ca usai 'ia isquin castícanan anua 'aisama unicama 'icë anua 'inun 'imiti 'icën.

⁴⁷ An uisaquin 'ati cara an a ñu mēemicë unix cuëënia quixun 'unánquinbi ax cuëëncësabi oquin 'ati sináncëma 'ixun ax cuëëncësabi oquin 'axuncëma uni ax ca 'aisamaira oquin mēëquin castícancë 'iti 'icën.

⁴⁸ Usa 'ainbi ca an uisaquin 'ati cara an a ñu mēemicë uni cuëënia quixun upíira oquin 'unáncëma 'ixun upí oquin ñu mēëxuncëma uni ax 'itsamashi oquin mēëquin castícancë 'iti 'icën. Usaribi oquin ca Nucën Papa Diosan uni upí oquin a ñu 'axunti 'unánmianan upí sinan 'inántancëxun, —an ca 'ë upí oquin ñu 'axunti 'icë —quixun sinánquin, usoquian a 'axunti cuëënia, unían uni itsi 'itsa curíqui 'inántancëxun, —an ca 'ë upí oquin ñu mēëxunti 'icë —quixun sináncësaribi oquin.

Usai 'ia ami catamëcëma unicamax Jesucristomi catamëcë unicamami nishti bana

(Mt 10.34-36)

⁴⁹ Ësaquinribi ca Jesusan cacëxa:

—Ëx uá cupí ca unicamax bëtsibë bëtsibë cuëbicanani nishanani tsuáquiruti 'icën. Usai 'i unicama bënëtishi tsuáquirutibi ca 'ia.

⁵⁰ Usai 'ia 'inun cana 'ën pain 'aisamaira oquin tēmëraquin paë tanti 'ain. Usaquin 'ën tēmëraquin paë tanti ashi sënëoncatsi cana bënëtin.

⁵¹ ¿Ëx uá 'ain ca camabi unix bëtsibë bëtsibë nuibananti 'icë quixun caramina sinanin? 'Ën cana mitsu cain, ca usama 'icën. 'Ëx uá 'ain ca axa 'ëmi sinántisama tancë unicaman axa 'ëmi sináncë unicama nuibatíma, ami nishti 'icën. Usa 'ain ca unicamax bëtsibë bëtsibë cuëbicanani nishananti 'icën.

⁵² Achúshi xubunu mēcën achúshi uni 'aish ca rabë 'imainun achúshinëx rabëmi nishti 'icën. Usaribiti ca rabëtax rabë 'imainun achúshimi nishti 'icën.

⁵³ Aín papax ca aín bëchicë bëbumi nishti 'icën. 'Imainun ca aín bëchicënëx aín papami nishti 'icën. Aín titax ca aín xanu tuámi nishti 'icën. 'Imainun ca aín tuacëx aín titami nishti 'icën. Aín ñëx ca aín ñe xutami nishti 'icën. 'Imainun ca aín ñu xutax aín ñemi nishti 'icën.

Naí isquian, uisai cara nētë 'iti 'icë quixun unin sinánti bana

(Mt 16.1-4; Mr 8.11-13)

⁵⁴ Ësaquinribi ca Jesusan anu 'icë unicama cacëxa:

—Ësa ca. Anúan bari cuancë anua nētë cuin isi camina mitsux quin, 'uí sapi ca 'ibúti 'icën. Quiáxmi quicësabi oi ca 'ibutia.

⁵⁵ Ënë nētënuax suñu bëquicëbë camina mitsux quin, bërí ca bari cushin-xun 'aia. Quiáxmi quicësabi oi ca 'ia.

⁵⁶ Naí 'imainun me isquin camina uisai cara nētë 'iti 'ia quixun 'unanin. Usa ñu 'unáncë 'ixunbi caramina uisa cupí 'ën bana ñuixunia cuanan 'ën 'aia isquin, 'unántisa 'ixunbi 'unaniman, 'ëx cana asérabi mitsúnmi ax uti caíncë a 'ai quixun. Usaquin 'unántisinxunbi —usa ca —quixun 'unántisama tani camina cëmë uni 'ain.

Axa numi nishcë unibë nuibananti bana

(Mt 5.25-26)

⁵⁷ Ësaquinribi ca Jesusan cacëxa:

—¿Uisacatsi caramina bëtsibë upí 'inux mitsúxbi mēníonaniman?

⁵⁸ Bëtsi unían mimi nishquin, mitsun cushinu buáncëx, bain cuani camina anu bëbacëma pain 'aish, abë mēníonanti 'ain. Mēníonancëxunma ca mimi

nishcë uni axa mi ñui ami manáncëxun min cushin mi sipuati 'icën. Usa 'aishmi sipuacë 'iti rabanan camina bëbacëma pain 'aish a unibë mënionanti 'ain.

⁵⁹ Cana mitsu cain, sipuacë 'ixun camina min cushi quicësabi oquin curíquinën cupíoti 'ain. A pain ancëquin cupíoi camina sipunubi 'iti 'ain. Usaquin 'atin rabanan camina min cushinu bëbacëma pain 'aish axa mimi nishcë unibë mënionanti 'ain.

13

Sinanatía Nucën Papa Diosmi sinánuan Jesusan ca

¹ Unicama bana ñuixunia ca anu 'icë uní raírinën Jesús ësaquin cacëxa:

—Galilea menuaxa ucë uní raírinëan sacerdote 'inánti ain 'aracacë ñuina bëquin anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubu rapasunuxun rëtia ca Pilatonën an ñuina bëcë unicama 'amiaxa.

² Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—¿A unicamaxa usai baman caramina sinanin, atux ca Galileanu 'icë uní raíri 'icësamaira oi 'uchaxa quixun?

³ 'Ën cana mitsu cain, ca usama 'icën. Mitsúxribi mitsun 'ucha ëni 'ëmi sinanacëma 'aish camina a judíos unicamax 'icësaribiti bamai cëñúcë 'iti 'ain.

⁴ ¿Silóenu 'icë torre manáinra 'aish chaxcëira, ax atunu rurucubucëbëa bamacë dieciocho uní ax isa Jerusalénu 'icë uní raíri 'icësamaira oi 'uchaxa quixun caramina sinanin?

⁵ 'Ën cana mitsu cain, ca usama 'icën. Mitsúxribi mitsun 'ucha ëni 'ëmi sinanacëma 'aish camina atúxa 'icësaribiti bamai cëñúcë 'iti 'ain.

Bimiñuma higuera ñuicë bana

⁶ Catancëxun ca Jesusan bana itsi ñuicësoquin ësaquin cacëxa:

—Ënëx ca ësa 'icën. Ain naënu 'apácë i, cara tuaxa quixun isi cuanxunbi ca naë 'ibun tuáñumoxa.

⁷ Tuáñumoxun ca ain 'ibun an naë bërúancë uní caxa:

—Rabë 'imainun achúshi baritian cana, ënë in cara tuaxa quixun isquinbi tuáñumoin. Tuáimabi ca ñancábi anu nitsaxa. Usa 'ain camina rëti 'ain.

⁸ Cacëxun ca an naë bërúancë unín caxa: Cara tuaia quixun isti camina ënë barínshi ënti 'ain. Usa 'ain cana a tanáin mëníoquin ñuinacan pui tabucunti 'ain.

⁹ Usaquin 'acëxun sapí ca bari itsin tuati 'icën. 'Acëxunbia tuaíama camina 'ë rëmiti 'ain.

Anun ñu mëëtima nëtëan Jesusan catúbucë xanu

¹⁰ Anun ñu mëëtima nëtën ca anu judíos unibu timëti xubunuxun Jesusan bana ñuixuancëxa.

¹¹ Ñuixunmainun ca achúshi xanu dieciocho baritian 'insíncë anu 'iacëxa. A xanux ca ñunshin 'atimanën 'imicëx catúbua 'aish chairucëma 'iacëxa.

¹² Usa 'icë isquin cuënxun ca Jesusan cacëxa:

—Min 'insin ca nëtëaxa, camina pëxcúccë 'ain.

¹³ Caquian ramëcëxëshi ca chairui asábi 'iacëxa. Usai 'iquin ca Nucën Papa Dios rabiácëxa.

¹⁴ Usa 'ainbi ca Jesusan anu ñu mëëti nëtën xanu pëxcüan, axa anu judíos unicama timëti xubunu 'icë 'apu nishacëxa. Nishquin ca anu 'icë unicama cacëxa:

—Anun ñu mëëti nëtëx ca mëcën achúshi 'imainun achúshi 'icën. Anun ñu mëëtima nëtën camina utima 'ain, anun ñu mëëti nëtëinshi camina pëxcucë 'inux uti 'ain.

¹⁵ Quia ca Nucën 'Ibu Jesusan cacëxa:

—Mitsux camina cēmē 'ain. Mitsux, 'aracacē űuina tēcērēcacēñu 'ixun, camina nētē camabi 'acēsaribi oquin anun űu mēētima nētēnribi min űuina 'unpax 'anun xēxānu buanin.

¹⁶ ¿Mitsun űuinami usoquin 'acē 'ain carana mitsusaribi 'aisha Abrahamnēn rēbūnqui 'icē, űunshin 'atimanēn 'apun dieciocho baritian 'insīnmicē xanu, ēnē anun űu mēētima nētē 'aīnbi pēxcutima 'ain? Cana 'ati 'ain.

¹⁷ Usaquian cacēx ca axa Jesúsmi nishcē unicamax rabīancēxa. Rabīnmainun ca uni raīricamax Jesusan aīn cushīnbi űu 'acēcama isi cuēēancēxa.

Mostaza bēru űui quicē bana
(Mt 13.31-32; Mr 4.30-32)

¹⁸ Jesusan ca ēsaquinribi cacēxa:

—¿Nucēn Papa Diosan cara aīnan 'iti unicama uisoquin aīnan 'imiti 'ic? ¿Uisa űuribi űui caranuna a űui quiti 'ain?

¹⁹ Ēnēx ca ēsa 'icēn. Mostaza bēru chamaratsu a ca unin bixun aīn naēnu 'apatia. 'Apácēx cani iisaribi 'inun pēñanacēcēbētan ca manan nuácē űuinacaman anu noia. Usaribiti ca Nucēn Papa Diosan unicamax 'itsamashi pain 'iaxbi 'itsaira 'itánun uatia.

Anun pán chamiti űu űuicē bana
(Mt 13.33)

²⁰ Ēsaquinribi ca Jesusan cacēxa:

—¿Nucēn Papa Diosan cara aīnan 'iti unicama uisoquin aīn uni 'imiti 'ic?

²¹ Uisoquin cara 'ati 'icē quiax cana anun pán chamiti űu űui quīn. Xanúan xuicēma pain 'ixun anun pán chamiti űucēñun mēscucēx ca aīn xēquīon mēsīoti rēncē űu chaia. Usaribiti ca Nucēn Papa Diosan unicama 'itsamashi pain 'iaxbi 'itsaira 'itánun uatia.

Bai chucúma űuicē bana
(Mt 7.13-14, 21-23)

²² Jerusalénu cuani, ēma chacamanu cuanan, ēma chucúmacamanuribi cuanquin ca anu 'icē unicama Jesusan, bana űuixunquin 'unánmiacēxa.

²³ 'Unánmicēxun ca uni achúshinēn űucáquin cacēxa:

—¿Axa Nucēn Papa Diosan nētēnu 'iti unicamax cara 'itsama 'iti 'ic? Cacēxun ca Jesusan cacēxa:

²⁴ —Bai chucúma anun atsīnti ca sinan. Cana asérabi mitsu cain, 'itsa unix ca anun atsīnti sinanibi anun atsīntima 'icēn.

²⁵ Ēsa ca: Xubu 'ibun ca niruquin xubu xēcuē xēputi 'icēn. Xēpucē camina mitsun ēman nixun xēcuē taxcaquin —nu ca xēócaxun —quixun cati 'ain. Cacēxunbi ca mitsu cati 'icēn: Uinuax ucē caramina mitsux 'ai quixun cana 'unaniman.

²⁶ Cacēxun camina mitsun cati 'ain: Nun cananuna mibētan pianan xēan, min camina nun ēmanuxun nu bana űuixuan.

²⁷ Cacēx ca quiti 'icēn: Cana mitsu can, uinuax ucē caramina 'ai quixun cana 'unaniman. űu 'atima 'acē 'aish camina mitsux 'ēbē 'itima 'ain. Ca cuantan.

²⁸ Usoquin 'ēn cacēx cuanx camina, Abraham, Isaac, Jacob, acama 'imainun an Nucēn Papa Dios quicē bana uni űuixuncē unicamaxa anua Nucēn Papa Dios 'icē anu 'ēbē 'ain, mitsux anuma 'aish masá nuituirai bēnēti inti 'ain.

²⁹ 'Imainun ca 'aisamaira judíosma uni aucūaxa bari urucē amiax uanan anúan bari cuabúcē amiaxribi 'imainun camabi nētēnuax unuxun 'aia. Ai

ca axa 'emi catamécë 'aish Nucën Papa Diosan nètënu tsotax chuámarua 'aish cuënti 'icën.

³⁰ A unin –ñuumara ca ax 'icë –quixun sináncë unicama a ca Nucën Papa Diosan aín sinan upí 'unánquin a unicamaxa cha 'icë isti 'icën. 'Imainun ca a unin iscëxa cha 'icë unicama a Nucën Papa Diosan aín nuitu 'unánquin ñuumara isti 'icën.

Jerusalénu 'icë unicama sinani Jesús ian
(Mt 23.37-39)

³¹ A nètënbí anu cuanquin ca fariseo uní raírinën Jesús cacëxa:

–Herodesnën ca mi aín uní 'amitisa tania. Usa 'ain camina bënëtishi ënuax cuanti 'ain.

³² Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

–Cuanxun camina uní paráncatsa, Herodes, a cati 'ain, cana 'ën 'acësabi oquin ñunshin 'atima unicamanua chiquíanan 'insíncë unicama pëxcuti 'ain. Usa 'ain cana 'ën 'ati ñucama sënëonti 'ain, bërí, iméishi, pëcaratëcëncëbëtanribi nètë camabi 'ën 'acësabi oquin 'aquin.

³³ Usaía Herodes quicëbëbi cana bërí cuanan iméishi cuanan pëcaratëcëncëbëribi cuani Jerusalénu cuanti 'ain. Jerusalénuax ca an Nucën Papa Dios quicë bana uní ñuixuncë uní 'itsaira bamacëxa. Usaribiti cana 'ëx bëtsi ëmanuax bamaima Jerusalénuax bamai cuanti 'ain.

³⁴ Ësaquinribi ca Jesusan cacëxa:

–Jerusalénu 'icë unicama, mitsu cana cain, mitsux camina an Nucën Papa Dios quicë bana uní ñuixuncë unicama 'anan a an aín bana ñuixunun xucë unicamaribi maxaxan 'á, mitsun raracama axa 'íasaribi 'ain. ¿Uitishi oquin carana mitsu nuibaquin bërúanquin 'aquinsa tan? 'Atapanëan aín tuácama cuëntancëxun aín pëchin mapuxun bërúancësaribi oquin cana mitsu bërúanquin 'aquinsa tan. 'Aquinsa tancëxbi camina mitsux cuëncëma 'ain.

³⁵ Usa 'ain camina 'unánti 'ain, 'ën cana 'aquinquinma usabimi 'inun mitsu ënti 'ain. 'Ën cana mitsu cain, mitsun camina utëcënia isquin –Nucën 'Ibu Diosan xucëxa ucë bërí aia, a ca camabi unin rabiti 'icë –quiax quiquin 'ë rabiti 'ain. A nètë utámainun camina 'ë istëcëntima 'ain.

14

Jesusan aín quisi 'imainun aín pëñan uacë uní pëxcüa

¹ Anun ñu mëetima nètëan fariseo unicaman cushi achúshinën xubunuxun pí cuancë ca fariseo unicaman Jesús utúancëxa.

² Anu acamax 'imainun ca achúshi uní aín nami chaira 'inun uacë anu 'iacëxa.

³ A isquin ca Jesusan an Moisésnën cuënëo bana 'unánquin unicama 'ësëcë unicama 'imainun fariseo unicama ñucáquin cacëxa:

–¿Anun ñu mëetima nètën uní pëxcuti cara asábí 'ic? ¿Cara asábima 'ic?

⁴ Ñucácxunbi ca cáma 'icën. Cacëxunma ca Jesusan aín nami uacë uní pëxcuquin, camina cuanti 'ai quixun cacëxa.

⁵ Catancëxun ca anu 'icë unicama cacëxa:

–¿Micama uinu 'icën caramina anun ñu mëetima nètëan mitsun burro, mitsun vaca bënë, anua 'unpax bití naëcë quininu nipacëtia bënënquinshi biquinma isëshiti 'ain? Isëshiquinma camina bití 'ain, ¿usa cat?

⁶ Ësoquin ñucácxunbi ca cáma 'icën.

An xanu bicë unían pí unun camicë unicama

7 Pi unun quixuan unin camicë unicaman uxun, anua aín cushicama tsóti anu tsónuxun caisia isquin ca Jesusan bana itsi ñuicësoquin, ësaquin atu cacëxa:

8 —An xanu biti unían pi cuanun camicëx cuanx camina anua min cushi tsóti anu tsótima 'ain. Anumi tsotanbi sapi ca aribia camicë 'aish uni itsi misama cushiira ax uti 'icën, anu tsónux.

9 Ucebëtan ca an mi camicë unin minu uquin mi cati 'icën: Ënë uníxa ënu tsómainun camina mix 'uri unu tsóti 'ain. Cacëx camina rabiní, anua uni cushimacama tsóti, anu tsoti cuanti 'ain.

10 Usaquin mi cati rabanan camina anua uni aín cushimacama tsóti, anu tsóti 'ain. Anu tsócë ca an mi camicë unin minu uquin isquin mi cati 'icën: Camina anua uni cushicama tsóti, anu tsoti cuanti 'ain. An mi camicë unían usaquin mi caia isquin ca anu 'icë unicaman, mix camina cushi unisa 'ai quixun isti 'icën.

11 Usaribi oquin ca anbia rabíquin —'ëx cana cha 'ai —quixun sináncë uni a Nucën Papa Diosan aín uni itsicamabëtan sënënmara 'imiti 'icën. 'Imainun ca cha 'iti sinani rabícëma uni, a cuni Nucën Papa Diosan cha 'imiti 'icën.

12 Catancëxun ca an a camicë uni Jesusan cacëxa:

—Unicama pi unun camiquin camina axa mibë nuibanancë unicama 'imainun min xucëantu 'imainun min aínsi 'ibucama 'imainun ñuñu uni, acamaishi camitima 'ain. Usa unicaman bëtsi nëtën miribi pi unun camicë 'aishmi atubë cuëëniabi ca Nucën Papa Diosan mi upí isima.

13 Usa 'ain camina atuishi camiquinma ñuñuma unicama 'imainun axa aín quisi, aín pëñan bëtsicë 'imainun aín niti bëtsicë 'imainun bëxuñu unicama camiti 'ain.

14 Usa unicaman ca min 'acësaribi oquin miribi pi cuanun quixun camitima 'icën. Camicëma 'icëbi ca an iscëxmi upí 'icë, anúan bama unicamax baísquiti nëtë 'icëbëtan Nucën Papa Diosan aín nëtënuaxmi cuëënun mi 'imiti 'icën.

*Pi unun quixun camicëxbia unicama cuainsama tan
(Mt 22.2-14)*

15 Quia cuaquin ca anuxun piia tsócë uni achúshinën Jesús cacëxa:

—An Nucën Papa Diosan nëtënuaxun aín unicamabëtan picë uni ax ca cuëëinra cuëënti 'icën.

16 Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Ënëx ca ësa 'icën. Achúshi unin ca piti aín uni raíri 'amiquin, pi unun quixun unicama canun, aín uni itsi xuaxa.

17 Usaquin piti mëníocë 'ain ca xutëcënquin ësaquin camicë unicama catánun quixun caxa: Piticama ca mëníocë 'icën. Usa 'ain ca camáxbi pi ucan.

18 Usaquin caxun xucëx cuanxuan cacëxunbi ca cuainsama tanquin a paían cacë uni an ësaquin caxa: Cana mibë cuanti 'ain, 'ainbi cana me maruan, a cana isi cuanin. Usa 'aish cana mibë quantima 'ain.

19 Bëtsi unin ca caxa: Cana mibë cuanti 'ain, 'ainbi cana męcën rabë vaca bënë maruan, a cana uisa cara quixun isi cuanin. Usa 'aish cana mibë cuaniman.

20 Bëtsi unin ca caxa: Cana mibë cuanti 'ain, 'ainbi cana xanu bitsin. Usa 'aish cana mibë quantima 'ain.

21 Usaía quicëbëtan ca an ñu mëëxuncë uni anu cuantëcënun an a ñu mëëmicë uni ñuixuanxa, uisai cara an camicëxbi unicama quiaxa quixun. Ñuixuncëun cuati nishquín ca an ñu mëëxuncë uni xutëcënquin caxa: Camina bënëtishi cuantëcënquin ëmanu 'icë bai chacamanu 'imainun bai chucúmacamanu cuanquin, anu 'icë ñuñuma unicama 'imainun axa aín quisi, aín pëñan bëtsicë 'imainun aín niti bëtsicë 'imainun bëxuñu unicama bëti 'ain.

²² Caquian xucëx cuanx utëcënquin ca an ñu mëëxuncë unin caxa: Minmi 'ë cacësabi oquin cana unicama bëan, camáxbi ca uaxa, usa 'aínbi ca 'iti tsitsicëma pain 'icën.

²³ Usaquin cacëxun ca an a ñu mëëmicë unin caxa: Bai chacamanu cuanan a rapasu 'icë mecamanu cuanquin camina uisa uni caramina isi, a camabi pí unun quixun cati 'ain, 'itsa unia 'ën xubunu atsini buáquiti cana cuëënin.

²⁴ 'Ën cana mitsu cain, a pain 'ën camicëxbia ucëma unicaman ca 'ëbëtan pitima 'icën.

An aín cuëëncësa oishi 'iti ëncë uni axa Cristonan 'iti

²⁵ Aisamaira uníxa abë cuania ca a isi cuainacëquin Jesusan ësoquin cacëxa:

²⁶ —Uix cara 'ën uni 'iisa tania an ca aín papa, aín tita, aín xanu, aín bëchicë, aín xucën, aín chirabacë, acama nuibacësamaira oi 'ëmi sinánti 'icën. Usai 'ianan ca ax upiti tsótishi sinanima 'ëmi sinani 'ëx cuëëncësabi oishi 'iti 'icën. Uí unix cara usai 'iisama tania ax ca 'ën uni 'itima 'icën.

²⁷ An asérami 'ëmi catamëquin a 'ai bamanuxunbi 'ëmi catamëti bana quicësabi oquin 'acëma uni, ax ca 'ën uni 'itima 'icën.

²⁸ 'Ënëx ca ësa 'icën: Torre ënën ménma chaioruquin 'aisa tanquin ca 'anuxun pan unun upí oquin sinánquin añu ñucama cara a 'ati maruti 'icë quixun sinánan uiti curiquibëtan sënën cara a ñucaman cupí 'icë quixun sinánti 'icën. Cara aín curíqui a ñucama maruti sënënti 'icë quixun ca isti 'icën.

²⁹ Upí oquin sinánxunma 'aquin ca aín cimíntocama 'atancëxunbi anun aín cënë 'imainun aín mascuan 'aticama maruti 'aíma 'ain, aín torre ancëcasmati 'icën. Sëñeolanma isi ca an a iscë unicamax a uni ñuixun 'usani quiti 'icën:

³⁰ Torre 'aquinbi ca a unin ancëcasmamaxun ëanax.

³¹ 'Ësaquinribi ca Jesusan cacëxa:

—'Ësaribi ca. Aín suntárucamaxa 'apu itsin suntárucamabë 'acananun xucëma pan 'ixun ca 'apun upí oquin sinánquin, —¿cara 'ën suntárucaman diez mil 'ixun, 'apu itsin suntárucama veinte mil 'icë, abë 'acananquin ñusmoti 'ic? — quixun sinánti 'icën.

³² Usoquin pain sinánquinbi —ca 'atima 'icë —quixun sinántancëxun ca aín uni xuquin —cananuna 'acananantima 'ai —quixun, 'uracëo 'apu itsi a camiti 'icën.

³³ Usaquin ñuiquin cana ësaquin mitsu 'unánmin, an ax cuëëncësari 'iti ëinsama tanan aín ñucama cuëënquin ëinsama tancë uni ax ca 'ën uni 'itima 'icën.

Mucañuma tashi ñuicë bana

(Mt 5.13; Mr 9.50)

³⁴ Canan ca ësaquinribi Jesusan cacëxa:

—'Ësa ca. Tashix ca asábi 'icën. Asábi 'aíshbia aín muca nëtëtia ca unin usixunbi amiribishi mucotëcëntima 'icën.

³⁵ Mucotëcëncëma 'aish ca a tashix mucañuma ñancáishi 'icën. Ñu 'apácë tanáin tabucunuxun ñun puicëñun mëscuti 'aíshbi ca a tashix mucañuma 'aish a puicëñun mëscucëxbi ñancáishi 'icën. Usa 'icë ca unin putia. An aín pabitan ënë bana cuacë unin ca aín nuitunëmbi sinánquin cuati 'icën.

15

Axa nëtëcë carnero ñuicë bana

(Mt 18.10-14)

¹ An 'apu buánmíti curíqui bicë unicama 'imainun 'uchañu uni, acamax ca Jesusan bana ñuia cuati anu cuancëxa.

2 Usoquian aín bana camaxunbi cuaisa tania isi ca fariseo unicama 'imainun an Moisésnën cuëñeo bana 'unáncë unicamax nishi canancëxa, ëñë unin ca 'uchañu unicamabë timëxun abëtan piia.

3 Usaria canania 'unánquin ca Jesusan bana itsi ñuicësoquin ësaquin cacëxa:
—Ëñëx ca ësa 'icën.

4 ¿Uinu 'icë micama achúshinën cara cien carneroñu 'aímbia achúshi nëtëtia baritima 'ic? Rairi noventa y nueve an anu uní 'icëma menuxun pasto piia ëbianxun ca axa nëtëcë a mëranuxun bariti 'icën, ¿usa cat?

5 Bariquin mëraxun bitsi cuëenquin ca a 'iábëtsinti 'icën.

6 'Iábëtsini xubunu bëbaquin ca an nuibacë unicama 'imainun axa a rapasu 'icë unicama timëtancëxun cati 'icën: 'Ën carnero nëtëcë cana mëran. Usa 'ain cananuna cuëenti 'ain.

7 Asérabi cana 'ën mitsu cain, achúshi uníxa sinanati ami sináncëbë ca Nucën Papa Dios 'imainun aín ángelcamaxribi cuëënia. Usa 'aish ca noventa y nueve uní an —'ëxbi cana asábi 'ai—quixun sináncë acama isía cuëëncësamaira oi achúshinëxa 'aisama 'aíshbi sinanati ami catamëtia isi Nucën Papa Dios cuëënia.

Curíqui nëtëcë Jesusan ñuia bana

8 Ësaribi ca. ¿Xanu achúshinën cara męcën rabë curíquiñu 'ixunbi, achúshi, nëtëmíxun lamparín bimíxun, mëranuxun munu upí oquin baritima 'ic?

9 Baríxun mëraxun ca axa abë nuibanancë xanucama 'imainun axa a rapasu 'icë xanucama timëtancëxun cati 'icën, —'ën curíqui nëtëcë cana mëran. Usa 'ain cananuna cuëenti 'ain.

10 'Ën cana mitsu cain, usaribiti ca achúshi uníxa 'aisama 'aíshbi sinanati Nucën Papa Diosmi sináncëbë aín ángelcamax cuëënia.

Aín papan 'ináncëxuan bënë unin curíqui cëñua bana

11 Ësaquinribi ca Jesusan cacëxa:

—Ëñëx ca ësaribi 'icën. —Achúshi unix ca rabë bëchicëñu 'iaxa.

12 Aín bëchicë 'anácanën ca aín papa caxa: Papan, mín bamaquin ca-sunancëxa 'ënan 'iti ñucëñun camina 'ënan 'iti curíqui a 'ë 'inánti 'ain. Cacëxun ca aín papan atunan 'iti ñu aín bëchicë rabë 'inánxa.

13 'Ináncëx ca 'itsamashi nëtë 'icëbë aín 'anácanëx aín ñucamacëñun aín curíqui mëníobiani 'ura 'icë menu 'i cuanxa. Cuanxun ca upí oquin sinanima aín cuëëncësari 'ianan anun bëtsi bëtsi ñu 'aisama 'aquin, camaishi aín curíqui cëñuaxa.

14 Usoquin cëñutancëx ca, a nëtënu 'icë unicamax a piti ñuñuma 'aish panancëbë, a bënë uníxribi panancëxa.

15 Usa 'aish ca a nëtënu 'icë cuchíñu uni a ñu mëëxunuxun ñucati cuanxa. Cuanxuan ñucácëxun ca aín cuchia pastonuxun bërúanun quixun caxa.

16 Cacëxun ñu mëëxunibi pananquian cuchin piti abi piisa taniabi ca uinu 'icë uninbi piti 'ináncëma 'icën.

17 Piti, chupa, ñuñuma 'aish sináncasmatancëx sinanaquin ca sinánxa: 'It-saira ca 'ën papan ñu mëëmicë uni 'icën. 'Itsa 'ixunbi ca a piti ñua 'itsaira 'icë atun pucháquin piia. Piti 'itsanuxuan atun pucháquin pimainun cana 'ëx ëñuax 'acëñuma bamain.

18 Usa 'ain cana 'ën papanu cuanti 'ain. Cuanx bëbaquin cana ësaquin cati 'ain: Papan, cana Nucën Papa Diosmi 'uchanan mimiribi 'uchan.

19 Usa 'ain camina 'ëx cana mín bëchicë 'ai quiax quitima 'ain. An mi ñu mëëxuncë unisa camina 'ë 'imiti 'ain.

²⁰ Usaquin sinántancëx ca aín papanu cuanxa. Cuania ca 'uránxunbi aín papan mëraxa. Mërai nuibati cuëëni abáquiari cuanxun ca 'icúquin biquin bêtsucucaxa.

²¹ Usaquian bicëxun ca aín papa caxa: Papan, cana Nucën Papa Diosmi 'uchanan mimiribi 'uchan. Usa 'ain camina 'ëx cana min bëchicë 'ai quiax quitima 'ain.

²² Cacëxun ca aín ñu mëëmicë unicama a aín papan caxa: Chupa upíra bëxun pañumianan camina mëñsuti mëñumiti 'ain, 'anan camina taxaca tañumiti 'ain.

²³ 'Anan camina vaca bacë rëracacë bëxun rëti 'ain. A pi cananuna cuëënti 'ain.

²⁴ —Ca bamaxa —quixun 'ën sináncëbëbi ca 'ën bëchicë ënëx 'ëmi bëbaxa. Usa 'aish ca nëtëa 'aishbi bërí nubë 'icën. Ësai quicëbëtan ca 'atancëxun cuëënquin picanxa.

²⁵ Usaía 'imainun ca aín bëchicë apanën naënxun ñu mëëaxa. Ñu mëëbaiti xubu rarobëtsini uquinbi ca pacon bana ocëbëa sharati cuëënia cuaxa.

²⁶ Cuaquin ca cuënxun an aín papa ñu mëëxuncë uni achúshi ñucáxa: ¿Uisacasquin cara usaquin 'ain? —quixun

²⁷ Cacëxun ca caxa: Min xucën ca uaxa, 'insíncëma asábi 'aish. Usa 'ain ca min papan cuëënquin vaca bacë rëracacë rëmiaxa.

²⁸ Usaquian cacëxun cuati nishi 'atimaquin sinani ca xubunu atsíntisama tanxa. Usai 'icëbë uquin ca aín papan cuëënquin atsínun quixun caxa.

²⁹ Cacëxunbi ca aín papa caxa: 'Itsa baritian cana mi ñu 'axuan, min bana cana uisaquinbi parécëma 'ain. Usa 'icëbi camina 'ëx abë nuibanancë unicamabëtan cuëënquin pinun achúshi chivo bacëratsubi 'ë 'ináncëma 'ain.

³⁰ Usa 'ixunbi camina an min curíquicama xanu 'aisamabë 'iquin cëñucë min bëchicë ënëxa uan vaca bacë rëracacë rëmian.

³¹ Usaquin cacëxun ca aín bëchicë apan aín papan caxa: Mix camina camabi nëtën 'ëbë 'ain. Usa 'ain ca 'ën ñucama ënëx camáxbi minan 'icën.

³² Min xucën —ca bamaxa —quixun 'ën sináncëbëbi ca 'ëmi bëbaxa. Usa 'aish ca nëtëa 'aishbi bërí nubë 'icën. Usa 'aian cuëënquin picánti ca asábi 'icën.

16

An ñu mëëxuncë unían uni upí oquin ñu 'axuncëma bana

¹ Jesusan ca aín 'unánmicë unicama ësaquinribi cacëxa:

—Ësa ca. Ñuñu uni achúshinën ca aín uni achúshi aín ñua upí oquin bërúanun quixun caxa. Canbi ca uni itsín ami manánquin, an a uni ñu mëëmicë uni caxa: Min unin ca min ñu bërúanquinma nëtémia quixun.

² Cacëxun cuatancëxuan unun quixun camicëxa ucë ca an a ñu mëëmicë unin aín uni caxa: Mimi ca uni manania. ¿Uisa cupí cara usa 'ic? Cana mi chiquínti 'ain. Cuanuxun camina anumí 'ën mi bërúanxunun cacë 'ën ñucama cuëñocë quiricacama 'ë bëxúnti 'ain.

³ Cacëxun ca an ñu mëëxuncë unin sinánxa: ¿Ë chiquíncëxun carana añu 'ati 'ain? 'Ëx cushiirama 'ixun cana me naëquin ñu mëëtima 'ain, 'ëa ñu 'inánun uni catimi cana rabínti 'ain. ¿Añu carana 'ati 'ain?

⁴ Ënuax chiquítancëxun carana unían aín xubunu 'inun 'ë binun añu 'ati 'ai quixun cana sinanin.

⁵ Sinántancëxun camicëxa aia ca a unin an a ñu mëëmicë uni ribíncë unicama achúshi achúshi ñucáquin ax paían ucë uni caxa: ¿Uiti caramina an 'ë ñu mëëmicë uni ribinin?

⁶ Ñucácëxuan —cien bidones xënin cupí cana ribinin —quixun cacëxun ca caxa: Bënëtishi tsóbuquin ca anu minmi ribíncë ñucama cuënëocë quirica ënë nianan min ribin ënëxa 'itsamashi 'itánun bëtsi quiricanu cincuentashi cuënëot.

⁷ Catancëxun ca aia bëtsiribi ñucáxa: ¿Uiti caramina min an 'ë ñu mëëmicë uni ribinin? Ñucácëxuan —cien burasa trigo aín cupí cana ribinin —quixun cacëxun ca caxa: Anu minmi ribíncë ñucama cuënëocë quirica ënë nianan ca min ribin ënëxa 'itsamashi 'itánun bëtsi quiricanu ochentashi cuënëot.

⁸ Usaquin ca an a ñu mëëxuncë unin 'axa quixun 'unánquin ca an a uni ñu mëëmicë unin sinánxa: An 'ë ñu mëëxuncë unin ca uisai cara curíquiñuma 'aishbi 'iti 'icë quixun sinánxun ñu 'aquin 'ë paránti sinánxa quixun.

Ësaquin catancëxun ca Jesusan cacëxa:

—An ënë menushi upitax bucuti sináncë unin ca aín cuëencësari 'iti upí oquin 'unania, Nucën Papa Diosmi sináncë unían 'acësamaira oquin.

⁹ 'Ën cana mitsu cain, mitsun curíqui anun camina uni itsi 'aquinsa 'icë 'aquinti 'ain. 'Aquincëx mitsubë nuibanancë 'ianan 'ënan 'aish bamatancëxun ca mitsúxribimi 'ëbë 'inun, 'ën 'iti anuxun mitsu caínti 'icën.

¹⁰ 'Itsama curíquiñu 'ixunbia nëtëmiquinma upí oquin sinánquin, anun upí ñu 'acë uni an ca 'itsa curíquiñu 'ixun usabi oquin upí oquin sinánquin nëtëmiquinma anun upí ñu 'ati 'icën. 'Imainun ca 'itsama curíquiñu 'ixunbia nëtëmianan upí oquin sinánquinma anun 'aisama ñu 'acë uni, an 'itsa curíquiñu 'ixun usabi oquin nëtëmianan anun 'aisama ñu 'ati 'icën.

¹¹ Usaribi oquin ca mitsun curíqui anun upí oquin sinánquin ñu 'aquinma nëtëmiananmí, mitsux cuëencësä oquinshi ñu 'acë 'icë Nucën Papa Diosan aín unicama 'unánmicësä oquin 'unánmima 'ianan aín unicama 'amicësä oquin ñu mëëmitima 'icën.

¹² An mitsu cacësabi oquin 'aquinmami, aín ñu 'imainun aín curíqui nëtëmianan upí oquin bërúanxuncëma 'icë ca uínbi minan 'inun ñu 'imainun curíqui mitsu 'inántima 'icën.

¹³ 'Ënëx ca ësa 'icën: Achúshi unin ca rabë uni ñu mëëxuntima 'icën. Rabë uni ñu mëëxuncë 'ixun ca bëtsishi nuibaquin upí oquin ñu 'axuanan bëtsi nuibatima 'icën, ca achúshinën bana cuaquin bëtían cacëxun aín bana parëti 'icën. Usaribiti ca uni curíqui 'imainun bëtsi bëtí ñumishi sináncë 'aish Nucën Papa Diosmi upiti sinanima.

¹⁴ Usaía quia cuaquin ca fariseo unicaman atux 'itsa curíquiñu 'iti cuëencë 'ixun, aín bana cuaisama tani a ñui 'atimati banaquin Jesús 'usáncëxa.

¹⁵ 'Usáncëxun 'unánquin ca Jesusan cacëxa:

—Mitsux isamina upí 'ai quixuan unin isnun quixun camina mitsux cuëencë ñuishi 'ain. Usa 'aínbi ca Nucën Papa Diosan mitsun nuitu mëúmi sináncë a 'unania. Ax isa upí 'icë quixuan unin sináncë uni a ca Nucën Papa Diosan aín nuitu 'unánquin upíma isia.

Moisésnën cuënëo banacama 'imainun Jesúsmi catamëti uni Nucën Papa Diosnan 'iti bana

¹⁶ Ësaquinribi ca Jesusan cacëxa:

—Juan ucëma pan 'ain ca Moisés 'imainun an Nucën Papa Dios quicë bana uni ñuixuncë unicaman 'ë ñuiquin unicama ñuixuancëxa. A unicama caxu uquin ca Juanën 'ë ñuiquin, axa utia judíos unicaman caíncë, ax ca uaxa quiquin unicama ñuixuanxa. Usa 'ain ca 'ënribi, 'ëmi catamëcë unicama ca

Nucën Papa Diosnan 'iti 'icë quixun ñuixunia cuanan 'ën ñu 'aia isi 'aisamaira unix Nucën Papa Diosnan 'iti sinania.

17 Naí 'imainun mecama cëñúcëbëbi ca Nucën Papa Diosan bana aín unicaman cuënëo, axëshi —usai ca 'iti 'icë —quiaí 'ain, usabi 'iti 'icën.

Jesusan unin aín xanu ëntima ñuia

(Mt 19.1-12; Mr 10.1-12)

18 An aín xanu ënxun xanu itsi bicë uni ax ca 'uchaia, aín xanuma 'aínbí xanu itsibë 'ia 'icësaribiti. 'Imainun ca an uni itsin ëncë xanu bicë uni axribi 'uchaia, uni itsin xanubëa 'icësa 'aish.

Lázaro 'imainun ñuñu uni ñuicë bana

19 Jesusan ca ësaquinribi cacëxa:

—Ënëx ca ësa 'icën. Achúshi uni ñuñuira 'aish chupa upíira upí minanën pucucësa 'imainun xapu 'acësa pañucë 'ianan 'aisamaira piti upíira upíñu 'ixun camabi nëtën upí oquin pucháquin picë 'iacëxa.

20 A unin xubu xëcuë tanáin ca ñuñuma uni, Lázaro, aín naminua 'itsaira cuñu, ax anu racácë 'iacëxa.

21 Xubu tanáin racáxun ca mesa tëmúxun ñuñu unían piti tëxëocë rëupatia uni itsían a 'inánun quixun caíancëxa. Cainia ca 'uchíticama uxun aín cucama biáxcacëxa.

22 A ñuñuma uníxa bamaia ca ángelcaman anu Abraham 'icë anu buáncëxa, buáncëx ca Abrahambë 'iacëxa. Usa 'ain ca ñuñu uni axribi bamacëxa, bamacë ca maíncancëxa.

23 Usa 'ixun ca a ñuñu unin anua uni 'aisamaira paë tani tëmëratí anu 'ixun 'uracëo Abrahamcëñun Lázaro isacëxa.

24 Isi cuëncënquin ca cacëxa: 'Ë ca 'aquin, Abraham. 'Ëx cana ënë tsinuax 'aisamaira paë tanin. Aín mēcën rëbu 'unpaxan chabóxuan 'ën ana matsioi unun ca Lázaro xut.

25 Cacëxun ca Abrahamnën ñuñu 'iá uni cacëxa: Mix bamacëma pain 'aish camina Lázaronëxa ñuñuma 'ianan 'insíncë 'aish nuibacamainun mix 'itsa ñuñu 'ianan 'insíncëma 'aish upitax tsoócën. Usai 'iá 'aishbi ca bërí mixmi 'aisamaira paë tani tëmëramainun Lázaro ax asábiira 'icën.

26 'Imainun ca anu mix 'icë 'imainun anu nux 'icë nëbëtsi nancëcë nëmíinra 'icën. Usa 'ain ca unix ënuax anu cuainsa tanibi anu cuancasmati 'icën, 'imainun ca uni anuax ënu uisa tanibi utima 'icën.

27 Usaquin cacëxun ca ñuñu unin cacëxa: Axa ënu uisama 'ain camina Lázaro 'ën papan xubunu xuti 'ain.

28 'Ëx cana mēcën achúshi xucënñu 'ain. Atúxribi ënu paë tani tëmërai uaxma 'inuan, uisa cara ënu 'icë quixun atu canun camina Lázaro xuti 'ain.

29 Cacëxun ca Abrahamnën cacëxa: Atux ca Moisés 'imainun an Nucën Papa Dios quicë bana uni ñuixuncë unicaman cuënëo bana anu 'icë quiricañu 'icën. A isquin ca 'unánti 'icën.

30 Cacëxun ca ñuñu 'iá unin cacëxa: A bana cuatímabi ca unían anu uni bamacë 'icënuax cuanxun cacëxun cuati sinanati 'icën.

31 Quiabi ca Abrahamnën cacëxa: Moisés 'imainun an Nucën Papa Dios quicë bana uni ñuixuncë unicaman cuënëo bana isquinbi cuaisama tancë 'ixun ca anu uni bamacë 'icënuax cuancë unin banaribi cuaisama tanti 'icën.

17

'Uchati rabanán bërúanracati bana

(Mt 18.6-7, 21-22; Mr 9.42)

1 Jesusan ca aín 'unánmicë unicama cacëxa:

—Camabi nētēnu ca an uni itsi 'atima ñu 'anun quixun sinánmicē uni 'iti 'icēn. Usa 'aínbí ca an sinánmiquin bētsi uni 'atima ñu 'amicē, ax 'uchañuira 'aish 'aisamaira oquin casticancē 'iti 'icēn.

² An 'ēnan 'aíshbía 'ēmi cushiiracēma pain 'icēn, a uni 'uchamicē uni ax ca 'uchañuira 'icēn. A unix ca anun ñu rēnti maxax ami tētēcērecatancēxuan parunpapa nēbētsi nicēxa nanēcēsamaira oi 'atimaira ocē 'iti 'icēn.

³ Usaquin uni 'uchamiti rabanan camina bēruáncati 'ain.

Axa mix 'icēsaribiti Nucēn Papa Diosmi sináncē uníxa mimi 'uchaia camina —ēsai camina 'ēmi 'ucha —quixun caquin sinanamiti 'ain. Usocēxa sinanatia camina mimia 'uchacē a abē mēnionanquin manumiti 'ain.

⁴ Achúshi nētēn, mēcēn achúshi 'imainun rabē oi, mimi 'uchatacēxbi minu cuanxun —cana mimi 'uchatēcēnima —quixun a unin cacēxun camina abē mēnionanquin a manumiti 'ain.

Axa ami catamēcē uni ca Jesusan 'aquinia quicē bana

⁵ Aín 'unánmicē unicaman ca Nucēn 'Ibu Jesús cacēxa:

—Nux Nucēn Papa Diosmi catamēti 'icēbi camina asérabi, upitiira ami catamēnun nu 'aquinti 'ain.

⁶ Cacēxun ca Jesusan cacēxa:

—Mostaza bēru ax ca chamaratsu 'icēn. Asaribi 'aish 'itsamaratsushi Nucēn Papa Diosmi sináncē 'ixun, ēnē ñu cana 'atima 'ai quixun sináncēbētanbí ca mitsúnmi a ñucácēxun mitsu 'axunti 'icēn. Mitsux ami 'itsamashi catamēcē 'ixunbimi ēnē í, ēnuax ca ēchiquit, parunpapanu ca tacut, cacēx ca usai 'iti 'icēn.

Aín unían Nucēn Papa Dios ñu 'axunti bana

⁷ Jesusan ca ēsaquinribi aín 'unánmicē unicama cacēxa:

—Ēsa ca. Uinu 'icē unin cara an a ñu mēēxuncē uni naēnuxun ñu mēēanan 'aracacē ñuina bēruánbaiti xubunu aia, nēri uax ca mesanu pí tsót, quixun caimá.

⁸ Usaquin caquinma ca ēsaquin caia: 'Ēn piti 'aruanan a xēati ñuribi mēnótancēxun ca pinun 'ē bēxun. 'Ēn pain pian camina minribi pianan xēati 'ain. Usaquin ca caia.

⁹ An mí ñu mēēxuncē unían mín cacēsabi oquin 'aiabimi 'aisamaira oquin —asábi ca —quixun catima ca asábi 'icēn.

¹⁰ Usaribi oquin Nucēn Papa Diosan a 'anun mitsu cacē ñu 'atancēx camina mitsux raíribē ēsai cananti 'ain: “Cananuna an nu 'amicēxun 'ati ñucamaishi 'an. Usa 'aían Nucēn Papa Diosan 'aisamaira oquin nu rabiitima ca asábi 'icēn”.

Mēcēn rabē axa an aín nami chēquímicē 'insínñu unia Jesusan pēxcúa

¹¹ Jerusalénu cuani ca Samaria me 'imainun Galilea meribi nētábiani Jesús cuancēxa.

¹² Cuanx achúshi ēmanu bēbaia ca axa an aín nami chēquímicē 'insínñu uni mēcēn rabē, an Jesús aia bēñai cuanbí 'ura sētēracēacēxa.

¹³ Usai sētēracēquin ca munuma banaquin cacēxa:

—Jesús, nu ca 'aquin.

¹⁴ Cacēxun isquin ca Jesusan cacēxa:

—Ca cuantan. Cuanxun ca judíos sacerdote usámi 'icē ismianan mitsun nami ismitan.

Usuquin cacēx cuanbí ca atun nami chēquicēcama pēxcúacēxa.

¹⁵ Usaquian pēxcucē isi cuēēnquin ca acama achúshinēn Jesúsnu cuantēcēnquin Nucēn Papa Dios munuma banaquin rabiácēxa.

16 Rabiquin ca a tanáin rantin puruni tsóbuti bēúnpucuquin —ca asábi 'icē —quixun Jesús cacēxa. An usoquin cacē uni ax ca Samaritanu 'icē uni 'iacēxa.

17 Usaquin isi ca Jesús quiacēxa:

—Mēcēn rabē unicama cana pēxcūan. ¿Acama achúshinēxēshia —asábi ca —quixun 'ē cai uánbi cara uinu raíri 'ic?

18 ¿Judíos unima, Samaritano, ēnēxēshi cara Nucēn Papa Dios rabiquin —ca asábi 'icē —quixun 'ē cai uax?

19 Usai quitancēxun ca Jesusan Samaritanu 'icē uni cacēxa:

—'Ēn mi pēxcuti sinani 'ēmi catamēti camina pēxcūan. Niruquiani ca cuantan.

—Axa 'ēmi catamēcē unicama Nucēn Papa Diosan ainan 'imiti ca ēsa 'iti 'icē —quíaxa Jesús quicē bana (Mt 24.23-28, 36-41)

20 —¿Uínsarainra cara anúan Nucēn Papa Dios aín unicaman 'apu 'iti nētē 'iti 'ic? —quixun fariseo unicaman ñucácēxun ca ēsoquin Jesusan cacēxa:

—Nucēn Papa Diosan, uni ainan 'imia ca unin aín bērúnbi istima 'icēn.

21 Usa 'ain ca uni quitima 'icēn, —ca is, ēnu ca Nucēn Papa Dios 'icēn, unu ca —quíax. Nucēn Papa Dios, ax aín 'Apu 'aish ca axa 'ēmi catamēcē unicamabē 'icēn.

22 Usoquin atu catancēxun ca Jesusan aín 'unánmicē unicamaribishi cacēxa:

—Uni 'inux uá 'aish 'ēx Nucēn Papa Diosnu cuantancēx utēcēncēma pan 'ain, camina 'ēx anun mitsubē 'itēcēnti nētē istisa tanti 'ain. A nētēcama achúshinēn 'ē istisaira tanquinbi camina mitsun 'ē istima pan 'ain.

23 Unin ca 'ē ñuiquin mitsu cati 'icēn, —ca unu 'icē —canan —ca ēnu 'icē —quixun. Cacēxbi camina isi abē cuantima 'ain.

24 Mēríquin ca canacan camabi naicamē'ēo pēcaia. Usaribi ca uni 'inux Nucēn Papa Diosnuax uá 'aish, 'ēx utēcēnti 'iti 'icēn.

25 'Ēn Papanu cuancēma pan 'ixun cana unían bētsi bētsi ocēxun paē tanti 'ain. 'Imainun ca ēnē nētēnua bucucē unicaman 'ē timaquin 'ēn bana cuaisama tanti 'icēn.

26 Bērāma Noé 'iá nētē usaribiti ca uni 'inux Nucēn Papa Diosnuax uá 'aish, 'ēx utēcēnti nētēn 'iti 'icēn.

27 Anúan aín nuntinu 'iruti nētē utámainun Noénēn anun iēti nunti cha 'amainun ca unicaman pianan xēanan xanu bianan aín bēchicē bēnumianan an 'acēsabi oquin cuēēnquin ñu 'acēxa. Usaquian 'amainun anúan Noé aín nuntinu 'iruti nētē sēnēncēbē ca 'aisamaira 'uí 'ibúcébē, baca 'aisamaira 'ēi nuntaruquin ñucamacēñunbi unicama cēñuacēxa.

28 Noé 'aián 'iá usaribiti ca anun Lot 'iá nētē 'iacēxa. Anu Lot 'icē ēma, Sodoma cacē, anu 'icē unicaman ca pianan xēanan ñu maruanan, atun naēnuxun ñu 'apánan xubucama 'acēxa.

29 Usaquian 'amainun ca anúan Lot anuax cuanti nētē 'icēbētan, Nucēn Papa Diosan tsi 'imainun azufre rēquirucē 'ibúmiquin acama cēñuacēxa.

30 Lot 'aián 'iá usaribiti ca uni 'inux Nucēn Papa Diosnuax uá 'aish, 'ēx anun utēcēnti nētē, anúan camabi unin 'ē isti, ax 'iti 'icēn.

31 A nētē 'icēbē ca axa aín xubu ēman tsócē unicamax aín ñucama aín xubunu 'aínbi a bitsi cuantēcēntima 'icēn. Aín naēnuxuan ñu mēēcē unicamaxribi ca aín xubunu cuantēcēntima 'icēn.

32 Caxu bēsuquin isi cara Lotnēn xanu uisai 'iacēxa quixun camina manuquinma sinánti 'ain.

³³ Uix cara aín cuëëncësa oquin 'ai ënë nëtënu upitax tsótishi sinania ax ca Nucën Papa Diosnan 'itima 'icën. Usa 'aímbi ca uinu 'icë unin cara ënë nëtënushi upitax tsóti sinánquinma 'ëx quicësabi oquin 'aia ax ainan 'aish Nucën Papa Diosan nëtënu abë 'iti 'icën.

³⁴ 'Ën cana mitsu cain, 'ëx ucëbë ca ësai 'iti 'icën: a imëa rabë uni anu 'uxtinu racácë, achúshi 'ëbëa 'inun bicë ca achúshi anubi ëncë 'iti 'icën.

³⁵ Usaribiti ca rabë xanúxa ñu rëni tsócë, achúshi 'ëbëa 'inun bimainun achúshi anubi ëncë 'iti 'icën.

³⁶ 'Imainun ca rabë unían aín naënuuxun ñu mëëia achúshi 'ëbëa 'inun bimainun ca achúshi anubi ëncë 'iti 'icën.

³⁷ Cacëxun ca aín 'unánmicë unicaman Jesús ñucáquin cacëxa:

—¿Uinuax cara usai 'iti 'ic'?

Quia ca Jesusan cacëxa:

—Unix ca quia, uinu cara ñuina bamacë 'icë anu ca xëtë cëñúbuti 'icën. Usai ca 'iti 'icën.

18

Casunamëcë xanu 'imainun juez ñuicë bana

¹ Aín unix ca atsani, abë cana banatisama tani quixun sinanima, nëtë camabi Nucën Papa Diosbë banati 'icë quixun 'unánmiquin ca bana itsi ñuicësoquin,

² Jesusan ësaquin aín 'unánmicë unicama cacëxa:

—Ënëx ca ësa 'icën. Achúshi ëmanu 'icë uni an ca amia uni itsi manáncëxunbi 'aquinsama tanan Nucën Papa Diosmi sináncëma 'ianan unicamaribi sinánquin 'aquincëma 'iaxa.

³ 'Imainun ca a ëmanu 'icë xanu achúshi casunamëcë, an a uninu cuanquin —'ë ubíoxunma 'anun camina axa 'ëmi nishcë uni cati 'ai —quixun caxa.

⁴ Usaquian cacëxunbi ca 'itsa nëtën cuashiquin 'aquincëma 'icën. 'Itsa nëtën cuashitancëxun ca ësaquin sinánxa, —'ëx cana Nucën Papa Diosmi sináncëma 'ianan unicamaribi sináncëma 'ain.

⁵ Usa 'ixunbi cana ënë casunamëcë xanúan 'ë ubíoxunma 'anun, an 'ë cacësabi oquin 'axunti 'ain. Usaquin 'acëma 'aish cana 'ëa ubíocëx 'aisamaira atsánti 'ain.

⁶ Usaquin catancëxun ca ësaquinribi Nucën 'Ibu Jesusan cacëxa:

—An amia uni itsi manáncëxunbi a xanu 'aquinsama tancë uni a 'ën mitsu ñuixuncë ax aín sinan upíma 'aishbia quicë bana, a camina sinánti 'ain.

⁷ ¿An usaquin 'acë 'ain cara Nucën Papa Diosan axa ainan 'inúan an caiscë aín unicama an nëtënbi, imëbi a ñucácë, acama bërúanquin 'aquintima 'ic' ¿Cara 'aquinquinma ténánpati 'ic' Usama ca.

⁸ 'Ën cana mitsu cain, ca aséabi bënénquinshi acama 'aquinti 'icën. ¿Usa 'aímbi carana uni 'inux Nucën Papa Diosnuax uá 'aish anu cuantancëx, 'ëx utécëquin, unicama aséabi 'ëmi sinani 'ëmi catamëtia isti 'ain? Uisai cara 'iti 'icë quixun cana isti 'ain.

Fariseo 'imainun an 'apu buánmiti curíqui bicë uni ñuicë bana

⁹ Uni raírinëxa —nuxbi cananuna Nucën Papa Dios quicësabi oi 'i —quixun sinani raíri unicama timai atumi nishia 'unánquin ca Jesusan bana itsi ñuicësoquin ësoquin cacëxa:

¹⁰ —Uní rabëtax ca Nucën Papa Diosbë banai anuxun a rabiti xubunu cuanxa. Achúshinëxa fariseo uní 'imainun ca bëtsex an 'apu buánmiti curíqui bicë uni 'iaxa.

11 Cuanx, nitsax abē banaquin ca fariseo unin ěsaquin Nucĕn Papa Dios caxa: Nucĕn Papa Dios, 'ĕx uni raírísama 'ixun cana mi, asábi ca cain. Raírínĕx ca an uni paránquin aín curíqui bicĕ uni 'imainun upí sínánñuma uni 'imainun aín xanuma 'aínbia uni itsin xanubĕ 'icĕ uni, usa 'icĕn. Usa unicama 'aisama 'aínbi cana 'ĕx usai 'ima. An 'apu buánmiti curíqui bicĕ, ĕnĕ uníxribia 'aisama 'aínbi cana 'ĕx usai 'iman.

12 Ēx cana camabi semana rabĕ nĕtĕn pima samatin. 'Ēn ñu mĕĕquin bicĕ curíquia mĕcĕn rabĕ 'icĕbi cana acama mĕsú, décima parte, a anuxun Nucĕn Papa Dios rabiti xubunu buánquin, sacerdote 'inanin.

13 Fariseo uníxa usai quimainun ca an 'apu buánmiti curíqui bicĕ unin, 'uri niracĕti manámi bĕsuima meuishi bĕsui, masá nuituquin aín nuitu mĕĕi abĕ banaquin, —Nucĕn Papa Dios, 'ĕx 'uchañu 'icĕ camina 'ĕ nuibaquin 'ĕn 'uchacama 'ĕ tĕrĕnxunti 'ai —quixun caxa.

14 Usa 'ain cana mitsu cain, fariseo unima, bĕtsi uni a usaquin cacĕxun aín 'uchacama tĕrĕncĕ, ax ca aín xubunu cuani Nucĕn Papa Diosan iscĕx upí 'iaxa. Usaribiquin ca an rabíquin —'ĕx cana bĕtsi unibĕtan sĕnĕnma 'ai —quixun sínancĕ uni a Nucĕn Papa Diosan aín uni raíríbĕtan sĕnĕnmara 'imiti 'icĕn. 'Imainun ca axa rabícĕma uni a cuni Nucĕn Papa Diosan cha 'imiti 'icĕn.

*Tuácama Jesusan Nucĕn Papa Dios ñuixuan
(Mt 19.13-15; Mr 10.13-16)*

15 Usa 'ain ca ainsa sínánxunquin ramĕnun quixun tuáratsucama Jesúsnu bĕcancĕxa. Bĕia isquin ca Jesusan 'unánmicĕ unicaman an bĕcĕcama ñu caquin, —tuá xuracama ĕnu bĕxunma ca buántan —quixun cacĕxa.

16 Caiabi ca Jesusan cacĕxa:

—Cuantánun caxunma ca tuá xuracama 'ĕnuá unun ĕn. 'Ēmi catamĕtia Nucĕn Papa Diosan ainan 'imicĕ unicamax ca ĕnĕ tuá xuracamasaribi 'icĕn.

17 Asérabi cana 'ĕn mitsu cain, uix cara tuá xuratsua an a bĕrúancĕ unimi catamĕcĕsa usaribiti 'ĕmi catamĕcĕma 'icĕ ax ca Nucĕn Papa Diosnan 'itima 'icĕn.

*Ñuñuira bĕná uníxa Jesúsĕbĕ bana
(Mt 19.16-30; Mr 10.17-31)*

18 Aín cushi uni achúshinĕn ca Jesús ěsoquin cacĕxa:

—Míx camina asérabi upí uni 'ain. Usa 'ixun camina 'ĕ ñuixunti 'ain, ¿'ĕx nĕtĕtimoí Nucĕn Papa Diosan nĕtĕnu abĕ 'inuxun carana añu 'ati 'ai? quixun.

19 Ñucácĕxun ca Jesusan cacĕxa:

—¿Usati caramina 'ĕx isana upí 'ai quixun 'ĕ cain? Uinu 'icĕ uníxbi ca upíma 'icĕn. Nucĕn Papa Diosaxĕshi ca asérabi upí 'icĕn.

20 Uisai cara aín bana cuĕñĕo quia quixun camina 'unanin. Ca quia: “Uni itsin xanubĕ camina 'itima 'ain. Uni camina 'atima 'ain. Uni itsin ñu camina mĕcamatima 'ain. Camina bĕtsi unimi cĕmĕi manántima 'ain. Mín papa, mín titan bana camina upí oquin cuaquin tanti 'ain”.

21 Usaquin cacĕxun ca aín cushi unin cacĕxa:

—Chamaratsu 'aishbi minmi 'ĕ cacĕ banacama quicĕsabi oi 'iá 'aish cana usabii 'in.

22 Cacĕxun cuaquin ca Jesusan cacĕxa:

—Usari camina 'in. 'Ixunbi camina achúshi ñuishi 'acĕma 'ain. Cuanxun camina mín ñucama maruquin curíqui bixun ñuñuma unicama 'inánti 'ain. Usotancĕx camina ñuñushi 'iti sinanima 'ĕmi sinani 'ĕbĕ cuani uti 'ain. Usaquin 'atancĕx camina Nucĕn Papa Diosan nĕtĕnu 'ianan usaquin 'acĕ cupí anuax cuĕĕinra cuĕĕnti 'ain.

²³Usaquian Jesusan cacëxun cuati ca aín ñua 'itsaira 'ain, a uni masá nuituti uténbuacëxa.

²⁴Uténbutia isquin ca Jesusan cacëxa:

—'Aisamaira ñuñu unix ca ainan 'iti 'aishbi ñuñu 'itishi sinani Nucën Papa Diosnan 'itima 'icën.

²⁵Camello, ax ca chaira 'aish, xumuxan quini chamaratsu 'ain, anun atsínquiantima 'icën. A ñuina chaxa a quinin atsíncasmacësamaira oi ca 'aisamaira ñuñu unix Nucën Papa Diosnan 'itima 'icën.

²⁶Usai quia cuaquin ca anu 'icë unicaman cacëxa:

—Asérabi a bana 'ain ca ui uníxbi Nucën Papa Diosnan 'inux iétima 'icën.

²⁷Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Axbi iétisama 'icëbi ca Nucën Papa Diosan usa uniribi iémiti 'icën.

²⁸Usaquian atu cacëxun ca Pedronën Jesús cacëxa:

—Nun xubucama 'imainun nun ñu camabi cananuna mibë ninuxun éan.

²⁹Cacëxun ca Jesusan aín 'unánmicë unicama cacëxa:

—Asérabi cana 'ën mitsu cain, uinu 'icë unin cara camabi uníxa 'ëmi catamëti Nucën Papa Diosnan 'inun 'aquinuxun, aín xubu, aín xucëantu, aín papa, aín tita, aín xanu, aín bëchicëcama ëbianxa,

³⁰a unix ca a ëncë ñuñu 'icësamaira oi ñuñu 'iti 'icën. Usai 'ianan ca Nucën Papa Diosan nëtënu 'aish abë nëtëtimoí 'iti 'icën.

*Jesusan —'ëx cana unían 'acëx bamati 'ai —quixun aín unicama catëcëan
(Mt 20.17-19; Mr 10.32-34)*

³¹Bain cuanquin ca 'itsa uni anu 'ainbi Jesusan aín 'unánmicë unicama abëa ninun quixun cuënbianquin cacëxa:

—Bëri cananuna Jerusalënu cuanin. Cuanx bëbaxnu anu 'ain ca an Nucën Papa Dios quicë bana uni ñuixuncë unían 'ë ñui quiásabi oi 'iti 'icën.

³²Judíos unibunën ca judíosma unibunëan binun 'ë 'inánti 'icën. 'Ináncëxun bixun ca 'ëmi cuiquin bëtsi bëtsi onan 'ë tushucati 'icën.

³³Usoquin bëtsi bëtsi oquin mëëtancëxuan 'acëx cana bamatancëx rabë nëtë 'iónxa pëcaracëbë baísquiti 'ain.

³⁴Jesusan usaquin cacëxunbi ca aín 'unánmicë unicaman uisai cara quia quixun cuama 'icën. Uisai qui cara usai quia quixunbi ca 'unánma 'icën.

*Jericónuxuan Jesusan bëxuñu uni bëpëxcüa
(Mt 20.29-34; Mr 10.46-52)*

³⁵Cuanía Jericó ëma 'urama 'ain ca bëxuñu uni achúshi bai amo anuxun uni curíqui ñucátinu tsoócëxa.

³⁶Tsóxunbi ca 'aisamaira unían ratábiancëxun cuaquin —¿añu ñu cat? ¿Uisai caina 'icanin? —quixun unicama ñucácëxa.

³⁷Ñucácëxun ca cacancëxa:

—Nazaretnu 'icë uni, Jesús, ax ca uaxa, a cënë cuania.

³⁸Usai quia cuati cuëníshquin ca cacëxa:

—Jesús, Davitan rëbúnqui, nuibaquin ca 'ë 'aquin.

³⁹Usaía quia oquin ca ax paían rëcuënquiani cuancë unicaman banaxma isa nëtënuñ quixun cacëxa. Cacëxbi ca nëtëtima axa 'icësamaira oi munuma cuënístëcëni quiacëxa:

—Davitan rëbúnqui, nuibaquin ca 'ë 'aquin.

⁴⁰Usaía quia cuati niracëquin ca Jesusan —'ënuu aunun ca bët —quixun anu 'icë unicama cacëxa. Cacëx aia ca Jesusan ñucáquin cacëxa:

⁴¹—¿'Ën mi uisoti caina cuëënin?

Cacëxun ca cacëxa:

—Isnunmi 'ë bēpēxcuti cana cuēēnin.

⁴² Cacēxun ca Jesusan cacēxa:

—Ca bēpēquit. 'Ēn mi bēpēxcuti sinani 'ēmi catamēti camina bēpēxcūan.

⁴³ Usaquian cacēxēshi ca bēpēxcūacēxa. Bēpēxcucēxun isi cuēēnquiani ca Nucēn Papa Dios rabibiani Jesús bē cuancēxa. Jesusan a uni bēpēxcutia isquin ca anu 'icē unicamanribi Nucēn Papa Dios rabiācēxa.

19

Zaqueo ñui quicē bana

¹ Anu bēbaquiani ca Jesús Jericó ěma 'uramaquiani cuancēxa.

² Usaía Jesús cuancēbēbi ca a ěmanu 'icē unī achúshi Zaqueo caquin anēcē anu 'iacēxa. Ax ca an 'apu buánmiti curíqui bicē unicaman cushi 'ianan 'itsaira curíquiñu 'iacēxa.

³ Usa 'ixun ca uisa cara Jesús 'icē quixun istisa tanquinbi mētúra 'ixun 'aisamaira unían tsitsiruxun bēpāncēbētan iscasmacēxa.

⁴ Usaquin iscasmati, abáquiani cuanx ca achúshi i, sicómoro cacē, bai anúan Jesús uti amoa 'icē anu ronruacēxa.

⁵ Usaía anu 'icē ca Jesusan anun cuanquin manámi bēsuquinbi mēraquin ěsaquin cacēxa:

—Zaqueo, bēnētishi ca 'ibúcuatsini ut. Bērí cana mīn xubunu 'i mibē cuainsa tanin.

⁶ Usaquian cacēxēshi chuámarua tani bēnētishi 'ibúquin ca Zaqueonēn aín xubunu buánxun Jesús biācēxa.

⁷ Usaria isquin ca uni raíricaman —'uchañu unin xubunu ca Jesús 'icuania —quixun ñuiācēxa.

⁸ Usa 'ain ca manámi chairuquin Zaqueonēn Jesús cacēxa:

—'Ēn cana mi cain, bērí cana 'ēn curíquicama mēsú usaribi 'ēnan 'inun bianan usaribi ñuñuma unicama 'inani cuanin. 'Inánan cana 'ēn aín curíqui mēcama unī, 'ēn ainan mēcama inumiquin rabē 'imainun rabē oquin 'inánti 'ain.

⁹ Cacēxun ca Jesusan cacēxa:

—Bērí ca ěnē xubunu 'icē unicama 'ēmi catamēcē 'aish Nucēn Papa Diosnan 'inux iēti 'icēn, ěnē uníxribia Abrahamnēn rēbúnqui 'ain.

¹⁰ 'Uchañu unicama ainanma 'icēbi aín 'ucha tērēncē 'ianan ainan 'inun iēminux, cana Nucēn Papa Diosnuax unī 'inux uacēn.

Bana itsi ñuicēsaria Jesús curíqui ñui quia bana

¹¹ Usa 'ain ca Jesusan Zaqueo caia cuaquin, Jerusalén 'urama 'ain, abē 'icē unicaman sināncēxa, —Jerusalénu bēbatancēx ca Nucēn Papa Diosan 'imicēx Jesúsēshi judío unibunēn 'apu 'iti 'icē —quixun.

¹² Atúan usouquin sinania 'unánquin ca acaman cuamainun, bana itsi ñuicēsoquin Jesusan ěsaquin cacēxa:

—Ēsa ca. Achúshi unī, 'apun rēbúnqui, an ca aín menu 'icē unicaman cushi 'iisa tanquin bētsi menu 'icē 'apu cha anu cuanxun, a 'apu 'iminun quixun catancēx utēcēnti sinánxa.

¹³ Sinántancēxun aín unī mēcēn rabē camicēx ucē ca achúshi achúshi curíqui achúshi 'aishbi 'itsa cupicē, camabi sēnēn 'inánxa. 'Inánquin, —'ēx utēcēntamainun camina ěnē curíquinēn ñu bitancēxun maruquin curíqui bitēcēnti 'ai —quixun caxa.

14 Usaquin catancëxa cuanbi ca a menu 'icë unicama ami nishcë 'ixun, — a uni cananuna nun 'apu 'iti cuëënima —quixuan 'apu catánun quixun uni xuquin camiaxa.

15 Usa 'aínbi ca 'apun, ax paían cuancë uni abi aín menu 'icë unicaman 'apu 'imiixa. 'Imicëx ca aín menu utëcëanxa. Ai bëbaquin ca uiti curíqui cara biaxa quixun 'unántisa tanquin a curíqui 'inánbancë unicama camiaxa.

16 Camicëxa anpan ucë an ca aín 'apu caxa:

—Min curíqui anun ñu bixun maruquin cana męcën rabë sënën 'inun curíqui bian.

17 Cacëxun ca 'apun caxa: Upí oquin camina 'ën curíquinën ñu 'an. 'Itsaira-mashi 'aínbimi a curíquinën upí oquin 'acë cupí camina męcën rabë ëmanu 'icë unicaman cushi 'iti 'ain.

18 Bëtsírribi uquin ca caxa: Min curíqui anun ñu bixun maruquin cana męcën achúshi sënën 'inun curíqui bian.

19 Cacëxun ca 'apun caxa: Mix camina męcën achúshi ëmanu 'icë unicaman cushi 'iti 'ain.

20-21 Cacëbë uquin ca bëtsírribi caxa: Mixmi unimi nishcësa 'icë cana mi 'unan. Uni itsin ñu 'apámitancëxun camina a bimi mináinshi 'inun min unicama bimin. Usa 'ain cana mimi racuëquin, pañunan rabúnxun, min curíqui ami 'ë 'ináncë, a nan. A cënë 'icën.

22 Cacëxun ca aín 'apun caxa: Mix camina 'aisama 'ain. Min bana cuaquin cana uisa uni caramina mix 'ai quixun 'unanin. 'Ëx unimi nishcësa 'ixun uni itsin ñu 'apámitancëxun a bimi 'ënáinshi 'inun 'ën unicama bimicë isna 'ai quixun camina 'ë 'unan.

23 ¿Usaquin 'unánquin caramina uisacasquin a curíqui banconu nancëma 'ain? Anumi nancë 'ain cana 'ën curíqui 'imainun curíqui itsiribi bitsían.

24 Caxun ca 'apun anu 'icë unicama caxa: A curíqui 'ën a 'inan, a camina a uníua bixun, an męcën rabë sënën 'inun curíqui bicë uni a 'inánti 'ain.

25 Cacëxun ca caxa: Nun a curíqui 'inánti 'aínbi ca ax męcën rabë sënën 'inúan bicë curíquiñu 'icën.

26 Usaquin cacëxun ca aín 'apun caxa: Uisa ñu cara a 'ináncë 'icë anúan an cacësabi oquin ñu 'acë uni a ca aín 'ibun 'inántabaquin 'ináncësamaira oquin 'inántëcënti 'icën. Usonan ca anúan ñu 'axuncëxunma a 'ináncë ñu a aín 'ibun bicuanti 'icën.

27 Axa 'ëmi nishi 'ëx 'apu 'iti cuëëncëma unicama a camina ënu bëxun 'ën ismainunbi 'ati 'ain.

IV. JESUSAN JERUSALENUXUN BANA ÑUIXUANAN ÑU 'A (19.29-21.38)

Jesús Jerusalénu cuan

(Mt 21.1-11; Mr 11.1-11; Jn 12.12-19)

28 Usaquin bana itsi ñuicësoquin 'apu ñuiquin unicama cabiani ca Jesús Jerusalénu cuanti sinánbiani cuancëxa.

29 Jerusalénu cuani Betfagé ëma 'imainun Betania ëma 'urama 'ixun ca Olivos cacë matá anuxun aín 'unánmicë uni rabë xuquin,

30 Jesusan cacëxa:

—Añu bësucë ëma, anu ca cuantan. Cuanx anu bëbaquin camina burro, anua uni tsócëma pain, a anua təcërëcacë mërati 'ain. Mëraquin camina tububëtsinquin bëti 'ain.

³¹ Mitsúnmi tubuia isquian bētsi unin —¿uisati caramina ënë burro tēcērēcacē tubuin? —quixun mitsu ñucácēxun camina cati 'ain: Nucën 'Ibu ca ënë burro buánxunun quixun nu caxa.

³² Usaquin caquian xucēx cuanxun ca Jesusan atu cacēsabi oquin burro mēracēxa.

³³ Mēraquian tubuia ca burron 'ibucaman cacēxa:

—¿Uisoti caramina burro tubuin? —quixun.

³⁴ Ñucácēxun ca cacēxa:

—Nucën 'Ibun ca ënë burro buánxunun nu caxa.

³⁵ Usoquin cabianquin buántancēxun ca chupan camáputancēxun anu Jesús 'irumiácēxa.

³⁶ Usoquian 'irumicēxa burron cuancēbētan ca unicaman anun Jesús cuanti bainu anúan mapúcē chupabi 'apácēxa.

³⁷ 'Apácēbē anun cuani matá Olivos, anuax cuabútia 'urama 'ain ca anu 'icē unicaman 'aisamaira 'aish, cuēénquin, —uni itsin 'acēma ñucama Jesusan 'aia cananuna isa —quixun an 'acēcama ñuiquin munuma banaquin Nucën Papa Dios rabiácēxa.

³⁸ Rabi ca quiacēxa:

—Nucën 'Ibu Diosan xucēxa ucē, ënë 'Apux ca bērí aia. A ca camabi unin rabiti 'icën. Nainu 'icē Nucën Papa Diosaxribi ca cuēēnia. Aribi ca camabi unin rabiti 'icën.

³⁹ Usai quiquian axa ami sináncē unicaman Jesús rabia cuaquin ca fariseo unicama raírinën Jesús cacēxa:

—Axa mimi sináncē unicama sharáxma 'inun camina cati 'ain.

⁴⁰ Cacēxun ca Jesusan cacēxa:

—'En cana mitsu cain, ënë unicaman 'ë rabicēbētanma ca ënë maxáxcama ënën cuēncēni sharáquin 'ë rabiti 'icën.

⁴¹ Usai quiquianquin rarobianquin, Jerusalén isi ca Jesús nitēxēti bēunan mēscuti Jerusalénu 'icē unicama cai quicēsai quiacēxa:

⁴² —Nucën Papa Diosan 'imicēx camina asérabi chuámarua 'aish cuēēnti 'ai —quixun bērí nētēnbi mitsun 'unánti cana cuēēnin. Usa 'aínbi camina mitsun nuitunēnbi sinánquin cuaquinma 'unáncantima 'ain.

⁴³⁻⁴⁴ Nucën Papa Diosan mitsu sinánxunquin 'ë mitsunu xucē 'icēbi ui carana 'ēx 'ai quixun 'ë 'unántsinxunbi 'unáncēma 'ain, ca anun mitsu 'atimoti nētēcama uti 'icën. Axa mitsumi nishcē unicaman ca mitsu eman chiquítisama oquin bēararanan mitsun a xubu 'acē maxáxcama rurupaquin réupanan unicamaribi cēñuti 'icën.

Anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubunua Jesusan an ñu marucē unicama chiquían

(Mt 21.12-17; Mr 11.15-19; Jn 2.13-22)

⁴⁵ Jerusalénu bēbatancēx anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubunu atsínquin ca Jesusan anuxun ñu marucē unicama chiquíancēxa.

⁴⁶ Chiquínquin ca cacēxa:

—Nucën Papa Diosan bana cuēñēo ca ësai quia: “Anuxun 'ë rabiti xubu ax ca anuaxa camabi unix 'ëbē banati xubu 'iti 'icën”. Usaía cuēñēo bana quicē 'aínbi camina mitsun anuxun ñu maruquin uni paránquin mēcamati xubusa 'inun ënuxun ñu maruin.

⁴⁷ Camabi nētēn ca Jesusan anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubunuxun bana ñuixunquin unicama 'unánmiácēxa. Usaía 'ia ca judíos sacerdotenën cushicama 'imainun an Moisésnën cuēñēo bana 'unáncē unicama 'imainun aín cushi unicama a 'acatsi quiax ami 'ēsēnancēxa.

48 Usai 'ësënanquinbi ca 'apuma unicama aín bana cuati ami sináncë 'ain uisoxun 'ati cara quiax sináncasmacëxa.

20

Uin banan cara Jesusan ñu 'aia quixuan Jesús ñucácan

(Mt 21.23-27; Mr 11.27-33)

1 Achúshi nētēn anuxun Nucēn Papa Dios rabiti xubunuxun unicama bana 'unánmianan upí bana anúan uni Nucēn Papa Diosnan 'iti ñuixunmainun ca judíos sacerdotenēn cushicama 'imainun an Moisésnēn cuēñēo bana 'unáncë unicama 'imainun anpan caniacēcë unicama anu cuanxun

2 Ñucáquin Jesús cacëxa:

—¿Uin banan caramina min usa ñu 'ain? ¿Uin cara ësöquinmi ñu 'anun mi cax? Ca nu ñuixun.

3 Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—'Ënribi cana mitsu bana itsi ñucatin. 'Ë ca ñuixun,

4 ¿uin cara Juan unicama nashiminun cacëx? ¿Nucēn Papa Diosan cara cacëx? ¿Unin cara usaquin 'anun cacëx?

5 Usaquin Jesusan ñucáquin cacëxbi ca uisaquin cara cati 'icë quixun 'unanima atúxbi ñucacanani quicancëxa: ¿Uisaquin caranuna cati 'ain? Nun nu, Nucēn Papa Dios naínu 'icë an ca cacëxa, quixun cati 'aínbi ca usaquin nun cacëxun nu, usa 'ain caramina uisa cupí aín bana cuama 'ai quixun nu cati 'icēn.

6 Nun nu, unían unicama nashiminun cacë ca Juan 'iacëxa quixun cati, 'aínbi ca 'apuma unicaman nu maxaxan 'ati 'icēn. Acaman ca aín bana cuaquin, Nucēn Papa Diosan ca asérabi aín bana unicama ñuixunun quixun Juan xuacëxa quixun sinania.

7 Usari canantancëxun ca Jesús cacëxa:

—Uin xucë cara 'iacëxa quixun cananuna 'unániman.

8 Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Mitsúnmi 'ēn ñucacëxun 'ē ñuixuncëxunma cana 'ēnribi uin banan carana ësáquin ñu 'ai quixun mitsu caiman.

An naë bërúancë 'aisama unicama ñuiquin Jesusan cá bana

(Mt 21.33-44; Mr 12.1-11)

9 Bana itsi ñucēsöquin ca Jesusan, a usoquin unin 'ati ñuiquin, ēñē banaribi unicama ñuixuancëxa:

—Èsa ca. Achúshi unin ca aín naēnu uvas 'apáxa. 'Apátancëxun bētsi uni aín naë bërúanxunun quixun ami ēbiani ca 'ura menu 'i cuanxa.

10 Cuantancëxun ca uvas bimicëbētan abëa 'icë an ñu mēemicë uni achúshi xuquin caxa:

—An naë bërúancë unicamanu cuantancëxun camina 'ēnan 'iti a mēsúa 'ē bēxúnun mi 'inánun cati 'ain. Cacëx cuanxa bēbaiahi ca a uni an naë bërúancë unicaman mēētancëxun ñuñuma cuantécētanun xuaxa.

11 Usoquin 'an ca naë 'ibun aín ñu mēemicë uni itsi xutécēanxa. Xucëxa bēbaiahi ca aribi an naë bërúancë unicaman mēēquin bētsi bētsi oquin masóxa. Usotancëxun ca ñuñuma cuantánun aribi xuaxa.

12 Usocëbētan ca bētsiribi amiribishi xutécēanxa. Xucëbi ca aribishi 'ati-moxun, ēnuaxma ca cuantan, quixun caxun xuaxa.

13 Usoquin 'acëbētan ca naë 'ibun sinánxa: ¿Añu carana oti 'ain? Cana 'ēx amiira sináncë bacë bēchicë xuti 'ain. A sapi ca cuania 'atimoquinma upí oquin biquin aín bana cuati 'icēn.

14 Usoquin sinánquin aira xucéxa bëbaia isi ca an naë bërúancë unicamax canani quiaxa: Aín papáxa bamacëbë ca aín bëchicë ënëx naë 'ibu 'iti 'icën. Usa 'ain cananuna nux naë 'ibu 'inuxun ënë 'ati 'ain.

15 Canantancëxun naë 'uri buánxun ca 'axa.

Usoquian aín bëchicë 'acë cara naë 'ibun an naë bërúancë unicama uisoti 'icë quixun cana mitsu cain.

16 Aín naënu cuanquin a unicama 'atancëxun ca bëtsi uni aín naëa bërúanxunun quixun cati 'icën.

Usai Jesús quia cuati ca an cuacë unicamax:

—Usaía 'inun cuëëanxma 'itibi ca Nucën Papa Dios 'iti 'icë —quiaux quiacëxa.

17 Quia ca Jesusan atumi bësuquin isquin cacëxa:

—¿Usai 'itima 'ain cara usai quicë ënë cuëñë bana 'ic?, ësai quicë:

An maxax xubuacë unían biquinma racáncë 'aíshbi ca a maxax bërí amia xubu cushicë 'icën, itá upímia xubu cushicë usaribiti.

18 A maxáxa an cuëëncëma unicama usaribi ca an 'ë cuëëncëma uni 'icën. Maxáxmi tatiqúi chacáquin ca maxáxmi rëracaquin aín namicama chacaia. 'Imainun ca manánuax nipacëquin maxaxan uni chacaquin chëcaia.

Unían César curíqui 'inánuxun sinan

(Mt 21.45-46; 22.15-22; Mr 12.12-17)

19 An naë bërúancë unicama ñuicëbë ca an Moisésnën cuëñëo bana 'unáncë unicama 'imainun judíos sacerdotecamax atubi ñui isa quia quixun 'unani Jesúsni nishacëxa. Nishquin 'atimonuxun biisa tanquinbi ca —'itsa unin ca aín bana cuatia, usa 'ain ca a unicamax numi nishti 'icë —quixun sinani atumi racuëquin biama 'icën.

20 Bitsíma 'ixunbi ca Jesús bicatsi quiax 'ësënantancëxun ami manánquin usai ca quiaxa quixun 'apu canuxuan, cëmëquin paránquin Jesús ñucátanun quixun uní raíri xuacëxa.

21 Xucëx cuanxun ca Jesús cacëxa:

—Cananuna 'unanin, min banax ca asérami 'icën, upí oquin camina unicama bana ñuixunin. Min sináncëx ca camabi uni bëtsibëtan sënën 'icën. Usaquin sinánquin camina camabi ñuñu 'imainun ñuñuma unicama 'imainun 'apuburibi uisai cara Nucën Papa Diosan uni 'iti 'icë quixun ñuixunin.

22 Usa 'ixun camina nu cati 'ain, ¿Nucën Papa Diosax asérami nun cushi 'ain cara Romanu 'icë 'apu, César, a curíqui buánmitti asábi 'ic? ¿Cara asábima 'ic?

23 Cacëxun ca Jesusan, —uisai caraisna qui quixun 'ëmi manánuxun cuacatsi quixun ca 'ë ñucatia —quixun 'unánquin ca Jesusan atu cacëxa:

—¿Uisa cupí caramina usoquin 'ë cain?

24 Uisa cara isnun ca 'apu buánmitti manë curíqui achúshi 'ë bëxun. Cacëxuan bëia isquin ca Jesusan atu cacëxa:

—¿Uin bëmánan tanquin 'acë cara ënëx 'ic? ¿Uin anë cara cuëñëocë ënëx 'ic? Cacëxun ca atun cacëxa:

—Ax ca Romanu 'icë 'apu, Césarnën bëmánan tanquin 'acë 'imainun Césarnën anë 'icën.

25 Usaquin cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Ami mitsun 'atia César cuëëncë a ñu camina 'ati 'ain, axa mitsun 'apu 'ain. 'Anan camina ami mitsun 'atia Nucën Papa Dios cuëëncë a ñu 'ati 'ain, axa mitsun Papa Dios 'ain.

26 Usaía Jesús quia ca anu 'icë unicaman cuacëxa. Acamabëtan an a ñucácë unicamanribi cuacëx ca a ñui Jesúsni manánti bana 'aíma 'iacëxa. —'Aíma

ca —quixun sinánan —upitishi ca quiaxa —quixun sinánquin ca an ñucácé unicaman a ñucatécēanma 'icēn.

Unix cara bama 'aish baísquitima 'icē quicē bana

(Mt 22.23-33; Mr 12.18-27)

²⁷ Usacēbē ca Jesúsnu saduceo unicama cuancēxa. Saduceo unicaman ca —bama 'aish ca uni baísquitima 'icē —quixun sináncēxa.

²⁸ Usaquin sináncē 'aish anu cuanxun ca Jesús ñucáquin cacēxa:

—Nun 'unánun ca Moisésñēn ēsai quicē bana cuēñocēxa, uni achúshinēxa bēchicēñuma 'aish bamacēbētan ca aín xucēnan aín casunancē xanu bixun, ami bacē bēchiti 'icēn. Usoquian 'acēx ca aín bēchicēx aín xucēnan bēchicēsa 'iti 'icēn.

²⁹ Usa 'ain cananuna mi ñucatin. Uni achúshinēx ca mēcēn achúshi 'imainun achúshi 'anácañu 'iacēxa. Usa 'ixun ca atun apan an xanu biacēxa. Biaxbi ca bacē bēchiaxmabi bamacēxa.

³⁰ Baman aín xucēnan casunancē xanu biaxbi ca aín xucēn axribi bacē bēchiaxmabi bamacēxa.

³¹ Usaribiti ca a xanu biaxbi aín xucēn bētsíxribishi bamacēxa. Usa 'ain ca xucēn camáxbi a xanu biaxbi bacē bēchicēñuma 'inun bamacēxa.

³² Acamaxa bamaí cēñúan ca a xanúxribi bamacēxa.

³³ Camaxunbi ca a xanu biacēxa. ¿Usa 'ain cara anun unicamax baísquiti nētēn acama uinu 'icēxira aín bēñē 'iti 'ic?

³⁴ Cacēxun ca Jesusan cacēxa:

—Ēñē menuxun ca unin xanu bitsia, bimainun ca unin aín ini bēchicē bēnumia.

³⁵ Usa 'aínbi ca bama 'aish baísquitancēxun Nucēn Papa Diosan nētēnu 'icē unicaman xanu bitima 'icēn, aín ini bēchicēbi ca bēnumitima 'icēn.

³⁶ Bama 'aish baísquitancēx ca Nucēn Papa Diosan bēchicē 'aish bamatēcēntimoi tsóti 'icēn, ángelcamaxa 'icēsaribiti.

³⁷ Uni bama 'aish ca baísquiti 'icē quixun nun 'unánun ca Moisésñēn imaxu nēēmētia iscē ñuiquin ēsaquin cuēñocēxa, Nucēn 'Ibu Dios ax ca Abraham, Isaac, Jacob acaman rabicē Dios 'icē quixun.

³⁸ A bana cuēñeo isquin cananuna 'unanin, Nucēn Papa Dios ax ca bama 'aísha baísquitima unicaman Diosma 'icēn. Ax ca camabi aín unicaman rabicē Dios a 'icēn. An iscēx ca aín uni camáxbi tsotia.

³⁹⁻⁴⁰ Usoquian cacēxun cuaxun ca saduceo unicaman amiribishi a ñucatécēanma 'icēn. Usaria isquin ca an Moisésñēn cuēñeo bana 'unáncē unicama raírñēn —upí oquin camina nu ñuixuan —quixun cacēxa.

Uin rēbúnqui cara Cristo 'icē quixun ñuicē bana

(Mt 22.41-46; Mr 12.35-37)

⁴¹ Cacēxun ca Jesusan cacēxa:

—¿Uisa 'aish cara uni quia, Cristo, ax ca Davitan rēbúnqui 'icē quiax?

⁴²⁻⁴³ David anbi ca Salmos quírica 'aquin ēsoquin cuēñocēxa:

Nucēn 'Ibu Diosan ca 'ēn 'Ibu caxa, axa mimi nishcē unicama 'ēn mi 'ibuami-mainun camina mix 'ēbē 'Apu 'aish 'ēn mēqueu 'iti 'ain.

⁴⁴ Usai qui ca David ax, Cristo, ax ca 'ēn 'Ibu 'icē quiax quiacēxa. ¿Ēsaia quía 'ain cara Cristo uisax Davitan rēbúnqui 'iti 'ic?

An Moisésñēn cuēñeo bana 'unáncē unicama Jesusan ñuia

(Mt 23.1-36; Mr 12.38-40; Lc 11.37-54)

⁴⁵ Usoquin canan ca anu 'icē unicaman cuanun, Jesusan ēsaquin aín 'unánmicē unicama cacēxa:

⁴⁶—An usaía judíos unicama 'inun Moisésnën cuëñëo bana 'unáncë unicamax 'icësaribiti camina 'itima 'ain. Atux ca chupa chaxcé pañuax niti cuëëanan anuxun ñu marucë anuxuan unin, ax ca nun cushi 'icë, quixun sinánquin mēcēn 'inánquin bití cuëënia. Usai 'ianan ca anu judíos unicama timēti xubunu unicamabē timēti anua aín cushicamax tsóti anu tsótishi cuëënia, 'ianan ca pi timēxun anu aín cushicamax tsóti anu tsónuxun caisia, atusaribí 'icatsi quixun.

⁴⁷ Usai 'ianan ca casunamēcē xanun ñu bicuanquin cēñuia. Cēñuanan ca ax isa upí 'icë quixuan unin sinánun quiax, 'uran pain Nucēn Papa Diosbē banaia. Usa unicama ca Nucēn Papa Diosan, axa usai 'icēma uni 'acēsamaira oquin 'uchoquin castícantí 'icēn.

21

Xanu casunamēcēñan Nucēn Papa Dios curíqui nanxúan (Mr 12.41-44)

¹Usaquin anuxun Nucēn Papa Dios rabiti xubunuxun unicama catancēxun anu curíqui nantí ñu ami bēsuquin isquin ca Jesusan ñuñu unicaman aín curíqui nania isacēxa.

²Isanan ca xanu casunamēcē ñuñuma anribia manē curíqui rabē nania isacēxa.

³⁻⁴Isquin ca Jesusan anu 'icē unicama cacēxa:

—Itsaira curíquiñu unicaman ca anun ñu maruquian tēxëocē curíqui anu curíqui nantí ñunu 'aruaxa. Usa 'aínbi ca xanu casunamēcē ēñēn aserabi cuëëñquin 'aisa tanquin anúan ñu marutibi 'aíma 'itánun, aín curíquicamaishi 'aruaxa. Usa 'ain cana mitsu aserabi cain, curíquiñu unicaman 'acēsamaira oquin ca a xanun aín curíqui 'inánxa.

Anuxun Nucēn Papa Dios rabiti xubu rurucubutía Jesusan ñuia (Mt 24.1-2; Mr 13.1-2)

⁵Anuax cuania ca uni raírinēn anuxun Nucēn Papa Dios rabiti xubu ñuiquin ēsaquin cacēxa:

—Ax ca aín maxax upíira upí 'icēn. 'Imainun ca bētsi bētsi unían upí ñu 'ináncē cupíríbi ax upíira upí 'icēn.

Cacēxun ca Jesusan cacēxa:

⁶—Ēñē xubu mitsun iscēx upí 'aish maxax cha 'acē 'aishbi ca axa Nucēn Papa Diosmi sináncēma unicaman ēñē xubu camabi rurupacēbē aín maxáxcamaribi rurucubúti 'icēn. Usaía anun 'iti nētē ca uti 'icēn.

Ēñē nētēcama cēñútisama pain 'ain cara uisai ñu 'iti 'icē quicē bana (Mt 24.3-28; Mr 13.3-23)

⁷Usaquin Jesusan cacēxun ca a unicaman ñucáquin cacēxa:

—¿Uínsaran cara mixmi quicēsabi oi anuxun Nucēn Papa Dios rabiti xubu ēñēx aín maxáxcama rurupacē 'iti 'ic? ¿Anúan usai 'iti nētē ca 'uramacuatsinia quixun 'unánuxun caranuna uisa ñu 'ia isti 'ain?

⁸Usaquin ñucácēxun ca Jesusan anun ax utēcēntí nētē ñuixunquin ēsaquin cacēxa:

—Itsa unix ca: 'Ēx cana Cristo 'ai, quianan: Jesús utēcēntí nētē ca uaxa quiax quítí 'icēn. Usai quiquian mitsu parántí rabanan camina bērúancatí 'ain. Aín banax ca aserabi 'icē quixun camina sinántima 'ain.

⁹Mitsun camina uni itsían, bētsi menu 'icē unicamax ca bētsibē 'acánania quixun ñuia cuanuxun 'ain. Cuanan, raírí unicamaxribi ca aín 'apumi

tsuáquiruia quixun ñuia cuatíbi camina racuétima 'ain. Asérabi ca usai 'iti 'icën. Usaía 'icëbëbi ca ënë mecama cëñúcëma pain 'iti 'icën.

¹⁰ Caxun ca ësaquinribi cacëxa:

—Bëtsi menu 'icë unicamax ca bëtsi menu 'icë unicamabë nishánani 'acánanti 'icën. 'Imainunribi ca bëtsi menu 'icë 'apun suntárucama bëtsi menu 'icë suntárucamabë 'acánanti 'icën.

¹¹ Bëtsi bëtsi mecama ca shaíquinuxun 'aia. Bëtsi bëtsi nëtënu 'icë unicamax ca a piti ñuñuma 'inuxun 'aia. 'Imainun ca 'itsa unix 'insinan cëñúnuxun 'aia. 'Imainun ca nañua atun iscëma ñu unicaman isti 'icën, isi ca racuëira racuëti 'icën.

¹² Usai 'icëma pan 'ain ca mitsúxmi 'ëmi catamëti 'ën uni 'icë cupí, unin mitsu bixun bëtsi bëtsi onan anu judíos unibunëx timëti xubunu 'icë unin mitsu 'uchonun buánan, mitsu sipuanan, 'apu cha 'imainun 'apu chucúmaribi mitsu ñui ami manánquin mitsu 'inánti 'icën.

¹³ Usaquian 'acëxunbi camina 'ë ñuiquin rabínquinma an mitsu bicë unicama cati 'ain.

¹⁴⁻¹⁵ A unicama bëmánanumi 'ain cana 'ënbi uisoquin caramina cati 'ai quixun 'unánmianan anúnmi cati bana mitsu sinánmiti 'ain. Sinánmicëxunmi cacëx ca axa mimi nishi mimi manáncë unicamax, asérabi ca a bana 'icë quixun 'unani minmi cacë banax ca cëmë 'icë quiax quitima 'icën. Usa 'ain camina a unicama bëmánanu cuancëma pan 'ixun ësaquin sinánti 'ain: Jesusan ca uisoquin carana cati 'ai quixun 'ë sinánmiti 'icën. Usa 'ain cana 'ënbi pain sinántima 'ain.

¹⁶ Mitsúxmi 'ënan 'icë cupí ca min papa 'imainun min tita 'imainun min xucëantu 'imainun min aínsi 'ibu 'imainun axa mibë nuibanancë unínribi uni 'itsían mitsu 'atimonun 'inánuxun 'aia. 'Ináncëxun 'atimoquin ca mitsu raíri 'ati 'icën.

¹⁷ Mitsúxmi 'ëmi catamëcë cupí ca unicamax 'ëmi sináncëma 'aish mitsumi 'i nishnuxun 'aia.

¹⁸ Usa 'ainbi camina 'ën bërúancë 'aish asábi 'iti 'ain, 'ëx cuëncëbëma ca mitsun bu achúshirabi nëtëtima 'icën.

¹⁹ Tëmëraqinbi 'ëmi catamëti ëncëma 'aish camina 'ën Papa Diosan nëtënu 'ëbë 'iti 'ain.

²⁰ Anu 'icë unicamabë 'acananuxuan suntárucaman Jerusalén nëbëtsioratia isquin camina 'unánti 'ain, anun a ëma cëñúti nëtë ca uaxa quixun.

²¹⁻²² A ëmanu 'icë unicamaxa ami 'uchacë cupí ca casticancë 'iti 'icë quixun ca Nucën Papa Diosan aín uni cuëñëomiaçëxa. Usai ca bërí 'iti 'icë quixun camina a suntárucama isquin 'unánti 'ain. Usai 'icëbë ca unicamax racuëti Judea menu 'icë ëmacamanuax abáquiiani matánu cuanti 'icën. 'Imainun ca axa Jerusalénu 'icë unicamaxribi anuax cuanti 'icën. Axa Jerusalénuax 'ura nitsi cuancë unicamax ca racuëti Jerusalénu cuantëcëntima 'icën.

²³ Usai 'icëbë ca xanu tuñucama 'imainun aín tuá 'icúcë xanucamaxribi abáquiiani cuani nuibacanuxun 'aia. A nëtënu 'icë unicamax ca 'aisamaira paë tani tëmëratí 'icën. Aín 'ucha cupí atumi nishquin Nucën Papa Diosan casticancë 'aish ca usai 'iti 'icën.

²⁴ Uní raíri ca unin abë 'acananquin 'anuxun 'aia, raírinëx ca bëtsi bëtsi menu buáncë 'iti 'icën. Usaquin 'aquin ca judíosma unicaman Jerusalén 'atimonan anu 'ixun aín cuëñcësa oquin 'ati 'icën, atúan usoquin 'ati nëtëa sënëncëbëtan.

*Usacuatsini ca Jesús utëcënti 'icë quicë bana
(Mt 24.29-35, 42-44; Mr 13.24-37)*

25 Ēsaquinribi ca Jesusan cacēxa:

—Ēx utēcēnti nētē ca 'urama 'icē quixun unicaman 'unánun ca naínu 'icē bari, 'uxē, 'ispa acamax bētsiti 'icēn. Usai 'imainuan parúnpapacama xuquirui bēchunia cuati ca camabi menu 'icē unicomax ratuti sináncasmai bēnēti 'icēn.

26 Naicamē'ēo shaíquicēbē ca anua 'icē ñucamaxribi shaíquinxun 'aia. Acama isi ca unicomax, uisai cara 'iti 'icē quixun sinani racuētan bamai sináncasmai bēnēti 'icēn.

27 Usai 'icēbētan ca uni 'inux Nucēn Papa Diosnuax uá 'ixun 'ēn, nētē cuin mēuxun, 'ēn cushin pēcabētsinia, camabi unicaman isnixun 'aia.

28 Ēn mi ñuixuncē ñucama 'icēbētan camina, anúnmi mitsux paē tani tēmērati nētē sēnēti ca 'urama 'icē quixun 'unánti 'ain. 'Unani camina chuámarua tani cuēinra cuēnti 'ain.

29 Usoquin catancēxun ca Jesusan icamaribi ñuiquin ēsaquin cacēxa:

—Mitsun iscēx ca higuera 'imainun uisa i cara,

30 acamax baricuatsincēbē aín pēchi rēucubutancēx amiribishi corutēcēnia. Usaria 'ia isquin camina uni 'itsían mitsu cacēxunmabi mitsúnbi ca baritiacuatsinia quixun 'unanin.

31 Usaribitía 'ēn mitsu ñuixuncē ñucama 'ia isquin camina 'unánti 'ain, anúan Nucēn Papa Dios 'Apu 'iti nētē ca 'urama 'icē quixun.

32 Asérabi cana mitsu cain, bēría ēnē nētēnu bucucē unicomaxa bamacēma pain 'ain ca 'ēn mitsu ñuixuncē banacama quicēsabi oi 'iti 'icēn.

33 Naí, me acamax ca cēñúti 'icēn, 'aínbi ca 'ēn banaxa nētētimoí usabi 'ain camabi ñu 'ēx quicēsabi oi asérabi 'iti 'icēn.

34 Usa 'ain camina mitsux cuēēncē ñuishi 'anan paēanan ēnē nētēnu 'icē ñucamaishi sináncē 'itin rabanan bērúancacē 'iti 'ain. Usai bērúancacēma 'aish camina mitsúnmi sináncēbēmabi 'ēx ucēbē 'ē isi rabínti 'ain.

35 Sinaniamabi rican mapuquin unin tsatsa bicēsa usaribiti ca unin sináncēbēmabi anun 'ēx uti nētē uti 'icēn.

36 Usa 'ain camina 'ēx uti nētē caini, 'ēn mitsu cacē ñucama ēnēxa 'icēbēbi 'ēmi catamēti ēníma 'ēmi cushicē 'inuxun, nētē camabi Nucēn Papa Dios ñucáti 'ain. Usai 'i, 'ēx utēcēncēbē 'ēn bēmánuax añu 'uchañumabi 'inuxun camina Nucēn Papa Dios ñucáti 'ain.

37 Usaquin anuxun Nucēn Papa Dios rabiti xubunuxun unicama bana ñuixuanan ca Jesús xupíbu xupíbucēbē imē Olivos cacē matánu 'i cuancēxa.

38 Usai anu 'inēti ca bari urucēbē bana ñuixuni Jesús anuxun Nucēn Papa Dios rabiti xubunu cuantēcēancēxa. Cuantēcēnxuan bana ñuixunia cuati ca unicama riquiani timēacēxa.

V. BAMAXBI CA JESUCRISTO BAIQUIAXA QUIXUN ÑUI QUICĒ BANA (22-24)

22

Judíos unicama Jesúsmi 'ēsēnan

(Mt 26.1-5, 14-16; Mr 14.1-2, 10-11; Jn 11.45-53)

1 Anun chamiti ñucēñunma 'acē pán piti nētē, Pascua cacē, 'iisama pain 'ain,

2 ca judíos sacerdotēnēn cushicama 'imainun an Moisésnēn cuēñēo bana 'unáncē unicama Jesús 'acatsi quixun sinanibi —'apuma unicomax ca aín bana cuacē 'aish numi nishi 'icē —quixun sinani atumi racuēquin uisoxun 'ati cara quixun sinani 'ēsēnancēxa.

3 Usacēbē ca Jesusan 'unánmicē unicama mēcēn rabē 'imainun rabē, acama achúshi, Judas Iscariote, anu ñunshin 'atimanēn 'apu Satanás atsíancēxa.

⁴ Usai 'iquian cuanxun ca ñunshin 'atimanën 'apun sinánmicëx judíos sacerdotenën cushicama 'imainun anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubunu 'icë suntárucomabë 'ësënanquin —'ën cana Jesús mitsu 'inánti 'ai —quixun cacëxa.

⁵ Usoquian Judasan cacëx ca cuëëni —curíqui 'inánti ca —quiaux canancëxa.

⁶ Usoquian cacancëx —asábi ca —quixun catancëx cuanquin ca Judasan —¿'apuma unicaman isnunma carana uisaxun ënë unicama Jesús bimiti 'ai? —quixun sináncëxa.

*Ashiquian Jesús bêtan aín unicaman piá
(Mt 26.17-29; Mr 14.12-25; Jn 13.21-30; 1 Co 11.23-26)*

⁷ Anun chamiti ñucëñunma 'acë pán anun piti nëtë achúshi ca Pascua nëtë anun carnero 'ati, a 'iacëxa.

⁸ A nëtë 'icëbêtan ca Jesusan Pedrocëñun Juan xuquin cacëxa:

—Ënë nëtënu a piti ñu pinun camina nu mënioxuni cuanti 'ain.

⁹ Cacëxun ca cacëxa:

—¿Uinuxuinra caranuna a piti mëníoti 'ain?

¹⁰ Quia ca Jesusan cacëxa:

—Jerusalénu cuantancëx bëbaquin camina uni achúshinëan ñutën 'unpax buania mërati 'ain. Mëraquin nuibiani camina anua ax atsíncë xubunu atsínti 'ain.

¹¹ Atsínquin camina aín 'ibu ësaquin cati 'ain: An nu 'unánmicë uni an ca ësaquin mí canun nu caxa: ¿Uinuxun cara 'ëbêtan 'ën 'unánmicë unicaman Pascua nëtën piti ñu piti 'ic?

¹² Usaquinmi cacëxun ca an mitsu anuxunu piti xubu namë cha, cata itsi manámi 'icë, anua mesa 'imainun anu tsóti acama mëníocë, mitsu ismiti 'icën. Anuxun camina a piti nu mënioxunti 'ain.

¹³ Usoquian cacëx cuanx Jerusalénu bëbaquin ca Jesusan cacësabi oquin a ñucama mërácëxa. Mëraxun ca anuxun a nëtën piti ñucama mëníocëxa.

¹⁴ Mëníoquian sënëon ca Jesús aín 'unánmicë unicamabë pinux mesanu tsóbuacëxa.

¹⁵⁻¹⁶ Mesanu tsóxun ca Jesusan aín 'unánmicë unicama cacëxa:

—Ën cana mitsu cain, ënë nëtënuxun cana ësa piti mitsubë 'atëcëniman. Nucën Papa Diosan nëtënuxun cuni cana mitsubêtan 'atëcënti 'ain. Usa 'aish cana bamacëma pain 'aish a piti ñumi mitsun 'ëbêtan piti 'itsaira cuëëan.

¹⁷⁻¹⁸ Catancëxun ca anu uvas baca 'arucë manë xanpa biquin, Nucën Papa Dios pain —asábi ca —catancëxun, aín 'unánmicë unicama 'inánquin cacëxa:

—Ën cana mitsu cain, ësaquin cana uvas baca ënuxun 'atëcëniman. Axa 'Apu 'aian Nucën Papa Diosan nëtënu aín unicamax abë 'icëbêtan cuni cana 'atëcënti 'ain. Usa 'ain camina ënë biquin camaxunbi 'ati 'ain.

¹⁹ Catancëxun ca Jesusan pán biquin Nucën Papa Dios —asábi ca —catancëxun pán tucapaxun 'inánquin atu cacëxa:

—Mitsúnmi piti pán ënëx ca 'ë 'icën. Mitsun 'uchacama tërëncë 'aish Nucën Papa Diosnan 'inun 'ë unin 'acë 'ain, camina 'ëmi sinánquin 'ën mitsu bërí cacë ënë ënquinma usabi oquin 'ati 'ain.

²⁰ Cacëxun piti piia sënënia ca Jesusan manë xanpa anu 'icë uvas baca biquin catëcëancëxa:

—Ënë uvas baca ënëx ca 'ën imi 'apati, 'ëx bamacë cupía mitsun 'uchacama tërëncë 'aish ainan 'inun Nucën Papa Diosan mëníocë, a 'icën.

²¹ 'Ën mitsu camainun ca cuat. Uni itsin 'atimonuxun binuan an 'ë 'inánti uni, an ca nubêtan ënuxun piia.

²² Nucën Papa Diosan mënïosabi oi cana uni 'inux anuax uá, 'èx bamati 'ain. Usa 'aínbi ca an 'atimonuxun binun uni 'è 'ináncë uni, ax 'uchañuira 'aish uisoquin cara 'ati 'icè, usoquian Nucën Papa Diosan 'acè 'iti 'icèn.

²³ Jesusan usaquin cacëxun cuati ca aín 'unánmicë unicamax —¿nucama uin cara usaquin 'ati 'ic? —quiax ñucacanancëxa.

Uiira cara bëtsibëtan sënënma 'iti 'icë quicë bana

²⁴ Uix cara bëtsibëtan sënënma 'iti 'icë quiax ca Jesusan 'unánmicë unicama cuëbicanancëxa.

²⁵ Usaía quia ca Jesusan cacëxa:

—Judïosma 'apucaman ca aín unicama ax cuëëncësabi oquian tëmëramiquinbi ñu mëënun 'amia. Usaquin 'amibi ca bëtsi unicama cai, ainsa aín unicamaxa upitax bucunun 'imïa quiax quia.

²⁶ Atux usa 'aínbi camina mitsux usai 'itima 'ain. Uix cara mitsun cushi 'icè, ax ca cushima uni 'icësaribiti 'iti 'icèn. An uni raíri bana 'ináncë uni, an ca an aín bana cuacè uni usaribi 'ixun uni itsi ñu 'axunti 'icèn.

²⁷ ¿An piti 'acè uni ax cara axa mesanu pi tsócë unibëtan sënën 'ic? An mesanuxun picè uni ax ca an piti 'acè unibë sënënmara 'icèn. Usa 'aínbi cana 'èx an mitsu ñu 'axuncè a 'ain.

²⁸ Mitsun camina unicaman bëtsi bëtsi oiabi 'è èncëma 'ain.

²⁹ Usa 'icè cana 'èn Papa Diosan 'è 'apuirra 'inun 'imicësaribi oími 'èbë cushi 'inun mitsu 'imin.

³⁰ Usa 'ixunmi 'èn nëtënxun 'èbëtan pianan, Israelnën bëchicë mëcën rabë 'imainun rabë, aín rëbúnquicamax cara atun ñu 'acè cupí, uisai 'iti 'icè quixun canun cana mitsu 'imiti 'ain.

Pedronën —'èn cana a 'unanima —quixun uni cati Jesusan ñuia (Mt 26.31-35; Mr 14.27-31; Jn 13.36-38)

³¹ Usaquin catancëxun ca Jesusan Simón Pedro cacëxa:

—Simón, ñunshin 'atimanën 'apu, Satanásnën ca mitsu 'atimamitisa tanquin an usaquin 'anúan ènun quixun Nucën Papa Dios ñucáxa. Usa 'ixun ca xanúan ñu bimi tacaquin shaícacësaribi oquin mitsu tanti 'icèn.

³² Usa 'aínbi cana 'èmi catamëti ènxunma 'anun Nucën Papa Dios mi ñucáxuan. 'Èmi 'uchaxbi sinanati 'èmi cushiquin camina axa 'èmi catamëcë uni raíri 'èmia asérami upiti catamënnun 'aquinti 'ain.

³³ Cacëxun ca Simón Pedronën cacëxa:

—Mí 'acësaribi oquin sipuanan unin 'anúnbi cana mi èniman.

³⁴ Quia ca Jesusan cacëxa:

—Pedro, cana mi cain, mix camina usai quin, 'ixunbi camina ènë ñintan 'atapa banatisama 'ain, min isamina 'è 'unáncëma 'ai quixun rabë 'imainun achúshi oquin uni paránti 'ain.

Anúan unin Jesús 'atimoti nëtë 'ía

³⁵ Jesusan ca aín 'unánmicë unicama ësaquin cacëxa:

—Èn mitsu uni bana ñuixunun xuquin, burasa, curíqui, taxaca, acama buanima camina cuanti 'ai quixun cacëx cuanx camina ñancáishi 'icëma 'ain, ¿usa cat?

Cacëxun ca —ca usa 'icèn, ñancáishi cananuna 'icëma 'ai —quixun cacëxa.

³⁶⁻³⁷ Canan ca ësaquinribi cacëxa:

—Nucën Papa Diosan bana 'è ñuiquian cuënëo quiásabi oi ca 'iti 'icèn. A banax ca quia: “An ñu 'atima 'acè unicama achúshi ca ax 'icè quiax ca unicamax qüiti 'icèn”. A bana quiásabi oi ca unicamax 'è ñui qüiti 'icèn. Usa

'ain camina bĕrĭ min bana űuixuni cuanquin burasañu 'ixun a buánti 'ain. Curĭquĭñu 'ixun camina buánti 'ain. Manĕ xĕtocĕñuma 'ixun camina min tari maruquin anun curĭqui biquin maruti 'ain.

³⁸ Cacĕxun ca aĭn 'unánmicĕ unicaman cacĕxa:

—Ca is, ĕnu ca manĕ xĕtocĕ rabĕ 'icĕn.

Quĭa ca Jesusan cacĕxa:

—Ashi ca asábi 'icĕn.

Jesúsa Getsemaní naĕnuax aĭn Papabĕ bana

(Mt 26.36-46; Mr 14.32-42)

³⁹ Jerusalĕnuax cuani ca ax 'icĕsabi oi Jesús Olivos cacĕ matánu cuancĕxa. Cuancĕbĕ ca abĕ aĭn 'unánmicĕ unicamaxribi cuancĕxa.

⁴⁰ Anu cuanx bĕbatancĕxun ca Jesusan aĭn 'unánmicĕ unicama cacĕxa:

—Ñu 'atima 'atin rabanan camina mitsu bĕrĭuanun Nucĕn Papa Dios űucátĭ 'ain.

⁴¹ Usoquin cabiani unin nicĕxa maxax 'ibúcĕ 'urasa cuanx ca rantin puruni, Jesús Nucĕn Papa Diosbĕ banacĕxa.

⁴² Banaquin ca cacĕxa:

—Papan, mix cuĕncĕbĕtanma cana 'ĕn bĕrĭ tĕmĕratima 'ain. Usa 'aĭnbi cana 'ĕx cuĕncĕsa oi 'itima 'aĭn, mix cuĕncĕsa oĭshi cana 'iti 'ain.

⁴³ Usaquian cacĕbĕ naĭnuax anu uxun ca ángelnĕn Jesús 'aquinquin cushiocĕxa.

⁴⁴ 'Aisamaira masá nuituti bĕnĕquin ca Jesusan amiribishi Nucĕn Papa Dios űucátĕcĕancĕxa. űucati 'aisamairai bĕnĕti ca nichati aĭn nichá ax aĭn imi menu tusquicĕsa 'iacĕxa.

⁴⁵ Nucĕn Papa Dios űucátancĕx nirucuatsini uquinbi ca aĭn 'unánmicĕ unicama masá nuituirai 'uxcĕ mĕracĕxa.

⁴⁶ Mĕraquin ca bĕsúnquin cacĕxa:

—¿Uisacatsi caramina usaira 'uxin? Ca nirut. 'Uchati rabanan camina 'uxti tĕai Nucĕn Papa Diosbĕ banati 'ain.

Jesús bican

(Mt 26.47-56; Mr 14.43-50; Jn 18.2-11)

⁴⁷ Usaquian Jesusan cacĕbĕbi ca 'aisamaira uni anu Jesús 'icĕ anu uacĕxa. Ucĕbĕ ca a unĭcamabĕ aĭn 'unánmicĕ unicama achúshi, Judas, ax rĕcúĕncuatsini a bĕtsucanux uacĕxa.

⁴⁸ Aĭa ca Jesusan Judas cacĕxa:

—¿Judas, uni 'inux Nucĕn Papa Diosnuax uá, 'ĕa ĕnĕ unicaman binun caramina 'ĕ bĕtsucucati 'ain?

Cacĕxunbi ca Judasnĕn cáma 'icĕn.

⁴⁹ Uisoi cara uaxa quixun isquin ca abĕ 'icĕ unĭcama Jesús űucáquin cacĕxa:

—¿ĕnĕ unĭcama caranuna manĕ xĕtocĕn 'ati 'ain?

⁵⁰ Usaquin caquin ca uni achúshinĕn aĭn manĕ xĕtocĕn sacerdotenĕn cushicaman 'apun ñu mĕĕmicĕ uni aĭn pabĭ mĕqueu 'icĕ pabĭscacĕxa.

⁵¹ Usaquian aĭn pabĭ tĕaĭa oquin ca Jesusan cacĕxa:

—Usoxunma ca 'at. Caquin mĕcĕnan pamĕquin ca aĭn pabĭ usabi 'itĕcĕnun mómĭacĕxa.

⁵² Usotancĕxun ca Jesusan sacerdotenĕn cushicama 'imainun anuxun Nucĕn Papa Dios rabiti xubunu 'icĕ suntárucama 'imainun anpan canĭacĕcĕcama, an a bitsi ucĕ, acama cacĕxa:

—¿Manĕ xĕtocĕ 'imainun imaxu tĕacĕ tuĭnxun mĕcamacĕ uni 'acĕsoquin 'ĕ binux caramina ucan?

⁵³ Camabi nētēn anuxun Nucēn Papa Dios rabiti xubunu mitsubē 'iabi camina uisa 'ixunbi ēsoquin 'ē bicāncēma 'ain. Bērīmi mitsun ēsoquin 'anun ca Nucēn Papa Diosan mitsu ēanxa, ñunshin 'atimanēn 'apun cushīnbi camina ēsoquin 'ē 'ain.

—*Ēn cana a uni 'unāncēma 'ain —quixuan Pedronēn ca (Mt 26.57-58, 69-75; Mr 14.53-54, 66-72; Jn 18.12-18, 25-27)*

⁵⁴ Usoquin bitancēxun ca a unicaman Jesús buānxun judíos sacerdotenēn cushicaman 'apun xubunu buāncēxa. Usoquian buania ca Pedronēn 'urānxuinshi nuibiancēxa.

⁵⁵ Buanx bēbaquin a xubu rapasu 'icē me mēniocē, anu tsi ticaia tsóbucamainun ca Pedronēxribishi atubē tsóbuacēxa.

⁵⁶ Usaia anu tsócē, tsin ērēncēxun pēcaia Pedro isquin ñachai ca anuxuan an ñu mēēcē xanux quiacēxa:

—Ēnē uníxribi ca a bicē unibē 'iaxa.

⁵⁷ Usai quia ca Pedronēn cacēxa:

—Mixmi a ñui quicē uni a cana 'unaniman.

⁵⁸ Usoquin can, basicēma 'ainshi ca uni achúshinēnribi Pedro isquin cacēxa:

—Mix camina abē nicē uni a 'ain.

Cacēxun ca Pedronēn cacēxa:

—Ēx cana ama 'ain.

⁵⁹ Achúshi hora 'icēbē ca bētsíxribi quiacēxa:

—Ēnē unix ca Galileanu 'icē uni 'icēn. Asérabi ca axribi a unibē 'iaxa.

⁶⁰ Usaia quia ca Pedronēn cacēxa:

—Uisai qui caina usai quin, a cana 'ēn 'unaniman.

Quicēbēshi ca 'atapa banacēxa.

⁶¹ Banacēbē cuainacēquin ca Nucēn 'Ibu Jesusan Pedro ñachaquin isacēxa. Ñachacēxun ca Pedronēn ēsaquian Jesusan a cacē bana sināncēxa: Ēnē imē camina 'atapa banatisama pan 'ain, min isamina 'ē 'unāncēma 'ai quixun 'ē ñuiquin rabē 'imainun achúshi oquin uni parānti 'ain.

⁶² Usoquian Jesusan coóncē bana sinani ca Pedro eman chiquiti masá nuituirai bēunan mēscüacēxa.

Suntárucama Jesúsmi cuaiá (Mt 26.67-68; Mr 14.65)

⁶³ Usa 'ain ca an bērúancē suntárucaman Jesús 'usani ami cuaiquin mēēacēxa.

⁶⁴ Usoquin 'anan ca ain bēru chupan bēmáputancēxun mēēquin —uin cara mi mēēaxa, ca ñuit —quixun cacēxa.

⁶⁵ Usaquin 'anan ca ami 'atimati banaquin Jesús 'usāncēxa.

Jesúsa judíos unibunēn cushicaman 'apucamanu buāncan (Mt 26.59-66; Mr 14.55-64; Jn 18.19-24)

⁶⁶ Pēcaracuatsincēbē ca anpan caniacēcē unicama 'imainun judíos sacerdotenēn cushicama 'imainun an Moisésnēn cuēnēo bana 'unāncē unicamax anu timēacēxa. Timēcēbētan ca anu atun cushibunēn 'apucama timēcē anu Jesús buāncēxa. Usoquian buāncēxa bēbaia ca 'apucaman Jesús cacēxa:

⁶⁷ —Mix asérabi ax utinu nun caíncē, Cristo 'ixun camina, asérabi cana a 'ai quixun nu cati 'ain.

Cacēxun ca Jesusan cacēxa:

—Asérabi cana a 'ai quixun 'ēn mitsu cacēxunbi camina 'ēn bana ca asérabi 'icē quixun sināncantima 'ain.

⁶⁸ Usa 'ixun camina 'ën mitsu ñu ñucáquin cacëxunbi 'ë caíma 'ianan 'ë chiquínti sinántima 'ain.

⁶⁹ Usa 'aínbi cana bërí 'ënë menu 'itancëxbi Nucën Papa Dios cushiira, aín nētēnuax aín mēqueu tsotax abē 'Apu 'iti 'ain.

⁷⁰ Usoquian atu cacëxun ca camaxunbi ñucáquin Jesús cacëxa:

—¿Usa 'aish caramina asérami Nucën Papa Diosan Bëchicë 'ain?

Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Mitsúnmi 'ë cacë, ax ca asérami 'icën.

⁷¹ Usai quia cuati ami nishí ca quicancëxa:

—'Itsa unix ca ami manánxa. Usa 'aínbi cananuna nunribi bërí nun pabitanbi asérami ax 'atimati banaia cuan.

23

Jesús Pilatonu buáncan

(Mt 27.1-2, 11-14; Mr 15.1-5; Jn 18.28-38)

¹ Catancëx niruquin ca camaxunbi Jesús buánxun Pilátonu buáncëxa.

² Buanx bëbax aín bëmánon 'ixun ca Jesús ñuiquin ësaquin Pilato cacëxa:

—'Ënë unían judíos unicama nun caibu bëtsi oquian sinánun quixun 'unánmia cananuna nunbi cuan. Nun nu a César buánmíti curíqui 'inánxunma 'anun nu canan ca ax isa Cristo 'aish 'apu 'icë quíaxa.

³ Usaquian cacëxun ca Pilátonën Jesús ñucáquin cacëxa:

—¿Mix caramina judíos unicaman 'apu 'ain?

Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Asérami cana 'ëx a 'ain, minmi cacë, usa.

⁴ Jesusan cacëxun cuaquin ca Pilátonën sacerdotenën cushicama 'imainun anu tímecë unicama cacëxa:

—'Ën iscëx ca 'ënë uni 'atima ñu 'acëma 'icën.

⁵ Usaía Piláto quicëbëbi Jesúsmi xuatemati nishi ca munuma quicancëxa:

—An ca Galilea mecamanuxun unicama 'atimaquin 'unánmiquin tsuáquirumíanan Judea mecamanuxunribi usoquin 'aia.

Pilátonëan Jesús Herodesnu xua

⁶ 'Esaquian unicaman ñuia cuaquin ca Pilátonën —¿'ënë unix cara Galileanu 'icë uni 'ic? —quixun atu ñucáçëxa.

⁷ Ñucáçëxuan —usa ca —quixun cacëxun cuaquin ca Pilatonën Jesús Herodesnu buántanun quixun xuacëxa. A me anua Herodes 'apu 'ain, anu 'icë uni ca Jesús 'icë quixun ñuia cuaxun ca —Herodes ca Jerusalénu uëxanxa —quixun 'unánquin anu buántanun quixun cacëxa.

⁸ Buáncëx bëbacëa unicaman Jesús ñuia cuati ca an uni itsin 'acëma ñu 'aia istisa tanquinbi iscëma 'aish, bërí a isi Herodes cuëëancëxa.

⁹ Usai cuëënquia 'itsaira bana ñucáçëxunbi ca Jesusan cáma 'icën.

¹⁰ Cáima 'imainun ca judíos sacerdotenën cushicama 'imainun an Moisésnën cuëñëo bana 'unáncë unicama munuma banai ami manáncëxa.

¹¹ Usaria ca Herodesbëtan aín suntárucaman Jesús 'atimonan a 'usánquin cuaioquin 'apúan pañucë chupa pañumitancëxun Pilátonua buántëcëntanun quixun xuacëxa.

¹² Usa 'ain ca 'itsa baritia abë nishanancë 'aishbi a nētēnbi sinanati Pilátobë Herodes nuibanancëxa.

Jesús ca bamati 'icë quíáxa quican bana

(Mt 27.15-26; Mr 15.6-15; Jn 18.39-19.16)

¹³ Usa 'ain ca Pilatonën, judíos sacerdotenën cushicama 'imainun judíos 'apucama 'imainun unicama camiacëxa.

¹⁴ Camicëxa ucë ca cacëxa:

—Mitsun, ënë unin ca 'atimati banaquin unicama tsuáquirumia quixun cacëxun, cana mitsun ismainunbi a ñucán. Ñucáxun 'ën iscëxbi ca an uisa ñubi mitsux ami manáquin 'ë cacë, a 'acëma 'icën.

¹⁵ Anu xucëxunbi ca Heródesnën amiribishi nunua bëtëcënun xuaxa. Anribi ca añu 'uchabia 'acëma 'icë 'unánxa. Usa 'ain ca nun iscëxun a cupía bamati, ñu 'atima 'acëma 'icën.

¹⁶ Usa 'ain cana paë tanmitancëxuinshi cuantánun ënti 'ain.

¹⁷ Caquin ca anun pán chamiti ñucëñunma 'acë pán piti nëtëa sënëncëma pain 'ain, usabiquin 'acë 'ixun, uni achúshi sipunua chiquínti sináncëxa.

¹⁸ Usoquian Jesús chiquínti sináncëbëbi ca unicamax munuma sharáruí quicancëxa:

—Ënë uni ca 'at, 'anan ca Barrabás nu chiquínxun.

¹⁹ An 'apu ñui 'atimati banaquin, Jerusalénu 'icë unicama tsuáquirumicë, 'ianan an uni 'acë cupí ca Barrabás sipuacë 'iacëxa.

²⁰ Unicamaxa munuma sharáruí quia cuati ca Pilatonëx amiribishi —nun iscëx ca a cupía bamati ñu 'atima 'acëma 'icë —quiax quitëcëancëxa.

²¹ Quicëbëbi ca munuma sharáruí quicancëxa:

—Bamatanun ca i curúsocënu matas, i curúsocënu ca a matas.

²² Usaía quicaniabi ca rabë oquin cacësabi oquin Pilatonën amiribishi catëcëancëxa:

—¿Añu ñu 'aisama cara ënën 'ax? 'Ën iscëx ca a cupía bamati ñu 'atima 'acëma 'icën. Usa 'ain cana paë tanmitancëxuinshi cuantánun ënti 'ain.

²³ Quicëbëbi ca usaribiti amiribishi munuma sharáruí quitëcëancëxa, bamatanun i curúsocënu matáscë ca 'iti 'icë quiax. Usai quia ca Pilatonën atu sinamicasmacëxa.

²⁴ Sinamicasmaquin ca Pilatonën atúan cacësabi oi ca 'iti 'icë quixun cacëxa.

²⁵ Caxun ca Barrabás, an unicama tsuáquirumianan uni 'acë cupí sipuacë uni, a judíos unicaman ñucácësabi oquin chiquíancëxa. Usaquin chiquíanan ca Jesús, judíos unibunën 'apucamaxa cuëncësabi oquian 'anun quixun, aín suntárucama cacëxa.

I curúsocënu Jesús matáscan

(Mt 27.32-44; Mr 15.21-32; Jn 19.17-27)

²⁶ Usoquian Pilatonën cacëxun Jesús buani cuanquinbi ca suntárunën Cirene nëtënu 'icë uni Simón, ax aín naënuax anúan cuancë bai, anun aia isquin suntárunën biquin 'iámiquin, anua Jesús matásti i curúsocë, a Jesús caxu cuanquin buánxunun quixun cacëxa.

²⁷ Usaía 'ia ca 'aisamaira unin nuibiancëxa, xanucamanribi nuibiani ca 'aisamaira masá nuituti bëunan mëscuti rarumacëxa.

²⁸ Usai 'ia cuati cuainacëquin ca Jesusan atu cacëxa:

—Jerusalénu 'icë xanucama, 'ë sinani bëunan mëscuti rarumaxma ca 'it. Mitsu 'imainun mitsun tuácamashi sinani camina bëunan mëscuti inti 'ain.

²⁹ Anúnmi mitsun tëmëratí nëtë ca uti 'icën. A nëtë ucëbë ca unicamax ësai quiti 'icën, tuacëma xanux ca cuënti 'icën, tuacëma 'ixun aín tuá xuma 'amicëma xanux ca xanu itsían 'acësaribi oquin paë tancëma 'aish cuënti 'icën.

³⁰ Anun usai 'iti nëtë ucëbëtan ca unicaman unëtisa tanquin aín bashicama atunu rëucubunun canan matá atu mapunun quixun cati 'icën.

31 'Ēn ñu 'atima 'acëma 'icëbia 'ë ësöquin 'acë 'ain ca an ñu 'atima 'acë unicamax atun 'ë 'acësamaira öquin 'acë 'iti 'icën. Usoquian anun 'ati nëtë ca uti 'icën. Usai ca 'iti 'icë quixun sinani camina bëunan mëscuti inti 'ain.

32 Usa 'ain ca uni rabë an 'atima ñu 'acë, aribi Jesúsbea bamati suntárunën buáncëxa.

33 Usoxun ca suntárunën a buani cuanx, Mapuxo cacë me, anu bëbaquin anuaxa bamanun Jesús matástancëxun i curúsocë nitsiáncëxa. Nitsíanan ca an 'atima ñu 'acë uni rabëribi i curúsocënu matástancëxun, bëtsia Jesusan mëqueu 'imainun bëtsi Jesusan mëmiu 'inun nitsiáncëxa.

34 Suntárunëan usoquin 'acëxun ca Jesusan Nucën Papa Dios cacëxa:

—Papan, ënë unicaman ca añu cara 'aia quixun 'unanima. Usa 'icë camina atun 'ucha tërénquin manumiti 'ain.

Usa 'ain ca anu uni matáscë i curúsocëcama nitsíntancëxun, suntárunën uin cara isa Jesusan chupa bëtsi bëtsi biti 'icë iscatsi quixun ñuratsu pain niquin tancëxa.

35 Usaquian Jesús 'aia ca unicaman isacëxa. Ismainun ca judíos unibunën 'apucamax Jesús ñui 'atimati banai ami cuai ësai canancëxa:

—An uni raíri iëmicësaribi oi iëtibi ca iëtima. Ax aséribi Cristo a Nucën Papa Diosan ënu xunuxun caiscë 'aish ca axbi iëti 'icën.

36 Anu 'icë suntárucamanribi ca uquin ami cuaiquin bimi baca cachacë a xëanun quixun 'ináncëxa.

37 'Inánquin ca —mix aséribi judíos unicaman 'apu 'aish ca mixbi iët — quixun cacëxa.

38 Anua a matáscancë i curúsocënu ca Jesús manámi ësáquin cuënëocë bana matáscë 'iacëxa: “Ēnëx ca judíos unicaman 'apu 'icën”. A banax ca griego banan cuënëocë 'ianan Romanu 'icë unin bana, latín cacë, anun cuënëocë 'ianan judíos unibunën bana, hebreo cacë, anúnribi cuënëocë 'iacëxa.

39 A Jesús 'acësaribi öquin i curúsocënu matáscë uni rabë, achúshinën ca ami 'atimati banaquin 'usánquin Jesús cacëxa:

—¿Mix caramina Cristoma 'ain? Mix aséribi Cristo 'aish ca mixbi iët. Iëanan ca nuribi iëmit.

40 Usoquian Jesús caia cuaquin ca acëñuan matáscë unin bëtsi ñu caquin cacëxa:

—¿Mix usaribi öquin 'acë 'aishbi caramina Nucën Papa Diosmi racuëtiman?

41 Aséribi cananuna nux nun 'ucha cupí paë tanin. Usa nux 'ainbi ca ënë uni añu 'uchabi 'acëma 'icën.

42 Usoquin bëtsi catancëxun ca a unin Jesús cacëxa:

—Jesús, min nëtënuax 'apu 'ixun camina 'ë manutima 'ain.

43 Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Aséribi cana 'ën mi cain, ënë nëtënbi camina anu 'ëx 'icë anu 'ëbë 'iti 'ain.

Jesús bama

(Mt 27.45-56; Mr 15.33-41; Jn 19.28-30)

44 Usai 'imainun achúshi hora 'icëbë bari pëquitëcëancëxa. Bëánquiacëxa. Bëánquiacëxa ca rabë 'imainun achúshi hora 'icëbë bari pëquitëcëancëxa.

45 Usai bari bëánquimainun ca Nucën Papa Diosan 'imicëx anuxun a rabiti xubu mëu anun bëpáncë chupax amo rabë 'inun tuquiácëxa.

46 Usaía 'icëbë ca munuma cuëncënishi Jesús quiacëxa:

—Papan, 'ën cana 'ën bëru ñunshin minmi binun mi 'inanin. Usaquin catancëx ca ashiti bamacëxa.

47 Usaía 'icëcama isquin ca Romanu 'icë capitán Nucën Papa Dios rabi quiacëxa:

—Asérabi ca ënë unix 'uchañuma 'iaxa.

⁴⁸ Usaía quimainun ca axa Jesús 'ia isi timëcë unicamaxribi masá nuituti, atun nuitu mëi shitáshquiquiani uténbuax, atun xubunu cuancëxa.

⁴⁹ Raírinëxa usai 'imainun ca an a 'unáncë unicama 'imainun axa Galilean-uax a nuibëtsini ucë xanucamanribi 'ura nixun Jesús usai 'ia isacëxa.

Jesús bamacë mënion ñui quicë bana
(Mt 27.57-61; Mr 15.42-47; Jn 19.38-42)

⁵⁰ Judea cacë menu 'icë ëma, Arimatea, anu 'icë uni achúshi ca José cacë 'iacëxa. Ax ca upí uni 'aish upí sinánñu 'iacëxa. Ax ca judíos cushicaman 'apucama achúshi 'iacëxa.

⁵¹ Usa 'aishbi ca José an anun Nucën Papa Dios camabi unin 'apu 'iti nëtë uti caíncë uni 'iacëxa. Usa 'ixun ca raíri 'apucaman 'acësaribi oquin sinánquinma, atúxa Jesús 'acatsi quiax 'ësénani —'ati ca —quiax quicëbëtanbi, an cáma 'icën.

⁵² Usa 'ixun ca Josénën anu cuanxun Pilato cacëxa:

—Jesús ca bamaxa, cana buántisa tanin.

⁵³ Usaquin cacëxuan —camina buánti 'ai —quixun cacëxun ca Josénën Jesús i curúsocënu nanpátancëxun, sávana upitan rabúancëxa. Rabúbianquin ca anu uni bamaia mëníotia matá me tëmú bérí naëcë, anu uni ñucë mëníocëma pan, anu mënionuxun buáncëxa.

⁵⁴ Usoquin anun ñu mëetima nëtën 'atima cupí, a nëtë 'icëma 'ain, ca Josénën Jesús mënionuxun buáncëxa. Buánxuan mënion ca anun ñu mëetima nëtë 'iacëxa.

⁵⁵ Usoquian buania nuibianxun ca Galilean-uax abë uéxancë xanucaman uinaira cara Jesús mëníoia isanan uisaira oquin cara mëníoia quixun isacëxa.

⁵⁶ Isbiani atun xubunu cuanxun ca anun Jesús sanu oti ro buánuxun mëníocëxa. Mëníotancëx ca Moisésnën cuëñë bana quicësabi oi, anun ñu mëetima nëtë 'ain, tantiacëxa.

24

Jesús baísquia
(Mt 28.1-10; Mr 16.1-8; Jn 20.1-10)

¹ Anun ñu mëetima nëtë 'iónxa pëcaracëbëa bari urucëma 'aínshi ca axa Galilean-uax Jesúbë uëxancë xanucama anun sanu oti ro mëníoëxancë a buani raíri xanubë anua Jesús mëníoëxancënu cuantëcëancëxa.

² Buani cuanx anu bëbaquinbi ca mapara, anun quini xëpuëxancë, racanacë isacëxa.

³ Usa 'icë istancëx cuani, quininu atsínquianxun isquinbi ca Nucën 'Ibu Jesús 'aímocëxa.

⁴ 'Aímoi ratuti ca sináncasmacëxa. Usai ratúquian atun iscëxbi ca rabë uni, chupa chaba chabaquicë pañucë, a rapasu 'iacëxa.

⁵ Usa isi ca xanucamax racuëti meu tëtúbuacëxa. Tëtúbutiabi ca a unin cacëxa:

—¿Uisa cupí caramina mitsun anu uni bamacë mëníotina axa ashiti bamacëma uní barin?

⁶ Ax ca ënuma 'icën, ca baísquiaxa. An Galileanuxun mitsu caëxancë bana camina sinánti 'ain.

⁷ Esaquin ca mitsu caëxanxa: Uni 'inux Nucën Papa Diosnuax uá 'icë, ca 'ë 'atima unin, uni itsian 'ë 'aminun 'inánti 'icën. 'Ináncëxun ca i curúsocënu bamanun 'ë matásti 'icën. Matáscëx asérabi bamatancëx cana rabë 'imainun achúshi nëtë 'iónxa pëcaratëcëncëbë baísquiti 'ai quixun.

⁸ Usaquian ángelnën cacëxun ca —asérabi ca Jesusan usaquin nu caëxanxa —quixun xanucaman sináncëxa.

⁹ Usaquin sinánbiani anuax cuanxun ca atun iscëcama ñuianan ángelnën cacëcama ñuiquin, Jesusan 'unánmicë unicama mēcën rabé 'imainun achúshi a 'imainun an aín bana cuacé uni raíricamaribi ñuixuancëxa.

¹⁰ Usaquian an Jesusan 'unánmicë unicama ñuixuncé xanucama ax ca 'iacëxa, María Magdalena 'imainun Juana 'imainun Jacobonën tita María, 'imainun axa atubé 'icé xanucamaribi.

¹¹ Usaquian acaman ñuixuncëxunbi ca —cēmēi ca quia —quixun sinánquin —usa ca —quixun sinánma 'icën.

¹² Usaía raíri 'imainun ca Pedronëxëshi abáquiani a quininu cuancëxa. Cuanx bëbai tētúbuquin isquinbi ca anun Jesús rabúncé chupa ashi isacëxa. Isbiani ratúquiani uísai cara 'iaxa quixun sináncasmai ca aín 'icënu cuantëcëancëxa.

Emaús ëmanu bain cuanía usai 'iá
(Mr 16.12-13)

¹³ A nētēnbi ca an Jesusan bana cuacé uni rabé Jerusalénuax, axa mēcën rabé 'imainun achúshi kilometrosa 'ain, Emaús cacé ëmanu bain cuancëxa.

¹⁴ Usai bain cuani ca a rabëtax usaía Jerusalénuax Jesús 'icé ñui cananquiancëxa.

¹⁵ Usaía cananquiancëbëbi ca Jesús a caxu cuani, atubé biránanquiani cuancëxa.

¹⁶ Cuania isquin 'unántisa 'ixunbi ca —ënëx ca Jesús 'icé —quixun 'unánma 'icën.

¹⁷ 'Unáncëxunmabi ca Jesusan atu cacëxa:

—¿Añu ñui caramina cananquianin? ¿Uisacatsi caramina masá nuitutin?

¹⁸ Cacëx niracëquin ca axa bain cuancé uni rabé, achúshi, Cleofas cacé, an Jesús cacëxa:

—¿Amanuax Jerusalénu ucé 'ixunbia uisa ñucama cara anu 'iaxa quixun ñuicania 'itsa unin cuanbi caramina mínshi cuacëma 'ain?

¹⁹ Quixuan cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—¿Añu ñui cara quicanx?

Quia ca cacëxa:

—Nazaretnu 'icé Jesús, a ñui ca quicanxa. An ca Nucën Papa Dios 'imainun unicamanribi iscëxun upí oquin Nucën Papa Dios quicé bana uni ñuixuanan aín cushínbi uni itsin 'acëma ñu 'axa.

²⁰ Usa 'icëbi ca nun sacerdotenën cushicamabëtan nun cushi raíricamanribi a Piláto 'inánxa, ax isa i curúsocënu matáscëx bamanun quixun.

²¹ Nun cananuna Romanu 'icé unían, nux Israel unibu 'icé, nu 'imainun nun nētëcamaribi 'ibuacé 'aínbia nunainshi nun nēté 'inun, an nu mēñoxunti sinan, 'aínbi ca bamaëxanxa.

²² Usa 'aínbi ca nuxnu 'icësaribitía ami sináncé xanu raírinën anu Jesús mēñóëxancënu pëcaracëma 'aínshi cuanxun isbëtsini uxun ñuixunquin nu ratupunia.

²³ Cuanxunbi ca Jesús 'aímopunia. 'Aímbëtsini uxun ca nu capunia, ángel rabëtainsa iscëxun atu, Jesús ca bamacëma 'icé, ca baísquiaxa, caxa quixun.

²⁴ Usaquin cacëx anua Jesús mēñóëxancënu cuanxunbi ca nubëa 'icé uni raírinën xanúan cacësabi oquin isquinbi Jesús mërAIMA 'ipunia.

²⁵ Usaquian cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Upí oquin camina sinaniman. An Nucën Papa Dios quicé bana uni ñuixuncé unin cuënëo banax ca asérabi 'icé quixun camina sináncëma 'ain.

²⁶ ¿A bana quicēsabi oi cara Cristo, ax aín Papabē 'Apu 'i cuancēma pan 'aish, paē tani tēmērați 'iax?

²⁷ Caxun ca Moisésnēan cuēnēo bana 'imainun an Nucēn Papa Dios quicē bana uni ñuixuncē unicamanribia cuēnēo bana, uisa banacama cara a ñui quicē 'icē, a banaxa quicēsabi oi ca 'iixa quixun a uni rabē ñuixuancēxa.

²⁸ Atu bana ñuixunbiancēx anua cuancē Emaús emanu abē bēbaquinbi ca a rabētan, Jesús sapi ca cuanshitia quixun isacēxa.

²⁹ Isquin ca cacēxa:

—Bari ca xupíbutia, ca baquishia, usa 'ain camina nun xubunu nubē 'i cuanti 'ain. Cacēx ca atubē cuanx aín xubunu 'i Jesús atsiáncēxa.

³⁰ Atsíntancēx mesanu a uni rabēbē tsóbuxun ca pán bixun —asábi ca — Nucēn Papa Dios catancēxun, tucapaquin atu 'ináncēxa.

³¹ Usa 'ain ca, ēnēx ca Jesús 'icē quixun 'unántancēxunmabi pán tucapaxun 'ináncēxun pain —Jesús ca ēnēx 'icē —quixun 'unáncēxa. 'Unania ratúcēbēishi ca Jesús nētēcēbē.

³² Nētēcēbē ca canancēxa:

—An nubē banaquin cuēnēo banacama nu ñuixuncēxun cananuna nun nui tu cuēēni shimēniocacēsa tanpunin, ¿usa cat?

³³ Usaquin sinani bēnētishi cuanx ca Jerusalēnu cuantēcēancēxa. Cuanx bēbaquin ca Jesusan 'unánmicē uni mēcēn rabē 'imainun achúshi, acamabēa Jesusan bana cuacē raírí unicamaribi timēcē mēracēxa.

³⁴ Mēracēxun ca axa timēcē unicaman cacēxa:

—Nucēn 'Ibu Jesús ca asérabi baísquitēcēanxa. Usa 'icē ca Simonan ispunia.

³⁵ Usaquian cacēxun cuaquin ca Emaúsnuax ucē uni rabētan, usai ca bainuax nubē 'ipunia quixun canan —nua pán mēticaquin 'ináncēxuinshi cananuna ax ca asérabi Jesús 'icē quixun 'unánpuní —quixun cacēxa.

*Aín 'unánmicē uni mēcēn rabē 'imainun achúshi an Jesús isa
(Mt 28.16-20; Mr 16.14-18; Jn 20.19-23)*

³⁶ Usaquin atu ñuixunía sēnēncēma pain 'aínbi axbi chiquiracēti atu nēbētsi nīracēquin ca Jesusan atu cacēxa:

—Chuámashirua ca 'ican.

³⁷ Usoquian atu cacēx racuēti ratúquin ca —ñunshin ca —quixun sináncēxa.

³⁸ Usai 'i ami racuētia isquin ca Jesusan cacēxa:

—¿Uisacatsí caramina racuētín? ¿Uisa cupí caramina 'ēx cana asérabi Jesús 'ai quixun sinaniman?

³⁹ 'Ēn mēcēn 'imainun ca 'ēn taē is. Isquin ca, 'ēx cana Jesús 'ai quixun 'unan. Uisa cara 'ēn nami 'imainun 'ēn xo 'icē quixunmi 'unánun ca 'ē ramēt. Ñunshinax ca xoñuma 'ianan namiñuma 'icēn.

⁴⁰ Usaquin caquin ca mēshpáquin aín mēcēn ismianan aín taēribi ismiacēxa.

⁴¹ Usoquian ismicēxbi ca —ēnēx ca Jesús 'icē —qui ax cuēēnibi sináncasmai ratúacēxa. Ratutia isquin ca Jesusan —¿mitsun a pití ñu cara 'aíma 'ic? —quixun cacēxa.

⁴² Cacēxun ca tsatsa xuicē paná 'imainun buna rēpa tēxēra 'ináncēxa.

⁴³ 'Ináncēxun biquin ca atun ismainunbi Jesusan piacēxa.

⁴⁴ Pitancēx sēnēnxun ca Jesusan atu cacēxa:

—'Ēx bamacēma pain 'ixun 'ēn mitsu cacēsabi oi ca 'iixa. 'Ē ñuiquin cuēnēo banacama Moisésnēn 'a, 'imainun an Nucēn Papa Dios quicē bana uni ñuixuncē unicaman cuēnēo banacama, 'imainun Salmosribi, acamaxa 'ē ñui quicē bana axa quicēsabi oi ca 'iti 'icē quixun 'ēn mitsu cacēsabi oi cana 'ian.

⁴⁵ Usaquin caxun ca a ñuiquian cuēñeō banacama upí oquian cuanun ñuixunquin anu timēcē unicama 'unánmiacēxa.

⁴⁶ 'Unánmiquin ca ěsaquin cacēxa:

—Ěsai ca a bana quia, Cristo ca bamatancēx rabē 'iónxa pēcaratēcēncēbē baísquiti 'icēn.

⁴⁷ Usa 'ain ca aín unicaman Jerusalénuaxun pain aín bana ñuitancēxun camabi menu cuanquin ěsoquin caquin unicama ñuixunti 'icēn, Nucēn Papa Diosan atun 'atima ñu 'acēcama tērēncē 'inuxun ca sinanaquin bētsi oquin sinánti 'icē quixun. Ěsaía a ñui cuēñeō bana quicē a ñuixuntancēxun ca Jesusan atu cacēxa:

⁴⁸ Mitsun camina 'ēx 'ia iscē 'ixun, uisai carana 'ē ñuiquin cuēñeō banacama quicēsabi oi 'ia quixun unicama ñuixunti 'ain.

⁴⁹ Axa uti ñuiquian 'ēn Papa Diosan 'ē cacē, a cana mitsunu unun xuti 'ain. Usa 'ain camina Nucēn Papa Diosan aín cushi mitsu 'inánun Jerusalénu bērúxun caínti 'ain.

Jesús naínu cuan

(Mr 16.19-20)

⁵⁰ Usa 'ain ca Jesusan Jerusalénuax cuanquin Betania ěma 'urama, aín unicama buáncēxa. Buántancēxun aín mēcēn rabē manámi oquin ca Nucēn Papa Dios atu ñucáxuancēxa.

⁵¹ Usaquin ñucáxuntancēxun acama ěbiani ca anua Nucēn Papa Dios 'icē anu cuancēxa.

⁵² Cuania rabitancēx ca chuámashi tani cuēñquiani Jerusalénu cuantēcēancēxa.

⁵³ Cuantancēxun ca nētē camabi anuxun Nucēn Papa Dios rabiti xubunu cuanxun cuanxun, a rabiácēxa. Ashi.

JUANĒAN 'A UPÍ BANA

Nucĕn Papa Diosan Bana uni 'iá

¹ Nucĕn Papa Diosan űu unioisama pain 'aínbi ca aín Bana 'iacĕxa. Aín Bana ax ca Nucĕn Papa Diosbĕ 'iacĕxa, ax ca Nucĕn Papa Diosbi 'iacĕxa.

² Usa 'ain ca űu unioĕma pain 'ain aín Bana, ax Nucĕn Papa Diosbĕ 'iacĕxa.

³ Aín Banáinshi ca camabi űu uniacĕxa. Nucĕn Papa Diosan Bana 'aíma 'ia 'ain ca űu 'aíma 'ianan űancáishi 'itsíanxa.

⁴ A bana anúan Nucĕn Papa Diosan nĕtĕ 'inan 'aish ca camabi űu 'imainun uníxribi ĕnĕ nĕtĕnu bucuía. Usai 'i ca an 'imicĕx unicama sinánűu 'icĕn.

⁵ űunshin 'atimanĕn 'imicĕxun unin 'aisama 'iti sinaniabi ca Nucĕn Papa Diosan Bana ax upíira 'ixun uni upí 'inun 'imía. Usaquian 'imía ca űunshin 'atimanĕn a cuati uni upí 'iaxma 'inun quixun Nucĕn Papa Diosan bana a nĕtĕnima.

⁶ Uni achúshi ca 'iacĕxa Juan caquin anĕĕ. A ca Nucĕn Papa Diosan ĕnĕ menua unun xuacĕxa.

⁷ Ax ca Nucĕn Papa Diosan Bana, an 'uchaűuira 'icĕbi uni aín nuitu upí 'imiti, ax ucĕbĕa ami catamĕnun camabi uni a űuixuni uacĕxa.

⁸ Juan, ax ca an uni aín nuitu upí 'imiti ama 'iacĕxa. Usa 'aíshbi ca axa uti ainra uni aín nuitu upí 'imiti, a unicama űuixunuan Nucĕn Papa Diosan ĕnĕ menu xucĕ 'iacĕxa.

⁹ An aín sinan upíira 'ixun uni upí 'imiti axa uti űuiquin ca Juanĕn unicama űuixuancĕxa.

¹⁰ An aín sinan upíira 'ixun uni upí 'imiti ax ca ĕnĕ menu 'iacĕxa. Usa 'ixun an Nucĕn Papa Diosbĕtan camabi me 'imainun camabi űucama unio 'icĕbi ca unicaman, uí cara ax 'icĕ quixun 'unánma 'icĕn.

¹¹ ĕnĕ nĕtĕnu 'icĕ unicaman ca an unio 'ixunbi, atubĕ 'inúxa ucĕbi biisama tancĕxa.

¹² Usa 'ixunbi ca uicamax cara ami sinánan ami catamĕtia, acama Nucĕn Papa Diosan bĕchicĕa 'inun 'imiĕĕxa.

¹³ Unían aín xanumi bĕchicĕ tuá ax ca unishi 'ia. Unin bĕchicĕnĕxa usa 'aínbi ca usama Nucĕn Papa Diosan bĕchicĕcama 'icĕn. Ax ca aín cushínshia aín bĕchicĕ 'imicĕ 'icĕn.

¹⁴ Nucĕn Papa Diosan Bana a ca bĕtsi tuásaribi 'inun xanun bacĕancĕxa, uni 'inun. Nucĕn Papa Diosan sinánsaribi 'ixun ca ĕnĕ menu 'icĕ unicama abĕ 'ixun nuibacĕxa. Ax aín Bĕchicĕ Achúshi 'aish aín Papa Diossaribi 'aish aín sinan upíira upí cananuna isacĕn.

¹⁵ Usa 'ain ca Juan, an uni nashimicĕ, an Nucĕn Papa Diosan Bana űui munuma banaquin cacĕxa:

–ĕnĕx ca a űuiquin ĕsaquin 'ĕn mitsu caĕxancĕ a 'icĕn: Axa 'ĕ caxu uti uni ax ca 'ĕsamaira 'icĕn. 'ĕx 'icĕma pain 'ain ax pain 'iá 'aish ca 'ĕsamaira 'icĕn.

¹⁶ An ca aín sinan upíira 'ixun ax 'icĕsaribitinu nun sinan upí 'inun nuibaquin ĕnquinma nu 'aquinia.

¹⁷ Uisai cara Nucĕn Papa Diosan uni 'iti 'icĕ quixun ca Moisésnĕn nucĕn raracama 'unánmicĕxa. Usa 'aínbi ca axira uxun Jesucristonĕn asĕrabi nuibaquin aín 'ucha tĕrĕnquin Nucĕn Papa Dios cuĕĕncĕsabi oía aín uni 'inun 'imíaxa.

18 Uinu 'icë unímbi ca Nucën Papa Dios isáma 'icën. Aín Bëchicë Achúshi, axa aín Papabë 'icë, an cuni ca uisa cara Nucën Papa Dios 'icë quixun nu 'unánmiacëxa.

I. JESUCRISTONĒAN GALILEA ME 'IMAINUN JUDEA MENUXUN BANA ÑUIXUAN (1.19-12.50)

Juanëan Jesús ñuia

(Mt 3.11-12; Mr 1.7-8; Lc 3.15-17)

19 Usa 'ain ca Jerusalénu 'icë judíos unicaman ax caraisa ui 'icë quixuan Juan ñucátanun, sacerdotecamacëñun levita unicama xuacëxa.

20 Xucëx cuanx bëbaxuan ñucácëxun ca parántisama tanquin Juanën cacëxa:

—'Ëx cana Cristoma 'ain.

21 Cacëxun ca cacëxa:

—¿Ama 'aish caina ui 'ain? ¿Elías caina 'ain?

Quixuan cacëxun ca cacëxa:

—'Ëx cana ama 'ain.

Cacëxun ca ñucátëcëancëxa:

—¿An Nucën Papa Dios quicë bana unicama ñuixunti uni, axa uti a caina mix 'ain?

Cacëxun ca —ama cana 'ai —quixun cacëxa.

22 Usaquin cacëxunbi ca catëcëancëxa:

—¿Uiira caramina mix 'ain? An nu xucë unicamanu cai cuanun ca mix caramina ui 'ai quixun nu cat.

23 Cacëxun ca Juanën cacëxa:

—'Ëx cana axa anu uni 'icëma menuax munuma banacë uni a 'ain, ësai qui: “Nucën 'Ibu ca aia, camina axa anun uti bai mëníoquin racanati 'ain”. An ënë bana cuëño, Isaías, an Nucën Papa Dios quicë bana unicama ñuixuncë, axa quiásabi oi cana 'ëx 'in.

24 Axa usaquin Juan ñucati cuancë unicamax ca fariseo unicaman xucë 'iacëxa.

25 Usa 'ixun ca Juan catëcëancëxa:

—¿Mix Cristoma 'ianan Elíasma 'ianan an Nucën Papa Dios quicë bana unicama ñuixunti, axa uti ama 'ixunbi caina min uisa cupí unicama 'unpaxan nashimín?

26 Cacëxun ca Juanën cacëxa:

—'Ën cana uni 'unpaxan nashimin, 'aínbi ca mitsúnmi 'unáncëma uni achúshi mitsubë 'icën.

27 Ax 'ësamaira 'aish ca mitsúnmi 'unánun 'ë caxu aia. 'Ëx 'iisama pain 'ain, ax pain 'iá 'aish ca 'ësamaira 'icën. Axa upíira 'aish cushiira 'ain cana 'ëx asaribima 'aish ami rabini a 'urama 'itima 'ain. Usai 'iquin cana aín taxacabi tubuxuntima 'ain.

28 Jordán 'ucëmanan 'icë Betábara cacë ëma anuxuan unicama nashimicë, anu cuanx ca unían xucë unicama usai Juanbë banacëxa.

Carnero 'icësaribitia unin 'ucha cupí bamati, Cristo, a ñuicë bana

29 Usaquin unicama coónxun ca Juanën Jesús aia isacëxa. Aia isi ca quiacëxa:

—Ca is, ënëx ca unin 'ucha cupí carnero bamati 'aínbia ax bamacë cupí Nucën Papa Diosan camabi unin 'ucha tërënti a 'icën.

30 Ënëx ca a ñuiquin ësai quiquin 'ën mitsu cacë a 'icën: Axa 'ësamaira uni ax ca 'ë caxu aia. 'Ëx 'icëma pain 'ain ca ax pain 'iacëxa. Usa 'aish ca 'ësamaira 'icën. A ñuiquin 'ën mi cacë, a ca ux 'icën.

³¹ 'Ĕnribi cana a 'unáncēma 'ain, 'aíshbi cana Israel unicaman uisa uni cara quixun a 'unánun 'unpaxan uni nashimi uan.

³²⁻³³ Usaquin catancēxun ca, 'esai ca 'iaxa quixun Juanēn unicama ñiuxancēxa:

—'Ĕn a 'unáncēma 'icēbi ca Nucēn Papa Diosan 'ēn 'unpaxan uni nashiminun xuquin 'ē caxa: “Uni achúshinua 'ēn Bēru Ñunshin Upí ubútancēx 'irua camina isnuxun 'ain. Ainra ca uni 'ēn Bēru Ñunshin Upíbéa 'inun 'imiti 'icēn”. Usaquin ca 'ē caxa. An 'ē cacēsabi oquin cana Nucēn Papa Diosan Bēru Ñunshin Upía ñumacuru tinax naínuax ubútancēx a uninu 'irua isan.

³⁴ Usaquin isun cana —ax ca Nucēn Papa Diosan Bēchicē 'icē —quixun camabi uni cain.

Usaquin ca Juanēn cacēxa.

Jesusan aín 'unánmicē unia 'inun a pain cáisa uni

³⁵ Usaquian coon ca Juanbē aín 'unánmicē uni rabē 'iacēxa.

³⁶ Abē 'icē ca Jesús cuainia isquin Juanēn cacēxa:

—Ca is, carnero 'icēsaribiti unín 'ucha cupí bamanuan Nucēn Papa Diosan xua a ca ux 'icēn.

³⁷ Usaía quia cuaquin ca Juanēn 'unánmicē uni rabētan Jesús nuibiancēxa.

³⁸ Nuibiancēxun caxu bēsuquin isquin ca Jesusan cacēxa:

—¿Añu caramina barin?

Cacēxun ca ñucácēxa:

—¿Uinu cara mín 'iti 'ic, rabí? (Rabí quicē bana, ax ca an uni 'unánmicē uni qui quicē 'icēn.)

³⁹ ¿Uinu 'icē cara mín 'iti 'ic? quixun cacēxun ca Jesusan cacēxa:

—Ísi cuanun ca ut.

Cacēx cuanxun ca aín 'iti isacēxa, istancēx ca bari xupíbucēbēa baquíshti 'urama 'ain abē 'iacēxa.

⁴⁰ Juanēn cacēxun cuaquian Jesús nuibiancē uni rabētax ca bēsix Simón Pedronēn xucēn Andrés 'iacēxa.

⁴¹ Jesusan 'itinuax cuanxun ca Andrésnēn aín xucēn Simón Pedro bariquin mēraxun cacēxa:

—Mesías cananuna isan.

Mesías quicē bana, ax ca Cristo, axa utia judíos unicaman cáincē a qui quicē 'icēn.

⁴² Cabianquin ca aín xucēn Jesúsnu buáncēxa. Buáncēx bēbaia isquin ca Jesusan bēñachaquin cacēxa:

—Míx camina Juanēn bēchicē, Simón, a 'ain. 'Aíshbi camina Cefas caquin anēcē 'iti 'ain.

Cefas quicē bana, ax ca Pedro qui quicē 'icēn.

Jesusan Felipe 'imainun Natanael abē cuanun ca

⁴³ Usaquian Pedro coon pēcaracēbē, Galilea menu cuanti sinani cuanquinbi ca Jesusan Felipe mēracēxa. Méraqin ca cacēxa:

—'Ĕn mi 'unánminun ca 'ēbē cuani ut.

⁴⁴ Felipe Betsaida ēmanu 'icē uni 'ain, ca Andrés 'imainun Pedroribi, anu 'icē uni 'iacēxa.

⁴⁵ Usaquian Jesusan cacēx cuanxun ca Felipenēn Natanael cacē uni bariquin méraqin cacēxa:

—A ñuiquian Moisés 'imainun an Nucēn Papa Diosan sinánmicēxun uni bana ñiuxuncē unicaman cuēñēo, a uni cananuna mēran. Ax ca Jesús, Nazaretnu 'icē uni, Josenēn bēchicē, a 'icēn.

⁴⁶ Felipenēn cacēxun ca Natanaelnēn cacēxa:

—¿Nazaret ëmanu cara ñu 'unáncë uni 'iti 'ic?

Cacëxun ca Felipenën cacëxa:

—Usa ca mi isnun ca 'ëbë cuani ut.

⁴⁷ Cabianquin buáncëxa Natanael aia isi ca Jesús quiacëxa:

—U unix ca asérabi Israel uní upí 'icën, uni paráncëma ca ux 'icën.

⁴⁸ Quia ca Natanaelnën cacëxa:

—¿Uisaxun caramina 'ë 'unan?

Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Mi caia Felipe cuancëma pan 'aínbi cana mi higuera tanáinua isan.

⁴⁹ Cacëxun ca Natanaelnën cacëxa:

—Mix camina Nucën Papa Diosan Bëchicë 'ianan Israel unicaman 'apu 'ain.

⁵⁰ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—¿Higuera tanáinua cana mi isan 'ën mi cacëxun caramina bërí, ënëx ca Nucën Papa Diosan Bëchicë 'icë quixun 'ë sinanin? Minmi 'ë iscësamaira oquin camina 'ën ñu 'aia isnuxun 'ain.

⁵¹ Ésaquinribi ca Jesusan Natanael cacëxa:

—Asérabi cana mitsu cain, naí panárabëcëbëtan camina uni 'inux 'ëx anuax uá, 'ë manáminuaxa Nucën Papa Diosan ángelcama cuaruanan ubutia isnuxun 'ain.

2

Unin xanu biti nëtëa Jesús Canánu 'ia

¹ Rabé nëtë 'iónxa pëcaracëbëtan ca Galilea nëtënu 'icë ëma, Caná cacë, anuxun uni achúshinën aín bëchicë xanu bimiti 'ain, aín aintsí 'ibucama pí unun quixun aín uni camiacëxa. Anu ca Jesusan titaribi 'iacëxa.

² Usa 'ain ca Jesúsribi aín 'unánmicë unicamabë aribia camicëx cuanx anu 'iacëxa.

³ Anu 'ixun ca unicaman cëñucëxa vino 'aíma 'ain aín titan Jesús cacëxa:

—Vino ca 'aíma 'icën, ca cëñúaxa.

⁴ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—¿Uisati caramina 'ë usaquin cain? Anun 'ën ñu 'ati nëtë ca 'icëma pain 'icën.

⁵ Cacëxun ca aín titan an piti 'ináncë unicama cacëxa:

—'Ën tuacëan mitsu cacësabi oquin ca 'at.

⁶ Anu ca 'iacëxa męcën achúshi 'imainun achúshi maxax 'acë ñutë, anu anúan judíos unicama mëchucati 'unpax nanti. A ñutëcama sapi ca veinte 'ianan treinta galones 'unpax anu 'aruti 'iacëxa.

⁷ Usa 'ain ca Jesusan an piti 'ináncë unicama cacëxa:

—Ñutënu ca 'unpax buácat.

Cacëxun ca usoquin 'acëxa.

⁸ Usaquian 'aia ca cacëxa:

—Buácabianquin ca fiesta 'ibun buántan.

Cacëxun ca Jesusan cacësabi oquin buáncëxa.

⁹ Buáncëa fiesta 'ibun, Jesusan 'unpax 'icëbi vino ocë, a tanquin, uinua bęcë cara quixun 'unaniamabi ca an ñutënu buácabianquin buáncë unicama ainshi 'unáncëxa. Usa 'ain ca fiesta 'ibun an xanu biti uní cuënxun cacëxa:

¹⁰ —An fiesta 'acë unin ca vino upí pain 'inántancëxun a cëñuia vino asábitanishi uní 'inania. Usa 'aínbi camina min bërí 'atimatani pain 'inántancëxun vino upí 'inanin.

¹¹ Usoquin ca Jesusan Galilea menu 'icë ëma, Caná, anuxun aín sinanëinshi 'atabaquin uní itsin 'acëma ñu 'acëxa, uní itsin cushisamaira ca aín cushi 'icë

quixuan unicaman 'unánun. Usaquian ñu 'aia isi ca aín 'unánmicē unicama ami catamēacēxa.

¹² Usaquin 'atancēx ca aín tita 'imainun aín xucēantu 'imainun aín 'unánmicē unicamabē Jesús Capernaúm ěmanu cuancēxa. Cuanx bēbatancēx ca 'itsama nētēinshi anu 'iacēxa.

An ñu marucē unicama Jesusan chiquían
(Mt 21.12-13; Mr 11.15-18; Lc 19.45-46)

¹³ Pascua anúan judíos unicaman carnero 'ati nētēa 'urama 'ain ca Jesús Jerusalénu cuancēxa.

¹⁴ Cuanx bēbax anuxun Nucēn Papa Dios rabiti xubunu atsínquinbi ca an ñu marucē unicaman vaca bēnē 'imainun carnero 'imainun ñumacuru acama maruía isacēxa. Isanan ca anuxuan curíqui cambioquin bicē, anua unicamaribi tsócē isacēxa.

¹⁵ Acama isquin ca anun rishquti itsi mēnioquin, anua 'icē carnero 'imainun vaca bēnē 'imainun an marucē unicamaribi chiquíancēxa. Chiquíanan ca an curíqui cambioquin bicē unin curíqui rēuquin, anua curíqui nancē ñucama chashcacēxa.

¹⁶ Usonan ca an ñumacuru marucē unicamaribi cacēxa:

—Ĕnua ca mitsun ñucama buántan. Anuxun 'ēn Papa rabiti xubu camina anuxun ñu maruti xubusa 'inun ěsaquin 'atima 'ain.

¹⁷ Usaquian Jesusan caia cuaquin ca aín 'unánmicē unicaman Nucēn Papa Diosan bana cuēnēo ěsai quicē a sináncēxa: “Ĕx anun rabanán bamaquinbi cana anuxun mi rabiti xubu upí oquin bērúanti 'ain”. Usaquin sinánquin ca —a banaxa quicēsabi oquin ca 'aia —quixun sináncēxa.

¹⁸ Usaquin 'aia isquin ca judíos unicaman Jesús cacēxa:

—¿Minmi ěsoquin 'acē ax ca asábi 'icē quixúnu nun 'unánun caramina añu ñu nun isnun 'ati 'ain?

¹⁹ Cacēxun ca Jesusan cacēxa:

—Mitsúnmi tēncapatiabi cana ěnē xubu 'ēn rabē 'imainun achúshi nētēinshi 'atēcēnti 'ain.

²⁰ Cacēxun ca judíos unicaman cacēxa:

—Cuarenta y seis barítian ca nucēn chaitiocēcamán ěnē xubu 'acēxa. Usa 'aínbi ěcaramina min rabē 'imainun achúshi nētēinshi 'atēcēnti 'ain?

²¹ Ĕsaquian atun cacē 'aínbi ca Jesús quicē bana ax, axbi ñuiacati quicē 'iacēxa.

²² Usa 'ain ca aín 'unánmicē unicaman bamaxa Jesús baísquitēcēan usaquian judíos unicama cacē a bana sináncēxa. Sinánan ca —Nucēn Papa Diosan bana cuēnēo ca cēmēma 'icē —quixun sinánan —Jesusan nu cacē bana axribi ca cēmēma 'icē —quixun sináncēxa.

Unicaman sináncē ñucama Jesusan 'unan quicē bana

²³ Pascua anun carnero 'ati nētēn Jerusalénu 'ixuan Jesusan uni itsin 'acēma ñu 'aia isi ca 'aisamaira uni —an ca asérabi Nucēn Papa Diosan cushin ñu 'aia —quixun sináncēxa.

²⁴ Usaía 'icēbētanbi ca camabi unían aín nuitu mēu sináncē a 'unáncē íxun, Jesusan —asérabi ca 'ēmi sinánima —quixun 'unáncēxa.

²⁵ An ca unían cacēxunmabi camabi unin sinan 'unáncēxa.

3

Nicodemoa Jesús isi cuan

¹ Fariseo uni achúshi ca Nicodemo caquin anēcē 'iacēxa. Ax ca judíos unicaman 'apu achúshi 'iacēxa.

² Usa 'ixun ca anu ñantan cuanxun Jesús cacēxa:

—Unían mix camina cushiira 'ai quixun 'unánun camina uinu 'icē unínbia 'acēma ñu 'ain. Nucēn Papa Diosā abēma 'ain ca uinu 'icē unínbí minmi 'acēsoquin ñu 'atima 'icēn. Usa 'ain cananuna 'unan, Nucēn Papa Diosan ca minmi nu 'unánminun ēnē menu mi xuacēxa quixun.

³ Cacēxun ca Jesusan cacēxa:

—Asérabi cana 'ēn mi cain, axa aín cushin bacēntēcēncēma uni ax ca Nucēn Papa Diosnan 'itima 'icēn.

⁴ Usaquian cacēxun ca Nicodemonēn cacēxa:

—¿Uisax cara bēráma cania 'aish uni bacēntēcēnti 'ic? ¿Amiribishi cara aín títan pucunu atsiánx bacēntēcēnti 'ic?

⁵ Nicodemonēn cacēxun ca Jesusan cacēxa:

—Usama ca. Asérabi cana 'ēn mi cain, 'unpax 'imainun Nucēn Papa Diosan Bēru Ñunshin Upitan bacēntēcēncēma uni ax ca Nucēn Papa Diosnan 'itima 'icēn.

⁶ Axa xanunuax bacēncē, ax ca unishi 'ia; axa aín Bēru Ñunshin Upitan bacēncē uni, ax ca Nucēn Papa Diosan Bēru Ñunshin Upíñu 'ia.

⁷ Nucēn Papa Diosan cushin camina bacēntēcēncē 'iti 'ai quixun 'ēn mi cacēx ratúaxma ca 'it.

⁸ Uinuax cara suñu bēēqui banaquiania camina cuatin, 'ixunbi camina isima, uinuax cara a suñu aia, uinu cara cuania quixun. An ñu shaícaianu suñu iscēma usaribi oquin cananuna Nucēn Papa Diosan Bēru Ñunshin Upitan uni bacēntēcēnmia isiman.

⁹ Cacēxun ca Nicodemonēn Jesús catēcēancēxa:

—¿Uisa 'aish cara usai 'iti 'ic?

¹⁰ Cacēxun ca Jesusan Nicodemo cacēxa:

—Mix an Israel unicama 'unánmicē 'ixunbi caramina 'ēn mi cacēxun uisai qui quicē cara quixun cuatiman?

¹¹ Asérabi cana mi cain, nun 'unáncē ñu ñuianan nun iscē ñuribi ñui cananuna nux quin. Quiabi camina nun bana ca asérabi 'icē quixun sinaniman.

¹² ¿Ēnē menu 'icē ñu 'ēn ñuia cuaquinma caramina uisaxun 'ēn naínu 'icē ñu ñuia cuati 'ain?

¹³ Uinu 'icē unínbia anu 'icē ñu 'unáncē 'aímabi cana 'ēn cuni anuax uá 'ixun 'unanin.

¹⁴ Moisésñēan anu uni 'icēma menuxun manē 'acē runu, camabi unin isnun, i nitsínxun anu nansaribi oquin ca uni 'inux Nucēn Papa Diosnuax uá 'icē, 'ē unin 'ati 'icēn,

¹⁵ uinu 'icē uníx cara 'ēmi catamētia axa nētētímoi Nucēn Papa Diosnan 'inun.

Nucēn Papa Diosan ēnē menu 'icē unicama nuibacē bana

¹⁶ Camabi uni asérabi nuibaquin ca Nucēn Papa Diosan aín Bēchicē achúshi ēnē menu xuacēxa, uicamax cara ami catamētia axa nētētímoi abē 'inun.

¹⁷ Nucēn Papa Diosan ca aín Bēchicē an ēnē menu 'icē unicama aín 'ucha cupí 'uchonun xuáma 'icēn. Ama, ēnē menu 'icē unicama aín 'ucha tērēnquin ainan 'inun iéminun quixun ca xuacēxa.

¹⁸ Aín Bēchicēmia catamēcē uni ax ca Nucēn Papa Diosan 'uchocē 'ima. Usa 'aínbi ca axa ami catamēcēma uni ax aín Bēchicē achúshi ami catamēcēma cupí Nucēn Papa Diosan aín 'ucha cupí casticántishi 'icēn.

19 Axa ami sináncēma unicamax ca aín 'ucha cupí Nucēn Papa Diosan castícantishi 'icēn, atúan an aín sinan upíira 'ixun uni upí 'imíti ax uánbi ami catamēisama tanquin 'atíma ñu 'atíshi cuēēncē cupí.

20 An ñu 'atíma 'acē unicaman ca an 'aia unin ísti rabanan xabánuxun 'atí cuēēnquinma bēánquibucēnuxun ñu 'aia.

21 Usa 'aínbi ca an Nucēn Papa Dios cuēēncēsabi oquin 'acē uni, an 'aia ísquian —an ca Nucēn Papa Diosan 'aquincēxun ñu 'aia —quixun unin 'unánun xabánuxun ñu 'aia.

Amiribishia Juanēn Jesús ñuitēcēan bana

22 Usa 'ain ca Jesusan aín 'unánmicē unicamabē Judea menu 'icē ēmacamanu cuantancēx anu 'ixun uní nashimiacēxa.

23-24 Nashimimainun ca Juanēnribi sipuacēma pain 'ixun Enón caquin anēcē ēma, anua 'ítsa 'unpax 'ain, anuxun uní ricuatsincē nashimiacēxa. Enón cacē ēma ax ca Salim caquin anēcē ēma 'urama 'iacēxa.

25 Usa 'ain ca judío uní achúshinēx Juanēan 'unánmicē unicamabē, aín raraxa quiásabi oquin Nucēn Papa Dios cuēēnun ñu 'atí ñui cuēbicanancēxa.

26 Usai cuēbicananquiani anu cuanxun ca Juan cacēxa:

—A ñuiquinmi nu cacē uní axa mibē Jordán 'ucē manan 'icē, Jesús, an unicama nashimicēbē ca camabí uníx anu ricuatsinia.

27 Cacēxun ca Juanēn cacēxa:

—Uinu 'icē unínbi ca Nucēn Papa Diosan 'imicēxunma usa ñu 'atíma 'icēn.

28 Mitsun camina, Cristoma cana 'ai 'ēx quia cuan. Nucēn Papa Diosan ca 'ē caxa ax unun 'ēx pain rēcuēcuaatsini unun 'ē xuaxa.

29 Ēsa ca. Ainan 'inúan unin bicēx ca xanu ainan 'ia. Ainan 'iti xanu bitsia uní cuēēni banaia cuati ca axa abē nicē uníxribi cuēēnia. Usaribiti cana 'ēx —unicaman ca Jesusan bana cuatia —quixunmi mitsun 'ē cacēxun cuati chuámarua tani cuēēnin.

30 Usa 'ain ca Nucēn Papa Diosan usai ca 'iti 'icē quixun ñuiasabi oi, axira 'ēsama cushiira 'ain camabí uníx 'ē ēanan anuishi cuanti 'icēn.

Axa naínuax ucē uní ñuicē bana

31 Axa naínuax uá, an unio ñucamabē sēnēnma cushiira 'aish ca bētsi unisamaira 'icēn. Unían bēchicēxa bacēncē uní an ca uníshi 'ixun ēnē menu 'icē ñuishi ñuia. Axa Nucēn Papa Diosnuax uá, ax ca an unio ñucamabē sēnēnma cushiira 'aish bētsi unisamaira 'icēn.

32 An ca an íscē ñucama ñuianan, an cuacē banacamari bī ñuia, ñuiabi ca uinu 'icē unínbi aín bana ca asérabi 'icē quixun sinanima.

33 Usa 'aínbi ca axa aín bana cuati ami catamēcē uní, an —Nucēn Papa Diosan banax ca asérabi 'icē —quixun sínanan —ca usa 'icē —quixun unicama ñuixunia.

34 Usai 'inun ca Nucēn Papa Diosan aín Bēru Ñunshin Upí ñonquinma aín Bēchicē 'inania. Usaquian 'ináncēxun ca an xucēxa ucē uní, Jesús, an aín Bēru Ñunshin Upitan sínánmicē 'ixun Nucēn Papa Dios cuēēncēsabi oquin unicama bana ñuixunia.

35 Nucēn Papa Diosan ca aín Bēchicē nuibaquin axa aín 'ibu 'inun camabí ñu a 'ináncēxa.

36 Axa aín Bēchicēmi catamēcē uní, ax ca ainan 'aish Nucēn Papa Diosbē nētétimoí 'ia. Usa 'aínbi ca axa Nucēn Papa Diosan Bēchicēmi sínántisama tancē uní, ax ainanma 'aish Nucēn Papa Diosbē nētétimoí 'ima. A uní ca Nucēn Papa Diosan aín 'ucha cupí 'aisamaira oquin castícantē 'iti 'icēn.

4

Samaritana xanubë Jesús bana

¹ Fariseo unicaman ca —Juanën 'unánmicë unicama 'itsaribi 'aínbi ca Jesusan 'unánmianan nashimicë unicamaxira 'aisamaira 'icë —quixuan ñuicania cuacëxa.

² Usa 'aínbi ca Jesusanma aín 'unánmicë unicaman cuni uni nashimiacëxa.

³ Usaquian fariseo unicaman cuacëxun 'unánbiani ca Jesús Judea menuax amiribishi Galilea menu cuantëcëancëxa.

⁴ Anu cuanti sinani ca Jesús Galilea nêtënu cuani Samaria 'abiani cuancëxa.

⁵ Cuanx ca Jacobnëan aín bëchicë José 'inan me 'urama 'icë ëma, Sicar cacë, anu bëbacëxa.

⁶ Bëbatancëx ca Jacobnëan naëa 'unpax anu 'ain, Jesús 'uran cuanbaiti cuainsama tani, baria xamárucëbë, a rapasu tsóbuacëxa.

⁷⁻⁸ Tsóbutancëxa anu tsómainun ca aín 'unánmicë unicama a piti ñu bitsi Jesús ëbiani cuancëxa. Cuan ca Samaria nêtënu 'icë xanu achúshi 'unpax bitsi cuacëxa. Chumu bëi aia isquin ca Jesusan cacëxa:

—¿'Ë ca 'unpax 'anun 'inan?

⁹ Cacëxun ca a xanun cacëxa:

—¿Uisati caramina mix judío uni 'ixunbi 'ëx samaritana xanu 'icëbi 'unpax 'inánun quixun 'ë cain?, judíos unicamax samaritano unicamabë nuibanancë 'aínmabi.

¹⁰ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Ën mi 'unpax ñucácë 'aínbi camina ui carana 'ai quixun 'ë 'unaniman. 'Ë 'unánan aña cara Nucën Papa Diosan mi 'inánti 'icë quixun 'unáncë 'ixun camina 'ë ñucátlian. Ñucácëxun cana anúnmi nêtétimoí Nucën Papa Diosnan 'iti 'unpax mi 'inántlian.

¹¹ Cacëxun ca cacëxa:

—Anua 'unpax biti ënëx ca nëmin 'icën. Anun 'unpax biti ñuñuma camina 'ain. ¿Uinua caramina anun 'ëx nêtétimoí Nucën Papa Diosnan 'iti 'unpax a biti 'ain?

¹² ¿Nucën rara Jacóbsamaira caina mix 'ain? An ca ënë anua 'unpax biti naëacëxa, naëxun ca 'acëxa, 'anan ca aín bëchicëribi 'amianan a rabucucë ñuinacamaribi 'amiacëxa. Jacobnën aín rëbúnquicamanribia 'anun naëa 'icë cananuna nunribi ënë 'unpax 'ain.

¹³ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—An ënë 'unpax 'acë uni, ax ca amiribishi shimatëcënia.

¹⁴ Usa 'aínbi ca an 'ën 'ináncëxun 'unpax 'acë uni, ax amiribishi shimatëcëntima 'icën. Me 'ucë mëúcüaxa chiquitia 'unpax xobucësaribiti ca 'ën 'ináncë 'unpax nêtétima uninu 'iti 'icën. Usaía 'icëbë ca uni nêtétimoí Nucën Papa Diosnan 'iti 'icën.

¹⁵ Usaquian cacëxun ca xanun cacëxa:

—A 'unpax ca 'ë 'inan. Amiribishi shimai 'unpax bitsi utëcënumma ca 'ë 'inan.

¹⁶ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Min bënë cuënbëtsini ca abë utan.

¹⁷ Cacëx ca —'ëx cana bënëñuma 'ai —quiacëxa. Quia ca Jesusan cacëxa:

—Usa ca. Bënëñuma cana 'ai qui camina cëmëiman.

¹⁸ Mix camina mëcën achúshi bënëñu 'iacën. Usa 'aínbi ca axa bërí mibë 'icë uni ax asérabi min bënëma 'icën. Usa 'ain ca —bënëñuma cana 'ai —quiaxmi quicë ax cëmëma 'icën.

¹⁹ Cacëxun ca xanun cacëxa:

—Bërí cana mix caina ui 'ai quixun 'unanin. Mix camina an Nucën Papa Dios quicë bana uni ñuixuncë uni a 'ain.

²⁰ Samaria unicama nun raran ca tucu ênuxun Nucën Papa Dios rabiácëxa. Usa 'aínbi camina mitsux quin, Jerusalénuxun ca unin Nucën Papa Dios rabiti 'icë quiax.

²¹ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Aséرابi cana mi cain, anúnmi ênë tucunuxunmabi, Jerusalénuxunmabi anumi mitsux 'icëñuxunbi, Nucën Papa Dios rabiti nêtë ca aia.

²² Mitsun camina ui caramina rabi quixun 'unaniman. Nun cananuna ui caranuna rabi quixun 'unanin. An uni Nucën Papa Diosnan 'inun iémiti, ax ca judío uni 'iti 'icën. An usaia 'inun ménío, a cananuna nun rabin.

²³ Anúan an Nucën Papa Dios rabiécë unix aséرابi ami sinani ax cuëñcësabi oi 'iti cuëñquin a rabiti nêtë ca aia, bërí ca a nêtë 'icën. Usaquian unin a rabiti ca Nucën Papa Dios cuëñia.

²⁴ Nucën Papa Dios, ax ca unima 'aish nami, imi, xo, acamañuma 'icën, a ca unin isima. Usa 'ain ca an Nucën Papa Dios rabiécë unin aséرابi ami sinani ax cuëñcësabi oi 'iti cuëñquin a rabiti 'icën.

²⁵ Cacëxun ca xanun cacëxa:

—Mesías, Cristo cacë, ax ca uti 'icë quixun cana 'unan. Ax uquin ca nun nu 'unánun camabi ñu ñuixunti 'icën.

²⁶ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—A cana 'ëx 'ain, abë camina banain.

²⁷ Cacëbëbi ca aín 'unanmicë unicama utëcëancëxa. Uquin xanubëa Jesús banaia isi ratúquinbi ca uinu 'icë unínbi —¿añu caramina cuëñnin? —canan —¿añu ñui caramina a xanubë banain? —quixun cáma 'icën.

²⁸ Usa 'ain ca a xanun aín ñutë tsónbiani aín émanu cuanx bëbaquin anu 'icë unicama cacëxa:

²⁹ —Ébë banaquin ca achúshi unin 'ëx usai 'icëcama ñuiquin 'ë caxa. Êñëx sapi ca aséرابi Cristo 'icën, ca isi ut.

³⁰ Usaquian xanun cacëxa ca a émanu bucuécë unicama anua Jesús 'icë anu ricuatsiancëxa.

³¹ A xanúa cuancëbëtan ca aín 'unánmicë unicaman Jesús —camina piti 'ai —quixun cacëxa.

³² Cacëxunbi ca Jesusan cacëxa:

—Mitsun 'unáncëma pitiñu cana 'ëx 'ain.

³³ Cacëx ca aín 'unánmicë unicamax —bëtsi unin sapi ca a piti bëxuanxa —quiax canancëxa.

³⁴ Canania isquin ca Jesusan cacëxa:

—An ênë menu 'ë xuá axa cuëñcësabi oquin 'anan an a 'anun 'ë ca, a sënëonuxun 'ai cana 'ëx picësa 'ain. Usaquin 'ën 'acëx ca ax 'ën piti ñusa 'icën.

³⁵ Êsoquian cacëbëbia a émanu 'icë unicamax aia isquin ca Jesusan aín 'unánmicë unicama cacëxa:

—Mitsux camina quin, rabë 'imainun rabë 'uxë cëñúcëbëa shaínquibutia cananuna ñu bimi biti 'ain. Usa 'aínbi cana 'ën mitsu cain, ca is, axa ucë unicama êñëx ca anun biti nêtë sënëncëbëtan aín 'ibun binuan bimi pëcëti sënëncësaribi 'icën.

³⁶ An uni 'ëmi catamënun 'aquincë uni an ca aín cupí bitsia. A unin 'aquincëxa 'ëmi catamëcë unicama ax ca xëñibua 'aínbi Nucën Papa Diosnan 'ia. Usa 'ain ca an paían 'ën bana uni ñuixuncë unicamabë an 'ëmi catamënun uni 'aquincë unicamaxribi cuëñti 'icën, atúan 'ënan 'inun uni 'aquincë cupí.

³⁷ Usa 'ain ca 'ēsai quicē banax asérabi 'icēn: Bētsi unían 'apácēxa pēcētia ca bētsi unin bimi bitsia.

³⁸ Mitsúnmi bētsi unían 'unánmicē unicama 'ēmia catamēnun upí oquin 'aquinun cana mitsu xuan. Uni raírinēan 'unánmicē 'icēbi camina mitsun a unicama upí oquin 'ēmia catamēnun 'imian.

³⁹ Usai Jesús aín 'unánmicē unicamabē banamainuan a xanun cuanxun —a unin ca 'ēx usai 'icēcama ñuiquin 'ē caxa —quixun cacēx ca a ēmanu 'icē samaritano uní 'itsáxira —Jesús ax ca Nucēn Papa Diosnuax ucē 'icē —quixun sinani Jesúsni sináncēxa.

⁴⁰ Ami sinánquin a isi cuanxun ca Jesús cacēxa:

—Nubē pain camina 'i cuanti 'ain. Cacēx cuanx ca atubē rabē nētēn 'iacēxa.

⁴¹ 'Ixúan, bana ñuia cuati ca samaritano 'itsáxira —asérabi ca ax Nucēn Papa Diosnuax ucē 'icē —quixun 'unani ami sináncēxa.

⁴² Usai 'iquin ca a unicaman a xanu cacēxa:

—Mínmi nu cacēxun cuaxunbi cananuna bērí nunbi aín bana cuaquin 'unanin, asérabi ca ax Cristo, an camabi menu 'icē uní Nucēn Papa Diosnan 'inun iēmíti, a 'icē quixun.

An 'apu ñu mēēxuncē unin bēchicēa Jesusan pēxcūa

⁴³ Usa 'ain ca rabē nētē anu 'itancēx Jesús anuax cuanx Galilea nētēnu bēbai cuancēxa.

⁴⁴ Cuanux ca quiacēxa:

—An Nucēn Papa Dios quicē bana unicama ñuixuncē uní a ca anuaxa canicē nētēnu 'icē unicaman aín bana cuaisama tania.

⁴⁵ Usai quiax cuanxa Galilea nētēnu bēbaia ca anu 'icē unicaman upí oquin Jesús biacēxa. A unicamax Pascua anun carnero 'ati nētē 'ain, Galileanuax Jerusalénu cuancē 'ixun ca an ñu 'aia iscē 'ixun a unicaman aín nētēnu bēbaia cuēnquin Jesús biacēxa.

⁴⁶ Usa 'ain ca Galilea nētēnu 'icē ēma Caná, anuxuan bēráma 'unpax vino ocē, anu Jesús bēbacēxa. Bēbamainun ca 'apun uní achúshi aín bēchicēnēx Capernaúm ēmanu 'insíncē 'iacēxa.

⁴⁷ Usa 'ain ca Jesús Judea nētēnuax Galilea nētēnu bēbaia quixuan unin ñuia cuabiani cuanxun 'apun unin mēraquin Jesús cacēxa:

—'Ēn bēchicē ca 'insíanxa, ca bamatisa 'icēn. A camina 'ē pēxcuxuni cuanti 'ain.

⁴⁸ Cacēxun ca Jesusan cacēxa:

—Mitsun camina 'ēn, uní itsin 'acēma ñu 'aiashi istisa tanin. 'Ēn usa ñu 'acēbētanma camina, ēx cana asérabi Nucēn Papa Diosnuaxa uá a 'ai quixun sinántisama tanin.

⁴⁹ Cacēxun ca 'apun unin cacēxa:

—'Ēn bēchicē ca nētētisaira 'icēn. Nētécēmaishi camina a isi cuanti 'ain.

⁵⁰ Cacēxun ca Jesusan cacēxa:

—Mín bēchicē ca ñuima, asábi ca, ca istan.

Cacēx ca —asérabi ca pēxcúti 'icē —quixun sinánbiani cuancēxa.

⁵¹ Usa 'ain ca baían cuania mērananquinun an ñu mēēxuncē unicaman cacēxa:

—Mín bēchicē ca ñucēma 'icēn, asábi ca.

⁵² Cacēxun ca a tuacēn papan cacēxa:

—¿Uinu bari 'ain cara 'ēn bēchicē aín 'insin nētēonx?

Cacēxun ca —imēishi bari cuainacēcēbē ca aín 'itsis nētēonxa —quixun cacēxa.

⁵³ Usaquian cacēxun ca a tuacēn papan —Anu bari 'ain ca Jesusan 'ë, min bëchicē ca ñuima, ca pēxcutia quixun 'ë coonxa quixun sináncēxa. Usaquin sinani ca aín xubunu 'icē unicamabē —asérabi ca Jesús Nucēn Papa Diosnuax ucē 'icē —quiax ami sináncēxa.

⁵⁴ Usaquin ca Jesusan Judea nētēnuax cuantancēxun Galilea menuxun bërāma 'acēsa oquín uni itsin 'acēma ñu 'atēcēancēxa.

5

'Tan Betesda cacē, a rapasunuxuan Jesusan nicuainquinbi tancēma uni pēxcūa

¹ Usotancēx ca anúan judíos unicaman Nucēn Papa Dios rabiquin piti nētē 'ain, Jesús Jerusalénu cuantēcēancēxa.

² Jerusalénu cēnēa aín xēcuē achúshi, Oveja cacē, a bētánain ca unin 'acē 'ian 'iacēxa. Ax ca hebreo banan Betesda caquin anēcē 'iacēxa. A 'ian rapasu, anua uni niti, anu ca mēcēn achúshi itá nitsíncē 'aish manan tapuñu 'iacēxa.

³ Ax ca a tēmú bucuxuan uni 'insíncēcama, bēxuñu 'imainun aín niti bëtsicē 'imainun racábucē, acaman ángelnēan 'unpax cubínmia caíncē 'iacēxa.

⁴ Caíncēxuan uisa nētēn cara 'ibutia, a nētēn 'ibúxun ángelnēn a 'unpax cubínmicēbē caísa ax paían anu butucē, uisa 'insínñu cara, a uníxbi pēxúacēxa.

⁵ Usa 'ain ca anu 'icē uni achúshi treintiocho baritia 'insíncē 'iacēxa.

⁶ Ax anu racácē isquin ca —'uran ca ēnē uni usai 'iaxa —quixun 'unánquin Jesusan cacēxa:

—¿Caramina pēxcútisa tanin?

⁷ Cacēxun ca 'insíncē unin cacēxa:

—'Unpax cubíncē nēbētsi an 'ë butúnti uni ca 'aíma 'icēn. Usa 'ain ca 'ëx cuancēma 'aínshi 'ë rētibiani cuanx, uni itsix pain 'unpax cubíncēnu butuia.

⁸ Quia ca Jesusan cacēxa:

—Niruquin anumi racácē min bacēti bibiani ca cuantan.

⁹ Usaquian Jesusan cacēxēshi ca a uni aín 'insíncē pēxúacēxa. Pēxcúquin aín bacēti bibiani ca cuancēxa.

Anun ñu mēētima nētē 'aínbia anua racácē aín bacēti bibiani,

¹⁰ cuania isquin ca judíos unicaman 'insíncē 'aíshbia pēxcúcē uni cacēxa:

—Ēnē nētēx ca anun ñu mēētima nētē 'icēn. Ēnē nētēn camina anumi racácē ñu 'iábiantima 'ain.

¹¹ Cacēxun ca cacēxa:

—An 'ë pēxcucē uni an ca, anumi racácē min bacēti bibiani ca cuantan, quixun 'ë caxa.

¹² Quixuan cacēxun ca atun cacēxa:

—¿Ui uni cara min bacēti bibiani ca cuantan quixuan an mi cacē, ax 'ic?

¹³ Cacēxunbi ca 'aisamaira uni anu 'aían Jesús 'uri cuan, ui unin cara a pēxcúaxa quixun 'unánma 'icēn.

¹⁴ Usa 'ain ca a pēxcucē uni a anuxun Nucēn Papa Dios rabiti xubunuxun mēraquin, Jesusan cacēxa:

—Ca is, bērí camina pēxcúcē 'ain. Usa 'ain camina mix 'iásamairai 'insíntēcēnti rabanam amiribishi 'uchatēcēntima 'ain.

¹⁵ Usaquian Jesusan cacēxun, ax ca Jesús 'icē quixun sinánbiani cuanxun ca a unin judíos unicama, —Jesusan ca 'ë pēxcúaxa —quixun cacēxa.

¹⁶ Usa 'ain ca anun ñu mēētima nētēan uni pēxcucē cupí, judíos unicamax Jesús 'acatsi quiax 'ēsēnancēxa.

¹⁷ 'Ēsēnaniabi ca Jesusan atu cacēxa:

—'Ĕn Papan 'acēsaribi oquin cana 'ĕn 'ain.

¹⁸ Usaía Jesús quia cuati ami nishquin ca judíos unicaman ěsaquin sináncĕxa, —Usai qui ca Nucĕn Papa Dios ax isa ain papa 'icĕ quianan ax isa Nucĕn Papa Diosaribi 'icĕ quia. Usaquin sinani ca anun ñu mĕĕtima nĕtĕn uni pĕxcucĕ cupí ami nishanan, usaía quicĕ cupíribi ami nishquin, a 'acatsi quiáx 'ĕsĕnancĕxa.

Jesusan ain Papabĕtan ñu 'a

¹⁹ Usa 'ain ca Jesusan atu cacĕxa:

—Asérabi cana mitsu cain, 'ĕx Nucĕn Papa Diosan Bĕchicĕ 'ixunbi cana 'ĕnbi ñu 'aiman. 'Ĕn Papan ñu 'aia isquin cuni cana 'ĕnribi 'ain. 'Ĕn Papan bĕtsi bĕtsi ñu 'acĕbĕtan cana 'ĕx ain Bĕchicĕ 'ixun 'ĕnribi an 'acēsaribi oquin 'ain.

²⁰ 'Ĕn Papan ca 'ĕxira ain Bĕchicĕ 'icĕ nuibaquin an 'acĕ ñucama 'ĕ ismia. An ca mitsúnmi iscĕsamaira ñu, a isími mitsux ratúti, a 'ĕ isminuxun 'aia.

²¹ 'Ĕn Papan ca uni bama abi baísquimitancĕxun axa tsónun 'imiti 'icĕn. Usaribiquin cana 'ĕx ain Bĕchicĕ 'ixun 'imitisa tanquin 'ĕnribi tsónun uni 'imiti 'ain.

²² 'Ĕn Papax ca uicamax cara ain 'ucha tĕrĕncĕ 'icĕ quianan uicamaxribi cara 'uchañu 'icĕ quiax quima. Usa 'ixun ca 'ĕx ain Bĕchicĕ 'icĕ usoquin 'anun 'ĕ cuni 'imiáxa,

²³ a rabicēsaribi oquían camabi unin 'ĕribi rabinun. An ain Bĕchicĕ 'icĕ 'ĕ rabicĕma, an ca 'ĕn Papa an 'ĕ xuá, aribi rabima.

²⁴ Asérabi cana 'ĕn mitsu cain, axa 'ĕn bana cuati an 'ĕ xuá ami sináncĕ uni, ax ca ainan 'aish nĕtĕtimoí Nucĕn Papa Diosnan 'ia. A cupía Nucĕn Papa Diosnan 'itima 'icĕbi ain 'uchacama tĕrĕncĕ cupí 'uchañuma 'aish ca bamatancĕxbi nĕtĕtimoí Nucĕn Papa Diosbĕ 'iti 'icĕn.

²⁵ Usa 'ain cana asérabi mitsu cain, ca uti 'icĕn, anúan ain 'ucha cupí bamacĕsa 'ixunbi unicaman 'ĕn bana cuati nĕtĕ. 'Ĕn bana unin cuati nĕtĕ, a nĕtĕ ca ĕnĕx 'icĕn. Usa 'ain ca an —asérabi ca ain bana 'icĕ —quixun 'ĕ 'unánquin 'ĕx quicĕsabi oquin ñu 'acĕ unicama ax, ain 'ucha tĕrĕncĕ cupí Nucĕn Papa Diosnan 'aish, nĕtĕtimoí abĕ 'iti 'icĕn.

²⁶ Usa 'inun ca Nucĕn Papa Diosan, ĕnĕ nĕtĕnu tsónan ainan 'aish ain nĕtĕnuribi abĕ 'inun uni 'imía. An ca ain Bĕchicĕ 'ĕnribi usaribi oquin uni 'iminun 'ĕ 'imiáxa.

²⁷ Uní 'inux anuax uá cupí ca uicamax cara ain 'ucha tĕrĕncĕ 'icĕ isanan uicamax cara 'uchañu 'icĕ isnun, Nucĕn Papa Diosan 'ĕ 'imiácĕxa.

²⁸ Usa 'ain ca 'ĕn mi ñuixuncĕxun cuati ratúaxma 'it. Anúan 'ĕx ucĕbĕtan 'ĕn bana cuati, bama unicama baísquiti nĕtĕ ca uti 'icĕn.

²⁹ Baísqui ca anu maían anuax chiquíti 'icĕn. An upí ñu 'á unicamaxa Nucĕn Papa Diosbĕ nĕtĕtimoí 'inux baísquimainun ca an ñu 'atima 'á unicamax ain 'ucha cupí 'uchoĕ 'inux baísquiti 'icĕn.

Nucĕn Papa Diosan Jesús xuá ñui quicĕ bana

³⁰ Ĕsaquinribi ca Jesusan cacĕxa:

—'Ĕn cana 'ĕnbi sinánquin ñu 'aiman. 'Ĕn Papan 'ĕ cacĕsabi oquin cana 'ĕn, cara castícancĕ 'iti 'icĕn, cara castícancĕ 'itima 'icĕ quixun uni cain. 'Ĕx cuĕĕncĕsoquin 'aquinna cana an 'ĕ xuá, axa cuĕĕncĕsabi oquin ñu 'ain. Usa 'ain ca 'ĕn uni cacĕ banax asábi 'icĕn.

³¹ 'Ĕxbi, usa cana 'ĕx 'ai quiax quia ca unin 'ĕn bana ca asérabi 'icĕ quixun 'unántima 'icĕn.

³² Usa 'aínbi ca axa 'è ñui quicè ax Nucèn Papa Dios 'icèn. 'È ñuia quicè bana ax ca asérabi 'icè quixun cana 'unanin.

³³ Mitsun camina 'è ñuiquian a ñucánun quixun Juanu uni xuan. Xucèx cuanxun ca ñucáxa, ñucácèxuan Juanèn 'è ñuiquin cacè bana ax ca cèmèma 'icèn.

³⁴ Uisai cara uni 'è ñui quiti 'icè usai quicèbètanbi cana 'enbi, 'èn bana ca asérabi 'icè quixun 'unanin. 'Èn cana Juanèxa 'è ñui quicè banami sinánun mitsu sinánmin, a bana sinanimi Nucèn Papa Diosnan 'inux 'èmi catamèti iénun.

³⁵ Unían upí oquin isnuan bèánquibucè 'aínbi lamparínèn pècacèsaribi oquin ca Juanèn 'è ñuiquin uni bana ñuixuanxa. Usaquian ñuixuncèbè camina mitsux bènètishi aín bana cuati cuèèan.

³⁶ Juanèan 'è ñuiquin mitsu cacè 'ixun camina an cacèsabi oquin 'èn 'aia isquin upí oquin 'unánti 'ain, Nucèn Papa Diosan ca 'è xuacèxa quixun.

³⁷ Mitsun aín bana cuacèma 'ixunmi uisa cara ax 'icè quixun iscèma 'aínbi ca Nucèn Papa Dios, an 'è xuá, aín banax 'è ñui asérabi quia.

³⁸ Nucèn Papa Diosan xucè 'icèbimi mitsun 'èn bana cuacèma 'ain cana 'unanin, camina aín bana mitsun nuitunèn sinánquin cuacèma 'ai quixun.

³⁹ Uisari caramina ainan 'aish xèníbua 'aínbi abè 'iti 'ai quixun 'unánuxun camina Nucèn Papa Diosan bana cuènéo upí oquin isin. Usa 'aínbi ca a bana 'è ñuia quicè 'icèn.

⁴⁰ A banaxa usai 'è ñui quicè 'aínbi camina ainan 'aish Nucèn Papa Diosbè 'inux 'èmi catamèisama tanin.

⁴¹ Unían 'è rabiti cana sinaniman.

⁴² Èn cana mitsu 'unan. Mitsuun nuitunèmbi camina Nucèn Papa Diosmi sinanima cana 'unanin.

⁴³ Èx 'èn Papan xucèx uá 'icèbi camina mitsun 'èn bana cuaisama tanin. Usa 'ixunbi camina Nucèn Papa Diosan xucèxmbaia axbi ucè unin bana cuati 'ain.

⁴⁴ Nucèn Papa Dios axèshi Dios 'ixun mitsu upíoti cuèènima camina mitsúxbi upíonani rabiananti cuèènin. ¿Nucèn Papa Diosan mitsu upí oti cuèèncèma 'aish caramina uisax 'èmi catamèti 'ain? Camina 'itima 'ain.

⁴⁵ Èn isana mitsumi Nucèn Papa Dios manóin quixun sinánxunma ca 'at. Moisésnéan cuènéo bana, ax isa upí 'icè quiáxmi quicè, ax 'è ñui quicè 'aínbimi 'èmi sináncèma cupí camina 'uchocè 'iti 'ain.

⁴⁶ Moisésnéan 'è ñuiquin cuènéo 'ain camina an cuènéo bana ca aserabi 'icè quixun sináncè 'aish 'èmíribi sinántian.

⁴⁷ Usa 'aínbi camina Moisésnéan cuènéo bana cuaisama tancè 'ixun 'èx quicè bana cuatima 'ain.

Usaquin ca Jesusan judíos unicama cacèxa.

6

Jesusan 'itsa uni páncèñun tsatsa pimia

(Mt 14.13-21; Mr 6.30-44; Lc 9.10-17)

¹ Usatancèx ca Jesús parúnppa, Galilea canan Tiberiadesribi cacè, a 'ucè manan cuancèxa.

² Cuancèbè ca an uni itsían 'acèma ñu 'anan uni 'insíncè pèxcuia iscè unicama Jesús nuibiani cuancèxa.

³ Usa 'ain ca anuax matánu mapèracètancèx aín 'unánmicè unicamabè Jesús tsóbuacèxa.

⁴ Pascua anúan judíos unicaman carnero 'ati nètè 'urama 'ain ca Jesús 'imainun aín 'unánmicè unicama matánu 'iacèxa.

5 Anuxun 'aisamaira uníxa a nuibëtsini aia isquin ca Jesusan Felipe cacëxa: —¿Uinua caranuna a ënë unicama pimiti pán biti 'ain?

6 An uisoquin cara 'ati 'icë quixun 'unánquinbi ca Jesusan uisai cara quia cuacatsi quixun usaquin Felipe cacëxa.

7 Cacëxun ca Felipenën cacëxa:

—Doscientos curíqui cupí bicëxbi ca pán achúshi achúshi camabi uni 'ináncëx sënëntima 'icën.

8 Caia ca aín 'unánmicë uni itsi, Simón Pedronën xucën, Andrés cacë, an Jesús cacëxa:

9 —Ënu ca xu achúshi 'icën. Ax ca cebada 'acë pán mëcën achúshi 'imainun rabé tsatsañu 'icën. 'Aíshbi ca ënëx 'itsaira uni pimitisama 'icën.

10 Quixuan cacëxun ca Jesusan, anua basi 'itsaira 'ain, aín 'unánmicë unicama cacëxa:

—Unicama tsóbunun ca cat.

Usaquián Jesusan cacëxuan aín 'unánmicë unicaman cacëx ca 'aisamaira uni, cinco mil unisa 'aish, tsóbuacëxa.

11 Tsóbuan ca Jesusan pán bixun, Nucën Papa Dios pain —asábi ca —catancëxun aín 'unánmicë unicama an unicama 'inánun quixun 'ináncëxa. 'Ináncëxun ca axa tsócë unicama pán mëticaquin 'ináncëxa. 'Inánan ca tsatsaribi usai 'iisa 'aínmabia anu 'icë pucháquián pinun unicama 'ináncëxa.

12 'Ináncëxun piia camabi uni puchácëbëtan ca Jesusan aín 'unánmicë unicama cacëxa:

—Pán tëocëcëñun ca tsatsa tëocëcama bit, masóxunma.

13 Cacëxun ca mëcën achúshi 'icëbia unin piquin tëocë cebada 'acë pán a mëcën rabé 'imainun rabé caquí buácaquin biacëxa.

14 Usaquián Jesusan 'aia isi ca anu 'icë unicamax quiacëxa:

—Asérabi ca ënë uni axa Nucën Papa Dios quicë bana uni ñuixuni utinu nun caíncë, a 'icën.

15 Usai quiquián atun a 'apu 'iminuxun biisa tancëxun 'unani ca Jesús axëshi unicama ëbiani matánu cuantëcëancëxa.

Jesús parún papa camánanën nia

(Mt 14.22-27; Mr 6.45-52)

16 Matánua Jesús cuan ca bari atsíncëbëa bëánquicëbë aín 'unánmicë unicama parún papa cuëbi cuancëxa.

17 Cuancancëx ca nuntinu cëñúruquiáni, 'ucë manan 'icë Capernaúmnu cuani cuancëxa. Bari cuabúcëbë bëánquicëbëbia Jesús aiama obiani ca aín 'unánmicë unicamax cuancëxa.

18 Cuancëbëtanbi ca 'aisamairai bëquiáquin suñúanën baca bëchúancëxa.

19 Usocëbëbi parún papa cuëbínuax cuani cinco kilómetrosa 'ixun ca aín 'unánmicë unicaman parún papanubi nicuatsinia aia Jesús isacëxa. Isi ca racuëira racuëacëxa.

20 Racuëtiabi ca Jesusan cacëxa:

—Racuëaxma ca 'it. 'Ë cana 'ain.

21 Usaquián cacëx cuëñquin, nuntinu Jesús 'arubiani cuanx ca anu cuanti sinánbiania cuancë parún papa 'ucë manan bënëtishi bëbacëxa.

Unicaman Jesús baria

22 Jesusan 'unánmicë unicama parún papa 'ucë manan cuan ca an pán picë unicama anubi 'iacëxa. Usa 'ixun ca pëcaratancëxun sínáncëxa: Achúshi nuntishi ca ënu 'iónxa, 'imainun ca aín 'unánmicë unicamaxa a nuntinu 'irucëbëbi Jesús nuntinu 'iruima 'iónxa.

23 Usaquian sinánmainun ca Tiberias ëmanuax uni raíriribi manë nunti raírínën cuanx, anuxuan Jesusan Nucën Papa Dios –asabi ca –catancëxun pán uni pimioncë, a 'urama bëbacëxa.

24 Usa 'ain ca axa anu bërúcë unicama an bariquinbi Jesúscëñun aín 'unánmicë unicamaribi 'aímocëxa. 'Aímobiani ca axa Tiberiasnuax ucë manë nunticamanu cëñuruquiiani Capernaúm ëmanuribi Jesús bari cuancëxa.

Aín unicamax ca ami catamëcë 'aish Jesúsbë 'ia quicë bana

25 Usa 'ain ca 'ucë manan cuanxun bariquin mëraquin Jesús cacëxa:

–¿Uinsaran caramina ënu uan?

26 Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

–Asérabi cana 'ën mitsu cain, 'ën pán pimicëx puchonx camina a sinánbëtsini 'ë bari uan. Ui carana 'ëx 'ai quixunmi mitsun 'unánun, uni itsían 'acëma ñu 'ën 'acë a isunbi camina ui carana 'ëx 'ai quixun sinaniman.

27 Axa chëquiti piti binuxuinshi camina ñu 'atima 'ain. Usa 'ain camina ainan 'aish Nucën Papa Diosbë nëtëtimoí 'inuxun 'ëmi catamëquin axa cuëñcësabi oquin 'ati 'ain. Usaími 'inun mitsu 'iminun ca 'ëx uni 'inux anuax uá, Nucën Papa Dios, an 'ë 'imiácëxa.

28 Cacëxun ca a cacë unicaman cacëxa:

–¿A 'acëbëa Nucën Papa Dios cuëñnun caranuna añu 'ati 'ain?

29 Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

–Nucën Papa Dios ca cuëënia, mitsúxmi an ënu unun xuá 'aínmi 'ëmi catamënun.

30 Cacëxun ca cacëxa:

–¿Nuxnu mimi sinánun caramina añu nun isnun 'ati 'ain? ¿Añu caramina 'ati 'ain?

31 Nucën raracaman ca anu uni 'icëma menuxun pánsa piti, maná cacë, piacëxa, cuëñëo bana ësai quicësa oquin: “Nucën Papa Diosan ca naínua 'ibúmiquin unicaman pinun, pán 'inancëxa”.

32 Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

–'Ën cana asérabi mitsu cain, an naínua 'ibúmiquin unicama pán 'inan ax ca Moisésma Nucën Papa Dios 'iacëxa. An a pán 'inan 'aínbi ca Ñucën Papa Diosan bërí 'inancë ax ca anúan uni asérabi upiti tsóti a 'icën.

33 Nucën Papa Diosan uni 'inan piti ax ca axa naínua uá 'ë 'icën. Usa 'aish cana 'ëx an ainan 'aísha Nucën Papa Diosbë 'inun ëñë nëtënu 'icë unicama 'imiti a 'ain.

34 Cacëxun ca unicaman cacëxa:

–A piti camina camabi nëtën nu 'inánti 'ain.

35 Cacëxun ca Jesusan atu cacëxa:

–'Ëx cana anúan uni asérabi upiti tsóti a 'ain. Panánxun piisa tanan shimaxun 'unpax 'aisa tania uni bënëcë, usaribitia ax Nucën Papa Diosbë upí 'iisa tani bënëcë uni, ax ca 'ëmi catamëti amiribishi bënëtcëntima 'icën.

36 Axa 'ëmi catamëcë uníxa usa 'aínbi cana 'ën mitsu cacë usaribi oquin mitsu catëcënin, mitsun 'ën ñu 'aia isquinbi camina ui carana 'ëx 'ai quixun sinaniman.

37-38 'Ëx cuëñcësabi oquin 'ai cana uáma 'ain. An 'ë xucë, axa cuëñcësabi oquinshi 'ai cana uacën. Usa 'ain ca ui unicama cara Nucën Papa Diosan 'ënan 'inun sinánmia acamax ca 'ëmi catamëti 'icën. Axa 'ëmi catamëcë uni, a cana –camina 'ënan 'itima 'ai –quixun catima 'ain.

39 An 'ë xuá 'ën Papa, ax ca an 'ënan 'inun sinánmicë unicamaxa abë 'iti cuëeni, achúshira uníxbia abë 'ima 'iti cuëënimá. Usa 'aish ca an 'ëmi sinánmicë unicama bërúantancëxun, ënë nëtë cëñúcëbëtan 'ën baísqumiti cuëënia.

40 An 'ë xuá ax ca cuëënia, aín Bëchicë, 'ëmi catamëcë unicamax nëtëtimoí abë 'iti. A unicama cana 'ën ënë nëtë cëñúcëbëtan abë 'inun baísqumiti 'ain.

41 —'Ëx cana Nucën Papa Diosan naínua 'ibúmiquin uní 'inan piti, a 'ai —quíaxa Jesús quicëbë ca judíos unicamax ami nishi Jesús ñui

42 quicancëxa:

—¿Josénën bëchicë, Jesús, ama cara ënëx 'ic? Nun cananuna aín tita 'imainun aín papa 'unan. ¿Uisacatsi cara —'ëx cana naínuax uan —quíax quin?

43 Usaía quía ca Jesusan cacëxa:

—Usai banaxma ca 'it.

44 Uinu 'icë uníxbi ca axbi 'ënan 'inux 'ëmi catamëtima 'icën. 'Ën Papa, an 'ë xuá, an sinánmicëx cuni ca uní 'ëmi sinani 'ënan 'inux 'ëmi catamëti 'icën. 'Ëmia catamëcë 'icë cana ënë nëtë cëñúcëbëtan baísqumiti 'ain.

45 An Nucën Papa Dios quicë bana uní ñuixuncë unicama achúshinën ca ësaquin cuëñeocëxa: “Nucën Papa Diosan ca camabi uní 'unánmiti 'icën”. A unían cuëñeosabi oi ca uí unicaman cara Nucën Papa Diosan sinánmicëxun 'unania, acamax ca 'ëmi catamëtia.

46 Uinu 'icë unínbi ca Nucën Papa Dios iscëma 'icën. Axa anuax uá 'ëinshi cana a isacën.

47 Aséribi cana 'ën mitsu cain, axa 'ëmi sinani 'ëmi catamëcë unicamax ca ainan 'aish xëñibua 'aínbi Nucën Papa Diosbë 'ia.

48 'Ëx cana anúan uní Nucën Papa Diosbë upí 'iti a 'ain.

49 Mitsun raracamax ca anu uní 'icëma menuxun Nucën Papa Diosan 'inancë maná cacë ñu pibi bamatimoí tsoóma 'icën.

50 Usa 'aínbi cana 'ëxribi naínuax ucë pán unín piá usaribi 'ain. Aín nami cushi 'aish upí 'inuxun ca unín ñu piia, usaribiti ca uní upí 'aish xëñibua 'aínbi Nucën Papa Diosbë 'inux 'ëmi catamëti 'icën.

51 'Ëx cana naínuax uá 'aish anúan uní Nucën Papa Diosbë 'iti a 'ain. Usa 'ain ca axa 'ëmi catamëcë uní ax ainan 'aish xëñibua 'aínbi Nucën Papa Diosbë 'ia. Uníxa ainan 'aish xëñibua 'aínbi Nucën Papa Diosbë 'inun cana 'ëx bamatsianxmabi bamati 'ain.

52 Quixuan cacëx ca judíos unicama ñucacananí quiacëxa:

—¿Uisa 'ixun cara ëné unín anu nun pinun nu pimiti 'ic?

53 Usai canania 'unánquin ca Jesusan cacëxa:

—Aséribi cana 'ën mitsu cain, uní 'inux anuax uá 'ain, 'ëmi catamëquinma 'ën nami picëmasa 'ianan 'ën imiribi xëacëmasa 'aish camina aséribi xëñibua 'aínbi Nucën Papa Diosnan 'itima 'ain.

54 'Ëx bamacë cupí 'ëmi catamëti ca uní xëñibua 'aínbi Nucën Papa Diosnan 'iti 'icën.

55 Usa unicama cana 'ën ënë nëtë cëñúcëbëtan baísqumiti 'ain. Axa aséribi 'ëmi catamëcë uní ax ca 'ën nami picësa 'ianan 'ën imi xëacësa 'icën. 'Ën imi 'apati 'ëx bamacë cupí ca usai 'iti 'icën.

56 Uí unix cara 'ëmi catamëti 'ën nami pianan 'ën imi xëacësa 'icë, ax ca 'ëbë 'icën, 'ëxribi cana abë 'ain.

57 Nucën Papa Dios, an 'ë xuá, ax ca bamatimoí tsotia. Ax 'ëbë 'ain cana an 'imicëx 'ëxribi tsotin. Usaribiti ca 'ëmi catamëquian an 'ë picësa uní axribi 'ën 'imicëx 'ëbë 'aish 'ëx 'icësaribiti tsóti 'icën.

58 'Ēx cana naínuaxa uá pitisa 'ai quiax cana 'ĕx quin. 'Ēx cana mitsun raracaman piá manásama 'ain. Mitsun raracamax ca maná cacē ñu pibi bamatimoi tsoóma 'icēn. Usa 'aínbi ca an 'ĕmi catamēquin 'ĕ picēsa uní ax ainan 'aish xēnibua 'aínbi Nucēn Papa Diosbē 'iti 'icēn.

59 Capernaúm ĕmanuxun ca Jesusan anua judíos unicama timēti xubunuxun usai quiquin a banacama ñuixuancēxa.

Anúan uni xēnibua 'aínbi Nucēn Papa Diosnan 'iti bana

60 Usa 'ain ca an Jesusan bana ñuia cuacē unicama 'aisamaira 'ain raírínĕx quiacēxa:

—Axa usai quicē bana ax ca cuaisama 'icēn. ¿Uin cara a cuati 'ic'?

61 Usaía canania 'unánquin ca Jesusan cacēxa:

—¿Mitsúnmi cuacēx cara ĕnē bana cuaisama 'ic'?

62 ¿Ēnē bana cuaquinma caramina uisaxun mitsun 'ĕx anuax uá anu cuantēcēnia isquin sinánti 'ain?

63 'Ēx ĕnē menu 'aish uní 'icē cupíshima 'ĕx bamatancēx baísquiti cupí camina ainan 'aish xēnibua 'aínbi Nucēn Papa Diosbē 'iti 'ain. 'Ēn a ñuiquin mitsu cacē ñucama ax ca anúnmi 'ĕmi catamēti 'ĕn sinánsaribi 'aish xēnibua 'aínbi Nucēn Papa Diosbē 'iti, a 'icēn.

64 Usa 'aínbi camina micama raírínĕx asérabi 'ĕmi sinani ĕmi catamēcēma 'ain.

Ēsaquin ca Jesusan bana ñuixunquin an cuacē unicama cacēxa, uicamax cara ami catamētima quixun 'unánan uin cara a uní 'inánti 'icē quixun béráma 'unáncē 'ixun.

65 Catancēnxun ca ĕsaquinribi Jesusan cacēxa:

—Usa 'ain cana mitsu can, Nucēn Papa Diosan sinánmicēxma ca uinu 'icē uníxbi 'ĕmi sinani 'ĕmi catamētima 'icēn.

66 Usaquin cacēx ca an abē níquin aín bana cuacē unicama 'aisamaira 'aíshbi raírínĕxa tiquimainun raírínĕxribi Jesús ĕbiani abē nitēcēnima cuancēxa.

67 Usa 'ain ca atúxa cuan Jesusan mēcēn rabē 'imainun rabē aín 'unánmicē unicama a cacēxa:

—¿Mitsúxribi caramina cuainsa tanin?

68 Quixuan cacēxun ca Pedronēn cacēxa:

—¿Ui uninu caranuna aín bana cuanux cuanti 'ain? Minshi camina anun nu Nucēn Papa Diosbē nētétimoi 'iti bana nu ñuixunin.

69 Nux mimi catamēquin cananuna 'unan, mix camina axa uti nun caíncē, Cristo, Nucēn Papa Dios, axa bamatimoi tsócē, aín Bēchicē a 'ain.

70 Cacēxun ca Jesusan cacēxa:

—¿'Ēn carana 'ĕn 'unánmicē uní 'inun micama mēcēn rabē 'imainun rabē caísama 'ain? Usai 'inun caísa 'aíshbi camina micama achúshinĕx ñunshin 'atimanēn 'apun sinánmicē 'ain.

71 Usai ca Simonan bēchicē, Judas Iscariote, an aín 'unánmicē unicama achúshi 'ixunbi a uní 'inánti, a ñui Jesús quiacēxa.

7

Aín xucēncaman —Jesús ca Nucēn Papa Diosan Bēchicē 'icē —quixun sinánma bana

1 Usaquin bana ñuixuntancēx ca judíos unicamaxa a 'acatsi quiax 'ĕsēnania 'unanx, Judea nētēnu 'icē ĕmacamanu cuainsama tani Galilea nētēnu 'icē ĕmacamanushi nitsi anubi Jesús 'iacēxa.

² Usa 'ain ca Nucën Papa Dios rabinuxa, judíos unicamax anun Jerusalénu timëti 'utanu 'iti nëtë, a 'urama 'ain,

³ aín xucëantun Jesús cacëxa:

—Ënuax ca Judea nëtënu cuantan, anuxunmi ñu 'aia an min bana cuacë unicaman isnun.

⁴ Camabi unían a 'unánti cuëënquin ca unin unëxun ñu 'aima. Usa 'ain camina ami 'acë ñucamaribi Jerusalénu timëcë unicaman isnun 'ai cuanti 'ain.

⁵ Aín xucën 'ibu 'ixunbi aín bana cuaisama tanquin ca usaquin cacëxa.

⁶ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Ën anun usaquin ñu 'ati nëtë ca ucëma pain 'icën. Usa 'ain ca mitsux cuainsa tani cuantan, camabi nëtëx ca mitsúnmi anun ñu 'ati asábi 'icën.

⁷ Axa Nucën Papa Diosmi sináncëma unix ca mitsumi nishima, 'ëmi cuni ca nishia. 'Ën —ñu 'atima camina 'ai —quixun cacë cupí ca atux 'ëmi nishia.

⁸ 'Ëx anun anu 'iti nëtë ca 'icëma pain 'icën. Usa 'ain cana cuaniman. Mitsux ca cuantan.

⁹ Quixun aín xucëantu catancëx ca Jesús Galileanu tiquiacëxa.

Anun anu timëti 'utanu 'iti nëtëan Jesús Jerusalénu 'ía

¹⁰ Usaquin cacëxa aín xucëantu cuanbi ca Jesús atu caxu cuancëxa, unían —ax ca Jesús 'icë —quixun 'unánunmaishi.

¹¹ Cuanx bëbacë ca Jerusalénu timëcë judíos unicaman —¿uinu cara a uni 'ic? —cananquin Jesús bariacëxa.

¹² Bari ñucacania unicama raírinëx —ax ca upí uni 'icë —quicëbëbi ca uni raírinëx, —usama ca. An ca camabi uni parania —quiaçëxa.

¹³ Quibi ca judíos unicaman 'apucamami racuëti, atúan cuati rabanan unëaxëshi canancëxa.

¹⁴ Usaía quimainun ca anun Nucën Papa Dios rabinux timëcë nëtëa sënëncëma pain 'ain, Jesusan anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubunu atsínxun bana ñuixuancëxa.

¹⁵ Ñuixunia cuati ca judíosnen 'apucamax ratuti quiacëxa:

—¿Uisa 'ixun cara ënë ünin nun cushicaman 'acësaribi oquin quirica 'acë 'ixúnmabi uisai cara cuënëo banacama quia quixun 'unanx?

¹⁶ Quia ca Jesusan cacëxa:

—Ën uni ñuixuncë bana ënëx ca 'ënbi sináncëma 'icën. An 'ë xuá, an 'ë sinánmicë ca ënëx 'icën.

¹⁷ Uinu 'icë unin cara Nucën Papa Dios cuëënun ñu 'aisa tania, an ca 'ën carana Nucën Papa Diosan 'ë sinánmicë bana ñuin, carana 'ënbi sináncë bana ñu quixun 'unánti 'icën.

¹⁸ Axa anbi sinanx banacë uni ax ca unían a rabinun quixun sinanishi banaia. 'Aínbi ca an ñuiquin uni canun quixuan a xuá ashia unin rabiti cuëncë uni an cuni cëmëquin uni paranima.

¹⁹ Moisésnën ca uisai cara Nucën Papa Diosan uni 'iti 'icë quixuan unin 'unánun aín bana cuënëocëxa. ¿Usa cat? Usa 'aínbi camina achúshi unínbi a bana quicësa oquin 'aiman. ¿'Ëx Nucën Papa Diosan bana quicësabi oi uá 'icëbëbi caramina uisa cupí 'ë 'acatsi quin?

²⁰ Cacëxun ca judíos unicaman cacëxa:

—Mix camina ñunshin 'atimañu 'ain. ¿Uix cara mi 'acatsi quin?

²¹ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Anun ñu mëëtima nëtën 'ën ni pëxcucë a camina sinanin.

²² Moisésnën ca —judíos unicamax ca chamaratsu 'icëishi judío 'icë 'unántiocë 'iti 'icë —quixun cuëñeocëxa. Cuëñeoiñi ca ax pain usai ca uni 'iti icë quiax quiáma 'icën, aín rarax pain ca usai ca uni 'iti 'icë quiax quiacëxa. Anun aín bëchicë bacënxancë 'unántioti nëtë axa anun ñu mëëtima nëtë 'aíñbi ca a nëtëñ unin aín bëchicë 'unántioia.

²³ ¿Mitsun bëtsi nëtëñ 'acësaribi oquin anun ñu mëëtima nëtëñribi Moisés quicësabi oquin 'ati cupí, tuá judío 'icë 'unánti ocë 'aíshbi caramina uisa cupí anun ñu mëëtima nëtëñ 'ën uni pëxcucëbë 'ëmi nishin?

²⁴ Bëtsi unían ñu 'aia isi camina bënëñtishi —an ca ñu 'atima 'aia —quiax quitima 'ain. Usai 'iquinma camina munu upí oquin sinánquin 'unánti 'ain, usoquin 'ati cara asábi 'icë, cara asábima 'icë quixun.

—*Èx cana Nucën Papa Diosnuax uacën —quiáxa Jesús quia bana*

²⁵ Usa 'ain ca Jerusalénu 'icë uni raírinëx quiacëxa:

—¿A 'acatsi quiáxa ami 'ësëñancë uni, ama cara ëñë 'ic?

²⁶ Ca is, camabi unin ismainuan cacëxunbi ca 'apucaman uisaquinbi caima. ¿Èñëx ca aséñbi Cristo, ax utinu nun caíncë a 'icë quixun cara atun 'unánx?

²⁷ Cristo aia ca unin 'unántima 'icën, uinuax cara aia quixun. Usa 'aíñbi cananuna nun uinuax cara Jesús ëñëx uaxa quixun 'unanin.

²⁸ Èsaía canania cuaquin ca Jesusan anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubunuxun bana ñuixuni munuma banaquin cacëxa:

—Mitsun camina 'ë 'unan, uinuax carana uan quixun camina 'unanin. Usa 'aíñbi cana 'ëx, 'ëxbi ucëma 'ain. Aín banaxa nëtëñtimoi aséñbi, an xucëx cana uacën. An 'ë xuá a camina mitsun 'unaniman.

²⁹ Anuax uá 'ixun cana 'ën a 'unan. An ca ëñu unun 'ë xuacëxa.

³⁰ Usaquin cacëxun sipuanuxun biisa tanquinbi ca anúan a unin biti nëtëa sënëncëma pain 'ain achúshira unínbi bíama 'icën.

³¹ Judíos unin 'apucaman ami nishquin Jesús biisa tancëbëbi ca 'aisamaira uníx ami sinani quiacëxa:

—¿Èñë unían unin 'acëma ñu 'acësamaira oquin cara axa utinu nun caíncë, Cristo, ax uquin 'ati 'ic?

Fariseo unicaman Jesús binun quixun policíaxa

³² Èsaía 'aisamaira uni Jesús ñui quia ca fariseo unicaman cuacëxa. Cuan ca acamabëtan judíos sacerdotenën cushicaman sipuanuinsa bitánun quixun aín suntárucama xuacëxa.

³³ Xucëxa cuancëbë ca anu 'icë unicama cai Jesús quiacëxa:

—Èora pain ëñu mitsubë 'itancëx cana an 'ë xuá anu cuanti 'ain.

³⁴ Uinu carana 'ëx cuani, anu camina mitsux cuantima 'ain. Usa 'ain camina bariquinbi cuania 'ë mëratima 'ain.

³⁵ Quicëbë ca judíos 'apucamax ñucacananani quiacëxa:

—¿Uinu cara ëñë uni nun mëratimoi cuanti 'ic? Bëtsi bëtsi ëma, anua griego banan banacë unicama 'icë, anua nun aintsi raíri cuancë, anu sapi ca Jesús anu 'icë judíosma unicama bana 'unánmi cuanti 'icën.

³⁶ ¿Uisai quicë cara an ësáquin nu cacë bana ëñëx 'ic: “Uinu carana 'ëx cuani, anu camina mitsux cuantima 'ain. Usa 'ixun camina bariquinbi cuania 'ë mëratima 'ain”?

Anúan uníx Nucën Papa Diosbë 'iti bana

³⁷ Anúan judíos unicama Nucën Papa Dios rabinux Jerusalénu timëcë nëtëcama sënëñuxa pëcaracë nëtë ax ca a nëtëcamasamaira 'iacëxa. A nëtëñ ca nirui munuma banaquin Jesusan ësáquin unicama cacëxa:

—Ui unix cara uníxa shiman bamai 'unpax 'aisa tani bēnēcēsaribi oi 'ēnan 'iisa tani bēnētia a unix ca 'ē cai 'ēmi catamēti 'icēn.

³⁸ Axa asérabi 'ēmi catamēcē uni, an ca aín nuitunēn 'ē 'unánan 'ēn cushiñu 'ixun uni itsiribi 'ēmia catamēnun 'aquinti 'icēn, Nucēn Papa Diosan bana cuēnēo quicēsabi oquin.

³⁹ Nucēn Papa Diosan Bēru Ñunshin Upí ca axa ami catamēcē unicamanu uti 'icē quixuan 'unánun ca Jesusan usaquin unicama cacēxa. Ax bamatancēx baísquitancēx naínu cuancēma pain 'aian Nucēn Papa Diosan aín Bēru Ñunshin Upí aín unicamabē 'inun xucēma pain 'ain ca Jesusan usaquin unicama cacēxa.

Unían Jesús ñuiquin bētsi bētsi oquin sinan

⁴⁰ Ēsaquian Jesusan cacēxun cuati ca axa timēcāmē'ēocē uni raírínēx:

—Ēnēx ca an Nucēn Papa Dios quicē bana unicama ñuixuni utinu nun caíncē a 'icē —quiacēxa.

⁴¹ Quimainuan raírí —ēnēx ca Cristo, axa utinu nun caíncē a 'icē —quicēbēbi ca raírínēx quiacēxa:

—Cristo ca Galilea menuax utima 'icēn.

⁴² Nucēn Papa Diosan bana cuēnēo ca quia, ax ca Davidnēn rēbúnqui 'iti 'icēn. Usa 'aish ca anuaxa David bacēan, Belén, anu 'icē uni ax 'iti 'icēn.

⁴³ Usa 'ain ca unin Jesús ñui quiquin bētsi bētsi oquin sináncēxa.

⁴⁴ Usaquin sinánquin ca bētsi bētsi unin sipuanuxun biisa tanquinbi Jesús biáma 'icēn.

Judíos unicaman cushicamaxa Jesúsmi catamēisama tan

⁴⁵ Usa 'ain ca Jesús binun xucēx cuanxbia ñancáishi aia isquin sacerdotenēn cushicamabētan fariseocaman suntáru cacēxa:

—¿Uisa cupí caramina bēcēma 'ain?

⁴⁶ Quixuan cacēxun ca suntárucaman cacēxa:

—Axa ēnē uni banacēsari banacē uni ca 'aíma 'icēn.

⁴⁷ Cacēxun ca fariseo unicaman cacēxa:

—Mitsuribi sapí ca an paránxa.

⁴⁸ Achúshira nun 'apúnbi ca axa quicē aín banax ca asérabi 'icē quixun sináncēma 'icēn. Usaribi oquin ca achúshira fariseo unínbi axa quicē banax ca asérabi 'icē quixun sináncēma 'icēn.

⁴⁹ Usa nun 'apucama 'ain ca ēnē unicamax Moisésnēan cuēnēo bana 'unáncēma cupí 'aísama 'aish 'uchocē 'ianan uisa oquin cara Nucēn Papa Diosan 'ati 'icē usoquin 'acē 'iti 'icēn.

⁵⁰ Usaquian fariseocaman caia cuaquin ca Nicodemo, ax paían bēráma Jesúsnu imē cuan, axribi fariseo uni 'ixun cacēxa:

⁵¹ —Nucēn Papa Diosan bana Moisésnēn cuēnēo ca quia, unin ca aña cara 'axa quixun upí oquin ñucáxunmashi bētsi uni 'uchotima 'icēn.

⁵² Cacēxun ca sacerdotenēn cushicamabētan fariseo unicaman Nicodemo cacēxa:

—¿Mixiribi caramina Galilea menu 'icē uni 'ain? Nucēn Papa Diosan bana cuēnēo upí oquin isquin camina isti 'ain, uisa 'aishbi ca an Nucēn Papa Dios quicē bana unicama ñuixuncē uni Galilea menu 'icē uni 'icēma 'icēn.

⁵³ Usaquian 'apucaman Nicodemo cacēbē ca unicamax aín xubunu cuancēxa.

1 Cuancëbë ca Jesús Olivos cacë matánu cuancëxa.

2 Coon pëcaracëbëa amiribishi anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubunu cuancë ca unicaman manaruquin nêpúaracëxa. Usocëxun ca atu nêbëtsi tsóxun bana ñuixuancëxa.

3 Usaquin uni bana ñuixuncëbëtanbi ca an Moisésnën cuënëo bana 'unáncë unicama 'imainun fariseo unicama raírinën, aín bënëma 'aínbia bëtsi unibë 'ia mërabëtsinquin, achúshi xanu Jesúsnu bëacëxa. Bëxun atu nêbëtsi nitsínxun

4 ca Jesús cacëxa:

— Ënë xanúxa aín bënë 'aímabi unibë 'ia cananuna mëran.

5 Moisésnëan cuënëo bana ca quia, ësai 'icë xanu ax ca maxaxan 'acë 'iti 'icën. ¿Min caina uisaquin sinanin?

6 Ami manánuxun uisai cara isa quia cuacatsi quixun ca usaquin atun Jesús cacëxa. Cacëx meu bësui têtúbuxun ca ñucácëxunbi uni caquinma aín męcën rëbun me cuënëocëxa.

7 Usa 'ain ca cacëxunma oquian 'itsa oquin ñucácëx chairuquin cacëxa:

— Mícama uinu 'icëx cara 'uchañuma 'icë an pain ca maxaxan 'ati 'icën, mitsúnribimi 'anun.

8 Èsoquin cai amiribishi têtúbutëcënxun ca aín męcën rëbun me cuënëotécëancëxa.

9 Cuënëomainun ca unicamax Jesús quia cuax —'ëx cana 'uchañumama 'ai — quixun sinan cuancëxa. Cuanía męcócamax pain cuancëbë ca usaribiti bërí canicëcamaxribi cuancëxa. Cuancëbëa Jesúsëshi anu 'imainun ca a xanuribi anu 'iacëxa.

10 Usa 'ain ca chairuquin Jesusan xanu cacëxa:

— ¿Axa mimi manáncë unicama cara uinu 'ic? ¿Achúshira unínbi cara mi maxaxan 'acëma 'ic?

11 Cacëxun ca xanun cacëxa:

— Achúshi unínbi ca 'ë maxaxan 'acëma 'icën.

Usaquin cacëxun ca Jesusan cacëxa:

— Ënrabi cana mi 'uchoiman. Ca cuantan. Cuantancëxun camina amiribishi ñu 'atima 'atécëntima 'ain.

Jesusan aín unicama aín sinan 'ináncë bana

12 Usa 'ain ca amiribishi Jesusan unicama cacëxa:

— An aín sinan upíra 'ixun uni upí 'imiti a cana 'ëx 'ain. Axa 'ëmi catamëti 'ëx cuëncësabi oi 'icë uni ax ca ñu 'atima 'acëma 'ianan aín sinan upí 'aish upiti tsotia.

13 Cacëxun ca fariseo unicaman cacëxa:

— Mix camina mixbi, 'ëx cana usa 'ai quin. Usaími quicë 'aish ca cëmëimi quicë 'iti 'icën.

14 Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

— Ëxbi 'ëx cana usa 'ai quicëxbi ca 'ën banax asérabi 'icën. Uinuax carana uan, uinu carana cuani quixun cana 'ën 'unanin. 'Ën 'unáncë 'aínbi camina mitsun, uinuax carana 'ëx uan, uinu carana cuani quixun 'unaniman.

15 Unin sináncësa oquinshi sinánquin camina mitsun bëtsi 'uchoin, 'aínbi cana 'ën uni 'uchoiman.

16 Usa 'ixunbi 'ën uni 'uchoquin cacë 'ain ca 'ën Papa, an 'ë xuá, anribi, usa ca quixun sinania. Usa 'ain ca 'ën 'uchoquin cacë banax asérabi 'iti 'icën.

17 Moisésnën cuënëo bana ca quia, achúshi unin banaxa bëtsix quicësaribi 'ain ca, a uni rabëtan banax ca asérabi 'icë quixun unin 'unánti 'icën.

18 Aserabi ca usa 'icën. 'Ëx 'ëbi ñuiácati, usa cana 'ëx 'ai quimainun ca an 'ë xuá, 'ën Papa, axribi 'ë ñui usai quia.

19 Usaquian Jesusan cacëxun ca fariseo unin cacëxa:

—¿Uinu cara min Papa 'ic?

Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Mitsun camina 'unaniman, ui carana 'ëx 'ai quixun. 'Ën Paparibi camina 'unaniman. Asérabi ui carana 'ai quixun 'ë 'unánquin camina 'ën Paparibi 'unántsian.

20 Usaquin ca Jesusan anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubunuxun unicama bana ñuixuancëxa, anu curíqui nanti ñu rapasunuxun. Ñuixuncëxunbi ca anúan unin a biti nëtëa 'icëma pain 'ain, achúshira unínbi bíama 'icën.

Anu 'ëx cuanti, anu camina mitsux cuantima 'ai, Jesús quia bana

21 Jesusan ca amiribishi unicama cacëxa:

—'Ëx cana cuantëcënin. Cuancë bariquinbi camina mitsun 'ë mëraiman. Mëraima camina 'uchañu 'aish usabi bamati 'ain. Anu 'ëx cuanti anu camina cuantima 'ain.

22 Cacëx ca judíos unicama quiacëxa:

—Anu 'ëx cuanti, anu camina cuantima 'ai quiax ca quia. ¿Usa 'aish cara axbi bamati 'ic?

23 Quiáxa quia ca Jesusan cacëxa:

—Mitsux camina ënë nëtënu 'icë unishi 'ain. 'Ëx cana naínu 'icë 'ain. Mitsux camina ënë nëtënu 'icë 'ain. 'Ëx cana ënë nëtënu 'icëma 'ain.

24 Mitsun, ui carana 'ëx 'ai quixun 'unani 'ëmi sináncëma 'aish camina 'uchañu 'aish usabi bamati 'ain. Usaquin sinánquin cana —'uchañu 'aish camina usabi bamati 'ai —quixun mitsu can.

25 Cacëxun ca judíos unicaman:

—¿Ui caramina mix 'ain? —quixun cacëxa.

Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—'Ëx carana ui 'ai quixun cana 'itsa oquin mitsu can. A cana 'ëx 'ain.

26 'Itsa ñu ñuiquin cana mitsu cacëma pain 'ain, uisa ñu 'ai caramina 'uchai quixunmi 'unánun. Caquinma cana an 'ë xuá axa quicë banax asérabi 'ain, an 'ë cacëxun 'ën cuacë, ashi ënë nëtënu 'icë unicama ñuixunin.

27 Usaía Jesús quiabi ca, Nucën Papa Dios ñui ca quia quixun a unicaman cuama 'icën.

28 Cuatiama ca Jesusan cacëxa:

—Uni 'inux Nucën Papa Diosnuax uá 'icë 'ë inu matástancëxun camina ui carana 'ëx 'ai quixun 'unánti 'ain. 'Unánan camina, 'ënbi sinánquin 'aquinma cana 'ën Papan cacësabi oquin ñu 'ai quixun 'unánti 'ain. 'Ën Papan 'ë cacësabi oquin cana unicama cain.

29 An 'ë xuá ax ca 'ëbë 'icën. 'Ën axa cuëncësabi oquin 'acë 'icë ca an 'ëxbi 'inun 'ë encëma 'icën.

30 Usaquian Jesusan cacëxun ca 'itsa unin aín bana cuaxun, asérabi ca ax Nucën Papa Diosnuax uá 'icë quiax ami sináncëxa.

Nucën Papa Diosan unicama 'imainun ñunshin 'atimanën sinánmicë unicama ñuia bana

31 Usa 'ain ca Jesusan axa aín bana cuati ami sináncë judíos unicama cacëxa:

—'Ën mitsu cacë bana ënë manuquinma ax quicësabi oquin 'ai camina asérabi 'ën uni 'iti 'ain.

³² Usai 'iquin camina 'ën cushi, anun mitsux upí 'iti, a aséabi 'unánti 'ain. 'Unanimi mitsux 'ëx cuëencësa oíshi 'ia ca uínbi uisa ñu 'atimabi mitsu 'amitima 'icën.

³³ Cacëxunbi ca cacëxa:

—Nux cananuna Abrahamnën rëbúnqui 'ain, uinu 'icë unínbi ca nucën raracama 'imainun nucën chaitiocëcamaribi uisa ñubia 'anun 'amiama 'icën, nuribi ca usoquin 'amicëma 'icën. ¿Usa 'ain caina uisa 'aish mix, uínbi ca uisa ñubi nu 'amitima 'icë quiax quin?

³⁴ Cacëxunbi ca Jesusan catëcëancëxa:

—Aséabi cana 'ën mitsu cain, an 'atima ñu 'acë unicama an ca 'ëx cuëencësa oquin 'aisa tanquinbi aín sinan 'atima 'ixun anbi ñu 'atimashi 'aia.

³⁵ Ca ësa 'icën. An uni ñu mëëxuncë unix ca an ñu mëëmicë unin xubunubi 'ima. An uni ñu mëëmicë unin bëchicënëx cuni ca aín papan xubunubi 'ia.

³⁶ Usa 'ain camina mitsux Nucën Papa Diosan Bëchicë 'ixun 'ën 'imicëx uínbia uisa ñu 'atimabi 'amicëma mitsux 'iti 'ain.

³⁷ Abrahamnën rëbúnqui camina 'ai quixun cana 'ën mitsu 'unan. Usaquin 'ën mitsu 'unáncë 'aishbi camina 'ën bana cuaisama tani 'ë 'acatsi quiax 'ëmi 'ësënanin.

³⁸ 'Ën Papan 'ë ismicë ñu cana 'ën mitsu ñuixunin. Ñuixuncëxunbi camina mitsun papan cacëxunmi cuacë ñuishi 'acananin.

³⁹ Cacëxun ca atun cacëxa:

—Abrahamnëxëshi ca nucën rara 'icën.

—Usoquian cacëxunbi ca Jesusan cacëxa:

—Mitsux aséabi Abrahamnën rëbúnqui 'ixun camina Abrahamnëan 'ásabi oquin 'atsían.

⁴⁰ Abrahamnëan 'ásabi oquin camina mitsun 'aíman. Nucën Papa Diosan 'ë 'unánmicë ñu 'ën mitsu ñuixuncëxbi camina 'ë 'acatsi quiax 'ësënanin. Usai ca Abraham an Nucën Papa Diosan unimi 'iáma 'icën.

⁴¹ Mitsun papan 'acëسابi oquin camina 'ain.

Cacëxun ca a unicaman cacëxa:

—Nux cananuna papa itsíñuma 'ain. Nucën Papa Dios axëshi ca nun Papa 'icën.

⁴² Usaquian cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Nucën Papa Diosnuax cana 'ëx ënë menu uacën. 'Ëx cana 'ëxbi uáma 'ain, an ca ënu unun 'ë xuacëxa. Usa 'ain camina mitsux aséabi Nucën Papa Diosnan 'aish 'ëmi sínántsián.

⁴³ ¿Uisa cupí caina mitsun 'ën cacëxun cuatiman? Mitsúnbi cuaisama tanquin camina 'ën, bana ñuixuncëxunbi cuatiman.

⁴⁴ Mitsun papax ca ñunshin 'atimanën 'apu 'icën. Ainan 'ixun camina axa cuëencësa oquinshi 'aisa tanin. An ca nëtë iónubi uni 'ati sináncëxa. Ax ca cëmë 'aish axa 'iásabi cëmëia. Cëmëi ca an sináncësa oquinshi sinani banaia. Aínra ca cëmëntapun 'ixun unían uni itsi cëmëquin paránun 'imia.

⁴⁵ Mitsux usaribi 'ixun camina 'ën mitsu cacë banaxa aséabi 'icëbi cuaisama tanin.

⁴⁶ ¿Uinu 'icë micaman caramina 'ën isana 'atima ñu 'a quixun ñuiti 'ain? Camina 'atima 'ain. ¿Cëmëquinma 'ën cacëxunbi caramina uisa cupí 'ën banax ca aséabi 'icë quixun sinaniman?

⁴⁷ Uicamax cara ainan 'icë an ca Nucën Papa Diosan bana cuatia. Usa 'aínbi camina mitsun, ainanma 'ixun, Nucën Papa Diosan bana cuatiman.

Abraham 'iisama 'aían Jesús pain 'iá bana

⁴⁸ Usaquian cacëxun ca nishquin judíos unicaman Jesús cacëxa:

—Mix camina Samaria menu 'icē uni 'ianan ñunshin 'atimañu uni 'ai quixun nun mi cacē, ēnēx ca asérabi 'icēn.

⁴⁹ Usai quia ca Jesusan cacēxa:

—Ēx cana ñunshin 'atimañuma 'ain. Ami sinánquin camabi unin 'ēn Papa Dios rabinun quixun cana an 'ē sinánmicēsabi oquin aín bana ñuianan ñu 'ain. Usa 'icēbi camina mitsun 'ēn bana cuatiman.

⁵⁰ Unían 'ē, ax ca upí 'icē caquin 'ē rabinun quiax cana quiman. Axa 'ēa unin rabiti cuēēanan, 'ē ñui cara uní cēmēia, cara cēmēima quixun iscē, ax ca Nucēn Papa Dios 'icēn.

⁵¹ Asérabi cana 'ēn mitsu cain, an 'ēn bana cuacē uni ax ca xēnibua 'aínbi Nucēn Papa Diosbē 'ia.

⁵² Quixuan cacēxun ca judíos unicaman Jesús cacēxa:

—Bérí cananuna upí oquin 'unanin, mix camina ñunshin 'atimañu 'ai quixun. Abraham 'imainun an Nucēn Papa Dios quicē bana uni ñuixuncē unicamaxribi ca bamacēxa. Usa 'aínbi camina mix quin, an min bana cuacē unix isa xēnibua 'aínbi 'iti 'icē quiax.

⁵³ ¿Mix caramina nucēn rara Abrahamsáma 'ain? Ax ca bamacēxa. An Nucēn Papa Dios quicē bana uni ñuixuncē unicamaxribi ca bamacēxa. Usa 'aínbi camina mix quin, an min bana cuacē unix isa xēnibua 'aínbi usabi 'iti 'icēn. ¿Mix caramina, uí caina mix 'ai quixun sinanin?

⁵⁴ Quia ca Jesusan cacēxa:

—Ēx rabiacaebētanbi ca, aín banax sapi ca asérabima 'icē quixun unin sinánti 'icēn. Usa 'aínbi ca an 'ē rabicē, ax 'ēn Papa 'icēn, ami mitsun —ax ca Nucēn Papa Dios 'icē —quixun ñuicē a.

⁵⁵ Ax ca Nucēn Papa Dios 'icē quiquinbi camina mitsun a 'unaniman. Mitsúnmi 'unanimamabi cana 'ēn a 'unan. 'Ēn 'unancēma ca ax 'icē quixun mitsu cai cana 'ēxribi mitsusaribi cēmē 'itsían. 'Ēn cana asérabi a 'unan. Usa 'ixun cana axa quicēsabi oquin 'ain.

⁵⁶ Mitsun rara Abrahamnēx ca 'ēx aia isti sinani cuēēancēxa. Usai ca 'ēx aia isi cuēēinra cuēēancēxa.

⁵⁷ Usaquian cacēxun ca judíos unicaman Jesús cacēxa:

—¿Mix cincuenta baríñu 'ixunmabi caramina Abraham isacēn?

⁵⁸ Quia ca Jesusan cacēxa:

—'Ēn cana asérabi mitsu cain, Abraham 'icēma pain 'ain cana 'ēx 'iacēn.

⁵⁹ Usaquian cacēxuan judíos unicaman anun 'acatsi quixun maxax bicēbēbi ca Jesús uni xanpéscabiani, anuxun Nucēn Papa Dios rabiti xubunuax cuancēxa.

9

Usabia bacēan bēxuñu unia Jesusan bēpēxcūa

¹ Usocēx cuaínquin ca Jesusan usabia bacēan bēxuñu uni achúshi isacēxa.

² Isia ca aín unánmicē unicaman Jesús ñucacēxa:

—¿Ēnē uníxa bēxuñu bacēnun cara uin ñu 'atima 'acēx, aín papa, aín titan cara 'acēx, ēnē unínbi cara 'acēx?

³ Quixuan cacēxun ca Jesusan cacēxa:

—Bēxuñu ca ax 'icēn. 'Aíshbi ca aín 'ucha cupía 'icēma 'icēn, 'imainun ca aín tita, aín papan 'ucha cupíribia 'icēma 'icēn. Nucēn Papa Diosan ñu 'aia unin isnun ca ax bēxuñu 'icēn.

⁴ Běánquicēbētan ca unin ñu mēētima 'icēn. Usa 'ain ca nētēn ñu mēēia. Usaribi oquin cana bamacēma pain 'ixun 'ēn an 'ē xuá axa quicēsabi oquin ñu 'ati 'ain.

⁵ Ēnē nētēnu 'aish cana 'ēx upí oquin sinánuan, an unicama 'imicē a 'ain, běánquibucēnu 'icēsa 'ima xabánu 'icēsa 'inun.

⁶ Usaquin aín 'unánmicē unicama catancēx, anu tushuquicēxuan chabóia me chamara bitancēxun ca anun uni bēshíacēxa,

⁷ bēshíquín ca cacēxa:

—Tan cha, Siloé cacē, anu cuanx ca anuax bēchucatan. Siloé quicē bana ax ca cuanun xucē qui quicē bana 'icēn.

Cacēxēshi cuanx bēchucacuatsini ca bēpēxcūax uacēxa.

⁸ Usaía 'ian ca axa a rapasu 'icē unicama 'imainun an a uni bēxuñu 'icē iscē unicomaxribi quiacēxa:

—¿An tsóxun uni curíqui ñucácē uni ama cara ēnēx 'ic?

⁹ —A ca ēnēx 'icē —quíaxa bētsix quicēbēbi ca raírinēxribi —Ama ca, a iscēsaribi ca ēnēx 'icē —quíax quiacēxa. Quiabi ca bēpēxcucē unin cacēxa:

—A cana 'ēx 'ain.

¹⁰ Cacēxun ca ñucáquin cacēxa:

—¿Mix a 'aish caramina uisax bēpēxcūan?

¹¹ Cacēxun ca cacēxa:

—Jesús cacē uni, an ca anu tushuquicēxuan chabóia me chamara bitancēxun 'ē bēshíaxa, bēshíquín ca 'ian, Siloé cacē, anuax ca bēchucatan caxun 'ē xuaxa. Xucēx cuanx bēchucacuatsínquin cana upí oquin isan.

¹² Cacēxun ca atun ñucácēxa:

—¿Uinu cara a uni 'ic?

Cacēx ca —uinu cara, cana 'unanima —quiacēxa.

Fariseo unicaman bēpēxcucē uni asérabi cara Jesusan usaquin 'axa quixun ñucá

¹³ Usa 'ain ca an 'unáncē unicaman bēpēxcucē uni fariseo unicamanu buáncēxa.

¹⁴ Anun ñu mēētima nētēan anu tushuquicēxuan chabóia me chamara bitancēxun anun bēshíxun Jesusan bēxuñu uni a bēpēxcucē cupí,

¹⁵ ca fariseo unicaman a uni ñucátēcēancēxa, uisax caraisa bēpēxcūaxa quixun. Ñucácēxun ca cacēxa:

—Me chabatan 'ē bēshícēx bēchucaxun cana upí oquin isan.

¹⁶ Quixuan cacēx ca fariseo uni raírinēx quiacēxa:

—A unin ca anun ñu mēētima nētēn ñu 'aia. Usa 'aish ca Nucēn Papa Diosnuaxa ucē uni 'itima 'icēn.

Quíaxa quicēbē ca raíri quiacēxa:

—¿An ñu 'atima 'acē unin cara ēsaquin uni itsían 'acēma ñu 'ati 'ic?

Usari ca bētsi bētsi oquin sinani atúxbi quiacēxa.

¹⁷ Usai Jesús ñui quiquin ca bēpēxcucē uni amiribishi ñucátēcēancēxa:

—¿Min sináncēx cara an mi bēpēxcucē uni ax uisa uni 'ic?

Cacēxun ca cacēxa:

—'Ēn sináncēx ca ax an Nucēn Papa Dios quicē bana uni ñuixuncē uni a 'icēn.

¹⁸ Usaquian cacēxunbi ca judíos unicaman, ēnē unix ca bēxuñu 'ía 'aishbi bēpēxcucē 'icē quixun sinántisama tancēxa. Sinántisama tanquin cuēnxun ñucácēxuan aín papabētan aín tita cacēxun pain ca 'unáncēxa.

¹⁹ Cuēnxun ca aín papa ñucácēxa:

—¿Ēnĕx cara min bĕchicĕ 'ic, mitsúnmi bĕxuñua bacĕan ñuicĕ, a cara ĕnĕx 'ic? ¿Usa 'ixúnbi cara uisaxun bĕri upí oquin isin?

²⁰ Usaquin ñucácĕxun ca cacĕxa:

—Asĕrabi ca ĕnĕx 'ĕn bĕchicĕ bĕxuñua bacĕan a 'icĕn.

²¹ Uisa 'ixun cara bĕri upí oquin isia, uin cara usabia bacĕan 'icĕbi bĕpĕxcüaxa cananuna 'unaniman. Ax ca mĕcócĕ 'icĕn, ca ñucát, an ca mitsu ñuixunti 'icĕn.

²² Judíos unicamaxa bĕráma 'ĕsĕnani—uinu 'icĕ unin cara, Jesús ax ca Cristo, ax utia judíos unicaman caíncĕ, a 'icĕ quixun ñuia, ax ca anua judíos unicama timĕti xubunua atsintĕcĕntima oquin chiquíncĕ 'iti 'icĕ—quia 'unánxun ca usoquin cacĕxa.

²³ Usai quia 'unánx atumi racuĕquin ca a unin papabĕtan aín titan—ax ca mĕcócĕ 'icĕn, a ca ñucát—quixun judíos 'apucama cacĕxa.

²⁴ Usaquin cacĕxun ca a judíos unicaman amiribishi cuĕntĕcĕnxun bĕpĕxcucĕ uni ñucátĕcĕancĕxa:

—Nucĕn Papa Diosan ismainun ca nu asĕrabi ñuixun, ¿uisaxira caramina bĕpĕcuian? A uni, Jesús, ax ca 'atima 'icĕ quixun cananuna 'unan.

²⁵ Cacĕxun ca bĕpĕxcucĕ unin cacĕxa:

—Ax cara 'atima uni 'icĕ quixun cana 'ĕn 'unaniman. 'Ēx bĕxuñu 'ixunbi 'ĕn bĕri iscĕ, ĕnĕishi cana 'unan.

²⁶ Cacĕxun ca cacĕxa:

—¿Mi cara uisox? ¿Uisoquin cara mi bĕpĕxcüax?

²⁷ Cacĕxun ca cacĕxa:

—Ashiquin cana mitsu can, cacĕxunbi camina cuaisama tan. ¿Uisati caramina 'ĕ mitsun ñucatĕcĕnin? Mitsúxribi sapi camina aín 'unánmicĕ uni 'iisa tanin.

²⁸ Quia ca fariseo unicaman bĕpĕxcucĕ uni 'usánquin cacĕxa:

—Mixmi aín 'unánmicĕ uni 'aínbi cananuna nun Moisésñĕan usai nux 'inun quixun cuĕñĕo bana 'unan.

²⁹ Nun cananuna 'unan, Moisésbĕ ca Nucĕn Papa Dios banacĕxa. Usa 'ixunbi cananuna uinuax cara a uni uaxa quixun 'unaniman.

³⁰ Cacĕxun ca bĕpĕxcucĕ unin cacĕxa:

—¿An 'ĕ bĕpĕxcucĕbi caramina a uinuax cara uaxa quixun mitsun 'unaniman?

³¹ Cananuna 'unanin, an ñu 'atima 'acĕ unin bana ca Nucĕn Papa Diosan cuatima. An a ami sinánquin a rabianan axa cuĕĕncĕsa oquinshi 'acĕ uni, aín bana cuni ca Nucĕn Papa Diosan cuatia.

³² Uínsaran nĕtĕnbi ca unin, usabi bacĕan uni bĕxuñu ca unin bĕpĕxcüaxa quixun ñuia cuama 'icĕn.

³³ Nucĕn Papa Diosan xuáma 'ixun ca an usaquin 'atsianma.

³⁴ Cacĕxun ca fariseo unicaman cacĕxa:

—Mix camina 'uchañubia min tita bacĕan 'aish usabi 'ain. ¿Usa 'ixunbi caramina min nu bana ñuixuinŕa tanin?

Usaquin caquin ca bĕpĕxcucĕ uni anuaxa cuantánun quixun chiquíancĕxa.

Jesúsmi sináncĕma unicama bĕxuñusa

³⁵ Fariseo unicaman ca bĕpĕxcucĕ uni chiquíanxa quixuan unin ñuia cuaquin ca Jesusan bariquin mĕraxun a bĕpĕxcucĕ uni cacĕxa:

—¿Axa uni 'inux Nucĕn Papa Diosnuax uá, ami caramina sinanin?

³⁶ Quixuan ñucácĕxun ca cacĕxa:

—'Ēx ami sinánun camina ui cara ax 'icĕ quixun 'ĕ cati 'ain.

³⁷ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Camina isin, an mi cacë, 'ëx cana a 'ain.

³⁸ Quixuan cacëxun ca cacëxa:

—Asérabi camina mix a 'ai quixun cana bërí 'unanin.

Usaquin caquin ca ami sinánquin aín bëmánon rantin purúnquin a rabi-acëxa.

³⁹ Rabicëxun isquin ca Jesusan cacëxa:

—'Ën a uni 'unánmiti ñu 'unáncëma pain 'aish bëxuñusa 'ixunbi ca 'ëmi catamëquin bëxuñumasa 'ixun unin 'unánti 'icën. Usa 'aínbi ca an —'ën cana ñu 'unani —quixun sináncë uni ax 'ëmi catamëtíama 'ën 'unánmicëma 'aish usabi bëxuñusa 'iti 'icën. Usaía 'inun cana uacën.

⁴⁰ Usaquian caia cuaquin ca anua 'icë fariseo unicaman Jesús cacëxa:

—¿Núxribi caranuna bëxuñu 'ain?

⁴¹ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Mitsun asérabi 'ë ñui quicë bana 'unáncëma 'aish bëxuñusa 'aish camina 'uchocëma 'itsían. Usa 'aínbi mitsun —cana a bana cuati —quicë 'ixúnbi —asérabi ca a bana 'icë —quixun sinántisama tancë cupí camina 'uchacë 'iti 'ain.

10

An aín cënënxun carnero bërúancë uni

¹ Èsaquinribi ca Jesusan fariseo unicama cacëxa:

—Asérabi cana 'ën mitsu cain, axa anu carnero 'icë cënë aín xëcuën atsinima amo 'icë manámitan atsíncë uni ax ca an ñu mëcamacë uni 'icën, mëcamaxuan an ñu buáncë uni ca ax 'icën.

² Usa 'aínbi ca axa aín xëcuën atsíncë uni ax asérabi an carnero bërúancë uni 'icën.

³ Axa ucëbëtan an xëcuë xëóacë unin xëóacacëbë atsínxuan an bërúancë unin aín anën cuëncëxun ca carnerocaman aín bana cuatia. Cuabëtínia aia ca cënënuax éman buania.

⁴ Usoxuan rëcuënquianquin buáncëxun ca carnerocaman aín bana cuaquin a caxu cuanquin nuibania.

⁵ A 'unáncëma uni, a ca carnerocaman nuima, usa 'aish ca an cuëncëxbi aín bana 'unáncëma 'aish abatía.

⁶ Usaquin caquian —an carnero bërúancë unisaribi cana 'ëx 'ai —quixun caquin Jesusan 'unánmisa tancëxunbi ca anu 'icë unicaman uisai quicë cara a bana 'icë quixun cuama 'icën.

Jesusan upí oquin aín unicama bërúancë bana

⁷ Usa 'ain ca Jesusan amiribishi cacëxa:

—Asérabi cana 'ën mitsu cain, 'ëx cana carneronën cënënx xëcuësaribi 'ain.

⁸ 'Ëx ucëma pan 'aían anpáinra uá unicama ax ca an mëcamacë unisa 'iacëxa. Usa 'ixun ca Nucën Papa Diosan bana isa ñuixunia quixun aín bana cuanun quixun uni paráncëxa. Usa 'icë ca atun bana unicaman cuaisama tancëxa.

⁹ 'Ëx cana anua carnero 'icë cënënu anun atsínti xëcuësaribi 'ain. Axa 'ëmi catamëcë unicama ax ca Nucën Papa Diosnan 'inux iëtía. Usa 'aish ca chuámashirua 'aish, carnerocama cënënuax chiquíxun pasto pitancëx atsíntëcëncësaribi 'iti 'icën, 'en bërúancëx.

¹⁰ Axa mëcamacë unicama, ax ca mëcamaman 'aracacë ñuina rëquin 'atimoi aia. Usa 'aínbi cana 'ëx a unicaman 'acësa oquin 'aquinma 'ëmi catamëtía upitax bucunun unicama 'imi uacën, bamatancëxribia xëñibua 'aínbi Nucën Papa Diosbë 'inun.

11 'Ēx cana ainra carnero upí oquin bĕrúancĕ asaribi 'ain. Ainra carnero upí oquin bĕrúancĕ, ax ca aín carnero bamati rabanan bamanuxunbi bĕarati 'icĕn.

12 Usa 'aínbi ca an curíqui bití cupíshi carnero bĕrúanquin ñu mĕēcĕ uni, ax 'inu aia isquin carnero ĕbiani abatia, ax asĕrabi aín 'ibuma 'aish. Abácĕbĕ uxun ca bĕtsi biquin 'inun raírí tsuácaia.

13 An carnero upí oquin bĕrúanti sinánquinma curíqui binuxuinshi ñu mĕēcĕ uni, ax ca carnerocaman rabanan nĕĕtima abatia.

14-15 'Ēx cana ainra carnero upí oquin bĕrúancĕ a 'ain. 'Ēn Papan ca 'ĕ 'unánxa, 'ĕnríbi cana a 'unan. Usaríbi oquin cana 'ĕn carnerocamaríbi 'ĕn 'unanin, atúnribi ca 'ĕ 'uania. Usa 'aish cana 'ĕx bamatsianxmabi anun rabanan bamati 'ain.

16 Bĕtsi carneroñuríbi cana 'ain. A 'aíshbi ca ĕnĕ cĕnĕnu 'icĕma 'icĕn. Aríbi cana ĕnĕ cĕnĕnu 'inun bĕti 'ain. Acamanríbi ca 'ĕn bana cuati 'icĕn. Usaquin 'ĕn 'acĕx ca 'ĕn carnerocamax achúshi cĕnĕnushi 'iti 'icĕn, achúshishi ca an a bĕrúancĕ 'iti 'icĕn.

17 Baísquitĕcĕanx tsónux 'ĕx bamatsianxmabi bamati cupí ca 'ĕn Papan 'ĕ nuibatia.

18 'Ēx cuĕĕniama ca unin 'ĕ bamamítima 'icĕn. Bamatsianxmabi cana 'ĕxbi cuĕĕncĕ cupí bamati 'ain. 'Ēx cuĕĕncĕ cupí cana bamati 'ain, bamatancĕx cana baísquitĕcĕnti 'ain. Usai 'inun ca 'ĕn Papan 'ĕ caxa.

19 Usaquian cacĕxun cuaxun ca a banan rabanan judíos unicaman bĕtsi bĕtsi oquin sináncĕxa.

20 Sinani ca 'ítsa uni —ñunshin 'atimañu ca a uni 'icĕn, ca ñunshíanxa. ¿Uisa cupí caramina aín bana cuatin? —quiacĕxa.

21 Usa 'ain ca raírínĕxribishi —ĕsai ca ñunshin 'atimañu uni banaíma. Ñunshin 'atimanĕnbi ca bĕxñu uni bĕpĕxcútima 'icĕ —quíax quiacĕxa.

Jesús cuĕĕanma bana

22 Anuxun a rabiti xubu mĕníotancĕxun anun ami sinánquin —asábi ca — quixun cá, a nĕtĕ sinánquin Nucĕn Papa Dios rabinux ca judíos unicama mita 'ain Jerusalénu timĕacĕxa.

23 Usa 'ain ca Jesús anuxun Nucĕn Papa Dios rabiti xubu amo 'icĕ, anua uni nítí, Salomón cacĕ, anun niacĕxa.

24 Nítsia ca judíos unicaman nĕbĕtsioraquin cacĕxa:

—¿Usíati caramina nu chiquiracĕquin caíman? Mix Cristo, axa utinu nun caíncĕ, a 'ixun ca nu upí oquin cat.

25 Cacĕxun ca Jesusan cacĕxa:

—Cana mitsu can, cacĕxunbi camina 'ĕx cana a 'ai quixun sináncĕma 'ain. 'Ēn Papan cacĕ 'ixun 'ĕn ñu 'aia isquin ca unin, 'ĕx cana Cristo 'ai quixun 'unánti 'icĕn.

26 'Ēn 'aia isquinbi, camina 'ĕmi catamĕcĕma 'ixun, asĕrabi cana Cristo 'ai quixun sinaníman.

27 Carneronĕan an bĕrúancĕ unin bana cuacĕsaríbi oquin ca axa 'ĕmi catamĕcĕ unin 'ĕn bana cuatia. Cuatia cana acama 'ĕn 'unanin. Usa 'ixun ca 'ĕn bana cuaquin a bana quicĕsabi oquin 'aia.

28 Acama cana nĕtĕtímoi Nucĕn Papa Diosnan 'inun 'imiti 'ain. 'Imía ca uínbi atu 'ĕ bicuantima 'icĕn.

29 Atux ca 'ĕn Papa, axa uínu 'icĕ unibĕtanbi sĕnĕnmaira, an 'ĕnan 'inun 'ĕmi sinánmiquin 'ĕ 'ináncĕ 'icĕn. Usa 'icĕ ca uínbi atu a bicuantima 'icĕn.

30 'Ēx 'ĕn Papabĕ rabĕ 'aíshbi cananuna achúshishi 'ain.

³¹ Usaquian cacëxun ca judíos unicaman anun rëcatsi quixun maxax bi-acëxa.

³² Bitsia ca Jesusan cacëxa:

—Èn Papan 'è 'amicëxun cana mitsúnmi isnun 'itsa ñu 'an. ¿Èn usoquin 'acë uinu 'icë ñu cupí caramina 'è maxaxan 'acatsi quin?

³³ Èsoquian cacëxun ca judíos unicaman cacëxa:

—Mínmi upí ñu 'acë cupí cananuna mi maxaxan 'aiman. Mixmi Nucën Papa Dios ñui 'atimati banacë cupí cananuna mi 'ain. Mix camina unishi 'aishbi mix isamina Dios 'ai quiax quin. A cupí cananuna mi 'ain.

³⁴ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Nucën Papa Diosan bana cuënëo ca ësai quia: “Mitsúxbi camina dioscama 'ain”.

³⁵ Cananuna 'unanin, Nucën Papa Diosan bana cuënëo a ca unin — asérabima ca —quixun catima 'icën. Usa 'ain ca an asérabi ami sinánquin aín bana cuacë unicama Nucën Papa Diosan “Èn bëchicë 'aish camina dioscama 'ai” quixun cacëxa.

³⁶ ¿Nucën Papa Diosan ënë menu uni 'inun 'è xuá 'aínbi caramina mitsun uisa 'ixun, aín Bëchicë cana 'ai qui cana Nucën Papa Dios ñui 'atimati banai quixun 'è cain?

³⁷ Èn ñu 'acë ax 'èn Papan cushínbi 'acëma 'ain camina 'èx cana Nucën Papa Diosnuax uá 'ai quixun sinántima 'ain.

³⁸ Èmi sinánquinmabi camina 'ën, uni itsían 'acëma ñu 'aia isquin 'èn Papa Dios ax ca asérabi 'èbë 'icë quixun 'unánan 'èxribe cana abë 'ai quixun 'unánti 'ain.

³⁹ Usaquin cacëxuan biisa tancancëxbi ca anuax cuani nëtëacëxa.

⁴⁰ Jordán 'ucë manan cuantëcëntancëx ca Jesús anuxuan Juanën uni nashimia, anu 'iacëxa.

⁴¹ Anua 'ain, a isi riquianxun axa quia cuati ca 'aisamaira uni quiacëxa:

—Juanëan uni itsían 'acëma ñu 'á 'aínmabi ca axa ënë uni ñui quia banacama ax asérabi 'icën.

⁴² Usaquin sinánquin ca anuxun 'itsa unin aín bana cuaxun —ax ca asérbia Nucën Papa Diosnuax uá 'icë —quixun sináncëxa.

11

Lázaro bama

¹ Betania ëmanu 'icë uni Lázaro cacë, ax ca 'insínñu 'iacëxa. Aín chirabacë rabëtax ca Marta 'imainun María 'iacëxa.

² María ax ca an Nucën 'Ibu Jesús aín taë 'iníntisa ron chabóxun aín bun tatërencë, a 'iacëxa.

³ Usa 'ixun ca aín chirabacë rabëtan —axa mibë nuibanancë uni ca 'insíanxa —quixuan Jesús catánun uni xuacëxa.

⁴ Xucëx cuanxuan unin cacëx ca Jesús quiacëxa:

—Ca 'insíanxa 'aishbi ca bamatima 'icën. Unían uisaira cara Nucën Papa Diosan cushi 'icë quixun 'unánan, uisaira cara aín Bëchicënën cushiribi 'icë quixun 'unánun ca a uni 'insíanxa.

⁵⁻⁶ Usa 'ain ca —Lázaro ca 'insíanxa —quixun ñuia cuaxbi Jesús, ax Marta, María, Lázaro acama nuibacë 'aishbi, anua unin usaquin cacë ëma, anu rabë nëtën pain 'iacëxa.

⁷ Rabë nëtë 'icëbëtan ca Jesusan aín 'unánmicë unicama cacëxa:

—Amiribishi Judea nëtënu cuanun ca cuan.

⁸ Cacëxun ca aín 'unánmicë unicaman cacëxa:

—¿Anu 'icë judíos unicamaxa maxaxan mi 'acatsi quiax 'ësënaënxañbi caina amiribishi Judea nëtënu cuantëcëncatsi quin?

⁹ Quixuan cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Achushi nëtëx ca doce horas 'icën, ¿usa cat? Barían pëcarupuncëbë xabá 'ain ca unin upí oquin isquin chacáquinma upí oquin ñu mëëia.

¹⁰ An pëcacëa 'aíma 'ain ca imë nitsi chacáñan unin ñu mëëima. Usaribiquin cana 'ëx anun bamati nëtëma pan 'ain ñu 'ati 'ain.

¹¹ Usaquin caquin ca Jesusan amiribishi aín 'unánmicë unicama cacëxa:

—Nuxnu abë nuibanancë Lázaro ca 'uxaxa. A bësuni cana cuanin.

¹²⁻¹³ Asérabí ca Lázaro bamaxa quixun 'unánquinbi ca —ca 'uxaxa —quixun cacëxa. Usaquian Jesusan cacëx ca atux, asérabí 'uxcë ñuisa quia quixun sinani, quiacëxa:

—'Uxcë 'aish ca pëxcúti 'icën.

¹⁴ Usai quia ca Jesusan atúan upí oquin 'unánun cacëxa:

—Lázaro ca bamaxa, ca 'aíma 'icën.

¹⁵ Mitsúnmi 'ën cushi isti cupí cana 'ëx anuma 'ian. Usa 'ain cana anu 'ëx 'icëma cupí cuëñin. Bërí anu cuanun ca cuan.

¹⁶ Cacëxun ca rabë bacëan 'icë Gemelo caquin anëcë, Tomás, an Jesusan 'unánmicë uni raíri cacëxa:

—Nuxribi abë bamai cuanun ca cuan.

Jesús ax, anun baísqüanian anun Nucën Papa Diosbë uni 'iti bana

¹⁷ Usai quiquiani cuani bëbaquinshi ca Jesusan, matá tëmú naëcënu mëñioëxancë 'aish Lázaro rabë 'imainun rabë nëtë 'icë ocëxa.

¹⁸ Betania ax ca Jerusalénu bëbati tres kilometrosa 'iacëxa.

¹⁹ Usa 'ain ca judíos unicama Martacëñun María aín rarëbacë ñucë sania, masá nuitutia isi riquianx raruai aín xubunu a rapasu bucüacëxa.

²⁰ Tsóxunbi Jesús isa aia quixun ñuia cuabiani María xubunua tsócé ëbiani cuanquin ca Martanën Jesús aia bëñaquin biacëxa.

²¹ Biquin ca cacëxa:

—Mixmi ënu 'ain ca 'ën rarëbacë ñucëma 'itsíanxa.

²² Usa 'aíñbi cana añu caramina ñucati a ca Nucën Papa Diosan mi 'axunti 'icë quixun 'unanin.

²³ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Min rarëbacë ca baísqüiti 'icën.

²⁴ Usaquian cacëxun ca Martanën cacëxa:

—Ëñë nëtë cëñücbë anun bama unicama baísqüiti nëtën ca baísqüiti 'icë quixun cana 'unanin.

²⁵ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—'Ëx cana an uni baísqüimiti a 'ain, 'ianan cana anúan uni ainan 'aish Nucën Papa Diosbë 'iti a 'ain. Axa 'ëmi catamëcë uni, ax ca bama 'aíshbi tsónux baísqüiti 'icën.

²⁶ Axa bamacëma pain 'aish ëñë menu tsoti, aín 'ucha cupí bamacësa 'aíshbi 'ëmi catamëcë, acamax ca xëñibua 'aíñbi nëtëtimoí Nucën Papa Diosbë 'iti 'icën, bamatanëcëxbi. ¿Ësai 'ëx quicë ëñë caina asérabí ca quixun sinanin?

²⁷ Usaquian cacëxun ca Martanën cacëxa:

—Mix camina Nucën Papa Diosan Bëchicë, Cristo, axa utinu nun caíncë a 'ai quixun cana 'unanin.

Anu Lázaro mëñioëxancënuaxa Jesús bëunan mëscúa

²⁸ Usaquin cabiani aín xubunu cuanquin ca Martañen aín xucën María amo nitsinaxun munu cacëxa:

—Unu ca Jesús 'icën, ca uaxa. Mi cuanun 'ën mi canun ca quiaxa.

²⁹ Cacëxun cuati ca María bënëtishi niruquiiani Jesúsnu cuancëxa.

³⁰ Jesúsca Betania emanu bëbacëma pain 'aish, anuxun Martañen mëracë anubi pain 'ain, ca anu María cuancëxa.

³¹ Bënëtishi niruquiania xubunuax cuania isquin ca axa abë xubunu bucuçë judíos unicaman, —sapi ca anua aín rarëbacë maíncënuax rarumati cuania —quixun sinánquin María nuibancëxa.

³² Cuancëbë anua 'icë anu bëbai a tanáin tsóbuquin ca Maríanën Jesús cacëxa:

—Mixmi ënu 'ain ca 'ën rarëbacë ñucëma 'itsíanxa.

³³ María ini rarumamainuan abë ucë judíos unicamaxribi ini rarumatia isi ca Jesús masá nuituti nitëxëacëxa.

³⁴ Nitëxëquin ca Jesusan anu 'icë unicama cacëxa:

—¿Uinu caramina aín rarëbacë mënioëxan?

Cacëxun ca cacëxa:

—Ca isi cuan.

³⁵ Cacëx cuani ca Jesús bëunan mëscúacëxa.

³⁶ Usai 'ia isi ca judíos unicamax canancëxa:

—An ca Lázaro nuibairaxa, ca is. Usa 'aish ca anun rabanan bëunan mëscutia.

³⁷ Usaía quicëbë ca uni raírinëx quiacëxa:

—¿An uni bëxunü bëpëxcucë uni ënën cara ñucëma 'aínshi uxun Lázaro iëmicë 'itsíanx?

Jesusan Lázaro bamacëbi baísqimia

³⁸ Usaía quicëbë nitëxëtëcëni ca Jesús anua Lázaro mënioëxancancë anu bëbacëxa. Anu Lázaro mëniocë ax ca matá me naëcë 'aish maxax cha achúshinën xëpucë 'iacëxa.

³⁹ Anu bëbaquin ca Jesusan atu cacëxa:

—Maxax ca racanat.

Caiabi ca bamaëxancë uni aín chirabacë Martañen cacëxa:

—Anúan ñuëxancë nëtë ca rabë 'imainun rabë 'icën. Usa 'ain ca anëia.

⁴⁰ Usaquian cacëxunbi ca Jesusan Marta cacëxa:

—'Ën cana mi can, asérami 'ëmi catamëquin camina Nucën Papa Diosan aín cushin ñu 'aia isti 'ain. ¿Usa cat?

⁴¹ Cacëbëtan ca anu 'icë unicaman maxax racanacëxa. Racanamainun ca Jesusan manámi bësuquin Nucën Papa Dios cacëxa:

—Papan, camina 'ën bana cuan. Usa 'ain cana mi asábi ca quixun cain.

⁴² 'Ën cana 'unanin, min camina camabi nëtën 'ën cacëxun cuatin. 'Aínbi cana min camina 'ë asérami xuacën quixuan ënë unicaman 'unánun, ësaquin mi cain.

⁴³ Usaquin catancëxun ca munuma banaquin cacëxa:

—Lázaro, anuax ca chiquit.

⁴⁴ Usaquian cacëxëshi ca axa bamacë uni tatanianan mëtanicë 'ianan aín bëmánanribi chupan bërábuncë 'aish nirui quininuax chiquícuatsiancëxa. Chiquícuatsincëbëtan ca Jesusan abë 'icë unicama cacëxa:

—Cuantánun ca aín taë tubuanan aín mëcën tubuanan anun aín bëmánan rabuncë chuparibi mabit.

Jesús 'acatsi quixuan sináncan
(Mt 26.1-5; Mr 14.1-2; Lc 22.1-2)

⁴⁵ Usoquian 'aia isquin ca axa Mariabë cuancë judíos unicaman, Jesús ca asérami Nucën Papa Diosnuaxa uá 'icë quixun sináncëxa.

⁴⁶ Usaía 'imainun ca anu cuanxun raírinën fariseo unicama —Jesusan ca uni bamacë baísquimiaxa —quixun ñuixuancëxa.

⁴⁷ Ñuixuncëx abë timëxun ca sacerdotenën cushicama 'imainun fariseo unicaman judíos cushibunën 'apucama cacëxa:

—Ënë unin ca uni itsían 'acëma ñu 'itsaira 'aia. ¿Usa 'ain caranuna uisa oti 'ain?

⁴⁸ Nun nu an usoquin ñu 'aia isëshicëbëtanbi ca camabi unin ami catamëquin aín bana cuati 'icën. Usocëbë uxun ca Romanu 'icë unin anuxun nun Nucën Papa Dios rabiti xubu rurupanan nu bëtsi bëtsi oquin nun aintsicamaribi bëtsi bëtsi nëtënuaxa cuanun tsuáquirumiti 'icën.

⁴⁹ Cacëxun ca Caifás caquin anëcë uni, ax a barin sacerdotenën cushicaman 'apu, an axa timëcë unicama cacëxa:

—Mitsun camina bana sinaniman.

⁵⁰ Nua unin bëtsi bëtsi oquin ancëcëxnu 'ura 'icë nëtëcamanu cuani tsuáquiti ca 'aisama 'icën. Usai 'imanu nux upitax bucuti cupía uni achúshi bamati ca asábi 'iti 'icën. Usai ca 'iti 'icë quixun camina mitsun sinaniman.

⁵¹ Usai qui ca anbi sinani quiáma 'icën; ax a barin judíos sacerdotenën cushicaman 'apu 'ixun ca Nucën Papa Diosan sinánmicëxun —judíos unicamaxa asábi 'inun ca Jesús bamati 'icë —quixun judíos 'apucama cacëxa.

⁵² Judíos unicamaxëshima bëtsi bëtsi nëtënuaxa ax Nucën Papa Diosmi sináncë unicamaxribia ainan 'aish achúshisa 'inúan Jesús bamati ñuiquin ca usaquin cacëxa.

⁵³ Usaguian cacëx ca a nëtën judíos 'apucamax Jesús 'acatsi quiax 'ëshancëxa.

⁵⁴ Usa 'ain ca Jesús judíos unicaman istin rabanan Judeanuax anua uni 'icëma menu 'urama 'icë ëma Efraín cacë, anu cuancëxa. Anua 'ain ca abë aín 'unánmicë unicama 'iacëxa.

⁵⁵ Pascua, anúan judíos unicaman carnero 'ati nëtëa 'urama 'ain ca axa a 'urama unicamax Jerusalénu cuancëxa, anuax judíos unicama 'icësaribiti Pascua nëtën pinux Nucën Papa Diosan aín nuítu upí isnun mënlocati.

⁵⁶ Cuantancëx bëbax ca Jesús bari, anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubunu riquianx, a isímabi atúxbi ñucacánani ësai quiacëxa:

—¿Mitsun sináncëx cara Pascua nëtë 'ain, Jesús utima 'ic?

⁵⁷ Usa 'ain ca sacerdotenën cushicamabëtan fariseocamarribi anu 'icë unicama —Jesús mëraquin camina nun nu binun nu cati 'ai —quixun cacë 'iacëxa.

12

Achúshi xanúan Jesús 'inínti ron tachuca (Mt 26.6-13; Mr 14.3-9)

¹ Mëcën achúshi 'imainun achúshi nëtë anun carnero 'ati nëtë 'iisama pain 'ain, ca Jesús Betania émanu cuancëxa, a émanuxuan Lázaro bamacëbi baísquimicë anu.

² Cuanxa Jesús atun 'itinu bëban ca Martanën piti 'aruacëxa. 'Aruxuan 'ináncëxun ca Jesús bëtan Lázaro 'imainun anu 'icë unicaman mesanuxun piacëxa.

³ Pimainun ca Maríanën 'itsaira cupicë 'inínti ro sanuira, nardo cacë, a medio kilosa bëacëxa. Bëxun anun tachabotancëxun ca Jesús aín bun

tatërëancëxa. Usoquian 'acëxa xubu namë camabi tsitsirui bëqui sanuia ca xëcancëxa.

⁴ Usoquian Maríanën Jesús 'aia isi ca aín 'unánmicë uni achúshi, Judas Iscariote, an uni Jesús 'inánti, ax quiacëxa:

⁵ —¿Uisoti caranuna ènë ro maruxun aín cupí trescientos curíqui bixun ñuñuma unicama 'ináncëma 'ain?

⁶ Asérabi ñuñuma unicama nuibati sinani ca usai Judas quiáma 'icën. Ax an curíqui mëcamacë uni 'ixun, anua Jesusan aín 'unánmicë unicam-abëtan curíqui 'arucë burasa bërúanquin, anua curíqui mëcamacë 'aish ca usai quiacëxa.

⁷ Quia ca Jesusan Judas Iscariote cacëxa:

—Usabia 'inun ca èn. An ca anúan bamaia 'ë 'ati a ro nanxa. A ro ca ènëx 'icën.

⁸ Camabi nètën camina a mitsun 'aquinti ñuñuma uni isin. Usa 'aínbí camina mitsun xëniuquin 'ë istima 'ain.

Lázaromi unicama 'esënan

⁹ Usa 'ain ca —Jesús ca Betanianu 'icë —quixun cuabiani a isanan, bamacëbia baísquimicë Lázaro aribi isi judíos unicamax riquiancëxa.

¹⁰⁻¹¹ Riquiani ca 'itsa uni an Lázaro baísquimicë cupí, Jesúsmi sináncëxa. Usa 'ain ca Jesusan bana cuaquian unicaman atun ñuicë bana cuaisama tancë cupí, sacerdotenën cushicaman Lázaroribi 'ati sináncëxa.

Jerusalénu cuania unicaman Jesús rabia

(Mt 21.1-11; Mr 11.1-11; Lc 19.28-40)

¹² Usa 'ain ca Pascua anun carnero 'ati nètën Jerusalénu uëxancë unicamax timëcamë'ëocë, an —Jesús ca Jerusalénu aia —quixun ñuicania cuacëxa.

¹³ Cuabiani ca camaxunbi xëbin pëchi tëaquin bibiani, bain aia Jesús bëñaquin bitsi biránanguiani riquiancëxa. Riquiancëbëa ucëbë ca munuma banaí sharati quicancëxa:

—Nucën Papa Dios rabinun ca 'acan. Nucën 'Ibu Diosan xucëx ca Israel unibunën 'apu ènëx aia.

¹⁴ Usaquian a rabicamainun ca Jesús burro mërai anu 'iruquiani Jerusalénu cuancëxa, usaquiania cuantia Nucën Papa Diosan bana unín ësaquin cuënëosabi oi:

¹⁵ Siónu 'icë unicama, racuëaxma ca 'ican. Mitsun 'apu ca burron caxunu tsotax aia.

¹⁶ Usai 'ia isquinbi ca aín 'unánmicë unicaman, a ñuiquin cuënëo bana quiásabi oi ca 'ia quixun 'unánma 'icën. Baísquitancëxa Jesús naínu cuantëcëan cuní ca a ñuiquian, usai ca 'iti 'icë quixun cuënëosabi oi ca 'iaxa quixun 'unáncancëxa.

¹⁷ Usa 'ain ca an Jesusan Lázaro bamacë matá me naëcënu mëníoëxancëbi cuënquin baísquimia isëxancë unicaman Jerusalénuxun a bana ñuiacëxa.

¹⁸ Ñuia cuabiani ca anu 'icë unicama —usoquin ca Jesusan uni itsin 'acëma ñu 'axa —quixun sinani a isti sinánbiani Jesús mërananquini riquiancëxa.

¹⁹ Usaía 'icancëbë ca fariseo unicamax canancëxa:

—Camina iscanin, camabi unix ca ami sinani a isi cuanxa. Usaía 'ia isquin camina 'unáncanti 'ain, nun Jesús 'acatsi quiax 'ësënanquinbi cananuna añubi oiman.

Griego banan banacë unían Jesús istisa tan

²⁰ Judíos unicamax Pascua anun carnero 'ati nētēn Jerusalēnu cuanmainun ca griego banan banacē unicama raírīnēxribi atubē Nucēn Papa Dios rabi cuancēxa.

²¹ Cuanxun ca Galilea menu 'icē ěma itsi, Betsaida, anu 'icē uni, Felipe, a mēraquin cacēxa:

—Jesús cananuna istisa tanin.

²² Quixuan cacēx cuanxun ca Felipenēn Andrés pain cabiani a rabētaxbi cuanxun —griego banan banacē unin ca mi istisa tania —quixun Jesús cacēxa.

²³ Cacēxun ca Jesusan Felipecēñun Andrés cacēxa:

—Uni 'inux Nucēn Papa Diosnuax uá 'aish cana 'ěx bamatancēx baísquiti 'ain. A nētē ca bērí 'urama 'icēn.

²⁴ Asérabi cana 'ěn mitsu cain, me 'ucē mēu 'apácēma 'aish ca ñu bēru aín nami ax usabi 'imainun aín napu axribi nētētima usabi 'ia. Me 'ucē mēu 'apácēxun cuni ca aín nami nētēcēbēbi aín napu ax cotancēxun upí oquin tuaia.

²⁵ Axa ěnē nētēnu upiti tsótishi sináncē uni ax ca ainanma 'aish Nucēn Papa Diosbē 'itima 'icēn. Usa 'aínbi ca axa ěnē nētēnu ax cuēñcēsa oishi upiti tsótishi sináncēma uni, ax ainan 'aish nētētimoí xēnibua 'aínbi Nucēn Papa Diosbē 'ia

²⁶ Axa 'ěnan 'iisa tancē unin ca 'ěx cuēñcēsabi oquin 'ati 'icēn. Usoquin 'ai ca uinu carana 'ěx 'ain, anuribi ax 'iti 'icēn. An 'ěx cuēñcēsabi oquin 'acē unicama a ca 'ěn Papan nuibaquin 'aquinia.

Jesusan aín bamati ñuia

²⁷ Cana 'itsaira masá nuitutin. ¿Uisaquin carana 'ěn Papa cati 'ain? ¿Carana, Papan, bērí uisa cara ocaniabi ca 'ě ěmīt quixun cati 'ain? Usama ca. Uisa cara oti 'icē usa oquin 'acánun cana uacēn.

²⁸ Papan, unicaman mix cuēñcēsa oquin mi rabinun ca uisashi cara, 'ě ocancēxbi asábi 'iti 'icēn.

Cacēxun ca náinuax banaquin aín Papan cacēxa:

—Atúan 'ě rabinun cana mēnócēn, mēnío 'ixun cana 'ěa rabinun sinánmitēcēnti 'ain.

²⁹ Usai náinuax banaia cuax ca anu 'icē unicama raírīnēx —caná ca banaxa —quiacēxa. Quimainun ca raírīnēxribi —ángel ca Jesús bē banaxa —qui ax quiacēxa.

³⁰ Quia ca Jesusan atu cacēxa:

—Ěnē banax ca 'ěn cuanun 'ěn Papa quicēma 'icēn. Mitsúnmi cuanun ca quiaxa.

³¹ Bērí ca ěnē nētēnu 'icē unicama, cara 'ěmi sinania, cara 'ěmi sinanima quixun Nucēn Papa Diosan isti 'icēn. Isanan ca an 'ěmi sináncēma unicaman 'apu, ñunshin 'atimanēn 'apuribi ax cushi 'icēbi 'ěn unicama 'ibuatimoquin ñunmoṭi 'icēn.

³² 'Ěx unin i curúsocēnu matáscē 'itancēxun cana camabi menu 'icē uni 'ěmia sinánun 'imīti 'ain.

³³ 'Ěsoquin ca uisai 'iax cara bamati 'icē quixun cacēxa.

³⁴ Usaquin cacēxun ca unicaman Jesús cacēxa:

—An Nucēn Papa Diosan bana cuēñēo uni ñuixuncē unían a bana isquin unicama ñuixunia cananuna cuan, ax ca ěsai quia, Cristo ax ca nētētimoí xēnibua 'aínbi 'iti 'icēn. ¿Usa 'aínbi caramina min, axa Nucēn Papa Diosnuax uni 'inux uá, ax ca i curúsocēnu matáscē 'iti 'icē quixun nu cain? ¿Ui cara Nucēn Papa Diosnuaxa uni 'inux uá ax 'ic?

³⁵ Cacëxunbi ca Jesusan, 'ëmi camina sinánti 'ai quixun caquin ësaquin catëcëancëxa:

—'Itsama nëtëinshi ca an mitsu upí oquin sinánmiti, ax mitsubë 'iti 'icën. Usa 'ain camina ax cuancëma pan 'ain, an mitsu 'unánmicësabi oi 'iti 'ain, ax cuancëbëmi usabi 'inun. A an 'unánmicëma uni, an ca uisai cara 'iti 'icë quixun 'unanima.

³⁶ Usa 'ain camina an mitsu upí oquin 'unánmiti, axa mitsubë 'ainshi, an 'acësaribi oquinmi mitsúnribi sinánun, ain bana ca aséribi 'icë quixun sinani ami catamëti 'ain.

Usaquin catancëx ca Jesús atun isnunma cuani nëtëacëxa.

Judíos unicama Jesúsni sinántisama tan

³⁷ 'Itsa oquin Jesusan uni itsin 'acëma ñu 'aia isquinbi ca judíos unicaman ax ca aséribi Cristo 'icë quixun sinánma 'icën.

³⁸ Nucën Papa Diosan sinánmicëxun ain bana Isaiásnën cuënëosabi oi ca 'iacëxa. A banax ca ësai quia:

Nucën 'Ibu, ¿Uinu 'icë unin cara, min bana nun ñuixuncëxun cuaquin, aséribi ca quixun sinanx? ¿Uinu 'icë unin cara minmi ñu 'aia isquin mix camina aséribi cushi 'ai quixun sinanx?

³⁹ Uisa 'aish cara ami sinántisama tania quixuan unin 'unánun ca Nucën Papa Diosan bëtsi banaribi Isaiás cuënëomiacëxa. Ax ca ësai quia:

⁴⁰ Nucën Papa Diosan ca acama atun nuitu mëu 'unántisama tanan atun pabitan cuaquinbi uisai quicë cara quixun 'unántisama tanun 'imi-axa. 'Imianan ca atun bërün isquinbi, 'ëx cana cushiira 'ai quixun sinántisama tania 'ën iëmisama 'inun 'imi-axa.

⁴¹ Ësaquin ca Isaiásnën cuënëocëxa, an Nucën Papa Diosan 'imicëxun Jesusan usoquin ñu 'ati isanan bana ñuixunti iscë cupí.

⁴² Usa 'ainbi ca 'itsaira judíos uni 'imainun ain 'apu raírinënrubi Jesús, ax ca Cristo, axa utia atun caincë, a 'icë quixun sinancëxa. Atun nuitu mëu usaquin sinanibi ca chiquiracëti banama 'icën, fariseo unicamami racuëti — atun sapi ca anua judíos unicama timëti xubunu nu atsínmitëcëntima 'icë — quixun sinani.

⁴³ Nucën Papa Dios cuëënun 'icësamairai ca a unicama fariseo unicamami racuëti atux cuëëncësa oíshi 'iacëxa.

Jesusana bana cuaisama tancë cupí uni 'uchocë 'iti

⁴⁴ Usa 'ain ca Jesusan munuma banaquin atu cacëxa:

—Axa 'ëmi catamëcë uni ax ca 'ëmishi catamëtíma, Nucën Papa Dios, an 'ë xuá, amiribi catamëtia.

⁴⁵ An 'ë iscë uni an ca Nucën Papa Dios, an 'ë xuá, aribi isia.

⁴⁶ An ain sinan upíira 'ixun uni upí 'imiti 'ëx cana unicama ñu 'atima 'acë 'aishbi sinanati 'ëmi catamëti upí 'inun 'iminux uacën.

⁴⁷ Uinu 'icë unin cara 'ën bana cuaquinbi 'ëx quicësabi oquin 'aima, a uni cana 'ën 'uchoiman. 'Ëx cana ënë nëtënu 'icë uni 'uchoi uáma 'ain. Atúxa Nucën Papa Diosnan 'inux iënun cana uacën.

⁴⁸ An 'ë timaquin 'ën bana cuaisama tancë uni ax ca 'ën bana quicësa oquin 'acëma cupí, ënë mecama cëñúti nëtën 'uchocë 'iti 'icën.

⁴⁹ 'Ëx cana 'ënbi sinánx banaiman. 'Ën Papa, an 'ë xuá, an ca uisai carana banati 'ain, uisoquin carana uni 'unánmiti 'ai quixun 'ë caxa.

50 'Ēn cana 'unanin, an 'ē cacē bana ax ca anúan uni ainan 'aish Nucēn Papa Diosbē nētétimoi 'iti a 'icēn. Usaquin 'unánxun cana 'ēn Papan 'ē cacēsabi oquin bana ñuin.

II. BAMATANCĒXA JESUCRISTO BAISQUIA (13-21)

13

Jesusan aín 'unánmicē unicama tachuca

1 Pascua anun carnero 'ati nētēa 'icēma pan 'ain ca Jesusan 'unáncēxa, anúan ēnē menuax aín Papanu cuanti nētē ca 'uramatia quixun. Jesusan ca ēnē menuxun aín bana cuacē unicama camabi nētēn upí oquin nuibacēxa. Usa 'ain ca Jesús ax an atu nuibacē cupí bamaia aín unicaman —asérabi nu an nuibati ca usai bamaia —quixun 'unánti nētē 'uramacēxa.

2 'Uramacēbētan ca ñunshin 'atimanēn 'apun Judas Iscariote, Simonan bēchicē, a Jesús uni 'inánti sinánmicēxa. Usoquian sinánmicē 'ain ca a ñintan Jesusan aín 'unánmicē unicamabētan piacēxa.

3 Piquin ca —'ēn Papan camabi ñu 'ibuamianan ēnē nētēnu xuá 'aish cana anuribi cuantēcēnti 'ai —quixun sináncēxa.

4 Usaquin sinani ca pitancēx niruacēxa. Niruxun aín cutun pēxun nancēx ca anun ratērēmēti chupan tsitēcērēquiacēxa.

5 Usai 'itancēxun ca 'unpax manē xapanu 'aruxun aín 'unánmicē uni achúshi achúshi tachucatanēcēxun anun ratērēmēti chupan tatērēancēxa.

6 Tatērēntancēxa aribishi tachucati aia ca Simón Pedronēn Jesús cacēxa:

—¿Min caramina 'ē tachucati 'ain?

7 Cacēxun ca Jesusan cacēxa:

—Uisa cupí carana 'ēn ēsoquin mitsu 'ai quixun camina bērí 'unaniman. Nētē itsin cuni camina 'unánti 'ain.

8 Cacēxun ca Pedronēn cacēxa:

—'Ēx mi meura 'icē camina uisa nētēnbi min 'ē tachucatima 'ain.

Ēsoquian cacēxun ca Jesusan catēcēancēxa:

—'Ēn mi chucacēma 'aish camina 'ēnan 'itima 'ai —quixun.

9 Cacēxun ca Simón Pedronēn:

—Usa 'ain ca 'ēn taēishi 'axunma 'ēn mēcēn rabē 'imainun 'ēn maxcáribi chucat —quixun cacēxa.

10 Cacēxunbi ca Jesusan amiribishi cacēxa:

—Nashicēxa aín namicama upí 'ain ca unin nashitēcēnquinma aín taēishi anun nicēxa chuaia chucati 'icēn. Usaribiti camina micamax nashicēsa 'aish, nuitu upíñu 'ain, 'aishbi camina micama achúshinēxēshi min nuitu upíma 'ain.

11 Uin cara a uni 'inánti 'icē quixun 'unánquin ca —micama achúshinēxēshi camina min nuitu upíma 'ai —quixun cacēxa.

12 Ēsoquin caquin atu tachucatanēcēxun aín cutun bixun pañuax mesa rapasu tsóbutēcēntancēxun ca amiribishi catēcēancēxa:

—¿Uisa cupí carana 'ēn ēsoquin mitsu 'a quixun caramina 'unanin?

13 Mitsun camina 'ēx isana mitsun 'Ibu 'ianan an mitsu 'unánmicē a 'ai quixun 'ē cain. Asérabi cana 'ēx usa 'ain.

14 'Ēx mitsun 'Ibu 'ianan an mitsu 'unánmicē 'ixunbi cana mitsu tachucan. Usaribiti camina micamax bētsibē bētsibē tachucananti 'ain.

15 Ēnēx ca a tanquinmi usaribi oquin 'acanon 'ēn mitsu 'acē 'icēn.

16 Asérabi cana 'ēn mitsu cain, “an uni ñu mēēxuncē uni an ca an a ñu mēēmīcē uni inuíma”. Usaribiti ca a xucē uni, ax an xucē abē sēnēnma 'icēn.

17 Ēnē banacama 'unánquin a bana quicēsabi oquin 'ai camina chuámarua tani cuēēncanti 'ain.

18 Mitsux camina cuēēnti 'ai quibi cana camabi mitsu ñui quiman. Ama. 'Ēn caiscē unicama, mitsux caramina uisa uni 'ai quixun cana 'unanin. 'Ēn 'unancēsabi oi ca Nucēn Papa Diosan bana cuēñeo, ěsai quicēsabi oi, 'iti 'icēn: "An 'ēbētan pán picē uni ax ca 'ēmi 'iaxa".

19 A unían aín sináncē ñu 'acēma pan 'ain cana mitsu can. Usaquin mitsu catancēx, 'ēx usai 'icēbētan, camina asérabi carana 'ēx ui 'ai quixun 'unánuxun 'acanın.

20 Asérabi cana mitsu cain, uin cara 'ēn bana ñuixunun 'ēn xucē uni aín bana cuatia an ca 'ēn banaribi cuatia. Usaribi oquin ca ui unin cara 'ēn bana cuatia an Nucēn Papa Dios, an 'ē xuá, aín banaribi cuatia.

*Judasnēn a uni 'inántia Jesús ñuia bana
(Mt 26.20-25; Mr 14.17-21; Lc 22.21-23)*

21 Usoquin catancēx masá nuituquin ca Jesusan upí oquin atun cuaisabi oquin atú cacēxa:

—Asérabi cana 'ēn mitsu cain, mitsu achúshinēn ca an 'atimonun uni 'ē 'inánti 'icēn.

22 Cacēxbi ca aín 'unánmicē unicama ui ñui cara quia quixun 'unanima sináncasmái isanancēxa.

23 Usa 'ain ca aín 'unánmicē uni achúshi, aira Jesusan nuibacē, ax Jesús rapasu 'iacēxa.

24 Usa 'icē ca Simon Pedronēn, ui ñui cara quia ñucánun quixun sanánquin mētúnquin cacēxa.

25 Cacēxun ca axa a rapasu 'icē an Jesús cacēxa:

—¿Nucēn 'Ibu, ui uní cara ax 'ic?

26 Cacēxun ca Jesusan pán chamara bixun cacēxa:

—A 'ēn pán chamara ēnē chabóxun 'ináncē uni, ax ca a 'icēn.

Caxun ca pán chamaratsu chabóxun Simonan bēchicē, Judas Iscariote, a 'ináncēxa.

27 'Ináncēxuan bitsiashi ca ñunshin 'atimanēn 'apu, Satanásnēn Judas bēnēnquinshi sinánmiacēxa. Usaquin sinánmia ca Jesusan Judas cacēxa:

—Añu caramina 'acasi ca bēnēnquinshi 'at.

28 Usaquin caia ca mesa rapasu 'icē unicaman uisoti cara Jesusan usaquin Judas caia quixun sináncasmaquin cuama 'icēn.

29 Judas ax ca anu curíqui puruti ñusuti a niquincē uni 'iacēxa. Usa 'ain ca raírínēn, Jesusan sapi isa Pascua nētēn piti ñu marutanun canan, ñuñuma uni ñu 'inántanun caxa quixun sináncēxa.

30 Usa 'ain ca pán chamaratsu bixun pitancēx sēnēnquiani Judas imē cuancēxa.

Axa quicēsabi oi 'iti bana ió

31 Chiquíquiana Judas cuancēbētan ca Jesusan aín 'unánmicē uni raíri cacēxa:

—Bērí, bamatancēx, 'ēx baísquicēbētan ca unin 'unánti 'icēn, 'ēx cana asérabi Nucēn Papa Diosan xuá a 'ai quixun. 'Unánan ca uisaira cushi cara Nucēn Papa Dios 'icē quixun 'unánti 'icēen piti ñu marutanun canan, ñn.

32 Uisaira cushiñu cara ax 'icē quixun 'unánquian unin a rabinun ca Nucēn Papa Diosan uni 'inux anuax uá 'icē, 'ē baísquimiti 'icēn. Usocēbētan ca 'ēx cana asérabi aín Bēchicē 'ai quixun 'unánquin unin 'eribi rabiti 'icēn. Bēríbi ca usai 'iti 'icēn.

³³ Xēnibutíma cana bēnētishi mitsubē 'iti 'ain. Mitsubē 'itancēx cuancē camina 'ē barinuxun 'ain. Usa 'ain cana 'ēn judíos unicama cacēsabi oquin bēri mitsuribi cain, anu 'ēx cuancē anu camina mitsux cuantima 'ain.

³⁴ Mitsun 'unāncēma bana ió ēnēribi cana axa quicēsabi oími 'inun mitsu cain, mitsúxbi camina bētsibē bētsibē nuibananti 'ain. 'Ēn mitsu nuibacēsaribi oí camina micamax bētsibē bētsibē upiti nuibananti 'ain.

³⁵ Micamaxmi bētsibē nuibanania isquin ca camabi unin, ēnē unicamax ca asērabi Jesusan 'unánmicē 'icē quixun 'unánti 'icēn.

Pedronēn a ñuiquin uni paránti Jesusan ñuia

(Mt 26.31-35; Mr 14.27-31; Lc 22.31-34)

³⁶ Usaquin cacēxun ca Simón Pedronēn Jesús cacēxa:

—¿Uinu caramina cuanin?

Cacēxun ca Jesusan cacēxa:

—Anu 'ēx cuanti, anu camina bēri 'ēbē cuantima 'ain. Anúnmi cuanti nētē sēnēncēbē camina cuanti 'ain.

³⁷ Cacēxun ca Pedronēn cacēxa:

—¿Uisa cupí carana bēribi mibē cuantima 'ain? Unían 'ē 'anúnbi cana mibē cuanti 'ain.

³⁸ Cacēxun ca Jesusan cacēxa:

—¿Asērabi caramina unin mi 'acascēxbi 'ēbē cuanti 'ain? Asērabi cana 'ēn mi cain, 'atapa banatisama pan 'ain camina —'ēn cana a uní 'unanima —quixun 'ē ñuiquin rabē 'imainun achúshi oquin uni cati 'ain.

14

Nucēn Papa Diosnan 'inux ca uní Jesúsni catamēti 'icē quicē bana

¹ Usaquin catancēxun ca ēsaquinribi Jesusan ain 'unánmicē unicama cacēxa:

—Masá nuituaxma ca 'ican. Nucēn Papa Diosmi camina catamēti 'ain. Nucēn Papa Diosmi catamēti ca 'ēmiribi catamēt.

² 'Ēn Papan 'icēnu ca anu 'iti 'itsa 'icēn. Anu 'iti 'aíma 'ain cana, anu 'iti ca 'aíma 'icē quixun mitsu catsían. Usa 'ain cana anumi 'icánti a mitsu mēníoxuni cuanin.

³ Mēníoxunbētsini cana anumi 'ēbē 'inun mitsu bitsi utēcēnuxun 'ain, 'ēx anu 'icē anumi mitsux 'ēbē 'inun.

⁴ 'Ēx anu cuanti a 'unánan camina ēx anun cuanti bai aribi mitsun 'unanin.

⁵ Cacēxun ca Tomásnēn cacēxa:

—Uinu caramina cuanin, a cananuna 'unaniman. ¿Usa 'ixun caranuna uisaxun mix anun cuanti bai 'unánti 'ain?

⁶ Cacēxun ca Jesusan cacēxa:

—'Ēx cana anun cuanti bai, a 'ain. 'Ianan cana an Nucēn Papa Diosan sināncē ñucama 'unánquin ax cuēēncēsabi oquin 'acē, a 'ain. 'Ianan cana an uni anun tsóti nētē 'ināncē, a 'ain. Uix cara Nucēn Papa Diosnu cuainsa tania ax ca 'ēmi pain catamēti 'icēn.

⁷ Mitsun 'ē upí oquin 'unāncē 'ixun camina 'ēn Paparibi upí oquin 'unántian. Usa 'ain camina bēri a 'unanin, a camina isan.

⁸ Quia ca Felipenēn cacēxa:

—Nucēn Papa Dios ca nu ismit. Bētsi ñuuma, ashi cananuna mi ñucatin.

⁹ Cacēxunbi ca Jesusan cacēxa:

—¿Camabi nētēn mitsubē 'iabi caramina uisa uni carana 'ai quixun 'ē 'unaniman? An 'ē iscē uni, an ca Nucēn Papa Diosribi isia. ¿Usa 'aínbi caramina uisa cupí, nu ca Nucēn Papa Dios ismit quin?

10 ¿'Ēx cana Nucēn Papa Diosbē 'ain, Nucēn Papa Dios ax ca 'ēbē 'icē quixun caramina sinaniman? 'Ēn mi cacē bana ēnēx ca 'ēnbi sinani quicē banama 'icēn. Ax 'ēbē 'ixun ca Nucēn Papa Diosan ax cuēēncē űu 'anun 'ē 'amia.

11 'Ēx cana Nucēn Papa Diosbē 'ai quianan Nucēn Papa Dios ax ca 'ēbē 'icē quia camina a banax ca asérabi 'icē quixun sinánti 'ain. 'Ēx quicē bana ax ca asérabi 'icē quixun sinánquinmabi camina 'ēn űu 'aiami iscē, acama cupí, 'ēx cana asérabi Nucēn Papa Diosnuax uá 'ai quixun 'unánti 'ain.

12 Asérabi cana 'ēn mitsu cain, 'ēx Nucēn Papa Diosnu cuancē cupí ca axa 'ēmi catamécē uni, an 'ēn 'acē űuribi 'ati 'icēn, 'anan ca 'ēn 'acēsamaira oquin űu 'ati 'icēn.

13 Añu caramina 'ēn anēn űucácēsa oquin 'ēx cuēēncēsabi oquin űucati, a cana mitsu 'axúnti 'ain, Nucēn Papa Dios ca cushiira 'icē quixuan 'ēn 'aia isquin unin 'unánun.

14 Añu caramina 'ē sinánquin 'ēx cuēēncēsabi oquin űucati, a cana mitsu 'axúnti 'ain.

Jesusan aín Bēru űunshin Upí aín unicamanu xuti

15 Asérabi 'ēmi sináncē 'ixun camina 'ēn mitsu cacēsabi oquin űu 'ati 'ain.

16 Usaquinmi 'acēbētan cana an mitsu 'aquinti a mitsubēa 'inun xunun Nucēn Papa Dios űucáti 'ain, axa xēnibua 'aínbi mitsubē 'inun.

17 Ax ca Nucēn Papa Diosan Bēru űunshin Upí 'icēn, an Nucēn Papa Diosan sináncē űucama 'unáncē, a. A ca an Nucēn Papa Diosan bana sináncēma unin ui cara ax 'icē quixun 'unántima 'icēn, ca a istima 'icēn. Usa 'aish ca atux Nucēn Papa Diosan Bēru űunshin Upíñu 'itima 'icēn. Usa 'aínbi camina mitsun a 'unánti 'ain, axa mitsunu 'ianan xēnibua 'aínbi mitsubē 'icē cupí.

18 'Ēn cana mitsu 'ibuñumoima, cana mitsunu utēcēnin.

19 'Itsama nētē 'icēbētan ca an Nucēn Papa Diosan bana cuacēma unin 'ē istēcēntima 'icēn. Usa 'aínbi camina mitsun 'ē istēcēnuxun 'ain. 'Ēx pain Nucēn Papa Diosbē 'icē cupí camina usaribiti mitsúxribi abē 'inuxun 'ain.

20 A nētēn camina 'unánuxun 'acandin, 'ēx cana 'ēn Papabē 'ain, usaribiti camina mitsux 'ēbē 'ain, 'ēxribi mitsubē 'imainun.

21 An 'ēn bana 'unánquin ax quicēsabi oquin 'acē uni ax ca axa 'ēmi asérabi sináncē uni a 'icēn. Axa 'ēmi sináncē uni a ca 'ēn Papánribi nuibatia. Usaribi oquin cana 'ēnribi a uni nuibaquin uisaira carana 'ēx 'ai quixun 'unánminuxun 'ain.

22 Cacēxun ca Judas Iscariote ama, bētsi Judasnēn Jesús cacēxa:

—¿Uisa cupí caramina nu uisaira caramina mix 'ai quixun ismiquinbi an Nucēn Papa Diosan bana cuacēma unicamaribi ismitima 'ain?

23 Cacēxun ca Jesusan cacēxa:

—Uix cara 'ēmi sinania, ax ca 'ēx quicēsabi oi 'iti 'icēn. Usai 'ia ca 'ēn Papan nuibati 'icēn. An nuibacēbē cana 'ēn Papabē 'ēxribi a unibē 'iti 'ain.

24 Axa 'ēmi sináncēma uni ax ca 'ēx quicēsabi oi 'ima. 'Ēn mitsu cacē bana, ēnēx ca 'ēnbi sinanx quicēma 'icēn. Ax ca Nucēn Papa Dios, an 'ē ēnu 'inun xuá, an 'ē sinánmicē 'icēn.

25 Mitsubē ēnē nētēnu 'ixúinshi cana ēnē banacama mitsu űuixunin.

26 Usa 'aínbi ca Nucēn Papa Diosan 'ē cupíshi aín Bēru űunshin Upí, an uni 'aquinti, xuti 'icēn. Xucēxun ca an camabi űu 'unánmianan 'ēn űuixuncē banacama manutimoquin mitsu sinánmiti 'icēn.

27 'Ēx cuancēbēbi camina chuámashirua bucucanti 'ain. 'Ēn 'imicēx camina ēnē menu 'icē űu sinani cuēēncēsamaira oi 'ēnan 'aish cuēēni chuámarua 'iti 'ain. Usa 'ain ca masá nuituaxma 'ianan racuēaxma 'ican.

28 'Ēn mitsu, cana cuanin, cuantancēxbi cana mitsubē 'inux utēcēni cuani quixun cacēxun camina camaxunbi cuacan. Asérabi 'ēmi sináncē 'aish camina mitsux, 'ēsamaira 'ēn Papa anu cana cuani quixun 'ēn cacēx cuēēntian.

29 Ēnē űucama 'iisama pain 'ain cana mitsu űuixuan, mitsúnmi ēnē űucama 'ia isquin, asérabi cana 'ēx Nucēn Papa Diosan xuá 'ai quixun 'unánun.

30 Ēnē banacamaishi cana mitsu cain. An ēnē menu 'icē unicama ax cuēēncēsa oquian 'anun 'amicē 'apu ca aia. Usa 'ain cana bana itsiribi űuiquin mitsu caiman. Uxunbi ca an 'ē uisoima.

31 Usa 'aínbi cana camabi unían 'ēx cana 'ēn Papami sinani quixun 'unánun, an 'ē cacēsabi oquin 'ain. Ēnēishi cana mitsu cain. Cuanti ca nirut —quixun ca Jesusan aín 'unánmicē unicama cacēxa.

15

Aín icēñun uvasnēn pēñan Jesusan bana űuixuan

1 Usaquin catancēxun ca ēsaquinribi Jesusan aín 'unánmicē unicama cacēxa: —Ēsa ca. 'Ēx cana uvas 'apácē aín i rarasaribi 'ain. 'Imainun ca 'ēn Papax an űu 'apácē bēruáncē unisa 'icēn.

2 Usa 'ixun ca an uinu 'icē 'ēn pēñanēx cara bimiñuma 'icē a tēaxun nia. Nianan ca uinu 'icē 'ēn pēñanēx cara bimiñu 'icē a upíra oquian tuanun ramēnoía.

3 Micaman 'ēn mitsu űuixuncē bana cuacē cupí camina mitsun nuitu mēniocē 'aish upí 'ain.

4 'Ēx mitsubē 'imainun ca mitsúxribi 'ēbēbi 'it. Ēsa ca: Uva pēñan pēónxquicē 'aish aín i rarami upiti tacáshquicēma 'ixun ca upí oquin tuaima. Upiti aín rarami tacáshquicē 'ixun cuni ca upí oquin tuaia. Usaribiti camina mitsux asérabi 'ēbē 'ima uvas tuáñumasaribi 'iti 'ain.

5 'Ēx cana uvas aín i rarasaribi 'ain. Aín pēñánsaribi camina mitsux 'ain. Usa 'aish camina 'ēmi catamēanan 'ēmi upiti sinánan 'ēx mibē 'ain, min sinan 'ēn sinánsaribi 'aish 'ēx cuēēncēsabi oquin 'anan 'ēn bana quicēsabi oi 'iti 'ain. 'Ēx mitsubēma 'ain camina 'ēx cuēēncēsa oi 'itima 'ain.

6 Uva pēñan bimiñuma ax ca unin tēaxun nicēx xanania. Xanania bucúnrutancēxun tsi rēquirucēmi nicēx ca xaratia. Usaribiti ca axa 'ēmi catamēti 'ēmi sináncēma unicamax 'iti 'icēn.

7 Mitsux 'ēmi catamēanan 'ēn bana manuima 'ēx quicēsabi oi 'icē 'ixunmi űucácēxun ca Nucēn Papa Diosan mitsúnmi cacēsabi oquin mitsu 'aquinti 'icēn.

8 Mitsun 'ēn sinánsaribi 'ixun upí űu 'aia isquin ca unin 'unánti 'icēn, mitsux camina asérabi 'ēn uni 'ai quixun. Usa 'ixun ca mitsu cupí unin Nucēn Papa Dios rabiti 'icēn.

9 'Ēn Papan 'ē nuibacēsaribi oquin cana mitsu 'itsaira nuibatin. 'Ēn mi nuibamainun camina 'ē manuima 'ēmi sinánti 'icanin.

10 Ax quicēsabi oi 'ia ca 'ēn Papa Diosan ēnquinma 'ē nuibatia. Usaribitimi 'ēx quicēsabi oi 'ia cana 'ēnribi ēnquinma mitsu nuibatin.

11 'Ēx 'icēsaribitimi mitsúxribi chuámarua tani cuēēni bucucanun cana ēnē banacama űuixunquin mitsu cain.

12 Ēnēx ca asérabi ax quicēsáimi 'icanti bana a 'icēn: 'Ēn mitsu nuibacēsaribiti camina bētsibē bētsibē nuibananti 'ain.

13 Abëa nuibanancë uni axa bamati 'ainbi ca a uni bamati rabanan a nuibacë uni ax bamati 'icën. Usa unin ca uni itsin 'acësamaira oquin uni nuibatia.

14 'En cacësabi oi 'i camina mitsux 'ëbë nuibanancë uni 'ain.

15 Usa 'ain cana 'ën ñu mëemicë uni camina 'ai quixun mitsu caiman. An ñu mëëxuncë unin ca uisoquin ñu 'ati cara an ñu mëemicë unin sinania quixun 'unanima. 'Ëbë nuibanancë unicama camina 'ai quixun cana mitsu cain. Usa 'icë cana 'ën Papan 'ë cacë ñucama mitsu 'unánmian.

16 'Ëx mitsun 'ibu 'inúnmi 'ë caiscancëxunmabi cana 'ënan 'inun mitsu 'ënbi caisan. Usotancëxun cana mitsúnmi 'ën sinánsaribi 'ixun upí ñuishi 'anun mitsu can, xëñibua 'ainbia Nucën Papa Dios cuëënun. Usaquin 'aia ca 'ëx cuëëncësabi oquinmi ñucácëxun mitsu 'axúnti 'icën.

17 Usa 'ain cana mitsu catëcënin, camina bëtsibë bëtsibë nuibananti 'ain.

Jesúscëñun aín unicamamia ënë nëtënu 'icë uni nisha

18 Ësaquinribi ca Jesusan aín 'unánmicë unicama cacëxa:

—Nucën Papa Diosan bana cuacëma unicamaxa mitsumi nishcëxun camina sinánti 'ain, 'ëmi pain ca nishcancëxa quixun.

19 Mitsun atun sinánsaribi 'icë ca an Nucën Papa Diosmi sinánquinma ënë nëtënu 'icë ñuishi sináncë unicaman mitsu nuibatsianxa. 'Aínbi camina mitsux 'ën caiscë 'aish, atun sinánsama 'ain. Usa 'ain ca atun nuibatima mitsumi nishia.

20 'En ësaquin mitsu cacë a camina sináncanti 'ain, “an uni ñu mëëxuncë uni an ca an a ñu mëemicë uni inuíma”. 'Ëmi pain nishquin ca unin 'ë bëtsi bëtsi oia. Usaribi oquin ca 'ënan cupí mitsu unin bëtsi bëtsi oti 'icën. Usa 'ainbi ca uni raírinën 'ën bana cuati 'icën. Usaribi oquin ca 'ënan cupí uni raírinën mitsun bana cuati 'icën.

21 Nucën Papa Dios an 'ë xuá a 'unáncëma 'ixun ca 'ënan cupí raíri unin mitsu bëtsi bëtsi onuxun 'aia.

22 'Ën atu bana ñuixuni uáma 'ain ca atux usabi 'itsíanxa. 'Aínbi cana 'ëx uá 'ixun atu bana ñuixuan. Usa 'ain ca 'ën bana 'unaníbi 'ëmi catamëisama tancë cupí aín 'ucha tërëncëma 'aish atun 'uchabi 'icën.

23 Axa 'ëmi nishcë uni, ax ca 'ën Papamiribi nishia.

24 Atúan isnun 'ën uni itsin 'acëma ñu 'acëma 'ain ca atux usabi 'itsíanxa. Usa 'ainbi ca 'ën 'acë ñucama isaxa. A cupí ca 'ëmi nishanan 'ën Papamiribi nishaxa.

25 Nucën Papa Diosan bana cuëneo ax ca 'ë ñui ësai quia: “'Ën 'atima ñu 'acë 'aímabi ca 'ëmi nishcanxa”. A bana quicësabi oi ca 'ia.

26 Unicamax 'ëmi nishcë 'ainbi ca aín Bëru Ñunshin Upí, an Nucën Papa Diosan sináncë ñucama 'unánan uni 'aquincë, an uisa carana 'ëx 'ai quixun mitsu 'unánmiti 'icën. Ax ca an Nucën Papa Diosan sináncë ñucama 'unáncë, a 'icën. A cana Nucën Papa Dios cuëëncësabi oquin mitsubëa 'inun xuti 'ain.

27 Mitsúnribi camabi nëtën 'ëbë 'ixun 'ën bana ñuixunia cuanan 'ën ñu 'aia iscë 'ixun camina 'ë ñuiquin uisa carana 'ëx 'ai quixun unicama 'unánmiti 'ain.

16

1 Nucën Papa Diosmi manuaxmami 'icánun cana ënë bana mitsu ñuixunin.

2 Mitsúxmi 'ënan cupí ca anua judíos unicama timéti xubunu atsintëcëanxami 'inun mitsu chiquíncanuxun 'aia. Nucën Papa Dios cuëëncësabi oquin isa 'aia quixun sinánquin ca unin mitsu bëtsi bëtsi oquin 'ati 'icën. Usai 'ia camina isti 'ain.

³ Uisa nētēnbi Nucēn Papa Dios 'imainun 'ēribi 'unāncēma 'ixun ca usoquin mitsu 'ati 'icēn.

⁴ Usoquian unin 'atimocēxunmi a sinānun cana usai ca 'iti 'icē quixun mitsu cain.

Aín Bēru Ñunshin Upitan Nucēn Papa Diosan unicama 'unánmiti bana

Ēsaquinribi ca Jesusan aín 'unánmicē unicama cacēxa:

—Camabi nētēn mitsubē 'ixun ñuixunxunmabi cana cuanuxun bēri, unían bētsi bētsi ocēxunmi a sināncanun, ēnē banacama mitsu ñuixunin.

⁵ Bēri cana an 'ēn xuá anu cuanin, abē 'i. Ēsaquin 'ēn cacēxunbi camina mitsu achúshinēnbi uinaira carana cuanin quixun 'ē ñucatiman.

⁶ Ē ñucatímabi camina 'ēn cacēx masá nuitucanin.

⁷ Usai 'iabi cana asēribi mitsu cain, upitaxmi 'ē cupí 'icanun cana 'ēx cuanin. 'Ēx cuancēbēma ca an uni 'aquinti, Nucēn Papa Diosan Bēru Ñunshin Upí, ax mitsubē 'i útima 'icēn. Usa 'aínbi cana 'ēx cuanquin a xuti 'ain.

⁸ An ca Nucēn Papa Diosan bana cuacēma unicama atux ca 'uchañu 'icē quixun 'unánmianan, usai ca 'ēmi catamēti, uni upí nuituñu 'iti 'icē quixun 'unánmianan, Nucēn Papa Diosan ca 'ēmi sināncēma unicama atun 'ucha cupí castícanti 'icē quixun 'unánmiti 'icēn.

⁹ 'Ēmi catamēti sināncēma cupí ca atux 'uchañuira 'icēn.

¹⁰ 'Ēn Papanu cuancēmi mitsun 'ē istēcēncēbētanma ca atun uisai cara 'ēmi catamēcē 'aish uni upí 'iti 'icē quixun 'unánti 'icēn.

¹¹ An ēnē nētēnu 'icē unicama 'ibuacē ñunshin 'atimanēn 'apu ca castícanuxun 'uchocē 'icēn. Usa 'ain ca axa 'ēmi catamēcēma unicamanribi, usaribiti ca atux castícanē 'iti 'icē quixun 'unánti 'icēn.

¹² 'Ēn a mitsu ñuixunti bētsi banacamaribi ēnu 'aínbi camina 'ēn bēri ñuixuncēxunbi uisai quicē cara quixun cuacantima 'ain.

¹³ 'Aínbi ca Nucēn Papa Diosan Bēru Ñunshin Upí, an Nucēn Papa Diosan sināncē ñucama 'unāncē, an mitsubē 'ixun, 'ēn mitsu ñuixuncē banacama ax cara uisaira quicē 'icē quixun mitsu 'unánmianan uisa ñucamax cara upí 'icē mitsu 'unánmiti 'icēn. An ca anbi sināncēsa oquinma, Nucēn Papa Diosan cacēxuan cuacē ñucamaishi mitsu 'unánmiti 'icēn. 'Unánmianan ca uisai cara 'ēn unicama ēnē nētēnuax 'ianan Nucēn Papa Diosan nētēnuaxribi 'iti 'icē quixun mitsu 'unánmiti 'icēn.

¹⁴ An ca 'ēn sināncē ñucama 'unánquin usaribi oquin mitsu 'unánmiti 'icēn. An mitsu 'unánmicē cupí camina 'ē rabiti 'ain.

¹⁵ 'Ēn Papan ñu ax ca 'ēnanribi 'icēn. Aín sinānsaribi ca 'ēn sinan 'icēn, 'ēn cushix ca aín cushisaribi 'icēn. Usa 'ain cana mitsu can, aín Bēru Ñunshin Upí an ca 'ēn sināncē ñucama 'unánquin usaribi oquin mitsu 'unánmiti 'icēn.

Masá nuitutancēxbi ca aín unicama chuámarua tani cuēnti 'icē quiáxa Jesús quia

¹⁶ Ēnu mitsubē 'itancēxbi nētētia camina 'ē istima 'ain. 'Ixunbi camina 'itsama nētēinshi 'ē istēcēncanti 'ain. Anu Nucēn Papa Dios 'icē anu cana cuanin.

¹⁷ Ēsoquian cacēx ca aín 'unánmicē unicama raírínēx canancēxa:

—¿Uisai quicē bana cara, “ēnu mitsubē 'itancēx nētētia camina 'ē istima 'ain. 'Ixunbi camina 'itsama nētēinshi 'ē 'istēcēnti 'ai”, quianan, “anu Nucēn Papa Dios 'icē anu cana cuanin” quicē ēnēx 'icē?

¹⁸ Quianan ¿uisa cupí cara “'itsama nētēinshi” quiax quin? Cananuna cuatima —quiax canancēxa.

19 A ñucácatsi quiáxa canania 'unánquin ca Jesusan atu cacëxa:

—Ënu mitsubë 'itancëx nëtëtia camina 'ë istima 'ain. 'Ixunbi camina 'itsama nëtëinshi 'ë istëcënti 'ai quixun 'ën mitsu cacë bana ñui caramina cananin?

20 Aséjabi cana 'ën mitsu cain, 'ë cupí camina masá nuituti bëunan mëscúcanti 'ain. Mitsúxmi usai 'imainun ca an Nucën Papa Diosan bana cuacëma unicama cuëënti 'icën. Masá nuitutáncëxbi camina mitsux 'ë cupí chuámarua tani cuëënti 'ain.

21 Anúan bacënti nëtën ca xanu paë tani bënëtia. Usa 'ainbi ca nani-pacëtancëxun aín tuáratsu isi—cana bacëan—quixun sinani cuëëni, chuámashi tanquin, bëräma paë tancë a manuia.

22 Usaribiti camina mitsux bërí masá nuitutin, 'aishbi camina 'ë istëcëni cuëenquin chuámashirua tanti 'ain, uinu 'icë uníbi sinanamitísama oi.

23 A nëtën camina uisai quicë cara 'ën mitsu cacë bana ënëx 'icë quixun 'ë ñucánuxunma 'ain. Aséjabi cana mitsu cain, 'ëx quicësabi oquinmi a ñucácëxun ca Nucën Papa Diosan mitsu 'axunti 'icën.

24 'Ënan 'ixunbi camina 'ëx quicësabi oquin añu ñubi Nucën Papa Dios ñucácancëma pain 'ain. Ca ñucát. Ñucácëxun ca cuëëinra cuëënun an mitsu 'axunti 'icën.

Axa aín unicamami nishcë unicamasama cushiira ca Jesucristo 'icë quicë bana

25 Canan ca ësaquinribi Jesusan cacëxa:

—Bëtsi ñu ñuicësoquin cana 'ën 'unánmisa tancë banacama mitsu ñuixuan. Usa 'ainbi cana 'itsama nëtë 'icëbëtan bëtsi ñu 'acësoquin ñuiquinma upí oquin cuaquinmi 'unánun Nucën Papa Dios ñuiquin mitsu ñuixunti 'ain.

26 Usacëbëtan camina 'ënan cupí Nucën Papa Diosan mitsu 'aquinun ñucáti 'ain. 'Ëinshi mitsu a ñucáxunti cañquinma camina mitsúnbi abë banaquin a ñucáti 'ain.

27 An ca aséjabi mitsu nuibatia. Mitsúxmi 'ëmi sinánan 'ëx cana Nucën Papa Diosnuax uá 'ai quixun sináncë cupí ca an mitsu nuibatia.

28 Nucën Papanuax cana ënë nëtënu uacën. Uá 'aishbi cana ënë nëtënuax amiribishi Nucën Papabë 'i cuantëcënin.

29 Cacëxun ca aín 'unánmicë unicaman cacëxa:

—Asábi ca, bërí camina bëtsi ñu ñuicësoquin ñuiquinma—usa ca—quixúnu upí oquin 'unánun nu bana ñuixunin.

30 Bërí cananuna 'unanin, upí oquin camabi ñu 'unánquin camina bana ñuixuanan bëtsi ñuribi 'an. A cupí cananuna mi ñucátëcëñquinma, aséjabi ca usa 'icë quixun 'unánan mix camina aséjabi Nucën Papa Diosnuax uá 'ai quixun 'unanin.

31 Ësoquian cacëxun ca Jesusan aín 'unánmicë unicama cacëxa:

—¿Usa 'ain caramina bërí pain 'ëx cana aséjabi Nucën Papa Diosnuax uá 'ai quixun 'unanin?

32 'Unanibi camina bëríbi camáxbi 'ë ëbiani tsuáquiquiani amami amamitan cuanti 'ain. Usai camina bëríbi 'ë ëbiani cuancanin. Mistúxmi 'ë ëbiani cuancëbëbi cana 'ëshi 'ima, Nucën Papa Dios ax ca 'ëbë 'icën.

33 'Ëmi catamëtími chuámashirua 'aish upitax 'icánun cana ënë banacama mitsu ñuixuan. Ënë nëtënuax camina mitsux 'ënan cupía mitsumi nishquin unin 'atimocë 'inuxun 'ain. Usai 'ibi camina bënëtima 'ëmi cushicanti 'ain. An ënë menu 'icë unicama 'ibuacë 'icëbi cana 'ën ñunshin 'atimanën 'apu ñusmon.

17

Aín 'unánmicë unicama Jesusan Nucën Papa Dios ñucáxuan

1 Usaquin aín 'unánmicë unicama caíshi manámi bësui abë banaquin ca Jesusan aín Papa cacëxa:

—Papan, unían 'ë 'ati nètë ca uaxa. Min camina 'ëx, min Bëchicë 'icë, bamacëbi 'ë baísqumiti 'ain, 'ë rabiquian camabi unin mix camina asérabi cushiira 'ai quixun 'unánun.

2 Min camina ui unicama caramina min Bëchicë 'ëmi sinánmi, acamaxa xëñibua 'aínbi minan 'aish mibë 'inun 'iminun 'ë can.

3 Ui unin cara mixëshimi asérabi Dios 'icë, mi 'unánan minmi ënë menu unun xuá, 'ë 'unáncë, a unicamaxëshi ca xëñibua 'aínbi minan 'aish mibë 'iti 'icën.

4 Mí ñuiquin unicama ñuixuanan cana minmi a 'anun quixun ënë menu 'ë xuá ñucamaribi 'aquin sënëon, minmi 'ë cacësabi oquin.

5 Usa 'ain camina ënë nètëa unicëma pain 'ain 'ëx 'iásabi oi misaribi 'itëcënun, minu cuania 'ë 'imitëcënti 'ain.

6 Minmi usama 'icëbi 'ëmi sinánmicë, acama cana uisa caramina mix 'ai quixun 'unánun bana ñuixuan. Min unio 'aísha minan 'icëbi camina 'ëmia sinánun 'ímia. Usaquinmi 'imicëx ca 'ën min bana ñuixuncëxun cuati ax quicësabi oi 'iixa.

7-8 Min 'ë cacësabi oquin cana ënë unicama bana ñuixuan. Ñuixuncëxun ca —asérabi ca —quixun atun sinánquin asérabi cana 'ëx minuax uá 'ai quixun 'unánan min camina 'ë xuacë quixun 'unania. Usa 'ixun ca atun 'unania, 'ën atu ñuixuncë banacama ax ca min 'ë sinánmicë 'icë quixun.

9 Atu sinani cana mibë banain. An min bana cuacëma unicama cana mi ñucáxuniman. Minmi minan 'inun 'ëmi sinánmicë unicama ënëishi cana mi ñucáxunin.

10 Uicamax cara 'ëmi sinania acamax ca mimiribi sinania. Usaribiti ca uicamax cara mimi sinania acamax ca 'ëmiribi sinania. 'Ën sinánsaribi ca atun sinan 'icën.

11 Ënë nètënu cana 'ëx tiquiman, cana mibë 'i cuanin. 'Ëx cuancëbë ca atux ënë nètënu bërúti 'icën. Mix 'uchañuma 'aish upíra 'ianan cushiira 'ixun camina minmi minan 'inun 'ëmi sinánmicë unicama ënë bërúanti 'ain. 'Ëx mibë 'icësaribitia atux bëtsibë nuibanani achúshi sinánñuishi 'aish achúshisa 'inun camina atu bërúanti 'ain.

12 Ënë nètënu atubë 'ixun cana minmi 'ë 'ináncë unicama min cushínbi bërúan. 'Ën bërúancëxun ca acama achúshinënbi 'ëmi sinánti 'ëncëma 'icën. Usa 'aínbi ca achúshi uni axa usai 'iti 'ia, an cuni 'ëmi sinánti 'ëanxa, a ñuia min bana cuënëo quicësabi oquin.

13 Bëri cana anu mi 'icë anu cuanin. Ënë nètënuax cuancëma pan 'ixun cana atu 'ëx 'icësaribitia chuámarua tani cuëñun atun cuamainun mi ñucáxunin.

14 'Ën cana ënëcama min 'ë sinánmicë bana upí, ashi ñuixunquin 'unánmia. 'Aínbi ca an ënë bana cuacëma unicamax atumi nishia, 'ëx 'icësaribitia atux ënë nètënu 'icë ñuishi sináncëma 'ain.

15 Ënë nètënuami atu binun quixun cana mi ñucatiman. An min bana cuacëma unicamaxa atumi nishcëbëtanbimi ñunshin 'atimanën 'apun 'ibuati rabanan bërúanun quixun cana mi atu ñucáxunin.

16 'Ën 'acësaribi oquin sinánquin ca atun, an min bana cuacëma unicaman sináncësa oquin sinanima.

17 Usa 'ain camina min sináncësaribi oquin sinánan min bana quicësabiira oíshi 'inun atu 'imiti 'ain.

¹⁸ Minmi enē nētēnu 'icē unicama mimi sinánun 'aquinun 'ē xuásaribi oquin, cana enē unicama mimi sinánun unicama 'aquinun xutin.

¹⁹ Atun min bana upí oquin 'unánquin mix cuēñcēsabi oquinshi 'anun cana 'ēn mix cuēñcēsabi oquinshi 'ain.

²⁰ 'Ixunbi cana enē unicamaishi mi ñucaxuniman. Atúan bana ñuixuncēxun cuatía ax 'ēmi catamēti unicamaribi sinánquin cana mi ñucatin.

²¹ An 'ēn bana cuati unicaman, 'ēmi catamēquin, bētsin sináncēsaribi oquin sinánti cupí cana mi ñucatin. Mixmi 'ēbē 'imainun 'ēx mibē 'icēsaribitia nun sinánsaribi 'aish atux nubē achúshisa 'inun cana mi ñucatin. Enē nētēnu 'icē unicaman, asérabi camina min 'ē xuacē quixun 'unánun atux bētsin sináncēsa oquinshi sinani, 'itsa 'aishbi achúshisa 'inun cana mi ñucatin.

²² Nux cananuna rabē 'aishbi achúshishi 'ain. Usaribitia atux 'itsa 'aishbi achúshisaishi 'inun cana 'ēx misaribi 'ixun atúxribia 'esaribi 'inun 'imian.

²³ Mix 'ēbē 'icēsaribiti cana 'ēx atubē 'ain, atúxa asérabi nuibanani bētsin 'acēsaribi oquin sinani achúshisa 'inun. Atúxa usa 'ain ca an min bana cuacēma unicaman 'unánti 'icēn, asérabi camina min 'ē xuacē quixun. 'Unánan ca, 'ēmi 'acēsaribi oquin camina an 'ēn bana cuacē unicama nuibati quixun 'unánti 'icēn.

²⁴ Papan, enē nētē unitisama pan 'ain camina 'ē nuibaquin misaribi 'inun min cushi 'ē 'ináncēn. Usa cana 'ēx 'ai quixun isnúxa minmi 'ē 'ináncē unicamax anu 'ēx 'icē anuribi 'ēbē 'iti cana cuēñin.

²⁵ Papan, upíra sinánñu camina 'ain. Usa 'icēbi ca an min bana cuacēma unicaman mi 'unanima. 'Aínbi cana 'ēn mi 'unan, an 'ēn bana cuacē unicanaribi ca asérabi camina min 'ē xuacē quixun 'unania.

²⁶ 'Ēx atubē 'imainun min 'ē nuibacēsaribitia atúxribi bētsibē bētsibē nuibanun cana uisaira caramina mix 'ain quixun atu 'unánmian. Usa 'ixun cana usabi oquin 'unánmiti 'ain.

18

Policíanēan Jesús bia

(Mt 26.47-56; Mr 14.43-50; Lc 22.47-53)

¹ 'Ēsoquin abē banaquin aín Papa Dios catancēx ca Jesús aín 'unánmicē uni mēcēn rabē 'imainun achúshi acama buani Cedrón cacē baca ēsquicē, a inubiani 'uri anu i 'apacē naēratsu, anu cuancēxa.

² A naēx ca anu Jesús 'imainun aín 'unánmicē unicanabēribi 'itsai timēcē 'ixuan, Judas, an Jesús uni 'inánti, anribi 'unáncē 'iacēxa.

³ Usa 'ain ca an 'unánxun Judasnēn, judíos sacerdotenēn cushicamabētan fariseo unicaman xucē policíacēñun suntárucamaribi buáncēxa. Buáncēxun raírinēan buí ērēncē buánmainun raírinēn anun 'acananti manē xētoce 'imainun i tēacē acama buanx ca Jesúsni bēbacancēxa.

⁴ Ami bēbaia ca, bēráma usocanti 'unánxunbi 'ē uisoí cara aia quixun sinánquin mēramiquin Jesusan atu cacēxa:

—¿Ui caramina baricanin?

⁵ Cacēxun ca —Jesús, Nazaretnu 'icē uni, a cananuna barin —quixun cacancēxa. Usaquin cacēxun ca Jesusan atu cacēxa:

—'Ēx cana a 'ain.

Usai quimainun ca Judas, an Jesús atu 'inánti, ax atubē 'iacēxa.

⁶ —'Ēx cana ami mitsun baricē a 'ai —quixun Jesusan cacēx ca caxutan titiqui camáxbi menu nipacēacēxa.

⁷ Usai 'ia ca amiribishi Jesusan ñucátēcēancēxa:

—¿Ui caramina baricanin?

Cacëxun ca:

—Jesús, Nazaretnu 'icë uni, a cananuna bari —quixun cacancëxa.

⁸ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Èx cana a 'ai quixun cana mitsu can. Usa 'ain camina mitsun 'ë bariquin 'ëbë 'icë unicama ënë cuantánun ënti 'ain.

⁹ Atúan bixun 'atimocëxun aín unicaman ami sinánti ënti rabanan ca Jesusan usoquin an biti unicama cacëxa, aín bana, “minmi 'ë 'inancë unicama achúshinëxbi ca 'ëmi sinánti ëncëma 'icën” quicësabi oía 'inun.

¹⁰ Usaquin cacëbëtan ca Simón Pedronën manë xëtocëñu 'ixun aín xacánua biquin sacerdotenën cushicaman 'apun ñu mëemicë uni, Malco cacë, a aín pabí mëqueu 'icë biscacëxa.

¹¹ Usoiabi ca Jesusan Pedro cacëxa:

—Min manë xëtocë a ca aín xacánu 'arutëcën. 'Èx ënë unicaman bicëx 'aisamaira tëmëratí 'ën Papa cuëncëbë cana usai 'iti 'ain.

Judíos sacerdotenën cushicaman 'apunua Jesús buáncan

(Mt 26.57-58; Mr 14.53-54; Lc 22.54)

¹² Usa 'ain ca suntárucama, aín comandante 'imainun judíos unibunën xucé policía acaman bixun Jesús nëacëxa.

¹³ Usotancëxun ca Anásnün xubunu buáncancëxa. Anás ax ca Caifásnën xanun papa 'iacëxa. 'Ianan ca a barin judíos sacerdotenën cushicaman 'apu 'iacëxa.

¹⁴ Caifás ax ca —nuxnu upitax bucunuan achúshi uni bamati ca asábi 'iti 'icë —quixuan an judíos 'apucama cacë a 'iacëxa.

An 'unáncëma isa Jesús 'icë quiax Pedro cëmëa

(Mt 26.69-70; Mr 14.66-68; Lc 22.55-57)

¹⁵ Jesúsua suntárunën buáncëbë ca Simón Pedro 'imainun Jesusan 'unánmicë uni itsi, atu nuibiani cuancëxa. Axa Pedrobë cuancë uni ax ca sacerdotenën cushicaman 'apun 'unáncë 'aish, Jesúsbé a 'apun xubu, cënëcëñua me mëniocë, anu atsíancëxa.

¹⁶ Atsinia ca Pedronën ëman bërúxun xëcuëñuxun caíancëxa. Usa 'ain ca ax paían Jesúsbé atsíncë uni, an sacerdotenën cushicaman 'apun 'unáncë 'ixun, an xëcuë bërúancë xanubë banatancëxun Pedro atsinmiacëxa.

¹⁷ Atsinmia ca an xëcuë bërúancë xanun Pedro cacëxa:

—¿Bëria bëcancë uni an 'unánmicë unicama a achúshima caramina mix 'ain? Cacëxun ca Pedronën cacëxa:

—Ama cana 'ain.

¹⁸ Catancëx ca matsi 'aían 'apun ñu mëemicë unicama policíacamabë tsi rëcaruax sënamëcëbë, Pedroribi atubë anuax sënamëcëxa.

Sacerdotenën cushicaman 'apun Jesús ñucá

(Mt 26.59-66; Mr 14.55-64; Lc 22.66-71)

¹⁹ Usa 'ain ca judíos sacerdotenën cushicaman 'apuiran, ui cara isa aín 'unánmicë unicama 'icë canan uisa bana cara isa 'unánmiaxa quixun 'unáncatsi quixun Jesús ñucácëxa.

²⁰ Ñucácëxun ca Jesusan cacëxa:

—Èn cana camabi unían cuamainun, anua judíos unicama timëcë xubucamanuxun ñuixuanan anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubu anua judíos unicama timëcë, anuxunribi unëquinma unicama bana ñuixuan.

²¹ ¿Usa 'ainbi caramina uisa cupí 'ë ñucatin? An 'ën cacëxun cuacë unicama ca ñucát. Atun ca añu carana 'ën 'unánmia quixun 'unania.

²² Caia ca policia achúshi a rapasu nicë an —¿min caramina ësoquin sacerdotenën cushicaman 'apu ënë cain? —quixun caquin Jesús cuëtashcacëxa.

²³ Uscëxun ca Jesusan cacëxa:

—'Ëx 'atimati banaia cuaquin camina uisai carana quia quixun 'ë cati 'ain. Upiti banaia camina 'ë mëëtima 'ain.

²⁴ Usa 'ain ca Anásnën, Jesús nëamitancëxun policíacama sacerdotenën cushicaman 'apu, Caifás, anu buántanun quixun xuacëxa.

An 'unáncëma isa Jesús 'icë quiáxa Pedro cëmëtëcëan
(Mt 26.71-75; Mr 14.69-72; Lc 22.58-62)

²⁵ Usomainun ca Simón Pedro tsimi sënamëti 'iacëxa. Sënamëtia ca ñucácancëxa:

—¿Mixiribi caina ënë unin 'unánmicë uni achúshima 'ain?

Cacëxunbi ca —ama cana 'ai —quixun cacëxa.

²⁶ Quia ca an sacerdotenën cushicaman apu ñu mëëxuncë uni achúshi, aín aintsia pabísconcë, an Pedro cacëxa:

—¿Naënu carana miribi a unicëñun isíma 'ion?

²⁷ Cacëxun ca Pedronën amiribishi —ama cana 'ai —quixun catëcëancëxa. Usoquian cacëbëbi ca 'atapa banacëxa.

Policianëan Jesús Pilátonu buan
(Mt 27.1-2, 11-14; Mr 15.1-5; Lc 23.1-5)

²⁸ Pëcaracëma 'aínshia xabarácëcëbëtan ca Caifásnën xubunua policianën Jesús Romanuaxa ucë 'apu, Pilato, aín xubunu buáncëxa. Usa 'ain ca a 'apua aín caibuma 'ain, aín xubunu atsini 'uchaxuinsa Pascua nëtën 'ati ñu pitima 'icë quixun sinani judíos unicama anu atsíanma 'icën.

²⁹ Usa 'ain ca Pilato aín xubunuax chiquíxun atu cacëxa:

—¿Añu ñu cupí caramina ënë unimi manáncanin?

³⁰ Cacëxun ca atun cacëxa:

—'Uchañuira 'icëma cananuna minu bécë 'itsiama.

³¹ Cacëxun ca Pilátonën cacëxa:

—Mítsunbi camina buántancëxun mitsun cuati bana quicësabi oquin, cara 'uchaxa, cara 'uchacëma 'icë quixun isti 'ain.

Cacëxun ca atun cacëxa:

—Usa 'aínbi ca mitsun 'apux quia, judíos unicaman ca uni 'atima 'icë quiax.

³² —Usai cana i curúsocënu unin matáscëx bamanuxun 'ai —quiáxa Jesús quiásabi oi bamanun ca judíos unicaman usoquin Pilato cacëxa.

³³ Usa 'ain ca judíos unicama cabiani aín xubunu atsintëcënxun cuëncëxa aia Pilatonën Jesús cacëxa:

—¿Mix caramina judíos unicaman 'apu 'ain?

³⁴ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—¿Minbi sinánquin caramina ësoquin 'ë ñucatin? ¿Bëtsi unin cara 'ë ñuiquin mi cacëma 'ic?

³⁵ Cacëxun ca Pilátonën cacëxa:

—'Ëx cana judíos unima 'ain. Min aintsinbi ca sacerdotenën cushicamabëtan ënu mi bëaxa. ¿Añu ñu caramina 'an?

³⁶ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Ënë nëtënu 'icë 'apu 'inux cana uáma 'ain. 'Ëx ënë nëtënu 'icë 'apu 'ain ca judíos unicaman 'ë bitima cupí 'ën unicama atubë 'acanantsianxa. Usa 'ain cana ënë nëtënu 'icë 'apu 'inux uáma 'ain.

³⁷ Cacëxun ca Pilátonën catëcëancëxa:

—¿Usa 'ain caramina asërabí 'apu 'ain?

Quixuan cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—'Ëx cana 'apu 'ain, min 'ë cacësabi oi. Usai 'inux cana ënë nëtënu uacën, Nucën Papa Diosan sináncë ñucama ñuiquin camabi uni canux. Uicaman cara usaira cara a bana 'icë quixun 'unántisa tania, an ca 'ën bana cuatia.

³⁸ Cacëxun ca Pilátonën Jesús cacëxa:

—¿Uisa cara min Diosan sináncë 'ic?

Jesús ca bamati 'icë—quíaxa Pilato quia

(Mt 27.15-31; Mr 15.6-20; Lc 23.13-25)

Usaquin catancëx amiribishi ëman chiquíquin ca Pilátonën judíos unicama cacëxa:

—'Ën iscëx ca ënë uni 'atima ñu 'acëma 'icën.

³⁹ Camabi baritia cana Pascua nëtën mitsúxmi cuëëncësabi oquin sipuacë uni achúshi chiquinin. Usa 'ain ¿caramina 'ën judíos unibunën 'apu chiquínti cuëëncanin?

⁴⁰ Cacëxunbi ca amiribishi munuma cuëncëni banaquin judíos unicaman cacëxa:

—A 'axunma ca Barrabásëshi chiquin. Barrabás, ax ca an ñu mëcamacë uni 'iacëxa.

19

¹ Usa 'ain ca Pilátonën xubunu atsintëcënquin Jesús rishquinun quixun suntárucama cacëxa.

² Cacëxun rishquitancëxun ca 'apu isa quiax ami cuaiquin suntárunën muxa mañuti otancëxun mañumianan upí chupa minanën pucucësa aribi pañumiacëxa.

³ Usotancëxun ca aín bëmánanu niracëquin 'usánquin—judíos unicaman 'apu ca chuámashi 'it—caquin tantáshcacëxa.

⁴ Urocëbë chiquíquin ca Pilátonën judíos unicama cacëxa:

—'Ën iscëx ca ënë uni 'uchacëma 'icën. Usa 'icëmi mitsun 'unánun cana a bëtëcënin.

⁵ Esoquian cacëbë ca Jesúsribishi muxa mañutiocë mañuanan chupa minanën pucucësa pañucë 'aish chiquíacëxa. Chiquícebëtan ca Pilátonën judíos unicama cacëxa:

—A cënë 'icën, a uni.

⁶ Cacëx ca sacerdotenën cushicama 'imainun policíacamaxribi a isi munuma cuëncëni quiacëxa:

—I curúsocënu ca matas, i curúsocënu ca matas.

Cacëxun ca Pilátonën cacëxa:

—'Ën iscëx ca ënë uni 'uchacëma 'icën. Usa 'ain ca mitsúnbi buántancëxun i curúsocënu matástan.

⁷ Ésaquian cacëxun ca judíos unibunën Piláto cacëxa:

—Ënë unix ca 'ëx cana Nucën Papa Diosan Bëchicë 'ai quia. Usa 'ain ca axa ësai banacë unix ca 'acë 'iti 'icë quiax Moisésnën cuëëno bana quicësabi oi bamati 'icën.

⁸ Usa 'ain ca 'ëx cana Nucën Papa Diosan Bëchicë 'ai quiax quia quixun judíos unicaman ñuia cuati Pilato aín bëmánan pëqui 'aisamaira racuëacëxa.

⁹ Racuëti aín xubunu atsintëcënquin ca Jesús cacëxa:

—¿Uinu 'icë uni caramina 'ain?

Cacëxunbi ca cáma 'icën.

¹⁰ Cacëxunma ca Pilátonën cacëxa:

—¿'Ën mi ñucácëxunbi caramina 'ëribi caiman? 'Ëx cuëenquin cana mi chiquínti 'ain; 'ëx cuëenquin cana unían mi i curúsocënu matásnun 'amiti 'ain. ¿A caramina 'unaniman?

¹¹ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Naínu 'icë Nucën Papa Dios cuëencëbëtanma camina mín 'ë uisabi otsíama. Usa 'ain ca an mi 'ë 'ináncë unicama ax mix 'icësamairai 'uchaxa.

¹² Usoquian Jesusan cacëxuan Pilátónën Jesús chiquínti sinaniabi ca judíos unicaman munuma cuëníshoquin cacëxa:

—Mín ënë uni chiquíanx camina Romanu 'icë 'apu Césarbé upí 'ítima 'ain. Uínu 'icë 'inix cara —'ëx cana 'apu 'ai —quia, ax ca Césarbé nishanancësa 'iti 'icën.

¹³ Usaquian judíos unicaman cacëxun Jesús ëman chiquímitancëx ca Pilato anuxuan ami uni manáncëxun cuacë anu tsóbuacëxa. Anu tsóti ax ca me mëñoquian anu maxax nancë 'aish hebreo banan Gabata cacë, 'iacëxa.

¹⁴ Pascua nëtë imëishi 'inun a nëtën piti anun mëníoti nëtëan bari xamáruminun ca anu tsóxun Pilátónën judíos unicama cacëxa:

—A cënë 'icën, mitsun 'apu.

¹⁵ Cacëxun ca cuëníshoquin cacëxa:

—Ca bamati 'icën, ca bamati 'icën. I curúsocënu ca matas.

Cacëxun ca Pilátónën cacëxa:

—¿'Ën carana mitsun 'apu i curúsocënu matásmiti 'ain?

Quia ca sacerdotenën cushicaman cacëxa:

—Nun 'apu itsi ca 'aíma 'icën. Césarñëxëshi ca nun 'apu 'icën.

¹⁶ Usaquian cacancëxun ca Pilátónën atúmbia i curúsocënu matásnun quixun cacëxa. Usoquian Pilátónën cacëxun ca judíos unicama cuëencësabi oquin santárucaman Jesús buáncëxa.

I curúsocënu Jesús matáscan

(Mt 27.32-44; Mr 15.21-32; Lc 23.26-43)

¹⁷ Buáncëxun ca Jesusan abí anua matáscanti i curúsocë 'iábianquin Calvario cacë matá, hebreo banan Gólgota cacë, anu buáncëxa.

¹⁸ Buanx bëbacë ca suntárucaman Jesús i curúsocënu matástancëxun nitsiáncëxa. Usoquin ca rabë uniribi, bëtsi amo 'anan bëtsiribi amo i curúsocënu matástancëxun nitsiáncëxa, Jesús a nëbëtsi 'inun.

¹⁹ Usocamainun ca Pilátónën cuëñëomitancëxun i curúsocënu ësai quicë bana matásmiacëxa: “Jesús, Nazaretnu 'icë, judíos unicaman 'apu”.

²⁰ Usa 'ain ca Gólgota matá anuxuan Jesús i curúsocënu matástancë, axa Jerusalén 'urama 'ain, raírinëxa umainun raírinëxribi cuanquin judíos unicaman a bana cuëñëocë isacëxa. A banax ca hebreo banan 'anan, latín banan 'anan, griego banánribi cuëñëocë 'iacëxa.

²¹ Usoquian cuëñëocë 'ain ca judíos sacerdotenën cushicaman Piláto cacëxa:

—“Judíos unicaman 'apu ca” quixun cuëñëoxunma ca 'at. Usoquinma ca “axa, 'ëx cana judíos unicaman 'apu 'ai quicë, a ca ënëx 'icë” quixun 'at.

²² Cacëxun ca Pilátónën cacëxa:

—'Ën cuëñëomicë bana ax ca usabi 'iti 'icën.

²³ Usaquian 'an ca rabë 'imainun rabë suntárunën Jesús i curúsocënu matástancëxun mëtícananquin aín chupa biacëxa. Aín chupa bitancëx ca chupa itsi cëxëquinma tępëxuinshi pañucë,

²⁴ a bitsi canancëxa:

—Tucatima ca. Uin cara a tari biti 'icë quixun isti cananuna ñuratsu pain ñiquin tanti 'ain.

Nucën Papa Diosan bana cuënëo, axa ësai quiásabi oquin ca suntarucaman 'acëxa: “Ñuratsu pain niquin tantancëx ca 'ën chupacama mëtícananxa”.

²⁵ Jesús usocamainun ca aín tita 'imainun aín títan xucën 'imainun Cleofásnën xanu María 'imainun María Magdalena, acamax anua Jesús mastáscë i curúsocë a 'urama 'iacëxa.

²⁶ Usa 'ain ca Jesusan aín tita a 'uramanua isanan aín 'unánmicë uni achúshi aira nuibacë a, a rapasunua isquin cacëxa:

—Titan, ax ca min tuá 'iti 'icën.

²⁷ Canan ca aín 'unánmicë uni aribi cacëxa:

—Ca is, ax ca min tita 'iti 'icë —quixun.

Usoquian Jesusan cacësabi oquin ca an María aín xubunu 'inun buáncëxa.

Jesús bama

(Mt 27.45-56; Mr 15.33-41; Lc 23.44-49)

²⁸ Usa 'ain ca Jesús, 'ën 'ati ñucama cana cëñua quixun 'unani Nucën Papa Diosan bana cuënëo quicësabi oi, —cana shimain —quiacëxa.

²⁹ Quia ca manë xanpanua vino cachacë buácacë 'ain, tsatimi rënmcë xapusa ñu ami chabótancëxun buáruxun 'amiacëxa.

³⁰ 'Amicëx ca Jesús vino cachacë 'atancëx, —'ën 'ati ñu cana cëñuan —qui tëtúbutishi bamacëxa.

Suntárunëan Jesús manë xëtocën aín pichánpurunu 'á

³¹ Pascua nëtëa imëishi 'iti 'ain ca a nëtëxa bëtsi nëtësamaira anun ñu mëëtima 'ain, i curúsocënu matáscë unicama anubi 'iti judíos unicaman cuëëanma 'icën. Usa 'ixun ca Pilatonëan aín suntáruma i curúsocënu 'icë unicama aín xo təcënmanan i curúsocënu biminun cacëxa.

³² Cacëxuan xucëx cuanxun ca suntárunën Jesúsçëñun matáscë uni rabë a bëtsi pain 'atancëxun bëtsiribi aín xo təcëancëxa.

³³ Úsobëtsini Jesúsiribi 'ai uxunbi ca asérami bamacë isquin 'ama 'icën.

³⁴ 'Aiamabi ca suntáru achúshinëinshi aín pichánpuru amoshi manë xëtocën chachiacëxa. Usocëx ca imi 'unpáxbë mësçucë 'ibúacëxa.

³⁵ Asérami ënë ñucama isá 'ixun cana ënë bana cuënëoin. 'Ën cuënëocë bana ënëx ca asérami cëmëcëma 'icën. Usa ca quixun 'unánquin cana ënë banacama mitsu cuënëoxunin, mitsúnribimi asérami ca usai 'iacëxa quixun 'unánun.

³⁶ Nucën Papa Diosan bana cuënëosabi oi ca ënë ñucama 'iacëxa. Ax ca ësai quia: “Aín xo achúshibi ca təcëntima 'icën”. A bana quicësabi oquin ca uínbi aín xo achúshibi təcëanma 'icën.

³⁷ Èsairibi ca cuënëo bana quia: “Tarotancëxun ca an 'acëcaman isti 'icën”.

Jesús matá naëcënu mënlocan

(Mt 27.57-61; Mr 15.42-47; Lc 23.50-56)

³⁸ Arimatea ëmanu 'icë uni, José, an ca Jesusan bana cuacë 'ixunbi judíos unicamami racuéquin uíbi —'ëx cana Jesusan bana cuacë 'ai —quixun cáma 'icën. Usa 'ixun ca bamacë Jesús buántisa tanquin Piláto —¿asábi cara 'iti 'ic? —quixun ñucácëxa. Ñucácëxun ca Pilátónën, —asábi ca, ca buántan —quixun cacëxa. Cacëxun ca bamacë bibianquin Jesús buáncëxa.

³⁹ Buánmainun ca Nicodemo axa imë cuanx Jesúsçë bana, anribi 'inínti ro mirra rocëñun áloe ro mësçucë, treinta kilosa béacëxa.

⁴⁰ Usotancëxun ca Josébëtan Nicodemonën judíos unbunëan bamacë mañuxun uni 'acësabi oquin, Jesús 'inínti ro mësçucë anun 'acë chupa, anun rabúancëxa.

⁴¹ Usoquian Jesús mēníoçè 'ain ca i curúsocè 'urama anu i 'apácè naèratsu matánu 'iacèxa. Anu ca me naècè achúshi anu uni bamaia mēníoti 'acè 'ainbia anu uni mēníoçéma pan 'iacèxa.

⁴² A quíníxa 'urama 'ain ca Pascua nètè 'aían atux a nètèn tantiti cupí anu racántancèxun Jesús mēníoçèxa.

20

Bamaxbi Jesús baísquia

(Mt 28.1-10; Mr 16.1-8; Lc 24.1-12)

¹ Domingo nètè pēcaracéma 'aínshi ca María Magdalena ax anua Jesús mēníoèxancè quini isi cuancèxa. Cuanx bēbaquin iscèxbi ca anúan quini xēpuèxancè mapara ax racanacè 'iacèxa.

² Usobiani bēnētishi abáquiiani cuanxun ca aín 'unánmicè uni aira Jesusan nuibacè, acēñun Simón Pedro cacèxa:

—Unin sapi ca Nucēn 'Ibu quininua bibianquin buánxa, uinu cara buánxun racánxa cananuna 'unaniman.

³ Cacèx ca Pedrobè Jesusan 'unánmicè uni itsiribi anua Jesús mēníoèxancè quininu abáquiiani cuancèxa.

⁴ Cuaníbi ca Pedro axa munu cuanmainun bētsi axira pain rēcuēnquiiani cuanx quininu bēbacèxa.

⁵ Bēbai xēniracēti tētúbuquin quini naísquinbi ca 'aímonan anun rabúēnxancè chupa ashi anua isacèxa. Isibi ca quininu atsíanma 'icēn.

⁶ Atsíncēbēma ca Simón Pedro ax tsiáncuatsini aí ax pain quininu atsíancèxa. Atsínxun ca chupa anun Jesús rabúēnxancè, ashi isacèxa.

⁷ Isanan ca anun marábuēnxancè pañun aribi bētsi chupabēma capúncēsa 'aish amo racacè isacèxa.

⁸ Iscēbēbi ca ax paían rēcuēncuatsincè uni axribi quini mēu atsínxun — asérabi ca Jesús énuma 'icè —quixun isacèxa.

⁹ A ñu isquinbi ca a rabētan Nucēn Papa Diosan bana cuēnēo, bamatancèx ca ax baísquiti 'icè quiáxa quicè, a uisai quicè cara quixun 'unánma 'icēn.

¹⁰ 'Unánquinmabi ca Jesús quininuma 'icè obiani aín xubunu cuancèxa.

María Magdalenanēan Jesús isa

(Mr 16.9-11)

¹¹ Usa 'ain ca a uni rabētaxa cuanmainun utēcēanx María quini rapasu nīracēti aín namē isnux tētúbuti aín bēunan mēsúcacèxa.

¹² Usai 'iquinbi ca quini mēucúa ángel rabé, chupa uxuira uxu pañuaxa, anu Jesús racáēnxancēnu aín maxcá 'icēu bētsi 'imainun aín taè 'icēu bētsiribishi tsócè isacèxa.

¹³ Iscèxun ca ángelnēn María cacèxa:

—¿Uisacatsi caramina ini bēunan mēscutin? —quixun.

Cacèxunbi ca Maríanēn catēcēancèxa:

—Unin ca quininu atsínxun 'ēn 'Ibu bacarubianquin buánxun amanu racánxa, uinu cara racánxa cana 'unaniman.

¹⁴ Cai caxu bēsui cuainacèquinbi ca Jesús a caxu nicè isacèxa, isquinbi ca — ax ca Jesús 'icè —quixun 'unánma 'icēn.

¹⁵ 'Unáncèxunmabi ca Jesusan María cacèxa:

—¿Uisacatsi caramina ini bēunan mēscutin? ¿Ui caramina barin?

Cacèxunbi ca an naè bēruancè uni isa quixun sinánquin Maríanēn cacèxa:

—Min buánxun camina bitsi cuanun uinu caramina racan 'ē cati 'ain.

¹⁶ Cacèxun ca Jesusan cacèxa:

—María —ësaquinshi.

Cacëx cuainacëquin ca Maríanën ratúquin, hebreo banan —Raboni —cacëxa. A banax ca an uní ñu 'unánmicë qui quicë 'icën.

¹⁷ Usaquian cacëxun ca Jesusan María cacëxa:

—Ë ramëxunma pan ca 'at, ën Papanu cana cuancëma pain 'ain. Cuan-tancëxun ca ësaquin 'ën xucëncama catan: An ca 'ë caxa, 'ëx cana 'ën Papa axa mitsun Paparibi anu cuanin. Ax 'ën Papa Dios 'aish ca mitsun Papa Diosribi 'icën.

¹⁸ Usoquian Jesusan cacëسابi oquin ca María Magdalenanën aín 'unánmicë unicama atunu cuanxun:

—Ën cana Nucën 'Ibu isan —quixun canan Jesús quicë banacama atu ñuixuancëxa.

Aín 'unánmicë unicaman Jesús baísquicë isa

(Mt 28.16-20; Mr 16.14-18; Lc 24.36-49)

¹⁹ Anúan Maríanën Jesús ispuncë domingo nëtë ñantánbucëbë ca aín 'unánmicë unicamax, xubu achúshinu timëax judíos unibumi racuëti 'aímaquin xëpuax 'iacëxa. Anua 'ain, atu nëbëtsi niracëquin ca Jesusan cacëxa:

—Cana uan, chuámashirua ca 'ican.

²⁰ Ësoquin caquin ca aín męcën rabë ismianan aín pichánpururibi ismiacëxa. Ismicëx ca aín 'unánmicë unicama Nucën 'Ibu isi shimëniocati cuëëancëxa.

²¹ Cuëënia ca amiribishi Jesusan atu cacëxa:

—Chuámashirua ca 'ican. 'Ën Papan amia sinánun unicama 'aquinun 'ë xuázaribi oquin cana 'ëmia sinánunmi unicama 'aquinun mitsu xutin.

²² Canan ca cuëbitan atumi únpuquin atu cacëxa:

—Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upíñu ca 'ican.

²³ Mitsúnmi tērëncëx ca axa 'uchacë unin 'ucha tērëncë 'ia. Usa 'ainbi ca mitsúnmi tērëncëxma a unin 'ucha tērëncëma 'ia.

Tomásnëan Jesús baísquicë isa

²⁴ Anua Jesús atubë 'imainun ca aín 'unánmicë uni achúshi Tomás, 'icëbi rabë bacëan 'icë Gemelo caquinribi anëcë, ax atubëma 'iacëxa.

²⁵ Usa 'ain ca Jesús cuancë caxua aia, an Jesús iscëcaman Tomás cacëxa:

—Nucën 'Ibu cananuna isan.

Cacëxun ca Tomásnën cacëxa:

—Aín męcën rabë anua rabun matáscancë isquin anu 'ën męcën rëbun ticánan aín pichánpurunu 'ën męcën atsinmiquin tanxunma cana aséرابi ca ax Nucën 'Ibu 'icë quixun sinaniman.

²⁶ Jesús baísquixancëa achúshi semana 'ain ca aín 'unánmicë unicama amiribishi achúshi xubunu timëcë 'iacëxa. A nëtën ca Tomásribi atubë 'iacëxa. Usa 'ain ca xubu xëpucë 'ainbi atu nëbëtsi niracëquin Jesusan aín 'unánmicë unicama —Cana uan. Chuámashirua ca 'ican —cacëxa.

²⁷ Atu catancëxun ca Tomásribi cacëxa:

—Mín męcën rëbun ca ënu ticat, 'ën męcën rabëribi ca is. 'Ën pichánpurunu mín męcën atsinmiquin ca tan. 'Ëx cana ama 'ai quixun sinánxunma ca 'ëx cana aséرابi Jesús 'ai quixun sinan.

²⁸ Cacëxun ca Tomásnën —mix camina aséرابi 'ën 'Ibu 'ianan 'ën Diosribi 'ai —quixun cacëxa.

²⁹ Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—Tomás, bërí camina 'ë baísquicë isquin, aséرابi cana 'ën Papa Diosnuax uá 'ai quixun 'unanin. An 'ë isquinmabi, aséرابi cana 'ëx a 'ai quixun sinancë uní, a ca Nucën Papa Diosan chuámashirua tani cuëënun 'imia.

Añu cupí carana ënë bana cuënëo quiáxa Juan quia

³⁰ Usa 'ain ca unin 'acëma ñu 'itsaira Jesusan aín 'unánmicë unicaman isnun 'acëxa, ënë quiricanu ca Jesusan 'á ñucama camaira cuënëocëma 'icën.

³¹ Jesús ax ca aséribi Cristo, Nucën Papa Diosan Bëchicë 'icë quixun 'unanimi ami catamëti mitsux xëñibua 'aínbi Nucën Papa Diosnan 'inun cana ënë banacama cuënëon.

21

Aín 'unánmicë unicama mëcën achúshi 'imainun rabëmia Jesús chiquiracëtëcëan

¹ Usai 'itancëxa aín 'unánmicë unicama Tiberias cacë parún papa cuëbí 'ain ca Jesús atumi pëasquitëcëni ësai 'iacëxa:

² Anu ca Simón Pedro, Tomás 'icëbi rabë bacëan 'icë Gemelo caquinribi anëcë, a 'imainun Natanael, Galileanu 'icë Caná cacë ëmanu 'icë, a 'imainun Zebedeonën bëchicë rabë acamabë Jesusan 'unánmicë uni rabëribishi timëcë 'iacëxa.

³ Anuxun ca Simón Pedronën —cana tsatsa ricani cuani —quixun raíri cacëxa. Cacëxun ca —nuxribi cananuna mibë cuani —quixun cacancëxa. Cabiani nuntinu cëñúruquiani coónxun ricánquinbi ca tsatsa achúshirabi biáma 'icën.

⁴ Bitsíma 'inëti ñancáishi pëcaraxun ca Jesús masinua nicë iscancëxa, isquinbi ca, ax ca Jesús 'icë quixun 'unáncanma 'icën.

⁵ 'Unáncëxunmabi ca Jesusan atu cacëxa:

—¿Tsatsa caramina bicancëma 'ain?

Cacëxun ca —cananuna bicëma 'ai —quixun cacancëxa.

⁶ Usaquian cacëxun ca Jesusan —nunti rapasu mëqueu ca mitsun rica nanpat, anua camina tsatsa biti 'ai —quixun cacëxa. Cacëxun ax quicësabi oquín nanpátancëxun ca rica niancëxa. Nínquínbi ca 'aisamaira 'ixúan tsatsan 'iëoia bërucasmacëxa.

⁷ Usocëbëtan ca aín 'unánmicë uni achúshi, aira nuibacë, an —ax ca Nucën 'Ibu 'icë —quixun Pedro cacëxa. Cacëxuinshi pëxúan nancë aín chupa bixun pañutancëx ca Pedro nuntinuax bacanu 'ibúquiani Jesúsnu cuancëxa.

⁸ Cuanmainun ca raírinëinshi Jesúsnu bëbati cien metrosa 'ixun aín rica tsatsa buáquicë munuishi buani cuancëxa.

⁹ Usa 'ain ca masinu atun nunti 'arutancëx cëñúbucuatsini uquinbi tsi bëpubucënu tsatsa xuia isanan pánribi isacëxa.

¹⁰ Isia ca Jesusan atu cacëxa:

—Bërími bicancë tsatsa 'itsamashi ca 'ë bëxun.

¹¹ Cacëxun ca Simón Pedronën nuntinu 'iruxun, ciento cincuenta y tres tsatsa chabu buáquicë 'icë, atun rica nëriobëtsinquín masinu bëacëxa. Bëcëxbi ca tsatsa chabu 'itsaira 'aínbi atun rica narásquiama 'icën.

¹² Usoia ca Jesusan —ca pi ucan —atu cacëxa. Cacëxunbi ca aín 'unánmicë unicama achúshinënbi, ënëx ca Nucën 'Ibu 'icë quixun camaxunbi 'unánquin, —¿ui caramina 'ain? —quixun ñucáma 'icën.

¹³ Usa 'ain ca Jesusan atu rapasu níracëquin pán bixun atu 'inántancëxun tsatsaribishi 'ináncëxa.

¹⁴ Usai ca Jesús bamaxbi baísquitancëx rabëti pain 'itancëx aín 'unánmicë unicamami amiribishi chiquiracëtëcëancëxa.

Simon Pedronëan —'ëx cana aséribi mimi sinanin —quixun Jesús ca

¹⁵ Pia sënëncë ca Jesusan Simón Pedro cacëxa:

—¿Jonásnën bëchicë, Simón, min ñucama sináncësamaira oi caramina 'ëmi sinánquin 'ë nuibatin? Cacëxun ca cacëxa:

—'Ën 'Ibu, min camina 'unanin, 'ën cana mi nuibatin.

Quia ca cacëxa:

—'Ën carnero bacë ca piminuxun 'at.

¹⁶ Catancëxun ca amiribishi cacëxa:

—Jonásnën bëchicë, Simón, ¿caramina 'ë nuibatin?

Cacëxun ca catëcëancëxa:

—'Ën 'Ibu, min camina 'unanin, 'ën cana mi nuibatin.

Quia ca cacëxa:

—'Ën carnero ca piminuxun 'at.

¹⁷ Rabë oquin catancëxun ca amiribishi catëcëancëxa:

—Jonásnën bëchicë, Simón, ¿caramina 'ë nuibatin?

Rabë 'imainun achúshi oquian —caramina 'ë nuibati —quixun cacëxun ca Simón Pedronën —¿uisoti cara 'ë 'itsoquin ñucatia? —quixun sinani masá nuituquin cacëxa:

—'Ën 'Ibu, min camina camabi ñu 'unanin. Usa 'ixun camina 'ën cana mi nuibati quixun 'unanin.

Quia ca Jesusan cacëxa:

—'Ën carnero ca piminuxun 'at.

¹⁸ Aséabi cana 'ën mi cain, bëná 'aish camina minbi chupa pañuanan uinu caramina cuainsa tani anu cuancën. Usa 'aínbi ca xëniira 'aíshmi mëshpatia uni itsin chupa pañumixun uinu caramina cuainsama tani anubi mi buánti 'icën.

¹⁹ An, usai cana bamati 'ai quixun 'unánan bamaibi ami sinánquin ënquinma cana Nucën Papa Dios cuëñnmiti 'ai quixun 'unánun ca Jesusan usoquin Pedro cacëxa. Catancëxun ca —'ëx cuëñcësabi oíshi ca 'it —quixun cacëxa.

Aín 'unánmicë uni achúshi, a Jesusan nuibacë, a ñui quicë bana

²⁰ Usoquian cacëx caxu bësui cuainacëquin ca Pedronën a nuibairacë aín 'unánmicë uni, Juan, an Jesús nuibiania isacëxa. Ax ca an abëtan pi a rapasu tsóxun —uin cara uni mi 'inánti 'icë —quixun Jesús ñucáëxancë, a 'iacëxa.

²¹ A uni isquin ca Pedronën Jesús ñucácëxa:

—¿Uisaira cara ënë uni 'iti 'ic?

²² Cacëxun ca Jesusan cacëxa:

—'Imitisa tanquin 'ën 'imicëxa 'ëx utëcëntamainun ënë unix ënë nëtënu tsócbëbi camina uisa cupí cara usai 'ia quixun sinani bënëtima 'ëx cuëñcësabi oíshi 'iti 'ain.

²³ Usaquian cacëxun cuaxun ca an Jesusan bana cuacë unicaman —a uni sapi ca bamatima 'icë —quixun sinánxun chaniocëxa. Usa 'aínbi ca Jesusan —Juan ca bamatima 'icë —quixun Pedro cáma 'icën. Caquinma ca ësoquinshi cacëxa: “'Imitisa tanquin 'ën 'imicëxa 'ëx utëcëntamainun ënë unix ënë nëtënu tsócbëbi camina uisa cupí cara usai 'ia quixun sinani bënëtima 'ai” quixun.

²⁴ 'Ëx Jesusan 'unánmicë uni achúshi 'ixun cana ënë ñu camabi ñuiquin cuëñëon. 'Ën cuëñëocë banacama ënëx ca aséabi 'icë quixun cananuna 'unanin.

²⁵ 'Ën mitsu ñuixuncë bana ënë 'imainun ca bëtsi ñucamaribi Jesusan 'acëxa. A ñucama ñuiquin achúshi achúshi cuëñëocëxbi ca a quirica camabi menu sënëntima 'icën. Ashi.

JESUCRISTONĒN CAÍSCĒ UNICAMA USAI 'IA

Aín Bĕru Ñunshin Upí Ñucĕn Papa Diosan unibĕ 'iti

¹ Teófilo, 'ĕn mi a pain buánmicĕ quiricanu cana Jesusan naínu cuainsama pain 'ixun 'á ñucama a ñuiquin mi cuĕñĕoxuan.

² An ca naínu cuainsama pain 'ixun Nucĕn Papa Diosan Bĕru Ñunshin Upitan 'aquincĕxun an aín bana unicama ñuixunun xuti unicama caísacĕxa. Acamax ca aín 'unánmicĕ unĭ 'iacĕxa. Caístancĕxun ca añu cara 'ati 'icĕ quixun 'unánmiacĕxa.

³ Usoquin ñu 'atancĕx bamaxbi ca baísquiacĕxa. Usai 'itancĕxun ca, ax ca asĕrabi baísquiaxa quixuan an caíscĕ unicaman 'unánun, 'uxĕ achúshi 'imainun mĕcĕn rabĕ nĕtĕn nĕtéax nĕtéax atumi chiquiracĕacĕxa. Usai 'iquin ca uisairai cara unĭ Nucĕn Papa Diosnan 'iti 'icĕ quixun atu 'unánmiacĕxa.

I. JERUSALENUAXA AN NUCĒN PAPA DIOSAN BANA CUACĒ UNICAMA TIMĒA (1.4-8.3)

⁴ Naínu cuainsama pain 'ixun ca Jesusan aín 'unánmicĕ unicama, an unĭ bana ñuixunun xutia caíscĕ, a cacĕxa:

—Jerusalĕnuax cuanxunma pan ca anuxunbi 'ĕn Papa Diosan cacĕsabi oquin 'ĕn mitsu ñuixuncĕ a pain caín.

⁵ Asĕrabi ca Juanĕn unĭ 'unpaxan nashimiacĕxa. Usa 'aínbi ca 'itsama nĕtĕ 'icĕma 'aínshi Nucĕn Papa Diosan aín Bĕru Ñunshin Upí mitsubĕa 'inun xuti 'icĕn.

Jesús naínu cuan

⁶ Usatancĕxun ca bĕtsi nĕtĕn abĕ timĕax bucuxun an unĭ bana ñuixunun xutia caíscĕ unicaman Jesús cacĕxa:

—Nucĕn 'Ibu, nux cananuna Israelnĕn rĕbúnqui 'ain, nun 'apu 'aishbi ca nun aintsima 'icĕn. Usa 'ain ¿caramina bĕrĭ nun ainti achúshi nun 'apu 'inun mĕnĭoti 'ain?

⁷ Cacĕxunbi ca Jesusan atu cacĕxa:

—Ēn Papa Diosan ca an sínácĕsabi oquin uinsaran cara usai 'iti 'icĕ quixun mĕnĭocĕxa. Uinsaran cara usai 'iti 'icĕ quixun camina mitsun 'unanĭman.

⁸ Usa 'aínbi camina Nucĕn Papa Diosan Bĕru Ñunshin Upí mitsunu ucĕbĕ aín cushiñu 'icanti 'ain. Aín cushiñu 'ixun camina mitsun 'ĕn bana unicama ñuixunti 'ain, Jerusalĕn ĕmanu, Judea mecamanu, 'imainun Samaria menu, 'imainun camabi menu cuanquin.

⁹ Ēsaquin aín 'unánmicĕ unicama caíshi ca atun ismainunbi manámiquishi naí cuinan mapucĕx istĕcĕntĭmoi nĕtéacĕxa.

¹⁰ Usai 'ia manámi bĕsuquin isabacĕbĕbi ca unĭ rabĕ tari uxua pañucĕ atu nĕbĕtsĭ 'iacĕxa.

¹¹ Usa 'ixun ca atu cacĕxa:

—Galileanu 'icĕ unicama, ¿añuquin caramina manámia isabatin? Jesús, axa bĕrĭ naínu cuancĕ, ĕnĕx ca mitsúnmi cuania iscĕsa ĕsaribicuatsini utĕcĕnuxun 'aia.

Jesusan caíscĕ unicaman atubĕ 'inun Matías caísa

¹² Ēsaquian a uni rabētan cacēx ca Olivete cacē matá anuaxa Jesús naínu cuancē, anuax aín 'unánmicē unicama Jerusalénu riquiancēxa. Olivete anuax Jerusalénu bēbati ca rabē kilómetroxa 'iacēxa.

¹³ Riquianx Jerusalénu bēbatancēx ca anua atux 'icē xubunu atsiánx manámia 'icē cata itsi anu cēñúruacēxa. Atux ca Pedro, Jacobo, Juan, Andrés, Felipe, Tomás, Bartolomé, Mateo, Alfeonēn bēhicē Jacobo, Simón axa aín aintsin rabanan nēēcē, a 'imainun Jacobonēn xucēn Judas, acama 'iacēxa.

¹⁴ A unicamax ca atúxa 'icēsabi oi 'i, Jesusan xucéantu 'imainun aín tita María 'imainun bētsi xanucamabēribi timēax ami sinani Nucēn Papa Diosbē banacēxa.

Jesusan caíscē unicaman atubē 'inun Matías caísa

¹⁵ Usa 'aish ca anu timēax Jesucristomi sináncē unicama ax ciento veinte xucēnsa 'iacēxa. Usa 'ain ca Pedronēn atu nēbētsi niruxam cacēxa:

¹⁶ —'En xucéantu, ēsaquin cana mitsu cain. Nucēn Papa Diosan Bēru Ñumshin Upitan sinánmicēxuan Davidnēn cuēnēo bana quicēsabi oi ca Judas, an Jesús uni bimicē, ax 'iaxa.

¹⁷ Judas ax ca nucamacēñunbia Jesusan aín bana ñuixunun caístancēxun 'unánmicē 'iaxa.

¹⁸ Usa 'ixunbi ca Jesús unin binun 'aquintancēxun a cupía bicē curíquinēn me bitancēxbi, aín 'atima ñu 'acē cupí axbi ñumi natēquiquin aín pucucama antácai bamaxa.

¹⁹ Usaía 'icē cuaxun ca Jerusalénu 'icē unicaman a me Acéldama caquin anēaxa, ax ca atun banan Imi Me quicē bana 'icēn.

²⁰ Salmos quiricanua cuēnēo bana axa ēsai quicēsabi oi ca 'iaxa:

Aín xubux ca ēncē 'iti 'icēn, anu ca úixbi 'itima 'icēn.

'Imainun ca ēsairibi guía:

Bētsi unin ca an ēncē ñu mēēti 'ati 'icēn.

²¹ Ēnu ca an Jesusan nubē 'ixun ñu 'aia nubētan iscē uni raíri 'icēn.

²² Usa 'aish ca atux Juanēan nashimia 'aísha ax naínu cuantamainun nubē 'iaxa. Usa cupí ca a unicama achúshinēxa Jesús ax ca bamatancēx baísquitēcēanxa quixun nun 'acēsaribi oquin unicama ñuixunux nubē birananti asábi 'icēn.

²³ Pedronēn ēsoquin cacēxun ca anu 'icē unicaman rabē uni, José, Barsabás caquin anēcē 'icēbia Justo caquinribi anēcē, acēñun Matíasribi caísaacēxa.

²⁴⁻²⁵ Usotancēxun abē banaquin ca Pedronēn Nucēn 'Ibu Dios cacēxa:

—An nubētan mi ñu 'axunun min caíscē 'aíshbi ca Judas mi ñu 'axuanxmabi aín 'ucha cupí anu ax cuanti anu cuanxa. Usa 'ain camina camabi unían aín naitunēn sináncē ñu 'unáncē 'ixun, min ēnē uni rabē uiira caramina Judasnēn ñu mēēti 'anun caísa quixun nu ismiti 'ain.

²⁶ Catancēxun ca uix cara 'iti 'icē isnuxun ñuratsu pain niquin tancēxa, tancēxbi ca Matías 'iacēxa. Usaquian caíscē 'aish ca Jesusan aín bana ñuixunun caíscē uni mēcēn rabē 'imainun achúshi, acamabē Matías biranancēxa.

2

Nucēn Papa Diosan Bēru Ñunshin Upí aín unicamanu uá

¹ Usa 'ain ca Pentecostés cacē nētē ucēbē Jerusalénu 'icē achúshi xubunu timēax axa Jesucristomi catamēcē unicama buciáacēxa.

² Anu bucuxun ca suñúan upí 'icēsai banacuatsinia naínuax aia cuacēxa. Cuacēxbi ca anua bucucē xubu namē camabi tsitsiarati sharati banacēxa.

³ Usai 'ishi ca tsi ërënrucësa 'aish rëquiabati anu 'icë unicaman maxcánu cëñúruacëxa.

⁴ Usacëbëshi ca Nucën Papa Diosmi cushii aín Bëru Ñumshin Upitan 'imicëx anu 'icë unicamax bëtsi bëtsi banan banacëxa.

⁵ Usa 'ain ca axa Nucën Papa Dios cuëëncësabi oi 'iisa tancë judíos unicama, ax bëtsi bëtsi menuax Judea menu uax Jerusalénu tsoócëxa.

⁶ A unicamax ca xubunu bucüaxa bëtsi bëtsi banan axa Jesucristomi catamécë unicama banaia cuabiani a xubunu timénux riquiancëxa. Riquiani bëbai timëcamë'ëoquin a xubunu 'icë unicamaxa banaia, atun banasabi camaxunbi cuati ca ratuti sináncasmacëxa.

⁷ Sináncasmai ca atun bëmánan pëqui ratuti canancëxa:

—¿Galilea menuaxa ucë unishima cara axa xubunu timëax banacë unicama ënëx 'ic'?

⁸ ¿Usa 'icëbi caranuna bëtsi bëtsi nëtënuax uá 'ixunbi atun bana nun banasabi 'icë cuatin? ¿Uisa 'aish cara usa 'iti 'ic'?

⁹ Nux cananuna Partia, Media, Elam, Mesopotamia, Judea, Capadocia, Pontus, Asia, a mecamanuax ucë 'ain.

¹⁰ 'Imainun cananuna Frigia, Panfilia, Egipto, 'imainun Africa menu 'icë ëma raíri Cirene 'ucëa 'icë anuax ucë 'ain, 'imainun cananuna Roma ëmanu 'icë judíos unicama 'imainun raírinëx judíosma uni 'ixunbia an usai judíos uni 'iti Moisésnën cuëneo bana quicësabi oquin 'acë 'ain.

¹¹ 'Imainun cananuna Creta cacë nasínu 'icë 'imainun Arabia cacë menu 'icë unicama 'ain. Usa 'ixunbi cananuna ënë unicaman, uisaira oquin cara Nucën Papa Diosan ñu 'aia quixuan ñuia nun banan quicësai quia cuatin.

¹² Usai 'icëbë ca camáxbi ratuti sináncasmai canancëxa:

—¿Uisa 'aish cara usa 'iti 'ic'?

¹³ Usaia quicëbëbi ca raírinëx ami cuai —ñu bata xëaxbi sapi ca paëncanxa —quiax canancëxa.

Timëcamë'ëocë unicama Pedronën ca

¹⁴ Canancëbë ca Pedro abë 'icë męcën rabë 'imainun achúshi unibë nirui munuma banaquin cacëxa:

—Judíos unibu 'imainun Jerusalénu 'icë unicama, mitsúnmi 'unánun ca 'ën mitsu camainun cuat.

¹⁵ Mitsun sináncëxa ënë unicamax paëncë 'aínbi ca bari xamárucëma pain 'ain asérabi paëncëma 'icën,

¹⁶ An Nucën Papa Dios quicë bana uni ñuixuncë uni, Joel cacë, an cuëneo bana quicësabi oi ca ësai 'ia. A banax ca ësai quia:

¹⁷ Nucën 'Ibu Diosan ca caia: Mecama cëñúccëma pain 'ain cana unicamanu 'ën Bëru Ñumshin Upí atubë 'inun xuti 'ain. Xucëxun ca Israel unicama, xanu 'imainun bëbu, anbi 'ëx quia bana uni ñuixunuxun 'aia. 'Imainun ca bënábu unicamanribi 'ën ismicëxun ñu isnuxun 'aia. Caniacëcë unicamanribi ca 'ën 'amicëxun namánuxun 'aia.

¹⁸ Usaribi oquin cana an 'ën bana cuacë bëbu 'imainun xanu, abëa 'inun 'ën Bëru Ñumshin upí 'inánuxun 'ain. 'Ináncëxun ca 'ë ñuiquin uni ñuixunuxun 'aia.

¹⁹⁻²⁰ 'Ën 'imicëx mecama cëñúti nëtë 'icëma pan 'ain cana a isia ratúti ñu naínua unicama ismiti 'ain. Usonan cana menuaribi unin sináncëma ñu, imi 'imainun tsi 'imainun tsin cuin, acamaribi isminuxun 'ain. 'Imainun ca bari bëánquinuxun 'aia. Bari bëánquimainun ca 'uxë imisa 'inuxun 'aia.

²¹ Usai 'icëbë ca uinu 'icë unicaman cara aín 'Ibu Dios 'ë ñucatia, acamax ca 'ënan 'inux iécë 'inuxun 'aia.

Usai ca Joelnën cuëneo bana quia.

22 Usaquin canan ca Pedronën ësaquinribi cacëxa:

—Israel unicama, 'ën mitsu camainun ca cuat: Jesús Nazaretnu 'icë, an ca Nucën Papa Diosan 'amicëxun mitsúnmi ismainunbi, ax ca Nucën Papa Diosnuax uá 'icë quixun unicaman 'unánun, uni itsían 'acëma ñuira 'axa. An 'acë ñucama camina mitsun 'unan.

23 Usoquian ñu 'acëbi camina mitsun unían 'ináncëxun bixun 'aisama uni rabëcëñun i curúsocënu matásmítancëxun bamamian. Usai ca 'iti 'icë quixuan, ënë nëtë unitisama pain 'ain Nucën Papa Diosan mëníosabi oi ca 'iixa.

24 Usoquian unin 'acëbi ca Jesús a Nucën Papa Diosan baísquimiäxa, uisati-moia tsónun. Ax asaribi cushiira 'icëa uinu 'icë unínbi ashiquin bamamisama 'icë ca Nucën Papa Diosan aín Bëchicë baísquimiäxa.

25 David ax ca Jesús ñui ëesai quiacëxa:

'Ën cana Nucën 'Ibu 'ëbëbi 'ia isan. 'Ëx racuëti masá nuitununma ca ax 'ën mëqueu 'icën.

26-27 Usa 'ain cana chuámashirua tani cuëëni bana upitainshi banan. 'Ëx bamaxbi anu uni bamatancëx aín bëru ñumshin 'icë, anu 'ën bëru ñumshin 'inun camina ëntima 'ain. Usoquin camina, minan 'icë upí isquin bamacëbi 'ën namicama chëquinun 'ë 'imitima 'ain. Usa cupí cana, bamaxbi cana baísquiti 'ai quixun sinani mimi catamëti cuëënin.

28 Mìn camina upí nuituñu 'aish chuámashirua tsónun 'ë 'unánmian. Usa 'ixun camina 'ëbë 'ixun chuámashirua tani cuëënun 'ë 'imiti 'ain. Usai quiquin ca David an Jesús ñuiquin cuëñëocëxa.

29 'Ën xucëantu, asérabi ca nucën rara, David, bamatancëx me quininu mëníocë 'iacëxa. Usoquian anu 'acan ax ca bëri nëtënbi anu 'icën.

30 David, ax ca an Nucën Papa Dios quicë bana unicama ñuixuncë 'iacëxa. Usa 'ixun ca paránuxunma Nucën Papa Diosan —mìn rëbúnqui achúshinëx ca judíos unicaman 'apu, Cristo, 'inuxun 'aia —quixun cá bana a 'unáncëxa.

31 Usa 'ixun ca David an bëräma 'unánxun 'acësoquin, aín rëbúnqui Cristo axa bamatancëx baísquiti a ñui, bamatancëxbi ca aín bëru ñumshin anu uni bamacëcama cuancë, anu ëncëma 'ianan aín namicamaxribi chëquitima 'icë quixun ñuiacëxa.

32 Davidnën cuëñëo bana quicësabi oquin ca Nucën Papa Diosan Jesús bamacëbi baísquimiäxa quixun cananuna nucamanbi 'unan.

33 A ca Nucën Papa Diosan abë 'Apu 'iti aín cushínbi baísquimiquin an cäsabi oquin aín Bëru Ñumshin Upí 'inánxa. Usa 'ain ca ami mitsun isanan cuacë ñucama, ënëx aín Bëru Ñumshin Upitan 'imicëx ëesai 'ia.

34-35 David ax ca naínu cuanma 'icën. Naínu cuanxunmabi ca an ëesai quicë bana cuëñëocëxa:

Nucën 'Ibu Diosan ca 'ën 'Ibu Cristo caxa: Axa mimi nishcë unicama 'ën mi 'ibuamimainun camina 'ën mëqueu 'ianan 'ëbë 'apu 'iti 'ain.

36 Usa 'ain camina mitsux Israel unicama 'ixun asérabi 'unánti 'ain, mitsúnmi i curúsocënu matásmicë, a Jesúsbi ca Nucën Papa Diosan nucën 'Ibu 'imianan axa utinu nun caíncë, Cristo, a 'imíäxa.

37 Ësoquian cacëxun cuati —'atimabi cananuna a —quixun sinani ratúquin ca Pedrocëñun abëa 'icë unicama ñucáquin cacancëxa:

—'Ën xucëantu, 'atimabi cananuna usoquin a 'an. ¿Upí 'inux caranuna bëri uisai 'iti 'ain?

38 Cacëxun ca Pedronën atu cacëxa:

—'Atimoquin sinánxunbi camina sinanaquin, upí oquin Nucën Papa Diosmi sinánti 'ain. Usai 'itancëx camina mitsun 'uchacama téréncë 'inun Jesucristomi catamëti nashimicë 'icanti 'ain. Usai 'icëbëtan ca Nucën Papa Diosan aín Bëru Ñumshin Upí abëmi 'inun mitsu 'inánti 'icën.

³⁹ Ënë banacamax ca mitsu 'imainun mitsun bëchicëcama 'imainun bëtsi unicamanribi cuati oquin Nucën Papa Diosan mënío 'icën. Amia sinánmisa tancë unicamanribi cuati oquin ca usoquin mëníoçëxa.

⁴⁰ Usoquin canan ca bana raíriribi ñuixunquin Pedronën 'ësëquin cacëxa:

—Ënë nëtënu 'icë unían a 'unáncëma 'aínbi camina mitsux Jesucristomi sinanati Nucën Papa Diosnan 'inux iëti 'ain.

⁴¹ Usaquin Pedronën cacëxun cuaquin ca 'itsa unin —aséabi ca a bana 'icë —quixun sináncëxa. Sinani ca a nëtënbi nashimicë 'aish tres mil uniribishi axa Jesúsni sináncë unicamabë 'iacëxa.

⁴² Usai 'itancëx ca an bana ñuixunuan Jesuan caíscë unicaman bana ñuia cuaquin upí oquin sinani camáxbi nuibanancëxa. Nuibanani ca camabi nëtën timéquin, ënima Nucën Papa Diosbë bananan pán tēcënpaxun pi, camáxbi achúshinën sinánsashi 'aish a ëmanu bucüacëxa.

Axira pain Jesucristomi sináncë unicamaxa usai 'ia

⁴³ Usa 'ain ca atun 'aia isía, a ëmanu 'icë unicamax ratúmainun aín bana ñuixunuan Jesucristonën caíscë unicaman uni itsin 'acëma ñu 'acëxa.

⁴⁴ Usomainun ca axa —aséabi ca Jesuan cushínbi ñu 'aia —quixun sinani Jesucristomi catamëcë unicamax bëtsibë bëtsibë nuibanani camáxbi ñuñu 'inux atun ñu 'inánani 'aquianancëxa.

⁴⁵ Usai 'iquin ca atun ñu maruanan aín me maruxun curíqui bixun ñuñuma unicama 'ináncëxa.

⁴⁶ Camabi nëtën anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubunu a rabinux timéanan ca atun xubunuribi timéxun Jesúsni sinánquin tēcënpaxun pán pianan bëtsi ñuribi piqüianani cuëni bëtsibë bëtsibë nuibanancëxa.

⁴⁷ Usaía 'ia isquin ca axa atubë timécëma unicaman —atux ca aséabi upí nuituñu 'icë —quixun sináncëxa. Sinania ca uicamax cara ainan 'iti 'icë acamaxa Jesucristomi sinánun Nucën 'Ibu Diosan 'imiácëxa.

3

Aín niti bëtsicë uni pëxcúa

¹ Usa 'ain ca bari cuabúcëbë a las tres 'ain camabi nëtëan 'icësabi, Pedrobë Juan anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubunu abë banai cuancëxa.

² Cuanx bëbaquin iscëxbi ca uni achúshi aín niti bëtsicë, usabi bacëan, anu tsoócëxa. Camabi nëtëan bëxun bëxun tsóncancëxun ca anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubu aín xëcuë Upíira cacë, anuxun unicama atsinia curíqui ñucácëxa.

³ Usa 'ixun ca anu tsóxun Pedrocëñun Juan atsiní aia isquin, curíqui isa 'inánun quixun cacëxa.

⁴ Cacëxunbi ca Juanbëtan isquin Pedronën cacëxa:

—Ñu ca is.

⁵ Èsaquian cacëxun ca —'ë sapi ca curíqui 'inánti 'icë —quixun sinani cuëenquin caíancëxa.

⁶ Caíncëxunbi ca Pedronën cacëxa:

—Curíquiñuma cana 'ain. Usa 'aínbi cana bëtsi ñun mi 'aquinti 'ain. Jesucristo, Nazaretnu 'icë, an 'ë amicëxun cana mi cain, niruquiani ca cuantan.

7 Caxun ca aín mēcēn mēquenēn mēinquin biruacēxa. Usocēxēshi ca aín uxútucuru 'imainun aín taē cushi niisa 'inun pēxcúacēxa.

8 Pēxcutishi munuma niruishi nitsi cuēēni chirini, Pedro 'imainun Juanbē anuxun a rabiti xubunu atsínquin ca Nucēn Papa Dios rabiacēxa.

9 Usai 'iquin Nucēn Papa Dios rabia nitsia ca camabi unin isacēxa.

10 Isi ca, ēnē unix ca an anuxun Nucēn Papa Dios rabiti xubu xēcuē Upíira cacē, anu tsóxun uni curíqui ñucacē a 'icē quixun 'unaní atun bēmánan pēqui ratúcancēxa.

Anun uni nicē, Salomón cacē, anuxuan Pedronēn bana ñuixuan

11 A unin ca Pedrocēñun Juan ēnquinma 'aracaraishiacēxa. Usa 'aísha anuxun Nucēn Papa Dios rabiti xubu amo anun uni nicē, Salomón cacē, anu a rabēbēbi cuania isi ca ratuti abáquiiani cuanx anu timēcancēxa.

12 Usaria isquin ca Pedronēn anu timēcēcama cacēxa:

—Israel unicama, ¿uisacatsi caramina ēnē isi ratutin? ¿Uisacasquin caramina nu ñachaira ñachain? Nun cushímbi isanuna 'a quixun sapi camina sináncanin. Nux upí 'ixun isanuna ēnē uni nimia quixun sapi camina sináncanin.

13 Usama ca. Nucēn Papa Dios, aira nucēn rara Abraham, Isaac, Jacob acama 'imainun nucēn raracama 'imainun nucēn chaitiocēcaman rabia, an ca aín Bēhicē Jesús asaribi cushi 'inun 'imiáxa. Usa 'icēbi camina uni isa 'aminun quixun mitsun 'apucama 'ináncan. 'Ináncēa Pilatonēn ēinsa tancēbēbi camina mitsux cuēēncēma 'ain.

14 Usai 'iquin camina axa ñu 'atima 'acēma 'aish upíira sinánñu, a chiquínun caquinma, an uni 'acē uni a chiquínun quixun mitsun Pilato can.

15 Usoquin camina mitsun an unicama Nucēn Papa Diosnan 'inúxa abē 'inun 'imiti, Jesus, a uni 'amian. Usoquinmi 'amicēxa bamacēbi ca Nucēn Papa Diosan a baísqumiáxa. Bamacēa baísqumicē cananuna nun asérabi isan.

16 Usa 'ain ca nux asérabi ami sináncē 'ixun —Jesusan ca ēnē uni pēxcuti 'icē —quixunu nun sináncēbē, mitsúnmi a iscē 'ixun 'unáncē uni ēnēx upiti pēxcúaxa. Jesucristonēan pēxcutisa tancēbētan nun 'aquincēx ca upitiira pēxcúaxa quixun camina iscanti 'ain.

17 Ēsoquin catancēxun ca Pedronēn amiribishi cacēxa:

—Ēn xucēantu, cana mitsu cain, 'ēn cana 'unanin, asérabi ca ax Nucēn Papa Diosan Bēhicē 'icē quixun 'unánxunmaishi camina mitsun 'apucamabētanbi, mitsun Jesús uni 'amian,

18 Usa 'aínbi camina mitsun, an sinánmicēxun uni ñuixuncē unicama Nucēn Papa Diosan usaia Cristo 'iti ñuiquian cuēñēomia banaxa quicēsabi oquin 'acan. A banax ca quia, Nucēn Papa Diosan ēnu unun xuá, Cristo, ax ca paē tani tēmērati 'icē quiax.

19 Usa 'ain camina 'atimaquin sinánxunbi sinanaquin mitsun 'uchacama tērēncē 'inun Nucēn Papa Diosmi sinánti 'ain. Ami sináncēxun ca Nucēn 'Ibu Diosan mitsun 'uchacama tērēanan chuámarua 'inun mitsu cuēñnimiti 'icēn.

20 Usonan ca Jesús, axbi Cristo 'icē, a Nucēn 'Ibu Diosanbi bēráma mēñíosabi oi mitsun 'apu 'inun ēnē menu utēcēnun quixun xuti 'icēn.

21 Ucēma pan 'aísha Jesucristo anu ax 'icē anu 'imainun ca Nucēn Papa Diosan, an ax quicē bana uni ñuixuncē unicaman cuēñēosabi oquin, camabi ñu sēñēonti 'icēn.

22 Moisésnēn ca bēráma nucēn rara judíos unicama ēsaquin cacēxa: “An 'ē 'imicēsaribi oquin ca Nucēn 'Ibu Diosan mitsun rēbúnqui achúshi an ax quia bana unicama ñuixunti 'imiti 'icēn. 'Imicēxuan an atu cacēsabi oi ca mitsun rēbúnquicama 'iti 'icēn.

²³ Uinu 'icë unin cara an ñuía, aín bana cuatima, ax ca Nucën Papa Diosnanma 'aish Israel unima 'iti 'icën".

²⁴ Moisésñëan usaquin cuëñëosabi oquin ca Samuelnën pan 'acëbëtan an Nucën Papa Dios quicë bana uni ñuixuncë uni raírinëribi, Cristo uti nëtë ñuiquin unicama ñuixuancëxa.

²⁵ Ësoquin canan ca Pedronën ësaquinribi cacëxa:

—A unicaman axa uti ñuía, ax ucë cupí camina mitsúnribi chuámarua 'inuxun aín bana cuati 'ain. Usai 'iti oquin ca Nucën Papa Diosan bëráma mitsun rara Abraham ësaquin cacëxa: “Min rëbúnqui achúshi cupí ca camabi menu 'icë unicamax cuëñëuxun 'aia”.

²⁶ Nucën Papa Diosan ca aín Bëhicë bamacëbi baísquimitancëxun judíos unicama mitsunu pain xuaxa, mitsúnmi a isi ami sinanaquin ñu 'atima 'ati ënun quixun.

4

Unicaman Pedro 'imainun Juanmi atun 'apucama manon

¹ Usaquian Pedrobëtan Juanën camainun ca judíos sacerdotecama 'imainun anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubunu 'icë policianën cushi 'imainun saduceo unicamax uacëxa.

² An —bamaxbia Jesús baísquicë 'ain ca camabi uníxribi bama 'aishbi baísquiti 'icë —quixun unicama ñuixuncë cupí ca axa ucë unicamax Pedro 'imainun Juanmi nishacëxa.

³ Nishi atúan bana ñuixuncëbë uquin ca Pedrocëñun Juan bibianquin buáncëxa. Buánxun ca bari cuabúcëbëa imë 'ain, imëshiira ñucánuan pëcaratamainun sipunu atsínmiacëxa.

⁴ Usa 'aínbi ca an a ñuiquin bana ñuixuncëxun cuati Jesúsmi catamëcë unicamax 'itsaira 'iacëxa. Acamax ca xanucëñunma nucë bënëcamaiishi tupúncëx cinco milsa 'iacëxa.

⁵ Sipuonx pëcaracëbë ca judíos unibunën 'apucama 'imainun caniacëcë unicama 'imainun an Moisésñën cuëñëo bana 'unáncë unicama, Jerusalénu timëacëxa.

⁶ Acamabë ca judíos sacerdotenën cushicaman 'apu, Anás, a 'imainun Caifás, Juan, Alejandro 'imainun judíos sacerdotenën cushicaman aintsi 'ibucamaribi anu timëcë 'iacëxa.

⁷ Anu timëxun ca Juancëñun Pedro sipunua bënun quixun suntáru xuacëxa. Xucëxuan chiquínbëtsinquin bëxun suntárunën axa timëcë unicama nëbëtsi nitsíncë ca anu 'icë 'apucaman ñucácëxa:

—¿Uían 'amicëxun caramina aín niti bëtsicë uni pëxcüan? ¿Uisa cushiñu 'ixun caramina 'an?

⁸ Ñucácëxun ca Nucën Papa Diosan Bëru Ñumshin Upitan quimicëxun Pedronën cacëxa:

—Judíos 'apucama 'imainun caniacëcë unicama, cananuna mitsu cain:

⁹ Aín niti bëtsicë unia pëxcúcë ñuiquin camina uisai cara pëxcúonxa quixun nu ñucatin.

¹⁰ Usa 'ain cananuna Israel unicaman 'unánun mitsu cain, Jesucristo, Nazaretnu 'icë mitsúnmi i curúsocënu matásmicëx bamacëbia Nucën Papa Diosan baísquimicë, an 'imicëx ca mitsúnmi iscë ënë uni pëxcúonxa.

¹¹ Cuëñëo bana axa ësai quicë a camina 'unan, an maxax xubu 'acë unían a cuëñëquinma raírishi caísun biquin racáncë maxax 'aishbi ca a maxax bëri ami a xubu cushicë 'icën, itá upímia xubucama cushicë usaribiti. A banaxa

quicēsaribiti ca Jesucristo ami aín unicama cushicē 'iti 'icē quixun ca Nucēn Papa Diosan bēri mēñoxa.

¹² Nucēn Papa Diosan ca nuxnu nun 'uchacama tērēncē 'aish abē 'inúan an nu iēminun Jesúsēshi 'imiāxa. Usa 'ain ca an Nucēn Papa Diosnan 'inun nu iēmīti bētsi uni 'aíma 'icēn.

¹³ Usa 'ain ca Pedrobētan Juanēn quirica 'unáinracēma 'ianan 'apuma 'ix-unbi racuēquinma unicama bana ñuixunia isi judíos 'apucamax ratuácēxa. Usai 'iquin ca —ēnē uni rabētax ca axa Jesús bē nicē a 'icē —quixun sináncēxa.

¹⁴ Usaquin sinánmainun ca a pēxcucē uni axribi atubē niacēxa. Nitsia isquin ca uisoquinbi Pedrocēñun Juan cacanna 'icēn.

¹⁵ Caquinmabi Pedrocēñun Juan emánxun cañun quixun chiquíntancēx ca atúxibi ñucacanani ēsai canancēxa:

¹⁶ —¿Uisa caranuna ēnē uni rabē oti 'ain? Ēnēn ca uni itsin 'acēma ñu 'axa. Usoquian 'acē ca Jerusalēnu 'icē unicaman 'unania. Usa 'ain cananuna, usama ca quixun catima 'ain.

¹⁷ Caquinmabi cananuna uni raírīnēan cuanúnma ēsoquin a rabē cati 'ain, Jesús ñuiquian uinu 'icē unibi catēcēnxunma 'anun. Jesús ñuiquinmi uni bana ñuixuntēcēnia cananuna mitsu castícantī 'ai quixun cananuna cati 'ain.

¹⁸ Usai canantancēxun ca Pedrocēñun Juan cuēnxun cacēxa:

—Jesús ñuiquin camina uinu 'icē unibi bana ñuixuanan 'unánmitēcēntima 'ain.

¹⁹ Cacēxunbi ca Pedrobētan Juanēn atu cacēxa:

—Mitsúnbi ca sinan, ¿Nucēn Papa Dios cara cuēnti 'ic, nun nu aín bana manuanan mitsun banaishi cuati?

²⁰ An ñu 'aia isananu nun cuacē Jesusan bana ēnē cananuna unicama ñuixuntēcēnti ēntima 'ain.

²¹ Usaquin cacēxun ca 'apucaman castícainsa tanquinbi, atun uni pēxcucē cupía unicaman Nucēn Papa Dios rabicēbētan 'ama 'icēn. Usa 'ixun ca —ñuixuntēcēnia caranuna mitsu uisoti 'ai —quixuinshi catancēxun cuantánun ēancēxa.

²² Axa pēxcútisama 'aíshbi pēxcúcē uni ax ca cuarenta baritia inúcē 'iacēxa.

Aín unicaman Nucēn Papa Dios aín cushia 'inánun ca

²³ Usa 'ain ca cuanxun Pedrobētan Juanēn —judíos sacerotenēn cushi-camabētan ca caniacēcē unicaman nu usaquin caxa —quixun aín raíri ñuixuancēxa.

²⁴ Ñuixunia cuaxun ca camáxbi abē banaquin Nucēn 'Ibu Dios cacēxa:

—Mín camina naí, me, bacacama unionan camabi ñuribi uniočēn.

²⁵ Mín Bēru Ñunshin Upitan 'imicēx ca nucēn rara David, an mi rabicē, ax ēsai quiacēxa:

¿Uisa cupí cara judíosma unicamax tsuáquirui nishia? ¿Uisa cupí cara unicaman 'atimaquin sinanin? Atúan usaquin sináncēxbi ca ñancáishi 'iti 'icēn.

²⁶ Nucēn 'Ibu Diosmi 'ianan ca aín Bēchicē Jesucristomiribi 'i ēnē menu 'icē 'apucama tsuáquiruaxa, aín tucuricucamaxribi ca ami 'i timēaxa.

²⁷ David quiásabi oi ca asérabi ēnē ēmanuax Herodesbē Poncio Pilato 'imainun judíosma unicama 'imainun Israel unicamaxribi, mín Bēchicē upíra sinánñu, Jesús, ēnē menu unúnmi caísa, ami nishi tsuáquirui timēaxa,

²⁸ usai ca 'iti 'icē quixunmi mēñosabi oi ca usai ami 'iāxa.

²⁹ Usa 'ain camina a unicamaxa usai numi 'ēsēnancē a bana mín 'unánquin, racuēquinma nun mín bana uni ñuixunun nu 'aquinti 'ain.

³⁰ 'Aquiñanan camina min Bëchicë upíra sinánñu, Jesús, aín cushin, uni 'insíncë pëxcüanan uni itsin 'acëma ñu 'anun nu 'amiti 'ain.

³¹ Usaquin abë banaquin Nucën Papa Dios catancëxa sënëncancëbë ca anua bucucancë xubu ax shaíquiacëxa. Usaía 'icëbëshi aín Bëru Ñumshin Upí atunu ucëbëtan ca an quimicëxun racuéquinma Nucën Papa Diosan bana unicama ñuixuancëxa.

An Jesúsmi sináncë unicama ñu 'inánan

³² Usa 'ain ca axa Jesús ñui quicë bana cuati ami catamëcë unicaman, camaxunbi bëtsin sináncësa oquin sináncëxa. Camaxunbi ca sináncëxa, —'ën 'aracacë ñucamax ca 'ënanshima, camabi uninansa 'icë —quixun.

³³ Usaxun ca Jesusan aín bana ñuixunun caiscë unicaman atun iscë 'ixun, Nucën 'Ibu Jesús bamacë 'aishbia baísquicë ñuiquin, racuéquinma upí oquin Nucën Papa Diosan 'aquincëxun unicama ñuixuancëxa. Usa 'ain ca an bana ñuixuncë unicamacëñun an aín bana cuacë unicamaribi upí sinánñu 'aish cuëñnun Nucën Papa Diosan 'imiacëxa.

³⁴ Uinu 'icë uníxbi ca anun aín piti aín chupa marutiñuma 'iáma 'icën. Naëñu unicaman atun naë marumainun ca xubuñu unicamanribi atun xubu maruacëxa.

³⁵ Maruxun curíqui bixun ca Jesusan aín bana ñuixunun caiscë unicama 'ináncëxa. 'Ináncëxun bixun ca atun uinu 'icë unix cara anun aín piti, aín chupa maruti 'aíma 'icë, a curíqui mëtícaquin 'ináncëxa. 'Ináncëx ca uni achúshiratsubi ñuñuma 'iáma 'icën.

³⁶ Axa usai 'aquianancë unicama achúshi ca Levitan rëbúnqui, José cacë, Chipre nasínu 'icë, 'iacëxa. Ax ca Jesusan caiscë unicaman Bernabé caquinribi anëcë 'iacëxa. A banax ca an masá nuitutiabi cuëñmicë qui quicë 'icën.

³⁷ Usa 'ixun ca Bernabénën aín naë maruxun curíqui bixun bëxun Jesusan caiscë unicama 'ináncëxa.

5

Ananíasbëa Safira 'ucha

¹ Usa 'aínbi ca bëtsi uni, Ananías cacë, aín xanu, Safira cacë, abëtan aín naë maruquin curíqui biacëxa.

² Bixunbi ca aín xanúan 'unáncëbi, naë cupí bicë curíqui mësú ainanbi 'inun nanan acamaishi isa biaxa quixun paránquin mësúishi buánxun Jesusan caiscë unicama 'ináncëxa.

³ 'Inania ca Pedronën cacëxa:

—Ananías, ¿uisacasquin cara ñumshin 'atimanën 'apu, Satanás, an 'ibuaquin, Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upí paráncësa 'ixunmi me cupími bicë curíqui mësú binun mi sinánmiax?

⁴ Mínan 'aish ca a me maruxunmi a cupí bicë curíqui mix cuëñcësabi oquin 'ati asábi 'iáxa. ¿Uisa cupí caramina cëmëti sinan? Mix usai 'icë ax ca unimishi cëmëcëma 'icën. Camina Nucën Papa Diosmi cëmëan.

⁵ Èsai quia cuatishi ca Ananías nípacëti bamacëxa. An usai bamacë ñuicania cuacë unicamax ca racuéiracëxa.

⁶ Bamacëbë uxun ca anu 'icë bëná unicaman chupan rabúnbianquin buánxun Ananías maíancëxa.

⁷ Usai 'ian rabë 'imainun achúshi hora 'icëbë ca aín xanuribishi aín bënëa bamacë 'unánxmaishi uax xubunu atsiáncëxa.

⁸ Atsinia ca Pedronën cacëxa:

—È ca ñuixun. ¿Min me cupí caramina ëñ curíquicamaishi bian?

Cacëxun ca xanun cacëxa:

—Usa ca aín cupí 'i axa, ashi cananuna bian.

⁹ Cacëxunbi ca Pedronën cacëxa:

—¿Uisaira 'ixun caramina Nucën Papa Diosan Bëru Ñumshin Upí parani ami 'uchati min bënëbëtan sinan? Bëná unicama ca min bënë maínbëtsini aia. Atun ca usaribitimi bamaia miribi buánti 'icën.

¹⁰ Cacëxëshi ca Pedro tanáin nipacëti bamacëxa. Usai 'ia ca bënë unicama atsínquinbi bamacë mëraxun bibianquin buánxun aín bënë rapasu maíancëxa.

¹¹ Usacëbë ca axa Jesucristomi catamëcë unicama 'imainun an ñuicania cuacë unicamaxribi racuëira racuëacëxa.

Jesusan aín bana ñuixunun caiscë unicaman uni itsin 'acëma ñu 'a

¹² Usa 'ain ca Jerusalénu 'icë unicaman, ax ca atubë 'icë quixun 'unánun Nucën Papa Diosan 'amicëxun, Jesusan caiscë unicaman uni itsin 'acëma ñu 'acëxa. Usocëbë ca axa Jesúsmi catamëcë unicamax Salomón cacë anun uni nicë, anubi 'i anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubunu camabi nëtën timëacëxa.

¹³ Anu timëaxa 'icëbëbi ca ami racuëti uni raíri atubë 'iáma 'icën. 'Iquinmabi ca —atux ca atun nuitu asérabi upí 'icë —quixun sináncëxa.

¹⁴ Usaía 'imainun ca bëtsi unicamaxribi 'itsaira, xanubëbi bëbucamaxribi Nucën 'Ibu Jesúsmi catamëacëxa.

¹⁵ Usa 'ain ca camabi unin, uni 'insíncëcama aín bacëtinën bëxun bëxun, anúan Pedro uti bainu nancëxa, Pedro cuaíncëbëtan aín tupëoncëinshi pëxcúnun quixun.

¹⁶ Usomainun ca Jerusalén 'urama 'icë ëmanu 'icë unicamanribi uni 'insíncë 'imainun uni ñumshin 'atimañu a camabi bëacëxa. Bëcëx ca pëxcúncancëxa.

Pedrocëñun Juan 'atimocan

¹⁷ 'Aisamaira uni Jesúsmi sinania isi ca judíos sacerdotenën cushicaman 'apu 'imainun abë 'icë saduceo unicama nishacëxa.

¹⁸ Nishi ami tsuáquiruxun ca Jesusan aín bana ñuixunun caiscë unicama bixun sipuacëxa.

¹⁹ Usocëbi ca Nucën 'Ibu Diosan xucëx, imë uxun, aín ángel achúshinën sipu xëócaxun chiquínquin cacëxa:

²⁰ —Anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubunu cuanxun camina Jesúsmi catamëcë 'aish ca uni Nucën Papa Diosnan 'iti 'icë quicë bana unicama ñuixunti 'ain.

²¹ Esoquian ángelnën cacësabi oquin ca pëcaracëbë cuanxun anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubunu atsínxun anu 'icë unicama bana ñuixuancëxa.

Bana ñuixunmainun ca sacerdotenën cushicaman 'apu 'imainun abë 'icë unicaman, judíos cushibunën 'apucama timëmianan sipuacë unicama bënun quixun policíaxuacëxa.

²² Xucëx cuanxunbi ca policíacaman sipunua mëráma 'icën. Usobëtsini utëcënxun

²³ ca cacëxa:

—Nun iscëx ca asérabi sipu cushioquin xëtáscë 'i axa. An bërúancë suntárucamaribi ca aín xëcuë tanáinbi nicë 'i axa. 'Aínbi ca nun xëocaquin iscëxbi uni achúshibi 'aíma 'i axa.

²⁴ Policía quia cuati ca sacerdotenën cushicaman 'apu 'imainun anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubunu 'icë guardianën 'apu 'imainun sacerdotenën cushicamax ratuti canancëxa:

—¿Uisashi oquin cara ënë unin nu sináncasmamiti 'ic?

25 Usai 'ia ca uni achúshinën uxun cacëxa:

—Minmi sipuoncë unicaman ca anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubunuxun unicama bana ñuixunia.

26 Ësoquin cacëx cuanxun ca policíacamabëtan aín cushin, anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubunu atsinxun, bana unicama ñuixuniabi a unicama bicëxa. Bixunbi ca unicaman maxaxan 'ati sinani racuëquin, mēëquinma anua judíos cushicaman 'apucama timécë anu upí oxuinshi buáncëxa.

27 Usobëtsinquian bëcancë ca sacerdotenën cushicaman 'apun cacëxa:

28 —Nun cananuna mitsu amiribishi Jesús ñuiquin bana ñuixunxunma 'anun quixun can. Cacëxunbi mitsun nētëquinma a bana uni ñuixunia chaniöia ca Jersualénu 'icë unicaman cuaxa. Usa 'aish camina nun isanuna uni Jesús 'amia quiaxribi quicanin.

29 Ësai quia ca Pedrobëtan Jesusan aín bana ñuixunun caíscë unicaman cacëxa:

—Unin cacësa oquin 'aquinbi cananuna Nucën Papa Dios, a 'ati cuëncëma ñu a 'aquinma, a 'atia ax cuëncë, a ñu cuni 'ati 'ain.

30 Aín Bëchicë, mitsun i curúscönu uni matásmicë, a ca Nucën Papa Dios, a nun rabicësaribi oquin nucën raracaman rabia, an baísqumiaxa.

31 Usotancëxun ca abëa aín mëqueu 'Apu 'inun 'imiäxa. 'Imianan ca äxa atun 'Apu 'aian a cupíshi sinanati Israel unicama atun 'ucha tërëncë 'aish iëcë 'inun 'imiäxa.

32 Ax ca asérami usa 'icë quixun cananuna nun camabi uni cain. Nucën Papa Diosan aín bana cuacë unicama 'ináncë aín Bëru Ñunshin Upí, anribi ca —asérami ca usa 'icë —quixun uni 'unánmia.

33 Quia cuati nishquin ca judíos unibunën 'apucaman atu 'ati sináncëxa.

34 Usa 'aínbi ca 'apucama achúshi, fariseo uni, Gamaliel caquin anëcë, anu 'iacëxa. Gamaliel ax ca an usai judíos unicama 'iti Moisésnën cuënëo bana 'unáncë 'icëa camabi unin aín bana tancë 'iacëxa. Usa 'ixun ca niruquin atu cacëxa:

—Ënë unicama ca ëman pain chiquin.

35 Cacëxuan chiquíncëbëtan ca ësoquin 'apucama cacëxa:

—Israel unicama, ënë unicama 'anuxun camina upí oquin pain sinánti 'ain.

36 Mitsun camina sinánti 'ain, uni achúshi, Teudas cacë, an ca ax isa cushi 'icë quixun uni paráncëxa. Paráncëx ca cuatrocientos uni abë timéacëxa. Usa 'icëbia a uni 'acancëbë ca äxa abë nicë unicamax tsuáqui abati nētëacëxa.

37 Usocëxa nētëa 'aínbi ca anun camabi unin aín anë 'ati nētën, Judas cacë uni, Galileanu 'icë, axribi usaribiti ax isa cushi 'icë quixun uni parani cëmëacëxa. Usaria aribishi aín bana cuati ca 'itsa uni abë timéacëxa. Usa 'icëbia a uniribishi 'acancëbë ca äxa abë nicë unicama tsuáqui nētëacëxa.

38 Usai 'ia sinánquin cana mitsu cain, ënë unicama camina isëshiti 'icanin. Anbi sináncë banaishi uni ñuixuncë 'aish ca ñancáishi 'iti 'icën.

39 'Aínbi, Nucën Papa Diosanbi 'unánmicëxun bana ñuixuanan ñu 'acë 'icë camina uisabi ocantüma 'ain. Nucën Papa Diosmi atumina nishcanin ca bërúanracat.

40 Ësai quia cuaquin ca —asérami ca usa 'icë —quixun sináncëxa. Usaquin sinánquin ca Jesusan aín bana ñuixunun caíscë unicama cuënxun rishquitancëxun, Jesús ñuiquin unicama bana ñuixuntëcënxunma 'anun catancëxun, cuantánun xuacëxa.

41 Xucëxun 'apucama ëbiani ca —Jesúsnan cupí tëmëranun ca Nucën Papa Diosan nu caisaxa —quixun sinani cuëñquiani cuancëxa.

⁴² Cuanxun ca 'apucaman ñuixuntēcēnxunma 'anun cacēxunbi ēnquinma camabi nētēn anuxun Nucēn Papa Dios rabiti xubunuxun 'anan anua atux 'icē xubucamanuxunribi, Jesús ax ca Cristo axa uti nun caíncē, a 'icē quixun uni bana ñuixuancēxa.

6

An raíri 'aquinti mēcēn achúshi 'imainun rabē uni caíscan

¹ Usomainun ca amiribi amiribi an Nucēn Papa Diosan bana cuati unicamax 'itsacēxa. Griego banan banacē unicama 'imainun hebreo banan banacē judíos unicamaribi ca Jesucristomi catamēacēxa. Usa 'aish ca axa hebreo banan banacē unicama ñui ēsai griego banan banacē unicamax quiacēxa:

—Camabi nētēn piti mētícaquinbi ca nun aintsi xanu casunamēcē a piti 'inañima.

² Ēsai quia cuaquin ca Jesusan aín bana uni ñuixunun caíscē uni mēcēn rabē 'imainun rabē an, axa Jesucristomi catamēcē unicama camicēxa timētia, cacēxa:

—Nun Jesucristo ñuiquin Nucēn Papa Diosan bana ñuixunquinma uni piti mētícati ca upíma 'icēn.

³ Usa 'ain camina mitsun mēcēn achúshi 'imainun rabē uni an piti mētícanun caísti 'ain. Aín sinan ca upí 'icē quixuan unin 'unáncē 'ianan Nucēn Papa Diosan Bēru Ñumshin Upitan upí oquin sinánmicē 'ianan sinánñuira ca a unicama 'iti 'icēn. Caístancēxun camina atúan uni piti mētícanun cati 'ain.

⁴ Usocēbētan cananuna nun abē banaquin Nucēn Papa Dios unicama ñucáxuanan aín bana ñuixunti 'ain.

⁵ Ēsoquian cacēx ca camáxbi cuēēni —cananuna caísti 'ai —quiax canancēxa. Canantancēxun ca Esteban, Nucēn Papa Diosmi catamēcē 'icēa aín Bēru Ñumshin Upitan sinánmicē, acēñun Felipe, Prócoro, Nicanor, Timón, Parmenas, 'imainun Nicolás, Antioquíanu 'icē uni 'ixunbia an judíos unicamabētan Nucēn Papa Diosan bana 'unáncē, acama caíscacēxa.

⁶ Caístancēxuan bēia ca Jesusan aín bana ñuixunun caíscē unicaman, mēcēnan ramēquin, Nucēn Papa Dios ñucáxuancēxa.

⁷ Usa 'ain ca amiribi amiribia, Jesús ax ca asérabi Cristo 'icē quixun Jerusalénuxun cuacocancēbē, ami sinani Nucēn Papa Diosnan 'i unicamax 'itsacēxa. Usai 'icēbē ca judíos sacerdotecamaribi 'itsaxira Jesúsmi catamēacēxa.

Esteban bican

⁸ Esteban axa upí sinan 'ianan Nucēn Papa Diosmi cushicē uni an ca, an 'amicēxun uni itsin 'acēma ñu 'acēxa.

⁹ Usa 'ain ca an uni itsin 'acēma ñu 'aia oi ami nishi, judíos unibunēan ñu mēemicē 'aishbia chiquicē unicamabē Alejandría, Cilicia, 'imainun Asia me acamanuaxa ucē unicamax timēax Estebanbē cērúanancēxa.

¹⁰ Usai abē cērúanancēxunbia Estebanēn atun 'acēsama oquin Nucēn Papa Diosan Bēru Ñumshin Upitan sinánmicēxun bana ñuia cuati ca nētēcancēxa.

¹¹ Nētēxunbi ca uni raíri ēsaquin cacēxa:

—Nun mitsu cupíomainun camina Esteban ñuiquin unicama cati 'ain, nun cuacēx ca ēnē uni Moisésēñun Nucēn Papa Dios ñui 'atimati banaxa quixun.

¹² Cacēx cuanxun ca camabi uni ñuixuanan caniacēcē unicamaribi 'imainun an Moisésnēn cuēñēo bana 'unáncē unicamaribi ñuixunquin tsuácaruacēxa. Tsuácarucēx uxun ca Esteban bibianquin atun cushicaman 'apucamanu buáncēxa.

13 Abë cērúanancë unicaman ca uni raíriribi cēmēi isa Estebanmi manánun quixun cacēxa. Cacēx cuanxun ca ēsaquin cacēxa:

—Ēnē unix ca Nucēn Papa Diosan xubu upí ñuianan Moisésnēn cuēnēo banaribi ñui nētētima 'atimati banaia.

14 Nun cuacēx ca ēsai Esteban quiaxa: Jesús Nazaretnu 'icē, an isa anuxun Nucēn Papa Dios rabiti xubu rurupanan, Moisésnēan ax quicēsabi oínu 'inun cuēnēo bana aribi bētsi oti 'icē quiāx.

15 Usaía a unicamax a ñui quicēbētan atun cushicaman 'apucama 'imainun anu timēcēcamaribi iscēxbi ca Estebanēn bēmánan ángelnēn bēmánansa 'iacēxa.

7

Bicēxuan Estebanēn racuēquinma unicama ca

1 Amia manáncania cuaxun ca sacerdotenēn cushicaman 'apun Esteban ñucacēxa:

—¿A unicaman mi ñuicē bana ax cara asérabi 'ic?

2 Cacēxun ca Estebanēn cacēxa:

—Ēn aintsicama 'imainun caniacēcē unicama nun cushibu, 'ēn mitsu camainun ca cuat. Nucēn rara Abrahamnēx ca Harán cacē menu 'iisama pain 'aish Mesopotamia menu 'iacēxa. Anua 'icē ca ax upíira 'ixun nucēn rara Abraham Nucēn Papa Diosan cacēxa:

3 “Min mecēñunbi camabi min aintsí ēbiani camina me itsinu 'ēn mi ismi-mainun cuanti 'ain”.

4 Cacēx ca Caldea menuax cuanx Harán menu bēbax anu tsoócēxa. Anuaxa aín papa bamacēbē ca Nucēn Papa Diosan ismiyasi oi, anumi bēri nētēnbi bucucē, ēnē menu uacēxa.

5 Usaía ucēbi ca ainanbia 'inun me Nucēn Papa Diosan 'inánma 'icēn, anua aín taēn amátiratsubi. 'Inánquinmabi ca sinanatēcēnuxunma ēsaquin Abraham cacēxa: “Ēnē mecama cana mi 'imainun min rēbúnquicamaribi 'inánti 'ain”. Bēhicēñuma pain 'icē ca Nucēn Papa Diosan usaquin Abraham cacēxa.

6 Catancēxun ca ēsaquinribi cacēxa: “Min rēbúnquicamax ca aín menuma, bētsi unín menu tsónuxun 'aia. Anua tsócēbi ca anu 'icē unín cuatrocientos baritian min rēbúnquicama bētsi bētsi oquin ñu mēēminuxun 'aia”.

7 Ēsaquinribi ca Nucēn Papa Diosan Abraham cacēxa: “Cuatrocientos baritia 'icēbētan cana an min rēbúnquicama bētsi bētsi oquin ñu mēēmícē cupí, anu 'icē unicama tēmēraminuxun 'ain. Usocēxun ca a menuax cuanun min rēbúnqui xuti 'icēn. Xucēx ēnē menu uxun ca 'ē rabiti 'icēn”.

8 Usaquin caxun ca Nucēn Papa Diosan Abraham ēsaquinribi cacēxa: “Mi 'imainun min rēbúnquicamaribi 'ēnan 'icē 'unánti oquin camina min bēbu tuácama aín inshú maxacara téati 'ain”. Usa 'ain ca Nucēn Papa Diosan cacēsabi oquin Abrahamnēn Isaac bēchitancēxun achúshi semana aín bacēncē nētē 'icēbētan 'unántiocēxa. Usaribi oquin ca Isaacnēnribishi Jacob bēchitancēxun 'unántiocēxa. Usa 'ixun ca Jacobnēnribi mēcēn rabē 'imainun rabē oquin bēchitancēxun a camabi 'unántiocēxa. Jacobnēn bēchicē mēcēn rabē 'imainun rabē acamax ca nucēn raracama 'iacēxa.

9 Jacobnēn bēchicē achúshi ca José cacē 'iacēxa. 'Icēbi ca ami nutsi nishquin aín xucēantun Egipto menu buántanun uni maruacēxa.

10 Marucēxuan unín buáncēxa Egiptonu 'iabi ca Nucēn Papa Diosan abē 'ixun 'aquinquin bērúancēxa. Usoquian 'acēxa upí sinánñu 'ixun upí oquin bana cuacē 'icē nuibaquin ca Egiptonu 'icē 'apu Faraón, an anu 'icē unicaman cushi 'imianan an aín xubunu 'icē ñucama bērúantiribi 'imiácēxa.

11 Faraónën cacēsabi oquian Josénën 'amainun ca Egipto mecamanu 'imainun Canaán mecamanuribi trigo 'aíma 'iacēxa. Usa 'ain ca anu 'icē unicama 'acēñuma 'aish nuibacacēxa. Nuibacacēbē ca nucēn raracamaribi pitiñuma 'iacēxa.

12 Piti 'aíma 'ain ca Jacobnën, Egiptonu ca trigo 'itsa 'icē quixuan ñuicania cuaxun aín bēchicē, nucēn raracama, anua trigo bitánun quixun xuacēxa.

13 Xucēxun bitsínquin bēxun trigo ancēax ca amiribishi bitēcēni Egiptonu cuantēcēancēxa. Cuanx bēbaia ca Josénën aín xucēantu isquin, 'èx cana mitsun xucēn 'ai quixun cacēxa. Usa 'ain ca acama isquin Egiptonu 'icē 'apu, Faraónën, Josénën aintsicama ēnēx ca judíos uni 'icē quixun 'unáncēxa.

14 Atubē banaquin ca Josénën aín xucēantu cacēxa, aín aintsi 'ibucacēñuan aín papa Egiptonu bēnun quixun. Aín aintsi 'ibucamax ca setenta y cinco 'iacēxa.

15 Usaquin Josénën cacēsabi oi ca Jacob aín aintsi 'ibucamabē Egiptonu 'i cuancēxa. Cuanx anu tsotaxbia Jacobnēx pain 'iá 'ain ca aín bēchicē nucēn raracamaxribi bamacēxa.

16 Jacob bamacē ca aín me, Canaán, anu 'icē ēma Siquem cacē, anu buántancēxun anuxunbi aín bēchicēnēn maíancēxa. A mex ca Abrahamnēan Hamor cacē unin bēchicēcama curíqui 'inánquin marua 'iacēxa.

17 Usaquin catancēxun ca ēsaquinribi Estebanën cacēxa:

—Jacob, aín anē itsi Israel, a 'imainun aín bēchicēcama Egiptonuax cēñúa 'aínbi ca aín rēbúnquicama anubi bucūacēxa. A nētēn Egiptonuax cuanti Nucēn Papa Diosan Abraham ñuixuan, a nētē 'urama 'ain ca Jacobnën bēchicēnēn rēbúnquicama nucēn rara 'iá, atux 'aisamaira 'inun uati bucūacēxa.

18 Uati Egiptonu bucumainun ca bētsi uni an José isáma, ax 'apu 'iacēxa.

19 Usa 'ixun ca a 'apux uni paránti 'unáncē 'ianan upíma 'ixun, bēbuaquin bēchicē tuácama bamatanuan 'ura racánun quixun nucēn raracama cacēxa.

20 Usomainun ca aín titan Moisés bacēancēxa. Usa 'aish ca Nucēn Papa Diosan iscēx upíra upí 'iacēxa. Bacéntancēxun ca aín titan aín papabētan, rabē 'imainun achúshi 'uxēn, 'ura racánquinma aín xubunuxunbi unēxun 'unónmiacēxa.

21 Rabē 'imainun achúshi 'uxē 'icēbētan, 'ura ēncē mēraxun bixun ca Faraónën bēchicē xuntacunēn aín tuása 'icē caniocēxa.

22 Cania ca Egiptonu 'icē unicaman atun 'unáncē ñucamaribi 'unánmiacēxa. Usa 'aish sinánñuira 'aish ca ax aín bana 'imainun aín ñu 'acēribi upí 'iacēxa.

23 Cuarenta baritiañu 'aish ca aín aintsi Israel unicama isti sinánbiani cuancēxa.

24 Cuanquin ca Egiptonu 'icē unin Israel uni achúshi ami mēparamēquin mēēquin 'atimoia mēraxun, anun rabanan nēēquin, Egiptonu 'icē uni 'acēxa.

25 Usotancēxun ca aín aintsi 'aquinsa tanquin Moisésnēn sináncēxa, 'èn aintsin ca 'anania, Nucēn Papa Diosan 'amicēxun cana atu tēmēraibi iēmiti 'ai quixun. Usaquin Moisésnēn sinaniabi ca aín aintsicaman 'unánma 'icēn.

26 Usoquin 'onx isi cuantēcēnquinbi ca aín aintsi rabē mēēanania mēracēxa. Mēraqin ca ēnananmicasquin cacēxa: ¿Uisacatsi caramina nuibananshitima min aintsibē mēēananin?

27 Cacēxun ca an bētsi paēoquin mēēcē an Moisés cushin titicaquin cacēxa: ¿Uin cara nun 'apu 'ixunmi nun 'acē ñucama mēnionuxun isnun mi cax?

28 ¿Min caramina Egiptonu 'icē unimi 'oncēsaribi oquin 'ē rēisa tanin? quixun cacēxa.

29 Usaquian cacëx ratúquiani abax ca Moisés 'ura 'icë me, Madián, anu cuancëxa. Cuanx bëbaxun ca aín nëtë 'aímabi anu tsóquin xanu bitancëxun bëbu rabë oquin bëchiacëxa.

30 Usaquin catancëxun ca ësaquinribi Estebanën 'apucama cacëxa:

—Cuarenta baritia Madián menu 'itancëx ca Sinaí cacë aín bashi 'urama, anu uni 'icëma me, anu Moisés 'iacëxa. Anu 'ixun ca imaxu anuax tsi rëquirucë mëücüa ángel achúshi isacëxa.

31 Usai 'ia isi ratutia —uisa cara —quixun ñachaquin isnux a 'urama cuaniabi ca Nucën 'Ibu Diosan ësaquin Moisés cacëxa:

32 “Ëx cana min raracama aín Dios 'ain. Abraham, Isaac, Jacob acaman Dios cana 'ëx 'ain”. Ësai quia cuati racuëti bërëruquin ca Moisésnën istisama tancëxa.

33 Usaía 'ia ca Nucën 'Ibu Diosan Moisés cacëxa: “Ëx ënu 'ain ca anumi nicë me ënëx upíra upí 'icën. Usa 'ain ca min taxaca ëchit.

34 Egipto menuaxa 'ën unicama tëmëraia isanan cana atúxa unin bëtsi bëtsi ocëx nuibacati banaiaribi cuan. Cuaxun acama tëmëraiaibi iëmi cana uan. Iëminuxun cana mi pain Egiptonu xutin”.

35 A aín aintsin titicaquin —çuin cara nun 'apu 'ixunmi nun 'acë ñucama mëníonuxun isnun mi cax? —quixun cacë, a Moisésbi ca Nucën Papa Diosan atun cushi 'ixuan aín aintsicama tëmëraiaibi iëminun xuacëxa. Usoquin ca imaxunuax abë banaquian Moisés canun aín ángel camiacëxa.

36 Xucëxun ca Egiptonu cuanxun Moisésnën Israel unicama anua buáncëxa. Buánquin ca Egiptonuxun 'anan, parún papa Xonsa anuxun 'anun, cuarenta baritian anu uni 'icëma menuxunribi Nucën Papa Diosan 'amicëxun uni itsin 'acëma ñu 'acëxa.

37 Usaquin caxun ca ësaquinribi Estebanën catëcëancëxa:

—Moisés ax ca an Israel unicama ësaquin cá a 'icën: “An 'ë 'imicësaribi oquin ca mitsun rëbúnqui achúshi, an ax quicë bana unicama ñuixunti uni Nucën Papa Diosan 'imiti 'icën. 'Imicëxuan an atu cacësabi oi ca 'icanti 'icën”.

38 Moisés ax ca axa anu uni 'icëma menuax Israel unicama nëbëtsi 'ianan, aín bashi Sinaí cacë a tanáinuax abë banacë ángelbë 'ianan nucën raracam-abëribi 'iá 'iacëxa. 'Ianan ca a aín unicamax usai 'iti bana Nucën Papa Diosan 'ináncë, a 'iacëxa. A bana, Israel unicama nun 'unánuan cuënëonun ca Nucën Papa Diosan Moisés usaquin cacëxa.

39 Usa 'aínbi ca Moisés quicësabi oquin 'aisama tanquin nucën raracaman Egiptonu cuantëcënti sináncëxa.

40 Sinánquin ca Moisésnën xucën, Aarón, a cacancëxa: “An nu Egipto menua bëcë Moisés cara uisaxa cananuna 'unaniman. Usa 'ain camina dios raíri min nu unioxunti 'ain, an nu rëcuënxunbianun”.

41 Usaquin caxun ca vaca tuá tanquin ñu unioancëxa. Usotancëxun ñuina caniocë réax ca atun mëcënanbi uniocë ñu a rabi cuëncancëxa.

42 Usoia ca Nucën Papa Diosan atúnbia naínu 'icë ñu, 'ispa, 'uxë, bari acama rabinun quixun ëancëxa, an Nucën Papa Dios quicë bana uni ñuixuncë unicaman ësaquin cuënëosabi oquian 'anun: Israel unicama, anu uni 'icëma me anu cuarenta baritia 'iquin 'aracacë ñuina 'aquinbi camina 'ë rabicanma 'ain.

43 Usai 'iquin camina anuxun Moloc cacë dios rabiti xuburatsu niquianan mitsúnbi uniocë 'ispa tanquin uniocë ñu ax isa Renfán cacë dios ainan 'icë quixun rabinuxun buáncën. Usa 'ain cana mitsu 'ë rabiquinmami usa ñuishi rabicë cupí mitsun nëtënu, Babilonia cacë ëma 'ucë, anumi tsónun xuti 'ain. Usaquian cuënëosabi oi ca 'iacëxa.

44 Usaquin catancëxun ca ësaquinribi Estebanën cacëxa:

—Nucën Papa Diosan ca abë banaquin Moisés anu uni 'icëma menuxun cacëxa: Anuxun 'ë rabiti xubu 'aquin camina cëxtú chupa 'ën mi ismicëxunmi iscë usabi oquin 'ati 'ain. Usoquian cacësabi oquin 'atancëxun ca Nucën Papa Diosan aín bana anu cuëñëo maxax pará, a anu nanxun nucën raracaman bërúancëxa.

45 A xubu ca nucën raracaman anu uni 'icëma menuax cuanquin capúnquin mëníoquin bibianquin, anu atux tsóti menu cuanquin abi buáncëxa. Nucën Papa Diosan 'amicëxun ca a menu bucucë unicama nucën raracaman Josuébëtan abámiaçëxa. Abámitancëxëxa: Anuxun 'ë rabiti xubu 'aquin camina cëxtú chupa 'ën mi ismicëxunmi iscë usabi oquin 'ati 'ain. Usoquian cacësabi a aín menu tsómainun ca a chupa xuburibi anu 'iacëxa. 'Ain ca a xubunuxun bari itsi bari itsi buínquin nucën raracaman Nucën Papa Dios rabiácëxa, David axa 'apu 'itámainun.

46 David an ca nucën rara Jacobnëan aín rëbúnquicamabëtan rabia Nucën Papa Dios, amí sinánquin ax anu 'inun xubu chaira upí oquin 'axunti sináncëxa.

47 Usoquin sinánxunbia 'ama 'ain ca aín bëchicë Salomón an cuni a xubu 'acëxa.

48 'Axuan 'aínbi ca Nucën Papa Dios, ax 'Apuira 'aish, unin 'acë xubunu tsotima. Ësai ca an Nucën Papa Dios quicë bana unicama ñuixuncë unían cuëñëo bana quia:

49 Ësai ca Nucën 'Ibu Dios quia: 'Ëx naínu 'icë 'Apuira 'aish cushiira 'ain ca menu 'icë ñucamaribi 'ënan 'icën. ¿Usa 'ëx 'ain caramina 'ëx anu tsónun uisa xubu 'ë 'axúnti 'ain? ¿'Ëx anu tantiti cara uinuirá 'ic'?

50 ¿'Ën cushínbi carana ënë ñucama 'ama 'ain?

51 Usaquin caxun ca ësaquinribishi Estebanën cacëxa:

—Mitsux camina bana sinanima, nuituñuma 'aish pabíñumasa 'iá 'aish usabi 'ain, Nucën Papa Dios 'unáncëma unisaribi 'aish. Camabi nëtëan Nucën Papa Diosan Bëru Ñumshin Upitan mitsu sinánmicë 'itsíanxbi camina an sinánmicë 'iisama tanin. Mitsun rara 'iásaribiti camina mitsux 'in.

52 An Nucën Papa Dios quicë bana uni ñuixuncë unicama ca mitsun raracaman bëtsi bëtsi ocëxa. Bëtsi bëtsi onan ca axa, Nucën Papa Diosan Bëchicë Upíira ca uti 'icë quicë unicama aribi 'acëxa. A unicama quiásabi oía uá 'icëbi camina mitsun a bamamicasquin unían i curúsocënu matásnun 'inan.

53 Mitsux camina nun cuati bana ángelnëan Moisés cá, a 'unanibi a bana quicësabi oi 'icëma 'ain.

Esteban bama

54 Usaquían cacëxun cuati ca 'apucama xuatemati Estebanmi nishacëxa.

55 Nishmainun ca naíu bësuquin aín Bëru Ñumshin Upitan cushiocë 'ixun Estebanën Nucën Papa Diosan cushi isanan asaribi 'aísha Jesús aín Papa mëqueu nicë isacëxa.

56 Isquin ca cacëxa:

—Ca is. Naí panárabëcëbëtan cana axa uni 'inux anuax uá Jesús, a Nucën Papa Dios mëquea nicë isin.

57 Ësai quiabi cuaisama tani pamumëti, munuma cuëncëni, amí qui abáquianxun ca bicancëxa.

58 Bibianquin ca Jerusalénua buángxun maxaxan 'acéxa. Aín cutun pain pëxun bënëá uni, Saulo cacë, an bërúanun quixun nantancëxun ca Esteban maxaxan 'acéxa.

59 Maxaxan 'acëxun ca Estebanën Nucën 'Ibu Jesús cacëxa:

—'Ën 'Ibu Jesús, mibë 'inun ca 'ë bit.

60 Catancëx rantin purúngxun ca munuma banaquin Nucën 'Ibu Jesús catëcëancëxa:

—Atúxa ësari 'uchaiabi camina 'ënun rabanán uisabi otima 'ain.

Ësai quíshi ca bamacëxa.

8

Jesucristomi catamëcë unicama Saulonën bëtsi bëtsio

1-2 Usa 'ain ca Saulonën Esteban bamacëbëtan —usoquin 'ati ca asábi 'icë — quixun sináncëxa.

Usoquian Esteban 'acáncë ca an Nucën Papa Diosan bana cuacë uni raírinën masá nuituti inquin Esteban bibianquin buángxun maíancëxa. Esteban usoquin rëtancëx atumi nishi tsuáquiruquin ca Jerusalénuaxa ax Jesucristomi catamëcë unicama bëtsi bëtsi ocancëxa. Usaira ocancëx ca tsuáqui Judea me 'imainun Samaria mecamanuribi cuanan bëtsi bëtsi ëmanu tsoti cuancëxa. Usai 'icëbëbi ca Jesuan aín bana ñuixunun caíscë unicamaishi Jerusalénu bërúacëxa.

3 Usa 'ain ca Saulonën Jesucristomi catamëcë unicama cëñutisa tanquin xubucama oi atsinquin bëbu 'imainun xanuribi nirínbianquin sipuanuxun buáncëxa.

II. ËMA RAIRINU 'ICË UNICAMAN NUCËN PAPA DIOSAN BANA CUA (8.4-12.25)

Samaria menuxun Jesucristomi catamëti bana unin ñuia

4 Usa 'ain ca Jerusalénuaxa tsuáquicë unicama an me itsi, me itsinu cuanquin Cristo ñuiquin unicama Nucën Papa Diosan bana ñuixuancëxa.

5 Usocëbëtan ca Felipenënríbi Samaria menu 'icë ëma achúshi anu cuanxun Cristo ñuiquin unicama bana ñuixuancëxa.

6 Ñuixuncëbë timëquin ca camabi unin —aséribi ca usa 'icë —quixun sinánquin aín bana cuacëxa. Cuanan ca Felipenëan uni itsin 'acëma ñu 'aiaribi isacëxa.

7 Ñunshin 'atima cuëncëni anuax chiquicë uni isanan ca uni raíri aín xon nicëma 'imainun raíri aín niti bëtsicë acamaríbi pëxcutia iscancëxa.

8 Usaía 'icëbë ca a ëmanu 'icë unicama chuáma tani cuëëinra cuëëancëxa.

9 A ëmanu ca ñubë 'ia uni achúshi, Simón cacë, ax 'iacëxa. Usa 'ixun ca a unin —'ëx cana bëtsi unicamasamaira 'ai —quixun Samarianu 'icë unicama paráncëxa.

10 Usoquian paráncëx ca camabi uni tuáratsubëbi —ënë unix ca Nucën Papa Diosan cushiñu 'icë —quiaux ami sináncëxa.

11 Usoquian 'itsa barítian an paráncë 'ixun ca camabi unin aín bana cuacëxa.

12 Usa 'ainbi ca Felipenën —Jesucristomi catamëti ca uni Nucën Papa Diosan 'iti 'icë —quixun ñuixuncëxun cuati —a banax ca aséribi 'icë —quixun sinani 'itsa uni 'imainun 'itsa xanuribi nashimicë 'iacëxa.

13 Usaía 'icëbë ca Simónríbi a bana cuaxun, aséribi ca ax 'icë quixun sinani nashimicë 'aish Felipebë niacëxa. Abë nitsi ca Felipenëan uni itsin 'acëma ñu 'aia isi ratuti sináncasmacëxa.

14 Usa 'ain ca Samaritanu 'icë unírribi ca Nucën Papa Diosan bana cuaxa quixuan ñuicania Jesusan aín bana uni ñuixunun caíscë unicaman Jerusalénuxun cuacëxa. Cuaxun ca Pedrocëñun Juan anua cuantánun xu-acëxa.

15-16 Xucancëx cuanxuan a rabëtan iscëxbi ca anu 'icë unicama Nucën 'Ibu Jesúsmi catamëti 'unpaxan nashimicë 'aíshbi Nucën Papa Diosan Bëru Ñumshin Upíñuma pain 'iacëxa. Usa 'icë ca atúxribia aín Bëru Ñumshin Upíñu 'inun quixun Nucën Papa Dios ñucáxuancëxa.

17 Ñucáxunquian Pedrobëtan Juanën aín męcënan ramęcëx ca atux Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upíñu 'icancëxa.

18 Usa 'ain ca Jesusan aín bana uni ñuixunun caíscë unicaman aín męcënan ramęcëxëshi ca uni Nucën Papa Diosan Bëru Ñumshin Upíñu 'icë quixun isquin curíqui 'inántisa tanquin Simonan Pedrocëñun Juan cacëxa:

19 —'En męcënan ramęcëx uni aín Bëru Ñumshin Upíñu 'inun camina Nucën Papa Diosan cushi 'eribi 'inánti 'ai —quixun.

20 Cacëxunbi ca Pedronën cacëxa:

—Nucën Papa Diosan cushi ax ca cupíoquin bitima 'icën. Min usoquin sináncë cupí camina min curíquibëbi cëñúti 'ain.

21 Nucën Papa Diosan iscëx ca min nuitu upíma 'icën. Usa 'ain camina min añu ñubi nubëtan ësoquin 'atima 'ain.

22-23 'En iscëx camina mix 'atimaira nuituñu 'ain. Usaquin sinani camina 'en iscëx nuituñuma 'aish sinanatimoi 'icësa 'ain. Usa 'aíshbi camina sinanaquin usaquin sinánti ënquin min nuitu mëúmi 'atimaquin sináncë a cara mi tērënxunti 'icë mi tanun Nucën Papa Dios ñucáti 'ain.

24 Cacëxun ca Simonan Pedro cacëxa:

—Min 'ë cacë bana usai 'ëx 'iaxma 'inun camina mitsun Nucën 'Ibu Dios 'ë ñucáxunti 'ain.

25 Usa 'ain ca Pedrobëtan Juanën usai ca Jesús 'iaxa quixun caquin an cacë banacama 'itsa uni ñuixuancëxa. Usotancëxun, Samaria menu 'icë ëmacamanuxun —Jescuristomi catamëti ca uni Nucën 'Ibu Diosnan 'iti 'icë —quixun ñuixuntancëx ca Jerusalénu cuantëcëancëxa.

Etiopía nëtënu 'icë uni Felipënën bana ñuixuan

26 Usaía 'ian ca Nucën 'Ibu Diosan xucëxun ángelnën Felipe cacëxa:

—Jerusalénuax anun Gaza cacë ëmanu cuanti bai anu camina cuanti 'ain.

Usoquian ángelnën anu cuantánun quixun cacë bai ax ca anun anu uni 'icëma menu cuanti bai 'iacëxa.

27 Ángelnën cacësabi oi ca Felipe cuancëxa. Cuaníbi ca bainuax Etiopía menu 'icë uni achúshibë mëranancëxa. A unix ca Etiopía menu 'icë 'apu, Candaces cacë xanu, a ñu 'axuanan aín ñucamaribi bërúanxuncë 'iacëxa. Usa 'aish ca Nucën Papa Dios rabi Jerusalénu cuancë a uni 'iacëxa.

28 Usa 'ixun ca Jerusalénuax aín carro, caballonën buáncë, anun aín nëtënu cuantëcëni tsóxun an Nucën Papa Dios quicë bana uni ñuixuncë uni Isaíasnën cuëñëo bana isacëxa.

29 Isia mëraia ca Felipe Nucën Papa Diosan Bëru Ñumshin Upitan cacëxa:

—A carronu ca cuantan.

30 Quia cuatíshi ca amiqui abáquiani cuancëxa. Cuanquin iscëxuan Isaíasnën cuëñëo bana 'aia cuaquin ca cacëxa:

—¿A mi iscë bana a caramina uisai cara quia quixun cuatin?

31 Cacëxun ca cacëxa:

—Cana cuatiman. ¿Uni itsin 'ë 'aquincëxunma carana uisaxun 'unánti 'ain?

Ësoquin caquin ca Felipe abë tsotia 'irunun quixun cacëxa.

³² Usaquin cacëx 'iruax abë tsóxun Felipenën iscëx ca a unían 'acë banax ësai quicë 'iacëxa:

Unían 'anuxun buáncëxbi ca carnero banaima. Carnero 'icësaribiti ca unin 'anuxun buáncëx ax banacëma 'icën. Aín rani unin téacëxbi ca carnero banaima. Carnero 'icësaribiti ca ax banacëma 'icën.

³³ Ax upí sinánñu 'icëbia témëramicancëbëbi ca uinu 'icë uníxbi anun rabanán nëeti banacëma 'icën. Axa ënë menu utancëx bama 'ain ca a unin ñuiti aín rëbúnqui 'aíma 'icën.

³⁴ Ësai quicë quircanua istancëxun ca Etiópiánu 'icë unin Felipe cacëxa:

—Cana mi ñucatin, ¿ui ñui cara Isaías ësai quiacëx? ¿Axbi ñuiacati cara quiacëx? ¿Uni itsi ñui cara quiacëx?

³⁵ Cacëxun ca Felipenën quircanua iscë bana a ñuixunquin, —Jesús ñui ca quia —quixun canan —carnero 'icësaribiti ca Jesús unin 'atimocëxbi banama 'icë —quixun canan —Jesúsmi catamëti ca uní Nucën Papa Diosnan 'iti 'icë —quixun upí oquin ñuixuancëxa.

³⁶ Ñuixunbiancëxun ca baca cuëbí 'urama cuanquin, a unin Felipe cacëxa:

—Ënu ca baca 'icën. ¿Anuxun caramina 'ë nashimitima 'ain?

³⁷ Cacëxun ca Felipenën cacëxa:

—Asérabi Jesucristo mín nuitunëbni sinanimi ami catamëtia cana mi 'ati 'ain.

Quixuan cacëxun ca a unin Felipe cacëxa:

—Jesucristo ax ca asérabi Nucën Papa Diosan Bëchicë 'icë quixun cana 'unanin.

³⁸ Usaquin caxun, aín carro nitsinamitancëx ca a rabëtaxbi 'ibúquiáni bacanu cuancëxa. Cuanx bacanu nixun ca Felipenën Etiópiánu 'icë uni nashimiacëxa.

³⁹ A nashimitancëx caman 'iruaishia Nucën Papa Diosan Bëru Ñumshin Upitan buáncëx nëtëtia ca a unin Felipe istëcëanma 'icën. Istëcënímabi cuëenquiáni ca aín menu cuancëxa.

⁴⁰ Usobiania cuancë ca unin Azote cacë ëmanua Felipe mëraccëxa. Anuax cuanxun, ëma itsi ëma itsinu cuanquin —Jesucristomi catamëti ca uní Nucën Papa Diosnan 'iti 'icë —quixun unicama ñuixunbianx ca Cesárea ëmanu bëbacëxa.

9

Sinanatia Saulo Jesúsmi catamëa (Hch. 22.6-16; 26.12-18)

¹ Usa 'ain ca Saulo, axa Nucën 'Ibu Jesúsmi catamëcë unicama cëñucatsi quiax, atumi xuamati nishacëxa. Nishquin ca sacerdotenën cushicaman 'apu anu cuanxun cacëxa:

² —Damasco ëmanuaxa ax Jesúsmi catamëcë unicama 'imainun xanucamaribi bixun nëaxun, Jerusalénu bënun camina quirica 'axun 'ë 'inánti 'ain. 'Ináncëxun cana Damasconu cuanxun anua judíos unicama timëti xubucamanu cuanquin atu bariti 'ain.

³ Usaquin cacëxuan quirica 'ináncëxun bibiani bain cuanxa, Damasco ëmanu bëbai cuaniabi ca naínuxun nëbëtsioraquin pëcaquin bëtënanccëxa.

⁴ Usoquián pëcacëx menu nipacëquin ca ësai quia quacëxa:

—Saulo, Saulo, ¿uisati caramina 'ë bëtsi bëtsi oin?

⁵ Ësai quia ca cacëxa:

—¿Ui caramina 'ain, Nucën 'Ibu Dios sapi camina 'ain.

Cacëxun ca cacëxa:

—Ēx cana Jesús, ami bêtsi bêtsi ocê, a 'ain. Ami tatíqui chacati nishquin i tapun, taên 'aquinmi paê tancêsa, usaribiti camina mibi 'in.

⁶ Usoquian cacêxun cuati ratúirai racuêti bërêruquin ca Saulonên cacêxa:

—¿Añu ñu 'ên 'ati caina cuêênin?

Cacêxun ca Jesusan cacêxa:

—Niruquiani ca Damasco êmanu cuantan. Anuxun ca unin añu caramina 'ati 'ain quixun mi cati 'icên.

⁷ Usai quia cuaquinbi a ñubi isíma ca Saulobê cuancê unicamax ratúiracêxa.

⁸ Ratúmainun menuax nirui bépêquiquinbi ca Saulonên iscasmacêxa. Iscasmatia ca abêa cuancê unicaman mēmbianquin Damasconu buáncêxa.

⁹ Buáncêxunbi ca rabê 'imainun achúshi nêtê bêxuñu 'ixun pima 'ianan xêama 'icên.

¹⁰ Usaía 'imainun ca Jesucristomi catamêcê uni achúshi, Ananías cacê, ax Damasconu 'iacêxa. Anu 'ixun ca namáquin cuacêsa oquin êsaquian Nucên 'Ibu Jesusan cacêxun cuacêxa:

—Ananías.

Cacêxuínshi ca Ananíasnên cacêxa:

—Ēnu cana 'ain.

¹¹ Cacêxun ca Nucên 'Ibu Jesusan cacêxa:

—Niruquiani camina bai, Těntúñuma caquin anêcê, anu cuanti 'ain. Cuanxun camina Judasnên xubunu cuanquin anu 'icê uni ñucáti 'ain, Tarsonu 'icê uni Saulo cacê ax cara ênu 'icê quixun. Anuax ca Saulo Nucên Papa Diosbê banaia.

¹² Banaquin ca namáquin iscêsoquin, uni achúshi, Ananías cacê, aín xubunu atsínquin a bépêxcunun quixun aín mēcēnan ramēcêxun isaxa.

¹³ Usaquian cacêxun cuaquin ca Ananíasnên cacêxa:

—Itsaira unin ca 'ê caxa, a unin ca 'aisama ñu 'aquin, axa Jerusalénuax mimi catamêcê unicama bêtsi bêtsi oia quixun.

¹⁴ Uşa 'ixun ca axa minan 'aish mibê banacê unicama sipuanuxun buánun isa quirica 'axunun quixun sacerdotenên cushicama caxa.

¹⁵ Cacêxunbi ca Nucên 'Ibu Jesusan Ananías cacêxa:

—Racuêaxma ca cuantan. 'Ēn caíscê 'ixun ca a unin judíos unicamaishima, bêtsi mecamanu 'icê unicamaribi aín 'apucamacêñunbi ñuixunquin 'ê ñuiquin bana ñuixunti 'icên.

¹⁶ Usoquin 'ê ñuiquin bana ñuixunquin ca 'unánti 'icên, uisairai cara 'ėnan cupí tēmēraia quixun.

¹⁷ Usaquian Jesusan cacêx ca Ananías anua Saulo 'icê xubunu cuancêxa. Cuanx atsínxun ca aín mēcēnan ramêquin Saulo cacêxa:

—Ēn xucên Saulo, axa anúnmi ucê bainuax mibê banaêxancê, Nucên 'Ibu Jesús, an ca minu unun 'ê xuaxa, amiribishi istēcēnanmi aín Bėru Ñumshin Upíñu 'inun.

¹⁸ Ēsaquian Ananíasnên cacêbëshia aín bėrunuax ñu xacá tınbu rėucucébėtainshi ca Saulonên isacêxa. Usai 'i nirutancêx ca Saulo nashimicê 'iacêxa.

¹⁹ Nashimicê 'ixun pitancêx amiribishi cushitēcēni ca axa Jesucristomi catamêcê unicamabê Damasconu pain 'iacêxa.

Saulonėan Damasconuxun bana ñuia

²⁰ Anu 'ixun ca anua judíos unicama timėti xubucamanuxun, Jesús ax ca asėrabi Nucên Papa Diosan Bėchicé 'icê quixun unicama ñuixuancêxa.

²¹ Usoquian Saulonėn bana ñuixunia cuati ca unicama ratuti a ñui quiacêxa:

—Ēnē unix ca an Jerusalénuxun ami catamēquin a iēminun Jesús ñucácē unicama tēmēramicē, a 'icēn. Ax ca sacerdotenēn cushicamanu buánuxun ēnu 'icē unicamaribi bitsi uaxa. ¿Usa cat?

²² Quicancēbētanbi ca Saulonēn aín bana cushiira 'ixun Damasconu 'icē unicama sináncasmamiquin —Jesús ax ca asérabi Cristo, axa ēnē menu uti judíos unicaman caíncē a 'icē —quixun bana ñuixuancēxa.

Judíos unicama ami 'ēsēnancēx Saulo cuan

²³ Usoquin atu bana ñuixunía 'itsa nētē anu 'icēbē ca judíos unicama Saulo 'acatsi quiax 'ēsēnancēxa.

²⁴ A 'acatsi quiáxa 'ēsēnancia ñuia ca Saulonēn cuacēxa. Usa 'ain ca chiquitia 'anuxun nētēnbi 'anan imēbi Damasconēn cēnē xēcuēcamanuxun bēaraqin caíancēxa.

²⁵ Caíncania 'unánquin ca axa Jesucristomi catamēcē unicaman Saulo, caquí chanu 'aruxun, cēnē manámia 'icē xēcuēn, imē nanpácancēxa. Nanpácēx ca 'ibúquiani Saulo Jerusalénu cuancēxa.

Saulo Jerusalénu 'iá

²⁶ Cuanx bēbaxa atubē 'iisa tancēxbi ca axa Jesucristomi catamēcē unimax Saulo isa Jesucristomi catamēcēma 'icē quixun sinani ami racuēacēxa.

²⁷ Usa 'aínbi ca Bernabénēn Saulo Jesusan aín bana ñuixunun caíscē unicamanu buáncēxa. Buánxun ca Saulo ismiquin ñuixunquin atu cacēxa:

—Saulonēn ca bainua Nucēn 'Ibu Jesús isaxa. Iscēx ca abē banaxa. Usaía banan ca ami catamēti aín uni 'ixun Damasconu 'icē unicama, Jesús ca asérabi Cristo 'icē quixun ñuixuanxa.

²⁸ Usoquian Bernabénēn cacēxun ca atubēa 'inun Saulo biacēxa. Bicēxun ca Jerusalénuxun Saulonēn atubē niquin Nucēn 'Ibu Jesús ñuiquin unicama bana ñuixuancēxa.

²⁹ Ñuixunquin ca axa griego banan banacē judíos unicamabēribi bananan cuēbicananquin racuēquinma —Jesús ax ca asérabi Cristo 'icē —quixun cacēxa. Usoquian cacēxun ca a 'acatsi quixun sináncancēxa.

³⁰ Usaí quicania 'unánxun ca axa Jesucristomi catamēcē unicaman Saulo Cesárea ēmanu buánxun, Tarso ēmanua cuantánun xuacēxa.

³¹ Usa 'ain ca Judea menu 'imainun Galilea menu 'imainun Samaria menuribi, axa Jesucristomi catamēcē unicama uínbi ubíocēma 'aish chuámarua bucúacēxa, usaí 'i ca Jesucristomi catamēti 'itsarui cushiacēxa. Usaía 'icēbē ca raíri uniribi abē timēti Nucēn 'Ibu Diosan bana upí oquin cuati, aín Bēru Ñumshin Upitan 'aquincēx 'itsarui Jesúsmi sináncēxa.

Eneas pēxcúa

³² Usaía 'imainun ca Pedro bētsi bētsi ēmanu cuani Lida ēmanuribi axa Jesucristomi catamēcē unicama isi cuancēxa.

³³ A ēmanuxun ca uni achúshi, Eneas cacē, ñuá 'aish nirucuaínquinbi tancēma 'aisha ocho baritia aín anu 'uxtinubi racacē, a mēracēxa.

³⁴ Mēraqin ca Pedronēn cacēxa:

—Eneas, Jesucristonēn ca mi pēxcúia. Ca nirut, niruxun ca min anu 'uxti mēniot.

Cacēxēshi ca niruacēxa.

³⁵ Usaí 'iáxa Eneas nitsia isi ca Lida ēma 'imainun Sarona menu 'icē unicama, usama 'aishbi sinanati Nucēn 'Ibu Jesucristomi catamēacēxa.

Dorcas cacē xanu baísqúa

³⁶ Jesucristomi sináncamainun ca Jope cacē ěmanu 'icē xanu achúshi Tabita, aín anē itsi Dorcas, anribia Nucēn Papa Diosan bana cuacē, ax 'iacēxa. A xanun ca ñu upíshi 'aquin usabi ocē 'ixun ñuñuma unicama ñu 'ináncēxa.

³⁷ Usa 'ain ca Tabita ax 'insíanx bamacēxa. Bamacē nashimitancēxun ca xubu cata itsi manámi buánxun anu racáncancēxa.

³⁸ Jopenuaxa Tabita bamacēbētan ca anu 'icē axa Jesucristomi catamēcē unicaman, Pedro ca Lidanu 'icē quixuan ñuicanía cuacēxa. Usa 'ain ca Lida ěma axa Jope 'urama 'ain bēnētishía unúan Pedro catánun rabē uni xuacēxa.

³⁹ Xucēx cuanxuan cacēxēshi ca Pedro uni rabē abēbi Jopenu cuancēxa. Cuanx bēbaxa anu Dorcas racáncēnu buáncancēx atsinía ca xanu casunamēcēcan nēbētsioracēxa. Nēbētsiorati inqin ca ñutisama pan 'ixúan Dorcasnēn 'acē cutúncēñun chupacama Pedro ismiacēxa.

⁴⁰ Ismicēxun anu 'icē xanucama ěman chiquínun catancēx ca Pedro rantin purúanx tsóbuax Nucēn Papa Diosbē banacēxa. Banatancēxun, anua racacē au bēsuquin isquin ca cacēxa:

—Tabita, ca nirut.

Cacēxēshi bēpēquiquin Pedro isi nirui ca tsóracēacēxa.

⁴¹ Usariashi ca Pedronēn mēínquin biruacēxa. Birutancēxun ca axa Jesucristomi catamēcē unicamacēñunbi casunamēcē xanucamaribi cuēnxun axa baísquicē xanu atu ismiacēxa.

⁴² Usoquin 'acēa cuacoia ca camabi unin Jope ěmanuxun cuacēxa. Cuati ca 'itsa uni Nucēn 'Ibu Jesúsmi sinani ami catamēacēxa.

⁴³ Usotancēx ca Pedro 'itsa nētēn Jopenu, an ñuina xacá mēníoti 'unáncē uni, Simón cacē, aín xubunu 'iacēxa.

10

Cornelio isia Pedro cuan

¹ Cesárea ěmanu ca uni achúshi, Cornelio cacē, 'iacēxa. A unix ca cien suntárucama, Itálica cacē, aín cushi 'iacēxa.

² A unix ca aín xubunua 'icē aín aintsi 'ibucamabētan Nucēn Papa Dios aín bana cuaquin rabicē 'iacēxa. Usai 'ianan ca ñuñuma judíos unicama 'itsa oquin curíqui 'ináncēxa. 'Inánan ca camabi nētēn Nucēn Papa Diosbē banacēxa.

³ Usa 'ixun ca bētsi nētēn bari cuabutia, a las tres 'ain, namáquin iscēsoquin ángel achúshi Nucēn Papa Diosan xucēx anu aia upí oquin isacēxa. Iscēx anua 'icēnu atsinquin ca —Cornelio —caquin cuēancēxa.

⁴ Cuēncēxun ami bēsuquin isíbi racuētan bamaquin ca cacēxa:

—¿Añu cat?

Cacēxun ca ángelnēn cacēxa:

—Abē banaquinmi ñuñuma uni ñu 'ináncēcama ca Nucēn Papa Diosan asábi isaxa.

⁵ Usa 'ain camina min unicama Jope ěmanu xuti 'ain, anu 'icē uni achúshi Simón 'icēbia Pedro caquinribi anēcē, a ěnu bēnun.

⁶ Simón Pedro ax ca an ñuina xacá mēníoti 'unáncē uni, Simón caquin anēcēribi bētsi uni, axa parúmpapa cuēbí tsócē, aín xubunu 'icēn.

⁷ Ěsoquin catancēx ángel cuan ca Cornelionēn, an ñu mēēxuncē uni rabēcēñun ax 'icēsaribitia ax Nucēn Papa Diosmi sináncē suntáru achúshi aribi cuēancēxa.

⁸ Cuēnxun ca ángelnēan a cacēcama ñuixuntancēxun Jopenu cuantánun xuacēxa.

9 Xucëx pëcaraquiani bain cuani Jope 'uramaquianmainun ca bari xamárucëbë Nucën Papa Diosbë banai Pedro tapitinën xubu mascuan cata itsi masapan oquin 'acë anu 'iruacëxa.

10 Anu 'iruxun ca pitia 'aruxuncamainun panánxun piisa tanquin Pedronën namáquin iscësoquin isacëxa.

11 Iscëxa nai panarabëcëbë ca anuax chupa chaira, amácasa 'ítanun aín rëbucamanu rabë 'imainun rabë oquin təcërëcacë 'aish meu ubúacëxa.

12 A chupanu ca bëtsi bëtsi ñuina taën nicë, 'imainun axa men nirícë ñuina 'imainun pëchíu ñuina acama 'iacëxa. A ñuinacamax ca piti 'icëbia judíos unicaman pitima isa quixun cacë 'iacëxa.

13 A ñucama ubutia isquinshi ca Pedronën ësai quia cuacëxa:

—Pedro, niruxun ca rëxun pit.

14 Cacëxun cuaquin ca Pedronën cacëxa:

—'Ën 'Ibu, cana 'aiman, pitima ñu cana 'ën uisa 'ixunbi picëma 'ain.

15 Ësoquin caquinbi ca ësai quia cuatëcëancëxa:

—Nucën Papa Diosan upí 'inun mëníocë ñu camina 'atima ca quixun catima 'ain.

16 Usaía rabë 'imainun achúshiti quia Pedronën cuacëbë ca a chupabë ñucamaribi naínu cuantëcëancëxa.

17 Usaía 'icëbë ca Pedro uisa cupí cara isa namáquin iscësoquin ñu isaxa quiax sináncasmacëxa. Usaía Pedro 'imainun ca Cornelionën xucë unicamax uinu cara Simonan xubu 'icë quixun ñucábíanx aín xëcuënu bëbacëxa.

18 Bëbaxun ca munuma banaquin, uni achúshi, Simón 'icëbia Pedro caquinribi anëcë, ax cara ënu 'icë quixun ñucácëxa.

19 A baricamainun namáçsoquin iscë ñucama a sinan sinaniabi ca Pedro Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan cacëxa:

—Rabë 'imainun achúshi unin ca mi baria.

20 Usa 'ain ca 'ibútancëx mëníocaquiani atubë cuantan. 'Ën cana atu xuan. Usa 'ain camina, judíos unima 'ain cana abë cuantima 'ai quima atubë cuanti 'ain.

21 Cacëx 'ibúquin ca Cornelionëan xucë unicama Pedronën cacëxa:

—'Ëx cana ami baricë a 'ain. ¿Añuai caina uan?

22 Cacëxun ca a unicaman Pedro cacëxa:

—Cornelio cacë suntárnunën cushi, ax upí uni 'ianan an Nucën Papa Diosan bana cuacë 'icëa upí uni 'icë judíos unicaman 'unáncë, a ca Nucën Papa Diosan xucë ángelnën caxa, min bana cuanuxuan aín xubunumi cuanun mi caminun quixun.

23 Ësaquian cacëxun atsínmicëx ca a unicamax Pedrobë a xubunu 'iacëxa. 'Inëti pëcaracëbë ca Pedro mëníocaquiani, axa a buani ucë unicama a 'imainun Jopenuaxa Jesúsni sináncë uni raíricamabëribi Cesárea ëmanu cuancëxa.

24 Coonx ca Cesárea ëmanu bëbacëxa. Bëbamainun ca Cornelionën aín aintsí 'ibucamacëñun an 'unáncë unicamaribi aín xubunu cuanun quixun camiacëxa. Camicëxa timéan ca acamabëtan Pedro caíancëxa.

25 Caíncëx bëbax aín xubunu atsinia ëman chiquíquin bitsi, a tanáin rantin puruní tsóbuquin ca Cornelionën Pedro rabiácëxa.

26 Rabicëxunbi ca Pedronën Cornelio biruquin, —ca nirut, 'ëxribi cana misaribi unishi 'ai —quixun cacëxa.

27 Ësoquin catancëx Cornelio bë banaquianx atsínquinbi ca Pedronën 'itsa uni timéçë isacëxa.

28 Isquin ca atu cacëxa:

—Mitsun camina 'unanin, ax quicēsabi oía judíos unicama 'iti bana ca quia, judíos uníxa judíosma unibē timēanan aín xubunu atsinti ca 'aisama 'icē quiax. 'Ēnribi a bana 'unáncē 'icēbi ca Nucēn Papa Diosan uinu 'icē unibi, 'aisama ca quixun ñuixunma 'anun 'ē 'unánmiaxa.

²⁹ Usa 'ain cana min 'ē camicēx, judío uni 'aish, cana cuanima quixun sinanima bēnētishi uan. Usa cupí cana uisoti caramina 'ē camia quixun 'unántisa tanin.

³⁰ Cacēxun ca Pedro Cornelionēn cacēxa:

—Rabē 'imainun rabē nētē ca 'ēx anun ēsañuribi baria cuabúcēbē, 'ēx 'icēsabi ñubi piaxma 'ēn xubunuax Nucēn Papa Diosbē banaēxancē 'icēn. Banaquin iscēx ca uni achúshi aín chupa chaba chabaquicē 'aish 'ēn bēmánanu niraēxanxa.

³¹ Niracēquin ca 'ē caēxanxa: Cornelio, mixmi abē banacēcama ca Nucēn Papa Diosan cuaxa. Cuanan ca minmi ñuñuma uni ñu 'ináncē acamaribi 'unanx cuēenquin manuima.

³² Usa 'ain camina Simón 'icēbi Pedro caquin anēcē a bētánun min uni Jopenu xuti 'ain. Ax ca ñuina xacá mēníoti 'unáncē uni, Simón cacēribi, parúnppa cuēbía tsócē, aín xubunu 'icēn. Ax ca uax mibē banati 'icēn.

³³ Cacēxun cana bēnēnquinshia mi bēnun quixun uni xuēxan. Xucēxuan cacēx camina upí oquin sinánbētsini atubē ēnu uan. Usa 'ain cananuna Nucēn 'Ibu Diosan nu ismainun ēnu bēri 'ain, an mi sinánmicēxunmi nu ñuixuncēxun cuanux.

Cornelionēn xubunuxun Pedronēn bana ñuixuan

³⁴ Ēsoqian cacēxun ca Pedronēn Cornelio cacēxa:

—'Ēn cana bēri asérabi 'unanin, Nucēn Papa Diosan ca judíosma unibu judíos unisaribi isquin camabi uní sēnēn isia.

³⁵ Usa 'ixun ca an aín bana cuaquin ñu upíshi 'acē unicama camabi menu ainan 'imía.

³⁶ Nucēn Papa Diosan ca Israel unicama aín bana ñuixunquian Jesucristo ax ca camabi unin 'ibu 'ixun an nu chuámarua 'imiti a 'icē quixun ñuixunun aín unicama xuaxa.

³⁷ Mitsun camina upí oquin 'unanin, Juanēn pain ca Jesucristo ñuiquin Nucēn Papa Diosan bana ñuixunquin uni nashimiacēxa. Usoqian Juanēn 'a ñucama a 'unánan camina Galilea menuax cara uisai 'iacēxa quixun 'unanin.

³⁸ Camina 'unanin, Nucēn Papa Diosan ca Jesús Nazaretnu 'icē a aín Bēru Ñunshin Upí abē 'inun 'inánquin aín cushiribi 'ináncēxa. 'Ináncēxun ca ñu upíshi 'anan ñunshin 'atimañu unicamaribi pēxcüacēxa, Nucēn Papa Dios abē 'ain.

³⁹ Jesusan Judea menu 'icē ēma chucúmaracamanuxun 'anan Jerusalénuxunribi 'acē ñucama a cananuna nun isacēn. Usoqian ñu 'acēbi ca í curúsocēnu matásquin unin 'acēxa.

⁴⁰ 'Acēbi ca Nucēn Papa Diosan rabē nētē 'iónxa pēcaracēbētanshi baísquimiacēxa. Usafa 'ia isnun ca nu mēnioxuancēxa.

⁴¹ Jesús baísquicēbi ca camabi unínra isama 'icēn. Nun cuni cananuna Nucēn Papa Diosan, Jesús ñuiquin unicama bana ñuixunun bēráma caísa 'ixun, baísquicē isanan abētan pianan xēacēn.

⁴² Usa 'icē ca aín bana unicama ñuixunun xuquin nu ēsaquin cacēxa: Nucēn Papa Diosan 'imicēxun cana 'ēn, uni bamacēmacama 'imainun bamacē unicaribi, uisaira cara ēnē menuax 'iixa quixun 'unánquin, Nucēn Papa Diosbē cara 'iti 'icē, cara 'itima 'icē quixun cati 'ain. Usaquin camina unicama ñuixunti 'ai quixun ca Jesusan nu cacēxa.

⁴³ An Nucën Papa Dios quicë bana uni ñuixuncë unicamaxribi ca Jesús ñui ësai quiacëxa, camabi uni axa aín bana cuati ami catamëcë, a ca aín 'uchacama Jesuan tērēnxunia quixun.

Abë 'inúan judíosma unicama Nucën Papa Diosan aín Bëru Ñunshin Upí 'inan

⁴⁴ Usoquian Pedronën atu bana ñuixunmainun ca axa aín bana cuati Nucën Papa Diosmi sináncë unicamanu aín Bëru Ñunshin Upí uacëxa.

⁴⁵⁻⁴⁶ Usa 'ain ca aín Bëru Ñunshin Upitan 'imicëxun unin cuacëma banan banaquin Nucën Papa Dios rabicancëxa. Nucën Papa Dios rabricania cuati ca Pedrobëa ucë Jesúsmi sináncë unicama ax judíosma unicamaxribia Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upíñu 'icë isi ratuti sináncasmacëxa.

⁴⁷ Usaria ca Pedronën cacëxa:

—Nux 'icësaribitia Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upíñu 'icë cananuna enë unicama, 'unpaxan nashimitima ca quixun catima 'ain.

⁴⁸ Esoquin catancëxun ca Pedronën a unicama Jesucristomi catamëcë 'aísha nashimicë 'inun cacëxa. Nashimicë 'ixun ca Pedro a unicaman atubë pan isa 'inun quixun cacëxa.

11

Judíosma unicamaxribi Jesucristomi catamëtia Jerusalénuxun 'unáncan

¹ Usa 'ain ca Jesuan aín bana uni ñuixunun caiscë unicamabëtan Judea menuxun axa Jesucristomi catamëcë unicamanribi, judíos unishima judíosma unicamaxribi ca Nucën Papa Diosan bana cuati Jesúsmi catamëtia quixun ñuicania cuacëxa.

² A ñucama cuacamainun ca Pedro Jerusalénu cuantëcëancëxa. Cuanxa bëbacë ca axa Jesúsmi catamëcë judíos unicama an, judíosma uni Jesucristomi catamëcë ca nux 'icësaribiti 'unántiocë 'iti 'icë quixun sinánquin ami nishtisa tanquin Pedro ñu cacëxa.

³ Ñuiquin ca cacëxa:

—¿Uisa 'ixun caramina aín xubunu atsíanan judíosma unicamabëtan pian?

⁴ Cacëxunbi ca uisai cara ñu 'iixa upí oquin ñuixunquin atu esoquin cacëxa:

⁵ —Jope ëmanuax Nucën Papa Diosbë banaquinbi cana namáquin iscësa oquin naí panárebëcëbëa anuax chupa cha amácasa 'itánun aín rëbucamanu rabë 'imainun rabë oquin təcërecacë 'aish 'ë 'urama ubutia isan.

⁶ Usaria ñachaquin iscëxbi ca bëtsi bëtsi ñuina taën nicë 'imainun axa 'acancë ñuina 'imainun men niricë ñuina 'imainun pëchiu ñuina acamaribi anu 'iixa.

⁷ Anu 'icë isquinbi cana ësaiá quia cuan: Pedro, niruxun ca rëxun pit.

⁸ Cacëxun cana can: 'Ën 'Ibu, cana 'aiman. Pitima ñu cana 'ën uisa 'ixunbi picëma 'ain.

⁹ Cacëxun ca naínunxun 'ë caxa: Nucën Papa Diosan upí 'imicë ñu camina 'atima ca quixun catima 'ain.

¹⁰ Usaía rabë 'imainun achúshiti quia cuacëbë ca a chupabëbi ñucama ax naínu cuantëcëanxa.

¹¹ Cuançëbëbi ca 'ëx anu 'icë xubunu rabë 'imainun achúshi uni bëbáxa, Cesárea ëmanuxan 'ë barinun xucancëx.

¹² Acamaxa bëbamainun ca Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan, judíos unima ca quixun sinanima a unicamabë cuanun quixun 'ë caxa. Usa 'ain cana atubë cuan, 'imainun ca axribi Jesucristomi catamëcë 'aish mecën

achúshi 'imainun achúshi uni enëxribi 'ëbë cuanxa. Cuanx cananuna an 'ë camicë unin xubunu atsián.

¹³ Atsinia ca ësaquin nu caxa: 'Ën xubunu nicë cana ángel isan. Iscëxun ca 'ë caxa: Jope ëmanu camina uni xuti 'ain. Xucëx cuanxun ca uni achúshi Simón 'icëbia Pedro caquiribi anëcë, a ënu bëti 'icën.

¹⁴ Bëcëx uxun ca uisai caramina min xubunu 'icë camabëbi Nucën Papa Diosnan 'aish abë 'inux iëti 'ai quixun mi cati 'icën.

¹⁵ Ësaquin ca ángelnën 'ë caxa quixun an 'ë camicë unin 'ë cacëxun cana 'ën Jesucristo ñuiquin anu 'icë unicama bana ñuixuan. Atu bana ñuixuncëbëbi ca Nucën Papa Diosan Bëru Ñumshin Upí nunua ucësaribiti atunu uaxa.

¹⁶ Usai 'icëbëtan cana Nucën 'Ibu Jesús axa ëesai quíá sinan: Juanën ca uni 'unpaxan nashimiäxa. Usa 'aínbi camina axa mitsubë 'inux ucëbë Nucën Papa Diosan Bëru Ñumshin Upíñu 'iti 'ain.

¹⁷ Usa 'aian nu 'acësaribi oquin Jesucristomia catamëtia, atu aín Bëru Ñumshin Upí 'inania cana 'ën 'inánxunma 'anun quixun Nucën Papa Dios catima 'ain.

¹⁸ Ësaquin Pedronën ñuia cuati ca a ñu catëcënima Nucën Papa Dios rabi quiacëxa:

—Bërí cananuna 'unanin, judíos unishima, judíosma unicamaribi ca Nucën Papa Diosan 'atimaquin sináncë 'aishbi Jesucristomi catamëtia xëñibua 'aínbi ainan 'inun sinanamia —quixun.

Antioquia ëmanuax Jesucristomi catamëcë unicama

¹⁹ Esteban pain rëtanëxun ca Jesucristomi catamëcë unicama axa atumi nishcë unicaman bëtsi bëtsi ocëxa. Usocëx ca tsuáqui raírinëxa Fenicia menu cuantamainun raírinëxribia nasí cha, Chipre cacë, anu cuantamainun raírinëxribi Antioquia ëmanu cuancëxa. Cuanxun ca bëtsi unibuma judíos unibuishi, Jesucristomi catamëti ca uni Nucën Papa Diosnan 'iti 'icë quixun bana ñuixuancëxa.

²⁰ Ñuixunmainun ca Chipre 'imainun Cirene menuaxa Jesucristomi catamëcë uni raíri anribishi Antioquia ëmanu cuanx bëbaxun, Nucën 'Ibu Jesúsmi catamëti ca uni Nucën Papa Diosnan 'iti 'icë quixun, judíosma uniribi bana ñuixuancëxa.

²¹ Nucën 'Ibu Diosan cushiocëxuan a unicaman aín bana ñuixuncëxun cuati ca 'itsa uni atúan bërámá ñu 'aisama 'acëcama ënquin sinanati, Nucën 'Ibu Jesúsmi catamëacëxa.

²² Usaía 'icëa ñuia ca axa Jesucristomi catamëcë unicaman Jerusalénuxun cuacëxa. Cuaxun ca Bernabé Antioquiánu cuantánun quixun xuacëxa.

²³ Xucëx cuanx bëbaquin, Nucën Papa Diosanbia atu judíos uni 'icëmabi chuámarua 'aísha upí nuituñu 'inun ainan 'imicë isi ca Bernabé cuëëancëxa. Cuëñquin ca 'ësëquin cacëxa:

—Mitsúnmi bërámá 'acë ñu 'atëcënima camina Nucën 'Ibu Jesús ami ëníma catamëti 'ain.

²⁴ Ax upí nuituñu 'ianan Jesucristomi catamëcë 'aish Nucën Papa Diosan Bëru Ñumshin Upíñu 'ixuan Bernabénën usaquin cacëxun cuati ca 'itsaira uni Nucën 'Ibu Jesúsmi catamëacëxa.

²⁵ 'Itsaira axa Jesucristomi catamëcë unicama 'ain ca Tarso ëmanu, Saulo bari Bernabé cuancëxa. Cuanxun mëraxun ca Antioquiánu bëacëxa.

²⁶ Bëax achúshi baritian anu 'iquin ca Saulobëtan Bernabénën axa Jesucristomi catamécë unicamabë timéquin atu 'unánmiacëxa. Usa 'ain ca Antioquíanuxun pain uni raírinën axa Jesucristomi catamécë unicama Cristonën uni caquin anëacëxa.

²⁷ Saulobëa Bernabé Antioquíanu 'ain ca an Nucën Papa Diosan sinánmicëxun unicama ñuixuncë uni raírinëx Jerusalénuax Antioquíanu uacëxa.

²⁸ Acama achúshinëx ca Agabo caquin anëcë 'iacëxa. An ca Nucën Papa Diosan Bëru Ñumshin Upitan 'unánmicë 'aish niruquin anu 'icë unicama cacëxa, camabi menu 'icë unix ca pitiñuma 'iti 'icë quixun. Axa usai quicësabi oi ca Claudio cacë uníxa 'apu 'ain 'iacëxa.

²⁹ Usai 'icëbëa Judeanu 'icë axa Jesucristomi catamécë unicamax atun piti ñuñuma 'icë ñuicania cuaxun ca Antioquíanu 'icë unicaman curíqui atu buánmiti sináncëxa, axa 'itsa curíquiñucaman uiti cara nainsa tania 'ati nanmainun uicamax cara 'itsamashi curíquiñu 'icë acamanribi uiti cara nainsa tania 'ati nantancëxun.

³⁰ Sinánxun achúshi achúshinën 'itsaira curíquiñu an 'itsa nanmainun 'itsamashi curíquiñu anribi 'itsamashi nantancëxun a curíquicama Saulocëñun Bernabé 'inánquin cacáncëxa:

—Ënë curíquicama camina Judeanuxuan an Jesucristomi catamécë unicama bana ñuixuncë unicama a 'inánti 'ai —quixun.

12

Jacobo bama 'imainun Pedro sipuacan

¹ Usomainun ca 'apu 'ixun Heródesnën axa Jesucristomi catamécë uni raíri bëtsi bëtsi omiacëxa.

² Bëtsi bëtsi omiquin ca Juanën xucën, Jacobo, a manë xëtocën 'amiacëxa.

³ Usoquin 'acëbëa judíos unicama cuëënia isquin ca Heródesnën Pedroribishia binun quixun aín suntárucama cacëxa. Anun chamiti ñucëñunma 'acë pán piti nëtë 'ain ca Heródesnën Pedro bimitancëxun sipuamiacëxa.

⁴ Sipuamiquin ca ësaquin sináncëxa: Ënë nëtëcama inúcëbëtan sipunua chiquíminuxun cana judíos unicaman ismainun uisa carana Pedro oti 'ai quixun isti 'ain. Usaquin sinánquin ca chiquíti rabanan Heródesnën Pedro sipuanun quixun cacëxa. Cacëxun ca dieciseis suntáru a bërúanun mënóquin policianën rabé 'imainun rabé suntárunën paían bërúanun quixun sipuamiacëxa. Usoquin ca suntárucaman an paían bërúancëcamaxa cuancëbë cuancëbë uëquin raírinënribi bërúancëxa.

⁵ Usa 'ixun ca Pedro sipunua bërúancëxa. Usa 'aímbi ca axa Jesucristomi catamécë unicaman nëtëquinma Nucën Papa Dios Pedro ñucáxuancëxa.

Nucën Papa Diosan Pedro sipunua chiquían

⁶ Imëishi Heródesnën ñucánuan pëcaratamainun ca acëñunbi manë risin mëtëcërecacë 'ixuan suntáru rabëtan pararuamainun Pedro 'uxacëxa. 'Uxmainun ca an sipu bërúancë suntáru rabëribi xëcuë tanáin chiquitin rabanan bërúain niacëxa.

⁷ Usa 'aímbi ca Nucën 'Ibu Diosan xucëxa aín ángel ucëbëshi aín cushían sipu pëcacë 'iacëxa. Usaía 'icëbëtan aín pichánpurunu ratícaquin bësúnquin ca ángelnën Pedro cacëxa:

—Bënëtishi ca nirut.

Quixuan cacëbëshi ca anun mëtëcërecacë manë risi tubucuti nipacëacëxa.

⁸ Usai 'icëbëtan ca ángelnën cacëxa:

—Mi cuanun ca anúnmi tsitëcëreëquicë mëníonan min taxaca tañut.

Usaquin cacëxa mëníocatia ca ángelnën Pedro cacëxa:

—Min tarin rabumëxun ca 'ë nuibëtsin.

⁹ Cacëx chiquíquin ca Pedronën aséabi ca an 'ë buania quixun 'unánquinmabi ángel nuibiancëxa. 'Unánquinmabi ca —namati cana ësai 'i —quixun sináncëxa.

¹⁰ Sinánbiani cuanquian an bërúancë suntáru ëbianquin an 'urínxun bërúancë suntáru aribishi inubiancëbë ca anun ëman cuantínua 'icë manë xëcuë axbi xëoquiácëxa. Usai 'icëbë chiquíquiani cuanquin, bai itsi inúishi ca Pedro ëni ángel nëtëacëxa.

¹¹ Nëtëcëbë ca upí oquin sinani Pedro quiacëxa:

—Aséabi cana bërí 'unanin, judíos unicamax cuëncësabi oquian Heródesnën 'ë 'ati 'icëbi ca aín ángel xuquin Nucën 'Ibu Diosan 'ë iëmiaxa —quixun.

¹² Usaquin sinánbiani ca Juan 'icëbi Marcosribi caquin anëcë uni, aín tita Maríanën xubunu cuancëxa, anuaxa timëax 'aisamaira uni Nucën Papa Diosbë banacë, a xubunu.

¹³ Cuanx bëbaquian xëcuë taxcaia cuabëtsini ca xanu xuntacu, Rode, ax xëócai uacëxa.

¹⁴ Uquinbi Pedro banaia cuati cuëëni ca xëcuë xëocaíma —Pedro ca ëman nitsaxa —quixun cai amiribishi mëú abáquiancëxa.

¹⁵ Abáquianquian cacëxunbi ca cacancëxa:

—Sapi camina ñunshían —quixun.

Usaquin cacëxbi ca quiacëishiacëxa:

—Aséabi ca Pedro 'icën.

Quia ca:

—Ama ca. Aín ángel sapi ca —quixun cacancëxa.

¹⁶ Usaia cananmainun ca Pedronën 'itsa oquin xëcuë taxcacëxa. Usoquian 'acëbëtan xëócaquinbi Pedro mërai ca ratúancëxa.

¹⁷ Ratúcaniabi ca nëténun quixun aín mëcënan sanánquin, usoquin ca Nucën 'Ibu Diosan sipunua 'ë chiquínbëtsinquin bëaxa quixun atu ñuixuancëxa. Ñuixuntancëxun ca cacëxa:

—'Ën mi cacë banacama ënë camina Jacobo 'imainun nun xucëantu ñuixunti 'ai —quixun.

Cabiani ca ëma itsinu cuancëxa.

¹⁸ Usaía 'ion pëcaracëbë ca an bërúoncë suntárucamax, uimi cara Pedro quiónxa quiax sináncasmai raíribë ñucacanancëxa.

¹⁹ Usa 'ain ca —aíma ca —quixuan ñuía cuaquin Pedro barinun quixun Herodesnën suntárucama cacëxa. Cacëxun bariquinbi ca mërama 'icën. Mëracëbëtanma ca an Pedro sipunua bërúoncë suntárucama a ñucátancëxun 'anun quixun raírí cacëxa. Usomitancëx ca Herodes Judea menuax Cesárea ëmanu tsoti cuancëxa.

Herodes bama

²⁰ Usa 'ain ca Tiro 'imainun Sidón ëmanu 'icë unicamami Herodes nishacëxa. Herodes atumi nishcë 'ixunbi ca a isi cuanti sináncancëxa. Usaquin sinánbiani riquianxun ca an Herodes ñu 'aquincë uni, Blasto, abë pain banacëxa. Abë banai mëníonanquin ca ësiquin cacëxa:

—Tiro 'imainun Sidón ëmanu 'icë unicama nux cananuna aín menua piti marui, Herodesbë nuibanani tsótisa tanin. Usa 'ain cananuna abë banatisa tanin.

²¹Usaquian atun Blasto cacë bana cuaxun ca Herodesnën anúan a unicam-abë banati nètë mëniocëxa. Anúan abë banacanti nètëa ucëbë ca 'apun pañucë chupa upíra pañuax anu 'apu tsótinu tsoócëxa. Tsofax ca a isía ricuatsincë unicaman cuanun banacëxa.

²²Banaia cuati ca sharáruí quicancëxa:

—Axa banacë uni ënëx ca unima 'icën, ënëx ca achúshi dios 'icën.

²³Usaía quicancëbëbi ca Herodes: 'Ëx cana diosma 'ain, 'ë rabixunma ca Diosëshi rabican —quiama 'icën. Usa 'ain ca unicaman a rabicëbëtan, Nucën 'Ibu Diosan bënëñquinshi xucëxuan, aín ángelnën 'imicëx Herodes 'insíancëxa. 'Insíanx ca xënan picëx bamacëxa.

²⁴Usa 'aínbi ca 'itsaira uni Nucën 'Ibu Jesúsmi catamëacëxa. Usai 'imainun ca camabi menuxunribi ami sínánquin Jesús ñuiquin cuacocancëxa.

²⁵Usaía 'imainun ca Saulobë Bernabé Jerusalénuxun a buáncë curíqui unicama 'inántancëx, Juan 'icëbi Marcosribi cacë a buani, Antioquíanu cuantëcëancëxa.

III. JUDIOS UNIBUNËXËSHIMA UNI ITSIRIBI JESUCRISTOMI CATAMËA (13-28)

13

Mecama oia Pablo Jesús ñuiquin bana ñui cuan (13.1-15.33)

Saulobëa Bernabé Jesús ñui bëtsi nètënu cuan

¹Antioquíanu 'icë axa Jesucristomi catamëcë unicama raírinëx ca an Nucën Papa Diosan sínánmicëxun bana uni ñuixuncë uni 'iacëxa, raírinëx ca an aín bana unicama 'unánmicë 'iacëxa. Usa 'ain ca Bernabé 'imainun Simeón 'icëbi Tunan Uni caquinribi anëcë, a 'imainun Cirene menu 'icë uni, Lucio, a 'imainun Manaén, axa Galilea menu 'icë 'apu Herodes, abë canicë, a 'imainun Saulo, acamax Antioquíanu 'iacëxa.

²Usa 'ixuan achúshi nètën timëxun ñu piquinma Nucën 'Ibu Dios rabicëxun ca aín Bëru Ñunshin Upitan atu cacëxa:

—'Ën caíscësabi oquian bana ñuixunun camina Saulocëñun Bernabé cati 'ain.

³Usaquian cacëxun piquinma Nucën Papa Dios ñucáxuntancëxun atun mëcënan ramëquin ca axa Jesucristomi catamëcë unicaman Bernabéçëñun Saulo, Nucën Papa Diosan bana uni ñuixunia bërúanx cuantánun caxun xuacëxa.

Pablobëtan Bernabénën Chiprenuxun bana ñuixuan

⁴Usaquian 'acëx ca Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan xucëx Saulobë Bernabé Seleucia ëmanu cuancëxa. Cuanx ca anuax manë nuntin Chipre nasínu cuancëxa.

⁵Chiprenu 'icë ëma Salamina anu bëbatancëxun ca anu judíos unicama timëcë xubucamanuxun Jesucristo ñuiquin Nucën Papa Diosan bana unicama ñuixuancëxa. Bana ñuixunia ca Juanënríbi 'aquiancëxa.

⁶Salaminanu 'icë unicama bana ñuixuntancëx ca Chipre nasícanu cuantancëx Pafos cacë ëmanuríbi bëbacëxa. Anua ca judíos uni achúshi, Barjesús caquin anëcë, ñubë uni a mëracëxa. Barjesús ax ca cëmëi —'ëx cana an Nucën Papa Dios quicë bana uni ñuixuncë uni a 'ai —quiacëxa.

7-8 Barjesús ax ca aín ané itsi Elimas cacè 'iacèxa. Elimas quicè ax ca ñubé qui quicè bana 'iacèxa. Barjesús ax ca Sergio Paulo cacè 'apu an ñu méeñuncè uní 'iacèxa. Usa 'ain ca Sergio Paulonèn sinánñuira 'ixun Nucèn Papa Diosan bana cuaisa tanquin Bernabécèñun Saulo unun quixun camiacèxa. Sergio Paulonèan Nucèn Papa Diosan bana sinántisa taniabi ca Barjesúsñen a bana sinánxma 'inun quixun cacèxa.

9 Usa 'aínbi ca Saulo 'icèbi Pablo caquinribi anécè, an Nucèn Papa Diosan Bèru Ñunshin Upitan sinánmicèxun Barjesús ñachacèxa.

10 Ñachaquin ca cacèxa:

—Cèmè camina mix 'ain. 'Ianan camina 'atima uní 'aish ñunshin 'atimanèn sinánmicè 'ain. Usa 'ixun camina min ñu upí cuèñiman. Nucèn 'Ibu Diosan banaxa cuaisa 'aish upí 'aínbi çcaramina min uisa cupí a cuaxunma 'anun quixun uní paranín?

11 Usa 'icè ca Nucèn 'Ibu Diosan bérí mi castícania. An 'imicèx bèxuñu 'ixun camina 'itsa nètèn xabá isnuxunma 'ain.

Usaquian cacèxuinshi ca Barjesús bèxuñu 'ixun iscasmacèxa. Iscasmaquin ca uin cara isa mēñbianquin buánti 'icè quixun mancasmacèxa.

12 Usaía 'icèbètan ca Pablonèn Nucèn 'Ibu Jesús ñuia cuanan usaria Barjesús 'ia isi ratuti Sergio Paulo ami sinani Jesucristomi catamèacèxa.

Pisidia menu 'icè ëma, Antioquía, anu Pablobè Bernabè cuan

13 Pafos ëmanuax nuntin cuanx ca Pablobè axa abè cuancè unicamabè Panfilia menu 'icè ëma, Perge, anu bēbacèxa. Bēbax ca raíri uní ëbiani Juan Jerusalénu cuantēcēancèxa.

14 Cuancèbè Perge ëmanuax cuanx ca Pisidia menu 'icè ëma Antioquía anu bēbacèxa. Bēbatancèx ca anuax anun ñu mēetima nètèn anua judíos unicama timēti xubunu atsíntancèx tsoócèxa.

15 Tsotan anu 'icè unicamanribia cuamainun Moisésñen cuēñeō bana 'imainun an Nucèn Papa Dios quicè bana uní ñuixuncè unicamanribia cuēñeō bana 'atancèxun ca a xubunu 'icè 'apucaman Pablocèñun Bernabé cacèxa:

—'Èn xucéantu, mitsúnribi unicama 'esētisa tanquin camina cati 'ain.

16 Cacèxun ca Pablonèn niruquin an cacèxun cuanun quixun aín mēcēnan sanánquin ësaquin cacèxa:

—Israel unicama 'imainun an Nucèn Papa Diosan bana sináncè unicama, 'èn mi camainun ca 'èn bana cuacan.

17 Nucèn Papa Dios, Israel unibunèn Dios, an ca nucèn raracama ainan 'inun caisacèxa. Caistancèxuan an 'imicèx ca Egipto menu pain tsoti anuax uácèxa. Uatia ca Nucèn Papa Diosan aín cushínbí atu Egiptonua bēacèxa.

18 Bèquin ca cuarenta baritian anu uní 'icéma men aia, atux ami catamēisama tancèxunbi bēruáncèxa.

19 Usaquian 'acèxa atux bēbacèbètan ca Nucèn Papa Diosan Canaán menua 'icè mēcēn achúshi 'imainun rabé 'apu a aín unicamacèñunbi cēñuacèxa, a mecama ainan 'inun nucèn raracama 'inánuxun.

20 Usaquin 'atancèxun ca cuatrocientos cincuenta barin Nucèn Papa Diosan bētsix pañan 'iá 'ain, 'aían 'inun achúshi achúshi uní atun cushi 'imi-acèxa, Samuelnèan anun axa quicè bana unicama ñuixunti nētea 'itámainun.

21 Usaía 'icèbèa Samuel anu 'ain ca Israel unicamax 'apuñu 'iisa tancèxa. Usa 'ain ca Nucèn Papa Diosan Benjaminèn rēbúnqui, Cis cacè unín bēhicè, Saúl, a cuarenta baritia 'apu 'imiacèxa.

22 Cuarenta baritia 'icèbètan Saúl chiquíntancèxun ca Nucèn Papa Diosan David Israel unicaman 'apu 'imiacèxa. David ñui ca Nucèn Papa Dios

quiacëxa: “Ën iscëx ca Isaínën bëchicë, David, ax 'ën sinánsaribi 'icën. Usa 'ixun ca 'ëx cuëncësabi oquin 'ati 'icën”.

²³ Davidnën rëbúnquicama achúshi ca Jesús 'iacëxa. Amia catamëcëxuan Israel unicama aín 'uchacama tërénquin ainan 'inun iëminun ca Nucën Papa Diosan a 'imiacëxa, ax usai 'iti ñui quiásabi oquin.

²⁴ Jesús uisama pain 'ain ca Juanën Israel unicama bana ñuixunquin ësoquin cacëxa: 'Atimaquin sinanibi sinanati camina nashimicë 'iti 'ain.

²⁵ Aín bamati nëtëa 'urama 'ain ca ësai Juan quiacëxa: Mitsun camina 'ëx isana Cristo 'ai quixun sinanin. Ama cana 'ain. 'Ëx ama 'ain ca 'ë caxu 'ësamaira uni aia. Axa upíra 'aish cushiira 'ain cana 'ëx asaribima 'aish ami rabini a 'urama 'itima 'ain. Usai 'iquin cana aín taxacabi tubuxuntima 'ain.

²⁶ Ën xucëantu, mitsúxmi Abrahamnën rëbúnqui 'aish raírinëx an Nucën Papa Diosan bana sináncë 'icë cana mitsu cain, Jesucristomi catamëti ca uni aín 'ucha tërëncë 'aish Nucën Papa Diosnan 'iti 'icë quiáxa quicë bana, ënëx ca mitsúnribimi cuati 'icën.

²⁷ Ësaquinribi ca Pablonën Pisidia menu 'icë ëma, Antioquíanu 'icë anua judíos unicama timëti xubunuxun cacëxa:

—Jerusalénu 'icë unicamabëtan ca aín cushicamanribi Jesús, ax ca Cristo, axa uti atun caíncë, a 'icë quixun 'unánma 'icën. Anun ñu mëëtima nëtën 'icëbë timëxun an Nucën Papa Dios quicë bana uni ñuixuncë unicaman cuënëo bana iscë 'ixunbi ca usai quicë cara quixun 'unanimabi —ax ca bamati 'icë —quiacëxa, a bana quicësabi oi.

²⁸ Jesús 'anuxun sináncancëbëbi ca an ñu 'atima 'acë 'aíma 'iacëxa, a cupía 'ati. Usa 'aínbi ca judíos unicaman ainsa Jesús 'aminun quixun Pilato cacëxa.

²⁹ Usai ca ax 'iti 'icë quiáxa a ñui cuënëo bana quiásabi oquin ca bamamiacëxa. Usa 'ain ca i curúsocënuu bamacë bitancëxun mapara naëcënu nanxun mënócëxa.

³⁰ Mënócëbi ca Nucën Papa Diosan baísquimiácëxa.

³¹ Baísquimicëx ca 'itsa nëtën pain 'i, abëa Galilea menuax Jerusalénu cuancë unicamami 'itsai chiquiracëacëxa. Usa 'ain ca atun bërí a ñuiquin unicama ñuixunia.

³² Usa 'ain cananuna mitsúxmi cuënnun upí bana ënë mitsu cain, Nucën Papa Diosan nucën raracama a ñuiquin cá a ca axa ucë ax 'iaxa quixun.

³³ Salmos dos, anu ca Nucën Papa Diosan aín bëchicë cá bana 'icën, ësai quicë: “Mix camina 'ën Bëchicë 'ain. Usa 'icë cana xëñbua 'aínbimi 'ëbë 'inun mi 'imin”. Usai 'inun ca Nucën Papa Diosan aín Bëchicë Jesucristo baísquimiácëxa. Usaquin ca 'acëxa quixun cananuna nun 'unanin.

³⁴ A banacamanu nun, an ca aín Bëchicë aín nami chëquítimoquin baísquimiti 'icë quixun 'unánun ca Nucën Papa Diosan aín uni ësaquinribi cuënëomiaçëxa: “Ën upí bana ñuiquin David cásabi oquin cana mitsu chuámarua 'inun 'imiti 'ain”.

³⁵ Quianan ca ësairibi Salmos quiricanu quia: “Minan 'aish upí 'icë isquin camina bamacëbi 'ën nami chëquinun ënquinma 'ë baísquimiti 'ain”.

³⁶ Usaquian Davidnën cuënëo 'aínbi cananuna 'unanin, Nucën Papa Dios cuëncësabi oquin 'apu 'ixun aín menu 'icë unicama 'aquintancëx ca David bamacëxa. Bamacë ca anu aín aínsi maían anuribi maíncancëxa. Maíncëx ca chëquiacëxa.

³⁷ David chëquia 'aínbi ca a Nucën Papa Diosan baísquimicë Jesús ax chëquiama 'icën.

38 'Ēn xucēantu, usa 'ain camina 'unánti 'ain, Jesús cupíshi ca uni aín 'uchacama tērēncē 'iti 'icēn. Ca usa 'icē quixun cananuna mitsu cain.

39 Usaía judíos unicama 'itia Moisésnēn cuēnēo bana cuatíbi uni aín sinan upí 'iáma 'aínbi ca axa Jesucristomi catamēcē unicamax aín 'uchacama tērēncē 'aish Nucēn Papa Diosan 'imicēx aín sinánribi upí 'icēn.

40 Camina bēruāncacanti 'ain, an Nucēn Papa Dios quicē bana uni ñuixuncē unicaman cuēnēo bana quicēsabi oi mina 'in, a banax ca ēsai quia:

41 Mitsux, 'ēn banami cuaicē 'aish, camina uisashiti caramina ratúanan cēñúti 'ai quixun sinánti 'ain. 'Ēx Dios 'ixun cana mitsúnmi ismainun unin 'acēma ñu 'ati 'ain. A 'ēn 'aia isquian ñuicania cuaquinbi camina — asérabi ca —quixun sinántima 'ain.

42 Usaquin caquin bana ñuixuntancēxa anu judíos unicama timēti xubunuax chiquitia ca abēa 'icēcamacēñun Pablo —anun ñu mēētima nētē itsínribi camina ēnē banacama nu ñuixuntécēnti 'ai —quixun unicaman cacēxa.

43 Usa 'ain ca unicamaxa a xubunuax chiquicēbē judíos uni raíri 'imainun judíosma 'ixunbi Nucēn Papa Diosan bana sinánquin ax quicēsabi oquin 'acē, acamax Bernabé 'imainun Pablobē cuancēxa. Cuanía buánquin ca Pablobētan Bernabénēn 'ēsēquin ēsaquin cacēxa:

—Nucēn Papa Diosan mitsu nuibacēx camina ami manutima ax cuēncēsabi oi 'iti 'ain.

44 Usai 'iixan Pablobētan Bernabénēn anun ñu mēētima nētēn Nucēn Papa Diosan bana ñuixuntécēnia cuati ca a ēmanu 'icē unicamax camáxēshi timécēsa 'inun timēacēxa.

45 Usaía 'itsaira uni timécē isi ca judíos unicamax pishui Pablomi nishacēxa. Ami nishi ca —cēmēi ca quia —qui'ax 'atimati Pablomi banacēxa.

46 Usa 'ain ca Pablobētan Bernabénēn racuēquinma atu cacēxa:

—Nun nu judíos uni 'icē mitsu pain Nucēn Papa Diosan bana ñuixuncēxbi camina 'iti 'aishbi ainan 'iisama tanquin aín bana cuaisama tancanin. Usa 'ain cananuna judíosma unicama Jesús ñuiquin bana ñuixuni cuanti 'ain.

47 Usaquinu 'ati ca Nucēn 'Ibu Dios cuēñenia quixun cananuna 'unanin, Jesucristo ñuiquian ēsoquin aín bana cuēnēo isquin:

Israel unicamaishima bētsi unicamaribi aín sinan upí 'inun 'iminun cana mi 'imian. 'Imianan cana aín 'uchacama tērēncē 'aísha 'ēnan 'inunmi camabi menu 'icē unicama iéminun mi 'imian.

48 Usoquian caia cuati ca judíosma uni raírinēx cuēñeni, —Nucēn Papa Diosan bana ēnēx ca asábi 'icē —quiacēxa. Usa 'aish ca uicamax cara Nucēn Papa Diosan 'aish xēnibua 'aínbi abē 'iti 'icē acamax Jesucristomi catamēacēxa.

49 Usai 'imainun ca anu 'icē unicaman Nucēn 'Ibu Diosan bana a mecanuxun ñuixuncania cuacēxa.

50 Usa 'aínbi ca judíos unicaman Pablocēñun Bernabé ñui ami 'atimati bannaquin bētsi bētsi xanu Nucēn Papa Diosmi sináncē 'ianan —atux ca aín nuitu upí 'icē —quixun unin cacē acama 'imainun a ēmanu 'icē cushi unicamaribi Bērnabé 'imainun Pablomia nishnun quixun tsuáquirumiacēxa. Usocēxun ca Pablocēñun Bernabé bētsi bētsi oquin aín nētēnuaxa cuanun quixun xuacēxa.

51 Usa 'ain ca a ēmanuax cuanquin —nun aín bana cuatima ca Nucēn Papa Diosan iscēx 'aisama 'icē —quixuan anu 'icē unicaman 'unánun quixun aín taxacanu 'icē me cupúcē tacabiani, Iconio cacē ēmanu cuancēxa.

52 Cuanbi ca Antioquía ēmanu 'icē axa Jesucristomi catamēcē unicama aín Bēru Ñunshin Upíñu 'aish chuámashirua tani cuēñacēxa.

14

Pabloĕ Bernabĕ Iconio ĕmanu 'iá

¹ Antioquianuax cuanx Iconio ĕmanu bĕbax ca Pablobĕ Bernabĕ anua judíos unicama timĕti xubunu atsianĕĕxa. Atsínxuan bana ñuixuncĕx ca 'itsaira judíos uni 'imainun judíosma uni acamaxribi ami sinani Jesúsmi catamĕacĕxa.

² Catamĕcĕbĕtanbi ca Jesucristomi sinántisama tancĕ judíos unicaman, judíosma unicama 'atimaquin sinánmiquin axa Jesucristomi catamĕcĕ unicamami nishnun quixun tsuáquirumiacĕxa.

³ Usaía 'icancĕbĕ ca Pablobĕ Bernabĕ anu pain atubĕ 'iacĕxa. 'Ixun ca Nucĕn 'Ibu Jesúsmi catamĕti racuĕquinma a ñuiquin upí oquin bana ñuixuancĕxa. Ñuixuanan ca —nu nuibaquin ca Nucĕn Papa Diosan ainan 'inun nu iĕminun aín Bĕchicĕ xuacĕxa —quixun cacĕxa. Usoquin an atu ñuixuncĕ banax ca asĕrabi 'icĕ quixuan camabi unin 'unánun ca Nucĕn 'Ibu Jesusan 'amicĕxun uni itsin 'acĕma ñu a rabĕtan 'acĕxa.

⁴ Usa 'aínbi ca Iconio ĕmanu 'icĕ unicama raírinĕxa —judíos uni 'ixun canana Jesucristomi catamĕti bana cuatima 'ai —quimainun raírinĕxribishi —Jesusan aín bana ñuixunun caiscĕ uni rabĕ ĕnĕn bana ca upíra 'icĕ —quiacĕxa.

⁵ Usax ca judíos uni raíri 'imainun judíosma uni raíriribi, acamax Iconionu 'icĕ atun cushicamabĕ Pablocĕñun Bernabĕ ami nishquin ñu catancĕxun maxaxan 'anux 'ĕsĕnancĕxa.

⁶ 'ĕsĕnania ñuia cuabiani ca Licaonia menu 'icĕ ĕma rabĕ, Litra 'imainun Derbe, 'imainun a 'urama 'icĕ me camanuribi cuancĕxa.

⁷ Cuanxun ca a menu 'icĕ ĕmacamanuxun —Jesucristomi catamĕti aín 'uchacama tĕrĕncĕ 'aish ca uni Nucĕn Papa Diosnan 'iti 'icĕ —quixun unicama bana ñuixuancĕxa.

Listranuxuan Pablo maxaxan 'acan

⁸ Usa 'ain ca uni achúshi aín niti bĕtsicĕ usabi bacĕan 'aísha nicĕma, ax Listranu 'iacĕxa.

⁹ Usa 'ixun ca a unin tsóxun Pablonĕan bana ñuia cuacĕxa. Cuatia isquin ca Pablonĕn, ĕnĕ unin ca —Nucĕn Papa Diosan ca 'ĕ pĕxcuti 'icĕ —quixun sinania quixun 'unancĕxa.

¹⁰ 'Unánquin ca munuma banaquin cacĕxa:

—Cushi ca nirut.

Cacĕxĕshi nirui ca chirini niacĕxa.

¹¹ Pablonĕan usoiá isi ca anu 'icĕ unicamax ratuti Licaonia menu 'icĕ unicama banan munuma banai quiacĕxa:

—Unisa 'aish ca dios rabĕ nunu uaxa.

¹² Quitancĕx ca Bernabĕ ñui —ax ca Júpiter 'icĕ —quianan Pablo ñui, an uni bana ñuixuncĕ 'ain, —ax ca Mercurio 'icĕ —quiacĕxa.

¹³ Usai quiquin ca anuxun Júpiter rabiti xubu axa a ĕmanu atsinti bainubi 'ain, an a rabicĕ sacerdotĕ achúshinĕn Pablocĕñun Bernabĕ rabinuxun, vaca bĕnĕcamacĕñun ñu ua upí oquin xĕocĕ bĕacĕxa. Bĕtancĕxun ca unicamabĕtan vaca bĕnĕcama a rĕquin Pablocĕñun Bernabĕ rabitisa tancĕxa.

¹⁴ Usaquian 'aísa tancĕxunbi 'unani ca Pablobĕ Bernabĕ ratúacĕxa. Ratuti atu nĕbĕtsi cuanquin ca aín chupabi tucai munuma banaquin cacĕxa:

¹⁵ —¿Uisocasquin caramina ĕsoquin ñu 'acanın? Nuxribi cananuna mitsuriribi unishi 'ain. Usa 'aishbi cananuna an mitsu 'aquincĕxunmabimi ñancábi ñu rabicĕ, a ĕnquin Nucĕn Papa Dios ashi rabinun quixun mitsu cai uan. An bamatiomoi tsóo 'ixun naí, me, bacacama 'imainun anu 'icĕ ñucamaribi unio, a camina sinánti 'ain.

¹⁶ Bērāma ca Nucēn Papa Diosan camabi baritian atun cuēēncēsa oquin ñu 'anun quixun unicama ēancēxa.

¹⁷ Usaquin ēnquinbi ca, ax ca asérabi Dios 'icē quixun 'unánun, an 'acēsabi oquin upí oquinshi camabi menu 'icē unicama 'aquinquin, 'uí 'ibúmiquin ñu 'apácēcamaribi canimiquin bimimia. Usoquin an 'imicē cupí cananuna ñu pi nux chuámarua bucuin.

¹⁸ Pablobētan Bernabēnēn usoquin cacēxbi ca a unicamax vaca bēnē rēxun atu rabicatsi quiax sinanaisama tancēxa. Usai 'iquinbi munu sinanaquin ca rabiama 'icēn.

¹⁹ Usaía 'icēbē Antioquía 'imainun Iconionuax uquin ca judíos unibunēn raíri sinanamiquin Pablocēñun Bernabé maxaxan 'acēxa. 'Atancēxun —ca bamaxa —quixun sinánquin ca nirínbianxun ēma 'uri racáncēxa.

²⁰ Usoquin 'acēa bamacēsa sinánquin axa Jesucristomi catamēcē unicaman nēbētsioracēxbi ca niruquiáni a ēmanubi cuantēcēancēxa.

Usai 'ionx ca pēcaracēbē Pablobē Bernabé, Derbe ēmanu cuancēxa.

²¹ Cuanx bēbatancēxun ca —Jesucristomi catamēti ca aín 'uchacama tēréncē 'aish uni Nucēn Papa Diosnan 'iti 'icē —quixun unicama bana ñuixuancēxa. Ñuixunia cuati ca 'itsa uni Jesucristomi catamēacēxa. Usaquin 'atancēx ca Derbenuax Listranu cuantēcēanx Icónionu cuanan Antioquíanuribi cuantēcēancēxa.

²² A ēmacamanu 'iquiani cuanquin ca axa Jesucristomi catamēcē unicama cushioquin Jesucristomi catamēti ēnxunma 'anun 'ēsēanan nux Nucēn Papa Diosnan 'aish cananuna uni itsían bētsi bētsi ocē 'iti 'ai quixun cacēxa.

²³ Usoquin canan anua 'icē ēmacamanuax axa Jesucristomi catamēcē unicamabē timēquin ca atun cushi 'inun, axa asérabi Jesucristomi catamēcē unicamaishi anēacēxa. Anētancēx pīma abē banaquin ca —axa mimi catamēcē ēnē unicama camina upí oquin ñu 'anun sinánmianan bērúanti 'ai —quixun Nucēn Papa Dios atu ñucáxuancēxa.

Sirianu 'icē Antioquíanu Pablobē Bernabé cuantēcēan

²⁴ Usoquin 'atancēxun Pisidia menu 'icē Antioquíanuxunribi bana ñuixuntancēx ca anuax cuanx Panfilia menu bēbacēxa.

²⁵ Panfilia menu 'icē ēma Perge anuxun bana ñuixuntancēx ca Atalia ēmanuribishi cuancēxa.

²⁶ Anuax ca Sirianu 'icē Antioquía ēmanu manē nuntin cuantēcēancēxa. Ax ca anuxuan axa Jesucristomi catamēcē unicaman Nucēn Papa Diosan 'amicēxun, atun ñu mēēti sēnēonquin 'atánun quixun xucē, a ēma 'iacēxa.

²⁷ Usa 'ain ca bēbaxun axa Jesucristomi catamēcē unicama timēacēxa. Timēxun ca Nucēn Papa Diosan 'amicēxuan 'acē ñucama ñuixuanan —judíos unicamaxēshima, judíosma unicamaxribi ca Nucēn 'Ibu Diosan sinánmicēx Jesucristomi catamētia —quixun ñuixuancēxa.

²⁸ Ñuixuntancēx ca anu pain axa Jesucristomi catamēcē unicamabē Bernabé 'imainun Pablo 'itsa 'uxēn pain Antioquíanu 'iacēxa.

15

Jerusalénu timēcan

¹ Usa 'ain ca judíos uni raíri Judea menuax Antioquíanu cuanxun, axa Jesucristomi catamēcē unicama ēsaquin cacēxa: Mitsux asérabi Nucēn Papa Diosnan 'inux iētisa tani camina Moisés quíasabi oi 'unánti oracacē 'iti 'ain.

² Usaía quicëbëbi ca Pablobë Bernabé —usama ca —quiax atubë canancëxa. Canantancëxun ca Pablocëñun Bernabé 'imainun raíriribi Jerusalénu cuanxuan, anua 'icë an aín bana ñuixunuan Jesusan caiscë unicamacëñun axa Jesucristomi catamëcë unicaman cushicama, —judíosma 'aíshbi cara uni Jesucristonan 'iisa tani 'unántiocë 'iti 'icë —quixun ñucátanun quixun xuacëxa.

³ Xuquian Antioquíanu 'icë unicaman —bëruánx ca cuantan —quixun cacëx cuani Fenicia me 'abiani cuanan Samaria me 'abiani cuanquin ca —judíosma unicamaxribi ca sinanati Jesucristomi catamëaxa —quixun ñuixuancëxa. Usaquian ñuía cuati ca Fenicia 'imainun Samarianu 'icë axa Jesucristomi catamëcë unicamax cuëénra cuëëancëxa.

⁴ Usaquin ñuixunbiani cuani ca raíribë Bernabé 'imainun Pablo Jerusalénu bëbacëxa. Bëbaia isquin ca axa Jesucristomi catamëcë unicamabëtan, atun cushicama 'imainun aín bana ñuixunuan Jesusan caiscë unicamanribi cuëénquin —¿caina aín? —caquin atu biacëxa. Bicëxun ca —nun nu bana unicama ñuixuncëxun cuatia ca Nucën Papa Diosan 'itsa uni Jesucristomi sinánmiaxa —quixun ñuixuancëxa.

⁵ Usa 'ain ca axa Jesucristomi catamëcë fariseo unicama raírinëx nirui quiacëxa:

—Judíosma 'aíshbia ax Jesucristomi catamëcë unicamax ca 'unántiocë 'ianan usaía judíos unicama 'iti Moisésnën cuënéo bana raíri quicësaribi oi 'iti 'icë —quiax.

⁶ Usai quicëbë ca Jesusan aín bana ñuixunun caiscë unicama 'imainun axa Jesucristomi catamëcë unicaman cushicama —uisa cara 'iti 'icë —quixun sinánux timëacëxa.

⁷ Timëxun sinania 'uran canania oi niruquin ca Pedronën atu cacëxa:

—Ën xucëantu, camina 'unanin, Nucën Papa Diosan ca, Jesucristomi catamëtishi ca uni ainan 'inux iëti 'icë quixun judíosma unicama ñuixunun micama achúshi 'ë caiscëxa, usaquin 'ën ñuixuncëxun cuatía atúxribi ainan 'inun.

⁸ An camabi unían sináncë ñu 'unáncë 'ixun ca Nucën Papa Diosan, a unicamax ca judíosma 'aíshbi Jesucristomi asérabi sinánxa quixun 'unánquin, nu 'imicësaribi oquin aturibi aín Bëru Ñunshin Upíñu 'inun 'imiaxa.

⁹ Nuxnu judíos 'icëa nu 'imicësaribi oquin ca Nucën Papa Diosan judíosma unicama Jesucristomi catamëcë cupí aín 'uchacama tërénquin aín sinan upí 'imiaxa.

¹⁰ ¿Usa 'aínbi caramina mitsux uisa cupí, usama ca quiax Nucën Papa Diosmi 'uchanan, judíosma unibu ca judíos unibu 'icësaí 'iti 'icë quiax quin? Moisésnëan usai judíos unicama 'iti cuënéo bana cuacë 'aíshbi ca a banacama quicësabiira oi nucën raracamax 'iáma 'icën. Nuxribi cananuna atúxa 'iá usaribiti 'iacën.

¹¹ Usa 'aínbi cananuna 'unanin, nun 'uchacama cupí ainanma 'aíshbi ami catamëcëxun ca nun 'uchacama tërénquin Nucën 'Ibu Jesusan nu Nucën Papa Diosan 'imiaxa. Judíosma unicamaxa ami catamëtia ca usaribi oquin ainan 'imiaxa.

¹² Pedronën cacëx ca anu 'icë uni camáxbi banaima nëtëishiácëxa. Nëtëishitancëxun ca Pablonëan Bernabëbëtan uisaira oquin cara judíosma unicaman aín bana cuaxa quixun ñuixuanan uisaira oquin cara Nucën Papa Diosan, aín cushínbi, atu uni itsin 'acëma ñu 'amiaxa, quixun ñuixuncëxun cuacëxa.

¹³ Usaquin caía Pablobë Bernabé sënëncëbëtan ca Jacobonën anu 'icë unicama cacëxa:

—'Ēn xucéantu, 'Ēn mitsu camainun ca cuat.

14 Simón Pedronĕn ca nu ñuixuanxa, Nucĕn Papa Diosan cara uisaira oquin judíos unicamaishima, judíosma unicamaribi nuibaquin ainan 'inun 'imíaxa quixun.

15 Usai ca 'iti icĕ quixun ca an Nucĕn Papa Dios quicĕ bana uni ñuixuncĕ unicaman cuĕñĕocĕxa. A banax ca ĕsai quia:

16 Mitsu 'aquintĕcĕnquin cana aín rĕbúnquinĕxa 'apuma 'aínbi Davidnĕn rĕbúnqui achúshi 'apu 'imiti 'ain.

17 Judíos unicamainshima judíosma unicamanribia 'ĕnan 'inuxun 'ĕ ñucácĕ cupí cana acaman 'apu, Davidnĕn rĕbúnqui achúshi 'imiti 'ain.

18 Usai cana mitsun 'Ibu Dios an ĕnĕ banacama bĕráma ñuía 'ĕx quin.

19 Usa 'ain cana 'ĕn sinanin, judíosma unicama axa sinanati Nucĕn Papa Diosan 'inux Jesucristomi catamĕcĕ, a cananuna usai judíos unicama 'iti Moisĕsnĕn cuĕñĕo bana quicĕsabi oquian 'anun catima 'ain.

20 Ēsaquinshi caquin cananuna acama quirica buánmiti 'ain: Unínbia unioĕĕ ñu rabiquian 'acĕ ñuina a camina pitima 'ain, 'imainun camina mín xanuma 'ain xanubĕ 'itima 'ain, 'imainun camina tĕtsĕcacĕ ñuina pitima 'ain, 'imainun camina ñuina imi pitima 'ain.

21 Nucĕn raracaman 'ásaribi oquin ca camabi ĕmanuxun unin anua judíos unicama timĕti xubunuxun anun ñu mĕĕtima nĕtĕcaman, Moisĕsnĕn cuĕñĕo bana ñuixunia. Usa 'ixun Moisĕsnĕn usai judíos unicama 'iti cuĕñĕo bana 'unáncĕ 'icĕ cananuna ĕsaquin caquinshi atu quirica buánmiti 'ain.

22 Usaía Jacobo quia cuaquin ca Jesusan aín bana ñuixunun caíscĕ unicama 'imainun axa Jesucristomi catamĕcĕ unicaman aín cushicamabĕtan sináncĕxa, Antioquianua Bernabĕ 'imainun Pablobĕ cuantánun cananuna rabĕ uni caísti 'ai quixun. Usaquin sinánxun ca axa Jesucristomi catamĕcĕ uni rabĕ, Judas 'icĕbi Barsabásribi cacĕ, acĕñun Silas caíscĕxa.

23 Caístancĕxun ca atúan buánun quixun ĕsaquin cuĕñĕoxun quirica 'ináncĕxa:

“Nux Jesusan aín bana uni ñuixunun caíscĕ 'imainun axa Jesucristomi catamĕcĕ unicaman nun cushicamabĕtan cananuna mitsu quirica buánmin. Mitsux judíosma 'aishbimi Jesucristomi catamĕcĕ 'aish nun xucéantu 'icĕ, Antioquia ĕmanu, 'imainun Siria menu, 'imainun Cilicia menu 'icĕ, cananuna ĕsaquin mitsu cain.

24 Nun xucĕxmabi cuanxun isa uni raírĕnĕn mitsubĕ banaquin, usai judíos unicama 'iti Moisĕs quíasabi oi camina 'iti 'ain quixun caquin mitsu masá nuitumiáxa quixuan ñuicania cananuna cuan.

25 Usa 'ain cananuna timĕxun, axa nubĕ nuibanancĕ Bernabĕ 'imainun Pablobĕ cuanxun mitsu isi cuanun rabĕ uni caístancĕxun xuti sinan.

26 Nun caíscĕ uni a rabĕtan ca ami nishquian unin 'aisa tancĕxunbi Nucĕn 'Ibu Jesucristoa usai 'ia ñuiquin racuĕquinma unicama ñuixunia.

27 Usa 'ain cananuna Judascĕñun Silas xutin, Bernabĕ 'imainun Pablobĕa cuanun. Xucĕxun ca atun ĕnĕ quirica quicĕsabi oquin mitsu ñuixunti 'icĕn.

28 Nucĕn Papa Diosan Bĕru Ñunshin Upitan sinánmicĕxun cananuna sinan, ca asábi 'iti 'icĕn, mitsúnmi Moisĕsnĕn usai judíos unicama 'iti cuĕñĕo banacama quicĕsabi oquin 'aquinma ĕnĕ ñuishi 'ati:

29 Unínbia unioĕĕ ñu a rabiquian 'acĕ ñuina a camina pitima 'ain 'imainun camina ñuina imi pitima 'ain 'imainun camina tĕtsĕcacĕ ñuina pitima 'ain 'imainun ca aín xanuma 'ain uni xanubĕ 'itima 'icĕn. Ēnĕ banacama cuati camina mitsux asábi 'iti 'ain. Bĕrúanx camina 'icanti 'ain”.

³⁰ Usaquin quirica 'atancëxuan xucëx cuanx ca Antioquíanu bēbacëxa. Bēbaia cuatía timëtia ca axa Jesucristomi catamëcë unicama a buáncë quirica 'ináncëxa.

³¹ 'Ináncëxun a quirica uisai cara quia quixun istancëx ca cuëëni chuámashirua 'icancëxa.

³² Usa 'ain ca an Nucën Papa Diosan sinánmicëxun bana uni ñuixuncë uni 'ixun Judas 'imainun Silasnën 'itsa oquin bana ñuixunquin anu 'icë unicama 'ësëacëxa. 'Ësëcëxun upí oquin Jesús sinani chuámarua tani ca unicama cuëëancëxa.

³³ 'Itsa nētën Antioquíanu 'itancëxa Judasbë Silas an xucë unicamanu cuantëcënia ca anua 'icë axa Jesucristomi catamëcë unicaman —bërúanx camina cuanti 'ai —quixun caquin xuacëxa.

³⁴ Usa 'ainbi ca Silanën Judas cuantámainun ax bërúti sináncëxa.

³⁵ Usaquin sinántancëx bërúxun ca anuxun Pablobëtan Bernabénën an Jesucristomi catamëcë 'ixun aín bana ñuixuncë unicamabëtan —Nucën 'Ibu Jesúsni catamëti ca uni Nucën Papa Diosan 'iti 'icë —quixun bana ñuixunquin Antioquíanu 'icë unicama 'unánmiacëxa.

Pablo mecama oi cuantëcëan (15.34-18.22)

³⁶ Usa 'ain ca anu pain 'itancëxun Pablonën Bernabé cacëxa:

—Anuxunu Nucën 'Ibu Jesucristomi catamëti ca uni Nucën Papa Diosan 'iti 'icë quixun bana ñuixuncë ëmacamanu cuanquin cananuna anua 'icë nun xucëantu uisa cara istëcëni cuanti 'ai —quixun.

³⁷ Cacëxun ca Bernabénën Juan 'icëbi Marcosribi cacë uni, a buántisa tancëxa.

³⁸ Buántisa taniabi ca Pablonën Bernabé cacëxa:

—Panfilia nētënuax ca nubëtan Nucën Papa Diosan bana unicama ñuixunima nu ëbëtsini uaxa. Usa 'ain cananuna a buántima 'ain.

³⁹ 'Usai canantancëx ënananquin Marcos buani ca Bernabé, manë nuntin Chipre nasínu cuancëxa.

⁴⁰ Cuancëbëtan ca Pablonën Silas abëa cuanun caísacëxa. Caíscë ca axa Jesucristomi catamëcë unicaman —Nucën 'Ibu Diosan ca nuibaquin bërúanquin mi 'aquinia —quixun catancëxun xuacëxa.

⁴¹ Xucëx cuanquin a Pablobëtan Silasnën Siria menu cuanan Cilicia menuribi cuanquin a mecamanuaxa Jesucristomi catamëcë unicama bana ñuixunquin Jesucristonan 'aísha cuëënun sinánmiacëxa.

16

Pablo 'imainun Silasbë Timoteo cuan

¹ Cuanx ca Pablobë Silas Derbe ëmanu cuanan anuribi cuani Listra ëmanu bēbacëxa. Anu ca axa Jesucristomi catamëcë Timoteo cacë uni 'iacëxa. Aín titax ca judío xanu 'ianan Jesúsni sináncë 'iacëxa, 'imainun ca aín papax griego banan banacë 'iacëxa.

² Listra 'imainun Iconio ëmanu 'icë axa Jesucristomi catamëcë unicaman —upí uni ca —quixun ñuicë ca Timoteo 'iacëxa.

³ Usa 'ain ca abëa Timoteo cuanti cuëënquin Pablonën sináncëxa, —Timoteonën papax ca judío unima 'aish griego banan banacë 'icë quixun ca Listranu 'icë 'imainun Iconionu 'icë judíos unicaman 'unania. Usa 'ain ca Timoteo judíos unicaman aín bana cuaisama tanti rabanan judíos uni 'icë'sai 'unántiocë 'iti 'icë —quixun. Sinántancëxun 'unánti oracamibianquin ca Pablonën Timoteo buáncëxa.

⁴ Listranuax Timoteo buani bētsi bētsi ěmanu cuanquin ca anu 'icē unicama, uisaquin cara Jerusalēnu 'icē Jesusan aín bana ñuixunun caíscē unicama 'imainun axa Jesucristomi catamēcē unin cushicaman caxa quixun bana ñuixuancēxa. Ñuixunquin ca atúxa quicēsabi oquin camina 'ati 'ai quixun axa Jesucristomi catamēcē unicama cacēxa.

⁵ Usaquian Pablobētan Timoteonēn bētsi bētsi ěmanu cuanquin bana ñuixuncēx ca axa ami catamēcē unicamax upiti Jesúsmi sináncēxa. Usai 'icēbēa camabi nētēn uni raírínēxribi ami sináncēbē ca axa Jesucristomi catamēcē unicama 'aisamaira 'iacēxa.

Namácēsa oquian Pablonēn Macedonianu 'icē uni isa

⁶ Usaquiania cuania Asianuxun bana ñuixunxunma 'anun Nucēn Papa Diosan Bēru Ñunshin Upitan sinánmicēx ca Pablobē Silas 'imainun Timoteo Frigia cacē me 'imainun Galacia cacē menuribi cuancēxa.

⁷ Cuanx anu bēbaquin Misia cacē me inubiani, Bitinia cacē menuribishi cuainsa taniabi ca Nucēn 'Ibu Jesusan Bēru Ñunshin Upitan anu cuanxma 'inun sinánmiacēxa.

⁸ Sinánmicēx ca Misia inubianx Troas cacē ěmanu bēbacēxa.

⁹ Bēbaxun ca Pablonēn imē namáquin iscēsoquin Macedonia menu 'icē uni achúshia nicē isacēxa. Iscēxun ca cacēxa: Macedonia ěnu uxun camina nu 'aquinti 'ain.

¹⁰ Usoquian Pablon namáquin iscēsa oquin isan cananuna nun Macedonia menuxun, Jesucristomi catamēti ca uní ainan 'iti 'icē quixun bana ñuixuni cuanti ca Nucēn Papa Dios cuēñia quixun sináncēn. Sinánquin cananuna bēnēnquinshi anu cuanuxun ñu mēníocēn.

Pablobēa Silas Filipos cacē ěmanu 'ía

¹¹ Manē nuntin Troasnuax cuanshiax Samotracia cacē nasínu bēbonx cananuna Neápolis ěmanu bēbacēn.

¹² Anuax cuanx cananuna Filipos ěmanu bēbacēn. Filipos ax ca Macedonia menu 'icē ěma cha anuribia Romanu 'icē unicama 'icē 'iacēxa. Anu cananuna 'itsamashi nētē 'iacēn.

¹³ A ěmanuax cananuna anun ñu mēētima nētēn baca cuēbí cuancēn, anuaxa axa ami sináncē unicamax usabii 'icē 'aish Nucēn Papa Diosbē banacē, anu. Cuanquinbi xanucama timēcē isi anu tsóbuquin cananuna Jesúsmi catamēti bana atu ñuixuancēn.

¹⁴ A xanucama achúshi ca Lidia cacē 'iacēxa. Ax ca Tiatira ěmanu 'icē xanu 'ianan, an chupa upí minanēn pucucēsa marucē 'iacēxa. Usa 'aish ca ami sinánquin Nucēn Papa Dios rabicē 'iacēxa. Usa 'ixuan Pablonēn bana ñuia cuatia ca Nucēn 'Ibu Diosan Jesucristomi catamētia ainan 'inun sinánmiacēxa.

¹⁵ Sinánmicēx Jesucristomi catamēti ca Lidia, aín xubunu 'icēcamabē, nashimicē 'iacēxa. Nashimicē 'ixun ca nu cacēxa:

—Mitsun, 'ěx cana asérabi Jesucristonan 'ain quixun sinani camina 'ěn xubunu 'iti 'ain.

Usaquin nu caía nux anu 'iti cuēñcēbē cananuna anu 'iacēn.

¹⁶ Nētē itsin anuaxa uni abē banacē anuax Nucēn Papa Diosbē banai cuanquinbi cananuna xanu xuntacu achúshi ñunshin 'atimañu isacēn. A xanun ca ñunshin 'atimanēan 'unánmicēxun uisai cara 'iti 'icē quixun ñucácēxun uní usai camina 'iti 'ain quixun ñuixuancēxa. Usoquin 'aquin ca aín patróncoma 'itsa curíqui bimiacēxa.

¹⁷ A xanu xuntacunēx ca Pablocēñun nu nuibiani munuma banai quiacēxa:

—Ēnē unicaman ca Dios, naínu 'icē 'Apuira a ñu 'axunia. Usa 'ixun ca anúnmi mitsun 'uchacama tērēncē 'aish ainan 'iti bana mitsu ñuixunia.

¹⁸ Usai quiquin ca 'itsa nētēn nu nuiaçēxa. Usoquin 'uran ubíocēx cuainacēquin ca Pablonēn ñunshin 'atima cacēxa:

—Jesucristonēan quimicēxun cana mi cain, ēnē xanunuax ca chiquit.

Quixuan cacēxēshi ca bēnētishi ñunshin 'atima chiquíacēxa.

¹⁹ Usai 'icēbētan ca aín patrónçaman, a xanuan an 'acēsabi oquin ñu 'acēbētanma ca curíqui bitima 'icē quixun sinánquin, Pablocēñun Silas biacēxa. Bibianquin ca anua 'apu 'icēnu buáncēxa.

²⁰ Buánxun ca an uni bētsi unimi manania cuacē uni cacēxa:

—Ēnē uni rabētan judíos uni 'ixun bana ñuixuncēxun cuati ca nun ēmanu 'icē unicamax tsuáquiruía.

²¹ Tsuáquirumiquian bana ñuixuncē 'aínbi cananuna nun romano uni 'ixun an ñuixuncē bana axa quicēsabi oquin 'atima 'ain.

²² A xanun patrónçaman usaquin an uni uni itsimi manania cuacē unicama caia cuati, ca camabi uni Pablo 'imainun Silasmi tsuáquiruacēxa. Tsuáquirucēbētan ca a unicaman, aín chupa pēmitancēxuan manē xon rishquinun quixun aín unicama cacēxa.

²³ Usoquin cacēxun cushínra 'itsa oquin rishquitancēxun ca sipuacēxa. Sipuatancēxun ca an sipunu 'icē unicama bérúancē uni cacēxa, Pablocēñun camina Silas machiquitia upí oquin bérúanti 'ai quixun.

²⁴ Usoquin 'anúan cacēxun ca sipu 'ucē mēúira atsinmixun i quini ocēn tabíataxacēxa.

²⁵ Usoquian 'acēx ca Pablobē Silas imē naēx Nucēn Papa Diosbē bananan a rabi cantacēxa. Usaría 'ia ca anua 'icē sipuacē uni raírínēn cuacēxa.

²⁶ Usaía 'icēbēa me cushínra shaíquicēbē ca ami tapuocē icama shaíquicēbēa xēcuēcamaxribi xēoquimainun manē risi anun uni sipuacē tēcērēcacēcama tubucuti rēucūacēxa.

²⁷ Usaía 'icēbē bēsuquinbi, xēcuēcama xēóquicē isquin ca an sipuacē unicama chiquítí rabanán bérúancē unin sináncēxa, —sipuacē unicama ca chiquíquiiani cuanxa —quixun. Sinánquin ca axbi taroracácatsi quixun aín manē xētocē biacēxa.

²⁸ Bitsiabi ca Pablonēn munuma banaquin cacēxa:

—Taroracaxma ca 'it. Camáxbi cananuna ēnu 'ain.

²⁹ Cacēxuinshi, anun pēcaxun isti a aín uni ñucáxun bibianx ca bēnētishi abáquiiani sipu mēú atsiancēxa. Atsiní, bērēqui racuētan bamai ca Pablo 'imainun Silas tanáin rantin purúancēxa.

³⁰ Usai 'itancēxun ēman buánquin ca Pablo 'imainun Silas cacēxa:

—¿Añu carana 'ēn 'uchacama tērēncē 'aish iēnuxun 'ati 'ain?

³¹ Quia ca cacēxa:

—Nucēn 'Ibu Jesucristomi sinani ca ami catamēt. Ami catamēti camina min xubunu 'icē mín aintsi 'ibucamabēbi mitsun 'uchacama tērēncē 'aish Nucēn Papa Diosnan 'iti 'ain.

³² Caxun ca a 'imainun aín xubunu 'icēcamaribi Nucēn 'Ibu Jesús ñuiquin bana ñuixuancēxa.

³³ Ñuixuncēxuinshi ca imēbi an sipuacē unicama bérúancē unin Pablo 'imainun Silas anua manē xon 'acē aín namicama chucaxuancēxa. Chucaxuncēbē ca an sipuacē unicama bérúancē unibē axa aín xubunu 'icēcamaxribi Jesúsmi catamēti nashimicē 'iacēxa.

³⁴ Usa 'ixun ca an sipuacē unicama bérúancē unin aín xubunu buánxun Pablocēñun Silas pimiacēxa. Usocēx ca a unibē aín xubunua 'icē aín aintsi

'ibucamaxribi Nucën Papa Diosmi catamëti ainan 'aish, chuámashirua tani cuëëancëxa.

³⁵ Usaía 'ian pëcaracëbëtan ca an uníxa uni itsimi manania cuacë unicaman policia xuquin cacëxa:

—An sipuacë unicama bërúancë uninu cuanxun camina a uni rabëa cuantánun ënun quixun cati 'ain.

³⁶ Usaquin caxun xucëx cuanxun cacëxun ca an sipuacë unicama bërúancë unin Pablo cacëxa:

—An uníxa uni itsimi manania cuacë unicaman ca mi chiquínun quixun 'ë camiaxa. Usa 'ain camina chuámashirua 'aish cuanti 'ain.

³⁷ Usaquian an sipuacë unicama bërúancë unin cacëxun ca Pablonën policíacama cacëxa:

—Nux románo uni 'aish quiricañu 'icëbi, añu caranuna 'a quixun nu ñucáxunmabi, ca camabi unían ismainun rishquimitancëxun nu sipuamionxa. ¿Usaquin 'amionxunbi cara bëri uni raírinën isnúnma nu chiquinin? Ax ca 'aisama 'icën. Atúxbi ca nu chiquini uti 'icën.

³⁸ Ësoquian Pablonën cacëxun cuabiani cuantëcënxun ca policíacaman an uni uni itsimi manania cuacë unicama cacëxa. Caquian, románo uni 'aish ca quiricañu 'icë quixun cacëxun cuati ca racuëacëxa.

³⁹ Racuëti anu cuanxun ca Pablocëñun Silas cacëxa:

—Mix camina románo uni 'aish quiricañu 'ain quixun 'unánxunma cananuna mi 'ón.

Caquin ëman buánxun ca —ënë ëmanuax camina cuanti 'ai —quixun cacëxa.

⁴⁰ Usaquian cacëx sipunuax chiquíquiiani ca Lidianën xubunu cuancëxa. Cuanx atsínquinbi ca axa Jesucristomi catamëcë unicama anu timëcë isquin upí oquin 'ësëtancëx anuaxribi cuancëxa.

Tesalónica ëmanuaxa unicama tsuáquirua

17

Tesalónica ëmanuaxa unicama tsuáquirua

¹ Usaquiani cuani Anfípolis ëma 'imainun Apolonia ëma anun cuanx ca Tesalónica ëmanu bëbacëxa. Tesalónicanu ca anua judíos unicama timëti xubu achúshi 'iacëxa.

² Usa 'ain ca rabë 'imainun achúshi semana anu 'i, Pablo axa 'icësabi oi anun ñu mëëtima nëtë 'icëbë 'icëbë, anua judíos unicama timëti xubunu atsínxun, anua timëtia unicama cuëñëo bana 'unánmiquin, Jesús ax ca aséribi Cristo 'icë quixun cai atubë canancëxa.

³ Cuëñëo bananu ñuicësabi oquin 'unánmianan ca —a bana quicësabi oi 'iti 'aish ca Cristo paë tantancëx bamatancëx baísqüiäxa —quixun canan ca —'ën mitsu ñuixuncë Jesús abi ca axa uti nun caíncë Cristo ax 'icë quixun ñuixuncëxa.

⁴ Ñuixunia cuati ca judíos unicama raíri, Jesús ax ca aséribi Cristo 'icë quixun sinani, ami catamëti Silas 'imainun Pablobë timëacëxa. 'Imainun ca griego banan banacë uni 'ixunbia Nucën Papa Diosan bana cuacëcama, a 'imainun —ax ca aín naitu upí 'icë —quixun unin cacë xanucamaxribi Jesúsmi catamëacëxa.

⁵ Usa 'aínbu ca judíos unicama, an Jesús sináncëma, ax ami nutsi Silas 'imainun Pablomi nishquin uni 'atima chiquíshcama timëtancëxun a ëmanu 'icë unicama tsuáquirumiäcëxa. Tsuáquirumi, Jasón cacë uni aín xubunu

banaruquin barii ca, camabi unían isnun ëma nëbëtsi buánti ca Pablocëñun Silas chiquínti 'icë quiax quicancëxa.

⁶ Usai quiquinbi mëraqinma ca Jasóncëñun axa Jesucristomi catamëcë unicama raíri nirínbianquin a ëmanu 'icë unicaman 'apunu buáncëxa. Buani ca munuma sharati quicancëxa:

—An camabi menu 'icë unicama tsuáquirumicë uni rabëtax ca ënu uaxa.

⁷ Ucë ca Jasonën anua 'inun aín xubunu atsínmiaxa. A unicamax ca Romanu 'icë 'apu César quicë bana cuaisama tani, 'apu itsi ca Jesús 'icë quia.

⁸ Pablocëñun Silas ñuicania cuati ca unicamabë a ëmanu 'icë 'apucamaxribi sharati tsuáquiruacëxa.

⁹ Tsuáquiruiabi ca Jasónbëtan raírinën a ënun quixun curíqui 'ináncëxa. 'Ináncëxun ca Jasóncëñun raíri cuantánun quixun ëancëxa.

Pablobë Silas Berea ëmanu 'iá

¹⁰ Usai 'icëbëtan ca axa Jesucristomi catamëcë unicaman bënëñquinshi imë Pablocëñun Silas Berea cacë ëmanu cuantánun quixun xuacëxa. Xucëx cuanx bëbatancëx ca anua judíos unicama timëti xubunu atsíancëxa.

¹¹ Atsínxuan bana ñuixuncëbëtan ca anua 'icë judíos unicaman, Tesalónica ëmanua 'icëcamasamaira 'ixun, cuëñquin Pablonëan Jesús ñuiquin Nucën Papa Diosan bana ñuixunia cuacëxa. Cuaquin ca aséribi cara Pablonëan ñuixuncë bana ax 'icë quixun 'unáncasquin camabi nëtën Nucën Papa Diosan bana cuëñëo isacëxa.

¹² Usaquin 'ai ca atux 'itsáxira —aséribi ca —quixun sinani Jesucristomi catamëacëxa. Usai 'imainun ca griego banan banacë unicama 'imainun xanucamaribi —upí sinánñu ca —quixuan unin 'unáncë, acamax Jesucristomi catamëacëxa.

¹³ Usaía 'icëbëbi ca Tesalónicanu 'icë judíos unicamax, Pablonëan Bereanuxun Nucën Papa Diosan bana ñuixunia ñuicania cuabiani anuribishi cuancëxa. Cuanxun ca Pablomia nishnun quixun anu 'icë unicamaribi tsuáquirumiacëxa.

¹⁴ Tsuáquirumicëbëtanbi ca axa Jesucristomi catamëcë unicaman bënëñquinshi Pablo manë nuntían cuantánun quixun xuacëxa. Xucëbë ca Timoteobë Silas Bereanubi bërúacëxa.

¹⁵ Bërúmainun ca an buáncë unicaman Pablo Atenas ëmanu buáncëxa. Buántancëxun a ëbianía Bereanu cuantëcënia ca Pablonën a unicama Timoteocëñuan Silas bënëtishi a isi unun quixun camiacëxa.

Atenas ëmanua Pablo 'iá

¹⁶ A unicama cuan ca Pablonën Atenas ëmanuxun Timoteocëñun Silas aia caíancëxa. Caini a ëmanu niquin, unían unioçë ñu a unin rabicë, a 'aisamaira isi ca Pablo masá nuituacëxa.

¹⁷ Usa 'ixun ca anua judíos unicama timëti xubunuxun, judíos unicama 'imainun judíosma 'ixunbia an Nucën Papa Dios rabicë unicamaribi, Jesús ax ca aséribi Cristo, axa uti judíos unicaman caíncë, a 'icë quixun sínánmisa tani cuëñëo bana ñui atubë canancëxa. Usai 'ianan ca camabi nëtën anuxun ñu marutinuaxribi anua 'icë unicamabë Jesús ñui canancëxa.

¹⁸ Cananmainun ca raíri unicama usa isa uni 'iti icë quixun epicúreo cacë unicaman bana ñuia cuacë, 'imainun estoico cacë unicamanribia bëtsi bana ñuia cuacë, a unicamaxribi uax Pablobë banacëxa. Abë banatancëx ca raírinëx quiacëxa:

—¿Añu cara banañuira 'ixun ënë unin nu ñuixuinca tanin?

Quicëbë ca raírinëx Pablonëan Jesús ñuianan —bama 'aish ca uni baísquiti 'icë —quixun cacëxun cuax quiacëxa:

—Nun rabcë diosma, bëtsi dios ñui sapi ca quia.

19 Usai quitancëxun ca Pablo bibianquin matá, Areópago cacë, anu buánxun cacëxa:

—Nun nu cuacëma a ñuiquinmi nu cacë bana ënë cananuna upí oquin 'unántisa tanin.

20 Nun cuacëma ñu camina min ñuin. Uisai qui quicë cara quixun cananuna 'unántisa tanin.

21 Usa 'ain ca Atenasnu 'icë unicama 'imainun 'uracëox uax atubë 'icë unicama an uisa bana cara an cuacëma 'icë a cuaisa tancëxa. 'Imainun ca unían ñuia cuacëma ñuribi ñuiquin uni caisa tancëxa. Usai ca a unicamax 'iacëxa.

22 Usa 'ain ca Pablo Areópagonu timécë unicama nëbëtsinuax niruquin cacëxa:

—Atenasnu 'icë unicama, 'ën iscëxun camina mitsun dioscama 'itsaira sinánquin a rabin.

23 'Ëx ënë ëmanu 'icë bain niquin cana anuxunmi mitsun dioscama rabcë 'itsa isan. Isanan cana anuxun mitsun dios rabiquinmi anu ñu nanti ñu achúshinumi ësaquin cuënëocë isan: “Ënëx ca anuxun nun 'unáncëma dios rabi a 'icën”. 'Unánxunmabimi rabcancë dios a cana 'ën mitsu ñuixunin.

24 An ca me 'imainun anu 'icë ñucamaribi unioçëxa. Ax ca naí, me acaman 'Ibu 'icën. Usa 'aish ca ax anuxun a rabi unín 'acë xubunu 'ima.

25 Unín a ñu 'axuncëxmbi ca ax usabi 'iá 'aish usabi 'ia. An ca anun nux tsóti nëtë 'imainun suñu, piti, 'imainun camabi ñuribi nu 'iania.

26 An ca achúshi uni aín rëbúnquicamaxa mecamanu tsónun unioçëxa. Unioquin ca uiti barin cara aín rëbúnquicamax camabi menu tsóti 'icë quixun mënionan, anua aín me sënëncëcamaribi mënioxuancëxa.

27 Nucën Papa Diosan ca ami sinánquian a 'unánun uni unioçëxa. Uisaxun caranuna a 'unánti 'ai quixunu sináncëxbi ca Nucën Papa Dios nu 'urama 'icën.

28 Nucën Papa Dios cupí cananuna tsotin, a cupí cananuna nitsin, a cupí cananuna ënë menu 'ain. Mistun aintsi raírinëx ca ësai quiacëxa: “Nux cananuna diosan rëbúnqui 'ain”.

29 Nux aín rëbúnqui 'ixun cananuna sinántima 'ain, ax ca unían 'acë curi 'acë ñuusa 'ianan uxua manë 'acë ñuusa 'ianan maxax 'acë ñuusa 'icë quixun.

30 Nucën Papa Dios 'unáncëma 'ixun ca unín anbia unioçë ñu rabiácëxa. Rabia isquinbi ca Nucën Papa Diosan isëshiacëxa. Isëshia 'ixunbi ca bërí camabi menu 'icë uni 'atimaquin sináncë 'ixunbia sinananun quixun aín unícaman canun camia.

31 Nucën Papa Diosan ca mënioçëxa, anúan achúshi uni, Jesucristonën camabi uni, aín nuitu cara upí 'icë, cara upíma 'icë quixun isti nëtë. Usaquian 'anun ca an caísacëxa quixuan camabi unín 'unánun, ca Nucën Papa Diosan Jesús bamacëbi baísquimiacëxa.

32 Usaquian bamatancëx ca Jesús baísquiacëxa quixun ñuia cuati ca uni raírinëx Pablomi cuaiácëxa. Cuaimainun ca raírinën Pablo cacëxa:

—Minmi ñuicë bana ënëmi ñuitëcënia cananuna bëtsi nëtë cuatëcënti 'ain.

33 Usaquian cacëx ca Pablo acama ëbiani cuancëxa.

34 Cuancëbë Pablobë cuani ca raírinëx ami sinani Jesúsmi catamëacëxa. Acamax ca Dionisio, Areópagonu 'icë uni a 'imainun xanu achúshi Damaris cacë a 'imainun raíriri 'iacëxa.

18

Pablo Corinto ěmanu 'iá

1 Areópago cacē matánuxun bana ñuixuntancēx ca Pablo Atenas ěmanuax Corinto ěmanu cuancēxa.

2 Cuanx bēbaxun ca judío uni achúshi, Aquila cacē, mēracēxa. Ax ca Ponto cacē menuaxa bacēan 'iacēxa. Usa 'aish ca aín xanu Priscilabē Italia menu 'icē Roma ěmanu 'iacēxa. 'Icēbēbia anu 'icē 'apu Claudio ax —judíos unicamax ca camáxbi Romanuax cuanti 'icē —quicēbē ca Corintonu tsoi cuancēxa. Usa 'ain ca Corintonu bēbatancēx Pablo Aquilacēñun Priscila isi cuancēxa.

3 Aquila ax ca Pablonēan 'acēsaribi oquian an chupa xubu 'acē uni 'iacēxa. Usa 'ain ca Pablonēn aín xubunu 'ixun Aquilabētan chupa xubu 'acēxa.

4 Usoquin 'anan ca anun ñu mēētima nētēcaman anua judíos unicama timēti xubunu cuanxun —Jesús ax ca asérabi Cristo, axa utia judíos unicaman caíncē, a 'icē —quixun bana ñuixuancēxa. Ñuixuncēxun ca judíos unicama raíri 'imainun judíosma unicama raírinēnribi —Jesús ax ca asérabia Nucēn Papa Diosan xuá a 'icē —quixun 'unánquin sináncēxa.

5 Usa 'ain ca Timoteobēa Silas Macedonianuax Corintonu bēban Pablonēn bētsi ñu mēēti 'aquinma Jesús ñui quicē banaishi ñuixuancēxa. Ñuixuanan ca judíos unicama, Jesús ax ca asérabi Cristo axa utia atun caíncē a 'icē quixun upí oquin ñuixuancēxa.

6 Cacēxbi ca aín bana timanan ami 'atimati banai ami nishacēxa. Usaía 'ia ca Pablonēn anuax ca cuania quixuan atun 'unánun aín chupa tacaquin cacēxa: —Mítsúxbi 'iisama tani camina Nucēn Papa Diosnan 'itima 'ain. Usaími 'icēxbi ca 'ēn 'uchama 'icēn. Mítsúnmi ēnē bana cuaisama tancēbētan cana judíosma unicama ñuixuni cuanin.

7 Catancēx anua judíos unicama timēti xubunuax chiquíquiani ca judíosma 'ixunbia an Nucēn Papa Dios rabićē, Justo cacē uni, aín xubunu cuancēxa, axa anua judíos unicama timēti xubu rapasu 'ain.

8 Usa 'ain ca anua judíos unicama timēti xubunu 'icē 'apu, Crispo, abē aín xubunu 'icē aín aínsi 'ibucamaxribi ami sinani Nucēn 'Ibu Jesúsmi catamēacēxa. Usai 'imainun ca Pablonēan bana ñuixunia cuati, 'aisamaira Corintonu 'icē unicamaxribi ami sinani Nucēn 'Ibu Jesúsmi catamēti nashimicē 'iacēxa.

9-10 Usa 'ain ca Pablonēn namáquin cuacēsa oquin ěsaquian Nucēn 'Ibu Jesusan cacēxun imē cuacēxa:

—'Ē cana mibē 'ain. Usa 'ain ca uinu 'icē unínbi mi paē tanmiquin mēētima 'icēn. Ēnē ěmanuax ca 'aisamaira uni 'ēnan 'iti 'icēn. Usa 'ain camina racuēquin ēnquinma 'ēn bana ñuixunti 'ain.

11 Usaquian cacēxun ca Pablonēn achúshi bari 'imainun mēcēn achúshi 'imainun achúshi 'uxē Corintonu 'iquin unicama Nucēn Papa Diosan bana ñuixuancēxa.

12 Usaquian ñuixuncēbēbi ca Galión, axa Acaya menu 'icē unicaman 'apu 'ain, judíos unicamax Pablomi nishi tsuáquiruacēxa. Tsuáquiruquin bibianquin ca an uníxa unimi manania cuacē unicama timēćē anu buáncēxa.

13 Buánxun ca Galión 'imainun abē 'icē unicama cacēxa:

—Ēnē unin ca usai judíos unicama 'iti Moisésnēn cuēnēo bana quicēsama oquin Nucēn Papa Dios rabinun quixun unicama caia.

14 Quixuan cacēbēa Pablo quicascēbētanbi ca Galiónēn judíos unicama cacēxa:

—Ēnē uníxa ñu 'aisama 'acē 'ianan uni 'acē 'ain cuni cana mitsúnmi a ñuiquin cacēxun cuatsian.

¹⁵ Aínbi ca an mitsun cuati banaishi ñuixunquin, usai ca quia quixun ñuixunia. Usa 'ain camina mitsúnbi mēnioti 'ain. 'Ēn cana ēnē ñu mitsu mēnióxuntma 'ain.

¹⁶ Usaquin catancēxun ca Galiónēn axa Pablomi manáncē unicama a cuantánun quixun cacēxa.

¹⁷ Cacēx cuanquinbi ca anua judíos unicama timēti xubunu 'icē 'apu, Sóstenes, a bixun mēēcancēxa. Usoia isquinbi ca Galionēn caquinma isēshiacēxa.

Antioquíanu cuantēcēntancēxa Pablo amiribishi mecama oi cuantēcēan (18.18-21.26)

¹⁸ Usocēx 'itsa nētēn pain Corintonu 'itancēx ca Pablo Siria menu cuanti sinani axa Jesucristomi catamēcē unicama —cana cuanin —cabiani, Priscila 'imainun Aquilabē manē nuntin cuancēxa. Cuanx Cencrea ēmanu bēbaxun ca Pablonēn, —'ēn Nucēn Papa Dios cacēsabi oi 'i cana sēnēni —quixun sinánquin ain bu tēamiacēxa.

¹⁹ Tēamitancēx cuanx ca Efeso ēmanu bēbacēxa. Bēbax Priscila 'imainun Aquila ēbiani cuanx anua judíos unicama timēti xubunu atsianx ca anuax Pablo anua timēcē judíos unicamabē banai atubē usai Jesús 'iti ñuiquin Nucēn Papa Diosan bana cuēnēo ñui canancēxa.

²⁰ Usaía 'ia judíos unicaman atubēa 'inun cacēxbi ca Pablo anu 'iáma 'icēn.

²¹ Abē 'iquinma ēbianquin ca atu cacēxa:

—Judíos unicama anun timēti nētē sēnēncēbē atubē Jerusalénu 'itancēx cana Nucēn Papa Dios cuēncēbē mitsu isi utēcēnti 'ain.

Quixun cabiani ca Efesonuax cuancēxa.

²² Cuanx Cesárea ēmanu bēbax ca nuntinuax 'ibúquiani taēn Jerusalénu cuancēxa. Cuanx bēbaxun atu istancēxun axa Jesucristomi catamēcē unicama —cuanmainun ca 'it —cabiani ca Antioquíanu cuancēxa.

²³ Antioquíanu 'ēora pain 'itancēx ca Galacia menu 'icē ēma 'imainun Frigia menu 'icē ēmacama oi cuanquin Pablonēn axa Jesucristomi catamēcē unicama upiti Jesucristomi sinani ax cuēncēsabi oi 'inun quixun caquin atu 'ēsēcēxa.

Efesonuxuan Apolosnēn bana ñuixuan

²⁴ Pablonēn Galacia menu cuanquin Frigia menuribi cuanquin axa Jesucristomi catamēcē unicama 'ēsēmainun ca Alejandría ēmanu 'icē judíos uni achúshi, Apolo, ax Efeso ēmanu cuanx anu 'iacēxa. Ax ca an Nucēn Papa Diosan bana cuēnēo upi oquin 'unáncē 'aish unicama upi oquin bana ñuixuncē 'iacēxa.

²⁵ Nucēn 'Ibu Jesús ñuixunquian 'unánmicancē 'ixun ca Apólosnēn cuēēni banaquin, Jesús ñuiquin, upi oquin Efesonu 'icē unicama ñuixuancēxa. Usaquin Jesús ñuiquin bana ñuixuanan, —aín 'uchacama chiquinatia ca Juanēn uni nashimiacēxa —quixun 'unánquinbi ca Apolosnēn —Jesucristonēn ca aín Bēru Ñunshin Upi aín unicama abēa 'inun 'inania —quixun 'unánma 'icēn.

²⁶ Usa 'ain ca anua judíos unicama timēti xubunuxun Apolosnēn racuēquinma bana ñuixunia cuaquin ca Aquilabētan Priscilanēn 'uri buánxun Apolos, Jesúsmi catamēti ca uni usai 'ia quixun upi oquinra ñuixuancēxa.

²⁷ Usa 'ain ca Acaya menua Apolos cuainsa tancēbētan axa Jesucristomi catamēcē unicaman —asábi ca —catancēxun atuan upi oquin Apolo binun quixun caquin axa Acayanuax Jesucristomi catamēcē unicama quirica

cuēñēoxuancēxa. Cuēñēoxunia quirica bibiani manē nuntin cuanx Acayanu bēbatancēxun ca Apolosnēn anua 'icē a Nucēn Papa Diosan nuibaquin Jesúsmi sinánmicē unicama upí oquin 'aquiancēxa.

²⁸ 'Aquianan ca unicaman cuamainun —Cristo ca ucēma 'icē —quixuan sinianiabi abē banaquin judíos unicama, Jesús ax ca asérabi Cristo, axa utia atun caíncē a 'icē quixun canan usaí ca Cristo 'iti 'icē quiax ca Nucēn Papa Diosan bana cuēñēo quia quixun 'unánmiacēxa.

19

Pablo Efesonu 'ía

¹ Corinto ēmanua Apolos 'ain ca Pablo matá me sapáncama oi cuantancēx Efesonu bēbacēxa. Bēbaxun ca anu 'icē axa Jesucristomi sináncē unicama mēracēxa.

² Mēraxun ca ñucácēxa:

—¿Mitsúxmi Jesucristomi sináncēbē cara aín Bēru Ñunshin Upí mitsunu uax?

Quixuan ñucácēxun ca cacēxa:

—Nun cananuna Jesucristomi catamēti ca uni aín Bēru Ñunshin Upíñu 'ía quixun ñuia cuacēma 'ain.

³ Usaía quia ca Pablonēn atu cacēxa:

—¿Añu sinani caramina nashimicē 'ian?

Cacēxun ca cacēxa:

—Juanēan uni 'unánmicē bana sinani cananuna nashimicē 'ian.

⁴ Cacēxun ca Pablonēn cacēxa:

—'Atimaquin sináncē 'ixunbia sinanatia ca Juanēn uni nashimiacēxa. Nashimiquin ca cacēxa, axa a caxu uti uni achúshi, Jesús, axa utia judíos unicaman caíncē, Cristo, ami sinánun quixun.

⁵ Usaía Pablo quia cuati ca Nucēn 'Ibu Jesúsmi catamēti a unicamax nashimicē 'iacēxa.

⁶ Usa 'ain ca a unicama Pablonēn aín mēcēnan ramécēbē atunu Nucēn Papa Diosan Bēru Ñunshin Upí uacēxa. Usaría 'icēbē unin 'unáncēma banan bananan ca a unicaman, usaquian Nucēn Papa Diosan sinánmicē bana unicama ñuixuancēxa.

⁷ Anu 'icē uni nashimicēcama ax ca mēcēn rabé 'imainun rabé unisa 'iacēxa.

⁸ Usa 'ain ca Pablonēn anu rabé 'imainun achúshi 'uxé 'iquin, anua judíos unicama timēti xubunuxun racuēquinma upí oquin Jesús ñuiquin bana ñuixuancēxa. Ñuixunquin ca, Jesucristomi catamēti ca uni Nucēn Papa Diosan 'iti 'icē quixuan 'unánun anu 'icē unicama ñuixuancēxa.

⁹ Ñuixuniabi ca raírinēn masáquin sinánquin cuaisama tancēxa. Usaquin cuaisama tani ca anu timécē unicaman cuamainunbi —Jesúsmi sinánti ca 'aisama 'icē —quiax quiacēxa. Usaí quicēbē, anuax chiquiquianquin ca Pablonēn axa Jesucristomi catamécē unicama buani, Tirano cacē unían anuxun uni 'unánmicē xubu, anu cuancēxa. Cuanxun ca anuxun camabi nētēn bana ñuixuancēxa.

¹⁰ Usaquin ca Pablonēn rabé barin anuxun bana ñuixuancēxa. Pablonēan usaquin ñuixuncēxun ca Asianu 'icē unicama, judíos unicama 'imainun judiosma unicamanribi Nucēn 'Ibu Jesús ñuiquian ñuixuncē bana cuacēxa.

¹¹ Cuacēbētan ca Pablonēn anuxun Nucēn Papa Diosan 'amicēxun uni itsin 'acēma ñu 'acēxa.

12 Usa 'ain ca amia Pablo ratíquicé chupa 'imainun pañun abia anu buania mëi uni ñucëcamax pëxcúacëxa, pëxcúmainun ca ñunshin 'atimacamaxribi uninuax chiquíacëxa.

13 Nucën Papa Diosan 'amicëxuan Pablonën usoquin 'aia istancëxun ca an cuainbëquini niquin uninoa ñunshin 'atima chiquincë judíos unicama raírinën, Nucën Papa Diosan 'amicëxuan Pablonën 'acësaribi oquin 'ati sináncëxa. Usaquin sináncëxa ca uninu 'icë ñunshin 'atima cacëxa:

—Pablonëan unicama ñuixuncë Jesús an 'amicëxun cana mi cain, ënë uninuax ca chiquit —quixun.

14 Usaquin an ñu 'acë uni raírinëx ca judíos sacerdotenën cushicama achúshi, Eceva cacë, aín bëchicë mëcën achúshi 'imainun rabë 'iacëxa.

15 Usa 'ixuan cacëxunbi ca ñunshin 'atimanën Ecevanën bëchicëcama cacëxa: —Jesús 'imainun cana Pabloribi 'unan. Usa 'ixunbi cana ui caramina 'ai quixun mitsu 'unaniman.

16 Quixun cai chirínquianx anu 'iruquin ca ñunshin 'atimañu uni an cupinunma atu mëëacëxa. Mëëquian cushíinra mëëcëx ca chupañuma 'aish aín nami téatéábu 'aish xubunux chiquiti abácëxa.

17 Usoquian 'acëa ñuia ca Efesonu 'icë judíos unicama 'imainun judíosma unicamanribi cuacëxa. Cuati racuéquin ca:

—Nucën 'Ibu Jesús, ax ca cushíira 'icë —quiquin a rabiácëxa.

18 Usaía 'icëbë uxun ca axa Jesúsmi catamëcë 'itsa unin —usaribi oquin cana 'ën ñu 'atima 'acë —quixun chiquinacëxa.

19 Usomainun ca an ñubëti 'unáncë unicaman anua ñubëti 'unáncë quiricacama bëxun, camabi unían ismainun nëëancëxa. Usa 'ain ca a quiricacaman cupí cincuenta mil curíquisa 'iacëxa.

20 Usaría 'imainun ca a ñuiquin bana ñuia cuati Jesucristomi catamëti unicamax amiribi amiribi 'itsacëxa.

21 Usa 'ain ca Pablonën Macedonia me 'imainun Acaya menu pain cuantancëx Jerusalénu cana sináncëxa. Jerusalénu cuanti sinani ca quiacëxa: Anu pain 'itancëx cana Roma ëmanuribi cuanti 'ain.

22 Usaquin sináncëxun ca Pablonën an 'aquincë uni rabë, Timoteo 'imainun Erasto, a Macedonia menua cuantánun xuacëxa. Xutancëx ca Asia menua 'icë ëma Efeso, anu 'ëora pain í bërúacëxa.

Efesonu 'icë unicamaxa tsuáquirua

23 Efesonuaxa Pablo cuancëma pan 'ain ca Jesucristo ñuicë bana cuaisama tani, a ëmanu 'icë unicamax tsuáquiruacëxa.

24 Usaía 'inun ca Demetrio, an uxua manë unioquin ñu chucúmaracama 'ati 'unáncë, an tsuáquirumiácëxa. Demetrio an anuxun diosa Artemisa cacë rabiiti xubu iscësa 'itánun chamaburatsu oquin manë uxua unioçëxa. Unioxun maruquin ca a 'imainun abëtan ñu 'acë unicamanribi 'itsaira curíqui biácëxa.

25 Demetronën ca abëtan usoquin 'acë unicama 'imainun anribia usaribi oquin ñu 'acë unicamaxa, an camicëx timëtia cacëxa:

—Mitsun camina 'unanin, ënë ñu ësoquin 'atancëxun maruquin cananuna anun nun ñu maruti curíqui bitsin.

26 Usa 'ainbi camina mitsun Pablo isanan an ñuicë banaribi cuatin. An ca Efeso ëmanushima, Asia menu 'icë ëmacama oquin, unían a rabinuxun 'acë ñu ax ca asërabí diosma 'icë quixun caquin, a rabixunma 'anun caquin 'aisamaira uni sináncëxun.

27 Usoquian sináncëxun ca unin nun nu unioçë uxua manë 'acë xuburatsu bitima 'icën. 'Imainun ca Diananëxa cushi 'ainbi unicaman anuxun

a rabiçë xubu cha manuti 'icën. Diana axa Asianu 'icë unicama 'imainun camabi menu 'icë unicaman rabiçë 'aishbi ca rabiçëma 'iti 'icën.

²⁸ Usai Demetrio quia cuati ca nishi sharati tsuáquirui quicancëxa:

—Cushiira ca Diana 'icën. Efesonu 'icë unicaman rabiçë diosa ca Diana 'icën.

²⁹ Usari quicëbë ca Efeso ëmanu 'icë unicama sharati tsuáquiruacëxa. Tsuáquiruquin Macedonia menu 'icë uni rabë, Gayo 'imainun Aristarco, axa Pablobë nicë, a bixun nirínbianx ca anua unicama timëcë xubunu abáquianx atsíancëxa.

³⁰ Atsíncëbëa anu 'icë unicama cai axribi atsíntisa taniabi ca axa Jesucristomi catamëcë unicaman —miribima bitsia atsíanxma ca 'it —quixun Pablo cacëxa.

³¹ Camainun ca an 'unáncë Asia menu 'icë 'apu raírinënríbi anu timëcanti xubunu atsíanxma 'inun quixun Pablo camiacëxa.

³² Usa 'ain ca axa timëcë unicamax tsuáquirui, raírinëxa bëtsi ñu ñui quimainun raírinëxribi bëtsi ñu ñui banai sharácëxa. Sharáquinbi ca aín patsanën añu 'anux cara timëaxa quixun 'unánma 'icën.

³³ Pablomia 'icësaríbiti ca anua timëcë unicamax anua atubë 'icë judíos unicamiríbi nishacëxa. Usaía ami nishcëxun ca judíos unicama an Alejandro, uisai 'i cara timëaxa quixun an anua timëcë unicama canun quixun cacëxa. Cacëxun ca Alejandrónën aín mëcënan sanánquin aín bana cuanun quixun cacëxa.

³⁴ Cacëxbi ca —ax ca judío uni 'icë —quixun 'unani nëtëtíma rabë horan pain munuma sharati quicancëxa:

—Cushiira ca Diana 'icën. Efesonu 'icë unicaman rabiçë diosa ca Diana 'icën.

³⁵ Usa 'ain ca sharatia nëtënum cacëxbi nëtëtísama taniabi an 'apu quirica cuënëoxuncë unin nëtémiacëxa. Nëtémia ca cacëxa:

—Efesonu 'icë unicama, 'ën mitsu camainun ca cuat. Ënë ëmanu 'icë unicamax ca an anuxun Diana rabiti xubu bërúanan a iscësa maxax naínuax nipacëcë bërúancë 'icën. Usa ca quixun ca camabi menu 'icë unicaman 'unánxa.

³⁶ Usa 'ain ca, usama ca quiax uíxbi quitíma 'icën. Usa 'ain camina nëtëti 'ain. Nëtëanan camina sínánxunmaishi ñu 'atíma 'ain.

³⁷ Mitsúnmi bëcë uni rabëtax ca mitsun rabiçë diosa ñui 'atímati banacëma 'icën.

³⁸ Usa 'aínbi ca Demetrio 'imainun an abëtan uxua manë 'acë ñu 'acë unicaman, unimi manántisa tanquin, an uníxa uni itsími manania cuacë unicama cati 'icën. Canan ca 'apu raíríribi cati 'icën. Cacëbëtanbi ca Demetrio 'imainun abë 'icë unicamaxa ami manáncë unicamanribi, an uníxa uni itsími manania cuacë unicama cati 'icën.

³⁹ Usa 'ain camina bëtsi ñuríbi mëníoisa tanquin anúan 'apucama timëti nëtën anu timëcë unicaman cuamainun cati 'ain.

⁴⁰ Uisai 'i caranuna sharati quixuan ñucácancëxun a ñuiquin cati ca 'aíma 'icën. Usa 'ain ca 'apumi nishínu 'icësa sínáncanti 'icën.

⁴¹ Usaquin catancëxun ca timëcë unicama cuantánun quixun xuacëxa.

20

Macedonia me 'imainun Grecia menu Pablo cuan

1 Usaquin cacëxa cuancëbëtan ca Pablonën axa Jesucristomi catamëcë unicama camicëx aia 'esëanan bana ñuixuntancëxun —cuanmainun ca 'ican —quixun atu cabiani Macedonia menu cuancëxa.

² Cuanquin ca a menua 'icë ëmacamanua 'icë axa Jesucristomi catamëcë unicama, ëníma Jesúsmi catamënun quixun caquin sinánmiacëxa. Sinánmibiani ca Grecia 'icëbi Acayaribi cacë menu cuancëxa.

³ Cuanx bëbax ca anu rabë 'imainun achúshi 'uxë 'iacëxa. Anu 'aish ca manë nuntin Siria menu cuanti sinánquinbi, judíos unicamaxa ami 'ësënanía ñuia cuati sinanacëxa. Sinanabiani ca Macedonia anu pain bain cuancëxa.

⁴ Cuancebë ca Berea ëmanu 'icë uni, Sópater, a 'imainun Tesalónica ëmanu 'icë uni rabë, Aristarco 'imainun Segundo, 'imainun Derbe ëmanu 'icë uni, Gayo, 'imainun Asia menu 'icë unicama, Timoteo, Tíquico, Trófimo, acamax Pablobë cuancëxa.

⁵ Cuanx Macedonia menu bëbacëbë ca atux pain Troas ëmanuxun nu caini cuani nu ëbiani rëcuënquiancëxa.

⁶ Usa 'ain cananuna anun chamiti ñucëñunma 'acë pán anun piti nëtë inúmitancëx, nuxribi Filiposnuax manë nuntin cuanx, mëcën achúshi nëtë 'icëbë Troasnu bëbacën. Bëbax cananuna mëcën achúshi 'imainun rabë nëtë anu 'iacën.

Troas ëmanu Pablo 'ía

⁷ Anu 'aish cananuna domingo nëtën axa Jesucristomi catamëcë unicamabë pán tucapaxun pi timëacën. Timëan ca Pablonën, imëishinu cuanti 'ain, ñantónpaquin 'uran bana ñuixuancëxa. Usoquin ca imë naëx 'itámainun 'acëxa.

⁸ Usoquin ca Pablonën xubu cata itsi manáinra 'icë, anua lamparín 'itsaira tiríocë 'icë anunu timëcë, anuxun bana ñuixuancëxa.

⁹ Usaquin Pablonën manámi 'icë xubu cata rabë 'imainun achúshi, anuxun bana ñuixuncëbëbi ca bënë uni achúshi, Eutico cacë, ax xubu manámia 'icë xëcuë anu tsotax, 'uxcënan ténáncëx 'uxax ëman nipacëacëxa. Nipacëtía bamaia ca bicancëxa.

¹⁰ Bicëbë xubunuax 'ibúquianquin bënë uni 'icúquin bitsi rantin purúnquin ca Pablonën anua 'icë unicama cacëxa:

—Ratúaxma ca 'ican, ca uinacëtía.

¹¹ Catancëx manan 'irutëcënxun, pán tucapaxun pianan pëcaratamainun bana ñuixunëti, ca Pablo atu ëbiani cuancëxa.

¹² Cuancebë ca bënë uni Eutico axa chuáma 'aish asábi 'icë buani cuëñquiiani cuancancëxa.

Troasnuaxa Pablo Miletonu cuan

¹³ Usa 'ain cananuna Pablonëan taën cuainsa tanquin, anua bitsi cuanun cacëx, nux pain rëcuënquiiani manë nuntin Asón cacë ëmanu cuancën.

¹⁴ Cuanx bëbaquin Asónua Pablo bibiani cananuna abë nuntin Mitilene cacë ëmanu cuancën.

¹⁵ Mitilenuax coonx cananuna Quío cacë nasí rapasu bëbacën. Bëbax anuax coonx cananuna Samos cacë nasínu bëbacën. Bëbatancëx cananuna anu 'icë ëma Trogilio anuax pain tantiacën. Tanti anu 'inëti cuanx cananuna Mileto cacë ëmanu bëbacën.

¹⁶ Anuxun ca Pablonën Pentecostés cacë nëtë 'iisama pain 'ain Jerusalénu bëbati sinánquin 'uran Asia menu 'iisama tanquin, Efeso ëma 'urama 'ainbi anu cuantima sináncëxa.

Efesonuaxa ax Jesucristomi catamëcë unin cushicama Pablonën bana ñuixuan

¹⁷ Usaquin sinánxun ca Miletonuxunbi Efesonua 'icë axa Jesucristomi catamëcë unin cushicamaxa anu unun quixun Pablonën camiacëxa.

¹⁸ Camicëx aia ca cacëxa:

—Asia menu utancëx carana mitsubë 'aish uisai 'ëx 'ia quixun camina mitsun 'unanin.

¹⁹ 'Ëx mitsubë 'ixun cana mitsúnmi 'ë rabiti sinánquinma axa cuëëncësabi oi 'iquin Nucën 'Ibu Jesucristo ñuiquin uni bana ñuixuan. Usoquin 'ai cana bëunan mëscúanan judíos unicaman 'ë bëtsi bëtsi ocëx 'aisamaira têmëran.

²⁰ Usai 'iquinbi cana ënquinma uisai caramina Nucën Papa Dios cuëëncësabi oi 'inux upí 'iti 'ai quixun racuëquinma mitsu bana ñuixuan. Usaquin nëtëquinma mitsúxmi timëcë ñuixuanan cana mitsun xubucamanuxunribi mitsu bana ñuixuan.

²¹ Ñuixunquin cana judíos unicama 'imainun judíosma unicamaribi Nucën Papa Dios cuëëncësabi oi 'inux sinanatía Nucën 'Ibu Jesucristomi catamënun quixun can.

²² Usa 'ain cana Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan sinánmicësabi oi Jerusalénu cuanin, uisai carana anuax 'iti 'ai quixun 'unanimabi.

²³ An 'unánmicëxun cana 'unanin, uinu 'icë ëmanu carana cuani anuxun ca Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan 'ë caia, anuax cana sipuocancë 'ianan unían 'atimocëxun 'aisamaira oquin têmëranuxun 'ai quixun.

²⁴ Usaquin 'unánmicëxbi cana 'ëx uisai carana 'iti 'ai quixun sinani bënëtiman. Bamanuxunbi Nucën 'Ibu Jesusan cacësabi oquin 'ai cuëënquin sënëonti cana cuëënin, Nucën Papa Diosan ca nuibaquin unicama ainan 'inun iëmisa tania quixuan camabi unin 'unánun.

²⁵ Usaquin sinánquinbi cana 'unanin, uicama carana Nucën Papa Diosan uni 'inun bana ñuixuan acaman ca 'ë istëcënxunma 'aia quixun.

²⁶⁻²⁷ Mitsúnmi 'ë istëcëncëxunmabi cana ësoquin mitsu cain, uisai cara Jesucristo cupí ain unicamax, an mëníosabi oi 'iti 'icë quixuan Nucën Papa Diosan 'ë 'unánmicë, acama ñuiquin cana mitsuishima camabi ëmanu 'icë unicamaribi ñuixuan. Usa 'ain ca 'ën Jesucristo ñuiquin bana ñuixunia cuatibia ami catamëcëma 'ain 'ën 'uchama 'icën.

²⁸ Usa 'ain camina mitsun mina ñu 'aisama 'ai bërúancati 'ain. Bërúancanan camina axa Jesucristomi catamëcë unicamaribia upí 'inun bërúanti 'ain. Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan ca usoquinmi axa Jesucristomi catamëcë unicama bërúanun mitsu 'imíaxa. A unicamax ca axa bama cupí Nucën 'Ibu Jesucristomi catamëcë 'aish ain uni 'icën.

²⁹ 'Ën cana 'unanin, 'ëx cuancëbë ca uni raíri uti 'icën. Uxun ca axa ami sináncë unicama, Jesucristomi catamëti bana a ënun quixun paránti 'icën. 'Inúanëan bëtsi biquin carnero tsuácacësaribi oquin ca a unin axa ami sináncë unicama Jesús manunun quixun parántisa tanti 'icën.

³⁰ 'Ësaquinribi cana 'unanin, axa Jesucristomi catamëcë unicamabë timëcë unicama bëtsi bëtsin ca Nucën Papa Dios cuëëncësabi oquin ñuixunquinma, cëmë bana ñuixunti 'icën, a bana quicësabi oi isa 'inun quixun.

³¹ Usa 'ain camina unin paráncëma 'inuxun upí oquin sináinrati 'ain. Camina sinánti 'ain, rabë 'imainun achúshi barin cana ñantánbi nëtëmbi nëtëquinma bëunan mëscúquin mitsu 'ësëan.

³² Bëri cana an bërúanun Nucën Papa Dios mitsu ñucáxunin. An ca nuibaquin mitsu ami cushinun 'imianan axa ami sináncë unicama 'imicësaribi oquin asérabí ainan 'aishmi ax cuëëncësabi oíshi 'inun mitsu 'imiti 'icën.

³³ 'Ën cana curíqui ñucánan chupa uibi ñucácëma 'ain.

³⁴ Mitsúnbi camina 'unanin, 'ën mëcënanbi ñu mëëxun cana 'ën piti 'imainun 'ën chupa bianan 'ëx abë 'icëcamaribi bixúan.

³⁵ Usaquin ñu mēcē 'ixun cana mitsu 'unánmia, mitsúnribimi usoquin 'anun, ñuñuma uni ñu 'inánuxun. Usaquin 'ati sinani ca Nucēn 'Ibu Jesús əsai quiacēxa: "A unin ñu 'ināncē uni ax cuēñcēsamaira oi ca an uni ñu 'ināncē uni ax cuēñia". A bana camina manuquinma sinánti 'ain.

³⁶ Əsaquin catancēx ca Pablo rantin puruni tsóbuti anu 'icē unicamabē Nucēn Papa Diosbē banacēxa.

³⁷⁻³⁸ Banaí sēñenia ca —'ē camina istēcēnuxunma 'ai —quia oi camáxbi masá nuituti abē 'icúcanani bēunan mēscúquin bērúanxa cuanun caquin manē nuntinu 'irumiquin Pablo buāncēxa.

21

Jerusalénu Pablo cuan

¹ Buāncēx 'iruax Efesonu 'icē unicama əbiani cuanx cananuna Cos cacē nasínu cuancēn. Anuax coonx cananuna Rodas cacē nasínu cuanx, anuaxribi Pátara cacē əmanu bēbacēn.

² Bēbaxun cananuna anua axa manē nuntin Fenicia menu cuanti uni raíri mēracēn. Mērax cananuna a nuntin atubē cuancēn.

³ Cuanxun Chipre nasía mēmiu 'icē inubiani cananuna Siria menu cuancēn. Cuanx cananuna anu 'icē unicaman buāncē aín ñucama a nanpáxunti cupí Tiro əmanu cuancēn.

⁴ Usai Tironu bēbaxun, axa Jesucristomi catamēcē unicama mērax, cananuna mēcēn achúshi 'imainun rabē nētēn atubē anu 'iacēn. Nuxnu anu 'ain ca Nucēn Papa Diosan Bēru Ñunshin Upitan sinánmicēxun a unicaman uisai cara Pablo 'iti 'icē quixun 'unánquin Jerusalénu cuanxma 'inun quixun cacēxa.

⁵ Usaquin cacēbēbi cananuna a nētēcama inúcēbē cuancēn. A əmanuax cuancēbē ca axa Jesucristomi catamēcē unicamax aín xanu 'imainun aín bēchicēbēbi nubē masinu cuancēxa. Cuanx cananuna rantin puruni tsóbuax masinuax Nucēn Papa Diosbē banacēn.

⁶ Usai 'itancēxun atubē 'icucananquin —cuanmainun ca bērúanx 'ican —quixun atu cai cananuna manē nuntinu 'iruacēn. 'Irucēbē ca a unicamax aín 'icēnu cuantēcēancēxa.

⁷ Anuax cuanx cananuna Tolemaida əmanu cuancēn. Cuanx bēbaxun axa Jesucristomi catamēcē unicama catancēx cananuna achúshi nētēn atubē 'iacēn.

⁸ Anuax pēcaratēcēncēbē cuanx cananuna Cesárea əmanu bēbacēn. Bēbax cananuna Felipenēn xubunu abē 'i cuancēn. Felipe ax ca an Jesús ñuiquin unicama bana ñuixuncē 'ianan mēcēn achúshi 'imainuan rabē uni Jerusalénuxun an piti mēticanun caiscan acama achúshi 'iacēxa. A Felipebē cananuna 'iacēn.

⁹ Aín bēchicē ca rabē 'imainun rabē xanu bēñēñuma 'iacēxa. A xanucaman ca Nucēn Papa Diosan sinánmicēxun bana uni ñuixuancēxa.

¹⁰ Anu 'itsa nētē 'icēbē ca an Nucēn Papa Diosan sinánmicēxun bana uni ñuixuncē uni achúshi Agabo cacē, ax Judea menuax bēbacēxa.

¹¹ Bēbax nu isi uxun anun Pablo tsitēcērēquicē, a biax anun tanəacanan anun mēñəacati ca quiacēxa:

—Nucēn Papa Diosan Bēru Ñunshin Upí ca əsari quia: Əñēn 'ibu ca əsaribi oqin nəaxun Jerusalénu 'icē judíos unicaman judíosma unían binun 'inánti 'icēn.

¹² Əsaría Agabo quia cuaquin ca nubētan Cesáreanu 'icē unicamanribi, Jerusalénu cuanxma 'inun quixun Pablo cacēxa.

¹³ Cacēxbi ca Pablo quiacēxa:

—¿Añu cupí caramina usai banai bëunan mëscúquin 'è masá nuitumin? Jerusalénuxuan Nucën 'Ibu Jesúsnan cupí 'è nëacancëxbi cana bënëtima 'ain. Usoquin nëanan 'è 'acancëxbi cana asábi 'iti 'ain.

¹⁴ Usai quia Jerusalénu cuancatsi quia cananuna Pablo sinanamicas-macën. Usa 'ain cananuna quiacën:

—Nucën 'Ibu Dios cuëncësabi oi ca 'iti 'icën.

¹⁵ Usa 'ain cananuna ñu mëníobiani Cesáreanuax Jerusalénu cuancën.

¹⁶ Cuancëbë ca nubë Cesáreanuaxa ax Jesucristomi catamëcë unicama raíri cuancëxa. Acaman ca Chiprenuax ucë uni Mnasón, axa 'itsa baritian Jesucristomi catamëcë, a 'unáncë 'ixun aín xubunu anunu 'inun nu buáncëxa.

Pablo Jacobo isi cuan

¹⁷ Usa 'ain ca Jerusalénu bëbaia axa Jesucristomi catamëcë unicaman cuënnquin nu biacëxa.

¹⁸ Usaquian bicëx 'inëti cananuna pëcaracëbë Pablobë Jacobo isi cuancën. Abë ca axa Jesucristomi catamëcë unicaman cushicamaribi 'iacëxa.

¹⁹ 'Icë —¿uisa caina 'ai? —quixun catancëx atubë banaquin ca Pablonën uisaira oquin cara Nucën Papa Diosan 'amicëxun, anua judíosma unicama 'icë ëmacamanuxun ñu 'axa quixun ñuixuancëxa.

²⁰ Usaquian Pablonën ñuixuncëxun ca —asábi ca —quixun caquin Nucën Papa Dios rabiacëxa. Rabitancëxun ca Pablo ësaquin cacëxa:

—Asábi ca. Usa 'aínbi camina 'unanin, 'aisamaira judíos unicamax ca Jesúsni sinánxa. Sinánxunbi ca ësaquinribi sinania, Moisésnëan usai judíos unicama 'iti cuënëo bana quicësabi oi cananuna 'iti 'ai quixun.

²¹ A unicamax ca quia, min isamina bëtsi bëtsi menua judíos unicama, Moisésnën usai judíos unicama 'iti cuënëo bana quicësabi oi 'iaxma 'inun quixun can. Canan isamina judíos unicaman 'acësaribi oquin bëbu tuá 'unántioxunma 'anun quixunribi can.

²² An usa bana cuacë unicamax ca mi ucë cuati timëti 'icën. ¿Usa 'ain caramina uisai 'iti 'ain?

²³ Nun ësaquin cacësabi oquin camina 'ati 'ain. Ënu ca rabë 'imainun rabë judíos uni, an Nucën Papa Dios cacësabi oi 'i sënënquian aín bu tëamitishi 'icën.

²⁴ Ënë uni buani camina abë judíos uni 'icësaribiti 'inux mixribi nashi mëniocati 'ain. Mëniocanan camina a unicamaxa Moisésnën cuënëo bana usai 'iti quicësabi oi 'ianan aín bu tëacë 'inun cupíoquin mëniocamiti 'ain. Minmi usoia isquin ca judíos unicaman 'unánti 'icën, mix camina Moisésnën usai judíos unicama 'iti cuënëo bana quicësabi oi 'i quixun. 'Unánan ca mimia manáncë bana ax ca cëmë 'icë quixun 'unánti 'icën.

²⁵ Mixmi judío uni 'aish usai judíos unicama 'iti bana quicësabi oi 'iti 'aínbi ca nun sináncëx judíosma unicamax usai 'itima asábi 'icën. Usaquin sinánquin cananuna ësaquin 'axun acama quirica buánmian: Judíos unicama usai 'iti banacama quicësa oquin 'aquinma camina ësaquinshi 'ati 'ain, unínbia unioçë ñu rabiquían 'acë ñuina camina pitima 'ain, 'imainun camina ñuina imi pitima 'ain, 'imainun camina tëtsëcacë ñuina pitima 'ain, 'imainun ca bëtsi xanubë 'ima uni aín xanubëishi 'iti 'icën.

Roma ëmanua Pablo cuan ñuicë bana (21.27-28.31)

Anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubunuxun Pablo bican

²⁶ Usaquian abëa 'icëcamabëtan Jacobonën cacësabi oquin, rabë 'imainun rabë uni a buonx ca Pablo judíos unicama 'icësaribiti nashi abë mëniocacëxa. Mëniocanan ca uisa nëtën cara anun mëniocati nëtë sënëti 'icë quixun canan

uisa nētēn cara Nucēn Papa Dios rabiquin ñuina rēti 'icē quixun anu 'icē sacerdotebētan mēnioi anuxun Nucēn Papa Dios rabiti xubunu cuancēxa.

²⁷ Anun mēnlocati nētē mēcēn achúshi 'imainun rabē sēnēnti 'uramara 'ain ca judíos unicama raíri, Asianuax ucē, acaman Pablo anuxun Nucēn Papa Dios rabiti xubunua isacēxa, isquian tsuácarucēxun Pablo biacēxa.

²⁸ Bitsi ca munuma cuēnishi quicancēxa:

—Israel unicama, nu ca 'aquin. Ēnē unix ca an camabi menu cuanquin judíos unicamamia 'inun quixun unicama ñuixuncē a 'icēn. Usa 'ixun ca nun cuati bana Moisésnēn cuēnēo quicēsabi oi 'iaxma 'inun quixun canan, anuxun Nucēn Papa Dios rabiti xubu ēnē 'atimaquin ñuiquinribi unicama caia. Usa 'ixun ca anuxun Nucēn Papa Dios rabiti xubunu judíosma, axa griego banan banacē unicama raírribi atsínmiaxa. Atsínmixun ca ēnē xubu upí 'atimamiaxa —quiax.

²⁹ Jerusalēnuaxa abē nitsia isbaiēxanx ca Efesonu 'icē uni, Trófimo, a Pablonēn anuxun Nucēn Papa Dios rabiti xubunu atsínmicēsa sinani usai quicancēxa.

³⁰ Usaía quicēbē tsuáquirui abácuatsini uquin ca Jerusalēnu 'icē unicaman biquin, Pablo anuxun Nucēn Papa Dios rabiti xubu ēman nirínbianquin bēnēnquinshi xēcucēcama xēpuacēxa.

³¹ Usaquin 'ai Jerusalēnu 'icē camabi uni tsuáquirucēa ñuia ca comandantenēn cuacēxa.

³² Usaquin cuaquin aín suntárucamacēñun suntárunēn cushicama timētancēxun abáquianquin buanx ca comandante anua unicama 'icē anu bēbacēxa. Bēbaia isquin ca mēēquinbi Pablo ēancēxa.

³³ Usocēbē uquin ca Pablo biquin comandantenēn aín suntárucama manē risi rabētan tēcērēcanun quixun cacēxa. Caquin ca uí cara ax 'icē quixun ñucánan añu cara 'axa quixun ñucácēxa.

³⁴ Ñucácēbēbia unicamax bētsi bētsi bana ñui sharácēbētan upí oquin cuaquinma ca comandantenēn anua suntáru bucuçē xubunua buánun quixun cacēxa.

³⁵⁻³⁶ Cacēxuan buáncēbē, a caxu cuanquin catícabiani ca unicama sharati tsuáquirui quiacēxa:

—Ca bamati 'icēn.

Usai quia tsuáquirucēbētan ca unínma 'aia quixun suntárucaman atun xubunua 'icē tapitia 'urama 'ain Pablo 'icúquin birubianquin buáncēxa.

Unicamax ami manáncēxuan Pablonēn ca

³⁷ Usoquin buánxuan atun xubunu suntárucaman atsínmicēxunbi ca Pablonēn comandante cacēxa:

—¿Bananun caina 'ē 'imitima 'ain?

Cacēxun ca comandantenēn cacēxa:

—¿Griego banan banati caina 'unan?

³⁸ ¿Mix caramina Egiptonu 'icē uni an bari itsin, 'apumi nishquin unicama tsuáquirumitancēxun uni 'aquin cuatro mil uni, anu uni 'icēma menu buáncē, ama 'ain?

³⁹ Usaquin ñucácēxun ca Pablonēn cacēxa:

—Ēx cana judío uni 'ain, Cilicia menua 'icē ēma cha, Tarso, anu 'icē. ¿Usa 'ain caramina 'ēn axa tsuáquirucē unicama canun 'ē camitima 'ain?

⁴⁰ Cacēxun ca comandantenēn —camina cati 'ai —quixun cacēxa. Cacēx tapitinu nixun mēcēnan sanáncēxa nētētia ca Pablonēn hebreo banan baquin ēsaquin unicama cacēxa:

22

1 'Ēn aintsicama 'imainun caniacēcē unicama, uisai carana 'ia quixun 'ēn asérabi mitsu ñuixunmainun ca cuat.

2 Caía, hebreo banan Pablo banaia cuati ca pascēsarua 'inun nētēacēxa. Nētētia ca Pablonēn cacēxa:

3—'Ēx cana judíos uni, Cilicia menua 'icē ěma Tarso, anuax bacēan 'ain. Usa 'ixunbi cana Jerusalén ěnuax caniquin, an uni 'unánmicē uni, Gamaliel, an 'unánmicēxun quirica 'unánquin, nucēn raracaman cuatia Moisésnēn cuēnēo bana upí oquin 'unáncēn. 'Imainun cana mitsúxmi 'icēsaribiti Nucēn Papa Diosan bana quicēsabi oquin 'ati cuēēancēn.

4 Usa 'ixun cana axa Jesucristomi sináncē unicama bētsi bētsi ocēn. Bētsi bētsi oquin 'anan cana bēbu 'imainun xanuribi nēaxun tēmēramianan sipuanuxun buáncēn.

5 Sacerdotnēn cushicaman 'apubētan ca caniacēcē unicamanribi 'unánxa, atun ca Damasconu 'icē judíos unicama 'inani cuanun quirica 'ē 'ináncēxa quixun. 'Ináncēx cana axa Jesucristomi sináncē unicama Jerusalén ěnuxun tēmēraminuxun bitsi cuancēn.

Pablonēan axa usai Jesucristomi catamēa ñuia bana (Hch. 9.1-19; 26.12-18)

6 Bain cuani Damasconu bēbai cuanquin, 'ēn usai 'iti sináncēma 'aínbi ca bari xamáruti 'urama 'ain, naínuax cushiira pēqui ichúquin nēbētsioraquin 'ē pēcacēxa.

7 Usaquian pēcacēx menu nipacēxun cana ěsaquian 'ē cacē bana cuacēn: "Saulo, Saulo, ¿uisoti caramina 'ē bētsi bētsi oin?"

8 Ēsaquian cacēxun cana cacēn: "¿Ui caramina 'ain? Nucēn 'Ibu Dios sapi camina 'ain". Cacēxun ca 'ē cacēxa: "'Ēx cana Jesús, Nazaretnu 'icē, ami bētsi bētsi ocē, a 'ain".

9 Usaquian 'ē cacēbētan pēquia isquinbi ca axa 'ēbē cuancē unicaman 'ēbēa banaia cuama 'icēn.

10 Ēsaquian cacēxun cana cacēn: "Mix camina 'ēn 'Ibu 'ain. ¿Usa 'aish caramina añu 'ēn 'ati cuēēnin?" Cacēxun ca 'ē cacēxa: "Niruquiani camina Damasconu cuanti 'ain. Anuxun ca uisa ñu caramina 'ati 'ai quixun mi unin cati 'icēn".

11 Usaquin cacēx menuax niruiabia axa pēquicē an bētēnancēx bēxuñu 'ixun iscasmatia, axa 'ēbē cuancē unicaman mēínbianquin buáncēx cana Damasconu bēbacēn.

12 Anu ca uni achúshi, Ananías cacē, an Moisésnēn cuēnēo bana quicēsabi oquin 'acē 'iacēxa. Usa 'aish ca a unix Damasconu 'icē judíos unicaman, ax ca upí nuituñu 'icē quixun ñuicē 'iacēxa.

13 Usa 'aish ca 'ē isi uacēxa. Uxun ca 'ē cacēxa: Saulo, mix camina 'ēn xucēn 'ain. Camina amiribishi istēncēnti 'ain. Quixuan cacēxuinshi cana a isacēn.

14 Iscēxun ca 'ē cacēxa: Nucēn Papa Dios, a nucēn raracamanribi rabia, an ca mi caísacēxa, añu cara ax cuēēnia quixun 'unánanmi aín Bēchicē aín sinan upíira aribi 'unánan ax banaia cuanun.

15 Usa 'ixun camina min ami iscē ñucama 'imainun usaquian mi cacēxunmi cuacē banacamarihi camabi menu 'icē unicama ñuixunti 'ain.

16 Usaími 'inúan caiscē 'aish camina bēnētishi nirui min 'uchacama tērēnun Nucēn 'Ibu Jesúsmi catamēti nashimicē 'iti 'ain.

¹⁷ Usa 'ain cana Ananías quicēsai 'itancēx Jerusalénu cuantēcēancēn. Cuanx cana Nucēn Papa Diosbē banai anuxun a rabiti xubunu cuancēn. Anu 'ixun cana namáquin iscēsoquin Nucēn 'Ibu Jesús isacēn.

¹⁸ Iscēxun ca ēsaquin 'ē cacēxa: Jerusalénu 'icē unicaman ca mínmi 'ē ñuiquin cacēxunbi cuaisama tanti 'icēn. Usa 'ain camina bēnēti Jerusalénuax cuanti 'ain.

¹⁹ Usaquian cacēxunbi cana Nucēn 'Ibu Jesús cacēn: Ēnu 'icē judíos unicaman ca 'unánxa, 'ēn cana anua judíos unicama timēti xubucamanu cuanquin, axa mimi catamēcē unicama sipuanuxun buánan mēēa quixun.

²⁰ Estēbanēn an mi ñuiquin uni bana ñuixuncē, a maxaxan 'acnmainun cana 'ēx anu 'ixun cuēēnquin an Esteban rēcē unicaman chupa bērdan.

²¹ Usaquin cacēxunbi ca Nucēn 'Ibu Jesusan 'ē cacēxa: Camina cuanti 'ain. Cana 'ura 'icē judíosma unicamami bana ñuixunun mi xuti 'ain.

Comandantenēx Pablobē bana

²² Usaquian Pablonēn ñuixuncēxun pascēsaruwa 'aish sētēxun cuatibi ca judíosma unicama ñuia quia cuati sharatēcēni quicancēxa:

—Ēnē uni ca bamati 'icēn, 'aíma 'inun.

²³ Usai qui munua banai sharati nishquin ca aín chupabi pēxun niquin me cupúcē bixun manámi mēsuquin puacēxa.

²⁴ Usaría unicama 'ia isquin ca comandantenēn anua suntárucama buccē xubunua Pablo atsínminun quixun aín suntárucama cacēxa. Canan ca, uisa cupí cara a ñui usai sharácania quixuan nu ñuixunun camina Pablo rishqiti 'ai quixun cacēxa.

²⁵ Usaquian comandantenēn cacēxuan rishquiminuxun nēamicēxunbi ca Pablonēn anua 'icē capitán cacēxa:

—¿Mitsúnmi románo uni, añu cara 'axa quixun upí oquin cuaxunmashi rishqiti cara asábi 'ic?

²⁶ Ēsaía Pablo quia cuabiani cuanxun ca capitanēn ēsaquin comandante cacēxa:

—Ēnē unix ca románo 'aish quiricañu 'icēn. Usa 'ain camina uisaquin caramina 'aia tani usoquin 'anuxun upí oquin sinánti 'ain.

²⁷ Usaquian cacēx anu cuanquin ca comandantenēn Pablo ñucáquin cacēxa:

—¿Asérabi caramina mix románo 'aish quiricañu 'ain?

Cacēxun ca Pablonēn cacēxa:

—Usa cana 'ain.

²⁸ Cacēxun ca comandantenēn cacēxa:

—Románo 'aish quiricañu 'inuxun cana 'ēn 'itsaira curíqui cupiocēn.

Quia ca Pablonēn cacēxa:

—Ēn papan Romanu 'icē quiricañu 'ixun bēchia 'aish cana 'ēx románo 'ain.

²⁹ Usaía quia cuaquin ca axa a rishquinux cuaíncēcaman Pablo éancēxa. Ēncēbē ca comandantenēxribi, románo 'aísha quiricañu 'icēbi cana Pablo nēamia quixun sinani, racuēacēxa.

Judíos cushin 'apucaman Pablo ñucá

³⁰ Usa 'ain ca pēcaracēbētan comandantenēn añu cupí cara Pablomi judíos unicama manania quixun 'anántisa tanquin, anúan nēacē manē risi tubunun quixun cacēxa. Canan ca sacerdotenēn cushicama 'imainun judíos unibunēn cushicaman 'apucama timēnun quixun aín unicama cacēxa. Cacēxuan an cacēsabi oquin timēan ca comandantenēn Pablo axa timēcē 'apucaman isnun chiquímiacēxa.

23

1 Usa 'ain ca suntárucaman bēcēxun isquin Pablonēn judíos unibunēn 'apucama cacēxa:

—Mitsux judíos uni 'aish camina 'ēn xucēantu 'ain. 'Icē cana mitsu cain, 'ēn cana ñu 'atima 'acēma 'ai quixun ca Nucēn Papa Diosan 'ē isia.

2 Quiáxa quicēbētan ca sacerdotenēn cushicaman 'apu, Ananías, an a rapasu 'icē unicaman Pablo cuētáshcanun quixun cacēxa.

3 Caia ca Pablonēn cacēxa:

—Unían, upí ca quixun mi sináncē 'aishbi camina mix usama 'ain. Nucēn Papa Diosainra ca 'ēmi 'amicēsa usoquin mi 'ati 'icēn. Moisésnēn cuēnēo bana quicēsabi oquin uisa caramina 'ē oti 'ai isti cupíshi camina anu tsotan. ¿A bana quicēsabi oquin 'ē ñucáxunmabi caramina 'ē mēēnun quixun uni cain?

4 Caia oquin ca a rapasu 'icē unicaman Pablo cacēxa:

—¿Usaquin caramina Nucēn Papa Diosnan 'icēbi min sacerdotenēn cushicaman 'apu cain?

5 Cacēxun ca Pablonēn cacēxa:

—'Ēn aintsicama, Moisésnēn cuēnēo bana ca quia: “Min aintsicama 'apumi camina 'atimati banatima 'ain”. Usa 'ainbi cana ax ca sacerdotenēn cushicaman 'apu 'icē quixun 'unánquinma usaquin can.

6 Usaquin catancēxun ca Pablonēn anua timécē 'apucama, a raírínēxa saduceo uni 'imainun raírínēx fariseo uni 'icē 'unáncēxa. 'Unánquin ca munuma banaquin cacēxa:

—'Ēn aintsicama, 'ēx cana fariseo uni 'ain, fariseo unin bēchicē cana 'ēx 'ain. Usa 'ixun cana bama 'aish ca Cristo utēcēncēbē uni baísquiti 'icē quixun sinanin. 'Ēn usaquin sináncē 'ain ca 'ēmi manáncania.

7 Ēsaía quia cuati acamaxbi cuēbicanantancēx ēnananquin ca fariseo unicaman bētsi oquin sinánmainun saduceo unicamanribishi bētsi oquin sináncēxa.

8 Saduceo unicaman ca —bama 'aish ca uni baísquitima 'icē —quixun sinánan —ángel 'imainun ca ñunshínribi 'aíma 'icē —quixun sinania. Sinánmainun ca fariseo unicaman —bama 'aish ca Cristo utēcēncēbē uni baísquiti 'icē —quixun sinánan —ángel 'imainun ca ñunshinribi anu 'icē —quixun sinania.

9 Usa 'aísha camáxbi cuēbicanani sharámainun ca fariseo uni raírí, an Moisésnēn cuēnēo bana 'unáncē, an niruquin munuma banaquin cacēxa:

—Nun iscēx ca ēnē unix añu ñubi 'acēma 'icēn. Sapi ca ñunshin banaia cuaxa, ángel banaia sapi ca cuaxa. An 'imicēxuan nu bana ñuixuncēxunbi ēnē uni 'atimoi atununa Nucēn Papa Diosmiribi nishi, usa 'ain cananuna 'atimotima 'ain.

10 Usaría 'aisamairai cuēbicanáncēbē ca comandante, unicaman Pablo 'ati sinani racuéacēxa. Usai 'iquin ca comandantenēn —unicama nēbētsinuabi bibianquin camina Pablo anunu 'icē xubunu buánti 'ai —quixun aín suntárucama cacēxa. Cacēxun ca suntárucaman anua atux 'icēnu buánxun atsínmiacēxa.

11 Usaquin 'oon ñantánbucēbētan ca Nucēn 'Ibu Jesusan a rapasu niracēquin Pablo cacēxa:

—Masá nuituti bēnēaxma ca 'it. Jerusalén ēnuxunmi 'ē ñuiquin cacēsaribi oquin camina Roma ēmanuxunribi 'ē ñuiquin unicama bana ñuixunti 'ain.

Pablo 'acatsi quiax unicama 'ēsēnan

12 Usaquin Nucēn 'Ibu Jesusan Pablo can pēcaran ca judíos unicama raírínēx timēax 'ēsēnani ēsai canancēxa: Pablo 'axunma cananuna pima

'ianan añu ñubi xëatima 'ain. Nun nux quicësabi oquin 'acëma 'icë ca Nucën Papa Diosan nu uisa cara oti 'icë usoquin nu 'ati 'icën.

¹³ Axa usai 'esënancë unicama ax ca cuarenta unibëtan sënënma 'iacëxa.

¹⁴ A unicaman ca anu cuanxun sacerdotenën cushicamacëñun caniacëcë unicama ësaquin cacëxa:

—Nux cananuna, Pablo 'axunma cananuna añu ñubi pima quiax canan. Nun nux quicësabi oquin 'acëma 'icëa Nucën Papa Diosan nu uisa cara oti 'icë usoquin nu 'anun cananuna quia.

¹⁵ Usa 'ain camina 'apu raíribëtan paránquin mitsun ësaquin comandante cati 'ain: An ñu 'acë a upíra oquin 'unánxun cananuna Pablo ñucátëcëntisa tanin. Nun nu ñucátëcëñun camina pëcaracëbëtan min suntárucama bëmiti 'ain. Mitsúnmi usaquin cacësabi oquian comandantenën cacëxun aín suntárucaman bëia cananuna Pablo 'ati 'ain.

¹⁶ Usai 'esënaniabi ca Pablonën chirabacën tuacën cuacëxa. Cuabianxun ca suntárunën xubunu atsínxun Pablo ñuixuancëxa.

¹⁷ Ñuixuncëxun cuaquin cuënxun ca Pablonën capitán achúshi cacëxa:

—Ënë xu camina comandantebë ca banatisa tania anu buánti 'ain.

¹⁸ Quixuan cacëxun bibianquin buánxun ca capitánën comandante cacëxa:

—Sípunua 'icë Pablo an ca cuënxun 'ë caxa, ënë tuá camina comandantebë ca banatisa tania anu buánti 'ai —quixun.

¹⁹ Cacëxun mëñbianquin 'uri buánxun ca comandantenën a tuá ñucáquin cacëxa:

—¿Añu ñuiquin caramina 'ë caisa tanin?

²⁰ Cacëxun ca cacëxa:

—Judíos unicaman ca Pablomi 'esënanquin sinánxa, pëcaracëbëtanmi, atun isa aín ñu 'acë upí oquin istëcëñun, judíos 'apucamanu Pablo buántëcëñun cëmëquin mi camicatsi quixun.

²¹ Usaquin cacëxunbi camina an mi cacësabi oquin 'atima 'ain. Axa Pablomi 'esënancë uni ax ca cuarenta unibëtan sënënma 'icën. Acaman ca 'anuxun unëxun Pablo cainia. Èsai ca quiaxa: Pablo 'axunma cananuna añu ñubi pima 'ianan añu ñubi xëatima 'ain. Nun nux quicësabi oquin 'acëma 'icëa ca Nucën Papa Diosan nu uisa cara oti 'icë usoquin nu 'ati 'icën. Usaquin Pablo 'acatsi quixun ca minmi cacëxuan min suntárucaman Pablo buántishi unëxun cainia.

²² Quixuan cacëxun ca cuantánun xuquin, comandantenën Pablonën chirabacën tuá cacëxa:

—A ñuiquinmi 'ë cacë bana ënë camina uibi ñuixuntima 'ain.

Comandantenëan Felixnu Pablo buántanun aín suntárucama xua

²³ Cacëxa a tuá cuancëbëtan ca capitán rabë cuënxun comandantenën cacëxa:

—Doscientos taën nicë suntárucëñun camina setenta caballonën nicë suntárucëñun doscientos masibun tuíncë suntárucama bëánquitancëxa imë naëx 'iisama pain 'aían Cesáreanu cuanun mëñocamiti 'ain.

²⁴ 'Imainun camina anúan Pablo cuanun bëtsi caballoribi mëñoti 'ain, anúnmi unínma 'aia bërúanxun, Pablo gobernador Felix anu buánun.

²⁵ Usaquin aín capitán rabë catancëxun ca comandantenën Felix buánminxun ësaquin quírca cuëñocëxa:

²⁶ ““Èx Claudio Lísias 'ixun cana Felix, mixmi 'apu 'aish sinánñuira 'icë, mi quírca buánmin, camina biti 'ain. ¿Uisa caina 'ain?

²⁷ Judíos unicaman bixun 'aisa taniabi cana ënë uni, ax ca románo 'icë quixun 'unánquin, 'ën suntárucama buánxun bian.

²⁸ Añu cupí cara ami manancania quixun 'unántisa tanquin cana judíosñen 'apucamaxa timécënu Pablo buan.

²⁹ Buánxun ñucácëxunbi ca Pablonëx isa usai judíos unicama 'itia Moisésñen cuëño bana quicësabi oi 'ima quixun 'ë caxa. Cacëxun iscëxbi ca an 'acë ñu a cupí Pablo 'atí 'aíma 'ianan a cupí sipuatibi 'aíma 'iaxa.

³⁰ Judíos unicamaxa a 'acatsi quiax ami 'ësënanía ñuía cuaquin cana bënënguínshi minua cuanun Pablo xutin. Xuanan cana axa ami manáncë unicamaribi añu cupí cara ami 'ësënanía quixuan mi canun quixun minu xutin. Ëñëishi cana mi cain”.

³¹ Èsoquian cuëñëocë quirica buánquin ca comandantenëan cacësabi oquin, suntárucaman bibianquin Pablo imé Antípatris cacë èmanu buáncëxa.

³² Buón pëcaracëbë ca caballonën nicë suntárucamainshi Pablo buántamainun taën nicë suntárucamax anua 'icë Jerusalénu cuantëccëancëxa.

³³ Cuantamainun Pablo buanx ca caballonën nicë suntárucamaxëshi Cesárea èmanu bëbacëxa. Bëbaxun anu Pablo buánquin ca a ñuiquin cuëñëocë quirica Felix 'ináncëxa.

³⁴ 'Ináncëxun a ñuiquin 'acë quirica istancëxun ca Felixñen Pablo bëisquin ñucácëquin cacëxa:

—¿Uínu 'icë uni caina 'ain?

Cacëxun ca —'ëx cana Cilicia menu 'icë uni 'ai —quixun Pablonën cacëxa.

³⁵ Cacëxun ca Felixñen cacëxa:

—Axa mimi manáncë unicama ucëbëtan cana mixmi quía cuati 'ain.

Caxun ca Herodesñen xubunuxuan bërúanun quixun suntárucama cacëxa.

24

Felixñen ñucácëxuan Pablonën cá

¹ Mécën achúshi nëtë 'icëbë ca sacerdotenën cushicaman 'apu, Ananías, abë caniacëcë uni raíri 'imainun Tértulo cacë uni, an banatí 'unáinracë, acamax Cesárea èmanu cuancëxa. Cuanx bëbax ca Pablomi manánux Felixnu riquiancëxa.

² Riquian, suntárunën Pablo bëcëbëtan, ca Tértulonën Felix èsaquin cacëxa:

—Mixmi 'apu 'ain cananuna upitax bucuin. Sinánñuira 'ixun camina min nuxnu upitax bucuinun upí oquin bana mëníoín.

³ Mix camina usa 'ai quixun sinánquin cananuna camabi èmanuxun camabi nëtën, asábi ca quixun sinani, upitax bucuin.

⁴ Usa 'ain camina mix upí nuiñu 'ixun, nun 'itsaira ñuixunquinma bana 'itsamashi mi ñuixunmainun, nun cacëxun cuati 'ain.

⁵ Èñë unix ca nun iscëx an camabi menua judíos unicama bëtsi bana ñuixunquin ubíoquin tsuáquirumicë 'ianan nazareno cacë unicaman cushi a 'icën.

⁶ Usa 'ixuan judíosma uni anu atsínmixun anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubu 'atimamiti 'icëbi cananuna Moisésñen cuëño nun cuati bana quicësabi oquin 'anuxun biixan.

⁷ Bicëbi ca comandante Lisiasñen aín suntárubë cuanxun nu bicuaënxanxa.

⁸ Nu bicuantancëx ca axa Pablomi manáncë unicamainsa minu uxun a ñuiquin mi cati 'icë quiax quixanxa. Usa 'ain camina caisa tanquin Pablo ñucátí 'ain. Ñucácëxa quía cuaquin camina minbi nuxnu a ñui quicë banacamax ca asérabí 'icë quixun 'unánti 'ain.

⁹ Usaquian Tértulonën Felix can, ca abë ucë judíos unicamanribi Tértulo quicësabi oi ca asérabí 'iaxa quixun cacëxa.

10 Ësaquian cacëxun cuatancëxun ca Felixnën Pablo axribia bananun quixun aín mecënan sanánquin tanxuancëxa. Tanxuncëxun ca Pablonën cacëxa:

—Minmi 'itsa baritian ëné menuxun uni itsi ñuia mimi uni manáncëxun cuacé 'icë cana racuëtima cuëñquin uisai carana 'ia quixun mi cain.

11 Usa 'ain camina aséribi cara 'ën mi cacé bana 'icë quixun 'unántisa tanquin bëtsi uni ñucáti 'ain. Anuxun Nucën Papa Dios rabinux 'ëx Jerusalénu cuaënxancé ca mecën rabé 'imainun rabé nëtësa 'icën.

12 Anu 'icë ca anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubu 'imainun anu judíos unicama timéti xubucama 'imainun ëmacamanuxunribi abé cuëbícananquin 'ën unicama tsuáquirumia uinu 'icë unínbi iscëma 'icën.

13 'Imainun ca ëné unicamaxa quicé bana ënëx ca aséribi 'icë quixuan an mi cati uni 'aíma 'icën.

14 Usa 'ain cana mi cain, Nucën Papa Dios a 'ën raracaman rabia, a cana 'ënribi rabin. Aín bana, Moisésnën cuëñëo 'imainun an Nucën Papa Dios quicé bana uni ñuixuncé unicamanribi cuëñëo, a banacamax ca aséribi 'icë quixun cana 'unan. Usa 'aish cana a banacama quicësabi oía uá aín Bëchicé amia ax 'ëbë sináncé unicamabé ami catamëtin, judíos unicama raírinëxa ami sinántisama tancëbëbi.

15 Atúan sináncësaribi oquin cana, bama 'aish ca uni upícama 'imainun uni 'atimacamaxribi baísquiti 'icë quixun sinanin.

16 Usaquin sináncé 'aish cana Nucën Papa Diosmi 'uchaima 'ianan uisa unimibi 'uchaima 'iisa tanin. Usai 'inuxun cana camabi nëtën ñu 'atima 'aquinma ñu upíshi 'ain.

17 Usa 'ain cana 'itsa barin bëtsi bëtsi menu 'itancëx Jerusalénu utëcëan. Uquin cana nun aintsi ñuñumacama 'inánun quixuan uni raírinën 'ë bëmicé curíqui bëan. Bëanan cana 'ën curíquiribi anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubunuxun 'inánunxun bëan.

18 Bëxun 'inánunxun cana judíos unicama 'icësaribiti nashi mëníocan. Anun mëníocati nëtë sënëncëbë cana 'ën bëcë curíquicama 'inani anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubunu cuan. Anua ca axa Asianuax ucé judíos unicaman 'ë mëraxa. Axa 'ëbë tsuáquiruti 'itsa uni ca anu 'aíma 'iaxa.

19 Asianuax ucé unicama ax 'ëmi manántisa tani ca ënuxun mi 'ë ñuiquin cai utsíanxa.

20 Usa 'ain ca atúxa ucëma 'ain, axa Tértulobë ucé ëné unicaman mi cati 'icën, Jerusalénuxuan judíos 'apucaman 'ë ñucácëbëtan cara uisa ñu 'acé 'ë isaxa quixun.

21 Caquin ca, 'apucaman cuamainun, bama 'aish ca Cristo utëcëncëbë unicama baísquiti 'icë quixun 'ën sináncé 'ain camina 'ëmi manáncani quiax 'ëx quixancé bana mi ñuixunti 'icën.

22 Usaía Pablo quia quiaquin ca Felixnën, Jesúsmi catamëti ca uni Nucën Papa Diosnan 'iti 'icë quixun 'unáncé 'ixun nëtë itsin mëníonuxun, Tértulo 'imainun abé ucé unicama ësaquin cacëxa:

—Comandante Lisias ax ucëbëtan cana Pablo ñuimi quicé bana ëné mëníoti 'ain.

23 Catancëxun ca Felixnën aín capitán cacëxa:

—Chiquíti rabanen camina Pablo bërúanti 'ain. Bërúanquinbi camina añu cara 'aísa tania a 'amianan axa abé nuibanancé unicaman a istisa tania ismianan añu ñu cara cuëñëia a 'axunun 'amiti 'ain.

24 Usa 'ain ca nëtë itsin Felix, judía xanua bíá, Drusila cacé, abé utëcëancëxa. Uxun ca Cristomi catamëti ca uni Nucën Papa Diosnan 'iti 'icë quixun ñuia cuaisa tanquin Pablo camiacëxa.

²⁵ Camicëx uxuan, Jesucristomi catamëtia uni, aín 'uchacama tērēncē 'aish Nucēn Papa Dios cuēēncēsabi oi 'iti bana ñuixuanan 'atima ñu 'atēcēinsa tanquinbi tēnēti banaribi ñuixuanan aín ñu 'atima 'acē cupía unin paē tanquin tēmērati bana ñuixuncēxun cuati ratúquin ca Felixnēn Pablo cacēxa:

—Camina cuanti 'ain. A 'ēn 'ati ñu 'aíma 'ain cana amiribishi mi camitēcēnti 'ain.

²⁶ Usaquin cacēxa cuan ca Felixnēn —'ēn chiquínun ca Pablonēn 'ē curíqui 'inánti 'icē —quixun sináncēxa. Usaquin sinánquin camicēxa cuancēbē cuancēbē ca Pablobē 'itsai banacēxa.

²⁷ Usaquin rabē baritia inúnmi 'apu 'aishbi chiquíquin ca Felixnēn judíos unicamabē upi 'iisa tanquin Pablo sipunubi ēancēxa. Felix chiquícēbē ca bētsi uni Porcio Festo cacē, ax 'apu 'iacēxa.

25

Festonēn Pablo ñucá

¹ Usa 'ain ca 'apu 'inux cuanx Festo Judea menu bēbacēxa. Bēbax ca rabē 'imainun achúshi nētē 'icēbē Cesárea ēmanuax Jerusalénu cuancēxa.

² Anua 'icē ca judíos sacerdotenēn cushicama 'imainun judíos 'apucaman-ribi Pablomi manánquin Festo cacēxa,

³ ēsaquin, —Nux cuēēncēsabi oquin camina Pabloa Jerusalénu min unin bēnun camiti 'ain. Bain aia 'acatsi quiax 'ēsēnanxun ca Pabloa bēnun quixuan caminun quixun judíos unicaman Festo usaquin cacēxa.

⁴ Cacēxunbi ca Festonēn cacēxa:

—Pablo ca Cesáreanu sipuocē 'icēn. 'Ēx cana 'itsama nētēinshi ēnuax anu cuanin.

⁵ Usa 'ain ca mitsun cushicamax 'ēbē Cesáreanu cuanti 'icēn. Cuanxun ca a unían ñu 'atima 'acē 'ain, uisa ñu cara 'axa quixun nu cati 'icēn.

⁶ Catancēx ca mēcēn rabē nētēsa 'icēbē Festo Jerusalénuax Cesárea ēmanu cuancēxa. Coonx pēcaracēbē, anua uníxa unimi manania cuacē uni tsóti, anu tsóbuxun ca Pablo bēcánun quixun camiacēxa.

⁷ Camicēxuan bēcēbē ca Jerusalénuaxa ricuatsíncē judíos unicamax a nēbētsiorati, ēnē unin ca 'atima ñuira 'axa quiacēxa. Usaía quicancēbēbi ca Pablo ñuía, usai quicancē bana ax ca asérabi 'icē quíaxa ax quiti uni raíri 'aíma 'iacēxa.

⁸ Usa 'ain ca Pablonēn amia manáncancēxun ēsaquin Festo cacēxa:

—'Ēn cana Moisésnéan usai judíos unicama 'iti cuēñō bana quicēsabi oi 'iaxma 'inun judíos unicama cacēma 'ain. Usa 'aish cana 'ēxribi a bana quicēsabi oi 'ian. 'Ianan cana anuxun Nucēn Papa Dios rabiti xubunu judíosma uni atsinmicēma 'ain, atsinmima 'ianan cana Romanu 'icē 'apu, César, aín bana tanxunma 'anun uni cacēma 'ain.

⁹ Quia ca Festonēn judíos unicamabē upi 'iisa tanquin Pablo cacēxa:

—¿Mí ñuía quicancē bana ēnē 'ēn anuxun mí mēíoxunun caina Jerusalénu cuainsa tanin?

¹⁰ Cacēxun ca Pablonēn cacēxa:

—'Ēx románo uni 'icē ca Romanu 'icē 'apu, Césarnēn 'imicē an uníxa románo unimi manania cuacē uni ainshi 'ē ñuía uni quicē bana mēníoti 'icēn. Usa 'ain camina 'ēx románo 'aían 'ēmi uni manania mínbi mēníoti 'ain. Mínbi camina 'unanin, judíos unicamami 'ēx 'uchacēma 'ain ca 'ēn 'acē ñu a aín 'apucaman mēníoti 'aíma 'icēn.

¹¹ Axa quicēsabi oquin nun 'ati bana quicēsa oquin 'acēma 'icēa unin 'ē bamamiti ca asábi 'itsíanxa. Usa 'ainbi ca uisa ñubi 'uchacēma 'icē atúxa 'ē

ñui quicë bana asérbima 'ain, uinu 'icë unínbi atúan 'anun judíos unicama 'è 'inántima 'icën. Usa 'ain cana Romanu 'icë 'apu Césarnënbía uisa cupí cara uni 'ëmi manania quixun isti cuëënin.

¹² Usaquian cacëxun ca an a 'aquincë unicamabë banatancëxun Festonën Pablo cacëxa:

—Césarnënbí uisa cupí cara uni mimi manania quixun isti cuëëncë cupí camina Césarnu cuanti 'ain.

'Apu Agripanën Pablo ñucá

¹³ 'Itsama nëtë 'icëbë ca 'apu Agripabë Berenice Cesárea ëmanu Festo isi cuancëxa.

¹⁴ Cuanx anu 'itsa nëtë 'ia ca Festonën Pablo ñuiquin cacëxa:

—Ënu ca sipuacë 'icëa Felixnën anubi ëbiancë uni achúshi 'icën.

¹⁵ Jerusalénu 'icë ca sacerdotenën cushicamabëtan judíos caniacëcëcama a ñui ami manáquin 'ë caxa, 'ën a uni 'aminun quixun.

¹⁶ Cacëxunbi cana can: Románo 'apucaman ca, amia uni manáncë uni a uisa 'ixunbi, ca bamati 'icë quixun caima, axa ami manáncë unicaman abë banaquin a uni añu ñu cara 'axa quixun cacëma pain 'ain.

¹⁷ Usa 'ain cana atúxa Jerusalénuax ënu uóncë nëtë pëcaracëbëtan, anua an uníxa unimi manania cuacë uni tsóti, anu tsóbuxun Pablo bëcanun quixun camian.

¹⁸ Camiquin cana, 'atima ñuira sapi ca Pablonën 'axa quixun sinan. Sinánquin camicëxuan Pablo bëánbi ca 'ën sináncësa oi axa ami manáncë unicamax quicëma 'icën.

¹⁹ Quimabi ca ëesai cuni quiaxa, nuxnu usai 'iti bana quicësabi oi 'ima 'ianan ca Pablonën, uni achúshi Jesús cacë, ax isa bamaxbi baísquiacëxa quixun ñuia quíax.

²⁰ Usa 'ain cana uisa carana ënë uni oti 'ai quixun sinántancëxun, ¿mi ñuia quicancë bana ënë anuxun mi mëníoxunun caramina Jerusalénu cuainsa tani? quixun Pablo ñucan.

²¹ Ñucátancëxun cana, César Augustonën ca 'ëmia uni manáncë bana istancëxun uisa cara oti 'icë quixun 'ë cati 'icë quixun 'ë cacë cupí, anun Césarnu xuti nëtë sënëntamainuan sipunubi 'inun quixun can.

²² Usaquian cacëxun ca Agripanën Festo cacëxa:

—Ënríbi cana a unían bana ñuia cuaisa tanin.

Quíaxa quia ca Festonën cacëxa:

—Iméishíbi camina axa quia cuati 'ain.

²³ Usaquian coon pëcaracëbë ca suntárúnën cushicama 'imainun a ëmanu 'icë unin cushicamabë Berenice 'imainun Agripa aín ñun curánanën mëníocacuatsini uacëxa. Ucëbëtan ca Festonën Pablo bënun quixun aín suntárucama cacëxa.

²⁴ Cacëxuan Pablo bëcëbëtan ca Festonën axa ucëcama ësaquin cacëxa:

—'Apu Agripacëñun cana axa ënu nubë tímécë unicama cain, ënu ca a uni ñuia judíos unicamax, Jerusalénu 'imainun Cesáreanuaxríbi, ami manani munuma banaquin, ax ca bamati 'icë quixun 'ë cacë ax 'icën.

²⁵ 'Aínbi ca 'ën sináncëx a cupí bamati uisa ñubi 'acëma 'icën. Usa 'aínbi cana axbi, César Augustonënbí ca 'ëmia uni manáncë bana istancëxun uisa cara oti 'icë quixun isti 'icë quixun 'ë cacë cupí Césarnu xuti sinan.

²⁶ Sináncëxbi ca a ñuiquin, usai ca ënë uni 'iaxa quixun cati bana 'aíma íaxa. Usa 'ain cana mitsúnmi ñucánuan a bënun quixun can. Agripa, mix nun 'apu 'ixun camina a ñucáti 'ain. 'Imainun ca ënu 'icë unicamanríbi a ñucáti 'icën,

uisa ñu cara 'axa quixun. Ñucácëxa quia cuaxun cana añu cara 'axa quixun caquin nun 'apuirá César quirica buánmiti 'ain.

²⁷ Añu ñu 'aisama cara 'axa quixun ñuixunxunmashi cana Césarnu sipuacë uni xutima 'ain. Xuáxbi cana nuituñuma 'ixun añu ñu 'acëma 'icëbi a uni xucësa 'iti 'ain.

26

Usai cana 'ia quixuan Pablonën Agripa ca

¹ Festonën cacëxun ca Agripanën Pablo cacëxa:

—Míxribi camina banati 'ain.

Usaquian cacëx ca camabi unin cuamainun aín męcënan sanani ësai Pablo quiacëxa:

² —Agripa, 'ëmia judíos unicamax manáncë banacama ñuiquin uisai carana 'ia quixun mi cai cana cuëñin.

³ Min camina judíos unicamaxa usabi 'icë 'aish, usai 'ia 'unanin. 'Imainun camina añu ñu ñui cara quia quixunribi 'unanin. Usa 'ixun camina 'ën mi camainun bënëquinma cuati 'ain.

⁴ Judíos unicaman ca uisai 'i carana 'ën nětënuax cania quixun 'unánan uisai carana Jerusalénuaxribi 'ia quixun 'ë 'unánxa.

⁵ Usa 'ain ca atun 'unáncë 'ixun, 'ëx cana 'itsa baritian fariseo uni 'ai quixun caisa tanquin mi cati 'icën. Nux fariseo 'aish cananuna nux judíos unicama raíri 'icësamairai Moisésñën usai judíos unicama 'iti cuëñëo bana quicësabi oi 'ain.

⁶ An nucën raracama cásabi oquin ca Nucën Papa Diosan uni bamacama baísqumiti 'icë quicë banax ca aséribi 'icë quixun cana 'ën sinanin. Usaquin 'ën sináncë cupí ca ëñë unicamax 'ë ñui 'ëmi manánxa.

⁷ Nucën rara Israel, aín bëchicëcamax ca męcën rabé 'imainun rabé 'iacëxa. Aín bëchicëcaman rëbúnquinën ca anúan Nucën Papa Diosan uni bamacama baísqumiti nětë cainia. Anúan aturibi baísqumicë 'iti nětë ca uti 'icë quixun sinánquin ca nětëñbi imëbi ami sinánquin Nucën Papa Dios rabia. Usa 'ain cana mi cain, usaribiti 'ëx 'icë cupí ca ëñë unicamax 'ëmi manania.

⁸ Mitsúnribi camina, Nucën Papa Diosan ca uni bamacama baísqumiti 'icë quixun sinanin. ¿Usa cat?

Ami catamëcëma 'ixuan Pablonën Jesucristomi catamëcë unicama bëtsi bëtsi o

⁹ Catancëxun ca ësacquinribi Pablonën cacëxa:

—'Ën cana sináncën, 'ën Jesús Nazaretnu 'icë ami catamëcë unicama bëtsi bëtsi oti isa Nucën Papa Diosan iscëx upí 'icë quixun.

¹⁰ Usaquin sinánquin cana Jerusalénuxun a unicama bëtsi bëtsi oquin tëmëramianan, sacerdotenën cushicaman 'ë cacësabi oquin axa Jesúsni catamëcë uni 'aisamaira sipuacën. Sipuaia unin atu 'acëbëtan cana, asábi ca quixun sináncën.

¹¹ 'Itsa oquin cana amia sinaniabi Jesucristomi catamëti ënía, ami 'atimati bananun quixun aín unicama bëtsi bëtsi ocën. Anua judíos unicama timëti xubucamanubi cuanquin cana usoquin 'acën. Usonan cana ñunshinacëquin bëtsi bëtsi menu 'icë ëmacamanuribi cuanquin, anu 'icë axa Jesucristomi catamëcë unicama bëtsi bëtsi ocën.

Uisai cara Jesucristomi catamëacëxa quixuan Pablonën ñuitëcëan

12 Catancëxun ca ësaquinribi Pablonën cacëxa: i —Damasco ëmanuxunribi usaribi oquin 'anux cana sacerdotenën cushicaman usoquin 'anun quixun 'ë 'axuncë quirica buani cuancën.

13 Cuanquin cana bari xamárucëbë naínuax pëqui, barián pëcacësamaira oi ichuquin nëbëtsioraquin axa 'ëbë cuancë unicamacëñunbi 'ë pëcacëxun isacën.

14 Pëcacëx cananuna camáxbi menu nipacëacën. Nipacëxun cana hebreo banan ësai quia cuacën: “Saulo, Saulo, ¿uisoti caramina 'ë bëtsi bëtsi oin? Ami tatiqui chacati nishquin i tapun, taën 'aquinmi paë tancësa, usaribiti camina mibi 'in. Usaquin 'ë 'ai 'ëmi sinántisama tani camina mixbi 'atimóracatini”.

15 Èsai quia cana cacën: “¿Ui caramina 'ain? Nucën 'Ibu Dios sapi camina 'ain”. Cacëxun ca 'ë cacëxa: “Èx cana Jesús, ami bëtsi bëtsi ocë, a 'ain.

16 Ca nirut. Minmi 'ë ñuiquin, unicama canan bërími 'ë iscë ñuianan, minmi 'ën 'aia isti ñucamaribi ñuiquin, unicama canun cana mi cain.

17 Usa 'ixun cana 'ë ñuiquinmi bana ñuixunun judíos unicama 'imainun judíosmacamanu mi xutin. Usaquinmi 'aia cana unían bëtsi bëtsi onan bamamisa taniabi mi bërúanti 'ain.

18 Minmi 'ë ñuixuncëxa atux ñu 'atima 'atishi sinani bëánquibucënu nicësa 'aishbi sinanaquin ñu upíshi 'ati sinánun cana mi xutin, ñunshin 'atimanën 'apu Satanásnën 'ibuacë 'aishbi sinanatía Nucën Papa Diosnan 'inun. Usai 'ëmi catamécë 'aísha aín 'uchacama tërëncë 'inun cana atunu mi xutin. Usa 'ain ca an mëníósabi oi atux aín unicamabë Nucën Papa Diosan nëtënu 'iti 'icën”.

Jesusan cacëسابi oía Pablo 'ía

19 Pablonën ca ësaquinribi Agripa cacëxa: 'Apu Agripa, cana mi cain, usaquin Jesusan naínuxun 'ë cacëxun cana aín bana parëquinma an cacëسابi oquin 'acën.

20 'Aquin, Jesús ñuiquin, Damasconu 'icë unicama ñuixuntancëxun cana Jerusalénu 'icë unicama ñuixuanan Judea menu 'icë ëmacamanuxunribi bana ñuixuan. Ñuixuanan cana judíosma unicamaribi ñuixunquin ësaquin can: 'Atimaquin sináncë 'aishbi sinanati camina Nucën Papa Diosnan 'iti 'ain. Usai ami sinánquin camina ñu 'aísama 'aquinma ax cuëëncëسابi oquinshi 'ati 'ain, mix camina ainan 'ai quixuan camabi unin 'unánun.

21 Usaquin 'ën bana uni ñuixuncë cupí ca judíos unicaman anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubunuxun bitancëxun 'ë 'aísa tanxa.

22 Atúan 'ë 'aísa taniábía Nucën Papa Diosan 'ë 'aquinia 'ë 'acëma 'ixun cana 'ën 'acëسابi oquin uni aín cushibu 'imainun cushimacamaribi, Nucën Papa Dios ñuiquin bana ñuixunin. 'Ën unicama ñuixuncë bana ax ca bëtsima, Moisés 'imainun an Nucën Papa Dios quicé bana uni ñuixuncë unicamanribia, usai ca 'iti 'icë quixun ñuia bana abi 'icën.

23 A banax ca ësai quia: Tëmëratancëx ca Cristo bamati 'icën. Bamatancëxa baísquia 'ain ca usaribiti camabi uni bama 'aishbi Cristo utëcëncëbë baísquiti 'icën. Usai baísquia 'ixun ca Jesusan judíos unicamaishima judíosma unicamaribi sinanati ami catamétía aín sinan upí 'inun 'imiti 'icën.

Cristomi sinánun quixuan Pablonën Agripa cá

24 Usaía Pablo an ñu 'acëcama ñui quicëbë ca Festo munuma banai quiacëxa: —Pablo, camina ñunshían. 'Itsairami quirica 'acë cupí camina ñunshían.

25 Cacëxunbi ca Pablonën cacëxa:
—Festo, 'ëx cana ñunshíncëma 'ain. 'Ën ñuicë bana ënëx ca sinánñuma uníxa quicësama 'icën, ax ca cëmëi quicëma 'icën.

²⁶ 'Apu Agripa ënën ca 'ëx a ñui quicë ñucama ënë upí oquin 'unanxa. Unían isnunma ñu 'acëma 'ixun cana 'ën, an ca asérabi 'ën ñuicë ñucama 'unanxa quixun 'unanin. Usa 'ain cana racuëquinma ënë ñucama a ñuixunin.

²⁷ Usaquin Festo catancëxun ca Pablonën Agripa cacëxa:

—¿An Nücën Papa Dios quicë bana uni ñuixuncë unicaman cuënëo banax cara asérabi 'icë quixun caina sinanin? 'Ën cana 'unanin, asérabi ca a bana 'icë quixun camina sinanin.

²⁸ Cacëxun ca Agripanën Pablo cacëxa:

—Bënënquinshi camina 'ë Cristonën uni 'imitisa tanin.

²⁹ Quia ca Pablonën cacëxa:

—Nücën Papa Dios cuëencësabi oi cana mishima an 'ëx quia cuacë unimaxribia, 'ëx 'icësaribiti, bënëtishi Cristonën uni 'iti cuëënin. Bënëtishi 'iananbia abi munu sinanati Cristonan 'iti cana cuëënin. Mix 'ëx 'icësaribiti Cristonan 'aishmi, 'ëx 'icësaribiti manë risin təcërecacëma 'iti, cana cuëënin.

³⁰ Usaquian Pablonën cacëx ca Agripa 'imainun Festo 'imainun Berenice 'imainun abëa anu tsócëcama ax niruacëxa.

³¹ Niruquiani 'uri cuanx ca canani quiacëxa:

—Ënë unían 'acë ñu 'atima ca 'aíma 'icën. Usa 'aish ca a cupí sipuanan bamamiti an 'acë ñu 'aíma 'icën.

³² Usai quiquin ca Agripanën Festo cacëxa:

—Chiquíntisa 'aishbi ca ënë unix Romanu 'icë 'apu, Césarnëinsa ënë ñu mënioxunun anu cuancatsi quiaxa.

27

Roma ëmanua Pablo cuan

¹ Usaquin anua César 'icë Italia menu nu xuti sinántancëxun ca Agripabëtan Festonën, Pablocëñuan sipuacë uni raíriribi, an buánun quixun Julio cacë capitán a cacëxa. Julio ax ca Augusto cacë suntárucama achúshi 'iacëxa.

² Usa 'ain cananuna parúnppa cuëbí cuanx, Adramitio ëmanuaxa ucë manë nunti, axa Asia menu cuanti, anu 'iruaçën. Nubë ca Macedonia menu 'icë ëma Tesalónica, anua 'icë uni Aristarco, axribi cuancëxa.

³ Usaquiani coonx cananuna Sidón cacë ëmanu bëbacën. Anu bëbaxun ca abë upí 'ixun Julionën Pablo a ëmanua 'icë axa abë nuibanancë unicama isanan abë bananan, atun xubunuxun pitánun quixun cacëxa.

⁴ Usa 'ain cananuna Sidónuax cuaniabia suñun anúnu cuancë amiax uquin bëcacëx, caxutanma nu buania quiax, nu mëmiax 'icë Chipre nasí inubiani amotan cuancën.

⁵ Cuanx cananuna Cilicia me ratábianxun Panfilia meribi ratábianx Licia menua 'icë ëma Mira cacë anu bëbacën.

⁶ Mira ëmanuxun ca a capitanën Alejandría ëmanuax ucë manë nunti isacëxa. Isun ca anúnu nux Italianu cuanun aín 'ibubëtan mëníocëxa.

⁷ Mëníocëbë cuanx 'itsa nètë munu cuanquin cananuna Gnido cacë ëma isacën. Isbiani cuaniabia anúnu cuancë amiax uquin nètëquinma suñun bëcacëx cananuna Salmón ëma inubiani Creta cacë nasí a rapasu cuancën.

⁸ Cuanx cananuna numi 'iquian suñun bëcacëx cuëtsinan munu cuanx, Buenos Puertos cacë ëma, Lasea cacë ëma cha 'urama 'icë, anu bëbacën.

⁹ Anu bëbaquiani cuancëbëa, mita rënimëbúcëbë ca parúnppan cuanti 'aisama 'iacëxa. Usa 'ain ca Pablonën axa nubë cuancë unicama ësaquin cacëxa:

¹⁰ —'Ën sináncëx ca usabi cuanti 'aisama 'icën. Usabi cuani cananuna nunti 'imainun ñucama nètëmianan nuxribi cëñúti 'ain.

11 Cacēxbi ca an manē nunti niquincē unicaman cushi 'imainun nunti 'ibúxribi anu 'uran 'iisama tanmainun Julionēxribi Pablonēn bana cuaisama taní cuancatsi quiax bēñeácēxa.

12 Usa 'ain ca mita inúmi anu 'iti cuēñquinma, unicama aín patsanēn ēsaquin sináncēxa:

—Ēnuax cuanx caranuna Fenice ěma, Creta nasí aúa bari cuabúcē, au cuanx mita inútamainun anu 'i cuanti 'ai quixun cananuna tanti 'ain.

Parúnpapa tucánquia

13 Usaquin sináncēbēbia aín tsipúmiac suñu munuishi bēquicēbētan ca an manē nunti niquincē unicaman —cananuna cuanti 'ai —quixun sináncēxa. Sinánbianquin ca Creta nasí cuētsinan nu buáncēxa.

14 Cuancēbēbi ca suñúan matámiax bēquiacēxa.

15 Usai 'iquian cuainsama oquin manē nunti tuíncēbētan cananuna anbia nu buántanun quixun sináncēn.

16 Suñúan bēquiquin buáncēx cananuna nasí chucúma, Cauda cacē, a rapasu cuaní ami catamēacēn. Ami catamēquin cananuna nunti chamaratsu bēchunan buaniabi anun tēcērēcacē itsi a biquin anun bēacēn.

17 Bēxun cananuna manē nunti chanu 'aruacēn. 'Arutancēxun ca an manē nunti niquincē unicaman manē nunti cushioquin aín amo camabi runucaxun nēacēxa. Nēatancēxun ca sináncēxa, Sirte cacē masi 'urama sapi cananuna 'ai quixun. Uinu 'icē unin cara a masi amatia, ax ca anu pēánquiax ēchiquitima 'icē quixun sinani ca anu cuainsama tancēxa. Usa 'ain ca racuēti amiqúisama tanquin, chupa ami suñu bēquicē, an nunti niquincē unin buánpacēxa. Buánpaquin ca suñúinshia nu buántanun quixun sináncēxa.

18 Usaquiani coónbia suñúan nētēcēbētanma ca an manē nunti niquincē unicaman ñu buáncēcama raíri parúnpapa nēbētsi puacēxa.

19 Usaquin 'ón cananuna nunribi nuntinua 'icē ñucama parúnpapa nēbētsi puacēn.

20 Usobiani cuanquin cananuna 'itsa nētēn bari isíma, 'isparibi isíma, 'ianan suñúanēn parúnpapa bēchúancē, ashi isquin —ēnuax cananuna bamati 'ai —quixun sináncēn.

21 Usa 'ain 'itsa nētēn picēma 'ain ca Pablonēn atu nēbētsinuax niruquin unicama cacēxa:

—Ēn mitsu cacēsabi oi Buenos Puertosnubi bērúax cananuna asábi 'ianan nun ñucama pucēma 'itsán.

22 Aínbi camina masá nuitutima chuámashi 'icanti 'ain. Achúshi uníxbi cananuna bamatima 'ain, manē nuntíxēshi ca nanēti 'icēn.

23 Ēnē imē cana ainan 'ixun 'ēn a rabicē, Nucēn Papa Diosan xucēxa ucē ángel isan.

24 Iscēxun ca 'ē caxa: Pablo, camina racuētima 'ain. Mi cupí ca micēñun axa mibē manē nuntinu 'icē unicamaribi bacamiquti 'icēbi Nucēn Papa Diosan iēmíti 'icēn. Iémicēx cuanx camina Romanu 'icē 'apu, Césarnu bēbati 'ain.

25 Angelnēn 'ē cacē sinani camina chuámarua 'icanti 'ain. 'Ēn cana 'unanin, Nucēn Papa Diosan 'imicēx ca ángelnēn 'ē cacēsabi oi 'iti 'icēn.

26 Usa 'aínbi ca manē nuntíxēshi nasínu 'irui anu ránquiti 'icēn.

27 Usa 'ain cananuna rabē semana 'icēbē suñúanēn amo amo oquin buáncēx, parúnpapa Adria cacē, anu 'iacēn. Anuxun ca imē naēx an nunti niquincē unicaman —sapi cananuna menu bēbai —quixun sináncēxa.

²⁸ Sinánxun ca parún papa nëmin tanquin —ca treinta y seis metros 'icë — quixun isacëxa. Isax 'uri cuanxun tantëcëinquin ca —ca veintisiete metros 'icë — quixun isacëxa.

²⁹ Isax ca maparami 'ia manë nunti tuquiti sinani racuëquin aín tsipúnuxun rabë 'imainun rabë manë cha, tësë itsin təcërëcaxun, manë nunti anubi bəspúnun nipácëxa. Imë naëx nipátancëxun ca pëcaranun quiax bënëquin caíancëxa.

³⁰ Caínquin ca an nunti niquincë unicaman manë nunti rëbunuxun tësë itsin təcërëcaxun manë nipácësa 'itánun, nunti chucúma a anun menu cuanuxun nanpácatsi quixun sináncëxa.

³¹ Usoquian a unicaman 'aia oquin ca Pablonën Capitán Juliocëñun aín suntárucama cacëxa:

—Ĕnë unicama manë nuntinu bërúcëbëma camina mitsux bacamiquti 'ain.

³² Pablonën cacëxun ca suntárucaman anun nunti chucúma təcërëcacë itsicama tëaxun, bacan buántanun nipácëxa.

³³ Usa 'ain ca pëcarati 'urama 'ain Pablonën camaxunbia pinun quixun ësaquin cacëxa:

—Rabë semana camina ñu pima 'ianan 'uxcëma 'ain.

³⁴ Uinu 'icë uníxbi ca nětëtima 'icën. Camina usabi 'inuxun 'acandin. Usa 'ain camina min nami cushinuxun piti 'ain.

³⁵ Usaquin caquin ca Pablonën pán bixun, acaman ismainunbi —asábi ca —Nucën Papa Díos catancëxun, tucapaxun piacëxa.

³⁶ Usaquin caquian piia isquin ca masá nuitucë a nětëquin camaxunbi piacëxa.

³⁷ Manë nuntinua 'icë unicamax cananuna doscientos setenta y seis uni 'iacën.

³⁸ Acaman ca uiti cara piisa tania pitancëxun, manë nuntia xanúntanun trigo sacocama parúnpapanu puacëxa.

Manë nunti nanëa

³⁹ Usa 'ain ca pëcaracëbëtan me isquinbi uinu cara quixun an nunti niquincë unicaman 'unánma 'icën. 'Unánquinmabi ca parún papa tsintúncëna masi isquin anu manë nunti 'aruti sináncëxa.

⁴⁰ Sinánxun ca anun təcërëcacë itsi tëaquin manëa nipácë a parúnpapanubi ëancëxa. Ĕanan ca anun puntëbianquin buánti manë nunti tsipúnua 'icë inti, a anun təcërëcacë itsicama tubuacëxa. Tubutancëxun ca manë nunti rëbunu nitsincë iimi, ami 'iquian suñun manë nunti buánun quixun chupa buánruacëxa.

⁴¹ Chupa buánrucëbë bëqui, ami 'i cushiquin buánxun, ca suñun baca xobucë rabë nëbëtsia 'icë masinu ráncaisama oquin manë nunti 'aruacëxa. Usa 'ain ca ráncaisama 'ain ami 'i cushi xuquiquin bacan manë nunti tsipun tucapacëxa.

⁴² Tucapacëbëtan ca sipuacë unicama mëñuquianx abáti rabanen suntárucaman 'acatsi quiacëxa.

⁴³ 'Acatsi quiabi ca aín capitán Julionën Pablribima 'aia quixun sinánquin, sipuacë unicama 'axunma 'anun quixun aín suntárucama cacëxa. Canan ca an mëñuti 'unáncëcamax paían mëñuquianx 'irumainuan,

⁴⁴ an mëñuti 'unáncëma unicamaxribi manë nunti panatan mëñuquianx caman 'irutanun quixun cacëxa. Capitán Julionën cacësabi oi mëñuquiani cuanx ca camáxbi caman 'irui cëñúruacëxa.

28

Malta cacë nasínua Pablo 'ia

¹ Usai camáxbi bacamiquibi iëxun cananuna —Malta cacë nasí ca ënëx 'icë —quixun a isacën.

² A nasínu 'icë unicaman ca nu nuibaquin, 'uí 'imainun matsi 'ain, ami nux sënamënun quixun tsi tícaquin ërënrucëxa.

³ Èrënrucëbëtan ca Pablonën mëchan xanúncë bixun, tsi rëquirucënu ní-acëxa. Nicëbë tsian xarocëxun tanbëtsini uquin ca Pablo runun mëchancëxa.

⁴ Usoia isi ca a nasínu 'icë unicamax ratuti ësai canancëxa:
—Ènë unix ca aséabi an uni 'acë uni 'icën. Bacamiquibi iëaxbi ca aín 'ucha cupí bamati 'icën.

⁵ Canancëbëtanbi ca Pablonën runu mëtúasquiquin tsinu niacëxa. Usoíbi ca Pablo uisaíbi 'iama 'icën.

⁶ Usai 'ia isquin ca aín mëcën ca uáti 'icë quixun anu 'icë unicaman sináncëxa. Sinánan ca —ca bamati 'icë —quixun sináncëxa. Sinánxun 'uran caíncëxbia uatima 'ianan bamaiaama oi ca bëtsi oquin sinani —ënë unix ca dios achúshi 'icë —quiacëxa.

⁷ Anunu 'icë a 'urama ca a nasínu 'icë Publio cacë uni aín tucuricu aín me 'iacëxa. Usa 'ain ca a unin bitancëxun aín xubunu 'inun quixun nu cacëxa. Cacëx anu rabë 'imainun achúshi nëtën abë 'ia ca pimianan nu 'aquiancëxa.

⁸ Nux anu 'ain ca Publionën papa 'insinan 'ianan chixutanribi 'i, racacë 'iacëxa. Usa 'icëa ñuia cuati ca Pablo a isi cuancëxa. Cuanxun ca Nucën Papa Diosbë banatancëxun aín mëcënan ramëquin pëxcüacëxa.

⁹ Urocëbëa anu aia ca Pablonën a nasínua 'icë uni ñucëcamaribi pëxcüacëxa.

¹⁰ Urocëbëtan ca a nasínu 'icë unicaman numi sinánquin nu 'aquiancëxa. 'Aquianan ca nuxnu cuancëbëtan, manë nuntinu nun píbianti ñucamaribi nu 'aruxuancëxa.

Pablo Romanu bëba

¹¹ Usa 'ain cananuna rabë 'imainun achúshi 'uxën Malta nasínu 'iacën. 'Itancëx cananuna anuxun mita inúmia aín 'ibu anu 'ain, Alejandríanuxuan bëcë manë nunti anun cuanux anu 'iruacën. A manë nuntin rëbunu ca uni rabëtan bëmánan tanxun 'acë i 'iacëxa, ax ca Cástor 'imainun Pólux caquin anëcë 'iacëxa.

¹² Malta nasínuax a nuntinu 'iruquiani cuanx cananuna Siracusa cacë ëmanu bëbacën. Bëbax cananuna anu rabë 'imainun achúshi nëtën 'iacën.

¹³ 'Itancëx cuanquin me ratábiani, parún papa cuëbüshi cuanx cananuna Regio cacë ëmanu bëbacën. Bëbonx suñúan caxucüax uquin nu bëcacëx cuanx cananuna rabë nëtë 'icëbë Puteoli cacë ëmanu bëbacën.

¹⁴ Bëbaxun cananuna anuxun axa Jesucristomi catamëcë uni raíri mëracën. Mëracëxuan abë 'inun cacëx cananuna anu achúshi semana 'iacën. Achúshi semana 'itancëx cananuna Roma ëmanu bain cuancën.

¹⁵ Usa 'ain ca nuxnu cuania cuabëtsini axa Jesucristomi catamëcë uni raíri Romanuax ricuatsini Apio Foro cacë ëmanuax nubë mëranani uacëxa. 'Imainun ca raírinëxribi Tres Tabernas cacë ëmanuax nubë mëranancëxa. Amabënu mëranancëbëtan ca Pablonën Nucën Papa Dios —asábi ca —caquin upí oquin sináncëxa.

¹⁶ Usari 'i cananuna Roma ëmanu bëbacën. Bëbacëbëtan ca capitán Julionën an bëcë sipuacë unicama a guardianën cushi 'ináncëxa. 'Inánan ca Pablo bëtsi xubunua 'inun canan an bërúanun quixun suntáru achúshi cacëxa.

Romanuxuan Pablonën bana ñuixuan

17 Romanu bēbax, rabē 'imainun achúshi nētē 'itancēxun ca Pablonēn judíos uni aín cushicamaxa a isi unun quixun camiacēxa. Camicēx aía timētia ca Pablonēn cacēxa:

—'Ēn aintsicama, cana mitsu cain, 'ēn cana judíos unicama uisa ocēma 'ain, uisa oíma cana nun chaitiocēcama 'iásabi 'ian. Usai 'iabi ca Jerusalénuxun judíos unicaman an sipuanun quixun romános unicama 'ē 'inánxa.

18 'Ináncēxun 'ē ñucáxun ca 'unánxa, 'ēn ñu 'acē 'aíma 'ain ca a cupía 'ē 'ati 'aíma 'icē quixun. Usa 'ain ca 'ē chiquíntisa tanxa.

19 Chiquíntisa taniabi ca judíos unicaman 'ēa chiquínxunma 'anun caxa. Usaquian caia cana 'apucama can, Romanu 'icē 'apu, Césarnēn ca 'ēmia manáncē banacama mēñoti 'icē quixun. 'Ēmia atux manáncē banacama a ñuixunibi cana Césarmi judíos unicama ñui manántima 'ain.

20 Usa 'ixun cana mitsu isanan mitsubē banatisa tanquin, 'ēmi isi unun quixun mitsu camian. Judíos unicaman sináncēsaribi oquin cana —bama 'aish ca uni baísquiti 'icē —quixun sinanin. 'Ēn usaquin sináncē cupí cana manē risi ēnēn tēcērēcacē 'ain.

21 Usaía quia ca anua 'icē judíos unicaman Pablo cacēxa:

—Nun cananuna Judea menuxuan bēmicē quirica mi ñuiquian 'acē achúshiratsubi bicēma 'ain. 'Imainun ca anuax ucē judíos unicamax mi ñuiquin, min isamina ñu 'atima 'ai quixun nu cacēma 'icēn.

22 Cananuna 'unanin, mecama oquin ca axa Jesúsmi sináncē unicama ami nishquin unin ñuia. Usa 'ain cananuna minmi a uisaira cara a ñucama 'icē quixun ñuia cuaisa tanin.

23 Usa 'ain ca a nētēan Pablonēn bana ñuia cuacatsia quicē a nētēn 'aisamaira uni anua Pablo 'icēnu uacēxa. Aía timētia ca bari xamárutamainun ñuixuanan xupíopaquinribi bana ñuixuancēxa. Bana ñuixunquin ca uisari cara uni Nucēn Papa Diosnan 'iti 'icē quixun canan —Moisés 'imainun an Nucēn Papa Dios quicē bana uni ñuixuncē unicamaxribia, axa uti Cristo a ñui quíásabi oi ca Jesús uacēxa —quixun ñuixuancēxa.

24 Pablo quia cuaquian raíri unicaman —a banax ca aséربي 'icē —quixun cuamainun ca raírinēn —a banax ca asérbima 'icē —quixun cuaisama tancēxa.

25 Usai 'i ca raírinēxa —asábi ca —quimainun uni raírinēxribi —usama ca —quicēbētan, camaxunbi bētsi bētsi oquin sináncēxa. Usaía 'ia ca Pablonēn ēsaquin cacēxa:

—Nucēn Papa Diosan Bēru Ñunshin Upitan sinánmicēxuan Isaiásnēn nucēn raracama cá banax ca aséربي 'icēn. A banax ca ēsai quia:

26 Camina anu cuanxun atúan cuanun ēsaquin judíos unicama cati 'ain: Mitsun pabitan 'ēn bana ñuia cuaquinbi camina uisai cara quia quixun 'unántima 'ain. Mitsun bērun 'ēn 'aia isíbi camina 'ēx cushiira 'aínbi 'ēmi sinántima 'ain.

27 Atun nuitu mēu 'unántisama tanan ca judíos unicaman atun pabitan cuaquinbi uisai quicē cara quixun 'unántisama tania. Atun bērúnbi 'ēn 'aia isquinbi ca 'ēx cushiira 'aínbi 'ēmi sinántisama tania. 'Ēmi sinanatia cana atu 'ēn uni 'inun iēmítsian. Usa 'aínbi ca 'iisama tanxa.

28 Camina 'unánti 'ain, 'ēn mitsu ñuixuncē bana, Jesucristomi catamētishi ca uni Nucēn Papa Diosnan 'iti 'icē quiax quicē, a bana ñuixunia ca judíosma unicaman cuaxa. Usa 'aish ca atux a bana quicēsabi oi 'iti 'icēn.

29 Usaquian Pablonēn cacēx ca judíos unicamax Pablonēan ñuicē banacama a ñui quí atúxbi cuēbicananquiani atun xubunu cuancēxa.

³⁰ Usa 'ain ca Pablo aín xubunu 'iquin xubu 'ibu cupío*i* anu rabě baritia 'iacěxa. Anu 'ixun ca axa a isi ucě unicama nuibaquin biacěxa.

³¹ Biquin ca uisari cara uni Nucěn Papa Diosnan 'iti 'icě quixun ñuixuanan uisai cara Nucěn 'Ibu Jesucristomi catamēti 'iti 'icě quixun ñuixuancěxa, uinu 'icě uníbia ubíocěma 'ixun.

PABLONĒAN ROMANU 'ICĒ UNICAMA BUÁNMIA QUIRICA

Romanu 'icē axa Jesucristomi catamēcē unicama Pablonēn quirica buánmia

¹ 'Ēx cana Pablo 'ain, an Jesucristo quiásabi oquin aín bana uni ñuixuncē. Usa 'ixun cana mitsu quirica buánmin. Nucēn Papa Diosanbi ca Jesucristomi catamēquin ainan 'inux iénun unicama aín bana ñuixunun 'ē caísacēxa.

² Nucēn Papa Diosan ca ainan 'inux iēti bana an sinánmicēxun aín bana uni ñuixuncē unicama béráma cuēñēomiacēxa.

³ A cuēñēomia banax ca aín Bēhicē, Nucēn 'Ibu Jesucristo ñui quicē 'icēn. Aín 'unan papa ax ca Davidnēn rēbúnqui 'iacēxa.

⁴ Usa 'icēbi ca bamatancēx baísquicē cupía, Nucēn Papa Diosan Bēru Ñunshin Upitan 'amicēxun unin 'unánti 'icēn, Nucēn 'Ibu Jesucristo ax ca Nucēn Papa Diosan Bēhicē 'ianan asaribi upí 'aish cushiira 'icē quixun.

⁵ Jesucristo cupí ca Nucēn Papa Diosan nuibaquin nun nu uni aín bana ñuixunun mēniocēxa, camabi menua an Nucēn 'Ibu Jesucristomi catamēquin an cacēsabi oquin 'acē unicama 'inun.

⁶ Mitsúxribi camina Nucēn Papa Diosan Jesucristonan 'inun caíscē 'ain.

⁷ Ēnē quirica cana cuēñēoxunin, Roma ēmanuaxmi Nucēn Papa Diosan nuibaquin ainan 'inun caíscē 'aish ax cuēñcēsabi oi 'icē, micamaishi. Nucēn Papa Dios 'imainun Nucēn 'Ibu Jesucristonēn nuibaquin 'aquincēxmi chuámarua bucucanti cana cuēñin.

Romanu cuantia Pablonēn sinan

⁸ Ēsoquin pain cana mitsu cain, mitsux camina aséabi Jesucristomi catamēti quixun camabi menu 'icē unicaman chanioia cuaquin, cana 'ēxribi Jesucristonan 'ixun Nucēn Papa Dios —asábi ca —quixun caquin a rabin.

⁹ 'Ēn cana Nucēn Papa Dios cuēñcēsabi oquin chiquishquinma aín Bēhicē ñuiquin unicama bana ñuixunin. An ca 'unania, 'ēn cana abē banaquin nētē camabi mitsu ñucáxunin.

¹⁰ Mitsu ñucáxuanan cana a ñucatin, béráma cuainsa taníbi cuancēma cupí, bérí mitsu isi cuanuan 'ē 'aquinun.

¹¹ Mitsúxmi aséabiira Jesucristomi cushicē 'inun 'aquinun cana mitsu isi cuainsa tanin.

¹² 'Ēx Jesucristomi cushicē 'ixun 'aquincēxmi mitsúxribi ami cushicē 'ain mitsubē cushionani cuēñmiananux cana mitsu isi cuainsa tanin.

¹³ 'Ēn xucēantu, cuainsa taníbi cana cuancēma 'ain. 'Itsaí cana mitsu isi cuainsa tan quixunmi 'unánti cana cuēñin. Mitsúxmi Jesucristomi catamēnun, bētsi menu 'icē unicama 'aquincēsaribi oquin mitsu 'aquini cuainsa cana tan.

¹⁴ Raēcē 'imainun raēcēma unicama, 'imainun an quirica 'unáncē 'imainun an quirica 'unáncēma unicama, a unicamanbi Jesucristo ñui quicē bana 'unánun cana an cacēsabi oquin 'ēn aín bana ñuixunin.

¹⁵ Usa 'aish cana 'ēx, Roma ēmanu 'icē mitsuribi anun Jesucristomi catamēti Nucēn Papa Diosnan 'iti bana ñuixuinna tanin.

Usai cara Jesucristomi catamēti 'icē quicē bana 'icē quixun Pablonēn ñuia

16 'Ēx cana ěně bana unicama ņuixuni rabiniman. Axa a bana quicĕsabi oi Jesucristomi catamĕcĕ uni a ca Nucĕn Papa Diosan aĭn cushĭnbi ainan 'inun iĕmia. Judĭos unicama pain ņuixuntancĕxun cana judĭosma unicamaribi a bana ņuixunin.

17 A bana 'unĕncĕ 'ixuĭnshi cananuna 'unanin, uisaira oquin cara Nucĕn Papa Diosan ainan 'inun nu iĕmia quixun. Nun 'ucha tĕrĕnun Jesucristomi catamĕtiashi ca ainan 'inun nu iĕmia. Usai ami catamĕcĕ cupĭshi cananuna Nucĕn Papa Diosnan 'iti 'ain. Usai ca 'iti 'icĕ quiax ca aĭn bana cuĕnĕo ĕsai quia: "Ui unicama cara Nucĕn Papa Diosan upĭ isia, ax ca asĕrabi ami catamĕti tsoti 'icĕn".

Unicaman Nucĕn Papa Dios 'unĕnma bana

18 Cananuna 'unanin, Nucĕn Papa Diosan ca an aĭn bana quicĕsabi oquin 'aisama tancĕ 'ixun bĕtsi uniriĭbi ami sinĕnxma 'inun quixun parĕncĕ unicama, a uisa cara oti 'icĕ usoquin castĭcanti 'icĕ quixun.

19 Usa unicamax ca an unio ņucama isquinshi uisaira cara Nucĕn Papa Dios 'icĕ quixun 'unĕntisa 'aĭshbi ami sinanima.

20 Isquinmabi ca unin Nucĕn Papa Dios 'unĕnti 'icĕn, an unio ņucama isquin. Usa 'ain ca an camabi ņu unio cupĭ, unin Nucĕn Papa Dios, ax ca asĕrabi Dios 'icĕ quixun 'unĕnan ax ca nĕtĕtimoi usabi cushiira 'icĕ quixun 'unĕntisa 'aĭshbi ami sinĕncĕma 'icĕn. Usa 'aish ca, 'unĕncĕma 'aish cana ami sinĕncĕma 'ain, a unicamax quitima 'icĕn.

21 A unicaman, ui cara Nucĕn Papa Dios 'icĕ quixun 'unĕnquinbi ca a sinĕnquin, —mix camina Nucĕn Papa Dios 'ai —quixun caiman. Nucĕn Papa Diosan ņu 'axuncĕxunbi ca a unicaman —camina nu ņu 'axuan, ca asĕbi 'icĕ —quixun rabiĕuin cacĕma 'icĕn. Caĕuinma atun sinĕncĕsa oquinshi 'acĕ ņuishi 'acĕ 'ixun ca 'atima ņuishi 'ai sinĕnņuma unisa 'icanxa.

22 —'Ēx cana sinĕnņu 'ai —quicĕ 'aĭshbi ca sinĕnņumasa 'icĕn.

23 Usa 'ixun ca Nucĕn Papa Dios, ax cushiira 'aish bamatimoi tsocĕ, a rabiĕuinma ami manĕnan axa bamati 'aĭnbi uni iscĕsa oquin ņu unionan ņuina pĕchiņu 'imainun axa men nirĭcĕ ņuina, axa men nicĕ ņuina, acama iscĕsa oquin —ax ca nun dios 'icĕ —quiĕuin a rabinuxun unioia.

24 Usa 'ain ca Nucĕn Papa Diosan atĕxa upĭ 'iti 'aĕuinti ĕanan a unicaman aĭn cuĕĕncĕsabi oquin ņu 'atima 'anun ĕanxa. Usaĕuan Nucĕn Papa Diosan ĕncĕxun ca atĕnbi a 'ai rabĭnquinma 'atima ņuira 'axa.

25 Usa ņu 'aĕuin ca Nucĕn Papa Diosan bana caĕuinma, unin cĕmĕquin ņuicĕ banaishi sinĕnxa. Nucĕn Papa Dios, an camabi ņu unio, a rabiĕuinma ca an unio ņuishi rabiĕaxa. Nucĕn Papa Dios ax ca xĕnibusa 'aĭnbi aira unin rabiĕĕ 'iti 'icĕn.

26 Atĕxa usa 'icĕ ca Nucĕn Papa Diosan atĕan cuĕĕncĕsabi oi 'iquian ņu 'atima 'anun ĕanxa. Xanĕxriĭbi ca bĕnĕņu 'iisama tani bĕbĕxmabi bĕtsi xanubĕ 'ia.

27 Usaribiti ca nucĕ bĕnĕ unĭxriĭbi xanuņu 'iisama tani, xanĕxmabi bĕtsi unibĕ ņunshini 'ia. Usai 'iquin ca uni itsi rabĭnmia. Usai 'i ca asĕrabi nucĕ bĕnĕ unin 'acĕsa oquin sinanĭma axbi 'uchai Nucĕn Papa Diosmi sinĕntisama tania.

28 Usa unicama ca ami sinĕntisama tania Nucĕn Papa Diosan aĭn sinan upĭma 'ixun 'atima ņuira 'anun quixun ĕanxa.

29 Usa 'ixun ca uisa ņucamax cara 'atima 'icĕ acama 'aia, bĕtsi uni 'atimanan, ainanmabi uni itsin ņu biisa tanan, aĭn xanuma 'aĭnbi xanubĕ 'ianan, xanĕxmabi bĕtsi unibĕ 'ianan, bĕtsi uni 'icĕsamaira oi ņuņu 'iisa tania. 'Ianan

ca uni 'aisa tanan, bētsibē cuēbicanánan, uni itsi paránan, uni itsimi 'atimati banaia. Usa 'aish ca a unicamax 'aisamairai banai uni itsimi manania.

³⁰ Usai 'i ca uni itsi ñui cēmēanan ami sinanima Nucēn Papa Diosmi manutia. Usai 'iquin uni itsi —'aisama ca —quixun ñuianan ca abi rabiacati cērūanan raíri unimi nētētima 'ēsēnanan aín tita aín papan bana cuaisama tania.

³¹ Usa 'aish ca sinánñuma 'ianan, aín quicēsabi oquin ñu 'acēma 'ianan uni itsi nuibacēma 'ianan abē nishanaxbi uni itsibē mēnionainsama tanan 'aquinsa 'icēbi uni 'aquinima.

³² Atun ca 'unania, Nucēn Papa Diosan mēnīosabi oi ca usa unicama ainanma 'aish xēnibua 'aínbi abē 'itima 'icē quixun. Usaía Nucēn Papa Dios quia a 'unánxunbi ca usa ñu 'aia. Atúinshi 'aíma ca uni itsínribia usaribi oquin 'aia isti cuēēnia.

2

Unin sináncama Nucēn Papa Diosan 'unáncē

¹ Mitsúnmi uni itsi 'uchocēbētanbi ca uni raírinēn 'unánti 'icēn, mitsun camina usa ñu 'ati ca 'ucha 'icē quixun 'unanin. Usa 'ain camina minribi usa ñu 'atancēx —'unánxunma cana 'a —quitima 'ain.

² Cananuna 'unanin, Nucēn Papa Diosan ca uni aín 'ucha cupí uisa cara oti 'icē usoquin 'aquinbi, upí oquin sinánquin an mēnīosabi oquin 'aia quixun.

³ ¿Bētsi unimi, an ca ñu 'aisama 'aia quiax manánquinbi minribi usaribi oquin ñu 'acēbi ca Nucēn Papa Diosan a unishi 'uchonan mi 'uchotima 'icē quixun caramina sinanin? Úsama ca.

⁴ Camina 'unánti 'ain, Nucēn Papa Diosan ca mi nuibaíranan, mi 'atima ñu 'acē 'icēbi 'atimoquinma mix sinanati ami sinánun cainia. ¿Axa usa 'aínbi caramina min 'atima ñu 'acē ēni ami sinántisama tanin?

⁵ Usa 'aínbi camina min sinan 'aisama 'aish sinanaisama tan. Usai 'iquin camina ēnquinma camabi nētēn 'atima ñuishi sinánquin usaquin 'ain. A cupí camina anúan Nucēn Papa Diosan 'uchañu unicama aín 'ucha cupí castícantí, a nētēn 'aisamaira oquin castíancē 'inuxun 'ain.

⁶ A nētēn ca Nucēn Papa Diosan camabi uni uisaquin cara oti 'icē quixun isti 'icēn, atun ñu 'acēsabi oquin.

⁷ Axa —Nucēn Papa Diosan ca 'ē upí isquin abē nētētimoí tsónun 'imiti 'icē —quí cuēēncē uni, an ca ēnquinma Nucēn Papa Dios cuēēncēsabi oquin ñu 'aia. Usoquin an 'acē uni a ca Nucēn Papa Diosan xēnibua 'aínbi abē 'inun 'imia.

⁸ Usaquin 'imianan ca uicamax cara ami sinántisama tanan aín bana quicēsabi oquin 'aisama tanquin, atux cuēēncēsa oquinshi ñu 'atima 'aia, a unicama Nucēn Papa Diosan ami nishquin castícantí 'icēn.

⁹ An castíancē 'aish ca an ñu 'aisama 'acē unicama aín 'ucha cupí, Nucēn Papa Diosbē xēnibua 'aínbi 'íma 'aisamairai tēmēratí 'icēn. Judíos unibunēxēshia tēmēratí 'aínbi ca judíosma unibunēxribi aín 'ucha cupí tēmēratí 'icēn.

¹⁰ Usa 'aínbi ca Nucēn Papa Diosan an ainan 'ixun ax cuēēncēsabi oquin 'acē unicama a uisa ñu cara 'icēbēbi bēnētima chuámarua 'inun 'imianan, abē aín nētēnu 'inun 'imiti 'icēn. Judíos unibu 'imainun judíosma uniburibi ca an usaquin 'imiti 'icēn.

¹¹ An ca judíos unisaribi judíosma unicamaribi isia.

¹² An Nucēn Papa Diosan bana Moisésnēn cuēēño, a 'unáncēma 'ixun ñu 'atima 'acē unicamax ca atun 'ucha cupíbi ainanma 'aish Nucēn Papa Diosbē 'itima 'icēn. 'Imainun ca an Nucēn Papa Diosan bana Moisésnēn cuēēño

'unánquinbi a bana quicēsabi oquin 'aquinma ñu 'atima 'acē unicama atux ca aín 'ucha cupí, a bana quiásabi oquin Nucēn Papa Diosan 'uchocē 'iti 'icēn.

13 Aín bana 'unánquinbi a bana quicēsabi oquin 'acēma uní a ca Nucēn Papa Diosan upí isima. Usa 'aínbi ca an a bana 'unánquin ax quicēsabi oquin 'acē unicama a cuni Nucēn Papa Diosan upí 'icē isia.

14 Usa 'ain ca judíosma unin Nucēn Papa Diosan bana Moisésñēn cuēñēo 'unánquinmabi atúnbi sinánquin a bana quicēsabi oquin 'acē 'ixun, uisa ñu 'ati cara 'aisama 'icē, uisa ñu 'ati cara upí 'icē quixun 'unania.

15-16 Usoquin upí ñu 'aia isquin ca uní itsin 'unánti 'icēn, a unicaman ca asérabi aín nuitu mēu 'unania, uisa ñu 'ati cara asábi 'icē 'unánan uisa ñu 'ati cara 'aisama 'icē quixun. Anúan Nucēn Papa Diosan camabi uní isti nētēn ca a unicaman aín nuitu mēúbi 'unánti 'icēn, Nucēn Papa Diosan cara 'ē upí isti 'icē, cara 'ē upíma isti 'icē quixun. A nētēn ca Nucēn Papa Diosan camabi uní uisa ñu cara 'axa quixun 'unánan uisa ñu cara unēxun aín nuitu mēúbi sinánxa, a camabi 'unánquin, uisa cara oti 'icē usoquin 'anun Jesucristo 'amiti 'icēn, 'ēn unicama ñuixuncēsabi oquin.

Moisésñēn cuēñēo bana 'unánquinbia judíos unicaman 'acēma ñuicē bana

17 Usa 'aínbi camina —'ēx cana judío uní 'ai —quianan —usaía judíos unicama 'inun Moisésñēn cuēñēo bana 'unáncē 'aish cana Nucēn Papa Diosan iscēx upí 'ai quianan —judíosma unicamama, nuishi ca Nucēn Papa Diosan ainan 'inun caísacēxa —quixun sinani rabiacatin.

18 Moisésñēn cuēñēo bana 'unáncē 'ixun camina uisa oquin unin ñu 'ati cara Nucēn Papa Dios cuēñēnia quixun 'unánan a banaxa quicēsabi oquin 'aquin ca unín upí ñu 'aia quixun 'unanin.

19 Usa 'aish camina, 'ēn cana an Nucēn Papa Diosan bana 'unáncēma unicama bēxuñusa 'aisha bēanquibucēnu nicēsa 'icēbi a bana 'unánmiti 'ai quin.

20 Moisésñēn cuēñēo bana ca uisai cara judíos uní 'iti 'icē quiax asérabi quia. A bana 'unani camina quin, 'ēn cana an 'ēñē ñucama 'unáncēma unicaman upí oquin cuanun 'unánmiti 'ain.

21 ¿Mitsun Nucēn Papa Diosan bana 'unánquin uní itsi 'unánmicē 'ixunbi caramina uisa cupí a bana quicēsabi oquin 'aiman? ¿Mitsun, unin ca uní itsin ñu mēcamatima 'icē quixun caquinbi caramina uisa cupí mitsúnribi ñu mēcamatin?

22 ¿Mitsux, aín xanuma 'ain ca uní itsin xanubē uní 'itima 'icē quibi caramina uisa cupí mitsúxribi min xanuma 'aínbi uní itsin xanubē 'in? ¿Diosma 'icēbi ax isa dios 'icē quixun unin cacē, a rabiti ca 'aisama 'icē quixunbi caramina uisa cupí anuxun usa ñu rabiti xubunu atsintancēxun anu 'icē ñu mēcamatin?

23 Mitsux —'ēn Moisésñēn cuēñēo bana 'unáncē 'aish cana Nucēn Papa Diosan iscēx upí 'ai —quixun sináncē 'ixunbi a bana quicēsabi oquin 'acēma 'ain ca uní itsin mitsun 'aia isquin sinánti 'icēn, —Nucēn Papa Diosan uníx usai 'icē 'ain cana aín uní 'iisama taní —quixun.

24 Asérabi mitsu ñui ca Nucēn Papa Diosan bana cuēñēo 'esai quia: “Mitsux judíos unibu 'ixunbi ñu 'aisama 'aia isi ca judíosma unibunēx Nucēn Papa Diosmí 'atimati banaia”.

25 Mitsun Nucēn Papa Diosan bana Moisésñēn cuēñēo quicēsabi oquin asérabi 'acē 'ain ca mitsúxmi 'unántioraca ax asábi 'icēn. Usa 'aínbi ca a bana quicēsabi oquinmi 'acēma 'ain, mitsúxmi 'unántioraca ax ñancáishi 'icēn.

26 Usaribi oquin ca unicama ax 'unántiocēma 'ixunbi ami catamēquin aín cuēñcēsabi oquin 'acē 'icē Nucēn Papa Diosan upí isia, axa 'unántioracacē unicama 'acēsaribi oquin.

27 Usa 'ain ca an 'unántiocēma 'ixunbi Nucēn Papa Dios cuēñcēsabi oquin 'acē uni a Nucēn Papa Diosan upí isti 'icēn. Isanan ca an 'unántiocē 'ixunbi Nucēn Papa Diosan bana 'unánquinbi a bana quicēsabi oquin 'acēma unicama Nucēn Papa Diosan upíma isti 'icēn.

28 'Unántioracacē cupíshima ca uni judío uni 'icēn. 'Imainun ca 'unántioracacē uni, ax 'unántioracacēishima asérabi Nucēn Papa Diosmi catamēcē 'iti 'icēn.

29 Axa aín nuitu mēu upiti Nucēn Papa Diosmi sináncē uni ax ca asérabi judío uni 'icēn. 'Unántioracacē uni ax ca Moisésnēn cuēñēsabi oquin aín namishi usoquin 'acē cupíma aín nuitu mēu Nucēn Papa Diosmi sináncē cupí asérabi judío uni 'icēn. Usa uni ca unían upí isiamabi Nucēn Papa Diosan upí isia.

3

1 ¿Usa 'ain cara judíos unicamax bētsi unicamasaira 'ic? ¿Unántioracacē 'iti ax cara ñancáishima 'ic?

2 Ca asérabi usama 'icēn. Judíos uninbu pain ca Nucēn Papa Diosan aín bana 'ináncēxa. 'Inánquin ca camabi unin 'unánun a bana judíos uni raíri cuēñēomiacēxa.

3 ¿Bētsi bētsi judíos unicaman Nucēn Papa Diosmi sináncē 'ixunbi ñu 'aisama 'acē ax cara Nucēn Papa Diosan 'uchā 'ic?

4 Ca usama 'icēn. Uníxa aín quicēsa oquin 'ananbi cēmēti 'aínbi ca Nucēn Papa Diosainshi asérabi camabi ax quiásabi oquin 'aia. Usa 'ain ca Nucēn Papa Dios ñui aín bana cuēñēo ësai quia:

Camabi unin ca 'unánti 'icēn, min bana ca asérabi upí 'icē quixun. Asábi cara quixun 'unántisa tanquin isquinbi ca min 'acē ñu asábiira isquin unin —mix camina upí 'ai—quixun 'unánti 'icēn.

5 ¿Nun nu ax cuēñcēsabi oquin 'aiama oquin, upí 'inun quixun an nu castícania isquian uni raírinēn Nucēn Papa Dios, ax ca aín sinan upíira 'icē quixun 'unáncē 'ain caranuna uisoquin sinánti 'ain? ¿An nu castícanicē cupí ca Nucēn Papa Dios upíma 'icē quixun caranuna sinánti 'ain? Usai quicē banax ca unin abi sináncēsa 'icēn.

6 Usama ca. ¿'Atima ñu 'aiabi isēsahicē 'ixun cara Nucēn Papa Diosan uisaxun anúan 'ati nētē sēñcēbētan unin cara upí ñu 'axa, cara upíma ñu 'axa quixun isti 'ic?

7 ¿Ami 'u, upí 'inun quixun an nu castícania isquian uni raírinēn Nucēn Papa Dios, ax ca aín sinachacē 'icē upí 'inun 'ē castícania isquian uni raírinēn Nucēn Papa Dios ax ca aín sinan upíira 'icē quixun 'unáncē 'aínbi cara uisacasquin Nucēn Papa Diosan 'ē castícania? —quixun sapi ca bētsi bētsi unin sinania.

8 ¿Usa 'ain caranuna uisacasquin ñu 'atima 'aiman?, Nucēn Papa Diosan sinan ca upí 'icē quixun unicaman 'unánun. Usai 'uchati ca asábi 'icē ca Pablo 'imainun abē 'icē unicama quia quiax ca bētsi bētsi uni nu 'atimoti sinani nu ñui quia. Usaía ax quicē unicama a ca Nucēn Papa Diosan 'uchoquin castícanti 'icēn.

Camáxbi cananuna 'uchañu 'ain, quicē bana

9 ¿Nucēn Papa Diosan cara judíos unicama bētsi unicamasama upíira isin? Usama ca. Cana mitsu can, judíosma unicama 'icēsaribiti ca judíos unicamaribi aín sinan upíma 'aish 'uchañu 'icēn.

10 Nucën Papa Diosan bana cuënëo ca quia:

An ñu upíshi 'acë uni ca 'aíma 'icën, achúshirabi.

11 An Nucën Papa Diosan bana cuacë uni ca 'aíma 'icën. Axa Nucën Papa Diosan sinánmicë 'iisa tancë uni ca 'aíma 'icën.

12 Camabi unix ca Nucën Papa Diosmi manúaxa. Ami manúxun ca 'atima ñu 'atishi sinania. An upí ñuishi 'acë uni ca 'aíma 'icën. Achúshirabi ca 'aíma 'icën.

13 Anu uni bamacë racáncë quini mapucëma 'ain ca anuax aín anëcë chiquitia. Usaribiti ca 'atima uni aín cuëbínuax bana 'atima 'imainun cëmëi quicë bana chiquitia. Aín banan ca uni itsi ñui cëmëia. Usaquin ca amia cëmëcë uni masá nuitumia. Aín banax ca runun cuëbínu 'icë muca, an uni paëocë, usaribi 'icën.

14 Usa 'aish ca uni itsi ñui 'atimati bananan uni itsimi nishi banaia.

15 Sinánñumasa 'ixun ca uni 'atishi sinania.

16 Uñu cara cuania anuxunbi ca 'atimati banaquin masá nuitumianan uni 'atimania.

17 Ca uni itsibë nuibanani upiti 'iti 'unaníma.

18 Axa nun cushi 'aínbi ca Nucën Papa Diosmi racuëti sinaníma.

19-20 Usa banacama ca judíos unibunën cuanun Nucën Papa Diosan aín unicama cuënëomiácëxa quixun cananuna 'unanin. Aín bana 'ináncëma pain 'ixun ca Nucën Papa Diosan judíos unicama ainan 'inun 'imiacëxa. Ainan 'imitancëxun ca uisaira cara ainan 'aish uni upí 'iti 'icë quixuan 'unánun aín bana judíos unicama 'ináncëxa. A bana isquin ca judíos unicamainshima camabi unin 'unánti 'icën, uisairai 'i cara Nucën Papa Diosan iscëx atun nuitu upíma 'icë quixun.

Cristomi catamëcë unicamaxa Nucën Papa Diosan iscëx 'uchañuma 'icë ñuicë bana

21 Moisésñen usai judíos unicama 'iti cuënëo bana 'acë cupíma Cristo cupíshi ca usaira oquin Nucën Papa Diosan uni upí 'imia quixun ca bërí camabi unin upí oquin 'unánti 'icën. Ca usai 'iti 'icë quixun ca Moisés 'imainun an Nucën Papa Dios quicë bana uni ñuixuncë unicamanribi cuënëocëxa.

22 Camabi uni an Jesucristomi catamëquin —aín quicësabi oquin ca 'ën 'uchacama tērēnti 'icë —quixun 'unáncë, acama ca Nucën Papa Diosan upí isia. Jesucristomi catamëcë cupíshi ca an judíos uni 'imainun judíosma uniribi upí isia.

23 Camabi unix ca Nucën Papa Diosan iscëx 'uchañu 'icën. Upíira 'inuan Nucën Papa Diosan unio 'aishbi ca usama 'icën.

24 Usa 'icëbi ca Jesucristo, camabi unin 'ucha cupí bama 'aían, cupíoima ami catamëtiashi Nucën Papa Diosan nuibaquin aín 'ucha tērēnquin uni 'uchañuma isia.

25 Ami catamëtía, uni aín 'uchacama tērēncë 'inun ca camabi unin 'ucha cupíma Cristo bamanun Nucën Papa Diosan mēñiocëxa. An Jesucristo bamati mēñío 'ixun ca bëráma 'iá uniribi, axa sinanatia Nucën Papa Diosan aín 'uchacama ashiquin manumiácëxa. Usaquin an 'á cupí ca camabi unin 'unánti 'icën, Nucën Papa Diosan ca asérabi upíira upí 'ixun an usai ca 'iti 'icë quixun mēñiosabi oquin 'aia quixun.

26 Usaribi oquin ca, Nucën Papa Diosan Jesucristo bamati mēñío 'ixun, bëríribi axa Jesucristomi catamëcë unicama aín 'uchacama tērēnquin manumia. Usaquin 'acë cupí ca camabi unin 'unánti 'icën, asérabi ca Nucën Papa Diosan upíira upí 'ixun an usai ca 'iti 'icë quixun mēñiosabi oquin 'aia quixun.

²⁷ An usai ca uni 'iti 'icē quicē bana quicēsabi oquin 'acē uni, ax sapi ca rabíti 'icēn, —'ēn nuitu ca Nucēn Papa Diosan upí isia —quixun sinani. Usa 'aínbi ca axa Jesucristomi catamēcē unin 'unania, —Jesucristo cupíshi ca Nucēn Papa Diosan 'ē upí isia —quixun. Usaquin 'unani ca rabítma.

²⁸ Cananuna 'unanin, aín ñu upí 'acē cupíma, Jesucristomi sinani ami catamēcē cupíshi ca uni Nucēn Papa Diosan aín 'uchacama tērénquin an iscēx upí 'inun 'imia quixun.

²⁹ ¿Nucēn Papa Diosan cara judíos unicamaishi aín uni 'imianan judíosma unicamaribi aín uni 'imitima 'ic? Ca aturibi ainan 'imiti 'icēn.

³⁰ Nucēn Papa Dios ax ca achúshi 'icēn. An ca judíos unicama 'acēsaribi oquin judíosma uniribi Jesucristomi catamēcē cupíshi, an iscēx aín nuitu upí 'inun 'imia.

³¹ ¿Jesucristo cupíshi cana 'ēn 'ucha tērēncē 'aish Nucēn Papa Diosan iscēx upí 'ai quixun sinánquin caranuna Nucēn Papa Diosan bana Moisésnēn cuēño ax ca cuatima 'icē quixun sinánti 'ain? Usama ca. Jesucristomi catamētishi cananuna asérabi Nucēn Papa Diosan bana quicēsabi oíra 'iti 'ai quixun cananuna unicama ñuixunin.

4

Amia catamētia Nucēn Papa Diosan Abraham upí isa

¹ Usa 'ain sapi cananuna quiti 'ain, ¿uisa cupí cara nucēn rara Abraham a Nucēn Papa Diosan upí isacēx?

² Aín ñu 'acē cupía Nucēn Papa Diosan upí iscē 'aish ca Abraham —'ēxbi cana upí 'ai —quix rabía 'itsíanxa. Usa 'aínbi ca Nucēn Papa Diosan iscēx, a cupía Abraham rabíti ñu 'aíma 'iacēxa.

³ Abraham ñui ca Nucēn Papa Diosan bana cuēño ësai quia: “Ami sinánquian, an ca asérabi aín quicēsabi oquin 'ati 'icē quixun 'unáncē 'aish ami catamēcē cupí ca Nucēn Papa Diosan Abraham upí isacēxa”.

⁴ Usa 'ain ca ēnēx ësai 'icēn. An uni ñu mēēxuncē uni a ca an ñu mēēmīcē unin cupíoia. A curíqui ax ca 'ináinshicēma 'icēn, ax ca aín ñu mēēcē cupí 'ináncē 'icēn.

⁵ Usa 'aínbi ca axa ñu upí 'acēma 'aíshbi, Nucēn Papa Diosan ca aín quicēsabi oquin 'aia quixun 'unani ami sináncē uni a Nucēn Papa Diosan ainan 'imia, an 'uchañu unibi ami catamētia ainan 'imicē 'ixun.

⁶ Upí ñu 'ananbi upíma ñu 'acē 'icēbi ca aín 'uchacama tērēntancēxun Nucēn Papa Diosan uni upí isia. Usaquian iscē unix ca cuēña quix ca David ësai quiacēxa:

⁷ Ui unicama cara Nucēn Papa Diosan tērénquin aín 'ucha manuia, acamax ca chuáma tani cuēña.

⁸ Ui unicama cara Nucēn 'Ibu Diosan aín 'ucha manuquin sinánmitēcēnima, ax ca chuámarua tani cuēña.

⁹ ¿Judíos unicamaishi ñui cara David usai quiacēx? Usama ca. Judíosma unicamaxribi ca aín 'uchacama tērēncē 'aish usai cuēnti 'icēn. Cananuna mitsu can, ax aín quicēsabi oquin ca Nucēn Papa Diosan 'ati 'icē quixun sinani ami catamēcē cupí ca Nucēn Papa Diosan Abraham upí isacēxa.

¹⁰ ¿Uinsaran cara Nucēn Papa Diosan a upí isacēx? ¿'Unántioracacē 'icē cara Abraham Nucēn Papa Diosan upí isacēx? Usama ca. 'Unántioracēma pain 'icēbi ca Nucēn Papa Diosan a upí isacēxa.

¹¹ Nucēn Papa Diosan ca Abraham ami catamētia an upí iscē cupía 'unántioracanun cacēxa. Usaquian Nucēn Papa Diosan Abraham cá

cupí cananuna 'unanin, judíosma unicamax ca judíos unibu 'icēsaribiti, 'unántioracēma 'aishbi Nucēn Papa Diosmi catamēcē 'aish Abrahamnēn rēbúnquisa 'icē quixun.

¹² Judíos unicamax Abraham 'iásaribiti 'unántioracē 'aishbi ca axa Abraham 'iásaribiti Nucēn Papa Diosmi catamēcēcama axēshi asérabi Abrahamnēn rēbúnqui 'icēn.

An ca aín quicēsabi oquin nu ainan 'inun iēmīti 'icē quixun sináncē unishi ca Nucēn Papa Diosan ainan 'inun iēmīa quicē bana

¹³ Nucēn Papa Diosan ca Abraham ēsaquin cacēxa: “Mi 'imainun min rēbúnquicamax ca 'itsa 'aish 'ēnan 'ianan 'ēn mi 'inánti me anu 'iti 'icēn”. Axa usai ca uni 'iti 'icē quicē bana quicēsabi oquin 'acē cupíma asérabi ami catamēcē cupíshi ca Nucēn Papa Diosan usaquin Abraham cacēxa.

¹⁴ Usai ca uni 'iti 'icē quicē bana quicēsabi oquin 'acē cupíshi unicama Nucēn Papa Diosan iscēx upí 'aish ainan 'ain ca, ami catamēcē cupíshi ca Nucēn Papa Diosan uni upí isia quicē bana ax cēmē 'itsíanxa. Usa 'ain ca Nucēn Papa Diosan aín rēbúnqui ñuiquin Abraham cá bana ax ñancáishi 'itsíanxa.

¹⁵ Cananuna 'unanin, usai ca uni 'iti 'icē quicē bana atúan cuati, a 'aíma 'ain ca anun uni 'uchoti bana 'aíma 'icēn. Usa 'aínbi ca usai ca uni 'iti 'icē quicē bana 'unáncē 'ixunbi axa quicēsabi oquin 'acēma 'aish uni 'uchocē 'iti 'icēn.

¹⁶ Usa 'ain ca Nucēn Papa Diosan Abraham 'imainun aín rēbúnquicamaxa atun ñu 'acē cupíma ami catamētíshi asérabi ainan 'iti mēníocēxa. Judíos unibu, an atun cuati bana quicēsabi oquin 'acē, a unicamaishima, uicamax cara Abraham 'icēsaribiti Nucēn Papa Diosmi catamētia, a camabi ca Nucēn Papa Diosan ainan 'inun 'imīa. Usa uni 'aish cananuna nucamaxribi Abrahamnēn rēbúnquisa 'ain.

¹⁷ Nucēn Papa Diosan bana a ñuiquian cuēñeo ax ca ēsai quia: “Mi cupía min rēbúnqui 'itsaira 'inun cana mi aín rarami 'inun 'imin”. Usaquin ca Nucēn Papa Diosan amia catamēcē 'ixun Abraham cacēxa. Nucēn Papa Dios ax ca an uni bamacēbi tsótēcēnun baísqumiti 'ianan an aín sinanēinshi, 'aíma 'icēbi, ñu uniocē a 'icēn.

¹⁸ Nucēn Papa Diosan “Min rēbúnqui ca 'aisamaira uni 'iti 'icē” quixun cacēxun ca Abrahamnēn sináncēxa, Nucēn Papa Diosan 'ē cacēsabi oi ca 'ēn rēbúnqui 'aisamaira 'iti 'icē quixun. Úsai cara usai 'iti 'icē quixun 'unánquinmabi ca ami catamēquin, Nucēn Papa Dios quicēsabi oi ca 'iti 'icē quixun sináncēxa.

¹⁹ Abraham cien baritiañusa 'aish cushima 'imainun ca aín xanu Sara axribi xēni 'aish tuatisama 'iacēxa. Usa 'ixunbi ca Abrahamnēn —uisa 'aish carana bēchicēñu 'iti 'ai —quixun 'unánquinmabi —Nucēn Papa Diosan 'ē cacēsabi oi ca asérabi 'iti 'icē —quixun sináncēxa.

²⁰ Usai ca 'itima 'icē quixun sinánquinma, Nucēn Papa Diosan ca asérabi aín quicēsabi oquin 'ati 'icē quixun sinani ami catamēquin ca Abrahamnēn Nucēn Papa Dios rabiácēxa.

²¹ Rabiquin ca, an ca asérabi cushi 'ixun ax quicēsabi oquin ñu 'ati 'icē quixun sináncēxa.

²² Usai 'ía ax ami catamēcē cupíshi ca Nucēn Papa Diosan Abraham asérabi upí uni 'icē isacēxa.

²³ An iscēx ca ami catamēcē cupí Abraham upí uni 'icē quixun cuēñeomia 'aínbi ca a banax Abrahamishi ñuiquinma,

24 nuribi ñuiquin Nucën Papa Diosan aín uni cuëñeomia 'icën. Usa 'ain cananuna Nucën Papa Dios, an Nucën 'Ibu Jesús bamacëbi baísquimia, an ca ami catamëcë cupíshi nu upí isia quixun 'unánti 'ain.

25 Nucën Papa Diosan ca nun 'uchacama tërëncë 'aishnu upí 'inúan bamanun 'imitancëxun Jesucristo baísquimiácëxa. An usoquin 'á 'aínnu ami catamëtia ca Nucën Papa Diosan nu upí isia.

5

Jesucristomi catamëcë cupía uni Nucën Papa Diosan iscëx upí 'aish xëñibua 'aínbi abë 'iti bana

1 Usai nux Nucën 'Ibu Jesucristomi catamëcë 'icë, a cupí ca Nucën Papa Diosan nu upí isia. Usaquin iscëx cananuna abë upí 'ain, Jesucristo cupí.

2 Jesucristomi catamëcë cupíshi cananuna uisaira oquin cara Nucën Papa Diosan nu nuibaquin nu ainan 'inun 'imia quixun 'unanin. Usoquin 'unani cuëñquin cananuna, nux cananuna Nucën Papa Diosan 'aish aín nëtënu abë 'iti 'ai quixun 'unanin.

3 Usaquin sinánquin cananuna uisai cara ñu 'icëbëtanbi ami sinánti ëníma cuëñin. Cananuna 'unanin, tëmëraqinbi tanshiquin cananuna upiti Jesucristomi catamëti 'unánti 'ai quixun.

4 Tëmëraibi an 'imicëx masá nuitutima ami catamëcë 'aish cananuna Nucën Papa Diosan iscëx upí 'ain. An iscëx upí 'ixun cananuna 'unánti 'ain, asérami cananuna aín nëtënu abë 'iti 'ai quixun.

5 An ca —asérami camina 'ëbë 'iti 'ai —quixun caquin nu paraníma. An ca aín Bëru Ñunshin Upí nubë 'inun nu 'inánxa. Nubë 'ixun ca nu 'unánmia uisaira oquin cara Nucën Papa Diosan nu nuibatia quixun. An ca asérami nu nuibatia quixun 'unánquin cananuna, nux cananuna asérami aín nëtënu abë 'iti 'ai quixun 'unanin.

6 Nucën Papa Diosan nu nuibaquin mëníosabi oi ca, nuxbi nun 'ucha tërëni iëtima 'aínbi Cristo aín bamati nëtë ucëbë, unicaman 'ucha tërënu bamacëxa.

7 Uinu 'icë uníxbi ca bëtsi uni cupí bamatima 'icën, ax upí uni 'aínbi. Usa 'aínbi sapi ca asérami upí uni 'icë axa bamati rabanan cuní bëtsi uni bamati 'icën.

8 Usa 'aínbi ca Nucën Papa Diosan nuxnu 'uchañu 'icëbi nu nuibaquin nun 'ucha tërënuxa Cristo bamanun mëníocëxa. Usaquin mënío sinánquin cananuna 'unanin, uisaira oquin cara nu nuibatia quixun.

9 Cristo bama cupí nun 'ucha tërëncë 'aish cananuna Nucën Papa Diosan iscëx upí 'ain. Usa 'aish cananuna anúan Nucën Papa Diosan camabi unin ñu 'acë isti nëtën an iscëx upí 'aish asérami 'uchocëma 'iti 'ain.

10 Nuxnu 'atimaquinshi sinani ami sináncëma 'icëbi ca aín Bëchicë bama cupí Nucën Papa Diosan nun 'ucha tërëñquin nu nuibaquin ainan 'imiäxa. Nu nuibaquin ainan 'imicë 'icë ca Jesucristo bamaxbi baísquicë ax nubë 'ixun nuxnu asérami upí 'inun nu 'imia.

11 Usaquin 'imicëx cananuna —Nucën 'Ibu Jesucristo a cupí cana Nucën Papa Diosan 'aish abë upí 'ai —quixun 'unani cuëñinra cuëñin.

Adán 'iá 'imainun Jesucristo usai 'iá bana

12 Usa 'ain ca an pain ñu 'atima 'á achúshi uni a cupíshi camabi unin ñu 'atima 'ati 'unánquin 'aia. Aín 'ucha cupí ca a uni bamacëxa. A uníxa 'atima

ñu 'atancëx bama 'ain ca camabi uni atun 'ucha cupí aín bamati nètë ucëbë Nucën Papa Diosbë 'itimoi bamaia.

¹³ Unían ax quicësa oquin 'ati bana 'aíma pan 'aínbi ca unin ñu 'atima 'ati 'unáncëxa. Usa 'aínbi ca ax quicësabi oquin 'ati bana 'aíma 'ain, anun uni 'uchoti bana 'aíma 'iacëxa.

¹⁴ Usa 'aínbi ca Moisés 'aíma pan 'ain Adanën rëbúnquicama 'uchatancëx bamacëxa, Adanëxa Nucën Papa Diosan cacësa oi 'ima 'uchásari 'imabi. Adán cupía camabi uni 'uchacë 'aínbi ca axa a caxu uti a cupíira camabi unin 'ucha tërëncë 'iti 'icën.

¹⁵ Adán cupía unicama 'uchañu 'aínbi ca Nucën Papa Diosan a 'uchacama tërëncë 'inun mëníocëxa. Adanëxa Nucën Papa Diosmi 'uchacë cupí ca 'aisamaira uni Nucën Papa Diosbë 'itimoi bamaia. Usa 'aínbi ca achúshi uní, Jesucristo, a cupía 'aisamaira uni cupíoíma abë nètétimoi 'inun Nucën Papa Diosan mëníocëxa.

¹⁶ Achúshi uníxa 'ucha cupí ca camabi uni Nucën Papa Diosbë 'itimoi bamati 'iacëxa. Usa 'aínbi ca Nucën Papa Diosan atun 'uchacama 'itsaira 'icëbi acama tërënquin nètétimoi abë 'inun uni iëmia, cupí ñucáquinmabi. Adanëxa 'uchatancëx bama 'aían camabi uni usaribiti 'ucha 'aínbi ca Cristo cupíira, atun 'uchacama tërëncë 'aish, abë upí 'inun Nucën Papa Diosan uni iëmia.

¹⁷ Achúshi unía 'uchá cupí ca camabi uni 'uchañu 'aish Nucën Papa Diosbë 'itimoi bamaia. Usa 'aínbi ca uicama cara Nucën Papa Diosan nuibaquin atun 'ucha tërënquin upí isia, acamax Jesucristo cupí bëtsi sinánñu 'ixun, upí ñu 'atancëx Nucën Papa Diosbë nètétimoi aín nètënu 'iti 'icën.

¹⁸ Ënëx ca ësa 'icën. Adán cupía camabi uni 'uchocë 'aínbi ca Nucën 'Ibu Jesucristonën bamaquin camabi uníxa 'uchocëma 'ianan Nucën Papa Diosnan 'inun mëníocëxa.

¹⁹ Achúshi uní, Adán, axa Nucën Papa Dios quicësabi oi 'iáma cupí ca 'aisamaira uni 'uchañu 'icën. Usa 'aínbi ca bëtsi uní, Jesucristo, axira Nucën Papa Dios quicësabi oi 'iá cupí 'aisamaira uni Nucën Papa Diosan upí isia.

²⁰ Unían —nux cananuna 'uchañuira 'aish upíma 'ai —quixun 'unánun ca Nucën Papa Diosan usai cara uni 'iti 'icë quicé bana Moisés cuënëomiacëxa. 'Uchañuira 'icëbi uní nuibairaquin ca Nucën Papa Diosan atun 'uchacama tërëncë 'inun mëníocëxa.

²¹ Usoquin mëníocëx ca camabi uní aín 'ucha cupí Nucën Papa Diosbë 'itimoi bamati 'aishbi Nucën 'Ibu Jesucristo cupí aín 'ucha tërëncë 'ianan bëtsi sinánñu 'ixun upí ñu 'atancëx Nucën Papa Diosan nètënu abë xënbua 'aínbi 'iti 'icën.

6

Ainan 'aish 'uchatëcënxma Cristo cupí Nucën Papa Diosnan 'iti bana

¹ ¿Nux 'uchañuira 'icëbi ca Nucën Papa Diosan Jesucristo cupí nu upí isia quixun sinani caranuna uisari quiti 'ain? ¿Nucën Papa Diosan nu nuibaquin nun 'ucha tërëntëcënnun caranuna amiribi amiribi 'uchati 'ain?

² Usama ca. Nun 'ucha cupí Jesucristo bama 'ain cananuna nux 'uchatëcënxma abë bamacësa 'ain. Usa 'aish cananuna unin bamaquin aín 'ucha ashiquin ëncësa usaribi 'ain. ¿Usa 'aish caranuna uisa cupí 'uchaíshi tsóti 'ain?

³ Cananuna usai 'itima 'ain. ¿Jesucristonën uni ax ca nashimicé 'aish 'uchatëcëntimoi Cristobë bamacësa 'icë quixun caramina 'unaniman?

⁴ Nux nashimicë 'aish cananuna Jesucristo, nun 'ucha cupí bama 'ain 'uchatëcëntimoi abë bamacësa 'ian. Usa 'aish cananuna bamacëbia Nucën Papa Diosan Jesucristo, aín cushímbi baísqumia cupí, usaribi 'aish bëtsi sinánñu 'ianan bërâma 'icësaí 'itëcëntima oquin Nucën Papa Diosan 'imicë 'ain.

⁵ Nubëa Cristo 'ain cananuna abë bamacësa 'aish axa bamatancëx bëtsi 'inun baísqicësaribi 'iti 'ain.

⁶ Cananuna 'unanin, Cristonanma pain 'ixun cananuna ënquinma nux cuëncësa oquinshi ñu 'atima 'acën. Usa ñu sinántëcëñuxunma cananuna Cristobë bamacësa 'ixun 'uchati sinántëcëntima 'ain. Uni bamacë an ca ñu 'aisama 'ati sinántëcënima. Usaribi oquin cananuna nux Cristobë bamacësa 'ixun ñu 'atima 'atëcënti sinántima 'ain.

⁷ Usa 'aish cananuna unían bamaquin aín 'ucha ashiquin ëncësa usaribi 'ain.

⁸⁻⁹ Cananuna 'unanin, bamaxbi baísqia 'aish ca Cristo uínsaran nëténbi bamatëcëntima 'icën. Axa bamatëcënti ca 'aíma 'icën. —Usa ca —quixun 'unánquin cananuna ësaquinribi 'unanin, nun 'uchacama ëni Cristobë bamacësa 'aish cananuna abë baísqicësa 'aish xëñibua 'aínbi abë 'iti 'ain.

¹⁰ Cristo ax ca camabi unían ñu 'atima 'acëcama nëtëñux achúshitishi bamacëxa. Bamatancëx, bamatëcëntimoi baísqia 'aish ca ax Nucën Papa Dios cuëncësabi oíra 'ia.

¹¹ Usaribiti camina mitsux Cristobë bamacësa 'ixun mitsun 'ucha ashiquin ëncë 'aish, abë baísqicësa 'aish Jesucristo 'icësaribiti Nucën Papa Dios cuëncësabi oíra 'iti 'ain.

¹² Usa 'ixun camina 'uchañu 'aish 'atima sinánñu 'ixun mitsun sináncësa oquinshi 'aisama ñu 'atima 'ain.

¹³⁻¹⁴ Cristonanma 'ixun uisa ñu cara 'atima 'icë quixun 'unánquinbi 'á 'aíshbi camina Cristo cupí Nucën Papa Diosan uni 'aish usai 'iman. Usa 'aish camina mitsux Nucën Papa Diosbë 'itimoi bamati 'iá 'aíshbi bërí aín uni 'aish ax cuëncësabi oi 'iti 'ain. Usa 'ixun camina mitsun mëcën, mitsun taë, mitsun namicama anun ñu 'aisama 'aquinma Nucën Papa Dios cuëncë ñuishi 'ati 'ain.

An ñu mëmicë unín uní ñu mëëxuncësaribi oquin 'uchañu unín ñunshin 'atimanën 'apu ñu mëëxuncë bana

¹⁵ ¿Axa quicësabi oínu 'iti bana quicësabi oquinu 'acë cupíma ami catamëtiashí ca Nucën Papa Diosan 'ën 'uchacama tërënti 'icë quixun sinánquin, caranuna amiribi amiribi 'aisama ñu 'atëcënti 'ain? Cananuna 'atima 'ain.

¹⁶ Camina upí oquin 'unanin, mitsun uni itsi —'ëx cana min uni 'iisa tani —quixun catancëxun camina aín uni 'ixun ax quicësabi oquinshi ñu 'axunti 'ain. Usaribiti ca uni ñunshin 'atimanën 'apu cuëncësa oquinshi 'acë 'aish aín uni 'icën. Aín uni 'aish ca Nucën Papa Diosbë 'itimoi bamati 'icën. Usa 'aínbi ca uni itsix Nucën Papa Dios cuëncësabi oquin 'acë 'aish aín uni 'ianan an iscëx upí 'icën.

¹⁷⁻¹⁸ Mitsux ñunshin 'atimanën 'apu cuëncësa oquinshi 'acë 'iá 'aíshbi camina bërí usama 'ain. Camina a aín unicaman mitsu 'unánmicë bana Cristo ñuicë sinánan a bana quicësabi oquin 'ain. Mitsun ñu 'atima 'ácama ëncë 'ixun camina Nucën Papa Dios cuëncësabi oquin ñu upíshi 'ain. Usaquinmi 'aia mitsu 'unánquin cana cuëñquin Nucën Papa Dios —asábi ca —quixun cain.

¹⁹ Mitsúxmi unín sináncësa oquin sináncë 'icë cana mitsúnmi cuaisa banáinshi mitsu ñuixunin. Bërâma camina mitsun mëcën, mitsun taë, mitsun namicama anun ñu 'atima 'atishi sinánquin usoquinshi 'acën. Usoquin 'á

'ixunbi camina bĕrĭ mitsun mĕcĕn, mitsun taĕ, mitsun namicama anun ñu upĭshi 'ati sinĕnquin usoquinshi 'ati 'ain, usaquinmi 'acĕbĕa Nucĕn Papa Dios cuĕĕnĕn.

²⁰ Ñu 'atima 'atishi sinĕncĕ 'ixun camina mitsun bĕrĕama Nucĕn Papa Dios cuĕĕncĕsabi oquin 'ati sinĕnma 'ain.

²¹ Ñancĕbi camina usa ñu 'acĕn. Mitsúxmi usai 'iá sinani camina bĕrĭ rabinin. Usa ñucama 'ati an ĕncĕma unix ca usabi 'aish ashiti Nucĕn Papa Diosbĕ 'itimoi bamati 'icĕn.

²² Mitsúnmi ñu 'atima 'atĕcĕnxunma 'anun Nucĕn Papa Diosan 'imicĕ 'ixun camina ax cuĕĕncĕsabi oquin 'ain. Usoquin 'aia ca Nucĕn Papa Diosan mitsu an iscĕxmi upĭ 'inun 'imia. 'Imianan ca nĕtĕtimoimi abĕ 'inun mitsu 'imia.

²³ Aín 'ucha cupĭ ca uni iĕtimoī bamati 'icĕn. Usa 'aínbi ca axa aín 'ucha tĕrĕnĕn Nucĕn 'Ibu Jesucristomi catamĕcĕ unicama a abĕ xenibua 'aínbi 'inun Nucĕn Papa Diosan iĕmia.

7

Usai ca uni 'iti 'icĕ quicĕ bana

¹ Ĕn xucĕantu, mitsúnribi a bana 'unĕncĕ 'ixun camina 'unanin, bamacĕma pain 'ixuinshi ca unin atúan ax quicĕsabi oquin 'ati bana axa quicĕsabi oquin 'ati 'icĕ quixun. Bamaxun cuni ca a bana quicĕsabi oquin 'atima 'icĕn.

² Ĕsa ca. Nun ax quicĕsabi oquin 'ati bana ca quia, bĕnĕñu xanun ca aín bĕnĕ bamacĕma pain 'icĕ ĕntima 'icĕn. Aín bĕnĕ bamacĕbĕ cuni ca bĕnutisa tani bĕnuti 'icĕn.

³ Aín bĕnĕ bamacĕma 'aian bĕtsi unibĕ 'iti ca 'ucha 'icĕn. Usa 'aínbi ca aín bĕnĕ bamacĕbĕtan 'aisa tanquin uni itsi bĕnĕoti 'icĕn. Usaquian bĕnĕoti ca 'uchama 'icĕn.

⁴ Ĕn xucĕantu, usaribi camina mitsux 'ain. Usai uni 'iti bana quicĕsa oĭshi 'iá 'aishbi camina bĕrĭ abĕ axa bamaxbi baĭs quicĕ Cristo ami catamĕti, aín bana quicĕsabi oĭshi 'in. Usa 'ixun camina ax cuĕĕncĕsabi oi 'iquin Nucĕn Papa Dios cuĕĕnmin.

⁵ Ainanma pain 'aish nux cuĕĕncĕsabi oi 'iquin cananuna, ñu 'atima 'ati ca 'aisama 'icĕ quicĕ bana 'unĕnxunbi nun sinan upĭma 'ixun, usa ñu 'acĕn. Usa ñu 'acĕ 'aish cananuna Nucĕn Papa Diosbĕ 'itimoi bamati 'iacĕn.

⁶ Usai 'iá 'aishbi cananuna nun, ax quicĕsabi oquin 'ati bana axa quicĕsabi oquin 'acĕ cupĭma, Cristomi catamĕtishi ainan 'ixun aín Bĕru Ñunshin Upitan sinĕnmicĕxun bĕtsi oquin sinĕnquin Nucĕn Papa Dios cuĕĕncĕsabi oquinshi 'ain.

Nun sinĕn upĭma cupĭ cananuna 'atima ñu 'ai quicĕ bana

⁷ A bana, uisa ñu cara 'ati 'icĕ, uisa ñu cara 'atima 'icĕ quicĕ, a banacama ca asĕbi 'icĕn. A bana 'aĭma 'ain cananuna uisa ñuxira cara 'atima 'icĕ quixun 'unĕnma 'itsĭan. A bana "mix camina bĕtsi unin ñu minan 'inun cuĕĕncĕ 'itima 'ai" quicĕma 'ain cananuna usai 'iti ca 'aisama 'icĕ quixun 'unĕnma 'itsĭan.

⁸ A bana usai ca uni 'itima 'icĕ quicĕ, ax asĕbi 'aínbi cananuna nun sinan upĭma 'aish, a bana 'unĕncĕ 'aishbi usai 'icĕ cupĭ 'uchoti 'iacĕn. A bana, usai ca uni 'itima 'icĕ quicĕ, ax 'aĭma 'ain ca anun nu 'uchoti bana 'aĭma 'itsĭanxa.

⁹ Ĕn uisa ñu cara 'ati 'icĕ, uisa ñu cara 'atima 'icĕ quicĕ bana 'unĕnma 'ixun cana ñu 'aisama 'aquinbi usaquin 'ati ca 'aisama 'icĕ quixun 'unĕnma 'ain. Usai 'itancĕxunbi cana a bana 'unĕncĕn. 'Unĕnquin cana ñu 'atima 'ati ax ca 'uchaira 'icĕ quixun 'unĕnxunbi 'acĕ 'aish 'ĕn 'ucha cupĭ Nucĕn Papa Diosbĕ 'itimoi bamati 'iacĕn.

10 Ēsa ca. A isía ax cuëñcēsabi oi, usai aín uni 'inuan Nucēn Papa Diosan 'inan bana, ax quicēsabi oi 'icēma cupí 'uchoçē 'aish cana Nucēn Papa Diosbē 'itimoi bamati 'iacēn.

11 A bana quicēsabi oquin 'ai cana 'uchatima 'ai quixun sinaníbi a bana quicēsabi oíira 'icēma 'ixun cana, uisaira carana 'uchai quixun sinaní bēñēcēn. A bana asábi 'aínbi a bana cupí 'uchoçē 'aish cana Nucēn Papa Diosbē 'itimoi bamati 'iacēn.

12 Usa 'ain cananuna 'unanin, nun ax quicēsabi oquin 'ati banax ca upí 'icēn, a bana uisa ñu cara 'ati 'icē, uisa ñu cara 'atima 'icē quicē, ax ca asérabi upí 'icēn.

13 ¿A bana asérabi upí 'aínbi caranuna a bana cupí Nucēn Papa Diosbē 'itimoi bamati 'ain? Usama ca. Nun sinan upíma 'ixun ñu 'atima 'ai cananuna Nucēn Papa Diosbē 'itimoi bamati 'iacēn. Usai 'iquin cananuna 'unáncēn, 'uchati ca 'aisama 'icē quixun. Usa 'ixun cananuna uisa ñu cara upí 'icē, uisa ñu cara 'aisama 'icē quicē bana axa asérabi 'aínbi ax quicēsabi oquin 'acēma 'aish cananuna 'aisama 'ai quixun 'unáncēn.

14 Cananuna 'unanin, a bana uisa ñu cara 'ati 'icē, uisa ñu cara 'atima 'icē quicē, ax ca upí 'icē quixun. A bana asábi 'aínbi cananuna Jesucristonanma 'aish nun sinan 'aisama 'ixun ñu 'atima 'atishi sináncēn.

15 Upí ñu 'aisa tanquinbi cananuna nun sinan upíma 'ixun 'aiman. A 'aquinma cananuna a nun 'aisama tancē ñu a 'ain. Úisa 'ixun carana 'ēn a 'aisa tancē ñu upí 'aquinma a 'ēn 'aisama tancē ñu 'atima a 'ai quixun cana 'unaniman.

16 Ñu 'aisama 'acē 'ixunbi, usaquin ñu 'ati ca 'aisama 'icē quicē bana 'unánquin, 'ēn usa ñu 'aisama tania isquin ca unin 'unánti 'icēn, 'ēn sináncēx ca a bana upí 'aish cuati 'icē quixun.

17 'Aisama tanquinbi cananuna ñu 'atima 'ain, nun sinan upíma cupí.

18 Ēñēx ca ēsa 'icēn. Cananuna 'unanin, nun sinan upíma 'ixun cananuna ñu upí 'atima 'ain. Ñu upíshi 'aisa tanquinbi cananuna nun sinan upíma 'ixun 'aiman.

19 Nun 'aisa tancē ñu upí a cananuna 'aiman. Nun 'aisama tancē ñu 'atima a cananuna 'ain.

20 Nun ñu 'atima 'atēcēinsama tanquinbi 'acē ax ca nunbi cuëñquin 'acēma 'icēn. Nun sinan upíma 'ixun 'acē ca ax 'icēn.

21 Nun 'unáncēx ca ēsa 'icēn: Ñu upíshi 'ati sinánquinbi cananuna bēñēnquinshi ñu 'atima 'atēcēnin.

22 Nun nuitu mēu cananuna asérabi Nucēn Papa Dios cuëñcēsabi oquin 'aisa tanin, axa usaínu 'inun quicē bana ca upí 'icē quixun 'unánquin.

23 Usaquin 'unánquinbi cananuna nun sinan 'atima 'ixun bētsi oquin sinanin. Usaquin sinánquin cananuna ñu 'atima 'atēcēnti sinanin. Sinántancēxun cananuna 'atēcēnin.

24 Usa 'aish cananuna masá nuituirai sináncasmáin. ¿Nun sinan upíma 'aish Nucēn Papa Diosbē 'itimoi bamaíma 'inun cara uin nu iēmíti 'ic?

25 An nu iēmíti ax ca Nucēn Papa Dios 'icēn, Nucēn 'Ibu Jesucristo cupí. An ca nu iēmíti 'icē quixun 'unánquin cananuna —asábi ca —quixun cain. Usa 'ain cananuna 'unanin, Nucēn Papa Dios cuëñcēsabi oquin 'ati 'ixunbi cananuna nun sinan upíma 'ixun ñu 'atima 'ain. Usaquin 'axunma 'anun ca Nucēn Papa Diosainshi nu iēmíti 'icēn.

8

Aín Bëru Ñunshin Upitan 'imicëxa Nucën Papa Diosan unicama bëtsi sinánñu 'iti bana

¹ Usa 'ain ca uicamax cara Cristo Jesús abë 'icë, acama Nucën Papa Diosan 'uchoima. Usa unicamax ca Cristonanma uni 'icësaí ax cuëncësarishi 'ima, Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan sinánmicësabi oi 'ia.

² Nuxnu ami catamëcë 'aish Cristo Jesús bë achúshisa 'icë ca aín Bëru Ñunshin Upí nubë 'ixun ñu 'atima, a 'aia uni Nucën Papa Dios bë 'itimoi bamati, a 'atëcënxunma 'anun nu 'imiäxa.

³ Uisa ñux cara 'ati 'icë, uisa ñux cara 'atima 'icë quicë bana a 'unánquinbi ca aín sinan upíma 'ixun unin a bana quicësabi oquin 'atima 'icën. Usa 'ainbi ca unían a bana quicësabi oquin 'anun quixun Nucën Papa Diosan aín Bëchicë, nusaribi uni 'inun, xuacëxa. Xutancëxun ca aín Bëchicë, 'uchañuma 'aishbia camabi unin 'ucha cupí bamanun 'imiquin uni, aín 'uchacama téréanan 'uchatëcëanxma 'inun mëníocëxa.

⁴ Nuxnu uisa ñu 'ati cara upí 'icë quicë banaxa quicësabi oquin 'anan, nunbi 'atima ñu 'ati sinánquinbi tënëquin a 'aíma, Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan sinánmicësabi oi 'inun ca aín Bëchicë bamanun Nucën Papa Diosan 'imiäcëxa.

⁵ An Jesucristomi sinánquinma aín cuëncësa oquinshi 'ati sináncë unin ca ënë nëtënu 'icë ñuishi 'ati sinania. Usa 'ainbi ca axa Jesucristomi sináncë unin Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan sinánmicë 'ixun an sinánmicësabi oíshi 'iti sinania.

⁶ An Nucën Papa Dios cuëncësoi 'iti sinánquinma ënë nëtënu 'icë ñuishi sináncë uni, ax Nucën Papa Diosnanma 'aish abë 'itimoi bamati 'icën. Usa 'ainbi ca an Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan sinánmicësabi oíshi 'iti sináncë uni, ax Nucën Papa Dios bë upí 'aish abë nëtétimoi tsóti sinani chuámarua taní cuëñia.

⁷ An ënë nëtënu 'icë ñuishi sináncë uni an ca Nucën Papa Dios cuëncësabi oi 'iti sinanima. Usa 'ixun ca aséabi aín bana 'unáncëma 'aish ami nishcësa 'ixun añu ñu cara 'aisa tania a ñu 'aia. Usaquin 'aquin ca Nucën Papa Diosan bana cuaisama tanan a bana quicësabi oquin 'aíma.

⁸ Usa 'ain ca axa ënë nëtënu 'icë ñuishi sinani atun cuëncësa oíshi 'icë unicama an Nucën Papa Dios cuëmima.

⁹ Usa 'ainbi camina mitsux usama 'ain. Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upí mitsubë 'ain camina an ënë nëtënu 'icë ñuishi sináncë unin sináncësa oquin sinánquinma, Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan sinánmicësabi oquinshi sinanin. Uicamax cara aín Bëru Ñunshin Upíñuma 'icë, acamax ca Cristonanma 'icën.

¹⁰ Aín 'ucha cupí ca camabi uni bamaia. Usa 'ainbi camina mitsux, Cristo mitsubë cupí, Nucën Papa Diosan iscëx upí 'ain. Usa 'ain ca mitsun namíxa bamacëbëbi mitsun bëru ñunshin bamatimoi Nucën Papa Dios bë 'iti 'icën.

¹¹ Nucën Papa Dios, an Jesús bamacëbi baísqumia, aín Bëru Ñunshin Upí mitsubë 'ixun ca an Cristo Jesús bamacëbi baísqumia anbi mitsuribi bamacëbi Cristo utëcëncëbëtan baísqumiti 'icën, aín Bëru Ñunshin Upí mitsubë 'ain.

¹² Ën xucëantu, mitsu cana cain, nux Jesucristonan 'aish aín Bëru Ñunshin Upí nubë 'ain cananuna ënë nëtënu 'icë ñuishi sinani nux cuëncësa oi 'itima 'ain.

13 Axa ënë nëtënu 'icë ñuishi sinani aín cuëëncësa oíshi 'icë uni ax ca Nucën Papa Diosnanma 'aish abë 'itima 'icën. Usa 'aínbi ca an Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan sinánmicësabi oquín ñu 'atima 'ati ëncë uni, ax cuni ainan 'aish Nucën Papa Diosbë 'iti 'icën.

14 Uicaman cara an sinánmicëxun Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan sinánmicësabi oquín 'aia, acamax ca asérami Nucën Papa Diosan bëchicë 'icën.

15 Usa uni camina mitsux 'ain. Mitsu aín bëchicë 'imiquin ca Nucën Papa Diosan mitsúxmi bërâma 'íasaribiti mitsun 'ucha cupí ami racuëtécënun 'imicëma 'icën. Aín Bëru Ñunshin Upí an ca, ainan 'aish cuëënuquin Nucën Papa Dios, Paponun nu 'imia.

16 Aín Bëru Ñunshin Upitanbi ca nun nuitu mëúxun nu 'unánmia, nux cananuna asérami Nucën Papa Diosan bëchicë 'ai quixun.

17 Aín bëchicë 'icë ca Nucën Papa Diosan ax quicësabi oquín nu 'aquianan aín nëtënu abë 'inun nu 'imiti 'icën. Ainan 'icë ca Nucën Papa Diosan Cristosaribi nu 'imiti 'icën. Cristonan 'ixúnu tëmëraquinbi ax cuëëncësabi oquín 'ati ëncëma 'icë ca Nucën Papa Diosan nuribi aín quicësabi oquín aín nëtënu Cristobë 'inun nu 'imiti 'icën.

18 Ën cana —asérami ca usai 'iti 'icë —quixun 'unanin. Ënë nëtënuax Cristonan cupí tëmëracë 'ixunbi cananuna Cristobë aín nëtënu 'aish cuëënuquin —ën tëmëratí ca asábí 'iâxa —quixun sinánti 'ain.

19-20 Cristo utëëntamainun ca axbí 'iti 'aíshmabi, usai 'itioquin Nucën Papa Diosan mëñosabi oi camabi ñu tëmëranan cëñutia. Unin 'ucha cupí usai tëmëranan chëquiti 'ixunbi ca camabi ñu 'imainun camabi unínribi anúinra 'aímai tëmëranan chëquiti nëtë cainia.

21 A nëtë ucëbëtan ca Nucën Papa Diosan aín bëchicëcama cuëëni Cristosaribi 'inun 'imiti 'icën. 'Imianan ca camabi ñuxa chëquitécënunma ió 'imiti 'icën. Uisairai cara Nucën Papa Diosan bëchicëcama Cristosaribi 'iti 'icë quixun ca camabi ñu, a Nucën Papa Diosan unio, an istisa tanquin Nucën Papa Diosan atu isminun quixun bënëquin cainia.

22 Cananuna 'unanin, nëtë ióñu a pain unioçëxbi uni 'ucha cupía camabi ñu, uniribi, tëmëranan chëquiti oquín Nucën Papa Diosan 'imiá 'aish ca bërí usai 'ia quixun. Usa 'ixunbi ca Nucën Papa Diosan ióotécënun cainia, anun bacënti nëtëan xanun tëmëraquin aín bacënti caíncë, usaribi oquín.

23 Camabi ñun a Nucën Papa Diosan ióotécënun caínmainun cananuna nunribi Nucën Papa Diosan nu ióotécënun bënëquin cainin. Nucën Papa Diosan nu aín Bëru Ñunshin Upí nubë 'inun 'ináncë 'ain cananuna 'unanin, an ca asérami camabi aín bana quicësabi oquín nu 'imiti 'icë quixun. Usaqun 'unánquin cananuna nun aín bëchicë 'aish aín nëtënu bëtsi namiñu 'iti cainin.

24 Nux Cristomi catamëti ainan 'aish abë nëtëtimoí tsónun iëmiquin ca Nucën Papa Diosan uisoquin cara nu 'imiti 'icë quixun isnuxun caínun nu iëmiacëxa. Nua camabi an cacësabi oquín 'imicë 'ixun cananuna, bëtsi cananuna 'iti 'ai quixun sinánquin caíntsiánxma.

25 Usa 'aínbi cananuna usaqun nu 'imicëma pain 'ixun usai 'iti cainin. Cananuna —bëtsi cana 'iti 'ai —quixun sinánquinbi uisa caranuna 'iti 'ai quixun 'unánquinmabi a isnuxun —asérami ca usai 'iti 'icë —quixun cuëënuquin cainin.

26 Uisa caranuna 'iti 'ai quixun isnuxun cainia ca Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upí an nuxnu tëmëraiabi nu 'aquinia. An nu 'aquinun quixun caquinbi cananuna uisaqun cai carana Nucën Papa Diosbë banati 'ai quixun

upí oquin 'unaniman. Usa 'aínbi ca Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upí anbi nu Nucën Papa Dios ñucáxunia. Usoquin nu 'aquinquin ca nun nu a Nucën Papa Dios ñucácëma banacama a nu ñucáxunia.

²⁷ An ca Nucën Papa Dios cuëëncësabi oquin aín unicama a ñucáxunia. Usa 'ain ca Nucën Papa Dios, an camabi unin nuitu mëu sináncë ñu 'unáncë, an uisa ñu cara aín Bëru Ñunshin Upitan nu ñucáxunia a cuatia.

Uisai cara ainan 'inun Nucën Papa Diosan caiscë unicama 'iti 'icë quicë bana

²⁸ Cananuna 'unanin, Nucën Papa Diosan ca uisa ñu cara 'ia abi, ax ami sináncë unicamaxa an 'aquincëx, upí 'inun mënióxunia, atúan ax cuëëncësabi oquin ñu 'amainun. A unicama ax cuëëncësabi oquin ainan 'inun sinánmicë 'ixun ca Nucën Papa Diosan usoquin 'aia.

²⁹ Uí unicama cara ainan 'iti 'icë quixun 'unánquin ca Nucën Papa Diosan aín Bëchicëñëxa aín unicaman cushí 'inun atux aín Bëchicë 'icësaribiti 'inun mëniócëxa.

³⁰ Uicamax cara usai ainan 'iti 'icë quixun 'unánquin ca Nucën Papa Diosan acama an sinánmicëxa ami catamëtia atun 'uchacama tërénquin ainan 'imi-axa. 'Imiquin ca atux aín nëtënu abë 'iti 'imi-axa.

³¹ ¿A ñucama sinánquin cananuna 'unanin, Nucën Papa Diosan bërúancë 'icë ca an ëncëma 'icë uínbi uisashi cara oquinbi a nubë ënanamima.

³² An ca –'ën Bëchicë ca bamatima 'icë –quiquinma nun 'uchacama cupía bamanun ënë nëtënu aín Bëchicë xuacëxa. Usa 'ixun ca aín Bëchicë cupínu nux upitax tsónun nu 'imianan anun nu upitax tsóti ñucamaribi nu 'inánti 'icën.

³³ ¿An ainan 'inun caiscë unicamaxa an iscëx upí 'ain cara uin Nucën Papa Dios –min unix ca 'uchaxa –quixun cati 'ic? Usaquin cacëxunbia an –ax ca 'uchañuma 'icë –quixun cati ca Nucën Papa Dios 'icën.

³⁴ ¿Uin cara nu 'uchoti 'ic? Cristo bamacëbia Nucën Papa Diosan baísquimicë, an ca aín nëtënu abë 'Apu 'aish aín mëqueu 'ixun, nu Nucën Papa Dios ñucáxunia. Ñucáxuncë 'ixun ca an asérabi nu 'uchotima 'icën.

³⁵ ¿Uinu 'icë unin cara Cristocëñun nu ënananmiti 'ic? Ca 'atima 'icën. Nuxnu tëmëranan masá nuituanan bëtsi unin bëtsi bëtsi ocë 'ianan 'acëñuma 'ianan chupañuma 'ianan bamatisa 'ianan unin 'aisa tancë 'iti, a ñucamaribi ca Cristocëñun nu ënananmitima 'icën.

³⁶ Ésaí ca Nucën Papa Diosan bana cuënëo quia:

Nuxnu minan 'icë ca unin numi nishquin nuibaquinma nu bëtsi bëtsi oia. 'Aracacë ñuinacama 'anuxun 'acësa oquin ca nu 'aisa tanquin bëtsi bëtsi oia.

³⁷ Usa ñu 'icëbëtanbia Cristonën nu nuibaquin cushiocëx cananuna ami catamëti ëníma amiira cushiin, tëmëracëma pain 'aíshnu 'icësamairai.

³⁸ Usa 'ain cana asérabi 'unanin, Nucën Papa Dioscëñun an nu ënananmiti ñu ca 'aíma 'icën. Nux bamati 'imainun nun tsóti 'imainun ángelcama 'imainun ñunshin 'atimacama 'imainun uisa cushi cara, acama 'imainun axa béri uisai cara 'icë uisa ñucama cara, 'imainun axa uisai cara 'iti, a ñucamanbi ca Nucën Papa Dioscëñun nu ënananmitima 'icën.

³⁹ Ñunshin 'atimanën 'apucama 'imainun, uisa ñunshin cara, acama 'imainun ënë nëtënu 'icë 'apucamaribi 'imainun axa naí manámi 'icëcama 'imainun axa naí meu 'icëcamaribi, 'imainun uisa ñucama cara Nucën Papa Diosan unio 'icë, acamanbi ca Nucën Papa Dioscëñun nu ënananmitima 'icën. Uisaira oquin cara an nu nuibatia quixun ca Nucën Papa Diosan Jesucristo ënë menu xuquin nu ismiacëxa.

9

Israelnën rëbúnqui ainan 'inun Nucën Papa Diosan caísa

1 Cristonan 'ixun cana cëmëquinma ënë banaribi mitsu cain. Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan 'ë 'unánmicëxun cana 'ën nuitu mëu 'unanin, 'ën mitsu bërí caisa tancë bana ënëx ca asérabi 'icë quixun.

2 Ësaquin cana mitsu cain, judíos unibu 'ën aintsicama Jesucristonanma 'icë, imëbi nëtënbi sinani cana 'aisamaira masá nuitutin.

3 Usai 'iti 'ainbi atúxa Cristonan 'inun 'ëx ainanma 'aish Nucën Papa Diosan uisa cara oti 'icë usoquin 'acë 'iisa cana tanin.

4 'Ën aintsicama judíos unibu atux ca 'ësaribi Israelnën rëbúnqui 'icën. Israelnën rëbúnqui, judíos unicama, ca Nucën Papa Diosan aín uni 'inun caíscacëxa. Caístancëxun ca, asérabi ca ax Dios 'icë quixun 'unánun, Israel unicama aín cushi ismianan aín pëcacë aribi ismiacëxa. An ca atu ainan 'imiquin atúan uisai cara ainan 'aish 'iti 'icë quixun 'unánun aín banacama Moisés cuënëomiacëxa. Cuënëomiquin ca anuxun a rabiti xubu 'atancëxun cara uisoquin a rabiti 'icë quixun canan uisaira oquin cara an atu bërúanti 'icë quixun cacëxa.

5 Israel unicamax ca Abraham 'imainun Isaac 'imainun Jacob, Israelribi cacë, acaman rëbúnqui 'icën. Uni 'aish ca Cristonën 'unánpararibi Israelnën rëbúnqui 'iacëxa. Ax Diosribi 'aish ca camabi uni, camabi ñun 'ibu 'ianan ángelcaman 'iburibi 'icën. A ca camabi unin xënbua 'ainbi rabiti 'icën. Usai ca 'iti 'icën.

6 Israelnën rëbúnqui judíos unicama camáxira Nucën Papa Diosnanma 'ainbi cananuna sinántima 'ain, Nucën Papa Diosan ca aín quicësabi oquin Israel unicama ainan 'imiama 'icë quixun. Israelnën rëbúnqui 'aishbi ca axa Nucën Papa Diosmí sináncëmacamax asérabi Nucën Papa Diosnanma 'icën.

7 Nucën Papa Diosan ca Abraham cacëxa: “Mín bëchicë Isaac aín rëbúnquishi ca asérabi mín rëbúnqui 'aish 'ën unibu 'iti 'icë” quixun. —Mín bëchicë itsi aín rëbúnquicamax ca 'ën unibu 'iti 'icë —quixun ca Nucën Papa Diosan Abraham cáma 'icën. “Isaacnën rëbúnquinëxëshi ca 'ënan 'iti 'icë” quixun ca cacëxa.

8 Usa 'ain cananuna 'unanin, ui uníxbi ca aín chaití cupíshi Nucën Papa Diosan uni 'itima 'icën. Nucën Papa Diosan aín bana quicësabi oquin usaquin 'imicë 'aish cuni ca uni ainan 'aish asérabi Abrahamnën rëbúnqui 'ia.

9 Ënëx ca Nucën Papa Diosan, Isaac bëchitisama pain 'icë, Abraham cá bana a 'icën: “Achúshi baritia 'icëbëa Sara tuáñu 'ain cana minu utécënin”.

10 Ënëribi cananuna sinánti 'ain: Rebecanën tuá rabë ax ca nucën rara Isaacnënbia bëchicë 'iacëxa.

11-13 A tuá rabë bacëncëma pain 'ixun ñu 'atima 'ati 'unáncëma 'ianan ñu upí 'ati 'unáncëma pain 'ain, ca Nucën Papa Diosan Rebeca cacëxa: “A paínmí bacëncë tuá an ca canitancëxun aín 'anáca ñu 'axunuxun 'aia” quixun. A tuá rabë aín rëbúnqui ñui ca Nucën Papa Diosan bana cuëneo 'ësairibi quia: “Esaúnën rëbúnqui 'acësamaira oquin cana Jacobnën rëbúnqui nuibatín”. Úsaquin sinánquin cananuna 'unanin, Nucën Papa Diosan ca aín cuëncësabi oquinshi uni ainan 'inun caisia, aín ñu upí 'acë cupíma.

14 ¿Usaquin caiscë cupí caranuna —Nucën Papa Diosan ca 'atimaquin sinania —quiti 'ain? Cananuna usai quitima 'ain.

15 An ca Moisés ësoquin cacëxa: “Axa 'ëx cuëncësabi oi 'ën uni 'iti unicama a cana 'ënan 'imiti 'ain. A 'ëx cuëncësabi oquin 'ën nuibati unicama a cana nuibati 'ain”.

16 Usa 'ain cananuna 'unanin, Nucën Papa Diosan ca aín cuëncësa oquinshi uni nuibaquin ainan 'inun caisia. —È ca an caísti 'icë —quicë cupíma 'imainun a cuëenminuxun ñu upí 'acë cupíma, aín cuëncësa oquinshi ca Nucën Papa Diosan ainan 'inun uni caisia.

17 Usaribi oi ca Faraón ñui Nucën Papa Diosan bana cuënëo ësai quia: “Camabi unían 'ën cushi 'unánun cana mi Egipto menu 'icë unicaman 'apu 'imin. Mixmi 'apu 'icëbëtan 'ën min menuxun ñu 'aia chanioia cuaquin ca camabi menu 'icë unin 'ëx cana asérabi cushi 'ai quixun 'unánti 'icën”.

18 Nucën Papa Diosan ca aín cuëncësabi oquin uni raíri nuibaquin ainan 'inun 'imia. 'Imianan ca uni raíri axa 'aisama 'icë usabia 'inun 'imia.

19 Usaquin 'acë cupí sapi camina 'ë cati 'ain:

—¿Usa 'ain cara usabi 'inun 'imicë 'ixunbi uisa cupí Nucën Papa Diosan uni 'uchoin? ¿Usashia 'inuan 'imicë uni an cara usai 'inuan Nucën Papa Diosan 'imicë a bëtsiote 'ic? Ca 'atima 'icën.

20 Mitsúnmi 'ë usaquin cacëxunbi cana mitsu cain, ¿Mitsux unishi 'aíshbi caramina Nucën Papa Diosbë cuëbicanánti 'ain? ¿Ñutë banati 'unan 'ixun cara —¿uisoti caramina ësöquin 'ë 'ai? —quixun an 'acë xanu cati 'ic? Ca catima 'icën.

21 An ñutë ocë xanu an ca ax cuëncësa oquin ñutë 'ati 'icën. 'Aisa tanquin ca bëtsi ñutë anun ñu xëati 'ati 'icën. 'Anan ca a mapúbí bëtsi ñutëribi anun ñu 'aruti 'ati 'icën.

22 Nucën Papa Diosanribi ca aín cuëncësa oquin 'aia. Unin ñu 'aisama 'ati ca ax cuëeníma quixuan camabi unin 'unánun ca Nucën Papa Diosan an 'aisama ñu 'acë uni uisoquin cara 'ati 'icë usoquin 'ati 'ixunbi caínpainia.

23 Caínpainquin ca uisaira oquin cara an 'atima ñu 'acë 'icëbi uni nuibaquin aín sinan upí 'imiti 'icë quixun camabi unin 'unánun, ainan 'inun caísa 'ixun nu usaquin 'imia.

24 Raírinëxa judíos uni 'imainun raírinëxribi judíosma uni 'icëbi ca Nucën Papa Diosan ainan 'inun nu 'imiäxa.

25 Usoquinribi ca an aín uni, Oseas cacë, a ësöquin aín bana cuënëomiacëxa: Axa bëräma 'ën unima 'iá unibi cana —mitsux camina 'ën unibu 'ai —quixun cati 'ain. 'Ënanma 'icë nuibäma 'ixunbi cana —mitsux camina 'ën nuibacë uni 'ai —quixun cati 'ain.

26 Anuxuan —mitsux camina 'ën unima 'ai —quixun cá anuxunbi ca Nucën Papa Dios, axa bamatimoi tsócë, an —mitsux camina asérabi 'ën bëhicë 'ai —quixun uni cati 'icën.

27 Isaiásnëribi ca Nucën Papa Diosan 'amicëxun judíos unibu ñuiquin ësöquin cacëxa: “Israelnën rëbúnqui 'aisamaíra, parún papa cuëbí 'icë masisa, 'aíshbi ca acama 'itsamanëxëshi asérabi Nucën Papa Diosnan 'inux iëti 'icën.

28 Anúan usaquin 'ati nëtë ucëbëtan ca Nucën 'Ibu Diosan ënë menuxun unin 'acë ñucama istancëxun bënënquinshi camabi aín quiásabi oquin 'ati 'icën”.

29 Èsaribi ca Isaiásnën cuënëo bana quia:

Nucën 'Ibu Dios, ax 'Apuira 'ixun, Israelnën rëbúnquicama aín raíri iëmicëma 'ain cananuna Sodoma 'imainun Gomorra anu 'icë unicama 'iásaribiti camáxbi 'aíma 'itsian.

Judíos unicamaxa Jesucristomi catamëcëma bana

30 ¿Usa 'ain caranuna uisai quiti 'ain? Cananuna quiti 'ain, judíosma unibunën ca, judíos unibu ca usai 'iti 'icë quicë bana 'unáncëma 'ixun Nucën Papa Diosan aín nuitu upí isnun a bana 'ati sinánma 'icën. Sinánma 'icëbi ca

aín 'uchacama tērēnun Jesucristomi catamēcē cupíshi Nucēn Papa Diosan aín nuitu upí isia.

³¹ Judíosma unibu usa 'aínbi ca, judíos unibunēx ca aín nuitu upí 'icē quixun Nucēn Papa Diosan isnun Moisésnēn cuēnēo bana quicēsabi oquin 'aquinbi a banacama quicēsabi oquiinra 'acēma 'icēn.

³² Nucēn Papa Diosan ca aín cuēñcēsabi oquin 'anun 'ē 'aquinti 'icē quixun sinani ami catamēquinma —'ēnbi ñu upí 'aia ca 'ē upí isia —quixun sináncē cupí ca Nucēn Papa Diosan atu upí isáma 'icēn. Judíos unibunēn ca —Nucēn Papa Diosan ca Cristo ēnē menu xuti 'icē —quixun 'unánquinbi —ami catamētishi ca unicama Nucēn Papa Dios cuēñcēsabi oi 'iti 'icē quixun sinántisama tanxa. Bain cuanía uni bai nēbētsi racacē maxáxmi tatíqui chacacē usaribi ca usa uni 'icēn. A maxáxa ca Cristo 'icēn. Judíos unicamax Nucēn Papa Dios cuēñcēsabi oi 'iti 'aishbi ca Cristomi sinántisama tancē cupí ax cuēñcēsabi oi 'ima.

³³ Nucēn Papa Diosan bana cuēñēo ca maxax ñuicēsa oquin Cristo ñui ēsai quia:

Camina 'unánti 'ain, 'ēn cana Sión cacē ēmanua, maxax achúshi 'inun mēñoioin. Ami ca uni raírínēx tatíquiinan maxax cha 'ain chacati nipacēti 'icēn. Usa 'aínbi ca axa ami catamēcē unicaman 'unánti 'icēn, an ca aséربي ax quicēsabi oquin atu 'aquinia quixun.

10

¹ 'Ēn xucéantu, ēsaquin cana mitsu cain, Israel uni judíos unicama Cristomi catamētia ainan 'inun iēmíti cuēñquin cana Nucēn Papa Dios ñucáxunin.

² Cana mitsu cain, atun ca aséربي Nucēn Papa Dios cuēñmisa tania. Usa 'ixunbi ca uisoquin cara atun a cuēñnmiti 'icē quixun 'unaníma.

³ Uisai cara unicama Nucēn Papa Diosan iscēx upí 'iti 'icē quixun ca 'unánma 'icēn. —'Ēnbi Moisésnēn cuēñēo bana quicēsabi oquin 'acē cupíshi ca an 'ēn nuitu upí isia —quixun sinani ca Nucēn Papa Dios cuēñcēsabi oi Cristomi catamēti sinántisama tanxa.

⁴ Cristonēxa ucēbētan judíos unibunēn aséربي ami catamēti 'unánun quixun ca Nucēn Papa Diosan aín bana Moisés cuēñēomiacēxa. Uí unicamax cara Cristomi catamētia a ca Nucēn Papa Diosan upí isanan ainan 'imia quixuan 'unánun ca a bana judíos unibu 'ináncēxa. Usa 'aínbi ca ax ucēbē judíos unicama ami sinántisama tanxa.

⁵ An usai ca uni 'iti 'icē quicē bana 'acē cupí Nucēn Papa Diosan a 'uchañuma isti sináncē uni, a ñuiquin ca Moisésnēn ēsaquin cuēñēocēxa: “Nucēn Papa Diosbē upí 'inux Moisésnēn cuēñēo bana quicēsabi oi 'iti sináncē unin ca aséربي a banacama quicēsabi oquin 'ati 'icēn”.

⁶ Usa 'aínbi ca unin ami catamētia ca Nucēn Papa Diosan uni upí isia quixun 'unánan Cristo ca uti 'icē quixun 'unánun aín bana cuēñēo ēsai quia: “Min nuitu mēu sinani camina quitima 'ain, ¿Uix cara naínu cuanti 'ic?” Cristo ēnē nētēnu bēnux.

⁷ Ésairibi ca quia: “Min nuitu mēu sinani camina quitima 'ain, ¿Uix cara anua uni bamacē 'icē anu cuanti 'ic?” anua Cristo bēnux.

⁸ Usai quianan ca ésairibi quia: “A bana Cristo ñui quicē, a ñuia camina cuatin. A ñui camina banain. Min nuitu mēu camina a bana sinanin”. Usai quicē 'imainun cananuna nurribi Cristomi catamēti ñuia quicē bana unicama ñuixunin.

⁹ A bana ca ésai quia:

—Jesús ca 'ën 'Ibu 'icë —quianan bamacëbi ca Nucën Papa Diosan a baïsquimiacëxa quixun min nuitunën sinania ca Nucën Papa Diosan ainan 'inun mi iëmiti 'icën.

10 Nun nuitu mëu, asérami ca nun 'ucha tērēnti 'icë quixun sinani Jesu-cristomi catamētia, ca Nucën Papa Diosan nun 'ucha tērēnquin nu upi isia. Usoquin an iscēxnu —Jesu-cristo ax ca asérami 'ën 'Ibu 'icë —quia ca Nucën Papa Diosan ainan 'inun nu iēmia.

11 Cristo ñuiquian Nucën Papa Diosan bana cuēñëo ca ësairibi quia: “Axa ami catamēcë unicaman ca, an ca ax quicēsabi oquin 'ë 'aquinia quixun 'unania”.

12 Judíos unicama 'imainun judíosma unicamaribi 'imainun uisa uni cara, axbi ca Cristomi catamēti ainan 'ia. Cristo ax ca camabi uni axa ami catamēcë ain 'Ibu 'icën. Usa 'ixun ca an ñucácë unicama upi oquin 'aquianan ax cuēñcēsamaira oquin ñu 'inania.

13 Nucën 'Ibu Diosan bana cuēñëo ca quia: “Uin cara an iëminun ñucatia ca ca Nucën 'Ibu Diosan ainan 'inun iëmiti 'icën”.

14 ¿Usa 'aïnbi cara an Nucën 'Ibu Diosan ca a iëmiti 'icë quixun sináncëma unín a ñucáti 'ic? Ca ñucátima 'icën. ¿Uisaxun cara uni itsin ñuia cuacëma 'ixun, Nucën 'Ibu Diosan ca 'ë iëmiti 'icë quixun sinánti 'ic? Ca sinántima 'icën. ¿Uisaxun cara uni itsin ñuixuncëxunma cuati 'ic? Ca cuatima 'icën.

15 ¿Uisaxun cara unín uni itsin xucëma 'ixun uni raíri bana ñuixunti 'ic? Ca 'atima 'icën. An aín bana ñuixuncë unicama ñui ca Nucën Papa Diosan bana cuēñëo ësai quia: “Ën unibunëxa upi bana, —Nucën Papa Diosan ca aín 'ucha tērēnquin abëa upi 'inun uni 'imia —quicë, a ñui aia unín iscëx ca upíra upi 'icën”.

16 A bana cuēñëo 'aïnbi ca camabi unínra a bana sináncëma 'icën. Èsai ca Isaíasnën cuēñëo bana quia: “Camabi unínrama, 'itsama unínshi ca nun ñuixuncë bana cuaquin —ca asérami 'icë —quixun sinania”.

17 Usa 'ain cananuna 'unanin, uni itsían Cristo sinánquin aín bana ñuixuncëxun ca unín cuatia. Cuaquin ca —a banax ca asérami 'icë —quixun 'unani Cristomi catamētia.

18 Unicaman cara a bana cuaxa quixun cana sinanin. Camaxunbi ca asérami cuaxa, ësai Nucën Papa Diosan bana quicēsabi oi:

Aín unicamax ca camabi mēnuxun bana ñuixuni cuanxa. Usa 'ain ca camabi menu 'icë unicaman a bana ñuixunia cuaxa.

19 Èsaquinribi cana sinanin, ¿Judíos unicaman cara a bana Cristo ñuicë cuaquin, uisai quicë cara a bana 'icë quixun 'unánma 'ic? 'Unántsinxunbia judíos unicaman a bana cuaisama tania oquin ca Nucën Papa Diosan judíos unibu caquin, Moisés ësaiquin cuēñëomiacëxa:

Judíosma unibunëxa mitsun aintsima 'icëbi 'ën 'ënan 'imicëbë camina mitsux nutsi nishti 'ain. Mitsúnmi a —sinánñuma ca —quixun ñuicë unicama 'ën 'ënan 'imicëbë camina mitsux 'ëmi nishti 'ain.

20 Nucën Papa Diosan ca —judíosma unibunëx ca 'ëmi sinánti 'icë —quixun 'unánquin Isaías ësaiquin cuēñëomiacëxa:

Ax 'ëmi sinánma unínbi ca 'ë 'unánxa. 'Ënan 'inuxuan an 'ë ñucáma unibi cana 'ëmi catamēnun sinánmian.

21 Usai judíosma unibu ñui quianan ca Isaías judíos unibu ñuiribi ësai quiacëxa, Nucën Papa Dios quicēsabi oi: “Ën bana cuaisama tanan 'ëmi sinántisama taniabi cana judíos unibu ënquinma —'ën mitsu 'aquinun camina 'ëmi sinánti 'ai —quixun can. Cacëxbi ca 'ën bana cuaisama taní 'ëmi sinántisama tanxa”.

11

Judíos unicama raíri Nucèn Papa Diosnan 'iti

1 Usa 'ain cana sinanin, ¿judíos unibu cara Nucèn Papa Diosan aín bana cuaisama tania oquin éanxa? quixun. Usama ca. 'Èxribi judío uni, Abrahamnèn xutan bèchicè, Benjamín, aín rëbúnqui 'icèbi ca Nucèn Papa Diosan 'è manúquinma upí oquin sinánxunia. Usa 'ain cana 'unanin, an ca judíos unicama éncëma 'icè quixun.

2 Bërâma ca Israelnèn rëbúnqui judíos unibu ainan 'inun Nucèn Papa Diosan caísacëxa. Usaquin 'á 'ixun ca a unicama —'ën unima ca —quiaux ami manúcëma 'icën. Nucèn Papa Diosan bana cuënëo isquin camina 'unanin, Nucèn Papa Diosbë banai ca Elías Israel unibumi manani ésaí quiacëxa:

3 “'Èn 'Ibu Dios, axa mimi sináncëma unicaman ca an mìn bana ñuixuncë unicama cëñuaxa. Cëñuanan ca mi rabisama tanquin anuxun mi rabiquin ñuina xaroti acamaribi masóxa. 'Èishi ca 'acëma 'icën. Usa 'ixunbi ca 'ëribi 'aisa tania”.

4 Usaquin cacëxunbi ca Nucèn Papa Diosan Elías cacëxa: “Mishima, siete mil uníxribi ca 'ën bërúancëx 'ëmi sinania. Baal ax isa dios 'icè quixuan uni raírinèn rabíabi ca atun a rabicëma 'icè” —quixun.

5 Usaía bërâma uni 'iásaribiti ca bëríribi judíos unicama aín patsan Nucèn Papa Diosmi sináncëma 'aínbi raírinëx ainan 'inúan caiscë 'aish Nucèn Papa Diosmi sinania.

6 A caiscëcama a ca atun ñu upí 'acé cupíma, nuibaquinshi Nucèn Papa Diosan ainan 'inun caísaxa. Atun ñu 'acé cupía ainan 'inun caiscë 'aish ca acamax nuibaquinshia an caiscë 'itsíanma.

7 Usa 'ain ca ésaí 'iaxa: Judíos unibunëxa abë upí 'iisa taníbi ax quicësabi oi 'i Jesucristomi catamëcëma 'aish abë upíma 'aínbi ca raírinëxëshi Nucèn Papa Diosan sinánmicëx Jesucristomi catamëcë 'aish abë upí 'ia. Judíos unicama aín patsanëxa ami sinántisama tania oquin ca Nucèn Papa Diosan atux cuëncësa oía 'inun éanxa.

8 Nucèn Papa Diosan bana cuënëo ésaí quicësabi oi ca 'iaxa: “Usa unicamax ca usabia 'inun éncë 'aish Nucèn Papa Diosmi sinaníma. An 'acé ñu isquinbi uisáira cara aín cushi 'icè quixun sináncëma 'aish ca bëxuñu unisa 'icën. Aín pabitan aín bana cuaquinbi a bana quicësa oquin 'aisama tancë 'aish ca pabë unisa 'icën, Nucèn Papa Diosan usaía 'inun éncësabi oi. Bërí nëtënbi ca usai 'ia”.

9 A banacama quicësaribi oquin ca Davitan usa unicama ñuiquin ënë bana cuënëocëxa:

A unicama ca Nucèn Papa Diosan ratuquinshi castícanuxun 'aia. Usa 'aish ca ñuina, tranpanu —ënë ñun ca 'é maputi 'icè —quixun 'unanimaiishi atsíncësaribi 'inun castícanë 'iti 'icën. Uisaíbi cana 'itima 'ai quixun sinani bëtši unín pi unun quixun camicëx cuëñibi ca usai 'iti 'icën. Usai atux 'iti cana cuëñin.

10 Bëxuñu unín ca aín bëru upíma 'ixun uinu cara cuania quixun 'unaníma. Usaribiti ca uni catúbucë ax aín caxu 'aisama 'ain tëmëraia. Usaribitia a unicama 'iti cana cuëñin.

Usaquin ca Davitan cuëñëocëxa.

Judíosma unicama Nucèn Papa Diosnan 'iti

11 Usa 'ain cana sinanin, ¿aín 'ucha cupí cara Nucèn Papa Diosan judíos unicamaira xëñibua 'aínbia aín unima 'inun éanxa? —quixun. Usama ca. Judíos unibu ami sináncëma 'ain ca Nucèn Papa Diosan judíosma unibu ami sinánun

sinánmia. Judíosma unibunëxa 'ëmi sinania isi ca judíos uniburibi usaribiti 'ëmi sinánti 'icë quixun sinánquin ca Nucën Papa Diosan judíosma unibu ami sinánun sinánmia.

¹² Judíos unicomaxa Cristomi catamëcëma 'aish Nucën Papa Diosnanma 'ain ca judíosma unicomax Cristomi catamëti Nucën Papa Diosnan 'ia. A isi ca Nucën Papa Dios cuëënia. Usai cuëëncësamaira oi ca judíos uniburibi asérabi Cristomi catamëtia isi cuëënti 'icën.

¹³ Anu 'icë judíosma unicomax, cana mitsu cain, 'ën judíosma unicomax aín bana ñuixunun Jesucristonën cacë 'ixun cana usaquin chiquishquinma cuëënti 'ain.

¹⁴ 'Ën bana ñuixuncëxun judíosma unibunën cuatia isía 'ën aintsi judíos unicomaxribi Cristomi catamëti iëti cana cuëënin.

¹⁵ Judíos unibunëx Cristomi catamëcëma 'aish Nucën Papa Diosnanma 'ain ca judíosma unibu Cristomi catamëti Nucën Papa Diosnan 'ia. Usa 'ainbi ca judíos unicomaxribi Cristomi catamëcë 'aish, uni bamacë 'aishbi baísquicësa 'ain, Nucën Papa Dios cuëëinra cuëënti 'icën.

¹⁶ Judíos unibunën ca aín ñu 'apácë an pain tancëma aín bimi anuxun a rabiti xubunu buáncëxa, Nucën Papa Diosan camabi aín bimi upí isnun quixun. Usaribi ca i aín tapun upí 'aish camabi aín pëñáncamaribi upí 'ia. Usa ñu sinánquin cananuna 'unanin, judíos uni bëtsix bëtsíxa Nucën Papa Diosmi sináncë 'ain ca atúxa 'icësaribiti judíos unicomax camáxbi Cristomi catamëtia Nucën Papa Diosan upí isti 'icën.

¹⁷ Èsa ca. I aín pëñan achúshi tëatancëxun bëtsi i aín pëñan anu tëacë anubi tacáshcacëx ca a i aín tapúnuaaxa aín baca cuancë cupí aín pëñánsabi 'inun coti 'icën. Usaribi camina mitsux 'ain. Judíos unicomax Nucën Papa Diosan bana 'unáncë 'aishbi Cristomi catamëisama tancë 'aish ca i pëñan tëacësa 'icën. Usa 'imainun camina mitsux judíosma uni 'aishbi Cristomi catamëcë 'aish bëtsi i aín pëñan anua tëacë anu tacáshcacësa 'ain.

¹⁸ Usa 'aishbi camina rabiti —'ëx cana judíos unicomaxamaira 'ai —qui cërútima 'ain. Camina sinánti 'ain, aín tapúnmi cushicë cupí ca in pëñan cania. Usaribiti cana 'ëx judíosma 'aishbi, judíos unibu cupí, Cristomi catamëti Nucën Papa Diosnan 'ain.

¹⁹ Usa 'ainbi sapi camina ësaquin sinanin, —judíos unima 'aishbi 'ëx ainan 'inun ca Nucën Papa Diosan judíos unibu ainanma 'inun ëanxa —quixun.

²⁰ Usa ca. Usa 'ainbi camina 'unánti 'ain, Jesucristomi catamëcëma cupí ca judíos unibu ainanma 'ia. Mitsux ami catamëcë cupíshi camina ainan 'ain. Usa 'ain camina —'ëx cana judíos unibusamaira 'ai —quiax cërútima 'ain. Judíos unibu 'icësaribiti Jesucristomi catamëcëma 'itin rabanana camina bërúancati 'ain.

²¹ Camina 'unánti 'ain, Nucën Papa Diosan ca ainan 'inun caísa 'ixunbi judíos unibu ami catamëtiama aín 'ucha tërëncëma 'ixun judíosma unibu 'aishmi mitsux ami catamëcëxunma mitsun 'ucharibi tërëntima 'icën.

²² Usa 'ain camina 'unánti 'ain, ax upí 'ixun ca Nucën Papa Diosan unicomax nuibaquin upí 'imianan axa aín 'ucha ëni ami catamëcëma uni uisa cara oti 'icë usoquin 'ati 'icën. Usa 'ixun ca mitsúxmi a ëníma ax quicësabi oquin 'ai, ami catamëtia oquin nuibaquin 'aquinia. Usai mitsux 'icësabi camina 'iti 'ain. Usai 'ima camina mitsúxribi judíos unibu 'icësaribiti ainanma 'iti 'ain.

²³ Aín raracama 'iásaribiti ami sinántisama taníbia ami sinanatia ca Nucën Papa Diosan asérabi aín uni 'inun judíos uniburibi 'imiti 'icën, judíosma unibu 'imicësaribi oquin.

²⁴ Mitsux judíosma uni 'aish aín unima 'iá 'icēbi ainan 'inun 'imicē 'ixun ca Nucēn Papa Diosan ainan 'inun caísa judíos unicama, amia catamētia, ainan 'inun 'imiti 'icēn, i pēñan tēacē 'icēbi amiribishi aín raranu tacáshcatēcēncēsa 'inun. Usa 'ain ca i itsi tēaxun, bētsi inu tacáshcacēsamaira 'inun, aín pēñánbi aín raranu tacáshcatēcēncēx asérabi upíra 'iti 'icēn. Usaribi oquin ca Nucēn Papa Diosan judíos unibu ainan 'itēcēnun 'imiti 'icēn.

Asérbia judíos unicama Jesucristomi catamēti bana

²⁵ Ēn xucēantu, mitsux judíosma uni 'ixun —nux cananuna judíos unían 'acēsamaira oquin Cristomi catamēquin Nucēn Papa Diosan aín unicama 'unánmiti ñu 'unáncē 'ai —qui rabíaxma 'inun quixun cana ēsaquin unin 'unáncēma ñu a ñuiquin mitsu cain: Judíosma unibu uicama cara Cristomi catamēti 'icē acamax pain ami catamētamainun ca Nucēn Papa Diosan judíos unicama aín patsan Jesucristomi catamēcēma 'aish usabi 'inun éanxa.

²⁶ Judíosma unibu ami catamēcēbē ca judíos unibunēxribi ami catamēti 'icēn, Nucēn Papa Diosan bana cuēnēo ésaí quicēsabi oi:

An unicama asérabi Nucēn Papa Diosan 'inun iēmīti ax ca Siónu 'icē judíos unicama achúshi 'iti 'icēn. An ca Jacobnēn rēbúnqui judíos unicama ami catamēcēxun atun 'ucha tērēnquin atun nuitu upí 'imiti 'icēn.

²⁷ Ēmi catamētia 'ēn atun 'uchacama tērēncēx ca judíos unibu asérabi 'ēnan 'iti 'icēn, 'ēn cásabi oi.

²⁸ Nucēn Papa Diosan ca unicamax Cristomi catamētia ainan 'imiti 'icē quixun sinántisama tancē 'aish ca judíos unibunēx ami nishcēsa 'icēn, mitsux painmi judíosma uni 'aíshbi ainan 'itámainun. Usa 'aínbi ca Nucēn Papa Diosan atun rara —mitsun rēbúnqui ca 'ēnan 'iti 'icē —quixun cá 'ixun a bana manuquinma judíos unibu nuibatia.

²⁹ Bērāma judíos unibu —'ēnan ca mitsu 'imainun mitsun rēbúnqui 'iti 'icē —quixun Nucēn Papa Diosan cá 'ain ca a banacama usabi 'iti 'icēn. Nucēn Papa Diosan ca —mitsux camina 'ēnan 'iti 'ai —quitancēxun bētsioquin sinántēcēnima.

³⁰ Mitsux judíosma unibu 'ixun aín bana 'unanima camina Nucēn Papa Dios cuēēncēsoi 'iáma 'ain. Esaí 'iáma 'icēbi ca judíos unibu ami sinántisama tancē 'ain Nucēn Papa Diosan ainan 'inun mitsu 'imíaxa.

³¹ Judíos unima 'aíshmi ainanma 'icēbi ca Nucēn Papa Diosan mitsu ainan 'imíaxa. Usaribi oquin ca judíos unicama ami sinántisama tania ainanma 'aíshbi ami sinania Nucēn Papa Diosan ainan 'imiti 'icēn.

³² Judíos unibu ainan 'inun caísa 'ixunbi ca Nucēn Papa Diosan judíos unibu 'icēsaribitia ami catamētiam judíosma uniburibi ainanma isia. Usaquin 'aquinbi ca an nuibaquin camabi uni Cristomi catamētía ainan 'inun 'imía.

³³ Uiti cushiira cara aín sinan 'icē quixun cananuna 'unántima 'ain. An ca camabi ñu 'unania. An 'unáncēma ñu ca 'aíma 'icēn. Uisaira 'ixun cara usoquin ñu 'aia quixun cananuna 'unaniman.

³⁴ Ésaí ca aín bana cuēnēo quia: “Uinu 'icē unínbi ca Nucēn 'Ibu Diosan sinan 'unaníma. Uínbi ca Nucēn 'Ibu Dios —ésaquin camina 'ati 'ai —quixun 'unánmima”.

³⁵⁻³⁶ Nucēn 'Ibu Diosan ca camabi ñu ainan 'iti oquin uniocēxa. Usa 'ain ca aín bana cuēnēo ésaíribi quia: “¿An aribi 'inánun quixun sinánquin cara unin Nucēn 'Ibu Dios ñu 'inánti 'ic? Ca 'inántima 'icēn”. A ca aín unicaman xēnibua 'aínbi rabiti 'icēn. Usaquin ca 'ati 'icēn.

12

Aín unicamaxa aséabi Nucën Papa Dios 'inanmëcë 'iti bana

¹ Usa 'ain cana ësaquin mitsu cain, 'ën xucéantu. Nucën Papa Diosan mitsu nuibaquin ainan 'inun caiscë 'ixun camina 'atima ñu 'aquinma aséabi ax cuëncësabi oquinshi 'anan, ainanshi 'iti 'ain. Mitsúxmi usa 'iti ca Nucën Papa Dios cuënia.

² An ënë nëtënu 'icë ñuishi sináncë unicaman sináncësa oquin camina sinántima 'ain. Usaquin sinánquinma camina sinanaquin uisairaimi upí 'iti cara Nucën Papa Dios cuënia, usai 'iti 'unánan an 'aquincëx usai 'iti 'ain.

³ Cristo ñuiquin aín bana unicama ñuixunun Nucën Papa Diosan caiscë 'ixun cana mitsu cain, camabi unia Cristomi cushicë 'inun 'aquinun mitsu caiscë 'ixun camina ui unínbi —'ëx cana bëtsi unibëtan sënënmaira 'iti 'ai —quixun sinántima 'ain. Uisa cara Nucën Papa Diosan mi 'imia, usa 'ixun camina —usaishi cana 'iti 'ai —quixun sinánti 'ain. Sinánñu 'ixun camina rabiñuinma —Nucën Papa Diosan a 'anun 'ë 'ináncëxuinshi cana ñu 'ai —quixun sinánti 'ain.

⁴ Ënëx ca ësa 'icën. Unix ca aín taë, aín mëcën, aín xo, aín bëru, aín pabí acamax 'itsa 'aínbí achúshi unishi 'icën. Unix ca aín taën nitsia, aín mëcën anun ca ñu mëëia, aín bëru anun ca isia. Camabi unin namí ca anúan an bëtsi bëtsi ñu 'ati 'icën.

⁵ Usaribiti cananuna nux 'itsa 'aíshbi camáxbi Cristonan 'aish ax nubë 'ain achúshi unisa 'ain. An 'amicëxuan bëtsi bëtsi unin bana ñuixunmainun ca raírinën bëtsi bëtsi ñu 'aia. Usoquin bëtsi bëtsi ñu 'aíbi cananuna camáxbi Cristonan 'aish achúshisa 'ain.

⁶ Nucën Papa Diosan nu bëtsi bëtsi ñu 'anun caiscë 'ixun cananuna an 'imicësabi oquin upí oquin 'ati 'ain, usoquin nun 'ati ca Nucën Papa Dios cuënia quixun 'unánquin. An aín bana ñuixunun caiscë 'ixun cananuna an sinánmicësabi oquin aín bana unicama upí oquin ñuixunti 'ain.

⁷ Nun uni raíri 'aquinun an 'imicë 'ixun cananuna upí oquin 'aquinti 'ain. Aín bana unicama 'unánminun an 'imicë 'ixun cananuna upí oquin unicama 'unánmiti 'ain.

⁸ Axa upí 'inun uni raíri 'ësënun quixun Nucën Papa Diosan 'imicë 'ixun cananuna upí oquin 'ësëti 'ain. Nun uni raíri ñu 'inánun quixun 'imicë 'ixun cananuna unin nu rabinun quixun sinánquinma cuëenquinshi 'inánti 'ain. Nux unin cushi 'inun 'imicë 'ixun cananuna nun unicama upí 'inun upí oquin bërúanti 'ain. Usoquin 'anun Nucën Papa Diosan 'imicë 'ixun cananuna uni 'aquina 'icë cuëenquin upí oquin 'aquinti 'ain.

Usai Jesucristomi catamëti uni iti bana

⁹ Mitsux aséabi Jesucristomi catamëcë uni 'aish camina paránanima aséabi bëtsibë nuibananti 'ain. Ñu 'atima 'ati cuëenquinma usa ñu timai camina Nucën Papa Dios cuëncësabi oishi 'iti 'ain.

¹⁰ Camina bëtsibë bëtsibë 'aquianani nuibananti 'ain, mitsun xucënbë 'icësaribiti. Asamaira 'iisa tanquin 'atimoquinma camina bëtsi uni isquin upí oquin 'aquinti 'ain.

¹¹ Nucën 'Ibu Jesucristo cuëncësabi oquin 'aquin camina ënquinma, chiquíshquinma cuëenquin upí oquin 'ati 'ain.

¹² Nucën Papa Diosan ca ax quicësabi oquin mitsu 'aquianan abë 'inun mitsu 'imiti 'icë quixun sináni camina chuáma tani cuëni bucuti 'ain. Tëmëraibi camina masá nuituti bënëtima 'ain. Ënima camina Nucën Papa Diosbë banati 'ain.

13 Axa Cristomi catamëcë uni ñuñuma 'aish 'aquinsa 'icë camina min ñu raíri 'inánti 'ain. 'Inánan camina axa min xubunu bëbacë uniribi pimianan anua 'uxtiribi 'inánti 'ain.

14 Axa mitsumi nishcë uni a camina ami nishquinma axribi upí 'inúan 'aquinun Nucën Papa Dios ñucáxunti 'ain. Ami nishquin a 'atimonun quixun caquinma camina axa upí 'inúan 'aquinun Nucën Papa Dios a uni ñucáxunti 'ain.

15 Axa chuámarua 'aish cuëencë uni abë camina cuëenti 'ain. Axa masá nuituti incë uni a camina abë masá nuituquin nuibati 'ain.

16 Camina bëtsibë bëtsibë nishananíma nuibananishi upiti banati 'ain. Usai 'i camina cërúanama, axa uni itsibëtan sënénmara unibë upí 'aish abë upiti banati 'ain. Rabíquin camina —'ën cana uni itsin 'acësamaira oquin ñu 'unanin —quixun sinántima 'ain.

17 An paían mimi nishquin 'atimocëxunbi camina uisa uni cara, abi mixribi ami nishquin aribi cupitima 'ain. Mitsun camina usa ñu 'ati ca upí 'icë quixuan camabi unin 'unáncë a ñucamaishi 'ati 'ain.

18 Mitsux camina ax paían mimi nishcëxma uni raírими nishtima 'ain. Usa 'aish camina atúxa mitsumi nishcëxbi mitsux abë nishanantima 'ain.

19 'Ën xucéantu, axa mimi nishcë uni camina mitsúnribi cupitima 'ain, ësaía Nucën Papa Diosan bana cuënëo quicë cupí: “Uix cara 'uchaia a cana 'ënbi usaribi oquin cupiti 'ain”. Usa 'ain camina unin mitsu 'atimocëxunbi, Nucën Papa Diosainshi ca cupiti 'icë quixun sinánti 'ain.

20 Mitsun a cupiíma camina ënë bana cuënëo ësaí quicësabi oi 'iti 'ain: “Axa mimi nishcë uni 'acëñuma 'icë camina piti 'inánti 'ain. Shimaia camina 'unpax 'inánti 'ain. Usaquinmi 'acëxun ca ax mimi nishtancëxbi rabini sinanaquin upí oquin sinánti 'icën”.

21 Mitsúxribi 'uchatin rabanana camina mitsu unin 'atimocëxunbi usaribi oquin cupitima 'ain. Usoquinmi nuibacëx ca ax sinanati 'icën.

13

1 Camabi 'apux ca Nucën Papa Diosan 'imicë 'icën. An 'imicëma 'apu ca 'aíma 'icën. Usa 'ain camina mitsun 'apucaman bana cuati 'ain.

2 Usa 'ain ca an aín 'apu quicësa oquin 'acëma uni an Nucën Papa Dios quicësa oquinribi 'aíma. Usai 'icë uni ax ca Nucën Papa Diosan bana 'imainun aín 'apúnribi cacësa oquin 'acëma cupí axbi 'uchai castícançë 'iti 'icën.

3 An ñu upí 'acë uni ax ca aín 'apumi racuëtíma. An ñu 'atima 'acë uni ax cuni ca aín 'apumi racuëtía, 'ë cara uisoti 'icë quixun sinani. 'Apucaman ca an ñu upí 'acë unicama upíoía. Usa 'ain camina mitsux 'apucamami racuëcëma 'iisa tanquin ñu upíshi 'ati 'ain.

4 Nucën Papa Diosan ca 'apucaman camabi uníxa upiti bucunuan an ñu 'atima 'acë unicama, uisoquin cara 'ati 'icë usoquin 'anun mëníocëxa. Usa 'aínbi camina ñu 'atima 'acë 'aish 'apumi racuëtí 'ain, uisa cara mi oti 'icë quixun sinani. Nucën Papa Diosan mëníosabi oquin ca 'apucaman an ñu 'atima 'acë unicama uisa cara oti 'icë usoquin 'aia.

5 Usa 'ain camina 'apucaman bana cuati 'ain. Mitsu castícantí sinanishi ami racuëcë cupíma camina mitsux Cristonan 'ixun ax cuëencësabi oquin mitsun 'apun bana cuati 'ain.

6 Usaribi oquin sinánquin camina 'apu buánmiti curíqui 'inánti 'ain, 'apun mëníosabi oquin. Usa 'iti oquin ca Nucën Papa Diosan mëníocëxa.

⁷ Nucën Papa Dios cuëncësabi oquin camina 'apu buánmiti curíqui buánmicë 'inun 'inánti 'ain. Mitsun émanu 'icë uniribia 'apun anécë 'ain camina an cacësabi oquin ñu 'ati 'ain, mitsun émacamaxa upí 'inun. Mitsun cushibë cuëbicananquinma camina aín bana cuati 'ain.

⁸ Uni camina ribíntima 'ain. Usa 'ixun camina a nuibacëma 'aish a ribíncësa 'itin rabanan, uni itsi upí oquinra nuibati 'ain. Asérabi uni nuibacë 'ixun ca unin uni itsi uisabi otima 'icën.

⁹ Nucën Papa Diosan bana cuënëo ca éσαι quia: “Uni itsin xanubë camina 'itima 'ain. Úni camina 'atima 'ain. Unin ñu camina mēcamatima 'ain. Mīnanma, bētsi unin ñu minan 'iti camina cuēntima 'ain”. Éσαι ènē banacama quicë 'aínbi ca bētsi banaribi axa quicësa oquinra 'ati ax éσαι quia: “Mixmi bēruāncacēsaribi oquin camina min aintsicama nuibanan axa 'aquinsa 'icë 'aquinti 'ain”. Ènē bana quicësa oquin 'aquin camina bētsi banacamaribi quicësa oquin 'ain.

¹⁰ Mitsun aintsicama nuibanan amanu 'icë uniribi nuibacë 'ixun camina uisa uninbi 'atimotima 'ain. Usa 'ain camina uni nuibacë 'ixun Nucën Papa Diosan bana camabi quicësabi oquin 'ain.

¹¹ Ésoquinribi camina sinánti 'ain, nux ami catamētabaquin cananuna — Jesucristo ca utēcēnti 'icë — quixun 'unáncën. Usaquin 'unan 'ixun cananuna 'unanin, axa utēcēnti nētē ca 'uramatia quixun. Usa 'ain cananuna unían 'uxnēti pēcaracēbē bēsuquin, bari ca uruia quixun sinani bēnētishi aín ñu mēēti 'ai cuāncēsaribi oquin, Nucën Papa Diosan a 'anun nu 'ináncë ñu 'ati 'ain.

¹² Jesucristo utēcēncēma pan 'ain cananuna imé upí oquin isíma nicësa 'ain. Usa 'aíshbi cananuna ax utēcēncēbē abē 'aish xabánu nicësa 'iti 'ain. Usaquin sinani cananuna ñu 'atima 'ati èni ami cushicë 'aish xabánu nicësa 'iti 'ain.

¹³ Ami cushicë 'aish cananuna upitaxēshi niti 'ain. Paēnti, paéanx cuēēni sharáti, uni aín xanuma xanu itsibē 'iti, ñunshínquin ñu 'atima 'ati, cuami-anani nishananti, unimi nutsiti, a ñucama ènquin cananuna usa ñu 'atima 'ain.

¹⁴ Usa ñucama èni camina Nucën 'Ibu Jesucristonēn mitsu usai 'inun quixun sinánmicësabi oi 'iti 'ain. Ènē nētēnu 'icë ñuishi sináncë uni an ñu 'atima 'acēsaribi oquin 'ati camina sinántima 'ain.

14

Axa nubë Jesucristomi catamëcë unicama ñuitima bana

¹ Axa Jesucristomi catamëcë unin uisai cara Jesusan uni 'iti 'icë quixun upí oquin 'unáncēma 'icēbi camina mitsubē timētisa tania cuēēnquin bití 'ain. Uisai cara Jesusan uni 'iti 'icë qui camina abē cuëbicanántima 'ain.

² Bētsi bētsi unin ca uisa ñux cara piti 'icë, a cananuna 'aisa tanquin piti 'ai quixun sinánquin usaquin piia. Bētsi bētsi unin ca camabi ñu piti ca asábi 'icë quixun 'unánquinma nami piquinma bētsi ñuishi piia.

³ An camabi ñu picé unin ca bētsi unían an picé ñu piamoquin ñuitima 'icën. Usaribi oquin ca an camabi ñu picēma uni an bētsi unían piia isquin ñuiquin — min camina ñu 'atima 'ai — quixun caquinma a uníxribi ca Nucën Papa Diosnan 'icë quixun sinánti 'icën.

⁴ Mitsux camina bētsi unin ñu mēēmicë uni a ñui — an ca 'atima ñu 'aia — quitima 'ain. Aín 'ibúinshi ca 'unánti 'icën, cara upí oquin 'aia, cara upí oquin 'aia quixun. Usaribi oi camina mitsux Nucën 'Ibu Diosan uni itsi ñui, — ñu aisama ca 'aia — quitima 'ain. Aín 'Ibúinshi ca 'unánti 'icën. Nucën 'Ibu Diosan ca aín unicama ax cuëncësabi oíshia 'inun 'imiti 'icën.

⁵ Ënëx ca ësaribi 'icën. Uni raírinën ca sinánti 'icën, ënë nëtëx ca bëtsi nëtësamaira 'aish anúan unin Nucën Papa Dios rabiti 'icë quixun. Sinánmainun ca uni raírinën —camabi nëtë ca sënën 'icë —quixun sinánti 'icën. Mitsun bëtsi bëtsi oquin sinanibi camina cuëbicanántima 'ain. Micama achúshi achúshinën camina 'ën usisoquin 'ati cara Nucën Papa Dios cuënti 'icë quixun sinántancëxun usoquinshi 'ati 'ain.

⁶ Axa Jesucristomi catamëcë unin ca Jesucristoa cuëënun aín 'ati ñucama 'aia. An —ënë nëtëa bëtsi nëtësama 'ain cana anun Nucën Papa Dios rabiti 'ai —quixun sináncë unin ca a nëtën ami upiti sinánquin a rabia. Bëtsi unin ca —anun Nucën Papa Dios rabiti ca camabi nëtë sënën 'icë quixun sinánquin usaquin rabia. An camabi piti ñu picë unin ca Nucën Papa Dios —asábi ca —caquin a rabiquin piia. Usaribi oquin ca an bëtsi bëtsi ñu picëma uni anribi bëtsi bëtsi ñuishi piquin Nucën Papa Dios —asábi ca —caquin rabiquin piia.

⁷ Usa 'aish cananuna nux bamacëma pain 'aish Nucën 'Ibu Jesucristonan 'ain. 'Ianan cananuna bamatancëxribi ainan 'ain.

⁸ Usa 'aish cananuna nux bamacëma pain 'aish Nucën 'Ibu Jesucristo cuëëncësabi oi 'in. 'Ianan cananuna nux anun bamati nëtë ucëbë ax cuëëncësabi oi abë 'inux bamati 'ain. Nuxnu tsotax 'icësaribiti cananuna bamatancëxribi aín uni 'ain.

⁹ Aín unicamax bamacëma 'aish 'ianan bamatancëxribi ainan 'inun ca Cristo bamaxbi baísqiacëxa.

¹⁰ Anúan ax uti nëtë sënëncëbëtan ca Cristonën uisai caranuna 'ia, uisa ñu caranuna 'a quixun nu isti 'icën. ¿Usa 'ain caramina uisacasquin Nucën Papa Diosan uni itsíxa miisaribi uni 'aínbi, a ñui manánti 'ain? Camina 'itima 'ain. ¿Uisacasquin caramina a ñuisti 'ain? Camina 'atima 'ain.

¹¹ Nucën Papa Diosan bana cuëñëo ca ësai quia:

Nucën 'Ibu Dios ca quia: 'Ëx bamatimoi tsócë 'icë ca camabi nëtënu 'icë unicaman aséribi rabiquin 'ë cati 'icën, mix camina aséribi nun 'Ibu 'ai quixun. Canan ca camabi unían cuanun 'ë rabiquin —mix camina aséribi Dios 'ai —quixun cati 'icën.

¹² Usoxun ca Nucën Papa Diosan nu achúshi achúshi uisa ñucama caranuna 'acën, uisai caranuna 'iacën, acama 'unánquin, uisa cara oti 'icë isti 'icën.

Uni 'uchamitima bana

¹³ Usa 'ain cananuna nux Cristonan 'aish raíri ñui —an ca ñu 'aisama 'aia —quiax manántima 'ain. Usai ami manánquinma camina sinánti 'ain, uni raírinëxa —usa ñu piti ca 'aisama 'icë —quixun sinánxibi 'ën piia isquin anribi pi 'uchatin rabanan cana 'ën a ñu pitima 'ain.

¹⁴ Nucën 'Ibu Jesúsnan 'ixun cana 'unanin, camabi piti ñu piti ca asábi 'icë quixun. Usa 'aínbi ca a uni —Nucën Papa Diosan sinánëx ca a ñux pitima 'icë —quixun sinánquinbi picë 'aish 'uchati 'icën.

¹⁵ Usa 'ain ca axa —'ën usa ñu pi cana 'uchati 'ai —quixun sinánquinbi mitsúnmi 'aia isquin anribi usa ñu pi 'uchacë, ax ca min 'ucha 'iti 'icën. Min a uni nuibacëma 'ixun camina usaquin 'an. Usa 'ain camina mitsun an picëma ñu piquin, anun rabanan Cristo bama 'icëbi, uni 'uchamitima 'ain.

¹⁶ Usa 'ain camina mitsúnmi a ñu piia oquian uni itsin —pitimabi ca a ñu piia —quixun mitsu ñuitin rabanan —pitima ca —quixuan an sináncë ñu a pitima 'ain.

¹⁷ Aín ñu picë cupíma 'imainun aín ñu picëma cupíma ca uni Nucën Papa Diosbë upí 'icën. Aín Bëru Ñunshin Upitan sinánmicë cupíshi ca unin Nucën

Papa Diosnan 'ixun upí ñu 'anan, bêtsibê nishananíma nuibananan cuëëni upí oquin sinani tsotia.

¹⁸ Usai 'icê unicamax ca Cristo cuëëncësabi oquin 'acê 'aish Nucên Papa Diosan iscêx upí 'ianan unínribia iscêx upí 'icên.

¹⁹ Usa uni 'ixun cananuna camáxbia bêtsibê nuibananon uni raíri nuibaquin 'aquinti 'ain. 'Aquiapan cananuna Cristomia upiti sinánun bêtsibê bêtsibê sinánmiananti 'ain.

²⁰ Usa 'ain camina a Nucên Papa Diosan ainan 'imicê uni a mitsun ñu picê cupía 'uchanun 'imitima 'ain. Asérabi camabi ñu piti asábi 'aínbi ca, mitsúnmi a ñu piía isía bêtsi uni 'uchati ñu a piti 'aisama 'icên.

²¹ —Usaquin ñu 'ati ca 'aisama 'icê —quixun sinánquinbi usa ñu 'ai ca uni 'uchanan Cristomi cushicêma 'ia. Usa 'ain camina nami piti, ñu xëati, uisa ñu 'ati cara, a mitsun 'aia isía uni itsi 'uchati rabanan usa ñu 'atima 'ain. Usaquinmi 'atima ca Nucên Papa Dios cuëënia.

²² A picêma 'ixunbi a piía bêtsi uni 'uchati rabanan camina an picêma ñu pitima 'ain. Usa 'ixunbi camina min —usa ñu piti ca 'uchama 'icê —quixun min 'acêsabi oquin sinánti 'ain, usoquin sinánti ca Nucên Papa Diosan iscêx asábi 'icê quixun 'unánquin. Uí unín cara ñu 'aquin, —'ên èsa ñu 'ati ca asábi 'icên, 'ên èsaquin 'ati ca Nucên Papa Dios cuëënia —quixun 'unania ax ca chuámarua tani cuëënia.

²³ Usa 'aínbi ca a uní —èsa ñu 'ati sapi ca Nucên Papa Diosan iscêx asábima 'icê —quixun sinánquinbi a ñu 'ai 'uchaia. Usaribiti ca an ñu piquin —èsa ñu piti sapi ca Nucên Papa Diosan iscêx 'aisama 'icê —quixun sinánquinbi picê uni ax 'uchaia.

15

Jesucristomi upiti sinánun uni raíri 'aquinti bana

¹ Bêtsi bêtsi ñu 'ati ca asábi 'icê quixun nun 'unáncê 'ixunbi cananuna uni itsían, usa ñu 'ati ca Nucên Papa Dios cuëënima quixun sináncê cupí a ñu 'aisa tanquinbi 'atima 'ain.

² Cananuna nun 'unáncê unicamabê upí 'ianan axribia upiti Cristomi catamêti ami cushionun 'aquinti 'ain.

³ Usaribi ca Cristo 'iacêxa. Ax cuëëncësa oi 'iti sinanima ca aín Papa Dios cuëëncësabi oíshi 'iacêxa. Nucên Papa Diosan bana quicêsa oía aín Papabê banai Jesucristo èsai quicê ax ca asérabi 'icên: “Mimia 'atimati banaa usaribiti ca unicama 'ëmiribi 'atimati banaxa”.

⁴ Cananuna 'unánti 'ain, Nucên Papa Diosan ca nunribinu a 'unánti oquin aín bana aín unicama cuëñëomicêxa. Usa 'ain cananuna a banacama cupí 'unánti 'ain, nux Cristomi cushicê 'icê ca tēmëraquinbi êníma ami catamënun 'imianan, uisa ñu cara 'icëbëtanbi nu bërúanquin 'aquianan, aín nëtënu abê 'inun Nucên Papa Diosan nu 'imía quixun.

⁵ Nucên Papa Dios, an aín unicama tēmëraquinbi êníma ami catamënun 'imianan uisa ñu cara 'icëbëtanbi atu bërúanquin 'aquincê, an Cristo Jesús cuëëncësabi oquin mitsu bêtsibê nishananíma nuibananquin, bêtsin sináncësaribi oquin sinánun 'aquinti cana cuëënin.

⁶ Usai 'iquinmi mitsun, camáxbi cuëënquin bêtsin sináncësa oquin sinánquin Nucên Papa Dios, Nucên 'Ibu Jesucristonên Papa, a rabiti cana cuëënin.

Judíosma unicaman Jesucristomi catamêti bana cua

⁷ Cristonën nu ainan 'inun bicë 'ixun cananuna a sinánquin nunribi axa ami catamëcë raíri uniribi nubë timëtisa tania bití 'ain. Usaquin nun 'ati ca Nucën Papa Dios cuëënia.

⁸ Ën cana mitsu cain, Cristo ax ca Nucën Papa Diosan atun raracama cásabi oquin ënë menu judíos unibu 'aquini uacëxa, judíos unicaman Nucën Papa Diosan ca aín quicësabi oquin 'aia quixun 'unánun.

⁹ Judíos unibushima, judíosma unibunënribi Nucën Papa Diosan ca nu nuibaquin 'aquinia quixun 'unánquin a rabinun ca Cristo uacëxa. Judíosma unibunën ca a rabiti 'icë quixun ñui ca Nucën Papa Diosan bana cuënëo ësai quia:

Judíosma unibubëtan cana mi rabiti 'ain. Mi rabi cana cantati 'ain.

¹⁰ Èsairibi ca quia:

Judíosma unibu 'aíshbi camina mitsux judíos unibubë Nucën Papa Dios rabi cuëënti 'ain.

¹¹ Èsairibi ca quia:

Mitsux judíosma unibu 'ixunbi camina Nucën 'Ibu Dios rabiti 'ain. Camabi menu 'icë unicama ca —mix camina cushiira 'ai —quixun caquin a rabiti 'icën.

¹² Nucën Papa Diosan bana Isaíasnënribi cuënëo ca ësai quia:

Davitan papa, Isaí cacë, aín rëbúnquin achúshi uax ca 'Apu 'aish judíosma unibunën 'Apuribi 'iti 'icën. An ca nu 'aquinti 'icë quixun sinani ca judíosma unibunëx ami catamëti 'icën.

¹³ Nucën Papa Diosan ca nu 'unánmia, an ca nu 'aquianan nux xënbua 'aínbi abë 'itioquin nu 'imia quixun. An mitsu ami catamëti cuëëni chuámarua 'aish bucunun 'imiti cana cuëënin. Mitsux usai 'iquin camina aín Bëru Ñunshin Upitan sinánmicëxun Nucën Papa Diosan ca asérabi ax quicësabi oquin 'aia quixun upí oquin 'unánti 'ain.

¹⁴ Ën xucéantu, 'ën cana 'unanin, mitsun camina bëtsibë bëtsibë nuibanani 'aquiananquin Nucën Papa Diosan bana Cristonën ñuicë a upí oquin 'unanin. 'Unánan camina ami cushicë 'inux raíri unibë 'èsëanánti 'unanin.

¹⁵ Usai camina mitsux 'i quixun 'unánquinbi cana mitsúxmi manúti rabanan ënë ñucama upí oquin mitsu cuënëoxunin. Nucën Papa Diosan ca 'ë nuibaquin,

¹⁶ aín bana judíosma unibu ñuixunun quixun 'ë cacëxa. Nucën Papa Diosan ca axa Jesucristomi catamëcë unicama ainan 'inun iëmia quixun judíosma uniburibi 'unánminun ca an 'ë 'imiacëxa. Nucën Papa Diosan 'ë usaquin 'anun casabi oquin cana judíosma unicama, mitsuribi a bana ñuixunin, aín Bëru Ñunshin Upitan sinánmicëxunmi upiti ami catamëquin a rabinun.

¹⁷ Cristo Jesúsñën cushiocëxun cana Nucën Papa Diosan casabi oquin judíosma unibu bana ñuixuan quixun sinani cana cuëënin.

¹⁸ Judíosma unibunën Nucën Papa Diosan bana cuati ami catamënun ca Cristonën 'ë a banacama ñuixunun 'aquianxa. An usaquin 'acë ñucamaishi cana unicama ñuixunin. 'Ë cushioquin ca Cristonën aín cushínbi 'ën judíosma unibu upí oquin bana ñuixuanan atun aín cushi 'unánun uni itsin 'acëma ñuribi 'anun 'ë 'imiäxa.

¹⁹ Aín Bëru Ñunshin Upía 'ëbë 'ain usaquin 'anan cana Jerusalénuxun 'atancëxun anuaxbi cuanquin bëtsi bëtsi me 'abiani cuantancëx cuainacëtancëx Ilárico cacë me, anu bëbaquin, camabi menu 'icë unicama Cristo ñuiquin bana ñuixunquin sënëon.

²⁰ A nëtënxuan uinu 'icë unínbi Cristo ñuiquin ñuixuncëma, anu bana ñuixuni cuainsa cana tanin. Uni raírinëan ñuixuncë uni a ñuixuntëcëxunma, anuxuan

unin Jesucristo ñuiquin bana ñuixuncëma nêtë, anu bana ñuixuni cuainsa cana tanin.

²¹ Nucën Papa Diosan bana cuënëo quicësabi oía ësai 'inun:

An Cristo ñuiquin bana ñuixunia cuacëma unibunëx ca ami sinánti 'icën. An a ñuicë bana cuacëma unibunën ca a bana cuati 'icën.

Romanu cuantia Pablonën sinan

²² Usaquin an Cristo ñuicë bana cuacëma unibunën cuanun bëtsi bëtsi menu bana ñuixuni cuancë cupí cana mitsu isi cuanti sinanibi cuancëma pain 'ain.

²³ Cuanxunma cana anu 'ëx cuancë nêtëcamanuxun bana ñuixunquin sënëon. 'Itsa baritian cana mitsu isi cuainsa tan.

²⁴ Usa 'ain cana bëri cuanti sinanin. Cuanx 'itsama nêtëishi mitsubë 'iquiani España nêtënu mitsúnmi 'ë 'aquinmainun cuanti cana sinanin.

²⁵ Jerusalénu pan cana axa Jesucristomi catamëcë unicama 'inánti curíqui buani cuanin.

²⁶ A curíqui ca Macedonia 'imainun Acaya nêtënuaxa ax Jesucristomi catamëcë unicaman Jerusalénu 'icë ñuñuma unicama a buánmiti timëaxa.

²⁷ Judíos unibunën ñuixuncë cupí ca judíosma unibunën Nucën Papa Diosan bana cuacëxa. Usa 'ain ca judíosma unibunën judíos unibu 'aquinti asábi 'icën. Usaquin sinani cuëenquin ca ñuñuma 'aisha ax Jerusalénuax Jesucristomi catamëcë unicaman binun buánmiti atun curíqui mësú 'inánxa.

²⁸ A curíquicama buánquin Jerusalénu 'icë unibu 'inánbiani España nêtënu cuanquin cana mitsu isbiantí 'ain.

²⁹ Cana 'unanin, 'ëx mitsubë 'ain ca Cristonën cushioquin ami sinani cuëenun nu 'imiti 'icën.

³⁰ 'Ën xucëantu, 'ëx 'icësaribitimi mitsux Nucën 'Ibu Jesucristonan 'ianan aín Bëru Ñunshin Upitan 'unánmicë 'aish 'ëbë nuibanancë 'icë cana mitsu cain, Cristomi catamëcëma 'ianan Nucën Papa Diosan bana cuacëma 'aish ca 'itsa uní 'ëmi nishia. Usa 'ain camina asérami ami cushicë 'ixun 'ë Nucën Papa Dios ñucáxunti 'ain.

³¹ Uísabi 'ë oxunma 'anuan Judea nêtënu 'icë axa Jesucristomi catamëcëma unicama sinánminun camina Nucën Papa Dios ñucáti 'ain. Ñucánan camina 'ën Jerusalénu 'icë axa Jesucristomi catamëcë unicama 'inánti buáncë curíquia atun cuëenquin binuan sinánminun Nucën Papa Dios ñucáti 'ain.

³² Usaquin ñucácëx Nucën Papa Dios cuëencëbë cuanxun mitsu isi cana chuámarua tani cuëenti 'ain. Mitsucëñuan 'ë Jesucristonën cushiocë 'aish cana ami sinani cuëenti 'ain.

³³ Nucën Papa Dios, an aín unicama bënëtíma chuámarua 'inun 'imicë, ax mitsubë 'ixun mitsuribi usaquin 'imiti cana cuëenin. Usai ca 'iti 'icën.

16

Bëtsi bëtsi uni camina 'ë caxúnti 'ai quixun Pablonën ca

¹ Nucën chirabacë, Febe, a ñuiquin cana mitsu cain, ax ca asérami aín nuitu upí 'icën. An ca Cencrea émanuxun axa Jesucristomi catamëcë xanucama 'aquianxa.

² Usa 'icë camina mitsúxmi Nucën 'Ibu Jesucristonan 'aish bëtsibë bëtsibë 'aquiancësabi oquin Feberibi upí oquin bixun ax cuëencësabi oquin 'aquinti 'ain, an 'itsa xanu 'aquianan 'ëribi 'aquincë cupí.

³ Priscila 'imainun Aquila, an 'ëbëtan Cristo Jesús ñuiquin bana ñuixuncë, a camina bërúanxa 'inun 'ë caxunti 'ain.

⁴ Atun ca, —Pablo 'aquini sapi cananuna bamati 'ai —quixun 'unánquinbi 'ë bamati 'icëbi 'aquinquin iëmiäxa. Usaquin 'ë 'acë cupí cana —asábi ca —quixun cain. 'Ëinshima ca judíosma unicama a 'ën bana ñuixuncë, acamanribi, Priscilabëtan Aquilanën 'ë 'aquincë cupí, —asábi ca —quixun cai cuëënia.

⁵ Axa Jesucristomi catamëcë 'aish Priscila 'imainun Aquilanën xubunu timëcëcamaribi camina bërúanxa 'inun 'ë caxunti 'ain. Acama 'imainun camina, 'ën nuibacë Epeneto, ax paian Acaya menuax Cristomi catamëcë, aribi bërúanxa 'inun 'ë caxunti 'ain.

⁶ María an mitsu 'itsa oquin 'aquincë, aribi camina bërúanxa 'inu 'ë caxunti 'ain.

⁷ Adrónico 'imainun Junias, 'ën aintsi rabë, axa 'ëcëñun sipuacë 'icë, a camina bërúanxa 'inun 'ë caxunti 'ain. —Atux ca aséabi upí uni rabë 'icë —quixun ca a Jesucristonën bana ñuixunun caíscë unicaman ñuia. 'Ëx Cristomi sináncëma pain 'ain ca atux pain Cristomi sináncëxa.

⁸ Amplias axribi Nucën 'Ibu Jesucristonan 'aish 'ën nuibacë 'icë, a camina bërúanxa 'inun 'ë caxunti 'ain.

⁹ Urbano an nabëtan Cristo Jesús ñuiquin bana ñuixuncë, a 'imainun Estaquis, 'ën nuibacë, aribi camina bërúanxa 'inun 'ë caxunti 'ain.

¹⁰ Apeles, camaxunbia aséabi Cristonan 'icë 'unáncancë, a 'imainun Aristóbulonën xubunu 'icëcamaribi camina bërúanxa 'inun 'ë caxunti 'ain.

¹¹ 'Ën aintsi Herodión, a 'imainun Narcisonën xubunu 'icëcama, axa Nucën 'Ibu Jesucristomi catamëcë, aribi camina bërúanxa 'inun 'ë caxunti 'ain.

¹² Trifena 'imainun Trifosa, a xanu rabë Nucën 'Ibu Jesucristomi catamëcë 'ixun tëmëraquinbi ax cuëëncësabi oquin 'acë, aribi camina bërúanxa 'inun 'ë caxunti 'ain. Nucën chirabacë Pérsida, a nun sináncë, anribi tëmëraquinbi upí oquin Nucën 'Ibu Jesucristo cuëëncësabi oquin ñu 'acë, aribi camina bërúanxa 'inun 'ë caxunti 'ain.

¹³ Rufo, axa aséabi Nucën 'Ibu Jesucristo cuëëncësabi oi 'icë uni, a 'imainun aín tita, a 'ënribi titocë, a camina bërúanxa 'inun 'ë caxunti 'ain.

¹⁴ 'Imainun camina Asíncrito, Flegonte, Hermas, Patrobas, Hermes 'imainun acamabë 'icëcama axa Jesucristomi catamëcë, acama bërúanxa 'inun 'ë caxunti 'ain.

¹⁵ 'Imainun camina Filólogo, Julia, Nereo 'imainun aín chirabacë, 'imainun Olimpás, 'imainun acamabë 'icëcama axa Jesucristomi catamëcë, acama bërúanxa 'inun 'ë caxunti 'ain.

¹⁶ Jesucristo cupí mitsun nuitu upí 'aish camina bëtsibë bëtsibë nuibanani bërúanx 'inun cananti 'ain. Camabi ëmanu 'icë axa Cristomi catamëcë unicamax timëxucë ca mitsu bërúanxmi 'icánun 'ën mitsu canun 'ë caxa.

¹⁷ 'Ën xucéantu, cana mitsu cain, bëtsi bëtsi unix Jesucristomi catamëcë 'aish mitsubë timëcë 'ixunbi ca an mitsu bana ñuixuncë unin 'unánmicësabi oquin 'aia. Usa unin ca uni raíri bëtsibë bëtsibë cuëëncësabi 'atimaquin sinánun 'imia. Usai 'icë uni abë camina nitima 'ain. Abë camina ënánanti 'ain.

¹⁸ Usa unin ca Nucën 'Ibu Jesucristo cuëëncësabi oquin 'aquinma aín cuëëncësä oquinshi 'aia. Atux ca an Nucën Papa Diosan bana upí oquin 'unáncëma unicamabë upiti banaibi cëmëia. Usaquin paránquin ca aín bana canun uni sinánmia.

¹⁹ Camabi unin ca mitsu, aséabi camina mitsux Jesucristo cuëëncësabi oi 'i quixun 'unania. Usaquian mitsu ñuicania cuati cana cuëënin. Usa 'ain cana mitsúxmi ñu 'atima 'aquinma ñu upíshi 'anux upí sinánñu 'iti cuëënin.

²⁰ Usoquin mitsun 'acëbëtan ca Nucën Papa Dios, an aín unicama chuámarua 'imiti, an ñunshin 'atimanën 'apu mitsu ubiótëcënxunma 'anun

bēnēnquinshi ñusmamiti 'icēn. Nucēn 'Ibu Jesucristonēn mitsu nuibaquin 'aquincēx mitsux upí 'iti cana cuēēnin.

²¹ Timoteo, an 'ēbētan Cristo ñuiquin bana ñuixuncē, abētan ca Lucio, Jasón, Sosípatēr, acamax 'ēn aintai 'ixun bērúanxmi 'inun mitsu canun quixun 'ē caxa.

²² Ēx Tercio 'ixun Pablonēn 'amicēxun ēnē quirica cuēnēoquin cana 'ēxribi Jesucristonan 'ixun bērúanxmi 'inun mitsu cain.

²³ Ēx cana Gayonēn xubunu 'in. Ēnē xubunu ca axa Jesucristomi catamēcē unicama timētia. Gayo, anribi Jesucristonan 'ixun ca bērúanxmi 'inun mitsu canun quixun 'ē caxa. Erasto, an ēnē ēmanu 'icē curíqui anun uni cupíoti a bērúancē uni, a 'imainun nucēn xucēn, Cuarto, anribi ca mitsúxmi bērúanx 'inun quixun mitsu canun 'ē caxa.

²⁴ Nucēn 'Ibu Jesucristonēn nuibaquin 'aquincēxmi mitsux chuámarua 'iti cana cuēēnin. Usai ca 'iti 'icēn.

Pablonēan Nucēn Papa Dios rabia bana

²⁵ Cananuna Nucēn Papa Dios aséرابi rabiti 'ain. Mitsux ainan 'aish Jesucristomi catamētia ca an mitsu upíra upiti ami sinánun mitsu cushioti 'icēn. Usoquin ca 'ati 'icē quixun ca aín unicaman mitsu 'unánmiaxa. 'Ēnribi cana usoquin unicama ñuixunin. Ēnē mecama uniocēma pain 'ixun ca Nucēn Papa Diosan, usai ca Jesucristo 'iti 'icē quixun sináncēxa. A ñucama unin 'unánma 'aínbi ca bērí Jesucristo ucē cupí unin 'unánti 'icēn.

²⁶ Nucēn Papa Diosan sinánmicēxun ca aín unicaman, Cristo ca uti 'icē quixun cuēnēcēxa. Usai ca 'iti 'icē quixun ca Nucēn Papa Dios, axa bamatimoi tsócē, an mēníocēxa. A bana cuēnēo 'icēbi ca uisai quicē cara ax 'icē quixun unin 'unánma 'icēn. 'Unánma 'aínbi ca bērí camabi nētēnu 'icē unicaman Cristomi catamēquin aín cuēēncēsabi oquin 'anuxun 'unánti 'icēn.

²⁷ Nucēn Papa Dios, ainshia camabi ñu 'unáncē, axēshi ca Dios 'icēn. A cananuna aséرابi cuēēnquin nētētimoquin rabiti 'ain, nux Jesucristo cupí ainan 'ixun. Usoquin cananuna aséرابi 'ati 'ain. Ashi, Pablo.

PABLONĒN CORINTONU 'ICĒ UNICAMA A PAIN BUÁNMIÁ QUIRICA

Corintonuaxa Jesucristomi catamécē unicama Pablonĕn quirica cuĕñĕoxuan

¹ 'Ēx Pablo 'ixun cana mitsu quirica buánmin, camina biti 'ain. Nucĕn Papa Dios cuĕñĕcĕsabi oquin aín bana unicama ñuixunun ca Jesucristonĕn 'ĕ caísacĕxa. An caísa 'ixun cana Sóstenesbĕtan mitsu quirica buánmin. Axribi ca Jesucristomi catamécē 'aish nucĕn xucĕn 'icĕn.

² Mitsúxmi Corinto ĕmanuax Jesucristomi catamécē 'icĕ, cana cuĕñĕoxun ĕnĕ quirica mitsu buánmin. Mitsux Cristo Jesúsmi catamécē 'aish camina Nucĕn Papa Diosnan 'ain. An ca ax cuĕñĕcĕsabi oíshi 'inun mitsu caísacĕxa. Camabi menu 'icĕ unicama, an Nucĕn 'Ibu Jesucristo aín 'uchacama tĕrĕnxunun quixun ñucácĕ, a unicama usai 'inun caíscĕsaribi oquin ca Nucĕn Papa Diosan mitsu caísacĕxa. Jesucristo ax ca a unicaman 'Ibu 'ianan nun 'Iburibi 'icĕn.

³ Usa 'aíshmi mitsux Nucĕn Papa Diosbĕtan Nucĕn 'Ibu Jesucristonĕn nuibaquin 'aquincĕx chuámarua bucucanti cana cuĕñĕin.

Cristo cupí nuibaquin Nucĕn Papa Diosan uni 'aquinti bana

⁴ Cristo Jesús cupía mitsu nuibaquin ainan 'imicĕ cupí cana camabi nĕtĕn Nucĕn Papa Dios –asábĭ ca –cain.

⁵ Cristobĕ 'aíshmi aín sinánsaribi 'icĕ ca Nucĕn Papa Diosan an aín unicama 'unánmiti ñu 'unánmiquin upí oquin sinanĭmi upiti bananun mitsu 'imiaxa.

⁶ Usa 'aish camina mitsux an Cristo ñui quicĕ bana 'unánquin, a bana quicĕsabi oquin 'acĕ 'ain.

⁷ Usa 'ixunmi Nucĕn 'Ibu Jesucristo utĕcĕnti nĕtĕ cainia ca Nucĕn Papa Diosan aín unicama 'aquincĕsaribi oquin ami 'unánun mitsu 'aquinia.

⁸ Nucĕn 'Ibu Jesucristo utĕcĕncĕbĕtan uinu 'icĕ unínbi mitsu ñuiquin –a unĭx ca 'atima ñu 'acĕ 'icĕ –quixun canúnma ca Nucĕn Papa Diosan mitsúnmi ami catamĕquin 'atima ñu 'axunma 'anun ĕnquinma mitsu bĕrúanti 'icĕn.

⁹ Nucĕn Papa Diosan ca ax quicĕsabi oquin ñu 'aia. Mitsúnmi aín Bĕchicĕ, Nucĕn 'Ibu Jesúsĕ 'ixun, an sináncĕsaribi oquin sinánun ca mitsu caísacĕxa.

I. PABLONĒAN CORINTONU 'ICĒ UNICAMA 'ĒSĒA BANA (1.10-6.20)

Axa Jesucristomi catamécē unicama bĕtsi bĕtsi oquin sinántima bana

¹⁰ Mitsux Jesucristomi sináncĕ 'aish camina 'ĕn xucĕantu 'ain. Usa 'icĕ cana Nucĕn 'Ibu Jesucristo cuĕñĕcĕsabi oquin mitsu ĕsoquin cain: Bĕtsin sináncĕsaribi oquin sinani camina bucucanti 'ain. Masáquin sinani camina bĕtsibĕ nishanancantima 'ain. Nishananíma nuibananshiti camina camax-unbi bĕtsin sináncĕsa oquinshi sinani upitax bucucanti 'ain.

¹¹ 'Ēn xucĕantu, cana mitsu cain, Cloĕnĕn aintsĭ 'ibun ca mitsux ismina bĕtsibĕ bĕtsibĕ ubíonan ubíonani bucuĭ quixun ĕ caxa.

¹² Usoquian cacĕxun 'ĕn sináncĕx ca ĕsa 'icĕn: mitsu raírĭnĕx ca ax isa 'ĕn 'unánmicĕ 'icĕ quia. Quimainun ca raírĭnĕxribi ax isa Apolonĕn 'unánmicĕ 'icĕ quimainun, raírĭnĕxribishi ax isa Pedronĕn 'unánmicĕ 'icĕ quimainun raírĭnĕxribishi ax isa Cristonĕn 'unánmicĕ 'icĕ quiax quia.

13 ¿Mitsun sináncëx cara Cristo 'itsa 'ic? Cristo ca 'itsama 'icën, ax ca achúshishi 'icën. 'Ëx cana mitsun ñu 'aisama 'acëcama tērëncë 'inun i curúsocënu bamama 'ain. 'Ëmi catamëtima Cristomishi catamëti camina nashimicë 'ian.

14 'Ën mitsu achúshibi nashimicëma cupí cana Nucën Papa Dios —asábi ca —cain. Crispo 'imainun Gayo a rabëishi cana nashimian.

15 Usa 'ain camina mitsux Cristomi sinanima —Pablonan 'aish cana nashimicë 'ai —quiax quitima 'ain.

16 A 'imainun cana axa Estéfanasnën xubunu 'icëcamaishi nashimian. 'Ën sináncëx ca bëtsi uniribi a 'ën nashimicë 'aíma 'icën.

17 Cristonën ca uni nashiminun 'è cáma 'icën. Uni aín 'uchacama tērëncë 'aish Nucën Papa Diosnan 'inun iëminux ca Cristo i curúsocënu bamacëxa quixun camabi uni canun ca Cristonën 'è 'imiacëxa. An quirica 'unáncë unicamaxa quicëσαι unin cuaisama banan banaquinma unin cuaisabi oquin, upí oquin aín bana ñuixunun ca 'è cacëxa.

Cristonëx ca Nucën Papa Diosan cushiñu 'ianan aín sinánsaribi 'icë quicë bana

18 Cristo ca unin 'ucha cupí i curúsocënu bamacëxa quixun ñuicë bana a ca an Nucën Papa Dios cuëëncëma unicaman —a banax ca cëmë 'icë —quixun ñuiquin 'usania. Usa 'aínbi ca axa Nucën Papa Diosbë 'inux iëti unicaman a bana cuaquin, aín cushin 'imicëx cananuna nun 'uchacama tērëncë 'aish Nucën Papa Diosnan 'ai quixun 'unania.

19 Èsai ca 'iti 'icë quiax ca Nucën Papa Diosan bana cuëñëo ësai quia:

'Ën sinanéinshi cana ñu 'unani quixun sináncë unicama ax ca 'ën 'imicëx aín sinan ñancáishi 'iti 'icën. 'Ën cana ñu 'unani quixun sináncë uni ax ca 'ën 'imicëx ñu 'unáncëma unisa 'iti 'icën.

20 Sinánñu uni 'imainun an quirica 'unáncë uni 'imainun an ënë menu 'icë ñuishi ñuiti 'unáncë uni acaman, ñu 'unáncë cana 'ai, quixun sináncë 'aínbi ca Nucën Papa Diosan sinan abë sënënmaira 'icën. Usa 'ain ca usa unicaman aín sinánsamaira Nucën Papa Diosan sinan 'icë quixun isti 'icën.

21 Nucën Papa Diosan upí oquin sinánquin mëníosabi oi ca uni anbi aín sinanéinbi sinani Nucën Papa Diosnan 'itima 'icën. Usa 'aínbi ca aín bana cuati ami catamëcë unicama ainan 'inun 'imia, raírinëxa —a bana ca ñancáishi 'icë —quicëbëtanbi.

22 Judíos unicaman ca, nun cananuna aséhabi Nucën Papa Diosan cushínbi ñu 'ai quixun 'unántisa tanquin unin 'acëma ñunu 'aia istisa tania. Usai atux 'imainun ca griego banan banacë unicaman unían 'unáncë ñu camabi 'unántisa tania.

23 A unicamaxa usa 'aínbi cananuna nun i curúsocënu matáscë Cristo, a ñuiquin unicama bana ñuixunun. A bananu nun unicama ñuixuncëbë ca judíos unicamax rabini, uisa 'aish caraisa Cristo i curúsocënu bamati 'icë quixun sinani, ami catamëisama tania. Usaía judíos unicama 'imainun ca judíosma unicaman —Diosan Bëchicë ca i curúsocënuax bamacëxa —quixun ñuiquin 'usania.

24 A unicama usai 'imainunbi ca uicama cara Nucën Papa Diosan Cristomi catamënun sináncicë 'icë acama, judíos unicama 'imainun griego banan banacë judíosma unicamanribi, —Cristo cupíshi ca Nucën Papa Diosan upí oquin sinánquin nun 'uchacama tērënquin ainan 'inun nu iëmia —quixun 'unania.

²⁵ Nucën Papa Diosan Cristo i curúsocënuaxa bamanun ëncë, ax ca 'aisama 'icë uni quicëbëtanbi ca axa usai quicë unicaman sináncësamaira oquin sinánquin Nucën Papa Diosan Cristo nun 'ucha cupí i curúsocënuax bamanun ëancëxa. —Ax cushima 'ixun ca Diosan Jesucristo bamanun ëanxa — quixun sináncëbëtanbi ca Nucën Papa Diosan unin cushisamaira 'ixun iémitsinxunbi camabi unin 'ucha cupía bamanun Cristo 'imiácëxa.

²⁶ 'Ën xucëantu, mitsun camina ësoquin 'unánti 'ain: mitsux camina raírinëxëshi unin 'unáncë ñu 'unáinracë 'ain, raírinëxëshi camina 'apusa 'ain, raírinëxëshi camina uni itsibëtan sënënmaira unin bëchicë 'ain. 'It-samanëxëshi camina usa uni 'ain. Usa 'icëbi ca Nucën Papa Diosan ainan 'inun micama caísaxa.

²⁷ Nucën Papa Diosan ca unían sináncëxa ñu 'unánma unicama ainan 'inun caísaxa. Caísun anbi atu 'unánmia isi ca an ñu 'unáncë unicama ax rabinia. Usaribi oquin ca unin iscëxa cushima unibu Nucën Papa Diosan ainan 'inun caísaxa. Caísuan anbi atu sinánmicëbë ca unin iscëx cushi unicama ax —nun sináncësamaira oquin ca atun sinania —quixun 'unani rabinia.

²⁸ Ainsa ñu 'unánxa quixuan sináncë unicaman, —Diosan 'amicëxun ca aín unicaman nun sináncësamaira oquin sinania —quixun istánun ca Nucën Papa Diosan axa ënë nëtënu 'icë unían ñu 'unánma isa quixun sináncë unibu ainan 'inun caísaxa.

²⁹ Uinu 'icë unínbia —'ënbi cana ñu 'unáncë 'ai —quixun sinánunma ca Nucën Papa Diosan ënë nëtënu 'icë unían sináncëxa ñu 'unánma unicama ainan 'inun caísaxa.

³⁰ Nucën Papa Diosan 'imicëx camina ami catamëti Cristo Jesús bë 'ianan an sinánmicë 'ain. Usa 'aish camina Cristo Jesús cupía, ax cuëëncësabi oquinshimi 'anun Nucën Papa Diosan iëmicë 'ain.

³¹ Usa 'ain ca Nucën Papa Diosan bana cuëñëo quicësabi oquin, “Uinu 'icë unix cara rabítisa tania ax ca axbi rabiacaítima —Nucën 'Ibu Diosan 'imicëx cana asábi 'ai —quixun sinánquin ashí rabiti 'icën”.

2

Cristo i curúsocënu bama bana

¹ 'Ën xucëantu, Nucën Papa Diosan bana mitsu ñuixuni cuanxun cana an quirica 'unáncë unicamaxa quicë sai unin cuaisama banan banaquinma mitsu ñuixuan.

² Mitsubë 'ixun cana bëtsi bana ñuixunti sinánquinma, Jesucristo, unin i curúsocënu matáscë, ashí mitsu ñuixunti sinan.

³ Mitsubë 'ëx 'ain ca 'ën nami 'aisama 'i axa. Mitsúnmi 'ën bana cuaisamasa sinani cana racuëti bërëan.

⁴ An ñu 'unáncë unían aín sinanënshi sinánquin bana ñuicësa oquin cana Jesucristo ñuiquin mitsu ñuixuncëma 'ain. Ama, aín Bëru Ñunshin Upitan 'aquincëxun cana Nucën Papa Diosan cushínshi ñuixunquin Jesucristomi catamënun mitsu sinanamian.

⁵ Unían aín sinanënbi sináncë banami catamëcë cupíma, asé rabi aín cushían Nucën Papa Diosan sinanamicë mitsux 'inun quixun cana usaquin bana ñuixuan.

Aín Bëru Ñunshin Upitan sinánmicëxuan unin Nucën Papa Diosan 'unánmicë ñu 'unánti bana

⁶ Axa Jesucristomi catamëcë unicaman aín bana quicësabi oquin 'aia cananuna a unicama uisaira cara aín banacama quia quixun ñuixunin. Nun

banax ca ënë nëtënu 'icë axa Cristomi catamëcëma unicaman ñuicë bana ama 'icën. 'Ianan ca aín 'apucaman ñuicë bana ama 'icën. Acaman banaxa cushi 'icëbi ca xëñibuquin unin sinanima.

⁷ Usa bana ñuixunquinma cananuna Nucën Papa Diosan ënë me unioçëma pan 'ixunbi sinan bana a ñuixunin. A bana quicësabi oi ca Jesucristo cupí uni aín 'uchacama tërëncë 'aish xëñibua 'aínbi Nucën Papa Diosnan 'iti 'icën. Usa 'icëbi ca bërâma Nucën Papa Diosan, unicaman a bana 'unánun sinánmiamia 'icën. Bëri cananuna an nu cacësabi oquin unicaman 'unánun a bana ñuixunin.

⁸ Ënë menu 'icë 'apucaman ca a bana 'unánma 'icën. A bana 'unánxun ca Nucën 'Ibu Jesús, Diossaribi cushi, a i curúsocënu matásmiamia 'itsíanxa.

⁹ Nun nu ñuicë banax ca Nucën Papa Diosan bana cuënëosaribi 'icën. A banax ca ësai quia:

Uinu 'icë unínbi ca iscëma 'icën, uinu 'icë unínbi ca a ñui quia cuacëma 'icën, uinu 'icë unínbi ca aín sinanën sináncëma 'icën, uisairai cara an a nuibacé uni abë 'aish 'iti 'icë quixun, Nucën Papa Diosan mëníosabi oi.

¹⁰ Nucën Papa Diosan mënioçëxun ca unin 'unáncëbëtanmabi aín Bëru Ñunshin Upitan nu 'unánmiâxa. An ca camabi ñucama 'unania, Nucën Papa Diosan sináncë ñucamaribi ca 'unania.

¹¹ Uinu 'icë unínbi ca bëtí unían sináncë ñu 'unanima, a unínshi ca an aín nuitu mëu sináncë ñu 'unania. Usaribi oquin ca unin Nucën Papa Diosan sináncë ñu 'unanima. Aín Bëru Ñunshin Upitáinshi ca Nucën Papa Diosan sináncë ñu 'unania.

¹² Nucën Papa Diosan ca nu axa Jesucristomi sináncëma unían sináncësaribi oquin sinánun 'imicëma 'icën. Ama, uisaira oquin cara an nu 'imiti 'icë quixun nun 'unánun ca Nucën Papa Diosan aín Bëru Ñunshin Upí nubë 'inun nu 'inánxa.

¹³ Nunbi sináncë bana cananuna unicama ñuixuniman. Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan 'amicëxunu sináncë bana ashi cananuna axa aín Bëru Ñunshin Upíñu unicama a ñuixunin.

¹⁴ An sinánmicëma uni an ca Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan sinánmicë ñu 'unanima. A ñucamax ca an iscëx 'usaní ami cuaitisa 'icën. Unin ca a ñu 'unánti 'icën, Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan 'unánmicëxuinshi.

¹⁵ Usa 'ain ca Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan sinánmicë uni an, unin 'acé ñucama 'imainun aín banacama, aséaribi cara upí 'icë quixun 'unania. Usa 'aínbi ca uni itsin, a unin Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan sinánmicëxun 'acé ñu cara aséaribi an sinánmicëxun 'acé 'icë quixun 'unanima, Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan sinánmicëma 'ixun.

¹⁶ Aín bana cuënëo ca quia: "¿Uin cara Nucën Papa Diosan sinan 'unanx? ¿Uin cara a 'unánmiti 'ic? An usauquin 'unánti uni ca 'áima 'icën". Usa 'aínbi cananuna nun Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan sinánmicëxun Cristonën sináncësaribi oquin sinanin.

3

An Nucën Papa Diosan bana uni ñuixuncë uni ñuicë bana

¹ Ën xucéantu, ëx mibë 'ixun cana axa aín Bëru Ñunshin Upitan sinánmicëx upití Nucën Papa Diosmi catamëcë unicama 'unánmicësa oquin mitsu

'unánmiama 'ain. Ama, an ënë menu 'icë ñuishi sinánquin ëncëma pan uisa 'icë cana mitsu 'unánmiacën, bërími Cristo 'unáncë 'icë.

²Tuá xuratsu aín titan ñu pain pimiquinma aín xuma pain 'amicësa oquin, cana a pain 'unánti banaishi mitsu 'unánmiacën, Cristonëan mitsu 'unánmiti ñumi aséabi 'unántisama pain 'icë. Bëríbi camina usabi 'ain.

³Usai 'aish nutsi cuamianani nishananquin camina Cristonanma unin sináncësa oquinshi sinanin. Usa 'i camina an Nucën Papa Diosan bana cuacëma unicamaxa 'icësaí 'in.

⁴Usa 'aish camina raírinëxa –'ëx cana Pablonën 'unánmicë 'ai –quimainun raírinëx –'ëx cana Apólonën 'unánmicë 'ai –quin. Usai qui camina Cristonanma unin sináncësa oquinshi sinanin.

⁵¿'Ëx Pablo 'aish carana mín sináncëx uisa uni 'ain? ¿Mitsun sináncëx cara Apolo uisa uni 'ic? Nucën Papa Diosan nu sinánmicësa oquin mitsu bana ñuixuncëishi cananuna nux 'ain. Nun aín bana ñuixunia cuati camina Nucën 'Ibu Jesucristomi catamëacën.

⁶Ënëx ca ësa 'icën: Unían ñu bëru anu 'apatia ca a me bëtsi unin 'unpaxan chabóia. Usoiabi ca Nucën Papa Diosainshi ñu bëru comia. Usaribi oquin cana 'ën mitsu Nucën Papa Diosan bana ñuixunquin 'unánmiacën. 'Ën mitsu 'unánmicë bana a ca Apólonën mitsu ñuixuntëcëancëxa. Usoquinu nu rabëtan ñuixuniabi ca Nucën Papa Diosainshi Jesucristomi catamënun mitsu sinánmiacëxa.

⁷An ñu bëru 'apácë uni 'imainun an a me 'unpaxan chabócë uni anbi ca ñu comima. Nucën Papa Diosan cuni ca comia. Usaribi oquin ca unin aín bana ñuixuniabi Nucën Papa Diosanshi uni Jesucristomi catamëti ainan 'inun 'imia.

⁸Ainra paían uni bana ñuixuncë uni asaribi ca anribia uni bana 'unánmitëcëncë uni ax 'icën. Uisoquin cara aín ñu mëeti 'axa istancëxun ca Nucën Papa Diosan a unicama cupíoti 'icën.

⁹Nucën Papa Dios cuëncësa oquin cananuna nucaman mitsu Jesucristomi sinánun aín bana ñuixuncën, unían ñu bëru 'apácësaribi oquin. Usa 'ain ca Nucën Papa Diosan unían 'apácë ñu bëruea comicësaribi oquin Jesucristomi upiti catamënun mitsu 'imia.

'Imainun ca ësa 'icën: Xubuquin ca unin amia cushiti itácama pain nitsíntancëxun i puruía. Usoancëxun ca aín mascuáncama 'aia. Usoquian 'acëx ca xubu upí 'ia. Usaribi oquin ca Nucën Papa Diosan mitsu upí oquin 'acë xubu achúshisa 'inun 'imia.

¹⁰An xubu 'ati 'unáncë unin ca itá upí pain caístancëxun nitsinia. Usaribi oquin cana 'ën pain mitsu Jesucristomi catamënun 'unánmiacën. Usa 'ain ca uni itsían, ami xubu 'ati nitsíncë itámia unin i purucësa 'itánun mitsu Cristomi catamënun bana ñuixunquin mitsu 'unánmia. Usa 'ain ca uicaman cara mitsu 'unánmia an Jesucristo cuëncësa oquinshi mitsu 'unánminux, bëtsi bana mitsu ñuixunti rabanán bërúancati 'icën.

¹¹Unían bëtsi bana ñuixuncëxbi ca 'ën a ñuiquin ñuixuncë banaishi cuati Jesucristomi catamëti uni Nucën Papa Diosan 'iti 'icën.

¹²⁻¹³Jesucristonën uni, an uni bana ñuixuncë, an ca Nucën Papa Diosan 'aquincëxun aín bana upí oquin 'unánquin, Jesucristomi catamëtia Nucën Papa Dios cuëncësa oí 'inun unicama 'unánmiti 'icën. Usa 'aínbi ca uni raírinën, usaquin 'unánmiquinma unicama Nucën Papa Dios cuëncësa oí 'inun 'unánmima. Usa 'ain ca utëcënquin Jesucristonën uin cara aín bana upí oquin 'unánmiaxa quixun isnuxun 'aia. An upí oquin 'unánmicë unin 'unánmicë unicamax ca upí 'aish maxax upí 'imainun curi 'imainun uxu

manë tsin nënquinbi picëma usaribi 'iti 'icën. An upí oquinma 'unánmicë unin 'unánmicë unicamax ca i, pëi, basi xo acama nënquin tsin picë usaribi 'iti 'icën.

¹⁴ An a ñuiquin bana ñuixuncëxun cuati ami catamëquian unin Jesucristo quicësabi oquin 'acë 'ain ca an atu bana ñuixuncë uni a Nucën Papa Diosan, upí oquin camina uni 'ë ñuiquin bana ñuixuancë quixun caquin cuëënquin upí oquin cupíoti 'icën.

¹⁵ Usa 'aínbi ca an aín bana cuacë unicama aséribi Jesucristomi catamëquin ax quicësabi oquin 'ati 'unánmiamia cupí, an atu bana ñuixuncë uni a Nucën Papa Diosan, upí oquinmi 'ën bana uni 'unánmiamia 'icë cana mi cupíoima quixun cati 'icën. Usa 'aish ca a uni —ñancábi cana uni 'unánmiacë —quixun sinani, cupí bitsimabi iéti 'icën, tsin nëñcëxbia uni iécësaribi.

¹⁶ ¿Mitsun caramina 'unaniman, anua Nucën Papa Dios 'icë a camina mitsux 'ai quixun? Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upí ax ca mitsunu 'icën.

¹⁷ Aín Bëru Ñunshin Upí anu 'icë unicamax ca Nucën Papa Diosan iscëx upíira 'icën. Usa uni camina mitsux 'ain. Usa 'ain ca ui unin cara usa unicama sinanamiquin bëtsi bana ñuixunquin ami manumia, a Nucën Papa Diosan uisa cara óti 'icë usoquin 'ati 'icën.

¹⁸ Uni itsían mitsu sinanamiti rabanan camina bërúancati 'ain. Mitsun camina —'ënbi ñu 'unáncë cana 'ai —quixun sinántima 'ain. Usaquin sinanima camina Jesucristonën sinánmicë 'inux ñu 'unáncëma unisa 'iti 'ain.

¹⁹ Abia unin sináncë bana ax ca Nucën Papa Diosan iscëx ñancáishi 'icën. Nucën Papa Diosan bana aín unin cuëñëo, ax ca ësai quia: “Ui unin cara bëtsi uni parania, a uni ca Nucën Papa Diosan 'amicëxun bëtsi unínribi usaribi oquin cupiti 'icën”.

²⁰ Èsairibi ca aín bana quia: “An ñu 'unáncë unicama anbi sináncë banax ca ñuuma 'icë quixun ca Nucën 'Ibu Diosan 'unania”.

²¹ Usa 'ain camina uin cara mi 'unánmia a unin 'unánmicëxbi rabítima 'ain. Uisa ñu cara aín unicama Nucën Papa Diosan 'unánmia, a camina mitsunribi 'unánti 'ain.

²² 'È 'imainun Apolo 'imainun Pedro, nucaman mitsu ñuixuncë banacama camina camaxunbi 'unánti 'ain. Nucën Papa Diosan ca ënë menu 'icë ñu mitsu 'inania. An 'imicëx camina ënë menu upiti bucuin. An 'imicëx camina bamatancëxbi abë upiti bucuti 'ain. Bëri camina an 'imicëx asábi 'ain, usabi camina 'iti 'ain, xëñibua 'aínbi.

²³ 'Ianan camina Cristonan 'ain. Cristo ax ca Nucën Papa Diosnan 'icën.

4

Usaía an aín bana ñuixunuan Cristonën caiscë uni 'iá bana

¹ Mitsun camina 'unánti 'ain, nux cananuna an 'amicëxun Cristomi catamënun unicama aín bana ñuixuncëishi 'ain. Usa 'aish cananuna unían 'unánma 'icëbi, usai Cristomi catamëti ca uni ainan 'inux iéti 'icë quixuan Nucën Papa Diosan sinan bana, a uni ñuininun 'imicë 'ain.

² Uinu 'icë unin cara uni ñu mëëxunia an ca —upí oquin ca ñu mëëxunia —quixuan an ñu mëëmicë unin 'unánun upí oquin ñu mëëti 'icën. Usaribi ca an Nucën Papa Diosan bana ñuixuncë uni 'iti 'icën.

³ Usa 'aínbi cana 'ën mitsúxmi 'ë ñui 'ëmi manáncë bana 'imainun an uni ñui uni itsimi manáncëxun cuacë 'apucaman 'ë 'uchocë bana, abi taniman. Uisa uni carana 'ëx 'ai quixun cana 'ënbi sinaniman, Nucën 'Ibu Jesucristonën cuni ca 'unania.

4 'Ēn ñu 'atima 'acè 'ĕn chiquinacēma ca 'aíma 'icè quixun 'ĕn sinaniabi ca Nucĕn 'Ibu Jesucristonĕn cuni carana asérabi ñu 'aisama 'acēma 'ai quixun 'unania.

5 Usa 'ain camina Jesucristo utĕcĕncēma pain 'ain, uisa uni cara uni itsi 'icè quixun sinántima 'ain. Utĕcĕnxun ca Nucĕn 'Ibu Jesucristonĕn, camabi unĭ an 'nĕxun ñu 'acĕcama 'imainun aín nuitu mĕúa sináncĕ ñucamaribi, an upĭ oquin 'unánun 'unánmiti 'icĕn. 'Unánmicĕbĕtan ca Nucĕn Papa Diosan uĭ unicaman cara aín 'ucha tĕrĕncĕ 'ixun ñu upĭ 'axa, a usaribi oquin —upĭ oquin camina 'a —quixun caquin cuĕĕnmiti 'icĕn.

6 'Ēn xucĕantu, Apolobĕ 'ĕx 'icĕsaribitimi mitsux bĕtsi bana sinanima Nucĕn Papa Dios quicĕsabi oíshi 'inun cana ĕĕ ñucama ñuiquin mitsu cain. —An mitsu 'unánmicĕ unin 'unánmicĕsamaira oquin ca an nu 'unánmicĕ unin nu 'unánmia —quixun camina bĕtsi uni catima 'ain.

7 ¿Uin cara mitsu raírĭ, bĕtsi unicama 'icĕsamaira oími upĭ 'inun 'imiaxa? Nucĕn Papa Diosan 'imicĕxma camina upĭ 'itsianma. Nucĕn Papa Diosan 'imicĕx upĭ 'ixun ¿caramina uisa cupĭ —'ĕxbi cana upĭ 'ai —quixun rabĭquin sinanin?

8 Mitsun camina ĕsaquin sinanin, —nun cananuna upĭ oquin Nucĕn Papa Diosan Bĕru Ñunshin Upitan 'unánmicĕxun camabi ñu 'unanin —quixun. Usa 'aish camina nun bĕtsi ñu mitsu 'unánmiti cuĕĕniman. Mitsun sinani camina mitsúxbi 'apusa 'ain, Jesucristo utĕcĕncēma 'ainbi. Mitsúxmi 'apu 'ain cananuna nuxribi cuĕĕni 'apu 'itsían.

9 Usami mitsux 'ainbi ca 'ĕn sináncĕxun Nucĕn Papa Diosan nu uni raírĭ meuirā 'imiaxa, aín bana ñuixunun Jesusan caíscĕ nux 'icĕbi. Unían —'uchañu 'aish ca bamati 'icĕ —quixun ñuicĕ unisa cananuna nux 'ain. Nuxnu usaquin unin ñuicĕ 'icĕ ca unicama 'imainun ángelcamaribi 'isia.

10 Cristonĕn cacĕsabi oquin 'acĕ cupĭ mitsun iscĕx nux ñuumara 'imainun camina mitsux aín bana 'unáncĕ 'ain. Mitsun sináncĕxa nun bana racuĕti banacĕsa, 'imainun ca mitsun bana cushĭ 'icĕn. Usa 'icĕ nu timaquin nu ñuianan ca mitsuishi unin nuia.

11 Bĕrĭ nĕtĕnbi cananuna bĕráma 'iásaribiti 'acĕñuma 'ianan shimanan chupa upĭñuma 'ain. 'Imainun ca unin nu bĕtsi bĕtsi oquin 'atimoia. Usa 'aish cananuna anu 'iti xubuñumabi 'ain.

12 'Atsánxunbi cananuna nun piti binuxun nun mĕcĕnan ñu mĕĕin. Numia 'atimati banaabi cananuna nun Nucĕn Papa Dios a unicama ñucáxunin. Nu bĕtsi bĕtsi ocĕxunbi cananuna tanshitin.

13 Nu ñui 'atimati banaabi cananuna nun abĕ nuibanainsa tanquin upĭ oquinshi 'ĕĕin. Unin sináncĕx cananuna nux 'aisama 'icĕa unin pucĕ chinan usaribi 'ain, bĕrĭribi cananuna unin nu sináncĕx usa 'ain.

14 Mitsúxmi masá nuitunun cana ĕĕ ñucama mitsu cuĕĕnoxuniman. Mitsúxmi 'ĕn bĕchicĕsa 'icĕ cana nuibaquin upĭ 'inun mitsu 'ĕĕin.

15 'Itsa unin Cristo ñuiquin mitsu ñuixununbi cana 'ĕn pain Jesucristo mitsu ñuixuancĕn. 'Ēn ñuixuncĕxun cuati camina ami catamĕacĕn. Usa 'ain cana 'ĕxĕshi mitsun papasa 'ain.

16 'Ēn pain Jesucristonĕn bana mitsu ñuixuncĕ 'aish camina 'ĕx 'icĕsaribiti 'iti 'ain.

17 Mitsúxmi 'ĕx 'icĕsaribiti 'inun cana Timoteo mitsu istánun xuan. 'Ēn bana ñuia cuati axribi asérabi Nucĕn 'Ibu Jesucristomi catamĕcĕ 'aish ca 'ĕn nuibacĕ bĕchicĕsa 'icĕn. Mitsunu cuanxun ca uisai carana 'ĕx Jesucristomi catamĕcĕ 'aish 'i, a mitsu ñuixunti 'icĕn. Camabi ĕmanuaxa timĕcĕ axa

Jesucristomi catamēcë unicama a cana usai cana 'ëx Jesucristomi catamëti 'i quixun 'unánmin.

¹⁸ Mitsu rafrinëx camina 'ëx sapi isna anu cuanti racuëti quixun sinani cërutin.

¹⁹ Usaquin sináncëbëbi cana Nucën 'Ibu Jesucristo cuëëncëbë 'itsama nëtë 'icëbë mitsu isi cuanti 'ain. Cuanxun cana a unicaman cara aín cuëbitainshi banaquinma asérabi ax quicësabi oquin 'aia quixun isti 'ain.

²⁰ Axa —'ëx cana Nucën Papa Diosnan 'ai —quicë uni ama, an aín bana quicësabi oquin 'acë uni ax cuni ca asérabi Nucën Papa Diosnan 'icën.

²¹ ¿'Ën mitsu ñu cai cuanti caramina cuëënin? ¿'Ën ñu caquinma mitsu nuibaquin upí oquinshi cai cuanti caramina cuëënin?

5

Ax aín xanuma 'aínbi xanubë 'icë uni ñuicë bana

¹ 'Ën cana ësokuian chanioia cuan, micama achúshinëx ismina min papan xanubë 'in. Usai 'iti ca 'aisama 'icën. An Nucën Papa Diosan bana 'unáncëma uníxbi ca usai 'ima.

² ¿An usa ñu 'acë uni mitsubë 'aínbi caramina mitsun —nux cananuna asábi 'ai —quixun sinanin? Usaquin sinanima camina mitsux —nux cananuna 'aisama 'ai —quixun sinani rabínti 'ain. Rabínquin camina a uni mitsubë 'inúnma chíquínti 'ain.

³ 'Ëx mitsubëma 'ixunbi cana mitsubëtan 'acësaribi oquin ënuxunbi sinanin. 'Ëxbi anu 'ixun 'acësa oquin cana —a uni ca 'aisama 'icë —quixun sinanin.

⁴ Usa 'ain camina ami sináquin an cushiocëxun Nucën 'Ibu Jesucristo cuëëncësa oquin 'anux timëti 'ain, 'ënribi an cushiocëxun, an ca mitsu 'aquinia quixun sinánxunmainun.

⁵ Timëxun camina a uni ñunshin 'atimanën 'apun uisoquin cara 'ati 'icë usoquian 'anun ënti 'ain. Usaquian 'acëxa sinanacë ca a uni bamacëbi aín bëru ñunshin Nucën 'Ibu Jesusan utëcënquin upí isti 'icën.

⁶ Bëtsi bëtsi ñu 'aisama 'aíbi camina mitsux rabinima —nux cananuna asábi 'ai —qui cuëënin. Usai 'iti ca 'aisama 'icën. ¿Caramina 'unaniman, “anun pán chamiti ñun ca chamaratsu 'ixunbi xuicëma pain 'icë páncama choia?” Usaribi oquin ca anu 'icë uni achúshinën 'uchaxbi sinanacëma 'ixun anu 'icë unicama usaribitia 'inun 'imiti 'icën.

⁷ Usa 'ain camina an a 'ai 'uchati ñu 'acë uni a ñua 'atëcënxunma ashiquin ënun sinánmiti 'ain. Bëráma judíos unicamax carnero imi atun xëcuënu 'unánti oquin shiax, bamati 'aíshbi iëa, usaribiti cananuna Cristo bama cupí iëan. Bëráma axa iëcë unicaman anun chamiti ñucëñunma 'acë pán piá usaribi 'inuxun camina mitsun Cristonan cupí uisa 'uchabi 'atëcëntima 'ain.

⁸ Usa 'ixun cananuna nun 'ása oquin 'atimaquin sináquinma upí oquinshi sinánan cëmë 'ixun uni paráquinma, —nun 'ucha tërëncë 'aíshnu Nucën Papa Diosnan 'inun ca Cristo bamacëxa —quixun sinánti 'ain. Usa 'ixun cananuna ñu 'aisama 'ati sinanima asérabi Cristomishi sinani ax cuëëncësabi oishi 'iti 'ain.

⁹ Mitsu buánminuxun 'ën cuëñëocë quirica itsi anu cana ësakin mitsu cacën, ainanmabi xanu cuëñbëquincë uni 'imainun xanúxmabi uni itsibë 'icë uni abë niaxma 'inun.

¹⁰ Camabi unibë niaxma 'inun quixun cana mitsu caiman. Ënë nëtënu 'icë ñuishi sináncë unicaman ca ainanmabi xanu cuëëanan, uni itsin ñu cuëëanan, ñu mëcamanan, Nucën Papa Diosmi sináquinma unin 'acë ñu rabia. Camabi

menu ca usa uni 'icën. Usa unibubë 'iisa tanquinmabi camina uinu 'icë menubabi usa uni isíma 'itima 'ain.

¹¹ Ésaquinshi cana mitsu caisa tanin. Axa —'ëx cana Jesucristomi sináncë 'ai —quibi cëmécë unibë camina nitima 'ain. Jesucristonaina quiquinbia ainanmabi xanu cuëñbëquincë uni 'imainun xanúxmabi uni itsibëribi 'icë uni 'imainun bëtsi unin ñu cuëñcë uni 'imainun Nucën Papa Diosmi sinánquinma unin 'acë ñu rabicë uni 'imainun ñuianancë uni 'imainun paëncë uni 'imainun mëcamacë uni, usa unibubë camina nitima 'ain, abëtanbi camina pitima 'ain.

¹²⁻¹³ Ën cana axa Jesucristomi sináncëma unicama 'uchoquin —mix camina 'aisamaira uchañu 'ai —quixun catima 'ain. Nucën Papa Diosan cuni ca atu 'uchoti 'icën. Usa 'ainbi camina mitsúnbi ax mitsubë Jesucristomi catamécë 'ixunbia 'atima ñu 'aia 'unánquin a uni 'uchoti 'ain. Usoquin 'aquin camina axa mitsubë 'icë uni aín 'ucha cupí mitsubë 'iaxma 'inun chiquínti 'ain.

6

Axa Jesucristomi sináncë uníxa, an Nucën Papa Diosan bana 'unáncëma 'apumi manántima bana

¹ Mitsux Jesucristonën uni 'aishbi mibëa Jesucristomi sináncë unibë nishanantancëxun camina axa Cristomi sináncëma 'apumi manánquinma, mitsúnbi an Nucën Papa Diosan bana cuacë uni raíribëtan mëníoti 'ain.

² Jesucristo nun 'apu 'inux ucëbëtan ca aín unicaman abëtan camabi unin uisa ñu cara 'axa quixun isti 'icën. ¿Mitsux Jesucristobë 'apu 'iti 'ixun caramina unían bërí 'acë ñu 'unánquin mëníoxuntima 'ain?

³ Angelnënríbi cara ñu upí 'axa quixun cananuna isti 'ain. Angelcaman cara ñu upí 'axa quixun 'unánti 'ixun cananuna asérábi ënë nëtënu 'icë unin cara ñu upí 'aia quixun 'unánti 'ain.

⁴ ¿Mitsux Jesucristonën uni 'aishbi mibëa Jesucristomi sináncë unibë nishanantancëx caramina axa ami sináncëma uninu ami manani cuanti 'ain?

⁵ Usai 'itimimi rabínun quixun cana usaquin mitsu cain. ¿Mitsúxbi caramina usa ñu mëníonantima 'ain?

⁶ ¿Axa Jesucristomi catamécë uníxa bëtsi ñui ami manani, axa Jesucristomi sináncëma 'apunu cuanti cara asábi 'ic?

⁷ An mitsubëtan Jesucristonën bana 'unáncë unimi manánbëquinti ax ca 'aisama 'icën. Ami manánquinmami an uisa cara mi ocëxunbi tanshiquin min ñua mëcamatiabi isëshiti ca asábi 'iti 'icën.

⁸ Usai 'iti asábi 'ainbi camina mitsun uni itsimi 'uchaquin aín ñu mëcamanan bëtsi bëtsi ñuríbi 'ain, abëtanmi Jesucristonën bana cuacë unibi camina usoquin 'ain.

⁹ ¿Aín nëtënu abë 'iisa 'aishbi ca an ñu 'aisama 'acë uni aín nëtënu Nucën Papa Diosbë 'itima 'icë quixun caramina 'unaniman? Camina 'unánti 'ain, ainanmabi xanu cuëñcë unicama 'imainun an Nucën Papa Diosmi sinánquinma unin 'acë ñu rabicë unicama 'imainun aín xanuma 'ainbi bëtsi unin xanubë 'icë uni 'imainun xanúxmabi uni itsibë 'icë uni,

¹⁰ 'imainun an ñu mëcamacë uni 'imainun an bëtsi unin ñu cuëñcë uni, 'imainun axa ñuianancë uni 'imainun paëncë uni 'imainun an uni paránxun aín ñu bicë uni, acamax ca Nucën Papa Diosan nëtënu 'itima 'icën.

¹¹ Usa uni camina mitsu raírinëx 'iacën. 'Iá 'ainbi ca mitsun ñu 'atima 'acëcama tërëncë 'ain mitsun nuitu upí 'icën. Usa 'aish camina Nucën 'Ibu Jesucristo cupí, Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan 'imicëx, an iscëx ainan 'ain.

Nun namia Jesucristonan 'ain 'uchatima bana

¹² Asérabi ca ênë bana quia, “unin ca aín cuëncësoquin ñu 'ati 'icën”. Usa 'aínbi cana 'êx upí 'iisa tanquin camabi ñuira 'atima 'ain. Unin ca aín cuëncësoquin ñu 'ati 'icën. Usa 'aínbi cana unían ñunshínquin 'acësoquin ñu 'atima 'aisama tanin.

¹³ Ésaía uni quicë ax ca asérabi 'icën: Piisa tanquin nun picë ñu ax ca nun pucunu atsíntancëxun nun nami cushioia, Nucën Papa Diosan mëníosabi oquin. Usa 'aínbi cananuna ênë menuxunu 'acësa oquin Nucën Papa Diosan nêtënu 'ixun usa ñucama sinántëcëniman. Usa 'aínbi ca unin usai 'iti sinánquinbi tënëquin aín nami 'uchotima 'icën, aín xanuma 'aínbi xanu itsibë 'ianan unix uni itsibë 'iquin. Unían ainan 'ixun ax cuëncësa oquinshi sinánun ca Nucën 'Ibu Diosan camabi uni uniocëxa.

¹⁴ Usoquin nu unio 'ixun ca an Nucën 'Ibu Jesús baísquimiasaribi oquin aín cushínbi nuribi baísquimiti 'icën.

¹⁵ ¿Caramina, mitsux camina Jesucristonan 'ai quixun 'unaniman? ¿'Êx Jesucristonan 'aishbi carana 'êx 'atima xanubë asaribi 'inux 'iti 'ain? Uísa 'aishbi cana 'itima 'ain.

¹⁶ ¿Axa xanu 'atimabë 'icë uni ax ca abë achúshisa 'icë quixun caramina 'unaniman? Nucën Papa Diosan bana cuënéo quicësa oi ca uni xanubë rabë 'aishbi achúshisa 'icën.

¹⁷ Usa 'aínbi ca uinu 'icë unix cara Nucën 'Ibu Jesucristonan 'icë, an sináncësaribi oquin sinani abë achúshisa 'icën.

¹⁸ Usa uni 'imainun usa xanumi camina 'unánti 'ain. Aín xanu 'aímabi xanu itsibë 'icë uni 'imainun xanúxmabi uni itsibë 'icë uni an ca abi aín namibi 'uchoquin 'atimamia. Ñu raíri 'aisama 'aquinbi ca unin usoquin aín nami 'uchoima.

¹⁹ ¿Aín Bëru Ñunshin Upí a Nucën Papa Diosan mitsu 'ináncë, ax ca minu 'icë quixun caramina 'unaniman? Mitsux camina anu ax 'icë, a 'ain. Usa 'ain camina miúshima 'ain, ax ca mín 'Ibu 'icën.

²⁰ Nucën Papa Diosan ca mitsúxmi ainainshi 'iti oquin aín Bëhicë bamati oquin mëníocëxa. Ainan 'aish camina mitsux cuëncësa oi 'ima ax cuëncësabi oíshi 'iti 'ain. Usa 'ixun camina mitsun nami 'imainun mitsun sinan upí 'ixun Nucën Papa Dios cuëncësa oquinshi ñu 'ati 'ain. Usaími mitsux 'ia isquin ca raírinën —upí ca Nucën Papa Dios 'icë —quixun 'unánti 'icën.

II. CORINTONU 'ICË UNICAMAN ÑUCÁCËXUAN PABLONËN CA (7-16)

7

Unin cara xanu biti 'icë quixuan Corintonu 'icë unicaman ñucácëxuan Pablonë ca

¹ Mitsúnni 'ë quirica bëmiquin ñucácë banacama a ñuiquin cana ésaquin mitsu cain, unin xanu bitima ca asábi 'icën.

² Usa 'aínbi ca camabi unin xanu cuëña. Usa 'ain ca xanu itsi cuënti rabanan camabi uni xanuñu 'iti 'icën, camabi xanúxribi ca bënëñu 'iti 'icën.

³ Nucën Papa Diosan mëníosabi oi ca uni aín xanubë 'iti 'icën. Usaribiti ca xanu aín bënëbë 'iti 'icën.

⁴ Xanux ca axëshima 'icën, ax ca aín bënënanribi 'icën. Usaribiti ca uni axëshima 'icën, ax ca aín xanunanribi 'icën.

⁵ Usa 'ain ca xanun aín bënë aín nami 'aísa tancëxun timatima 'icën. 'Imainun ca unírribi aín xanu aín nami 'amitisa tancëxun timatima 'icën. A rabëtaxbi upiti Nucën Papa Diosbë banatisa tani cananquin mëníotancëx cuni

ca ɛnánanti 'icɛn. N̄nshin 'atimanɛn 'apúan 'atimaquin sinánmicɛx tɛnɛtisama tani 'uchati rabanán biránantɛcɛnuxbi ca bɛnɛtishi ɛnánanti 'icɛn.

6 Unían asérabi xanu binun quixun cana 'ɛn caiman. Biisa tanquin ca biti 'icɛn.

7 'ɛn sináncɛx ca camabi uni 'ɛsaribi xanuñuma 'iti asábi 'icɛn. Usa 'aínbi ca Nucɛn Papa Diosan achúshi achúshi uni, xanuribi, uisai cara 'iti 'icɛ quixun mɛnfoia.

8 'ɛsaquin cana mitsu cain, xanuñuma unin xanu bitima ca asábi 'icɛn, 'ɛx 'icɛsaribiti. 'Imainun ca bɛnɛñuma xanu 'imainun casunamɛcɛ xanu bɛnutima asábi 'icɛn.

9 Usa 'aínbi ca xanuñuma 'iti tɛnɛtisama tanquin unin xanu biti 'icɛn, xanúxribi ca bɛnɛñuma 'iti tɛnɛtisama tani bɛnuti 'icɛn.

10 Bɛnɛñu xanu ñuiquin cana ɛsaquin cain, an ca aín bɛnɛ ɛntima 'icɛn. 'ɛn sinánɛnbi caquinana cana Nucɛn 'Ibu Jesusan sinánmicɛxun usaquin cain.

11 Aín bɛnɛ ɛnquinbi ca xanun uni itsi bitima 'icɛn. Biisa tanquin ca aín bɛnɛ bitɛcɛnti 'icɛn. Usaribi oquin ca unin aín xanu ɛntima 'icɛn.

12 ɛnɛ banaribi ñuiquin cana Nucɛn 'Ibu Jesusan 'ɛ sinánmicɛma, 'ɛnbi sinánquin, ɛsaquin mitsu cain: axa Jesucristomi catamɛcɛ unin ca aín xanúxa Jesucristomi catamɛcɛma 'aishbi abɛ upí 'ixun ɛinsama tancɛxun ɛntima 'icɛn.

13 Usaribi oquin ca xanuxun ax Jesucristomi catamɛcɛ 'ixun aín bɛnɛ Jesucristomi catamɛcɛma 'icɛbi an ɛinsama tancɛxun ɛntima 'icɛn.

14 Usa 'ain ca aín xanu Jesúsmi catamɛcɛ 'ixun aín bɛnɛribi Jesúsmi sinánun sinánmiti 'icɛn. Sinánmianan ca aín tuácamaribi Jesucristomi sinánun sinánmiti 'icɛn. Usaribi oquin ca aín bɛnɛn Jesúsmi catamɛcɛ 'ixun aín xanuribi Jesúsmi sinánun sinánmianan aín bɛchicɛ Nucɛn Papa Diosan bana 'unánmiti 'icɛn. Usaquinmi 'aquincɛx ca mitsun bɛchicɛcama ax an Nucɛn Papa Diosan bana cuacɛma unin bɛchicɛsa 'itima 'icɛn.

15 Usa 'aínbi ca axa Jesúsmi catamɛcɛma unin aín xanu Jesúsmi catamɛcɛ 'icɛ ɛinsa tanquin ɛnti 'icɛn. Usaía 'icɛxbi ca aín xanun 'uchama 'icɛn. Usaribi oquin ca axa Jesúsmi catamɛcɛma xanun aín bɛnɛ Jesúsmi catamɛcɛ 'icɛ ɛinsa tanquin ɛnti 'icɛn. Usaía 'icɛxbi ca aín bɛnɛn 'uchama 'icɛn. Nucɛn Papa Dios ca nuxnu nun xanubɛ 'atimonani cuɛbícanani tsoi cuɛɛnima.

16 Camina 'unaniman, mix xanu 'ixunmi ami sinánmisa tancɛx cara min bɛnɛ Jesucristomi sinánti 'icɛ quixun. Camina 'unaniman, mix bɛbu 'ixunmi ami sinánmisa tancɛx cara min xanu Jesucristomi sinánti 'icɛ quixun.

17 Nucɛn 'Ibu Dios cuɛɛncɛsabi oi camina a nɛtɛan an mitsu ainan 'imicɛ, usaíbi 'iti 'ain. Usoquin cana camabi ɛmanu 'icɛ axa Jesucristomi catamɛcɛ unicama cain.

18 ɛnɛx ca ɛsa 'icɛn. Mitsux judíos uni 'icɛ Nucɛn Papa Diosan Jesúsmi catamɛnun sinánmicɛx camina mitsux judíos unicama 'icɛsaribiti 'unánti ocɛ 'aish usabi 'iti 'ain. Usaribiti mitsux judíosma uni 'aish Jesúsmi catamɛti ami sinántancɛx camina judíos uni 'icɛsaribiti 'inux 'unánti oracatima 'ain.

19 'Unánti oracacɛ 'ianan 'unánti oracacɛma 'ixunbia aín bana quicɛsabi oquin 'aia cuni ca Nucɛn Papa Diosan uni upí isia.

20 Uisai cara Nucɛn Papa Diosan ainan 'inun 'imicɛma pain 'aish 'iaxa, usaíbi ca ainan 'aish uni 'iti 'icɛn.

21 Mixmi an uni ñu mɛɛxuncɛ uni 'icɛ Nucɛn Papa Diosan ainan 'imicɛxun camina bɛnɛquinma min 'acɛsabi oquin an mi ñu mɛɛmicɛ uni ñu mɛɛxunti 'ain. Usa 'aínbi camina an mi 'aisa tanquin chiquíncɛx anuax cuanti 'ain.

22 Uni an uni ñu mɛɛmicɛ uninan 'ixun ca aín 'ibu cuɛɛncɛsabi oquin 'aia. Usa 'aishbi ca Nucɛn 'Ibu Jesucristonɛn ainan 'inun 'imicɛ 'ixun a unin an ñu

mëemicë uni ñu mëexunibi, Nucën 'Ibu Jesucristomi catamëcë 'ixun upí oquin 'acë 'aish, abi 'axuncësa 'ia. Usaribi oquin ca uni an uni ñu mëexuncëma a Nucën Papa Diosan ainan 'inun Cristomi sinánmicë 'ixun, ax aín bamati nëtë sënëntamainun Cristonën uni 'ixun ax cuëencësabi oquinshi 'aia.

²³ Mitsúxmi ainainshi 'iti oquin ca Nucën Papa Diosan aín Bëchicëbi camabi uni cupí bamati oquin mënócëxa. Usa 'ain camina uinu 'icë unínbia Jesucristo cuëencësoquinma ax cuëencësoquinshi 'acë 'itima 'ain.

²⁴ 'Ën xucéantu, cana mitsu catëcënin, uisai caramina Nucën Papa Diosan Jesucristomi sinánmicëma pan 'aish 'ia, usabii camina 'iti 'ain, Nucën Papa Dios cuëencësabi oi.

²⁵ Nucën 'Ibu Jesusan sinánmicëma 'ëxbi cana, bënëñuma xanu 'imainun xanuñuma uni ñuiquinmi mitsun 'ë ñucacë a ñui ësai quin, Nucën 'Ibu Jesusan aín bana unicama ax cuëencësabi oquin ñuixunti 'imicë 'aish.

²⁶ Axa ami catamëcëma unicaman ca axa Jesucristomi catamëcë unicama ami nishquin bëtsi bëtsi oia. Usaquian 'acëx cananuna upitax bucuiman. Usa 'ain ca 'ën sinácëx, xanuñuma uni ax usabi 'iti 'icën, bënëñuma xanu axribi ca usabi 'iti 'icën.

²⁷ Xanuñu 'ixun camina a ënti sinántima 'ain. Xanuñuma 'ixun camina xanu biti sinántima 'ain.

²⁸ Unin xanu biti, ax ca 'uchama 'icën. Usaribiti ca xanu bënuti ax 'uchama 'icën. Usa 'ainbi ca an xanu bicë uni 'imainun axa bënucë xanu, ax an Nucën Papa Diosan bana cuacëma unicaman 'atimocëx 'aisamaira tëmëрати 'icën, an xanu bicëma uni 'imainun bënucëma xanu 'icësamaira oi.

²⁹ 'Ën xucéantu, ësaquin cana mitsu caisa tanin, xënbuirai cananuna tsótima 'ain. Usa 'ain ca uni xanuñu 'aishbi xanuñumasa 'iti 'icën.

³⁰ Axa rarumacë uni an ca aín rarumatishi sinántima 'icën. Axa bëtsi unicamabë timëax cuëencë unicamax ca axa cuëencëma unicamasaribi 'iti 'icën. An ñu bicë uni axribi ca ñuñu 'aishbi ñuñumasa 'iti 'icën.

³¹ 'Ën nëtënuanu iscë ñu ënëx ca cëñutia. Usa 'ain ca ënë nëtënuxuan an ñu bicë uni ax ñu bicëma unisa 'iti 'icën.

³² Mitsúxmi ënë nëtënu 'icë ñu 'aisamaira oquin sinani masá nuituti bënëti cana cuëëniman. Xanuñuma unin ca Nucën 'Ibu Jesús cuëencësa oquinshi 'ati sinania, axa cuëëntanun.

³³ Usa 'ainbi ca xanuñu uni an ënë nëtënu 'icë ñuñu 'iti sinania, aín xanu cuëëntanun.

³⁴ Usaribi oquin ca bënëñuma xanun Nucën Papa Diosan iscëxun ñu upíshi 'ati sinánan aín sinan upí 'ixun Nucën 'Ibu Jesús cuëencësa oquinshi 'ati sinania, ax cuëëntanun. Usa 'ainbi ca bënëñu xanu an ënë nëtënu 'icë ñuishi sinania, aín bënë cuëëntanun.

³⁵ Mitsu ënë nëtënu 'icë ñucama 'aisamaira sinánxma 'inun caquin cana mitsu masá nuitumitisama tanin. Mitsúxmi chuámarua 'iti cupíshi cana usaquin mitsu can, mitsúxmi bëtsi ñumi sinanima Nucën 'Ibu Jesús cuëencësabi oíshi 'i cuëënun.

³⁶ Usa 'ainbi ca unin aín bëchicë xanu, aín bënuti sënëncëbëtan, 'iisa tania bënumiti 'icën. Ax ca 'uchama 'icën. Usaía 'iti ca asábi 'icën.

³⁷ Usa 'ainbi ca uni itsin upí oquin sinánxun, aín bëchicë xanu bënumisama tanquin axribia bënutisama tania, a bënumitima 'icën. Usaía 'iti ca asábi 'icën.

³⁸ Usa 'ain ca unin aín bëchicë bënumiti asábi 'icën. 'Imainun ca unían aín bëchicë bënumitima ax asábiira 'icën.

³⁹ Bënëñu xanu an ca usai uni 'iti quicësa bi oquin, bamacëma 'icë aín bënë ëntima 'icën. Aín bënë bamacëbë cuni ca 'iisa tani bënuti 'icën, Nucën 'Ibu Jesús cuëencëbë.

40 Usa 'ainbi ca 'ën sináncëx bënëñu 'aish 'icësamairai bënëñuma 'aish chuámarua taní cuëenti 'icën. 'Ën sináncëxun ca Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan usaquin 'ë sinánmiäxa.

8

Unin 'acë ñu rabiquin ñuina 'acë piti ñuiquian Pablonën ca bana

1 Unían unínbi 'acë ñu rabiquin 'aracacë ñuina 'acë a namix cara piisa 'icë quixunmi 'ë ñucacë bana, a ñuiquin cana ësaquin mitsu cain. 'Ën 'unáncësaribi oquin camina mitsun aséribi 'unan, Nucën Papa Diosëshi dios 'ain ca unin 'acë ñu rabiquin ñuina rëcë a nami ax bëtsi namisaribi 'aish piti 'icën. Usaquin sinani ca uni raíri ainra isa ñu 'unánxa quixun sinani, a nami pi, bëtsibë cëruanánia. Usa 'ainbi ca raírinëx, a namix ca bëtsi namisaribi 'aish piti 'icë quixun 'unánxunbi an picëma unicama nuibaquin 'uchamisama tanquin piima, Jesucristonën sinánsaribi 'ixun.

2 An —'ën cana ñu 'unan —quixun sináncë uni an ñu 'unánxunbi ca aséribi uisai 'iti cara quixun upí oquin 'unánima.

3 Usa 'ainbi ca äxa aséribi ami sináncë uni a Nucën Papa Diosan ainan 'icë 'unania.

4 Unínbi 'acë ñu rabiquin ñuina rëcë ain nami piti cara asábi 'icë quixunmi 'ë ñucacë bana a ñuiquin cana ësaquin mitsu cain. Cananuna 'unan, unin 'acë ñu ax ca ñuishi unioçë 'aish aséribi diosma 'icën. Nucën Papa Dios ax ca achúshi 'icën, bëtsi dios ca 'aíma 'icën.

5 Raíri unin ca sinania, 'aisamaira ca dios 'icë quixun. Usa 'aish ca naínu 'icë 'imainun menu 'icëribi 'icën. Ax ca dios 'icë quianan ax ca nun 'ibu 'icë quiax quia.

6 Usaquian sináncëbëtanbi cananuna nun 'unanin, achúshi ca Nucën Papa Dios 'icën. An ca camabi ñu unioçëxa. Ainan 'inun ca nuribi unioçëxa. 'Imainun ca Nucën 'Ibu achúshi, Jesucristo, ashí 'icën. An ca ain Papabëtan camabi ñu unionan nuribi unioçëxa.

7 Usa 'ainbi ca äxa Jesúsmi catamëcë uni raírinën —unían rabinuxun 'acë ñu ax ca ñuishi 'aish anu nun rabiti dios, ama 'icë —quixun upí oquin 'unaníma. 'Unánquinma ca usabi oquin unin 'acë ñu rabiçë 'ixun, Jesucristomi catamëquinbi a ñu rabiquin ñuina rëxun ain nami piia. Piquinbi ca —unían a ñu rabiquin rëcë ñuina nami pi sapi cana 'ucha —quixun sinania.

8 Nucën Papa Diosan iscëx ca an ñu picëma uni 'icësaribi an ñu picë uni 'icën. Usa 'ain cananuna nun ñu picë cupí 'ianan nun ñu picëma cupí Nucën Papa Diosan iscëx upí 'ima.

9 'Aisa tanquin camina uni itsin usa ñu rabiquin ñuina 'acë ain nami piti 'ain. Usa 'ainbi camina an upí oquin —a ñux ca unin 'acë 'aish ñuishi 'icë —quixun 'unáncëma uni a 'uchamiti rabanan sinánti 'ain, —cana pitima 'ai —quixun.

10 Ënëx ca ësa 'icën. Min a rabinuxun unin unioçë ñu a rabiquinma camina —a rabiquian unin rëcë ñuina nami a piibi cana Nucën Papa Diosmi 'uchaima —quixun sinánquin, anuxun a ñu rabiti xubunuxun a nami piti 'ain. Usa 'ainbi ca minmi a nami piia iscë cupí an —unin unioçë ñux ca ñuishi 'icë —quixun upí oquin 'unáncëma uni, an a ñu rabiquin a nami piti 'icën.

11 Min a nami piquin camina, minun rabanan 'icësaribitia anun rabanan-ribi Cristo bama uni, a 'uchamin.

12 Usaquin piquin camina äxa mibë Jesúsmi sináncë uni, an —unin unioçë ñu ax unínbi 'acë 'aish cushiñuma 'ain ca a rabiquin unin 'acë ñuina namix

bëtsi namisaribi 'icë —quixun 'unâncëma 'ixunbi anribi pinun sinânmîn. Sinânmî ami 'uchai camina Cristomiribi 'uchain.

¹³Usaquin 'ên a nami piquin axa Jesúsmi sinâncë uni itsi 'uchamiti rabanan cana xëñibua 'aïnbi unin 'acë ñu rabiquin pitia 'acë ñu a pitima 'ain.

9

An Jesucristomi catamënun uni bana ñuixuncë uni ca cupíbiti 'icë quicë bana

¹Nucën 'Ibu Jesusan aïn bana uni ñuixunti caísa cana 'êx 'ain. An caíscë unicaman 'acësaribi oquin cana 'ênribi Nucën 'Ibu Jesús isacën. 'Ën aïn bana ñuixuncë cupí camina mitsúxribi ami catamëtin. Usa 'ain camina mitsúnbi 'unánti 'ain, 'êx cana asérabi a usaquin 'anúan Nucën Papa Diosan caísa 'ain.

²—Jesucristonën aïn bana uni ñuixunun 'imicëma ca Pablo 'icë —quixuan uni itsin sinâncëbëtanbi camina mitsun —an 'imicë ca —quixun 'unánti 'ain. 'Ën aïn bana ñuixunia cuati camina mitsux Nucën 'Ibu Jesúsmi catamëtin. Usa 'ain camina asérabi 'unánti 'ain, an ca 'ê aïn bana ñuixunun xuaxa quixun.

³An 'ê ñuicë unicama cana ësaquin cain:

⁴—An 'ên bana ñuixuncëxun cuacë unicaman 'ê piti 'inâncëxun 'ên biti ca asábi 'icën.

⁵A Jesusan aïn bana ñuixunun caíscë uni raíri 'imainun Nucën 'Ibu Jesusan xucéantu 'imainun Pedro, acaman aïn xanu abë cuanun buâncësaribi oquin cana 'ênribi 'aisa tanquin xanu buánti 'ain.

⁶¿Axa mitsubë 'icë uni raírinën 'acësaribi oquin 'ênribi Bernabébëtan 'ên mēcënan ñu mëëquinma, Nucën Papa Diosan banaishi ñuixunti cara asábima 'itsíanx? Ca asábi 'itsíanxa.

⁷Suntárunën ca anbi aïn ñu maruima, 'apun cuni ca a 'inania. Usaribi oquin ca an ñu 'apácë unin an 'apácë ñuxa tuaia, aïn bimi bixun piia. Usaribi oquin ca an vaca bërúancë unin vaca xuma bixun xëaia.

⁸'Enbi 'ên sinanën sinâncëma ca ënë bana 'icën. Moisésnën cuënëo banaribi ca usai quia.

⁹Moisésnën cuënëo bana ca ësai quia: “Trigo bimima rëucubutia piia quixun camina vaca bënë cuëtanitima 'ain”. Axa tēēcë cupía an piti ca asábi 'icën. Vaca bënëxëshi ca usai 'iti quixun ca Nucën Papa Diosan Moisés ënë bana cuënëomíama 'icën.

¹⁰Numiribi sinânquin ca usaquin Moisés cuënëomíacëxa. Unin ca ñu bëru 'apánuxun me mëníoia. Mëníoquin ca —'apácëx canitancëxuan ñu bërún tuaia cana aïn bimi biti 'ai —quixun sinania. Usaribi oquin ca unin trigo bimi biquin, —ënë bimi cana pinuxun 'ai —quixun sinaniá.

¹¹Nun mitsúxmi Jesúsmi catamënun Nucën Papa Diosan bana ñuixuncëxunmi mitsun nun piti ñu nu 'inánti ca asábi 'icën.

¹²Nun cananuna bëtsi unin 'acësamaira oquin mitsu 'unánmian. Usa 'ain ca bëtsi unimí 'inâncësamaira oquin mitsun nu ñu 'inánti asábi 'itsíanxa.

Usa 'aïnbi cananuna a ñubi mitsunua bicëma 'ain. Mitsun nun Jesucristo ñuicë bana cuaisama tanti rabanan cananuna ñuñuma 'ixunbi mitsu ñu ñucácëma 'ain.

¹³Camina 'unanin, Nucën Papa Diosan mëníosabi oquin ca anuxun a rabiiti xubunuxun an ñu 'acë unicama 'imainun sacerdotecamanribi Nucën Papa Dios rabiquin 'acë ñuina aïn nami paná piia.

¹⁴Usaribi oquin ca Nucën 'Ibu Jesusan mëníocëxa, an a ñuiquin aïn bana uni ñuixuncë unicama a ca an aïn bana cuacë unicaman anúan aïn ñu biti 'inánti 'icën.

15 Usa 'ainbi cana 'ën Jesusan bana unicama ñuixunquinbi añu ñubi bicëma 'ain. Bëríribi cana 'ëmi ñu 'inánun quixun ënë quirica mitsu buánmiman. Bana ñuixuncë cupí cana añu ñubi bicëma 'ai quixun 'ën mitsu cacë, a bana cëmë 'iti cana cuëëniman. 'Acëñuma 'aish 'ëx bamacëbëbi ca a bana cëmëma 'iti 'icën.

16 'Ën Jesusan bana unicama ñuixuncë cupí cana rabiácátima 'ain. ¡Aín bana ñuixunun Jesucristonën 'ë cacë 'ixunbi an cacësa oquin 'acëma 'aish carana uisai 'icë 'itsían!

17 Nucën Papa Diosan ca Jesucristo cupía unicama ainan 'inun iëmiti 'icë quicë bana, a 'ëxbi cuëëninquin ñuixuncë 'ixun cana cupí biti sinántsian. 'Ixunbi cana 'ëni sináncëma, an 'ë a bana ñuixunun 'ë cacë cupí, an cacësabi oquinshi 'ati 'ain.

18 'Ën cupí biti asábi 'ainbi cana cupí biquinma unicama Jesucristo ñuicë bana ñuixunin. Ñuixuni cana curíqui bitsi cuëëncësamaira oi mitsúnmi 'ë cupíoquinmashi a bana cuati cupí cuëënin.

19 'Ëa unin ñu mëëmicëma, 'aishbi Nucën Papa Dios cuëëncësabi oíshi 'iquin cana an camabi uni ñu mëëxuncë unisa 'ixun, Cristomi catamënun unicama aín bana ñuixunin.

20 Judíos unicamabë 'aish cana atu Jesucristomi sinánmisa tani judío uni 'icësaí 'in. Usaía judíos unicama 'inun Moisésnën cuëñëo bana quicësabi oi 'icë cupíma Nucën Papa Diosmi catamëcë cupíshi cana iéti 'ai quixun 'unánquinbi cana an usai judíos unicama íti Moisésnën cuëñëo bana cuacë unicama Jesucristomi sinánmisa tanquin a bana quicësaribi oquin 'ain.

21 Usa 'ainbi cana judíosma uni, an Moisésnën cuëñëo bana 'unáncëma, acamabë 'ixun Jesucristomi sinánun 'unánmiti cupí atux 'icësaribiti 'inux, usaía judíos unicama 'inun Moisésnën cuëñëo bana manucësa 'ian. Usai 'ibi cana Jesucristonan 'aish Nucën Papa Diosan bana quicësabi oi 'in.

22 Jesucristomi catamëcë 'ixunbi upí oquin ami catamëti 'unáncëma unicama Jesucristomi upiti catamënun quixun cana atun sináncë ñu timaquinma bana ñuixunin. Camabi uni cana uisai cara atux 'ia usaribiti 'iquin, Cristomi upiti catamënun 'aquinin.

23 Jesucristomi catamëtia Nucën Papa Diosan ainan 'inun iëminun cana unicama bana ñuixunin, Jesucristomi catamëcëbë atubë cuëënuxun.

24 Camina 'unanin, cuai ca uni uix pain cara bëbati 'icë isnux, camáxbi abatia. Camáxbi abácëbëtanbi ca ax paían bëbacë ainshi ñu bitsia. Usaribiquin camina Jesucristobë tsóti sinani cuëëninquin ax quicësabi oquinshi 'ati 'ain.

25 Uni axa cuaiticama ax ca aín namí cushi 'inux bachuaquin tania. Aín namia cushi 'iti cupí ca ñu 'atíma 'aima. Usai 'itancëx abati ax pain bëbaquin ca ñu bitsia. Usai 'iquian bicëxbi ca a ñu chëqui 'atimatia. Usa 'ainbi cananuna nux Jesús cuëëncësabi oi 'inux camabi nëtën upí 'iti 'ain. Usai 'itancëx cananuna an 'imicëx asaribiti upí 'aish uinsaranbi nëtétimoi abë tsóti 'ain.

26 Amanu amanu sinánquinma cana Jesucristo cuëëncësabi oquin upí oquin 'ati sinanin. Bëxunü uníxa abati amo amotan cuancësari cana 'iisama tanin, 'imainun cana unia suñubë mëëanancësa 'iisama tanin.

27 'Ën Nucën Papa Diosan bana unicama ñuixuncë 'ixunbi ax cuëëncësabi oi 'ima 'ëxbi cëmëia ca an aín bana ñuixama 'inun 'ë cati 'icën. Usaquian 'ë cati rabanana cana 'ën namí ñu 'atíma 'ati cuëëncëbëtanbi 'aíma Jesucristo cuëëncësabi oíshi 'in.

10

Unían a rabinuxun unioçë ñu rabiñima bana

1 'Ën xucéantu, ënëmi mitsun 'unánun cana mitsu cain: —Nucën raramaxa Egiptonuax cuania ca Egiptonu 'icë suntárucaman 'atin rabanan Nucën Papa Diosan nëtë cuin bëararamiacëxa. Usaquiani ca Nucën Papa Diosan parúnppa tëarábëoquin aín nëbétsi ësquimiquin me racáncëbë anun 'ucë manan sicaracëcëxa.

2 Usaquin nëtë cuinan bëararacë 'aish parúnppa sicaracëtancëx ca nucën raracamax Nucën Papa Diosmi catamëti Moisésbé upi 'aish an buáncëx abë cuancëxa.

3 Cuanquin ca camaxunbi Nucën Papa Diosan 'ináncë piti piacëxa. An 'ináncë 'unpáxribi ca camaxunbi xëacëxa, xaxúnppanuaxa shaquibutia.

4 Xaxunuaxa chiquicë 'unpáxsaribi 'ixun ca Cristonën abë cuanquin atu cushiocëxa. Usa 'ain ca anuaxa 'unpax chiquicë xaxusa Cristo 'iacëxa.

5 Usa 'ainbi ca ax quicësa oquian 'aiaa oquin, usaía atux 'iti cuëenquinma Nucën Papa Diosan anu uní 'icëma menuxun 'itsamashi bërútamainun aín patsan cëñúmiacëxa.

6 Nun atun ñu 'aisama 'ati cuëëansaribi oquin cuëënuxunma, nun a 'unánti oi ca usai 'iacëxa.

7 A unicama raírinëan 'ásaribi oquin camina unin 'acë ñu rabbitima 'ain. Atu ñuiquin ca Moisésnën ësaquin cuëñëocëxa: “Aín paë bata xëanan pi bucubutancëx cuëëni ca ransacëxa”.

8 Usai 'ianan ca a unicama raírinëx aín xanuma xanu itsibë 'i 'uchatancëx achúshi nëtëinshi 'itsaira veintitrés mil uni bamacëxa. A unicama raírinëxa aín xanuma xanu itsibë 'iásaribiti cananuna 'itima 'ain.

9 Atúnbi —Nucën Papa Diosan sapi ca nu 'atimotima 'icë —quixun sinánquin ñu 'aisama 'atancëxbi ca runun picëx a unicama bamacëxa. A unicamaxa Nucën Papa Diosmi 'uchasaribi oi cananuna usaquinribi sinani Nucën 'Ibu Jesúsmi 'uchatima 'ain.

10 Usaribitia a unicama raírinëx a ñui 'atimati banaia ca Nucën Papa Diosan cëñúmiacëxa. A unicama 'iásaribiti cananuna Nucën Papa Dios ñui 'atimati banatima 'ain.

11 Nucën raracama usai 'ía, anu nun Jesucristomi catamëti ainan 'ixun 'unánun ca Nucën Papa Diosan Moisés cuëñëomiacëxa.

12 Nux cananuna usai 'itima 'ai quixun sinanibi camina bërúinraoracati 'ain, usai atu mína 'in.

13 Ñu 'atima 'ati sinánquinbi camina 'unánti 'ain, mitsúinshima uni itsínribi ca usaribi oquin sinani tëmëraia quixun. Usa 'ainbi ca Nucën Papa Diosan, ax quicësabi oquin mitsu 'aquinquin, ñunshin 'atimanën mitsu 'aisamaira oquin tanun ënima. An ca ami catamëquinmi mín ñu 'atima 'ati sináncë ënun mitsu cushioquin, uisaxun caramina ënti 'ai quixun mitsu sinánmiti 'icën.

14 'Ën nuibacë xucéantu, unínbi 'acë ñu a camina ami 'unánquin rabbitima 'ain.

15 Mitsúxmi sinánñu uní 'icë cana usaquin mitsu cain. Usa 'ixun camina 'ën mitsu cacëxun cuaquin ënë banax ca aséarabi 'icë quixun 'unánti 'ain.

16 Timëxun cananuna, Jesucristo ca nun 'ucha cupí aín imi 'apati i curúsocënuax bamacëxa quixun sinánquin —asábi ca —quixun Nucën Papa Dios cain. Catancëxun cananuna manë xanpanua bimi baca xëaquin —Cristo aín imi 'apati bama cupí cananuna nun 'ucha téréncë 'ai —quixun sinanin. Pánribi tëaxun tucatanëx mëticanantancëxun piquin cananuna camaxunbi —Cristo ca nun 'ucha cupí i curúsocënuax bamacëxa —quixun sinanin.

17 'Itsa uní 'ixunbi cananuna camaxunbi a pán piquin, —nux cananuna camáxbi Cristonan 'aish achúshisa 'ai —quixun sinanin.

18 Camina 'unanin, an a rabiquin ñuina 'acë Israel unicaman ca Nucën Papa Dios rabia. 'Imainun ca an a ñuina nami picë unicamanribi Nucën Papa Dios rabia.

19 Usaquin caquin cana unían a rabinuxun unioçë ñu ax ca cushi 'icë quixun mitsu caiman. 'Imainun ca a rabiquian 'acë ñuina nami axribi bëtsi namisama 'icë quixun cana mitsu caiman.

20 Ësaquin cana mitsu cain, judíosma unibunëx Nucën Papa Diosmi sináncëma 'ixun ñuina 'axun unin 'acë ñu rabiquin ca Nucën Papa Dios rabiquinma ñunshin 'atima rabia. Usaribiquin ñunshin 'atima rabimi mitsux aín uni 'iti cana cuëñiman.

21 Nucën 'Ibu Jesucristo ca nun 'ucha cupí bamacëxa quixun sinánquin uvas bimi aín baca 'acë 'ixun camina uni itsibëtan ñunshin 'atima rabiquin xëati ñu xëatima 'ain. Nucën 'Ibu Jesucristo sinánquin uvas bimi aín baca 'anan pán picë 'ixun camina ñunshin 'atima sinánquin a rabiquin 'ati ñu pitima 'ain.

22 Nucën 'Ibu Jesús nishmiquin camina ñunshin 'atima rabitima 'ain. Nuxnu cushima 'imainun ca axira nubë sënënmaira 'aish cushi 'icën.

Ainanshia 'inun 'aquinma bëtsi uniribi sinánquin unin ñu 'ati bana

23 Ënë banax ca asérabi 'icën, “Unin ca aín cuëncësa oquin ñu 'ati 'icën”. Usa 'aínbi cananuna nux asábi 'iisa tanquin camabi ñuira 'atima 'ain. Asérabi ca “unin aín cuëncësa oquin ñu 'ati 'icë” 'aínbi cananuna nux Jesusan bana quicësabi oi 'iisa tanquin camabi ñuira 'atima 'ain.

24 Axa Jesúsni sináncë unin ca 'ënanshi ca quixun sinánquin ñu 'atima 'icën. Bëtsi uniribia upí 'inun 'aquinti sinánxun ca ñu 'ati 'icën.

25-26 Mecama 'imainun menu 'icë ñucama ax ca Nucën 'Ibu Diosan unio 'aish ainan 'icën. Usa 'aín camina anuxun nami maruti anu 'icë nami maruxun piishiti 'ain. Uinua bëcë cara quixun camina ñucátima 'ain. —A pi sapi cana 'aisama 'iti 'ai —quixun camina sinántima 'ain.

27 Axa Jesucristomi catamëcëma unían abëtanmi pi cuanun quixun cacëx camina cuainsa tani cuanti 'ain. Cuanxun camina —uinua bëcë cara a nami 'icë —quixun ñucáquinma piishiti 'ain. —A nami pi sapi cana 'aisama 'iti 'ai —quixun camina sinántima 'ain.

28 Mitsun piti 'aínbia uni itsin mitsu —ënë namix ca unin 'acë ñu rabiquin piti 'acë 'icë —quixun mitsu cacëxun cuni camina pitima 'ain. An mitsu cacë uni an Jesucristomi catamëcë 'ixunbi, camabi nami ca bëtsi namisaribi 'icë quixun upí oquin 'unáncëma 'ixun, —ënë nami pi cana Nucën Papa Diosmi 'uchain —quixun sináncë 'ain camina a nami pitima 'ain.

29 —A piti ca asábi 'icë —quixun mitsun sináncëbëtanbi an mi cacë unin —usa ñu 'ën píti ca 'ucha 'icë —quixun sináncëbëtan camina pitima 'ain.

Sapi camina 'ë ñucáti 'ain, uisacasquin carana uni itsian, ënë nami piti ca 'ucha 'icë quixun sináncë cupí 'ën pitima 'ai quixun.

¿Nucën Papa Dios —asábi ca —quixun caxun 'ën piabi cara unin 'uchoquin, —Nucën Papa Diosmi 'uchaquin camina pia —quixun 'ë cati 'ic?

31 Ënëx ca ësa 'icën. Ñu piquin, ñu xëaquin, añu ñu caramina 'ai, usa ñu 'aquin camina Nucën Papa Dios cuëñun a sinánquin 'ati 'ain.

32 Usoquin camina uinu 'icë unibi, judíos uni 'imainun judíosma uniribi, 'imainun axa Jesucristomi catamëcë unicamaribi, Nucën Papa Diosmi 'uchañi sinánmitima 'ain.

33 'Ënribi cana camabi uníxa 'ën 'aia isi cuëñun ñu 'ain. 'Ën cuëncë ñu 'atishi sinánxun cana ñu 'aiman. Jesucristomi catamëtía iëñun camabi uni 'aquinti sinánxun cana ñu 'ain.

11

1 'Ēx Cristo 'iásaribiti 'icēsaribiti camina mitsúxribi 'iti 'ain.

Axa Jesucristomi catamēcē unicama timēcēbē usai xanucama 'iti bana

2 'Ēn xucéantu, mitsun 'ē manučuinma camina 'ēn mitsu űuixuncē bana quicēsabi oquin 'ain. Usaími 'ia cuaquin cana —asábi ca —quixun mitsu cain.

3 Ēnē banaribi cana mitsúnmi 'unánun ēsaquin mitsu cain, Cristonēn aín Papan bana cuacēsaribi oquin ca camabi unín Cristonēn bana cuati 'icēn. Usaribi oquin ca camabi xanun aín bēnēn bana cuati 'icēn.

4 Axa Jesucristomi catamēcē unicama timēcēbētan ca nucē bēnē unín Nucēn Papa Diosbē banaquin aín mañuti mañutima 'icēn. Usaribi oquin ca Nucēn Papa Diosan sinánmicē bana uní űuixunquin aín mañuti mañutima 'icēn. Usoquin unín aín mañuti mañucēx ca 'aisama 'iti 'icēn.

5 Usa 'aínbi ca xanux abē bananan Nucēn Papa Diosan sinánmicē bana űuixuni mapúcē 'iti 'icēn. Usaía 'icēxma ca 'aisama 'aish maxcúcē xanusa 'ia.

6 Axa mapútisama tancē xanu ax ca maxcúcē 'iti 'icēn. Usa 'aish ca maxcútimi rabíanan, maruñusa 'aish rabíntisama tani mapúti 'icēn.

7 Nucēn Papa Diosan ca asaribi 'itánun uní uniocēxa. Usa 'ain ca Nucēn Papa Diosan asaribi 'inun unio 'aish uní mapútima 'icēn. Usa 'aínbi ca Nucēn Papa Diosan an uní 'aquinti oquin xanu uniocēxa.

8 Nucēn Papa Diosan ca xanun putu bixun uní unioma 'icēn. Usaquin 'aquinma ca nucē bēnē unín putu bixun xanu uniocēxa.

9 Xanunan 'iti oquin ca Nucēn Papa Diosan bēbu unioma 'icēn. Bēbunan 'iti oquin ca xanu Nucēn Papa Diosan uniocēxa.

10 'Ēn uní 'aquinquin ax quicēsabi oquin 'anun ca Nucēn Papa Diosan 'ē uniocēxa quixun sinani ca xanux mapúcē 'iti 'icēn, ángelcaman —a upí sinánñu ca —quixun isnun.

11 Usa 'aínbi ca axa Jesucristomi catamēcē unicaman ēsaquin 'unánti 'icēn, bēbu uní ashi 'ixunbi ca camabi űu aín cuēēncēsa oquin 'atima 'icēn. Usaribiquin ca xanun ashi 'ixunbi camabi űu aín cuēēncēsa oquin 'atima 'icēn.

12 Bērāma ca Nucēn Papa Diosan xanu unioquin unín putu bixun uniocēxa. Usa 'aínbi ca Nucēn Papa Diosan mēnósabi oquin xanúnshi uní tuaia.

13 Mitsúnbi camina upí oquin sinánquin 'unánti 'ain, Nucēn Papa Diosbē banaia xanu mapútima cara asábi 'icē quixun.

14 Cananuna 'unan, uní aín bu chaxcēira 'aish ca rabin 'iti 'icēn.

15 Usa 'aínbi ca usabiiti oi unia 'aish xanux aín bu chaxcē 'icēn. Usabi anun mapúti oquin ca Nucēn Papa Diosan mēnócēxa. Usa 'aish ca xanunanēx upí 'icēn.

16 Axa ēnē bana cuati cuēbicanáncē unicama cana cain, usai ca xanu 'iti 'icē quixun cananuna camabi uní cain. Axa Jesucristomi catamēcē unicama timēcēcamaribi ca —usai ca 'iti 'icē —quixun sinania.

Pán pianan uvas baca 'aquin Jesucristo asérabi sinánquin 'ati bana

17-18 Ēsaquian mitsu űuicania cana cuan, mitsux isamina Jesucristo sinánquin pán pianan bimi baca 'anux timéaxbi camáxbi nuibananima bētsibē bētsibē nishananin. Usaquin űuicania cuaquin cana sinan, usai sapi camina 'icani quixun. Usa 'aish camina űancábi timécenin. Timéaxbi camina anuaxira nishanancanin. Usaquin Jesucristo sinánquin pán pianan bimi baca xēaibi camina asérabi ami sinánquinmi 'acēma cupí 'uchain. Usoquinmi űu 'aia cana mitsu, upí oquin camina 'ai quixun caiman.

19 Usaquin bētsi bētsi oquin sinania raírinēx cuamiananmainunbi raírinēx nishananiama isquin ca unin isti 'icēn, uicamax cara aséربي Cristonan 'icē quixun.

20 Camáxbi timéxun nuibananquinma piquin camina aséربي Nucēn 'Ibu Jesucristo sinánquin 'aiman.

21 Usa 'ixun camina uní raíri tēnánan micama raírinēn mitsun bēcē ñu pin. Uní raírinēxa 'acēñuma 'aish panántamainun camina micama raírinēx 'aisamaira oquin pitancēx paēnin.

22 Mitsux camina anuxun pianan xēati xubuñu 'ain. Axa Jesucristomi catamēcē unicamabē timēaxmi usai mitsux 'icēbē ca uní raírinēx Nucēn Papa Dios timai ainan 'iisama tanti 'icēn. Usami ocēx ca anu 'icē ñuñuma unicamax ñuñuma 'aish rabinia. ¿Uisoquin carana mitsu cati 'ain? ¿Usaími 'ia carana uisa 'ixun mitsu —asábi camina 'ai —quixun cati 'ain? Cana catima 'ain.

Jesucristo sinánquin pán pianan uvas baca 'ati bana

(Mt 26.26-29; Mr 14.22-25; Lc 22.14-20)

23 Nucēn 'Ibu Jesusan 'ē cacē bana ñuiquin cana ēsaquin mitsu can, anúan uní itsin 'anun quixun unin a 'inánti, a ñantan ca Nucēn 'Ibu Jesusan pán biacēxa.

24 Bitancēxun ca aín Papa —asábi ca —catancēxun tēcēnpaxun mētícaquin cacēxa: “Ēnē ca pit. Mitsúnmi piti pán ēnēx ca 'ē 'icēn, axa minun rabanamati a. Ēsoquin piquin camina 'ē sinánquin 'ati 'ain”.

25 Usaribi oquin ca pitancēx sēnēnxun xanpanu 'icē uvas baca biquin cacēxa: “‘Ēx 'ēn imi 'apati bamati cupí ca mitsúxmi ainan 'iti 'ēn Papa Diosan mēñiocēxa. Ēnē sinánquin camina ēsoquin bimi baca 'aquin 'ē sinánquin 'ati 'ain”.

26 Usa 'ain ca Nucēn 'Ibu Jesucristo utēcēntamainun aín unicaman ēsoquin pán 'imainun bimi baca 'ati 'icēn. Usaquian aín unicaman 'aia isquin ca unin 'unánti 'icēn, atun 'ucha cupía Jesucristo bama 'ain ca a sinánquin usoquin 'aia quixun.

Aséربي Jesucristomi sinánquin pán 'imainun uvas baca 'ati bana

27 Usa 'ain ca uix cara Nucēn Papa Dios cuēñcēsabi oi 'íma 'ianan —Jesucristo ca nun 'uchacama tērēnux aín imi 'apati bamacēxa —quixun sinánquinma a manucē 'ixunbi usoquin pán 'imainun bimi baca 'aia, a unix ca Nucēn 'Ibu Jesucristomi 'uchaia.

28 Usa 'ain camina pán 'imainun bimi baca 'anuxun, mitsux caramina aséربي ami sinani Nucēn Papa Dios cuēñcēsabi oi 'i quixun upí oquin sinánti 'ain.

29 Nucēn 'Ibu Jesucristo ca nun 'uchacama cupí bamacēxa quixun sinánquinmabi usoquin pán 'imainun bimi baca 'ai 'uchacē cupí camina castícančē 'iti 'ain.

30 Usai 'uchacē cupí camina Nucēn Papa Diosan 'imicēx raíri cushima 'ianan 'insínñu 'ain. Usa 'aish ca raíriribi bamaxa.

31 Usa 'aínbi ca nun 'uchacama mēñiocē 'ixun —aséربي ca Jesucristo cupí Nucēn Papa Diosan iscēx 'ēn nuitu upí 'icē —quixun sinánquinu pán 'imainun bimi baca 'aia, Nucēn Papa Diosan nu 'uchotíma 'icēn.

32 Usa 'aínbi ca aséربي ami sinánquinmabi usoquin a ñu 'aia, Nucēn Papa Diosan nu 'uchoquin, axa ami sináncēma unicamabēnu nuxribi 'uchocē 'itín rabanam, usoquin 'atēcēníma 'inuxun 'unánun, uisai caranuna 'i usaínu 'inun nu castícania.

³³ 'Ēn xucēantu, Jesucristo sinánquin pán 'imainun bimi baca 'anux timēti camina pinux caínanpanti 'ain.

³⁴ Usai 'imi upiti timētiama isquian Nucēn Papa Diosan mitsu castícantí rabanan camina panancē 'ixun mitsun xubunuxun piti 'ain. Usa 'ain cana mitsu isi cuanxun uisai caramina 'icani, a mitsu mēnioxunti 'ain.

12

Aín cushi 'inácēxun ca Nucēn Papa Diosan unicaman bētsi bētsi ñu 'aia quixuan Pablonēn ca

¹ 'Ēn xucēantu, mitsúnmi 'unánun cana ēsaquin mitsu cain, axa Jesucristomi catamēcē unicaman ca aín Bēru Ñunshin Upitan 'amicēsabi oquin bētsi bētsi ñu 'ati 'icēn.

² Camina 'unanin, mitsux Jesucristomi catamēcēma pan 'aish camina unían 'acē ñu banañumabia, ax isa dios 'icē quixun unin cacē ñu rabi axa Jesúsmi sinácēma unibubē niacēn.

³ Usa 'ainbi camina bēri Jesúsmi catamēcē 'ixun 'unánti 'ain: Nucēn Papa Diosan Bēru Ñunshin Upitan sinánmicēx cuni ca uni "Jesús ca Nucēn 'Ibu 'icē" quia. 'Imainun ca axa "Jesús ca 'aisama 'icē" quicē unicama ax Nucēn Papa Diosan Bēru Ñunshin Upitan sinánmicēma 'icēn.

⁴ Nucēn Papa Diosan ca atúan bētsi bētsi ñu 'anun quixun aín unicama sinánmiquin usaquian 'anun aín cushi 'inania. Achúshi 'ixunbia aín Bēru Ñunshin Upitan 'imicēxun ca axa Jesúsmi catamēcē unicaman bētsi bētsi ñu 'aia.

⁵ Bētsi bētsi ñu 'ananbi ca camaxunbi achúshi, Nucēn 'Ibu Jesús, ashi rabiquin ñu 'axunia.

⁶ Usa 'ain ca atúan ñu 'anun aín unicama bētsi bētsi sinan 'inanibi Nucēn Papa Dios ax achúshi 'icēn.

⁷ Nucēn Papa Diosan ca aín unicama achúshi achúshi, anúan aín unicama raíri upiti Jesucristomi sinánun quixun 'aquinun 'inania. 'Inácēxuan aín Bēru Ñunshin Upíñu 'ixun upí oquin ñu 'aia isquin ca unicaman 'unánti 'icēn, Nucēn Papa Diosan Bēru Ñunshin Upitan 'amicēxun ca 'aia quixun.

⁸ Nucēn Papa Diosan ca aín Bēru Ñunshin Upitan 'imicēxa, uni raíri sinánñuira 'aish upiti bananun quixun 'imia. 'Imianan ca uni raírinēxa aín nuitu mēu racanaquin uisai cara quti 'icē quixun sinántancēx upiti bananun quixun 'imia.

⁹ Nucēn Papa Diosan ca aín Bēru Ñunshin Upitan 'imicēxuan uni raírin ami catamēquin –Nucēn Papa Diosan ca asérabi 'ē 'aquinia –quixun 'unánquin upí ñu 'anun 'amia. 'Amianan ca aín Bēru Ñunshin Upitan 'amicēxuan bētsi bētsi unin uni 'insíncē pēxcunun quixun 'amia.

¹⁰ Aín Bēru Ñunshin Upitan 'amicēxun ca bētsi bētsi unin, uni itsían 'acēma ñu 'aia. An sinánmicēxun ca bētsi bētsi unin Nucēn Papa Diosan sinánmicēsabi oquin aín bana unicama ñuixunia. An 'imicēxun ca bētsi bētsi unin, uni itsían bana ñuia cuaquin, asérabi cara Nucēn Papa Diosan sinánmicēxun bana ñuia quixun 'unania. An sinánmicēx ca bētsi bētsi unix Nucēn Papa Dios rabi, uni itsían cuacēma bana banaia. Banacēbētan ca Nucēn Papa Diosan aín Bēru Ñunshin Upitan sinánmicēxuan bētsi unin uisai quicē cara a bana 'icē quixun uni ñuixunun 'unánmia.

¹¹ Usaquin 'aquin ca aín Bēru Ñunshin Upí ax achúshi 'ixunbi, Nucēn Papa Diosan unicama bētsi bētsi ñua 'anun 'imia, ax cuēncēsabi oquin.

Aín unicamaxa Jesucristonan 'aish achúshisa 'icē quicē bana

12 Ēnēx ca ēsa 'icēn. Aín taē, aín mēcēn, aín xo, aín pucu, aín bēru, aín pabí acamaxa 'itsa 'aínbi ca uní achúshishi 'icēn. Usaribiti ca Cristo achúshishi 'icēn.

13 Nux Cristonēn uní 'aish cananuna ēsa 'ain: raírīnēx judíos uní 'imainun raírīnēxribi axa griego bana banacē uní 'imainun raírīnēxribi an űu uní mēēxuncē uní 'imainun cananuna raírīnēxribi an uní űu mēēxuncēma uní 'ain. Usa 'aishbi cananuna nucamax Nucēn Papa Diosan Bēru űunshin Upitan sinánmicē 'ianan Cristonan 'aish achúshisa 'ain. Abēnu 'inun ca Nucēn Papa Diosan aín Bēru űunshin Upí nucama 'inánxa.

14 Unia achúshi 'aínbi ca aín taē, aín mēcēn, aín xo, aín pucu acamax 'itsa 'icēn.

15 Aín taēx banati 'unán 'ixun ca catsíanxa: “Ēx aín mēcēnma 'aish cana 'ēx a uninanma 'ain”. Usa 'aínbi ca ax aín mēcēnma 'aishbi ax a uninan 'icēn.

16 Aín pabítax banati 'unan 'ixun ca catsíanxa: “Ēx aín bēruma 'aish cana 'ēx a uninanma 'ain”. Usa 'aínbi ca aín bēruma 'aishbi ax a uninan 'icēn.

17 Bēruűushi 'ixun ca unín uisaxunbi cuatima 'icēn. Pabíűushi 'ixun ca unín uisaxunbi xētima 'icēn.

18 Usa 'ain ca Nucēn Papa Diosan an sináncēsabi oquin pabí, bēru, taē, quisi, pucu acamañua 'itánun uní uniócēxa.

19 Pabíshi 'aish ca uní unima 'itsíanxa. Bēruishi 'aish ca uní unima 'itsíanxa. Taēishi 'aish ca uní unima 'itsíanxa.

20 Usa 'ain ca uní taē, pabí, bēru, acamañu 'aishbi achúshishi 'icēn.

21 Unín bēru banati 'unan 'ixun ca a unín mēcēn: “Míxmi 'aíma 'aínbi 'ēxēshi 'aishbi cana asábi 'itsían” quixun catima 'icēn. Usaribí oquin ca unín maxcatax banati 'unan 'ixun a unín taē: “Míxmi 'aíma 'aínbi cana 'ēxēshi 'aishbi asábi 'itsían” quixun catima 'icēn.

22 Bēru, mēcēn, maxcá, acama 'imainunbi nun nami raírī anu bēruínra ocēma acamaxa 'aíma 'ain cananuna uisa 'aishbi tsótsianma.

23 'Imainunribi cananuna nami an bēpánti chupa pañuín. Pañuanan cananuna nun namicamaira unín isti rabanán rabinquin, chupan mapuquin bēruínroin.

24 Acama bēruánquinbi cananuna nun bēru, nun mēcēn acama unínma isia quixun mapuima. Usa 'ain ca Nucēn Papa Diosan mēnósabi oi nun namicama asábi 'icēn. A mapucēcamax ca anu mapucēmacamasaribi 'icēn.

25 Usa 'ain cananuna —amo 'icēxa 'aisama 'imainun ca amo 'icēxēshi nun nami upí 'icē —quixun sinántima 'ain. Camabi nun namix ca upí 'icēn.

26 Nun mēcēnaxa paēia ca camabi nun namin tania. Usaribiti ca nun pabítax paēia camabi nun namin tania. Usaribiti cananuna unían —min bu, min bēmána, min pēñan ca upí 'icē —quixun cacēx nun namicamabēbi chuámarua taní cuēñin.

27 Usa ca ēnēx 'icēn. Aín taē, aín mēcēn, aín pabí acamaxa 'itsa 'aínbi ca uní achúshishi 'icēn. Usaribiti ca Cristobē aín unicama achúshishi 'icēn.

28 Nucēn Papa Diosan mēnósabi oquin ca axa Jesucristomi catamēcē unicaman bētsi bētsi űu 'aia. Raírī uníx ca aín bana űuixunuan Jesucristonēn caíscē 'ia. Raírī unín ca Nucēn Papa Dios quicē bana unicama űuixunia. Raírī unín ca axa Jesúsmi catamēcē unicama aín bana 'unánmia. Raírī unín ca uní 'itsin 'acēma űu 'aia. Raírī unínribi ca uní űucē péxcuia, raírī unín ca unicama 'aquinia, raírī uníx ca Nucēn Papa Diosan bana cuatia timécē unicama aín cushi 'ia, raírī uníxribi ca Nucēn Papa Dios rabi unían cuatima banan banaia.

29 Usa 'aishbi ca camáxira aín bana uní űuixunuan Jesusan caíscē 'ima, camáxira ca an Nucēn Papa Dios quicē bana unicama űuixuncē 'ima, camáxira

ca an axa Jesúsni catamēcë unicama aín bana 'unánmicë 'ima, camáxira ca an uní itsin 'acëma ñu 'acë 'ima.

³⁰ Camáxira ca an un 'insíncë pëxcuti cushiñu 'ima, camáxira ca axa Nucën Papa Dios rabi unín cuatima banan banacë 'ima, camáxira ca uníxa bëtsi banan banacë an ñuixuncë 'ima.

³¹ Camabi ñu 'aquinmabi camina añu 'aquin caramina camabi unia Jesu-cristomi upiti sinánun 'aquinti 'ai, a ñumi 'anúan mi 'aquinun Nucën Papa Dios ñucáti 'ain. A ñucamami upí oquin 'aiabi cana mitsu 'unánmiti 'ain, bëtsi ñu upíirami 'anun.

13

Unicama camina nuibati 'ai quixuan Pablonën ca

¹ Èx bëtsi bëtsi banan bananan anun ángel banacë banánribi banacëxbi ca uní nuibacëma 'aish 'ën bana rata tancácësa ñancáishi 'icën.

² Èn Nucën Papa Diosan a sinánmicë ñu ñuiquin unicama ñuixuanan, camabi ñu 'unánquin uní itsin 'unáncëma ñuribi 'unánan, —Nucën Papa Diosan ca 'ë 'aquinti 'icë —quixun sinánquin aín cushin aín bashibi amanu tacuiabi, ca uní itsi nuibaquin 'acëma 'icë Nucën Papa Diosan 'ë upí isima.

³ Èn ñucama ñuñuma uní 'inánan upí ñu 'acë cupí bëtsi unín nëëncëx bamaiabi ca uní nuibati 'icëma 'icë, Nucën Papa Diosan 'ë upí isima.

⁴ An uní raíri nuibacë unín ca bëtsi unia abë upíma 'icëbi ami nishquinma upí oquinshi caia. Usa 'aish ca bëtsi unibë upí 'ia. An uní raíri nuibacë uní ax ca bëtsimi nutsima. Ca —bëtsi unibë sënénmaira cana 'ai —quixun sinanima. Ca rabiacaatima.

⁵ Ca nishcësashi 'aish aín cuëëncësa oíshi 'ima. Aín cuëëncësa oquinshi ñu 'acë ca 'ima. Ca bënëtishi nishima. Ami nishquian unín 'atimocëxunbi ca axribi ami nishquinma tanshitia.

⁶ Ñu 'atima unín 'acëbë ca cuëëníma. Usa 'aish ca upí ñu cuati cuni cuëënia.

⁷ An uní nuibacë unín ca amia nishcëxunbi uní, axribi ami nishquinma —sapi ca sinanati 'icë —quixun cainia. Axa upíma 'aínbi ca ami nishíma usabi abë upí 'ia.

⁸ Ènë nëtëcama cëñúcëbëtan camaxunbi a 'unáncë cupí ca uinu 'icë unínbi Nucën Papa Dios quicë bana unicama ñuixuntëcëntima 'icën, uinu 'icë uníxbi ca Nucën Papa Dios rabi unín cuatima banan banatima 'icën, unían bëtsi uní 'unánmiti ca 'aíma 'iti 'icën. Usai 'iti a 'aíma 'aínbi ca nux nuibananti ax cëñútima, bamatancëxribi cananuna Nucën Papa Diosan nëtënu 'aish anuaxribi bëtsibë nuibananti 'ain.

⁹ Ènë nëtënuixun cananuna 'unánquinbi camabi uisai caranuna 'iti 'ai quixun 'unaniman. Usa 'ixun cananuna camabiira 'unáncëma 'ixun nun 'unáncëshi ñuixunin.

¹⁰ Usa 'aínbi cananuna ënë menuxun 'acësamaira oquin aín nëtënuixun upíira oquin an sinánmiti ñucama 'unánuxun 'ain.

¹¹ Xuratsu 'aish cana 'ëx tuá xuratsu 'icësari banacën. Usa 'ixun cana tuá xuratsunën sináncësa oquin sináncën. Xuratsu 'ixun cana xuratsunëan cuacësa oquin cuacën. Usa 'ixunbi cana canitancëxun xura 'aish 'ëx 'iá acama ëancën.

¹² Espejo upíirama 'aínu upí oquin anun ñu iscëma usaribi oquin cananuna uisaira cara Nucën Papa Diosan sinan 'icë quixun camaira 'unaniman. Usa 'aínbi cananuna aín nëtënu 'ixúinra 'unánti 'ain. Bërí cana camabiira 'unaniman. Usa 'ixunbi cana 'unánti 'ain, an 'ë 'unáncësaribi oquin.

13 Bëtsi ñucama cëñúcébëbi cananuna nux cëñútimoi abë 'aish Nucën Papa Diosmi catamëti 'ain. —Cananuna ënë Nucën Papa Diosan nëtënuax cëñútimoi 'iti 'ai —quixun 'unaní cananuna cuëëinra cuëënti 'ain. Anu 'aish cananuna camáxbi cëñútimoi bëtsibë nuibananti 'ain. Nucën Papa Diosmi catamëti cuëëanan abë nëtëtimoi 'iti sinani cuëëníbi cananuna bëtsibë nuibanancë cupíira cuëëinra cuëënti 'ain.

14

Unin 'unáncëma banan banati ñui quicë bana

1 Usa 'ain camina manúquinma unicama nuibati 'ain. Nuibanan camina Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan mitsu bëtsi bëtsi ñumi 'anun 'amiti cuëënti 'ain. Bëtsi ñu 'ati cuëëncësamaira oi camina an mi sinánmicëxun aín bana upí oquin unicama ñuixunti cuëënti 'ain.

2 Axa Nucën Papa Dios rabi unin cuacëma banan banacë uni, ax ca unin uisai cara quia quixun cuanunmabi Nucën Papa Dios rabi an cuanun banaia. Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan 'imicëx ca ax unin cuacëma banan banaia.

3 Usa 'aínbi ca an Nucën Papa Diosan sinánmicëxun aín bana unicama ñuixuncë uni an axa Jesucristomi catamëcë unicaman ami catamëquin an cacësabi oquin 'anun 'unánmia. 'Unánmianan ca ñu upíshia 'anun cushioquin 'ësëia. 'Ëséanan ca masá nuitutiabi sinanamiquin upí oquin sinánmia.

4 Axa Nucën Papa Dios rabi unin cuacëma banan banacë uni ax ca axbi Jesucristo upiti sinania. Usa 'aínbi ca an Nucën Papa Diosan sinánmicëxun aín bana unicama ñuixuncë uni an axa Jesucristomi catamëcë unicaman ami catamëquin an cacësabi oquin 'anun 'unánmia.

5 Mitsúxmi unin cuacëma banan banati cana 'ëx cuëënin. Usa 'aínbi cana mitsúxmi usai banati cuëëncësamaira oi mitsúnmi Nucën Papa Diosan sinánmicëxun aín bana unicama ñuixunti cuëënin. Unin cuacëma banan banaquinbi uisai quicë cara a bana 'icë quixun ñuixuncëxunma ca bëtsi unin uisai quicë cara quixun 'unántima 'icën. Nucën Papa Diosan 'imicëxuinshi ca unin 'unánti 'icën. Usa 'ain ca ami catamëcë unicama Jesucristo cuëëncësabi oi 'inun 'aguinuxun an a bana 'unáncë unin uisai quicë cara quixun raíri ñuixunti 'icën.

6 'Ën xucéantu, ësaquin cana mitsu cain. Mitsu isi cuanx Nucën Papa Dios rabi unin cuacëma banan banaquinbi, an 'ë sinánmicë ñu mitsu ñuixuncëma 'ianan usai ca axa Jesúsmi sináncë uni 'iti 'icë quixun caíma, 'ianan Nucën Papa Diosan bana mitsu upí oquin sinánmiquin 'ësëima, 'ianan aín bana ñuiquin mitsu 'unánmicëma 'aish cana upitimi Jesúsmi sinánun mitsu 'aquincëma 'itsían.

7 'Ënëx ca ësa 'icën. Unían paca 'imainnu arpa, a upí oquin banaocëbetanma ca uni itsin uisai quiquin cara bana oia quixun 'unanima.

8 Bëtsían upí oquin manë xo bana ocëbëma ca suntárucama —cananuna 'acananti 'ai —quixun 'unanima mëniciatima 'icën.

9 Usaribi oquin ca mitsúxmi Nucën Papa Dios rabi unin cuacëma banan banacëbetan uínbi a bana cuatima 'icën. Usa 'aish camina ñancábi banati 'ain.

10 Camabi menuax ca uni bëtsi bëtsi banan banaia. Usaía quíabi ca an a bana 'unáncë uni an a bana cuatia.

11 Usa 'aínbi ca an cacëxunbi 'ën aín bana uisai cara quia quixun cuacëbetanma —ax ca 'ën aintsima 'icë —quixun sinánti 'icën. 'Ënribi cana —'ën aintsima ca ënë uni 'icë —quixun sinánti 'ain.

12 Mitsux asérami bētsi bētsi ñu 'anun Nucēn Papa Diosan Bēru Ñunshin Upitan sinánmicē 'iisa tanquin camina añu 'aquin caramina camabi uníxa Jesucristomi upiti sinani ax cuēēncēsabi oi 'inun sinánmiti, a ñuishi 'ati 'ain.

13-14 'Ēx unin cuacēma banan banaquin cana Nucēn Papa Dios rabiquinbi uisai carana qui quixun 'unaniman. Usa 'ain ca axa unin cuacēma banan banacé uni, añ unicama ñuixunuxun uisai cara a banacama quia quixuan a 'unánminun Nucēn Papa Dios ñucáti 'icēn.

15 Usa 'aish cana 'ēn nuitu mēu a sinánquin Nucēn Papa Dios rabi 'ēn cuacēma banan banaibi 'ēn cuacē banánribi banati 'ain. A rabi cana 'ēn cuacēma banan cantanan 'ēn cuacē banánribi cantati 'ain.

16 Unin cuacēma banan banaquinmi Nucēn Papa Dios rabiabi ca min bana cuaquinma an Nucēn Papa Diosan bana upí oquin 'unáncēma unicaman mibētan Nucēn Papa Dios rabiti sinántima 'icēn.

17 Minmi a banan Nucēn Papa Dios rabicé axa asábi 'aínbi camina bētsi uniribi upitia Jesúsni sinánun 'aquiniman.

18 Mitsúxmi 'icēsamaira oi cana 'ēx Nucēn Papa Dios rabi unin cuacēma banan banain. 'Ēn usai banati 'unáncē cupí cana Nucēn Papa Dios —asábi ca —quixun cain.

19 Usa 'aishbi cana axa Jesucristomi catamécē unicama timécē 'ain, unin cuacēma banan 'itsaira banati cuēēncēsamaira oi unían cuacē banan banati cuēēnin. A banan 'itsamashi banaquinbi unicama atun cuaisabi oquin 'unánmiti ca asábi 'icēn.

20 'Ēn xucéantu, tuáratsunēn sináncēsa oquin camina sinántima 'ain. Ñu 'atima 'ati 'unáncēma 'aisha tuáratsu 'icēsaribiti camina 'iti 'ain. 'Iananbi camina bētsi ñucama sinánquin uni apanēn upí oquin sináncēsabi oquin sinánti 'ain.

21 Nucēn Papa Diosan bana cuēnēo ca ēsai quia: “Bētsi banan banaquin cana ēnē unicama ñuixunti 'ain, bētsi nētēnu 'icē unin ca ēn 'imicēxun atu cati 'icēn. Usaquian cacēxbi ca 'ēmi sinántima 'icē quiax ca Nucēn 'Ibu Dios quia”.

22 Axa Jesucristomi catamécē uníxa unin cuacēma banan banaia cuaquinbi ca raírínēn uisai cara quia quixun 'unánquinma a bana sinanima. An sinanimabi ca Jesucristomi sináncēma unin a bana cuaquin sinánti 'icēn, Nucēn Papa Diosan 'imicēx sapi ca banaia quixun. Usa 'aínbi ca an sinánmicēxuan Nucēn Papa Diosan bana ñuixuncē uníxa banaia cuati aín unicama upiti Jesucristomi sinánti 'icēn. Usa 'aínbi ca axa ami catamēisama tancē unicaman a bana cuaquinbi asérami ca usa 'icē quixun sinanima.

23 Aín bana cuacē 'aishmi mitsux timēax camáxbi Nucēn Papa Dios rabi unin cuacēma banan banacēbē ca an mitsúxmi usai 'ia 'unáncēma uni raíri 'imainun axa Jesúsni sináncēma uni raírínēx atsinti 'icēn. Atsínquin mitsúxmi usai banaia cuaquin ca —sapi ca ñunshíanxa —quixun sinánti 'icēn.

24 Usa 'aínbi ca timēxunmi mitsun Nucēn Papa Diosan sinánmicēxun bana ñuicēbē, axa Jesucristomi catamécēma uni 'ianan mitsúxmi usai 'ia 'unáncēma uni, ax atsínxun mitsúnmi ñuia cuaquin —a banax ca asérami 'icēn, 'atima ñu cana 'ēn 'a —quixun sinánti 'icēn.

25 —'Ēn unēxun 'acé ñuribi ca Nucēn Papa Diosan isaxa —quixun sinánquin ca a ñucama chiquinaquin Nucēn Papa Dios rabiti 'icēn. Rabianan ca —asérami ca Nucēn Papa Dios mitsubē 'icē —quiti 'icēn.

Timēax sharáruima banati bana

26 'Ēn xucéantu, timēax camina ēsai 'iti 'ain. Raírínēx camina 'iisa tani cantati 'ain, raírínēn camina Nucēn Papa Diosan bana ñuixunti 'ain, raírínēn

camina añu cara Nucën Papa Diosan mitsu sinánmiaxa a ñuiquin cati 'ain, 'iisa tani camina raírinëx unin cuacëma banan banati 'ain, raírinën camina uisai quicé cara a bana 'icé quixun ñuixunti 'ain. Timéxun caramina uisa ñu 'ai a 'ai camina camáxbi ami upiti sinani Jesucristo cuëncësabi oi 'inun sinánmiananti 'ain.

²⁷ Usa 'ain camina unin cuacëma banan Nucën Papa Dios rabi banatisa tani, rabëtaxëshi banati 'ain. 'Ianan camina rabë 'imainun achúshitaxëshi banati 'ain. Usa 'aishbi camina achúshi achúshitaxëshi banati 'ain. Banaquin camina uisai quicé cara a bana 'icé quixun unicama ñuixunti 'ain. Min ñuixuniama ca bëtsi unin uisai qui caramina quia quixun ñuixunti 'icën.

²⁸ An uisai quicé cara a bana 'icé quixun ñuixunti 'aíma 'ain camina uni timécë anuax Nucën Papa Dios rabi unin cuacëma banan banatima 'ain. Usari banaíma camina min nuitu mëúishi ami sinani Nucën Papa Dios rabi abë banati 'ain.

²⁹ Usaribi oquin camina Nucën Papa Diosan sinánmicëxun aín bana ñuixuinsa tanquin rabëxuinshi unicama ñuixunti 'ain. Ñuixuanan camina rabë 'imainun achúshixuinshi ñuixunti 'ain. Ñuixunia camina raírinën —a unin banax cara aséabi Nucën Papa Diosan sinánmicëxa quicé 'icé —quixun cuati 'ain.

³⁰ Usa 'aínbi ca an bana ñuixuncë uni, uni itsínribia bana ñuixuinsa tania isi, nëtéti 'icën.

³¹ Usoquin camina uicamax caramina Nucën Papa Diosan sinánmicë 'ain, an achúshi achúshixun bana ñuixunti 'ain. Usoquin bana ñuixuncëx camina camaxunbi upí oquin Nucën Papa Diosan bana 'unani ami cushicé 'iti 'ain.

³²⁻³³ Nucën Papa Diosax ca aín unicamaxa timéax an bana ñuixuncë unían ñuixuncëxun bana cuatima raíri sharáruí banati cuëënima. Usa 'ain ca raíri unin bana ñuixuinsa tanquinbi tënëpaínti 'icën.

Uínu cara timétia, anuax ca axa Jesucristomi catamécë unicamax ësai 'ia. Usa 'ain camina usaribiti mitsux 'iti 'ain.

³⁴ Axa Jesucristomi catamécë unicama timécë 'ain ca xanu banatima 'icën. Usa 'ixun ca bëbu uníxa banaiashi cuati 'icën, Nucën Papa Diosan bana cuënëo quicësabi oquin.

³⁵ Bana upí oquin 'unántisa tanquin ca aín xubunuxun xanun aín bënë ñucáti 'icën. Axa Jesucristomi catamécë unicama timécë anuax xanux banati ca upíma 'icën.

³⁶ Camina 'unánti 'ain, mitsu pain ca Nucën Papa Diosan aín bana 'unánun 'imiama 'icën. —Nuínshi cananuna aín bana 'unani —quixun camina sinántima 'ain.

³⁷ Micama an Nucën Papa Diosan sinánmicëxun uni bana ñuixuncë 'imainun a aín Bëru Ñunshin Upitan sinánmicë unicama, mitsu camina 'unánti 'ain, 'ën mitsu cuënëoxuncë banacama, ënëx ca an 'ë sinánmicëxun 'acé 'icé quixun.

³⁸ Uí unin cara usaquin sinánquinma —anbi sinani ca Pablo quia —quixun sinania, a uni camina —aséabi ca aín bana 'icé —quixun sinántima 'ain.

³⁹ 'Ën xucéantu, cana mitsu cain, an Nucën Papa Diosan sinánmicëxun aín bana uni ñuixuncë 'iti camina sinánti 'ain. Usa 'ixunbi camina Nucën Papa Dios rabia unin cuacëma banan banaxma 'inun uni catima 'ain.

⁴⁰ Usa 'aínbi camina micamax timéax sharáruí banatima, bëtsix paían quimainun caini upí oquin sinani banati 'ain.

¹ Ën xucéantu, 'ën mitsu ñuixuncë Jesucristo ñui quicë bana, anúan unicama ainan 'inun Nucën Papa Diosan iëmiti, a bana cana mitsu sinánmitëcëinsa tanin. A bana upí oquin cuati camina Jesucristomi catamëtancëx ax quicësabi oi 'in.

² Ën mitsu ñuixuncë bana manucëma 'ianan a bana quicësabi oi 'i camina min ñu 'atima 'acëcama ëni Nucën Papa Diosnan 'inun iëmicë 'ain, aséjabi cëmëima ami catamëcë 'aish.

³ Jesusan aín bana ñuixunun caiscë unicaman 'ë unánmicë bana, a paínmi 'unánun quixun cana ësaquin mitsu cacën: Nun ñu 'aisama 'acë nu tërénxunux ca Cristo bamacëxa. Usai ca 'iti 'icë quiax ca Nucën Papa Diosan bana cuënëo quia.

⁴ Bamacëa maíncancëxbi ca rabë nëtë 'iónxa pëcaracëbë baísquiacëxa. Usaía 'iti ñuiquin ca Nucën Papa Diosan 'amicëxun aín unin cuënëocëxa.

⁵ Baísquitancëx ca Pedromi chiquiracëanan aín 'unánmicë unicama, męcën rabë 'imainun rabë uni, amiribi chiquiracëacëxa.

⁶ Usai 'itancëx ca 'aisamaira, quinientos uni timëcë acamamiribi chiquiracëacëxa. A unicamax ca raíri bamacëxa. Aín patsanëx ca bamacëma pain 'aish tsotia.

⁷ Usai 'ianan ca Jacobomiribi chiquiracëanan an aín bana ñuixunun caiscë unicamamiribi chiquiracëtëcëancëxa.

⁸ Acamami chiquiracëtancëx ca 'ëmiribi chiquiracëacëxa. 'Ëx aín 'unánmicë uni 'icëmabi ca an 'ë ami sinánun sinanamiacëxa. Usa 'ain ca acamami pain chiquiracëa 'aish 'ëmiribi chiquiracëacëxa.

⁹ 'Ëx axa Jesucristomi catamëcë unicama bëtsi bëtsi ocë 'aish cana 'ëx Jesusan aín bana ñuixunun caiscë uni raíribë sënënma 'aish acama meuraira 'ain. Usa 'aish an caiscë uni 'iisama 'icëbi ca 'ë aín bana ñuixunun cacëxa.

¹⁰ Nucën Papa Diosan nuibaquin 'imicëx cana 'ëx bëráma 'iásama 'ain. Ñancáma ca 'ë aín uni 'imiacëxa. 'Imicëxun cana aín 'unánmicë unicaman 'acësamaira oquin a ñuiquin unicama ñuixuan. Ñuixunquinbi cana 'ënbi 'acëma 'ain, Nucën Papa Diosan aín cushin 'amicëxuinshi cana 'an.

¹¹ A aín bana ñuixunun Jesusan caísa unicaman ñuixuncë banasaribi ca 'ën unicama ñuixuncë bana 'icën. Nun a bana ñuixuncëxun cuati camina —a banax ca aséjabi 'icë —quixun sinani Jesucristomi catamëacën.

Bama 'aishbi ca uni baísquiti 'icë quicë bana

¹² ¿Nun mitsu —Cristo ca bamaxbi baísquiacëxa —quixun ñuixuncëxbi caramina uisa 'aish mitsu raírinëx uni isa bama 'aish baísquitima 'icë quin?

¹³ Bama 'aísha Jesucristo utëcëncëbë uni baísquitima 'ain ca Cristo baísquiama 'itsíanxa.

¹⁴ Cristoa baísquiama 'ain ca nun ñuixuncë bana cëmë 'itsíanxa. Mitsúxmi Jesucristomi catamëcë axribi ca ñancáishi 'itsíanxa.

¹⁵ Cristo baísquimiam 'ain cananuna —Nucën Papa Diosan ca Cristo baísquimiacëxa —qui cëmëtsian. Unicamaxa ax utëcëncëbë baísquitima 'ain ca Cristoribi baísquiama 'itsíanxa.

¹⁶ Uni bama 'aishbi baísquitima 'ain ca Cristoribi baísquiama 'itsíanxa.

¹⁷ Cristo baísquiama 'ain ca mitsúxmi ami catamëti ax ñancáishi 'itsíanxa. Usa 'ain camina mitsun ñu 'aisama 'acëcama tërëncëma 'aish usabi 'itsian.

¹⁸ Cristo baísquiama 'ain ca axa ami catamëti bama unicamax abëma 'itsíanxa.

19 Aín nētēnuaxribi cana ainan 'iti 'ai quixun sinanima, ēnē nētēnuaxēshi Cristonan 'iti sináncē 'aish cananuna uni raíri 'icēsamaírai masá nuituti bēnētsian.

20 Usama ca. Bamatancēxbi ca Cristo asérabi baísquiacēxa. Cristo baísquia usaribiti ca axa ami catamēcē unicama bama 'aishbi ax utēcēncēbē baísquinuxun 'aia.

21 Achúshi uni 'uchaa cupí ca camabi uni bamaia. Usaribiti ca achúshi uni baísquia cupí axa ami catamēcēcama bama 'aishbi ax utēcēncēbē baísquiti 'icēn.

22 Adanēn űu 'atima 'a cupí ca aín rēbúnquicama űu 'atima 'ai bamaia. Usa 'aínbi ca Cristonan 'aish uni bama 'aishbi baísquitancēx tsóti 'icēn.

23 Nucēn Papa Diosan mēníosabi oi ca Cristo pain baísquiacēxa. Baísquitancēx naínu cuan 'aísha ax utēcēncēbē ca aín unicama baísquiti 'icēn.

24 Nucēn Papa Dios axēshia 'Apuira 'inun, ca Cristonēn utēcēnquin űunshin 'atima 'imainun an Nucēn Papa Dios quicēsama oquin ēnē nētēnuxun uni sinánmicē cushicama cēñuti 'icēn.

25 Nucēn Papa Diosan 'imicēxun ca Cristonēn 'Apu 'ixun axa ami nishcē unicama 'ibuaquin ax quicēsabi oquian 'anun 'imiti 'icēn.

26 Usotancēxun ca uni bamatima oquin 'imiti 'icēn.

27 Nucēn Papa Diosan 'imicēx ca Cristo camabi uni, camabi űu aín 'ibu 'ia. Usai ca Nucēn Papa Diosan bana cuēñeo quia. A bana quicēsabi oi Cristo ax Nucēn Papa Diosan 'imicēx camabi uni, űu, acaman 'ibu 'aishbi ca ax Nucēn Papa Dios, an camabi űun 'ibu a 'imicē, aín 'ibuma 'icēn.

28 A camabi uni 'imainun camabi űun 'Ibu 'imicē 'ixun, ca Cristonēn Nucēn Papa Dios —míx camina 'ēn 'Apuira 'ai —quixun canuxun 'aia. Usai 'icēbē ca Nucēn Papa Dios aín unicama 'imainun uísa űu cara, aín cushi 'iti 'icēn.

29 űUni bama 'aish Cristo utēcēncēbē baísquitima 'ain cara uisax uni raírinēx axa Jesucristomí catamēcē unicama bama abē 'iti sinani nashimicē 'iti 'ic? Ca 'ítsíanxma.

30 Bama 'aísha uni baísquitima 'ain carana uísa cupí unían 'ē bētsi bētsi ocēxunbi Jesucristo űuiquin bana űuixuan. Cana 'acēma 'ítsían.

31 'Ēn xucēantu, Nucēn 'Ibu Jesucristonēn 'amicēxun 'ēn micama a űuiquin bana űuixuncēx camina ami sinan. Mitsúxmi ami sináncē cupí cana cuēēinra cuēēnin. Usa cupí cana cuēēni quixun 'unáncēsaribi oquin cana 'unanín, 'ēx Jesucristonan cupí cana uínu carana 'ai, uínu carana cuani anuax sapí cana bamati 'ai quixun.

32 Efeso ēmanu 'icē unicamax pianancē űuinasa 'aish, 'ēmi nishcēxunbi Cristo űuiquin a unicama bana űuixunia ca acaman 'ē bētsi bētsi oxa. Usa 'aínbi ca bamatancēxa Cristo baísquiam a 'aínbi 'ēx unin bētsi bētsi ocē 'inuxun bana űuixuncē ax űancáishi 'ítsíanxa. Unia bama 'aish Cristo utēcēncēbē baísquitima 'ain cananuna uni raírinēxa quicēsaribiti ēsai quítsían: “Bētsi nētēnbi cananuna ashiti bamati 'ain. Usa 'ain cananuna bamacēma pain 'ixun pucháquin pianan xēai nux cuēēncēsa oíshi 'iti 'ain”.

33 'Atimati banacē unínma mí parania ca bērúancat. 'Ēsaía uni quicē bana ax ca asérabi 'icēn: “Upí 'ixunbi 'atimatia bētsi banaia cuaquin ca unin 'atimaquin sinánquin űu 'atima 'ati 'icēn”.

34 Mícoma raírinēn uísai 'iti cara Nucēn Papa Dios cuēēnia quixun sináncēma 'ixun camina űu 'atima 'ain. űu 'atima 'acē 'aíshmi rabínun quixun cana ēsaquin mitsu cain. Usa 'ain camina ami sinanati ax cuēēncēsabi oi 'iquin űu 'atima 'atima 'ain.

Uísai cara uni bama 'aíshbi baísquiti 'icē quicē bana

35 Raíri unix sapi ca quti 'icën: —¿Uisai cara uni bama 'aish Cristo utęcęcëbë baísquiti 'ic? ¿Baísquiaux cara uisa uni 'iti 'ic?"

36 Usaía quicë uni ax ca bana cuacëma unisa 'icën. Ënëx ca ësa 'icën. Unían 'apácëx ca ñu ënxë aín íxa cotanun aín nami chëquia.

37 Trigo 'apánan bëtsi ñuribi 'apáquin ca unin aín i 'apáquinma aín bëruishi 'apatia.

38 An mëníosabi oquin ca Nucën Papa Diosan ñu ënxë 'apácë anua aín i comiquin canimia. Bëtsi bëtsi ñu ënxë ca aín íxa uisa cara, usa 'ítánun canimia.

39 Camabi ñux ca mëscú 'icën. Unix ca ñuina iscësama 'icën. Men nicë ñuinanëx ca ñu pëchiñu iscësama 'icën, ñu pëchiñunëx ca bacanu 'icë ñuina iscësama 'icën.

40 Naínu 'icë ñux ca menu 'icë ñu iscësama 'icën. Naínu 'icë ñux ca upí 'icën, 'imainun ca menu 'icë ñuxribi upí 'icën. Usa 'aíshbi ca naínu 'icë ñun upí ax menu 'icë ñun upí iscësama 'icën.

41 Usa 'ain ca barín pëcacë ax bëtsi 'icën. 'Uxën pëcacëribi ca bëtsi 'icën. Usaribiti ca 'ispan pëcacë bëtsiribi 'icën. Usa 'ixun ca camabi 'ispan bëtsin pëcacësaribi oquin pëcaima. Usa 'aíshbi ca camáxbi upí 'icën.

42 Usaribiti ca uni bama 'aish baísquicë, ax bamacëma pain 'aish uni 'icësaribiti 'itima 'icën. Uni bamacë maíncë ax ca aín nami, aín xo acamax chëquia. Usa 'aíshbi ca baísquitancëx chëquitëcënxu bamatëcëntima 'icën.

43 Bamacë maíncëx 'aisama 'itancëxbi ca baísqui upíra upí 'iti 'icën. Bamacë maíncëx aín cushi 'aíma 'itancëxbi ca baísqui cushi 'iti 'icën.

44 Ënë menua tsócë unicamax ca aín nami, aín xo, acamax chëquiti 'icën. Usa 'aíshbi ca bama 'aish baísquitancëx aín nami, aín xo, acamax bëtsi 'aish chëquitima 'icën. Axa chëquiti nami, xo acamañu 'ía 'aíshbi ca axa chëquitima nami, xo, acamañu 'inuxun 'aia.

45 Acama ñui ca Nucën Papa Diosan bana cuënëo ësai quia: “Nucën Papa Diosan a pain unio uni, Adán, ax ca sinánñu 'ianan banañu 'ianan an ñu 'ati 'iacëxa”. Usa 'aínbi ca Cristo, Adánsaribi uni 'ixunbi an Nucën Papa Diosnan 'inun uni iëmiquin abë chëquítimoi nëtëtimoia tsónun 'imiti, a 'icën.

46 Axa chëquitima namiñu pain ca uni 'itima 'icën. Axa chëquiti namiñu pain 'itancëx ca uni axa chëquitima namiñu 'iti 'icën.

47 A pain unio uni ax ca me 'acë 'iacëxa. A caxua ucë ax ca me 'acëma, naínuaxa ucë, Nucën 'Ibu Jesucristo, 'iacëxa.

48 A pain uniocë uníxa me 'acë 'iásaribi ca ënë menu 'icë unicama 'icën. Usa 'aínbi ca uicamax cara ainan 'icë acamax naínu 'icë Jesucristo, asaribi 'iti 'icën.

49 A pain me 'acë uni ax ca namiñu 'ianan xoñu 'iacëxa. Usa cananuna nuxribi 'ain. Usa 'aíshbi cananuna nux ainan 'aish Jesucristonën namisaribi 'iti 'ain.

50 Ën xucëantu, ësaquin cana mitsu cain, nucën nami, nucën xo, acamax ca Nucën Papa Diosan nëtënu 'itima 'icën. Aín nëtënu 'icë ñucamaxa chëquitima 'ain ca chëquiti ñucamax anu 'itima 'icën.

51 Unin 'unánma ñu cana mitsúnmi 'unánun quixun ësaquin ñuin, camáxira cananuna bamatima 'ain. Bamacëma 'aíshbi cananuna camáxbi bëtsi 'iti 'ain.

52 Nuxnu bëriquicë usariishi cananuna bënëtishi aín manë banañua banocëbëishi bëtsi 'iti 'ain. Usai 'i cananuna bama 'aish amiribishi bamatëcëntimoi baísquiti 'ain. Usai 'imainun cananuna bamacëmacama nuxribi bëtsi 'iti 'ain.

⁵³ Nun nami, nun xo, acama chëquiti 'aishbi cananuna bëtsi 'aish nun nami, nun xo acama chëquitima 'ain. Usari ca nun nami, nun xo acamax bamati 'aishbi amiribishi bamatëcëntimoi 'iti 'icën.

⁵⁴ Nun nami, nun xo, acamax bamatëcëntimoi 'icë 'ain ca Nucën Papa Diosan bana cuënëo quiásabi oi 'iti 'icën. A bana ca ësai quia: “Bama 'aishbi ca baísquix uni bamatëcëntimoi tsóti 'icën.

⁵⁵ Usaía 'icëbë ca bamaquin anun unin paë tanti 'aíma 'iti 'icën. Bama 'aishbi ca uni bamatëcëntimoi tsóti 'icën”.

⁵⁶ Aín 'ucha cupí ca unicama chëquinux bamaia. Nucën Papa Diosan bana cuënëo anua ca unin 'unania, uisa ñu 'ati cara 'ucha 'icën, uisa ñu 'ati cara upí 'icë quixun. A bana quicësoi 'ima ca uni 'uchaia.

⁵⁷ Usa 'ainbi cananuna Nucën 'Ibu Jesucristo cupí nun 'uchacama tërëncë 'aish bamatimi racuëtima ax utëcëncëbë baísquitancëx bamatëcëntimoi tsóti 'ain. Usaquin 'unánquin cananuna cuëñquin Nucën Papa Dios —asábi ca — quixun cain.

⁵⁸ Ën nuibacë xucëantu, uisa ñu cara 'icëbëbi camina ëníma ami catamëti Nucën 'Ibu Jesucristo cuëñcësabi oi 'iquin aín bana unicama ñuixunti 'ain. Camina 'unanin, usaquinmi Cristonëan cushiocëxun 'acë ax ca ñancábimi 'acëma 'icën. Usaquin 'unánquin camina ënquinma mitsun 'acësamaira oquin nëtë camabi 'ati 'ain.

16

Axa Jerusalénu 'icë Jesucristomi catamëcë unicama curíqui buánmia

¹ Axa Jesucristomi catamëcë unicama curíqui 'inánti ñuiquinmi 'ë ñucácëxun cana mitsu cain, 'ën Galacia menu 'icë unicama cacësabi oquin camina mitsúnribi curíqui 'inánti 'ain.

² Domingo nëtëcaman camina mitsu achúshi achúshinën mitsúnmi bicë curíqui uiti caramina 'inánuxun nanti 'ai quixun upí oquin sinántancëxun min xubunuxun nanti 'ain. 'Ëx bëbacëbëtan 'atima cupí camina usaquin 'ati 'ain.

³ Mitsúnmi nancë curíquia an Jerusalénu buánti camina uni raíri caísti 'ain. Usa 'ain cana bëbaquin, 'ën a unicama mitsúnmi nancë curíqui acëñun uisa cupí cara atux cuania quixun caquin cuënëoxun quirica 'inánquin, Jerusalénu a buani cuantánun xuti 'ain.

⁴ 'Ëxribi cuanti asábi 'ain ca a unicamax 'ëbë cuanti 'icën.

Pablo Macedonia me 'imainun Corinto ëmanu cuanti sinan

⁵ Macedonia mecamanu cuanti cana sinanin. Anu cuantancëx cana anuax mitsu isí cuanti 'ain.

⁶ Cuantancëx bëbatancëx sapi cana mitsunu pan 'iti 'ain, anuxun mita inúmi. Itancëx anuax cuania camina 'ën cuanti 'ë mëñoxuncanti 'ain.

⁷ Inúquinshi mitsu isti cana cuëñiman. Nucën 'Ibu Jesucristo cuëñcëbë cana mitsubë 'ëora pain 'i cuanti 'ain.

⁸⁻⁹ Efeso ënuxun 'ën a ñuiquin bana ñuixunia cuati cuëñi ca 'itsa uni Cristomi catamëtia. Usaía 'icëbëtanbi ca 'itsa uniribi 'ën ñuicë bana cuaisama tanquin timanan 'ën ñuixunxunma 'anun 'ë 'imitisa tania. Usa 'ain cana Pentecostes nëtë utámainun Efeso ëma ënu pan 'iti sinanin.

¹⁰ 'Ën 'acësaribi oquin ca Timoteonën Nucën 'Ibu Jesucristo ñuiquin unicama bana ñuixunia. Usa 'ain camina axa bëbaia upí oquin biti 'ain, mitsubë 'aísha upí oquin sinani cuëñun.

¹¹ Usa 'ain camina a ñui uisaíbi banacantima 'ain. Axa nucën xucëantu raíribë aia cana cainin. Usa 'ain camina mitsubë 'itancëxa ênu unun anúan uti ñu 'inánan upí oxun xuti 'ain.

¹² Nucën xucën, Apolo, a ñuiquinmi mitsun 'ë ñucacë, a ñuiquin cana mitsu cain, a cana axa Jesucristomi catamëcë uni raíribëa mitsu isi cuantánun quixun can. Cacëxbi ca bërí cuainsama tanxa. Usa 'ain ca uinsaran cara cuanti 'icë quixun isti 'icën.

Pablonëan ashiquin bërúanxa 'icánun quixun ca

¹³ Mina 'atima ñu 'ai quiax bërúancaquin camina uisa ñu cara 'icëbëbi manutima Jesucristomi catamëti 'ain. Ami catamëti camina unimi racuëtima an cushiocë 'iti 'ain. Upí sinánñu unían sináncësa oquin camina sinánti 'ain.

¹⁴ Uisa ñu caramina 'ain a 'aquin camina uni nuibaquin 'ati 'ain.

¹⁵ Ên xucëantu, camina 'unanin, Acaya menu 'icë raírinëxa 'icëma pan 'ain ca Estéfana 'imainun aín xubunu 'icëcamax Jesucristomi catamëacëxa. Ami sinánquin ca axa Jesucristomi catamëcë unicama 'aquinquin ñu 'axunia. — Êsaquin nun 'ati ênëx ca nun ñu mëëti 'icë — quixun ca sinánxa.

¹⁶ A unicamabë upí 'ianan camina aín bana cuati 'ain. An 'acësaribi oquin ñu 'acë unicama 'imainun an unicama 'aquinquin ñu mëëcë unicama camina abë upí 'ianan aín bana cuati 'ain.

¹⁷ Estéfanas, Fortunato, Acaico acamaxa mitsunuax 'ë isi ucëbë cana cuëëan. 'Ëbëma 'ixunmi mitsun 'ë 'axuntima 'ainbi ca a unicaman 'ë ñu 'axuanxa.

¹⁸ Mitsúnmi xucëxa ucëbë cana cuëëan. Usaribiti camina mitsúxribi acama 'ënu unun xuti cuëëan. Usa unicama camina ax ca upí uni 'icë quixun 'unánti 'ain.

¹⁹ Asia menu 'icëcama axa Jesucristomi catamëcë, acaman ca bërúanxmi 'inun mitsu camia. Aquila 'imainun Priscila 'imainun aín xubunu timëcëcama, an ca Nucën 'Ibu Jesucristomi sináncë 'ixun bërúinroxmi 'icánun quixun 'ë mitsu camia.

²⁰ Axa Nucën 'Ibu Jesucristomi catamëcë uni raíricamanribi ca mitsu bërúanxmi 'icanun camia. Jesucristo cupí mitsun nuitu upí 'aish camina nuibanani bërúanxa 'inun bëtsibë bëtsibë cananti 'ain.

²¹ Êx Pablo 'ixun 'ënbi cuënëoquin cana bërúanx mi 'icanun cain.

²² Ui unin cara Nucën 'Ibu Jesucristo sinánima ax ca Nucën Papa Diosan iscëx 'aisama 'icën. Nucën 'Ibu Jesucristo axa uti cana 'ëx cuëënin.

²³ An mitsu upiti bucunun nuibaquin 'aquinti cana cuëënin.

²⁴ Mitsúxribimi 'ësaribi Cristo Jesúsnan 'icë cana micama sinanin. Ashi, Pablo.

PABLONĒN CORINTONU 'ICĒ UNICAMA BUÁNMITĒCĒAN QUIRICA

*Corintonuaxa ax Jesucristomi catamēcē unicama Pablonēn quirica
cuēñōoxuan*

¹Ēx Pablo 'ixun cana mitsu quirica buánmin, camina biti 'ain. Nucēn Papa Dios cuēñcēsabi oquín ca Jesucristonēn 'ēn a ñuixuin aín bana aini ñuixunun 'ē caísacēxa. An caísa 'ixun cana Timoteobētan mitsu quirica buánmin. Axribi Jesúsmi catamēcē 'aish ca nun xucēn 'icēn. Mitsúxmi Corinto ēmanu 'icē axa Jesucristomi catamēcē unicama 'imainun Acaya menu 'icēcama axa Jesucristo cupí Nucēn Papa Diosan iscēx upí 'icē, micama cananuna ēñe quirica buánmin.

²Usa 'aínmí Nucēn Papa Dios 'imainun Nucēn 'Ibu Jesucristonēn nuibacēx chuámarua bucucanti cana cuēñin.

Tēmēraiabi ca Nucēn Papa Diosan nu 'aquinia quixuan Pablonēn ca

³Nucēn Papa Dios ax ca Nucēn 'Ibu Jesucristo aín Dios 'ianan aín Papa 'icēn. Camabí unin ca a rabiti 'icēn. Ax ca Nucēn Papa Dios 'icēn. Ax ca an nuibaquin upí 'inun nu 'imianan nu masá nuitutiabi upí oquín sinánmiti, a 'icēn.

⁴Uísa ñu cara 'ia 'icēbēnu a cupí tēmērai masá nuitutiabi ca Nucēn Papa Diosan upí oquín sinánun nu 'imía. An nu usaquin 'imicē cupí cananuna bētsi uní nux 'icēsaribitia tēmērai masá nuitutiabi, 'ē 'aquincēsaribi oquín ca Nucēn Papa Diosan mi 'aquinti 'icē quixun caquín 'aquinti 'ain. Usaquinu uní itsi 'aquínun ca Nucēn Papa Diosan nuxnu masá nuitutiabi upí oquín sinánun nu 'imía.

⁵Jesucristonan cupí cananuna axa tēmērasaribi oi 'aisamairai tēmērain. Usa 'icēbi ca Nucēn Papa Diosan, nuxnu Jesucristonan cupí, upíra oquín nu 'aquinia.

⁶Mitsúnmi —Nucēn Papa Diosan ca nu nuibatia —quixun 'unánan Jesucristomi catamēti mitsun 'ucha tērēncē 'aish aín uní 'inun cananuna tēmēraquinbi aín bana mitsu ñuixuan. Mitsúnmi Nucēn Papa Diosan ca mitsu tēmēraíbimi cuēñun 'imíti 'icē quixun 'unánun ca an nuxnu tēmēraquinbi tanshiti cuēñun nu 'imía. Usaquin 'unánquin camina mitsun nux 'icēsaribiti tēmēraquinbi Jesucristomi catamēti ēnquinma tanshiti 'ain.

⁷Cananuna 'unanin, nux 'icēsaribiti mitsux masá nuituti tēmēraiabi camina Nucēn Papa Diosan upí oquín sinánmicē 'ain. Usa 'ain cananuna, uísa ñu cara 'icēbēbi camina Jesucristomi catamēquin ēnima quixun sinani, masá nuitutíma cuēñin.

⁸Ēn xucēantu, mitsúnmi 'unánun cana mitsu cain, Asia menuxun 'aisamaira oquín tēmēraquin cananuna sinan, cananuna tēñētima 'ai quixun. Usa 'ain cananuna bamati sinan.

⁹Asérabi cananuna bamaí quixun cananuna sinan. A ñucamax ca ēsaquin nun sinánun 'iaxa: Nuxbi cananuna iētima 'ain, Nucēn Papa Dios, an uní bamacēbi baísquimiti, ainshi ca nu iēmíti 'icē quixun.

¹⁰⁻¹¹Nuxnu bamati 'icēbi ca Nucēn Papa Diosan nu iēmíaxa. Usa 'ixun ca usabi oquín nu 'ati 'icēn. Cananuna 'unanin, mitsúnmi a nu ñucáxuncēxun ca an 'acēsabi oquín nu iēmíti 'icēn. 'Itsa unían a nu ñucáxuncēxuan, an nu iēmianan nu 'aquincē cupí, nun upí oquín bana ñuixunia cuati ca ami

sinánquin 'aisamaira unin cuëenquin, asábi ca quixun caquin Nucën Papa Dios rabiti 'icën.

I. —ASERABIA NUCËN PAPA DIOSAN CAISCË 'IXUN CANA BANA ÑUIXUNI —QUIXUAN PABLONËN CA (1.12-7.16)

Uisa cupí cara Pablo Corintonu cuanma 'icë quicë bana

12 Cananuna aséribi 'unanin, Nucën Papa Diosan 'imicëx nun nuitu upí 'ixun cananuna unicama paránquinma ñu upíshi 'a quixun. Unicaman ca usaínu 'ia nu isaxa. Uni itsían nu iscësamaira oquin camina usaínu 'ia mitsun nu isacën. Usaquin sinani cananuna cuëëinra cuëënin. Nunbi unin sináncësa oquin sinani cananuna usai 'icëma 'ain. Nucën Papa Diosan nu nuibaquin 'aquincëshi cananuna usai 'ian.

13-14 Nun cananuna mitsúnmi ënë bana cuaisama oquin 'axun mitsu paránuxun quirica buánmicëma 'ain. Nucën 'Ibu Jesús ucëbëmi mitsux abë 'icë isi cananuna —nun bana ñuixuan cupí ca atux Jesucristobë 'icë —quixun sinani cuëëinra cuëënti 'ain. Nux cuëëncësaribi oi camina, —Pablobëtan ca abë 'icë unicaman nu 'unánmiacëxa —quixun sinani, nu nuibati cuëënti 'ain. Usai ca 'iti 'icë quixun 'unánquinmi mitsun upíra oquin 'unánti cana cuëënin.

15 Mitsúxmi usai nubë cuëënti 'unánx cana mitsu isi rabëti cuanti sinan, mitsúxmi nubë isananí cuëënun.

16 Macedonia menu cuanquin mitsu isbiantancëxun Macedonia menuax utëcënquinribi mitsu isti cana sinan. Anu 'icëmi Judea menu cuanun mitsun 'ë 'aquinti cana sinan.

17 ¿Sinánxunmaishi carana usaquin mitsu can? Jesucristonanma unix ca —cana 'atíma 'ai —quixun 'unanibi —cana 'ati 'ai —quia. ¿Mitsúnmi sináncëx carana 'ëx usa uní 'ain?

18 Usama cananuna nux 'ain. Nucën Papa Diosan ca 'unania, nux —cananuna cuanti 'ai —quiquin cananuna —aséribi cananuna cuanti 'ai —quixun sinan.

19 Nucën Papa Diosan Bëhicë Jesucristo, a 'ëbëtan Silvano 'imainun Timoteonën mitsu ñuixuncë, an ca —cana 'atíma 'ai —quixun 'unánquinbi —cana 'ati 'ai —quixun uní cáma 'icën. An ca axa quicësabi oquin 'aia.

20 Nucën Papa Dios quicësabi oi ca camabi ñu Cristo Jesús cupí sënëoncë 'iti 'icën. Usaquin 'unánquin cananuna Jesucristo cupí, aín bana cuaquin —ca usai 'iti 'icë —quixun Nucën Papa Dios rabin.

21 Nucën Papa Dios ax ca an micama 'acësaribi oquin nuribi Cristomi catamëcë 'aish ax cuëëncësabi oi 'inun 'imicë a 'icën. 'Imianan ca nuxnu aséribi ainan 'inun nu 'imiácëxa.

22 Nux ainan 'aish cananuna xënbua 'aínbi abë 'iti 'ai quixunu 'unánun ca Nucën Papa Diosan aín Bëru Ñunshin Upí nubëa 'inun nu 'ináncëxa.

23 Nucën Papa Diosan ca 'ën nuitu mëu 'ën ësaquin sináncë 'unania, mitsu nuibaquin mitsúxmi upí 'icë isti cuëëni cana mitsu isi cuanti sinanibi cuancëma pain 'ain. Nucën Papa Diosan ca 'unania, usa ca quixun.

24 Jesucristomi upiti sinani camina mitsux ami cushicë 'ain. Mitsúxmi usai 'ia cananuna nun cacësa oími 'inun mitsu caiman. Jesucristomi upiti catamëcë 'aishmi chuámashirua tani cuëëni upitax bucunun quixuinshi cananuna mitsu 'aquinsa tanin.

2

1 Mitsu masá nuitumiti rabanan cana mitsu isi bēnētishi cuantēcēntima sinan.

2 ¿'Ēn mitsu masá nuitumia cara uin 'ē upí oquin sinánmmiti 'ic? 'Ēn sapi cana mitsu masá nuitumia, usa 'ainbi camina mitsúinshi 'ē upí oquin sinánmiquin 'ē cuēēnmiti 'ain.

3 Mitsu isi cuaniami 'ē masá nuitumiti rabanan cana cuanquinma mitsu usaía quicē quiricashi buánmian. Buánmiquin cana sinan, 'ēx cuani masá nuitutíma cuēēnia isi camina mitsúxribi upí oquin sinani cuēēnti 'ai quixun.

4 Mitsu buánminuxun a quirica cuēnēoi cana mitsu sinani masá nuituti bēunan mēscuti 'ian. Mitsúxmi masá nuitunun quixun cana a quirica 'acēma 'ain. 'Ēn cana asérabi mitsu nuibati quixunmi 'unánun cana usaquin 'an.

Axa numi 'uchacē uni aín 'ucha manumiti bana

5 'Aisamaira oquin mitsu masá nuitumitisama tanquinbi cana mitsu cain, an ñu 'atima 'acē unin ca 'ēishima micamaribi masá nuitumiaxa.

6 Timēxunmi mitsun 'ēn mitsu cacēsa oquin 'acē uni a camina usashi oxun ēnti 'ain.

7 Usaquin 'acēxa sinanatia camina aín 'acē ñu manuquin a nuibaquin aín masá nuitucē nētēmiquin, upí oquian sinánun 'aquinti 'ain, axa 'aisamaira masá nuituti rabanan.

8 Usaquin 'aquin camina axribia mitsubē timēnun canan mitsun camina a nuibati quixuan 'unánun abē upíonanti 'ain.

9 Asérabi caramina Jesucristo cuēēcēsabi oquin 'aquin, 'ēn mitsu cacē bana cuaquin 'ati 'ai quixun 'unánun, cana a quirica mitsu buánmian.

10 Usoquin 'aquinmi mitsun aín 'ucha manuquin, aribi manumicēbētan, cana 'ēnribi aín 'ucha manuin. Axa 'ēmi 'uchacēbi cana mitsúnmi aín 'ucha manucē cupí, 'ēnribi aín 'ucha manuan, Cristo cuēēcēsabi oquin.

11 Usoquin manucēma 'icē ca ñunshin 'atimanēn 'apu, Satanás, an nu 'atimaquin sinánmiquin 'atimamiti 'icēn. Usa ca ax 'icē quixun cananuna 'unan. An usoquin nu 'atimaquin sinánmmiti rabanan cananuna aín 'ucha manui a unibē upí 'iti 'ain.

Troasnuaxa Tito isíma Pablo bēñēa

12 Troas ēmanuxun Cristo ñuiquin bana ñuixunux bēbatancēxun, ax cuēēcēsabi oquin 'ēn ñuixuncēxun cuati ca unicama cuēēanxa.

13 Cuēēnia ñuixunti 'aíshbi cana nucēn xucēn Titobē mērananxma bēñēti, anu 'icē unicama ēbiani, Macedonia menu cuan.

Cristomi catamēti aín unicama cushi 'iti bana

14 Ñunshin 'atimanēan nu 'atimaquin sinánmisa tanan aín bana ñuixunxunma 'anun 'imitisa taniabi ca Nucēn Papa Diosan, Cristo Jesús cupí, nun 'acēsabi oquinu aín bana ñuixunun nu 'imía. An ca aín 'acēsabi oquin nu 'aquinia quixun 'unánquin cananuna —asábi ca —quixun caquin a rabin. Uinu cananuna cuani, anuxun ca nun nu Cristo Jesús ñuiquin aín bana ñuixunia, a banax ca asérabi upíira 'icē quixun unin sinania.

15 Nun Cristo ñuiquin aín bana unicama nuibaquin ñuixuncēbē ca Nucēn Papa Dios cuēēnia. Nun nu ñuixuncēxun cuatia raíri uni ainan 'inun iémicē 'imainun raíri unix ami sinántisama tani iémicēma 'ainbi ca Nucēn Papa Dios nun nu a unicama nuibaquin aín bana ñuixuncēbē cuēēnia.

16 Axa ami sinántisama tancē unicamax ca nun nu Cristo ñuixuncēxun cuatíbi cuēēnima, xēnibua 'ainbi Nucēn Papa Diosbēma 'iti 'icēn. Usa 'ainbi

ca axa ami sinántisa tancë unicamax nun nu Cristo ñuixuncëxun cuati, ami catamëti —usai 'inux iëmicë 'aish cana xëñibua 'aïnbi Nucën Papa Diosbë 'iti 'ai —quixun 'unani cuëënia. ¿Usuquin unicama sinánmiquin bana ñuixunti cara uin 'ati 'ic?

¹⁷ 'Itsa unin ca curíqui biti cupíshi Nucën Papa Diosan bana ñuixunquinbi a bana quicësa oquin ñuiquinma bëtsi oquin ñuixunia. Usa 'aishbi cananuna nux a unicamasama 'ain. Usa 'ixun cananuna Cristonan 'ianan Nucën Papa Diosan nu aín bana ñuixunun caíscë 'ixun, axa cuëëncëسابи oquin aín bana unicama ñuixunin.

3

Anun uni upí 'aish ainan 'iti Nucën Papa Diosan mënío bana

¹ ¿Esaquinu mitsu cacëxun caramina nux cananuna nubi rabiacati quixun sinanin? Usama ca. Uni raírinën 'acësa oquin cananuna mitsu isi cuanquin, uisa uni caranuna nux 'ai quixun 'acë quíríca buántima 'ain. 'Anan cananuna usa quírícamí nu 'axunun quixun mitsu catima 'ain.

² Usaquin 'acë quíríca isquinmabi ca nun nu mitsu bana ñuixuncë cupí unin mitsu isquin nux caranuna uisa uni 'ai quixun 'unánti 'icën.

³ Nun cananuna usuquin mitsu 'unánmia quiáxa quicë bana ax ca quírícanu tintan 'anan maxax paránu 'acëma 'aishbi Cristo cupía Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan mitsun nuitunu 'imicë 'icën.

⁴ Nucën Papa Diosan ca Cristo cupí mitsu aín bana ñuixunun nu 'aquianxa quixun 'unánquin cananuna usaquin sinanin.

⁵ Nun cushímbi cananuna Cristo ñuiquin mitsu bana ñuixuan quixun cananuna sinaniman. Nucën Papa Diosan 'amicëxuinshi cananuna mitsu aín bana ñuixuan.

⁶ Moisésnën usaía judíos unicama 'iti ñuiquin cuëñëo bana ca quia, a bana quicëسابи oi 'icëma 'aish ca uni Nucën Papa Diosbë 'itimoí bamati 'icën. Usa 'aínbi ca a banama bana ío, a ñuixunun Nucën Papa Diosan nu 'imíaxa. A banax ca quia, aín Bëru Ñunshin Upitan 'imicëx ca uni ainan 'aish xëñibua 'aínbi Nucën Papa Diosbë upí 'iti 'icën.

⁷ Aín bashinuax maxax paránu Nucën Papa Diosan cuëñëocë bana a 'unánquian unin, 'uchati ca 'aisama 'icë quixun sinánti, a bëi atu 'inani aia ca Moisés Israel unicaman aín bëmánan ichúquin bëtëñancëxun ami racuëquin ñachama 'icën. Usai 'ia iscasmacëxbi ca aín ichúcë ax munaira munu nëtëbuacëxa.

⁸ A bana Nucën Papa Diosan Moisés 'inan, asamaira ca —Cristo cupí ca uni aín 'uchacama tërëncë 'ianan Nucën Papa Diosan 'aish aín Bëru Ñunshin Upíñu 'ia —quicë bana ax 'icën.

⁹ Moisésnëan uni 'inan banaxa upíira upí 'aínbi ca a bana quicëسابи oquin 'acëma 'aish uni Nucën Papa Diosan 'uchocë 'ia. Usa 'aínbi ca a ñui quicë bana cuati Cristomí catamëti aín 'ucha tërëncë 'aish uni Nucën Papa Diosan 'uchocë 'ima. Usa 'ain ca Moisésnën cuëñëo banasamaira 'aish Cristo ñui quicë banax upí 'ia.

¹⁰ Moisésnëan uni 'inan banaxa 'íasamaira oi ca Cristo ñui quicë bana upí 'icën.

¹¹ Nucën Papa Diosan 'ináncë bana uni 'ináncëbë ichutibi ca Moisésnën bëmánan bënëtishi aín ichúcë nëtëbuacëxa. Usa 'ainbi ca Cristo ñuicë bana axira bëtsi banasamaira upí 'ain usai ami catamëtia uni upí 'iti ax nëtëtima.

¹² Cristo ñui quicë banaxa nêtëtimoí upí 'ain, usai 'i ami catamëtia ca uni upí 'iti nêtëtima quixun aséribi 'unánquin cananuna rabínquinma unicama ñuixunin.

¹³ Aín bëmánan ichúcë axa nêtëtiana Israel unibunën isia quiax ca Moisés bëmápucüacëxa. Moisés usai 'iá 'aínbi cananuna nux usai 'ima.

¹⁴ Israel unibunën ca uisashi oquin cara Nucën Papa Diosan atu upí 'imitisa tancëxunbi 'unánma 'icën. Usa 'aish ca bëmápucücësa 'iacëxa. Bëri nêtënribi ca a bana isquinbi cuatima. Cristomi catamëquin cuni ca unin, uisashi oquin cara Nucën Papa Diosan Moisés 'inan bana quicësabi oi 'inun aín unicama 'imiti 'icë quixun 'unánti 'icën.

¹⁵ Bëri nêtënbi ca Moisésnën cuënëo bana isquinbi uisashi oquin cara Nucën Papa Diosan aín unicama 'imitisa tania quixun 'unanima.

¹⁶ Usa 'aínbi ca, Nucën 'Ibu Jesús ca aséribi Cristo 'icë quixun sinánan ami catamëquin cuni 'unánti 'icën.

¹⁷ Nucën 'Ibu Jesucristonën sináncësaribi oquin ca Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan sinania. Usa 'ain ca axa Jesucristomi catamëcë unin Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan 'imicëxun, upí oquin uisashi oquin cara Nucën Papa Diosan aín unicama 'imiti 'icë quixun 'unánan, Nucën Papa Dios quicësabi oi 'i cuëña.

¹⁸ Usa 'ain cananuna bëmápucücësama 'ixun, Jesús ca aséribi Cristo 'icë quixun 'unani ami catamëti ainan 'ain. Barían pëcaquin espejo ichucësaribi oquin ca Jesucristonëmbi asaribi 'inun aín upí nu 'inania. Usaquian nu 'acëx cananuna bërámanu 'á ñucama ëuncubiani Jesucristo cuëncësabi oi bëtsi sináñu 'aish, asaribi 'in. Aín Bëru Ñunshin Upitanbia 'imicëx cananuna usai 'in.

4

¹ Ësoquin cana mitsu cain, 'uchañuira 'icëbi nuibaquin sinanamixun ca Nucën Papa Diosan aín bana uni ñuixunun nu 'imiaxa. Usa 'ain cananuna masé nuituquin ënquinma aín bana uni ñuixunin.

² Uni itsimi unëxunu 'acë ñucama ënquin cananuna a 'áinu rabínti ñu 'atimaribi 'aiman. Uni paránti sinánquinma cananuna Nucën Papa Diosan banaribi bëtsi oquinma ax aséribi quicë banaishi uni ñuixunin. Usaquin ñuixunia cuaquin ca camabi unin 'unánti 'icën, Nucën Papa Diosan iscëxun cananuna ax quicësabi oquin aín bana ñuixuni quixun.

³ Nun nu Jesucristomi catamëti ca uni Nucën Papa Diosan 'iti 'icë quixun uni ñuixuncë 'aínbi sapi ca axa Jesucristomi catamëti iëtisama tancë unicaman a banax ca upí oquin cuaisama 'icë quixun sinánti 'icën.

⁴ Usaquin sináncë unicaman ca ñunshin 'atimanën 'apúan sinánmicëxun, uisairai cara aín 'ucha tërëncë 'aish Nucën Papa Diosaribi, Cristo, ainan 'iti 'icë quixun 'unanima.

⁵ Nuxbi ñuicaquin cananuna unicama bana ñuixuniman. Usoquin cananuna —Jesucristo ax ca Nucën 'Ibu 'icë —quixun unicama bana ñuixunin. Nuxbi ñuicaquinma cananuna Jesús, an nu nuibacë, an nu sinánmicësabi oquin aín bana mitsu ñuixunin.

⁶ Nucën Papa Dios axa bëráma, “Bëánquibucë ca pëquti 'icë” quiá, anbi ca Cristonëan nun nuitu mëúxun nu chuámashi tani cuëñquinu uisaira upí cara Nucën Papa Dios 'icë quixun 'unánun 'imiaxa.

Jesucristomi catamëtishi uni upiti tsóti bana

7 Nun cushínbi 'atsínxunmabi cananuna an 'amicëxuinshi ax cuëncësabi oquín 'ati 'ai quixuan unicaman 'unánun ca Jesucristo cupí Nucën Papa Diosan nux abé upí 'ixúnu aín cushínbi ñu 'anun nu 'imia.

8 Unían nu 'atimocëxbi cananuna Nucën Papa Diosan nu 'aquincë cupí asábi 'ain. Uisa ñu cara 'icëbëbi cananuna sináncasmai bënëtiman.

9 Unín bëtsi bëtsi oiabi ca Nucën Papa Diosan nu ënima. Unín bamatanun quixun mëcëxbi cananuna bamaiman.

10 Uinu caranuna cuani anuax cananuna Jesús 'iásaribiti, camabi nētēn tēmërai unín bëtsi bëtsi ocë 'ain. Usaínu 'iabria Jesusan nubë 'ixun nu 'aquinia ca camabi unín isti 'icën.

11 Jesusan ca nu iëmiquin 'aquinia quixun camabi unín isnun ca nun aín bana ñuixuncëbë uni raíri nētëtima nu bamamicatsi quiax 'ësënania.

12 Aín bana ñuixuncë cupí nu bamamisa tani uni numi ësënanmainunbi camina mitsux nun nu ñuicë bana cuati Jesúsmi catamëti nētëtimoí Nucën Papa Diosan 'inux iëcë 'ain.

13-14 Cananuna 'unanin, Nucën Papa Dios, an Nucën 'Ibu Jesús bamacëbi baísquimia, an ca usaribi oquín nuribi ainan 'icë Cristo utëcëncëbëtan baísquimiti 'icën. Baísquimitancëxun ca mitsubënu abé aín nētënu 'inun nu 'imiti 'icën. Usaquin 'unánquin cananuna —ainan 'inun an nu iëmicë 'ixun ca Nucën Papa Diosan nu 'aquinia —quixun unicama cain, bërâma Nucën Papa Diosan 'amicëxun aín unín ësaquin cuënëosabi oquín: “Nucën Papa Diosan ca 'ë 'aquinia quixun 'unánquin cana camabi uni —usa ca —quixun can”.

15 Nun tēmëraquinbi mitsu bana ñuixuncëx camina 'itsaxira Nucën Papa Diosan nuibaquin 'aquincëx ainan 'aish cuëënin. Usaí 'iquin camina mitsun 'itsaxuinra Nucën Papa Dios —asábi ca —caquin a rabin, Nucën Papa Dios cuëënun.

16 Usa 'ain cananuna masá nuituquinma aín bana ñuitiribi ëniman. Nucën nami axa abiira abi xënbucëbëtanbi ca Nucën Papa Diosan camabi nētēn ami catamëti cuëënun nu cushioia.

17 Cananuna 'unanin, ënë nētënuaxnu tēmëracë 'aínbi ca a ñucamax bënëtishi cëñutia. Tëmëracëbi ca nun sináncësamaira oquín Nucën Papa Diosan nux tëmëracë cupínu abé 'aish chuámarua tani cuëëinra cuëënun nu 'imiti 'icën.

18 Usa 'ixun cananuna nun bërúnbi iscë ñu 'aisamaira oquín sinánquinma unín iscëma ñu, uni nuibatí, cëmëi banatima, upí sinánñu 'iti, acama sinanin. Nun bërún nu iscë ñucamax ca cëñúti 'icën. Usa 'aínbi ca unín aín bërún iscëma, nun nuitu mëúnu sináncë ñucamax, Nucën Papa Dios rabiti, uni 'aquinti, acamax cëñútima 'icën.

5

1 Cananuna 'unanin, bërâma unín 'á 'aísha xubu chëquicësaribiti ca nun nami anu nun bëru ñunshin 'icë ax 'ia. Usaía nun nami 'iti 'aínbi ca Nucën Papa Diosan chëquitimoínu anu abé 'iti a aín nētënu nu mëñoxuanxa. Ax ca unían 'acëma 'icën.

2 Usaí cananuna Nucën Papa Diosan nētënu 'iti 'ai quixun 'unani cananuna asërabí ënë nētënuax anu cuainsa tani bënëtin.

3 Anuax cananuna ënë namima bëtsi namiñu 'iti 'ain.

4 Ënë nētënu 'aish cananuna paë tani masá nuituti bënëtin. Usa 'aish cananuna ënë namiñuma bëtsi nami bamatima, axa usabii 'iti, aañu 'iti cuëënin.

⁵ Usaínu 'inúan an nu 'imicë ax ca Nucën Papa Dios 'icën. An ca, usai cananuna 'iti 'ai quixúnu 'unánun aín Bëru Ñunshin Upí nubëa 'inun nu 'ináncëxa.

⁶ Usa 'ain cananuna an ca aín quicësabi oquin nu 'imiti 'icë quixun sinani, Nucën Papa Diosmi catamëti bënëtiman. Ënëribi cananuna 'unanin, ënë nëtënu 'aish, nun nami, nun xo acamax ió 'icëma pain 'aish, cananuna Nucën 'Ibu Jesúsbe aín nëtënuirama pan 'ain.

⁷ A isímabi cananuna ënë nëtënuax ami catamëti ax cuëëncësoi 'in.

⁸ Usa 'aish cananuna —an ca abë 'inun nu 'imiti 'icë —quixun 'unani chuámashí tani cuëënin. Usai 'i cananuna ënë nëtënu 'ima Nucën 'Ibu Jesúsbe aín nëtënu 'iisa tanin.

⁹ Usa 'ain cananuna ënë nëtënu 'aish 'icësaribiti aín nëtënuunribi ax cuëëncësa oquin ñu 'ati cuëënti 'ain.

¹⁰ Utëcëntancëxun ca Cristonën unicama achúshi achúshi uisaquin cara ënë nëtënuun ñu 'axa quixun isti 'icën. Usoquin ca, atun ñu 'acë cara upí 'icë, cara upíma 'icë quixun isti 'icën. Atun ñu 'acësabi oquin istancëxun ca raírí ax cuëëncësabi oquin 'acë, axa cuëënun 'imianan raírí an aín bana quicësabi oquin 'acëma uní a uisoquin cara 'ati 'icë usoquin 'ati 'icën.

Uisai cara uni chuámarua 'iti 'icë quicë bana

¹¹ Usaquin ca Nucën 'Ibu Jesucristonën unicama ashúshi achúshi isti 'icë quixun 'unánquin cananuna ami racuëquin camabi unínribi 'unánun a ñucama ñuiquin bana ñuixunin. An nu sinánmicësabi oquin cananuna bana ñuixuni quixun ca Nucën Papa Diosan 'unánxa. Usaquinu 'aiami mitsúnribi 'unánti cana cuëënin.

¹² Nuxbi rabíacatëcëni banaquinma cananuna mitsun uisa caranuna nux 'ai quixun 'unánquin axa nu ñui banacë unicama canun quixun usaquin mitsu can. A unicaman ca —nux cananuna upí 'ai —quixun uní sinánmisa tanquinbi aín nuitu upí 'iti sinanima.

¹³ Uní raírínëan, nux cananuna ñunshíncësa 'ai quixun sinánmainunbi cananuna Nucën Papa Dios ax cuëëncësabi oquin ñu 'aín. Usaribi oquin cananuna raírí unínribia, nux cananuna ñunshíncëma asábi 'ai quixun sinánmainun, mitsúxmi upiti Nucën Papa Diosmi sináncë 'inun, aín bana mitsu ñuixunin.

¹⁴ Cristonën ca camabi uní 'itsaira nuibatia quixun 'unánquin cananuna a sinánquin —usa ca —quixun atu cain. Cananuna 'unanin, ax achúshi 'aishbi ca Nucën Papa Dios cuëëncësabi oi camabi unín 'ucha cupí bamacëxa. Usaía Cristo 'iá 'ain, cananuna tëmëraibi nux cuëëncësabi oi 'ima, ax cuëëncësabi oi 'iti 'ain.

¹⁵ Aín unicamaxa ënë nëtënuax atux cuëëncësa oi 'ima, ax cuëëncësabi oi 'inun ca Cristo, axa atu cupí bamatancëx baísquia, ax camabi unín 'ucha cupí bamacëxa.

¹⁶ Bërâma uní isquin, ax ca unishi 'icë quixun sinan 'ixunbi cananuna bërí, uisa uní cara, —axribi ca Jesucristonan 'iti 'icë —quixun sinanin. Usaribi oquin —Cristo ax ca unishi 'icë quixun sinan 'ixunbi cananuna bërí Cristo ax ca asërabi Nucën Papa Diosan Bëchicë, an nu ainan 'inun iëmicë, a 'icë quixun 'unanin.

¹⁷ Usa 'ain ca uinu 'icë unix cara Cristomí catamëtia ax Cristobë 'aish bëtsi uní 'icën. Usa 'ixun ca bërâma 'acësa oquin sinántëcënimá. Bëtsi oquin ca sinania.

18 Nucën Papa Diosan 'imicëx ca axa Cristomi catamëcë uni usai 'ia. Cristo cupí nux abë upí 'inun ca Nucën Papa Diosan nu 'imiácëxa. 'Imianan ca camabi uníxa abë upí 'inun aín bana ñuixunun nu 'imiácëxa.

19 Ënëx ca ësa 'icën: Nucën Papa Diosan ca Cristo cupía camabi uni abë upí 'inun mëníocëxa. Mëníonan ca atun ñu 'atima 'acëcama a sinántëcëñuxunma tërëñxuanan, nun aín bana anun unicama abë upí 'inun ñuixunun nu cacëxa.

20 Nux Cristonën 'imicë 'ixun cananuna an sinánmicësabi oquin mitsu ësaquin cain, Nucën Papa Dios anbia mitsu cacësa 'inun: Nucën Papa Diosbë upí 'inux camina min 'uchacama tërëncë 'inun Jesucristomi catamëti 'ain.

21 Cristo axa aña 'uchañumabi 'icëbi ca nun 'uchacama tërëncë 'inúan, nun 'ucha bitsi 'uchañuirasa 'inun Nucën Papa Diosan 'imiácëxa, nux an iscëx 'uchañuma 'inun. Nuxnu abë 'imainuan Cristo axribi nubë 'icëbëtanu ax cuëñcësabi oquin 'anun ca Nucën Papa Diosan nun 'uchacama a 'ináncëxa.

6

1-2 Nucën Papa Diosan bana cuëñcë ca ësaí quia:

Anúnmi 'ë ñucácë nëtën cana min bana cuan. Cuaquin cana anúnmi 'ënan 'inux iëti nëtën mi iëmian.

A bana quicësabi oi ca bëríribi anúan mitsun ñucácëxun cuati nëtë a 'icën, bëríbi ca anúan mitsu ainan 'inun iëmiti nëtë 'icën. Usa 'ain cananuna Nucën Papa Diosbëtan mitsu cain, an mitsun bana cuanan 'aquinsa tancëxun camina an mitsu 'aquinun axa cuëñcësabi oquin a ñucáti 'ain.

3 Uinu 'icë unínbia nun bana —aisama ca —quixun caquin cuaisama tanunma cananuna ñu 'atima 'aquinma Nucën Papa Dios cuëñcësabi oquinshi 'ain.

4 Bëtsi bëtsi onan numi nishquin unin tëmëramicë 'ianan uisa ñu cara 'icëbëbi bënëquinma tanshiquin Nucën Papa Diosan bana ñuixunia isquin ca camabi unin 'unánti 'icën, nux cananuna aséribi Nucën Papa Diosan uni 'ai quixun.

5 Unían nu mēëanan sipuanan raíri uni numi tsuáquirumainun 'aisamaira oquin ñu mēëanan, 'uxti téanan 'acëñuma 'aish panancë 'ixunbi cananuna bënëquinma tanshitin.

6 Usa 'ixun ñu 'aisama 'ati sinánquinma Nucën Papa Diosan bana 'unáncë 'ixun ami nishíma unibë aséribi upí 'ianan Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan sinánmicë 'ianan, paránquinma aséribi uni nuíbanan

7 bëtsi bana ñuixunma, an cushiocëxuinshi aín bana ñuixunia isquin ca nux cananuna aséribi Nucën Papa Diosan uni 'ai quixun camabi unin 'unánti 'icën. An iscëx nun nuitu upí 'ixun cananuna racuëquinma uni itsiribi Cristomi sinánun 'aquinshi 'ain. Usoquin 'aia ca numi manánquinbi unin 'unánti 'icën, nun cananuna ñu 'aisama 'acëma 'ai quixun.

8 Raíri uni nu ñui —a unicamax ca aín nuitu upí 'icë —quimainun raírinëxribishi nu ñui 'atimatí banaia. Usaribitia raírinëx nun isanuna Nucën Papa Diosan bana upí oquin ñuixuni quimainun ca raírinëxribi nun isanuna Nucën Papa Diosan bana 'unáncëma 'ai quia. Usaribiti ca raíri uníxa —Pablonën bana ca aséribi 'icë —quimainun raírinëxribishi —a banax ca cëmë 'icë —quia.

9 —Uínbí 'unáncëma ca a uni 'icë —quíax nu ñui quicancëbëbi ca raíri — nun 'unáncë ca Pablo 'imainun abë 'icë unicama 'icë —quia. Bamatisa 'aíshbi cananuna iëan. Usai 'ínu upiti ami catamëti 'unánti cupía Nucën Papa Diosan nu castíancëxbi cananuna bamacëma 'ain.

¹⁰ Masá nuitucé 'aishbi cananuna chuámaruashi 'ain. Ñuñuma 'ixunbinu Cristo ñuiquin bana ñuixuncëx ca an a bana cuacé unícamax uní ñuñu 'icësamaira oi chuámarua tani cuëënia. Ñuñuma 'icëbi ca Cristonën nubé 'ixun ax cuëëncësabi oínu anun 'inun nu ñu 'inania.

¹¹ Corintonu 'icë nucën xucéantu, asérami mitsu nuibaquin cananuna nux 'icëcama 'imainun nun sináncé ñucamaribi mitsu ñuixuan.

¹² Itsaira mitsu nuibaquin nun cacësaribi oquin mitsun nu nuibaquin cati sináncëbëtanbi camina nu cacëma 'ain.

¹³ Usa 'icë cana unían aín bëchicé cacësaribi oquin mitsu cain, 'ën mitsu 'acësaribi oquin camina 'ëribi nuibacanti 'ain.

Nux cananuna anu Nucën Papa Dios 'icë a 'ai quicë bana

¹⁴ An ñu upíshi 'acé unin sináncësaribi oquin ca an ñu 'aisama 'acé unícaman sinaníma. Usa 'ain camina mitsux Jesucristomi catamëcë 'ixun axa Jesucristomi catamëcëma unícamabëtan atun cuëëncësa oquin ñu 'atima 'ain. Nëtëx ca imëbë mëscutíma. Usaribiti ca Cristonën unícamax Cristonanma unícamabë nuianantima 'icën.

¹⁵ ¿Cristonën cara ñunshin 'atimanën 'apúan sináncësa oquin sinanin? Usaquin ca sinaníma. ¿Axa Cristomi catamëcë unin cara axa Cristomi catamëcëma unin sináncësaribi oquin sinanin? Usaquin ca sinaníma.

¹⁶ ¿Anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubunuxun cara atúnbi 'acé ñu unin rabiti 'ic? Ca 'atima 'icën. Nucën Papa Dios, ax bamatimoi tsócé, a aín unícaman rabicé, ax ca mitsunu 'icën, axa ësai quiásabi oi:

'Ëx cana atubëbi 'ianan uinu cara atux cuania anuribi atubé 'iti 'ain. 'Ëx cana aín Dios a atun rabiti a 'ain, atux ca 'ën unin 'iti 'icën.

¹⁷ Èsairibi ca Nucën 'Ibu Diosan bana quia:

Axa 'ëmi sináncëma unícamabé 'ima 'ianan camina atun sináncësaribi oi 'icantima 'ain. Usai 'iquin camina 'ëx cuëëncëma ñu 'atima 'ain. Usai 'ia cana 'ënan mitsu 'imiti 'ain.

¹⁸ 'Imianan cana mitsun Papa 'iti 'ain. 'Icëbë camina mitsux, bëbu 'imainun xanucamaxribi, 'ën bëchicé 'iti 'ain. Usai cana mitsun 'Ibu Dios, cushiira, 'ëx quin.

7

¹ 'Ën nuibacé xucéantu, a banacama nun cuanun ca Nucën Papa Dios quiacëxa. A banacama 'unánquin cananuna nun sinanën upíra oquin sinánan nun nuituribi upí 'ianan nun 'acé ñuribi upí 'inun camabi nëtën bërúancati 'ain. Usai 'i cananuna aín bana cuati ainanshi 'aish ax cuëëncësabi oíshi 'iti 'ain.

Corintonu 'icë unícamaxa sinana bana

² Mitsun nuitunëmbi camina upí oquin sinánquin nu nuibati 'ain. Mitsu achúshibi cananuna uisa ocëma 'ain, mitsu achúshibi cananuna 'atimaquin sinánmicëma 'ain, mitsu achúshibi cananuna paráncëma 'ain.

³ 'Uchoquin cana mitsu caiman. Bëráma cacësabi oquin cana mitsu catëcënin, cana 'aisamaira mitsu nuibatin. Mitsux cuëëncëbë cana 'ëxribi cuëënin, mitsux masá nuituti tëmëracëbë cana 'ëxribi masá nuituti tëmëracësa 'ain.

⁴ Mitsun camina upí oquin 'ai quixun sinani cana cuëënin. Usa 'aish cana, nux tëmëraqinbi mitsun upí oquin 'aia cuati, chuámarua tani cuëënin.

⁵ Macedonia menu uax cananuna upíma 'aish masá nuituan. Ēnuax cananuna 'aisamaira tēmēran, numi uni nishcē cupí 'ianan mitsucēñun Titoribi sinani masá nuituti.

⁶ Usai 'iabi ca Nucēn Papa Dios, an uni tēmērai masá nuitutiabi chuámarua 'inun 'imicē, an Tito mitsunuax ēnu unun mēníoxun nu chuámarua 'imiixa.

⁷ Tito ucē cupíshima, an mitsu ñuiquin 'ē cacē bana aribi cuati cananuna chuámarua tani cuēēan. Mitsunuax uxun ca Titon nu caxa, axribi masá nuituti cuanxbisa mitsu isi cuēēanxa quixun. Nux mitsu isi cuanti cuēēananni 'ēn mitsu quiricanu cacē ñucama sinani masá nuitutími 'itsaira 'ēmi sináncancē, acama Titon ñuia cuati cana cuēēan.

⁸ A quirica buánmixun cana mitsu masá nuitumian. Usa 'aínbi cana, a quirica buánmiti ca 'aisama 'icē quixun pain sinánxunbi bērí 'unanin, 'aisamairai camina masá nuitucancēma 'ai quixun.

⁹ Mitsúxmi 'ēn buánmicē quirica isi masá nuitucē cupíma, mitsúnmi masá nuitutancēxunbi sinanacē cupí cana cuēēnin. Nucēn Papa Dios cuēēncēsabi oi camina usai 'ican. Usa 'ain ca nun mitsu buánmicē quirica an uibi 'atimaquin sinánmicēma 'icēn.

¹⁰ Aín 'uchacama cupí masá nuitutancēxa uni sinanati ca Nucēn Papa Dios cuēēnia. Sinanatanacēx ca aín 'ucha tērēncē 'aish Nucēn Papa Diosnan 'inux iēcē 'ia. Usai 'itancēx cuēēnquin ca —'ēx 'ēn 'uchacama sinani pan masá nuituti ca asábi 'iaxa —quixun sinánti 'icēn. Usa 'aínbi ca uni raíri aín ñu 'atima 'acē cupí masá nuituquinbi acama ēni ami sinanacēma 'aish Nucēn Papa Diosnan 'ima.

¹¹ Nucēn Papa Dios cuēēncēsabi oi masá nuitutancēxun camina 'ēn mitsu cacē bana upí oquin sinan. —Sinanima cananuna usai 'ia —quixun sinánan —ami rabínquinma an 'aisama ñu 'acē uni 'axunma 'anun cacēma 'aish cananuna 'aisama 'ai —quixun sinani racuēquin camina upí oquin mēníoti sinan. Camina 'ēn mitsu isi cuanti cuēēanan, an ñu 'aisama 'acē uni upía 'inun 'ē mitsu cacēsabi oquin 'aquian. Mitsun camina 'ēn mitsu cacē ñucama upí oquin mēnío quixun cana 'unanin.

¹² Ēn mitsu quirica buánmiquin cana an ñu 'atima 'acē uni ashi sinánquin cuēñecēma 'ain, ami ax 'uchacē uni aribishi sinánquin cana 'acēma 'ain. Nucēn Papa Diosan iscēxun camina asérabi nu nuibaquin nun bana cuati quixunmi mitsun 'unánun cana a quirica mitsu buánmian.

¹³ Usa 'ain cananuna acama sinani masá nuitutíma chuámarua tani cuēēan.

'Ianan cananuna Titóxribia usaími 'icancē bana ñui cuēēnia isi cuēēinra cuēēan. Mitsun camina Tito chuámarua tanquian upí oquin sinánun 'imian.

¹⁴ Mitsunua quantánun Tito caquin cana —a unicamax ca upí 'icē —quixun mitsu rabiquin can. Nun nu Tito ñuiquin mitsu cacē bana axa cēmēma 'ain ca nun mitsu ñuiquin Tito cacē banacamaxribi cēmēma 'iaxa.

¹⁵ Mitsúnmi axa bēbaia aín bana cuaisa tanquin nuibaquin bicē, a sinánan an cacēsabi oquinmi mitsun 'acē ñucama aribi sinánquin, ca an asérabi mitsu nuibatia.

¹⁶ Usa 'ain cana, mitsun camina asérabi upí oquin sinánquin ñu 'ai quixun sinani cuēēnin.

II. AXA JERUSALENUAX JESUCRISTOMI CATAMĒCĒ UNICAMA CURIQUI BUANMITIA PABLO QUIA (8.1-9.15)

8

'Aquinsa 'icē uni upí oquin 'aquinti bana

1 'Ēn xucēantu, mitsúnmi 'unánun cana mitsu caisa tanin, Macedonia nētēnu 'icē unicamax ca ainan 'aish ēsai Nucēn Papa Diosan sinánmicēx 'ia.

2 Amia uni nishmainun bētsi űu cupíribi tēmēraquinbi Jesucristomi catamēti ēníma ca chuámaruashi 'aish bucuia. Chuámarua 'ixun ca űuñuma 'ixunbi cuēēnquin űuñu unin 'acēsa oquin curíqui 'inánxa.

3 'Ēnbi cana uisoquin cara atun curíqui 'inánxa quixun 'unan. Cuēēnquin ca a 'inánti a 'inánanbi ainan 'itia nancē aribi 'inánxa.

4 'Itsa oquin ca ēsoquin nu caxa:

—Nunribi cananuna axa Jerusalénuax Jesucristomi catamēcē unicama 'aquinquin curíqui 'inántisa tani —quixun.

5 Nun sinácēsamaira oquin 'aquin ca Nucēn 'Ibu Jesús pain —nux minan 'ixun cananuna mix cuēēncēsabi oquin 'ati 'ai —quixun catancēxun Nucēn Papa Diosan sinánmicēsabi oquin nun bana cuanan nun nu Jerusalénu buánun atun curíqui nu 'inánxa.

6 Macedonianu 'icē unían 'acē sinánquin cananuna an bēráma mitsúnmi Jerusalénu buánmiti curíqui biquinbi sēñonma cupí, a sēñonquin bitsia isía cuanun quixun Tito xutin.

7 Raírínēan 'acēsamaira oquin camina upí oquin sinani Jesucristomi catamēanan, Nucēn Papa Diosan bana 'unánquin a bana uni 'unánmiti 'unánan, asérabi chiquishquinma cuēēnquin űu 'anan, asérabi nu nuiban. Usaquin 'axun camina raírínēan 'acēsamaira oquinribi Jerusalénu 'icē unicama nuibaquin atu buánmiti curíqui timēquin nanti 'ain.

8 Usoquin 'ati cuēēnquinmabimi 'anun quixun cana mitsu caiman. Macedonianu 'icē unicaman ca cuēēnquin axa Jerusalénuax Jesucristomi catamēcē unicama curíqui 'inania quixunmi 'unánun quixuinshi cana mitsu can. Usoquin 'unánquin camina 'unánti 'ain, caramina asérabi Jerusalénu 'icē unicama nuibati 'ai quixun.

9 Uisaira oquin cara Nucēn 'Ibu Jesucristonēn nu nuibatia quixun camina 'unanin. Mitsúxmi chuámarua 'ianan aín nētēnu xēnibua 'aínbi abē 'iti cupí ca ax aín Papan nētē upí ēbētsini ēnē menu űuñuma 'inux uacēxa.

10 Usa 'ain cana 'ēn mitsu cacē cupímami mitsúxbi cuēēnquin Jerusalénu 'icē unicama curíqui 'inánti sinan 'icē ēsaquin mitsu cain: bētsi baritian camina mitsun curíqui 'inánti sinani cuēēancēn. Usaquin sinánxun atu 'inánti curíqui biquinbi camina sēñoncanma 'ain.

11 Sēñonma 'ixun camina bērí sēñoncanti 'ain. Uiti curíquiñu caramina 'icanin, a camina mitsúnbi sinánquin, mēsú 'inánti 'ain. Mitsúxmi a 'ati sinani cuēēansabi oquin sēñonquin 'inani camina cuēēncanti 'ain.

12 Curíquiñu 'ixun unin 'inántisa tanquin 'inánti ax ca Nucēn Papa Diosan iscēx asábi 'icēn. Usaribiti ca curíquiñuma 'ixun unin 'inántisa tanquinbi 'inácēma, axribi Nucēn Papa Diosan iscēx asábi 'icēn.

13 Atu curíqui 'inántancēxmi mitsux curíquiñuma 'inun cana mitsu caiman. Mitsux 'icēsaribitia atúxribi űuñu 'iti cupíshi cana mitsu cain.

14 Usa 'ain camina mitsux bērí űuñu 'ixun űuñuma unicama 'inánti 'ain. Usaribi oquin ca atúxribi űuñu 'ixun mitsu űuñuma 'icē 'inánti 'icēn. Usai 'i ca camabí uni űuñu 'iti 'icēn.

15 Usaribi oi ca Nucēn Papa Diosan bana cuēñeo ēsai quia: “An piti 'itsa bicē, ainan ca tēxēcēma 'icēn. 'Imainun ca an 'itsamashi bicē, anribi pucháquin piaxa”.

Titocēñun abē 'icē unicama ñui quicē bana

¹⁶ Nucēn Papa Diosan sinánmicēxun ca 'ēn 'acēsari bi oquin Titon mitsu nuibaquin 'aquinsa tania. An usaquin Tito sinánmicē cupí cana Nucēn Papa Dios —asábi ca —cain.

¹⁷ 'Ēn mitsu isi cuantánun cacēx ca axribi cuainsaira tani cuēēanxa. Usa 'aish ca ax cuēēncēsabi oquin mitsu 'aquinuxun isi cuania.

¹⁸ Bētsi uniribi —an ca upí oquin Cristo ñuiquin bana ñuixunia —quixuan camabi ēmanuxun 'unáncancē, aribi cananuna Titobē cuanun xutin.

¹⁹ A uní ca camabi ēmanuxun axa Jesucristomi catamēcē unicaman ēnē ñu mēēti nu 'aquinia nubē cuanun caísaxa. Mitsúnmi usoquin 'ináncē isquian unicaman Nucēn 'Ibu Jesús rabinun cananuna ēnē curíqui bixun Jerusalénu 'icē unicama 'inani cuanin.

²⁰ Unían nunan 'inun a curíqui biisa sinánquin nu ñuiti rabanan ca a uní nubē cuania.

²¹ Nun cananuna ēnē curíquicama mēcamaquinma upí oquin buánti 'ai quixun Nucēn 'Ibu Diosan ismainuan unicamanribi 'unánti cananuna cuēēnin.

²² Tito 'imainun 'ēn mitsu ñuixuncē uní, acēñun cananuna bētsi uniribi mitsunu cuanun xutin. Ax ca Cristomi catamēcē 'aish nun xucēn 'ixun nu upí oquin ñu 'axúanxa. Mitsun camina Jerusalénu 'icē unicama curíqui buánmisa tani quixun 'unani ca axribi mitsu 'aquini cuainsa tania.

²³ An 'unáncēma unicaman —uí cara Tito 'icē —quixun ñucácēxun camina cati 'ain, —an Pablobētan ñu mēēquin mitsu 'aquinti uní ca ax 'icē —quixun. Canan camina abē cuancēcamaribi ñuiquian —uí cara —quixun ñucácēxun cati 'ain, acamax ca axa Jesucristomi catamēcē unicaman xucēxa cuancē 'icē quixun. Cristonēn 'imicē 'ixuan atun upí oquin ñu 'aia isquin ca —usa ca Cristonēn uní 'icē —quixun camabi unin 'unania.

²⁴ Usa 'ain camina ēnē unicama upí oquin biti 'ain. Mitsun usaquin 'aia cuaquin ca camabi ēmanuaxa ax Jesucristomi catamēcē unicaman 'unánti 'icēn, mitsun camina acama nuibati quixun. 'Unánan ca nux mitsu ñui quicē bana ca asérabi 'icē quixun 'unánti 'icēn.

9

Axa Jerusalénuax Cristomi catamēcē unicama buánmiti curíquia Pablonēn ñuia

¹⁻² Cana 'unanin, 'ēn cacēxunmabi camina mitsúnbi cuēēnquin axa Jesucristomi catamēcē unicama curíqui buánmiti sináncancēn. Usaquinmi sináncē cupí cana mitsu ñuiquin —bētsi baritian ca Acaya menu 'icē unicaman curíqui timēti sinánxa —quixun Macedonia menu 'icē unicama cain. Usaquin 'ēn ñuia cuaquin ca Macedonianu 'icē unicaman mitsun 'acēsari bi oquin 'ati sinánxa.

³ Usa 'aímbi cana 'ēn mitsu ñuiquin atu cacē bana cēmē 'iti rabanan, ēnē unicama mitsunu cuanun xutin, 'ēx quicēsabi oía mitsun curíqui mēñiocē 'iti cupí.

⁴ Macedonianu 'icē unían 'ēbē mitsunu cuanxun iscēxbi nun sináncēsabi oquin mitsun 'acēma 'ain cananuna rabínti 'ain. A ñucama mitsun sináncēsabi oquin 'acēma 'aish camina nux 'icēsamairai rabíncanti 'ain. Usaínu 'itima cupí cana ēnē unicama mitsunu cuanun xutin.

⁵ Usa 'ain cana ēnē unicama atux pain cuanxuan, mitsun sinánsabi oquin curíqui timēti 'aquinun quixun rēcuēonquin xuti sinan. Usoquin mitsun 'aia ca axa 'ēbē cuancē unicaman 'unánti 'icēn, nun sinánmicēxunmabi camina mitsúnbi cuēēnquin curíqui Jerusalénu 'icē unicama 'inani quixun.

⁶ Ēsa ca quixun camina sinánti 'ain, an ñu bēru 'itsama 'apácē uni, an ca aín bimiribi 'itsamaribi bitsia. Usaribi oquin ca an ñu bēru 'itsa 'apácē uni an aín bimiribi 'itsa bitsia.

⁷ Usa 'ain camina mitsúnbi mitsun nuitu mēu upí oquin sinántancēxun 'inánti 'ain. Sinánquinbi 'inántisama tanquin camina 'inántima 'ain. Usaribi oquin camina uni itsían mi cacēxuinshi 'inántima 'ain. Nucēn Papa Diosan ca an asérabi cuēēnquin uni ñu 'inácē uni a nuibatía.

⁸ Nucēn Papa Diosan ca camabi ñu anúnmi mitsux ami sinani cuēēni bucuti mitsu 'inánti 'icēn. 'Inánan ca anúnmi usaribi oquin bētsi uniribi 'aquinun mitsu 'inánti 'icēn.

⁹ Usa 'ain ca axa ami sinácē uni ñui Nucēn Papa Diosan bana cuēēño ěsairibi quia:

Upí oquin sinánxun ca ñuñuma uni ñonquinma 'itsaira 'inánxa. Usoquian 'acē a ca Nucēn Papa Diosan manuquinma xēnibua 'aínbi sinania.

¹⁰ Nucēn Papa Dios, an 'apátí ñu bēru uni 'inácē, an ca 'apáxuan aín bimi piti oquin uni 'inania. Usaribi oquin ca an un itsi 'aquinti ñu mitsuribi 'inánti 'icēn, camabi nētēnmi an un upí oquin uni 'aquinun.

¹¹ Usa 'ain ca ñonquinmami an un itsi 'aquinun Nucēn Papa Diosan camabi ñu mitsu 'inánti 'icēn. An 'inácēxunmi mitsun buánmicē curíqui nun 'inácēxun biquin ca Jerusalénuaxa ax Jesucristomi catamécē unicaman — asábi ca —caquin Nucēn Papa Dios rabi 'icēn.

¹² Usoquin 'aquinquin cananuna an un aín cuēēncē ñuñu 'inun 'inanin. Usaquin 'inánquin cananuna —asábi ca —caquin rabia Nucēn Papa Diosmi sinánun acama 'aquinin.

¹³ Usoquin mitsun 'aquinécēxun ca a unicaman —mitsun camina Cristonan 'ixun aín cuēēncēsabi oquin 'ai —quixun sinánquin Nucēn Papa Dios rabi 'icēn. Rabianan ca mitsun camina atu 'imainun uni raíriribi ñonquinma ñu 'inani quixun sinánquin Nucēn Papa Dios —asábi ca —cati 'icēn.

¹⁴ Usaribi oquin ca, Nucēn Papa Diosan nuibaquin 'aquincēxunmi mitsun curíqui 'inácē cupí, atun mitsu nuibaquin Nucēn Papa Dios ñucáxunti 'icēn.

¹⁵ ¿Nucēn Papa Diosan aín Bēchicē achúshi nu iēminuxa bamanun xuá, a sinani caranuna uisairai quiti 'ain? A sinánquin cananuna cuēēnquin —asábi ca —caquin 'itsaira rabin.

III. JESUCRISTONĒN AÍN BANA ÑUIXUNUN CAISCĒ UNI ÑUIQUIN PABLONĒN CA (10.1-13.14)

10

—Aín bana ñuixunun *Jesusan cá cana 'ēx 'ai —quiáxa Pablo quia*

¹ Ēx Pablo 'icē Cristonēn sinánmicēxun an 'acēsaribi oquin mitsu nuibaquin upí oquin cati cana cuēēnin. Uni raírínēx cása quia, 'ēx mitsubē 'aish isana mitsu ñu cáma upitishi banain. Bētsi ěmanuxun quirica buánmiquin cuni isana ñu caquin cacēsa oquin mitsu cain.

² Usai quicēbētanbi cana mitsu cain, mitsu isi cuanquin, 'ēn isna axa 'ēbē nicē unibētan, Nucēn Papa Diosan sinánmicēma, nunbi sinánxun bana uni ñuixuni quixuan an nu ñuicē unicama, abē banaquin cati cana sinanin. 'Ēn mitsu isi cuanxun ñu caquin catima cupía upitishi bananun camina a unicama uisa caranuna nux 'ai quixun upí oquin 'unánmiti 'ain.

³ Asérabi cananuna nux unishi 'aíshbi ènè nètènu 'icè unicama 'icèsaribiti 'acanáman.

⁴ Usa 'aish cananuna ènè nètènuaxa anun suntáru 'acánancè ñu anúnribi nux 'acanáman. Nucèn Papa Diosan cushínshi cananuna axa ami nishcè unicama usai 'iaxma 'inun nètémítí 'ain.

⁵ Usaribi oquin cananuna unían 'atimaquin nu ñuicè bana, 'imainun unin anbi sinánquin, Nucèn Papa Diosan bana cuaxunma 'anun caquin 'atimaquin sinánmicè banacamari, Nucèn Papa Diosan cushínshi ñancáishi 'itánun nèténti 'ain. Usa 'ain cananuna aín cushímbia 'imicèxun Cristo cuèencésabi oquinshi 'ati sinanin.

⁶ Èn mitsu cacè ñucamami mèníoquin sènèoncèbè mitsunu cuanquin cananuna an Nucèn Papa Diosan bana cuaisama tancè unicama sinananun 'èsèquin, atun 'aisama ñu 'acè a èinsama taniabi èmiti 'ain.

⁷ Mitsun camina uisaira caranuna nux 'ai quixun isti 'ain. Asérabi camina Cristonan 'ai quixun sinánquin camina 'unánti 'ain, nuxribi cananuna Cristonan 'ai quixun.

⁸ Nucèn 'Ibu Jesucristonèn ca aín bana mitsu ñuixunun 'è cacèxa, masá nui-tumiquin 'uchoquin ñu caquinma ax quicésabi oquin 'anun mitsu 'unánminun quixun. Usoquin 'anuan Jesucristonènbí 'imicè 'aish cana 'itsa oquin mitsu caíbi rabiniman.

⁹ Racuéoti cupí cana mitsu quirica buánmi quixunmi sináncanti cana cuèèniman.

¹⁰ Uni raírinèx caísa quia, 'èn quiricanu cuèñocè bana ax cushi 'aínbi isana 'èx mitsubè 'aish cushima 'ianan 'èx quicésa oquin unin 'aisama 'ai quiax.

¹¹ Axa usai quicè unin ca 'unánti 'icèn, 'uránxun quiricanèn cacésa usaribi oquin cananuna mitsubè 'ixun mitsu cati 'ain. 'Añan cananuna quiricanu nun mitsu cacésabi oquin 'ati 'ain.

¹² An nu ñuicè unicamax ca atúxbi rabiacaia. Usairibi cananuna nux 'itima 'ain. Atun sináncésabi oi ca 'ia, atux ca bètsibè tanánantishi cuèènia. Upí oquin sinanima ca usai 'ia.

¹³ Atux ca atun sináncésabi oi 'ia. Usa 'aínbi cananuna nun Nucèn Papa Diosan nu mèníoquincésabi oquinshi 'ain. An mèníoquincésabi oquin cananuna mitsuribi aín bana ñuixuan.

¹⁴ Nunbi sináncè cupíma, Nucèn Papa Diosan nu mèníoquincè cupíshi, cananuna mitsun èmanu cuanxun aín banami 'unánun mitsu ñuixuan. Nucèn Papa Diosan mèníosabi oquin cananuna nun pain mitsu Cristo ñuiquin bana ñuixuancèn.

¹⁵ Bètsi unin 'aquincè cupía uni Jesucristomi sinania cananuna —'èn bana ñuixuncè cupíshi ca usai 'iax —quixun caiman. Usa 'aínbi cananuna mitsúnmi Cristomi catamèquin ènquinma ax quicésabi oquin 'acè cupí, aín bana mitsu 'unánmitècèni cuainsa tanin, Nucèn Papa Dios cuèencèbè.

¹⁶ Usoquin mitsu amiribishi 'unánmitècèntancèx cananuna mitsu 'ura 'icè èmacama, anua unin bana ñuixuncèma, acamanu cuanquin Cristo ñuiquin bana ñuixuni cuanti sinanin, nun 'unánmixunmabi uni itsían 'unánmicè, nun 'unánmicè isa quixun catima cupí.

¹⁷ Ui unin cara —'èn cana upí oquin 'ai —quixun sinania, an ca —Nucèn 'Ibu Jesusan 'amicèxuinshi cana upí oquin 'ai —quixun sinánti 'icèn.

¹⁸ Axa rabiacaè uníxma, axa Nucèn 'Ibu Jesucristonèn iscèx upí 'icè uni, ax cuni ca asérabi upí 'icèn.

11

Pablo 'imainun Jesucristonën 'imicëxun isa aín bana ñuixunia quicë unicama

1 Sinánñuma uni 'icëσαι 'ëx rabiti banaiaibi mitsun 'ën bana cuati cana cuëënin. Usai banaiaibi 'ën bana cuatibi camina 'icanin.

2 Cristonainshi 'inun cana mitsu aín bana ñuixuan. Usa 'ixun cana xanúxa bëtsi unin bana cuatima aín bënëñ banaishi cuati ami sináncësaribi oi, mitsux bëtsi bana quicësa oíma Cristo quicësaibi oíshi 'iti cupí, mitsu cain, Nucën Papa Diosan 'ë sinánmicëxun.

3 Ax cëmëti 'unan 'ixun ca runun Eva paráncëxa. Usaribi oquin sapi ca anu 'icë unicaman mitsu parania quixun cana 'itsa sinanin. Cristomi aséرابي upiti catamëcë 'ixunbi sapi camina bëtsi oquin sinánquin aín bana ënti 'ai quixun cana sinan.

4 Mitsun camina uni itsían nun 'acësabi oquin Jesusan bana ñuixunquinma, a bana bëtsi oquin ñuixuncëxun cuatin. Cuanan camina Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan sinánmicëma, bëtsi ñunshinan sinánmicë unicaman mitsu ñuixuncëxun a bana cuatin. Cuanan camina Jesucristo cupía Nucën Papa Diosan nu iémiti a bana pain cuaxunbi ënquin bërí bëtsi bana, unin ñuixuncë, aribishi cuacanin.

5 Mitsúnmi, 'ësamaira isa a unicama mitsun aín bana cuacë, ax 'icë quixun sináncëbëbi, cana 'ën sináncëx 'ëx atu meuma 'ain.

6 'Ëx upíra upiti banati 'unáncë 'ixunmabi 'ën ñuicë bana ax ca aséرابي 'icën, nun mitsu ñuixuncë banacama quicësaibi oi 'ia camina nu iscan.

7 'Ën añubi ñucáquinma mitsu anun Nucën Papa Diosnan 'iti bana ñuixuncë cupí, sapi camina, mitsux ismina 'ëx meura 'imainun 'ë manámi 'ai quixun sináncanin. ¿Mitsun sináncëx cara añubi ñucáquinma 'ën mitsu bana ñuixunti 'aisama 'iax?

8 Mitsu bana ñuixunti cupí cana bëtsi ëmacamanuxuan axa Jesucristomi catamëcë unicaman 'ináncëxun curíqui bian.

9 Mitsubë 'aish ñuñuma 'ixunbi cana mitsu ñu ñucácëma 'ain. Macedonian-axa ucë axa Jesucristomi catamëcë unicaman cuni ca 'ën cuëëncë ñucama 'ë 'inánxa. 'Ën mitsu 'acësabi oquin cana mitsu ñu ñucátima 'ain.

10 Cristonan 'aish cëmëquinma cana mitsu cain, Acaya menu 'icë unicamaxa atúinsa 'ë ñu 'inánxa quitin rabanana cana a ñubi bitíma 'ain.

11 ¿Uisacatsi carana usai banain? Mitsun sapi camina sinanin, 'ën cana mitsu nuibatima quixun. Nucën Papa Diosan ca uisaira oquin carana 'ën mitsu nuibati quixun 'unania.

12 Usoquinmi sináncancëbëtanbi cana 'ën 'acësabi oquinshi 'ati 'ain. Mitsubë 'icë unicama, an nun ñuicë banama bana itsi ñuicë, acamax ca quia, nux cananuna Pablo 'imainun abë 'icë unicama 'icësaribi 'ain, abë sënëñribi 'aish. Nun 'acësaribi oquin ca Pablonën curíqui bitsia. A unicamaxa usai quitin rabanana cana curíqui bitsiman.

13 A unicamax ca —Cristo unicama ñuixunun ca Nucën Papa Diosan nu 'imíaxa —quiax quia. Usai quibi ca aséرابي usama 'icën. Cëmëquinshia an uni paráncë ca atux 'icën.

14 Usaquin uni parania isíbi camina ratúcantíma 'ain. Ñunshin 'atimanën 'apu, Satanás, anribi ca aín bana isa Diosan banasaribi 'icë quixun sinánmisa tanquin uni parania.

15 Usaribiti ca ñunshin 'atimanën 'apúan sinánmicë uni, ax bëtsi unían iscëx an ñu upí 'acë unisa 'icën. Usa 'aishbi ca aséرابي Nucën Papa Diosmi sinánquin ñu 'acëma 'aish Nucën Papa Diosnanma 'icën.

Jesusan bana ñuixuncē cupí Pablo tēmēra

¹⁶ Amiribishi cana mitsu cain, mitsúnmi —sinánñuma ca —quixun 'è sinánti cana cuēñiman. —Sinánñuma ca —quixun 'è ñuiquinbi camina 'èn mitsu cacēxun cuati 'ain, an 'è ñuicē unicamaxa 'icēsaribiti 'itsamashi 'èx rabiaca-mainun.

¹⁷ Nucēn 'Ibu Jesucristonēn ca rabiacanun 'è cacēma 'icēn. Sinánñuma uni 'icēsaiishi cana rabiacatin.

¹⁸ 'Itsaira uníxa ènē nētēnu 'icē ñuishi sinani rabiaccēsaribi oi cana 'èxribi rabiacati 'ain.

¹⁹ Mitsun, nux sinánñuma 'imainun ismina mitsux sinánñuira 'ai quixun sinánquinbi camina a unicamax banaia cuēñinquin cuatin, atúxa sinánñuma 'icēbi.

²⁰ A unicama atun cuēñcēsa oquin 'acēxunbi camina mitsun tanshitin. Atun ca mitsu ñu mēēmianan, paránxun mitsun ñu bianan, mitsux camina meu 'aish atubē sēñēnma 'ai quixun canan, mitsu bētashcaia. Usaquin 'acēxunbi camina tanshitin.

²¹ Nux cushima 'ixun cananuna mitsu usoquin 'acēma 'ai quixun sapi camina sináncanin.

Uní sinánñuma banacēsa 'aishbi cana a unicama rabiaccēsaribi oi 'èx rabiacati 'ain.

²² ¿Atúxēshi cara hebreo banan banacē uni 'ic? 'Èxribi cana usaribi 'ain. ¿Atúxēshi cara Israelnēn rēbúnqui 'ic? 'Èxribi cana usaribi 'ain. ¿Atúxēshi cara Abrahamnēn rēbúnqui 'ic? 'Èxribi cana usaribi 'ain.

²³ ¿Atun cara Cristo ñuiquin bana ñuixunin? Sinánñuma uni quicēsai cana quin, atun 'acēsamaira oquin cana 'èn 'acēn. Atux 'icēsamairai cana bana ñuixuni tēmēracēn, atu 'acēsama oquin ca 'è 'itsa oquin sipuacancēxa, atu 'acēsama oquin ca 'è 'itsa oquin rishquicancēxa, 'itsai cana bamaibi iēacēn.

²⁴ Mēcēn achúshi oquin ca judíos unicaman 'è treinta y nueve oquin rishquiacēxa.

²⁵ Rabē 'imainun achúshi oquin ca 'è manē xon rishquicancēxa. Achúshi oquin ca 'è maxaxan 'acancēxa. Rabē 'imainun achúshiti ca 'èx anun cuancē manē nunti nanēti nētēacēxa. Achúshi oi cana manē nunti nētēcēbē achúshi imē 'imainun achúshi nētēnripi parúnppa nēbētsinuax mēñuacēn.

²⁶ 'Èn nicēnuax cana 'aisamaira tēmēracēn, bacan cuani 'ianan men cuanribi. Bētsi nētēn cana bacamiqusa 'iacēn, bētsi nētēn cana an ñu mēcamacē unin 'aisa 'iacēn. Bētsi nētēn ca judíos unibu 'imainun judíosma unibu, acamanribi 'è bētsi bētsi oti sináncēxa. Bētsi nētēn ca ēma chanu 'icē unicamaribi 'ēmi tsuáquiruacēxa. Bētsi nētēn cana anu uní 'icēma menuax tēmēracēn. Bētsi nētēn cana parúnppanuax tēmēracēn. Bētsi nētēn ca axa —Cristonan cana 'ai —quibi cēmēcē unicamaxribi 'ēmi nishacēxa.

²⁷ Ñu mēēi cana tēmēracēn. 'Uxti tēanan cana 'acēñuma 'aish panancē 'ianan, shimanan, chupañuma 'aish matsin bamatisa 'iacēn. Usai cana tēmēracēn. Usa 'aish cana usabii 'in.

²⁸ Ènē ñucama 'imainun cana camabi nētēn, camabi ēmanu 'icē axa Jesucristomi catamēcē unicama cara asérabi Jesucristomi catamētia quixun sinani bēnētin.

²⁹ Ui unix cara ami catamēcē 'aishbi Jesucristomi manutia a uní cupí cana 'èxbi Jesucristomi manucēsa 'aish masá nuitutin. Usa 'aish cana unían axa Jesucristomi catamēcē uní 'uchamicēbē 'eribia usoquin 'acēsa 'aish rabiáanan an a uní 'uchamicē unimi nishin.

³⁰ 'Èx rabiaccētisa tani cana —'ēnbi sinánxun ñu 'atima 'icēbi ca Nucēn Papa Diosan 'è 'aquianxa —quixun sinánquin a rabi rabiacati 'ain.

31 'Ēn mi cacē ax ca cēmēma 'icē quixun ca Nucēn Papa Diosan 'unania. Ax ca Nucēn 'Ibu Jesucristo aín Dios 'aish aín Paparibi 'icēn, a ca camabi unin nētétimoquin rabiṭi 'icēn.

32 'Ēx Damasconu 'ain ca an Aretas cacē 'apu űu mēēxuncē unin a 'apun suntárucama 'ēa chiquitia binun quixun, a ēma aín cēnēn xēcuēcama bēaramiacēxa.

33 Usoquian bēaracancē 'aínbi ca caquí chanu 'aruxun, cēnē manámia 'icē xēcuē chamaratsunēn 'ē ēman 'apácancēxa. Usocēx cana 'iacēacēn.

12

Namácēsa oquian Pablonēn isa

1 'Ēx rabiaccē 'aishbi ca űancáishi 'iti 'icēn. Usa 'aínbi cana 'ēn namáquin iscēsa oquín Nucēn 'Ibu Jesucristonēn ismicē űu 'imainun an 'ē sinánmicē űu a űuṭi 'ain.

2 'Ēn cana ēsaía 'ia űu 'unanin. Axa Cristomi catamēcē uni achúshinēx ca naí cata rabē 'ucē cuancēxa, Nucēn Papa Diosan 'imicēx. Aín namibēbi cara cuancēxa, aín bēru űunshínshi cara cuancēxa cana 'unaniman. Nucēn Papa Diosainshi ca 'unánxa. Usaí a uni 'iá ca catorce baritia 'icēn.

3 A uni cara aín namibē cuancēxa, cara aín namibēma cuancēxa quixun cana 'unaniman. Nucēn Papa Diosainshi ca 'unánxa.

4 'Ēn cana 'unanin, an 'imicēx ca a uni Nucēn Papa Diosan nētēnu cuancēxa. Cuanxun ca uinu 'icē unínbia űuitima bana cuacēxa, cuanan ca uinu 'icē unínbia chiquinaquin uni űuixuntima bana cuacēxa.

5 'Ēxbi ēnē űu űui rabiaccātisa 'aishbi cana 'ēxbi rabiaccatiman. 'Ēnbi sinánxun űu 'atima 'icēbi ca Nucēn Papa Diosan 'ē 'aquianxa quixuinshi sinani cana rabiaccatin.

6 Rabiaccātisa tani 'ēx quicēxbi ca 'ēn bana, cēmēma 'aish sinánűuma uni banacēsa 'itima 'icēn. Usa 'aínbi cana rabiaccatima 'ain. 'Ēx rabiaccatiambi camina 'ēn 'acē űucama isanan 'ēn bana cuaquín mitsun uisa uni carana 'ēx 'ai quixun 'unánti 'ain. Usaribi oquín camabi unin 'ē 'unánti cana cuēēnin.

7 'Insincē 'aish 'ēn nami paēi 'ēx ubiti tēmēracē 'aínbi ca Nucēn Papa Diosan 'ēx aín nētēnu cuanxun űu iscē cupí rabiaccāti rabanán usoquin 'ē 'iminun űunshin 'atimanēn 'apu éanxa.

8 Rabē 'imainun achúshi oquín cana Nucēn 'Ibu Jesucristo 'ēn űucē ēnēa 'ē tēréxaxunun quixun űucan.

9 űucácēxunbi ca 'ē caxa: "Ēn mi nuibaquin 'aquincēxun 'unani camina usashi 'iti 'ain. An —cushima cana 'ai —quixun sináncē uni, a cana 'ēn cushínbi upí oquín űu 'anun 'aquinin". Usoquin ca Nucēn 'Ibu Jesucristonēn upiti ami catamēquin űucē 'ixunbi űu 'anun 'ē 'aquinia quixun 'unani cana 'ēx űucē 'aishbi cuēēnin.

10 Usa 'aish cana Cristo űuiquin aín bana unicama űuixuncē cupí uni 'ēmi 'atimati banacē 'ianan űuűuma 'ianan unin bētsi bētsi ocē 'ianan numi uni nishmainun bētsi űu cupíribi tēmēraquinbi bēnēquinma tanshitin. Usa 'aish cushima 'ixunbi cana Cristonēn cushiocēxun ax cuēēncēsabi oquín cushiűu 'ixun űu 'ati 'ain.

Corintonu 'icē axa Jesucristomi catamēcē unicamami sinania Pablo bēnēa

11 Mitsúnmi 'ē rabiécēma cupí cana sinánűuma uni banacēsari rabiaccan. Mitsúxira 'ē rabi upiti banatisa 'ixunbi camina —Pablosamaira 'aish ca an Pablo űucē unicama ēnēx Nucēn Papa Diosan uni 'icē —quixun sinánan 'ēn bana isa űancáishi 'icē quixun sinánquin a unicaman mitsu űuixuncē bana

cuacanin. Usaquinmi mitsun sináncëbëbi cana 'ëx a unicama meuma 'ain, 'ënbi 'aquinma, Nucën Papa Diosan aín cushin 'amicëxuinshi 'ën 'acë cupí.

12 Mitsubë 'ixun cana têmëraquinbi tanshiquin, Cristo ñuiquin bana ñuixuanan, uni itsin 'acëma ñu 'acën. 'Ën 'aia isquin camina, 'ëx cana asérabi Nucën Papa Diosan aín bana ñuixunun caíscë 'ai quixun 'unancën.

13 'Ën bëtsi bëtsi ëmanu 'icë axa Jesucristomi catamëcë unicama 'acësaribi oquin cana mitsu nuiban, mitsúxmi atusaribi 'icë. Usa 'aínbí sapi camina mitsúnmi curíqui 'inánti sinántisa tancëxunbi 'ën bicëma cupí masáquin sináncanin. 'Ën mitsun curíqui bicëma axa 'aisama 'ain camina 'ëmi masáquin sinánquinma a ñu manucanti 'ain.

14 Rabëti cana mitsu isi cuan. Amiribishi mitsu istëcëni cuanti cana sinanin. 'Ën 'acësabi oquin cana curíqui 'inánanmi 'ë ñu 'ináncanun mitsu ñucátima 'ain. Mitsun 'ë ñu 'inánquinmabimi mitsun 'ë nuibati ashi cana cëënin. Aín bëchicënën ca uni curíqui timëxuntima 'icën. Aín papan cuni ca aín bëchicë curíqui timëxunti 'icën. Usa 'ain cana 'ëx mitsun papasa 'ixun mitsun curíqui bitima 'ain.

15 'Ëx asérabi mitsu nuibati têmëraquinbi cana Cristo cupí mitsux upí 'inun mitsu aín bana ñuixunquin, 'ën curíqui cëñúanan 'ën cushi cëñúquinbi 'aquiní 'ain. 'Ën mitsu asérabira nuibacëxunbi sapi camina 'ën 'acësaribi oquin mitsun 'ë nuibatiman.

16 Micama raírinëx caísmína 'ën isna mitsúnmi 'ë 'itsaira nuibaquin 'aquinun quixun mitsu paránquin bana ñuixunquin ñu ñucácëma 'ai quiax quin.

17 ¿An mitsu paránun carana uni xuan? Cananuna xucëma 'ain.

18 Mitsu istánun cana Titocëñun axa Cristomi catamëcë uní itsiribi xuan. ¿Titon cara mitsu paranx? Titobëtan ca axa abë 'icë unin mitsu paráncëma 'icën. 'Ën 'acësaribi oquin sinánquin ca atun ñu 'axa.

19 Nun usaquin mitsu cacëxun oquin mitsun nu nuibanun quixun isanuna ësaquin mitsu cai quixun sapi camina sináncanin. 'Aíshbi ca usama 'icën. 'Ën nuibacë xucëantu, cana mitsu cain, ami catamëti ax quicësabi oíshi 'inun cananuna Cristo cuëncësabi oquin mitsu 'aquina tanquinshi ënë ñucama mitsu ñuixuan. Asérabi ca usa 'icë quixun ca Nucën Papa Diosan 'unania.

20 'Ën mitsu isi cuanxun iscëxbi sapi camina 'ën sináncësama 'icanti 'ai quixun cana sinanin, 'ëxribi mitsun sináncësama 'imainun. Usa 'ixun cana sinanin, mitsux sapi camina nutsi cuamianani cuëbicananan, bëtsibë bëtsibë nishánancë 'ianan, bëtsimi manáncë 'ianan, minainshi ñu 'ati sinánan bëtsi unibë ñuianancë 'ianan, rabiacaquin upí oquin sináncëma uni 'ain.

21 Mitsu isi cuantëcënia sapi ca aín bana cuacë 'aíshbimi usai 'icancëbëtan Nucën Papa Diosan mitsu cupí 'ë rabínmíti 'icë quixun cana sinanin. 'Imainun cana sinanin, mitsu raírinën ñu 'aisama 'ai mitsunanmabi xanu itsibë 'ianan xanusa unibë 'ianan ñunshinacëquin ñu 'atima 'aquin, a ñucama manuquin sinanacëma cupí sapi cana bëunan mëscúti 'ai quixun.

13

Pablonëan ashiquin 'ësëanan bëruánxa 'inun ca

1 Mitsu isi rabëti cuan 'aíshbi cana amiribishi mitsu isi cuantëcënti 'ain. Camabí ñu ca unin, rabë unían ñuía cuapánti 'icën. Rabë 'imainun achúshi unían ñuíaíra ca asérabi ca quixun 'unánti 'icën.

2 Mitsu isi cuanx anu 'ixun cana mitsu can, 'ën mitsu istëcëni uxun iscëxa an ñu 'atima 'acë unicama 'imainun raíri uníxribi sinanatíma usabi 'ain, cana atu

'ësëquin cushin cati 'ain. Usoquin 'ën mitsu cacësabi oquin cana 'ura 'ixunbi ënë quiricanën mitsu catëcënin.

³ Mitsun camina upí oquin 'unántisa tan, carana Cristonën sinánmicësabi oquin unicama bana ñuixuni quixun. 'Ëx mitsu isi amiribishi cuanxun, an ñu 'aisama 'acë unicama cushin cacëbëtan, camina 'unánti 'ain, Cristo ax ca asérami 'ëbë 'icë quixun. Cristo ax ca cushiñumama 'icën. Usa 'ixun ca mitsu sinanamianan ami catamëtimi upí 'inun 'imiquin, aín cushi mitsu ismiti 'icën.

⁴ Cristo ax ca uni itsi 'icësa i curúsocënu matáscë 'iacëxa. Usai 'iá 'aishbi ca bëri Nucën Papa Diosan cushin uisatimoí tsotia. Usa 'ain cananuna nux Cristo 'iásaribiti 'iquin uisa cara unin ocëxunbi cupiquinma tanshiti cushimasa 'ixunbi an 'imicëxun Nucën Papa Diosan cushin mitsu 'aquinin.

⁵ Mitsúnbi camina sinánti 'ain, caramina asérami Cristomi catamëti ax cuëncësabi oi 'i quixun. Upí oquin ca sinan. ¿Caramina 'unaniman. Jesucristo ax ca asérami mitsubë 'icë quixun? Asérami Cristonanma 'ain ca ax mitsubëma 'icën.

⁶ Cristo ca asérami nubë 'icë quixunmi mitsun 'unánti cana cuëënin.

⁷ Mitsun —usama ca —quixun nu sináncëbëtanbi cananuna ñu 'atima 'axmami 'icanun quixun Nucën Papa Dios mitsu ñucáxunin. Nun cananuna mitsu upí oquin 'unánmia quixuan unin sinánti cupíma, mitsúnmi upí ñu 'ati cupíshi, cananuna Nucën Papa Dios mitsu ñucáxunin.

⁸ Cristonën bana quicësama oquin cananuna 'aiman. Aín bana quicësabi oquinshi cananuna 'ain.

⁹ Nux cushimasa 'ixunbi 'aquincëxmi mitsux upí 'ain cananuna cuëënin. Mitsun ñu 'atima 'acëcama mëníocë 'aish upíshi 'inun cananuna ënquinma Nucën Papa Dios mitsu ñucáxunin.

¹⁰ Nucën 'Ibu Jesucristonën, mitsu 'atimoquinma an iscëx upí 'inun 'aquinun 'ë cacë 'ixun, cana mitsu isi cuantëcënxunmashi ënë quirica mitsu buánmin, cuanxun 'ën iscëxmi 'aisama 'icania cushin banaquin masá nuitu-miquin mitsu catin rabanan.

¹¹ 'Ën xucéantu, chuámashi camina 'icanti 'ain. Añu ñucama cara 'aisama 'icë camina mëníoquin sinántëcëntima 'ain, 'ën mitsu cacë banacama cuati camina bëtsin sináncësabi oquin sinani nishananíma nuibananishi 'icanti 'ain. Usai 'ia ca Nucën Papa Dios, an aín unicama nuibaquin bënëtima chuámarua 'inun 'imicë, ax mitsubë 'iti 'icën.

¹² Jesucristo cupí mitsun nuitu upí 'aish camina chuámarua 'inux bëtsibë bëtsibë cananti 'ain.

¹³ Axa 'ëbë 'icëcama Cristonën 'imicë 'aish aín sinan upí'ira upí acamanribi ca mitsu chuámarua 'aishmi bërúanx 'icanun 'ë camiaxa.

¹⁴ Mitsux 'uchacëbi Nucën 'Ibu Jesucristonën nuibaquin iëmicë 'icëa Nucën Papa Diosanribi nuibamainuan aín Bëru Ñunshin Upí axribi mitsubë 'icëbëmi chuámarua bucucanti cana cuëënin. Ashi, Pablo.

PABLONĒAN GALACIANU 'ICĒ UNICAMA BUÁNMIÁ QUIRICA

Galacia menuaxa ax Jesucristomi catamēcē unicama Pablonēn quirica cuēñēoxuan

¹ 'Ēx cana Pablo 'ain. Unin ca Jesucristo ñuiquin uni bana ñuixunun 'è caísama 'icēn. Nucēn Papa Dios, an a bamacē 'icēbi baísquimicē, abētan ca Jesucristonēn aín bana ñuixunun 'è caísacēxa.

² Ēnu 'icē axa ami catamēcē unicomabētan cana Galacia mecamanu 'icē ēmacamanuaxmi Jesucristomi catamēcē 'icē, ēñē quirica mitsu cuēñēoxunin.

³ Nucēn Papa Diosbētan Nucēn 'Ibu Jesucristonēn mitsu nuibaquin 'aquincēxmi chuámarua 'aish bucucanti cana cuēñin.

⁴ Ēñē menu 'icē ñuishi 'atia an sináncē unicomaman 'acēsaribi oquin ñu 'atima 'ati rabanán nu iēmi ca ax bamatsianxmabi nun 'ucha cupí bamacēxa, Nucēn Papa Dios cuēñcēsabi oi.

⁵ Nucēn Papa Dios ax ca unicomaman xēnibua 'aínbi rabicē 'iti 'icēn. Usaquin ca 'ati 'icēn.

Jesucristomi catamētishi ca uni Nucēn Papa Diosan iscēx upí 'icē quicē bana

⁶ Cristonēn nuibacē 'aíshmi ainan 'inúan Nucēn Papa Diosan caísquin sinánmicē 'ixunbimi mitsun aín bana ēnquin bētsi bana cuacēbētan, cana uisacatsi caramina usari 'icani quixun sinanin.

⁷ Anúan uni aín 'ucha tērēncē 'aish Nucēn Papa Diosnan 'inux iēti bētsi bana ca 'aíma 'icēn. Usa 'aínbi ca uni raírinēn mitsu 'atimaquin sinánmiquin a bana bētsi oisa tanquin bētsi oquin ñuia.

⁸ Uin cara nun nu Cristo ñuiquin mitsu ñuixuncē Nucēn Papa Diosnan 'inux anun uni iēti bana, abi ñuixunquinma bētsi bana mitsu ñuixunia, a ca Nucēn Papa Diosan uisa cara oti 'icē usoquin 'ati 'icēn. Usoquin ca 'è 'imainun nainuax ucē ángelribi, bētsi bana uni ñuixuncē 'icē, 'ati 'icēn.

⁹ Ēn cacēsaribi oquin cana mitsu catēcēnin, ui unin cara nun ñuixuncēxunmi cuacē a banama bētsi bana mitsu ñuixunia, a ca Nucēn Papa Diosan uisa cara oti 'icē usoquin 'ati 'icēn.

¹⁰ ¿Ēsaquin mitsu caquin carana unían 'èx cana asérabi upí 'ai quixun 'è rabi sinan? Usaquin sinánquinma cana Nucēn Papa Diosan 'è upí isti sinan. ¿Carana unicomabē upí 'iti sinan? Cana usaquin sinaniman. Nucēn Papa Diosma unishi cuēñmiti sinani cana Cristonēn unima 'itsían.

Uisax cara Pablo an Jesucristonēn bana uni ñuixuncē uni 'iacēxa quicē bana

¹¹ 'Ēn xucēantu, mitsúnmi 'unánun cana ēsaquin mitsu cain, Jesucristo ñui quicē bana 'ēn mitsu ñuixuncē ax ca unínbia sináncē banama 'icēn.

¹² A bana cana unin ñuia cuacēma 'ain. Uinu 'icē unínbí ca a bana 'è 'unánmicēma 'icēn. Jesucristonēnshi ca a bana 'è 'unánmiaxa.

¹³ 'Ēn judíos unicomama cuēñcēsa oquin ñu 'aia unin ñuia camina cuacēn. 'Ēn cana axa Jesucristomi catamēcē unicomama 'aisamaira oquin bētsi bētsi ocēn, Jesucristomi sinánti bana ēnun quixun.

¹⁴ Usoquin 'anan cana judíos unin sináncēsa oquinshi sináncēn. 'Ēn aintai 'èbē sēñēnburibi an 'acēsamaira oquin cana uní apáncaman 'è 'unánmicēsa

oquinshi 'en chaitinën ñuiasabi oquin 'aisa tancën, 'ex asérabi judío uniira 'ixun.

¹⁵ Usai 'iabi ca Nucën Papa Diosan, 'en titan pucu mëucüabi 'ë aín bana ñuixunun caísa 'ixun nuibaquin asérabi ainan 'inun 'ë sinánmiquin,

¹⁶ aín Bêchicëmi catamëti 'unánmianan, atúxribia ami catamënun judíosma unicamaribi bana ñuixunun 'ë 'imiácëxa. Usaquin 'anúan 'imicëxun cana uibi uisai carana 'iti 'ai quixun ñucáma 'ain.

¹⁷ 'En a 'unáncëma pain 'aían a pain aín bana ñuixunun Cristonën caísa uni camabi ñucati cana Jerusalénu cuánma 'ain. Anu cuánima cana Arabia cacë menushi cuantancëx Damásconu cuantëcëancën.

¹⁸ Rabë 'imainun achúshi bari inúcëbë pain cana Jerusalénu Pedro isi cuancën. Cuanx cana anu abë rabë semana 'imainun achúshi nëtë 'iacën.

¹⁹ Aribia Nucën 'Ibu Jesusan aín bana ñuixunun caísa uni raíri isquinmabi cana Jacobo, Nucën 'Ibu Jesusan xucën, ashi isacën.

²⁰ 'En a cuëñoquin mitsu cacë bana ënëx ca cëmëma 'icë quixun ca Nucën Papa Diosan 'unania.

²¹ Jerusalénu 'itancëx cana Siria me 'imainun Cilicia menu cuancën.

²² Usa 'ain ca Judea menu 'icë ëmacamanu 'icë axa Jesucristomi catamëcë unicaman 'ë 'unánma 'icën.

²³ Unánquinmabi ca ésaquian 'ë ñuicania cuacëxa: An nu bëtsi bëtsi o uni, an ca bëri Jesucristomi catamënun quixun unicama bana ñuixunia, ami catamëtia ënun quixun unicama bëtsi bëtsi o 'ixunbi.

²⁴ Usaquian 'ë ñuia cuaquin ca Nucën Papa Dios rabiácëxa.

2

Jesucristonën aín bana ñuixunun caíscë raírinëan cuëñquin Pablo bia

¹ Usa 'ain cana catorce baritia 'icëbë Tito buani, Bernabébë Jerusalénu cuantëcëancën.

² Nucën Papa Diosan 'ë sinánmicësabi oi Jerusalénu cuanx bëbax cana anu 'icë axa Jesucristomi catamëcë unin cushicamabëshi banacën. Banaquin cana 'en judíosma unicama Jesucristo ñuiquin ñuixuncë banacama ñuixuancën, usaquin cana unicama ca quixun caquin. 'En usaquin bana ñuixunti cara atun sináncëx asábi 'icë quixun 'unánuxun cana 'en judíosma uni ñuixuncë banacama chiquinaquin cacën, 'en uni ñuixuncë bana axa 'ex cëmëi banacësa 'aish ñancáishi 'itin rabanán.

³ 'En usoquin judíosma uni bana ñuixuncë chiquinaxuncëxun ca —asábi ca —quixun sinánquin —griego uni 'icë camina Tito judíos unicama 'icësaribitia 'inun 'unántioracamiti 'ai —quixun 'ë cáma 'icën.

⁴ Usa 'aínbi ca a cushi unicaman 'ë uisaquin cacëbëmabi, nuxnu anu tímëanbi ax isa Jesucristomi catamëcë 'icë quíbi cëmëcë unicama, axribi anu atsíancëxa. A unicamax ca, judíosma unicama ca Jesucristomi catamëcë 'aish judíos unicama 'icësaí 'inun 'unántioracacë 'iti 'icë quixun nu sinánmisa tani, uisa cupí caranuna judíosma unicama 'unántiocë 'inun 'imicëma 'ai quixun isi uacëxa. A unicaman, judíosma uniribi ca 'unántiocë 'iti 'icë quixun caquin nu sinánmisa tancëbëtanbi ca axa Jesucristomi catamëcë unin cushicaman Tito, 'unántioramicëma 'icëbi nu uisaquinbi cáma 'icën.

⁵ A unicaman judíosma unicamax ca judíos unicama 'icësa 'iti 'icë quixun nu sinánmisa tancëxunbi cananuna, mitsúnmi Jesucristomi catamëtishi ca uni iëti 'icë quixun asérabi 'unánti cupí, atun nu cacësa oquin sinánma 'ain.

⁶—Axa ami sináncë unicaman cushi 'inun Jesucristonën 'imicë ca atux 'icë —quixun unin cacë 'ixunbi ca a unicaman bêtsi ñu 'anun 'ë cáma 'icën. A unicamax nun cushi 'aínbi cana 'ën 'unanin, Nucën Papa Diosan ca aín nuitu 'unánquin, camabi uni asérabi uisa uni cara quixun 'unania.

⁷Bêtsi ñu 'anun 'ë caquinmabi ca a cushi unicaman, judíos unicama bana ñuixunuan Pedro 'amicésaribi oquin ca Nucën Papa Diosan judíosma unicama bana ñuixunun 'ë 'amiaxa, quixun 'unáncëxa.

⁸An judíos unicama Jesucristo ñuiquin bana ñuixunun Pedro 'imia 'ixun ca 'ëribi judíosma unicama bana ñuixunun 'imiácëxa.

⁹Nucën Papa Diosan usaquin 'ë 'imicë 'icë 'unánquin ca Jacobo, Pedro, Juan, acaman atux Jesucristomi catamëcë unicaman cushi 'ixun Bernabécëñun 'ë aín mëcën 'inánquin, —asérabi camina nu 'acésaribi oquin Cristo ñuiquin aín bana ñuixunun Nucën Papa Diosan caíscë 'ai —quixun canan —nun nu judíos unicama bana ñuixunmainun camina mitsun judíosma unicama bana ñuixuni cuanti 'ai —quixun nu cacëxa.

¹⁰Canan ca ësquinshi nu cacëxa, —camina ñuñuma uni 'aquinti 'ai —quixun. Usoquin 'ati cana sináncën.

Antioquíanuxuan Pablonën Pedro ñu ca

¹¹Usa 'ain cana 'ëx Antioquía ëmanu 'ixun Pedro Jerusalénuaxa ucë upi oquian asérabi Jesusan bana 'aiamoquin ñu cacën.

¹²Jacobonëan xucëxa uni raíri ucëma pain 'ain ca Pedronën judíosma unicamabëtan piácëxa. Usaquin 'axunbi ca Jacobonëan xucë unicama ucëbëtan atubëtan piquinma, judíosma unicama éancëxa, axa Jerusalénuax ucë unicama a ñu cati rabanan.

¹³Pedronëan usaquin 'aia isquin ca axa Jesucristomi catamëcë judíos unicama raírinënríbi, judíosma unicama axribi Jesucristomi sináncë 'icëbi, atubëtan piquinbi éancëxa. A unicamaxa usai 'ia isi ca Bernabénëxribi usaribiti 'iacëxa.

¹⁴Acamaxa —judíos uni cupíma Jesucristomi catamëtíshi ca uni iëti 'icë —quixun 'unanibi usai 'ia isquin cana axa Jesucristomi catamëcë unicama timëcënxun Pedro ësquin cacën: ¿Mix judío uni 'aishbi judíoma uni 'icë sai 'iqinbi caramina uisa cupí judíosma unia judíos unicama 'icë sai 'inun quixun cain?

Judíos unicamaxa judíosma unicama 'icésaribiti Nucën Papa Diosnan 'iti bana

¹⁵'É 'imainun 'ëbë 'icë unicamax cananuna judío unin rëbúnqui 'aish judío uni 'ain. Nux cananuna an Nucën Papa Diosan bana 'unáncëma judíosma unicamasaribima 'ain.

¹⁶Usa 'ixunbi cananuna 'unanin, Moisésnën usai ca judíos unicama 'iti 'icë quixun cuënëo bana quiásabi oquian ñu 'acë cupíma Jesucristomi catamëcë cupíshi ca uni Nucën Papa Diosan aín 'uchacama tërënquin ainan isia. Usaquin 'unani cananuna nuxribi Nucën Papa Diosan iscëx upi 'inux Jesucristomi catamëacën. Usai ca unicama 'iti 'icë quicë bana 'acë cupíma ca Nucën Papa Diosan uni ainan 'icë upi isia.

¹⁷Nun 'ucha sinánquin cananuna nun 'ucha tërënquin nu iëminun Cristo cain. ¿Usaquin caquin caranuna Cristonën ca nu 'uchañu 'imia quixun cain? Usama ca.

18 —Nun 'acè upí ñu a cupíma Jesucristomi catamécè cupíshi cananuna Nucèn Papa Diosan iscèx abè upí 'ai —quixun 'unáncè 'ixunbi, amiribishi — 'èn upí ñu 'acè cupí cana Nucèn Papa Diosan iscèx upí 'ai —quixun sináncè 'aish cana Nucèn Papa Diosan iscèx 'uchañumama 'ain.

19 Moisésñean usai ca judíos unicama 'iti 'icè quixun cuèñeo bana quicèsabi oquin sèñéonquin 'acèma 'aish cana iétimoí bamati 'iacèn. Usai 'icèbi ca Jesucristomi catamécè cupíshi Nucèn Papa Diosan ax cuèñcèsabi oi 'inun, 'èn 'uchacama tèrénquin 'è ainan 'inun iémíacèxa.

20 'Uchatécèñuxunma ashiquin 'èn 'uchacama èni cana Cristobè bamacèsa 'ain. Usa 'aish cana 'èshima, Cristo ax 'èbè 'ain, aín cushínbi ax cuèñcèsa oíshi 'in. Nucèn Papa Diosan Bèhicè, axa 'è nuibati bamatsianxmabi 'èn 'ucha cupí bama, ami catamèti cana ax 'èbè 'ain, ax cuèñcèsabi oi 'in.

21 Moisésñean usai ca judíos unicama 'iti 'icè quixun cuèñeo bana quicèsabi oquin 'acè cupí ca Nucèn Papa Diosan uni ainan 'icè upí isia quixun sináncè 'aish cana Cristo bama ax ca ñancáishi 'icè quicèsa 'itsían. Usa 'aínbi cana, Nucèn Papa Diosan ca aín Bèhicè ñancábi bamanun xuacèxa quixun sinanima, asérami ami catamètin.

3

Moisésñen cuèñeo bana quicèsabi oi 'icè cupíma Jesucristomi catamécè cupíshia uni upí 'iti bana

1 Gálatas unicama, mitsux camina sinánñumasa 'ain. Unin 'ucha cupía ax i curúsocènu bama Jesucristo ñuiquin cananuna mitsu upí oquin bana ñuixuancèn. Ñuixuncèbi ca uni raírinèn bètsi bana ñuixunquin, Jesucristo ñui quicè bana cuaxunma 'anun quixun mitsu paránxa.

2-3 Camina 'è cati 'ain, ¿Moisésñean usai ca judíos unicama 'iti 'icè quixun cuèñeo banami cuacè cupí cara Nucèn Papa Diosan aín Bèru Ñunshin Upí mitsubèa 'inun mitsu 'ináncèx? Usama ca. Jesucristo ñui quicè bana cuatími ami catamécèxuinshi ca aín Bèru Ñunshin Upí mibèa 'inun mitsu 'ináncèxa. ¿Usa 'ixunbi caramina mitsun Nucèn Papa Diosan Bèru Ñunshin Upitan mitsu upí 'imiti sinántancèxunbi — 'èn ñu upí 'acè cupíshi ca Nucèn Papa Diosan 'è upí isia —quixun sinanin? Usaquin sinani camina sinánñuma unicamasa 'ain.

4 ¿Ñancábi caramina cèmèishi tèmèraibi Jesucristomi sináncèn? Mitsúxmi usai 'icè ax ñancábimi usai 'icèma 'itibí ca 'ia.

5 Nucèn Papa Diosan ca aín Bèru Ñunshin Upí 'inánan uni itsían 'acèma ñu mitsu 'amia. ¿Uisa cupí cara mitsu usoquin 'amia? An ca usaquin 'aia, mitsúxmi Moisésñean usai judíos unicama 'iti cuèñeo bana cuacè cupíma mitsúxmi Jesucristo ñui quicè bana cuati, ax ca asérami 'èbè 'icè quixun sinani, ami catamécè cupí.

6 Abrahamñen ca sináncèxa, Nucèn Papa Diosan ca ax quicèsabi oquin 'ati 'icè quixun. Usaquin sináncè cupí ca Nucèn Papa Diosan Abraham aín nuitu upí 'icè isacèxa.

7 Usa 'ain camina mitsun 'unánti 'ain, an ax quicèsabi oquin ca Nucèn Papa Diosan 'aia quixun sinani ami catamécè unicamax ca axa 'iásaribiti Nucèn Papa Diosmi catamécè 'aish Abrahamñen rébúnqui 'ia.

8 —Judíos unicamaishima camabi uni cana axa Jesucristomi catamètia nuibaquin aín nuitu upí isti 'ai —quixun 'unánquin ca Nucèn Papa Diosan an Abraham èsaquin cacè bana aín uni cuèñeomíacèxa: “Mi cupí ca camabi menu 'icè unicama 'èn 'imicèx aín nuitu upí 'aish chuámarua taní cuèñti 'icèn”.

⁹ Usa 'ain ca ui unicamax cara Abraham 'iásaribiti —Nucèn Papa Diosan ca aín quicēsabi oquin 'aia —quixun sinani ami catamētia ax ca Abraham 'iásaribiti Nucèn Papa Diosan 'imicēx aín nuitu upí 'aish chuámarua tani cuēēnti 'icēn.

¹⁰ Usa 'aínbi ca ēsairibi a bana usai ca judíos unicama 'iti 'icē quixun cuēñeo ax quia: “Uí unicaman cara camabi cuēñeo bana quicēsabi oquinra 'acēma a ca Nucèn Papa Diosan uisa cara oti 'icē usoquin 'ati 'icēn”. A bana asérabi 'ain cananuna 'unanin, a bana quicēsabi oquin 'acē 'aish cana Nucèn Papa Diosan iscēx 'uchañuma 'ai quixun sináncē unix ca a banacama quicēsabi oquinra 'acēma 'icē Nucèn Papa Diosan uisa cara oti 'icē usoquin 'acē 'iti 'icēn.

¹¹ Nucèn Papa Diosan bana cuēñeo ca ēsaribiti quia: “Uí unicama cara Nucèn Papa Diosan upí isia, ax ca asérabi ami catamēti tsóti 'icēn”. Usaquin cuēñeo bana 'unánquin cananuna 'unanin, Moisésñean usai ca judíos unicama 'iti 'icē quixun cuēñeo bana 'acē cupíma ca Nucèn Papa Diosan uni ainan 'icē upí isia, quixun.

¹² Moisésñen cuēñeo banax ca quia: “Nucèn Papa Diosbē upí 'inux Moisésñen cuēñeo bana quicēsabi oi 'iti sináncē unin ca asérabi a banacama quicēsabi oquin 'ati 'icēn”. Usai quibi ca, ami catamētishi ca uni Nucèn Papa Diosbē upí 'icē quima.

¹³ A bana, usai ca judíos unicama 'iti 'icē quixun Moisésñen cuēñeo, a banacamaxa quicēsabi oquinra 'acēma 'icē, nu uisa cara oti 'icē usoquin 'ati 'ixunbi ca Nucèn Papa Diosan nu 'aquinma, Cristo, nun 'ucha cupí tēmēramia cupí, nu ami catamētia uisotima 'icēn. Camabi unin 'ucha cupí ca 'uchañuira uni 'icēsari Cristo i curúsocēnu bamacēxa, Nucèn Papa Diosan bana cuēñeo ēsai quicēsabi oi: “Ui unix cara i curúsocēnu matáscē 'icē ax ca asérabi 'uchañuira 'aish Nucèn Papa Diosan uisaira cara oti 'icē usoquin 'acē 'iti 'icēn”.

¹⁴ Nucèn Papa Diosan Abraham cásabi oía judíosma unicamaxribi Nucèn Papa Diosan 'inun ca Cristo Jesús 'uchañuira uni 'icēsari bamacēxa. Ax usai bama cupí ca axa ami catamēcē unicama Nucèn Papa Diosan aín Bēru Ñunshin Upí 'inania, ax quiásabi oquin.

Moisésñen cuēñeo bana 'imainun Nucèn Papa Diosmi catamēti quicē bana

¹⁵ Ēn xucēantu, ēsa ca ēñē bana 'icēn. Achúshi unían, usa ca ēñē ñu 'iti 'icē quixun quiricanu cuēñeocē 'icē ca uinu 'icē unínbi a bana tērēcaquin bētsi otēcēntima 'icēn.

¹⁶ Usaribi ca Nucèn Papa Diosan Abraham cá bana 'icēn. An ca Abraham aín rēbúnqui achúshi ñuiquin, a cupí ca camabi menu 'icē unicama an iscēx upí 'aish cuēēnti 'icē quixun cacēxa. Usaquian Nucèn Papa Diosan Abraham cá bana ax ca “aín rēbúnquicama” ñui quima, “aín rēbúnqui achúshi” ñui quia. Usa 'ain ca aín rēbúnqui achúshi a ñuia quia ax Cristo 'icēn.

¹⁷ Ēsa ca a bana 'icēn. Nucèn Papa Diosan ca aín rēbúnqui achúshi ñuiquin, a cupí ca camabi menu 'icē unicama an iscēx upí 'aish cuēēnti 'icē quixun caquin Abrahambētan ashiquin mēniocēxa. Usaquian mēnió 'ixun ca cuatrocientos treinta baritia inúcēbētan Nucèn Papa Diosan usai ca judíos unicama 'iti 'icē quicē bana Moisés cuēñeomicēxa. Usaquin cuēñeomiquinbi ca an Abrahambētan mēnió bana ñancáishia 'inun Nucèn Papa Diosan tērēcama 'icēn.

¹⁸ Moisésñean usai ca judíos unicama 'iti 'icē quixun cuēñeo bana quicēsabi oquin 'acē cupí uni Nucèn Papa Diosan iscēx upí 'ain ca an Abrahambētan mēnió bana ñancáishi 'itsíanxa. Usa 'aínbi ca usama 'icēn. A ñuiquian an

Abrahambëtan mëño achúshi uni a cupíshi ca uni ami catamëtia Nucën Papa Diosan upí isia.

¹⁹ ¿An Abraham cá bana xëñibua 'aínbi asérabi 'ain cara uisacasquin Nucën Papa Diosan usai judíos unicama 'iti bana cuënëonun Moisés cacëx? Uisa ñu 'ati cara 'aisama 'icë quixuan unin 'unánti cupí ca a bana judíos unicama 'ináncëxa. Abrahamnën rëbúnqui, Cristo, axa utia Abraham ñuixuan, a utámainuan a bana quicësabi oquin pain 'anun ca Nucën Papa Diosan a bana Moisés cuënëomiacëxa. Nucën Papa Diosan cacëxuan ángelcaman a cacë bana ca Moisésnën cuënëo bana 'iacëxa.

²⁰ An cacë bana ñuiquin judíos unicama canun Moisés 'iminuxbi ca Nucën Papa Dios achúshi, ax Abrahambëbi banacëxa, uni itsi camima.

Uisa cupí cara Nucën Papa Diosan usaía uni 'iti bana Moisés 'ináncëxa quicë bana

²¹ ¿Ëx ësai qui carana Nucën Papa Diosan Abraham cá banaxa bëtsi 'imainun ca an Moisés cá banáxribi bëtsi 'icë quin? Usama ca. Moisésnën cuënëo bana quicësabi oquin 'acë cupía uni ain nuitu upí 'aish Nucën Papa Diosan 'ain, ca a bana 'acë cupíshi uni Nucën Papa Diosan iscëx upí 'itsíanxa.

²² Usa 'aínbi ca Nucën Papa Diosan bana cuënëo —camabi unin ca ñu 'atima 'aia —quia. A banaxa asérabi 'ain ca axa Jesucristo cupí ami catamëcë unicamaxëshi Nucën Papa Diosan iscëx upí 'iti 'icën, an ain rëbúnqui achúshi ñuiquin Abraham cásabi oi.

²³ Ami catamëtinu iëti Jesucristoa utámainun ca judíos unicaman Moisésnën cuënëo bana quicësabi oquin 'ati 'iacëxa.

²⁴ Usa 'ain cananuna an bërúancë xanun bana tuacën tancësaribi oquin, Moisésnën cuënëo bana tanquin, a bana quicësabi oquinshi 'aquin, uisa ñu 'ati cara asábi 'icë, uisa ñu 'ati cara 'aisama 'icë quixun 'unáncën, aminu catamënuan Cristo utámainun. Usai 'ia 'aishbi cananuna Cristo uá 'ain, ami catamëtia nun 'ucha téréncë 'aish Nucën Papa Diosan iscëx upí 'ain.

²⁵ Nux ami catamënuan Cristo uá 'ain cananuna ami catamëquin an bërúancë xanun bana tuacën tancësaribi oquin Moisésnën cuënëo bana tancë cupíma, Jesucristomi catamëcë cupíshi Nucën Papa Diosan iscëx upí 'ain.

²⁶ Usa 'ain camina mitsux Cristo Jesúsmi catamëti abë 'aish Nucën Papa Diosan bëhichë 'ain.

²⁷ Ami catamëtia ainan 'icë nashimicë 'aish camina unían ain chupa xëni 'aisama pëquin chupa ió pañucë usaribi 'aish mibëa Cristo 'ain min nuitu upíra 'ain.

²⁸ Judíos unicama 'imainun axa griego banan banacë judíosma unicama, an uni ñu mëëxuncë unicama 'imainun an uni ñu mëëxuncëma unicama, bëbu 'imainun xanu, acamáxbi camina Jesucristonan 'aish Nucën Papa Diosan iscëx bëtsisaribi 'aish achúshisa 'ain. Jesucristonan 'ixun camina camaxunbi bëtsin sináncësaribi oquin sinanin.

²⁹ Mitsux Cristonan 'aish camina axa 'iásaribiti Nucën Papa Diosmi catamëcë 'aish Abrahamnën rëbúnqui 'ain. Usa 'aish camina Nucën Papa Diosan ain rëbúnqui ñuiquin Abraham cásabi oi ain uni 'ain.

4

¹ Èsaquin cana mitsu cain, ain papa bamacëbëtan ca ain ñucama ainan 'icëbi canicëma pain 'ixun ain bëhichënëñ bitsima. Canitancëxun cuni ca biti 'icën. Usa 'aish ca a tuá ain papan ñucama axa ainan 'aínbi a ñucama bicëma pan 'aish, an ain papa ñu mëëxuncë unisaribi 'icën.

2 Aín papan anúan aín ñu biti mēnio nētē sēñentamainun ca aín papan caiscē unin aín bēhicē bēruanan aín chupa acama aín papan curiquinēn bixunti 'icēn.

3 A tuásaribi ca Jesucristo ucēma pan 'ain judíos unicama 'iacēxa. Usa 'ixun ca Moisésnēn cuēñēo bana quicēsabi oquin 'anan aín nuitu upí 'inúan unin sináncē ñuishi 'ati sináncēxa.

4 Usa 'ainbi ca aín uti nētē sēñēncēbētan Nucēn Papa Diosan aín Bēhicē ēnē nētēnu xuacēxa. Achúshi xanúxa bacēncēx canitancēx ca judíos unicama 'icēsaribiti Moisésnēn cuēñēo bana, usaía judíos unicama 'iti, a 'unáncē 'iacēxa.

5 Ax ca judíos uni 'aishnu nux Moisésnēn cuēñēo bana cuacē 'icē, an 'imicēxēshi nun 'uchacama tērēncē 'aish Nucēn Papa Diosan bēhicē 'inun nu 'iminux uacēxa.

6 Mitsux camina asérabi aín bēhicē 'ai quixunmi 'unánun ca Nucēn Papa Diosan aín Bēhicēnēn Bēru Ñunshin Upí mitsubēa 'inun xuacēxa. Usa 'ain camina aín bēhicē 'ixun —'ēn Papa Dios camina mix 'ai —quixun Nucēn Papa Dios cain.

7 Usa 'aish camina an uni ñu mēxuncē uni 'icēsai 'ima xubu 'ibu unin bēhicē 'icēsai asérabi Nucēn Papa Diosan bēhicē 'ain. Mixmi aín bēhicē 'icē ca Cristo ax quiásabi oquin mitsun 'uchacama tērēnquin an iscēxmi upí 'inun 'imianan aín Bēru Ñunshin Upí mitsubē 'inun 'inania.

Axa Jesucristomi catamēti unicamamia Pablo sinan

8 Bērāma camina —Nucēn Papa Dios ca asérabi Dios 'icē —quixun 'unáncēma 'ixun Diosma ñucama rabiquin bētsi bētsi ñu 'acēn.

9 Usaquin bētsi ñu rabiá 'ixunbi camina an sinánmicēxun —Nucēn Papa Dios ax ca asérabi Dios 'icē —quixun 'unanin. ¿An mitsu ainan 'imicēxunbi caramina uisa cupí mitsúnmi bērāma rabia ñucama rabiēcēnti sinan?

10 Nucēn Papa Diosan mitsu upí isnun quiax camina bērāmami quiásaribiti nētē ñui —ēnē nētēx ca bētsi nētēsama 'icē —quianan 'uxē ñui —ēnē úxēx ca bētsi 'uxēsama 'icē —quianan bari ñui ēnē barix ca bētsi barisama 'icē —quin.

11 Usaquin sinanimi 'ēn mitsu 'unánmicē banacama manucēsa 'ain cana —sapi cana ñancábi mitsu 'unánmia —quixun sinanin.

12 'Ēn xucēantu, mitsux judíos unima 'ixun camina Moisésnēan cuēñēo bana 'unáncēma 'ixun a bana quicēsabi oquin 'ama 'ain. 'Ēnribi cana —a bana quicēsabi oquin 'acē cupí cana Nucēn Papa Diosan iscēx upí 'ai —quixun bēri sinaniban. Usa 'ain camina mitsúxribi 'ēx 'icēsaribiti Nucēn Papa Diosan iscēx upí 'inux asérabi Jesucristomishi catamēti 'ain. 'Ēx mitsubē 'ain camina 'ēmi 'icēma 'ain.

13 Camina 'unanin, 'ēn nami 'aisama 'ixun cana bētsi menu cuanti sinánquinbi anuxuinshi Jesucristo ñuiquin mitsu bana ñuixuntabaquin ñuixuancēn.

14 'Ēx 'ñucē 'aish upíma 'icē isquinbi camina 'ē timáma 'ain. Usa 'ixun camina Nucēn Papa Diosan xucē ángel bicēsa oquin upí oquin bianan Jesucristo 'acēsa oquin 'ē biacēn.

15 'Ē isi camina cuēñancēn. ¿Usai 'iá 'aishbi caramina bēri uisacatsi usama 'ain? Usama 'ainbi cana 'unanin, usoti 'icē cuni camina mitsun bēru ēchixun 'ē 'inan 'itslan.

16 ¿'Ēn mitsu asérabi cacē bana sinánquin caramina 'ēx cana mitsumi nishi quixun sinanin? Usama ca.

17 An mitsu bana itsi 'unánmicē unicamax ca cēmēquin parani mitsubē upiti banaia. Usai 'iquinbi ca asérabi mitsu 'aquinti sinaníma. Mitsúnmi 'ē sinánquinma atuishi sinánquin aín banaishi cuati ca cuēēnia.

18 Usa 'aínbi cana mitsu cain, paránquinma unin upí oquin ñu 'aquincēxmi mitsubē abē nuibananti ca asábi 'icēn. Usaribi oquinmi mitsubē 'icē 'acésaribi oquin mitsubē 'icēmabi 'ē sinánti ca asábi 'iti 'icēn.

19 Mitsux camina 'ēn bēhicēsa 'ain. Usa 'ain cana mitsúnmi Cristo 'unáncēma pain 'ain 'iásaribiti mitsúxmi asérabi ami upiti catamēnun quixun sinani, masá nuituti bēnētín, bacēnuxun paē tania xanu bēnēcēsaribi oi.

20 'Ēx anu mitsubē 'iti cana cuēēnin. 'Ēx anu 'ixun cuni cana mitsubē banaquin, upí oquin mitsun sinan 'unánquin, mitsu upí oquin 'ēsēsian. Mitsubēma 'ixun cana uisai caramina 'icani quixun 'unaníman. Usa 'ain cana uisaquin carana mitsu cati 'ai quixun 'unaníman.

Agarcēñun Sara ñuicē bana

21 Mitsux Moisésñēn cuēñēo bana quicēsabi oquin 'ati cuēēncē 'ixun camina 'ēn ñucácēxun 'ē cati 'ain, ζcaramina uisai cara a bana quia quixun upí oquin 'unáncēma 'ain?

22 A banax ca quia, Abraham ca rabē bēbu bēhicēñu 'iacēxa. Bētsin titax ca Abrahamñēn xanúan ñu mēēmīcē, Agar cacē xanu, 'iacēxa. Bētsix ca Abrahamñēn xanun tuábi 'iacēxa.

23 An Abrahamñēn xanu ñu mēēxuncē xanun tuacēx ca camabi tuásaribi 'aish unin bēhicēishi 'iacēxa. Usa 'aínbi ca bētsix Abrahamñēn xanu, Sara, ax tuacēma 'aíshbi Nucēn Papa Diosan Abraham cásabi oi tutancēx bacēancēxa.

24 Ēñēx ca ēsa 'icēn. Ēñē xanu rabē 'imainun tuá rabē ñui quicē bana isquin cananuna bētsi bana rabēribi sinánti 'ain, ēsai quicē: A bana achúshinēx ca Cristo ñui quicē 'icēn. A bana ca asérabi 'icē quixun sinani Cristomi catamēcē unicamax ca Saran rēbúnquisa 'icēn. Bētsix ca Nucēn Papa Diosan Moisés cuēñēomia bana a ñui quicē 'icēn. Aín bashi Sinaí, anuax 'itsa nētē abē banaquin ca Nucēn Papa Diosan usai ca 'ēn uni 'iti 'icē quixun Moisés cacēxa. A bana quicēsabi oquin aín unicaman 'anun 'inan 'aínbi ca 'itsa unin, a 'acē cupíshi cana Nucēn Papa Diosan uni 'ai quixun sinania. Usaquin sináncē unicama ax ca Agarnēn rēbúnquisa 'icēn.

25 Aín bashi Sinaí ax ca Arabia menu 'icēn. Aín bashi Sinaínuxuan abē banaquin Nucēn Papa Diosan Moisés, usai ca aín unicama 'iti 'icē quixun cá bana 'acē cupí cana Nucēn Papa Diosan uni 'ai quixun sináncē unicamax ca Jerusalénu 'icē unicamasa 'icēn. Usaquin sináncē unicamax ca Agarnēn tuá 'iásaribi 'icēn. Usa 'aish ca ēsa 'icēn. Nucēn Papa Diosan, min xanun ca mi tuaxunuxun 'aia cá bana sinánquinma ca Abrahamñēn bēhicēñu 'iti cuēēnquinshi Agar cacē xanumi bēchiacēxa. Usa 'aish ca a tuá a Nucēn Papa Diosan Abraham ñuixuan, ama 'iacēxa.

26 'Itsa uníxa Agarnēn tuá 'iásaribi 'aínbi cananuna usama 'ain. Nux cananuna Nucēn Papa Diosan nētēnu 'icē Jerusalén anu abē 'iti uni 'ain.

27 Abrahamñēn xanu ñui ca cuēñēo bana ēsai quia:

An tuacē xanun rēbúnquinēxa 'icēsamaira oi ca —'ēn cana tuaima —quixuan an sináncē xanu aín rēbúnqui 'aisamaira 'iti 'icēn. Usa 'ain camina mix tuatima 'aish tuáñuma xanu 'aíshbi —tuáñu cana 'iti 'ai —quixun 'unani cuēēnti 'ain; tuacēn paē tancēma xanu 'aíshbi camina tuá 'imainun rēbúnquiñu 'icē cupí chuámarua tani cuēēnti 'ain.

²⁸ 'Ēn xucēantu, Nucēn Papa Diosan Abraham cacēsabi oquin ca Isaac aín títan tuacēxa. Usaribiti cananuna nux Nucēn Papa Diosan mēnīosabi oi Cristo cupí ainan 'ain.

²⁹ Bērāma ca Agarnēn tuá, axa camabi tuá 'icēsaribi unin bēhicēshi 'inun aín títan tua, an, Isaac, Nucēn Papa Diosan cacēsabi oquian Abrahamnēn bēhicē, a bētsi bētsi ocēxa. Usaribi oquin ca an Nucēn Papa Diosan 'inuxun, usai ca judíos unicama 'iti 'icē quicē bana 'acē unin, axa Nucēn Papa Diosan 'inux Cristomi catamēcē unicama bētsi bētsi oia.

³⁰ Usa 'aínbi ca Nucēn Papa Diosan bana cuēnēo ēsai quia: “Aín xanúan ņu mēēmīcē xanun tuacēn rēbúnquinēx ca Nucēn Papa Diosan cásabi oi Abrahamnēn xanun tuacēn rēbúnquisaribi 'itima 'icēn. Usa 'ain ca aín xanúan ņu mēēmīcē xanubē aín tuá ashiti Abrahamnēn xubunuax utēcēntimoi cuanti 'icēn”.

³¹ 'Ēn xucēantu, usa 'ain cananuna nux Agarnēn tuá 'iásaribima 'aish Saran tuása 'ain.

5

Jesucristonan 'ixun bērāma 'á ņucama sinántēcēntima bana

¹ Nun Moisésnēn usai ca judíos unicama 'iti 'icē quixun cuēnēo bana quicēsabi oquin 'acē cupíma cananuna Cristomi catamēcē cupíshi Nucēn Papa Diosan 'ain. Usa 'ain camina asérabi Cristomi catamēquin a ěnti sinántima 'ain. Usai judíos unicama 'iti Moisésnēn cuēnēo bana quicēsabi oquin 'acē cupí cana Nucēn Papa Diosan 'ai quixun camina sinántēcēntima 'ain.

² Pablo 'ixun 'ěn mitsu camainun ca cuat, Nucēn Papa Diosan 'inux cana judíos unicama 'icēsai 'unántioracati 'ai quixun sinanibi camina Cristomi catamēcēma 'aish Nucēn Papa Diosan 'itima 'ain.

³ Cana mitsu catēcēnin, uicaman cara —'unántioracacēma 'aish cana Nucēn Papa Diosan iscēx 'ěn nūitu upí 'inux 'unántioracacē 'iti 'ai —quixun sinania, a unicaman ca 'unántioracacē 'iti ashīma camabi usai ca judíos unicama 'iti 'icē quixun Moisésnēn cuēnēo bana quicēsabi oquin 'ati sinánti 'icēn.

⁴ Uicaman caramina —Moisésnēan usai ca judíos unicama 'iti 'icē quixun cuēnēo bana quicēsabi oquin 'acē cupí ca ainan 'icē Nucēn Papa Diosan 'ě upí isia —quixun sinani, mix camina upí 'inux ami catamētancēxunbi Cristo ěncē 'ain. Usa 'aish camina Nucēn Papa Diosanmasa 'ain.

⁵ Usa 'aínbi cananuna nun, ami catamēti ěnquinma aín Bēru ņunshin Upitan 'imicēx cananuna Nucēn Papa Diosan iscēx upí 'iti 'ai quixun sinanin.

⁶ Nux asérabi Jesucristonan 'aish cananuna 'unántioracacē unicama 'icēsaribiti 'unántioracacēma 'aishbi Nucēn Papa Diosan iscēx upí 'ain. Jesucristomi catamēcē 'ixúan an uni nuībacē uni ax ca Nucēn Papa Diosan iscēx upí 'icēn.

⁷ Mitsux camina upiti Jesucristomi sináncēn. ěUi unin cara Jesusan banami ěnun quixun mitsu sinanamīax?

⁸ Nucēn Papa Dios an mitsu ainan 'inun sinánmicē, an ca Jesusan bana ěnun quixun mitsu sinánmicēma 'icēn.

⁹ Unix ca quia, “Anun pán chamiti ņu an ca xanpanu 'icē pán 'ati ņu acēñun mēscucēxun camabi chamīa”. Usaribi 'ixuan an uni paráncē unin ņuixuncēxun ca camabi unin aín bana cuatia. Usa unin sapi ca mitsu paránxa.

¹⁰ Usa 'aínbi cana mitsúxmi Nucēn 'Ibu Jesucristomi catamēcē 'ain ēsaquin sinanin, mitsun camina 'ěn 'acēsaribi oquin —Moisésnēan cuēnēo bana cupíma

Jesucristomi catamëcë cupíshi cananuna Nucën Papa Diosan iscëx upí 'ai – quixun 'unanin. Usa 'aínbi ca an mitsu 'atimaquin sinanamisa tancë uni, uisa uni cara, abi Nucën Papa Diosan castícantí 'icën.

11 'Ën xucëantu, cana mitsu cain, 'ën –Nucën Papa Diosan iscëx upí 'inun ca uni 'unántioracacë 'iti 'icë –quixun caquin, unicama bana ñuixuncë 'aish cana judíos unicaman bëtsi bëtsi ocëma 'itsían. I curúsocënuaxa ax bama, Jesucristo, ami catamëtishi ca uni upí 'iti 'icë quixun a bana 'ën ñuicëbëma ca uni 'ëmi nishtsíanma.

12 An mitsu 'unántioracanun quixun ubíocë unicama aín namiribi tëatibi ca 'ia.

13 'Ën xucëantu, mitsun ñu 'acë cupíma Cristomi catamëcë cupíshi an iscëx upí 'inun ca Nucën Papa Diosan mitsu caísaxa. Usa 'ixun camina mitsux cuëncësabi oquin ñu 'atima 'ati sinántima 'ain. Usaquin 'aíma camina bëtsibë nuibanani asérabi 'aquiananti 'ain.

14 Nucën Papa Diosan bana ca quia:

–“Mixmi bërúancacësaribi oquin camina min aintsicama nuibanan axa 'aquinsa 'icë 'aquinti 'ain”. A bana quicësa oquin 'acë 'ixun camina bëtsi uni nuibati 'ain, mix bërúancacësaribi oquin. Usoquin 'acë 'ixun camina Nucën Papa Diosan bana raírinëxa quicësabi oquin 'acë 'iti 'ain.

15 Usa 'aínbi bëtsibë nishanani cuamianani camina mitsux Jesucristonën unimasa 'iti 'ain. Usai 'itin rabanan camina bërúinraocati 'ain.

Unin sináncësa oquin sinanima Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan sinánmicë 'iti bana

16 'Ën cana mitsu cain, mitsux cuëncësabi oquin ñu 'atima 'aquinma camina Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan sinánmicësa oquinshi sinánquin ñu 'ati 'ain.

17 Nun sináncësa oquinshi ënë nëtënu 'icë ñu 'aquin cananuna Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upí cuëncësama oquin 'ain. Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upí ax ca nun sináncësa oquinu ñu 'ati cuëñima. Usa 'ixun camina mitsux an sinánmicë 'ixun mitsun cuëncë ñu 'atima 'ain.

18 Mitsun aín Bëru Ñunshin Upitan sinánmicëxun sinánquin ñu 'acë 'aish camina usai ca uni 'iti 'icë quixun Moisésnën cuëñëo bana quicësamaira oi 'icë 'aish 'uchocëma 'iti 'ain.

19 Camina 'unanin, unin ca 'aísa tanquinbi tënëquinma aín cuëncësa oquin ësa ñucama 'aia quixun: aín xanuma 'aínbi xanubë 'iti, xanúxmabi uni itsibë 'iti, 'imainun ñunshínquin ñu 'atima 'ati.

20 'Anan ca 'aia, Nucën Papa Diosmi sinánquinma unin 'acë ñu rabiti, ñubë 'iti, bëtsibë nishánanti, cuamianani nishánanti, ñuñanánti, unimi pishui nishti, bënëtishi unimi nishti, anbi ñu 'acatsi quixun sináncë 'iti, 'imainun uni raíri, raíri unibë nishananquin amanu amanu sinánun sinánmiti, acamaribi.

21 'Imainunribi ca 'aia, bëtsi unin ñu cuëenti, uni 'ati, paënti, picëntapun 'iti, acama. Usa ñucama ca unin aín cuëncësa oquin ñu 'aquin 'aia. Usa 'ain cana ën mitsu cacësaribi oquin mitsu catëcënin, usa ñua an 'acë unicamax ca aín unima 'aish Nucën Papa Diosan nëtënu abë 'itima 'icën.

22 Usa 'aínbi ca Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan sinánmicëxun an sináncë uni ax ësai 'ia: unicama nuibacë, chuámarua 'aish cuëncë, uisa ñu cara 'icëbëbi chuámarua 'aish bënëcëma, an 'atimocëxunbi uni cupicëma, cuëmëninínshi banacë, upí nuituñu, 'imainun Jesucristomi upiti catamëcë,

²³ rabícēma, aín cuēēncēsari 'iisa tanquinbi tēnēcē. Usa uni űuia, ax —usai 'itima ca —quicē bana ca 'aíma 'icēn.

²⁴ Cristo nun 'ucha cupí i curúsocēnu bama 'ain cananuna nun nu űunshínquin 'asaribi oquin 'atēcēnuxunma űu 'atimacama ēan.

²⁵ Usa 'ain cananuna nux aín Bēru űunshin Upitan 'imicēx Nucēn Papa Diosan uni 'ixun, aín Bēru űunshin Upitan an nu sinánmicēsabi oquin 'ati 'ain.

²⁶ Usa 'ain cananuna —'ēx cana bētsi unisama 'ai —quiaux rabítima 'ain, cananuna cuēbicanani unibē nishanantima 'ain, 'imainun cananuna bētsimi nutsitima 'ain.

6

Bētsibē 'aquiananti bana

¹ Ēn xucéantu, axa Jesucristomi catamēcē unían manúxun űu 'aisama 'aia camina mitsux asérabi Nucēn Papa Diosan Bēru űunshin Upitan sinánmicē 'ixun axa upí 'inun quixun nuibaquin 'aquinti 'ain, rabíquin —'ēx cana 'uchaűuma 'ai —quixun sinánquinma. Mixribi usai 'itin rabanan camina bēruáncati 'ain.

² Min űuishi 'ati sinánquinma camina uni raíriribi ami sinánquin 'aquinsa 'icē 'aquinti 'ain. Usai camina bētsibē bētsibē 'aquiananti 'ain. Usai 'i camina Cristo quiásabi oi 'iti 'ain.

³ Uí unin cara asérabi upí 'ixunmabi ax isa upí uni 'icē quixun sinania, ax ca aín sinanēinshi cēmēia.

⁴ űu 'aquin ca aín unin —¿Cristo cuēēncēsabi oquin carana 'ai? —quixun sinánti 'icēn. Usai 'i ca unían a cuēēnti sinanima —Cristo cuēēncēsabi oi cana 'i —quixun sináncē cupí a uni chuámarua tani cuēēnti 'icēn.

⁵ Cristonan 'ixun ca unin uisa cara aín sinan 'icē quixun sinánan uisa űu cara 'ati 'icē quixun anbi sinánti 'icēn.

⁶ An Nucēn Papa Diosan bana 'unánmicē uni a ca a 'unánmicē unin cupíoquin uisa űuűu cara, a mēsú 'inánti 'icēn.

⁷ Camina upí oquin 'unánti 'ain, Nucēn Papa Dios parani ca uni ami cuaitima 'icēn. Ēnēx ca ēsa 'icēn: An 'apácē űu bēru aín bimibi ca unin biti 'icēn.

⁸ Usaribiti ca axa aín 'uchacama ēnima aín cuēēncēsa oíshi 'icē uni ax ainanma 'aish xēnibua 'aínbi Nucēn Papa Diosbē 'íma. Usa 'aínbi ca an aín Bēru űunshin Upitan sinánmicēxun sinánquin űu upí 'acē uni ax Nucēn Papa Diosnan 'aish xēnibua 'aínbi abē 'ia.

⁹ Usa 'ain cananuna Nucēn Papa Dios cuēēncēsabi oquin 'aquin atsánquin ēntima 'ain. Usoquin űu upí oquin 'ai cananuna ax quiásabi oi an 'aquincē 'ianan aín nētēnu abē 'iti 'ain.

¹⁰ Usa 'ain cananuna axa nubē Jesucristomi catamēcē unicama 'aquinti 'ain. 'Aquianan cananuna 'aquinsa 'icē uni raíriribi camabi 'aquinti 'ain.

Pablonēan ashiquin 'ēsēanan bēruánxa 'inun ca

¹¹ Ēn mēcēnanbi chaira letranēn mitsu cuēnēoxuncē bana ēnē camina isti 'ain.

¹² An —camina 'unántioracacē 'iti 'ai —quixun caquin mitsu 'unánmicē unicaman ca judíos unicama cuēēnmiti cupíshi usaquin 'unánmia. I curúsocēnu ax bama, Cristo, ami catamētishi ca uni iēti 'icē quicē, a bana cupí bētsi bētsi ocē 'itin rabanan ca —mitsux camina 'unántioracacē 'iti 'ai —quia.

¹³ Axa 'unántioracacë unicamanbi ca camabi Moisésnën usai ca judíos unicama 'iti 'icë quixun cuënëo banacama quicësabi oquuinra 'aima. Usa 'ixunbi ca atun 'unánmicë cupí camina mitsux judíos uni 'icësaribiti 'unántioracacë 'ai quiax rabiácati sinánquin usaími 'inun quixun mitsu 'unánmia.

¹⁴ Usa 'aínbi cana 'ëxbi rabiacaquinma, i curúsocënuu ax bama 'aían a cupí uni iéti, Nucën 'Ibu Jesucristo, ashí rabin. Cristo i curúsocënu bama cupí cana a 'ën 'atia Nucën Papa Dios cuëëncëma ñucama ëni, usa ñu 'atëcënti cuëëniman. 'Imainun ca unin a 'atia Nucën Papa Dios cuëëncëma ñu 'ë 'amítima 'icën.

¹⁵ Nux asérami Cristonan 'aish cananuna, axa usabi 'unántioracacë unicamaxa 'icësaribiti 'unántioracacëma 'aishbi Nucën Papa Diosan iscëx upí 'ain. Ainan 'icëa Cristonën nu 'imicëxun bërámanu 'ása oquin sinántëcënquinma bëtsi oquin sináncë cupíshi cananuna Nucën Papa Diosan iscëx upí 'ain.

¹⁶ Axa usai 'icë unicamacëñuan uicamax cara asérami aín uni 'icë, acama Nucën Papa Diosan nuibaquin aín 'ucha tërëanan chuámashirua 'imiti cana cuëënin.

¹⁷ Nucën 'Ibu Jesúsnan 'icë unin bëtsi bëtsi ocë cupí, 'ën nami tëacë mocë, aín bërucama isquin ca ui uni cara, anbi, 'ëx cana asérami Nucën 'Ibu Jesusan uni 'ai quixun 'unánti 'icën. 'Unánquin ca uisa uni carana 'ai quixun 'ë ñucátëcëntima 'icën.

¹⁸ 'Ën xucéantu, Nucën 'Ibu Jesucristonëan nuibaquin mitsu asaribi 'aíshmi upí 'inun 'aquinti cana cuëënin. Usai ca 'iti 'icën. Ashí, Pablo.

PABLONĒAN EFESONU 'ICĒ UNICAMA BUÁNMIÁ QUIRICA

Efeso ěmanuax ax Jesucristomi cataměcĕ unicama Pablönĕn quirica cuĕñĕoxuan

¹ Ęx cana Pablo, Nucĕn Papa Dios cuĕĕncĕsabi oquin aĭn bana ĩuixunun Jesucristonĕn caĭsa 'ain. Usa 'ixun cana Efeso ěmanuaxmi Cristo Jesúsmi sinani ami catamĕti Nucĕn Papa Diosnan 'icĕ ĕĕ ĩuirica mitsu buánmin.

² Nucĕn Papa Diosbĕtan Nucĕn 'Ibu Jesucristonĕn mitsu nuibaquin 'aquincĕxmi chuámarua 'aish bucucanti cana cuĕĕnin.

I. AIN UNICAMAX CA CRISTOBĒ ACHUSHISA 'ICĒ QUIXUN PABLONĒN CA (1.3-3.21)

Cristonan cupĭa Nucĕn Papa Diosan uni nuibaquin 'aquinti

³ Nucĕn Papa Dios ax ca Nucĕn 'Ibu Jesucristo aĭn Dios 'ianan aĭn Papa 'icĕn. A rabinun ca 'acan. Aĭn nĕtĕnuxun nu sinánxunquin ca nuxnu Cristonan cupĭ nuibaquin 'aisamaira ĩu nu 'aquinquin upĭ oquin sinánmianan nu cuĕĕnmia.

⁴ Mecama uniocĕma 'ixunbi ca Nucĕn Papa Diosan Cristo cupĭnu an iscĕx 'uchañuma 'ianan ainanshi 'inun nu caĭsacĕxa.

⁵ Axa cuĕĕncĕsabi oquin ca nu nuibaquin Jesucristo cupĭ aĭn bĕchicĕ 'inun nu caĭsacĕxa.

⁶ Usaquin ainan 'inun caĭstancĕxun an nu nuibaquin, aĭn nuibacĕ Bĕchicĕ nubĕ 'aĭnu ainan 'aish upĭ 'inun nu 'imicĕ 'ixun cananuna ami catamĕquin, xĕnibua 'aĭnbi a rabin.

⁷ An ca nun 'ucha cupĭnu ainanma 'icĕbi Cristo bama 'ain, nun ĩu 'aisama 'acĕcama tĕrĕnquin ainan 'inun nu iĕmiaxa, an nu nuibaquin.

⁸ Usa 'ixun ca nuibařraquin uisairai cara uni ainan 'iti 'icĕ quixun upĭ oquin 'unánun nu 'imiĕxa.

⁹ Unin 'unánma 'icĕbi ca nu 'unánmiĕxa, uisa cupĭ cara ax cuĕĕansabi oquin Cristo ĕĕ nĕtĕnuaxa bamanun xuacĕxa quixun.

¹⁰ Ęsaquin ca nu 'unánmiĕxa: An ca anúan ax utĕcĕnti nĕtĕa sĕnĕncĕbĕtan Cristo xuti 'icĕn, an unio ĩucama, naĭnu 'icĕ 'imainun menu 'icĕ aĭn 'ibua 'inun.

¹¹ Nux Cristonan cupĭ aĭn uni rařri 'acĕsaribi oquin nu axa cuĕĕncĕsabi oi 'ianan aĭn nĕtĕnu abĕ 'iti nu 'iminuxun ca Nucĕn Papa Diosan ainan 'inun nu caĭsacĕxa. Usai nux 'inun ca Nucĕn Papa Diosan camabi ĩu ax cuĕĕncĕsabi oquin 'aquin mĕncĕcĕxa.

¹² Nun nu an sinánmicĕxun upĭ oquin ĩu 'aia isquian uni rařrinĕnribi a rabinun ca nux pain Cristomi catamĕcĕ 'aishnu ax cuĕĕncĕsabi oi 'inun nu caĭsacĕxa.

¹³ Mitsúxribi camina —Jesucristo cupĭ ca uni aĭn 'ucha tĕrĕncĕ 'aish Nucĕn Papa Diosnan 'iti 'icĕ —quixun ĩuicĕ bana cuati Cristomi catamĕacĕn. Cristomi catamĕtia ca Nucĕn Papa Diosan ax quicĕsabi oquin aĭn Bĕru ĩunshin Upĭ mibĕa 'inun mitsu 'inancĕxa, mitsúxmi asĕrabi ainan 'icĕ 'unánti oquin.

¹⁴ Aĭn Bĕru ĩunshin Upĭ axa nubĕ 'ain cananuna 'unanin, anúan Nucĕn Papa Diosan an caĭcĕ aĭn unicama biti nĕtĕ sĕnĕncĕbĕ cananuna aĭn nĕtĕnu abĕ 'iti 'ain, ax quiasabi oi. Ax cushiira 'ixuan nuibaquin 'imicĕxunu a rabinun ca usai 'iti 'icĕn.

Efesonu 'icë axa Jesucristomi catamëcë unicama Pablonën Nucën Papa Dios ñucáxuan

¹⁵ Usoquin Nucën Papa Diosan 'aquincëxmi mitsux asérami Nucën 'Ibu Jesúsni catamëanan axa ami sináncë unicamabë nuibanania ñuicania cana cuan.

¹⁶ Usa 'ain cana ënquinma —asábi ca —quixun caquin rabianan abë bannaquin Nucën Papa Dios mitsu ñucáxunin.

¹⁷ Nucën 'Ibu Jesucristonën Dios 'ianan 'Apuira, Nucën Papa Dios, a cana an 'unánmicëxunmi upí oquin sinánquin a 'unáncanun quixun mitsu ñucáxunin.

¹⁸ 'Imainun cana mitsu ñucáxunin, an 'imicëx caramina uisairai ënë nētēnuax Jesucristosaribi 'aish upí sinánñu 'iti 'ai quixunmi mitsun 'unánun. Ñucánan cana uisairai caramina aín nētēnu abë 'aish, axa ami catamëcë unicamabë 'iti 'ai quixunmi 'unánun mitsu ñucáxunin.

¹⁹⁻²⁰ Usaribi oquin cana mitsu ñucáxunin, uisaira cara aín cushi anúan axa ami catamëcë unicama 'aquinti a 'icë quixunmi mitsun 'unánun. A cushínbi ca bamacëbi baísquimixun Cristo aín nētēnu aín mëqueu 'aish abë 'Apu 'inun 'imiacëxa. A cushínra ca Nucën Papa Diosan nu 'aquinia.

²¹ Usai 'inúan 'imicëx ca Cristo ax, a unin iscë 'apu 'imainun a unin iscëma 'apuribi 'imainun uisa cushi cara, 'imainun uisa 'apu cara, uisaquin caquin anëcë cara, acamabë sënénmaira 'icën. Usa bërí 'aish ca ënë nētë cēñucëbëribi usai 'iti 'icën.

²² Nucën Papa Diosan ca camabi ñu, uni, ángel, acaman 'ibu 'inun Cristo 'imiacëxa. 'Imianan ca axa ami catamëcë unicaman 'iburibi 'inun 'imiacëxa.

²³ Axa ami catamëcë unicamax ca 'itsa 'aishbi camáxbi Cristonan 'icën. Usa 'ain ca an abë 'ixun an sináncësaribi oquian sinánun aín unicama 'imia. Ax ca uinubi 'aímama 'icën. Abë 'ixun ca Cristonën aín unicama an iscëx aín nuitu upí 'ixuan ax cuëncësa oquinshi 'anun aín cushi 'inania.

2

An nuibacë cupí ca uni Nucën Papa Diosnan 'ia quicë bana

¹ Mitsun ñu 'atima 'acë cupí ainanma 'aishmi uni bamacësa 'icëbi ca Nucën Papa Diosan mitsu xënbua 'áinbi abë 'inun ainan 'imiaxa.

² Ënë nētēnu 'icë ñuishia an sináncë unicaman sináncësa oquinshi sinánquin camina ñu 'aisama 'acën, ñunshin 'atimanën 'apu cuëncëcësa oquin. An ca an Nucën Papa Diosan bana cuaisama tancë unicama ax cuëncëcësa oquin 'anun sinánmia. Usaribiti camina mitsux an sinánmicë 'iacën.

³ Nunribi cananuna camaxunbi nun sináncësa oquinshi sinánan nun sinan 'atima 'ixun nux cuëncëcësa oquin 'acën. Usai 'icë 'aish cananuna raíri unicasaribi 'aish numi nishquian Nucën Papa Diosan castícani 'iacën.

⁴ Usai 'iá 'icëbi ca Nucën Papa Diosan nu 'aisamaira nuibaquin,

⁵ nux nun 'ucha cupínu ainanma 'aish bamacësa 'iá 'icëbi ainan 'aish upiti tsónun nu 'imiaxa, nuxribi bama 'aishbi Cristobë baísquicësa 'inun.

⁶ Nux Cristo Jesúsbe baísquicësa 'inun 'imianan ca Nucën Papa Diosan nuxribi ënë nētēnuaxbi Cristo Jesúsbe, aín nētēnuribi abë 'inun nu 'imiaxa.

⁷ Jesucristonan 'aishnu usai 'icë isquían camabi unin uisaira oquin cara an nu nuibatia quixun nētë xënbucëbëtanbi isnun ca Nucën Papa Diosan usáinu 'inun mënóçëxa.

⁸ Nuibaquin ca asérami cuëncëcësa mitsúxmi Cristomi catamëti cupíshi mitsu ainan 'inun iëmiaxa. Mitsúnmi ñu upí 'acë cupíma ca Jesucristo bama cupíshi Nucën Papa Diosan ax cuëncëcësa mitsu ainan 'inun iëmiaxa.

⁹ An ca an ñu upí 'acë cupí ainan 'inun uni iëmima. Usa 'ain ca uinu 'icë unímbi —'ën upí ñu 'acë cupí cana iëa —quixun rabíquin sinántima 'icën.

¹⁰ Cristo Jesús nubë 'inúan an 'imicëxun ñu upíshi 'anan nun sinan bëtsi 'inun ca an mëníosabi oquin nu 'imiäxa.

Cristo cupía judíos unicama 'icësaribiti judíosma unicamaribi Nucën Papa Diosnan 'iti

¹¹ Usa 'ain camina manútima 'ain, mitsux judíos unima, uni itsi 'aish camina äxa 'unántioracacë judíos unicaman —a unibunëx ca 'unántioracacëma 'icë —quixun ñuicë 'iacën.

¹² Judíos unima 'aish camina Cristo ñui quicë bana cuacëma 'iacën. Judíos unicaman 'unan 'ainbi camina mitsun Nucën Papa Diosan bana 'unáncëma 'ianan an Cristo ñuiquin Abraham cá bana a 'unáncëma 'iacën. Usa 'ixun camina Nucën Papa Diosan ca nuibaquin uni 'aquianan ainan 'imiti 'icë quixun 'unáncëma 'aish mitsux cuëencësa oíshi tsóti sináncën.

¹³ Usai 'iá 'aishbi camina camabi unín 'ucha cupía Cristo bama 'ain, ami catamëcë 'aish ainan 'ain. Usa 'aish camina Nucën Papa Dios 'unáncëma 'iá 'aishbi bërí a 'unani ainan 'ain.

¹⁴ Cristonën ca judíos uní 'icësaribitia judíosma uniribi Nucën Papa Diosnan 'inun 'imiäxa, camáxbia raíri unisaribi 'inun. Judíos unicamaxa judíosma unicamabë nuibanancëma 'aish nishanancësa 'iá 'icë ca bërí Cristonën judíos uní 'imainun judíosma uniribia ainan 'aish camáxbi bëtsibë nuibananun 'imiäxa.

¹⁵ Ax camabi unín 'ucha cupí bamaquin ca Cristonën nux judíos uni 'ixun Moisésnën cuëñë bana quicësabi oquin 'acë cupíma ami catamëcë cupíshi Nucën Papa Diosnan 'iti mëníocëxa. Usouni 'icësaribitia judíosma uníquin ca nux judíos uní 'aish 'icësaribitimi mitsúxribi ami catamëcë cupí ainan 'inun 'imiäxa. Usa 'ain cananuna camáxbi ainan 'aish sënën 'ain.

¹⁶ Ax camabi unín 'ucha tërëncë 'iti cupí i curúsocënuax bamax baísiquin ca Cristonën judíos unicama Nucën Papa Diosnan 'inun mëníocëxa. Usoquian 'acë cupí ca äxa ami catamëcëcamax Nucën Papa Diosnan 'aish, judíosma unibë judíos uní nishánantëcëntima 'icën.

¹⁷ Ax ënë nëtënu utancëxun ca Cristonën bana ñuixunquin, camabi unix ca ami catamëti Nuncën Papa Diosan iscëx upí 'iti 'icë quixun cacëxa. Usa 'ain ca judíosma uní, an Nucën Papa Diosan bana 'unáncëma, 'imainun judíos uní, an Nucën Papa Diosan bana 'unáncë 'ixun a ñuia quicë bana cuati, Cristomi catamëti Nucën Papa Diosnan 'ia.

¹⁸ Usai Cristomi catamëti Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upíñu 'aish cananuna camáxbi, judíos uní ucën Papa Diosnan 'iti mëníocëxa. Usoquin ca nux judíos uní 'imainun judíosma uníxribi, Nucën Papa Diosbë banati 'ain.

¹⁹ Usa 'ain camina judíosma uní 'aishmi Nucën Papa Dios 'unáncëma 'aish 'iásaribima 'ain. A ñuiquian Nucën Papa Diosan Abraham cá, Cristo, a camina mitsun bërí 'unanin. Usa 'ain cananuna mitsúxmi judíosma uní 'imainun nuxribi judíos uní 'aish, ainan cupí ain nëtënu abë 'iti 'ain.

²⁰ Mitsux camina an aín bana uní ñuixunun Jesusan caiscë unicama 'imainun an Nucën Papa Dios quicë bana uní ñuixuncë unicaman ñuiasabi oí, Jesucristomí catamëti ami cushicë 'ain. Usa 'aish camina unín maxax xubu oquin ami cushiti pain nantancëxun raíriribi bucúnrucësaribi 'ain, Cristo a pain nancë maxáxa 'ain.

²¹ Amia catamëtia ca Nucën 'Ibu Jesucristonën aín unicama ax cuëëncësabi oía 'inun 'imia. Usaquin 'imicëxa, asérabi ami catamëcë aín unicama abë ca Nucën Papa Dios 'ia.

²² Mitsun ëmanu 'icë axa Jesucristomi catamëcë unicamabëribi ca aín uni raíribëa 'icësaribiti Nucën Papa Dios 'ia, aín Bëru Ñunshin Upía aín unicamabë 'ain.

3

Judíosma unicama Jesucristo ñuiquin bana ñuixunuan Nucën Papa Diosan Pablo caísa

¹ Mitsúxmi judíosma uni 'aishbi Cristo Jesúsmi sinánun aín bana mitsu ñuixuncë cupí cana 'ëx, Pablo 'aish, sipuacë 'ain. Usa 'ixun cana mitsu Nucën Papa Dios ñucáxunin.

² Mitsúnbi camina 'ëa ñuicania cuaquin 'unánti 'ain, mitsu nuibaquin ca Nucën Papa Diosan Cristo ñuiquin aín bana mitsu ñuixunun 'ë cacëxa quixun.

³ A bana uisai quicë cara quixun unin 'unánma 'icëbi ca bërí unin 'unania. Nucën Papa Diosanbi ca 'ëribi 'unánmiaxa. 'Itsamashi pain cana an 'ë 'unánmicë bana mitsu ñuixunquin cuëñëon.

⁴ 'Ën mitsu buánminuxun cuëñëocë bana ënë isquin camina 'unánti 'ain, 'ën cana uisai quicë cara Cristo ñui quicë bana 'icë 'unani quixun.

⁵ A bana ca bëráma Jesucristo ucëma pain 'ain, uisai cara quia quixun uni Nucën Papa Diosan 'unánmiama 'icën. Usa 'aímbi ca bërí aín Bëru Ñunshin Upitan an aín bana ñuixunun caíscë unicama uisai cara a bana quia quixun 'unánmiaxa.

⁶ Unin 'unánma 'aímbi ca a bana ësai quia, judíos unicama 'icësaribiti ca judíosma unicama, Cristo Jesús bama cupí ami catamëti Nucën Papa Diosan uni 'ianan abë aín nëtënu 'iti 'icën, ax quiásabi oi.

⁷ 'Ëxbi usai 'itima 'icëbi ca ax asérabi cushi 'ixun Nucën Papa Diosan Cristo Jesús ñui quicë bana unicama ñuixunun 'ë 'imiacëxa.

⁸ 'Ëx axa ami catamëcë uni raíribë sënënmara 'icëbi ca Nucën Papa Diosan nuibaquin, judíosma unicama Cristo ñui quicë bana 'unánminun 'ë 'imíaxa, uisaira oquin cara Cristonën aín unicama nuibaquin 'aquinia quixuan ënë nëtënuuxun aín unicaman 'unáinracëma 'icëbi.

⁹ Nucën Papa Dios, an camabi ñu unio, an ca —Cristo ca uti 'icë —quixun bëráma mënío 'ixunbi Cristo ucëmapan 'ain, a ñui quicë bana uisai quicë cara quixuan unin cuanun 'unánmiama 'icën. 'Unánmiama 'ixunbi ca bërí a bana unicama 'unánminun Nucën Papa Diosan 'ë caxa.

¹⁰ Axa ami catamëcë unicamaxa an 'imicëx upí isquian naínu 'icë ángelcama, aín cushicamanribi uisaira cushiñu 'ianan uisaira sinánñu cara ax 'icë upí oquin 'unánun ca Nucën Papa Diosan aín unicama usai 'inun mëníocëxa.

¹¹ Usaquin aín unicama 'iminuxuan usabi 'iti oquin an mëníosabi oquin ca Nucën Papa Diosan aín Bëchicë, Nucën 'Ibu Jesucristo, a ënë nëtënu xuacëxa.

¹² Cristo cupí cananuna racuëtima uisa ñu cara, Nucën Papa Diosbë banati 'ain, an ca Cristomi catamëcë cupí nun bana cuatia quixun 'unani.

¹³ Usa 'ain camina 'ëx mitsu bana ñuixuncë cupí tëmëraia ñuicania cuatíbi racuëti masá nuitutima 'ain. 'Ën tëmëraquinbi Cristo ñui quicë banacama mitsu ñuixuncëxmi ami catamëtia Nucën Papa Diosan mitsu ainan 'imicë 'aish camina masá nuitutima cuëñti 'ain.

Uisaira oquin cara Cristonën aín unicama nuibatia quicë bana

14 Usa mitsux 'ain cana Nucën 'Ibu Jesucristonën Papa, Nucën Papa Dios, a rantin purúnquin mitsu ñucáxunin.

15 Ax ca menu 'icë unicama 'imainun naínu 'icë ángelcamaribi an unio 'aish acaman 'Ibu 'icën.

16 Ax upíra 'aish cushiira 'ixúan aín Bëru Ñunshin Upitan mitsun nuitu mëu sinánmiquin, ax cuëncësabi oquinmi 'anun mitsu cushionun, cana a mitsu ñucáxunin.

17 'Imainun cana Cristomi catamëtia an mitsubë 'ixun an cushiocë 'aish, uisai cara 'ibi bëtsibë bëtsibë nuibanánquinmi,

18 axribia ami sináncë unicamabëtan, uiti chaira aín sinan 'ixun cara Cristonën camabi menu 'icë unicama, 'apucama 'imainun 'apuma uniacmacëñunbi ñumaraira unibi nuibatia quixun mitsun nuitu mëu 'unánun mitsu ñucáxunin.

19 Nun nu camaira 'unántisama 'icëbimi mitsun, uisaira oquin cara Cristonën mitsu nuibatia quixun, aín cushi an mitsun nuitu upí 'imiti axa aserabi mitsubë 'ain 'unánun cana Nucën Papa Dios mitsu ñucáxunin.

20 Ax cushiira 'aish nubë 'ixun ca Nucën Papa Diosan nun ñucácësamaira oquin nu 'axúanan nun sináncësamaira oquinribi sinánxunquin nu 'aquinti 'icën.

21 Usa 'icë ca Cristo Jesús cupí aín unicaman xënbua 'aínbi a rabiti 'icën. Usaquin ca 'ati 'icën.

II. ÈSAI CA NUCËN PAPA DIOSAN UNI 'ITI 'ICË QUIXUN PABLONËN CA (4-6)

4

Aín Bëru Ñunshin Upitan 'imicëxun Nucën Papa Diosan unicaman bëtsin sináncësaribi oquin sinánti bana

1 Usa 'ain cana 'ëx ainan 'ixun Nucën 'Ibu Jesucristo ñuiquin bana ñuixuncë cupí sipuacë 'ixun mitsu cain, an caiscë aín unicamaxa usai 'iti oquian Nucën Papa Diosan mënóisabi oi camina ax cuëncësabi oíshi 'iti 'ain.

2 Cuamiananima camina upí sinánñu 'aish upiti banati 'ain. Bënëtishi nishíma camina bëtsibë nuibanani 'aquiananti 'ain.

3 Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan 'aquincëx camina bëtsin sináncësaribi oquin sinani achúshi sinánsa 'aish, éníma bëtsibë bëtsibë nuibananti 'ain. Usai 'iti sinani camina usalbi 'iti 'ain.

4 Jesucristonan 'aish ca aín unicama achúshisaishi 'icën. An atu 'aquincë Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upí ax ca achúshishi 'icën. Usa aín ca bëtsin 'unáncësaribi oquin aín unicaman 'unania, Nucën Papa Diosan ca aín nëtënu abë 'inun nu caísacëxa quixun.

5 Nucën 'Ibu Jesucristo axëshi ca aín unicaman 'Ibu 'icën. Ax ca achúshi 'icën, amishi catamëti cananuna camáxbi nun 'ucha tërëncë 'aish ainan 'ain. Jesucristomishi catamëcë cupí cananuna nashimicë 'ain.

6 Nucën Papa Dios axëshi ca aín unicaman Dios 'ianan aín unicaman 'Ibu 'icën. Usa 'ixun ca ax cuëncësabi oquian ñu 'anun aín unicama 'aquinia. Ax ca aín unicamabë 'icën.

7 Usa 'ain ca axa ami catamëcë unicama bëtsin sináncësaribi oquin sináncë 'icëbi ax cuëncësa oquian bëtsi bëtsi ñu mëeti 'anun Cristonën nu 'imi axa.

8 Usai ca 'iti 'icë quiax ca Nucën Papa Diosan bana cuënëo ësai quia:

Capitanëan abë 'acánanquin axa ami nishcë unicama ñusmoxun cuëenquin aín unicama an bicë ñu 'ináncësabi oquin ca Cristonën bamax baísquitancëx nainu cuantëcëntancëxun cuëenquin aín unicama an 'ati ñu 'inánquin bëtsi bëtsi ñu 'anun 'imiaux.

⁹ Usa 'ain cara Cristo nainu cuentëcëan quicë bana uisai quicë 'ic? Ax ca ësaí quia, aín Papan nëtënuax ënë menu utancëx ca anu cuantëcëancëxa, quiax.

¹⁰ Axa ënë nëtënu uá, axbi ca anuxun aín unicama camabi aín cushi anúan aín cuëencësa oquin 'ati a 'inánux abë 'Apu 'i aín Papan nëtënu cuantëcëancëxa.

¹¹ An ca ax cuëencësa oquían bëtsi bëtsi ñu 'anun aín unicama 'imia. Bëtsi bëtsi unix ca aín bana ñuixunuan 'imicë 'icën. Raírinën ca Nucën Papa Dios quicë bana unicama ñuixunia. Raírinën ca axa Jesucristomi catamëcëma unicama amia catamënnun upí oquin 'aquinia. Raírinën ca axa ami catamëcë unicama upiti Jesucristo cuëencësabi oi ínun áquinia. Raírinën ca uisai cara Nucën Papa Diosan bana cuëncëocama quia quixun uni 'unánmia.

¹² Axa ami catamëcë unicaman upí oquin sinánan ax cuëencësabi oquin ñu upíshi 'ati 'aquinun ca Cristonën aín unicama bëtsi bëtsi ñu 'anun 'imia.

¹³ Usai 'aquianani cananuna nishánanima nuibanani uisa ñu cara 'icëbëbi aséribi amí catamëti 'ain. Ainan 'ixun Nucën Papa Diosan Bëhicë a aséribi 'unani cananuna an 'imicëx aín sinánsaribi 'iti 'ain. Usa 'aish cananuna camáxbi nun sinan upíira upí 'aish ax cuëencësabi oi 'iti 'ain.

¹⁴ Usai 'i cananuna bërámanu 'iásaribiti bërí 'itima 'ain. Bërí cananuna tuáxunratsunën unín paráncëxun sinánbëquincësa 'aish unín bëtsi bëtsi bana ñuixunquin paráncëxun amanua amanua sinani usaribi 'itima 'ain. An uni paráncë unicaman cëmëquin nu paránquin ñu 'atima 'anun quixun 'imicëx usai 'iá 'aishbi cananuna bërí usai 'itëcëntima 'ain.

¹⁵ Nuxnu ainan 'aian aín unicaman 'Ibu, Cristo, ax nubë 'ain cananuna nëtë camabi an nu 'unánmicësabi oquin 'ai, aín sinánsaribi 'iti 'ain. Usa 'aish cananuna bëtsibë bëtsibë nuibananquin, cëmëquin uni itsi paranima, Cristo cuëencësabi oishi 'iti 'ain.

¹⁶ Nun namicama amanu amanu 'aish nun mëcën, nun taë, nun pëñan, nun bëru, acama upiti tacáshquiama 'aish cananuna unima 'itsían. Usa 'aishbi ca uni camabi aín namia upiti unia 'ain, asábi 'icën. Usaribiti ca axa Jesucristomi catamëcë unicamax amanu amanu sinánquinma Cristonën 'aquincëx camaxunbi bëtsin sináncësa oquin sináncë 'iti 'icën. Usai 'i ca Cristonëx cuëencësabi oi bëtsibë bëtsibë nuibanani, an sináncësaribi oquin sinani Cristosaribi 'ia.

Cristonan 'aísha uni bëtsi 'iti bana

¹⁷ Nucën 'Ibu Jesucristonën 'ë sinánmicësabi oquin cana mitsu cain, axa Nucën Papa Diosmi sináncëma uníxa 'icësaribiti 'iá 'aishbi camina usai 'itëcëntima 'ain. A unicamax ca Nucën Papa Dios cuëencësa oíma atúnbia sináncësa oíshi 'i bucuia.

¹⁸ Usa 'aish ca bëánquibucë 'ain mancasmatia uni bënëcësaribi oi 'ia. Cristo ñu quicë bana cuaisama tancë 'ixun ca ainan 'iti 'unáncëma 'aish Nucën Papa Diosan 'itsianxbi ainanma 'icën.

¹⁹ A 'ai ñunshíncë 'ixun ca rabínquinma uisa ñu 'atima cara 'aia tania a 'aia. Aín xanuma 'ainbi xanubë 'iti, xanúxmabi uni itsibë 'iti, usa ñucama 'ati cuëenia.

²⁰ Usaía atux 'icëbëtanbi ca Cristonën usaími 'inun mitsu sinánmicëma 'icën.

²¹ Mitsúxmi a rabi timëcë 'ain cara Jesús uisai mitsux 'iti cuëenia quixun 'unánmicë 'ixun camina 'unanin, Jesusax ca mitsúxmi a unicama 'icësaribiti 'iti cuëenima quixun.

²² Usaribiti 'iquin camina bërâma mitsux cuëencësabi oquin ñunshínquin ñu 'atima 'acën. Usaquin 'aquin camina mitsun sinan upíma 'ixun ñu 'atima 'aquinbi, ax ca 'aisama 'icë quixun sinani rabiánma 'ain. Usai 'iá 'ixunbi camina ñu 'atimami 'á, acama ënti 'ain.

²³ A ëni camina Nucën Papa Diosan 'imicëx bëtsi sinánñu 'iti 'ain.

²⁴ Bëtsi sinánñu 'imicëx camina an iscëx asérabi upí 'ianan unínribia iscëx upí nuituñu 'iti 'ain, Nucën Papa Dios cuëencësabi oi.

²⁵ Usai 'iquin camina cëmëquin uni parántima 'ain. Camáxbi cananuna Cristonan 'ain. Usa 'ain camina abë banaquin min aintsicama asérabi banáinshi caquin parántima 'ain.

²⁶ Unibë nishanantancëxbi camina 'uchati rabanan xëñibutíma a nëtënbi bënëtishi manúti 'ain.

²⁷ Nishtancëxunbimi manuïama ca ñunshin 'atimanën mitsu masá sinánmiquin mitsun nuitu upíma 'imíti 'icën. Usaquian 'atin rabanan camina mitsun nishcë bënëñquinshi manuti 'ain.

²⁸ An ñu mëcamacë uni an ca usaquin 'atëcëntima 'icën. Usaquin 'atëcënquinma ca chiquíshquinma aín mëcënanbi upí oquin ñu mëëti 'icën, cupí bixun anun ñuñuma uniribi 'aquinti sinánquin.

²⁹ 'Atimati banaïma upitishi banaquin camina uni Jesucristomia upiti catamëñun 'aquinti 'ain. Mitsúxmi usai banaïa cuati Jesucristomi upiti catamëtia Nucën Papa Diosan nuibaquin 'aquincëx ca cuëënti 'icën.

³⁰ 'Atimati banaquin camina Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upí masá nuitumiquin rabínmitima 'ain. Axa mibë 'inun 'inánquin ca Nucën Papa Diosan mitsu anan 'inun 'unántioxa, Jesucristo utëcëncëbëmi aín nëtënu abë 'iti oquin.

³¹ Usa 'ain camina uinu 'icë unibëbi nishanantima 'ain, uni itsimi camina xuatimati nishtima 'ain, unibë camina ñu canantima 'ain, uni ñui camina 'atimati banatima 'ain, uisa ñu cara 'atima 'icë a camina 'atima 'ain.

³² Usai 'ima camina abë nuibanani uni itsibë 'aquiananti 'ain. Mitsumi nishquian unín 'atimocëxbi camina abë tanánantima 'ain. Usai 'ima camina uisa cara mi ocëxbi a manui abë upí 'iti 'ain. Mitsun ñu 'aisama 'acëcama manuïa, Nucën Papa Dios Cristo cupí mitsubë upí 'ain, camina usaribiti uni itsibë 'iti 'ain.

5

Uisai cara Nucën Papa Diosan unicama 'iti 'icë quicë bana

¹ Mitsux aín bëchicë 'icë an nuibacë 'aish camina usai 'iti sinani Nucën Papa Dios 'icësaribiti 'iti 'ain.

² Nucën Papa Dios cuëencësabi oquin judíos unin aín 'ucha cupí rëcëxa carnero 'iásaribiti ca bamatsianxmabi Cristo nu nuibati nun 'ucha cupí bamacëxa, ami catamëtíshinu iëñun. Cristonëan nu usoquin nuibacë 'ain camina mitsúxribi usaribiti bëtsibë bëtsibë nuibananti 'ain.

³ Nucën Papa Diosnan 'ixun camina mitsun uisa ñux cara 'atima 'icë a 'ati sinántima 'ain. Mitsun xanuma 'aínbi xanubë 'iti, xanúxmabi uni itsibë 'iti, minanmabi uni itsin xanu 'imainun ñu cuëënti, usa ñu 'ati sinanima 'ianan camina usa ñu ñui banatima 'ain.

⁴ Anun tupuananti 'atima banan camina banatima 'ain, uni 'imainun xanu rabínmi camina 'usánani banatima 'ain, cuaíntapun 'aish camina 'atimati banatima 'ain. Usai 'iquinma camina a rabiquin Nucën Papa Dios —asábi ca —quixun cati 'ain.

⁵ Camina asérabi 'unánti 'ain, axa aín xanuma 'aínbi xanubë 'icë uni, axa xanúxmabi unibë 'icë uni, an ainanma uni itsin ñu cuëncë uni, a unicamax ca Nucën Papa Diosmabi, unínbi 'acë ñuishi rabicësa 'icën. Usa unicamax ca Nucën Papa Diosan nëtë anua Cristoribi 'icë anu abë 'itima 'icën.

⁶ Uni raírinëan —ñu 'atima 'acë 'aishbi camina Nucën Papa Diosan nëtënu 'iti 'ai —quixun cacëxunbi camina mitsun, —cëmëi ca quia —quixun sinánti 'ain. An aín bana cuaisama tanquin usa ñu 'acë unicama a ca ami nishquin Nucën Papa Diosan casticanti 'icën.

⁷ Usaribi 'itin rabanan camina an usa ñu 'acë unicamabë 'itima 'ain.

⁸ Bërâma Nucën Papa Diosan bana 'unáncëma 'aish unían bëánquibucënu xun ñu 'atima 'acësa 'iá 'ixúnbi camina bërí Nucën 'Ibu Jesucristonan 'ixun ax cuëncësabi oquin ñu upíshi 'ain. Usa 'aish camina bërí xabánu nicësa 'iti 'ain.

⁹ Nucën 'Ibu Jesucristonan 'aish ca uni upí sinánñu 'ianan asérabi banáinshi bananan ñu upíshi 'aia. Usaribi camina mitsux 'iti 'ain.

¹⁰ Añumi 'ati cara Nucën 'Ibu Jesucristo cuëñia a camina upí oquinra 'unánti sinánti 'ain.

¹¹ Ax bëánquibucënu nicësa uni an ca axa cuëncësa oquinshi ñu 'aquin, Nucën Papa Diosmi sinánquinma uni itsiribi ami sinánun 'aquinti sinánima. Usaía ax 'icë unicama camina atun 'acësaribi oquin 'aquinma, —usaquin ñu 'ati ca 'aisama 'icë —quixun upí oquin 'unánmiquin 'ësëti 'ain.

¹² Usa ñua a unicaman unëxun 'acë, ax ca a cuati rabínti 'aish ñuitisama 'icën.

¹³ Usa ñu 'ati ca 'aisama 'icë quixun unëquinma cacëxun ca camabi unin —asérabi ca usaquin 'ati 'aisama 'icë —quixun 'unánti 'icën.

¹⁴ Usa 'ain ca ësai Nucën Papa Diosan bana cuëñëo quia:

'Uxcësa 'aishbi bësucësa 'inux ca Cristomi catamët. Ainanma 'aish min 'ucha cupí bamacësa 'aishbi ca Cristomi catamëti iët. Usa 'icë ca min ñu 'aisama 'acëcama ëmianan mix asaribi upí 'inun 'imiti 'icën.

¹⁵ Sinánñuma unisa 'ima an Nucën Papa Diosan bana 'unáncë unisa 'ixun camina ax quicësabi oquin ñu upíshi 'ati 'ain.

¹⁶ Ax cuëncësa oquinshia unin ñu 'atima 'acëbëtanbi camina mitsun ñancáishi nëtë inúmi 'iquinma Jesucristomi sináncë 'ixun, ax cuëncësabi oquinshi 'ati 'ain.

¹⁷ Sinánñuma camina 'itima 'ain. Uisa ñumi 'ati cara Nucën 'Ibu Jesucristo cuëñia, a camina 'unánti 'ain.

¹⁸ Mitsux camina paëntima 'ain. Paëncë uni ax ca uisai cara banatisa tania usai bananan, añu cara 'aisa tania a 'aia. Usai 'ima camina Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan mitsubë 'ixun anbi upí oquin cushiocë 'aish upiti bananan upí ñuishi 'ati 'ain.

¹⁹ Usa 'aish camina mitsun nuitu mëu Nucën 'Ibu Jesucristo rabanan Nucën Papa Diosan bana sinani, bëtsibë bëtsibë bananan cantati 'ain.

²⁰ Nucën 'Ibu Jesucristonan 'ixun camina usoquian 'aquianan, an nu 'imicëcama, a sinánquin, Nucën Papa Dios —asábi ca —quixun caquin rabiti 'ain.

²¹ Nucën Papa Diosnan 'aish camina bëtsibë nishananima an cacëxun aín bana cuati, uni raíribë nuibananti 'ain.

Ësai ca uni aín xanubë nuibananti 'icë quicë bana

²² Xanun aín bënënan 'ixun aín bana cuati 'icën, Nucën 'Ibu Jesucristo cuëncësabi oquin.

²³ Cristo ax ca an aín unicama aín 'ucha tërënquin Nucën Papa Diosnan 'inun iëmicë a 'icën. An iëmicë 'ixun ca aín unicaman aín bana cuatia.

24 Aín unicaman Cristo cuëncësabi oquin ñu 'acësaribi oquin ca xanun aín bana cuaquin aín bënë cuëncësabi oquin 'ati 'icën.

25 Ainan 'inun unicama nuibati ca Cristo bamatsianxmabi bamacëxa. Usoquin ca an aín unicama nuibatia. Usaribi oquin ca bëbuxun xanuñu 'ixun aín xanu nuibati 'icën.

26 Aín unicama aín nuitu upí 'imiquin ca Cristonën ax aín sinan 'aisama 'icëbi bëtsi oquin aín sinan upí 'imia. Usoquin ca ax quicësabi oquían 'anun aín bana 'unánmiquin aín unicama aín nuitu upí 'aisha chucacësa 'inun 'imia.

27 Usoquin 'imitancëx utëcënxun ca aín unicama uisa 'uchañumabi 'ianan Nucën Papa Diosan iscëx atun ñu 'atima 'acë ëni upí 'icë isti 'icën.

28 Cristonëan aín unicama nuibaquin bërúancësaribi oquin ca unin aín xanu nuibati 'icën. Uinu 'icë uníxbi ca aín namimi nishima. Usaribi oquin ca unin ami nishquinma aín xanu nuibati 'icën. An aín xanu nuibaquin bërúancë uni ax ca axbi bërúancacësa 'icën.

29 Uinu 'icë uníxbi ca aín namimi nishima. Aín nami upí 'aish cushi 'iti cupí ca chupa pañuanan ñu upí oquin pianan axbi aín nami bërúanracati upitax tsotia. Usaribi oquin ca Cristonën aín unicama bërúanquin upitax tsónun 'imia.

30 Nux asérabi ainan 'aish ax cuëncësabi oi 'ianan ami catamëti abë achúshisa 'icë ca usoquin nu bërúanquin 'aquinia.

31 Nucën Papa Diosan bana cuënëo ca ësai quia: “Usa 'ain ca unin aín papacëñun aín tita ënquin abë ënanantimoquin aín xanu bitsia. Usa 'aish ca a rabëtaxbi achúshisa 'ia”.

32 A bana bëráma cuënëo ax ca unin cuaisamasa 'icën. Usa 'aishbi ca 'ën sináncëx a bana uníxa usai aín xanubë 'iti ñui quicë 'aishbi Cristonëx ca usaribiti aín unicamabë achúshisa 'icë quicë 'icën.

33 Usa 'aínbi cana mitsu cain, min namimi bërúancësaribi oquin camina mitsun xanuribi nuibaquin bërúanti 'ain. Usaribi oquin ca xanúrribi ami sinánquin aín bënëna bana cuati 'icën.

6

1 Papañu titañu tuácama, ësáquin cana mitsu cain, min papan bana, min titan bana cuaquin camina an mi cacësabi oquin 'ati 'ain, Nucën 'Ibu Jesucristo cuëncësabi oquin. Mitsux usai 'iti ca asábi 'icën.

2-3 Ax quicësabi oquin 'atia Nucën Papa Diosan 'inan bana achúshinëx ca ësai quia: “Chuámarua 'aish xëñibuti ënë menu tsónuxun camina min papan bana, min titan bana upí oquin cuaquin, an mi cacësabi oquin 'ati 'ain”. Bëtsi bëtsi bana ax quicësabi oquin 'ati 'aínbi ca ënë banaxëshi ësai quia: Usai 'i ca uni chuámarua 'aish xëñibuti ënë menu tsóti 'icën.

4 Bëchicëñu unicama, mitsuribi cana cain, min bëchicë camina nishmitima 'ain. Min bana parëquinma min cacësabi oquin 'anun camina canioti 'ain. Usoquin canioquin camina a ñuixunquin Nucën 'Ibu Jesucristo cuëncësabi oquían 'anun 'unánmiti 'ain.

5 An uni itsi ñu mëëxuncë unicama, mitsun camina upí oquin sinánquin an mi ñu mëëmicë unia cuëentanun paránquinma an cacësabi oquin 'ati 'ain, Cristoribimi 'axuncësa 'itánun.

6 An mi iscëxuinshi camina axa cuëentanun quixun uni ñu mëëxuntima 'ain. Usoquin 'axunquinma camina an iscëxunmabi Cristonën uni 'ixun chiquíshquinma cuëenquin upí oquin uni ñu mëëxunti 'ain, Nucën Papa Dios cuëncësabi oquin.

7 —Ēnē ñu cana unishi 'axunima, Nucën 'Ibu Jesucristoribi cana 'axuni — quixun upí oquin sinánquin camina an mi ñu mēemicē uni ñu mēexunti 'ain.

8 Camina 'unanin, an upí oquin ñu 'acē uni a ca Nucën 'Ibu Jesucristonēn, uisa ñu upí cara 'axa, usaribi oquin cupíoti 'icēn, an uni ñu mēexuncē uni 'imainun an uni ñu mēemicē uniribi.

9 An uni itsi ñu mēemicē unicama, mitsun camina an mi upí oquin ñu 'axuncēsaribi oquin uni upí sinánñu 'ixun ami nishquin ñu caquinma ñu mēemiti 'ain. Camina 'unanin, Nucën 'Ibu Jesucristo aín nētēnu 'icē, ax ca mitsun 'Ibu 'ianan ami ñu mēemicē unicaman 'Iburibi 'icēn. An ca aín unicama bētsibē sēnēn isia.

Ñunshin 'atimanēan ñu 'atima 'anun sinánmicēxbia uni Cristomi catamēti bana

10 Ēn xucēantu, ēnē banaribi cana mitsu ñuixunin. Ax mibē 'ixúan mi sinánmicēsabi oquin 'ai camina Nucën 'Ibu Jesucristomi asérabi catamēti 'ain. Usaími 'ia ca aín cushínbi mitsu cushiotti 'icēn.

11 Ñunshin 'atimanēan paránquin mitsu ñu 'atima 'amitisa tancēxbi camina an mitsu 'ibuati rabanan uisoquinra cara an mitsu cushiotti 'icē, usaquin Nucën Papa Diosan cushiocē 'inux upí oquin sinani ami catamēti 'ain.

12 Nux cananuna suntárunēxa 'acanancēsaribiti 'in. Usai 'ibi cananuna unibē 'acananiman. Nun nuitu mēúishi cananuna 'acanáncēsa 'ain, ñunshin 'atimanēn nu 'ibuati rabanan. Aín 'apubē cushiquin ca ñunshin 'atimacaman nu ñu 'atima 'anun nu 'amitisa tania. Atun an ēnē menuxun ñu atima 'acē unicama 'ibuacē 'ixun ca nuribi ñu 'atima 'amitisa tania.

13 Ñu 'atima 'anun an sinánmicēxunbi 'aquinma ñunshin 'atima abáminux cushi 'iti cupí camina manutima, uisoquinra cara an mitsu cushiotti 'icē usaquin Nucën Papa Diosan cushiocē 'inux upí oquin sinani ami catamēti 'ain. Usai cushicē 'ixúnmi abámicēxun ñunshin 'atimanēn mitsu tantēcēncēxbi usabi Nucën Papa Diosmi catamēcē 'aish camina uisaíbi 'itima 'ain.

14 Ñunshin 'atima nun nuitu mēúnu abē 'acanancē an tanquinbi uisabi otima cupí camina Nucën Papa Diosmi catamēcē 'aish Romanu 'icē suntárunēan amia catamēti aín manē chupa pañucēsa 'iti 'ain. Aín manē chupa pañuquin ca anúan tsitēcērēquiti anun tsitēcērēquianan, aín shican bēpánti manē chupánribi shimápucūanan, aín taxacaribi tañuanan, aín manē mañuti mañuanan, aín manē pará tuñanan aín manē xētocēribi tuñia. Suntáru aín manē chupami catamēcē 'aínbi camina mitsúxribi mitsun nuitu mēu upiti 'acananux manē chupa ami catamēti pañucēsa 'iti 'ain. Uni paráncēma 'ianan cēmēima asérabi banan banacē 'aish camina suntáru aín manē chupa pañuax upiti tsitēcērēquicēsa 'iti 'ain. Ñu 'atima 'ati ēncē 'ixun upí ñuishi 'ati sináncē 'aish camina suntáru aín shican bēpánti manē chupan shimápucucēsa 'iti 'ain.

15 —Cristo cupí nun 'ucha tērēncē 'aish cananuna Nucën Papa Diosbē upí 'ai —quixun uni ñuixunux mēñocacē 'aish camina suntárunēan aín taxaca tañucēsa 'iti 'ain.

16 Ñunshin 'atimanēan uisashi oquin cara tanquinbi mitsu uisabi otima cupí camina Jesucristomi sinani, an ca 'ē bērúanquin 'ē 'aquinia quixun 'unani, ami catamēti 'ain. Usa 'aish camina suntárunēan 'acananquin anua pia atsinti rabanan, aín manē pará ami catamēti tuñcēsaribi 'iti 'ain.

17 Mitsun camina asérabi 'unánti 'ain, Jesucristo cupí mitsun 'uchacama tērēncē 'aish camina Nucën Papa Diosan iscēx upí 'aish ainan 'ai quixun. Usaquin 'unani camina suntáru manē mañutinēn mapucēsa 'iti 'ain. Aín Bēru Ñunshin Upitan 'unánmicēxun Nucën Papa Diosan bana cuēnēo upí oquin

'unani camina ñunshin 'atimami racuētima 'ain. A banami catamēti camina suntárunēan aín manē xētocē ami catamēquin tuíncēsa 'íti 'ain.

¹⁸ Usai 'iquin camina aín Bēru Ñunshin Upitan sinánmicēsabi oquin añu caramina 'ai a ñu 'ai Nucēn Papa Diosbē bananan an mitsu 'aquinun ñucáti 'ain. Usai abē bananux camina atsanima ami manúaxma 'ianan axa Jesucristomi catamēcē unicomaribi Nucēn Papa Dios ñucáxunti 'ain.

¹⁹ Ñucáxuanan camina aín bana unicama racuēquinma ñuixunuan uisoquin carana ñuixunti 'ai quixun 'ē sinánminun Nucēn Papa Dios 'ē ñucáxunti 'ain, Cristo ñui quicē baña a bēráma unin upí oquin 'unánma 'icēbi bērí unin 'unánun.

²⁰ Cristo ñuiquin bana ñuixunuan Nucēn Papa Diosan 'imicē 'aish cana a ñuiquin uni bana ñuixuncē cupí sipuacē 'ain. Sipuacē 'ixunbi an 'ē cacēsabi oquin racuēquinma a bana upí oquin ñuixunun camina 'ē Nucēn Papa Dios ñucáxunti 'ain.

Bēriánx 'inúan Pablonēn Efesonu 'icē unicama ca

²¹ Mitsúnmi uisai carana 'ēx 'i quixun 'unánun ca Tíquiconēn minu cuanxun mitsu ñuixunti 'icēn. Axribi ainan 'aish nun nuibacē xucēn 'ixun ca Nucēn 'Ibu Jesucristo ñuiquin upí oquin uni bana ñuixunun 'ē 'aquianxa.

²² An uisai caranuna 'i quixun nu ñuia cuatími masá nuitutíma cuēēnun quixun cana a mitsunu cuanun xutin.

²³ Nucēn Papa Diosbētan Nucēn 'Ibu Jesucristonēn 'imicēxmi mitsux 'ēx 'icēsaribiti ami catamēcē 'aish ami sinánan bētsibē bētsibē nuibanani chuámarua 'aish upitax bucuti cana cuēēnin.

²⁴ Mitsúxmi a manutēcēntimoi Nucēn 'Ibu Jesucristomi catamēcē 'icēa, Nucēn Papa Diosan nuibaquin mitsu 'aquinti cana cuēēnin. Ashi, Pablo.

PABLONĒAN FILIPOSNU 'ICĒ UNICAMA BUÁNMIÁ QUIRICA

Palonĕan sipunuxunbi Filiposnuaxa Jesucristomi catamĕcĕ unicama quirica cuĕnĕoxuan

¹ Ēx Pablo 'ixun cana Timoteobĕtan mitsu quirica buánmin. Jesucristonĕn casabi oquin ain bana uni ñuixuncĕ cananuna nux 'ain. Micamaxmi Filipos ĕmanu 'aish Jesucristomi sinania cana mitsu nux cushicama 'imainun an axa Jesucristomi catamĕcĕ unicama 'aquincĕ unicamaribi ĕnĕ quirica buánmin.

² Nucĕn Papa Diosbĕtan Nucĕn 'Ibu Jesucristonĕn nuibacĕxmi mitsux chuámarua 'aish bucucanti cana cuĕĕnin.

Axa Jesucristomi catamĕcĕ unicama Pablonĕn Nucĕn Papa Dios ñucáxuan

³ Mitsux camina upiti Jesucristomi catamĕcĕ 'ai quixun sinánquin cana — asábi ca — quixun caquin Nucĕn Papa Dios rabin.

⁴ Abĕ banaquin cana upí oquin sinani cuĕĕnquin mitsu ñucáxunin.

⁵ Ēn mitsubĕ timĕxun bana ñuixuntabacĕxun camina 'ĕn 'acĕsaribi oquin, Jesucristomi catamĕquin uni raíriribi amia catamĕnun 'aquinin. Usa 'ain cana — asábi ca — quixun caquin Nucĕn Papa Dios rabin.

⁶ Cana 'unanin, an mitsu Jesucristomi catamĕnun sinánmicĕ 'ixun ca axa utĕcĕnti nĕtĕ 'itámainun Nucĕn Papa Diosan Jesucristosaribi 'aish upí 'inun mitsu 'imia.

⁷ Sipuacĕ 'icĕa, 'apun ñucácĕxun cana 'ĕn, Jesucristomi catamĕti Nucĕn Papa Diosnan 'iti bana ax ca asĕrabi 'icĕ quixun can. Usaquin 'ĕn 'amainun camina mitsúnribi nuibaquin Nucĕn Papa Dios 'ĕa 'aquinun quixun ñucan. Usa 'ain ca 'ĕa 'aquincĕsaribi oquin Nucĕn Papa Diosan mitsuribi tĕmĕraiabi nuibaquin 'aquinia. Usaími mitsux 'icĕbĕtan cana nuibaquin mitsu sinánquin Nucĕn Papa Dios — asábi ca — caquin mitsu ñuixunin.

⁸ Nucĕn Papa Diosan ca 'unania, Jesucristonĕan unicama nuibacĕsaribi oquin cana 'ĕn mitsu nuibaquin 'aisamaira sinani quixun.

⁹ Usa 'ain cana mitsu nuibaquin Nucĕn Papa Dios mitsu ñucáxunin, mitsúnmi 'acĕsamaira oquinmi upí sinánñu 'ixun ax cuĕĕncĕsabi oquin 'ati 'unánquin uni nuibanun.

¹⁰ An 'unánmicĕxunmi ñu 'atima 'aquinma ñu upíshi 'ati 'unánun cana Nucĕn Papa Dios mitsu ñucáxunin. Usai 'iquinmi ax cuĕĕncĕsa oquinshi 'acĕ 'icĕ ca Cristonĕn utĕcĕnquin mitsu 'uchoquinma upíshi isti 'icĕn.

¹¹ Jesucristonĕn 'aquincĕxunmi mitsun ñu upíshi 'aia isquin ca unin — Nucĕn Papa Dios ax ca asĕrabi upí 'icĕ — quixun caquin a rabiti 'icĕn.

— Ēishima, Cristo 'ĕbĕ 'ain cana abĕtan ñu 'ai — quiáxa Pablo quia

¹² Ēn xucĕantu, mitsun 'unánun quixun cana ĕsaquin mitsu cain, 'ĕ sipuacĕ cupí ca 'itsa uni Jesucristomi sinania quixun.

¹³ 'Apun suntárucama 'imainun camabi unínribi ca 'unania, Jesucristo ñuiquin uni bana ñuixuncĕ cupí cana sipuacĕ 'ai quixun.

¹⁴ Ēx usai 'ia 'unáncĕ cupí ca axa Cristomi catamĕcĕ uni ain patsanĕn, atun 'acĕsamaira oquin Jesucristomi catamĕquin, racatĕquinma Nucĕn Papa Diosan bana uni ñuixunia.

15 Usa 'ain ca raírinën 'ëmi nutsiquin, 'ën bana 'acësamaira oquin isa unin aín bana cuanun quixun, Cristo ñuiquin bana ñuixunia. Ñuixunmainunbi ca raírinën asérabi, an Jesucristomi catamënun uni 'aquinti sinánquin upí oquin bana ñuixunia.

16 Axa 'ëmi nutschë unicaman ca 'ëx sipunu 'ain, Jesucristomia sinánun ñuixunquinma aín cuëncësa oquinshi uni bana ñuixunia, 'ëx a cuati bëënun quixun.

17 Usa 'aínbi ca raírinën 'ë nuibaquin, Jesucristomi catamëti Nucën Papa Diosnan 'iti bana ax ca asérabi 'icë quixun ënuxun cati cupí cana 'ëx ënu 'ai quixun 'unánquin, upí oquin a bana ñuixunia.

18 Atúan uisaquin cara uni bana ñuixuinsa tania, usoquin ñuixuncëxbi ca asábi 'icën. Usaquian Jesucristo ñuiquin 'itsa unin bana ñuüia unin ñuüia cuati cana cuëënin.

'Ianan cana 'ëx 'icësamairai cuëënti 'ain,

19 mitsúnmi Nucën Papa Dios 'ë ñucáxuncëxuan Jesucristonën Bëru Ñunshin Upitan 'aquincëx cana chuámarua chiquítí 'ai quixun sinani.

20 Usa 'ain cana 'ëx Jesucristomishi catamëtia uni iëti bana, a ñui rabínquinma, 'ën 'acësabi oquin ñuitisa tanin. Usoquin 'ai cana nëtë camabi ami catamëti asaribi 'iisa tanin, ax ca asérabi upíra 'icë quixun 'unania camabi uni ami catamënun. Bamacëma 'ixun 'ën bana ñuixuncë cupí 'iananbia, 'ëx bamacëbëbi uni 'ën aín bana ñuixuncë cupí Jesucristomi sinánti cana cuëënin.

21 Ainan 'aish cana ënë nëtënuax abë 'aish cuëëinra cuëënin. Usai 'itancëx bamatancëx cana ënë nëtënuax 'icësamairai abë aín nëtënu 'aish cuëëinra cuëënti 'ain.

22 Usa 'aínbi cana 'ëx bamacëma pain 'ixun uni Cristo ñuiquin bana ñuixunqin ëniman. Usoquin 'ën ñuixuncëx ca uni Cristomi sinanati 'icën. Usa 'ain cana uisairai 'iti carana cuëëni quixun 'unaniman.

23 Uisaira carana 'iti 'ai quixun sinani cana sináncasmáin. Bamatancëx ënë nëtënuax 'icësamairai Cristobë aín nëtënu chuámarua 'iti sinani cana anu 'iisa tanin.

24 Usa 'aínbi ca mitsúnmi upí oquin Jesucristo 'unánun mitsu 'aquinti cupí 'ëx ënë nëtënu pain 'iti asábi 'icën.

25 Asérabi ca usa 'icë quixun sinánquin cana 'unanin, Jesucristomi upiti sinánun 'aquianan ami catamëti cuëënun mitsu 'aquinti cupí cana 'ëora pain ënë menu 'iti 'ai quixun.

26 Usa 'aish cana mitsúxmi Cristo Jesúsmi upiti catamëti cuëënun mitsu isi cuantëcënti 'ain.

27 Ësaíshi 'iti camina sinánti 'ain, ainan 'aish camina Cristo quiásabi oi 'iti 'ain. 'Ëx mitsu isi cuananbi, cuanquinmabi cana, mitsux camina bëtsibë nuibanani Jesucristomi catamënun 'aquianani quixuan unin ñuia cuaisa tanin.

28 Cuanan cana mitsumi nishquian unin 'atimocëxunbi camina racuëquin a ëníma Jesucristomi catamëti quixuan unin ñuia cuaisa tanin. Mitsúxmi usai 'icëbëtan ca Nucën Papa Diosan sinánmicëxun axa mimi nishcë unicaman 'unánti 'icën, ainanma 'aish ca atux nëtëtimoí usabi 'inux bamati 'icë quixun. 'Unánan ca mitsux camina ainan 'inux iëcë 'aish Nucën Papa Diosbë 'iti 'ai quixun 'unánti 'icën.

29 Nucën Papa Diosan ca Cristomi catamënun mitsu 'imiixa. 'Imianan ca ami catamëtia unin mitsumi nishquin 'atimocëxbimi cuëënun mitsu 'imiixa.

³⁰ Usaribi oquin ca 'ëribi 'imiaxa. Jesucristonan cupía unin 'ë 'atimoia camina isacën. Bë'rîribi cana tëmërai quixun 'ën mitsu quirica buánmicëxun camina 'unanin. 'Ëx 'icësaribiti camina mitsúxribi tëmërain.

2

Bamatancëx baísquia 'icëa Cristo camabi unin rabiti bana

¹ Mitsux an 'aquincëx Cristomi cushianan an nuibacëx cuëëni, Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upíñu 'ianan 'ë nuibacë 'aish,

² camina 'ë cuëëninunx ësai 'iti 'ain, bëtsin sináncësaribi oquin sinani aséribi camáxbi bëtsibë nuibananquin amanua sinánquinma achúshi oquinshi sinani 'iti 'ain.

³ Bëtsi unin 'aquinti sinánquinma camina minánshi 'iti ñu 'atima 'ain. 'Ëx cana bëtsi unisama 'ai quixun sinani rabíquinma camina —uni raírinëx ca 'ëx 'icësamairai upí 'icë —quixun sinánti 'ain.

⁴ Mitsúxëshi chuámarua 'aish cuëënuunx ñu 'atishi sinánquinma camina uni raíriribi chuámarua 'i cuëënun 'aquinti 'ain.

⁵ Jesucristonëan 'ásaribi oquin camina sinánti 'ain.

⁶ Aribi 'aish Nucën Papa Diosbë 'ixunbi ca —anu 'ëx asaribi 'aish 'ën Papa Diosbë 'icë ënë nëtë cana ëbíántima 'ai —quixun sinánma 'icën.

⁷ Aín nëtë ëbëtsini utancëx uni 'aish ca aín Papa cuëëncësabi oquin camabi uni 'aquinunx ënë menu 'iacëxa.

⁸ Aín Papa cuëëncësabi oi ca bamatsianxmabi i curúsocënuax bamacëxa, 'uchañuira uni 'icësaribiti.

⁹ Usaía 'icë cupí ca Nucën Papa Diosan Jesucristo, unicama 'imainun ángelcamabëtan sënënmaira 'imiácëxa. Bëtsi unicasamaira ca a uni Jesús caquin anëcë, a 'icën.

¹⁰ Usa 'ain ca a ñuicë a bana cuaquin, camabi nëtënu 'icë unicama 'imainun naínu 'icë ángelcama 'imainun anua uni bamacë anu 'icëcamaribi ami racuëquin a rabiti 'icën.

¹¹ Usa 'ain ca camaxunbi —Jesucristo ax ca aséribi camabi menu 'icë uni 'imainun ñucaman 'Ibu 'icë —quixun cati 'icën, Nucën Papa Dios ax ca aséribi Dios 'icë quixun 'unánquin.

Axa Jesucristo catamëcë unicaman, upí 'inun bëtsi unicamaribi 'aquinti bana

¹² 'Ën nuibacë xucéantu, a ñucama 'unani camina 'ëx mitsubë 'ain, 'ën Jesucristo ñuiquin mitsu cacë bana quicësabi oi 'ian. Usa 'ain camina 'ëx mitsubë 'ain 'icësamaira oi 'ëx mitsubëma 'ain, 'ën mitsu cásabi oi 'iti 'ain, Nucën Papa Dios cuëëncëma ñu 'atimi racuëti.

¹³ Nucën Papa Diosanbi ca ñu upí 'aími ax cuëëncësabi oi 'inun mitsu sinánmia. Sinánmianan ca a 'atimi sináncë ñu a 'anun mitsu aín cushi 'inania.

¹⁴ Usa 'ain camina añu ñu caramina 'ai a ñui quianan cuëëncëanquinma nëtëxuinshi 'ati 'ain,

¹⁵ bëtsi unicaman, mitsúxmi ñu 'aisama 'aíma Nucën Papa Dios cuëëncësabi oíshi 'ia isnun. Usai 'ia ca 'aisama 'aísha ax ami sináncëma unicaman, Nucën Papa Diosan bëchicë 'aíshmi mitsun nuitu upí 'icë isti 'icën. Usa 'aish camina mitsux 'ispacaman bëánquibucë 'icëbi pëcacë usaribi 'ain,

¹⁶ —Jesucristomi catamëti ca uni Nucën Papa Diosan 'ia —quixunmi unicama bana ñuixuncë cupí. Mitsúxmi usa 'ain cana 'ën Cristo ucëbëtan —ñancábi cana tëmëraqinbi Cristo ñuiquin Filiposnu 'icë unicama bana ñuixuanma 'ai —quixun 'unani cuëënquin upí oquin sinánti 'ain.

17 Mitsun camina tēmëraquinbi Jesucristomi catamëquin ax cuëncësabi oquin 'aquin Nucën Papa Dios rabin. Mitsúxmi usai 'icëbë cana 'ën mitsu 'aquincë cupí mitsux 'icësaribiti cuëënin. Cristomi sináncë cupí sapi cana bamati 'ai quixun 'unanibi cana masá nuitutíma mitsúxmi 'icësaribiti cuëënin.

18 'Èx usai cuëncëbë camina mitsúxribi —Jesucristonan 'iti ca asábi 'icë — quixun sinani cuëënti 'ain.

Timoteo 'imainun Epafrodito 'ia bana

19 Nucën 'Ibu Jesús cuëncëbëtan Timoteo mitsu istánun 'itsama nëtë 'icëbëtan xuti cana sinanin. An ca mitsu isbëtsíntancëxun uisa caramina 'icani quixun ñuixuncëxun cuati cana cuëënti 'ain.

20 Timoteonënshi ca 'ën 'acësaribi oquin mitsu sinania. Usaquian an sináncë bëtsi uniribi ca 'aíma 'icën.

21 Ènu 'icë uni raírinën ca aín cuëncë ñu 'atishi sinánquin a 'anúan Cristo Jesús cuëncë ñu 'ati sinanima.

22 Acamaxa usa 'aínbi camina Timoteonën ca Nucën Papa Dios cuëncësabi oquin 'aia quixun 'unanin. An ca 'ëbëtan Cristo ñuiquin bana ñuixuanxa. Aín bëchicënéan aín papa 'aquincësaribi oquin ca Timoteonën 'ë 'aquianxa.

23 Uisaquin cara an 'ëmia uni manáncëxun cuacë 'apun 'ë caia quixun cuatancëxun Timoteo xuti cana sinanin.

24 Sinánan cana Nucën 'Ibu Jesucristonëan 'aquincëx 'itsama nëtë 'icëbë mitsu isi cuanti sinanin.

25 Nun xucën Epafrodito, ami mitsun 'ëa 'aquinun xucë, a mitsunu cuanun xuti ca asábi 'iti 'icë quixun cana sinan. Suntárunëan tēmëraquinbi aín capi-tanën bana tancësaribi oquin ca Epafroditonën Jesucristonën bana quicësabi oquin racuëquinma 'anan 'ëbëtan unicama bana ñuixuanxa.

26 Mitsúnmi a 'insíncë cuacë a 'unani ca mitsu isi cuanti sinani bënëtia.

27 'Insíncë 'aish ca asérabi bamatisa 'iaxa. Usa 'icëbi ca Nucën Papa Diosan pëxcúmiaxa. 'Èx a sinani masá nuitutancëx axa bamacëbë 'aisamairai masá nuituti rabanan ca 'ëribi nuibaquin Nucën Papa Diosan pëxcúmiaxa, 'ën upí oquin sinánun.

28 Usa 'aínmi a sinani masá nuitutíbi —ñucëma ca —qui ax a istëcëni cuëënti cupí cana bënëñquinshi mitsunu cuanun xutin, 'ënribi upí oquin sinánun.

29 Usa 'ain camina cuania, axa Nucën 'Ibu Jesucristonan cupí cuëëñquin upí oquin bicanti 'ain. Usa unicama camina —upí uni ca ax 'icë —quixun sinánquin aín bana cuati 'ain.

30 'Èx 'ura 'icëmi mitsun 'ë 'aquiniamabi ca —sapi cana bamati 'ai — quixun sinanibi Epafroditonën ènu uxun 'ë 'aquianxa. Aséribi ca Jesucristo cuëncësabi oquin 'acë cupí bamaibi iëaxa.

3

Jesucristomi catamëtishia uni upí 'iti bana

1 'Èn xucëantu, èsaquinribi cana mitsu cain, mitsux Nucën 'Ibu Jesucristo-nan 'aish camina chuámashirua tani cuëënti 'ain. 'Èn cacësabi oquin mitsu catëcëni cana atsaniman, mitsúxmi upí 'iti cupí.

2 An ñu 'aisamaishi 'ati sináncë uni 'imainun axa 'atimati banacë unicama 'imainun an —Nucën Papa Diosan uni 'inux cananuna 'unántioracacë 'iti 'ai — quixun sináncë uni, acaman mitsu cacësa oi 'itin rabanan camina bërúancati 'ain.

³ Atúxa judíos uni 'icë 'unántiocë 'aínbi cananuna nux asérami Nucën Papa Diosan uni 'ain, aín Bëru Ñunshin Upitan 'imicëx. Usa 'ixun cananuna a rabianan Cristo Jesúsni catamëcë 'ixun cuëênquin 'unanin, nux 'unántioracacë cupíma Cristo Jesúsni catamëcë cupíshi cananuna Nucën Papa Diosan uni 'ai quixun.

⁴ 'Ëx 'unántioracacë cupí cana judíos uni 'aish upí 'ai quixuan atun sináncë 'aínbi cana 'ëx 'iisa tani atúxa 'icësamairai rabítsian. Uínu 'icë unínbi ca 'ën 'acësamaira oquin usai judíos unicama 'iti Moisésnën cuëñëo bana quicësabi oquin 'acëma 'icën.

⁵ 'Ëx mēcēn achúshi 'imainun rabë 'imainun achúshi nētë 'icë ca judíos unin bēchicë 'icë 'ë 'unántiocëxa. Usa 'aish cana Benjamínën rēbúnqui 'aish 'ën aintsí 'icësaribiti hebreo banan banain, 'ën papa 'ën tita 'icësaribiti. Usa 'aish cana 'ëx Moisésnën cuëñëo bana fariseo unicaman 'unánmicësabi oi 'iacën.

⁶ Judíos unicaman cuati Moisésnën cuëñëo bana axëshi ca asábi 'icë quixun ñunshínquin sinánquin cana —axa Jesucristomi catamëcë unicamax ca 'aisama 'icë —quixun sinánquin atu bētsi bētsi ocën. Axa quicësabi oquin 'ati Moisésnën cuëñëo banacama quicësabi oquin cana 'ën 'acën. Usa 'ain ca a ñuiquian 'ë 'uchoti ñubi 'aíma 'iacëxa.

⁷ —Usa ñucama 'acë cupí cana Nucën Papa Diosan iscëx upí 'ai —quixun sinan 'ixunbi cana bērí Cristo 'unánquin usai 'ëx 'iá ax ca ñancáishi 'icë quixun 'unanin.

⁸ Judíos unicama Nucën Papa Diosan uni 'icë 'unántiocë 'aish 'iásamaira ca Nucën 'Ibu Jesucristo amishi catamēti upíira 'icën. Usa 'ain cana 'ën 'á ñucama ñu 'atima pucësa oquin ëni Jesucristonan 'inux amishi catamētín.

⁹ Usa 'aish cana usai judíos unicama 'iti Moisésnën cuëñëo bana quicësabi oquin 'acë cupíma axa 'ëbë 'inun Cristomi catamëcë cupíshi Nucën Papa Diosan iscëx upí 'ain. Usa 'icë ca an axa Cristomi catamëcë aín unicama 'acësaribi oquin Nucën Papa Diosan 'ë upí isia.

¹⁰ Usa 'ixun cana Jesucristonën sináncësaribi oquin sinánan, anun Jesucristo baísquimia aín cushi anúan Nucën Papa Diosan 'ë cushiocë 'iti cuëënin. Nucën Papa Dios cuëëncësabi oi tēmēratancëx ca Jesucristo bamacëxa. Axa tēmērasa usaribiti 'ëxribi ainan cupí tēmērati ca asábi 'icën. Cristo bamasaribi oquin 'ën 'uchacama 'atēcëntimoquin ëncë 'iti cana cuëënin.

¹¹ Usai 'itancëx axa bamaxbi baísquiasaribi oi 'ëx bama 'aishbi asaribi 'inux ax utēcēncēbē baísquiti cana sinanin.

Aín nētënu abë 'inux Jesucristosaribi 'iti cupí ax cuëëncësabi oi 'iti bana

¹² Usa 'aínbi cana asérami asaírama pain 'ain. Asaírama 'ixun cana asérami an 'acësaribi oquínra sinaniman. Usa 'ixunbi cana 'unanin, axa quiásabi oi asaribi 'inun ca 'ë iëmiacëxa quixun. Usaquin 'unánquin cana asaribi 'inuxun, ënquinma aín bana quicësabi oquin 'ain.

¹³ 'Ën xucéantu, 'ëx cana —asaribi cana 'ai —quiman. Usaquin sinánquinmabi cana 'ën 'á ñucama sinántēcēnquinma, asérami ami catamēti ax cuëëncësa oíshi bērí 'iti sinánan, usai caranuna asaribi 'iti 'ai quixun sinánquin an 'ë sinánmicë ñuishi upí oquin 'ain.

¹⁴ Usoquin 'atancëxun cananuna uisaira caranuna aín nētënu abë 'aish asérami asaribi 'iti 'ai quixun isti 'ain. Isanan cananuna uisaira oquin cara Cristo Jesúsnan 'icë Nucën Papa Diosan nu 'imiti 'icë quixun isti 'ain.

¹⁵ Usaquin cananuna nun Nucën Papa Diosan bana asérabi 'ati 'unáncë 'ixun sinánti 'ain. Usaquinmi mitsun sinaniama ca Nucën Papa Diosan mitsuribi usaquin sinánun 'unánmiti 'icën.

¹⁶ Usa 'ain cananuna uisai 'inun cara Nucën Papa Diosan nu 'unánmiaxa, usai 'iti 'ain.

¹⁷ 'En xucéantu, mitsun camina 'ëx usai 'ia 'unanin. Usa 'ain camina 'ëx 'icésaribiti 'iti 'ain. 'Ianan camina mitsúxribimi usai 'inun nux 'ia an iscë unicamaxa 'icésaribiti 'iti 'ain.

¹⁸ Usaquin caquin cana bërâma 'itsa oquin cásaribi oquin bëunan mëscuquin ësáquin mitsu catécënin, 'itsa unin ca 'ën mitsu cacésabi oi 'iquinma axa unin 'ucha cupí i curúsocënu bama, Cristo, a ñui quicë banacama cuaisama tania quixun.

¹⁹ Atúan ñunshínquin aín cuëncësabi oquinshi ñu 'aia isquian unin —ñu 'aisama ca 'aia —quixun ñuicëxbi rabínquinma an 'acésabi oquin 'ai ca rabitia. Jesucristomi sinánquinma ca ënë menu 'icë ñuishi sinania. Usai 'icë cupí ca ainanma 'aish xëñibua 'aínbi Nucën Papa Diosbë 'itima 'icën.

²⁰ Atúxa usai 'imainunbi cananuna nux Nucën Papa Diosan nètënu abë 'iti 'ain. Usa 'ain cananuna a nètënuaxa Nucën 'Ibu Jesucristo, an nun 'ucha tërëñquin Nucën Papa Diosnan 'inun nu iëmicë, axa uti cuëñquin cainin.

²¹ Nux bamaí chëqiti 'icëbi ca ax uquin nu axa bamax baísquiasaribi oquin, asaribi 'inun, nu bëtsi oti 'icën. Usonan ca aín cushi anun ax camabi ñun 'ibu 'iti anúnribi nu bëtsi oti 'icën.

4

Nucën 'Ibu Jesucristonan 'aish cuëñti bana

¹ 'En xucéantu, mitsu nuibaquin sinánquin mitsu istisa tani cana cuëñin. 'En mitsu ñuixuncëxmi Jesucristomi catamëcë cupí cana cuëñinra cuëñin. Mitsux usai 'icëbë cana cupí bitsi cuëncësaribi oi cuëñin. Usa 'ain cana nuibaquin mitsu cain, mitsun 'acésabi oquin camina ënquinma Nucën 'Ibu Jesucristomi catamëquin an cacésabi oquin 'ati 'ain.

² Evodiácëñun cana Síntiqueribi cain, mitsux cuamianancë 'aíshbi camina Nucën 'Ibu Jesucristonan 'aish cuamiananima bëtsin sináncësabi oquin sinani nuibananti 'ain.

³ An 'ëbëtan Jesucristo ñuiquin uni bana ñuixuncë a cana ësáquin cain, ënë xanu rabë camina bëtsibë upí 'inun 'aquinti 'ain. Atun ca 'ë 'imainun Clemente, 'imainun anribia 'ën 'acésaribi oquin aín bana ñuixuncë a unicamabëtan, Jesucristomia sinánun unicama 'aquianxa. An usaquin uni 'aquincë unicanan anë ca Nucën Papa Diosbë 'itioquian aín nètënu 'icë quiricanu cuëñëo 'icën.

⁴ Mitsux camina Nucën 'Ibu Jesucristonan 'ai quixun sinani camina camabi nètënu uisa ñu cara 'icëbëbi chuámarua tani cuëñti 'ain. Usai 'inun caxunbi cana mitsu catécënin, chuámarua ca 'ican.

⁵ Uisa ñu cara 'icëbëbi nishímami upí sinánñu 'icëa camabi unin mitsu isti cana cuëñin. Nucën 'Ibu Jesús anun utëcënti nètë ca 'uramatia.

⁶ Usa 'ain camina uisa ñu cara 'icëbëbi bënëtima 'ain. Bënëquinma camina abë banaquin Nucën Papa Dios a ñucama ñuiquin cati 'ain. An mitsu 'aquinun ñucáquin camina ami catamëquin —asábi ca —quixun rabiquin cati 'ain.

⁷ Usaquinmi cacëxun caquin ca Nucën Papa Diosan mitsu nuibaquin bënëtima chuámarua 'inun mitsu 'imiti 'icën, uisa 'aish cara aín uni usai 'ia quixuan uni raírinën 'unáncëbëtanmabi. Usaquin 'imianan ca Jesucristobë 'icë mitsun sinan 'imainun mitsun nuitu upí 'inun bërúanti 'icën.

Upí ñuishi sinánti bana

⁸ Ën xucéantu, ésaquinshi cana mitsu cain, unían ésa ñu 'aia isquin camina mitsun —ax ca asábi 'icé —quixun sinánti 'ain, cēmēma banacama 'imainun —upí ca —quixun ñuicé ñucama, 'imainun uni itsi paránquinma upí ñu 'acé, 'imainun ñu 'atima 'ati sinánquinma upíshi 'iti sináncé, 'imainun bētsibé upiti nuibananti, acama 'imainun rabiqúan unin —upí ca a uni 'icé —quixun mitsu ñuixuncé, acama. 'Imainun camina uisa ñu 'ati cara upí 'icé, uisa ñu 'ati ñui cara —asábi ca —quixun uni quiti 'icé, acama sinánti 'ain.

⁹ Ën mitsu 'unánmicé banacama quicēsabi oquin 'anan camina, 'ën 'unánmicēxunmi 'acēsabi oquin 'anan 'ën mitsu ñuixuncēxunmi cuacé banacama quicēsabi oquinribi 'anan 'ën 'aiami iscēsabi oquin 'ati 'ain. Usoquinmi 'acébé ca Nucēn Papa Dios, an aín unicama bēnētima chuámarua 'inun 'imicé, ax mitsubé 'iti 'icēn.

Filiposnu 'icé unicaman Pablo curíqui 'inan

¹⁰ Mitsúnmi 'ë nuibaquin curíqui buánmiquin 'aquinti sinántécēncébé cana Nucēn 'Ibu Jesucristo —asábi ca —quixun cai cuēēnin. Béráma ca a curíquimi mitsun 'ë bēmíti 'aínbi an bēti uni 'aíma 'iaxa.

¹¹ Usa 'ain cana uni ucēbēmabi asábi 'ian. Nuñu 'aish 'icēsaribiti cana ñuñuma 'aíshi bēnētiman.

¹² Nuñuma 'iti 'unánan cana 'aisamaira ñuñu 'itiribi 'unanin. Uisa ñu cara 'icébēbi bēnētima 'unánan cana pitiñu 'aish puchácé 'ianan pitiñuma 'aish 'acēñuma 'itiribi 'unan. 'Aisamaira ñuñu 'ianan ñuñuma 'itiribi cana 'unan.

¹³ Usa 'ixun cana uisa ñu cara 'icébētanbi tēnēquin Cristo cuēēncēsabi oquin 'ati 'ain, usai 'inun an cushiocé 'ixun.

¹⁴ Usa 'aínbi ca mitsúnmi 'ëx tēmēraia 'aquinquin 'ë curíqui bēmícé asábi 'iaxa.

¹⁵ Mitsux Filipos émanu 'icé uni 'ixun camina 'unanin, anuxun Jesucristo ñuiquin ñuixuntabaquin bana ñuixuntancēx Macedonia menuax cuania, camina mitsúinshi curíqui bēmiquin 'ë 'aquiancēn, 'ën mitsu 'aquincé a sinánquin. Axa bētsi émanuax Jesucristomi sináncé unicaman ca 'ë 'aquianma 'icēn.

¹⁶ 'Ëx Tesalónica émanuax cuancēma pan 'icé camina mitsun curíqui timētancēxun 'ë buánmiacēn. Achúshi oquinshima, camina buánmitancēxun amiribishi 'ë buánmitécēncēn, 'ën cuēēncé ñu anun binun.

¹⁷ Mitsúnmi 'ë curíqui 'ináncé ashi sinanima cana 'ēmi 'aquincé cupími mitsux Nucēn Papa Diosan iscēx upí 'iti cuēēnin.

¹⁸ 'Ēmi bēmícé curíquicama cana bian. Anun 'ën cuēēncé ñu bitiribi ca tēxéaxa. Epafroditonēn ca mitsúnmi bēmícé curíquicama 'ë 'inánxa. Mitsúnmi ainan cupí nuibaquin 'ë usaquin 'inania isi ca Nucēn Papa Dios cuēēanxa.

¹⁹ A 'ën rabiécé Nucēn Papa Dios, an ca amí cuēēncé ñu mitsu 'inánti 'icēn. Jesucristonēan mitsu ainan 'inun 'imicé 'icé ca Nucēn Papa Dios ax camabi ñun 'Ibu 'ixun mitsúnmi cuēēncé ñu a 'inánan mitsu 'aquinti 'icēn.

²⁰ Axa asérabi Nucēn Papa Dios a ca camabi aín unin rabiiti 'icēn, nētē xēnibua 'aínbi. Usaquin ca asérabi 'ati 'icēn.

Bérúanx 'inuan Pablonēn Filiposnu 'icé unicama ca

²¹ Anu 'icé axa Jesucristonan 'aísh Nucēn Papa Diosan unicama aribi, camina bérúanxa 'inun 'ë caxunti 'ain. 'Ēbēa 'icé axa nubē Jesucristomi sináncé nucēn xucéantunribi ca bérúanxmi 'icánun quixun mitsu canun 'ë caxa.

²² Axa Jesucristomi catamēcē ěnu 'icē unīcamabētan ca atúxribi Jesucristo-
nan 'ixun Romanu 'icē 'apu Césarnēn xubunu 'icēcamanribi bĕrúanxmi 'icanun
mitsu canun 'ĕ caxa.

²³ Nucĕn 'Ibu Jesucristonĕan nuībaquin 'aquīncĕxmi mitsun nuitu upí 'iti
cana cuĕĕĕnin. Usai ca 'iti 'icĕn. Ashi, Pablo.

PABLONĒAN COLOSASNU 'ICĒ UNICAMA BUÁNMIÁ QUIRICA

Pablonĕan Colosasnuax Jesucristomi catamĕcĕ unicama quirica cuĕnĕoxuan

¹ Ēx cana Pablo, Nucĕn Papa Dios cuĕĕncĕsabi oquin aín bana uni ñuixunun Jesucristonĕn caísa 'ain. Usa 'ixun cana axribi Jesucristomi sináncĕ 'aísha nucĕn xucĕnsa 'ain, Timoteobĕtan mitsu quirica buánmin.

² Colosas ĕmanuaxmi Cristomi sinani ami catamĕti Nucĕn Papa Diosnan 'icĕ, cana ĕnĕ quirica mitsu buánmin. Nucĕn Papa Diosan mitsu nuibaquin upí oquin sinánxuncĕxmi chuámarua bucucanti cana cuĕĕnin.

I. CRISTONĒXA CUSHIIRA 'AISH UPIIRA 'AIN CA ASARIBI AÑU ÑUBI 'AIMA 'ICĒ QUICĒ BANA (1.3-2.23)

Axa Jesucristomi catamĕcĕ unicama Pablonĕn Nucĕn Papa Dios ñucáxuan

³ Mitsu ñucáxuni abĕ banaquin cananuna nun 'acĕsabi oquin, Nucĕn 'Ibu Jesucristonĕn Papa, ax Nucĕn Papa Dios 'icĕ, a —asábi ca —quixun cain.

⁴ Usa 'ixun cananuna Jesucristomi asĕrabi catamĕtími Nucĕn Papa Diosan unicamabĕ nuibanania ñuicania cuan.

⁵ Nucĕn Papa Diosan mĕnĕsabi oí aín nĕtĕnu abĕ 'iti sinani camina usai 'icanin. Jesucristomi catamĕti aín 'uchacama tĕrĕncĕ 'aish ca uni ainan 'aish xĕnibua 'aínbi Nucĕn Papa Diosbĕ 'iti 'icĕ quixuan aín unin mitsu ñuixuncĕxun camina a bana cuaquin upí oquin 'unáncan.

⁶ Nucĕn Papa Diosan ca usaquin nu nuibatia quixun unin ñuia mitsun cuacĕ a banabi ca bĕtsi bĕtsi menu cuanquin 'itsaira unin ñuia. Usa 'ain ca unin ñuia cuatishimi mitsux 'icĕsaribiti camabi menu 'icĕ uni a bana cuati —asĕrabi ca —quixun sinani Jesucristomi catamĕtia.

⁷ A bana ca nun nuibacĕ Epafrasnĕn, axribi nubĕtan uni bana ñuixuncĕ 'ixun nux cuancĕbĕtanmabi ñuixunquin upí oquin mitsu 'unánmiaxa.

⁸ An ca Crisonan 'aish camina mitsux bĕtsibĕ bĕtsibĕ nuibanani upitax bucuí quixun nu caxa.

⁹ Epafrasnĕan mitsu ñuiquin nu cacĕ bana cuaxun cananuna ĕnquinma Nucĕn Papa Dios mitsu ñucáxunin. Uisaími 'iti cara Nucĕn Papa Dios cuĕĕnia, a mitsu 'unánminun ñucáxuanan cananuna an aín unicama 'unánmiti ñucama mitsu 'unánminun a ñucatin.

¹⁰ Mitsux usai 'i camina Nucĕn 'Ibu Jesucristonan 'aísha uni 'icĕsai 'iti 'ain. Usa 'aish camina ax cuĕĕncĕsabi oquinshi 'aquin, uisa ñu cara upí 'icĕ ashi 'anan, asĕrabi mitsun nuitu mĕu upí oquin Nucĕn Papa Dios 'unánti 'ain.

¹¹ 'Anan cananuna ax cushiira 'ixúan, uisa ñu cara 'icĕbĕbi bĕnĕtima cuĕĕnquin tanshinuan mitsu 'aquinun quixun a mitsu ñucáxunin.

¹² Usoquin cananuna uisaira oquin cara aín unicama cuĕĕnmiti 'icĕ quixun 'unánquinmi mitsun a —asábi ca —canun, Nucĕn Papa Dios mitsu ñucáxunin.

¹³ Ñu 'atima 'atishi sinánan nux cuĕĕncĕsabi oíshi 'iisa taniabi ca Nucĕn Papa Diosan aín nuibacĕ Bacĕ Bĕchicĕnan 'inun nu 'imiaxa.

¹⁴ Nun 'uchacama cupínu abĕ 'itima 'icĕbi ca aín Bĕchicĕ bamacĕ cupí Nucĕn Papa Diosan nun 'ucha tĕrĕnquin ainan 'inun nu iĕmiacĕxa.

Cristo bama cupía uni Nucĕn Papa Diosbĕ upí 'iti

¹⁵ Uinu 'icë unínbia Nucën Papa Dios istima 'aínbi ca unían uisa cara Nucën Papa Dios 'icë quixun 'unánun asaribi 'aish aín Bëchicë ënë menu uacëxa. Añu ñubi unitisama 'ain ca axira pain aín Papabë 'iacëxa.

¹⁶ Nucën Papa Diosan uniomicëxun ca aín Bëchicënën naínu 'icë ñucama 'imainun menu 'icë ñucamaribi 'anan bëtsi bëtsi ñu unín aín bërúmbi iscë 'imainun unín iscëma ñucamaribi uniocëxa. Usonan ca ángelcama 'imainun uisa cushi cara, acamaribi uniocëxa, ainan 'aish ax cuëncësabi oi 'inun.

¹⁷ Ñucama uniocëma pan 'aish ca axira pain 'iacëxa. 'Ixun ca uniotancëxun, usabia 'inun camabi ñu mëníocëxa.

¹⁸ Cristo axira ca axa ami catamëcë unicaman cushi 'aish amiira aín unicama catamëcë 'icën. Ésa ca Cristobë aín unicama 'icën. Mëcënñu, taëñu, xoñu, nuituñuribi 'aishbi ca uni achúshi 'icën. Usaribiti cananuna Jesucristonan 'aish 'aisamaira 'aishbi abë achúshisa 'ain. Aín unicamaxa usaribiti 'iti oi axira pain bamatancëx baísquia 'aish ca an unio ñucamabë sënñemaira 'icën.

¹⁹ Nucën Papa Dios cuëncësabi oi ca Jesucristo ax asaribi cushiira 'ianan upíira sinánñu 'iacëxa, uni 'aishbi.

²⁰ Aín nuitu 'aisama 'aisha uni abë up'i 'itima 'aínbi ca Nucën Papa Dios cuëncësabi oquin Cristonën i curúsocënu bamaquin ënë menu 'icë ñucama 'imainun naínu 'icë ñucamaribi an iscëxa upí 'inun mëníocëxa.

²¹⁻²² Mitsun Nucën Papa Diosmi sináncëma 'ixun ñu 'aisamaishi 'acë 'aish camina abë upíma 'aish ami nishcësa 'iacën. Usai 'iá 'icëbi ca Cristo uni 'aish bama cupími abë upí 'inun Nucën Papa Diosan mitsu 'imiixa. Mitsúxmi upíira sinánñu 'ianan 'uchañuma 'aish Nucën Papa Diosnanshi 'inun ca Cristo bamacëxa.

²³ Usa 'inxun camina camabi nëtën Cristomishi catamëcë 'ixun sinánbëquinquinma ainan 'aishmi aín nëtënu abë 'iti ashi manuquinma sinánti 'ain. Usai 'i ca uni aséabi Nucën Papa Diosnan 'icë quixunmi cuacë bana ca camabi menuxunribi ñuicania. 'Ënribi cana unicama a bana ñuixunin.

Nucën Papa Diosan Pablo axa Jesucristomi catamëcë unicama aín bana ñuixunun 'imía

²⁴ Mitsux ainan 'inun 'ëx tëmëracë cupí cana cuëënin. Usai 'i cana Cristonëan camabi uni ainan 'inun tëmëra 'ain, 'ëxribi camabi menu 'icë unicama a 'unánti cupí tëmëraíbi cuëëinra cuëënin.

²⁵ Aín unicamabëtanmi mitsúnribi upí oquin aín banacama cuanun a bana ñuixunun ca Nucën Papa Diosan 'ë 'imiacëxa.

²⁶ Uínsaran nëtënbí uinu 'icë unínbi a bana 'unánma 'icëbi ca bërí aín unicama, an iscëxa upí 'icë, Nucën Papa Diosan 'unánmia.

²⁷ Uisaira upí cara a bana 'icë quixun ca Nucën Papa Diosan aín unicama 'unánmisa tancëxa. A banax ca judíosma unicamananribi 'icën. A banax ca ésaí quía, Cristo ax ca mitsubë 'icën. Axa mitsubë 'ain camina aín nëtënuribi abë 'iti 'ain.

²⁸ Nun cananuna Cristo ashi ñuíquin aín unicama ñuixunin. Ñuixunquin cananuna aín unicaman upí oquin cuanan, Cristonan 'aish ax cuëncësabi oíshi 'inun quixun upí oquin 'esëquin, aín unicama 'unánmin.

²⁹ Usaía aín unicama 'inun quixun cana Cristonën 'ë cushiocëxun ënquinma aín bana ñuixunin.

2

¹ Ënë ñucama 'unánun cana ésoquin mitsu cain: Mitsúnmi 'acësaribi oquian Laodiceanu 'icë unicama 'imainun bëtsi bëtsi emanu 'icë unicamanribi 'ë

iscëma 'ixunbi cana mitsu 'imainun aturibi sinánquin Nucën Papa Dios 'it-saira ñucáxunin.

² Mitsúnmi Cristomi cushicë 'aish bëtsibë bëtsibë nuibanani achúshisaishi 'ianan upí oquin a 'unáncëma 'ixunbi bërí Cristo 'unánquin, uisaira oquin cara mitsu 'aquinti 'icë quixun 'unánun, cana mitsu Nucën Papa Dios ñucáxunin.

³ An camabi ñu 'unáncë 'ixun ca ainan cupíshi Cristonën aín unicama 'unánmia.

⁴ Cristonan 'icëa bëtsi unin paránquin mitsu 'atimaquin sinanamiti rabanán cana mitsu 'ésaquin cain,

⁵ mitsu 'ura 'aishbi 'ën sináncëñinshi mitsubë 'icësa 'aish cana mitsúxmi uisa ñu cara 'icëbëbi a éñíma Cristomi catamëti ami cushicë 'icë cuati cuëñin.

⁶ Usa 'ain camina ainan 'iisa tania Nucën 'Ibu Jesucristonën mitsu ainan 'imicë cupí axa mitsun 'ibuira 'ain, upitiira ami catamëti abë 'i ax cuëñcësabi oíshi 'iti 'ain.

⁷ A upí oquin 'unánan uisa cara ax 'icë quixun 'unani camina aín unían mitsu cacësabi oi, ami upiti catamëcanti 'ain. Usai 'iquin camina camabi nëtën Nucën Papa Dios —asábi ca —quixun cati 'ain.

Cristonan 'aísha uni bëtsi 'icë quicë bana

⁸ An uni bëtsi bëtsi bana ñuixunquin paráncë unicaman mitsu, Cristomi catamëcë 'icëbi, ami manúnun quixun paránti rabanán camina bërúancati 'icanin. A unicaman ca Cristo ñuiquinma atúnbi sinánxuan unin ñuicë bana 'imainun ëñë nëtënu 'icë ñu sinánti, a banacamaishi uni 'unánmia.

⁹ Cristonëx ca uni 'icën, 'aishbi ca uisaira cara Nucën Papa Dios 'icë usaribi 'icën.

¹⁰ Ax cushiira 'ixun an 'imicëxma ca ángelcama 'imainun ñunshíncamaribi 'imainun uisa ñun cushi cara, acamaxbi ñancáishi 'iti 'icën. Usa 'ain ca Cristobëmi achúshisa 'ain, aín cushi anúnmi Nucën Papa Dios cuëñcësabi oquin 'ati ax mitsubë 'icën.

¹¹ Mitsux usai Cristobë achúshisa 'aish camina Nucën Papa Diosnan cupí 'unántioracësaribi 'ain. Judíos unicamaxa chamaratsu 'aish 'unántiocë usa 'aishmabi camina Cristonëñbia mitsun sinan upí 'imianan ñu 'aisama 'ati émicë 'aish, Nucën Papa Diosnan cupí 'unántiocësa 'ain.

¹² Mitsun, Nucën Papa Diosan ca bamacëbi Cristo baísqumiacëxa quixun 'unánquin, an ca a cushímbi 'ë iëmiti 'icë quixun 'unani camina ax 'iásaribiti nashimicë 'aish Cristobëbi bamacë acëñun maíncëx abëbi baísquiasa 'ain.

¹³ Mitsun cuëñcësa oquinshi ñu 'aími bamacësa 'ianan judíos unicamaxa 'icësaribiti 'unántioracëma 'aish ainanma 'icëbi ca Nucën Papa Diosan a cupíshi mitsun 'uchacama tërënxunquin Cristobë baísquicësa mitsu 'imíaxa.

¹⁴ Usa 'ixun ca Nucën Papa Diosan nun 'uchacama tërënxunquin, nun nu Moisésñen cuëñëo bana quicësabi oquin 'acëma 'icëbi Cristo i curúsocënu bama cupí, nun 'uchacama sinántëcëñunxunma nu tërënxuancëxa.

¹⁵ Usonan ca Cristonën i curúsocënu bamaquin uisa ñunshinax cara uisaira cushiñu 'icë, abi camabi unían 'unánun ñusmoquin cushiñuma 'imiacëxa.

Nucën Papa Dios cuëñcësabi oi 'iti bana

¹⁶ Atúan 'acësaribi oquinmi ñu pianan ñu xëaima 'ianan camabi nëtë ca bëtsi nëtësaribi 'icë quixun sinánan 'uxë isícëbëa atux 'icësaí 'ima 'ianan anun tantiti nëtën un 'icësaribiti 'iama oquian unin ñuicëxunbi camina tantima 'ain.

¹⁷ Usai cara Cristo ucë 'ain 'iti 'icë quixun unin sinánun ca ëñë ñucama 'iacëxa. Usa 'aímbi cananuna Cristo uá 'ain ainan 'ixun, uisa caranuna Cristobë 'iti 'ai quixun 'unanin.

¹⁸ Atúnbi ca —ëx asama 'ixun cana Nucën Papa Diosma ángelcamaishi rabiti 'ai —quixun sinánquin atúnbi sináncë ñu ñui rabíquin unicana bana ñuixunia. Usa 'ain camina Cristonan 'iti éntin rabanan atúan mitsu ñuixuncë bana a tantima 'ain.

¹⁹ A unicaman ca ami sináncëma 'ixun Cristonëan ésaquin aín unicama 'imiti a sinanima. An ca aín unicama asaribi upí 'inun Nucën Papa Dios cuëncësabi oquin 'imia. Aín męcën, aín xo, aín imi acamañu 'aishbia uni achúshi 'icësaribi oquin ca Cristonën aín unicamaxa 'itsa 'aishbi bętsin sináncësabi oquin sináncë 'aish achúshisa 'inun 'imia.

²⁰ ¿Mitsux 'uchatęcënxuma Cristobë bamacësa 'aishbi caramina uisa 'aish bęrámami unín ñuicë éñë nětënu 'icë ñuishi sinánquin rabicësa 'itęcënin?

²¹ Axa usai 'icë unicamax ca éesai quia:

—Nucën Papa Diosbë upí 'inuxun camina bętsi bętsi ñu ramántima 'ain, camina bętsi bętsi ñu pitima 'ain, camina bętsi bętsi ñu min męcënan bitima 'ain.

²² Usoquian ñuicëxbi ca a ñucama cęñutia, a banacamax ca unían sinánxun ñuicęshi 'icën.

²³ —Usaquin 'ën ñu 'acë ax ca asérobi 'icë —quixun sinánquin an usashi oquin ñu 'acë uní a isquin ca uni itsin sinánti 'icën, ax isa asérobi sinánñuira 'icë quixun. Usa 'aínbi ca usaquin ñu 'aíbi aín nuitu usabi upíma 'ia.

II. AXA JESUCRISTOMI CATAMĚCĚ UNICAMAX CA ĚSAI 'ITI 'ICĚ QUICĚ BANA (3.1-4.6)

3

¹ Cristonan 'aish camina mitsux axa bamax baísquicësaribi 'ain. Usa 'ain camina ax, asaribi cushiira 'aish aín Papa męqueu tsócë, ax cuëncësabi oi 'itishi sinánti 'ain.

² Camina éñë menu 'icë ñuishi sinánquinma Cristo cuëncësa oishi 'iti sinánti 'ain.

³ Mitsun 'ucha cupía Cristo bama 'ain camina 'uchatęcëntimoi abë bamacësa 'ain. Usa 'aish camina axa baísquitancëx abë 'ain, mitsúxribi aín Papabë 'ain, mitsux Cristobë 'aish.

⁴ Cristo, anun nux tsóti, axa upíira 'ianan cushiira 'aish utęcëncëbë camina nětëtimoí abë 'ianan asaribi upíshi 'iti 'ain.

Bęráma 'acësa oquin ñu 'aisama 'atęcëntima bana

⁵ Usa 'ain camina bęrámami 'acansa oquin Nucën Papa Diosnanma unicaman 'acësa oquin éñë menu 'icë ñuishi 'ati sinántęcëntima 'ain. Unix ca aín xanuma 'aínbi bętsi xanubë 'itima 'icën. Usaribiti ca xanu aín bęnëma 'aínbi bętsi unibë 'itima 'icën. 'Imainun ca uni xanúxmabi bętsi unibë 'itima 'icën. 'Imainun camina ñunshinacęquin 'atima ñu 'ati cuëntima 'ain. Camina ñuñu 'itishi sinántima 'ain. Ñuñu 'itishi cuëncë unix ca Nucën Papa Dios rabima, a cuëncë ñuishi rabicësa 'icën.

⁶ Usai 'ia, ax cuëncësabi oi 'iisama tancë unicama ca Nucën Papa Diosan uisa cara oti 'icë usoquin castícanti 'icën.

⁷ Jesucristo 'unáncëma pain 'ixun camina mitsúnribi usa ñucama 'acën.

⁸ Usa 'ain camina bęráma 'á 'ixunbi éñë ñucamaribi énti 'ain: Bętsi unibë nishánanti, 'imainun bęnětishi nishti, 'imainun bętsi unibë 'atimonanti, 'imainun bętsi unimi 'atimati banati.

⁹ Acama éanan camina bęráma 'atimaquin sinan 'ixunbi bęrí Cristonën sináncësa oquinshi sináncanin. Usa 'aish camina cëmëí paranántima 'ain.

10 Mitsun bētsi oquin sinánquin camina Cristonēn sináncēsa oquin sinánti 'ain. Usai 'iquinmi a upí oquin 'unánun ca an unio 'ixun Nucēn Papa Diosan mitsu 'imia.

11 Judíosma unicama 'imainun judíos unicama, 'unántioracacē unicama 'imainun 'unántioracacēma unicama, bētsi menu 'icē unicama 'imainun raēcēma unicama, an uni ñu mēēxuncē unicama 'imainun an uni ñu mēēxuncēma unicama, a unicamaxbi ca Cristonan 'aish bētsibē sēnēn 'icēn. A unicamaxbi ca Cristo abē 'ain Cristonainshi 'icēn.

12 'Itsaira nuibaquin ca Nucēn Papa Diosan ainan 'aish an iscēx upí 'inun mitsu caisacēxa. Usa 'ixun camina mitsúnribi bētsi uni nuibaquin upíoti 'ain. Usoquin 'anan camina —'ēx cana bētsi unisamaira 'aish upí 'ai —quixun sinántima 'ain, masáquin sinani camina bēnētishi unimi nishtima 'ain.

13 Mimi nishquian unin 'atimocēxunbi aribi 'atimoíma camina usaquian mi 'acē ñucama a manui abē upíshi 'iti 'ain. Nucēn 'Ibu Cristonēan tērēnxunquin mitsun 'uchacama manucēsaribi oi camina axa mimi 'uchacē uni aín 'ucha manumi abē upí 'iti 'ain.

14 Ēsai 'inux camina bētsibē nuibananti 'ain. Bētsibē nuibanancē 'aish camina 'itsa 'ixunbi bētsin sináncēsa oquinshi sinánan 'ēn mitsu cacēsabi oi 'icanti 'ain.

15 Usa 'aíshmi 'itsa 'aíshbi achúshisaishi 'aish chuámashirua 'inun ca Nucēn Papa Diosan mitsu ainan 'imiacēxa. Usa 'inúan an mitsu 'imicēx camina usai 'iti 'ain. Usai 'iquin camina cuēēnquin a —asábi ca —quixun cati 'ain.

16 Bētsi bana 'acēsamaira oquin Cristonēxa a ñui quicē bana sinani camina axa quicēsa oíshi 'icanti 'ain. 'Ianan camina a bana upí oquin 'unani 'unánmianani 'ēsēanani 'icanti 'ain. 'Ianan camina a rabi Nucēn Papa Diosan banan cantanan mitsúnmi 'acē bananribi a rabi cantati 'ain. Camina Nucēn Papa Dios min nuitu mēu sinánquin —asábi ca —cai cantati 'ain.

17 Uisa ñu caramina 'ain, a upí oquin 'anan camina banairibi upiti bananquin mitsux Nucēn 'Ibu Jesúsnan 'ixun a 'axuncēsa oquin 'ati 'ain. 'Anan camina Cristonan 'ixun Nucēn Papa Dios —asábi ca —cati 'ain.

Cristonēn unix ca bētsi unibē ēsai 'iti 'icē quicē bana

18 Asérabia ax Nucēn 'Ibu Jesucristomi sináncē xanux ca aín bēnēan cacēxun cuati 'atimaquin sinanima abē upíshi 'iti 'icēn. Bēnēñu xanucama, mitsux camina usai 'iti 'ain.

19 'Imainun camina xanuñu unicama, mitsúnribi mitsun xanu nuibanan, masá sinánquin timatima 'ain.

20 Papañu tuácama, mitsúnribi camina mitsun papabētan mitsun titan cacēxun a cuēbíquinma aín bana cuaquin an cacēsabi oquin ñu 'ati 'ain. Usámi mitsux 'ia isi ca Nucēn 'Ibu Jesucristo cuēēnia.

21 Bēchicēñu unicama, mitsun camina min bēchicēnēan 'atima ñu 'aia isquin a 'axunna 'anun caquinbi 'aisamaira oquin ñu catima 'ain, usaquinmi cacēxuan masá nuituquin —cana upí oquin ñu 'ati 'unanima —quixun sinánti rabanan.

22 An uni ñu mēēxuncē unicama, mitsúnribi camina an mi ñu mēēmicē unían cacēsabi oquin 'ati 'ain. 'Aquin camina axa cuēēnun an iscēbētan upí oquin 'anan an iscēxunmabi, 'ēn 'Ibu Dios ca ēnē ñu mēēti 'ēn upí oquin 'ati cuēēnia quixun sinánquin upí oquin 'ati 'ain.

23 Uisa ñu caramina 'ain, abi camina 'aisabi tanquin —unishima 'ēn 'Ibu Jesucristoribi cana ēnē ñu 'axuni —quixun sinánquin upí oquin 'ati 'ain.

²⁴ Usaquin ñu 'aquin camina 'unanin, ax Nucèn 'Ibu 'ixun ca Cristonèn mitsun a ñu mēēxuncē cupí, cuēēnmiquin aín nētēnu abē xēnibua 'aínbi tsónun mitsu bití 'icē quixun.

²⁵ Usa 'aínbi ca an 'aisama ñu 'acē uni, a aín 'ucha cupí uisa cara oti 'icē usoquin Nucèn Papa Diosan 'ati 'icēn. Usa 'ain ca 'apu uni, 'imainun 'apuma uni, uisa uni cara, acamaxbi 'aisama ñu 'acē 'aish an ñu 'acē usaribi oquin castíancē 'iti 'icēn.

4

¹ Mitsux an uni ñu mēēmicē uni 'ixun camina an mi ñu mēēxuncē unibē upí 'ianan upí oquin cupíoti 'ain. Usa 'ixun camina uni ñu mēēmiquin sinánti 'ain, —'ēxribi cana Nucèn Papa Dios naínu 'icē an ñu mēēmicē 'ai —quixun.

² Amí manúquinma ábi sinani camina atsánquin ēnima Nucèn Papa Diosbē banati 'ain. —Asábi ca —quixun cai camina abē banati 'ain.

³ Abē banaquin camina nun unían 'unánma bana Cristo ñui quicē ñuixunuan 'aquinun Nucèn 'Ibu Dios ñucáti 'ain. A bana uni ñuixuncē cupí cana sipuacē 'ain.

⁴ Atúan cuaisabi oquin, unicama aín bana ñuixunquin 'unánminun camina 'ē Nucèn Papa Dios ñucáxunti 'ain, 'ēn ax cuēēncēsabi oquin 'anun.

⁵ Uisa nētēn caramina axa Cristomi sináncēma unibē 'ain, a nētē ñancáishi inúmima camina upí oquin sinani abē banati 'ain.

⁶ Unibē banai camina upí oquin sinánun upí sinánñu 'aish upitishi banati 'ain. Usa 'ixun camina mia ñucácēxun caramina uisoquin catí 'ain quixun 'unánti 'ain.

III. BĒRUANX 'INUAN PABLONĒN CA (4.7-18)

Bērúanxa 'inuan Pablonēn Colosasnu 'icē unicama ca

⁷ Nun nuibacē xucēn Tíquico, an upí oquin 'ē 'aquianan 'ēbētan Nucèn 'Ibu Jesús ñuiquin uni bana ñuixuncē, an ca mitsu isi cuanxun nun 'acē 'imainun 'ēx usai 'icēcamaribi mitsu ñuixunti 'icēn.

⁸ 'Ēx cana usa 'ai quixun caquian mitsu upí oquin sinánminun cana a mitsu isi cuanun xutin.

⁹ 'Imainun cana mitsubēa Colosasnu 'icē uni Onésimo, axribia Jesucristomi catamēcē 'aish nubē nuibanancē, aribi xutin. Usa 'ain ca a uni rabētan ēnuxun nun 'acē 'imainun ēnuaxnu 'icēcama mitsu upí oquin ñuixunti 'icēn.

¹⁰ Acēñun 'ē sipuacancē Aristarco, 'imainun Bernabénēn sēcēnanē, Marcos, anribi ca bērúanx 'inun mitsu camía. A ñuiquin 'ēn cacē 'ixun camina Marcos mitsu isi cuania upí oquin bicanti 'ain.

¹¹ 'Imainun ca Jesús, Justo caquinribi anēcē, anribi mitsu bērúanx 'inun camía. Cristomi catamēcē judíos unicamama, rabē 'imainun achúshi ēnēinshi ca 'ēbētan Nucèn Papa Diosnan 'iti bana ñuixuanxa. Atun ca 'ē upí oquin sinánmiaxa.

¹² Axribia Colosasnu 'icē uni, Epafra, anribi ca bērúanxmi 'inun quixun mitsu camía. An ca Cristo cuēēncēsabi oquin 'anan camabi nētēn Nucèn Papa Dios mitsu ñucáxunia, amí sinánti ēnquinmami ax cuēēncēsabi oquinshi upí oquin 'anun.

¹³ Cana mitsu cain, 'ēnbi cana 'unanin, Epafrañēn ca mitsu 'imainun axa Laodicea 'imainun Hierápolis ēmanuax Jesúsni sináncē unicama 'itsaira sinánquin, camabi nētēn ēnquinma Nucèn Papa Dios ñucáxunia.

¹⁴ Lucas an uni roncē, axa nubē nuibanancē, abētan ca Demasnēnribi bērúanxmi 'inun quixun mitsu camía.

¹⁵ Laodiceanuaxa ax Jesúsmi catamēcē unicama 'imainun camina Nin-fascēñun aín xubunua 'icē axa Jesúsmi catamēcēcamaribi bërúanxa 'inun 'ë caxunti 'ain.

¹⁶ Mitsun pain timéxun istancēxun camina ënë quirica Laodiceanuaxa Jesúsmi catamēcēcamaribia isnun atu buánmiti 'ain. 'Imainun camina Laodiceanu 'icē unicaman isnun 'ën buánmicē quirica itsi aribi mitsúnribi bixun isti 'ain.

¹⁷ Arquipo aribi camina Nucën 'Ibu Diosan 'ináncē ñu mëëti a ënquinma upí oquin 'axunun cati 'ain.

¹⁸ 'Ëx Pablo 'ixun cana 'ën mēcēnanbi cuënëoquin bërúanxmi 'icánun quixun mitsu cain. Usa 'ain camina 'ëx cana unin sipuacē 'ai quixun manúquinma sináncanti 'ain. Nucën Papa Diosan nuibacēxmi chuámashirua 'aish cuëëni upitax bucucanti cana cuëënin. Ashi, Pablo.

PABLONĒAN TESALONICANU 'ICĒ UNICAMA A PAIN BUÁNMIÁ QUIRICA

Pablonĕan abĕ 'icĕ unicamabĕtan Tesalónicanuaxa ax Jesucristomi catamĕcĕ unicama quirica cuĕñĕoxuan

¹Ēx Pablo 'ixun cana Silvano 'imainun Timoteobĕtan Tesalónica ĕmanuaxmi Nucĕn Papa Dios 'imainun Nucĕn 'Ibu Jesucristonan 'icĕ, mitsu ĕñĕ quirica buánmin. Nucĕn Papa Dios 'imainun Nucĕn 'Ibu Jesucristonĕan nuibaquin chuámarua 'aíšmi bucunun mitsu 'aquinti cananuna cuĕĕnin.

I. USAI CA AX 'IAXA QUIXUAN PABLONĒN ŅUIA BANA (1.3-3.13)

Tesalónicanu 'icĕ unicaman ca upí oquin Jesucristo űuicĕ bana cuatia quixuan Pablonĕn ca

²Mitsúxmi asĕrabi Nucĕn 'Ibu Jesucristomi cushicĕ 'ain cananuna camabi nĕtĕn abĕ banaquin —asábi ca —quixun cain.

³Nucĕn Papa Diosbĕ banaquin cananuna mitsúnmi amiira pain catamĕquin ax cuĕĕncĕsabi oquin 'anan, upí oquin unicama nuibaquin 'aquianan, a ĕníma, Nucĕn 'Ibu Jesucristonĕn ca ax quicĕsabi oquin nu 'imiti 'icĕ quixun manucĕma cupí —asábi ca —quixun a cain.

⁴Nun xucĕantu, asĕrabi ca Nucĕn Papa Diosan nuibaquin ainan 'inun mitsu caísaxa quixun cananuna 'unanin.

⁵Jesucristomi catamĕti ca uni Nucĕn Papa Diosnan 'iti 'icĕ quixun bana űuixunquin cananuna nun cuĕĕbitainshi banaquinma, ain Bĕru űnunshin Upitan nu sinánmicĕ Nucĕn Papa Diosmi cushicĕ 'ixun ain bana mitsu űuixuan. Nun űuicĕ banax ca cĕmĕma 'aish asĕrabi 'icĕ quixun 'unáncĕ 'ixun cananuna upí oquin a bana mitsu űuixuan. Mitsúxmi upí 'iti cupí cananuna mitsubĕ 'aish usai 'ia quixun camina 'unáncanin.

⁶Nux 'icĕsaribiti 'ianan Nucĕn 'Ibu Jesús 'iásaribiti tĕmĕraibi camina mitsux Jesucristo űuicĕ bana cuati ainan 'aish Nucĕn Papa Diosan Bĕru űnunshin Upitan 'imicĕx cuĕĕinra cuĕĕan.

⁷Tĕmĕraibi usari 'i camina mitsux Macedonia mĕnu 'icĕ 'imainun Acaya mĕnu 'icĕ axa Jesucristomi catamĕcĕ unicaman cuacĕx upíra sinánűu 'ain. Usaími 'ia mitsu cuaquin ca —usai ca Jesucristonan unicama 'iti 'icĕ —quixun sináncaia.

⁸Usaími mitsux 'icĕbĕtan ca Macedonia 'imainun Acayanu 'icĕ unicamainshima, bĕtsi bĕtsi mĕnu 'icĕ unicamanribi Jesucristo űuicĕ bana 'unánan mitsúxmi asĕrabi Nucĕn Papa Diosnan 'icĕ cuaxa. Nun űuixuncĕxunmabi ca camabi unin, uni raírínĕan camabi menuxun mitsu chanioia cuaquin, mitsux camina asĕrabi Nucĕn Papa Diosmi upiti catamĕti quixun 'unanía.

⁹Usa 'ixun ca nun cacĕxunmabi mitsúnmi nu upí oquin bicĕ a űuia. űuianan ca mitsux ismina unínbia 'acĕ űuishi rabia 'ixunbi a ĕnquin, axĕshia Dios 'aish bamatimoi tsóĕ Nucĕn Papa Dios, ashi rabianan ax quicĕsabi oi 'i quixun űuia.

¹⁰Acama űuianan ca mitsun camina Nucĕn Papa Diosan Bĕchicĕ Jesús bamacĕbia anbi baísquimia, axa naínuax uti caini quixunribi űuia. Ax ca an

Nucën Papa Diosan, uni aín 'ucha cupí castícancëbëtanbi, ainan 'icë nu iëmiti a 'icën.

2

Tesalónica ëmanu 'icë unicama Pablonën bana ñuixuan

¹ Nun xucëantu, mitsúnbi camina, nun bana ñuixuncëxun asérami cuaxun 'unanin, nux cananuna mitsu isi ñancábi cuancëma 'ai quixun.

² Filipos ëmanuxun ca nu ñui 'atimati bananan bëtsi bëtsi oquin unin nu tëmërami axa quixun camina 'unanin. Usai tëmëratancëxunbi cananuna Nucën Papa Diosan 'aquincëxun mitsuribi Jesucristomi catamëti ca uni Nucën Papa Diosnan 'iti 'icë quixun a bana ñuixuan, 'aisamaira uníxa numi nishcëxunbi.

³ Nun cananuna Jesucristo ñuiquin bëtsi oquin uni bana ñuixuncëma 'ain. 'Imainun cananuna 'atimaquin sinanx banaquin uni paráncëma 'ain.

⁴ Usama ca, Nucën Papa Diosanbi ca asérami caranuna aín bana uni ñuixunti 'ai quixun upí oquin 'unántancëxun —atun ca asérami 'ati 'icë—quixun sinánquin aín bana unicama ñuixunun nu cacëxa. Usaquin 'anun cacë 'ixun cananuna an —Jesucristomi catamëti ca uni Nucën Papa Diosnan 'inux iëti 'icë—quixun unicama ñuixunin. Usaquin 'aquin cananuna Jesucristo ñuiquin unicama cuëënmiti sinánquinma, Nucën Papa Dios, an camabi unin nuitu 'unáncë, axëshia cuëëntanun uni bana ñuixunin.

⁵ Mitsúnbi camina 'unanin, uisa 'aishbi cananuna mitsúnmi nux cuëëncësa oquin nu ñu 'axúnun quixun sinani cëmëi banacëma 'ain. Mitsun curíqui binuxun cananuna mitsu paráncëma 'ain. Nucën Papa Diosanbi ca usai 'ia nu isaxa.

⁶ Uisa nëtënbi cananuna, raíri unícamanribia 'amainun camina mitsúnribi nu rabiti 'ai quixun sináncëma 'ain. Unin ca nun nu asérami Cristonën xucë 'ixun aín bana ñuixuncëxun upí oquin a bana cuaquin nun cacësabi oquinshi 'ati 'icë quixun 'unánxunbi cananuna unían nu rabiti sináncëma 'ain.

⁷ Nun cananuna xanúan aín tuá chamara 'icë anun cuëënquin 'acësa oquin, 'itsaira nuibaquin mitsu 'aquian.

⁸ Usa 'ixun cananuna 'itsaira nuibaquin, Jesucristomi catamëti iëti ba-naishi ñuixunquinma Nucën Papa Diosan nu 'unánmicë ñucamaribi mitsu 'unánmisaira tan. Usa 'ixun cananuna nuibairaquin mitsu 'itsaira sinanin.

⁹ Nucën xucëantu, mitsun camina 'unanin, nun cananuna pitiñuma 'ianan nun curíqui cëñuti rabanen tëmërai atsánquinbi ñu mëëan. Micama uinu 'icë uníxbia nu ñu 'inán casi bënëñunma cananuna nëtën 'anan, imëribi nun cuëëncë ñu bití cupí usoquin 'an. 'Anan cananuna Jesucristomi catamëti ca uni Nucën Papa Diosnan 'iti 'icë quixun caquin mitsu bana ñuixuan.

¹⁰ Mitsun camina 'unanin, Nucën Papa Diosanribi ca 'unania, nux cananuna mitsúxmi Jesucristomi catamëcë 'ain mitsubë 'ixun uisa ñu 'atimabi 'aima upí 'ia quixun. Usai 'ia ca uinu 'icë unímbi nu 'uchocëma 'icën.

¹¹ Usaribi oquin camina 'unanin, unían aín bëchicë 'acësaribi oquin cananuna mitsu achúshi achúshi upí oquin sinánmiquin 'ësëa quixun.

¹² Mitsúxmi Nucën Papa Dios, axa upíra, ax mitsubë 'ain, aín nëtë upí anu abë 'iti sinani, an sinánmicësabi oíshi aín uni 'aish 'inun quixun cananuna mitsu upí oquin 'ësëquin 'unánmian.

¹³ Nun Nucën Papa Dios cuëëncësabi oquin aín bana ñuixuncëxun cuaquin camina —a banax ca unímbi sináncëma 'icën, asérami Nucën Papa Diosan sinánmicëxun ca nu ñuixuncanía—quixun sinan. A banax asérami ainan 'ain camina mitsux a cuati Nucën Papa Diosnan 'ain. Mitsux usai 'ia 'unánquin

cananuna nētēquinma a —asábi ca —quixun caquin rabin. Mitsúnmi —a banax ca asérabi 'icē —quixun cuatia ca Nucēn Papa Diosan ainan 'inun mitsu 'imiaxa.

¹⁴ Nucēn xucéantu, mitsux camina Judea menuaxa Jesucristomi catamēti Nucēn Papa Diosan unicamax 'icēsaribi 'ain. Acama ca ain aintsí 'ixunbi judíos unicaman bētsi bētsi ocēxa. Usaribi oquin ca mitsuribi mitsun aintsinbi bētsi bētsi oxa.

¹⁵ Aín raran bēráma an Nucēn Papa Dios quicē bana uni ñuixuncē uni raíri 'ásaribi oquin ca Judeanu 'icē unin Nucēn 'Ibu Jesús 'acēxa. Usa 'ixun ca nuribi nun bana cuaisama tanquin aín émanuax cuantánun quixun bētsi bētsi ocēxa. Usa 'aish ca Nucēn Papa Dios cuēēncēsa oquin 'ati sinanima unicamamiribi nishia.

¹⁶ Nun judíosma unicama Cristomi sinánun bana ñuixuinca taniabi ca usaquinu bana ñuixunun nu ēncēma 'icēn. Usai 'ia aín 'ucha cēxtutia ca Nucēn Papa Diosan 'aisamaira oquin castíficanti 'icēn.

Tesalónicanu 'icē unicama isía Pablo cuainsa tan

¹⁷ 'En xucéantu, mitsubē énanantancēxun cananuna isquinmabi mitsu 'it-saira sinanin. Usa 'aish cananuna mitsu isi cuainsaira tanin.

¹⁸ Cuanti cananuna sinan. Raírinēxa cuancēbēmabi, cana 'éxēshi 'itsai mitsu isi cuainsa tan. Usa 'aínbi ca ñunshin 'atimanēn 'apun nux cuanti bēaraxa.

¹⁹ ¿Nucēn 'Ibu Jesucristo ucēbētan añu isti cananuna cuēēnin? Abē 'icē mitsu isi cananuna cuēēinra cuēēnti 'ain, nun mitsu aín bana ñuixuncē cupí camina abē 'ai quixun sinani.

²⁰ Nun 'aquincēxmi upiti Jesucristomi catamēcancē cupí cananuna cuēēnquin upí oquin sinanin.

3

¹ Mitsu istēcēncēma 'aish cananuna uisa caramina 'ai, caramina asérabi Jesucristomi sinani quixun sinani bēnēan. Bēnēti nuxēshi Atenas émanu bērúanan

²⁻³ nucēn xucēn Timoteo mitsu istánun quixun xuti cananuna sinan. Anribi ca ami sināncē 'ixun —Jesucristomi catamēti ca uni ainan 'iti 'icē —quixun Nucēn Papa Diosan bana nubētan camabi uni ñuixuanxa. Usa 'ixun ca cuantancēxun an mitsúxmi Jesucristonan 'aish tēmēraíbi ami manuaxma 'inun upí oquin 'ēsēquin mitsu cushioti 'icēn. Mitsúnbi camina 'unanin, Nucēn Papa Diosan unicamax ca bētsi unían bētsi bētsi ocē 'iti 'icē quixun.

⁴ 'Anan cananuna mitsubē 'ixun, unin ca nu bētsi bētsi oti 'icē quixun mitsu can. Usai cananuna 'ia quixun camina 'unáncanin.

⁵ Mitsux usai tēmēraia cuati bēnēquin cana mitsun caramina asérabi Jesucristomi catamēti ēncēma 'ai quixun isnun Timoteo xuan. Mitsu sapi ca ñunshin 'atimanēn 'apu, an uni paránquin 'aisama ñu 'ati sinánmicē, an Jesús ñuicē bana énun quixun sinanamiaxa quixun cananuna sinan. Usa 'ixun cananuna nun nu mitsu bana ñuixuncē ax ca ñancáishi 'iti 'icē quixun sinan.

⁶ Usa 'aínbi ca Timoteonēn mitsunuax uxun nu caxa, mitsun camina asérabi Jesucristomi catamēanan bētsibē bētsibē nuibanquin, nun mitsu 'acēsaribi oquin 'itsaira istisa tanquin nu sinani quixun.

⁷ Nun xucéantu, usámi mitsux asérabi Jesucristomi catamētia cuaquin cananuna unin nu bētsi bētsi omainun raíri ñu cupíríbi tēmēraquinbi masá nuituquinma upí oquinshi sinani cuēēnin.

⁸ Usa 'aish cananuna mitsúxmi Nucēn 'Ibu Jesúsmi asérabi sinania cuati mitsu sinani masá nuitutancēxunbi upí oquin sinani cuēēinra cuēēnin.

⁹ Mitsu sinani cuëenquin, Nucën Papa Dios —asábi ca —caquin rabiquinbi, cananuna uisaira oquin caranuna rabiquin a cati 'ai quixun 'unaniman.

¹⁰ Jesucristomi catamëquin ain cuëencësabi oi 'ianan upí oquinra a 'unánun mitsu 'aguini cuanúan nu 'iminun quixun cananuna nētēn 'anan iméribi abē banaquín Nucën Papa Dios ñucatin.

¹¹ Nucën Papa Dios abētanbia Nucën 'Ibu Jesucristonēn mitsu isi cuanti nu 'aquinti cananuna cuëënin.

¹² Mitsúnmi bēráma 'icēsamairai upitiira bētsibē nuibananquin raíri uniribi nuibanuan, Nucën 'Ibu Jesucristonēn mitsu 'aquinti cananuna cuëënin, usai 'iquinmi nun mitsu 'acēsaribi oquin mitsun camabi uni nuibanun.

¹³ Usoquian an 'aquincëxmi aséribi a 'inamécē 'aish ami cushicē 'icēa, Cristo ain unicamabē utēcēncēbētan, Nucën Papa Diosan añu 'uchañumabi 'icē mitsu isti cananuna cuëënin.

II. 'ATIMA ÑU 'AXUNMA 'ANUN QUIXUAN PABLONĒN 'ĒSĒA BANA (4-5)

4

Nucën Papa Dios cuëencësabi oi 'iti bana

¹ Nucën xucéantu, Nucën 'Ibu Jesús cuëencësabi oquin 'ēsëquin cananuna ēsaquinribi mitsu cain, uisai 'ianan caramina uisaira oquinribi Nucën Papa Dios cuëentanun 'ati 'ai quixunu mitsu 'unánmicë oquin 'aquinbi camina mitsun 'acēsamaira oquin camabi nētēn 'ati 'ain.

² Nucën 'Ibu Jesusan cacēsabi oquin nun mitsu cacē bana camina mitsun 'unanin.

³ Nucën Papa Dios ca cuëënia mitsúxmi ainan 'aish ax cuëencësabi oíshi 'iti. Ax ca cuëënia mitsun xanuma, xanu itsibē 'itima 'ianan xanúxmabi bētsi unibē 'itima.

⁴ Ax ca cuëënia, mitsúnmi xanu bitancëxun masóquinma abē nuibananquin upí oxun 'iquinti.

⁵ Ca cuëënia, mitsúxmi an Nucën Papa Dios 'unáncëma unicamaxa ñunshini ain cuëencësabi oíshi xanubē 'icēsaribiti 'itima,

⁶ 'ianan ain xanubē 'i bētsi unimi 'uchatima. Usaía ax 'icē uni a ca ain 'ucha cupí, Nucën 'Ibu Jesucristonēn uisa cara oti 'icē usoquin 'ati 'icēn, nun mitsu ñuixuncësabi oquin.

⁷ Nucën Papa Diosan ca usaquin ñu 'atima 'anux ainan 'inun nu 'imicëma 'icēn. Ama. Ax cuëencësabi oquin 'ai upíshi 'inun ca nu ainan 'imiáxa.

⁸ Usa 'ain ca, ui unin cara nun mitsu 'unánmicë banacama ënē cuaisama tania an, unin banama, Nucën Papa Dios, an ain Bēru Ñunshin Upí nu 'ináncē, ain bana timaia.

⁹ Nucën Papa Diosan 'unánmicëxunmi upí oquin 'unáncē cupí cana, axa Jesucristomi catamécē unicamax ca bētsibē bētsibē nuibanantí 'icē quixun mitsu cuëenoxuniman.

¹⁰ Usai 'iti 'unani camina mitsux Macedonia menu 'icē axa Jesucristomi catamécē unicamabē nuibananin. Usa 'icēbi cananuna mitsux 'icēsamairaimi camabi nētēn upitiira nuibananun quixun mitsu cain.

¹¹ Camina upitaxēshi bucuquin uni raíri ubíoquinma mitsun ñu mēētishi mitsúnbi 'ai bucuti 'ain, nun mitsu cacēsabi oi.

¹² Usai 'i camina axa Jesucristomi sináncëma unicaman upí uni 'icē 'unáncē 'ianan, ñuñumaribi 'icantima 'ain.

Nucën 'Ibu Jesucristo utēcēnti bana

¹³ Nucën xucëantu, bamacë unicamax cara uisai 'iti 'icë quixun 'unáncëma mitsux 'iti cananuna cuëëniman, an ënë ñu 'unáncëma unicamaxa aín aínsi bamacëbë 'icësaribitimi mitsux 'aisamaira masá nuitutima cupí.

¹⁴ Jesús ax ca bamatancëx baísquiacëxa quixun 'unáncë 'ixun cananuna, a 'ímiasaribi oquin ca axa ami catamëcë 'aish bama unicama Jesucristo utëcëcëbëtan Nucën Papa Diosan baísquimiti 'icë quixun 'unanin.

¹⁵ Usa 'ain cananuna Nucën 'Ibu Jesusan nu cacësabi oquin mitsu cain, ax ucëbëa aín uni bamacamax baísquicëma pan 'ain cananuna bamacëmacama nux Nucën 'Ibu Jesucristobë 'itima pan 'ain.

¹⁶ Nucën Papa Dios axbi quicëbëtan, aín ángelcaman cushi an munuma ba-naquin aín manë banañu, anun Nucën Papa Dios rabiti, a bana obëtsinmainun ca Nucën 'Ibu Jesucristo axbi naínuax unuxun 'aia. Usai 'icëbë ca axa Jesucristomi catamëcë 'aish bama unicamax pain baísquiti 'icën.

¹⁷ Usacëbë cananuna Nucën Papa Diosan 'imicëx, bamacëmacama nuxribi atubëbi biranani manámiquiquianx, nëtë cuin mëúcuax, Nucën 'Ibu Jesúsbe birananuxun 'ain. Usaquiani cuanx cananuna Nucën 'Ibu Jesucristobë xëñibua 'aínbi ënánantimoi 'inuxun 'ain.

¹⁸ Usa 'ain camina ënë bana, abëmi 'icë unicamabë masá nuituaxma 'inun quixun ñuixuni, sinánmiananti 'ain.

5

¹ Nucën xucëantu, uisa nëtën 'ianan cara únsaran Nucën 'Ibu Jesucristo utëcënti 'icë quixun cananuna mitsu cuëñëoxuniman.

² Mitsun camina upí oquin 'unanin, unían sinánmabia an ñu mëcamacë uni imë ucësa usaribi ca anúan Nucën 'Ibu Jesucristo uti nëtë 'iti 'icën.

³ Axa Jesucristomi sináncëma unicamaxa: “Chuámashi cananuna bucuin, uisa ñunbi ca nu uisotima 'icë” quicëbëbi ca anúan cëñúcantí nëtë atun sináncë 'aímabi unuxun 'aia. Xanu tuñunën ca anúan ax bacënti nëtë sënëncëbëtan paë taníma 'ima. Usaribiti ca axa usai banacë unicama anúan cëñúti nëtëa ucëbë iëtima 'icën.

⁴ Usa 'aínbi camina mitsux axa Jesucristomi sináncëma unicama 'icësaí 'ima. Usa 'aish camina mitsux aín nëtë sënëncëbëa Nucën 'Ibu Jesucristo ucëbë ratútima 'ain, an mëcamacë unían aín ñu mëcamaquin ratucëxa uni 'icësaí camina 'icantima 'ain.

⁵ Nucën Papa Diosnan 'aish camina mitsux an nëtën upí ñu 'acë unisa 'ain. Cananuna an imë ñu 'atima 'acë unicamasama 'ain.

⁶ Usa 'aish cananuna uni raírisaribi 'uxcësa 'itima 'ain. Cananuna manúcëma 'aish upí oquin sináncë uni 'iti 'ain.

⁷ Axa 'uxcë unicamax ca imë 'uxia. Usaribiti ca axa paëncë unicama 'uxanan imë paënia.

⁸ Usa 'aínbi cananuna nux Nucën Papa Diosan uni 'aish camabi nëtën upí oquin sináncë 'iti 'ain. Cristonën ca ax quicësabi oquin 'ë 'aquinia quixun sinánquin cananuna ami catamëquin uni raíriribi nuibati 'ain, ñunshin 'atimanëan nu ñu 'atima 'anun sinánmitima cupí. Cristomi catamëquin raíri uniribi nuibacë 'aish cananuna suntárunëan 'acánani ami catamëti cupí anun aín shican bëpánti manë chupa pañucësa 'ain. Usai 'iquin, Jesucristo utëcëcëbë cana asaribi upí 'iti 'ai quixun sináncë 'aish, cananuna axa ami nishcë unían 'ati rabanan suntárunën aín maxcá manë mañutinën mac-pucësaribi 'ain.

⁹ Nucën Papa Diosan ca nun 'ucha cupí numi nishquin castícanuxun nu caíscëma 'icën. An ca Nucën 'Ibu Jesucristo cupíshi upí 'inun iëminuxun nu caísa.

¹⁰ Jesucristo ax ca nuxnu bamacëma pain 'aish abë 'ianan bamatancëxbi abë tsónun nu cupí bamacëxa.

¹¹ Ënë ñucama sinani camina ami catamëti Jesucristomi cushicë 'inux upiti bëtsibë bëtsibë sinánmiananti 'ain, mitsúxmi 'icësabi oi.

Pablonëan axa Jesucristomi catamëcë unicama 'ësëa bana

¹² Nucën xucéantu, cananuna mitsu cain, mitsun cushicama 'imainun an mitsu 'aquincëcama 'imainun an mitsu Nucën 'Ibu Jesús ñuiquin 'ësëcë unicama acaman mitsu cacësabi oquin 'anan camina atun bana cuati 'ain.

¹³ Atúan upí oquin mitsu 'aquincë cupí camina acama nuibaquin, asérami ca upí uni 'icë quixun sinánquin, atun bana cuati 'ain. Camina bëtsibë bëtsibë nishánanima upí onani chuámashi bucucanti 'ain.

¹⁴ Nucën xucéantu, ënë ñucamaribi 'anun cananuna mitsu cain, an ñu mëëtisama tanquin uni itsi ubíocë unicama, a camina sinananun 'ësëti 'ain. Jesucristonan 'aíshbi upiti ami catamëcëma unicama a Jesucristomi upiti catamënnun sinánmianan camina an Jesucristonan 'ixunbi an ñu 'atima 'ati sináncë unicama aribi upí 'inun 'aquinti 'ain. 'Aquiánan camina camabi uni ami nishquinma nuibaquin upí 'inun 'aquinti 'ain.

¹⁵ Mitsu uinu 'icënbí camina bëtsi uni mimi nishquian 'atimocëxun ami nishquin aribi cupíquin nishananquintima 'ain. Usai 'ima bëtsibë bëtsibë 'aquiánanquin camina camabi uni 'aquinti 'ain.

¹⁶ Masá nuitútíma camina camabi nëtën cuëëni chuámashi 'icanti 'ain.

¹⁷ Usai 'i camina camabi nëtën Nucën Papa Diosbë banacanti 'ain.

¹⁸ Uisa ñu cara 'icëbëtanbi camina mitsun Nucën Papa Dios —asábi ca — quixun cati 'ain. Jesucristomi catamëcë 'ixunmi mitsun usaquin a cati ca Nucën Papa Dios cuëënia.

¹⁹ Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan sinánmicëxuan unin upí ñu 'aia camina ëmitima 'ain.

²⁰ Nucën Papa Diosan sinánmicëxuan unin ñuixuncëxun camina a bana cuaisama tantíma 'ain.

²¹ Unían bana ñuixuncëxun camina, Nucën Papa Diosan sinánmicëx cara quia quixun pain cuati 'ain. Cuacëxa usa 'icë camina aín bana upí oquin cuati 'ain.

²² Uisa ñucamax cara 'atima 'icë, acama ënquin camina uisa ñu 'atimaratsubi 'atima 'icanin.

²³ Nucën Papa Dios, an nu bënëtima chuámarua 'imiti, an mitsu upíshi 'inun 'imianan mitsun sinan, mitsun nuitu 'imainun mitsun namíxbia uisa 'uchañumabi 'inun mitsu 'imiti cana cuëënin, utëcënquian Nucën 'Ibu Jesucristonën usa 'icë mitsu isti cupí.

²⁴ Nucën Papa Dios, an ainan 'inun mitsu caíscë, an ca mitsu usoquin 'imiti 'icën, ax quicësabi oquin.

Upí oquin sinánxunquian ashiquin Pablonën bërúanxa 'inun ca

²⁵ Nucën xucéantu, camina nu sinánquin Nucën Papa Dios nu ñucáxunti 'ain.

²⁶ Jesucristo cupí mitsun nuitu upí 'ixun camina axa Jesucristomi catamëcë unicama bërúanxa 'inun cati 'ain.

²⁷ Nucën 'Ibu Jesucristonën uni 'ixun cana an 'ë sinánmicësabi oquin mitsu cain, ënë quíríca camina axa ami catamëcë unicaman cuanun ñuixunti 'ain.

²⁸ Mitsu Nucën 'Ibu Jesucristonën nuibaquin 'aquincëxmi mitsux upitax bucuti cana cuëënin. Ashi, Pablo.

PABLONĒAN TESALONICĀNU 'ICĒ UNICAMA ARIBI BUĀNMITĒCĒAN QUIRICA

Pablonēan abē 'icē unicamabētan Tesalónicanuaxa ax Jesucristomi catamēcē unicama quirica cuēñoxuan

¹ 'Ēx Pablo 'ixun cana Silvano 'imainun Timoteobētan, Tesalónica ēmanuaxmi Nucēn Papa Dios 'imainun Nucēn 'Ibu Jesucristonan 'icē, mitsu ēnē quirica buānmin.

² Nucēn Papa Diosbētan Nucēn 'Ibu Jesucristonēn nuibaquin chuámarua 'aishmi buacunun mitsu 'aquinti cananuna cuēñin.

I. JESUCRISTO UTĒCĒNTIA PABLONĒN ŅUIA BANA (1.3-2.17)

Cristo utēcēncēbētan Nucēn Papa Diosan, 'uchañu unicama uisa cara oti 'icē quixun isti bana

³ Nucēn xucēantu, mitsu sinānquin cananuna nētēquinma —asábi ca — quixun caquin Nucēn Papa Dios rabin. Mitsux camina bēráma 'icēsamairai Jesucristomi catamēanan bētsibē bētsibē nuibanānin. Usaími mitsux 'icēbētan nun Nucēn Papa Dios —asábi ca —caquin rabiti ca asábiira 'icēn, anbi mitsu upíira oquin sinānmicē cupí.

⁴ A rabianan cananuna camabi ēmanuxun axa Jesucristomi catamēcē unicamāxa timēcē mitsu űniquin ēsaquin cain, mitsux camina unían ubíonan bētsi bētsi ocēx tēmēraqinbi tanshianan, uisa űnu cara 'icēbētanbi ēñíma Jesucristomi catamēti quixun.

⁵ Ainan cupí usai tēmēratancēxmi mitsux aín nētēnu abē 'inuan an mēñiocē cupí camina 'unánti 'ain, Nucēn Papa Dios ax ca asérabi aín sinan upí 'icē quixun.

⁶ An mitsumi nishquin mitsu tēmēramicē unicama a usaribi oquin Nucēn Papa Diosan tēmēramiti ca asábi 'icēn.

⁷ Usoquin 'anan aín ángelnēn cushicamabētan, tsi rēquirucēsa 'ixuan pēcacē nēbētsi, Nucēn 'Ibu Jesús naínuax ucēbētan, an nucēñun unían tēmēramicē 'icēbi mitsu chuámarua 'imiti ca asábi 'icēn.

⁸ Aín ángelnēn cushicamabē utancēxun ca Nucēn 'Ibu Jesusan ui unicaman cara ami catamēisama tancē 'ixun Nucēn Papa Dios 'unāncēma 'icē, acama uisa cara oti 'icē usoquin 'ati 'icēn.

⁹ Usoquian xēnibua 'aínbi cēñútimoquin 'aisamaira oquin castíancē unicamax ca Nucēn Papa Diosan nētē upí, aín cushían pēcacē, anu Nucēn 'Ibu Jesús bēma 'aish, a 'ura 'ianan aín cushin 'aquincēma 'iti 'icēn.

¹⁰ Usai ca 'iti 'icēn, a nētē anúan Nucēn 'Ibu Jesucristo uti, aín unicaman — upíira ca Nucēn 'Ibu Jesucristo 'icē —quixun ami sinani cuēñquin a rabinun. Mitsúnribi nun aín bana űnixuncēxun cuati ami catamēcē 'ixun camina aín unicamabētanbi cuēñquin a rabiti 'ain.

¹¹ Usai 'iti cupía ainan 'inun caiscē 'ixun usai ca aín uni 'iti 'icē quixun an sināncēsabi oi 'inun mitsu 'iminun cananuna Nucēn Papa Dios mitsu nētē camabi űnucáxunin. űnucáxuanan cananuna ax cuēñcēsabi oquinmi mitsun upí

ñu 'aísa tancë acama 'anan ami catamëtia an mitsu sinánmicëxunmi upí oquin 'anun aín cushínbi mitsu cushionun quixun a ñucatin.

¹² Usaquinmi mitsun 'acëbëtan ca Nucën 'Ibu Jesucristo, ax aséabi upí 'ianan cushiira 'icë 'unáquin unin rabiti 'icën. Rabicëbëtan ca mitsúxribi Jesucristo 'icë unin isti 'icën. Nucën Papa Dios 'imainun Nucën 'Ibu Jesucristo an mitsu nuibaquin 'imicëx camina mitsux usa 'iti 'ain.

2

Axa uti cëmëi paránanti 'unáinracë uní achúshi ñuicë bana

¹ Nucën xucëantu, Nucën 'Ibu Jesucristo uti 'imainun nux abë biranani tímëti ñuiquin cananuna ënë bana mitsu cain.

² Aín uti nëtë ñuiquin ca unin —Nucën Papa Diosan 'unánmicëxun cana 'unanin, anúan Jesucristo uti nëtë ca uaxa —quixun mitsu cati 'icën. Camainun ca raírinënríbi —aín uti nëtë ca aséabi sënënia —quixun bana ñuixunquin mitsu cati 'icën. Raírinënríbishi ca —Pablonën ca nu, anúan Nucën 'Ibu Jesucristo uti nëtë ca sënënia quixun quirica bëmiaxa —quixun mitsu cati 'icën. Usaquian cacëxbi camina bënëti ratuti sináncasmatima 'ain.

³ Usai quicë bana ñuia cuaquinbi camina —aséabi ca —quixun sinántima 'ain. Jesucristo uti nëtë ucëma pan 'ain ca 'aisamaira unin Nucën Papa Diosan bana cuaisama tanti 'icën. Usaía 'icëbë ca aínra unicama paránquin aín bana cuanun quixun 'aisama ñu 'amiti uní achúshi, axa aín 'ucha cupí 'aisamaira oquin castícancë 'iti, ax uti 'icën.

⁴ A unin ca camabi uní Nucën Papa Dios 'imainun atúan rabiquin, ax ca nun dios 'icë quixun cacë, a ñucama ënquin aishi rabinun cati 'icën. Canan ca anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubunubi atsíanx —'ëx cana Dios 'ai —quixun sinani tsóti 'icën.

⁵ Mitsubë 'ixun 'ën usai ca 'iti 'icë quixun mitsu ca, a caina sináncaniman?

⁶ Mitsun camina 'unanin uisa cupí cara 'aisama uní ax aín uti nëtë sënëncëma 'aínshi aima quixun.

⁷ A unia ucëma pan 'aínbi ca anúan 'atima unin uní paránquin ñu 'atima 'ati a cushínribi unin bërí nëtënbi ñu 'atima 'aia. An aín uti bëaracë axa nëtëcëbë cuni ca uti 'icën.

⁸ Usoquin ëncëx pain aia cëmën tapun 'atima uní a camabi unin isiabi ca Nucën 'Ibu Jesusan axira uquin aín cuëbitan uíncënëinshi 'aquin aín cushían pëcabëtsincë anúinshi cëñuti 'icën.

⁹ Cëmëi paránanti 'unáinra uní ax ca ñunshin 'atimanën 'apu, Satanás, an 'imicëx aín cushibë uti 'icën. Uquin ca cushiira 'ixun unían 'acëma ñu 'itsaira aín cushínbi 'aquin uní paránti 'icën.

¹⁰ Usonan ca Jesucristomi catamëisama tancë cupía xëñibua 'aínbi Nucën Papa Diosnan 'itima unicama, a atun 'ucha cupíbi paránuxun uisa ñu cara 'aisama 'icë abi 'ati 'icën.

¹¹ Nucën Papa Diosanbi ca a unían paráncë unicama a —aséabi ca a bana usa 'icë —quixun sinánun usoquin 'imiti 'icën.

¹² An Jesucristo ñuicë bana cuatíbi ainan 'iisama tancë 'ixun atun cuëncë ñuishi 'aquin 'atima ñu 'acë unicama, axa atun 'ucha cupíbi castícancë 'inun ca usai 'iti 'icën.

Nucën Papa Diosan ainan cupía iënnun cáiscë unicama

¹³ Nucën xucëantu, usa 'aínbia Nucën 'Ibu Jesucristonën nuibaquin mitsu ainan 'imicë cupí cananuna Nucën Papa Dios —asábi ca —ënquinma cati 'ain. Mecama unioisama pain 'ixunbi ca Nucën Papa Diosan ainan 'inux iëti mitsu

sinánxuancëxa. Usa 'aish camina aín Bëru Ñunshin Upí an ax cuëncësa oíshi 'inun mitsu sinánmicë, a cupí 'ianan aséribi Jesucristo ñuicë bana sináncë cupí, ainan 'ain.

¹⁴ Nucën Papa Diosan ca nun nu —Jesucristomi catamëti ca uni ainan 'iti 'icë —quixun aín bana ñuixuncëxmi ami catamëti, asaribi upí 'aish aín nëtënu abë 'inun mitsu caísaxa.

¹⁵ Nucën xucëantu, usa 'ain camina, mitsun Jesucristomi catamëti ëntima 'ain. Ëníma 'ianan camina nun nu mitsu ñuixuncë banacama 'imainun nun nu mitsu buánmicë quiricanu 'icë banacamaribi cuaquin manuima a banacama quicësabi oi 'iti 'ain.

¹⁶ Usa 'ain cana Nucën 'Ibu Jesucristo 'imainun Nucën Papa Dios an nuibaquin nux chuámashi taní cuëñun 'imianan xëñibua 'aínbi abë 'inun nu 'imicë,

¹⁷ anbia, mitsu upí oquin sinánmianan Jesucristomi catamëti ënquinma ax cuëncësabi oquin upí banaishi ñuianan ñu upíshi 'anun 'aquinti cuëñin.

II. PABLONËN 'ËSËA BANA (3)

3

Nucën Papa Dios camina nu ñucáxunti 'ai quixuan Pablonën ca

¹ Nucën xucëantu, ësaquinribishi cananuna mitsu cain, camabi menu 'icë unicaman nun Jesucristo ñuiquin bana ñuixunia cuanun camina Nucën Papa Dios nu ñucáxunti 'ain, nun mitsu bana ñuixuncëxun cuaquinmi —a banax ca upíira 'icë —quixun caquin mitsun 'acësaribi oquian atunribi sinánun.

² 'Imainun camina an 'atima ñu 'acë 'aisama unicaman nu ubíoxunma 'anun Nucën Papa Dios nu ñucáxunti 'ain. Camabi uníxira ca Jesucristomi catamëcëma 'icën,

³ usa 'aínbi ca Nucën 'Ibu Jesusan aín quicësabi oquin mitsu ami catamëñun cushioquin, ñu 'atima 'axunma 'anun bërúanti 'icën.

⁴ Cananuna 'unanin, Nucën 'Ibu Jesucristonën 'aquincëxun camina mitsúnmi nun cacëxun bërí 'acësabi oquin ënquinma 'ati 'ai quixun.

⁵ Nucën 'Ibu Jesucristonëan —Nucën Papa Diosan ca aséribi mitsu nuibatia —quixun upí oquin 'unánan, ax 'icësaribiti uisa ñu cara 'icëbëbi bënëquinma tanshiti 'unánun mitsu 'aquinti cananuna cuëñin.

Axa Jesucristomi catamëcë unicaman ca ñu mëëti 'icë quixun Pablonën ca

⁶ Nucën xucëantu, Nucën 'Ibu Jesucristonën nu sinánmicësabi oquin cananuna mitsu cain, ui unin cara Jesucristomi catamëcë 'ixunbi nun mitsu 'unánmicësabi oi 'iisama tanan ñu mëëtisama tania, abë camina ënananti 'ain.

⁷ Mitsúnbi camina 'unanin, uisai caramina nux 'icësaribiti 'iti 'ai quixun. Mitsubë 'aish cananuna ñu mëëima 'icëma 'ain.

⁸ Cupíoquinma cananuna unin piti picëma 'ain. Nun mitsun piti 'imainun mitsun curíqui cëñuti rabanen cananuna nëtën 'anan imëribi tëmërai atsánquinbi ñu mëëan.

⁹ Mitsúnmi nu cupíoquin mitsun piti 'imainun mitsun curíqui 'ináncëxun nun bití ca asábi 'itsíanxa. Usa 'aínbi cananuna, mitsúnribimi nun 'acësaribi oquin 'anun, nun cuëncë ñu binuxun nunbi ñu mëëan.

¹⁰ Mitsubë 'ixun cananuna ësoquin mitsu can, an ñu mëëtisama tancë uni an ca pítima 'icë quixun.

¹¹ Ësaquian mitsu ñuicania cananuna cuan, micama raírinëx ismina ñu mëëimabi bana ñuibëquinishi nitsi quixun.

¹² Usa unicama cananuna Nucën 'Ibu Jesucristonën nu sinánmicësabi oquin 'ësëquin cain, atun cuëëncë ñu binuxun ca uni itsi ubíóquinma atúnbi ñu mēēti 'icē quixun.

¹³ Nucën xucēantu, camina unicamaxa chuámarua bucunun ñu upí 'ati, a 'aisama tanquin éntima 'ain.

¹⁴ Uí unin cara nun cuëñeocē bana ëñë ëñxun nux quicësabi oquin 'aisama tania, a unibē camina nitima 'ain, axa rabíntanun.

¹⁵ 'Aíshbi camina abē nishanantima 'ain. Nishananquinma camina nun bana quicēsaribi oquin 'anun 'ësēti 'ain, nun xucénu 'acēsaribi oquin.

Upí oquin sinánxunquian ashiquin Pablonën bërúanxa 'inun ca

¹⁶ Nucën 'Ibu Jesucristo, an aín unicama bënëtima chuámarua 'inun 'imicē, anbia mitsúxribimi uisa ñu cara 'icēbēbi camabi nētē chuámarua 'inun mitsu 'imíti cana cuëënin, axbi mitsubē 'iquin mitsu bërúanti cana cuëënin.

¹⁷ 'Éx Pablo 'ixun cana 'ën mēcēnanbi cuëñeóquin bërúanxmi 'icanun quixun mitsu cain. Ëñë isquin camina 'unánti 'ain, ëñëx ca Pablonëan cuëñeocē 'icē quixun. Ësoquinshi cana cuëñeoin.

¹⁸ Nucën 'Ibu Jesucristonën nuibaquin 'aquincēxmi mitsux upitax bucuti cana cuëënin. Ashi, Pablo.

PABLONĒAN TIMOTEO A PAIN BUÁNMI QUIRICA

Pablonēan Timoteo quirica cuēñeoxuan

¹Ēx cana Pablo, aín bana uni ñuixunuan Jesucristonēn caísa 'ain. Usa 'inun ca Nucēn Papa Dios, an nu ainan 'inun iémicē, abētan Jesucristo, an nu asaribi 'iminunu nun caíncē an mēñócēxa.

²Timoteo, 'ēn cana ēñē quirica mi buánmin. 'Ēx ami sináncēsaribi oi mix Jesucristomi sináncē 'aish camina 'ēn bēchicēsa 'ain. Nucēn Papa Dios 'imainun Nucēn 'Ibu Jesucristo, an nu ainan 'inun iémicē, an nuibaquin min 'uchacama tērēncē cupími ainan 'aish chuámarua 'iti cana cuēñin.

Unin cēmēquin ñuicē bana cuatima bana

³Ēx Macedonia menu cuantámainunmi Efeso ēmanu bērúnun quixun cana mi can, anuxunmi an Nucēn Papa Dios cuēñcēsabi oquin 'unánmiquinma bētsi bana uni ñuixuncē unicama usóquin 'axunma 'anun quixun canun.

⁴Usa 'ain camina a unicama cati 'ain, uni raírínēan nun rara tsóa 'imainun uisai cara nun rara 'iacēxa quixun ñuicē banacama a cuaxunma 'anun quixun. Usa banacama cuati ca uni ñancábi cuēbicanania. Usa 'ain ca an a banacama ñuicē unicaman Jesucristomi catamēquin Nucēn Papa Dios cuēñcēsabi oquin 'anun nu 'aquinima.

⁵Nucēn Papa Dios ca cuēñia aín unicamaxa ēsai 'inúnu 'unánmiti: aín nuitu upí 'ianan aín 'uchacama tērēncē 'ixun 'atēcēnti sináncēma 'ianan Jesucristomi asérabi catamēcē 'ixun unicama nuibati.

⁶Usaía 'inun 'unánminun ca Nucēn Papa Dios cuēñia quixun sinanima ca bētsi bētsi uni amanu amanua sinani banaia. Usa 'ixun ca Nucēn Papa Dios cuēñcēsabi oía 'inun aín unicama 'aquinima.

⁷Nucēn Papa Diosan bana unicama 'unánmisa tanquin ñuixunquinbi ca a bana —uisai cara quia —quixun cuatima. 'Imainun ca a ñuixuncē banacama —asérabi ca usa 'icē —quixun ñuixunquinbi uisai quicē cara quixun a bana anbi cuatima.

⁸Camabi unia upí 'iti oquin ca Nucēn Papa Diosan aín bana uni 'ináncēxa. Usa 'ain ca a bana quicēsabi oi 'iquin unin 'unánti 'icēn, a banax ca upíra upí 'icē quixun.

⁹Cananuna 'unanin, aín nuitu upí 'ixun ca unin usai ca uni 'itima 'icē quixun cuēñeō bana isquinmabi ñu 'aisama 'aima. 'Aínbi ca an ēsa ñu 'acē unicaman —usaquin 'ati ca 'aisama 'icē —quixun 'unánti cuēñeō ca a bana 'icēn: an Nucēn Papa Diosan bana cuēñcēma, 'imainun an aín bana tancēma, 'atima 'aish 'aisama sinánñu, 'uchañuira, an Nucēn Papa Diosmi racuēquinma aín bana quicēsabi oquin 'acēma, 'imainun an aín papa 'acē, an aín tita 'acē, an uni itsi 'acē, acama 'imainun,

¹⁰aín xanuma 'aínbi xanubē 'icē unicama, aín bēñēma 'aínbi unibē 'icē xanucama, xanúxmabi unibē 'icē unicama, an ñu mēcamacē unicama, cēmēcē unicama, axa anun Nucēn Papa Diosbē upí 'iti bana, ēñēxa quicē ñucama cuēñcēma unicama. Ēsa ñu 'acē unicaman —usai 'iti ca 'aisama 'icē —quixun 'unánun ca Nucēn Papa Diosan uni aín bana 'ináncēxa.

¹¹Axa usa ñu 'ati ca 'aisama 'icē quicē bana, usaribiti ca Jesucristo ñui quicē bana, a uni ñuixunuan Nucēn Papa Diosan 'ē caíscē, ax quia.

Nuibaquian ainan 'imicëxun unin Nucën Papa Dios —asábi ca —cati bana

¹² Nucën 'Ibu Jesucristonën ca 'ën an cacësabi oquin 'ati 'unánxun, aín bana ñuixunun caxun, usoquin 'anun 'ë cushioxa. Usa 'ain cana a ñucama sinánquin —asábi ca —quixun a cain.

¹³ Jesús ñui 'atimati bananan 'atimaquin sinánquin aín unicama têmëramianan 'atimaquin ñuia 'icëbi ca 'ë aín uni 'imiácëxa. 'Ëx Jesucristomi catamëcëma pan 'ianan ax ca Nucën Papa Diosan Bëhicë 'icë quixun 'unáncëma 'ixun usoquin 'a 'icë ca Nucën Papa Diosan nuibaquin 'ën 'uchacama 'ë tërënxuancëxa.

¹⁴ Tërënxuanan ca Cristo Jesúsnan 'aish abë achúshi sinánñushi 'ixun, unicama upí oquin nuibanan upiti ami sinánun 'imiquin Nucën 'Ibu Diosan 'ë cushioxa.

¹⁵ Ënë banax ca asérabi 'icën. Usa 'ain ca camabi unin —asérabi ca —quixun 'unánti 'icën: Camabi uni aín ñu 'aisama 'acë cupia têmëratí 'icëbi Nucën Papa Diosnan 'inun iëminux ca Cristo Jesús ënë menu uacëxa. Uni itsi 'icësamairai 'uchaçë 'icëbi ca ainan 'inun 'ë iëmiácëxa.

¹⁶ 'Ëx 'uchañuira 'icëbia Jesucristonën 'ëmi nishquinma ainan 'ë 'imicë cupí ca axa ami catamëti xëñibua 'aínbi Nucën Papa Diosbë 'iti unicaman 'unánti 'icën, usaribi oquin ca Jesucristonën aribi Nucën Papa Diosnan 'inun 'imiti 'icë quixun. Atúan usaquin 'unánun ca Nucën Papa Diosan nuibaquin 'ë ainan 'imiácëxa.

¹⁷ Usa 'ain cananuna Nucën Papa Dios, axa usabi 'Apuira 'iá 'aish cëñútimoi usabi 'iti, a unin aín bërúnbi iscëma, 'ianan an camabi ñu 'unáncë, axëshia Dios, a xëñibua 'aínbi rabiti 'ain. Usaí ca 'iti 'icën.

¹⁸ Timoteo, 'ën bëhicësa 'icë, cana mi cain, Nucën Papa Diosan sinánmicëx ca aín unicama mi ñui quiacëxa, —Timoteonëx upí 'ixun ca Nucën Papa Diosan bana unicama ñuixunti 'icën. Mi ñuia usaí quicë unicaman bana sinánquin camina ami catamëquin, Jesucristo cuëncëma ñu 'aquinma 'aisama ñu 'ati sinánquinbi tënëquin upí ñuishi 'ati 'ain.

¹⁹ Usa 'aínbi ca —ësá ñu 'ati ca 'aisama 'icë —quixun 'unánquinbi usaquin 'acë 'aish uni raíri Jesucristobë upiti nitsima.

²⁰ Usaí ca Himeneo 'imainun Alejandro 'iaxa. A uni rabë cana Nucën Papa Dios ñui 'atimati banatëcënunma ñunshin 'atimanën 'apu Satanasnëan têmëraminun ëan.

2

Camabi uni Nucën Papa Dios ñucáxunti bana

¹ Ënë ñucama pain ñuiquin cana mi cain: Timoteo, min camina axa Jesucristomi catamëcë unicaman, uni raíri upiti bucunun 'imianan aín cuëncë ñuribi bianan ami catamëanuan sinánminun, Nucën Papa Dios ñucáxunun 'ë caxunti 'ain. Canan camina atúan Nucën Papa Dios —asábi ca —quixun canun cati 'ain.

² Usonan ca camabi nëtënu 'icë 'apucama 'imainun 'apun anëcë unicamaribi Nucën Papa Dios ñucáxunti 'icën, nuxnu upí sinánñu 'ianan ubíonananima chuámashirua 'aish ax cuëncësabi oi 'i bucunun.

³ Usoquin Nucën Papa Dios camabi uni ñucáxunti ca asábi 'icën. Nucën Papa Dios, an nu ainan 'inun iëmicë, ax ca usoquian aín unicaman 'ati cuëñia.

⁴ Ax ca camabi unían ainan 'inux iëquin ax cuëncësabi oi 'iti 'unánti cuëñia.

⁵ Nucën Papa Dios ax ca achúshishi 'icën. An abëa camabi uni upí 'inun 'imiti axribi ca achúshishi 'icën, a uni ca Jesucristo ax 'icën.

6 Camabi uníxa aín 'ucha tērēncē 'aish Nucēn Papa Diosnan 'inun ca 'itsianxmabi bamacēxa. Usai ca 'iacēxa quixun ca aín unicaman Nucēn Papa Diosan mēnósabi oquin unicama űuixunia.

7 Usa 'ain cana an 'imicē 'ixun judíos unicamaishima judíosma unicamaribi Jesucristomi catamētía Nucēn Papa Dios cuēēncēsabi oi 'inun 'unánmin. Usaqin uni 'unánminun ca Nucēn Papa Diosan 'ē caisacēxa quixun űuixunquin cana Cristonan 'ixun cēmēquin paránquinma mi can.

8 Ēsa cana 'ēx cuēēnin, uinu cara axa Jesucristomi catamēcē unicama timētía anuax ca nucē bēnē unix upí oquin sinani, unimi nishi abē cuēbicananima, aín mēcēn manámi oi Nucēn Papa Diosbē banati 'icēn.

9 Usaribiti ca axa Jesucristomi catamēcē xanucamaxribi ax tanxēshi mēnócati 'icēn, 'aisamaira cupícē űu, chupa, curi, 'imainun perla, acama ca pañutima 'icēn. Aín buribi ca unin isnun quixun 'aisamaira oquin mēnótima 'icēn.

10 Usai 'iquinma ca uisoquin cara axa Nucēn Papa Diosmi catamēti ami cushicē xanun űu 'ati 'icē, usoquinshi aín nuitu upí 'ixun 'anan nuibaquin 'aquinsa 'icē raíri 'aquinti 'icēn.

11 Axa Jesucristomi catamēcē unicama timēcē 'ain ca xanuxun banuquinma nucē bēnē unían Nucēn Papa Diosan bana űuixunia cuaquin, a banaxa quicēsabi oquin 'ati sinánti 'icēn.

12 Cana mi cain, axa Jesucristomi catamēcē unicama timēcēbētan ca xanuxun bana űuixuntima 'icēn, nucē bēnē unían aín bana tanquin an cacēsabi oquin 'anun quíax ca quitima 'icēn. Usai 'ianan ca unían Nucēn Papa Diosan bana űuixuncēbē banatima 'icēn.

13 Nucēn Papa Diosan ca uní achúshi, Adán, a pain uniotancēxun xanu achúshi, Eva, aribi uniocēxa.

14 Uniocēbi ca űunshin 'atimanēn 'apúan sinánmicēxun runun Adánma, Eva paránquin űu 'atima 'amiacēxa. Usocēx ca 'uchacēxa.

15 Usa 'aínbi ca uinu 'icē xanun cara tuáñu 'ianan Jesucristomi catamēcē 'ixun, bētsibē nuibanuquin upí sinánñu 'ixun 'atima űu sinánquinma, tuáñu xanúan 'ati űucama upí oquin 'aia, a xanux Nucēn Papa Diosan upí oquin 'aquincē 'iti 'icēn.

3

Axa Jesucristomi catamēcē unin cushicamaxa usai 'iti bana

1 Ēnē bana ca asérabi 'icēn: Axa Jesucristomi catamēcē unicaman cushi 'iisa tancē uni an ca 'unánti 'icēn, ēnē űu mēēti ca upíira 'icēn. —Usa 'ain cana upíira oquin 'ati 'ai —quixun sinánti 'icēn.

2 Usa 'ain ca axa Jesucristomi catamēcē unicaman cushi ax ēsa uni 'iti 'icēn: Ca 'iti 'icēn, —'aisama ca —quixun unin űuicēma, xanu achúshiñuishi, upí sinánñu, cuaibē banacēma, upí oquin sináncē 'ixun űu 'atima 'acēma. 'Ianan ca a isi aia cuēēnquin uni bicē 'ianan Nucēn Papa Diosan bana 'unánmiti 'unáncē 'iti 'icēn.

3 Paēncēma 'ianan ca uninē mēēananti sinánñuma 'iti 'icēn. Usa 'aish ca bēnētima cuēmēninishi uninē bananan curíquiñu 'iisa tani bēnētima 'icēn.

4 Aín xubunu 'icē aín aintsicamaxa upí 'inun bērúanti ca 'unánti 'icēn. An upí oquin 'unánmicēxuan aín bēchicēnēn aín bana cuacē ca 'iti 'icēn.

5 Aín xubunu 'icē aín aintsicama upí 'inun bērúanti 'unáncēma 'ixun ca unin axa Jesucristomi catamēcē unicama upí 'inun bērúantima 'icēn.

⁶ Bēríratsu ami catamēcē uni ax ca axa Jesucristomi catamēcē unicaman cushi 'itima 'icēn. Usa 'ixunbi ca —'ēx cana bētsi unisamaira 'ai —quixun sinánti 'icēn. Usaribiquin rabíquin —'ēx cana Nucēn Papa Diosaribi 'ai —quixun sináncē cupí ca Nucēn Papa Diosan ñunshin 'atimanēn 'apu, Satanás, aín nētēnua chiquiáncēxa. Usaribítia rabítia rabanan camina axa bēríratsu ami catamēcē uni axa Jesucristomi catamēcē unicaman cushi 'imitima 'ain.

⁷ Axa Jesucristomi catamēcē unicaman cushi ax ca axa Jesúsmi sináncēma unínbia —ax ca upí nuituñu 'icē —quixun 'unáncē 'iti 'icēn. Usama 'icē ca unia a ñui 'atimati banamainun ñunshin 'atimanēn 'apúnribi ñu 'atima 'amiti 'icēn.

An axa Jesucristomi catamēcē unicama 'aquincē unicamaxa usai 'iti bana

⁸ Axa Jesucristomi catamēcē unicaman cushi 'icēsaribiti ca an atu 'aquincē unicamáxribi 'iti 'icēn. Upí uni ca quixuan unin 'unáncē ca 'iti 'icēn. 'Ianan ca cēmēma 'ixun aín quicēsabi oquin ñu 'acē 'iti 'icēn. Paēncēma 'ianan ca curíqui binuxun uni paráncēma 'iti 'icēn.

⁹ Usa 'ixun ca Jesucristomi catamēquin Nucēn Papa Diosan Bēru Ñunshin Upitan 'unánmicē ñucama upí oquin 'unani an 'imicēsabi oi 'iti 'icēn. Usai 'i ca —'ēn cana Nucēn Papa Dios cuēēncēma ñu 'aima —quixun 'unáncē 'iti 'icēn.

¹⁰ An axa Jesucristomi catamēcē unicama 'aquintí uni caísnuxun camina uisa uni cara, uisoquin cara ñu 'aia quixun pain istancēxun caísti 'ain.

¹¹ An axa Jesucristomi catamēcē unicama 'aquincē unin xanux ca —upí xanu ca —quixuan camabi unin 'unáncē 'iti 'icēn, ca cēmēi bētsi manáncēma 'iti 'icēn, paēncēma 'ianan ca aín ñu 'ati upí oquin 'acē 'iti 'icēn.

¹² An axa Jesucristomi catamēcē unicama 'aquincē unix ca achúshi xanuñuishi 'iti 'icēn. Aín bēchicē 'imainun aín xubunu 'icē aín aintsicama upí 'inun bēruánti ca 'unánti 'icēn.

¹³ Usa uni 'ixuan axa Jesucristomi catamēcē unicama upí oquin 'aquinia isquin ca camabi unin —atux ca upí uni 'icē —quixun ñuiti 'icēn. Usaquian ñuicēxun ca ami cushicē 'aish racuēquinma Cristo Jesús unicama ñuixunti 'icēn.

Uni itsínma axa Jesucristomi catamēcē unicamainshi 'unáncē bana

¹⁴⁻¹⁵ 'Ēn cana bēnētishi mi isi cuanti sinanin. Usa 'ixunbi cana 'ēx bēnēquiancēbētanmami, usai ca Jesucristomi catamēcē unicama bucuti 'icē quixun 'unánun, quirica pan mi buánmin. Axa Jesucristomi catamēcē unicamax ca Nucēn Papa Dios, axa bamatimoi tsóccē, aín uni 'icēn. Aín unicama cupíshi ca camabi unin uisa cara Nucēn Papa Dios 'icē quixun 'unánan uisax cara uni ainan 'iti 'icē quixun 'unánti 'icēn. Atu cupíshi ca bētsi unicaman ēnē ñucamax ca asérabi 'icē quixun manutima 'icēn.

¹⁶ Asérabia unin 'unáncēma ñu Nucēn Papa Diosan aín unicamaishi 'unánmicē 'ain ca nun ñuicē bana ēnēx asérabi 'icēn:

Jesucristo ax ca Diosribi 'aish ēnē menuax uni 'iacēxa. Jesucristonēn ca aín nuitu upí 'ixun upí ñuishi 'aia quixun ca Nucēn Papa Diosan Bēru Ñunshin Upitan unicama sinánmiacēxa. 'Imainun ca Jesucristonēx ángelnēnribia iscē 'iacēxa. Usa 'ain ca a ñuiquin aín unicaman camabi menuxun uni 'unánmia. A ñuicē banax ca asérabi 'icē quixun sinani ca camabi menuax, uni ami catamētia. Usa 'aish ca ēnē menu 'itancēx aín Papabē 'i aín nētēnu cuancēxa.

4

An Nucën Papa Diosan banamabi bana itsi uni ñuixuncë uni ñuicë bana

1 Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan ca nu upí oquin 'unánun 'unánmia, Jesucristo utécënti nètë 'urama 'ain ca ñunshin 'atima, an uni paráncë, acaman sinananmicëxun, uni raírinën 'atima ñu 'aquin Jesucristomi catamëti ënti 'icë quixun.

2 Usai 'iquin ca axa cëmëcë unin bana cuati 'icën. A cëmëcë unicama an ca cëmëntapun 'aish cëmëquin, usai banati ca 'aisama 'icë quixun 'unaníma. Usa unicamax ca aránpí 'itsisan mëpëpëcacëxa mocënu ñun naxcacëxunbia paë tancëma unisaribi 'icën.

3 A unicamax ca axa Nucën Papa Diosmi catamëcë unicaman isa xanu bitima 'icë quianan bëtsi bëtsi ñuribi pitima 'icë quiax quia, an 'ináncëxun aín unicama an aín bana 'unáncë 'ixun a —asábi ca —caquin piti oquian camabi ñu Nucën Papa Diosan unio 'aímbi.

4 Nucën Papa Diosan unio camabi ñux ca upí 'icën. Usa 'ain ca aín unicaman —pitima ca —quixun timaquinma Nucën Papa Dios —asábi ca —caquin piti 'icën.

5 Aín banaxa —asábi ca camabi piti ñu 'icë —quiax quicë cupí cananuna an nu ñu 'ináncëxun, Nucën Papa Dios —asábi ca —quixun caquin piti 'ain.

An Jesucristo cuëëncësabi oquin bana ñuixuncë uni ñuicë bana

6 Ën mi cacë bana ënë axa Jesucristomi catamëcë unicama ñuixuncë 'aish camina an Jesucristo cuëëncësabi oquin bana ñuixuncë 'iti 'ain. 'Ianan camina ami ñuixuncë bana upí oquin 'unánquin a banaxa quicësabi oquin 'ati 'ain.

7 Usai 'iquin camina unían aín rara usai 'íá bana ñuicëbëtanbi, usaribi oquin 'aquinma, upíira oquin sinánquin Nucën Papa Dios quicësabi oquin 'ati 'ain.

8 Ënëx ca ésa 'icën. Camabi nètën cuai aín nami bachura 'ianan cushi 'aish ca uni upiti cuai cuëënia. Usai cuëëncësamaira oi ca camabi nètën upíira oquin sinánquin Nucën Papa Dios cuëëncësabi oquin 'ai, uni ënë menuax upitax bucuí cuëëanan usai 'itancëx Nucën Papa Diosan nètënuaxribi abë 'aish cuëënti 'icën.

9 Usai ca 'iti 'icë quicë banax ca asérabi 'icën. Usa ca quixun ca camabi unin upí oquin 'unánti 'icën.

10 Nucën Papa Dios, axa bamatimoi tsócë, an camabi uni ainan 'inun iémisa tanquin Jesucristomia ax catamëcë unicama iémicë, an ca axa quicësabi oquin ënë menuxun 'imianan aín nètënuaxunribi aín unicama upitax 'inun 'imíti 'icë quixun cananuna 'unanín. Usa 'ixun cananuna nun 'acésaribi oquian camabi unin 'unánun, tëmëranan uni numi 'atimati banacë 'ixunbi unicama Nucën Papa Diosan bana ñuixunin.

11 Ën mi cacë banacama ënë camina axa Jesucristomi catamëcë unicama usaquian 'anun quixun caquin 'unánmiti 'ain.

12 Usoquin 'anan camina mix mëcó unima cupía unin timaquin min bana cuaisama tanti rabanan upí uni 'iti 'ain. Mixmi 'icésaribitia axa Jesucristomi catamëcë unicamaxribi upí 'inun camina upiti bananan, upitishi 'ianan, unicama nuibanan, uisa ñu cara 'icëbëbi Jesucristomi catamëanan, min xanuma 'ain xanubë 'itima 'ain.

13 Ëx mi isí cuanmainun camina axa Jesucristomi catamëcë unicama timécënuaxun Nucën Papa Diosan bana, min 'acësabi oquin camaxunbia cuanun cushin banaquin 'ati 'ain. Atúxa upiti Jesucristomi catamënun camina bana ñuixunquin upí oquin sinánmiti 'ain.

¹⁴ Axa Jesucristomi catamēcē unicamaxa timēcē 'aían atun cushicaman aín mēcēn minu nanxun, Nucēn Papa Diosan sinánmicēxun mi cá bana a camina manutima 'ain. Atúan cacēsabi oquinmi 'anun ca Nucēn Papa Diosan mi cushiote 'icēn.

¹⁵ —An ca Jesucristomi catamēcē 'ixun, upí oquin ñu 'aia —quixuan unicama man mi isnun camina upí oquin sinánquin 'ēn mi cacē banacama quicēsabi oquin ēnquinma 'ati 'ain.

¹⁶ Amanu amanua sinanima camina a bana quicēsabi oi 'ianan a banaxa quicēsabi oquin uni bana ñuixunti 'ain. Usaquin 'aími mix iécē 'imainun ca an mínmi a bana ñuixuncēxun cuacē unicamaxribi Nucēn Papa Diosnan 'inux iécē 'iti 'icēn.

5

Axa Jesucristomi catamēcē unicamabē usai 'iti bana

¹ Uni apan camina ñu catima 'ain. Ñu caquinma camina min papami 'acēsaribi oquin uni apan upí banaishi ñuixunquin 'ēsēti 'ain. Min xucēnmi 'acēsaribiquin camina bēná unicamaribi nuibaquin 'ēsēti 'ain.

² Min titami 'acēsaribi oquin camina nuibaquin xanu xēnicama 'ēsēti 'ain. 'Anan camina min chirabacēmi 'acēsaribi oquin xanu xuntacucamaribi 'atimaquin sinánquinma upí oquin sinánquin 'ēsēti 'ain.

³ Casunamēcē xanucama camina an ñu 'aquinti 'aíma 'ain, 'aquinti 'ain.

⁴ Usa 'aínbi ca xanu casunamēcēnēx tuáñu 'ianan babañu 'icē aín tuábētan aín baban 'aquinti 'icēn, chamará 'icē ca aín papabētan aín titan tēmēraquinbi nuibaquin tuá canioia, usa cupí. Usa 'ain camina uni 'imainun xanu, aín tita, aín papa 'imainun aín xubunu 'icē aín aintsicamaribi 'aquianan ñu 'axunti 'unánmiti 'ain. Usoquian 'ati ca Nucēn Papa Dios cuēñia.

⁵ An ñu 'aquinti 'aíma 'ain ca xanu casunamēcēnēx Nucēn Papa Diosmishi catamētia. Usa 'aish nētēnbi, imēbi ēñima abē banaquin ca Nucēn Papa Dios raíri uni ñucáxunia.

⁶ Casunamēcē xanu axa xanu raíri 'aquinti sinanima, aín cuēñcēsarishi 'icē, ax ca bamacēma pain 'aishbi bamacēsa 'icēn.

⁷ Usa 'ain camina 'ēn mi cacē banacama ēñēxa quicēsabi oía 'inun, axa Jesucristomi catamēcē unicama 'unánmiti 'ain, unían —aín aintsi 'ibu ca upí oquin 'aquinima —quixun ñuítu rabanán.

⁸ Uni 'imainun xanu Jesucristomi catamēcē 'ixunbia, an aín xubunu 'icēcama 'imainun aín aintsi 'ibucamaribi ami sinánquin 'aquincēma, ax ca Jesucristomi catamēcēmasa 'icēn. Usa 'aish ca axa Jesucristomi catamēcēma uníxa 'icēsamaira oi 'atimaira 'icēn.

⁹ An ñu 'aquintia 'aíma 'ain ca xanu casunamēcē, axa Jesucristomi catamēcē unicama 'aquinti 'icēn. 'Aquincēxun ca atúinshia ñu 'axunun caínquinma, anribi axa Jesucristomi catamēcē unicama 'aquinti 'icēn. Usaquian 'anun aín anē quiricanu 'acē xanu, ax ca sesenta baritiañuma pan 'itima 'icēn. Casunamēcēma 'aish achúshi bēñēñuishi 'iá ca 'iti 'icēn.

¹⁰ Upí oquian ñu 'aia unín 'unáncē ca 'iti 'icēn. Cara aín tuá upí oquin canioxa, cara uni 'imainun xanu a isi aia upí oquin biaxa, cara axa Jesucristomi catamēcē unicama 'aquianxa, cara axa tēmēracē unicama chuámarua 'inun 'aquianxa, 'imainun cara uisa ñu upírubi 'axa quixun 'unáncē 'aish ca aín anē 'acē 'iti 'icēn.

11 Usa 'ain camina casunamëcë xanu xutani 'icë axa Jesucristomi catamëcë unicama an 'aquinun 'imitima 'ain. Usa xanux ca Jesúsmi manuti amiribishi bënütisa tanti 'icën.

12 Usari 'i ca —'ën cana axa Jesucristomi catamëcë unicama 'aquinti 'ai — quixunbi 'aquiníma 'uchati 'icën.

13 'Ianan ca usa xanux ñu mëëtisama tani chiquishi, bëtsi bëtsi xubunu atsnbëquinquin bana ñuibëquini niti 'icën. Níanan ca a ñuitima ñuribi ñuiti 'icën.

14 Usaía 'itima cupí cana cuëënin, xutani 'aisha ax casunamëcë xanux ca bënüti 'icën. Bënütancëxun tuatancëxun ca aín tuá 'imainun aín xubunu 'icë ñucama upí oquin bërúanan, aín bënëribi 'aquinti 'icën. Usaquian 'acëbë ca axa Jesucristomi sináncëma unicama a xanu ñui 'atimati banatima 'icën.

15 Usai 'iquinma ca casunamëcë xanu raírinën Nucën Papa Diosmi sinánti ënxun ñunshin 'atimanën 'apu Satanasnëan sinánmicësabi oquinshi 'aia.

16 Usa 'ain cana mi cain, bëbu 'imainun xanu axa Jesucristomi catamëcëcaman ca aín aintsí 'ibu casunamëcë 'icë upitaxa 'inun bërúanti 'icën, axa Jesucristomi catamëcë unicaman isa a bërúanan quixun sinánquinma. Usa 'aínbi ca axa Jesucristomi catamëcë unicaman, an 'aquinti aín aintsí 'ibu 'aíma 'ain, xanu casunamëcë 'aquinti 'icën.

17 Aín cushían upí oquin 'aquincëxun ca axa Jesucristomi catamëcë unicaman ami sinánquin nuibaquin aín bana cuati 'icën. Usa 'ixun ca bëtsi 'acësamaira oquin an bana ñuixuanan upí oquin 'unánmicë, ami sinánquin nuibanan upíira oquin aín bana cuati 'icën.

18 Moisésnëan cuëñëo bana ca quia: “Trigoma rëucubutanun amáquin piia quixun camina vaca bënë cuëtanítima 'ain”. Jesusaxribi ca ësai quiacëxa: “An ñu mëëxuncë uni a ca an ñu mëëmicë unin cupíoiá”. Usaribiti ca an Nucën Papa Diosan bana ñuixuncë uni an aín cupí bití asábi 'icën.

19 Axa Jesucristomi catamëcë unicaman cushia, usai ca 'ia quixun uni achúshinën ñuia camina cuashiti 'ain. Rabë unían ñuia camina cuapánti 'ain. Rabë 'imainun achúshi unían ñuiaíra camina —aséribi ca —quixun 'unánti 'ain.

20 Usa 'ixun aséribi ënquinma 'aisama ñu 'aia camina axa Jesucristomi catamëcë unicama timëcënxun sinanátanun 'ësëti 'ain, usaquinmi caia cuaquian axa Jesucristomi catamëcë uni raírinën —'ënribi cana usaquin 'atima 'ai —quixun sinánun.

21 Nucën Papa Dios 'imainun Nucën 'Ibu Jesucristo 'imainun aín ángel upícamanribia ismainun cana ësáquin 'anun mi cain: Min aintsí 'ibu 'imainun uisa uní cara, anbia axa Jesucristomi catamëcë unicaman cushi 'ixunbi ñu 'aisama 'aia camina axa Jesucristomi catamëcë unicama timëcënxun sinanamiquin cati 'ain, 'ën mi cacësabi oquin.

22 Upí oquin aín nuítu 'unánxunmaishi camina uni axa Jesucristomi catamëcë unicaman cushi 'imitima 'ain. Upí oquin pain uisa uní cara quixun istancëxun camina min mëcën anu nanquin anëti 'ain. Isunmabi upíma uní anëxabi camina usaribiti upíma 'iti 'ain. Usaquin ñu 'ati rabanan camina bërúancati 'ain.

23 Min pucu 'aisama 'iquin camina 'unpáxëshi 'aquinma vino chamara 'unpáxcëñun mëscuxun 'ati 'ain.

24 Uní raírinëan unëquinma ñu 'aisama 'aia ca a unicama policíanën buáncëma 'aínshi unin isia. Isananbi ca uní raírinëribi unëxun ñu 'aisama 'aiabia policíanën a unicama buáncëbëtan cuní unin 'unania.

25 Usaribiquin ca unían ñu upíshi 'aia camabi unin isia. Usaquian iscëma 'aishbi ca unían upí oquin 'acë ñu ax raíri unían 'unáncëma 'itima 'icën.

6

¹ An uni ñu meëxuncë uni, ax Jesucristomi catamëcë 'ixun ca an ñu meëmicë uni ñuiquinma upíuinshi ñu meëxunti 'icën, unían Nucën Papa Dios ñuianan aín banaribi 'atimaquin ñuiti rabanan.

² A rabëtaxbi Jesucristomi catamëcë 'ixun ca an uni ñu meëxuncë unin —an ë ñu meëmicë uni cana upí oquin ñu meëxunima —quixun sinántima 'icën. Usai 'iquinma ca an ñu meëmicë uni axa Jesucristomi catamëcë 'aish aín nuibacë xucënsa cupí, bëtsi uni 'acësamaira oquin ñu meëxunti 'icën. Usai 'inun camina camabi uni ñuixunquin 'unánmiti 'ain.

Jesucristomi catamëcë uni ñuñu 'iisa tani bënëtima bana

³ Uí unin cara unínbi sináncë bana uni 'unánmiquin Nucën 'Ibu Jesucristonën ñuicë bana, anun uni iëti, a 'imainun an sinánmicëxuan aín unicanaribi ñuicë bana cuasama tania,

⁴ a unin ca rabiacaquinbi añu ñubi 'unáncëma 'icën. Usa unin ca abë cuëbicanantishi cuëënnquin —usama ca, ësaira ca bana 'icë —quixun raíri unicama cuëbicananquinia. Usai 'i ca a unicamax nutsianan, nishánanan, ñuiyanani 'atimati banaia. Usa 'ixun ca uinu 'icë unínbi ca asérabi bana ñuima quixun sinania.

⁵ Usa 'aish ca a unicamax usaíshi 'iquin uisa ñu 'ati cara upí 'icë, uisa ñu 'ati cara upíma 'icë quixun 'unanima nëtëtima nishánani cuamianania. Usai 'icë unicaman ca Nucën Papa Diosan bana 'aquin isa unin curíqui bití 'icë quixun sinania. A unicanabë camina nítima 'ain.

⁶ Axa ñuñu 'iisa tani bënëtima Jesucristomi catamëcë uni ax cuni ca upí oquin sinani cuëënia.

⁷ Ñuñu cananuna bacëanma 'ain. Usaribiquin cananuna bamaquianquin uisa 'ixunbi nun ñucama buaniman.

⁸ Usa 'ain cananuna pitiñu 'ianan chupañu 'aish cuëënnquin 'aisamaira ñuñu 'iti sinántima 'ain.

⁹ Axa 'aisamaira ñuñu 'iti cuëëncë uni a ca ñunshin 'atimanën 'apun ñu 'aisama 'anun sinánmia. Sinánmicëxun ca a unicanan, uni sinánñuman 'acësaribi oquinshi 'ati 'icën. Atúan usoquin sináncë cupí ca an 'aisama ñu 'atishi sináncë unicanamax, aín sinan ñancáishi 'aish xëñibua 'aínbi Nucën Papa Diosbë 'itimoi bamanuxun 'aia.

¹⁰ Axa ñuñu 'ianan 'aisamaira curíquiñu 'iti cuëëncë uni an ca masáquin sinan sinánquin, uisa ñu cara upíma 'icë abi 'aisama sinánñu 'ixun 'aia. Usa 'ain ca raíri unin Jesucristomi sináncë 'ixunbi 'aisamaira ñu bití cuëënnquin, Jesucristo manubianxun ñu 'aisama 'aia. Usa 'aish ca masá nuituti nitsia.

Jesucristonan 'ixun ñu 'atima 'ati sinánquinbi tënëti bana

¹¹ Uni raírinëan 'aisamaira ñuñu 'ianan curíquiñu 'iti cuëëncë cupí 'atima ñu 'acëbëbi camina mix Nucën Papa Diosmi catamëcë 'aish atuní 'unánti 'ain. 'Unánquin camina upí sinánñu 'ixun Nucën Papa Dios cuëëncësabi oquin 'anan, ami catamëti unicanabë nishánanima nuibananan, uisa ñu cara 'icëbëbi bënëtima 'ianan, rabitima cuëmëninishi banati 'ain.

¹² Ñunshin 'atimanëan 'atimamitisa tancëxunbi tënëquin camina Nucën Papa Diosmi catamëcë 'ixun ax cuëëncësabi oquinshi ñu 'ati 'ain. Usoquin 'atancëxmi xëñibua 'aínbi aín nëtënu abë 'inun ca an mi cáisacëxa. Asérabi cana 'ëx usai 'i quiax camina 'itsa unían cuamainun quiacë.

¹³ Nucën Papa Dios, an camabi ñu unio, a 'imainun Jesucristo, Poncio Pilatonën ñucácëxun chiquinaquin —'Apu 'inun cana uacë —quixun cá, ax cuëëncësabi oquin cana mi cain,

14 Nucën 'Ibu Jesucristo utēcēnti nētē 'itámainuan xēnibua 'aínbi uínbi min camina ñu 'atima 'acē quixun sinánti rabanan camina ñu 'aisama 'aquinma, 'ēn mi cacē bana bētsi oquinma ax quicēsabi oquinshi 'ati 'ain.

15 Aín nētēa sēnēncēbētan ca Nucën Papa Dios, ax achúshishi 'icēa camabi unín ashí rabiti, 'ianan cushiira cushi 'aish, 'apucaman 'Apu 'ianan 'ibucaman 'Ibu, anbi Nucën 'Ibu Jesucristo utēcēnun xuti 'icēn.

16 Nucën Papa Dios axēshi ca cēñutima usabi 'ia. Ax ca uíxbi bēbaquiantisama oquian pēcacē nēbētsi 'icēn. Uínu 'icē unínbi ca a isáma 'icēn. Istisama ca ax 'icēn, uínbi ca a isima. Ax cushiira cushi 'icē ca xēnibua 'aínbi camabi unicama 'imainun ángelcamanribi a rabiti 'icēn. Usaquin ca 'ati 'icēn.

17 Axa Jesucristomi catamēcē uni, 'itsa curíquiñu 'imainun 'itsa ñuñu 'icē camina ēsaquin cati 'ain: Curíquiñu 'ixun camina —'ēx cana ñuñuira 'aish bētsi unísama 'ai —quixun sinántima 'ain. Curíqui 'imainun ñucamaxribi ca nētēti 'icēn. Usa 'ain camina min curíquimi catamēquin —uínbi ca 'ē uisoima, añu ñu carana 'aisa tani a cana 'ati 'ai —quixun sinántima 'ain. Usaquin sinánquinma camina Nucën Papa Dios an bamatimoi tsócē 'ixun, anun nux chuámarua bucunun camabi ñu nu 'inácē, amishi catamēti 'ain.

18 Canan camina ēsaquinribi atu cati 'ain, ēnquinma upí ñuishi 'anan ca uix cara ñuñuma 'aish 'aquinsa 'icē aribi ñonquinma 'aquinti 'icē quixun.

19 Usoquin 'acē 'aish ca ñuñu uni ax Jesucristonēn 'acēsaribi oquin sináncē 'aish ēnē menuxun pain Nucën Papa Dios cuēēnmitancēx, bamatancēxribi xēnibua 'aínbi chuámarua abē 'iti 'icēn.

Ashia Pablonēn Timoteo cá bana

20 Timoteo, cana mi cain, bana itsi ñuixunquinma camina Jesucristo ñuicē banaishi bētsi oquinma unicama ñuixunti 'ain. Jesucristo ñui quicē bana isa quixunbi ca bētsi bētsi unín asérabi a bana quicēsa oquin ñuixunquinma bētsi bana ñuia. A banax ca an ñu 'unáncē unicaman asérabi isa quixun ñuicē 'aishbi ñancáishi 'icēn. A bana camina cuatima 'ain.

21 Raírīnēn ca a bana cuaquin Nucën Papa Diosmi sinánti ēanxa.

Nucën Papa Diosan nuibaquin mi 'aquinmainun ca bérúanx 'it. Ashi, Pablo.

PABLONĚAN ARIBI TIMOTEO BUÁNMITĚCĚAN QUIRICA

PablonĚan Timoteo quirica cuĕnĕoxuan

¹ Ęx cana Pablo, aín bana űuixunuan Jesucristonĕn caísa 'ain, Nucĕn Papa Dios cuĕĕncĕsabi oquin. —Jesucristomi catamĕtíshi ca uni Nucĕn Papa Diosan 'iti 'icĕ —quixun unicama canun ca Jesucristonĕn 'ĕ 'imiácĕxa.

² Timoteo, 'ĕn bĕchicĕsa 'icĕ nuibaquin cana ĕnĕ quirica mi buánmin. Nucĕn Papa Dios 'imainun Nucĕn 'Ibu Jesucristo, an nu ainan 'inun iĕmicĕ, an nuibaquin min 'uchacama tĕrĕncĕ cupími ainan 'aish chuámashirua 'iti cana cuĕĕnin.

Cristo űuiquin uni cati bana

³ Nucĕn raracaman 'asaribi oquin 'ĕnribi asĕrabi a 'inamĕcĕ 'ixun rabiĕ, Nucĕn Papa Dios, a cana imĕbi nĕtĕnbi abĕ banaquin mi űucáxunquin —asábi ca —quixun cain.

⁴ Mixmi bĕunan mĕscúĕcĕ aribi manucĕma 'ixun cana chuámarua tani cuĕĕinra cuĕĕnuxun mi istĕcĕinsa tanin.

⁵ 'Imainun cana mixmi asĕrabi Jesucristomi sinania 'ĕn mi iscĕ a manuiman. Min chichi, Loida, 'imainun min tita, Eunice, axa 'icĕsaribiti camina mix asĕrabi Jesucristomi sináncĕ 'ai quixun cana 'unanin.

⁶ Usa 'ain cana manúaxmami 'inun mi cain, 'ĕn mĕcĕn minu nancĕbĕtan ca Nucĕn Papa Diosan aín bana űuixunun aín cushi mi 'ináncĕxa. A cushia minuax nĕtĕnunma camina bĕnamĕbutibia tsi rĕquirutĕcĕncĕsa 'inuxun, ami catamĕquin aín bana űuixunti 'ain.

⁷ Ainan 'aishnu racuĕ 'inun ca Nucĕn Papa Diosan nu 'imiama 'icĕn. An ca nu ainan 'imiácĕxa, aín cushiűu 'ixúnu nuibaquin unicama 'aquianan upí oquin sinánquin űu 'anun.

⁸ Mix ainan 'aish camina —ĕx cana Nucĕn 'Ibu Jesucristonan 'ai —quixun uni catimi rabíntima 'ain. 'Imainun camina Jesucristonĕn bana uni űuixunia 'ĕ sipuacancĕ cupí rabíntima 'ain. Usai 'iquinma camina miribia uni Nucĕn Papa Diosan bana űuixuncĕ cupí, unin tĕmĕramicĕxunbi rabínquinma tanshiti 'ain, Nucĕn Papa Diosan ax cuĕĕncĕsabi oquin mi cushiomainun.

⁹ Nucĕn Papa Diosan ca nu iĕmiquin ainan 'imiácĕxa, nuxnu ax cuĕĕncĕsabi oíshi upí 'inun. Nun űu upí 'acĕ cupíma, axbi nuxnu ainan 'iti cuĕĕnquinshi, ca nu nuibaquin Jesucristo cupí nu ainan 'imiácĕxa. Camabi űu uniocĕma pain 'ixun ca Nucĕn Papa Diosan nuibaquin, Cristo Jesusan nu iĕminun mĕníocĕxa.

¹⁰ Mĕnío 'ixun ca camabi unían —an ca nu nuibatia —quixun 'unánuan nu iĕmiti Jesucristo xuacĕxa. Xuá 'aish ca axa ami catamĕcĕ unicamaxa ax utĕcĕncĕbĕ usaribiti 'iti oi bamatancĕxbi baísquiacĕxa. Usa 'ain cananuna 'unanin, ainan 'aish ca uni aín nĕtĕnu cĕűútimoi abĕ 'iti 'icĕ quixun.

¹¹ Usaía Jesucristo űui quicĕ banacama camabi judíosma unicama űuixunanan aín bana quicĕsabi oía 'inun 'unánminun ca Nucĕn Papa Diosan 'ĕ 'imiácĕxa.

¹² An 'imicĕxun usoquin 'acĕ cupía bĕtsi bĕtsi ocancĕxbi cana rabiniman. Ami catamĕquin cana 'unanin, ax cushiira 'ixun ca Nucĕn Papa Diosan, 'ĕx a 'inamĕcĕ 'icĕ bĕrúanquin aín bana bĕtsi oquin űuiquinma upí oquinshi

unicama 'unánminun 'è 'aquinti 'icèn. 'Aquianan ca anúan ax utécènti nètèn uquin an 'èn 'acè ñucama upí isti 'icèn.

¹³ Èn mi ñuixuncè banacama quicèsabi oquin camina manuginma 'ati 'ain. 'Anan camina ainan 'icèa Cristo Jesusan mibè 'ixun cushiocèx ami catamèti camabi uni nuibacè 'iti 'ain.

¹⁴ Aín Bèru Ñunshin Upí an nubè 'ixun nu sinánmicè, an 'aquincèxun camina Nucèn Papa Dios cuèèncèsabi oishi 'ianan Jesucristo ñuicè banaishi ñuixunti 'ain.

¹⁵ Camina 'unan, Asia menuax ucè unicamabètan ca Figelo 'imainun Hermógenes, axribi anuax ucè 'ixun, anribi 'è èbianxa.

¹⁶⁻¹⁷ Usa 'ainbi ca Onesíforonèn 'èx masá nuitucasíabi 'è 'èsèquin 'è cuèènmiaxa. Romanu ax bèri ucè 'ixun mëracatsi bènèquin bariquinbi 'acasmapantancèxun 'è mërax ca 'èx sipunu 'ainbi rabinima 'itsai 'è isi uaxa. Usa 'ain cana Nucèn 'Ibu Diosan Onesíforonèn xubunu 'icècama nuibaquin 'aquinti cuèènin.

¹⁸ 'Imainun camina 'unanin, Efeso èmanuxnribi ca Onesíforonèn ñu nu 'itsa oquin 'axuanxa. Usa 'aian Nucèn 'Ibu Jesucristo utécèncèbètan Nucèn 'Ibu Diosan a upí isti cana cuèènin.

2

Aín cushían cacèsabi oi suntáru 'icèsaribiti Jesucristonan 'aish, 'iti bana

¹ Timoteo, 'èn bèchicèsa 'icè cana mi cain, Jesucristonèan nubè 'ixun nuibaquin nu 'inánti aín cushi a bitsi camina ami cushicè 'iti 'ain.

² Axa timècè unicama 'èn caiami cuacè banacama, a camina, an aséribi uni raíri 'unánmiisabi sinánñu uni caístancèxun usaribi oquian 'anun 'unánmiti 'ain.

³ Suntárunèan upí 'ixun aín cushían cacèsabi oquin tèmèraquinbi 'acèsaribi oquin camina mix, Jesucristonèn uni 'ixun, tèmèraquinbi an cacèsabi oquin 'ati 'ain.

⁴ Suntárunèn ca suntáruma unicamabètan ñu mēèquinma atun 'ati ñuishi 'aia. Usa 'ixun ca aín comandante cuèènminuxun añu 'anun cara caia a 'atishi 'ixun cainia. Usaribi oquin camina min 'Ibu, Jesucristo, ax cuèèncèsa oquinshi 'ati 'ain.

⁵ Ènèx ca èsaribi 'icèn. An pelota 'acè unicamax ca usaquin pelota 'ati 'unáncèma 'aish ñancábi cuaia. Usai 'iquin ca aín cupí bitsima.

⁶ Èsaribi ca. An ñu mēècè unínribi ca aín naènu ñu 'apáxun mēñoquin, ax paían 'icècama a ainan 'inun cuèènquin bitsia.

⁷ Èn mi cacè banacama ènè camina upí oquin sinánti 'ain. Sinania ca Nucèn 'Ibu Jesucristonèn upí oquinmi cuanun mi 'unánmiti 'icèn.

⁸ Axa bamaxbi baísquia Jesucristo, Davidnèn rēbúnqui, a camina manuginma sinánti 'ain. A ñui quicè bana anun uni Nucèn Papa Diosan 'inux iéti, a ca 'èn unicama ñuixuncè ènèx 'icèn.

⁹ A bana ñuixunia oquin ca unin 'è sipuaquin tēmèramianan 'uchañu uni 'acèsaira oquin 'è manè risin tēcèrècaxa. Usoquin 'è 'aquinbi ca uinu 'icè unínbi Nucèn Papa Diosan bana cēñuima. A bana cuati ca 'itsa uni Jesúsmi sinania.

¹⁰ An sinánmicèx ca 'itsa uni Nucèn Papa Diosan 'inux Cristo Jesúsmi sinánti 'icèn. Acamaxa aín 'uchacama tērèncè 'ianan Cristo Jesúsbè 'aish xēnibua 'ainbi Nucèn Papa Diosan 'inun cana unían tēmèramicèxunbi tanshiti cuèènquin a bana ñuin.

¹¹ Èsaía quicè bana ènèx ca aséribi 'icèn:

Nun 'uchacama ëni Cristobë bamacësa 'itancëx abë baísquicësa 'aish cananuna abë 'iti 'ain.

¹² Nucën Papa Dios ainan cupí tēmëraquinbi ëncëma 'aish cananuna abë 'apusa 'iti 'ain. Usa 'ainbi ca nuxnu —'ëx cana Jesucristonën unima 'ai —quicëbë axribi nu ñui —ax ca 'ën unima 'icë —quiti 'icën.

¹³ Axa quicësabi oquinu 'acëbëtanmabi ca ax cëmëma 'ixun asérabi ax quicësabi oquin Nucën Papa Diosan 'aia.

Upí oquin 'unáncë 'ixun Nucën Papa Diosan bana uni ñuixunti

¹⁴ Atúan a bana manuxunma 'anun sinanamiquin camina axa bëtsibë cuëbicánani —usama ca, ësaira ca bana 'icë —quix cuamianáncë unicama, a Nucën 'Ibu Dios cuëëncësabi oi usai 'iaxma 'inun quixun cati 'ain. Usai cuamiananti ca 'aisama 'icën. Usa bana cuaquin ca uni itsin 'atimaquin sinánti 'icën.

¹⁵ Nucën Papa Diosan iscëxun camina aín bana upí oquin 'unáncë 'ixun rabínquinma unicama ñuixunti 'ain.

¹⁶ Ënë nëtënu 'icë ñuishi ñuia, ax 'aisamairai banacë unicasaribi camina 'itima 'ain. Usai ax banacë unicamax ca Nucën Papa Diosmi sinanima camabi nëtën 'uchaia.

¹⁷ Nunu 'irutancëx chaaquin ca cun, nucën nami tsitsiaráquin paë oia. Usaribi oquian upíma unicaman 'aisama bana chanioquin ñuia ca 'aisamaira unin cuatia. Usa uni ca Himeneo 'imainun Fileto 'icën.

¹⁸ A uni rabëtax ca Nucën Papa Diosan banamabi bëmë bana ñui, anun baísquiti nëtë isa inuácëxa. Usa 'aísa uni bama 'aish baísquitima 'icë quixun caquin, uni raíri uisa cara 'iti 'icë quixun sináncasmamia.

¹⁹ Unían bëtsi bëtsi ñu sináncë 'ainbi ca sinanatëcëntima oquian, xënbua 'ainbi usabi 'iti oquin, Nucën Papa Diosan 'inan bana, ënëx ësai quia: “Uicamax cara asérabi ainan 'icë quixun ca Nucën 'Ibu Diosan 'unania”. Quianan ca ësairibi quia: “Uicamax cara —'ëx cana Cristonan 'ai —quia, an ca ñu 'aisama 'ati ënti 'icën”.

²⁰ Ñuñu unin xubu chanu ca curi 'acë xanpa 'imainun uxu manë 'acë xanpa 'imainun i 'acë xanparibi 'imainun mapú 'acë xanparibi 'icën. Usa 'ain ca curi 'acë 'imainun uxu manë 'acë upíra anúinshi aín 'ibun piti 'icën. Usa 'ainbi ca i 'acë 'imainun mapú 'acë ñu ax anun ñu 'arutishi 'icën.

²¹ Usaribiti ca an Nucën 'Ibu Diosbëtan upí ñu mëeti 'acë uni ax añu ñu 'atimabi 'ati sináncëma 'iti 'icën. Usa 'aish ca uisa ñu upía 'anun cara Nucën 'Ibu Dios cuëënia, a cuëënquin 'anuxun caínti 'icën.

²² Bëná unicaman ñunshínquin ñu 'acë, usaribi oquin 'ati sinántima cupí camina atumi 'unánti 'ain. Usai 'i camina axa aín nuitu upí 'aish Nucën 'Ibu Diosbë banacë unicasabëtan upí ñuishi 'anan Jesucristomi catamëti, abë nuibanani pëcananíma chuámashi 'iti 'ain.

²³ Sinánñuma unían 'acësa oquin camina unia cuëbicanáncë bana a cuatima 'ain. Usai cuëbicánani ca unicama bëtsibë nishánani upitax 'ima.

²⁴ An Nucën 'Ibu Dios ñu 'axuncë unicasan ca abë cuëbicanánquinma camabi uni upíoti 'icën. Nucën Papa Diosan bana 'unáncë 'ixun ca bëtsi uníribi anribia 'unánun 'unánmiti 'icën. 'Ianan ca ami uni nishcëxbi axribi unimi nishtima 'icën.

²⁵ Usa 'ixun ca ami nishquinma an Nucën Papa Diosan bana cuaisama tancë unicama munu upí oquin 'esëquin 'unánmiti 'icën. 'Unánmiquin ca —Nucën Papa Diosan 'imicëx ca sinanati Jesucristomi catamëti 'icë —quixun sinánti 'icën.

²⁶ Usaquian 'aquincëxa sinanacëbëtan ca ñunshin 'atimanën 'apun ax cuëncësabi oquian ñu 'atima 'anun 'imicë 'ixunbi a uni ënti 'icën.

3

Jesucristo utëcënti nëtëa 'urama 'ain usai uni 'iti bana

¹ Èsaquinribi camina 'unánti 'ain, anúan Jesucristo utëcënti nëtëa 'urama 'ain ca aín unicamax 'aisamaira tëmëranuxun 'aia.

² Usaía 'icëbë ca ësa uniribi 'iti 'icën: an ainanshia 'inun ñu cuëncë, curiqishi biti cuëncë, axa rabiacati —'ëx cana uni itsisama 'ai—quicë, Nucën Papa Diosmi 'atimati banacë, an aín tita aín papan banabi cuacëma, axa ñu 'inancëxbi —asábi ca —canancëma, axa Nucën Papa Diosmi sinántisama tancë.

³ Usa 'aish ca bëtsibë nuibanainsama tanan aín ami nishcë uniribi abë mënlonantëcëinsama tanti 'icën. Usai 'iquin ca cëmëi bëtsimi manánan ñunshinacëquin aín sináncë ñuishi 'ati 'icën. 'Anan ca sinánñuma 'ixun raíri uni tëmëramiti 'icën. Usai 'iquin ca uisa ñux cara upí 'icë a 'aisama tanti 'icën.

⁴ Aín quicësabi oquin ca ñu 'atima 'icën. Nuituñuma 'ixun ca ax cuëncësabi oquinshi ñu 'ati 'icën. Usai 'i cërúquin ca añu cara Nucën Papa Dios cuënti 'icë quixun sinánquinma ax cuëncësoquinshi ñu 'ati 'icën.

⁵ —Uní raírinëxa 'icësaribiti cana 'ëx Nucën Papa Diosmi sinani nitsi — quiquinbi ca an sinánmicëxunma aín bana quicësabi oquin 'atima 'icën.

Usaía ax 'icë unicamami 'unani camina bërúancati 'ain.

⁶ A unicama raírinëan xubu itsi xubu itsinu atsínbëquiquin, bana ñuixunquin paráncëxun ca anua 'icë an ñu 'atima 'acë xanucaman sinánñumasa 'ixun, aín bana cuatia. Upí oquin sinánquinma ca a xanucaman bëtsi bëtsi oquin sinania.

⁷ Usa 'ixun ca bëtsi bëtsi bana cuaquinbi uisai cara Jesucristomi catamëti 'icë quixun 'unanima.

⁸ Usa unicaman ca Janesbëtan Jambresnën Moisésnën 'acë ñu ax ca cëmë 'icë quixun uni sinánmiaribi oquin Nucën Papa Diosan bana ax ca cuatima 'icë quixun unicama sinánmia. Aín sinan upíma 'aish ca Nucën Papa Diosan iscëx ainanma 'icën.

⁹ Usa 'aímbi ca —cëmëntapun 'aish ca sinánñuma uni 'icë —quixun sinánquin unin aín bana 'uran sinánquinma manuti 'icën, bëráma unin Jannes 'imainun Jambresnën bana manuasaribi oquin.

Ashiquin usai 'inun Pablonën Timoteo cá bana

¹⁰ Min camina 'ën bana ñuia upí oquin cuanan uisai carana 'ëx 'i abi 'unánan añu carana 'aisa tani quixun 'unan. 'Unánan camina 'unan, 'ën cana Nucën Papa Diosmi catamëquin, aín bana cuaisama taniabi ami nishquinma uni upí oxuinshi bana ñuixuan quixun. Camina 'unan, tëmëraquinbi ënquinma cana atu nuibaquin Nucën Papa Diosan banaishi sinánquin unicama ñuixuan.

¹¹ Min camina 'unan, axa 'ëmi nishcë unicaman ca bëtsi bëtsi oquin 'aisamaira 'ë tëmëramiaxa. Uisai carana 'ëx Antioquia, Iconio, Lистра, a ëmacamanuax 'ia quixun camina 'unan. Anuax tëmërai bamati 'icëbia Nucën 'Ibu Jesusan 'aquincëx cana iëan.

¹² Asérabí ca axa Cristo Jesús quicësabi oi 'iisa tancë unicama unin bëtsi bëtsiocëx tëmërami 'icën.

¹³ Usaía 'imainun ca 'aisama unicama 'imainun a uni paráncë unicama, ax bëtsi unían paráncë 'ixun atúnribi usaribi oquin uni paráncë 'aish axa 'iásamaira 'iti 'icën.

14 Usa 'aínbi camina a éníma mínmi 'unáncë bana quicësabi oi 'iti 'ain. —Aséربي ca —quixun sinánquin camina a bana 'unan. Uicaman cara mi 'unánmiaxa quixun camina 'unanin.

15 Chamará 'ixunbi 'á 'ixun camina Nucën Papa Diosan bana 'unanin. A banacama 'unánquin camina uisai caramina 'iti 'ai quixun 'unánan, uisari caramina Jesucristomi catamëti Nucën Papa Diosnan 'inux iëti 'ai quixun 'unánti 'ain.

16 Camabi Nucën Papa Diosan banax ca anbia sinánmicëxuan aín unicaman cuëñëo 'icën. Usa 'ain cananuna a bana isquin 'unánti 'ain, uisaira oquin cara Nucën Papa Diosan nu ainan 'imía quixun 'unánan, uisaira 'i caranuna 'uchai quixun 'unánan, uisax caranuna 'uchatancëxbi Nucën Papa Diosbë upí 'itëcënti 'ai quixun 'unánan, uisai 'i caranuna aséربي Nucën Papa Diosan iscëx upí 'iti 'ai quixun.

17 Usaquin 'unani ami catamëcë 'ixuan aín unicaman bëtsi unicamaribi 'unánminun ca Nucën Papa Diosan aín bana aín unicama cuëñëomicëxa.

4

1 Nucën Papa Dios 'imainun Nucën 'Ibu Jesucristo, ax 'Apuira 'aish uxuan uni bamacëmacama 'imainun uni bamacëcamaribi, uisa cara oti 'icë quixun isti, an cuamainun cana mi cain,

2 mínmi ñuixuncëxuan mín bana cuanan, cuatiamabi camina uni bana ñuixunti 'ain. Ñuixunquin camina Jesucristo ñuicë banax ca aséربي 'icë quixun 'unánmiquin amia sinánun 'aquinti 'ain. 'Aquianan camina an ñu 'aisama 'acë unicamaribi 'ësëanan camabi uni Jesúsmi catamëcë 'aísha upí 'inun 'ësëti 'ain. Mín cacëxun cuacëbëma bënëquinma camina mínmi upí oquin 'unáncë bana ñuixunquin uni 'ësëti 'ain.

3 Jesucristo utëcënti nëtë 'urama 'ain ca unin Nucën Papa Diosan bana anúan atux upí 'iti a cuaisama tanti 'icën. A bana cuaisama tanquin ca unin, ainsa atúan cuaisa tancë bana ñuixunun quixun bëtsi unicama bariti 'icën.

4 Nucën Papa Diosan bana cuaisamaira tanquin ca unían anbi sinánquin ñuicë banaishi cuati 'icën.

5 Usa 'aínbi camina mín upí oquinra sinánxun ñu 'ati 'ain. Tëmëraqinbi tanshiquin camina ënquinma —Jesucristomi catamëti ca uni Nucën Papa Diosnan 'iti 'icë —quixun caquin uni bana ñuixunti 'ain. Nucën Papa Dios cuëñcësabi oquin camina sënëonuxun ënquinma mín ñu mëëti 'ati 'ain.

6 Nucën Papa Dios cuëñminixun cana aín ñu mëëti 'an. Usa 'ain ca 'ën bamati nëtë 'urama 'icën.

7 Uisa ñuishi cara 'icëbë tëmëraqinbi cana Nucën Papa Diosan bana ënquinma uni ñuixunquin Jesucristonëan 'ë cacësabi oquin 'aquin sënëon. Usonan cana aséربي Nucën Papa Diosmi sinánti éníma aín bana quicësabi oi 'ian.

8 Usa 'ixun cana Nucën 'Ibu Jesucristonën utancëxun, upí oquin ax cuëñcësabi oquin 'ën 'acë cupí cara uisaira 'ë 'imiti 'icë quixun isti 'ain. An ca aséربي aín quicësabi oquin 'ati 'icën. Usa 'ixun ca 'ëishima, an axa uti cuëñquin cañcë unicamaribi, utancëxun uisaira oquin cara aturibi 'imiti 'icë usoquin 'imiti 'icën.

Ësaquinribia Pablonën Timoteo cá bana

9 Bënëtishi camina 'ë isi uti 'ain.

10 Demas ax ca ëñë menu 'icë ñuishi 'aisamaira cuëñi, 'ë ëbiani Tesalónica ëmanu cuanxa. Crescente axribi ca Galacia menu cuanxa. Cuanmainun ca Titoxribishi Dalmacia menu cuanxa.

11 Lucasëshi ca 'ëbë 'icën. Usa 'ain camina Marcos barixun mëräbëtsínquin 'ëa Nucën Papa Diosan bana ñuiquínun bëti 'ain.

12 Tiquico cana Efeso ëmanu xuan.

13 Uquin camina Troas ëmanu Carponën xubunu 'ën nanbëtsíncë tari a 'ë bëxunti 'ain. Bëxuanan camina 'ën quíricacama 'ë bëxuanan quirica catacama aribi manuxunma 'ë bëxunti 'ain, a cana cuëënin.

14 Alejandro, an manë ñu uniocë uni, an ca 'ëmi manánxun 'itsaira 'ë tëmëramiäxa. Usa cupí ca uisa cara otí 'icë usoquin Nucën 'Ibu Diosan 'ati 'icën.

15 Nun nu Nucën Papa Diosan bana ñuixuncëbë ca a bana ñui 'atimati banäxa, Usa 'ain camina mix an ñuicë bana cuati rabanan abë nitima 'ain.

16 'Ë ñuia ami uni manáncëxuan, 'atabaquin amia uni manáncë 'apun camicëx cuanxun, 'ën usai cana 'i quixun chiquinaquin caiabi ca uinu 'icë unínbí 'ënun rabanan 'apu cacëma 'icën. Camáxbi ca 'ë ëbiani cuanxa. Usa 'ë ocëbí Nucën Papa Diosan uisabi oxunma 'atibi ca 'iti 'icën.

17 Acaman ëniabia Nucën 'Ibu Jesucristonën 'aquinia ca a 'apun 'ë uisabi ocëma 'icën. Usoquin ca 'inúan nëëcënëan piisa tancëxbia ñuina abácësaribi oquin, unin 'aisa taniabi Nucën 'Ibu Jesucristonën 'ë iëmiäxa. Usoquian iëmitancëxun cushiocëxun cana aín bana ñuitëcëan, judíosa unicamánbia cuanun.

18 Usaquin ca Nucën 'Ibu Jesucristonën 'ë 'aquianxa. Usaribi oquin ca 'ë 'aquintëcënquin uisa cara ocaniabi 'ë 'aquinti 'icën. 'Aquintancëxun ca 'ëx aín nëtënu abë tsónun 'ë 'imiti 'icën. Upíira 'icë ca cëñútimoquin unin Nucën Papa Dios rabiti 'icën. Usai ca 'iti 'icën.

Upíóquin sinánxunquian ashiquin Pablonën bëruanxa 'inun ca

19 Prisca 'imainun Aquila camina bërúanxa 'inun 'ë caxunti 'ain. 'Imainun camina Onesíforonën xubunu 'icëcamaribi bërúanxa 'inun 'ë caxunti 'ain.

20 Corinto ëmanu Erasto bërúmainun cana Trófimo aín nami upíma 'icë, Mileto ëmanu ëbian.

21 Mitabúcëma 'aínshi camina bënëtiishi uti 'ain. Eubulo, Pudente, Lino, Claudia, acama 'imainun an Nucën Papa Diosan bana 'acë unicamanribi ca bërúanxmi 'inun quixun mi camia.

22 Mibë 'ixuan Nucën 'Ibu Jesucristonën mi cushiomainuan Nucën Papa Diosan mibë 'icëcamacëñun mi nuibaquin 'aquincëx camina bërúanx 'iti 'ain. Ashi, Pablo.

PABLONĒAN TITO BUÁNMIA QUIRICA

Pablonĕan Tito quirica cuĕnĕoxuan

¹ Ēx cana Pablo, an Nucĕn Papa Dios cuĕĕncĕsabi oquin 'anan Jesucristonĕan a űuiquin aĭn bana űuixunun caĭsa 'ain. Usa 'aish cana 'ĕx, uisai cara a Nucĕn Papa Diosan ainan 'inun caĭsa unicama Jesucristomi catamĕti upĭ 'iti 'icĕ quixun 'unĕmicĕ uni 'ain.

² Usa 'ixun cana ainan 'aish ca uni xĕnibua 'aĭnbi aĭn nĕtĕnu abĕ 'iti 'icĕ quixun unicama 'unĕnmin. Ax asĕrabi cĕmĕma 'aish ca Nucĕn Papa Dios bĕrĕma, me 'imainun camabi űu uniosama pain 'aĭshbi, ĕsai ca 'ĕn unicama 'ĕn nĕtĕnu 'ĕbĕ 'iti 'icĕ quiax quiacĕxa.

³ An mĕnĭosabi oquin ca anĭan unicama ĕnĕ űucama 'unĕnti nĕtĕa 'icĕbĕtan aĭn unicaman bana űuixuncĕxun camabi unin cuanun mĕnĭoquin, 'ĕnribi uni aĭn bana űuixunun Nucĕn Papa Diosan 'ĕ caĭsacĕxa. An ca Cristomi catamĕtia ainan 'inun unicama iĕmia.

⁴ Tito, 'ĕn cana ĕnĕ quirica mi buanmin. 'Ēx ami sinĕncĕsaribi oi mixribi Jesucristomi sinĕncĕ 'aish camina 'ĕn bĕchicĕsa 'ain. Nucĕn Papa Dios 'imainun Nucĕn 'Ibu Jesucristo, an nu ainan 'inun iĕmicĕ, an nuibacĕxmi ainan 'aish chuĕmarua 'iti cana cuĕĕnin.

Creta nasĭxun Titon usoquin űu 'a

⁵ Anuax uquin cana nun nu sĕnĕoncĕma űucama ami sĕnĕonun Creta nasĭnu mi ĕbĕtsĭan, anuxunmi 'ĕn mi cacĕsabi oquin ĕmacamanu cuanquin, uicamax cara axa Jesucristomi catamĕcĕ unicaman cushi 'iti 'icĕ quixun caĭstancĕxun anĕnun.

⁶ Axa Jesucristomi catamĕcĕ unicaman cushi 'inun camina ĕsa uni caĭsti 'ain: Unĭn —'aisama ca —quixun űuicĕma ca 'iti 'icĕn. Usa 'ianan ca xanu achĭshiűuishi 'iti 'icĕn. 'Ianan ca aĭn bĕchicĕcamaxribi upĭ oquin bana cuacĕ 'iti 'icĕn. Aĭn bĕchicĕcamax ca —bana cuacĕma 'ixun ca 'aisama űu 'aia —quixuan unin űuicĕma 'iti 'icĕn.

⁷ Usa 'icĕmi mitsun caĭscĕ unicaman ca atun cushi 'ixun aĭn unicama Nucĕn Papa Dios cuĕĕncĕsabi oquin bĕrĕuanti 'icĕn. Usa 'aish ca upĭ űuishi 'ai —űu 'aisama ca 'aia —quixuan unin űuicĕma 'iti 'icĕn. 'Ianan ca bĕtsi uni űuuma ca quixun sinĕnquin ashi űu 'axunun cacĕ 'itima 'icĕn. 'Ianan ca bĕnĕtishi masĕquin sinani nishtima 'icĕn. 'Ianan ca paĕntima 'icĕn. 'Ianan ca unibĕ mĕĕananti sinĕnűu 'itima 'icĕn. 'Ianan ca curĭquiűu 'inuxun uni parĕnti sinĕntima 'icĕn.

⁸ Usai 'iquinma ca a isi aia cuĕĕnquin uni biti 'icĕn. Aűu űucamax cara upĭ 'icĕ ashĭ 'ati ca sinĕnti 'icĕn. Upĭ oquin sinĕncĕ 'ixun űu 'atima 'acĕma ca 'iti 'icĕn. Nucĕn Papa Diosan bana quicĕsabi oi ca 'aisama űu 'aĭma upĭshi 'iti 'icĕn.

⁹ Atun ca nun űuixuncĕ bana upĭ oquin cuacĕ 'ixun bĕtsi uniribi a bana cuanun 'unĕnmiti 'icĕn. 'Unĕnmianan ca a bana ca cĕmĕ 'icĕ quixuan an sinĕncĕ unicamaribi sinanamiti 'icĕn.

¹⁰ 'Itsa unix —'ĕx cana Nucĕn Papa Diosan bana cuati —quicĕ 'aĭshbi ca a bana quicĕsabi oi 'ima. Usa 'ixun ca uni parania. Uni itsĭxa usari 'icĕsamaira oi ca judĭos unicama raĭrinĕx 'ia.

¹¹ A unicaman ca curĭqui biti cupĭshi unicama parĕntisa tanquin bĕtsi bana űuixunquin, bĕtsi bĕtsi uni 'imainun aĭn xubunu 'icĕcamaribi, atun

sináncësa oquian sinánun quixun sinánmia. A unicama camina amiribishi uni parántëcëanxma 'inun cati 'ain.

¹² Cretanu 'icë uni achúshi, ax isa banati 'unáncë 'icë quixuan aín aintsicaman cacë, ax ca aín aintsicama ñui ësai quiaxa: “Cretanu 'icë unicamax ca usabi cëmëcë 'ianan, ñuina pianancësa 'ianan ñu mëëtisama tancë 'ianan 'aisamaira oquin picë 'icën”.

¹³ A unían aín aintsí ñuicë bana ax ca asérabi 'icën. Usa 'ain camina a unicama 'ësëquin Nucën Papa Diosan bana upí oquin cuatía a bana quicësabi oi 'inun upí oquin sinanamiti 'ain.

¹⁴ Unin sináncësa oquinshia judíos unicaman anbi sinánxun ñuía bana cuaxunma 'anun camina sinánmiti 'ain. Sinánmianan camina an Nucën Papa Diosan bana cuaisama tancë unin cëmëquin ñuicë banaribi cuaxunma 'anun upí oquin sinánmiti 'ain.

¹⁵ Ënëx ca ësa 'icën. Ui unix cara aín sinan upí 'icë an ca ñu upíma isquinbi upí oquinshi sinania. Usa 'ainbi ca ui unix cara Nucën Papa Diosmi sináncëma 'ianan aín sinan upíma 'icë, an upí ñu isquinbi 'atima ñuishi sinania. Aín nuitu 'aisama 'ixun ca usa unin 'atimaquin sinania.

¹⁶ Atúxa —ëx cana Nucën Papa Diosan uni 'ai —quiabi ca an ñu 'aisama 'aia iscë unicanan —usama ca —quixun 'unania. Atúan ñu 'aisama 'acë cupí ca unin atu cuëënima. A unicaman ca bana cuacëma 'ixun ñu upí 'ati sinanima.

2

Uisai cara uni upí 'iti 'icë quicë bana

¹ Usa 'ainbi camina, an upí oquin min bana cuacë unicama a Nucën Papa Dios cuëncësabi oishía 'inun bëtsi bana ñuixunquinma Jesucristo ñuicë banaishi upí oquin ñuixunti 'ain.

² Uni apan, anpan mëcócama, ax ca paëncëma 'ianan upí oquin sinánquin ñu 'anan ñu 'aisama 'acëma 'iti 'icën. 'Ianan ca Nucën Papa Diosan bana quicësabi oi 'ianan bëtsibë nuibanan an uisa ñu cara 'icëbëbi bënëquin Nucën Papa Diosmi catamëti ëntima 'icën.

³ Xanu apáncama camina usaribi oquin cati 'ain, ami sinani ca Nucën Papa Dios cuëncësabi oi upí nuituñu 'iti 'icë quixun. Bëbu 'imainun xanunbi ca cëmë bana ñuitima 'icën. Ca paëntima 'icën. Atúan aín sinan upí 'ixun ñu upí 'aia isquin ca atun xanu tuácama 'imainun atun ñe xutacamaribi usaribi oquin 'ati 'icën.

⁴ Xanu apáncaman ca ësai 'iquin aín tuá 'imainun aín ñe xutacamaribi ësáfa 'inun 'unánmiti 'icën: atun bënë nuibanan ca atun tuáribi nuibaquin bërúanti 'icën.

⁵ Ñu 'aisama 'acëma 'ianan ca bécántapun 'itima 'icën. 'Ianan ca aín xubu upí oquin bërúancë 'ianan upiti abë cananquin bëtsi xanu 'aquincë 'iti 'icën. Aín bënëñ bana ca cuati 'icën. Unínma Nucën Papa Diosan bana ca upíma 'icë quixun caia, usa 'ain ca an aín bana cuacë xanucamax usai 'i upí 'iti 'icën.

⁶ Usaribi oquin camina uni bënëcamaribi upí oquin sinánquian ñu upíshi 'anun cati 'ain.

⁷ 'Imainun camina minribi min 'aia isquian usaribi oquin unin 'anun upí ñuishi 'ati 'ain. Atu 'ësëquin camina amanu amanua sinánquinma upí oquin Nucën Papa Diosan bana quicësabi oquin 'unánmiti 'ain.

⁸ 'Unánmiquin camina upí oquin 'unánquin Nucën Papa Diosan bana quicësabi oía 'inun upí oquin unicama ñuixunti 'ain, bëtsi unían —min bana ca

'aisama 'icë —quixun ñuiti rabanan. Usoquinmi 'acëbë ca axa mimi nishtisa tancë unicama ax a cupía mi ñuiti bana 'aíma 'ain, rabínti 'icën.

⁹ 'Anan camina an uni ñu mēēxuncë unicamaribi 'ēsēquin an a ñu mēēmicë unin bana parēquin cuēbíquinma, an cacēsabi oquin 'anun cati 'ain.

¹⁰ 'Anan camina a unicama ēsaquin 'unánmiti 'ain, an iscēxun 'ananbia an ñu mēēmicë unían iscēxunmabi, ñu mēcamaquinma upí oquinshi ñu mēēnun. Atúxa usai 'icëbëtan ca camabi unin —Nucën Papa Dios, an uni ainan 'inun iēmīcë, aín unicamax ca asérabi upí 'icë —quixun 'unánti 'icën.

¹¹ Nucën Papa Diosan ca camabi uni nuibaquin 'aquinquin abëa upí 'inun 'iminuxun aín Bëchicë ënë menu xuacëxa, unían uisaira oquin cara an atu nuibatia quixun 'unánun. Usa ca Nucën Papa Dios 'icë quixun 'unáncë 'ixun camina 'ën mi cacēsabi oquin unicama 'unánmiti 'ain.

¹² Nucën Papa Diosan ca nu 'unánmia, nux aín uni 'aish cananuna abë upí 'aish ax cuēñcëma ñu 'ati ëni, upíshi 'ianan axa ami sináncëma unicamaxa 'icēsai 'iti sinanima, 'ianan ami cushicë 'ixun, añu ñucama nun 'atí cara cuēñia ashi 'ati 'ai quixun.

¹³ Usaquin 'unánmianan ca nu 'unánmia, nux ainan 'ixun cananuna ax quíasabi oía an nu iēmīcë Jesucristo, ax Nucën Papa Diosribi 'aish, aín cushibëbi utēcënti nētë caínti 'ai quixun.

¹⁴ Jesucristo ca 'itsianxmabi nu cupí bamacëxa, nun 'uchacama tērēnxunquin Nucën Papa Diosbë upí 'inun iēmianan nun sinan upí 'ixúnu bëtisi ñu sinántēcēnquinma ax cuēñcēsabi oquinshi 'anun.

¹⁵ 'Ën mi cacë banacama ënë camina unicama 'unánmiti 'ain. Atúxa, asérabi ca a bana icë quixun sinani racuëtima Jesucristomi cushicë 'inun 'ēsëanan camina atúan 'aisama ñu 'axunma 'anun caquin 'ēsëti 'ain. Usoquin 'aquin camina ui unímbi mi timaquin min bana cuaisama tanun 'imitima 'ain.

3

Usaia axa Jesucristomi catamëcë unicama 'iti bana

¹ Axa Jesucristomi catamëcë unicama camina manuaxma 'inun ēsaquinribi cati 'ain: Aín 'apucama 'imainun aín cushicaman bana cuaquin ca atun cacēsabi oquin 'ati 'icën. Uisa ñu cara upí 'icë a ca chiquíshquinma 'ati 'icën.

² Uinu 'icë unimibi ca 'atimati banatima 'icën. Bëtisi unibë cuëbicanancëma 'ianan ca upí sinánñu uni 'aish rabiti cuamianantima 'icën.

³ Nuxribi cananuna sinánñuma 'aish Nucën Papa Diosan bana quicēsabi oi 'iáma 'ain. Usa 'aish cananuna ñu 'atimaishi 'anúan bëtisi unin sinánmicëxun 'anan nunbi sinani nux cuēñcēsabi oi ñunshini 'iacën. 'Aisama ñuishi 'anan cananuna bëtisi unimi nutsianan numia uni nishcëx abë nishanancën.

⁴ Usaínu 'iá 'icëbi ca Nucën Papa Dios, an nu ainan 'inun iēmīti, an, an ca upíra 'ixun nu nuibatia quixun nu 'unánmiacëxa.

⁵ Usoquin ca nun ñu upí 'acë cupíma, nuibaquinshi nu ainan 'inun iēmīacëxa. Iēmīquin ca bacētñcēncësa 'inun nun 'uchacama tērēnquin aín Bëru Ñunshin Upitan nu bëtisi ocëxa.

⁶ Jesucristo, an nu iēmīcë, a cupíshi ca Nucën Papa Diosan aín Bëru Ñunshin Upí nubëa 'iti oquin nu 'ináncëxa.

⁷ Usa 'ixun cananuna anbia nuibaquin nu 'aquinquin upí 'imicë cupí, abënu xëñibua 'aímbi tsóti, a caínti 'ain.

⁸ Ēnē banacamax ca asérabi upí 'icēn. Usa 'aían ax quicēsabi oi camabi uni 'iti ca asábiira 'icēn. Usa 'ain camina axa ami catamēcē unicama Nucēn Papa Dios cuēēncēsabi oi 'iquian ēnquinma ņu upíshi 'anun upí oquin 'ēsēti 'ain.

⁹ Bētsi bētsi unix ca sinánxmaishi aín rara 'iá bana ņui bētsi unibē cuēbicanánan, usaía judíos unicama 'itia Moisésnēn cuēnēo bana uisai quicē cara quixun ņui cuamianani bētsibē nishánania. Usaía 'iabi camina mixribi usai 'iquinma atu isēshiti 'ain. Usai 'iquin upí oquin sinani banacēma 'ixun ca unin bētsi uni upitaxa 'inun 'aquinima.

¹⁰ Uinu 'icē unin cara axa Jesucristomi catamēcē unicama bētsin sináncēsa oquian sinánunma amanu amanu sinánmia, a camina usai 'iaxma 'inun quixun caquin 'ēsēti 'ain. Cacēxbia sinanatiama camina amiribishi catēcēnti 'ain. Cacēxunbia cuatiama camina mitsubēa 'inúnma ěnti 'ain,

¹¹ ax upí sinánņu 'iá 'aíshbi ca bēri usama 'icē quixun 'unánquin. Aín ņu 'aisama 'acē sinanaquin ěncēma cupí camina usoquin 'ati 'ain.

Ēsaquinribia Pablonēn Tito cá bana

¹² Nicópolisnuxun mīta inúmiti cana sinanin. Usa 'ain, Artemas carana xuti 'ain, Tíquico carana xuti 'ain, xucēbē camina panatima Nicópolisnu 'ē isi uti 'ain.

¹³ Ucēma pain 'ixun camina an bana 'unánquin unicama 'ēsēcē uni, Zenas, abētan Apolonēn cuanuxun aín ņu mēnioia 'aquinti 'ain. 'Aquianan camina cuania uīsa ņu cara cuēēnia a 'inánti 'ain.

¹⁴ Usa 'ain camina axa Jesucristomi sináncē unicaman upí ņuishi 'anan bētsi uniribi 'aquinsa 'icē 'aquinun sinánmiti 'ain, usaquin 'aquian uni raíriribi Jesucristomi catamēnun 'aquinun.

Upí oquin sinánxunquian ashiquin Pablonēn bēruánxa 'inun ca

¹⁵ Ēbē 'icēcaman ca camaxunbi bēruánxmi 'icanun mitsu canun quixun 'ē caxa. Uicaman cara nuxnu Jesúsmi sináncē 'icē nu nuibatia acama camina bēruánxa 'inun cati 'ain. Nucēn Papa Diosan micama nuibaquin 'aquincēxmi upitax 'iti cana cuēēnin. Ashi, Pablo.

PABLONĒAN FILEMÓN BUÁNMIÁ QUIRICA

Pablonĕan Filemón quirica cuēñēoxuan

1 Filemón, 'ĕx Pablo, Jesucristo ñuiquin uni bana ñuixuncĕ cupí sipuacĕ 'ixun, cana axribi Jesucristomi catamĕcĕ 'aisha nucĕn xucĕn 'ain, Timoteobĕtan mi quirica buánmin. Minribimi nubĕtan Jesucristo ñuiquin bana ñuixuncĕ 'icĕ cananuna ĕñĕ quirica mi cuēñēoxunin.

2 Usa 'ain cananuna axa Jesucristomi catamĕcĕ 'aish min xubunu timĕcĕ unicama 'imainun nucĕn chirabacĕsa, Apia, 'imainun Arquipo, anribia nubĕtan tĕmĕraquinbi Jesucristo ñuiquin uni bana ñuixuncĕ, acaman cuanun ĕñĕ quirica mi buánmin.

3 Mitsúxmi Nucĕn Papa Diosbĕtan Nucĕn 'Ibu Jesucristonĕn nuibaquin 'aquincĕx chuámarua 'iti cana cuĕñĕnin.

Ainan 'aish ain unicamabĕ nuibananan Filemón upiti Jesucristomi sinan

4-5 Nucĕn Papa Diosbĕ banaquin cana camabi nĕtĕ mi sínánquin a mi ñucáxunin. Ñucáxuanan cana, mitsux isamina Nucĕn 'Ibu Jesúsmi upiti sinani ami catamĕti, ain unicamabĕ nuibananin quixun ñuicania cuaquin Nucĕn Papa Dios —asábi ca —caquin a rabin.

6 Mix Jesucristomi catamĕquinmi ax cuĕñĕncĕsabi oquin 'acĕ cupí, ca uni raírinĕxribi ami catamĕaxa. Acaman uisaira oquin cara Jesucristonĕn ain unicama 'aquinia quixun 'unánun cana aturibi Nucĕn Papa Dios ñucáxunin.

7 'Ēn xucĕn, cana mi cain, axa anuax Jesucristomi catamĕcĕ uni raírinĕan masá nuitucĕ 'ixunbi minmi nuibaquin 'aquincĕxun upí oquin sinania ñuia cuaquin cana cuĕñĕnquin upí oquin sinan.

Onésimo binuan Pablonĕn Filemón ca

8 Cristonĕan 'ĕ ain bana ñuixunun 'imicĕ 'ixun, 'ĕx cuĕñĕncĕsabi oquinmi 'anun 'ĕn mi cati ca asábi 'icĕn.

9 Usa 'ainbi cana —'ĕ nuibaquinshi camina ĕx cuĕñĕncĕsabi oquin 'ati 'ai — quixun sínánquin mi cain. 'Ēx cana Pablo, caniacĕcĕ uni 'aish, Cristo ñuiquin uni bana ñuixuncĕ cupí sipuacĕ 'ain.

10 Usa 'ixun cana Onésimo ñuiquin mi cain. 'Ēñĕ sipunuxun 'ĕn ain bana ñuixuncĕxun cuati ca Onésimo Jesucristomi catamĕaxa. Ax bĕrĭ Jesucristonan 'aish ca 'ĕn bĕchicĕsa 'icĕn.

11 Bĕráma ca Onésimo min ñu mĕĕmicĕ uni 'ixun 'aquinsa 'ixunbi mi 'aquincĕma 'icĕn. Usa 'ixunbi ca bĕrĭ 'ĕa 'aquincĕsaribi oquin miribi 'aquinti 'icĕn.

12 Minu cuantĕcĕnun cana a xutin. 'Ēn nuibairacĕ 'aish ca ax 'ĕn taná bĕchicĕsa 'icĕn. Usa 'icĕ camina upí oquin bitĭ 'ain.

13 Jesucristo ñuiquin uni bana ñuixuncĕ cupí sipuacĕ 'icĕa, min 'aquiniamabi an ĕnuxun 'ĕ ñu 'axunun bĕrúnti cana sinan.

14 Usa 'ixunbi cana mi ñucácĕma pain 'ixun a bĕrúncĕma 'ain. 'Ēx cuĕñĕnquinbi, 'ĕn mi ñucácĕxunmabimi mix cuĕñĕnquin a 'ĕ ñu 'amixunti cana sinanin.

15 Ēnanantĕcĕntimoi mibĕ 'iti cupí sapi ca Onésimonĕn mi ĕanan.

16 Min ñu mĕĕmicĕ unishi 'iá 'aishbi ca bĕrĭ Onésimo Jesucristomi catamĕcĕ 'aish min xucĕnsa 'iti 'icĕn. 'Ēn cana a nuibatĭn. Usa 'icĕbi camina miinra

'ën 'acësamaira oquin a nuibati 'ain, min ëmanu 'icë cupishima, Jesucristomi catamëcë 'aïsha min xucënsa 'icë.

¹⁷ Usa 'ain camina —'ëx cana Pablobë nuibanancë 'ai —quixun sináncë 'ixun minmi 'ë bicësaribi oquin a biti 'ain.

¹⁸ An min ñu mëcamanan mi ribíncë 'ain camina 'ën mi a cupíonun 'ë cati 'ain.

¹⁹ 'Ëx Pablo 'ixun cana 'ën mëcënanbi cuëñeoquin mi cain, 'ën Jesucristo ñuiquin cacë cupí ainan 'ixunmi min 'ë cupíoti asábi 'aínbi cana Onésimonëan mi ribíncë a mi cupíoti 'ain.

²⁰ Usa 'ain camina mix Jesucristonan 'aish 'ën xucënsa 'ixun, Jesucristomi catamëcë unin 'acësoquin upí oquin sinánquin, 'ëxribi ainan 'icë upí oquin sinani cuëñun 'ë 'imíti 'ain.

²¹ 'Ën cacësa oquinshi 'aquinma camina minbi 'ën mi cacësamaira oquin 'ati 'ai quixun sinánquin cana mi buánminuxun ëñë quirica cuëñoin.

²² Nucën Papa Diosmi 'ë ñucáxuncëx cana mitsu isi cuanti 'ai quixun cana sinanin. Usa 'ain camina anu 'ëx 'i cuanti 'ë meníoxunti 'ain.

Upí oquin sinánxunquian ashiquin Pablonën bërúanxa 'inun ca

²³ Epafrañnë ca 'ecëñuan Jesucristonan cupí sipuacancë 'ixun bërúanxmi 'inun mi canun 'ë caxa.

²⁴ 'Imainun ca an ëbëtan bana uni ñuixuncë unicama Marcos, Aristarco, Demas, Lucas, acamanribi bërúanxmi 'inun mi canun quixun 'ë caxa.

²⁵ Nucën 'Ibu Jesucristonëan nuibaquin 'aquincëxmi min sinan upí 'aish chuámarua 'iti cana cuëñin. Ashi, Pablo.

UNÁAN HEBREO BANAN BANACĒ UNICAMA BUÁNMIÁ QUIRICA

I. CRISTONĒX CA ANGELCAMA 'IMAINUN MOISESBĒTAN SĒNĒNMAIRA 'ICĒ QUICĒ BANA (1-4)

Aín unicama pain xutancĕxuan Nucĕn Papa Diosan aín Bĕchicĕira xua

¹ Bĕráma ca Nucĕn Papa Diosan nucĕn raracaman aín cushi 'unánun uisai cara aín uni 'iti 'icĕ quixun 'unánun, Nucĕn Papa Dios, an sinánmicĕ bana uni ñuixuncĕ unicamabĕ bananan namámiquin canan, bĕtsi bĕtsi ñu ismiquin canan, bĕtsi bĕtsi ñu 'aquinribi atu ismiacĕxa.

² Bĕráma usaquin nucĕn raracama 'unánmia 'aínbi ca an xucĕxun aín Bĕchicĕ anbi aín Papan bana unicama ñuixuancĕxa. Nucĕn Papa Diosan ca aín Bĕchicĕ camabi ñu uniomiacĕxa. Usa 'ain ca an camabi ñu, naíu 'icĕ ángelcama 'imainun, ĕnĕ menu 'icĕ unicama 'imainun, camabi ñu unio 'icĕ aín Papan a 'ibuamiacĕxa.

³ Nucĕn Papa Dios ax ca unin sinánsamaira 'aish upíra 'icĕn. Usa 'ain ca aín Bĕchicĕ Jesucristo axribi asaribi 'icĕn. Usa 'ain ca uisa cara ax 'iacĕxa quixun 'unánquin unin 'unánti 'icĕn, aín Papa Dios ax ca asaribi upí 'icĕ quixun. An unio 'ixun ca an unio ñucama, aín banánbia usabi 'inun 'imia. Usa 'aish ca camabi unin 'ucha tĕrĕncĕ 'inun bamax baísquitancĕx, aín Papan nĕtĕnu cuan 'aish aín mĕqueu abĕ 'Apu 'icĕn.

⁴ Nucĕn Papa Diosan Bĕchicĕ ax ca aín Papa cuĕĕncĕsabi oi 'icĕ cupí, aín ángelcamasamai upíra 'icĕn. Usa 'ain ca aín Bĕchicĕ Jesucristo axribi asaribi 'icĕn. Usa 'ain ca uisa cra 'aish aín Papabĕ 'Apu 'icĕn. Usa 'aísha ax aín Papabĕ 'Apu 'ain ca ángelcama abĕ sĕnĕnma 'icĕn.

Nucĕn Papa Diosan Bĕchicĕ, ca ángelcamabĕtan sĕnĕnmaira 'icĕ quicĕ bana

⁵ Nucĕn Papa Diosan ca uinu 'icĕ ángelbi cáma 'icĕn:
Míx camina 'ĕn Bĕchicĕ 'aish xĕnibua 'aínbi 'ĕbĕ 'iti 'ai quixun. 'Imainun ca uinu 'icĕ ángelbi ñuima, Jesúsĕshi ñui, Nucĕn Papa Dios ĕsairibi quiacĕxa:

'Ēx cana aín Papan 'iti 'ain. Ax ca 'ĕn Bĕchicĕ 'iti 'icĕn.

⁶ Usa 'aish ca aín Bĕchicĕ aratsushi 'icĕbi ĕnĕ menu xuti ĕsai quiacĕxa:

'Ēn ángelcaman ca a rabiti 'icĕn.

⁷ Ángelcama ñui ca Nucĕn Papa Dios ĕsai quiacĕxa:

'Ēn 'amicĕxun ca 'ĕn ángelcaman 'ĕn cacĕsabi oquin ñu 'aia. Usa 'ain cana 'aísa tanquin suñusa 'imianan 'aísa tanquin tsi rĕquirucĕsa 'imin. Usa 'ixun ca 'ĕ ñu 'axunia.

⁸ Usai quiquinbi ca aín Bĕchicĕ aira ĕsaquin caia:

Míxribi Dios 'aish camina usabi 'itioi 'ĕn nĕtĕnu 'Apu 'ain. Míx 'Apu upíra 'aían mín banaribi upí 'ain ca mín 'ati ñucamaribi upí 'icĕn.

⁹ Unían upí ñuishi 'ati cuĕĕanan camina atúan 'aísa tancĕ 'atima ñu a cuĕĕncĕma 'ain. Usa 'icĕ cana 'ĕx Dios 'aish mín Dios 'ixun, unicama 'imainun ángelcamaribi 'acĕsamaira oquin, cuĕĕinra cuĕĕnun mí 'imian.

¹⁰ Usaquin canan ca Nucĕn Papa Diosan ĕsaquinribi aín Bĕchicĕ caia:

Míx camina camabi ñu aín 'ibu 'ain. Mín camina bĕráma mecama 'imainun naí 'imainun anu 'icĕ ñucamaribi unioĕn.

11 A ñucamax ca nētēti 'icēn. Nētēcēbēbi camina mix nētētima 'ain. Chupa 'icēsaribiti ca a ñucama xēnibuti 'icēn.

12 Usa 'icēmi min, chupa xēni 'acēsaribi oquin capūncēxbi ca me 'imainun naí iótēcēncē 'iti 'icēn. Acamaxa usai 'icēbēbi camina mix usabi 'in. Mix camina usabi 'iá 'aish usabi 'iti 'ain.

13 Uínsaranbi ca uinu 'icē ángelbi Nucēn Papa Diosan ēsoquin cáma 'icēn: Axa mimi nishcē unicama 'ēn mi 'ibuamimainun camina mix 'ēbē 'Apu 'aish 'ēn mēqueu 'iti 'ain.

14 Camabi ángelnēx ca an Nucēn Papa Dios ñu 'axuncē 'icēn. Usa 'ixun ca an xucēxun, uicamax cara an mēñosabi oi Nucēn Papa Diosnan 'inux iēnuxun 'aia, acama 'aquinia.

2

Jesucristomi catamēti iētisama tantima bana

1 Usa 'ain cananuna Nucēn Papa Diosan Bēchicē ñui quicē bana a upí oquinra bēmēquin cuati 'ain, a bana manuquinma ax quicēsabi oquin 'anuxun.

2 Bērāma ca ángelcaman 'aquinmainun Nucēn Papa Diosan nucēn raracama ñuixunun quixun, Moisés aín bana 'ināncēxa. Usa 'ain ca raírinēn a bana quicēsabi oquin 'amainunbia an a bana quicēsabi oquin 'acēma unicama, a Nucēn Papa Diosan atun 'ucha cupíbi casticāncēxa.

3 ¿Asérabi usa 'ain caranuna nux –Jesucristomi catamētia uni Nucēn Papa Diosnan 'inun iēti bana a cuatíbi, a bana quicēsabi oi 'icēma 'aish uisa tancēx iēti 'ain? A bana anun nun 'ucha tērēncē 'aish Nucēn Papa Diosnan 'inux iēti, a ca Nucēn 'Ibu Jesucristonēn pain unicama ñuixuancēxa. Usa 'ain ca an cuacē uni raírinēn, a bana ca asérabi 'icē quixun 'unánquin, nuribi 'unánmiacēxa.

4 A unicama ca Nucēn Papa Diosan uni itsin 'acēma ñu 'anun 'amiacēxa, an aín bana ñuixunia cuacē unicaman, asérabi ca aín bana 'icē quixun 'unánun. 'Imianan ca atu bētsi bētsi ñua 'anun aín Bēru Ñunshin Upí 'ināncēxa, ax cuēncēsabi oquin.

Axa ami catamēti unicamasaribia Jesucristo 'iá bana

5 Aín unicama cara uisai 'iti 'icē quixun ñuiquin cana mitsu cain, Nucēn Papa Diosan ca ángelcama –mitsux camina 'ēn unicaman 'apu 'iti 'ai –quixun cáma 'icēn.

6 Usama 'aínbi ca bērāma Nucēn Papa Diosan bana cuēñeo ësai quia: Nucēn Papa Dios, ¿axa añu 'icē caramina uni sináxunin? ¿Axa añu 'ain caramina axa chēquiti unicama 'aisamaira oquin sinanin?

7 Min camina usabi 'inuxmabia ángelcamabē sēñēmara 'inun uni 'imiacēn. Usa 'imiquinbi camina minan 'aísha mibē xēnibua 'aínbi 'itioquin 'imianan min unio ñucamaribi 'ibuamiacēn.

8 Usonan camina unicama camabi ñu aín 'ibu 'inun 'imiacēn. Usa 'ain ca camabi ñun 'ibu 'inun 'imiquin Nucēn Papa Diosan añu ñubi an 'ibuacēma 'itimoquin unicama uniocēxa. Usa 'aínbi cananuna 'unanin, camabi ñuira ca unin 'ibuacēma pain 'icēn.

9 Usa 'aínbi cananuna Jesús 'unanin. A ca Nucēn Papa Diosan, usabi 'inuxmabi ēñē menu uni 'aish ángelcama meura 'inun xuacēxa. Unicama nuibaquian Nucēn Papa Diosan sinánsabi oi ca ax camabi unin 'ucha cupí bamacēxa. Usa 'icēbi ca paē tani bamacē cupí baísquimitancēxun Nucēn Papa Diosan aín nētēnu abē 'Apu 'inun 'imiacēxa. Usa 'icēbi ca paē tani bamacē cupí baísquimitancēxun Nucēn Papa Diosan aín nētēnu abē 'Apu 'inun 'imiacēxa.

¹⁰ Nucèn Papa Diosan ca camabi ñu ainan 'inun unioçëxa. Usoquin 'á 'aish ca, an aín bana cuacé aín bëchicëcamaxa aín nètënu abë 'iti cuëënia. Usa 'ixun ca axa uni 'aish tëmëranan paë tani bamacé cupíshi Nucèn Papa Diosan ainan 'inun uni iëminun Jesucristo 'imiacëxa.

¹¹ Jesús, an aín unicama Nucèn Papa Diosan iscëxa upí 'inun 'imicë a 'imainun an usaquin 'imicë unicama, acaman Papa ca Nucèn Papa Dios 'icën. Usa 'ain ca Jesús aín unicama sinani rabinima, atux ca 'ën xucëantu 'icë quia,

¹² aín bana quiricanu cuëño quicësabi oquian aín Papa ësaquin cásabi oi: Usa camina mix 'ai quixun cana 'ën xucëantu ñuixunti 'ain. Min unicamaxa timécë, abëtan cana mi rabiti 'ain.

¹³ Èsaribitia Jesús quíá ca cuëñëo bananu 'icën:

'Èx cana 'ën Papa Diosmi catamëtin.

Èsaribi ca cuëñëo bananu 'icën:

'Èx cana ënu 'ain, 'ën Papa Diosan 'ë 'inancë aín bëchicëcamabë.

¹⁴ Achúshi unin bëchicëcamax ca aín xucënsaribi 'ia. Usaribiti ca Nucèn Papa Diosan bëchicëcamaxa uni 'ain, axribi uni 'inux Jesús uacëxa. Uni 'aish ca, an ñu 'atima 'ati sinámmicë 'aísha Nucèn Papa Diosbë uni 'itima 'icëbi ñunshin 'atimanën 'apu a ñusmonux bamati cupí, Jesús uni 'iacëxa.

¹⁵ Usai 'iquin ñunshin 'atimanën 'apu ñusmoquin ca Jesusan axa ami catamëcëma 'aish aín bamati sinani racuécë unicama, ax ainan 'aish aín bamatimi racuëtimoquin mënioçëxa.

¹⁶ Usa 'aish ca Jesús ángelcama 'aquinti sinani uni 'inux uáma 'icën. Uicamax cara Abraham Nucèn Papa Diosmi catamëasaribiti ami catamëtia acama 'aquinti sinani ca Jesús uni 'inux uacëxa. Asérabi ca usa 'icë quixun cananuna 'unanin.

¹⁷ Èsaquin nu 'aquinti cupí ax nusaribi uni 'ixun, ñunshin 'atimanën 'apun tancëxun 'unanán paë tani tëmëratí 'unan 'ixun ca Jesusan aín unicama Nucèn Papa Dios upí oquín ñucáxunia. Usa 'aish ca nun 'ucha tërënux bamati cupí nusaribi uni 'iacëxa.

¹⁸ Ax tëmëranan ñunshin 'atimanën 'apun tancëxunbi ñu 'atima 'aíma 'ixun ca an, a ñunshin 'atimanën 'apun ñu 'atima 'anun quixun sinámmicë aín unicamaribi usoquin 'axunma 'anun cushioti 'icën.

3

Moisésbëtan sënënmaira ca Cristo 'icë quiax quicë bana

¹ 'Ën xucëantu, mitsux ainanshi 'inun Nucèn Papa Diosan 'imicë 'ixun camina, Nucèn Papa Diosan a ñuiquin unicama ñuixunun ënë nètënu xuá 'ixuan an aín unicama Nucèn Papa Dios ñucáxuncë, Cristo Jesús, a uisa uni cara 'iacëxa quixun upí oquinra 'unánti 'ain.

² Bëráma ca Jesús ucëma pain 'ain, Moisésnën nucèn raracaman cushi 'ixun, Nucèn Papa Diosan cacësabi oquín upí oquín ñu 'acëxa. Usaribi oquín ca Jesusan, aín Papan usaquin 'anun caiscë 'ixun, an cacësabi oquín camabi ñu 'acëxa.

³ Nucèn Papa Diosan Moisésçëñun judíos unicama ainan 'inun caísa 'aínbi, ca a unicama asérabi Nucèn Papa Diosnan 'imiti Jesucristo axira 'icën. Usa 'ain ca Moisésbë sënënmaira Jesucristo 'icën. Ènëx ca ësa 'icën. An 'acë xubu rabicësamaira oquín ca an xubu 'acë uni a unin rabia. Usaribi oquín ca Moisés 'imainun judíos unicama 'acësamaira oquín unin Jesucristo rabiti 'icën.

⁴ Èsa ca. Uisa 'aíshbi ca xubu abi uníma. Unin 'acëx cuni ca 'ia. An 'acë uni ax ca aín 'ibu 'icën. Usaribi oquían an Moisés 'imainun judíos unicama

ainan 'itioquin mēnionan camabi menu 'icē ñucama unio ax ca Nucēn Papa Dios 'icēn.

⁵ Nucēn raracama judíos unibu 'ain ca Moisés atun cushi 'iacēxa. Aín cushi 'ixun ca Nucēn Papa Dios cuēēncēsabi oquin upí oquin ñu 'acēxa. Uisairai 'i cara ainan 'iti 'icē quixuan judíos unicaman 'unánuan atu ñuixunun quixun Nucēn Papa Diosan cacēsabi oquin ca Moisésñēn nucēn raracama 'itsa ñu ñuixuancēxa.

⁶ Usa 'ainbi ca Nucēn Papa Diosan unicaman cushi ax aín Bēchicē, Cristo, an aín Papa Dios cuēēncēsabi oquin 'acē, a 'icēn. Usa 'aish ca Cristo ax nun cushiribi 'icēn, nun nu ami catamēti ēnquinma cuēēnquin abē aín nētēnu 'iti sināncē 'ain.

Nucēn Papa Diosan unicamaxa abē chuámarua 'iti bana

⁷ Usa 'ain ca a bana Nucēn Papa Diosan Bēru Ñnshin Upitan 'amicēxun unin cuēñēo, ax ēsai quia:

Bēría Nucēn Papa Diosan mitsu cacēxun cuaquin

⁸ camina cuacēmasa otima 'ain, mitsun raracama 'ásaribi oquin. Atux ca Nucēn Papa Diosan 'aquincēxbi an cacē bana cuaisama tani 'atimati banai, —Nucēn Papa Diosan ca nu uisabi oima —quicēsa 'iacēxa, anu uni 'icēma menuax.

⁹ Ēsai ca Nucēn Papa Dios quia: Anuax ca 'ēn cuarenta baritia atu bēruánquin ñu 'axuncēxun isíbi mitsun raracama 'ēmi sinánima 'atimati banacēxa.

¹⁰ Usai 'ia oi atumi nishi cana ēsai quiacēn: Ēnē unicaman ca bētsi bētsi ñu sinani 'ēmi sinánquin 'ēx cuēēncēsoi 'iti 'unántisama tanxa.

¹¹ Quianan cana atumi nishi sinanatēcēntimoi ēsaribiti quiacēn: Atux ca a 'ēn atu ñuixuncē me anu chuámarua bucunux bēbatima 'icēn.

¹² Ēn xucēantu, mitsúxribimi usai 'itima cupí camina bēruáncati 'ain, 'atimaquin sinánquin Nucēn Papa Dios, axa bamatimoi tsócē, a ami catamēquinma ēntin rabanan.

¹³ Usai 'ima camina micama uinu 'icēxbi 'atima ñu 'atishi sinani Nucēn Papa Diosmi manúti rabanan, camabi nētēn, axa Jesucristomi catamēcē unicamabē ami upiti sinánmiananti 'ain, ēnē nētēa cēñútisama pan 'ainshi.

¹⁴ Anun nux aín nētēnu 'iti nētē sēnēntamainun cananuna ami catamētabatínu 'iásabi 'i ami catamēti 'ain. Usai 'i cananuna camabi nētēn Cristobē 'ain.

¹⁵ Ēsairibi ca Nucēn Papa Diosan bana cuēñēo quia:

Bēría Nucēn Papa Diosan mitsu cacēxun cuaquin camina cuacēmasa otima 'ain. Mitsun raracama 'iásaribiti camina 'itima 'ain. Atux ca Nucēn Papa Diosan 'aquincēxbi an cacē bana cuaisama tani 'atimati banacēxa.

¹⁶ ¿Uicamax cara Nucēn Papa Diosan bana cuaquinbi cuacēmasa oi ax quicēsabi oi 'iisama tancēx? Moisésñēan Egipto menua bēcē unicamax ca usai 'iacēxa.

¹⁷ ¿'Imainun cara uicamami Nucēn Papa Dios cuarenta baritian nishacēx? Axa aín 'ucha cupíbi an anua bēbati ñuixuncē menu bēbaima, anu uni 'icēma menuax cēñúa unicamami ca Nucēn Papa Dios nishacēxa.

¹⁸ ¿'Imainun cara uicamaribi Nucēn Papa Diosan sinántēcēntimoquin, an atu ñuixuncē menu ca chuámarua tani bucunux bēbatima 'icē quixun cacēx? An a timaquin aín bana cuaisama tancē unicama ca Nucēn Papa Diosan usaquin cacēxa.

19 Usa 'ain cananuna a ñucama sinánquin 'unanin, atúan aín bana ca aséabi 'icë quixun sináncëma 'ianan ami catamëcëma cupí ca Nucën Papa Diosan a unicama anua chuámarua tani 'itia ñuixuncë menu bëbamiana 'icën.

4

1 Usa 'ain cananuna Nucën Papa Diosan ainan 'inun nu 'imiti nëtë inúcëma 'aínshi, ainan 'iti sinánti 'ain. Mitsu raírinëxmi Nucën Papa Diosnanma 'itin rabanan camina bërúancati 'ain.

2 A me anu chuámarua 'iti ñui quicë bana a ca nucën raracaman cuacëxa. Cuaquinbi ca —aséabi ca a menunu 'inun nu buánti 'icë —quixun sinánma 'icën. Usa 'aish ca a ñuixuan menu bëbama 'icën. Anu nucën raracama bëbama 'aínbi ca Nucën Papa Diosan nucën rara cásaribi oquin nux Jesucristomi catamëti aín nëtënu abë 'inux iëti bana ñuiquin nuribi caxa.

3 Nucën raracama ñuiquin cuënëo bana ca ësai quia:
Atumi nishi cana sinanatëcëntimoi a unicama ñui quiacën: Atux ca a 'ën atu ñuixuncë me anu chuámarua bucunux bëbatima 'icën.
Atúxa usai 'ía 'aínbi cananuna nux Nucën Papa Diosmi catamëti ax nubë 'ain chuámarua 'i cuëenin. Usánu 'itioquin ca Nucën Papa Diosan camabi ñu unioquin mëniócëxa,

4 aín bana cuënëo ësai quicësabi oquin:
Camabi ñu mëcën achúshi 'imainun achúshi nëtë cëñuquin uniotancëx ca Nucën Papa Dios nëtë itsin tanti —ë ñu uniocëcama ca asábi 'icë —quixun isi upí oquin sinani cuëëancëxa.

5 Nucën raracama ñui ca Nucën Papa Diosax ësaribiti quiacëxa:
Atux ca 'ën atu ñuixuncë me anu 'ëbë chuámarua 'aish cuëëni bucunux bëbatima 'icën.

6 Usa 'ain ca ënë nëtënu 'icë unicama Nucën Papa Diosmi catamëti abë upí 'aish chuámarua 'iti, 'aishbi raírinëx ami sináncëma pain 'icën. Usaribiti ca atun pain cuaquinbi a bana quicësabi oquin 'acëma 'aish a Nucën Papa Diosan ñuixuncë menu bëbama 'icën.

7 A paían ñuixuncë unicaman aín bana cuama 'ain ca ënë nëtënu 'icë unicaman cuati oi Nucën Papa Dios amiribishi quitëcëni, bërí camina 'ëmi catamëcanti 'ai quiax quiacëxa, ësai:
Bëría Nucën Papa Diosan mitsu cacëxun cuaquin camina cuacëmasa otima 'ain.

Usaquin ca Davitan, Josuénean judíos unicama Nucën Papa Diosan ñuixuan menu bëbaquían 'ain, a xëñibucëbëtan cuëñeocëxa.

8 A unicama Nucën Papa Diosan anu chuámarua 'aish bucuti ñuixuncë menu bëbáma 'aínbi ca aín bëchicëcamax Josuénean buáncëx anu bëbacëxa. Josuénean anua atux chuámarua 'aish bucuti menu buáncëx bëbatancëxuan ax quicësabi oquin 'ai ami catamëcë 'ain ca Nucën Papa Dios amiribishi anun uni chuámarua 'iti bana ñui quitëcëanma 'itsíanxa.

9 Usa 'ain cananuna 'unanin, Nucën Papa Diosan ca aín unicomaxa ainan 'aish ax cuëëncësabi oi ënë menu chuámarua 'itancëx aín nëtënuira chuámarua 'aish bucuti oquin mëniócëxa quixun.

10 Uicomax cara ax cuëëncësa oishi 'iti sinani bënëti a ëni, ami catamëti Nucën Papa Dios cuëëncësabi oi 'ia, ax ca Nucën Papa Dios ñucama uniotancëx cuëëansaribi oi 'ia.

11 Nucën Papa Diosan atu ñuixuncë menu bëbáma unicama usaribiti nuxribi ami catamëcëma 'itin rabanan cananuna ainan 'aish upí oquin sinani ami catamëquin ëníma bërúancati 'ain.

¹² Cananuna 'unanin, Nucën Papa Dios ax ca bamatimoi tsotia. Ax ca cushiira 'icën. Usa 'ixun ca aín bananu 'aia nu 'unánmia, nun caranuna asérabi upí oquin sinani, caranuna upí oquin sinanima quixun. 'Unánmianan ca uisa cupí caranuna usoquin 'ai quixun nu 'unánmia.

¹³ Axa an unio 'aish Nucën Papa Diosmi unéti uisa ñubi ca 'aíma 'icën. An uní aín ñu 'acé cupí, uisa cara oti 'icé quixun 'unáncë, Nucën Papa Dios, an ca camabi ñua unin 'aia 'unánan aín nuitu mëúa chiquinaquinma sináncë ñubi 'unania.

An aín unicama Nucën Papa Dios ñucáxuncë, Jesucristo ñuicë bana

¹⁴ Jesús ax ca Nucën Papa Diosan Bëchicë 'ianan, an nu Nucën Papa Dios ñucáxuncë 'aish aín Papa Diosan nētēnu abēbi 'icën. Usa 'icé cananuna ami catamēquin aín bana cuati éntima 'ain.

¹⁵ Jesús an nu Nucën Papa Dios ñucáxuncë, ax ca uní 'aish nux 'icēsaribiti tēmēraíbi 'uchama 'icën. Usa 'ixun ca nuribi tēmēranan ñunshin 'atimanēn 'atima ñu 'amitisa taniabi nuibaquin nu 'aquinti 'icën.

¹⁶ Asérabi ca usa 'icé quixun 'unánquin cananuna ami racuēquinma, an nu nuibacé Nucën Papa Dios a nun 'uchacama tērēnquin nu 'aquinun ñucáti 'ain, an nu nuibacé cupí. Usaquin cananuna anúnu uisai cara 'icé nētēn, nuibaquian nu 'aquinun ñucáti 'ain.

II. LEVITAN RĒBUNQUI 'IASAMA CA CRISTO 'ICĒ QUICĒ BANA (5-8)

5

¹ Nucën Papa Diosan mēníosabi oquin ca judíos sacerdotenēn cushicaman 'apun, judíos unicaman 'ucha 'imainun aín 'ucharibi tērēncë 'inun 'aracacé ñuina 'axunquin Nucën Papa Dios ñucáxunia.

² Usa 'ixun ca axribi uní 'icëa ñunshin 'atimanēn 'apun ñu 'atima 'anun quixun tancēxun 'unan 'ixun uní itsi usaribiti 'ia 'aquinti 'unania. An ca, — usa ñu 'ati ca 'aisama 'icé — quixun 'unánquinma an ñu 'acé unicama 'imainun, — usa ñu 'ati ca 'aisama 'icé — quixun 'unánquinbi 'acé unicama aribi, ami nishquinma atux upí 'inun 'aquinti 'icën.

³ Axribi ñu 'atima 'acé 'ixun ca judíos sacerdotenēn cushicaman 'apun judíos uní raírínēn 'uchacama 'imainun aín 'uchacamaribi tērēncë 'inun quixun 'aracacé ñuina 'aia.

⁴ Ui uníxibi ca axbi 'iisa tani judíos sacerdotenēn cushicaman 'apu 'itima 'icën. Nucën Papa Diosan 'imicēx cuni ca usai 'iti 'icën, Nucën Papa Diosan — Aaronēn ca 'en unicama 'ē ñucáxunti 'icé — quixun Moisés cásaribi oi.

⁵ Usaribiquin ca Cristonēn anbi judíos sacerdotenēn cushicaman 'apu 'iti sinánma 'icën. Nucën Papa Dios an

Mix camina 'en Bëchicë 'aish xēnibua 'aínbi 'ēbë 'iti 'ai, quixun cacé, anbi ca Cristo judíos sacerdotenēn cushicaman 'apu 'imiacëxa.

⁶ Ēsairibi ca cuēñeo bananua Nucën Papa Diosan aín Bëchicë cá bana quia: Mix camina nētétimoi usabi sacerdote, an 'en unicama 'ē ñucáxunti, a 'ain, Melquisedec 'íasaribi.

⁷ Jesusan ca ēñē menu 'aish abē banaquin aín Papa ñu ñucácëxa. Ñucáquin ca axa bamatimoquin a iēmíti cushiñu 'icé 'unánquin, munuma banaquin cacëxa. Usaquian ax cuēñcēsabi oquin 'aquinun quixun ñucácé cupí ca Nucën Papa Diosan Jesucristo 'aquiancëxa.

⁸ Usa 'ain ca Cristonën, ax aín Bëchicë 'aishbi tēmëracë 'ixun, Nucën Papa Dios cuëñcësabi oquinshi 'ati 'unáncëxa.

⁹ Ax tēmëraibi aín Papa Dios cuëñcësabi oi 'iá 'ixun ca an aín bana cuaquin ax quicësabi oquin 'acë unicama a aín 'ucha tērēnquin Nucën Papa Diosnan 'aish xēñibua 'aínbi abë 'inun iēmia.

¹⁰ Ax ca ësáquian Nucën Papa Diosan cá, a 'icën, —mix camina sacerdote, an 'ēn unicama 'ē ñucáxunti, a 'ain, Melquisedec 'iásaribiti.

Jesucristomi catamēquin ëncë 'icë 'aish 'unánmitëcëinsa bana

¹¹ Usa 'áinu mitsu ëñë banacama ñuixuinsa tancëxunbi camina mitsun asérabi upí oquin a bana cuaisama tanin.

¹² Mitsúinra a ñuicë bana a 'unáncë 'ixun uni itsi 'unánmisa 'aishbi camina mitsúnmi bërâma cuacë bana Jesucristo ñui quicë, a 'unánmitëcëinsa 'ain. Eñë ñu upí oquin cuacëma 'aish camina mitsux tuáratsu ñu iru piisama pain 'ixun aín titan xuma 'acësa 'ain.

¹³ Bërâma cuacë bana 'unánmitëcëinsa 'aish camina an aín titan xuma 'acë tuásaribi 'ain, uisai cara Nucën Papa Diosan uni 'iti 'icë quixun 'unáncëma 'aish.

¹⁴ An Nucën Papa Diosan bana upí oquin sinánquin an cacësabi oquin 'acë uni, an ca upí oquin 'unania, uisa ñu 'ati cara Nucën Papa Diosan iscëx asábi 'icë, uisa ñu 'ati cara 'aisama 'icë quixun. 'Unánquin ca usoquin 'aia. Usa unix ca tuá xuratsusama 'aish uni apánsa 'icën.

6

¹ Usa 'ain cananuna tuá xuratsu 'icësaíma uni apan 'icësaí 'inuxun a paínu cuacë bana Cristo ñui quicë, aishima bëtsi ñuribi 'unánti 'ain. Cananuna a paínu 'unan banacama ësai quicë, a ñuitëcëntima 'ain: nunbi ñu 'atima 'acë cupí Nucën Papa Diosnanma 'aish bamati 'aishbi sinanati Nucën Papa Diosmi catamëtishi iëti,

² 'imainun Jesús sinani nashimicë 'iti, 'imainun Jesúsnan 'ixun axa ami catamëcë uni itsinu nun mēcën nanquin Nucën Papa Dios ñucáxunti, 'imainun camabi uníxa baísquia ca Nucën Papa Diosan an 'acë ñucama 'unánquin uisa cara oti 'icë quixun cati, acama.

³ Èsa banacama mitsu ñuixuntëcēnquinma cananuna Nucën Papa Dios cuëñcëbëtan bëtsi ñu mitsu ñuixunti 'ain.

⁴ Ui unicamax cara Jesucristomi catamëcë 'ixun, ax ca abë 'icë quixun 'unáncë, 'ianan Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan aín nuitu mëu sinánmicë 'ianan,

⁵ Nucën Papa Diosan bana ca upíira upí 'icë quixun sinánquin cuanan, Nucën Papa Diosan cushi, anun cana aín nētënu 'iti 'ai quixun sináncë,

⁶ 'ixunbi ami sinánquinbi ëni uni raírinën cuatánun —'ëx cana Jesucristomi sinántëcënima —quia, a unix ca an Nucën Papa Diosan Bëchicë í curúsocënu matáscë uníxa 'iásaribi 'icën. Usai 'icë uni ax ca amiribishi Jesucristomi sinanatëcënima.

⁷ Usa unicamax ca anu ñu 'apáti meesaribi 'icën. Èsa ca. Nucën Papa Diosan, menu 'uí 'itsa 'ibúmicëxun chabócëx ca ñu bëru 'imainun unían 'apácë ñu cotancëx tapunia, tapúanan ca tuaia. Usaía 'inúan Nucën Papa Diosan 'imicëxa 'ia ca an ñu 'apácë uni an aín naënu 'icë ñu pinuxun bitsia.

⁸ Usa 'aínbi ca bëtsi me camabi ñu 'atima, muxa, chucu, acama anu coi canicëbë anu upí ñu 'iruima. Usa 'aish ca Nucën Papa Diosan iscëx a me 'aisama 'icën. Usa 'icë ca aín 'ibun axa corucë ñucama nēënia.

Xēnibua 'aínbi Nucēn Papa Diosbē 'iti cupí bēnētima chuámarua 'iti

⁹ Ēn nuibacē xucēantu, uni raírínēn ca Nucēn Papa Diosan Bēchicēmi catamētancēxunbi ěnia quixun űuixunquinbi cananuna 'unanin, mitsux camina Jesucristo cupí ainan 'inun iēmīcē 'ixun ěncēma 'aish asérabi Nucēn Papa Diosan upí oquin 'aquíncē 'ai quixun.

¹⁰ Nucēn Papa Dios, an ca aín sinan upí 'ixun, mitsúnmi aín unicama nuibaquin upiti bucunun 'aquianan bēríribi usoquin mitsun 'aia, manuquinma sinania.

¹¹ Usa 'aínbi cananuna anúnmi Nucēn Papa Diosan nētēnu 'iti nētē utámainunmi mitsun 'acēsabi oquin chiquishquin ěnquinma Nucēn Papa Dios cuēēncēsabi oquin 'ati cuēēnin. Usaquin 'aquin camina Nucēn Papa Diosan nētēnu cēñútimoi abē 'iti sinánquin caínti 'ain.

¹² Mitsúxmi chiquish 'iti cananuna cuēēniman. Cananuna cuēēnin, Nucēn Papa Diosan aín quicēsabi oquin 'aquincēxa aín uni raírínēx a ěníma ami catamēti upiti 'ia isími usaribiti 'iti.

¹³ Nucēn Papa Diosbē ca camabi uni 'imainun ángelcamaribi sēnēníma. Usa 'ixun ca anbi sinanatēcēntimoquin Abraham cacēxa:

¹⁴ "Ēsoquin cana asérabi 'ati 'ain. Cana mi upí oquin sinánxunquin bēchicēñu mi 'imianan min rēbúnqui 'itsaira 'inun uámīti 'ain".

¹⁵ Usaquin cacēxun ca Abrahamnēn —Nucēn Papa Dios quicēsabi oi ca 'iti 'icē —quixun sinánquin bēnēquinma, caíancēxa. Caíncēbē ca Nucēn Papa Dios quicēsabi oi Abrahamnēn xañu tuutancēx Isaac bacēancēxa.

¹⁶ Ēnēx ca ěsa 'icēn. Unix ca uni itsían aín bana isa asérabi 'icē quixun 'unánun quíax, aín 'apu axa asamaira 'ain, a űñi ěsai quía: Nun 'apúnbi ca 'unania, 'ěn mi cacē bana ěnēx ca asérabi 'icēn. Usai quicēbētan ca an aín bana ca asérabi 'icē quixun 'unánquin abē cuēbicanántima 'icēn.

¹⁷ Usaribiti ca Nucēn Papa Dios axribi, axa ami catamēti ainan 'iti unicaman —aín quicēsabi oi ca asérabi 'iti 'icē —quixun 'unánun, —xēnibua 'aínbia sinanatēcēntimoi usabi 'iti ca ěnē bana 'icē —quíax quíacēxa.

¹⁸ Usa 'ain cananuna an ca ax quicēsabi oquin 'aia quixun 'unánan, axa —sinanatēcēntimoquin cana mitsu cai —quicē cupí ca an asérabi usoquin 'ati 'icē quixun 'unanin. Usaquin 'unánquin cananuna 'unanin, nun nu an nu 'aquinun űucácē 'ixun ca nu asérabi 'aquinti 'icē quixun. 'Unánan cananuna ami catamēquin —aín bana quicēsabi oi cana asérabi ainan 'aish aín nētēnu abē 'iti 'ai —quixun 'unanin.

¹⁹ Ēnēx ca ěsaribi 'icēn. An manē nunti niquincē unicaman ca aín manē nuntia bēchunan tucáncaquin amami amami buánti rabanan, manē cha manē risin tēcērēcaxun, an cushioquin tuñun quixun baca nēbētsi nipatia. A manē chan tuíncē cupí ca nunti amanu amanu cuanima. Usaribiti cananuna Cristo anu Nucēn Papa Dios 'icē anu cupí nun amanu amanu sinánbēquínquinma Jesucristomi sinánti ěntima 'ain.

²⁰ Cristo axa anua Nucēn Papa Dios 'icē anu 'ain cananuna nuxribi anu abē 'iti 'ain. Ax ca nētētīmōi xēnibua 'aínbi usabi sacerdotenēn cushicaman 'apu 'aish, an aín unicama Nucēn Papa Dios űucáxunti a 'icēn, Melquisedec 'iásaribiti.

7

Jesús ax ca Melquisedec 'iásaribiti an aín unicama Nucēn Papa Dios űucáxuncē 'icē quicē bana

¹ Mitsux Abrahamnën rëbúnqui 'ixun camina 'unanin, Melquisedec ax ca Salem cacë menu 'icë unicaman 'apu 'iacëxa. Ax ca sacerdote, an unicama Nucën Papa Dios manámi 'icë a ñucáxuncë 'iacëxa. Usa 'ain ca bëtsi menu 'icë 'apucaman Abrahamnën xucënan bëchicë Lot cacë, aín nëtënu 'icë unicamabë 'acánanquin ñusmotancëxun aín ñucamacëñunbi 'itsa uni 'imainun xanu 'imainun tuáribi buáncëxa. Usoquin 'acë cuabiani aín unicama buani cuanxun ca Abrahamnënríbi a suntárucama ñusmoxun abámianan anu 'icë 'apucaman buáncë unicamacëñun camabi ñu bitëcëancëxa. Bibiani cuantëcëni ca Abraham Melquisedecbë mēranancëxa. Abë mērananquin ca Melquisedecnën, Nucën Papa Diosan ca Abraham 'aquianxa quixun 'unanin —an ca mi upí oquin sinánxunia —quixun caquin, a Nucën Papa Dios ñucáxuancëxa.

² Usaquin cacëxun ca Abrahamnën an bëcë ñucama mësú Melquisedec 'ináncëxa. Melquisedec quicë bana ax ca “upí 'apu ca ax 'icë” qui quicë bana 'icën. Melquisedec ax ca Salem cacë menu 'icë unibu aín 'apu 'iacëxa. Salem quicë bana ax ca “bëtsi unibubë 'acananima ca chuámarua bucuia” qui quicë bana 'icën. Usa 'ain ca Melquisedec 'acánanti sináncëma 'apu 'iacëxa.

³ Melquisedec a ca uix cara aín papa 'iacëxa, uix cara aín tita 'iacëxa, añu nëtën cara bacëancëxa, añu nëtën cara bamacëxa, uicamax cara aín rara 'iacëxa, abi unin 'unánma 'icën. Usa 'ain ca judíos unibunëx —Melquisedec ax ca bamama 'icë —quia. Nucën Papa Diosan Bëchicëncëx ca nëtëtimoí xëñibua 'ainbi sacerdote, an unicama Nucën Papa Dios ñucáxuncë 'icën, uni Melquisedec ñui quiásaribiti.

⁴ Abraham a pain nucën rara, anbi ca abëa 'acánancë unicama ñusmoxuan bicë ñu mësú ax 'apu 'icë, Melquisedec, 'ináncëxa. Usa 'ain cananuna 'unanin, Abraham ax ca Melquisedec meu 'iacëxa quixun.

⁵ Moisés cuëñeomiquin ca Nucën Papa Diosan —ësaí ca 'iti 'icë —quixun caquin ësaquin cacëxa:

—Abrahamnën rëbúnqui achúshi, Leví cacë, aín rëbúnquicamaxa sacerdote 'icë ca Abrahamnën rëbúnquicama raírinën aín ñucama mësú 'inánti 'icë —quixun. A uni camáxbi Abrahamnën rëbúnqui 'aish aín aintsí 'ixunbi sacerdotecama usaquin aín ñu 'inánun ca Nucën Papa Diosan mēniocëxa.

⁶ Usa 'ainbi ca Melquisedec, Levitan rëbúnqui 'ixunmabi, Abrahamnën aín ñucama mësú 'ináncëxun biacëxa. Nucën Papa Diosan upí oquin sinánxuncë, Abraham, a ca Melquisedecnën aín ñu biquin —an cacësabi oquin usoquin ca Nucën Papa Diosan mi 'axunti 'icë —quixun caquin Nucën Papa Dios ñucáxuancëxa.

⁷ Uni itsían Nucën Papa Dios ñucáxuncë uni ax ca an Nucën Papa Dios ñucáxuncë uni meu 'icën. Uinu 'icë unínbi ca —usama ca —quixun caima. Usa 'ain ca Abraham Melquisedec meu 'iacëxa.

⁸ Levitan rëbúnqui, judíos sacerdotecama, a judíos unicama raírinën aín ñu mësú 'ináncë, acamax ca uni 'aish bamaia. Usa 'ainbi ca Abrahamnën aín ñu mësú Melquisedec, a ñuia uni —ax ca bamama 'icë —quicë, a 'ináncëxa.

⁹ Usa 'ain ca ësoquínribi sinánti asábi 'icën: Levitan chaitiocë Abraham, an ca Melquisedec aín ñu mësú 'ináncëxa, ax a meu 'ixun. Usa 'ain ca Levitan rëbúnqui, sacerdotecama, a judíos unicaman bërí aín ñu mësú 'ináncë, acamaxribi Abrahambëtan aín ñu mësú Melquisedec 'inánsa 'icën.

¹⁰ Levitan rëbúnquicama 'aíma pain 'aishbi ca Abrahambë 'icësa 'iacëxa, aín rëbúnqui 'aish. Usa 'ain cananuna 'unanin, Melquisedec, ax ca Levitan rëbúnqui, sacerdotecama, acamabë sënënmaira cushi 'iacëxa quixun.

11 Bērāma ca Nucēn Papa Diosan 'amicēxun Moisésnēn, uisai cara judíos unicama 'iti 'icē quicē bana cuēnēcēxa. A bana Levitan rēbúnquicama, sacerdotecama 'ixun, judíos unicama 'unánminun ca Nucēn Papa Diosan mēnēcēxa. Usa 'ixuan Levitan rēbúnquinēn 'aquincēx judíos unicama asērabi ain naitu upí 'aish Nucēn Papa Dios quicēsabi oi 'icēbē ca sacerdote itsi Aarón 'iásama, Melquisedec 'iásaribi, Jesús uāma 'itsiānxa.

12 Usa 'ain ca usaquin judíos unicaman 'ati bana, Levitan rēbúnquicama sacerdote 'ixun judíos unicama 'unánmicē, a 'unanibi ain sinan upíma 'ain, a ēnquin bētsi bana Jesús ñui quicē unin cuanun Nucēn Papa Diosan mēnēcēxa.

13 Nucēn 'Ibu Jesús a ñui Nucēn Papa Diosan bana cuēnēcē quicē, ax ca judíos uni 'aishbi Levitan rēbúnquima Judānēn rēbúnqui 'iacēxa. Judānēn rēbúnquinēx ca judíos sacerdote 'iti 'icē quiax ca Moisésnēn cuēnēcē bana quiāma 'icēn.

14 Camabi unin ca 'unania, Nucēn 'Ibu Jesús ax ca Judānēn rēbúnqui 'iacēxa quixun. Usa 'ainbi ca Moisés sacerdote ñui, Judānēn rēbúnquinēx ca sacerdote 'iti 'icē quiax quiāma 'icēn. Levitan rēbúnquishi ca usai 'iti 'iacēxa.

15 Usa 'ain cananuna upí oquin 'unanin, Nucēn Papa Diosan ca Melquisedec 'iásaribitia sacerdote 'inun Jesúsēshi,

16 ax bamaxbi bamatēcēntimoí baísquicē 'icē, a sacerdote 'imiacēxa, Moisésnēn cuēnēcē bana, Judānēn rēbúnqui ca sacerdote 'iti 'icē quicē 'aimabi.

17 A ñuiquin ca Nucēn Papa Diosan ēsaquin cacēxa:

Mix camina nētētimoí usabi sacerdote, an 'ēn unicama 'ē ñucáxunti, a 'ain, Melquisedec 'iásaribi.

18-19 Usai ca judíos unicama 'iti 'icē quicē bana upí 'ainbi ca anun unin sinan upí 'iāma 'icēn. Usa 'ainbi cananuna bētsi bana, Jesús ñui quicē, a cupí asērabi nun 'uchacama tērēncē 'ianan nun sinan upí 'aish Nucēn Papa Diosnan 'ain.

20 Aín Bēhicē an aín unicama a ñucáxunti oquin ca Nucēn Papa Diosan sinanatēcēntimoquin mēnēcēxa.

21 Levitan rēbúnquinēn ca 'ēn unicama ē ñucáxunti 'icē quixun ca Nucēn Papa Diosan sinanatēcēntimoquin cáma 'icēn. Usa 'ixúnbi ca an sinanatēcēntimoquin caquin, Jesús asērabi an unicama a ñucáxunti 'imiacēxa, ain bana cuēnēcē ēsai quicēsabi oquin:

Nucēn 'Ibu Diosan ca sinanatēcēntimoquin aín Bēhicē ēsaquin cacēxa: Mix camina nētētimoí usabi sacerdote, an 'ēn unicama 'ē ñucáxunti, a 'ain, Melquisedec 'iásaribi, quixun.

22 Usa 'ain ca an Moisésnēn cuēnēcē bana cuacē uni 'iásamaira oi an Jesús ñuicē bana cuacē uni Nucēn Papa Diosan iscēx upí 'ia.

23 Levitan rēbúnqui sacerdotecama ca ax pain 'itancēxa bētsix bamacēbē bamacēbē sacerdote 'icē 'aish 'itsaira 'iacēxa.

24 Usa 'ainbi ca ax bamatimoí tsócē 'aish usabi sacerdote 'ixun Jesusan cuni ain unicama Nucēn Papa Dios ñucáxunia.

25 Uí unicaman cara a cupí abē upí 'iisa tanquin Nucēn Papa Dios ñucatia, a ca Jesusan xēnibua 'ainbi Nucēn Papa Diosnan 'inun iēmia. A unicama Nucēn Papa Dios ñucáxunux ca bamatimoí tsotia.

26 Usa 'aián Jesús axira nun sacerdote 'iti ca upíra 'icēn. Nucēn Papa Diosan iscēx upíra 'ixun ñu 'atima 'acēma 'ianan ñu 'atima 'ati sināncēma 'ianan ax upíra sinánñu 'aish ca aín Papabē 'Apuira 'icēn.

27 Ax ca Levitan rēbúnqui 'icēsai 'iāma 'icēn. Atun ca camabi nētēn ain 'ucha pain tērēnan judíos unicaman 'uchacamaribi tērēnun Nucēn Papa Dios ñucáxunia, ñuina rētancēxun xaroquin. Usama ca Jesús 'icēn. Axbi ca camabi

unin 'ucha cupí ñuina rëxun xarocësa 'itánun bamatsianxmabi achúshitishi bamacëxa.

²⁸Usa 'ain ca Moisésnën cuënëo bana quicësabi oi Levitan rëbúnqui, 'uchañu 'aishbi an judíos unicama Nucën Papa Dios ñucáxunti 'ia. Usa 'ainbi ca an Moisés 'inan bana xëñibucëbëtan, Nucën Papa Diosan sinanatëcëntimoquin caquin, ain Bëchicë Jesús, axa asérami 'uchañuma 'iá 'aish usabi 'uchañuma 'ia, an ain unicama a ñucáxunun 'imiacëxa.

8

Jesús ñui quicë bana

¹Ënë banaxa bëtsi banasama 'icëmi mitsun 'unánun cananuna ënë ñuiquin mitsu cain, an Nucën Papa Dios ain unicama ñucáxunti, Jesús, ax ca usa 'aish bëri ain nëtënu abë 'aish, Nucën Papa Diosbë 'Apu 'icën.

²Tabernáculo cacë xubu unin 'acë anuxun Levitan rëbúnqui achúshinën judíos unicama Nucën Papa Dios ñucáxuncë 'ainbi ca anuxunma, ain nëtë anu Nucën Papa Dios 'icë, anuxunbi Jesusan nu Nucën Papa Dios ñucáxunia, Nucën Papa Diosan mëñiosabi oquin.

³An unicaman 'ucha Nucën Papa Diosan tërënun ñuina rëcë xaronux ca sacerdotenën cushicaman 'apu an Nucën Papa Dios ain unicama ñucáxuncë 'ia. Usaribiti ca Jesús unicaman 'ucha tërëncë 'inun ñuina rëtíma, a cupía unicaman 'ucha tërëncë 'inun bamatsianxmabi bamacëxa.

⁴Bëribi nubë 'aish ca Jesús sacerdote 'itsianxma. Levitan rëbúnquinëxëshi Moisés quiásabi oi sacerdote 'ixun ca ñuina rëtancëxun xaroquin judíos unicama Nucën Papa Dios ñucáxunia.

⁵—Jesucristo ax unicaman 'ucha tërëncë 'inun bamax baísquitancëxun ca ënu 'ëbë 'ixun unicama 'ë ñucáxunti 'icë —quixun sinánquin ca Nucën Papa Diosan bëräma Jesucristo ucëma pain 'ain —Levitan rëbúnquinën ca tabernáculo xubunuxun judíos unicaman 'ucha tërëncë 'inun ñuina rëxun xaroquin unicama 'ë ñucáxunti 'icë —quixun mëñiocëxa. Tabernáculo xubu 'ati ñuiquin ca Nucën Papa Diosan Moisés “ain bashinuxun 'ën mi ismicësabi oquin camina a xubu 'imainun anu 'icë ñucama 'ati 'ai” quixun cacëxa. Usa 'ain cananuna 'unanin, Jesucristo ain nëtënu abë 'ixun nu a ñucáxunti sinánquin ca judíos sacerdotenën tabernáculonu 'icë ñucama 'anun Nucën Papa Diosan mëñiocëxa.

⁶—Nucën Papa Diosan Moisés cuënëomia bana quicësabi oi 'i ca uni Nucën Papa Diosnan 'iti 'icë —quíaxa ax quicë bana, asamaira ca —Jesúsmi catamëtishi ca uni Nucën Papa Diosnan 'iti 'icë —quicë bana, ax 'icën. Usa 'ain ca Levitan rëbúnquinën unin 'ucha tërëncë 'inun 'ásamaira oquin Jesusan nun 'ucha tërënquin Nucën Papa Diosbë upí 'inun nu 'imia.

⁷Usai ca judíos unicama 'iti 'icë quixun Moisésnën cuënëo bana quicësabi oquin 'ai ain nuitu upí 'ain ca bëtsi bana Jesús ñui quicë a Nucën Papa Diosan mëñioma 'itsianxa.

⁸Nucën Papa Diosan ca judíos unicama an cacësabi oi 'iama isacëxa, ain bana cuënëo ësai quicësabi oquin:

Nucën 'Ibu Dios ca quia, usai ca judíos unicama, Israelnën rëbúnqui 'iti 'icë quixun Moisés cuënëomia bana 'inan, 'ixunbi cana 'itsa bari inúcëbëtan bëtsi bana judíos unicama 'inánti 'ain. Anun 'ën a bana 'inánti nëtë ca uti 'icën.

9 A banax ca judíos unicama Egipto menua buánquin uisai cara atux 'iti 'icë quixun 'ën Moisés cá banasama 'iti 'icën. Judíos unicama 'aquinsa tanquinbi cana atúan 'ën bana cuaquin 'ën cacësabi oquin 'acëma cupí atu èancën.

10 Usa 'ixunbi cana 'èx mitsun 'Ibu Dios 'ixun mitsu cain, usai ca judíos unicama 'iti 'icë quixun caquin 'ën a pain 'inan bana sënèncëbëtan cana bëtsi bana judíos uni Israel unicama 'inánti 'ain. Èsai ca a bana quiti 'icën: 'Ën cana 'ën cacë bana 'ën unicaman manuquinma sinánan aín nuitu mëu upi oquin 'unánun 'unánmiti 'ain. 'Ëx cana aín Dios 'aish atúan rabicë 'iti 'ain. 'Imainun ca atux aséjabi 'ën unicama 'iti 'icën.

11 'Ën unicaman ca 'è 'unánti 'icën. Ñu 'unáncëma 'imainun ñu 'unáncë uni, apan 'imainun xucamanribi ca 'è 'unánti 'icën. Usa 'ain ca uinu 'icë uninbi bëtsi uni, aín xucëmbi, abë 'icë uninbi cacëxunmabi atúnbi 'è 'unánti 'icën.

12 Usaía ax 'icë uni a cana ñu 'atima 'acëbi nuibaquin aín 'uchacama tërënti 'ain. Tërënxun cana manuquin aín 'uchacama sinántëcëntima 'ain.

13 Èsaía Cristo cupí aín unicama aín nuitu upí 'iti ñui ca Nucën Papa Dios — 'ën bërâma usai ca judíos unicama aín 'ucha tërëncë 'iti 'icë quixun Moisés cuënëomia bana a camina ènti 'ai — quiax quia. Usa 'aish ca a bana sënëntishi 'icën.

III. LEVITAN RËBUNQUINËN ÑU 'ACË CUPI UNI 'IASAMAIRA OI CA JESUS CUPI UNI AIN 'UCHA TËRËNCË 'IA (9-10)

9

Anuax judíos sacerdotecama Nucën Papa Diosbë baná tabernáculo ñuianan Jesucristo anu Nucën Papa Dios 'icë ñuicë bana

1 Bërâma ca Nucën Papa Diosan judíos unicaman usoquin a rabinun quixun caquin, anuxuan Levitan rëbúnquinën judíos unicama a ñucáxunti tabernáculo cacë xubu 'anun quixun cacëxa.

2 An Moisés cacësabi oquin ca judíos unicaman tabernáculo 'aquin, amo rabëa aín namé 'itánun nëbëtsi chupan bëpáncëxa. Anu pain atsínti anu ca anu lamparín nanti 'imainun curi mesa, anu uni itsin pitima pán nancë, acama 'iacëxa. Anu uni aín 'ucha tërëncëma 'ianan upiti mëniocacëma 'aish atsíntima 'ain ca a 'iti Cata Upí cacë 'iacëxa.

3 Cata Upí a 'ucë ca bëtsi cata 'iacëxa. Ax ca Cata Upíira cacë, 'iacëxa.

4 Tabernáculo nëbëtsi rabë oquin bëpáncë chupa rapasu ca anuxun tsëpasa ñu sanutanun xaroti nancë 'iacëxa, a Cata Upíira cacë, a rapasu. A Cata Upíira cacë, anu ca bunánti, curin ratacacacë 'aish anúnribi aín namënu rocë 'iacëxa. A bunántinu ca curi 'acë chumu, anu maná cacë piti ñu 'itsamashi purucë, 'imainun Aaronën tsati 'aíshbi coo, a 'imainun maxax parúsha rabë, anu usai ca aín uni 'iti 'icë quixun Nucën Papa Diosan cuënëo, acama 'iacëxa.

5 A bunánti aín mapútinu ca querubín rabë, Nucën Papa Diosan suntárusa oquin curi unioçë, bësúnarabë oquin tsóncë 'iacëxa. A nëbëtsinuax ca aín pëcacë 'ucë mëucüax Nucën Papa Dios banacëxa. Anu ca judíos sacerdotenën chucicaman 'apun 'aracacë ñuinanën imi áncacëxa, Nucën Papa Diosan atun 'uchacama tërënun. Ènë ñucama camina 'unáncan. Usa 'ain cananuna camaira ñuiquin mitsu caiman.

6 Usaquin tabernáculo xubunu 'icë ñucama mënió 'ain ca anu pain atsíncë cata, ax Cata Upí cacë, anu atsínxun judíos sacerdotenën an 'ati ñu 'aia,

lamparín mēníoti, pán mesanu nanti, acama, Nucēn Papa Diosan mēníosabi oquin.

⁷ Acamax ca tabernáculu cata, anu pain atsinti, anuishi atsinia. Usa 'aínbi ca cata itsi, Upíira cacē, anu judíos sacerdotenēn cushicaman 'apu axēshi camabi baritian achūshi oíshi atsinia. Anu atsínquin ca 'aracacē ñuinanēn imi buania, aín 'uchacēñuan judíos unicaman 'uchacamaribi Nucēn Papa Diosan tērēnun quixun ánscaquin.

⁸ Nun nu a ñucama sinania ca Nucēn Papa Diosan Bēru Ñunshin Upitan nu ēsaquin 'unánmia, anu pain atsinti cata anuxun atun 'acēsabi oquian camabi nētēn ñu 'acēbē ca judíos unicamax Cata Upíira cacē, anu Nucēn Papa Dios 'icē, anu abē bananux atsinima.

⁹ Usai ca 'ia quixun 'unánquin cananuna sinanin, Moisés quicēsabi oquin ñuina rēxun xaroquinbi ca a unicaman, aín nuitu ca Nucēn Papa Diosan iscēx asérabi upí 'icē quixun 'unanima. Usaribi cananuna nux 'ai quixun cananuna sinanin.

¹⁰ Nucēn Papa Diosan ca usoquin judíos unibunēn 'ati ñuiquin bētsi bētsi ñuina namí pítima 'imainun amiribí amiribi mēchucati, usa ñucama 'anun quixun mēñocēxa. Usai a banacama quicēsabi oi 'ibi ca atun nuitu upí 'ima.

An Jesucristo xuisama pain 'aían judíos unibunēn usa ñucama 'anun ca Nucēn Papa Diosan mēñocēxa.

¹¹ Usa 'ain ca Cristo ēnē menu uá 'aish anu Nucēn Papa Dios 'icē, anu cuantēcēancēxa. Ēnē menuax cuantēcēan 'aish ca anua Nucēn Papa Dios 'icē, anu 'icē sacerdote, an Nucēn Papa Dios nu ñucáxuncē, a 'icēn. Anu ax sacerdote 'icē ax unin 'acēma 'aish ca ēnē nētēnu 'icē tabernáculosamaira 'icēn.

¹² Tabernáculonu 'icē cata Upíira cacē, anua sacerdotenēn cushicaman 'apun chivo 'imainun vaca bacē rēxun aín imi buan 'aínbi ca Jesucristo aín imi 'apati bamatancēx baísquias, anuira Nucēn Papa Dios 'icē anu cuancēxa. Anu ashiti cuan 'ixca ca nun 'uchacama tērēncē 'aishnu xēñibua 'aínbi Nucēn Papa Diosnan 'inun nu 'imia.

¹³ Judíos unicaman ca aín 'ucha cupí chivo 'imainun vaca bacē, tabernáculu xubunu buánxun rēxun judíos sacerdotenēn a xaroxúnun 'inánia. Ináncēxun ca sacerdotenēn a ñuinacan imi bianan aín namí xaroxun aín chimapu bixun a unicamanu sácaia. Usoquian 'acēx aín 'ucha tērēncē 'aishbi ca 'uchatēcēnima 'inúan 'acēma 'icēn.

¹⁴ Ñuina rēcē aín imi cupí uni 'icēsamaira oi cananuna Cristo bama cupí nun 'ucha tērēncē 'aish upí 'iti 'ain. Nucēn Papa Diosan Bēru Ñunshin Upí, axa usabi 'ia 'aish usabi 'icē, ax abē 'ain ca Cristo, ax 'uchañuma 'aishbi bamatsianxmabi, nun 'uchacama tērēncē 'inun bamacēxa. Xēñibua 'aínbi abē 'itimoinu bamati 'icēbi ca nun 'uchacama tērēnquin, ax aín imi 'apati bama cupí, Nucēn Papa Dios, axa bamatimoi tsócē, a rabinu ax cuēncēsabi oi 'inun nu 'imia.

¹⁵ Usa 'ain ca Nucēn Papa Dios quiásabi oi, an Cristomi catamēnun sinánmicē unicama xēñibua 'aínbi abē 'inun Cristo bamacēxa. An Moisésnēn cuēñēo bana cua nucēn raracaman 'ucharibí ca Cristo bama cupí, tērēncē 'icēn. Usa 'ain ca Moisésnēn cuēñēo bana 'iásama Cristo ñui quicē bana 'icēn.

¹⁶⁻¹⁷ Nun ca uin cara ax bamacēbētan aín ñu bití 'icē quixun ñuiquin, —usai ca 'iti 'icē —quicē quirica mēñoia. Usa 'aínbi ca a uníxa bamacēma pain 'ain, aín ñu bētsi uninanma 'icēn. Aín 'ibúxa bamacēbē cuni ca aín ñucama asérabi bētsi uninan 'ia.

18 Usaribi oquin ca 'aracacë ñuina aín imi 'apati bamacëbëtainshi Nucën Papa Diosan judíos unicama aín 'uchacama tërënquin manúmiacëxa.

19 Nucën Papa Diosan cacësabi oquin ca Moisésnën a banacama ñuiquin judíos unicama catancëxun vaca bacë imicëñun chivo imi bixun 'unpáxcëñun mëscutancëxun ro, hisopo cacë, aín xo, xónsa carnero rani 'acë risi anun tëcërëcacë a chabóquin, cuëñëo banami 'anan unicamamiribi áncacëxa.

20 Ansaquin ca judíos unicama cacëxa: “Ènë imi áncacë isquin camina 'unánti 'ain, Nucën Papa Diosan ca asérami ax quiásabi oquin mitsun 'ucha tërënquin, mitsúxmi aín uni 'imainun ax mitsun Dios 'ixun mitsu sinánxunia” quixun.

21 Usaribi oquin ca Moisésnën tabernáculo xubu 'imainun aín Cata Upí anu 'icë ñucama anun Nucën Papa Dios rabiquin ñu 'ati, acamamiribi a ñuina imi áncacëxa.

22 Usa 'ain ca usoquin ca judíos sacerdotenën 'ati 'icë quixun Moisésnën cuëñëo bana quicësabi oquin, anun Nucën Papa Dios rabiti ñucama ami imi áncacë 'iacëxa, a ñuxa Nucën Papa Diosan iscëx upí 'inun. Ñuina bamacëbëma ca judíos unin 'ucha tërëncëma 'iá 'itsíanxa. Usaribiti ca Jesús bamama 'ain unin 'ucha tërëncëma 'itsíanxa.

Bamax Cristo bäsquia cupíshi unin 'ucha tërëncë 'iti 'icë quicë bana

23 Usaria Jesucristo anua Nucën Papa Dios 'icë anu atsinti tani ca unin 'acë tabernáculo xubu aín Cata Upíra cacë, anu judíos sacerdotenën cushicaman 'apu atsíancëxa. Usai Jesucristo 'iti 'ain ca a ñucama Nucën Papa Diosan upí isnun 'aracacë ñuinanën imi anu a sacerdotenën áncacëxa. Usa 'aínbi cananuna ñuinanën imi áncacë cupíma, Jesucristonëxbi aín imi 'apati bama cupíshi anua Nucën Papa Dios 'icë anu nux abë 'iti 'ain.

24 Ax ca tabernáculo, anua Nucën Papa Dios 'icë tanquian unin 'acë, anuma, anua Nucën Papa Dios 'icë anubi atsíancëxa, anuxuan nu Nucën Papa Dios ñucáxuncë anu.

25 Judíos sacerdotenën cushicaman 'apu ax ca tabernáculo xubu aín Cata Upíra anu camabi baritia achúshitishi, aín imima, 'aracacë ñuinanën imi áncái atsinia. Usa 'aínbi ca Cristo, anua Nucën Papa Dios 'icë, anu 'itsai atsínima.

26 'Itsai atsínux ca 'itsai bama 'itsíanxa. Usa 'aínbi ca Cristo aín uti nëtë sënëncëbë uni 'inux uá 'aish bamatsíanxmabi achúshitishi unin 'ucha cupí bamacëxa.

27 Ènë nëtënu 'icë camabi unix ca achúshitishi bamati 'icën. Usa 'icë ca aín ñu 'acëcama 'unánquin Nucën Papa Diosan uicamax cara aín nëtënu abë 'iti 'icë quixun canan uicamax cara anu abë 'itima 'icë quixun cati 'icën.

28 Usaribiti ca Cristo ènë menuax achúshitishi bamacëxa. Ax 'uchañuma 'aishbi ca camabi unin 'ucha ainansa 'aish tërëncë 'inun bamacëxa. Bamatancëx bäsquitancëx ca aín Papa Diosnu cuan 'aish amiribishi ènë nëtënu utëcënti 'icën. Camabi unin 'ucha cupí bamatëcëni aima ca an aín uti caíncë unicama abëa 'inun bitsi utëcënxun 'aia.

10

1 Jesucristoa ènë menu utancëx unicaman 'ucha cupí usai 'iti tanquian judíos unicaman aín 'ucha cupí castíancëma 'inuxun 'aracacë ñuina 'anun ca Nucën Papa Diosan mëñocëxa. Usoquin mëñocë 'ain ca judíos unicaman Nucën Papa Diosbë upí 'iisa tanquin camabi baritia 'aracacë ñuina 'axun xaroiá. Usoquin 'acë 'aínbi ca aín nuitu asérami 'uchatëcëntimoquin upí 'inun mëñocëma 'icën.

² Aín 'ucha tërëncë 'ianan aín nuitu aséjabi upí 'imicë 'ain ca judíos unicaman Nucën Papa Diosan isnun quixun 'aracacë ñuina amiribi amiribi 'á 'itsíanma. Usoquin 'aracacë ñuina 'acë cupía aín 'ucha tërëncë 'aish aín sinan aséjabi upí 'ain ca 'aracacë ñuina rëmitëcënti sináncëma 'itsíanxa.

³⁻⁴ Vaca bacë 'imainun chivo rëxun xaroanan aín imi ánsacacë 'aínbi ca a unicama aín sinan ashiquin upí 'inun mëniócëma 'icën. Usa 'ain ca judíos unicaman camabi baritia ñuina rëmiquin —'ën sinan ca aséjabi upíma 'icë — quixun sinántëcënia.

⁵ Usa 'ain ca Cristonën ënë nëtënu uquin aín Papa Dios ësaquin cacëxa: Ñuina unin rëxun xaroti cuëenquinma camina 'ëx uni 'aish unicaman 'ucha cupí bamati mëniön.

⁶ Aín 'ucha cupía unin ñuina rëxun mi xaroxuncë a camina cuëëniman.

⁷ Usa 'ain cana mi can: 'Ën Papa Dios, mix cuëëncësabi oquinshi 'anux cana ënë nëtënu ain, min bana cuëëno quicësabi oi.

⁸ Moisésnën cuëëno bana, aín 'ucha tërëncë 'inun ca unin ñuina rëxun xaroti 'icë quicë 'aínbi ca Cristonën aín Papa Dios cacëxa, "aín 'ucha cupía unin ñuina rëxunmi xaroxuncë a camina cuëëniman".

⁹ Catancëxun ca Cristonën ësaquinribi aín Papa Dios cacëxa: "'Ën Papa Dios, mix cuëëncësabi oquinshi 'anux cana ënë nëtënu ain". A bana cuëënosabi oi utancëxa Cristo camabi unin 'ucha cupí bama 'ain ca bërí unin aín 'ucha cupí ñuina rëxun xarotëcëntima 'icën.

¹⁰ Jesucristo aín Papa Dios cuëëncësabi oi, bamatsianxmabi achúshitishi bama 'ain cananuna nux Cristo bama cupí Nucën Papa Diosan iscëx nun 'ucha tërëncë 'aish aséjabi ainan 'ain.

¹¹ Judíos sacerdotecaman ca camabi nëtën 'uchañu unían bëxuncëxun aín 'ucha tërëncë 'inun 'aracacë ñuina rëxunia. Usoquian 'acëbëbi ca aín nuitu upíma usabi 'ia.

¹² Usa 'aínbi ca Jesucristo achúshitishi camabi unin 'ucha tërëncë 'inun bamax baísquitancëx anu aín Papa 'icë anu abë 'Apu 'aish aín mëqueu 'i cuancëxa.

¹³ Anu 'aish ca axa ami nishcë unicama a Nucën Papa Diosan 'ibuamainun anua Nucën Papa Dios 'icë anu 'icën.

¹⁴ Usa 'ain ca achúshitishi bama 'ixun axa ami catamëcë unicama aín 'ucha tërëanan nëtëtimoia abë upí 'inun 'imia.

¹⁵ Usa ca quixun ca aín Bëru Ñunshin Upitan nu 'unánmia, ësai ca Nucën Papa Diosan bana cuëëno quia quixun nu sinánmiquin:

¹⁶ Ësoquin cana 'ëx mitsun 'Ibu Dios 'ixun mitsu cain, usai ca judíos unicama 'iti 'icë quixun caquin 'ë a pain 'inan bana sënëncëbëtan cana bëtsi atu 'inánti 'ain. Ësai ca a bana quiti 'icën: 'Ën cana 'ën cacë bana 'ën unicaman aín nuitu mëu upí oquin 'unánan manuquinma sinánun 'unánmiti 'ain.

¹⁷ Quianan ca ësairibi a bana quia:

Aín ñu 'atima 'acëcama tërënxun cana manuquin aín 'uchacama sinántëcëntima 'ain.

¹⁸ Usa 'aian unin 'ucha sinántëcëntimoquin tërëncë 'inun Cristo bama 'ain ca unin aín 'ucha tërëncë 'inun 'aracacë ñuina rëxun xarotëcëntima 'icën.

Cristonan cupí abë banaquin Nucën Papa Dios ëntima ñui quicë bana

¹⁹ 'Ën xucëantu, Jesucristo aín imi 'apati bama cupí nun 'uchacama tërëncë 'ianan Nucën Papa Diosnan 'aish cananuna —Cristo cupí ca Nucën Papa Diosan nux banaia cuati 'icë —quixun sinani racuëtima abë banati 'ain.

²⁰ Bamax baísquitancëx aín Papan nètënu abë 'i cuan 'ixuan, Jesusan nu 'aquincëx cananuna ax bamatimoi tsócë Nucën Papa Dios, abëbi banati 'ain, nucën rara judíos unicama 'iásamai.

²¹ An Nucën Papa Diosan unicama a ñucáxuncë ax ca Jesús 'icën.

²² A cupí nun 'uchacama tērēncë 'aish cananuna uisa ñu cara 'aisama 'icë quixunu 'unánquin mēniocë 'aish aséرابi ax cuēēncēsabi oi 'iisa tani Nucën Papa Diosbë banati 'ain, an ca cuati 'icë quixun 'unani. Ax Nucën Papa Diosbë banai tabernáculu xubunu atsínux ca sacerdote aín 'ucha tērēncë 'ianan upiti nashi mēniocacëxa. Usaribiti cananuna Jesucristo cupí chucacësa 'aisha nun nuitu, nun sinan upí 'ain Nucën Papa Diosbë banain.

²³ —Nucën Papa Diosan ca aín quicēsabi oquin nu upí 'imianan nux aín nètënu abë 'inun 'imia —quixun 'unánquin cananuna aséرابi ami catamēquin aín bana ēnquinma an nu cacēsabi oquin 'aquin bētsi uniribi —Nucën Papa Diosan ca ax quicēsabi oquin, usoquin nu 'aquinia —quixun ñuixunti 'ain.

²⁴ Camaxunbi cananuna uisai caranuna bētsibë bētsibë nuibananan Nucën Papa Dios cuēēncēsabi oquin ñu 'anun 'aquiananti 'ain quixun sinánti 'ain. Sinántancëxun cananuna aséرابi usoquin 'ati 'ain.

²⁵ Usai 'icë aísha bētsi bētsi uni axa Jesucristomi catamēcë unicamabë timētisama tancëbëbi cananuna nux usai 'ima, aín unicamabë timēanan bētsibë bētsibë Jesucristomia catamēnun 'aquiananti 'ain, Jesucristo utēcēnti nētë ca 'urama 'icë quixun sinani.

²⁶ Jesucristomi catamēcë 'ixunbi nunbi 'aisa tanquin ēnquinma ñu 'atima amiribi amiribi 'ai cananuna nun 'ucha tērēnun Jesucristomi catamēti cuēēncëma cupí nun 'ucha tērēncëma 'aish usabi 'iti 'ain.

²⁷ Usa 'icë, anun an camabi unin ñu 'acë isti nētën Nucën Papa Diosan ax cuēēncësa oi 'iisama tani ami nishcë unicama 'acēsaribi oquin nuribi 'uchoquin manë tsinu 'imicëx cananuna nux abë 'itimoi 'iti 'ain.

²⁸ An usai ca judíos unicama 'iti 'icë quixun Moisésnēn cuēñëo bana quicēsabi oquin 'acëma uni a ñuia, rabé 'imainun achúshi uni —aséرابi ca usa 'icë —quicëbëtan ca nuibati sinanaquinma a uni uni itsin 'aia. Rabé uníxëshia a ñui usai quicëbëtanribi ca usaquin 'aia.

²⁹ A unia usoquin 'ásamaira oquin ca axa aín Bëchicë 'imainun aín Bëru Ñunshin Upími 'atimati banacë uni a Nucën Papa Diosan castícanti 'icën. Nucën Papa Diosan Bëchicë, axa unicama 'uchañu 'icëbi iēminux aín imi 'apati bama, a ami 'atimati bananan Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upí an uni nuibaquin 'aquincë ami 'atimati banacë, a unicamax ca an Moisésnēn cuēñëo bana 'acëma unia 'acēsamaira oquian Nucën Papa Diosan castíancë 'iti 'icën.

³⁰ Cananuna 'unanin, ësai ca Nucën 'Ibu Dios quiacëxa quixun: “Uix cara 'uchaia, a cana 'ēnbi uisaira oquin carana 'ati 'ai usoquin 'ati 'ain”. Èsairibi ca quiacëxa: “Uinu 'icë 'ēn unicaman cara 'ēx quicēsabi oquin 'acëma 'icë a cana 'ēn uisa carana oti 'ai usoquin 'ati 'ain”.

³¹ Usa 'ain cananuna nun 'ucha ēncëma 'aish, Nucën Papa Diosan ca ax cushiira 'ixun uisaira oquin cara 'ati 'icë usoquin nu 'ati 'icë quixun sinani ami racuēti 'ain.

³² Jesucristomi catamëtabatia, unin mitsu bētsi bētsi oquin tēmëramicëxunbi camina bēñëquinma tanshiacën. Usaími mitsux 'ia a camina sinánti 'ain.

³³ Mitsu raírinëx camina unin mitsumi cuaiquin 'itsa unin ismainun mēcëcë 'iacën. Usai 'imainun ca axa Cristomi catamēcë uni raírinēn mitsux usai 'icë isi masá nuituquin ēnquinma 'aquiancëxa.

³⁴ Usa 'ixun camina Jesucristomi catamēcē cupía sipuacē unicama nuibaquin 'aquiancēn. Mitsumi nishquian mitsun ñu bicancēbēbi camina masá nuitutíma usabi cuēēancēn. —Ēnē nētēnuax ñuñu 'aish cuēēncēsamaira oi cana Nucēn Papa Diosnan 'aish aín nētēnu nētétimoí abē 'iti 'ai —quixun sinani camina cuēēancēn.

³⁵ —Usai cana 'iacē —quix manúquinma camina min 'acēsabi oquin Jesucristomi catamēti ěntima 'ain. Ami catamēcē 'aish camina a cupí nētétimoí abē Nucēn Papa Diosnan nētēnu 'iti 'ain.

³⁶ Jesucristo ucēbē ax quicēsabi oi Nucēn Papa Diosnan nētēnu abē 'inuxun camina uni itsían mitsu tēmēramicēxbi a taníma usabi Cristomi catamēquin ax cuēēncēsabi oquin 'ati 'ain.

³⁷ Ēsai ca Nucēn Papa Diosnan bana cuēnēo quia:

Xēnibutíma ca ax bēnētishi uti 'icēn. A nun caíncē ax ca nētēbutima uti 'icēn.

³⁸ 'Ēn iscēxa ax upí 'icē 'ĕn unicamax ca tēmēraibi 'ĕmi catamēti tsótí 'icēn. Usa 'aínbi cana an 'aquinbi racuēquin 'ĕn bana ěncē uni a isi cuēēntima 'ain”.

³⁹ Usaía an aín bana 'aquinbi ěncē uni ax Nucēn Papa Diosnan nētēnu abē 'ítima 'aínbi cananuna nun ami catamēquin ěncēma 'aish, asérabi Nucēn Papa Diosnan 'aish aín nētēnu abē 'iti 'ain.

IV. CRISTO UCĒMA PAIN 'AIN CA JUDIOS UNI RAIRINĒX ASERABI NUCĒN PAPA DIOSMI CATAMĒACĒXA QUIAX QUICĒ BANA (11-13)

11

Usaía judíos unicaman rara raírínĕx Nucēn Papa Diosmi catamēa bana

¹ Nun Nucēn Papa Dios isquinmabi cananuna asérabi ca anu 'icē quixun 'unanin. Aín bana ca cēmēma asérabi 'icē quixun sinánquin cananuna 'unanin, an ca aín quicēsabi oquin 'ati 'icē quixun. Usaquin ca axa ami catamēcē unicaman 'unania.

² Nucēn Papa Diosnan ca axa quicēsabi oquin 'ati 'icē quixun sinánquian, ami catamēquin nucēn raracaman ñu 'aia isi ca Nucēn Papa Dios cuēēancēxa.

³ Ēnē nētēcamax ca Nucēn Papa Dios quicēbēshi an sináncēsabi oi uniacēxa. Uisa ñu 'aíma 'aínbi ca an unin iscē ñucama uniocēxa. Usoquin unioia isáma 'ixunbi cananuna a bana acama ñuiquin cuēnēo a isquín, usai ca 'iacēxa quixun 'unanin.

⁴ Bērí nētēnma ca Adanēn bēchicē, Abel, an ami sinánquin Nucēn Papa Dios quicēsabi oquin a rabiquin 'aracacē ñuina rĕxun xaroxuancēxa. Usomáinunbi ca aín xucēn Cainan aín cuēēncēsa oquinshi aín ñu bimishi Nucēn Papa Dios xaroxuancēxa. Cainan usoia isi ca Nucēn Papa Dios cuēēanma 'icēn. Abelnēan 'axuncēxun isi cuni ca cuēēancēxa. Abel bama 'aínbi cananuna —Abelnēn ca asérabi Nucēn Papa Diosmi catamēquin ax quicēsabi oquin 'acēxa —quixun sinanin.

⁵ Ēnēnsaran nētēnma ca Enoc cacē uni, amia catamēcē cupía anun Nucēn Papa Dios cuēēncē 'iacēxa. Usa 'icē ca ěnē menuax bamaima aín nētēnu 'inun Nucēn Papa Diosnan buáncēxa. Buáncē ca unin mērama 'icēn. Usoquin buáncēma pain 'aish ca Nucēn Papa Dios Enocnēn cuēēancēxa quix ca aín bana cuēnēo quia.

⁶ Uicamax cara Nucēn Papa Diosbē banatisa tania, uicamax cara ainan 'iisa tania, an ca —Nucēn Papa Dios ca asérabi anu 'icē —quixun sinánti 'icēn. Sinánan ca —an ca 'ĕn ñucácēxun cuati 'icē —quixun sinánti 'icēn. Usaía ax

asérabi ami catamécë uni anun cuni ca Nucën Papa Dios cuëënia. Axa ami catamécëma unin ca Nucën Papa Dios cuëënmina.

7 Ënënsaran nètënmaribi ca Noénën ami catamëquin —Nucën Papa Dios quicësabi oi ca 'iti 'icë —quixun 'unáncëxa. 'Unáncë 'icë ca Nucën Papa Diosan Noé cacëxa, —camabi uníxa 'aisamairai 'uchacë cupí cana unían usai ñu 'iti sináncëbëtanmabi camabi me baca mapumiquin cëñuti 'ai —quixun. Nucën Papa Diosan bana ca asérabi 'icë quixun 'unánquin ca Noénënshi, 'itsa 'uí 'ibúcëma pain 'aínbi aín manë nunti chaira anua aín aintsi 'ibucama atsinmiti 'acëxa, Nucën Papa Diosan a cacësabi oquin. An usoquin 'aia iscë unicama ca —ënë menu 'icë unicama 'aisamairai 'uchacë cupí ca Nucën Papa Diosan cëñuti 'icë —quixun Noénën ñuixuancëxa. Nucën Papa Dios quicësabi oi ca 'iti 'icë quixun sinánquian Noénën, an cacësabi oquin 'aia isi ca Nucën Papa Dios cuëëancëxa.

8 Bërámariibi ca Abraham cacë uni ariibi ami catamécë 'icë Nucën Papa Diosan cacëxa:

—Camina min me ëbiani, bëtsi me 'ura 'icë, anu 'i cuanti 'ain. Min rëbúnquicamanan ca a me 'iti 'icën. Cacëx ca Abraham uinu cara a me 'icë, uisa me cara quixun 'unánxmabi, aín me, Ur cacë, anuax cuancëxa, Nucën Papa Diosan ca an cacësabi oquin 'ati 'icë quixun 'unani.

9 Nucën Papa Diosmi catamécë 'aish ca Abraham a me, a Nucën Papa Diosan a ñuixuncë, anu bëbatancëx anu tsoócëxa. Anu 'aish ca aín menumabia uni tsócësa 'iacëxa. Anu 'aishbi ca upí oquin xubuoíma, chupa 'acë xubunuishi 'iacëxa. Usaribiti ca aín bëhçicë Isaac 'imainun Isaacnën bëhçicë Jacob, acamaxriibi 'iacëxa. —Abraham, mix camina 'ënan 'iti 'ain, min rëbúnquicamaribi ca 'ën uni 'iti 'icë —quixun ca Nucën Papa Diosan Abraham cacëxa. Usaribi oquin ca Nucën Papa Diosan Abrahamnën bëhçicë, Isaac, 'imainun Isaacnën bëhçicë, Jacob, cacëxa.

10 Usaquin cacëxun ca Abrahamnën 'unáncëxa, —Nucën Papa Diosan, usai ca 'iti 'icë quixun mëño 'ain cananuna ënë menu tsócë 'aishbi Nucën Papa Diosan 'aish, an sináncësabi oquin mëño aín nëtë anu 'iti 'ai quixun. Usaquin sinani ca cuëëancëxa.

11 Abrahamnën xanu, Sara, anriibi ca Nucën Papa Diosan Abraham cacësabi oquin, caniacëquinbi tuacëxa, Nucën Papa Dios quicësabi oi cana 'iti 'ai quixun sináncë cupí. Usai tuutancëx ca Sara bëbu tuá, Isaac cacë, bacëancëxa.

12 Usa 'ain ca, Abraham caniacécëra 'aishbi bëhçicëñu 'iacëxa. Aín bëhçicënen rëbúnqui ca 'itsaira 'iacëxa. Nainu 'icë 'ispacama cananuna tupúncasmati 'ain. Parúnppa cuëbí 'icë masriibi cananuna tupúntima 'ain. Usaribiti ca Abrahamnën rëbúnqui 'aisamaira 'aish unin tupúntisama 'iacëxa.

13 Abraham, Sara, Isaac, Jacob, acamax ca Nucën Papa Diosan ñuiasa oi 'icëma pan 'ain bamacëxa. Usa 'aínbi ca aín bamati nëtë sënëntamainun masá nuituquinma cuëënquin, Nucën Papa Diosan nu cacësabi oi ca nun rëbúnqui 'iti 'icë quixun 'unáncëxa. Usaquin 'unani ca ësai quicësa 'iacëxa: nux ënë menu 'icë 'aishbi cananuna uníxa aín menumabi bëtsi menu cuanúxbi tsócësa 'ain.

14 Usaia quiása 'ain cananuna 'unanin, a unicamax a menu bucuxunbi ca —ënë menu 'iti unima, bëtsi menu 'iti uni cananuna nux 'ai —quixun sináncëxa.

15 Anuaxa cuancë me, Ur cacë, anu cuantëcëinsa tani ca Abraham anu cuantëcëan 'itsianxa.

16 Cuantëcënti 'aishbi ca anu cuantëcëinsama tancëxa. A menu 'icësamaira oi bëtsi nëtë, upíira a Nucën Papa Diosan atu mëñoxuncë, anu 'iti ca cuëëancëxa.

Usa 'ain ca Nucën Papa Dios —'ëx cana atun Dios 'ai —quixun sinani cuëënia. Usai cuëënquin ca anua atux abë 'iti nètë mënícëxa.

¹⁷⁻¹⁸ Abraham ca —asérami ca Nucën Papa Diosan aín quicësabi 'oquin 'ati 'icë —quixun 'unani ami catamëacëxa. Èsai ca 'iacëxa. Nucën Papa Diosan ca Abraham cacëxa: “Min bëchicë Isaacnën rëbúnqui ca asérami 'itsaira 'ianan 'ënan 'iti 'icë” quixun. Usa 'ainbi ca Nucën Papa Diosan —asérami cara Abrahamnën 'ën cacësabi oquin 'ati 'icë —quixun 'unántisa tanquin, Abraham cacëxa —min camina 'aracacë ñuina 'axunquinma, min bëchicë Isaac abi 'ë rabiquin 'ë 'axunti 'ai —quixun. Cacëxun ca usoquin anuxun 'atinu Isaac buáncëxa.

¹⁹ Buánquin ca sináncëxa:

—'Ën bëchicë achúshi, Isaac, aín rëbúnqui ca asérami 'itsaira 'iti 'icën, Nucën Papa Diosan 'ë cacësabi oi. Usafa 'inun ca bamacëbi baísquimiti 'icë —quixun. Usauin sinánquian Nucën Papa Diosan cacësabi oquin Abrahamnën 'ati 'aishbi ca Nucën Papa Diosan xucëxun ángelnën Abraham cacëbë Isaac bamati 'aishbi iëacëxa.

²⁰ Usa 'ain ca Isaacnëribi, —Nucën Papa Diosan ca aín quicësabi oquin 'ati 'icë —quixun 'unánquin, aín bëchicë rabë, Jacob 'imainun Esaú, —Nucën Papa Diosan ca an 'ë cacësabi oquin mitsu 'aquinti 'icë —quixun caquin atu Nucën Papa Dios ñucáxuancëxa.

²¹ Jacobnëribi, —Nucën Papa Diosan ca aín quicësabi oquin 'ati 'icë —quixun 'unánquin ca aín bamati sënëncëbëtan, xëni 'aish, aín tsatimi cëpíxun aín xuta Josénën bëchicë rabë, —Nucën Papa Diosan ca an 'ë cacësabi oquin mitsu 'aquinti 'icë —quixun caquin atu Nucën Papa Dios ñucáxuancëxa.

²² José, Egipto menu 'ixun ca —ax quicësabi oquin ca Nucën Papa Diosan nun rëbúnqui Egipto menua nun nètë, Canaán, anu 'itëcënun buánti 'icë —quixun sinánquin aín aintsi cacëxa: Ènë nëtënuax nun nëtënu cuanquin ca mitsun rëbúnquinen 'ën xoribi buánxun anu maínti 'icë quixun.

²³ 'Itsa baritia Egipto menu Jacobnën rëbúnquicama 'icëbë ca a menu 'icë 'apu, Faraón cacë, ax Jacobnën rëbúnquimi nishacëxa. Nishi ca bëbu tuácama bëri bacëncë —ax ca bamati 'icë —quiacëxa. Quicëbëtanbi ca achúshi bëbu tuá, Moisés cacë, aín papabë aín tita Nucën Papa Diosmi catamëti, Faraónmi racuëquinma —ënë tuá ca upíira upí 'icën, usa 'ain cananuna 'apun bana tanquinma unëti 'ai —quixun sináncëxa. Usauin sinánxun ca rabë 'imainun achúshi 'uxën Moisés unëacëxa.

²⁴ Usauian unëcë 'icë ca a 'apun bëchicënen Moisés aín tuása 'inun caniocëxa. Usa 'ainbi ca Moisés canitancëx a 'apun bëchicënen tuása 'iisama tancëxa.

²⁵ Ca sináncëxa, Egiptonu 'icë 'apu ënëbë 'aish cana aín xutasa 'aish 'ëx camabi ñuñu 'iti 'ain. Usa 'ainbi ca Egipto menu 'icë unicama ënën Nucën Papa Dios cuëëncësama oquin ñu 'atimashi 'ati cuëënia. Usauin 'anan ca axa Nucën Papa Diosmi sináncë unicamaribi 'atimoia. Usauin sinani ca ax Egiptonu 'icë 'apun xutasa 'itsíanxbi aín aintsi judíos unicama, a Nucën Papa Diosan ainan 'inun caiscë, acamabë tëmëraibi 'iti cuëëancëxa.

²⁶ Cuëënquin ca sináncëxa, Egiptonu 'icë unicamax ñuñu 'aish cuëëncësamaira oi cana 'ëx Nucën Papa Diosmi sináncë 'aish tëmëraibi cuëënti 'ain. Cristonan 'icëa unin 'atimocëx tëmëraibi aín unicama cuëëncësaribi oi ca Moisés tëmëraibi Nucën Papa Diosan uncamabë 'i cuëëancëxa. Ax ca —Nucën Papa Diosan ca ax quicësabi oquin nu ainan 'aish aín nëtënu abë 'inun 'imia —quixun 'unani ami catamëti cuëëancëxa.

27 —'Ēn bĕrúnbi isquinmabi cana Nucĕn Papa Dios ca asérabi 'ĕbĕ 'icĕ quixun 'unani —quixun sinani ca Moisés ami catamĕti Egipto menuax Madian cacĕ menu cuancĕxa, racuĕtima ax cuancĕbĕa 'apu nish tánunbi.

28 Madianuax Egipto menu cuantĕcĕntancĕxun ca Moisésnĕn —Nucĕn Papa Diosan ca ax quicĕsabi oquin asérabi 'ati 'icĕ —quixun sinánquin, an cacĕsabi oquin judíos unicaman xubucama 'unánti oquin, aín xĕcuĕ ĕman carnero imi shimiácĕxa, Nucĕn Papa Diosan ángelnĕn atun rĕcuĕn bĕhicĕcama 'atin rabanan.

29 Egipto menuax cuani ca judíos unicama —Nucĕn Papa Diosan ca ax quicĕsabi oquin nu 'aquinia —quixun sinani parún papa Xonsa cacĕ, a nĕbĕtsi me racácĕbĕ sicaracĕacĕxa, me ĕsquicĕnu cuancĕsabiquiani. Atúxa usai cuancĕbĕ ca axa atu catĕcĕbani cuancĕ Egiptonu 'icĕ suntárucamax —nuxribi cananuna usai sicaracĕti 'ai —quixun sinanx cuanibi, 'unpax anu racátĕcĕncĕbĕ bacamiquiácĕxa.

30 Judíos unicama Egiptonuax cuantancĕx anu atux cuancĕ me anu bĕbatancĕxun, a mecama 'ibuanux ca Nucĕn Papa Diosmi catamĕti aín quicĕsabi oi judíos suntárucama siete nĕtĕ, Jericó cacĕ ĕma ratanarati cuainácĕti niácĕxa. Nicĕbĕ ca Nucĕn Papa Diosan sinanĕnshi, a ĕma anun cĕnĕcĕ, ax rurucubuacĕxa.

31 A cĕnĕ rurucubúcĕbĕa anu 'icĕ unicama an Nucĕn Papa Diosan bana cuacĕma 'aish cĕnúmainun ca 'atima xanu Rahab cacĕ, axĕshi 'iacĕacĕxa, an Nucĕn Papa Diosmi sinánquin judíos unibunĕn xucĕ uni rabĕ 'aquincĕ cupí.

32 ¿Uisauinribi carana mitsu cati 'ain? Gideón, Barac, Sansón, Jefte, David, Samuel, acama 'iá 'imainun an Nucĕn Papa Dios quicĕ bana uni ñuixuncĕ unicamaribi mitsu ñuixunquinbi cana sĕnĕontima 'aín.

33 Raíri unínribi ca Nucĕn Papa Diosmi catamĕquin —an ca nu 'aquinia —quixun 'unánquin bĕtsi 'apun suntárucamabĕ 'acananquin ñusmocĕxa. Raíri uniribi 'apu 'ixun ca Nucĕn Papa Diosmi sinánquin a unicama upiti bucunun, upí oquin 'aquiancĕxa. Ami sinania ca a unicama ax quicĕsabi oquin Nucĕn Papa Diosan 'aquiancĕxa. Raíriribi ca ami nishquian, unin 'inun pinun quixun aín cĕnĕnu niabi, Nucĕn Papa Diosan sinanĕn 'inúnbi piama 'icĕn.

34 Axa Nucĕn Papa Diosmi catamĕcĕ uni raíriribi ca tsi rĕquirucĕ an nĕĕntanun quixun anu niabi Nucĕn Papa Diosan sinanĕn tsinbi uisabi oma 'icĕn. Raíri uníxribi ca suntárúnĕn 'ati 'aishbi Nucĕn Papa Diosan sinanĕn iácĕxa. Raírínĕxribi 'insincĕ 'aish cushima 'aishbi ca Nucĕn Papa Diosan sinanĕn cushi 'iacĕxa. Nucĕn Papa Diosan 'imicĕxun ca suntárúnĕn cushiira 'ixun abĕ 'acancĕcĕ bĕtsi 'apun suntárucama abámiaácĕxa.

35 Bĕtsi bĕtsi xanun ca aín tuá bamacĕ 'icĕbi Nucĕn Papa Diosan sinanĕn baísqiia biacĕxa.

Raíri unin ca unin Nucĕn Papa Diosan bana ĕnun quixun bĕtsi bĕtsi oquin paĕ tanmicĕxunbi, ami sinánquin ĕníma —'ĕx masócĕ 'aish bamaibi cana Jesucristobĕ 'iti 'ai —quixun sinánquin ami catamĕti ĕnquinma tanshiácĕxa.

36 Raíri uni ca Nucĕn Papa Diosmi catamĕcĕ cupí unin ami cuaianan rishquiácĕxa. Raíri ca unin manĕ risin nĕaxun sipuacĕxa.

37 Nucĕn Papa Diosmi catamĕcĕ uni raíri ca unin maxaxan rĕacĕxa. Raíri ca Nucĕn Papa Diosmi sinánxma 'inun quixun unin bĕtsi bĕtsi ocĕxa. Raíri ca unin tĕrabĕocĕxa. Raíri ca manĕ xĕtocĕn 'acĕxa. Raírínĕx ca chupañuma 'ixun carnero rani pañuanan chivo rani pañuax cuaínbĕquini niácĕxa. Nuñuma 'aish nuibacacĕ 'ianan ca bĕtsi bĕtsi ocĕ 'iacĕxa.

³⁸ A unicama aín naitu upíra 'aish enē nētēnu 'ima Nucēn Papa Diosan nētēnuira 'iisa 'aishbi ca anu uni 'icēma menu nitsi aín bashinuribi cuaínbēquinu xubuñuma 'aish bashi quininu 'iacēxa.

³⁹ A unicama ñuiquin cuēñeo bana isquin cananuna 'unanin, Nucēn Papa Diosmi ca asérabi catamēacēxa quixun. Ami catamēquinbi ca uisaira oquin cara Nucēn Papa Diosan, Cristo cupí, aín unicama 'imiti 'icē quixun 'unánma 'icēn.

⁴⁰ A ñucama 'unánma 'aishbi ca utancēxa Cristo bama cupí nux 'icēsaribiti, axa bēráma ami sinan unicamax Nucēn Papa Diosan iscēx upí 'ianan asérabi ainan 'aish nubē aín nētēnu nētētimoí 'iti 'icēn. Usai 'icēbē ca camáxbi Nucēn Papa Diosan aín unicama cásabi oi 'inuxun 'aia.

12

Jesúsmi cananuna catamēti 'ai quicē bana

¹ A unicamaxa 'iásaribiquin ca nubē 'icē 'itsa unin tēmēraquinbi —Nucēn Papa Diosan ca asérabi aín quicēsabi oquin nu 'aquinti 'icē —quixun 'unánquin ami catamēquin enima. Atúxa 'icēsaribiti 'inuxun cananuna an nu 'atimaquin sinánmicē a ñucama ēanan an usabi 'itioquin nu 'atima 'imicē ñucamaribi ēnti 'ain. Acama ēnquin cananuna bēñēquinma añu ñu 'ēn 'ati cara Nucēn Papa Dios cuēñenia quixun sinánquin upí oquin 'ati 'ain. Cuai bētsibē upiti abáti cupí ca unin an iēocē ñu nania, usaribiquin cananuna upí oquin nun 'ati ñu 'anuxun, uisa ñun cara nu 'atimaquin sinánmia, a ēnti 'ain.

² Jesús, a cupí nux ami catamēcē 'aish ainan 'ianan asaribi upí 'aish aín nētēnu abē 'iti, ax 'iásaribiti 'inuxun cananuna uisai cara ax 'iacēxa quixun sinánti 'ain. 'Uchañuira uni 'acēsa oquin ca unin i curásocēnu a matásti 'icē quixun 'unánxbi ca enē menu uacēxa, —enē ñucama inúcēbē unicama upí 'iti mēñotancēx cana 'ēn Papa Diosbē 'i cuēñtēcēnti 'ai —quixun 'unani. Usai bamax baísquia 'aish ca Nucēn Papa Diosan nētēnu abē 'Apu 'icēn.

³ Tēmēraquin —axa ami sináncēma unicaman ca 'ēx Jesucristonan 'icē cupí 'ē bētsi bētsi oia —quixun sinánquin ami catamēti ēntin rabanana camina —usaribi oquian ami nishquin unin 'acēxunbi ca Jesucristonēn tanshiacēxa —quixun sinánti 'ain. Usaquin sinani camina ami catamētia unin bētsi bētsi ocēxun oquin a ēnti sinanima ami cushiti 'ain.

⁴ Mitsux 'uchati rabanana tēmēranan Jesucristonan cupí bētsi bētsi ocē 'aishbi camina bamacēma 'ain.

⁵⁻⁶ ¿A bana mitsúxmi aín bēchicē 'icēa 'ēsēquin Nucēn Papa Diosan cacē a caramina manuan? ¿esai quicē:

'En bēchicē 'icē cana mi cain, Nucēn 'Ibu Diosan ca an nuibacē unicama 'ixunbia ñu 'atima 'aia oquin amiribishi 'atēcēnxunma 'anun quixun 'unánmiquin uisoquin cara 'ati 'icē usoquin 'aia. Uicama cara aín bēchicē 'inun 'imiáxa acama ca usoquin 'aia. Usa 'ain camina ñu 'aisama 'aia Nucēn 'Ibu Diosan mi uisa cara mi ocēxbi aín bana cuaisama tani bēñētima 'ain. 'Ianan camina masá naituti sináncasmaquin, uisai carana 'iti 'ai quixun sinántima 'ain.

⁷ Camabi unin ca aín bēchicē ñu 'atima 'aia oquin upí 'inun quixun 'unánmia. Usa 'ain camina mitsun Nucēn 'Ibu Diosan ñu 'atima 'aia oquin uisa cara ocēxunbi a tani masá nuituquinma upí oquinshi sinánti 'ain, an ca mitsúxmi aín bēchicē 'icē cupí usoquin 'aia quixun 'unánquin.

⁸ Nucēn Papa Diosan ca aín unicama ñu 'atima 'aia oquin amiribishi 'atēcēnxunma 'anun quixun 'unánmiquin uisa oquin cara 'ati 'icē usoquin

'aia. Usoquin mitsu 'acëma 'aish camina mitsux asérabi ainanma 'aish aín bēchicēma 'ain.

⁹ Nux xu 'ixun ñu 'atima 'aia oquin ca amiribishi 'atēcēnxunma 'anun numi nishquinmabi nu 'unánmiquin nucēn papan nu mēēcēxa. Mēēcēxunbi cananuna ami nishquinma ax cuēēcēsabi oquin 'acēn. ¿Usa 'ain caranuna uisa cupí Nucēn Papa Diosan nux abē upí 'inun quixun, uisa oquin cara nu 'ati 'icē usoquin 'acēxunbi upí oquin sinántima 'ain?

¹⁰ Nux canitancēxnu upí 'inun quixun ca aín sináncēsa oquin 'unánmiquin usoquin nucēn papan nu 'acēxa. Usa 'aínbi ca Nucēn Papa Diosan asaribi upí 'iminuxun upí oquin nu 'unánmia.

¹¹ Cananuna 'unanin, Nucēn Papa Diosan usoquin nu 'acēxun taní cananuna masá nuitupanin. Usai 'itancēxbi cananuna usaquian nu 'acē a inúcēbē Nucēn Papa Diosbē upí 'iquin upí oquin sinani cuēēnti 'ain.

Jesucristo ñui quicē bana timati rabanan bēruancati

¹² Usa 'ain camina tēmēraibi masá nuituquinma upí oquin sinani ami cushi Cristomí catamēti 'ain.

¹³ Usa 'ixunmi mitsun aín cuēēcēsa oquin 'aia isquin ca raíri uniribi ami catamēti upí oquin 'unáncēma 'aishbi a ēníma mitsux 'icēsaribiti 'iti 'icēn. Usaía atux 'inun camina Jesucristomí catamēquin aín cuēēcēsa oquin 'ati 'ain.

¹⁴ Nishananima camina upitaxēshi bucuti 'ain. Aín 'ucha ēncēma unix ca Nucēn Papa Diosbē 'itima 'icēn. Usa 'ain camina nishananima upitax bucuquin uisa 'uchabi 'ati sinántima 'ain.

¹⁵ Nucēn Papa Diosan ax cuēēcēsabi oquin mitsu 'aquincēma 'itin rabanan camina an mitsu 'unánmicēsabi oi 'inux bēruancati 'ain. Usai 'iquin camina uni raíri 'aisama nuituñu 'inun 'atimaquin sinánmitima 'ain.

¹⁶ Uni aín xanubēishi 'itioquin mēnio 'ain ca micama ui uníxbi aín xanuma 'ain, xanu itsibē 'itima 'icēn, bēbúxribi ca xanúxmbi uni itsibē 'itima 'icēn. Nucēn Papa Dios ca uni 'imainun xanuribi usai 'iti cuēēnima. Usai 'itin rabanan camina camáxbi upí sinánñu 'inun 'aquiananti 'ain. Esaúnēn ca Nucēn Papa Diosan cacē bana sinánquinma, ax rēcuēn 'ixunbi aín piti cuēēcē cupíshi aín xucēn aín rēcuēn 'imiácēxa. Ax piti cuēēcē cupía Esaú 'iásaribiti camina 'itima 'ain.

¹⁷ Camina 'unanin, 'itsa baritia 'icēbē ca Esaú aín papan rēcuēn bēchicē 'itēcēnti sináncēxa. Usaquin sinani masá nuituti iníbi ca 'iáma 'icēn. Usa 'ain ca Esaúma, aín xucēn Jacob, axa aín rēcuēn bēchicēsa 'icē, aín papan Isaacnēn upí oquin sinánxunquin Nucēn Papa Dios ñucáxuancēxa.

¹⁸ Mitsux camina aín bashi Sinaí, anuxuan nucēn raracaman Nucēn Papa Diosan bana cua, anu cuánma 'ain. Anuaxa canacamē'ēo sharaquimainun ca a bashix nētē cuinan mapucē bēánquibucē 'iacēxa. Aín bashicamanubi ca tsi rēquirucē tínbu 'iacēxa. Anu camina mitsux 'iáma 'ain.

¹⁹ Manē bana ocē sharatia camina cuama 'ain. Cuatíma 'ianan camina Nucēn Papa Dios banairibi cuama 'ain. Nucēn Papa Dios banacēbēa 'aisamaira ñu 'ia isquin ca nucēn raracaman racuēquin Moisés cacēxa:

—Nux bamatima cupí camina minbi Nucēn Papa Diosan cacēxun nu cati 'ain.

²⁰ Bananuxun ca Nucēn Papa Diosan cacēxa: “Uinu 'icē uníxbi ca aín bashi tanáin cuantima 'icēn, ñuinacaxribi ca cuantima 'icēn. Uni 'imainun ñuina ax anu cuancēcamax ca maxaxan rēanan masibunēn 'acē 'iti 'icēn”. A bana sinani ca nucēn raracamax racuēácēxa.

²¹ Usaía 'aisamaira ñu 'ia isi ca Moisésñëxribi quiacëxa: “Ëxribi cana racuëti bërëin”.

²² Mitsux camina aín bashi Sinaí anuaxa Nucën Papa Dios baná anu cuanma 'ain. Bëráma camina mitsux Nucën Papa Dios rabinux Sión cacé matá, anu Jerusalén 'icë, anu cuancën. Usai 'ía 'aishbi camina Jesucristonan 'aish, uinu caramina 'ai anuax, Nucën Papa Dios axa bamatimoí naínu 'icë Jerusalén aín nëtënu tsócë, abë banain. Anuxun ca 'itsaira 'ixun aín ángelcama timëxun a rabia.

²³ Anuribi uicamax cara ainan 'icë, aín anë 'acë, acamanribi ca a rabia. Anu ca ax 'Apuirá 'ixuan an camabi unin 'acë ñu iscë, Nucën Papa Dios, ax 'icën. Anuribi ca Nucën Papa Diosan ainan 'icë upí 'imicë 'aisha bamacë unicama aín bëru ñunshin 'icën.

²⁴ Anuribi ca ax aín imi 'apati bama 'ixuan an nuxribinu anu 'inun mëníocë, Jesús, ax 'icën. —Cain, an Abel 'acë uni, ax ca cupicë 'iti 'icë —quiaux Nucën Papa Dios quicëbë ca usai 'iacëxa. Usa 'aínbi ca Jesús bamacë cupí uínbi an 'acë uni cupiama 'icën. Usoquian Jesús unin 'á 'ixunbi ca aribi cupiquinma uicamax cara ami catamëtia, a aín 'ucha sinántëcëntimoquin tërënia.

²⁵ Cananuna 'unanin, Moisésñëan Nucën Papa Diosan bana ñuixuncëxunbia an a bana timaquin cuaisama tancë, nucën raracamax ca castíancë 'iacëxa. Moisésñën ñuía banasamaira ca Jesucristo ñui quicë bana, Nucën Papa Diosan naínu 'ixun nu 'inan, ax 'icën. Usa 'ain ca nucën raracamaxa 'íasamaira oi an Jesucristo ñui quicë bana timaquin cuaisama tancë unicama iëtima 'icën. Usa 'ain camina asérabi Jesucristo, Nucën Papa Diosan a aín nëtënuaxua, a ñui quicë bana timaquinma upí oquin cuati 'ain.

²⁶ Bëráma ca Moisésbëa Nucën Papa Dios banacëbë mecama shaíquiacëxa. Usa 'aínbi ca Nucën Papa Dios ësairibi quia: “Mecama amiribishi shaícatëcënquin cana ashi 'aquinma naínu 'icë ñu, bari, 'uxë, 'ispa acamaribi shaícati 'ain”.

²⁷ Nucën Papa Diosa “cana amiribishi ñucama shaícatëcëni” quía 'ain cananuna 'unanin, usoquin shaícacëx ca a ñucama cëñúcë 'aish 'áima 'iti 'icën. Acama 'áima 'aínbi ca uisai cara aín unicama abë 'iti 'icë quixun an mëníosabi oi 'iti 'icën.

²⁸ Ax xëñibua 'aínbi cëñútimoí nucën 'Apuirá 'ain cananuna nux nëtëtima anu abë 'ianan aín uicamabë 'iti 'ain. Usai 'iti sinánquin cananuna Nucën Papa Diosmi sinánquin aín bana cuaquin —asábi ca —cai cuëenquin a rabiti 'ain, ax cuëencësabi oquin,

²⁹ ax upíira 'ixun ca rëquiruquin tsin 'acësaribi oquin ñu 'aisamacama cëñuti 'icë quixun sinánquin.

13

Usaquian aín unicaman Nucën Papa Dios cuëenmiti bana

¹ Mitsux Jesucristonan 'aish camáxbi xucënsa 'aish camina mitsux 'icësabi bëtisibë bëtisibë nuibanani 'iti 'ain.

² Mitsun 'unánçëma unibi camina mitsun xubunu bëbaia cuëenquin biti 'ain. Usai 'iquin ca raírinën 'unánquinmabi ángel, unisaribi 'icë, biacëxa.

³ Mitsúxribi atubë sipuacë 'aish tëmëracësa 'ixun camina axa Jesucristonan cupí sipuacë unicama manuquinma a sinánquin 'aquinti 'ain. Mitsúxribi usaribi uni 'ixun camina —usaribi oquin ca unin 'ë 'ati 'icë —quixun sinánquin unían bëtis bëtis ocë uni a 'aquinti 'ain.

⁴ Min xanuma 'ain camina xanu itsibë 'itima 'ain. Xanu minan 'iti bitancëxun camina abë nuibananquin upí oxun 'iquinti 'ain. Aín xanuma 'ain bënëñuma xanubë 'iti 'imainun uni itsin xanubë 'iti ca Nucën Papa Dios cuëñima. Cuëñquinma ca usa uni 'imainun usa xanuribi 'uchoquin uisa cara oti 'icë usoquin 'ati 'icën.

⁵ 'Aisamaira curíquiñu 'iti camina sinántima 'ain. Nucën Papa Diosan “Ën cana mi 'aquinquin ëntima 'ai” quixun cacë a sinani camina mitsux 'aisamaira ñuñuma 'aishbi masá nuituti bënëtima cuëñti 'ain.

⁶ Usaquin sinánquin cananuna ënë bana cuëñëo quicësabi oquin sinánti 'ain: Nucën 'Ibu Diosan ca 'ë 'aquinia. Usa 'ain cana canu uisa cara ocëxbi racuëtima 'ain.

⁷ Jesucristo ñuiquin mitsu bana ñuixuncë unicama camina manuginma sinánti 'ain. —Atun ca Jesucristomi catamëquin upí ñuishi 'aia —quixun sinani camina usaribiti 'iti 'ain.

⁸ Jesucristo ax ca usabi 'iá 'aish bëríribi usabi 'aish, usabi 'iti 'icën.

⁹ Usa 'ain camina uni itsían mitsu bëtsi bëtsi bana ñuixunquin Jesucristomi sinánti ënun quixun cacëxunbi ëntima 'ain. A unicamax ca —bëtsi bëtsi ñu piquinbi camina bëtsi bëtsi ñu pitima 'ai —quia. Atúxa usai quia a bana cuatibi ca uni aín nuitu upí 'ima. Usa 'ain camina —Cristo cupíshi ca Nucën Papa Diosan nu nuibaquin nun 'ucha tërëanan nux ainan 'inun 'ímia —quixun 'unani amishi cushicanti 'ain.

¹⁰ Nun nu —Jesucristo bama cupí ca nun 'uchacama tërëncë 'icë —quixun 'unancë 'aínbi ca judíos sacerdotecaman 'aracacë ñuina rëcë aín nami picë 'aishbi, ami catamëcëma 'ixun, —Jesucristo bama cupí cana 'ën 'uchacama tërëncë 'ai —quixun 'unanima.

¹¹ Unicaman 'ucha tërëncë 'inun ca sacerdotenën cushicaman 'apun, 'aracacë ñuina rëcë aín imi, anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubu 'ucë mëu, Cata Upíira cacë, anu buánxun anuxun ánscaia. Usoquin 'anan ca a ñuinacan namicama a ëma 'ura buánxun nëñia.

¹² Usaribiti ca Jesús, Jerusalén 'uri aín imi 'apati i curúsocënu, camabi uníxa aín 'ucha tërëncë 'aish Nucën Papa Diosnan 'inun, bamacëxa.

¹³ Usa 'ain cananuna Jesús, axa ëma 'uracëox 'uchañuira uni 'icësari bama, a nuxnu ainan 'icëa uni itsin tëmëramianan 'usancëxunbi, ainan 'iti ëntima 'ain.

¹⁴ Ënë nëtënu ca axa cëñutima usabi 'icëbënu anu 'iti ëma 'aíma 'icën. Usa 'ain cananuna axa cëñutima nëtë Nucën Papa Diosbënu anu 'iti a cainin.

¹⁵ Usa 'ain cananuna Jesucristo cupí camabi nëtën abë banai cuëñquin Nucën Papa Dios nun cuëbitan rabianan —mix camina asérabi nun 'Apu 'ai —quixun caquin a rabiti 'ain.

¹⁶ Rabianan camina uni raíri 'aquinquin ñu upí 'ati manutima 'ain. Ñuñuma uniribi camina nuibaquin min ñu mësú 'inánti 'ain. Unían usaquin 'aia isi ca Nucën Papa Dios cuëñia.

¹⁷ Mitsun cushicaman ca mitsúxmi upiti Jesucristomi sinánun mitsu 'aquinia. Usaquin mitsu 'aquinuan Nucën Papa Diosan caiscë 'ixun ca an cacësabi oquin upí oquin 'aia tania, ax cuëñtanun. Usa 'ain camina aín bana cuaquin atux quicësabi oquin 'ati 'ain. Mitsun usaquin 'aia isquin ca atun masá nuituquinma cuëñquin mitsu 'aquinti 'icën. A unicaman bana cuaquinbimi an cacësa oquin 'aíama isi ca Nucën Papa Dios cuëñtima 'icën.

¹⁸ Cananuna 'unanin, ñu 'atima 'aquinma upí ñuishi 'aia tania ca Nucën Papa Diosan nu upí isia quixun. Usa 'icë camina nu Nucën Papa Dios ñucáxunti 'ain.

19 'Ēx mitsubē 'itēcēni bēnētishi cuanun camina manúquinma Nucēn Papa Dios 'ē ñucáxunti 'ain.

Upí oquin sinania bēruánx 'inuan Pablonēn ca

20 Nucēn Papa Dios, an aín unicama abē upí 'inun 'imicē, an ca Nucēn 'Ibu Jesucristo, an aín unicama bēruáinracē, a bamacēbi baísquimiacēxa. An Jesús aín imi 'apati bamacē cupí nun 'uchacama tērēnquin nux xēnibua 'aínbi ainan 'inun 'imicē,

21 anbia an iscēxmi upí 'inun 'imianan ax cuēēncēsabi oquinmi upí ñuishi 'anun mitsu 'imiti cana cuēēnin. 'Ianan cana an, Jesucristo cupí, ax cuēēncēsabi oquin nu 'imiti cuēēnin. A ca aín unicaman xēnibua 'aínbi ēnquinma rabiti 'icēn. Usaquin ca 'ati 'icēn.

22 'Ēn xucēantu, 'ēn mitsu 'ēsēquin, 'itsamashi cuēēnoxuncē banacama ēnē camina upí oquin sinánquin cuati 'ain.

23 Mitsun camina 'unánti 'ain, nucēn xucēn, Timoteo, a ca sipuacē 'icēbi chiquíncanxa. 'Itíxa bēnētishi bēbaia cana mitsu isi cuanquin a buánti 'ain.

24 Anu 'icē Jesucristomi catamēcē unicama 'imainun mitsun cushicama a camina bēruánxa 'inun 'ē caxunti 'ain. Italianuax ucē unicamanribi ca mitsu bēruánxmi 'inun mitsu camia.

25 Nucēn Papa Diosan nuibaquin 'aquincēxmi chuámarua 'aish bucuti cana cuēēnin. Ashi.

SANTIAGONĒAN JUDÍOS UNICAMA BUÁNMIA QUIRICA

Aín menuma 'icë judíos unicama Santiagonĕn quirica cuĕñĕoxuan

¹Ēx cana Santiago, an Nucĕn Papa Dios 'imainun Nucĕn 'Ibu Jesucristonĕn cacĕsabi oquin ñu 'acĕ 'ain. Israelnĕn bĕchicĕ mĕcĕn rabĕ 'imainun rabĕ aín rĕbúnqui 'aishmi bĕtsi bĕtsi menu tsóti cuan 'icĕ cana mitsu ĕnĕ quirica buánmin.

Nucĕn Papa Diosan sinánmicĕ 'aísha aín unicamax bĕtsi sinánñu 'iti

²Ēn xucĕantu, cana mitsu cain, uisai caramina 'iti 'ain, uisa ñu cara mitsumi 'icĕbĕbi camina upí oquinshi sinani cuĕĕnti 'ain.

³Camina 'unanin, usai 'i bĕnĕquinma tanshiquin camina uisa ñu cara 'icĕbĕbi bĕnĕtima upiti Jesucristomi catamĕti 'unánti 'ain.

⁴Mitsux usai 'inux camina ĕníma Jesucristomi sinani uisa ñu cara 'icĕbĕbi masá nuitutima ami catamĕcanti 'ain.

⁵Uisaira caramina ami cushiti 'ai quixun 'unáncĕma 'ixun camina Nucĕn Papa Dios ñucáti 'ain. Ñucácxun ca an mi usaími 'iti 'unánmiquin cushiote 'icĕn. An ca an a ñucáĕ unimi nishquinma cuĕĕnquin upí oquin 'unánmia.

⁶'Ixunbi camina —Nucĕn Papa Diosan sapi ca 'ĕn cacĕxun cuatima 'icĕ — quixun sinánquinma, —an ca asĕrabi 'ĕn cacĕxun cuati 'icĕ —quixun sinánquin ñucáti 'ain. An cara 'ĕ 'aquinti 'icĕ, cara 'ĕ 'aquintima 'icĕ quixun sináncĕ uni ax ca suñun bĕcacĕxa parún papa amami amamiqui tucánquicĕsa 'icĕn.

⁷Mitsux usa 'ixun camina Nucĕn Papa Diosan ca 'ĕn bana cuatia quixun sinántima 'ain.

⁸Usaquin sinánbĕquincĕ ĕni ca an sináncĕsabi oi 'ima cĕmĕbĕquinia.

⁹Uicamax cara unían —ñuumara ca —quixun iscĕ 'iaxbi Jesucristomi catamĕtia, Nucĕn Papa Diosan 'aquincĕx bĕráma 'íasama 'icĕ, ax ca cuĕĕnti 'icĕn.

¹⁰'Imainun ca ñuñuira ax Jesucristomi catamĕti ñuñumaibi cuĕĕnti 'icĕn. Axa ñuñuira uni ax ca ro uáxa upíra upí 'itancĕxbi aín upí bĕnĕtishi nĕtĕcĕsaribi 'icĕn.

¹¹Barin uruquin pĕcaquin xarocĕx ca ro uá chushia. Usari 'i ca ro uá rĕucuti aín upí nĕtĕtia. Usaribiti ca ñuñu uni ax curíquifñuira 'iti sinánxun ñu 'aibi 'iti 'icĕn.

Uisa ñu cara 'icĕbĕtanbi Jesucristomi catamĕti ĕntima

¹²An uisa ñu cara 'icĕbĕbi bĕnĕquinma tanshiquin Jesucristomi catamĕti ĕncĕma unicama a ca usaí ax ami sináncĕ unicama 'iti ñuia quíasabi oquin Nucĕn Papa Diosan aín nĕtĕnu abĕ 'aish chuámarua 'aish cuĕĕnun 'imiti 'icĕn.

¹³Usa 'ain ca ui unin cara 'atima ñu 'ati sinania, a unin —Nucĕn Papa Diosan ca usaquin 'anun 'ĕ sinánmia —quixun sinántima 'icĕn. Nucĕn Papa Dios a ca uínbi 'atima ñu 'anun sinánmitima 'icĕn. Usa 'ixun ca anribi uinu 'icĕ nibi 'atima ñua 'anun sinánmima.

¹⁴Unían ñu 'atima 'acĕ ax ca Nucĕn Papa Diosan 'amicĕma 'icĕn. Abi aín sinan 'atima 'ixun ca usoquin 'aia.

¹⁵Usaquin sináncĕ cupí ca unin ñu 'atima 'aia. Ñu 'atima ĕnquinma amiribi amiribi 'ai 'uchacĕ cupí ca bamai Nucĕn Papa Diosbĕ 'itima 'icĕn.

16 'Ēn nuibacē xucēantu, uinu 'icē unímbi paráncē camina 'icantima 'ain.

17 Camabi uisa ñu cara upí 'icē, ax ca Nucēn Papa Dios naínu 'icē, an bari, 'uxē, 'ispa acama unio, an camabi uní 'ináncē 'icēn. A ñucamaxa bēnamēanan bēánquicē 'aímbi ca Nucēn Papa Dios axira usabi 'iá 'aish usabi 'icēn.

18 An ca unían aín bana ñuixuncēxun cuatínu ainan 'inun nu 'imiaxa, nux pain 'icē cupía raíri uníxribi Jesucristomi catamēcē 'aish camabi ñu an uniosamaira 'inun.

Aséribi Jesúsmi catamētia usai uni 'iti bana

19 'Ēn nuibacē xucēantu, usa 'ain camina Nucēn Papa Diosnan 'ixun mitsun unían bana ñuia upí oquin pain cuati 'ain. Cuati camina mitsux munu pain sinántancēx bananan bēnētishi nishtima 'ain.

20 Axa nishcē unix ca Nucēn Papa Dios cuēēncēsabi oi 'ima.

21 Usa 'ain camina ñu 'atima 'aisamaira oquinmi mitsun 'acē a ēanan uisa ñucama cara 'aisama 'icē ēnti 'ain. A ēnquin camina ami cuacē Nucēn Papa Diosan bana a mitsun nuitu mēu racanaquin upí oquin sinánti 'ain. Mitsúnmi cuacē bana ēnēxa quicēsabi oquin, Jesucristomi catamēcē 'ixun, 'acē 'aish camina Nucēn Papa Diosnan 'inux iécanti 'ain.

22 Usa 'ain camina mitsun pabitainshi cuaquinma upí oquin sinánquin a bana quicēsabi oquin 'ati 'ain. Usoquin 'acēma 'aish camina —'ēx cana Nucēn Papa Diosnan 'ai —quixun sinanibí cēmēcē mitsux 'iti 'ain.

23 Axa Nucēn Papa Diosan bana aín pabitainshi cuati, a bana isi ax quicēsabi oi 'icēma uní ax ca an aín bēmánan espéjonēn iscē unisaribi 'icēn.

24 —Uisa carana 'ai —quixun istancēxbi ca mēníocatima manúquiani usabi cuania.

25 Usa 'aímbi ca an a bana cuaquin manuquinma sináncē uní, ax a bana quicēsabi oquin ēnquinma 'acē 'aish chuámarua tani cuēēnti 'icēn. A banax ca anúnu upí 'ianan, ñunshin 'atima cuēēncēsa oi 'ima Nucēn Papa Dios cuēēncēsabi oi 'inux iēti a 'icēn.

26 Ui unix cara —'ēx cana Nucēn Papa Diosan bana cuacē 'ai —quibi sinánxmaishi 'aisamairai banaia a unix ca Nucēn Papa Diosan bana quicēsabi oi 'ima cēmēia.

27 An Nucēn Papa Dios cuēēncēsabi oquin 'acē unin ca ēsaquin 'ati 'icēn: Papañuma titañuma tuácama 'imainun casunamēcē xanucamaribi 'aquinsa 'ianan masá nuitutia isquin ca 'aquinti 'icēn. 'Aquianan ca an Nucēn Papa Diosmi sinánquinma ēnē menu 'icē ñuishi sináncē unin 'acēsaribi oquin ñu 'aisama 'atima 'icēn.

2

Raíri unishi nuibanan raíri 'atimotima

1 'Ēn xucēantu, mitsux Nucēn 'Ibu Jesucristo, ax Diossaribi upí, ami catamēcē 'ixun camina raíri unibēishi nuibananquin raíri uní timatima 'ain.

2 'Ēnēx ca ēsa 'icēn. Ñuñu uní axa upiti mēníocanan, upí chupa pañuanan, curi manē mēñuax, anu mitsux timēcēnu atsínmainun ca ñuñuma uníxribi chupa 'atimará pañuax atsínti 'icēn.

3 Atsiniami mitsun ñuñu uní a upí oquin biquin: Anu tsóti upí ēnu ca tsót quixun canan ñuñuma uní aribi: 'Íisa tani nianan ca menu tsóbut cati, ax ca 'aisama 'icēn.

4 Usoquin 'aquin camina camabi uní sēnēn nuibaquinma 'atima sinánñu 'ixun raírishi nuibanan raíri uní 'atimoin.

5 'Ēn nuibacē xucēantu, 'ēn mitsu camainun ca cuat. Nucēn Papa Diosan ca axa ēnē menuax ñuñuirama unicama a caisia, atúxa ami upiti catamēcē 'ianan aín nētēnu abē 'inun, an nuibacē unicamax ca usai 'iti 'icē quiáxa aín bana quicēsabi oquin.

6 Usa 'aínbi camina mitsun ñuñuma uni a —'aisama ca —quixun timaquin rabínmin. Nuñuira uni an ca mitsu paránquin ñu mēēmianan tēmēramiquin mitsumí manánquin, an uníxa ami bētsi uní ñui manáncēxun cuacē uninu buania. ¿Atux cara usama 'ic?

7 Usaquin 'ai ca Cristo, ax upí 'ixuan an mitsu ainan 'imicē a ñui 'atimati banaia. ¿Atux cara usama 'ic?

8 Aín bana raírínēxa quicēsai 'icēsamaira oi a bana quicēsai 'iti Nucēn Papa Diosan banax ca ēsai quia: “Mixmi upiti bērúancacēsaribi oquin camina min aintsicama nuibanan axa 'aquinsa 'icē 'aquinti 'ain”. A bana quicēsabi oquin 'acē 'ixun camina mitsun Nucēn Papa Dios cuēēncēsabi oquin 'ain.

9 Usa 'aínbi camina mitsun, raíri unishi nuibanan raíri uni nuibacēma 'ixun, 'uchaquin Nucēn Papa Diosan bana cuēñēo quicēsabi oquin 'aiman.

10 Ēsa ca. An camabi aín bana cuēñēo quicēsabi oquin 'aquinbi Nucēn Papa Diosan bana achúshi quicēsa oquin 'acēma uní, an ca camabi Nucēn Papa Diosan bana cuēñēo quicēsa oquin 'acēmasa 'aish 'uchaia.

11 Nucēn Papa Dios axa “Min xanuma 'ain camina xanubē 'itima 'ain” quiá, axbi ca “Uni camina 'atima 'ain” quiacēxa. Usa 'aínbi ca an aín xanuma 'ain, xanubē 'iquinmabi uní 'acē uní an Nucēn Papa Diosan bana quicēsabi oquin 'aima.

12 Usa 'aínbi camina mitsux Nucēn Papa Diosan, anun camabi unían ñu 'acē isti nētēn, mitsux caramina Jesucristomi catamēti axa cuēēncēsabi oi 'ia quixun isti cupí, upitishi bananan upíshi 'iti 'ain.

13 Anúan an camabi unín ñu 'acē isti nētē anun ca Nucēn Papa Diosan, an bētsi uní nuibaquin 'aquincēma unicama a aín 'ucha cupí uisa cara oti 'icē usoquin 'ati 'icēn. Usonan ca an bētsi uní nuibaquin 'aquincē unicama ashí uisabi otima 'icēn.

Jesucristomi catamēcē 'ixuan unín ñu upíshi 'ati

14 'Ēn xucēantu, an “'ēx cana ami catamēti Jesucristonan 'ain” quiquinbi, Jesusan bana quicēsabi oquin upí ñuishi 'acēma uní ax ca aín bana ñancáishi 'icēn. ¿Usa uníx cara Jesucristonan 'aish iēti 'ic? Ca 'itima 'icēn.

15 Ēsa ca. Axa Jesucristomi sináncē uní, bēbu 'imainunbi xanu, chupañuma 'ianan a pítí ñuñuma isquín,

16 sapi camina mitsu achúshinēn cati 'ain: Bērúanx ca cuantan, mina matsi ca mapút, pucháquin ca pít quixun. Usaquin caquinbi añu ñubi 'ináncēma 'aish camina min bana ñancáishi 'aish banáinshi quicē 'ain.

17 Usaribiti ca uní Jesucristomiisa catamētia quiquinbi uní itsi nuibaquin 'aquincēma 'aish asérabi Jesucristomi catamēcēma 'icēn.

18 Unín sapi ca uní itsi cati 'icēn: Mixmi Jesucristomi cana catamēti quimainunbi cana 'ēn upí ñu 'ain. Mixmi —Jesucristomi cana catamēti — quicēbētanbi cana minmi upí ñu 'aia iscēma 'ixun asérabi camina usa 'ai quixun sinántima 'ain. Usa 'aínbi cana 'ēn ñu upí 'acē 'ixun mi ismítí 'ain, 'ēx cana asérabi Jesucristomi catamēcē 'ai quixun. Usaía a uní quicē ax ca asérabi 'icēn.

19 Min camina Nucēn Papa Dios ax ca achúshishi 'icē quixun sinanin. Usaquin sinánti ca asábi 'icēn. Usaquinmi sináncē 'aínbi ca ñunshin 'atimacamanribi —usa ca —quixun 'unani ami racuētan bamai bērēruia.

²⁰ ¿Mix sinánñumasa 'ixun caramina 'unaniman, Jesucristomi cana catamēti quiquinbi uni itsi nuibaquin 'aquincēma 'aish ca a uni Jesucristomi catamēcēmasa 'icēn?

²¹ Ēsa ca. Nucēn rara, Abraham, an ca Nucēn Papa Dios rabinuxun an cacēsabi oquin aín bēchicē Isaac 'ati mēñiocēxa. Usaquin 'aia isi ca Nucēn Papa Dios —Abrahamnēn ca 'ēn bana cuaquin 'ēn cacēsabi oquin 'aia, usa 'aish ca 'ēnan 'icē —quiaux quiacēxa.

²² Nucēn Papa Diosan a cacēsabi oquin Abrahamnēn 'á cupí camina 'unanin, Abrahamnēx ca asérabi Nucēn Papa Diosmi catamēcē 'iacēxa quixun. Usa 'ixun an cacēsabi oquin 'acē 'aish ca Abraham asérabi ax 'icēsamaira oi Nucēn Papa Diosmi sináncēxa.

²³ Nucēn Papa Diosan bana cuēñeo axa a ñui quicēsabi oi ca Abraham 'iacēxa, ěsai quicē: “Nucēn Papa Diosan ca aín quicēsabi oquin 'ati 'icē quixun 'unani ca Abraham ami catamēacēxa. Usaía 'icē cupí ca Nucēn Papa Diosan iscēx Abraham upíira uni 'iacēxa”. Usa 'icē ca Abraham unin, Nucēn Papa Diosbē nuibanancē uni caquin anēcēxa.

²⁴ Usa 'ain camina mitsun 'unánti 'ain, Nucēn Papa Diosan ca ami sináncē cupíshima, ami sinánquian ax cuēñcēsabi oquin ñu upí 'acē cupíribi, uni —ax ca asérabi upí 'icē —quixun isia.

²⁵ Usaribi oquin ca Rahab cacē xanu ax 'aisama 'ixunbia Israel uni rabē Jericó ěmanu 'icē unicaman 'atin rabanán, aín xubunu unēxun bētsi bain cuantánun xucē, a cupí Nucēn Papa Diosan upí isacēxa.

²⁶ Cananuna 'unanin, bamatancēx ca bēru ñunshínñuma 'aish uni aín nami ñancáishi 'icēn. Usaribi ca uni ax isa Jesucristomi catamētia quiquinbi uni itsi nuibaquin 'aquincēma 'aish, aín banax ñancáishi 'icēn.

3

Upitishi cananuna banati 'ai quicē bana

¹ Ēn xucēantu, mitsux camina camáxēshiira an axa Jesucristomi catamēcē unicama 'unánmicē uni 'itima 'ain. Camina 'unanin, usa uni 'ixunbi 'atima ñu 'ai camina raíri unicama 'acēsamaira oquin 'uchocē 'iti 'ain.

² Camaxunbi cananuna ñu 'aisama 'ain. Axa uisaíbi 'atimati banacēma uni ax ca asérabi upí uni 'icēn. A unin ca 'atimati banatisa tanquinbi tēñeti 'unáncē 'ixun uisa ñu 'atima 'ati cara sinania, abi tēñeti 'icēn.

³ Ēsa ca. Caballo niquinquin cananuna anun nitsinanánbi anun buinati itsi aín cuēbínu tēcērēcain. Usoxun cananuna nun cuēñcēsa oquin niqúnti 'ain.

⁴ Usaribi ca manē nunti 'icēn. Chaira 'icēbi ca suñun bēcaquin buania. Usa 'icēbi ca an niquincē unin, uinu cara cuainsa tania ami oquin anun chibíti axa chairama 'aínbi anúinshi puntēbianquin buania.

⁵ Usaribi ca nun ana anúnu banacē ax 'icēn. Chamaratsu nun cuēbí 'aínbi cananuna uisa ñuishi ñui cara, anun banain. Tsi chamaratsu bimicēxunbi ca chaira 'icēbi naē rēquiquiani chaquin cēñuia. Usaribi oquin ca nun anáxa chamará 'aínbi uisa banaratsu cara unin uni itsi ñuiabi, a bana chanoquin tsuácaruia, camabi menuxun unin cuanun.

⁶ Tsi chamaratsu usaribi ca nun ana, a cupínu nun cuēbitan banacē, ax 'icēn. Chamaratsu 'aínbi cananuna anun 'atimati banati 'ain. Usai banacē cupí nun sinánribi 'atima 'ixun cananuna ñu 'atimaribi 'ain. Usa 'ixun ca anúnu 'atimati banacē 'ixun nun bamati nētē utámainun usabi nu 'imiti 'icēn. Nunshin 'atimanēn 'apu anbi ca uni 'atimati banati sinánmia.

7 Unin ca camabi ñuina axa piánancë 'imainun ñuina pëchü 'imainun men nirícë ñuina 'imainun baca mëu 'icë ñuina a camabi aín cuëncësa oquin 'ati 'icën, usoquin ca 'aia.

8 Usa 'ainbi ca unin aín cuëbitan 'atimati banati ashi tënëtima 'icën. Usa 'ain ca uni usabi 'atimati banaia. Usa 'aish ca a unin bana anun uni bamati muca rosaribi 'icën.

9 Nun ana anúnu banacë, anúbibi cananuna Nucën 'Ibu Dios rabin, anúrribi cananuna uni, a Nucën 'Ibu Diosan asaribi oquin unio 'icëbi ami nishquin ami 'atimati banaquin ñu cain.

10 Nun cuëbitanbi cananuna Nucën Papa Dios rabin. Rabianan cananuna nun cuëbitan 'atimati banain. 'Ën xucëantu, usai 'iti ca 'aisama 'icën.

11 ¿Anuaxa me mëücüax 'unpax chiquícë, anuax cara bata 'unpax 'imainun muca 'unpáxribi uti 'ic? Ca utima 'icën.

12 'Ën xucëantu, ¿higueranën cara aceitunanën bimisa oquin tuati 'ic? Ca 'atima 'icën. ¿Uvasnëribi cara higueranën bimisa oquin tuati 'ic? Ca 'atima 'icën. Usaribiti ca anuaxa me mëücüax 'unpax chiquícë anuax tashiñu 'unpáxbëbi bata 'unpax utima 'icën. Usaribiti cananuna nun cuëbitan Nucën Papa Dios rabianan 'atimati banatima 'ain.

Aserabi ñu 'unáncë 'iti bana

13 Micama uinu 'icëx caramina sinánñuira 'ianan upí oquin bana cuacë 'ain camina cëruti rabíquinma ñu upíshi 'ati 'ain. Usaquinmi 'aia isquin ca —a unix ca aserabi sinánñu 'ianan upí oquin bana cuacë 'icë —quixun unin 'unánti 'icën.

14 Usa 'ainbi camina mitsux unimi nishcë 'ianan uni itsimi sinánanima nutsi mixëshi ñuñu 'iti cuëncë 'ixun, rabiácáquin —'ëx cana ñu 'unáncë 'ai —quixun sinántima 'ain. Usaquin sináncë 'aish ca min bana cëmëcë 'icën.

15 Usaquin sináncë unix ca Nucën Papa Diosan sinánmicëma 'icën. Ax ca an ënë menu 'icë ñuishi sináncë unin sináncësa 'icën. Ñunshin 'atimanën sinánmicë ca usa uni 'icën.

16 Axa nishanan ami sinanima uni itsimi nutsianan axëshi ñuñu 'iti cuëncë uni an ca upí oquin sináncëma 'ixun camabi 'atima ñu 'atishi sinania.

17 Usa 'ainbi ca Nucën Papa Diosan sinánmicë unin upí oquinshi sinánquin upí ñu 'aia. Ca unibë nishananquinma nuibananquin bëtsi unían cacëxun cuaquin upí oquin bana sinánan uni itsiribi nuibaquin axa 'aquina 'icë 'aquinia. Usa uni ca cëmëma 'ixun paránanquinma aín quicësabi oquin 'aia.

18 Axa unibë nishananima upitishi banacë unicama an ca chuámarua 'ixun upí ñuishi 'aquin uni rafiriribi chuámarua 'inun 'imía.

4

An ënë menu 'icë ñuishi sináncë unicamasaribi 'itima bana

1 ¿Uisa cupí caramina mitsúxbi nishananan ñu cananin? Mitsúnbi bëtsi bëtsi ñu 'atimaquin sináni camina usai 'icanin.

2 Mitsun cuëncë ñu bicasi bënëquinbi bicëma 'ixun camina binuxun ami nishquin uni itsi 'acësa 'ain. Usa 'ixun bëtsi uni 'icësaribiti ñuñu 'iisa tani bënëquinbi bicasmati camina nishananan mëëananin. Usai 'iquinbi camina Nucën Papa Diosmi ñucácë cupí mitsun cuëncë ñu bitsiman.

3 Ñucáquinbi camina ami ñucácë ñu a bitsiman, ax cuëncësabi oquinmami mitsux cuëncësa oquinshi Nucën Papa Dios ñucácë cupí.

4 Nucën Papa Diosmi manúxunmi mitsun cuëncësa oquinshi 'aia cana ësaquin mitsu cain: ¿Mitsun caramina 'unaniman, ënë menu 'icë ñuishi sináncë

'aish ca uni Nucèn Papa Diosbè upíma 'icè quixun? Uinu 'icè unin cara ènè menu 'icè ñuishi sinania ax ca ainanma 'aish Nucèn Papa Diosmi nishcèsa 'icèn.

⁵ Nucèn Papa Diosan bana cuèñèo ax ca èsai quia: “Nucèn Papa Diosan ca ainan 'icè nu ñuñai. Usa 'ain ca an nubè 'inun nu 'inàncè aín Bèru Ñunshin Upí ax bètsi ñu 'aquinmanu ax cuèèncèsa oquinshi 'ati cuèènia”. A banax ca asérabi 'icèn. Usa ca ax 'icè quixunu 'unánti oquin ca Nucèn Papa Diosan aín uni usoquin cuèñèomiácèxa.

⁶ An nu sinánmicè ñuishi nun 'anun ca Nucèn Papa Diosan nu 'aquin-tancèxun nuibaquin nua 'aquincè usamaira oquin 'aquintècènia. Usa 'ain ca aín bana èsai quia: “Nucèn Papa Diosan ca axa rabícè unicama a timanan axa —'èx cana usa 'ai —quiaux rabícèma unicama nuibaquin 'aquinia”.

⁷ Usa 'ain camina Nucèn Papa Diosan bana cuati ami catamèti ax cuèèncèsabi oishi 'iti 'ain. Usai 'iquin camina ñunshin 'atimanèan 'atima ñu 'ati mitsu sinánmisa tancèxunbi a ñu 'ati tènèquin 'atima 'ain. Usai 'ia ca ñunshin 'atimanèn ubíquinma mitsu ènti 'icèn.

⁸ Asérabi upiti ami sinani Nucèn Papa Diosbè banaquin camina an nuibaquin sinánmicèxun, ax ca mitsubè 'icè quixun mitsun nuitu mèu upí oquin 'unánti 'ain. An ñu 'aisama 'acè unicama, cana mitsu cain: Unia aín mècèn chuañuma 'inun mèchucacèsaribiquin ca mín sinan upí 'inun mín ñu 'atima 'acècama èn. —Nucèn Papa Diosnan cana 'ai —quicè 'ixunbi ainanma unicaman 'acèsaribi oquin ènè menu 'icè ñuishi sinàncè unicama, mitsúxribi ca sinanat, Nucèn Papa Dios cuèèncèsabi oíshimi 'inun.

⁹ —Nucèn Papa Dios cuèèncèsabi oi cana 'ima —quixun sinani ca masá nuituti 'in. Cuèèni cuaicè 'aishbi ca a èni masá nuituti bèunan mèscut. Chuámarua taními cuèèncè a èni ca masá nuitut.

¹⁰ —'Èx cana an iscèx 'aisamaira 'uchañu 'ai —quixun sinánquinmi cacèxun ca Nucèn 'Ibu Jesucristonèn mitsun 'uchacama tèrénquin upíra 'aishmi cuèènun mitsu 'ímiti 'icèn.

Ñuiquin uni itsi 'atimotima

¹¹ 'Èn xucéantu, cana mitsu cain, Jesucristomi sinàncè 'aish camina axribia ami sinàncè unicamabè ñuianantima 'ain. Axa abèa Jesucristomi sinàncè uni ñui —ax ca 'aisama 'icè —quicè uni ax ca —Nucèn Papa Diosan banax ca 'aisama 'icè —quicèsa 'icèn. Usai qui camina mitsux Nucèn Papa Diosan bana quicèsabi oquin 'aíma a banax ca cuatima 'icè quicèsa 'ain.

¹² Usai ca uni 'iti 'icè quicè bana nu 'inan ax ca achúshi, Nucèn Papa Dios, ashí 'icèn. A bana 'inan 'ixun ca unin cara a bana quicèsabi oquin 'aia quixun isti 'icèn. Usa 'ixun ca axa xèñibua 'aínbi abè 'iti unicama a iémianan axa abè 'itima unicama a xèñibua 'aínbi abè 'itimoquin ènti 'icèn. ¿Usa 'aínbi caramina minmi uni itsi 'atimonun mix añu 'ain?

Uisai caranuna imèishi 'iti 'ai quixun cananuna 'unanima quicè bana

¹³ Ènè banaribi 'èn mitsu camainun ca cuat. Micama raírinèx camina èsai quín:

—Bèrí cuanima cananuna imèishi anuxun ñu 'ai bètsi èmanu cuanti 'ain. Cuanx bèbatancèxun cananuna achúshi barin anu 'iquin ñu bitancèxun maruquin 'itsa curíqui bití 'ain.

¹⁴ Usai quiquinbi camina uisai caramina imèishi 'iti 'ai quixun 'unaniman. Uisa cara nun tsóti 'icè cananuna 'unaniman. Ax ca 'ibútancèxa curu nètè bènètishi nètécè usaribi 'icèn.

¹⁵ Usai quima camina ësai quiti 'ain: Nucën 'Ibu Dios cuëncëbë, bamacëma 'ixun cananuna nun sináncë ñu 'ati 'ain.

¹⁶ Usa 'aïnbi camina mitsux —'ënbi cana usaquin ñu 'ati 'ai —quiaux cërúanan rabitin. Usai 'iti ca 'aisama 'icën.

¹⁷ Ësa ca: An usaquin 'ati ca upí 'icë quixun 'unánquinbi usaquin 'acëma uni ax ca 'uchaia.

5

Ñuñu uni usai 'iti ca 'aisama 'icë quicë bana

¹ Ñuñuira unicama, mitsúnribi camina 'ën cacëxun cuati 'ain. Mitsúxmi 'aisamaira ñuñu 'ianan curiquiñu 'aish, a cupí tēmēрати sinani camina masá nuituti inti 'ain.

² Mitsun curiqui 'imainun mitsun ñucamaribi ca chëquisa 'icën, mitsun chupa upíburibi ca nacuaxan piisa 'icën.

³ Mitsun manë ñu curi 'acë 'imainun manë uxua 'acë, mitsun curiquicamaribi ca puibuisa 'icën. Usa 'aish ca a ñucama chëqui nētēti 'icën. Tsin nēncëxa ñu nētēcësa usaribitia mitsun ñucama nētēmainun camina mitsúxribi tēmēрати 'ain. Nucën 'Ibu Jesucristo utēcēti 'urama 'aïnbi camina ñuñu 'itishi sinánquin mitsunainshia 'inun ñu bucúnruan.

⁴ An mitsu naënuxun ñu mēëxuncë uni camina cupíocëma 'ain. Cupíocëma 'aish ca mitsu ñui banaia. Usaquian mitsu ñuia ca ángelcaman 'apu, Nucën 'Ibu Dios, an cuaxa.

⁵ Ënë menuax camina 'aisamaira ñu upíñu 'aish mitsux cuëncësabí oi 'ian. Usa 'aish camina aín 'ibúan 'aracacë ñuina anun 'ati nētē sēncëbētan 'anuxun rēracamicësa 'ain.

⁶ Mitsun camina 'uchañuma unibi 'uchoquin 'an. Usoquinmi 'acëxunbi ca atun mitsu cupicëma 'icën.

Usai cara ñu 'icëbëbi bēnētima Nucën Papa Diosbë banati

⁷ 'Ën xucéantu, Nucën 'Ibu Jesucristo utámainun camina tēmēraibi bēnēquinma anúan uti nētē caínti 'ain. An ñu 'apácë unin ca ñu 'apátancëxun anun aín bimi bití nētē sēnētamainun cainia. Usa 'ixun ca mitabutancëxa sēncëbētan ñu 'apátancëxun bēnēquinma canitancëxuan tuaia aín bimi binuxun cainia.

⁸ Usaribi oquin camina mitsun, —Nucën 'Ibu Jesucristo anun utēcēti nētē ca 'urama 'icë —quixun sinánan masá nuituti bēnētima cuëenquin caínti 'ain.

⁹ 'Ën xucéantu, Nucën Papa Diosan anun camabi uni aín nuitu 'unánquin uisoquin cara ñu 'axa quixun isti nētē 'urama 'ain, camina mitsúxmi an 'uchocëma 'inun, uní raíríbë ñuianani nishanantima 'ain.

¹⁰ 'Ën xucéantu, camina an Nucën 'Ibu Dios quicë bana uni ñuixuncë unicama 'iásaribiti 'iti 'ain. Atun ca tēmēraquinbi bēnēquinma tanshiacëxa.

¹¹ Uicaman cara tēmēraquinbi bēnēquinma tanshitia ax ca upí oquinshi sinani cuëenia quixun cananuna 'unanin. Mitsun camina Jobnëxa 'aisamaira tēmēraibi Nucën 'Ibu Diosmi catamëa a bana ñuia cuan. Cuacë 'ixun camina 'unáncanin, uisaira oquin cara Nucën 'Ibu Dios an nuibaquin uni 'aquincë 'ixun a uni 'aquiancëxa quixun.

¹² 'Ën xucéantu, bētsi banacama cuaquinbi camina ënë banaira sinánti 'ain. Mitsux camina mitsun bana isa asérabi 'icë quixun unin cuanun —naitanbi cuamainun cana mi cain —quianan —menbi cuamainun cana mi cai —quitima 'ain. Uisa ñubi cara, a ñui camina —cana asérabi mi cai —quiaux

quitima 'ain. Usai quima camina asérabi banáinshi banati 'ain, Nucèn Papa Diosan mitsu 'uchotima cupí.

¹³ Micama uinu 'icèx caramina masá nuituti bètsi sinani camina Nucèn Papa Diosbè banati 'ain. Micama uinu 'icèx caramina cuèèni chuámarua tani camina Nucèn Papa Dios rabi cantati 'ain.

¹⁴ Uix cara ñucè 'icè, anribi ca Jesucristomi catamècè unicaman cushicama camiti 'icèn, xèni ron 'aquian, an pèxcunun Nucèn 'Ibu Jesucristo ñucáxuni unun.

¹⁵ Asérabi ca an ènè uni pèxcuti 'icè quixun sinánquinmi a ñucáxuncèxun ca Nucèn 'Ibu Jesucristonèn ñucè uni pèxcuti 'icèn. Pèxcüanan ca aín 'uchacama tèreñxunti 'icèn.

¹⁶ Usa 'ain camina mitsúnmi min 'atimaquin sináncè a ñuixuanquin abèmi Jesucristomi catamècè uni raíribè mia usa ñucama mènioxunun Nucèn Papa Dios ñucáxuananti 'ain. Upiíra oquin sinánquin ñucácè cupí ca Nucèn Papa Diosan upí oquin uni 'aquinti 'icèn.

¹⁷ Elías, an Nucèn Papa Dios quicè bana unicama ñuixuncè uni, an ca nusaribi uni 'ixunbi 'uí 'ibuaxma 'inun Nucèn Papa Dios ñucácèxa. Usa 'ain ca an ñucácèsabi oi rabè 'imainun achúshi baritia, 'imainun achúshi mēcèn 'imainun achúshi 'uxèn 'uí 'ibuama 'icèn.

¹⁸ Usaía 'icébètan Nucèn Papa Dios amiribishi ñucátècèncèbèa, 'uí 'ibútècèncèbè ca menu 'icè ñucama cotècèni bimiacèxa.

¹⁹ Èn xucéantu, micama achúshinèn Nucèn Papa Diosan bana èncè 'icèbi bètsi uni sinanamiquin ami catamètècènun 'imicébètan,

²⁰ camina 'unánti 'ain, ui unin cara usoquin uni 'uchañu 'icèbi sinanamia, an ca a uni Nucèn Papa Diosnan 'inun iécè 'ianan aín 'uchacama tèrencè 'inun 'imiti 'icè quixun. Ashi, Santiago.

PEDRONĒAN A PAIN BUÁNMIÁ QUIRICA

Axa bĕtsi bĕtsi menuax Jesucristomi catamĕcĕ unicama Pedronĕn quirica cuĕnĕoxuan

¹ Ēx cana Pedro, aín bana unicama ñuixunuan Jesucristonĕn caísa 'ain. Mitsun nĕtĕnuax bĕtsi bĕtsi menu tsóti cuan 'aíshmi Ponto, Galacia, Capadocia, Asia, Bitinia, a nĕtĕcamanu 'icĕ cana ĕnĕ quirica mitsu buánmin.

² An sinánsabi oqúin ainan 'inun ca Nucĕn Papa Diosan mitsu caísacĕxa. Aín Bĕru Ñunshin Upitan 'imicĕxmi ainanshi 'aish ax quicĕsabi oi 'inun mitsu 'imianan ca Jesucristo bama cupí mitsun 'uchacama tĕrĕnquin mitsun nuitu upí 'imiáxa. Usaími mitsux Nucĕn Papa Diosan nuibacĕx 'icĕsamaira oi chuámarua 'aish bucucanti cana cuĕĕnin.

Usai 'itia unin ñuia

³ Nucĕn Papa Dios, ax Nucĕn 'Tbu Jesucristonĕn Dios 'ianan aín Paparibi, a cananuna rabiti 'ain. An ca nu nuibaquin bamaxbia baísquia Jesucristo an nun 'uchacama tĕrĕncĕxnu bacĕntĕcĕncĕsa 'aish, ainan 'inun nu 'imiáxa, ĕnĕ nĕtĕnuax ainan 'aíshnu aín nĕtĕnuribi 'inun.

⁴ Nucĕn Papa Diosan ca mitsúxmi aín nĕtĕnu abĕ 'itioquin mĕníocĕxa. A nĕtĕnuax ca uísa ñubi, ĕnĕ nĕtĕnuax 'icĕsari chĕquianan cĕñútima 'icĕn, anu ca uísa 'uchabi 'aíma 'icĕn. Usabi ca xĕnibua 'aínbi 'iti 'icĕn.

⁵ A nĕtĕnu 'iisama pain 'aíshmi ĕnĕ nĕtĕnuaxbi ami catamĕtia isquin ca Nucĕn Papa Diosan aín cushínmi ñu 'atima 'aíma upíshi 'inun mitsu bĕrúanquin 'aquinia, an mĕníosabi oími Jesucristoa utĕcĕncĕbĕ aín nĕtĕnu abĕ tsónun.

⁶ Acama sinani camina mitsux uísa ñu cara 'icĕbĕbi bĕnĕtima cuĕĕnin, ĕnĕ menú 'aish tĕmĕraibi.

⁷ Ēnĕx ca ĕsa 'icĕn. Asĕrabi cara curishi 'icĕ isnuxun ca unin curi tsi rĕquirucĕnu xaroquin tania. Usaribiti camina mitsux caramina ami catamĕcĕ 'ai quixun isnuxun Nucĕn Papa Diosan tancĕ 'iti 'ain. Curi 'aíshbi ca cĕñúti 'icĕn. Usa 'aínbi camina tĕmĕraquinbi Nucĕn Papa Diosmi catamĕquin ĕncĕma 'aish curisamaira 'iti 'ain. Usauquin tancĕxbimi asĕrabi ami catamĕti 'ain ca utĕcĕnquin Jesucristonĕn —asĕrabi 'ĕnan 'aish camina 'ĕbĕ 'aish cuĕĕnti 'ai —quixun mitsu cati 'icĕn.

⁸ A isúnmabi camina mitsun Jesucristo sinanin. Usa 'ain camina a isaxmabi ami sinani chuámarua tani cuĕĕinra cuĕĕnin, anúnmi uisairai caramina cuĕĕni quixun nu ñuixunti bana 'aíma 'aínbi.

⁹ Ami catamĕcĕ cupí ca mitsun 'uchacama tĕrĕncĕ 'iananmi ainan 'inun Nucĕn Papa Diosan mitsu iĕmiáxa.

¹⁰ An Nucĕn Papa Dios quicĕ bana uni ñuixuncĕ unicaman ca —Nucĕn Papa Diosan ca aín 'uchacama tĕrĕnanan uni ainan 'inun iĕmiti 'icĕ —quixun cuĕĕnoquinbi uisai quicĕ cara a bana 'icĕ quixun 'unánma 'icĕn. 'Unáncatsi quíax ñucacanáquin Nucĕn Papa Diosan bana amiribi amiribi isquinbi ca 'unánma 'icĕn.

¹¹ Cristo ĕnĕ menu ucĕma 'aínbi ca aín Bĕru Ñunshin Upitan sinánmicĕ 'ixun, an Nucĕn Papa Dios quicĕ bana uni ñuixuncĕ unicaman 'unáncĕxa, tĕmĕrax bamatancĕx baísquitancĕx ca Cristo aín Papasaribi 'Apu 'aish abĕ tsóti 'icĕ quixun. Usauquin 'unánquin ca uísa uni cara Cristo 'iti 'icĕ quixun 'unántisa tanan uínsaran cara uti 'icĕ quixun 'unántisa tancĕxa.

12 Usai Cristo 'itia Nucèn Papa Diosan 'unánmicëxun ca atun isquinmabi, atun rëbúnqui 'ixun cananuna nun a ñucama isnuxun 'ai quixun 'unáncëxa. A bana Cristo ñui quicë, a ca a Nucèn Papa Diosan naínua xucë aín Bëru Ñunshin Upitan 'amicëxun aín unicaman mitsu ñuixunia. A bana ca ángelcamanribi uisai quicë cara quixun cuaisa tania.

Jesucristomi catamëcë uníxa usai upí 'iti bana

13 Usa 'ain camina Jesucristonan 'ixun upí oquin sinani ax quicësabi oi 'iti 'ain. 'Iquin camina Nucèn Papa Diosan ca abëmi aín nëtënu 'iti mëníocëxa quixun sinani cuëñquin Jesucristo anun uti nëtë caínti 'ain.

14 Ainan 'ixun ax quicësabi oquinshi ñu 'aquin camina bërâma Jesucristomi catamëquin Nucèn Papa Dios 'unáncëma 'ixunmi cuëñan ñucama 'atëcëntima 'ain.

15 Nucèn Papa Dios, an mitsu ainan 'inun Jesucristomi sinánmia, ax ca uisa 'uchañumabi 'icën. Usa 'ain camina mitsúnribi añu 'uchabi 'atima 'ain.

16 Èsai ca Nucèn Papa Diosan bana cuëñëo quia: “Èx uisa 'uchañumabi 'aish upíira 'ain camina mitsúxribimi upíira 'inun uisa 'uchabi 'atima 'ain”.

17 Nucèn Papa Diosan ca camabi uni uisa ñu cara 'axa quixun isia. Usa 'ain camina mitsun —Nucèn Papa Dios ax ca 'ën Papa 'icë —quixun sinani aín nëtënu 'inux ënë nëtënu pan 'iquin ñu 'atima 'atimi racuëquin upí ñuishi 'ati 'ain.

18 Mitsun raran Jesucristomi sinánti 'unánma 'aínmi usaribi oquin sinaniabi ca Nucèn Papa Diosan ainan 'inun iëmiquin mitsu Jesucristomi sinánmiäxa. Camina 'unanin, curi 'imainun curíqui 'imainun bëtsi ñucama axa cëñúti a cupíbi ca Nucèn Papa Diosan mitsu iëmicëma 'icën.

19 Usama ca. Judíos unicaman aín 'ucha cupí uisábi 'icëma carnero aín upíira rëmia 'ainbi ca aín imi 'apatí Cristo bamacë a cupí mitsun 'ucha tërëñquin ainan 'inun Nucèn Papa Diosan mitsu iëmiäxa.

20 Cristo ca usai 'iti 'icë quixun ca camabi ñu unioisama pain 'ixunbi Nucèn Papa Diosan mëníocëxa. Usaquian mënío 'ain ca aín uti nëtë sënëncëbëishi usai 'inux Cristo ënë menu uacëxa, mitsúxmi ami catamënun.

21 Usa 'ain camina an Jesucristo bamacëbi baísqumitancëxun aín nëtënu abë 'inun 'imicë cupí ami sinanin, Nucèn Papa Dios an ca asérabi ax quicësabi oquin mitsu 'imíti 'icë quixun 'unani.

22 Aín Bëru Ñunshin Upitan 'imicëx Jesucristomi catamëti ax cuëñcësabi oi 'iquin axa mitsux 'icësaribiti Jesucristomi catamëcë unicamabë upiti nuibananaxun camina ñu 'atima 'ati ashiquin ëan. Usa 'aish camina bërí 'icësamaira oi asérabi cuëñquin upí oquinra sinani atubë nuibananti 'ain.

23 Unishi 'inuan aín titan tuacë 'aish ca uni bamaia. Usa 'aínbi ca axa xënbua 'aínbi usabi 'iti, aín bana a cuatia Nucèn Papa Diosan mitsu bacëntëcëncësa 'imíäxa.

24 Nucèn Papa Diosan bana cuëñëo ca ësai quia:
Basix ca upí 'itancëxbi chushia. Ro uax ca upíira 'itancëxbi tiriQUI nëtëtia.
Usaribiti ca camabi uni bamai aín upí nëtëtia.

25 Usa 'aínbi ca Nucèn 'Ibu Diosan bana xënbua 'aínbi usabi 'ia.
Ènë banax ca —Jesucristomi catamëti ca uni Nucèn Papa Diosnan 'iti 'icë —quixuan aín unicaman mitsu ñuixuncë a 'icën.

2

1 Usa 'ain camina Nucèn Papa Diosnan 'ixun ñu 'atimacama, cëmëti, uni paránti, nutsiti, unibë ñuiananti, acama ënti 'ain.

² Bëri bacëncë tuacën ca anun caninuxun aín titan xuma 'ati cuëënia. Usaribi oquin camina Nucën Papa Diosan bana upí oquin 'unánti cuëënti 'ain, ainan 'aish aín cuëëcsabi oquin 'ai ami cushicë 'inuxun.

³ Usai 'i camina Nucën 'Ibu Diosmi sinánquin ax ca asérami upí 'icë quixun 'unáncë 'aish aín bana 'unánti cuëënti 'ain.

Cristo ami xubu raroti maxáxa

⁴ Usa 'ain camina axa bamatimoi tsócë, Jesucristo, a sinani ami catamëti 'ain. Judíos unían cuëëncëma 'aishbi ca anun cuëënquin Nucën Papa Diosan iscëx ax upíra 'icën. Unían xubu 'aquin maxax upí ami xubu raroti caiscë usaribi ca Jesucristo 'icën.

⁵ Usa 'ain camina mitsux a xubumi bucúnrucë maxáxa 'ain. Jesucristomi catamëcë 'aishmi asaribi upí 'inun ca Nucën Papa Diosan ainan 'inun mitsu 'imíaxa. Usa 'ain camina Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upía mitsubë cupí bëtisibë bëtisibë nuibanani, bëtisin sináncësaribi oquin sinani achúshisa 'ain. Usa 'ixun camina Jesucristo cupí ainan 'ixun Nucën Papa Dios cuëëncësabi oquin ñu 'anan a rabianan unicama a ñucáxunti 'ain.

⁶ Nucën Papa Diosan bana cuëñëo ax ca ësai quia:

'Ën cana maxax upí nancësa oquin uni achúshi, Sión cacë matá me anua Jerusalén 'icë, anua 'inun 'imíti 'ain. Unían xubu 'anuxun maxax upí ami xubu raroti caiscë usaribi oquin 'ën caiscë ca ax 'icën. Axa ami catamëcë unicaman ca isti 'icën, an ca asérami ax quicësabi oquin atu 'aquinia quixun.

⁷ Ami catamëcë 'ixun camina mitsun anun cuëëncë ñu upí sináncësamaira oquin a sinánti 'ain. Mitsux usai 'icëbëbi ca axa ami catamëcëma unicamax Nucën Papa Diosan bana cuëñëo ësai quicësa 'icën: An maxax xubuacë unían bitancëxun a cuëënquinma racáncë 'aishbi ca a maxax bëri amia xubu cushicë 'icën, itá upímia xubu cushicë usaribiti.

⁸ 'Imainun ca Nucën Papa Diosan bana ësai quia:

A maxáxmi ca uni rarínëx tatíqui chacáti 'icën, a maxax chami chacati ca nipacëti 'icën.

Maxax ñui quicë 'aishbi ca a bana Cristo ñui quicë 'icën. An Jesusan bana cuaquinbi asérami ami catamëquin aín bana quicësabi oquin 'acëma ax ca uni maxáxmi tatíqui nipacëcsaribi 'icën. Ui unicamax cara usai 'iti 'icë quixun ca Nucën Papa Diosan bërâma 'unáncëxa.

Nucën Papa Diosnan unicama ñuicë bana

⁹ A unicama usa 'aínbi camina mitsux Nucën Papa Diosan ainan 'inun caísa 'ain. Usa 'ixun camina ax cuëëncësabi oquin 'anan aín unicama a ñucáxunin. Camina an 'imicëx upí 'aish aín uni 'ain. Usa 'ixunmi a rabiquin an 'acë ñucama camabi uni ñuixunun ca Nucën Papa Diosan mitsu ainan 'inun caíscëxa. Mitsux bërâma bëánquibucënu nicësa 'iá 'aishbi camina bëri an 'imicëx xabánu nicësa 'ain, axa mitsubë 'ain.

¹⁰ Bërâma Nucën Papa Dios 'unáncëma 'iá 'aishbi camina mitsux bëri aín uni 'ain. An ca mitsu nuibaquin 'aquinti 'icë quixun 'unáncëma 'icëbia Nucën Papa Diosan nuibaquin mitsun 'uchacama tërënxuan 'aish camina ainan 'ain.

Nucën Papa Dios cuëëncësabi oi 'iti bana

¹¹ 'Ën nuibacë xucëantu, cana mitsu cain, Nucën Papa Dios mitsun 'Apu 'ain ca aín nëtëx mitsunanribi 'icën. Usa 'ain camina ëñë menu 'aish unia aín menumabi 'icësaribi 'ain. Usa 'aish camina anbia 'atimaquin sináncë cupía

'atima ñu 'acë uníxa 'icësaribiti 'itima 'ain. Usa unix ca Nucën Papa Diosbë upí 'ima.

¹² An Nucën Papa Diosan bana 'unáncëma unicaman isnun camina mitsux upitax bucuti 'ain. Usaími 'ia isi ca atux an ñu 'atima 'acë uni 'acësa oquin mitsu ñui 'atimati banacë 'aishbi mitsúnmi upí oquin ñu 'aia isá 'ixun anúan an camabi unin ñu 'acë isti nētēn Nucën Papa Dios rabiti 'icën.

¹³ Nucën 'Ibu Jesucristomi sináncë 'ixun camina camaxunbi mitsun 'apucama ènë menua unin 'apu 'imicë, axa quicësabi oquin ñu 'ati 'ain. Amiúra unicama cushicë 'apucēñunbi,

¹⁴ camina an anēcë aín unicaman banaribi tanti 'ain. Atux ca unían uisa ñu cara 'aia mēñonuan 'apun 'imicë 'icën. An 'amicëxun ca atun axa 'uchacë uni usaquin 'atēcënxunma 'anun castícania. Usaquin 'anan ca an ñu upí 'acë unicama a nuibaquin —mix camina upí 'ai —quixun caia.

¹⁵ Mitsúnmi upí ñuishi 'ati ca Nucën Papa Dios cuēñia. Usaquinmi 'aia isi ca an Nucën Papa Diosan bana 'unáncëma 'ixun an upí oquin sináncëma unicama ax mitsumi uisaíbi banatima 'icën.

¹⁶ Mitsun upí ñuishi 'ai camina 'apucamami racuētima 'ain. Usa 'aishbi camina —'èx cana camabi unin iscëx upí uni 'ai —quixun sinánquin amo cēmēanan ñu 'atima unëxun 'ati sinántima 'ain. An asérabi Nucën Papa Dios cuēñcësabi oquinshi 'acë unisa camina 'iti 'ain.

¹⁷ Camabi uni camina upí oti 'ain. Axa Jesucristomi catamēcë unicama camina nuibati 'ain. Nucën Papa Diosmi camina racuēti 'ain. Racuéanan camina mitsun 'apu quicësabi oquin ñu 'ati 'ain.

Cristo tēmērasaribi oía aín unicamax tēmērati bana

¹⁸ Uni ñu mēëxuncë 'ixun camina ami ñu mēëxuncë unían mi 'amicëxun 'aisama tanquinma a 'anúan mitsu cacë ñu a upí oquin 'axunti 'ain. Usaquin camina an mitsu nuibacë unishima, an mitsu nuibacëma uniribi upí oquin ñu 'axunti 'ain.

¹⁹ An ñu mēëxuncë unían upí oquin ñu mēëxuncëxunbia an ñu mēëmicë unin 'atimoquin tēmēramicëxunbi ca an uni ñu mēëxuncë unin —'èx cana Nucën Papa Diosnan 'ai —quixun sinánquin tanshiti 'icën. Usai 'iti ca Nucën Papa Diosan iscëx upí 'icën.

²⁰ Usa 'ainbi ca upí oquin ñu mēëiama, an mitsu ñu mēëmicë unin mitsu 'atimoquin tēmēramicëxunmi tanshitiabi Nucën Papa Diosan mitsu upí isima, mitsun 'ucha cupía usoquin mitsu 'aia isquin. Isanan ca upí oquinmi ñu mēëxuncëxunbia an mitsu ñu mēëmicë unin 'atimoquin tēmēramicëxunmi tanshiti Nucën Papa Diosan mitsu upí isia.

²¹ Usaími 'inun ca Nucën Papa Diosan mitsu aín uni 'imi axa. Cristonën ca ñu 'atima 'acëma 'ixunbi mitsu cupí tēmēracëxa. Usaribi oquin camina ñu atima 'acëma 'aish tēmēraqunbi tanshiti 'ain.

²² Cristonën ca uisa ñu 'atimabi 'ama 'icën. 'Anan ca uisaquinbi uni paránma 'icën.

²³ Unían ami nishquin ñu cacëxunbi ca usaribi oquin cáma 'icën. Usa 'ixun ca unían 'atimoquin tēmēramicëxunbi uni —cana mi cupiti 'ai —quixun cáma 'icën. Cupiti sinánquinma ca —'èn Papa Diosan cuni ca upí oquin isquin mēñoti 'icë —quixun sináncëxa.

²⁴ Nun 'uchacama cēñucë 'aishnu amiribishi ñu 'atima 'atēcënima, ñu upishi 'ai tsónun ca Cristo nun 'uchacama bicë cupí i curúsocēnu bamacëxa. Mitsúxmi ñu 'atima 'ai 'insíncësa 'aishbi upí 'inun ca ax 'aisamaira oquin paë tēñi bamacëxa.

²⁵ Carneronëxa 'ibuñuma 'aish 'icēsari camina mitsux 'iacēn. Usa 'iá 'aishbi camina sinanati Cristomi catamēan. Amia catamēcēxuan aín 'ibun carnero bēruancēsa oquin ca an upími 'inun mitsu bēruanquin 'aquinia.

3

Usai uni aín xanubē 'iti bana

¹ Xanucama, mitsuribi cana cain, min bēnēan cacēxun cuaquin 'atimaquin sinanima camina abē upí 'iti 'ain. Usaími mitsux 'icēbē ca min bēnē, Cristo ñui quicē bana cuaisama tancē 'aishbi, min cacēxmabi upitax 'ia isi sinanati 'icēn,

² mixmi upí sinánñu 'aish abē upí 'ain.

³ Upíira upí 'iisa tanquin camina min bu 'aisamaira oquin mēñíonan, curi ñun mēñíocanan, chupa cupíira cupicē pañutima 'ain.

⁴ Usai 'ima camina mitsux upí sinánñu 'aish bētsibē nishananima upitishi banati 'ain. Usai 'ia isquin ca bētsin sinánti 'icēn —a xanux ca aín nuitu upí 'icē —quixun. Usai upí 'iti ax cuni ca uisa 'aishbi cēñutima. Usai 'ími mitsux upí 'icē isi ca Nucēn Papa Dios cuēēnia.

⁵ Usairibi ca an Nucēn Papa Dios cuēēncēsabi oquin 'aisa tancē xanuca-maxribi 'iacēxa. Nucēn Papa Diosmi catamēanan aín bana cuaquin ca aín bēnē quicēsabi oquin 'acēxa.

⁶ Usaribi oquin ca Saran aín bēnē Abraham cuēēncēsabi oquin 'anan aín bēnē 'icēbi —'ēn 'ibu —cacēxa. Mitsúxribi ñu upíshi 'anan, Nucēn Papa Diosmi catamēti, uisa ñu cara 'icēbēbi racuécēma 'aish camina Sara 'iásaribi 'iti 'ain.

⁷ Xanuñu unicamaribi cana ēsaquin cain, min xanubē camina upí oquin sinani nuibananti 'ain. Axa xanu 'aish cushima cupíshima, mix 'icēsaribitia ax Nucēn Papa Diosmi catamēcē cupí camina a nuibaquin 'aquinti 'ain, mitsúnmi usoquin 'aia isquian Nucēn Papa Diosan mitsúnmi a ñucácē bana upí oquin cuati cupí.

Jesucristomi catamēquin upí ñu 'acē cupía ax tēmēracē unicama

⁸ Ēnē banaribi cana mitsu cain, axa Jesucristomi catamēcē uni raírínēn sináncēsaribi oquin sinani camina atubē nuibananti 'ain, atúxa mitsun xucēnsaribi 'ain. Camina bētsibē camáxbi nuibanani 'aquianani rabítima 'ain.

⁹ An mitsu 'atimocē unicama camina cupíquin aribi 'atimotima 'ain. Axa mitsumí 'atimati banacē unimí camina mitsúxribi 'atimati banatima 'ain. Usai 'imi bētsibē nuibanani upitax buacunun ca Nucēn Papa Diosan ainan 'inun mitsu caisacēxa.

¹⁰ Ēsaribi ca Nucēn Papa Diosan bana cuēñeo quia:
Ax upitax tsótisa tancē unix ca ñu 'aisama ñui banaima 'ianan cēmēi banatima 'icēn.

¹¹ Ñu 'aisama 'ati ēnquin ca ñu upíshi 'ati 'icēn. Nishananíma ca unibē upíshi 'iti 'icēn.

¹² Usai 'iquin ca 'unánti 'icēn, Nucēn 'Ibu Diosan ca an upí ñu 'acē unicama bēruanquin 'aquinquin aín bana cuaquin an ñucácēsabi oquin 'aquinia quixun. Usa 'ixunbi ca an ñu 'atima 'acē unicama an 'aquinima.

¹³ Mitsúnmi upí ñu 'aia isía mitsu ñui uni mimi manáncēxbi ca cēmēi quicē 'iti 'icēn.

¹⁴ Mitsúnmi ñu upí 'acē cupí tēmēraibi camina Nucēn Papa Diosan 'aquincēx cuēñti 'ain. Mímia uni 'icēxbi camina racuēti masá nuitutima 'ain.

¹⁵ Usai 'ima camina min nuitu mēu —Cristo ca aséribi 'ēn 'ibu 'icē —quixun sinani amí catamēti 'ain. Unin mitsu —uisa cupí caramina Jesucristomi

catamëquin abë tsoti sinani —quixun ñucácëxun anun cati bana 'unáncë camina 'iti 'ain. Usa 'ixun camina cëruti rabíquinma upí oquinshi cati 'ain.

¹⁶ A sinani masá nuitunuxun ñu 'atima 'aíma camina chuámashi 'iti 'ain. Usaími mitsux Cristonën 'imicëx upitax 'ia isi ca an mitsu 'atimaquin ñuicë unicama —nuxnu quicë bana ax ca cëmë 'icë —quixun sinani rabínti 'icën.

¹⁷ Axa cuëncëbëa, Nucën Papa Diosan uni aín ñu upí 'acë, a cupí tëmërati asábi 'aínbi ca an ñu 'atima 'acë cupía uni tëmërati ax aín 'uchabi 'icën.

¹⁸ Ax upí 'aíshbi ca Cristo camabi unin 'ucha cupí achúshitishi bamacëxa, unicama amí catamëti Nucën Papa Diosan 'inun. Uni 'aish bamatancëxbi aín namibë aín bëru ñunshin 'itëcëni baísquiax ca bëtsi 'iacëxa.

¹⁹ Cristo bamatancëx baísquicëma pain 'ixun ca anua bama unicaman bëru ñunshin sipuacësa 'icë, anu cuanxun bana ñuixuancësa.

²⁰ Bamacësa pain 'ixun ca a unicaman Nucën Papa Dios cuëncësabi oquin 'aisama tancëxa. Noénëan aín manë nunti 'amainun ca unicama aín ñu 'atima 'acëcama ènun quixun Nucën Papa Diosan caíancëxa. Caíncëxunbia aín ñu 'atima 'acë èncëma 'icëa aín patsan bacan cëñumainun ca 'itsamashi ocho uníxëshi manë nunti mëu atsini iëacëxa.

²¹ Nucën Papa Diosan sinánmicëxa Noé manë nuntinu 'iruax iëasa, usaribiti cananuna nuxribi Nucën Papa Diosmi catamëti 'unpaxan nashimicë 'aish iëtin. Nun namia chuañuma 'inun cananuna nashimicë 'itima 'ain. Usaí 'íma cananuna —Jesucristo baísquia cupía Nucën Papa Diosan nu upí 'imicë 'aish cananuna nun 'uchacama tërënce 'aish an iscëx upí 'ai —quixun sinani nashimicë 'ain.

²² Baísquitancëx naínu cuan 'aish ca Jesucristo ax Nucën Papa Diosbë 'Apu 'aish aín mëqueu 'icën. Usa 'icë ca ángelcama 'imainun uisa cushi cara anribi aín bana cuatia.

4

Nucën Papa Diosan a 'anun nu 'imicësabi oquin ñu upí oquin 'ati

¹ Uni 'ixun ca Cristonën tëmëraqin paë tancëxa. Usa 'ain camina 'unánti 'ain, mitsúnribi camina —sapí cana tëmëraqin paë tanti 'ai —quixun sinánti 'ain. Uin cara Jesucristonan cupí tëmëraqin paë tanxa an ca ñu 'atima 'ai 'uchati éanxa.

² Usa 'ixun ca axa Jesucristomi sináncëma unin sináncësa oquin sinanima Nucën Papa Dios cuëncësa oishi 'ia, anúan bamati nëtëa 'itámainun.

³ Bëráma camina axa Nucën Papa Diosmi sináncëma unicaman 'acësaribi oquin ñunshínquin ñu 'atima 'anan paëanan, paënxun pi sharánan Nucën Papa Dios rabíquinma unían anbi sinánxun 'acë ñuishi rabiacën. Usaqin 'aqinbi camina a ñucama éancën.

⁴ Usaí 'iquinmi atubëtan ñu 'atëcëniama oquin ca unin —uisa cupí cara nubë niqinbi nu éanxa —quixun sinánquin mitsu 'atimaquin ñuia.

⁵ Mitsu ñuibi ca ax utëcënquin Cristonën a unicama 'imainun camabi uniribi, axa bamacëmacama 'imainun bamacëcamaribi —uisa carana ènë unicama oti 'ai —quixun isti 'icën, an 'acë ñucama 'unánquin.

⁶ Usaí ca 'iti 'icë quixuan 'unánun ca bamacëma pain 'ixuan unicaman cuanun aín unicaman Cristo ñui quicë bana ñuixunia. A bana cuati Jesucristomi catamëcë 'aish ca aín unicama, camabi uni 'icësaribiti bamati 'aíshbi, Nucën Papa Dios 'icësaribiti nëtëtimoí tsóti 'icën.

⁷ Anúan ènë menu 'icë ñucama cëñúti nëtë ca 'uramatia. Usa 'ain camina camabi nëtën upí oquin sinani Nucën Papa Diosbë banati 'ain.

⁸ 'Ianan camina mitsux asérabi nishananima nuibanani upitax bucuti 'ain. Bëtsi uní nuibacë 'ixun ca unin a unin 'uchacama ñuiquinma manuia.

⁹ Min xubunua aia camina bëtsi uní biisama tani bëtsi sinánquinma upí oqinshi biti 'ain.

¹⁰ Mitsúnmi raíri uní 'aquinun ca Nucën Papa Diosan uisa ñu caramina 'ati 'ai quixun mitsu 'imia. Usa 'ain camina Nucën Papa Diosan mitsu achúshi achúshi bëtsi bëtsi ñu mëëti 'anun 'imicë 'ixun mitsun ñu mëëti upí oquin 'ati 'ain.

¹¹ Uix cara banati 'icë, ax ca Nucën Papa Diosan sinánmicësabi oi banati 'icën. Ün cara raíri uní ñu 'axunia an ca Nucën Papa Diosan cushiocëxun upí oquin 'ati 'icën. Usoquin camina Jesucristonan 'ixun, añu ñu caramina 'ai a Nucën Papa Diosa cuëentanun 'ati 'ain. Ax 'Apuira 'aish cushiira 'icë ca camabi unin rabeti 'icën, nètë xëñibua 'ainbi. Usaquin ca 'ati 'icën.

Jesucristonan 'aish tëmërati

¹² 'Ën nuibacë xucëantu, mitsúnmi asérabi caramina Jesucristomi catamëti quixun 'unánuan bëtsi bëtsi ñu 'icëbë tëmëraibi camina ratuti —uisa cupí carana ësai 'i —quiaux bënëtima 'ain. Camina sinánti 'ain, axa Jesucristomi catamëcë unicamax ca usari 'ia quixun.

¹³ Bënëquinma camina sinánti 'ain, ami nishqúan unin bëtsi bëtsi ocëxa Cristo tëmërasaribi oquin cananuna nunribi tëmërai quixun. Usaquin sinani camina tëmëraibi cuëënti 'ain, usaribiti 'Apuira 'aisha Cristo aia isi cuëëñux.

¹⁴ Cristonan cupía unin mitsumi nishqúin 'atimaqúin ñuicëxbi camina Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upí cushiira, axa mitsubë 'ain, cuëënti 'ain. Ünán 'atimaqúin ñuiabi camina mitsun Cristo rabin.

¹⁵ Mitsua Jesucristonan cupí unin bëtsi bëtsi ocëx camina a sinani rabíntima 'ain. Usa 'aishbi camina uní 'acë cupí 'ianan ñu mëcamacë cupí 'ianan ñu 'atima 'acë cupí 'ianan ñuianancë cupími tëmëracë a sinani rabínti 'ain.

¹⁶ Usaquin ñu 'acëma 'aishbi Cristonan 'icë cupía unin tëmëramicëxbi camina rabíntima 'ain. Rabínquinma camina Nucën Papa Dios rabeti 'ain, mitsúxmi asérabi aianan cupí.

¹⁷ An aín bana 'acë unibi ca Nucën Papa Diosan uisai cara 'ia quixun isia. Usa 'ixun ca an aín bana cuacëma unicama aira atun ñu 'atima 'acë isquin uisaira cara otí 'icë usoquin 'ati 'icën.

¹⁸ ¿Atux aín ñu 'atima 'acë ënquin ñu upí 'acë 'aishbia, aín unicama iëtima 'aishbi iëcë 'ain, cara ax ami catamëcëma 'uchañu unicama uisairai 'iti 'ic?

¹⁹ Usa 'ain camina tëmëraibi —Nucën Papa Dios cuëëncëbë cana ësai 'i — quixun sinánquin mitsun 'acësabi oquin upí ñuishi 'anan Nucën Papa Dios, an mitsu unio, an bërúanun ami catamëti 'ain, an ca aín quicësabi oquin 'ë bërúanti 'icë quixun 'unani.

5

Axa Jesucristomi catamëcë unicama 'ësëti bana

¹ Axa Jesucristomi catamëcë unin cushicamasaribi cana 'ëx 'ain. Usa 'ixun cana atúan 'acësaribi oquin Cristo camabi unin 'ucha cupía tëmëra, a ñuiquin bana ñuixunin. 'Anan cana atúxa 'icësaribiti Cristo utëcëncëbë aín nëtënu abë 'iti sinanin. Usa 'ixun cana axa Jesucristomi catamëcë unin cushicama mitsu ësáquin cain:

² Atun cushicama 'ixun camina Nucën Papa Diosan unicama bana ñuixunquin, atúxa upí nuituñu 'aish chuámarua bucunun 'aquinti 'ain. An

carnero bërúancë unin aín carnero 'acësaribi oquin camina a unicama upía 'inun bërúanti 'ain. Usoquinmi 'anúan mitsu unin caiscë cupíshima camina asérabi 'aisa tanquin 'ati 'ain. 'Anan camina curíqui bití sinánxuinshima minbí asérabi 'aquinsa tanquin 'ati 'ain.

³ Apúxa unían ax quicësa oquinshi 'anun quiax quicësaribiti camina banatíma 'ain. Usari 'íma camina mitsúnmi bana ñuixuncë unicamaxa usaribiti 'inun, upíshi 'iti 'ain.

⁴ Usoquin 'aia ca Jesucristo, unin 'acësamaira oquian an aín unicama bërúancë, an utëcënquin mitsu —asábi ca —quixun catancëxun aín nëtënuaxmi xëñibua 'aínbi abë cuëenun mitsu 'imiti 'icën. Ënë nëtënuax cuaiquin canania uisa ñu cara 'ináncëxun bitsia uni cuëencëbëbi ca an bicë ñu chëquia. Usaía uni 'icë 'aínbi camina mitsux xëñibua 'aínbi Nucën Papa Diosbë 'aish cuëenti 'ain.

⁵ Usaribi oquin cana bënë unicama ësaquin cain, mitsun cushicaman bana camina timaquinma cuati 'ain:

Nucën Papa Dios ca unía rabíti cuëënima. Usa 'ixunbi ca axa rabicëma unicama nuibaquin 'aquinia.

Usa 'ain camina —'ëx cana bëtsi unisamaira 'ai —quixun sinanima camáxbi bëtsin sináncësaribi oquin sinani upíti 'ësëananti 'ain.

⁶ Usa 'ain camina aín bana timaima uisa ñu cara 'icëbëbi bënëtima Nucën Papa Dios 'Apuira ami catamëti 'ain. Usaími 'ia ca an anúan 'ati nëtë ucëbëtan uisai cara 'iquin tëmëracë 'aishbimi usai 'icëmasa 'ianan asábiira 'inun mitsu 'imiti 'icën.

⁷ Uisaquin sinani caramina masá nuituti, añu ñu sinani caramina racuëti, a ñuiquin camina Nucën Papa Dios cati 'ain, an ca mitsu nuibaquin bërúanquin 'aquinia quixun 'unánquin.

⁸ Paru 'inúan cuëëruí aín píti bari nicësa, usaribiti ca ñunshin 'atimanën 'apu, uni ñu 'atima 'anun quixun sinánmianan Nucën Papa Diosmi sinánti ënminuxun bari nitsia. Usa 'ain camina mitsua paránti rabanan bërúancati 'ain.

⁹ Usa 'ixun camina ñunshin 'atimanën 'apúan ñu 'atima 'amitisa tancëxunbi Jesucristomi catamëquin usa ñu 'atima 'ain. Camina 'unánti 'ain, mitsu 'acësaribi oquin ca ñunshin 'atimanën 'apun, camabi menu 'icë axa Jesucristomi catamëcë unicama tania quixun.

¹⁰ Usabi 'inúxmabimi tëmëracë ca Nucën Papa Diosan mitsu cushioquin Jesucristosaribi upí 'inun mitsu 'imianan —aín bana quicësabi oi cana asérabi 'iti 'ai —quixun 'unani ami cushinun mitsu 'imiti 'icën. Ax ca an mitsu nuibaquin 'aquincë 'ianan Jesucristonan cupí abëmi xëñibua 'aínbi upitax 'inun caiscë a 'icën.

¹¹ Camabi unin ca Nucën Papa Dios rabiti 'icën, nëtë xëñibua 'aínbi. Cëñútimoí ca axira cushiira 'Apu 'ia. Usai ca 'ia.

Bërúanxa 'inúan Pedronën Jesucristomi catamëcë unicama ca

¹² Nucën xucën Silvano, ax ca 'ën iscëx upíti Jesucristomi sináncë 'icën. Usa 'ain cana an mitsu buánxunún ënë quirica mitsu 'axuan. Ënë quiricanu 'ësëanan cana mitsu cain, an mitsu upí oquin cushionan 'aquincë cupí camina asérabi 'unánti 'ain, uisaira oquin cara Nucën Papa Diosan mitsu nuibatia quixun. A ënima camina mixmi 'icësabi oi ami upíti catamëti 'ain.

¹³ Babilonianu 'icë axa Jesucristomi catamëcë unicama, mitsu 'acësaribi oquian Nucën Papa Diosan ainan 'inun caiscë, acaman ca bërúanxmi 'icanun 'ën mitsu canun 'ë caxa. Marcos, 'ën bëhicësa, anribi ca bërúanxmi 'inun 'ën mi canun 'ë caxa.

¹⁴ Jesucristo cupí micamaxbi xucěnsa 'aish camina nuibanani bėrúanx 'inun bėtsibė bėtsibė cananti 'ain.

Uicamax cara Jesucristonan 'icė ax chuámarua bucucanti cana cuėėnin. Ashi, Pedro.

PEDRONĒAN ARIBI BUÁNMITĒCĒAN QUIRICA

PedronĒan axa Jesucristomi catamĕcĕ unicama quirica cuĕnĕoxuan

¹ Ēx cana Simón Pedro, ax cuĕĕncĕsabi oquin 'anan aín bana uni űuixunuan Jesucristonĕn caísa 'ain. An nu iĕmicĕ Jesucristo, axbi Nucĕn Papa Diosribi 'aish upí 'ixuan nu 'acĕsaribi oquin ainan 'inun iĕmicĕ, mitsu cana ĕnĕ quirica buánmin.

² Mitsux Nucĕn Papa Dios 'imainun Nucĕn 'Ibu Jesús an 'unánmicĕ 'aíshmi mitsúxmi 'icĕsamaira oi chuámarua 'aish bucuanti cana cuĕĕnin.

Uisai cara axa Cristomi catamĕcĕ unicama 'iti 'icĕ quicĕ bana

³ Nucĕn Papa Dios cushiira 'ianan aín nuitu upíira 'ixuan an nu ainan 'aish asaribi 'inun caíscĕ, an ca uisaira cara aín cushi 'icĕ quixun nu 'unánmiquin anúnu upitax 'iti 'imainun anúnu ax cuĕĕncĕsa oi 'iti a nu 'inánxa.

⁴ Ainan 'imiquin ca aín bana 'inánquin Nucĕn Papa Diosan uisaira oquin cara nu 'aquinti 'icĕ quixun nu 'unánmia. Usaquian 'unánmicĕx, a banami catamĕti camina an sinánmicĕsabi oquin sinánan uni itsían űunshínquin űu 'atima 'aia isquinbi, usaribi oquin 'aquinma upí űuishi sinánti 'ain.

⁵ Usai mitsux Nucĕn Papa Diosmi catamĕcĕ 'ixun camina upí 'ixun ĕnquinma űu upíshi 'ati sinánquin 'ati 'ain. Upí űu 'acĕ 'ixun camina Nucĕn Papa Dios cuĕĕncĕsabi oi caramina uisai 'iti 'ai quixun 'unánti 'ain.

⁶ Usai 'iti 'unáncĕ 'ixun camina űu 'aisama 'aisa tanquinbi tĕnĕanan cushixun Nucĕn Papa Diosan a 'anun mitsu 'ináncĕ űu asĕrabi 'ati 'ain. Usaquin 'acĕ 'ixun camina mitsumi uisa űu cara 'icĕbĕtanbi bĕnĕquinma tanshiti 'ain. Usaquin 'ai camina Nucĕn Papa Diosmi asĕrabi sinánti 'ain.

⁷ Usaquin sináncĕ 'aish camina bĕtsibĕ nuibananti 'ain. Usai 'iquin camina camabi uni nuibati 'ain.

⁸ Asĕrabi usai 'i camina an uni itsin Jesucristomi sinánun 'aquincĕma unisa 'itima 'ain. Usai 'i camina űancábimi Nucĕn 'Ibu Jesucristomi sináncĕ 'itima 'ain.

⁹ Usa 'aínbi ca axa usai 'icĕma uni ax bĕxuűu unisa 'ianan a űubi sináncĕma unisa 'icĕn. Usa 'ixun ca aín 'ucha ca tĕrĕncĕ 'icĕ quixun sinanima manúaxa.

¹⁰ Ēn xucĕantu, usa 'ain Nucĕn Papa Diosan ainan 'iti caíscĕ 'aish camina an cacĕsabi oi 'inux bĕrúanracati 'ain. Usa 'iquin camina Nucĕn Papa Diosmi sinánti ĕnquin űu 'atima 'atima 'ain.

¹¹ Usai 'itancĕx camina Nucĕn 'Ibu Jesucristo, an nun 'ucha tĕrĕnquin Nucĕn Papa Diosnan 'inun nu iĕmicĕ, an mĕníosabi oi asĕrabi aín nĕtĕnu abĕ cĕnútimoi 'iti 'ain.

¹² Uisai caramina Nucĕn Papa Dios cuĕĕncĕsabi oi 'iti 'ai quixun 'unani camina usai 'in. Usáimi 'abi cana ĕnímami mitsux 'icĕsabi oi 'inun sinánmitĕcĕnti 'ain, manúti rabanan.

¹³⁻¹⁴ Nucĕn 'Ibu Jesucristonĕn 'unánmicĕxun cana 'unanin, 'ĕn bamati nĕtĕ ca 'urama 'icĕ quixun. Usa 'ain ca 'ĕn sináncĕx bamaquin ĕnĕ nĕtĕ ĕncĕma pan 'ixuűshi ĕnĕ űucama 'ĕn mitsu sinánmitĕcĕnti asábi 'icĕn.

¹⁵ Ēx bamacĕbĕtanmi ĕnquinma usabi oquin 'anun quixun cana ĕnĕ bacama mitsu cuĕnĕoxuin.

An Nucĕn 'Ibu Jesucristonĕn aín cushínbi űu 'aia isa unicama

16 Nucèn 'Ibu Jesucristonèn cushi ñuixuanan aín utēcēnti ñuiquin nun mitsu cacē bana ax ca unían anbi sinánxun ñuicē banama 'icēn. Nucèn bērúnbi cananuna Nucèn 'Ibu Jesucristonēan aín cushínbi ñu 'aia isacēn.

17 Usaquin iscē 'ixun cananuna camabi unin 'unánuan, a ñui, Nucèn Papa Dios ēsai quia cuacēn: “Ēnēx ca 'ēn nuibairacē 'ēn Bacē Bēhicē 'icēn, a cupí cana chuáma tani cuēñin” —quíax.

18 Anua Nucèn Papa Diosan cushi 'ain cananuna matánu Nucèn 'Ibu Jesúsbe 'ixun, Nucèn Papa Dios naínuax usai Jesucristo rabi quia asérabi cuacēn.

19 Usai banaia cuaquin cananuna 'unáncēn, an Nucèn Papa Dios quicē bana uni ñuixuncē unin cuēñēo bana quíasabi oi ca Jesucristo 'iata quixun. Mítsúnmi upí oquin a bana sinánti ca asábi 'icēn. Lamparinēn bēánquibucēnuxun pēcacēbētan cananuna xubunu 'icē ñu upí oquin isquinmabi isin. Usaquin isquinbi cananuna barián pēcacēbētainra upí oquin isin. Usaribi oquin camina a unicaman bēráma cuēñēo bana 'unánquinbi asérabi mitsun naitunubi Cristo 'icēbētainra, uisai cara a bana quia quixun upí oquin 'unánti 'ain.

20-21 An Nucèn Papa Dios quicē bana uni ñuixuncē unicama ca anbi sináncē bana unicama ñuixuanma 'icēn. Ax asérabi aín Bēru Ñunshin Upitan sinánmicē 'ixun ca Nucèn Papa Diosmi upiti catamécē 'ixun ax cuēñcēsabi oquin bana ñuixuancēxa. Usa 'ain camina asérabi 'unánti 'ain, unin ca anbi sinántancēxun Jesucristo ñuiquin bana cuēñēoma 'icē quixun.

2

An Nucèn Papa Diosan banama, bana itsi ñuixuncē uni ñui quicē

1 Usa 'aínbi ca 'iacēxa, uni raíri, an —Nucèn Papa Dios ca usai quia —quixun cēmēquin anbi sináncē bana nucēn raracama ñuixuncē. Usaribiti ca an mitsu bana ñuixunti uni cēmēquin parani mitsubē 'iti 'icēn. Atúnbi sinánxun ca Nucèn Papa Diosan banamabi 'atima bana ñuixunquin, Nucèn 'Ibu Jesucristo ami catamētia uni Nucèn Papa Diosnan 'iti, ami catamēaxma 'inun quixun ñuixunquin uni sinanamiti 'icēn. Usaquin 'acē 'aish ca a unicamax bēñētishi cēñúti 'icēn.

2 A unicaman 'aia isquin ca 'itsa unin usaribi oquin ñu 'atima 'ati 'icēn. Atúxa usai 'icē cupí ca uni Jesucristo ñuicē bana ñui 'atimati banati 'icēn.

3 A unicaman ca mitsun curíqui biti cupíshi cēmēquin paránquin Nucèn Papa Diosan banamabi, anbi sináncē bana mitsu ñuixunti 'icēn. Usaquin 'acē cupí ca iétima cēñúti 'icēn, usai atux 'itia Nucèn Papa Diosan mēñósabi oi.

4 Nucèn Papa Diosan ca axa 'uchacē ángelcama aín 'ucha tērénquinma aín nētēnua chíquínquin anúan an camabi uni isti nētē utámainuan, anu atux tēmērai 'iti, bēánquibucēnu manē risin tēcērēcacēsa 'aish anubi 'inun 'imiacēxa.

5 Usaribi oquin ca Nucèn Papa Diosan nētē ióñu, an aín bana cuacēma unicama atun ñu 'atima 'acē tērénquinma camabi me mapumiquin baca cēñumiacēxa. Usonan ca an ami sinánun aín bana ñuixuncē, Noé, acēñun mēcēn achúshi 'imainun rabé unishi Nucèn Papa Diosan iémiacēxa.

6 Usonan ca Nucèn Papa Diosan ēma rabé, Sodoma 'imainun Gomorra cacē, 'imainun anu 'icē unicamaribi atun ñu 'aisama 'acē cupí aín chimapuishi 'itanun nēancēxa. A bana cuatía an ñu 'atima 'acē unicama ñu 'atima 'atimi racuēti oquin ca Nucèn Papa Diosan usoquin Sodoma 'imainun Gomorra 'acēxa.

7 Sodomacēñun Gomorra nēnquinbi ca Nucèn Papa Diosan Lot cacē uni, axa upí 'aish unicaman ñu 'atima 'aia isi masá nuitucē, a iémiacēxa.

8 Ax atubë 'aish ca Lot aín naitu upí 'aish a ëma rabënu 'icë unicaman ñu 'atima 'aia isanan cuati, camabi nêtën masá nuituacëxa.

9 A unicama atun 'ucha cupí Nucën 'Ibu Diosan 'atimocëbëbia Noé 'iásaribiti Lot iëa, a sinánquin cananuna 'unánti 'ain, Nucën 'Ibu Diosan ca axa ami catamëti ax quicësabi oi 'icë unicama, uisa ñu cara 'icëbëtanbi iëmiti 'icë quixun. Usonan ca an ñu 'atima 'acë unicama iëmiquinma, anúan an camabi uni isti nêtë utámainun tëmëranun ënti 'icën.

10 Nucën 'Ibu Diosan ca anbia masáquin sináncë 'ixun ñunshínquin 'atima ñu 'anan aín bana cuacëma unicama aséjabi uisoquin cara 'ati 'icë usoquin 'ati 'icën. A unicaman ca rabínquinma ax cuëëncësa oquinshi ñu 'aisama 'anan, ami racuëquinma Nucën Papa Diosan 'imicë 'icëbi unin cushicamaribi 'atimaquin ñuia.

11 Ax atubëtan sënënma 'aish cushiira 'ixunbi ca ángelcaman, axa usai quicë unicaman 'acësaribi oquin, cushicama 'atimaquin ñuiquin Nucën 'Ibu Dios caima.

12 Ënë unicamax ca sinánñuma 'ixuan ñuinacan, uisa cara oia quixun sinánquinmabi, ñu 'acësaribi oquin 'anan ñuinanëxa mëraqüian unin 'anúnbi nicësa, usaribi 'icën. Atux ca an 'unáncëma ñu ñui 'atimati banaia. Usa 'aish ca ñuina bamacësaribi bamati 'icën.

13 An bëtsi uni tëmëramicë cupí ca usaribiti tëmërai bamati 'icën. Atun ca –camabi nêtën nun cuëëncë ñu 'ai cananuna cuëëinshiti 'ai –quixun sinania. 'Aisama ñu 'atishi sináncë 'aish ca usai 'i cuëënia. Mitsux Nucën Papa Dios rabinux timécë 'ain, mitsubëtan píbi ca atux ñu 'atima 'ai cuëënia. Ax ca 'aisama 'icën. Usa 'aish ca a unicamax axa Jesucristomi sináncë unisama 'icën.

14 Usa 'aish ca xanu isíma isímashi anun cuëënia, aín 'ucha ëníma ca amiribi amiribi 'uchaia. Atúxa 'icësaribitia 'inun ca axa Jesucristomi upiti sináncëma xanu 'imainun bëburibi sinánmia. Ax ñun cuëën 'aish ca 'itsa ñuñu 'iti cuëënia. A unicama ca Nucën Papa Diosan aín 'ucha cupí uisoquin cara 'ati 'icë, usoquin 'ati 'icën.

15 A unicaman ca Nucën Papa Diosan bana quicësabi oquin 'aquinma ñu 'atima 'aia. Usa 'aish ca Balaam, Beornën bëchicë, axa 'iásaribiti 'ia. Balaanën ca an Nucën Papa Dios quicë bana uni ñuixuncë uni 'ixunbi curíqui bití sinánxun ñu 'atima 'ati sináncëxa.

16 An cacëxunbia aín bana cuacëma cupí ca Nucën Papa Diosan, ñu 'atima 'axunma 'anun quixun anúan cuancë aín burro bëaracëxa. Bëaracëx Nucën Papa Diosan 'imicëx, uni 'icësari banaquin, ca aín burron Balaam sinanamiacëxa. A unicamax ca Balaam 'iásaribiti 'ia.

17 Uni raíri 'aquincëma 'aish ca xëxá ësquiaxa 'unpáxñuma 'icësa 'ianan 'uí 'ibúnux nêtë bënámëtiabi suñun bëcacëx nêtécësa, usaribi 'icën. Usa 'aish ca anua atux tëmërai 'iti bëanquibucëira anu nêtétimoí xëñibua 'aínbi 'iti 'icën.

18 Usa unicaman ca axbi cërúanan rabiaccati sinánñumasa 'ixun, an 'acësaribi oquian ñunshínquin ñu 'atima 'anun quixun, an ñu 'atima 'ati ëinsa tancë uni raíri sinanamitëcënia.

19 Usoquin 'aquin ca caia, uisari caramina 'iisa tani usai camina 'iti 'ain. Usafmi 'iabi ca Nucën Papa Diosan mi uisabi oima. Usai quicë 'ixunbi ca atun ñu upí 'aisa tanquinbi 'atima 'icën, atun sinan upíma 'ixun. Aín sinan upí 'ixun ca unin aín 'acësabi oquin upí ñu 'aia. Usa 'aínbi ca aín sinan 'aisama 'ixun unin usabi 'atima ñu 'aia.

²⁰ Ënëx ca ësä 'icën: Ui unicaman cara Nucën 'Ibu Jesucristomi catamëquin ñu 'atima 'ati ëncë 'ixunbi amiribishi ñunshínquin ñu 'atima 'atëcënia, a unicamax ca bëräma 'iásamaira 'inun 'uchaia.

²¹ Jesucristomi catamëcë 'ixunbi ëncë 'aish an 'unáncëma unicamax 'icësamairai 'uchatima cupí Jesucristomi sinanima 'itibi ca a unicama 'ia.

²² Usaquian upí 'iti ëncë unicamax ca unia ësai quicësa 'icën: “Camunan ca quinántancëxunbi amiribishi aín quinan pitëcënia. Usaribiti ca cuchi nashitancëxbi me chabánu racátëcëni chuatëcënia”.

3

Nucën 'Ibu Jesucristo utëcënti ñui quicë bana

¹ Ën nuibacë xucëantu, bëtsi quirica pan buánmixunbi cana ënë quiricaribi mitsu buánmin. Quirica buánmiquin cana asérobi Jesucristomi sináncë 'ixunmi aín banacama manuquinma upí oquin sinánun mitsu 'ësëan.

² An Nucën Papa Dios quicë bana uni ñuixuncë unicaman Jesucristo ñui quiá banacama a manuquinma sinánan, camina Nucën 'Ibu Jesucristo, an Nucën Papa Diosnan 'inun uni iémicë, an aín bana ñuixunun caiscë unicaman mitsu ñuixuncë banaribi manuquinma sinánti 'ain.

³ Èsoquin camina 'unánti 'ain, anúan Jesucristo utëcënti nëtëa 'urama 'ain ca 'itsa uni aín cuëncë ñuishi 'ai, anun Jesucristonan 'iti bana 'atimaquin ñui, ami cuaiti 'icën.

⁴ Cuai ca quití 'icën:

—Jesús ca utëcënti 'icë quiáxa uni quiá 'aínbi ca ucëma 'icën. Nucën raracama bamacëbëa 'iásabi oi ca camabi uni bamaia, 'imainun ca nëtë ióñua 'iásabi camabi ñu 'ia.

⁵ A unicaman ca sinántisama tania, Nucën Papa Diosan usai ca 'iti 'icë quixun cacëxëshi ca naícamë'ëo 'imainun bacacama, anua racátinubi racámainun, mecamaribi anubia 'iti anu 'iacëxa.

⁶ Usaia 'iá 'icëbi ca Nucën Papa Diosan sinanëinshi mapuquin, bacan ënë menu 'icë ñucama cëñuacëxa.

⁷ Usa 'aínbi ca naí 'imainun mecama anúan Nucën Papa Dios quicëbëtainshi tsin cëñuti nëtë utámainun usabi 'iti 'icën. A nëtën ca an ñu 'atima 'acë unicama Nucën Papa Diosan uisa cara oti 'icë usoquin 'ati 'icën.

⁸ Ën nuibacë xucëantu, camina manuquinma ësáquin sinánti 'ain, Nucën 'Ibu Diosan, an nëtëtimoí tsócë 'ixun, tancëx ca nun nu tancë achúshi nëtëx mil barisa 'icën. Usaribiti ca nun nu mil barisa tancë ax Nucën Papa Diosan tancëx achúshi nëtësa 'icën.

⁹ Usa 'ain ca —ca uti 'icë quiá 'aíshbi ca Jesucristo xëñibutia —quíaxa uni quicë 'aínbi uti 'ixúnbi Jesucristonën achúshira uníxbia ainanma 'aish castíancë 'iti cuëñima, camabi unia sinanati ami catamëti cuëñia.

¹⁰ Usaquin caíntancëx ca unín sinánmabi, an ñu mëcamacë uni imë ucë usaribiti unían sinánmabi Jesucristo uti 'icën. A nëtë ucëbë ca canacamë'ëo 'icësaía anuax banacëbë naíu 'icë 'uxë, bari, 'ispa acama, manë tsin cëñumainun anu ax 'iti 'aíma 'iti 'icën. Usaribiquin ca camabi mecëñun anua 'icë ñucamaribi tsin cëñuti 'icën.

¹¹ Usa ca ñucama cëñúti 'icë quixun sinani camina Nucën Papa Dios quicësabi oi 'i uisaíbi 'uchaima bucuti 'ain.

¹² Usa 'ain camina Jesucristo Nucën Papa Diosan mëníosabi oi uti caínquin unicama sinanatia ami catamënun 'aquinti 'ain. A nëtën ca naíu 'icë 'uxë,

bari, 'ispa acama manë tsin rëquiruquin tsatsacacësa 'iti 'icën. Usai 'icëbë ca anua usa ñucama 'icë axribi manë tsin cëñucë 'iti 'icën.

¹³Usaía ñu 'iti 'aínbi cananuna Nucën 'Ibu Dios quiásabi oía me 'imainun naí ió 'iti cainin. Anu ca uisa 'uchabi 'aíma 'iti 'icën.

¹⁴En nuibacë xucéantu, usaía 'iti caíncë 'aish camina Nucën Papa Diosan 'uchañumarua isanan uisa ñu 'atimabi 'acëma isti cupí ñu 'atima 'aíma unicamabë nuibananishi upitax bucuti 'ain.

¹⁵Camina 'unánti 'ain, axa ainan 'iticama camabi aín 'ucha tërëncë 'inun ami catamënun quixun ca Nucën 'Ibu Jesucristonën cainia. Nucën Papa Diosan sinánmicësabi oquin ca abënu nuibanancë nucën xucën, Pablonënríbi quirica buánmiquin, usaribi oquin mitsu caxa.

¹⁶A mitsu buánmicë quiricacamanu ca Pablonënríbi 'ën cacësa ësaribi oquin mitsu caxa. A bana raírinëx ca unían upí oquin cuaisama 'icën. Usa 'ain ca an Nucën Papa Diosan bana upí oquin 'unáncëma uni 'imainun axa upiti ami catamëcëma unin, uisai quicë cara a bana 'icë quixun upí oquin sinánquinma bëtsi oquin sinania. Pablonënan cuënëocë quiricaishima, bëtsi banaríbi upí oquin sináncëma 'ixun bëtsi oquin sinaní ca upiti Jesucristomi catamëti 'unaníma.

¹⁷En nuibacë xucéantu, 'ën mitsu ñuixuncë ñu 'icëma pain 'ain, ca usai 'iti 'icë quixun 'unani camina an ñu 'atima 'acë unicaman paráncëxmi Nucën Papa Diosan bana quicësabi oi 'iti éntin rabanán bërúanracati 'ain.

¹⁸Nucën 'Ibu Jesucristo an Nucën Papa Diosnan 'inun mitsu iëmicë, ax quicësabi oi 'iti 'unánquinbi camina bëríbi 'unáncësamaira oquin 'unánti 'ain. 'Unánan camina an ca mitsu nuibatia quixun 'unani ainainra 'iti 'ain. Bërí 'acësaríbi oquin ca usabi oquin nètë xëñibua 'aínbi camabi aín unicaman a rabiti 'icën. Ashi, Pedro.

JUANĒAN A PAIN BUÁNMIÁ QUIRICA

Anun Jesucristonan 'iti bana

¹ Ēnē mecama unioisama 'aímbia aín Papabē 'iá axa ěnē menu uá, a ñuiquin cananuna ěnē quirica mitsu cuēñeoxunin. A cananuna aín bana cuanan nun bērúnbi isacēn. Nun bērúnbi ñachaquin isanan cananuna nun mēcēnanribi ramēacēn. Ax bamatimoi tsócē 'ixuan aín unicomaribi abē 'inun 'imicē, a ñuiquin cananuna mitsu cain.

² A cananuna nusaribi 'aish uni 'icē nun 'unáncēn. Usa 'ixun cananuna aséribi a isacēn. Isá 'ixun cananuna a mitsu ñuixunin. Ax aín Papabē 'itancēxbi ěnē menu uá 'ixun ca bamatimoi tsócē 'ixun, usaribitinu abē 'inun nu 'imiti 'icē quixun cananuna mitsu ñuixunin.

³ Nuxnu aséribi Nucēn Papa Dios 'imainun aín Bēchicē Jesucristobē upí 'icēsaribitimi mitsúxribi nubē Jesucristomi upiti sinánun quixun cananuna nun nu isanan cuacē, ěnē ñucama mitsu ñuixunin.

⁴ Upí oquin sinanimi chuámaishirua tani cuēñeun cananuna ěnē banacama ēsoquin mitsu cuēñeoxunin.

Nucēn Papa Diosan unían ñu 'atima 'ati sinántima bana

⁵ Jesucristonēnbia nu pain 'unánmia 'ixun cananuna ěnē bana mitsu ñuixunin: Nucēn Papa Dios an ca aséribi upíira 'ixun ñu upíshi 'aia. An ca unēxun ñu 'aima. Usa 'ain ca uisa 'uchabi anu 'aíma 'icēn.

⁶ Ñu 'aisama 'aíbi —ainan 'aish cana Nucēn Papa Diosbē upí 'ai —qui cananuna cēmēin. Ainan cana 'ai quicē 'ixunbi ax quicēsabi oquin 'aquinma ñu 'atima 'ai cananuna cēmēin.

⁷ Usa 'aímbi cananuna axa 'icēsaribiti ñu 'atima 'ati sináncēma 'ianan Nucēn Papa Diosbē upí 'aish, axa amí catamēcē unicomabēribi upiti nuibananin. Usaínu 'ia ca an, aín Bēchicē Jesucristo aín imi 'apati bama cupí, uisa ñu 'ai caranuna 'uchai, abi nu tērēxunia.

⁸ —'Ēx cana 'uchañuma 'ai —qui cananuna nuxbi cēmēin. Usa 'ain ca nun bana aséribima 'icēn.

⁹ Usa 'aímbi cananuna 'unánti 'ain, nun nu nun 'uchacama chiquinax-uncēxun ca Nucēn Papa Diosan, ax upí 'ixun ax quicēsabi oquin 'aquin, nun 'uchacama nu tērēxunquin upí 'inun nu 'imiti 'icēn.

¹⁰ Nucēn Papa Diosan bana ca quia —camabi unín ca ñu 'atima 'aia —qui ax. Usaía quicē 'aímbi —'ēn cana ñu 'atima 'acēma 'ai —qui cananuna —Nucēn Papa Diosan bana ca cēmē 'icē —quicēsa 'ain. Usaí quicē 'ixun cananuna, aséribi ca aín bana 'icē quixun sinaniman.

2

Cristo, an Nucēn Papa Dios nu ñucáxuncē

¹ Ēn bēchicēsa 'icē, cana ñu 'atimami 'atin rabanán ěnē ñucama mitsu cuēñeoxunin. Usa 'aímbia uinu 'icē unix cara 'uchaia, a an ñucáxunti ca Nucēn Papa Diosbēa 'icē Jesucristo, ax 'icēn. Ax ca uisa 'uchañumabi aséribi upíira 'icēn.

² Jesucristo axa bama cupí ca nun 'uchacama tērēncē 'icēn. Nunanshima camabi unín 'uchacamaribia tērēncē 'inun ca Jesucristo bamacēxa.

³ Aín bana quicēsabi oquin 'acē 'ixun cananuna 'unanin, nux cananuna asérabi ainan 'aish a 'unáncē 'ai quixun.

⁴ Usa 'aínbi ca uix cara —'ēn cana ainan 'ixun Nucēn Papa Dios 'unani — quibi aín bana quicēsabi oi 'ima, a uni cēmē 'icēn. Usa 'aish ca cēmēishi banaia.

⁵ Usa 'aínbi ca an aín bana quicēsabi oquin 'acē uni ax éníma upiti Nucēn Papa Diosmi sinania. Usa 'ixun cananuna 'unanin, nux cananuna asérabi ainan 'ai quixun.

⁶ Usa 'ain ca axa —ainan 'aish abē 'icē ca Nucēn Papa Diosan 'ē sinánmia —quicē uni, ax Jesucristo 'iásaribiti 'iti 'icēn.

Axa quicēsaribiti 'iti bana

⁷ 'Ēn xucēantu, mitsu 'unáncēma bana ñuiquin cuēñēoquin cana mitsu caiman. Jesucristomi catamētabaquinmi cua bana abi cana mitsu ñuixuntēcēnin.

⁸ 'Ēn mitsu ñuixuncē bana ióma 'aínbi camina a banabi mitsun 'ásamaira oquin 'unáncē 'aish ax quicēsabi oi 'in, Cristo 'iásaribiti. Usari 'i camina mitsun ñu 'atima 'acēcama éni Nucēn Papa Diosbē upí 'aish ax cuēñcēsabi oi 'in.

⁹ Uix cara —'ēx cana ainan 'aish Nucēn Papa Diosbē upí 'ai —quibi nuibatíma uni itsimi nishia, ax ca Nucēn Papa Diosnanma pain 'icēn.

¹⁰ An uni itsi nuibacē uni ax ca Nucēn Papa Diosnan 'aish abē upí 'icēn. Usa 'ain ca a cupía a uni 'uchati ñu 'aíma 'icēn.

¹¹ Usa 'aínbi ca nuibatíma bētsi unimi nishcē uni an Nucēn Papa Diosbē upíma 'ixun ñu 'atima 'atishi sináncē cupí sinánñumasa 'ixun uisai cara 'iti 'icē quixun 'unanima.

¹² 'Ēn bēchicēsa 'icē, cana Jesucristo cupía Nucēn Papa Diosan mitsun 'uchacama tērēncē cupí mitsu quirica cuēñēoxunin.

¹³ Uni apáncama, mitsúnmi axa éñē mecama unioisama pain 'aishbi 'iá, Nucēn Papa Dios, a ainan 'ixun 'unáncē cupí cana mitsu quirica cuēñēoxunin. Bēná unicama, mitsuribishi cana ñunshin 'atimanēn 'apúan ñu 'atima 'amitisa tancēxunbimi 'acēma cupí quirica cuēñēoxunin.

'Ēn bēchicēsa 'aíshmi ainan 'ixun Nucēn Papa Dios 'unáncē cupí cana mitsuribi quirica cuēñēoxuan.

¹⁴ Uni apáncama, mitsúnmi axa éñē mecama unioisama pain 'aishbi 'iá, Nucēn Papa Dios, ainan 'ixun 'unáncē cupí cana mitsu quirica cuēñēoxuan. Bēná unicama, mitsux Jesucristomi cushicē 'ianan Nucēn Papa Diosan bana mitsun nuitunēnbi sináncē 'ixun ñunshin 'atimanēn 'apúan ñu 'atima 'amitisa tancēxunbi 'acēma cupí cana mitsu quirica cuēñēoxuan.

¹⁵ Éñē nētēnuxuan Nucēn Papa Dios cuēñcēma ñu an 'unáncēma unín 'acēsa oquin 'ati camina cuēñtíma 'ain. Uix cara ax cuēñcēma ñu 'ai cuēñnia, ax ca Nucēn Papa Diosmi sinanima.

¹⁶ An éñē menu 'icē ñuishi sináncē unix ca ñunshínquin piti, xēati, xanubē 'iti acama sinánan ñu 'atima isti cuēñēanan —ñuñu cana 'ai —quixun sinani rabiata. Nucēn Papa Diosan ca usaía 'inun uni sinánmicēma 'icēn. Abi éñē menu 'icē ñuishi sináncē 'aish ca uni usai 'ia.

¹⁷ Mecama 'imainun anu 'icē ñucamaxribi ca cēñúti 'icēn. 'Imainun ca ñunshínquian unín a 'atishi sináncē ñu 'atimacamaxribi cēñúti 'icēn. Usa 'aínbi ca axa Nucēn Papa Dios cuēñcēsabi oi 'icē unicama xēnibua 'aínbi abē 'iti 'icēn.

An —Jesús ax ca asérabi Cristo 'icē cacē unicama 'imainun axa —cēmē ca a bana 'icē —quicē unicama ñuicē bana

18 'Ēn bēchicēsa 'icē, cana mitsu cain, anúan ěnē mecama cēñúti nētē ca 'urama 'icēn. A nētēa ucēma pan 'ain ca axa Cristo 'atimaquin űui banacē unĭ uti 'icē quixun camina cuan. Ca uti 'icē 'aĭnbi ca bēřibi 'ĭtsa unĭn Cristo 'atimaquin űuia. Usa 'ain cananuna 'unanin, anúan ěnē mecama cēñúti nētē ca 'urama 'icē quixun.

19 An Cristo 'atimaquin űuicē unicama nubē 'ixunbi ca nu ěanxa, asēřabi nun 'acēsaribi oquin Jesucristo sināncēma 'ixun. Nux 'icēsaribiti asēřabi Jesucristomi sināncē 'aish ca nubē bēřucē 'ĭtsĭanxa. Usa 'ain ca atúan nu ěncē cupĭ camaxunbi 'unānti 'icēn, nubēa ax timēcē unicamax ca camáxira asēřabi nux 'icēsaribiti Jesucristomi sināncēma 'iaxa quixun.

20 Usa 'aĭnbia Cristo cupĭ Nucēn Papa Diosan Bēru űunshin Upĭ mitsubē 'ain camina 'unanin, atúan Jesucristo 'atimaquin űuicē banacamax ca cēmē 'icē quixun.

21 Mitsúnmi Cristonan 'ixun ax cuēęcēsabi oi 'ĭti 'unāncēma cupĭ cana mitsu caiman. Mitsúnmi a űucama 'unāncē cupĭ cana mitsu ěnē quirica cuēnęoxunin. Camina 'unanin, Cristonan 'ixun ax cuēęcēsabi oi 'ĭti 'unāncē unĭ ax ca cēmētima 'icēn.

22 ¿Uix cara cēmē unĭ 'ic? Axa —Jesús ax ca Cristoma 'icē —quicē unĭ ax ca a 'icēn. A unĭx ca axa Cristomi 'atimati banacē a 'icēn. Ax ca aĭn Bēchicē 'ĭmainun Nucēn Papa Diosmiribi 'atimati banaia.

23 Camabi unĭ axa —Jesús ax Cristoma 'icē, cana ami catamētima 'ai —quicē unĭ, ax ca Nucēn Papa Diosmiribi catamēcēma 'icēn. Usa 'aĭnbi ca axa —Jesús asēřabi Nucēn Papa Diosan Bēchicē 'aish asaribi 'icē cana ami catamēti —quicē unicama, abē Jesucristo 'ĭmainun Nucēn Papa Diosribi 'icēn.

24 Usa 'ain camina Jesucristomi catamētabaquinmi cua a bana manuquinma upĭ oquin sinānti 'ain. A bana asēřabi sināncē 'aish camina abē upĭ 'aish ěnima camabi nētēn aĭn Bēchicē 'ĭanan Nucēn Papa Diosbēřibi 'ĭti 'ain.

25 Jesucristonēxbi ca quiacēxa, a cupĭshi cananuna ainan 'aish Nucēn Papa Diosbē xēnibua 'aĭnbi 'ĭti 'ai quiax.

26 An mitsu parāntisa tancē unicama űuiquin cana ěnē banacama mitsu cuēnęoxuan.

27 Atúxa usa 'aĭnbi ca Jesucristonēn aĭn Bēru űunshin Upĭ mitsubēa 'ĭnun 'ĭnāncē, ax mitsubē 'ixun unĭ ĭtsĭan 'unānmiamabi an mitsu 'unānmia. An mitsu 'unānmicē űux ca asēřabi 'aish cēmēma 'icēn. Usa 'ain camina aĭn Bēru űunshin Upitan 'unānmiquin sinānmicēsabi oi camabi nētēn Cristobē 'ĭti 'ain.

28 'Ēn bēchicēsa 'icē, cana mitsu cain, utēcēnquin Jesucristonēn nu upĭ ĭsti cupĭ camina camabi nētēn an sinānmicēsabi oquin sinānti 'ain, axa ucēbē rabĭntima cupĭ.

29 Mitsun camina, Jesucristo ax ca asēřabi upĭ 'icē quixun 'unanin. Usa 'ixun camina ěsaquinribi 'unānti 'ain, an upĭ űu 'acē unicamax ca Nucēn Papa Diosan bēchicē 'icē quixun.

3

Nucēn Papa Diosan bēchicēma űuicē bana

1 Nux cananuna Nucēn Papa Diosan bēchicē 'ain, an cacēsabi oi. An aĭn bēchicē ca quixun nu cacē cupĭ cananuna 'unānti 'ain, uisaira oquin cara an nu nuibatia quixun. Usa 'aĭnbi ca an ěnē menu 'icē űuishi sināncē unicaman ainanma 'ixun Nucēn Papa Dios 'unāncēma cupĭ, nux cananuna aĭn bēchicē 'ai quixun 'unanima.

² Ën nuibacë xucëantu, bërí cananuna Nucën Papa Diosan bëhçicë 'ain. Usa 'icëbi ca uisaira caranuna 'inuxun 'ai quixun an nu 'unánmicëma pan 'icën. Usa 'aínbi cananuna 'unanin, Jesucristo utëcëncëbëtan cananuna upí oquin uisa cara ax 'icë quixun isti 'ain. A isi cananuna asaribi 'iti 'ain.

³ Uicaman cara —asaribi cana 'iti 'ai —quixun sinania, a unicamax ca Jesucristosaribi 'iti cupí, aín 'uchacama ëni upí 'ia.

⁴ Usa 'aínbi ca an ñu 'atima 'acë unicama, ax Nucën Papa Diosan bana quicësabi oi 'ima 'uchaia. Nucën Papa Diosan bana quicësabi oquinu 'acëma, ax ca 'ucha 'icën.

⁵ Camina 'unanin, unin 'uchacama tërënu ca Jesucristo uacëxa, ax uisa 'uchañumabi 'ixun.

⁶ Usa 'ain ca uix cara ainan 'aísha, a ëníma abë 'icëa Nucën Papa Diosan sinánmicë 'icë, a unin ñu 'atima amiribi amiribi 'aima. An ñu 'atima amiribi amiribi 'acë uni ax ca ami catamëcëma 'ianan uisa cara ax 'icë quixun Jesucristo 'unáncëma 'icën.

⁷ Ën bëhçicësa 'icë, cana mitsu cain, unin paráncë camina 'itima 'ain. An upí ñu 'acë uni ax ca Jesucristosaribi 'aish aín nuitu upí 'icën.

⁸ Usa 'aínbi ca an ñu 'atima 'acë unicama ax ñunshin 'atimanën 'apun uni 'icën, ñunshin 'atimanën 'apu ax ca nëtë íóñubi 'ucha 'aish usabii bërí nëtënbi 'uchaia, usa 'ain. Usa 'aínbi ca ñunshin 'atimanën 'apúan ñu 'atima 'acëcama cëñui Nucën Papa Diosan Bëhçicë uacëxa.

⁹ Uix cara aséabi Nucën Papa Diosan bëhçicë 'icë, an ca ñu 'atima 'ati sinanima. An 'acésaribi oquin sinánun Nucën Papa Diosan 'imicë 'ixun ca aín bëhçicëcaman ñu 'atima 'atí sinanima. Usa 'ixun ca 'uchatëcënti sinanima.

¹⁰ Ënëx ca ësa 'icën. Ui unin cara ñu upí 'aima ax ca Nucën Papa Diosnanma 'icën, ui unin cara uni itsiribi nuibatíma axribi ca Nucën Papa Diosnanma 'icën. Usa 'ain cananuna uinu 'icë unix cara Nucën Papa Diosan bëhçicë 'icë quixun 'unánan uinu 'icë unix cara ñunshin 'atimanën 'apunan 'icë quixun 'unánti 'ain.

Unicamaxa bëtsibë bëtsibë nuibananti bana

¹¹ Jesucristomi catamëtabaquinbimi mitsun cua a bana ca ënëx 'icën, bëtsibë bëtsibë cananuna nuibananti 'ai quicë.

¹² Ñunshin 'atimanën 'apunan 'ixun ca Cainan aín xucënbi 'acëxa. Usaribi cananuna 'itima 'ain. ¿Uisa cupí cara Cainan aín xucën 'acëx? Aín xucënan 'acë ñu upí 'imainuan an 'acë ñu upíma 'ain ca Cainan aín xucën 'acëxa.

¹³ Ën xucëantu, axa Jesucristomi catamëquinma ënë menu 'icë ñuishi sináncë unicaman mitsumi nishquin nuibacëxunmabi camina —uisacatsi cara 'ëmi nishia —quixun masá nuituquin sinántima 'ain.

¹⁴ Nux 'icësaribitia ax Jesucristomi catamëcë unicama nuibacë 'ixun cananuna 'unanin, nux ainanma 'iá 'aíshbi cananuna bërí Nucën Papa Diosnan 'ai quixun. An uni itsiribi nuibacëma uni ax ca Nucën Papa Diosnanma 'aish usabi 'icën.

¹⁵ An ami nishquin uni raíri nuibacëma uni ax ca an uni 'acë unisa 'aish 'aisama 'icën. Camina 'unanin, an uni 'acë unix ca Nucën Papa Diosnanma 'aish xëñibua 'aínbi abë 'itima 'icë quixun.

¹⁶ Jesucristo nu nuibati bama cupí cananuna 'unanin, usari ca uni nuibati 'iti 'icë quixun. Usaquin 'unánquin cananuna 'unanin, Jesucristonën 'ásaribi oquin cananuna nunribi a 'aquincë cupí bamanuxunbi 'aquinquin bëtsi uni nuibati 'ai quixun.

17 ¿Usa 'ain cara an ñuñu 'ixunbi axa 'aquinsa 'icë isquinbi uni itsi nuibaquin 'aquincëma uni, ax Nucën Papa Diosmi sináncë 'ic? Usama ca.

18 'Ën bëchicësa 'icë, çana mitsu cain, nun cuëbitanshi uni —'ën cana mi nuibati —quixun caquinma cananuna asérami nuibaquin 'aquinsa 'icë a 'aquinti 'ain.

Cananuna asérami Nucën Papa Diosnan 'ai quixun 'unánti bana

19 Nun uni nuibaquin 'aquincë 'ixun cananuna 'unánti 'ain, nun cananuna asérami ainan 'ixun Nucën Papa Dios cuëncësabi oquin 'ai quixun. Usaquin 'unani cananuna bënëtima chuámarua 'iti 'ain.

20 Usa 'ain ca nun —'ëx cana upima 'ai —quixun sinaniabi Nucën Papa Diosan, an camabi ñu 'unáncë 'ixun, nun sinánribi 'unania.

21 'Ën nuibacë xucéantu, nun ñu 'atíma 'acëcama a mëníocë 'ain cananuna a sinani masá nuitutíma Nucën Papa Diosbë banati 'ain.

22 Nun ax quiásabi oquin 'anan, ax cuëncësabi oquin 'aia isquin ca an nun ñucácësabi oquin nu 'axunia.

23 Axa quicësabi oquin 'ati bana ax ca ësa 'icën, cananuna aín Bëchicë Jesucristomi catamëanan bëtsibë bëtsibë nuibananti 'ain, an nu cacësabi oi.

24 Axa aín bana quicësabi oi 'icë unicamax ca Nucën Papa Diosbë 'icën, 'imainun ca axribi atubë 'icën. An nu 'ináncë aín Bëru Ñunshin Upí ax nubë 'ain cananuna asérami 'unanin, Nucën Papa Dios ca nubë 'icë quixun.

4

Axa ami sináncëma uni 'imainun axa Nucën Papa Diosmi sináncë uni ñui quicë bana

1 'Ën nuibacë xucéantu, ënë nëtëñuxun ca 'itsa unin —Nucën Papa Diosan sinánmicëxun cana uni bana ñuixuni —quiquinbi an sinánmicëxunmabi anbia sináncë bana uni ñuixunia. Usa 'ain camina —Nucën Papa Diosan ca 'ë sinánmia —quiquian unin ñuicë bana acamaira cuatíma 'ain. Upí oquin pain camina asérami cara Nucën Papa Diosan sinánmicëxun uni ñuixunia quixun cuatí 'ain.

2 'Ësaquin camina 'unánti 'ain, ui unix cara Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshínñu 'icë quixun: An —Jesucristo ca uni 'inux uacëxa —quixun asérami 'unáncë uni, an ca Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan anu 'ixun 'unánmicëxun usaquin 'unania.

3 Usa 'aínbi ca an usaquin Jesús 'unáncëma uni, ax Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upíñuma 'icën. Usa 'aish ca an Cristo 'atímaquin ñuicë uni banacësa 'icën. An Cristo 'atímaquin ñuicë uni ca uti 'icë quixun camina cuan. Usa uni ca uti 'icë quiáxa quicë 'aínbi ca bëtsi bëtsi unin bëríbi Cristo 'atímaquin ñuia.

4 'Ën bëchicësa unicama, mitsux camina Nucën Papa Diosnan 'ain. Nucën Papa Dios axa mitsubë 'icë aín cushibëtan sënënma ca an ënë nëtëñu 'icë ñuishi sináncë unicaman cushi 'icën. Usa 'ain ca an Cristo 'atímaquin ñuicë unicaman sinanëx mitsun sinánbëtan sënënmara 'icën.

5 A unicamax ca ënë menu 'icë ñuishi sináncë 'aish a ñuishi ñui banaia. Usa 'icë ca asaribi unicaman aín bana cuatia.

6 Usa 'aínbi cananuna nux Nucën Papa Diosnan 'ain. Ainan cupí ca uicaman cara ainan 'ixun a 'unánxa an cuni nun bana cuatia. Usa 'aínbi ca Nucën Papa Diosnanma unin nun bana cuatíma. Usa 'ain cananuna 'unánti 'ain, uin cara nun bana cuatia ax ca Nucën Papa Diosan sinánmicë 'icë

quixun. Usaribi oquin cananuna 'unánti 'ain, uin cara nun bana cuatima, ax ca Nucén Papa Diosan sinánmicëma, ñunshin 'atimanën sinánmicë 'icë quixun.

Nucén Papa Dios an ca nu nuibairai quicë bana

7 'Ën nuibacë xucéantu, cana mitsu cain, Nucén Papa Diosan sinánmicëxun ca unin uni itsi nuibatia. Usa 'ain cananuna ainan 'aish bëtsibë bëtsibë nuibananti 'ain. An uni itsi nuibacë unicamax ca Nucén Papa Diosan bëchicë 'ianan a 'unáncë 'ixun an sináncësa oquin sinania.

8 Nucén Papa Dios ax ca an unicama nuibairacë a 'icën. Usa 'ain ca an bëtsi uni nuibacëma uni ax Nucén Papa Dios 'unáncëma 'icën.

9 Nucén Papa Diosan ca aratsuishi 'icëbi aín Bëchicë ënë menu uni 'inun xuacëxa, a cupínu nux ainan 'aish nëtétimoi abë 'inun. Usoquian 'á 'ain cananuna 'unanin, usaira oquin cara Nucén Papa Diosan camabi uni nuibatia quixun.

10 Ami sináncëxunmabi unicama nuibaquin ca Nucén Papa Diosan, a cupí unin 'uchacama téréncë 'inuan ënë menuax bamanun aín Bëchicë xuacëxa. Usoquin xuá 'ain cananuna 'unanin, usaira oquin ca Nucén Papa Diosan unicama nuibatia quixun.

11 'Ën nuibacë xucéantu, Nucén Papa Diosan unicama usaira oquin nuibacë 'ain cananuna nuxribi usaribiti bëtsi unicamabë nuibananti 'ain.

12 Nucén Papa Dios ca uinu 'icë unínbi isáma 'icën. Usa 'aínbinu nux bëtsibë bëtsibë nuibanancëbë ca ax nubë 'icën. Nubë 'ixun ca an 'acésaribi oquinu unicama nuibanun nu 'imía.

13 An aín Bëru Ñunshin Upí nubëa 'inun 'ináncë 'ixun cananuna 'unanin, nux cananuna abë 'ai quixun. 'Unánan cananuna —ax ca nubë 'icë —quixun 'unanin.

14 Nunbi cananuna, an atun 'ucha térénuquin ënë menu 'icë unicama ainan 'inun iëminuan Nucén Papa Diosan xuá, aín Bëchicë a isacën. Isá 'ixun cananuna a ñuiquin mitsu cain.

15 Uin cara —Jesucristo ax ca aséribi Nucén Papa Diosan Bëchicë 'aish asaribi 'icë —quixun 'unánquin unicama ñuixunia, ax ca Nucén Papa Diosbë 'icën. 'Imainun ca Nucén Papa Diosribi a unibë 'icën.

16 Usa 'ain cananuna aséribi 'unanin, Nucén Papa Diosan ca nu nuibatia quixun. Nucén Papa Dios ax ca an unicama nuibairacë a 'icën. Usa 'ain ca an aín sinan upí 'ixun uni nuibacë uni ax Nucén Papa Diosbë 'icën. 'Imainun ca Nucén Papa Diosribi a unibë 'icën.

17 Usa 'ixun cananuna an nu nuibaquin sinánmicë 'ixun ax cuëncësa oquin Nucén Papa Diosmi upiti sinánan unicama nuibatin. Usa 'aish cananuna nux ënë nëtënuax asaribi 'aish, anuan Jesucristo utécënti nëtën nux masá nuituti rabíntima 'ain.

18 Usa 'ain ca an Nucén Papa Diosmi sinánan bëtsi uniribi nuibacë uni, ax ami 'uchacëma 'aish unimi racuëtima. Anuan Jesucristo utécënti nëtënríbi ca racuëtima 'icën. Usa 'aínbi ca unix aséribi bëtsi unibë nuibanancëma 'aish racuëti 'atimaquin sinani bënëtia. Usa unin ca upiti nuibananti 'unanima.

19 An paían nu nuiba 'ain cananuna nuxribi Nucén Papa Diosmi sinani ami catamëtín.

20 An —'ëx cana Nucén Papa Diosmi sinani ami catamëti —quicë 'aíshbi ami nishquin uni itsi nuibacëma 'aish ca a uni cëmëia. Usa 'ixun ca a isquinbi uni itsi nuibaquin sináncëma 'ixun a iscëma, Nucén Papa Dios, aribi sinanima.

21 Ënë bana ca Nucén Papa Diosan nu 'ináncëxa: axa ami sináncë uni ax ca uni itsimiribi sinánti 'icën.

5

Ñu 'atima 'acēcama ěnquin 'atēcĕntima bana

¹ An — Jesús ax ca Cristo, axa utia judíos unicaman caían, Nucĕn Papa Diosan Bĕchicĕ, a 'icĕ — quixun sináncĕ unicamax ca Nucĕn Papa Diosan Bĕchicĕribi 'icĕn. Uicamax cara Nucĕn Papa Diosmi sinania ax ca aín Bĕchicĕcamamiribi sinania.

² Usa 'ain cananuna 'unanin, nux ami sinánquin Nucĕn Papa Dios quicĕsabi oquin 'acĕ 'aish cananuna aín Bĕchicĕcamamiribi sinani quixun.

³ Axa Nucĕn Papa Diosmi asĕrabi sináncĕ uni, an ca aín bana quicĕsabi oquin 'aia. Ax quicĕsabi oquin 'aia ca a bana 'icĕn.

⁴ — Ax quicĕsabi oquin 'anun ca Nucĕn Papa Diosan 'ĕ 'aquinia — quixun 'unani ami catamĕĕ 'ixun ca aín Bĕchicĕcaman, an ěnĕ menu 'icĕ ñuishi sináncĕ unicaman 'acĕsaribi oquin 'aquin ñu 'atima 'ati ashiquin ěnia.

⁵ Axa — Jesús ca asĕrabi Nucĕn Papa Diosan Bĕchicĕ 'icĕ — quixun 'unani ami catamĕĕ uni an cuni ca ěnĕ menuxan ñu 'atima 'acēcama ěnquin 'atēcĕnima.

Jesús ax ca asĕrabi Nucĕn Papa Diosan Bĕchicĕ 'icĕ quixun 'unánti bana

⁶ Jesucristo ax ca axa 'unpaxan nashimicĕ 'ianan aín imi 'apati bama a 'icĕn. 'Unpaxan nashimia ashima aín imi 'apati bamaribi ca ax 'icĕn. Nucĕn Papa Diosan Bĕru Ñunshin Upitanribi ca — Jesús ax ca Cristo, asĕrabi Nucĕn Papa Diosan Bĕchicĕ, a 'icĕ — quixun nu 'unánmia. Nucĕn Papa Diosan Bĕru Ñunshin Upí ax ca Nucĕn Papa Diosan sinánsaribi 'icĕn.

⁷ Usa 'ain ca naínu 'icĕ Nucĕn Papa Dios 'imainun aín Bana, Jesucristo, 'imainun aín Bĕru Ñunshin Upí, acama 'aish rabĕ 'imainun achúshi 'icĕn. Usa 'aishbi ca achúshishi 'icĕn. Anribi ca nu 'unánmia, Jesus, ax ca asĕrabi Cristo, Nucĕn Papa Diosan Bĕchicĕ, a 'icĕ quixun.

⁸ ěnĕ menuxan Nucĕn Papa Diosan Bĕru Ñunshin Upitan 'unánmicĕ 'ianan Jesucristo 'unpaxan nashimia sinánan axa aín imi 'apati bama, acama sinánquin cananuna 'unanin, Jesús ax ca asĕrabi Cristo, Nucĕn Papa Diosan Bĕchicĕ, a 'icĕ quixun.

⁹ Unin bana cuananbi cananuna aín Bĕchicĕ Jesucristo ñuia, axira unin banabĕ sĕnĕnma 'aish Nucĕn Papa Dios quiá bana aira cuati 'ain. ěnĕx ca aín Bĕchicĕ ñui Nucĕn Papa Dios quiá bana a 'icĕn.

¹⁰ Axa aín Bĕchicĕmi catamĕĕ uni, an ca Nucĕn Papa Diosan 'unánmicĕxun asĕrabi 'unania, Jesucristo ax ca asĕrabi aín Bĕchicĕ 'icĕ quixun. Usa 'aínbi ca an Nucĕn Papa Diosan bana ca asĕrabi 'icĕ quixun sináncĕma uni, ax — Nucĕn Papa Dios ca cĕmĕ 'icĕ — quicĕsa 'icĕn, an aín Bĕchicĕ ñui quicĕ bana ca asĕrabima 'icĕ quixun sináncĕ cupí.

¹¹ Nucĕn Papa Dios ca quiacĕxa, aín Bĕchicĕmi catamĕĕ cupí cananuna an 'imicĕx ainan 'aish xĕnibua 'aínbi abĕ 'iti 'ai quiax.

¹² Uínu 'icĕ unix cara Nucĕn Papa Diosan Bĕchicĕnan 'icĕ, a unix ca usaribiti nĕtĕtimoí Nucĕn Papa Diosbĕ 'ia. Usa 'aínbi ca uínu 'icĕ unix cara aín Bĕchicĕnanma 'icĕ, a unix xĕnibua 'aínbi Nucĕn Papa Diosbĕ 'ima.

Bĕrúanx 'inun caquian ashiquin 'ĕsĕa bana

¹³ Aín Bĕchicĕmi catamĕĕ 'aish camina ainan 'aish Nucĕn Papa Diosbĕ xĕnibua 'aínbi 'iti 'ai quixunmi 'unánun cana ěnĕ ñucama mitsu cuĕnĕoxunin.

¹⁴ Cananuna 'unanin, nun nu asĕrabi ax cuĕĕncĕsabi oquin ñu ñucácĕxun ca Nucĕn Papa Diosan nun bana cuatia quixun.

¹⁵ Usaquin ñucáquin cananuna 'unanin, Nucën Papa Diosan ca nun ñucácëxun cuaquin, anu ñucácë ñu 'inánan nun ñucácësabi oquin nu 'aquinia quixun.

¹⁶ Abëa Jesucristomi catamëcë uni itsían ñu 'atima 'aia 'unánquin ca unin –tërëntisama 'inun ca 'uchacëma 'icë –quixun sinánquin aín 'ucha tërënquin sinanaminun Nucën Papa Dios ñucáxunti 'icën. Ñucáxuncëxun ca Nucën Papa Diosan aín 'ucha tërënquin a uni upí 'itëcënun 'imiti 'icën. Usa 'aínbi cana axa tërëntisama 'inun 'uchacë uni a Nucën Papa Dios ñucáxunun quixun mitsu caiman.

¹⁷ Camabi ñu 'atima 'acë ax ca 'ucha 'icën. Bëtsi bëtsi 'ucha ca uisoxunbi tërëcaisama 'icën. Usa 'aínbi ca camabi 'uchax tërëcaisamama 'icën.

¹⁸ Cananuna 'unanin, asérabi Nucën Papa Diosan bëchicë 'aish ca uni amiribi amiribi 'uchaima. Usa 'icëa Nucën Papa Diosan Bëchicë Jesucristonën bërúanquin 'aquinia ca ñunshin 'atimanën uisabi oima.

¹⁹ Cananuna 'unanin, nuxnu Nucën Papa Diosnan 'aínbi ca camabi menu 'icë unicamax ainanma 'aish ñunshin 'atimanën 'apunan 'icë quixun.

²⁰ 'Unánan cananuna ësaquinribi 'unanin, aín Bëchicënën ca ënë menu ax uá 'aínu ami catamëtia uisa cara Nucën Papa Dios, axëshia asérabi Dios, ax 'icë quixun nu 'unánmia. Aín Bëchicë, Jesucristo, ax nubë 'ain cananuna an 'aquincëx ax cuëncësabi oi tsotin. Ax ca axëshi asérabi Dios 'aínu nux ainan 'aish abë xëñibua 'aínbi 'iti a 'icën.

²¹ 'Ën bëchicësa 'icë cana mitsu cain, anbi sinánxuan dios isa quixun a rabinuxun unínbi 'acë ñucama camina rabbitima 'ain. Ashi, Juan.

JUANĒAN ARIBI BUÁNMITĒCĒAN QUIRICA

Cristo cuēncēsabi oi 'iti 'imainun unicama nuibati bana

¹ 'Ēx axa Jesucristomi catamēcē unicaman cushi 'ixun cana mixmi Nucēn Papa Diosan ainan 'inun caiscē xanu 'icē, 'ēn asérabi a nuibacē min tuácamacēñun, ēnē quirica an Nucēn Papa Diosan bana 'acē unicamabētan, mi cuēñōxunin.

² Ainan 'aishnu xēñibua 'aínbi abē 'iti Jesucristo, a cupí cananuna mitsu nuibatín.

³ Nucēn Papa Diosan ca aín Bēchicē Jesucristobētan nuibaquin mitsu 'aquinti 'icēn. An ca asérabi an nuibaquin 'aquincēxmi chuámarua 'aish buacunun mitsu 'imiti 'icēn.

⁴ Min tuá raírínēn ca Nucēn Papa Dios quicēsabi oquin 'aia quixuan ñuicania cuati cana cuēñinra cuēñan.

⁵ Min 'unáncēma banama, Jesucristomi catamētabaquinu cua, a banabi cana mi ñuixuntécēnin. A bana quicēsabi oi cananuna bētsibē bētsibē nuibananti 'ai quixun cana mi cain.

⁶ Asérabi Nucēn Papa Diosmi sináncē unin ca axa quicēsabi oquin 'aia. Aín banax ca quia, camina bētsibē bētsibē nuibananti 'ai quiax. Jesucristomi catamētabaquinmi cua, abi ca a bana 'icēn.

An uni paráncē unicama ñui quicē bana

⁷ 'Itsa unin ca camabi menu cuanquin uni paránquin —Nucēn Papa Diosan Bēchicē ca uni 'inux uacēxa —quixun caquinma, bētsi bana ñuiquin uni parania. Usa unix ca an uni paráncē 'ianan an 'atimaquinra Cristo ñuicē uni a 'icēn.

⁸ Usa 'aínbi ca an mitsun a 'ati 'ináncē ñucamami ax quicēsabi oquin sēñonquin 'aia a cupí aín nētēnuxun Nucēn Papa Diosan an mēñosabi oquin mitsu 'imiti 'icēn. Úisaira oquin cara 'imiti 'icē usoquian mitsu 'iminun camina an 'atimaquin Cristo ñuicē unían mitsu paránunma bēránracati 'ain.

⁹ Ui unin cara Cristonēn bana quicēsabi oquin 'aquinma ax cuēñcēsa oquinshi 'aia abēma ca Nucēn Papa Dios 'icēn. Usa 'aínbi ca axa Cristonēn bana quicēsabi oi 'icē uni abē cuni Nucēn Papa Dios 'imainun aín Bēchicē Jesucristo 'icēn.

¹⁰ Ui unin cara mitsu isi cuanxun Jesucristo ñui quicē bana —ax ca asérabi 'icē —quixun ñuiquinma bētsi oquin ñuia, a camina min xubunu atsinmima 'ianan —caina uan —quixunribi catima 'ain.

¹¹ Axa usa unibē nuibanancē uni an ca an 'acēsari bi oquin ñu 'aisama 'aia. Usa 'aish ca 'aisama uni 'ia.

Ashia Juanēn cá bana

¹² 'Ēn mitsu a ñuiquin cati ñu ca 'itsa 'icēn. 'Aínbi cana tintan quiricanu cuēñōquin a ñucama mitsu ñuixuniman. Usa 'ain cana mitsu isi cuanti sinanin. Cuanxun cuni cana mitsu 'ēn cuēbitanbi ñuixunquin cati 'ain. Usa 'ain cananuna camáxbi isánani, cánani chuámarua tani cuēñti 'ain.

¹³ Nucēn Papa Diosan atúxribia ainan 'inun caiscē min xucēnan tuá atúnribi ca bēránxmi 'inun quixun mi 'ē camia. Ashi, Juan.

JUANĒAN ARIBI AMIRIBISHI BUANMITĒCĒAN QUIRICA

Gayo upí oquin ñuia Juan quia

¹ 'Ēx axa Jesucristomi catamēcē unicaman cushi 'ixun cana, axa 'ēx 'icēsaribiti asérabi Nucēn Papa Diosan uní 'aish 'ē nuibacē Gayo, a ēnē quirica buánmin.

² 'Ēn nuibacē xucēn, mix Jesucristomi catamēcē 'ixun upí oquin sinanimiti chuámarua 'icēsaribitimi min namicamaribi chuámarua 'inun cana mi Nucēn Papa Dios ñucáxunin.

³ Axa Jesucristomi catamēcē uní raírinēn ca anumi 'icēnuax uxun 'ē caxa, mix ismína asérabi énima Nucēn Papa Dios cuēēncēsabi oi 'i quixun. Usaquian cacēxun cuati cana cuēēan.

⁴ Bētsi bana ñuia cuati 'icēsamaira oi cana mixmi 'icēsaribitixa 'ēn bēchicēsa unicomaxribi Nucēn Papa Dios cuēēncēsabi oi 'ia ñuia cuati cuēēnin.

⁵ 'Ēn nuibacē xucēn, min upí oquin axa Jesucristomi catamēcē unicama 'aquianan bētsi ēmanuaxa ucē unicomaribi 'aquinquin camina Nucēn Papa Dios cuēēncēsabi oquin 'ain.

⁶ Anumi 'icē ēmanuax ucē unicaman ca ēnu bēbaxun, axa Jesucristomi catamēcē unicomaxa timēcēnuxun, asérabimi nuibaquin usaquin atu 'aquincē nu ñuixuanxa. A unicama camina bētsi ēmanuribi cuaiñsa tania añu cara cuēēnia a 'aquinti 'ain, Nucēn Papa Dios cuēēncēsabi oquin.

⁷ A unicomax Jesucristomi sináncē 'ixun ca aín bana ñuixuanan mi isi cuanxa. Usa 'aish ca an Nucēn Papa Diosmi sináncēma unicomaman atu ñu 'inánti cuēēncēma 'icēn.

⁸ Usa 'ain cananuna nunbi atu 'aquinti 'ain, Nucēn Papa Diosan bana upí oquin ñuia ninun.

Diótrefes ax ca 'aisama uni 'icē quicē bana

⁹ Axa Jesucristomi catamēcē unicama cana atúan timēxun cuanun quixun quirica buánmia. Buámicēbi ca Diótrefes axēshi a unicomaman cushi 'iti cuēēnquin, nun bana cuaisama tanxa.

¹⁰ Usa 'ain cana anu cuanxun axa 'atimaquin nu ñui cēmēi banacē cupí cati 'ain. An ca axa Jesucristomi catamēcē uní raíri anua cuania biisama tanan, an biisa tancē unicomaribi bixunma 'anun quixun caquin, mitsubēa timēñun 'imima.

¹¹ 'Ēn nuibacē xucēn, an ñu 'atima 'acē unían 'acēsa oquin 'aquinma camina an ñu upí 'acē unían 'acēsa oquinshi ñu 'ati 'ain. An ñu upí 'acē uni ax ca Nucēn Papa Diosnan 'icēn. Usa 'aíñbi ca an ñu 'atima 'acē uni an ainanma 'ixun Nucēn Papa Dios 'unáncēma 'icēn.

Demetrio 'icēsaribiti upí 'iti bana

¹² Camabi unin ca —Demetrio ca upí uni 'icē —quixun ñuia. An upí ñu 'acē cupí ca ax asérabi usa 'icē quixun ca camabi unin 'unania. Ax ca aín sinan upí 'icē quixun cananuna a ñuiquin asérabi mi caín. Nun bana ca asérabi 'icē quixun camina 'unanin.

Ashiquian Juanēn cá bana

¹³ 'Ēn cana 'itsa ñu ñuiquin mi caisa tan, 'aínbi cana tintan cuēñeoquin a ñucama mi ñuixuniman.

¹⁴ Usa 'ain cana bēñētishi mi isi cuanti sinanin. Cuanxun cuni cana mibē banaquin mi ñuixunti 'ain.

¹⁵ Mixmi chuámarua 'iti cana cuēñin. Axa ēnuax nubē nuibanancē unicaman ca bērúanxmi 'inun mi 'ē camiaxa. Usa 'ain camina anua 'icē axa nubē nuibanancē unicama achúshi achúshi, bērúanxa 'inun nu caxunti 'ain. Ashi, Juan.

JUDASNĒN BUANMIA QUIRICA

Nucĕn Papa Diosan ainan 'inun caiscĕ unicama Judasnĕn cuĕnĕoxuan quirica

¹ Ēx cana Judas, an Jesucristonĕn cacĕsabi oĕuin ņu 'acĕ 'ianan Jacobonĕn xucĕn, a 'ain. Mitsúxmi ainan 'inun caiscĕ 'icĕa Nucĕn Papa Diosan Jesucristomi cushicĕ 'inun 'imicĕ 'icĕ, cana ĕnĕ quirica mitsu cuĕnĕoxunin.

² Nucĕn Papa Diosan nuibacĕxmi mitsun 'uchacama tĕrĕncĕ 'ianan bĕtsibĕ nuibanani chuámara 'aish bucucanti cana cuĕĕnin.

*An cĕmĕ bana uni ņuixuncĕ uni
(2 P 2.1-17)*

³ Ēn nuibacĕ xucĕantu, Jesucristomi catamĕtia ca mitsun 'uchacama tĕrĕnĕuin ainan 'inun Nucĕn Papa Diosan mitsu iĕmiaxa, 'ĕ 'acĕsaribi oĕuin. Usami 'icĕ cana anun nux iĕti banacama ņuiquin mitsu cuĕnĕoxunti sinan. Usaquin sinánxunbi cana bĕtsi bana pain mitsu buánmin, uni raírínĕan Nucĕn Papa Diosan banamabi ņuicĕ bana a cuaxunma 'anun cananmi, Jesucristo ņui quicĕ bana, a Nucĕn Papa Diosan unicaman cuacĕ, ax ca asĕrabi 'icĕ quixuan camabi unin 'unánun, atu canun cana mitsu ĕnĕ quirica buánmin.

⁴ Uni raírínĕx ca parani mitsubĕ timĕtia. Mitsubĕ timĕxunbi ca mitsun sinácĕsabi oĕuin sinanima. A unicamax ca ĕsai quia: Nucĕn Papa Dios upí 'ixun ca nux cuĕĕncĕsa oĕuinshi ņu 'aiabi nu uisabi oimá. Usaquin sinánquin ca 'aisama ņu 'aia. 'Ai ca —'ĕx cana Nucĕn Papa Diosnan 'ai —quibi axĕshi nun 'Ibu, ax cuĕĕncĕsabi oi 'ima. —'Ēx cana Nucĕn 'Ibu Jesucristonan 'ai —quixunbi ca aín bana quicĕsabi oĕuin 'aima. Usa uni ņui ca Nucĕn Papa Diosan bana cuĕnĕo quia, usaía 'icĕ unicamax ca 'aisamaira oĕuin 'uchocĕ 'iti 'icĕ quiax.

⁵ Upí oĕuinmi 'unácĕbi cana ĕnĕ ņucama mitsu sinánmitĕĕĕnin, Nucĕn 'Ibu Diosan ca Israel unicama Egipto menua buánxunbi ami catamĕtiama oĕuin raíri cĕņuacĕxa.

⁶ Angelcama raíri, axa Nucĕn Papa Diosan nĕtĕnubi 'iti 'aishbi anu 'iisama tancĕ cupí chiquía, ax ca anúan an camabi uni isti nĕtĕ utámainuan bĕánquibucĕnu uisatima manĕ risin tĕcĕrĕcacĕsa 'aish, anubi 'inun Nucĕn Papa Diosan ĕan 'icĕn.

⁷ A ángelcamaxa abĕ 'iisama tanan Nucĕn Papa Dios cuĕĕncĕsabi oi 'iisama tani 'iásaribiti ca Sodoma 'imainun Gomorra 'imainun a 'urama 'icĕ ĕmacamanu 'icĕ unicamaxribi 'iacĕxa. Nucĕn Papa Diosan ca aín xanubĕishia 'iti uni 'anan xanuribi aín bĕnĕbĕishia 'iti uniocĕxa. Usa 'aínbi ca a ĕmacamanu 'icĕ unicama aín xanuma 'aínbi bĕtsi xanubĕ 'imainun xanúxribi aín bĕnĕma 'aínbi bĕtsi unibĕ 'imainun uníxribi xanúxmabi bĕtsi unibĕ 'i, 'aisamairai 'uchacĕxa. Usaía 'icĕ ca Nucĕn Papa Diosan aín 'ucha cupíbi, manĕ tsin nĕancĕxa, xĕnibua 'aínbi ainanma 'inun. Usaía 'iá a sinani cananuna nuxribi usai 'itin rabanan bĕrúancati 'ain.

⁸ Usa 'aínbi ca axa Sodoma 'imainun Gomorranu 'icĕ unicama usai 'iá 'unanibi, mitsu parani mitsubĕ timĕcĕ unicama an, sinánņumasa 'aish aín xanuma 'aínbi xanubĕ 'ianan bana cuacĕma 'ixun, Nucĕn 'Ibu Diosmi sinánquinma cushi unicama 'imainun uisa cushi cara, ángelcamaribi 'atimaquin ņuia.

⁹ Usaría a unicamax quicĕ 'aínbi ca usoquin caquinma ángelcaman cushi, Miguel, an abĕ banaquin ņunshin 'atimanĕn 'apu 'atima bana 'inánquinma,

Moisés bamacë rabanán abë cuëbicanancëxunbi, Miguelnën ñunshin 'atimanën 'apu ësaquinshi cacëxa: “Nucën 'Ibu Diosan ca mi 'uchoquin ñu cati 'icë” quixun.

¹⁰ Usa 'ainbi ca a unicama an 'unáncëma ñu ñui 'atimati banaia. Sinánñuma 'ixuan ñuinacan uisa cara oia quixun sinánquinmaishi ñu 'acësaribi oquin ca a unicaman aín cuëëncësa oquinshi ñu 'aia. Usaquin 'ai ca atúxbi 'atimatia.

¹¹ A unicaman ñu 'atima 'acë cara Nucën Papa Diosan uisoti 'icën. Cainan ñu 'atima 'ásaribi oquin 'anan ca Balaam an 'ásaribiquin curíqui bití sinánxun ñu 'atima 'aia. Coré ax ca Nucën Papa Diosan cacëxuan Moisésnën ñuicë bana cuaisama tanquin, uni raíri Moisésmi nishquin tsuáquirumicë cupí, bamacëxa. Cain, Balaam, Coré, acamaxa 'iásaribiti ca a unicama cénúti 'icën.

¹² Mitsúxmi Jesucristomi sinánquin pi timécë 'ain atúxribi mitsubë timécë 'aishbi ca asérabi mitsúxmi 'icësaribiti 'ima. Usa 'aish ca atun cuëëncësabi oquinshi pi rabinima sharati, uni raírimi sinanima. Uni raíri 'aquincëma 'aish ca 'uí 'ibúnux nètë bënámëtiabi suñun bécacëx nètécësa usaribi 'icën. 'Ianan ca anun bimiti nètëa ucëbëbia i bimicëma usaribi 'icën. Bëucutia i aín tapun échiquicë, usaribi ca atux 'icën.

¹³ Bëchunan tucánquiquin masinu chinan purucësa, usaribi 'inun ca aín nuitu upíma 'ain 'atimati bananan ñu upíma 'aia. Chiquíquianxa 'ispa amanu tacúcë, usaribi ca atux 'icën. Usa 'aish ca atux nètétimoi xëñibua 'ainbi bëánquibucënu 'iti 'icën.

¹⁴ Ax pain unia nucën rara Adán aín rëbúnqui nucën rara Enoc, ax ca Nucën Papa Diosan sinánmicëx usa uni ñui ësai quiacëxa: “'Ën iscëx ca Nucën 'Ibu Dios camabi 'aisamaira aín uni upícaman nëpúamainun uaxa.

¹⁵ Uxun ca camabi uni uisa cara oti 'icë quixun isaxa, atúan ñu 'acëcama 'unánquin. An ñu 'atima 'acë unicama atun ñu 'atima 'acë cupí 'imainun atun a ñui 'atimati banacë a cupíribi, ca Nucën 'Ibu Diosan 'uchoquin uisa cara oti 'icë quixun isaxa”.

¹⁶ A unicamax 'aisama 'ixun ca uni raírinën 'acë ñu 'atimaquin ñuianan atux cuëëncësa oquinshi 'anan atux cuëëncësa oíshi 'iti sinania. Usa 'ixun ca atúxbi cërúanan rabiacaquin, aín curíqui 'imainun aín ñu bití cupíshi abë upiti banaquinbi uni parania.

Uni itsin paránti rabanán bërúancati bana

¹⁷ 'Ën nuibacë xucéantu, a unicamaxa usa 'ainbi camina mitsun, Nucën 'Ibu Jesucristonëan aín bana ñuixunun caiscë unicaman mitsu ñuixuan banacama, a manuginma sinánti 'ain,

¹⁸ ësaquian mitsu cacë: Jesucristo utécënti nètëa 'urama 'ain ca 'itsa unin Nucën Papa Diosan banami cuaiquin, aín sináncësa oquinshi ñu 'atima 'ati 'icën.

¹⁹ Usa unicamax ca an ënë nètëxun aín cuëëncësa oquin ñu 'atishi sináncë a 'icën. A unicaman ca uni raírímia nishnun quixun unicama sinanamia. Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan sinánmicëma ca atux 'icën.

²⁰ 'Ën nuibacë xucéantu, ami catamécë 'aish camina camabi nètën asérabi Jesucristomi sinánti 'ain. Ami sináncëxun ca an mitsu sinánmiti 'icën, an sináncësaribi oquinmi sinánun. Aín Bëru Ñunshin Upitan 'aquincëx camina Nucën Papa Diosbë banati 'ain.

²¹ Nucën Papa Diosan mitsu nuibacëx camina ami manutima camabi nètën ax cuëëncësabi oi 'iti 'ain. 'Ianan camina a nètë anuan nuibaquin Nucën 'Ibu

Jesucristonën utecënquin aín nētēnunu xēnibua 'aínbi abē 'inun nu 'imiti, a caínti 'ain.

²² Caíanan camina —Nucēn Papa Diosan bana ca asérabi 'icē —quixuan an sináncēma uní a 'ēsēquin —usa ca —quixun upí oquin sinánmiti 'ain.

²³ Uní raírínēxa aín ñu 'atima 'acē cupí Nucēn Papa Diosnanma 'icēbi camina amia sinánun 'aquinti 'ain, tsinuaxa xaráti 'icēbi uní bicēsaribi oquin. Usaribi oquin camina uní raíriribi nuibaquin upí 'inun 'aquinquinbi axa 'atima 'icēsaribi 'itin rabanán bērúinra oti 'ain, ax 'aisama cupía, aín chupáxbi chuairacēsa 'icē timacēsa oquin aín 'ucha timaquin.

Ashiquiana, Nucēn Papa Dios rabinun ca

²⁴ An ñu 'atima 'axúnmami 'anun mitsu bērúanan an iscēxmi upí 'aish cuēēni aín nētēnu abē 'inun mitsu 'imiti, ax ca Nucēn Papa Dios 'icēn.

²⁵ Axēshi Nucēn Papa Dios 'ixun Nucēn 'Ibu Jesucristo cupí nu ainan 'inun iémicē, ax ca cushiira 'ianan upíira 'aish 'Apuira 'icēn. Ax uísa ñubi uniocēma pan 'aish usabi 'iá 'aish ca ax usabi 'ia. Usabi ca ax 'icēn. Ashi, Judas.

USAI ÑU 'ITIA JESUCRISTONĒN JUAN ISMIA

¹ Nucĕn Papa Diosan ca ĕnĕ quiricanu cuĕnĕocĕ ñucama Jesucristo ismiaxa, xĕnibuiracĕma 'aínshi ca ĕsai 'iti 'icĕ quixuan aín unicama isminun. Nucĕn Papa Diosan a ismicĕ ñucama aín unicaman 'unánun ca Jesucristonĕn aín ángel achúshi Juan isminun xuaxa.

² Xucĕxuan ismicĕxun ca Juanĕn uisa ñu cara isaxa quixun cĕmĕquinma a ñucama cuĕnĕoxa. Usaquin ca Juanĕn Nucĕn Papa Dios quicĕsabi oquian Jesucristonĕn a ismianan a ñuiquin cacĕ banacama cuĕnĕoxa.

³ Anun cuĕnĕo banacama quicĕsabi oi 'iti nĕtĕ ca xĕnibuiracĕma 'aínshi uti 'icĕn. A nĕtĕn ca an ĕnĕ bana iscĕ unicama 'imainun an uni itsían ñuia cuacĕ unicama 'imainun a bana cuaquin —asĕrabi ca usaía quicĕsabi oi 'iti 'icĕ — quixun sinánquin a bana quicĕsabi oquin 'acĕ unicama cuĕĕinra cuĕĕinti 'icĕn.

Axa mĕcĕn achúshi 'imainun rabĕ ĕmanuax Jesucristomi catamĕcĕ unicama Juanĕn quirica cuĕnĕoxuan

⁴ Ēx Juan 'ixun cana Asia menu 'icĕ mĕcĕn achúshi 'imainun rabĕ ĕmanuax timĕcĕ axa Jesucristomi catamĕcĕ unicama, mitsu ĕsaquin cain: Nucĕn Papa Dios axa usabi 'ía 'aish usabi 'icĕ, an nuibaquin 'aquincĕxmi mitsux chuámarua bucuti cana cuĕĕinin. Cuĕĕanan cana anua Nucĕn Papa Dios 'icĕ aín Bĕru Ñunshin Upí anribi aín bana upí oquin cuanun 'aquianan, a bana quicĕsabi oi 'inun 'aquincĕxmi mitsux chuámarua bucuti cuĕĕinin.

⁵ An usaira cara Nucĕn Papa Dios 'icĕ quixun uni 'unánmicĕ, Jesucristonĕnribi nuibaquin 'aquincĕxmi mitsux chuámarua 'iti cana cuĕĕinin. Ax utĕcĕncĕbĕ aín unicamaxribi bama 'aishbi baísquinun, ca ax pain bamatancĕx baísquiacĕxa. Ax ca ĕnĕ nĕtĕnu 'icĕ 'apucaman 'apu a 'icĕn. An ca nu nuibanan nun 'ucha cupí aín imi 'apati bama 'ixun nun 'uchacama tĕrĕanan,

⁶ nuxnu ainan 'aish ax 'Apu 'ain nuxribi 'apu 'inun nu 'imianan, nux sacerdote an uni itsi a ñucáxuncĕ 'ixun aín Papa Dios rabinun nu 'imiaxa. A ca camabi unĕn rabiquin —mixĕshi cushi 'aish camina mixira cĕñútimoí 'Apu 'in —quixun caquin rabiiti 'icĕn. Usaquin ca 'ati 'icĕn.

⁷ Ca is, Cristo, ax ca naí cuĕn mĕu bĕbacuatsini unuxun 'aia. Aia ca camabi unicaman isti 'icĕn, an manĕ xĕtocĕn taro, acamánbi ca aia isti 'icĕn. Ax ucĕbĕ ca camabi menu 'icĕ unicama ami sináncĕma 'aish masá nuituti inti 'icĕn. Asĕrabi ca usai 'iti 'icĕn.

⁸ Nucĕn 'Ibu Dios, axa usabi 'ía 'aish usabi 'icĕ, ax ca cushiira 'aish, uisa cushi cara, aín cushibĕtanbi sĕnĕnmaira 'icĕn. Usa 'aish ca ax ĕsai quia:

—Ēx cana uisa ñubia 'aíma 'aínbi 'iacĕn, usa 'aish cana ĕnĕ menu 'icĕ ñucama cĕñúcĕbĕ usabi 'iti 'ain. Usa 'aish cana a pain 'unánti bana “A” imainun tsíanquinribi 'unánti bana “Z” asaribi 'ain.

Upíra 'aish cushiira 'icĕa Cristo Juanĕn isa

⁹ Ēx Juan 'aish cana mitsúxmi 'icĕsaribiti Jesúsnan 'aish mitsun xucĕnsa 'ain. Mitsúxmi 'icĕsaribiti cana Jesucristonan cupí, unĕn 'atimocĕ 'aishbi asĕrabi Nucĕn Papa Diosan uni 'ain. Mitsu 'acĕsaribi oquian an cushiocĕxun cana uisa ñu cara 'icĕbĕbi bĕnĕquin ami catamĕti ĕniman. Usa 'ixun Nucĕn Papa Diosan bana ñuixuanan, Jesús ñui quicĕ banaribi uni ñuixuncĕ cupí cana Patmos cacĕ nasínu sipucĕsa 'inun unĕn ĕncĕ 'ain.

10 Anun Nucën 'Ibu Dios rabiti nētēn 'èx ami sinánquin cana 'uxúnmbi namácēsa oquin, 'è caxucüaxa manē banañu banocēxa banacēsari munuma banaia cuan.

11 Banai ësai quia cana cuan:

—Èx cana uisa ñubia 'aíma 'aínbi 'iacēn, usa 'aish cana ènē menu 'icē ñucama cēñúcēbē usabi 'iti 'ain. Usa 'aish cana a pain 'unánti bana “A” 'imainun tsiánquinribi 'unánti bana “Z” asaribi 'ain. Ènuxunmi min iscē ñucama ñuiquin camina quiricanu cuēñēoti 'ain. Cuēñēotancēxun camina axa 'ēmi sinani 'ēmi catamēcē unicama, mēcēn achúshi 'imainun rabē ēmanu 'icē, acamami cuēñēocē quirica buánmiti 'ain, Efeso, Esmirna, Pérgamo, Tiatira, Sardis, Filadelfia, Laodicea, a émacamanu 'icē unicama a.

12 Banaia cuati, uin cara 'è usaquin caia quixun istisa tani cana cuainacēan.

13 Cuainacēquin cana mēcēn achúshi 'imainun rabē anu lamparín nanti curi 'acē isan. Anu lamparín nanti curi 'acē achúshi achúshi sētēcē, acama nēbētsinua cana uni achúshi isan. Ax ca uni 'aishbi Jesús 'iaxa. Aín taria chaxcē 'imainun ca anúan shitēcērēquicē ax curi 'acē 'iaxa.

14 A uni ca aín maxcánu 'icē aín bu uxua 'aish carnero rani uxuira iscēsa 'ianan matsi uxuira iscēsaribi 'iaxa. 'Ianan ca ax cushiira 'aish aín bēru rabē tsi rēquirucē ènxáira iscēsa 'iaxa.

15 Aín taèx ca cashtá manēxa niba nibaquicē 'aish íchúcēsa 'iaxa. 'Imainun ca aín banax baca xuqui cushiíra banaruia cuacēsa 'iaxa.

16 Aín mēcēn mēqueunēn mēcēn achúshi 'imainun rabē 'ispa tuíanan aín cuēbínua machítusa manē xētocē, amo rabēbi cuēnucē 'aish, chiquitia cana isan. Isanan cana aín bémánanēxa barin cushiíra pēcacēsaribiti pēquia isan.

17 Usa isi cana racuētan bamai a tanáin nipacēan. Nipacētia ca aín mēcēn mēqueunēn ramēquin 'è caxa:

—Racuēaxma ca 'it. Èx cana ñu 'aíma pan 'ain 'iacēn. Usa 'aish cana camabi ñu cēñúcēbē usabi 'iti 'ain.

18 Èx cana axa bamatimoi tsócē a 'ain. Bamatancēx baísquia 'aish cana bamatēcēntimoi tsotin. Uí unicamax cara uiti nētēn tsóti 'icē, uisa nētēn cara bamati 'icē quixun cana 'èn mēñoín. Bamatancēx cara aín 'ucha cupí anuax uni tēmēracē anu cuanti 'icē, cara anua aín 'ucha tērēncē uni 'icē anu cuanti 'icē quixun cana mēñoín.

19 A min iscē ñucama 'imainun a min isti ñucama, acama camina usai ca 'ia quixun ñuianan usai ca 'icēma 'aishbi ñu 'iti 'icē quixun cuēñēoti 'ain.

20 'Ispa mēcēn achúshi 'imainun rabēmi 'èn mēcēn mēquenua iscē, 'imainun anu lamparín nanti mēcēn achúshi 'imainun rabēmi iscē, ax cara uisa 'icē quixun 'unánquinmbi camina èsa ca quixun 'unánti 'ain, anu lamparín nantíca ax ca a mēcēn achúshi 'imainun rabē ēmanuaxa 'ēmi catamēti unicama 'unántioquin nancē 'icēn. 'Imainun ca mēcēn achúshi 'imainun rabē 'ispa ami iscē, ax a émacamanuxun an Nucēn Papa Diosan bana unicama ñuiunquin 'unánmicē a unicama anun 'unántiocē 'icēn.

2

Efesonu 'icē unicama quirica buánmia

1 Catancēxun ca ësakinribi 'è caxa:

—An axa Efesonuax 'ēmi catamēcē unicama 'è ñui quicē bana ñuixuncē uni, a buánminuxun camina èsoquin cuēñēoti 'ain: An aín mēcēn mēqueu 'icē anun mēcēn achúshi 'imainun rabē 'ispa tuíncē 'ianan axa mēcēn achúshi 'imainun

rabē anu lamparín nanti nēbētsi nicē, Jesús, an ca anuaxa timēcē unicamami ēsaquin a caxúnun quixun mi caia:

² Mitsúnmi ñu 'acēcama cana 'unanin, chiquíshquinma camina ñu upí 'ain. Uisa ñu cara 'icēbētanbi camina 'ēmi sinánti ěncēma 'ain. An ñu 'aisama 'acē unicama timaquin camina an 'acēsaribi oquin 'aiman. Usai 'iquin camina uni raíri axa —ē ca Nucēn Papa Diosan ain bana unicama ñuixunun 'imía —quicē, ax cara asérabia Nucēn Papa Diosan usoquin 'imicē 'icē quixun 'unánuxun isquinbi camina atúxbia cēmēi quia isan.

³ Usai tēmēraquinbi camina mitsun 'ēmi sinánti ěncēma 'ain. 'Ēnan 'icē cupí unin 'atimocēxunbi camina ěnquinma 'ēmi sinánquin 'ĕx cuēĕncēsabi oquin 'an.

⁴ Mitsúxmi usa 'icēbi cana ēsaquin mitsu cain, mitsux camina 'ēmi catamētabi 'itsaira 'ēmi sináncēn. Usai 'iá 'aishbi camina bēri usai 'ima.

⁵ Usa 'ain camina uisairai caramina 'ēmi sináncē quixun sinani usai 'ēmi sinántēcēnux 'ēmi sinanatēcēnti 'ain. Usai 'ēmi sinanaquin camina mitsúnmi 'ēmi sinánquin 'ĕx cuēĕncēsabi oquin 'ásabi oquin 'atēcēnti 'ain. Usai mitsux 'ēmi sinanacēbētanma cana a anu lamparín nanti mitsu 'unántioquin nancē, a raíri 'ura 'inun nanti 'ain.

⁶ Mitsúnmi bēráma 'iásaribiti 'ēmi sináncēma 'ainbi cana 'unanin, 'ĕx 'icēsaribiti camina nicolaítas cacē unicaman ñu 'atima 'acē cuēĕniman.

⁷ An cuaisa tancē unicaman ca axa 'ēmi catamēcē unicama Nucēn Papa Diosan Bēru Ñunshin Upitan 'ináncē bana, ěnē ain nuitunēnbi sinánquin upí oquin cuati 'icēn. An 'ēmi catamēquin 'ĕx cuēĕncēsabi oi 'iti ěncēma uni, a cana Nucēn Papa Diosan nētēnu 'icē i, ain bimi a cūax bamatima, a cunun 'inánti 'ain.

Esmirnanu 'icē unicama quirica buánmia

⁸ Usaquin catancēxun ca ēsaquinribi cuēĕñonun 'ĕ caxa:

—An axa Esmiranuax 'ēmi catamēcē unicama 'ĕ ñui quicē bana ñuixuncē uni, a buánminuxun camina ēsoquin cuēĕñoti 'ain: Axa ñu 'aíma pan 'ain 'iá 'aish camabi ñu cēñucēbi usabi 'iti, axa bamaxbi bamatēcēntimoi baísquicē, Jesús, an ca ēsaquin mi caia:

⁹ Mitsúnmi ñu 'acēcama cana 'unanin. 'Ēn cana 'unanin, mitsux 'ēmi catamēcē cupí camina tēmēranan ñuñuma unisa 'ain. Ñuñuma 'aishbi camina 'ĕn nētēnu 'ĕbē 'aish ñuñu unicamax 'icēsamaira oi anu 'icē ñuñu 'aish cuēĕinra cuēĕnti 'ain. Ēsaquin cana 'unanin, bētsi bētsi uni, —nux cananuna judíos uni 'ai —quibi judíosma 'aish, ñunshin 'atimanēn 'apu, Satanásñēn unishi 'ixun ca 'atimati banaquin mitsu ñuia.

¹⁰ Unían bētsi bētsi oquin 'atimocēxbi camina racuētima 'ain. Ñunshin 'atimanēn 'amicēxun ca raíri unin mitsu sipuati 'icēn, caramina 'ēmi sinánti ěnti 'ai quixun isnuxun. Mēcēn rabē nētēn camina paē tani tēmērati 'ain. Uisai cara ñu 'icēbētanbi camina anúnmi mitsux bamati nētē utámainun 'ēmi sinánti ěntima 'ain. Usáimi 'ia cana mitsu 'ĕn nētēnuaxmi nētētimoí 'ĕbē cuēĕnun 'imiti 'ain.

¹¹ An cuaisa tancē unicaman ca axa 'ēmi catamēcē unicama Nucēn Papa Diosan Bēru Ñunshin Upitan 'ináncē bana ěnē ain nuitunēnbi sinánquin upí oquin cuati 'icēn. An 'ēmi catamēquin 'ĕx cuēĕncēsabi oi 'iti ěncēma uni, ax ca bama 'aishbi baísquitancēx Nucēn Papa Diosan nētēnu bamatēcēntimoi 'iti 'icēn. A unicamax ca anu axa 'ēmi catamēcēma unicama bamatēcēncēsa 'iti anu 'itima 'icēn.

Pérgamonu 'icē unicama quirica buánmia

¹² Usaquin catancēxun ca ēsaquinribi cuēĕñonun Jesusan 'ĕ caxa:

—An axa Pérgamonuax 'ëmi catamëcë unicama 'ë ñui quicë bana ñuixuncë uni, a buánminuxun camina ësoquin cuënëoti 'ain: Axa machitusa manë xëtocë amo rabëbi cuënuccëñu an ca ësaquin mi caia:

13 'Ën cana 'unanin, anumi mitsux 'icë anu ca ñunshin 'atimanën 'apu, Satanás, ax cushi 'icën. Anu 'icë unicama an sinánmicëxun 'atima ñu 'acëbëtanbi camina mitsun 'ëmi sinánti ëncëma 'ain. Micama achúshi, Antipas cacë, ax 'ëmi sinánti ëncëma 'ixun 'ë ñuiquin bana ñuixuncë cupía axa 'ëmi sináncëma unicaman 'acëxa bamacëbëtanbi camina mitsun 'ëmi sinánti ëncëma 'ain.

14 Mitsúxmi usa 'icëbi cana ësaquin mitsu cain: Micama raírinën camina unían Balaanën cacëxun 'atima ñu 'ásaribi oquin 'ain. Balaanën ca an Israel unicama ñusmoisa tancë capitán, Balac cacë, a ësaquin cacëxa: Min menu 'icë bënëñuma xanucama camina Israel uni parania atubë 'inun cati 'ain. Usai abë 'iquin ca ax isa dios 'icë quixuan min unicaman rabicë ñu a rabiquian ñu pinun 'imiti 'icën. Balaanën usoquin sinánmia 'aian usaribi oquin axa mitsubë 'icë uni raírinëribi sinánmicëxun camina mitsu raírinën usaribi oquin ñu 'atima 'ain.

15 'Imainun camina micama rarírinën nicolaítas cacë unicaman 'unánmicësaribi oquin 'ati ëinsama tanin, atúan a 'unánmicë bana 'ëx cuëncëbëtanmabi.

16 Usaquin 'aquinbi camina sinanaquin acama ënti 'ain. Usaquinmi ëncëbëtanma cana xënbuiracëma 'aínshi mitsunu cuanquin, manë xëtocë 'ën cuëbínuax chiquicë, anun usa unicama 'atimoti 'ain.

17 An cuaisa tancë unicaman ca axa 'ëmi catamëcë unicama Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan 'ináncë bana, ënë aín nuitunëni sinánquin upí oquin cuati 'icën. An 'ëmi catamëquin 'ëx cuëncësabi oi 'iti ëncëma unicama cana anúan masá nuitutíma upitax 'iti a 'inánti 'ain. Bërâma Nucën Papa Diosan camabi nëtën maná cacë piti judíos unicama 'inánsaribi oquin cana maná, 'ën nëtënu unëcë, a unicama 'inánti 'ain. 'Inánan cana maxax uxua, a unicama achúshi achúshi, anu aín anë itsi cuënëocë, a 'inánti 'ain. Uni itsían 'unaniamabi ca acama achúshi achúshinënshi aín anë 'unánti 'icën.

Tiatíranu 'icë unicama quirica buánmia

18 Usaquin catancëxun ca ësaquinribi cuënëonun Jesusan 'ë caxa:

—An axa Tiatíranuax 'ëmi catamëcë unicama 'ë ñui quicë bana ñuixuncë uni, a buánminuxun camina ësoquin cuënëoti 'ain: Nucën Papa Diosan Bëhicë, axa cushiira 'aish aín bëru rabë tsi rëquirucë ënxáira iscësa 'ianan aín taëx cashtá manëxa niba nibaquicë 'aish ichúcësa, an ca ësaquin mi caia:

19 Mitsúmi ñu 'acëma cana 'unanin, camina 'ëmi catamëti bëtsibë nuibanani 'ëx cuëncësabi oi 'in. Uisai cara ñu 'icëbëtanbi camina 'ëmi sinánti ëncëma 'ain. 'Ëmi catamëtabaquinmi 'acësamaira oquin camina bërí mitsun 'ëx cuëncësabi oquin ñu 'ain.

20 Mitsúxmi usa 'icëbi cana ësaquin mitsu cain. Bërâma ca Jezabal ax 'atima xanu 'aishbi judíos unicaman 'apu 'iacëxa. Usaribi oquin ca micamáxmi timëcëbëtan achúshi xanu 'atimanën bana ñuixunia. An isa Nucën Papa Dios quicë bana unicama ñuixunia quiquinbi ca axa 'ëmi sináncë unicama parania. Paránquin ca aín xanuma 'ainbia uni xanu itsibë 'iti ca asábi 'icë quixun 'unánmianan ñu ax isa dios 'icë quixuan unin cacë a rabiquin ñuina rëcë piti isa asábi 'icë quixun unicama 'unánmia. An usaquin 'atima ñu 'anun uni 'unánmiabi camina isëshitin.

21 Axa usai 'iabi cana usa ñu ënía 'ëmi sinánun caían. Caíncëxunbi ca ëmi catamëquin sinanaquin aín ñu 'atima 'acë ëncëma 'icën.

²² An a xanúan 'unánmicësa oquin 'acë unicaman usai 'iti ëncëma 'ain cana anua 'uxcë anubia 'inun a xanu 'insínmiti 'ain. 'Anan cana axa a xanubë 'icë unicamaribi 'aisamairaiá tëmëranun 'imiti 'ain.

²³ 'Anan cana a xanun 'unánmicë 'ixuan an 'atima ñu 'acë unicamaribi aín tuása 'icë acama bamamiti 'ain. 'Ën usaquin 'acëbëtan ca camabi ëmanu 'icë axa 'ëmi catamëcë unicaman 'unánti 'icën, 'ën cana camabi unían sináncë ñu 'unanin, uisaquin cara aín nuitu mëu sinania quixunribi cana 'unanin. 'Unánquin cana an upí oquin sinánquin ñu 'acë uni axa upitax 'inun 'imianan, an 'atima ñu 'acë uni a aín 'ucha cupí uisoquin carana 'ati 'ai usoquin 'ati 'ain.

²⁴ 'Itsa uníxa usai 'icëbëtanbi camina Tiatíranu 'icë mitsu raírínën aín bana ca cëmë 'icë quixun 'unánquin a xanun bana cuacëma 'ain. Bëtsi bëtsi uníxa, nun cananuna mitsun 'unáncëma ñu, ñunshin 'atimanën 'apúan nu 'unánmicë, a mitsu 'unánmiti 'ai quiabi camina a 'unántisama tan. Mitsúxmi usai 'iti ca asábi 'icën. Usaíbi camina 'iti 'ain. Bëtsi ñumi 'anun cana mitsu caiman.

²⁵ 'Ëx utëcëntámainun camina usabii 'iti 'ain.

²⁶ 'Axa aín bamati nëtë utámainun 'ëmi catamëquin 'ëx cuëncësabi oi 'iti ëncëma uni, acama cana 'ëx utëcënquin aín cushi 'ixun camabi menu 'icë unicaman aín bana cuaquin aín quicësabi oquin 'anun 'aminun 'imiti 'ain.

²⁷ 'Ën Papa Diosan aín cushi 'ë 'ináncësabi oquin cana a unicama 'ën cushi 'inánquin unían aín bana cuanun 'imiti 'ain. 'Ën usaquin 'imicëxun ca atun, camabi unían aín bana cuanun 'imiti 'icën, uni itsían uni itsí aín bana cuanun quixun aín manë xo tuínxun racuëcösaribi oquin.

²⁸ Pëcaracëbëtan ca 'isponën pëcaia. A 'ispon cana axa 'ëmi catamëquin 'ëx cuëncësabi oi 'iti ëncëma unicama 'inánti 'ain.

²⁹ An cuaisa tancë unicaman ca axa 'ëmi catamëcë unicama Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan 'ináncë bana, ënë aín nuitunëmbi sinánquin upí oquin cuati 'icën.

3

Sardisnu 'icë unicama quírica buánmia

¹ Usaquin catancëxun ca ësaquinribi cuëñëonun Jesusan 'ë caxa:

—An axa Sardisnuax 'ëmi catamëcë unicama 'ë ñui quicë bana ñuixuncë uni, a buánminuxun camina ësoquin cuëñëoti 'ain: Axa Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upíñu 'ianan an aín mëcënan 'ispa mëcën achúshi 'imainun rabë tuíncë, an ca ësaquin mi caia:

—Mitsúnmi ñu 'acëcama cana 'unanin. Unin ca mitsux camina Nucën Papa Diosbë upí 'ai quixun ñuia. Ñuicëxbi camina usama 'aish bamacë unisa 'ain.

² Mitsux axa 'uxcë unisa 'aishbi camina bësucësa 'iti 'ain. 'Ën iscëxun ca mitsúnmi 'acë ñucama 'ën Papa Diosan upí isima. Usa 'ain camina mitsúnmi bërí 'acë ñu axribia an iscëx 'aisama 'itin rabanán, upí oquin sinánquin ax cuëncësabi oquin 'ati 'ain.

³ Usoquin 'aquin camina mitsua 'ën sinánmicëxun 'ën unicaman ñuixuncë bana a sinánti 'ain. A sinánquin camina a bana quicësabi oquin 'anan sinanaquin mitsun ñu 'atima 'acëcama ënti 'ain. Usai 'icëbëma cana an ñu mëcamacë uníxa, unin sináncëbëmabi ucësaribicuatsini, 'ëx mitsun 'unáncëma nëtën uisoquin carana 'ati 'ai usoquin mitsu 'ai uti 'ain.

⁴ Mitsúnmi 'ëx cuëncëma ñu 'acë aínbi ca Sardisnu 'icë uni 'itsamashinën ñu 'aisama 'acëma 'icën. Usa 'aish ca aín nuitu upí 'ain chupa uxua pañucësa 'aish 'ëbë niti 'icën.

⁵ Axa 'emi catamëquin 'ëx cuëñcësabi oi 'iti ëncëma unicama atux ca usoquin chupa uxua pañucë 'iti 'icën. A unicaman anë cana 'ën quiricanua tērëntima 'ain. Tērënquinma cana acama achúshi achúshi ñuiquin —ax ca 'ënan 'aish xëñibua 'aínbi 'ëbë 'iti 'icë —quixun 'ën Papa Dios 'imainun aín ángelcama cati 'ain.

⁶ An cuaisa tancë unicaman ca axa 'emi catamëcë unicama Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan 'ináncë bana, ënë aín nuitunëñbi sinánquin upí oquin cuati 'icën.

Filadelfianu 'icë unicama quirica buánmia

⁷ Usaquin catancëxun ca ësaquinribi cuëñëonun Jesusan 'ë caxa:

—An axa Filadelfianuax 'emi catamëcë unicama 'ë ñui quicë bana ñuixuncë uni, a buánminuxun camina ësoquin cuëñëoti 'ain: A aín chaitiocë David 'iásaribi 'Apu 'inun Nucën Papa Diosan 'imicë, Jesús, axa 'uchañuma 'aish aín bana asérabi 'ice, ax ca an xëcuë bërúancë unisaribi 'icën. An xëcuë bërúancë 'ixuan an xëocaia ca uinu 'icë unínbi xëcuë xëputima 'icën. 'Imainun ca an xëpuia uinu 'icë unínbi xëcuë xëocatima 'icën. Usaribi oquin ca ui unix cara ainan 'iti 'icë, ui unin cara aín bana unicama ñuixunti 'icë, acama ainshi mëníoia. Usoquian an mëníocë 'ain ca uinu 'icë unínbi —usama ca —catima 'icën. Ax usa 'ixun ca ësaquin mi caia:

⁸ Mitsúnmi ñu 'acëcama cana 'unanin. 'Ën cana 'unanin, mitsux 'itsairama 'ixunbi camina 'ën bana quicësabi oquin 'anan, 'ëx cana Cristonanma 'ai quiax quicëma 'ain. Usa 'icë cana anun atsínti xëcuën atsíncësa 'inun 'ën bana unicama ñuixunun mitsu 'imian. Usoquin 'imia ca ui unínbi mitsúnmi usoquin 'axunma 'anun mitsu 'imitima 'icën.

⁹ Usa 'ain cana ñunshin 'atimanën 'apun sinánmicë unicama axa, 'ëx cana asérabi judío uni 'ai quibi cëmëi 'emi sináncëma unicama a mitsun bana cuatia mitsumi sinánun 'imiti 'ain. 'Imicëxun ca 'unánti 'icën, 'ën cana asérabi mitsu nuibati quixun.

¹⁰ Mitsun camina uisa ñu cara 'icëbëtanbi 'emi catamëanan 'ën bana quicësabi oquin 'ati ëncëma 'ain. Usaími 'icë cupí cana anúan unicama paë táni tēmëratí nëtëa ucëbëmi tēmëraxma 'inun mitsu 'imiti 'ain.

¹¹ Xëñibucëma 'ainshi cana utëcënti 'ain. 'Ëx umainun min 'acësabi oquin 'emi sinánti ënquinma 'ën mitsu cacë bana 'acë 'aish camina 'ëbë 'ën nëtënu 'i cuënti 'ain. Usaí 'imi 'iti cupí camina unían mitsu sinanaminun 'amitima 'ain.

¹² Axa 'emi catamëquin 'ëx cuëñcësabi oi 'iti ëncëma unicama, a cana anua Nucën Papa Dios 'icë anubia nëtétimoí 'inun 'imiti 'ain. Anuaxa chiquítimoquin ca Nucën Papa Diosan 'imiti 'icën. 'Ën Papa Diosan anëbi cana a unicamanu cuëñëoti 'ain. Cuëñëonan cana anu Nucën Papa Dios 'iti Jerusalén ió, axa naínuax ubúti, aín anëribi 'anan cana 'ën anë ióribi atunu cuëñëoti 'ain.

¹³ An cuaisa tancë unicaman ca axa 'emi catamëcë unicama Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan 'ináncë bana, ënë aín nuitunëñbi sinánquin upí oquin cuati 'icën.

Laodiceanu 'icë unicama quirica buánmia

¹⁴ Usaquin catancëxun ca ësaquinribi cuëñëonun Jesusan 'ë caxa:

—Axa Laodiceanuax 'emi catamëcë unicama an Nucën Papa Diosan bana ñuixuncë, a buánminuxun camina ësoquin cuëñëoti 'ain: Ax upíra upí 'ixuan uisa cara Nucën Papa Dios 'icë quixun paránquinma uni 'unánmicë, an Nucën Papa Diosbëtan camabi ñu unio, an ca ësaquin mi caia:

15 'Ēn cana usaími mitsux 'icē acama 'unanin. Usa 'ixun cana 'ēn 'unanin, mitsúnmi upí oquin sinánxun ax cuēēncēsabi oquinra Nucēn Papa Dios 'ax-uniamā. Usa 'ixun camina mitsun sinanin, mitsúxbi usai 'ia isquin sapi isa Nucēn Papa Diosan upí oquin sinania quixun. Usa 'aish camina mitsux an Nucēn Papa Diosan bana cuacē unicama 'icēsai 'iman. Usa 'aish camina a Nucēn Papa Diosan bana cuacēma unicama 'icēsairibi 'iman. Usa 'ain cana cuēēnin, mitsux an asérabiira Nucēn Papa Diosan bana cuacē 'iti. Usai 'icēma 'ixun, mitsun 'aisama ñu 'acē 'ixun, —'aisama ñu 'acē cupí cana ainanma 'ai —quixun 'unáncē 'iti cana cuēēnin.

16 Usoquinmi mitsun asérabiira 'ēn bana 'acēma 'aish camina 'unpax 'itsistanisa 'ain. Ēnēx ca 'ēsa 'icēn. 'Unpax matsi xēati ca asábi 'icēn, 'unpax 'itsiocēribi xēati ca asábi 'icēn. Usa 'ainbi ca uní 'unpax 'itsistanishi xēax anábuisa tanti 'icēn. Usaribi cana mitsu isin. Mitsúxmi asábitanishi 'iti cana cuēēniman. Unían 'unpax 'itsistanishi xēax aín picē anáquin chíquíncsaribi oquin cana 'ēbē 'iáxma 'inun mitsu chíquínti 'ain.

17 Mitsux camina quin, 'ēx cana asábi 'ain, ñuñu 'aish cana cha 'ain, uisa ñu carana cuēēni, a cana bitsin. Mitsux ēnē nētēnu 'icē ñuñu 'aishbi camina Nucēn Papa Diosan iscēx ñuumasa 'ianan bēxufūsa 'ianan chupañumasa 'ain.

18 Mitsúxmi usai 'inúnma cana mitsu 'esēquin ēsaquin cain: Curi manē ax ca 'itsirocēx aín chuacama nētētia. Nētécēbē ca aín upíshi bērutia. Usaribi oquin asérabi mitsun nuitu upí 'inun 'ēn mitsu 'iminun camina 'ē ñucátí 'ain. Mitsun 'atima ñu 'acēcama tērēncē 'ianan 'ēmi sinánquin ñu upí 'acē 'aish chupa uxua pañucēsa 'inun 'ēn mitsu 'iminun camina 'ē ñucátí 'ain. Mitsun uisa ñu 'ati cara 'atima 'icē, uisa ñu 'ati cara upí 'icē quixun upí oquin 'unáncēma 'aish bēxufūsa unisa 'ixunbi, acama mitsu 'unánminun camina 'ē ñucátí 'ain.

19 Uicama carana nuibatín, acama cana ñu 'atima 'atēcēnxunma 'anun 'esēanan uisoquin carana 'ati 'ai usoquin 'ain. Usoquin 'ēn 'acēxmashi camina sinanati 'ēx cuēēncēsabi oi asérabi 'iti 'ain.

20 Ēnēx ca ēsa 'icēn. Bētsi uní isi cuanxun ca unin aín xēpúti taxcaquin a xēocaxunun quixun caia. An aín xēpúti taxcaquin uní itsi cuēēncē uní usaribi cana 'ēx 'ain. A unisaribi 'ixun cana uí unin cara 'ēmi sinánquin 'ēx abē 'inun 'ē caia a unibē 'iti 'ain. Usai 'iquin cana unían abētan piquin uní itsi 'unáncēsaribi oquian 'ē 'unánun a uní 'imiti 'ain.

21 'Anan cana axa 'ēmi catamēquin 'ēx cuēēncēsabi oi 'iti ēncēma unicamax 'ēbē 'apu 'inun 'imiti 'ain, 'ēx tēmēraibi ax cuēēncēsabi oi 'iti ēncēma 'icēa 'ēn Papan 'ē abē 'apu 'inun 'imicēsaribi oquin.

22 An cuaisa tancē unicaman ca axa 'ēmi catamēcē unicama Nucēn Papa Diosan Bēru Ñunshin Upitan 'ináncē bana, ēnē aín nuitunēnbi sinánquin upí oquin cuati 'icēn.

4

Aín nētēnxun Nucēn Papa Dios rabiti bana

1 A ñucama pain cuatancēxun cana xēcuē xēocacēsa 'inuan naí panárabēcē isan. Isquin cana anun paían 'ē cacē bana axa manē banañu banocēxa banacēsari banaia cuatēcēan, ēsai qui:

—Ēnu ca 'irui ut, mixmi aia cana uisa ñucama cara 'iti 'icē quixun mi ismiti 'ain.

2 Cacēxunshi Nucēn Papa Diosan Bēru Ñunshin Upitan 'imicēxun cana 'uxúnmbi namácēsa oquin naicamē'ēonua anu tsóti upíira upí anu 'Apuira tsóti, a isan. Isanan cana axa anu tsócē Nucēn Papa Dios aribi isan.

³ Axa anu tsócë ax ca upíira upí 'i'axa, maxax nibá upíira upí, paxa 'aishbi tunántani, jaspe cacë, a iscësa 'ianan bëtsi maxax ushíantani, cornalina cacë, a iscësaribi ca aín ichúcë 'i'axa. Anu ax tsócë a nëbëtsioracë ca nónbai upíira upí, maxax ñu paxa iscësa, esmeralda cacë, axa ichutia iscësa 'i'axa.

⁴ Anu ax tsócë aríbi nëbëtsioracë ca męcën rabë 'imainun taë rabë 'imainun rabë 'imainun rabë anu tsóti itsi 'i'axa. Axa a anu tsótinu tsócëcamax ca męcën rabë 'imainun taë rabë 'imainun rabë 'imainun rabë caniacëcë unicama 'i'axa. Acamax ca aín chupa uxua 'ianan curi 'acë mañuti mañucë 'i'axa.

⁵ Anu tsóti upíira upí anuaxa caná mëriti banaia cana cuan. Cuanan cana anuaxribia bëtsi ñuribi sharatia cuan. Anu Nucën Papa Dios 'icë aín bëmánoncúa, cana męcën achúshi 'imainun rabë i tēcäenu nanxun bimicëxa 'apú rëquirucësaria rëquiruia isan. Isquin cana anu ca Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upí 'icë quixun 'unan.

⁶ Anua Nucën Papa Dios 'icë a bëmánon ca parúnppa upí, bëxnan bëxnánquicë iscësa 'aishbi 'unpáxma 'i'axa.

Anua Nucën Papa Dios 'icë a nëbëtsi 'ianan a nëbëtsioracë ca 'itsaira bëruñu rabë 'imainun rabë ñu, axa bamatimoi tsócë, axribi 'i'axa. Aín bëmánon 'itsaira bëruñu 'ianan ca aín caxumiribi a ñu 'itsaira bëruñu 'i'axa.

⁷ A ñu achúshi ca paru 'inúansa 'i'axa, bëtsix ca vaca bënësa 'i'axa, bëtsix ca unin bëmánan iscësa 'i'axa, bëtsix ca tëtëcamë 'ëo nuania iscësa 'i'axa.

⁸ A ñucama achúshi achúshinëx ca anúan nuánti męcën achúshi 'imainun achúshi pëchiñu 'i'axa. Aín bërucamax ca ëman 'ianan 'ucë mëúribi 'i'axa. A ñux ca nëtënbi imëbi nëtëtima Nucën Papa Dios rabi ëesai quiaxa:

Nucën Papa Dios, ax ca upíira upí, upíira upí upíira upí 'icën. Aín cushix ca chaira 'aish bëtsi cushisama 'icën. Ax ca usabi 'iá 'aish, usabi 'aish, usabi 'iti 'icën.

⁹ Usaquian 'itsa bëruñu ñu an Nucën Papa Dios, axa anu 'Apuira tsóti, anu 'ianan bamatimoi tsócë, a nëtëtimoquin rabianan —ca sábi 'icë —quixun cacëbëtan cacëbëtan,

¹⁰ ca męcën rabë 'imainun taë rabë 'imainun rabë 'imainun rabë a caniacëcë unicama an axa xëniubua 'aínbi bamatimoi tsócë Nucën Papa Dios ami bësui, rantin puruni tsóbuquin a rabiia. Rabiquin ca curi 'acë mañuti atúan mañucë Nucën Papa Dios 'inánquin anua ax 'icë aín bëmánon nanquin rabiquin ësaquin caia:

¹¹ Nucën 'Ibu Dios, min camina camabi ñu uniocën. Mix cuëncësabi oi ca 'iacëxa, mix cuëncësabi oquin camina min cushinbi camabi ñu ënë menu 'icë 'imainun naínu 'icë ñuribi uniocën. Usa 'aish camina camabi unicama 'imainun ángelcamanribi rabitisa 'ain.

5

Nucën Papa Diosan tuíncë quirica 'imainun Carnero ñuicë bana

¹ Axa anu tsócë Nucën Papa Dios an aín męcën mëquenë tuíncë cana quirica taráncë isan. Iscëx ca aín namënu cuëncëcë 'ianan aín caxunuribi cuëncëcë 'i'axa. A quirica aín namë istisama 'ítanun upí oquin tacáshcacë 'aish ca anúan tacáshcacë ñu męcën achúshi 'imainun rabë 'i'axa.

² A isanan cana achúshi ángel cushiira axa ëesai qui munuma banaia isan:
—¿Uínra cara ax bëtsibë sënënmaira 'ixun ënë quirica anúan tacáshcacë pëóshxun bacati 'ic?

³ Quicëbëbi ca an pëóshti 'aíma 'i'axa. Naínu 'icë ángelcama 'imainun menu 'icë unicama 'imainun anua bamacë unicama 'icë, anu 'icë unicama achúshinëxbi ca an a quirica bacanan isti 'aíma 'i'axa.

4 An bacanan uisai quicë cara quixun isti 'a'íma 'imainuan an ami bësuquin a quirica ñachati unibi 'a'íma 'icë isi cana ini bëunan mëscúan.

5 Usai bëunan mëscutiabi ca a caniacëcë unicama achúshinën 'ë caxa:

—Camina ini bëunan mëscútima 'ain. Ca is, Judatan rëbúnquicama achúshi, 'Inúan cacë, ax Davidnën rëbúnquiribi 'icë, Jesús, ax bamáxbi baísquia 'aish camabi ñun 'ibuirá, an ca a quirica taráncë bacaquin, anúan a tacáshcacëcama pëóshti 'icën.

6 Usai quicëbëtan cana anua Nucën Papa Dios 'icë, 'imainun anu axa 'itsa bëruñu rabë 'imainun rabë ñu axribia bamatimoi tsócë, 'imainun caniacëcë unicama, acama nëbëtsia nicë, carnero 'icësaribitia unin 'ucha cupí bama Cristo a isan. Ax ca unin 'ucha cupí carnero 'acësa oquin 'aquian unin anu 'á aín namicama istisabi 'aish nicë 'íaxa. 'Ën iscëx ca ax mëcën achúshi 'imainun rab'ë matúxcañu 'ianan mëcën achúshi 'imainun rabë bëruñu 'íaxa. Aín bëru mëcën achúshi 'imainun rabë ax ca aín Bëru Ñunshin Upí Nucën Papa Diosan camabi menu 'icë unicamanu cuanun xucë a 'icën.

7 Anu cuanquin ca Carnero 'icësaribitia unin 'ucha cupí bama, an axa tsócë Nucën Papa Dios aín mëcën mëqueua 'icë quirica a biaxa.

8 Bicëbë ca 'itsa bëruñu rabë 'imainun rabë ñu, axribia bamatimoi tsócë, acama 'imainun mëcën rabë 'imainun taë rabë 'imainun rabë 'imainun rabë caniacëcë unicamaribi, Carnero 'icësaribitia unin 'ucha cupí bama ami bësucë 'aish a rabi rantin purúanxa. A caniacëcë unicaman ca arpa cacë ñu a 'ai cuëëni cantati, a 'imainun curi 'acë manë xanpa anua sanutanun nëënti tsëpasa ñu 'icë, acama tuíanxa. A xanpanuax cuín tëxëquianxa 'irucë, ax ca aín unicaman Nucën Papa Dios rabianan ñucacë banacama a 'íaxa.

9 Carnero 'icësaribitia unin 'ucha cupí bama, ami bësuax ca cantati ió cantaxa, ësai qui:

—Min camina bëtsibë sënënmaira 'ixun a quirica anúan tacáshcacë pëóshxun bacati 'ain. Mix bamax baísquia 'ixun camina nucama bëtsi bëtsi uninu, bëtsi bëtsi banan banacë, 'imainun camabi nëtënuax ucë, 'imainun bëtsi bëtsi 'apuñu unicama, Nucën Papa Diosnan 'inun iëmian.

10 Iëmianan camina atu Nucën Papa Diosbë 'apu 'inun 'imianan judíos sacerdotesa 'imiquín an Nucën Papa Diosbë banaquin a rabicë 'imian. Usaquinmi 'imicëx ca mibë ënë menu 'icë unicaman 'apusa 'iti 'ain.

11 A cantati cuatancëxun isquin cana anu Nucën Papa Dios 'icë a 'imainun anua 'itsa bëruñu ñu, axribia bamatimoi tsócë acama 'icë, 'imainun anua caniacëcë unicama 'icë, a nëbëtsioratia 'aisamaira tupúntisama 'aish ángelcama munuma banaia cuan.

12 Èsai ca munuma banai quíaxa:

—Carnero 'icësaribitia unin 'ucha cupí bama, ax ca bëtsibë sënënmaira 'icën. A unin 'acë, axa camabi unicaman 'apu 'ianan, camabi ñun 'ibu 'ianan, camabi ñu 'unáncë, 'ianan cushiira a ca camabi unicama 'imainun ángelcamanribi rabiti 'icën. Rabianan ca —asábi ca —quixun caquin rabiquin an cacë banacama cuati 'icën. Cuëënquin ca axribia cuëënun rabiti 'icën.

13 Usai banaia cuanan cana Nucën Papa Diosan unio ñucama, naínu 'icë ñucama, 'imainun menu 'icë 'imainun bacanu 'icë, anua bamacë unicama 'icë anu 'icë unicama, acamaxa munuma banai ësai quia cuan:

Ax anu tsócë Nucën Papa Dios, a 'imainun Carnero 'icësaribitia unin 'ucha cupí bama, aribi ca camaxunbi cuëënquin axribia cuëënun rabiti 'icën. Rabianan ca —asábi ca —quixun caquin rabiquin an cacë bana cuati

'icën. Ax cushiira 'aísha bëtsi 'apusama 'icë ca camaxunbi xënbua 'aínbi a rabiti 'icën. Cuëenquin ca axribia cuëenun rabiti 'icën.

¹⁴Usaia cantaiia ca 'itsa bëruñu rabë 'imainun rabë ñu, axribia bamatimoi tsócë, acaman —usai ca 'iti 'icë —quixun caxa. Cacëbë rantin purúnquin ca a caniacëcë unicamanribi axa bamatimoi tsócë a rabiixa.

6

Mëcën achúshi 'imainun rabë anúan quirica tacáshcacë ñucama ñuicë bana

¹Usaquin istancëxun cana Carnero 'icësaribitia unin 'ucha cupí bama, an anúan quirica tacáshcacë mëcën achúshi 'imainun rabë ñu a achúshi pëóshia isan. Pëóshcëbëtan cana 'itsa bëruñu rabë 'imainun rabë ñu, axribia bamatimoi tsócë, acama achúshinëxa caná banacësari munuma banai —ca chiquiti ut —quia cuan.

²Quicëbëtan isquin cana achúshi caballo uxua chiquitia isan. Axa a caballonu tsócë unin ca canti achúshi tuíanxa. Tuíanx uquin Nucën Papa Diosan 'ináncëxun biquin, 'apúan mañucë mañuti mañutancëx ca axa ami nishcë unicama ñusmoi abë 'acananí cuanxa.

³Usai 'icëbëtan ca Carnero 'icësaribitia unin 'ucha cupí bama, an anúan quirica tacáshcacë ñu itsi pëóshaxa. Pëóshcëbëtan cana 'itsa bëruñu rabë 'imainun rabë ñu, axribia bamatimoi tsócë, acama itsíxa —ca chiquiti ut —quia cuatëcëan.

⁴Quicëbë ca bëtsi caballo, ushían chëxëira, anuax chiquíaxa. Axa a caballonu tsócë uni an ca bëtsibë bëtsibë 'acánani cëñuanánun unicama 'iminuan, Nucën Papa Diosan 'ináncëxun, aín manë masínbu biaxa.

⁵Usai 'icëbëtan ca Carnero 'icësaribitia unin 'ucha cupí bama, an anúan quirica tacáshcacë ñu itsi pëóshaxa. Pëóshcëbëtan cana 'itsa bëruñu rabë 'imainun rabë ñu, axribia bamatimoi tsócë, acama itsíxa —ca chiquiti ut —quia cuatëcëan. Cuaquin isquin cana caballo tunan chiquitia isan. 'Ën iscëxun ca anu tsócë unin, piti ñua 'itsairama 'ain, anun ñu 'ië tupúnti tuíanxa.

⁶Isquin cana 'itsa bëruñu rabë 'imainun rabë ñu, axribia bamatimoi tsócë, acama nëbëtsinuaxa banaia cuan, piti ñu cupíra 'aían ësai quia:

—Achúshi nëtën ñu mëëtancëxun bicë curíquinën camina achúshi kiloishi trigo biti 'ain. A biquinma camina rabë 'imainun achúshi kilo cebada biti 'ain. Usa 'aínbi ca i bímin xëni 'imainun vinoribi aín cupí usabi 'iti 'icën.

⁷Usai 'icëbëtan ca Carnero 'icësaribitia unin 'ucha cupí bama, an anúan quirica tacáshcacë ñu itsi pëóshaxa. Pëóshcëbëtan cana 'itsa bëruñu rabë 'imainun rabë ñu, axribia bamatimoi tsócë, acama itsíxa —ca chiquiti ut —quia cuatëcëan.

⁸Cuaquin isquin cana bëtsi caballo, curua, chiquitia isan. Axa anu tsócë uni aín anëx ca Bamati cacë 'iaxa. An Bamati cacë uni a nuibiancë, a unix ca Anua Uni Bamacë 'Iti caquin anëcë a 'iaxa. A uni rabë ca, ënë menu 'icë unicama 'aisamaira 'aísha nëbëtsi, rabë 'imainun rabë oquin tëacësa 'icëbia amo 'icë achúshi cëñunun Nucën Papa Diosan 'imíaxa. Úsaquin 'imicëxun ca a uni rabëtan 'acananía 'aisamaira uni bamanun 'imianan 'acëñuma 'aísha 'aisamaira uni bamanun 'imianan 'insinan 'aisamaira uni bamanun 'imianan axa piánancë ñuinacan picëxa 'aisamaira uni bamanun 'imíaxa.

⁹Usai 'icëbëtan ca Carnero 'icësaribitia unin 'ucha cupí bama, an anúan quirica tacáshcacë ñu itsiribi pëóshaxa. Pëóshcëbëtan cana Nucën Papa Diosan bana cuanan, a banax ca aséribi 'icë quíax quicë cupí unin 'acëxa bama unicaman ñunshin, anuxun ñuina xaroti bucúncë maxax, a tëmúcua isan.

10 A ñunshinax ca munuma banai quiaxa:

—Nucën 'Ibu Dios, upíra upí 'aish 'uchañumaira 'ixun mix quicësabi oquin 'acë 'icë, zuñsarainra caramina menu 'icë unicama, an nu 'a, a cupiti 'ain?

11 Usai quia Nucën Papa Diosan 'ináncëxun ca acama achúshi achúshinën chupa uxua biaxa. 'Ináncëxuan bicëbëa ësquin atu cai banaia cana cuan:

—Mitsu 'acësaribi oquin axa Cristomi catamëcë raíri uniribi, unin 'aquin sënëontamainun, camina cañpainti 'ain.

12 Usai 'icëbëtan ca Carnero 'icësaribitia unin 'ucha cupí bama, an anun quirica tacáshcacë ñu itsiribi pëóshaxa. Pëóshcëbë ca mecama shaíquiaxa. Usai 'icëbë ca bari bëánquiaxa, chupa tunánsa 'inun. 'Imainun ca 'uxé imi iscësa 'iixa.

13 Usaía 'imainun ca suñúanëan bëcacëxa higos bimi paxa rëucucësari 'ispa rëucüaxa.

14 Quirica taráncësa 'inun taramëti ca naicamë'ëo nëtëaxa. 'Imainun ca aín bashicama 'imainun nasícama anua 'icënuax tacúaxa.

15 Usai 'icëbë ca axa Nucën Papa Diosmi sináncëma unicama, 'apucama 'imainun uni cushibubë ñuñu unicama, 'imainun capitáncama, 'imainun uni chacama, 'imainun an uni itsi ñu mëëxuncë unicama, 'imainun an uni itsi ñu mëëxuncëma unicama, a camáxbi racuëti matá me shimú 'icë quinicamanu 'ianan aín bashinu 'icë xaxu chacama nëbëtsi unëaxa.

16-17 Unëquin ca aín bashi 'imainun xaxu chacama caxa:

—A nëtë anúan axa anu tsóti upíra upí, anu 'Apuirra tsóti, anu tsócë Nucën Papa Dios a 'imainun Carnero 'icësaribitia unin 'ucha cupí bama, an axa ami sináncëma unicamami nishquin castícantí nëtë ca uaxa. Usa 'ain ca unicamax uíxbi iëtima 'icën. Usa 'ain ca nunu rurucubut, 'Apuirra an nu isnúnma ca rurucubúquin nu unput. Carnero 'icësaribitia unin 'ucha cupí bama, axa nun 'ucha cupí numi nishcë, an nu castícanxunma 'anun ca nu unët.

7

'Itsaíra judíos unicamax Nucën Papa Diosnan 'aish 'unántiocë 'iá bana

1 Usaquin istancëxun cana rabë 'imainun rabë ángel isan. Achúshinëx ca aucüaxa bari urucë anu nicë 'iixa. Bëtsix ca ami bari cuabúcé anu nicë 'iixa. Bëtsíxa baca rëbumi 'imainun ca bëtsix baca tsipúmi 'iixa. A ángelcaman ca suñun me bëcanan parúnppapa bëcaisama oquin bëaranan iribi bëcaisama oquin bëaraxa.

2 Usaquin bëaranan mecamacëñun anu 'icë ñucama, 'imainun parúnppacëñun anu 'icë ñucamaribi 'atimonun ca Nucën Papa Diosan a ángelcama aín cushi 'inánxa. Acama istancëxun cana bëtsi ángel aucüaxa bari urucë anuax aia isan. An ca uquin axa bamatimoi tsócë, Nucën Papa Diosan unicama, anun Cristonën anë 'imainun Nucën Papa Diosan anë aín bëmánanu cuënëoti ñu bëaxa. Usa 'ixun ca a ángelnën munuma cuëncëni banaquin rabë 'imainun rabë ángelcama a caxa:

3 —Nun an Nucën Papa Dios quicësabi oquin 'acë unicama 'unánti oquin atun bëmánancama cuënëocëma pan 'ain camina mecama 'imainun parúnppacama 'imainun icamaribi 'atimotima 'ain.

4 Catancëxun ca axa Nucën Papa Diosmi catamëcë unicama 'unánti oquin cuënëoxa, uiti cara cuënëocë 'icë quixun 'ën cuanun ca a ángel ësai quiaxa:

—A 'unánti oquin cuënëocë unicamax ca 'aisamaira, ciento cuarenta y cuatro mil (144,000) uni 'icën, atux ca Israelnën mëcën rabë 'imainun rabë bëchicëcaman rëbúnqui 'icën.

⁵ Doce mil ax ca Judatan rëbúnqui 'icën. 'Imainun ca doce milribi Rubénën rëbúnqui 'icën. 'Imainun ca doce milribi Gadnën rëbúnqui 'icën.

⁶ 'Imainun ca doce mil Asernën rëbúnqui 'icën. 'Imainun ca doce milribi Neftalínën rëbúnqui 'icën. 'Imainun ca doce milribi Manasésnën rëbúnqui 'icën.

⁷ 'Imainun ca doce milribi Simeonën rëbúnqui 'icën. 'Imainun ca doce milribi Levitan rëbúnqui 'icën. 'Imainun ca doce milribi Isacarnën rëbúnqui 'icën.

⁸ 'Imainun ca doce milribi Zabulonën rëbúnqui 'icën. 'Imainun ca doce milribi Josénën rëbúnqui 'icën. 'Imainun ca doce milribi Benjaminën rëbúnqui 'icën.

Usai ca 'ën cuanun quiaxa.

'Aisamaira unían chupa uxua pañucë

⁹ Usaquin cuatancëxun cana unin tupúntisama, 'aisamaira uni isan. Aca-max ca camabi menuax ucë 'aish bëtsí bëtsi unibu 'iaxa. Usa 'aish ca bëtsi bëtsi banan bananan anua Nucën Papa Dios, ax 'Apuira 'icë, a 'imainun Carnero 'icësaribitia unin 'ucha cupí bama, aín bëmánon sëtécë 'iaxa. A camáxbi ca aín chupa uxua 'ianan xëbin pëchisa ñu pëchi tuíncë 'iaxa.

¹⁰ Usa 'aish ca camáxbi munuma banai quiaxa:

Anu 'Apuira tsóti, axa anu tsócë Nucën Papa Dios, an ca Carnero 'icësaribitia unin 'ucha cupí bama, a cupí nun 'uchacama tërénquin xënbua 'aínbí ainan 'inun nú iémiaxa.

¹¹ A unicamaxa quicëbë ca camabi ángelcaman, anu 'Apuira tsóti anua Nucën Papa Dios 'icë, 'imainun męcën rabë 'imainun taë rabë 'imainun rabë 'imainun rabë caniacëcë unicama, 'imainun axa 'itsaira bëruñu rabë 'imainun rabë ñu, axribia bamatimoí tsócë, acama nëbëtsioraxa. Nëbëtsioraquin ca anua ax 'icë anuax rantin puruni, meu bësuquin, Nucën Papa Dios rabiaxa.

¹² Rabiquin ca caxa:

Ësai ca 'iti 'icën. Mix cuëñun ca camabi unicama 'imainun ángelcamanribi mi rabiti 'icën. Camabi unicaman 'Apu 'ianan, camabi ñu 'unáncë 'icë cananuna —asábi ca —quiquin mi rabin. Min cushix ca chaira 'icën. Mixmi cëñútimoi usabí 'ia cananuna xënbua 'aínbí mi rabiti 'ain. Usaquin cananuna 'ati 'ain.

¹³ Nucën Papa Dios rabicëbëtan ca aín anu tsótinu tsócë caniacëcë uni achúshinën 'ë ñucáxa:

—¿An chupa uxua pañucë unicama ënëx cara ui 'ic? ¿Uinuax cara uax?

¹⁴ Cacëxun cana can:

—'Ën cana 'unaniman. Min camina 'unanin.

Cacëxun ca 'ë caxa:

—'Ënë unicaman ca ami sináncë cupí 'aisamaira tëmëraquinbi Nucën Papa Diosmi catamëti ëncëma 'icën. Atux ca Carnero 'icësaribitia unin 'ucha cupí aín imi 'apati bama, ami catamëti aín 'uchacama tërécë 'aish aín nuitu upí 'aish chucacësa 'icën, aín chupa uxuira axa chuañumasa 'inun.

¹⁵ Usa 'aish ca anua Nucën Papa Dios 'icë anubi 'icën. Anuxun ca nëténbi, imëbí rabiquin, ax cuëñcësabi oquin a ñu 'axunia. Usoia ca Nucën Papa Dios ax 'Apuira 'aish cushi 'ixun, acama ënquinma bërúanti 'icën.

¹⁶⁻¹⁷ Carnero 'icësaribitia unin 'ucha cupí bama, ax anua Nucën Papa Dios 'icë anu 'ixun ca acamaxa nëtétimoí upitax tsónun bërúanti 'icën. An 'aracacë ñuina aín 'ibun upí oquin 'unpax 'amianan bërúancësaribi oquin ca

an aín unicama bërúanti 'icën. An ca acama chuámarua tani cuëñun 'imíti 'icën. 'Imainun ca Nucën Papa Diosanribi atúxa iní masá nuitutia nètémíti 'icën. Nètémianan ca atúxa bëunan mëscutiabi aín bëun tērēnti 'icën. Usa 'ain ca anu 'icë aín unicamax tēmēratēcēnima, 'ianan 'acēñuma 'itēcēnima, 'ianan shimatēcēnima, 'ianan bari cushin xarotēcēncēma 'ianan añu 'itsíbi tantēcēntima 'icën.

8

¹ Usai a caniacēcē uni quicēbētan cana Carnero 'icēsaribitia unin 'ucha cupí bama, an anun quirica tacáshcacē itsi, ashiquin pēóshia isan. Pēóshcēbē ca banai sharatima nētēishiaxa, media hora 'itámainun.

Mēcēn achúshi 'imainun achúshi anun quirica tacáshcacē ñu pēóshcancēxun ashiquin pēóshcēcēncēbētan Juanēn ñu isa

² Usaía 'icēbētan cana mēcēn achúshi 'imainun rabē ángel Nucën Papa Dios bēmánon nicē isan. Iscēxun ca Nucën Papa Diosan 'ináncēxun, a ángelcama achúshi achúshinēn manē banañu biaxa.

³ Usa 'ain ca bētsi ángelribi, aín curi xanpa tuíanx uax, anua Nucën Papa Dios 'icē a bēmánon 'icē anuxun sanutanun tsēpasa ñu nēēnti, curi 'acēribi, a rapasu niraçéaxa. Usai 'ia ca aín unicaman a rabianan ñucácē banacamabēa aín cuin tēxéquiánx 'irutanuan nēēnun Nucën Papa Diosan 'itsaira tsēpasa ñu a ángel 'inánxa.

⁴ Ángelnēan tuíncē xanpa anuax ca sanu cuínbē, aín unicaman a rabianan ñucácē bana, ax anu Nucën Papa Dios 'icē anu cuaruaxa.

⁵ Usai 'icēbētan ca ángelnēn anuxun sanutanun tsēpasa ñu nēēnti, anua tsisu rēquirucē biguin, a xanpanu 'aruquin buácatancēxun menu niaxa. Nicēbēa caná mēriti banacēbē ca bētsi ñuribi sharámainun mecama shaiquiáxa.

Manē banañucama

⁶ Usai 'icēbētan ca a ángelcama mēcēn achúshi 'imainun rabē, an aín manē banañu banonuxun mēñloxa.

⁷ Achúshi ángelnēn pain ca aín manē banañu banoxa. Banocēbē ca 'uí 'aishbi matsiira 'aish iru, a 'imainun tsi rēquirucē, acamabē imi mēsúcúē, acamax meu nicēx rēucúaxa. Rēucucēbē ca 'aisamaira 'aishbi mecama nēbētsi, rabē 'imainun achúshi oquin tēcēsa 'aishbi amo 'icē achúshi nēēmēti nētēaxa. Icama 'imainun basí paxacamaribi nēbētsi, rabē 'imainun achúshi oquin tēcēsa 'aishbi, amo 'icē achúshi ca nēēmēaxa.

⁸ Usai 'icēbētan ca bētsi ángelnēnribi aín manē banañu banoxa. Usocēbē ca achúshi ñu chaira aín bashi nēēmēcēsa 'icē nicēxa parúnpapanu nipacēcēbē parúnpapa chaira 'aishbi nēbētsi, rabē 'imainun achúshi oquin tēcēsa 'aishbi amo 'icē achúshi imisa 'iaxa.

⁹ Usai 'icēbē ca anu 'icē ñuinacama 'imainun anu 'icē manē nunticamaxribi, 'itsa 'aishbi nēbētsi, rabē 'imainun achúshi oquin tēcēsa 'aishbi amo 'icē achúshi cēñuti nētēaxa.

¹⁰ Usai 'icēbētan ca bētsi ángelnēnribi aín manē banañu banoxa. Banocēbē ca 'ispa chaira, bimicēxa taban rēquirucēsa 'aish nainuax rēquícuaiánx nipacēaxa. Usari 'i ca bacacamabēa xēxácama 'itsa 'aishbi nēbētsi, rabē 'imainun achúshi oquin tēcēsa 'ain, amo 'icē achúshinu nipacēaxa.

¹¹ A 'ispa ca Mucaira caquin anēcē 'iaxa. Anu a 'ispa nipacēcē bacacamabē ca xēxácamaribi mucaxa. Usai 'ia mucacē cupí ca 'aisamaira uni bamaxa.

¹² Usai 'icēbētan ca bētsi ángelnēnribi aín manē banañu banoxa. Banocēbē ca bari, 'uxē 'imainun 'ispacamaribi 'itsa 'aishbi nēbētsi rabē 'imainun achúshi

oquin tēacēsa 'aishbi amo 'icē achúshi bēnamēti pēquicēma 'icēn. Usa 'ain ca nētē 'imainun imēribi nēbētsi rabē 'imainun achúshi oquin tēacēsa 'aishbi amo 'icē achúshi bari, 'uxē, 'ispacaman pēcacēma 'iāxa.

¹³ Usacēbētan istēcēnquin cana ángel naínuax nuania isan. Nuania, munuma banai ēsai quia cana cuan:

—Manē banañu rabē 'imainun rabē banocē 'aínbi ca rabē 'imainun achúshi ángelnēnribia banocēbētan, axa menu bucucē unicaman masócē 'ixun 'aisamaira paē tanti 'icēn. Achúshi banocēbē tēmēranan ca bētsi banocēbēribi tēmēranan bētsiribia banocēbē usaribiti tēmēratēcēnti 'icēn.

9

¹ Usai 'icēbētan ca bētsi ángelnēnribi aín manē banañu banoxa. Banocēbētan cana naínuaxa 'ispa achúshi menu nipacēcē isan. Nucēn Papa Diosan 'ināncēxun ca anun quini chaira 'aish nēmínra xēocati ñu bixun tuíanxa.

² A tuíncē ñu anun ca quini chaira 'aish nēmínra a xēocaxa. Xēocacēx ca anuax tsin cuin chiquíaxa, manē tsi rēquirucē aín cuin chiquicēsaribi 'inun. Chiquíquin a cuinan mapucēx ca bari bēánquicēsa 'iāxa.

³ A tsin cuínuax ca 'aisamaira chanpusaribi ñu chiquíaxa, mecamanu cuanux. Nucēn Papa Diosan 'imicēx ca a chanpucaman paēx, nibantan paēsaribi 'iāxa.

⁴ Tsin cuínuax chiquitia ca Nucēn Papa Diosan a chanpucama caxa: Menu 'icē basí, imaxu, chucu, ro, i acama camina 'atimotima 'ain. A 'aquinma camina, ax ca 'ēnan 'icē quixun 'unánun aín bēmánanu 'ēn anē 'aquin 'unántiocēma uní acama cuní 'atimoti 'ain.

⁵ Mēcēn achúshi 'uxēan paē tanun 'aquinbi camina a unicama bamamotima 'ain. Usoquian cacēxun 'acēx ca aín paēx nibantan uní 'acēxuan paēcēsa usaribi 'iāxa.

⁶ Usaía 'imainun ca a 'acē unicamax axbi bamatisa taníbi bamatima 'icēn. Asérabi cana bamatisa taní quibi ca 'aisamaira oquin paē taníbi bamatima 'icēn.

⁷ A chanpucamax ca anúan 'acánani suntáru cuancē caballo usaribi 'iāxa. Aín maxcánu ca curi mañuti 'acēsa 'iāxa. 'Imainun ca aín bēmánan unín bēmánansa 'iāxa.

⁸ Aín bux ca xanun busa 'iāxa, aín xētāx ca 'inúanēn xētasa 'iāxa.

⁹ Aín namicamax ca manē chupan rabumēcēsa 'iāxa. 'Ianan ca aín pēchi banamiāxa. Nuánquianquin ca 'aisamaira autua an niquincē caballonēn 'acánani cuanquin buancēxa banacēsaribi oquin aín pēchi banamiāxa.

¹⁰ A chanpucaman tsispin ca nibanta inasaribi 'iāxa. Ax ca anúan mēcēn achúshi 'uxēn uní paē tanmiti 'iāxa.

¹¹ A chanpucaman 'apu ax ca quini chaira 'aish nēmínra anu 'icē ñunshíncago cushi 'iāxa. A ñunshinan anēx ca hebreo banan cacē Abadón 'icēn, griego banan cacē ca Apolión 'icēn.

¹² Usaquin ca rabē 'imainun rabē ángelnēan aín manē banañu banocēbētan bētsi ángelnēnribi aín manē banañu banocēbētan chanpun pain 'aisamaira oquin unicaman paē tanmiāxa. Usaquian 'acēbētanbi ca rabē ángelnēn aín manē banañu unicama paē tanun banocēma pan 'icēn.

¹³ Banoíma 'ixun ca a rabē ángel achúshinēn aín manē banañu banoxa. Banocēbētan cana anua Nucēn Papa Dios 'icē a bēmánon 'icē anuxun sanutanun tsépasa ñu nēēnti, curi 'acē, aín cuébicamanu í, vaca matúxcasa 'ítánun 'acē, rabē 'imainun rabē, anuaxa banaia cuan.

¹⁴ Banaquin an bérí manē banañu banocē ángel a caía, ēsai quia cana cuan:

—Camina Eufrates cacē baca rapasunuxuan nēacē rabē 'imainun rabē ángel a tubuxun ěnti 'ain.

15 A rabē 'imainun rabē ángelcama Eufrates baca rapasunuxuan nēacē, ax ca anúan camabi unicama rabē 'imainun achúshi oquin téacēsa 'aishbi amo 'icē achúshi acama 'ati nētē utámainun nēacē 'iaxa. Usa 'ain ca anuxun sanutanun tsēpasa ñu nēenti anuaxa banaia a cuaxun, manē banañu tuíncē ángel an nēacē ángelcama tubuxun éanxa. Usaquin ca a baritia, a 'uxé, a nētē, a horabi ca unia 'anun ěncē 'iti 'icē quixuan Nucēn Papa Diosan mēníosabi oquin 'axa.

16 A rabē 'imainun rabē ángelcama aín suntárucamax ca 'aisamaira cabal-lonu tsócē 'iaxa. Acamax ca 'aisamaira 'aish doscientos millones 'icē quiáxa quia cana cuan.

17 Ēn iscēx ca a caballocalama ěsa 'iaxa: anu tsócē suntárucaman manē chupa atun shicánu 'icē ax ca tsi rēquirucēsa 'ianan cuman batsisa 'aishbi tunántani 'ianan curúnsa 'iaxa. A caballocalaman maxcatabax ca 'inúaněn maxcása 'iaxa. Aín cuēbínuax ca tsi rēquirucē 'imainun tsin cuin 'imainun azufre cacē ñu nēēmēti chiquíaxa.

18 Caballoněn cuēbínuax chiquicē ñucamax chiquíquin ca unicama nēbētsi, rabē 'imainun achúshi oquin téacēsa 'aishbi amo 'icē achúshi cēñuaxa.

19 A caballocalaman inax ca maxcáñu 'aish runusa 'iaxa. Anun ca unicama paē tanmiquin 'atimoxa. Usai 'iquin ca caballocalaman aín cuēbínuax chiquicē ñucama 'imainun aín ina runusa, anun unicama 'aisamaira oquin 'atimoquin cēñuaxa.

20 'Aisamaira oquin 'atimocēxbia bamacēma unicamax ca sinanaquin, atun ñu 'aisama 'acēcama ěncēma 'iaxa. Ñunshin 'atimacama rabianan ca unin 'acē ñu, curi 'acē 'imainun uxua manē 'acē 'imainun panshían manē 'acē 'imainun maxax 'acē 'imainun i 'acē, a ñucaman isíma 'ianan cuatíma 'ianan nitsíamabi, a rabiquin an 'acésabi oquin ñu 'atima 'ati ěnquinma 'axa.

21 Uni 'ati, 'imainun ñu xēax ñubē 'iti, 'imainun aín xanuma 'aínbi xanu itsibē 'iti, 'imainun aín bēnēma 'aínbi uni itsibē 'iti, 'imainun ñu mēcamati, acama sinanaquin ěnquinma usabi oquin 'axa.

10

Quiricaratsuñu ángel 'ia

1 Bētsi ángel cushiira, axribia naínuax aia cana isan. Ax ca nētē cuin mēu nicēsa 'ianan aín maxcá manámi nónbai 'imainun aín bēmánan bari pēquicēsa 'iaxa. 'Ianan ca aín quisi rabē tsi rēquiruía iscēsa 'iaxa.

2 Aín mēcēnan ca bacacē quiricaratsu tuíanxa. Usai 'iquin ca aín taē mēqueuněn parún papa amánan aín taē mēmiuněn me amáxa.

3 Usai 'itancēx ca 'inúan munuma banacēsari banaxa. Banacēbē ca mēcěn achúshi 'imainun rabē canacamē'ěoribi banaxa.

4 Caná banacēbētan a banacama cuēñēoti 'ixunbi cana naínuaxa ěsai banaia cuan:

—Canacaxa quicēcama camina uisai quicē cara quixun unin 'unánun cuēñēotima 'ain.

5 Angel an aín taē itsin parún papa amánan aín taē itsin me amácē, an ca aín mēcěn mēqueu 'icē manámi oxa.

6 Manámi oquin ca caxa:

—Axa bamatimoi tsóce, an naí, me, parúnppapa, acama 'imainun anu 'icé ñucamaribi unio Nucén Papa Dios, an cuamainun cana cain: Ax quiasabi oi ca bēri 'iti 'icēn.

⁷ Bētsi ángelnēn aín manē banañu banocēbē ca an Nucén Papa Dios quicē bana uni ñuixuncē unicamaxa, usai ca 'iti 'icē quiásabi oi 'iti 'icēn. A bana uisai quicē cara quixun unin 'unánma 'aínbi ca a bana quicēsabi oi 'iti 'icēn, manē banañu banocēbē.

⁸ A ángelnēxa quicēbētan cana naíucūax banaia cuatēcēan, ēsai qui:

—A ángel, axa parúnppapa 'imainun menuribi nixun aín mēcēnan bacanuxun tuíncē quiricaratsu a ca bitsi cuan.

⁹ Usaquian 'ē cacēx, ángelnu cuanquin cana —quiricaratsu camina 'ē 'inánti 'ai —quixun can. Cacēxun ca 'ē caxa:

—A cēnē 'icē, ca bit. Bixun ca pit. Picēx ca min cuēbínuaax bataira 'aish buna rēpasaribi 'iti 'icēn. Usa 'aishbi ca min pucu 'ucē mēucūax mucaira 'iti 'icēn.

¹⁰ Usaquin caquian 'ē 'inancēxun, aín mēcēnua bixun cana a quiricaratsu pian. Picēx ca 'ēn cuēbínuaax bataira 'aish buna rēpasa 'iixa. Bata 'aishbi ca 'ēn ecēx 'ēn pucunuax macaxa.

¹¹ Usai 'icēbētan cana ēnē banaribi cuan:

—Bētsi bētsi unibu, bētsi bētsi nētēnu 'ianan bētsi bētsi banan banacē, a unicama ñuia Nucén Papa Dios quicē bana camina unicama ñuixuntēcēnti 'ain.

11

Jesucristo ñuiquin an cacē ca rabē 'icē quicē bana

¹ Usai 'icēbētan cana Nucén Papa Diosan 'inancēxun i tsatisa biquin ēsaia quiaribi cuan:

—Tsatisa ēnē i bixun camina anun anuxun Nucén Papa Dios rabiti xubu aín chaxcē tupúnti 'ain. Tupúanan camina anuxun ñu sanutanun nēēnti, aín chaxcēribi tupúnti 'ain. Tupúanan camina an anuxun Nucén Papa Dios rabicē unicama cara uiti 'icē quixun 'unánuxun tupúnti 'ain.

² A xubu rapasu 'icē me mēniocē, ashí camina tupúntima 'ain. Ax ca axa Nucén Papa Diosmi sināncēma unicamaxa anu 'inun ēncē 'iti 'icēn. A unicaman ca cuarenta y dos 'uxēcama anu a xubu 'icē ēma, Jerusalén, a 'atimoi niti 'icēn. Usa 'ain camina a xubu rapasu 'icē me mēniocē, a tupúntima 'ain.

³ A unicamaxa 'atimati anu nimainun cana an 'ē ñuiquin unicama canun rabē uni xuti 'ain. A uni rabē ax ca rabē olivos cacē iisa 'imainun rabē anu lamparín nanti ñusa 'icēn. An ca 'ēn xucēxun 'aisamaira nētē, mil doscientos sesenta, a nētēcama 'ē ñuiquin bana unicama ñuixunti 'icēn. Atux ca masá nuitucē unían pañucēsaribi chupa pañucē 'iti 'icēn.

⁴ An 'ē ñuiquin unicama cati rabē uni axa rabē olivos cacē iisa 'imainun rabē anu lamparín nanti ñusa 'icē ax ca anua Nucén 'Ibu Dios, axa camabi menu 'icē unicaman 'ibu 'icē, a bēmānon nitsíncē, a 'icēn.

⁵ Unían a 'atimoisa tancēxun ca atun aín cuēbínua tsi rēquiruia chiquínquin cēñuia. An a 'atimoisa tancē unix ca usaquian 'acēx bamati 'icēn.

⁶ A rabētāx ca cushiñu 'icēn. Usa 'ixun ca 'aisa tanquin atúan Nucén Papa Dios quicēsabi oquin bana ñuixunmainuan 'uí 'ibúaxma 'inun 'imiti 'icēn. 'Aisa tanquin ca bacanu 'icē 'unpax imi 'imiti 'icēn. 'Aisa tanquin ca bētsi bētsi ñu 'aquin paē tania tēmēranun unicama 'imiti 'icēn. Uiti oquin cara usoquin 'aisa tania usoquin ca 'ati 'icēn.

⁷ Atúan unicama bana ñuixuncē nētēcama inúcēbē ca piánancē ñuinasa ñu, ax quini chaira 'aish nēmínra, anuax chiquíti 'icēn. Chiquítancēxun ca an

unicama bana ñuixuncé rabé, ami nishi abé 'acánanquin ñusmoquin bamamiti 'icén.

⁸ Bamamicé 'aishbi maíncēma 'aish ca a ěma cha, anu Nucén 'Ibu Jesús i curúsocēnu matása, Jerusalén, anu 'icé bainu racáti 'icén. A ěmax ca Sodoma 'imainun Egipto caquin anécēribi 'icén, anu 'icé unicamaxa Sodoma 'imainun Egiptonu 'icé uníxa 'iásaribiti Nucén Papa Diosmi sináncēma 'ain.

⁹ Rabé 'imainun achúshi nētē 'imainun nētē itsi bari xamárutamainun anu racácē ca anu cuancé unicama, bētsi bētsi unibu, bētsi bētsi menuax ucé 'ianan bētsi bētsi banan banacé, acaman isquin, uni raírínēan maíntisa taniabi 'amítima 'icén.

¹⁰ A rabētan Nucén Papa Diosan bana ñuixunquin atun 'uchacama sinánmicé cupí ca axa Nucén Papa Diosmi sináncēma unicama a rabé bamacé isi cuēēnti 'icén. Cuēēni ca abēa nuibanancé unicamabé ñu 'inánanti 'icén.

¹¹ Rabé 'imainun achúshi nētē 'imainun nētē itsi bari xamárucébē ca a rabētax bamaxbi Nucén Papa Diosan 'imicēx uniacētēcēni niruaxa. Nirucébē ca an atu iscé unicama ratuti racuéira racuéaxa.

¹² Racuécēbētan ca a rabētan ěsaquin caía naínuax banaia cuaxa:

—Nēri ca ut.

Cacēx ca axa atumi nishcē unicaman ismainunbi nētē cuinan nēbētsiocēx naínu cuanxa.

¹³ Usai 'icébē ca me 'aisamaira shaíqui axa. Shaíqui ca Jerusalén ěma nēbētsi rabé, mēcēn rabé oquin tēacēsa 'aishbi amo 'icé achúshi rurucubuaxa. Rurucubebē ca 'aisamaira uni siete mil bamaxa. Acama bamacēbētan ca bamacēma unicaman racuéquin, Nucén Papa Dios naínu 'icé rabi axa.

¹⁴ Usaquin ca mēcēn achúshi ángelnēn aín manē banañu banocēbētan bētsi ángelnēnribi aín manē banañu banocēbētan unicaman 'aisamaira paē tantēcēanxa. Usocēbētan ca ángel itsi an tsiánquira aín manē banañu, unicama paē tanun banocēma pan 'ixunbi bēri banoti 'icén.

Ashiquin manē banañu banoti

¹⁵ Usa 'ain ca a ángelnēnbi aín manē banañu banoxa. Banocēbētan cana naínuax sharati munuma banaia ěsai quia cuan:

Bēri ca Nucén 'Ibu Dios 'imainun Cristo, Nucén Papa Dios an uni iēminun caísa, axēshi 'Apu 'ia. Nētētimoí usabi 'inux ca 'ia.

¹⁶ Usai banacébē ca caniacécē unicama mēcēn rabé 'imainun taē rabé 'imainun rabé 'imainun rabé, axa anu Nucén Papa Dios 'icé, a bēmánon tsócé, acaman rantin puruni racábuti meu bēsuquin Nucén Papa Dios rabi axa.

¹⁷ Rabi quin ca caxa:

Nucén 'Ibu Dios, min cushi ca chaira 'aish bētsi cushisama 'icén. Camina usabi 'iá 'ianan usabi 'aish, usabi 'iti 'ain. Cushiira 'ixun camina min cuēēncēsabi oquin 'ain. 'Ai camina bēri mixēshi min unicaman 'Apu 'ain. Usa 'icé cananuna bēri —asábi ca —quixun caquin mi rabin.

¹⁸ Axa mimi sináncēma unicamax ca mimi xuamati nishaxa. Nishcē 'aínbi ca anun min uisouquin caramina atu 'ati 'ai, usouquin 'ati nētē uaxa. Anun min camabi uni bama 'aishbia baísqicé isti nētē ca uaxa. An mix quicé bana uni ñuixuncé unicama, 'imainun axa min aín 'uchacama tērēnun mimi catamécē 'ixun min bana cuacé unicama, aín cushi unicama 'imainun cushima uncamaribi, camabi isquinmi anun mibēa 'inun biti nētē ca uaxa. 'Imainun ca anúan 'uchañu unicama anua atun ñu 'atima 'acé cupí camabi 'uchañu uni 'iti anu cuanti nētēribi uaxa.

¹⁹ Usai 'icébē ca naínu 'icé anuxun Nucén Papa Dios rabiti xubu aín xēcúē xēoqui axa. Xēoquicēbētan cana bunánti, anua Nucén Papa Diosan cuēñō

maxax pará rabě nancě, a isan. Iscěběa munuma caná mēriti banacěbě ca bētsi űiribi sharámainun mecama shaíquiixa. 'Imainun ca 'uí 'aishbi matsiira 'aish iru ax rēucubuaxa.

12

Xanu 'imainun pianancě űiina chaira capěsa 'aishbi ushíainra űui quicě bana

¹Usai 'icěbētan cana achúshi űu naínu 'icě isan, ax ca xanu 'iixa. Xanu 'aishbi bari mēu nicěsa 'ianan ca aín taě shimú 'uxě 'iixa. Aín maxcánu ca mēcēn rabě 'imainun rabě 'ispa mañutiocě 'iixa.

²Tuűu 'aish ca a xanu bacēnux paě tani bēnēti cuēncēanxa.

³A istancēxun cana bētsi űiribi naínua isan, ax ca pianancě űiina chaira, maxě capěsa 'iixa. Aín maxcá ca mēcēn achúshi 'imainun rabě 'iixa. Usa 'aish ca aín maxcá achúshi achúshinu mañuti 'iixa. Aín matúxcacama ca mēcēn rabě 'iixa.

⁴Aín ina chaira anun ca maēncěsoquin 'ispacama nēbētsi, rabě 'imainun achúshi oquin tēcěsa 'aishbi amo 'icě achúshi menua nipacēnun rēupaxa. Usoquin 'ispa rēupatančēx ca bacēnia aín tuá 'enux, tuűu xanu bēmánon nīracěaxa.

⁵Nīracēxuan caínmainun ca a xanu bēbu tuá bacēanxa, ax canitancēx cushi 'ixun ca camabi menu 'icě unían aín bana cuanun 'imiti 'icēn. Usa 'ain ca aín tita bacēncě 'icě, anua ax 'icě anu abě 'Apu 'inun Nucēn Papa Diosan buánxa.

⁶Bacēntancēx ca a xanu anu uní 'icěma menu cuanxa, anua ax 'iti Nucēn Papa Diosan mēnió anu. Mil doscientos sesenta nētēn 'i anu 'ia ca an mēnióabi oquin Nucēn Papa Diosan anúan ax upitax tśónan piti 'inánti 'icēn.

⁷Usaía 'ian ca Nucēn Papa Diosan nētēnuax, ángelcamun cushi, Miguel, a 'imainun aín ángelcamax, pianancě űiina chaira maxě capěsa a 'imainun aín ángelcamabě 'acananxa.

⁸'Acananquin ca Miguel 'imainun aín ángelcaman, pianancě űiina chaira maxě capěsacēñun aín ángelcama űusmoxa. űusmocěbě ca Nucēn Papa Diosan nētēnu anua atux 'iti 'aíma 'iixa.

⁹Anua atux 'iti 'aíma 'aín ca pianancě űiina chaira maxě capěsa a aín ángelcamacēñunbi Nucēn Papa Diosan chiquínxun menu niixa. A capěsa űiina ax ca an bēráma Nucēn Papa Diosan uniotabatia uni paran 'aish űunshin 'atimanēn 'apu, Satanás, an camabi menu 'icě unicama paráncě a 'icēn.

¹⁰Usaía 'icěbētan cana Nucēn Papa Diosan nētēnuaxa ěsai munuma banaia cuan:

—An ami catamēcě unicama, nucēn xucēantu, 'atimaquin űuiquin nētēquinma nētēnbi 'imēbi Nucēn Papa Dios manóncě, ax ca ěnua chiquíncě 'icēn. Usa 'ain ca bēri an aín cushínbi ainan 'inun uní iěmicě, Nucēn Papa Dios, ainshi asérabi aín 'Apu 'ixun, aín unicama bērúanan Cristo atun 'Ibu 'inun 'imiixa.

¹¹Aín unicama, nucēn xucēantu, ax ca Carnero 'icěsaribitia unin 'ucha cupí bama, ami catamēcě cupí atun 'ucha tērēncě 'ianan aín bana ěnquinma sináncě 'aish, űunshin 'atimanēn 'apúan 'atima űu 'amicěma 'iixa. Atun ca axa ami nishcě unin bētsi bētsi ocēx bamatisa 'ixunbi Nucēn Papa Diosmi sinánti ěncěma 'icēn.

¹²űunshin 'atimanēn 'apu a Nucēn Papa Diosan aín nētēnu chiquíncě 'ain, camina a nētēnu 'icēcama, mitsux cuēnti 'ain. Mitsu usaquin canan cana axa menu 'icēcama 'imainun axa parúnpapanu 'icēcama ěsakin cain: Nucēn Papa Diosan aín nētēnu chiquíncě 'aish ca űunshin 'atimanēn 'apu 'aisamairai

nishaxa, anun an ñu 'ati nètè ca 'itsama 'icè quixun 'unani. Nishquian ñu 'acèbètan camina 'aisamaira masá nuituquin tèmèrati 'ain.

13 Usaía naínuax banaia 'èn cuacèbètan ca pianancè ñuina chaira maxè capèsa an —naínuax chiquínxun ca 'è menu niaxa —quixun 'unánquin, xanu axa bèbu tuá bacèncè, a 'atimonuxun nuiaxa.

14 Nuicèxbi ca a xanux Nucèn Papa Diosan 'imicèx, tètècamè'èon pèchisa rabè 'aish aín pèchi chaira 'iaxa. Anun anu uni 'icèma me, anu a ñuina chaira capèsa ax cuantima, anu nuánti cupí ca usaquin Nucèn Papa Diosan 'imiixa, anuxun an mèníosabi oquin rabè 'imainun achúshi baritia 'imainun məcèn achúshi 'imainun achúshi 'uxèn píti 'inánuxun.

15 Ñuina chaira capèsa an ca a xanua bacan buántanun quixun aín cuèbitan 'unpax chaira, a caxuxun xucaxa.

16 Urocèbè ca me amo rabè tuqui baquicèbè, a ñuinacan xucacè 'unpax me 'ucè mèu atsini nètèaxa. Usai 'iá 'unpax me 'ucè mèu atsíncèbètan ca a xanu bacan buáncèma 'icèn.

17-18 Usai 'ia isi ca ñuina chaira capèsa ax 'aisamairai xumati xanumi nishaxa. Nishi ca a xanun rëbúnqui raíri, an Nucèn Papa Diosan bana quicèsabi oquin 'acè 'ianan an Jesucristomi sinánti èncèma, a unicamabè 'acananí cuanxa.

13

Ñuinacan'ëo rabè ñui quicè bana

1 Usai 'icèbètan cana parún papa masinu nixun ñuinacan'ëo parún papanuax uax 'iruia isan. A ñuinacan'ëo ax ca aín matúxcanéx məcèn rabè 'imainun aín matúxcanu 'icè mañutiribi məcèn rabè 'iaxa. Usa 'aish ca aín maxcataxribi məcèn achúshi 'imainun rabè 'imainun, aín maxcácamanuribi Nucèn Papa Dios 'atimaquin ñui quicè bana cuèñocè 'iaxa.

2 A parún papanuax uax 'irucè ñuinacan'ëox ca paru 'inúansa 'ianan aín taè xaèon taèsa 'ianan aín cuèbitax 'inúan cuèbisa 'iaxa. A parún papanuax uax 'irucè ñuinacan'ëo ca capèsa ñuinacan aín cushi 'inánan, aín bana cuacésaribi oquin aín bana cuanan unicaman an sinánmicèsa oquin 'anun 'imiixa.

3 'Èn iscèx ca a parún papanuax uax 'irucè ñuinacan'ëo aín maxcá achúshi, unin motisama oquin tèacèsa 'aishbi mooxa. Mocèbè ratúquin ca camabi menu 'icè unin —cushiira ca ax 'icè —quixun sinánxa. Usaquin sinánquin ca aín bana cuaxa.

4 Parún papanuax uax 'irucè ñuinacan'ëo a, aín cushi 'ináncè cupí, ca capèsa ñuina chaira a camabi menu 'icè unicaman rabiixa. Rabianan ca parún papanuax uax 'irucè ñuinacan'ëoribi rabi —asaribi ñu ca 'aíma 'icè —quianan ca —axa abè 'acananí ca 'aíma 'icè —quiixa.

5 Usai quicèbètan ca parún papanuax uax 'irucè ñuinacan'ëo, ax a cèrúai ami 'atimati bananun Nucèn Papa Diosan éanxa. Usaquin ca cuarenta y dos 'uxéan unicaman aín bana cuanun éanxa.

6 Usaquian èncèxun ca aín cuèbitan Nucèn Papa Dios 'imainun anua ax 'icè 'atimaquin ñui bananan, aín nètènu abè 'icè aín unicamaribi 'atimati banuquin ñuiixa.

7 Usaquian èncèxun ca camabi menu 'icè unicama, axa Nucèn Papa Diosmi catamècè, abè 'acananquin ñusmoxa. Ñusmoxun ca camabi menu 'icè unicama, bètsi bètsi unibu, bètsi bètsi banan banacècama, aín bana cuanun 'imiixa.

⁸ Ēnē menu bucucē, ui unicamax cara me uniotabacē 'ain, Carnero 'icēsaribitia unin 'ucha cupí bama, aín quiricanu aín anē cuēnēoma 'icē, a unicaman ca axa parúnpapanuax uax 'irucē űuinacan'ēo aín bana cuanan rabiāxa.

⁹ Uicaman cara upí oquin 'unántisa tania an ca aín pabitan ēnē bana cuaquin aín nuitunēnbi sínánquin cuati 'icēn, ēsai quicē:

¹⁰ Uicaman cara uni itsi sipuanun 'inania, acamaxribi ca sipuacē 'iti 'icēn. An uni itsi manē xētocēn 'acē uni, a ca bētsi unínribi usaribi oquin 'ati 'icēn. Usa 'aínbi ca axa Nucēn Papa Diosmi catamēcē unicaman uisai cara űu 'icēbētanbi Nucēn Papa Diosmi sínánti ēntima 'icēn.

¹¹ Bētsi űuinacan'ēoribi cana me mēucūaxa aia isan. Aín matúxca rabētax ca carneronēn matúxcasaribi 'iāxa. Ax ca capēsa űuina chaira ax banacēsaribi banāxa.

¹² A űuinacan'ēo me mēucūax ucē, aín cushi ca parúnpapanuax uax 'irucē űuinacan'ēo abē 'aish aín cushisaribi 'iāxa. Usa 'ixun ca camabi menu 'icē unicaman parúnpapanuax uax 'irucē űuinacan'ēo, axa motisama oquin tēacē 'aishbi mocē, a rabinun me mēucūaxa ucē űuinacan'ēon rabimiāxa.

¹³ Me mēucūaxa ucē űuinacan'ēo an ca unían iscēma űu 'anan unin 'acēma űu 'axa. Usaquin 'anan ca unicaman ismainunbi tsi naínua menu 'ibúmīaxa.

¹⁴ Parúnpapanuax uaxa 'irucē űuinacan'ēon ismainun, usoquin 'anún Nucēn Papa Diosan ēncēxun ca unían iscēma űu 'anan acēma űuribi 'aquin, ēnē menu 'icē unicama paránxa. Paránan ca a űuinacan'ēo parúnpapanuax uaxa 'irucē axa manē xētocēn motisama oquin tēacē 'aishbi mocē, abi tanquin a iscēsaribi 'itánun 'anun uni 'amiāxa.

¹⁵ 'Amitancēxun ca parúnpapanuax uax 'irucē űuinacan'ēo a tanquin 'acē űu a banamiāxa. Banamīquin ca uicaman cara a űu ax isa dios 'icē quixun rabičēma 'icē, acama 'anun quixun uni 'amiāxa.

¹⁶ Usaquin 'anan ca camabi uni, 'apu unicama 'imainun 'apuma unicamaribi, űuűu unicama 'imainun űuűuma unicamaribi, an uni űu mēēxuncēma unicama 'imainun an uni űu mēēxuncē unicamaribi, camabi aín mēcēn mēqueu parúnpapanuax uax 'irucē űuinacan'ēonan 'inun 'unántioquin cuēnēocē 'inun 'amiāxa. 'Amianan ca aín mēcēn mēqueu 'unántiocēma 'icē, aín bēmánanu 'unántioquin cuēnēomiāxa.

¹⁷ 'Unántioquin cuēnēocē bana ax ca parúnpapanuax uax 'irucē űuinacan'ēo aín anē 'iāxa. Aín anē 'acēma 'ain ca aín número cuēnēocē 'iāxa. Uí unicamax cara 'unántioquin cuēnēocēma 'icē an űu maruanan űu biti ca 'aíma 'iāxa.

¹⁸ An űu 'unáncē unin ca parúnpapanuax uaxa 'irucē űuinacan'ēo uisai quicē cara aín número 'icē quixun 'unánti 'icēn. Aín número nēx ca, seiscentos sesenta y seis (666) 'icēn. Anēűu 'aishbia númeroűu unisaribi ca a űuinacan'ēon número 'icēn.

14

Ciento cuarenta y cuatro mil uníxa cantati bana

¹ Usaquin istancēxun istēcēnquin cana Carnero 'icēsaribitia unin 'ucha cupí bama, a matá me Sión cacē, anua Jerusalén 'icē, anu nicē isan. 'Ēn iscēx ca abē 'aisamaira uni, ciento cuarenta y cuatro mil (144,000) unicama, axa aín bēmánanu Cristonēn anē 'imainun Nucēn Papa Diosan anēnribi cuēnēocē, a unicamax 'iāxa.

² 'Isanan cana naínuaxa banaia cuan. A banax ca baca xuquí cushínra banaruia cuacēsa 'ianan caná munuma banacēsaribi 'aish 'itsa unían aín arpa 'aia cuacēsaribi 'iāxa.

³ Acama ciento cuarenta y cuatro mil unicamax ca anun cantacēma, canta iotan cantaxa. A cantax ca anu Nucēn Papa Dios 'icē a bēmánon 'imainun axa bamatimoi tsócē 'itsa bēruñu rabē 'imainun rabē ñu, acama 'imainun anu 'icē caniacēcē unicama mēcēn rabē 'imainun taē rabē 'imainun rabē 'imainun rabē, acaman bēmánauncūaxa cantacē 'iaxa. Uinu 'icē unímbi ca a canta 'unántima 'icēn, unicama ciento cuarenta y cuatro mil (144,000) a Nucēn Papa Diosan ainan 'inun iémicē, acaman cuni ca a canta 'unánxa.

⁴ A unicamax ca xanubē 'uchacēma 'ianan ñu 'atima 'ati cuēñima Carnero 'icēsaribitia unin 'ucha cupí bama ainanshi 'aish, ax quicēsabi oi 'ia. Acamax ca Nucēn Papa Diosan ainan 'inun iémicē 'ianan Carnero 'icēsaribitia unin 'ucha cupí bama, ainanribi 'inun aín 'uchacama tērēncē a 'icēn.

⁵ Ēnē unicamax ca aín nuitu asérabi upí 'aish cēmēi banacēma 'aish anu Nucēn Papa Dios 'icē aín bēmánon 'ia.

Rabē 'imainun achúshi ángelnēxa bana

⁶ Usa 'ain cana bētsi ángelribi isan. Camabi unin cuanun ca naínu nuani munuma banai, Cristo cupí ca unicamax xēnibua 'aínbi Nucēn Papa Diosnan 'iti 'icē quiaxa. Camabi menu 'icē unicama bētsi bētsi inibu, bētsi bētsi menu 'icē, bētsi bētsi banan banacē an cuanun,

⁷ ca ěsai munuma banaquin caxa:

—Anun Nucēn Papa Diosan camabi uni aín ñu 'acēsabi oquin, uisa cara oti 'icē usoquin 'ati nētē ca uaxa. Usa 'ain camina ami racuēquin a rabiti 'ain. An naícama, mecama, parúnpapacama, xēxácama unio, a camina rabiti 'ain.

⁸ Usai quicēbē ca bētsi ángelribi a caxu ai quiaxa:

—Babilonia, a ěma chaira, anu 'icē unicaman ca aín xanuma 'aínbi xanu itsin ñunshini cuēñti, 'imainun 'aisamaira ñu 'atima, an 'acēsaribi oquian 'anun quixun camabi menu 'icē unicama 'unánmiaxa. A ěma 'imainun anu 'icē unicamax ca bēri cēñūaxa, ca 'aíma 'icēn.

⁹ Usai 'icēbē ai ca bētsi ángelribi munuma banai ěsai quiaxa:

—Uicaman cara parúnpapanuax uax 'irucē ñuinacan'ēo 'imainun a tanquian a iscēsa oquin unin 'acē ñu a rabicē cupí aín bēmánanu cuēñocē unicama, 'imainun aín bēmánanu cuēñocēma 'aish aín mēcēnu cuēñocē 'icē

¹⁰ a unicama ca Nucēn Papa Diosan 'aisamairai ami nishquin castícantí 'icēn. Acaman ca anuaxa manē tsi 'imainun azufre rēquirucē, anuxun 'aisamaira oquin paē tanti 'icēn. Nucēn Papa Diosan ángelcama 'imainun Carnero 'icēsaribitia unin 'ucha cupí bama, acaman ca atúxa usai 'ia isti 'icēn.

¹¹ Manē tsi anuxuan atun xēnibua 'aínbi paē tanti, anuax ca aín cuin nētētima tēxēquiruia. Usai ca an parúnpapanuax uax 'irucē ñuinacan'ēo, 'imainun a tanquian a iscēsa oquin unin 'acē ñu a rabicē unicama, 'imainun ñuinacan'ēon anē anu cuēñocē unicaman nētétimoquin nēténbi imēbi paē tanti 'icēn.

¹² Usa 'ain ca Nucēn Papa Diosan unicama, an aín bana quicēsabi oquin 'anan Jesúsni catamēcē, acaman uisai cara ñu 'icēbē tēmēraquinbi asérabi ami sinánti ěntima 'icēn.

¹³ Usai ángel banaia cuatancēxun cana naínuaxa ěsaquin 'ē cai banaia cuan:

—Ēnē bana ca cuēñeot: Ax Nucēn 'Ibu Jesucristomi catamēcē unicamax ca bamatancēx chuámarua tani cuēñti 'icēn. Naínuaxa banai quicēsaribi oi ca Nucēn Papa Diosan Bēru Ñunshin Upí ěsai quia: Usa unicaman ca bamatancēxun tēmēratēcēnquin paē tantēcēntima 'icēn. Añu ñucama cara Jesucristonan 'ixun a 'axuanxa, acama ca Nucēn Papa Diosan manuquinma sinania. Usa 'ain ca a unicama chuámarua tani cuēñti 'icēn.

Uva bimi bicēsaribi oquin uni biti bana

¹⁴ Usaquin istancēxun istēcēnquin cana nētē cuin uxuanua unisa 'aish tsócē isan. Aín maxcānu curi 'acē mañuti 'imainun ca aín mēcēnan machítusa 'aishbi tētúñu manē cuēnucē tuíncē 'iaxa.

¹⁵ Usai 'imainun ca anuxun Nucēn Papa Dios rabiti xubu anuax bētsi ángel chiquíaxa. Chiquiti munuma banaquin ca axa nētē cuínu tsócē a caxa:

—Bimicama ca pęcēti sēnēanxa, anun a biti nētē ca uaxa. Min manē cuēnucē, anun camina bimicama biti 'ain, bixun camina timēti 'ain.

Usai bimi biti ñui quíbi ca ángel, uni biti ñui quíaxa.

¹⁶ Quicēbētainshi ca axa nētē cuínu tsócē an, unían manēn tēaquin bimi upíbu bicēsaribi oquin, camabi uni upíbu biaxa.

¹⁷ Usoquian axa nētē cuínu tsócē uni an upí unibu bicēbē ca bētsi ángel naínu 'icē anuxun Nucēn Papa Dios rabiti xubunuax chiquíaxa. Chiquíquiani ca anribi machítusa 'aishbi tētúñu manē cuēnucē buánxa.

¹⁸ Buania chiquicēbē ca ángel itsi, an ñu tsi nēēnmiānan tsi bēnánti cushiñu, ax anuxun sanatanun tsépasa ñu nēēnti anuan chiquíaxa. Chiquítancēxun ca munuma banaquin axa manē cuēnucēñu ángel caxa:

—Uvas bimicama ca pęcēti sēnēanxa. Usa 'ain camina min manē cuēnucē, anun tēaquin uvas bimicama biti 'ain, bixun camina timēti 'ain.

¹⁹ Quicēbētan ca ángelcaman aín manē cuēnucē, anun tēaquin biquin timētancēxun, anuxun chinínti anu buánxun bucúanxa. Usoquin 'acē, ax ca an aín bana cuaisama tanquin Nucēn Papa Dios nishmia unicama a ñui quicē 'icēn. Ax ca uisaira oquinshi cara Nucēn Papa Diosan a unicama casticanti 'icē qui quicē 'icēn.

²⁰ Usoquian anuxun uvas bimi chinínti anu bucuñia cana isan. Iscēx ca ēmanuax anuxuan chiníncancēx 'aisamaira imi ēbanquianxa. A imi ēbanquianxa racacē, aín nēmin ca caballo nicē aín cuébi sēnēn 'iaxa. Usa 'aish ca a imia me mapubiani ēbanquiancē, ax trescientos kilómetros sēnēn 'iaxa.

15

Ashiquian ángelnēn, mēcēn achúshi 'imainun rabē oquin unicama paē tanmia

¹ Usai 'icēbētan cana bētsi ñuribi naínu 'icē isan. A isi cana ratúan. Ratúquin cana ángel mēcēn achúshi 'imainun rabē isan. Acama achúshi achúshinēx ca anun menu 'icē unicama aín 'ucha cupí casticanti ñuñu 'iaxa. Usoquin ca anuishi sēnēonquin aín nishcē sēnēntanun Nucēn Papa Diosan 'amiāxa.

² Usoquin ángelcam isanan cana parúnpapa upí, bēxnan bēxnanquicē iscēsa 'aishbi 'unpáxma 'aish tsi rēquirucēcēñun mēscucē iscēsa isan. Anu ca 'aisamaira uni, arpa, anun Nucēn Papa Dios rabiti, a ñuñu sētēaxa. A unicamax ca parúnpapanuax uaxa 'irucē ñuinacan'ēo, a rabicēma, 'ianan a tanquin unin 'acē ñu rabicēma, 'ianan aín número aín bēmánan 'imainun aín mēcēnu 'acēma 'iāxa.

³ Anuax ca Nucēn Papa Dios rabi cantaxa. Moisés, an Nucēn Papa Diosan cacēsabi oquin 'á, a sinánan Carnero 'icēsaribitia unin 'ucha cupí bama, an Nucēn Papa Dios cuēncēsabi oquin 'á, aribi sinani ca Nucēn Papa Dios rabi cantaxa. Ēsai quicē ca a canta 'iāxa:

Minmi 'acē ñucamax ca upíra 'icēn, unin sináncēsamaira oquin sinánquin camina ñu 'acēn. Mix camina Nucēn 'Ibu Dios 'ain. Min cushix ca chaira 'aish bētsi cushisama 'icēn. Mix cushiira 'aish camina camabi menu 'icē unicaman 'Apu 'ain. Usa 'aish camina sinánñuira 'ixun paránquinma atúxribia upí 'inun 'iminux atun 'Apu 'ain.

⁴ Nucèn 'Ibu Dios, ¿uix cara mimi racuétima 'ic? ¿Uin cara mi rabitima 'ic? Mixèshi camina upíira upí sinánñu 'ain. Mix upí sinánñu 'ixun ñu upíshi 'aia iscè 'ixun ca camabi menu 'icè unicaman mimi sinánquin mi rabiti 'icèn.

⁵ A unicama cantaia istancèxun istècènquin cana naínu 'icè anuxun Nucèn Papa Dios rabiti xubu, aín xècuèa xéóquia isan. A xubu mèúira 'icè 'iti anu ca bunánti anua Nucèn Papa Diosan cuèñèo maxax pará rabè nancè 'iaxa.

⁶ Xéóquicèbè ca ángel, axa anun menu 'icè unicama 'aisamaira oquin tèmèramiti ñuñu mècèn achúshi 'imainun rabè, acamax anuax chiquíaxa. Aín chupax ca xapusa ñu uxuira 'acè, 'ianan chuañuma upíira upí 'iaxa. Anúan shitècèrèquicè ax ca curi 'acè 'iaxa.

⁷ Usa 'ain ca ángelcama chiquitia axa 'itsa bèruñu rabè 'imainun rabè ñu acama achúshinèn a ángelcama achúshi achúshi, xanpa curi 'acè 'inánxa. A xanpacamanu ca axa batatimoi tsócè Nucèn Papa Diosan, anun atumi nishquin an 'atima ñu 'acè unicama castícantu ñu 'iaxa.

⁸ Ángelcama anuax chiquicèbè ca anuxun Nucèn Papa Dios rabiti xubu anua aín cushi 'ain, tsin cuinan nuturucèsa 'iaxa. Usai 'icè cupí ca a mècèn achúshi 'imainun rabè ángelcaman ñu 'atia sènéntamainun uinu 'icè uníxbi a xubunu atsíncèma 'icèn.

16

Anun uni paè tanmiti xanpanu 'icè ñucama ñu quicè bana

¹ Usai 'icèbètan cana anuxun Nucèn Papa Dios rabiti xubu 'ucè mèúcüax munuma banaquin a ángelcama caía èsai quia cuan:

—Mítsun xanpa buani camina anu 'icè ñucama, anun Nucèn Papa Diosan an ñu 'atima 'acè unicama castícantu, acama menu tutucaí cuanti 'ain.

² Cacèx cuanxun ca achúshi ángelnèn pain aín xanpanua 'icè ñu menu tutucaxa. Tutucacèbè ca uicamax cara axa parúnpapanuax uax 'irucè ñuinacan'èonan 'icè 'unántioquin cuèñèocè, 'ianan a tanquian a iscèsa oquin unin 'acè ñu rabicè unicamanu 'aisamaira chancu 'iruaxa. Usai 'iquin ca aín nami chèquimiquin 'aisamaira oquin paèoxa.

³ Usai 'icèbètan ca bètsi ángelnèn aín xanpanu 'icè ñu parúnpapanu tutucaxa. Tutucacèbè ca parúnpapa, uni bamacèñèn imisa 'iaxa. Parúnpapa axa imi 'ain ca anu 'icè ñuinacama bamaxa.

⁴ Usai 'icèbètan bètsi ángelnènrubi aín xanpanu 'icè ñu bacacamanu 'anan xèxácamanu tutucacèbè ca a 'unpáxcamaribi imi 'iaxa.

⁵ Usai 'unpáxcama 'icèbètan cana an bacacama iscè ángel èsai quia cuan:

—Nucèn 'Ibu Dios 'aish ca min sinan usabi aséribi upíira upí 'icèn. Mix camina usabi 'iá 'aish usabi 'ain. A 'unpáxcamami usoquin imi 'imia isquin cana 'unan, min sinan upí 'ixúnmi ñu 'aisama cuèñcèma cupí camina usoquin 'an.

⁶ Minmi usoquin tèmèramicè unicama an ca min uni 'itsaira 'anan an mixmi quicè bana uni ñuixuncè uni 'itsaira bamamiaxa. Usaquian 'acè cupí camina a xèanun imi 'inan. Atun 'ucha cupíbi ca usai 'ia.

⁷ Usaquin cuanan cana anuxun tsèpasa ñu sanutanun nèènti, anuax èsai qui banaia cuan:

—Usa ca. Nucèn 'Ibu Dios 'aish camina min cushi chaira 'aish, bètsi cushisama 'ain. Min sinan upíira 'ixun camina uisa caramina oti 'ai usoquin 'an. Mixmi ñu 'atima cuèñcèma cupí camina usoquin 'an.

⁸ Usai 'icèbètan ca bètsi ángelnènrubi aín xanpanu 'icè ñu tutucaquin barinu anpèncaxa. Anpèncacèbètan ca cushiira pèquiquin, barin 'itsisan unicama xaronun Nucèn Papa Diosan 'imi axa.

9 Usoquian 'aisamaira oquin 'itsis oquin xarocëxunbi ca unicaman sinanaquin atun ñu 'aisama 'acëcama ëncëma 'icën. Ëníma 'ianan ca Nucën Papa Dios rabicëma 'icën. Nucën Papa Diosan ca anúan atu castícançë ñucama nëtëntsiánxa. Usaquian 'ati 'aishbi ca sinanatíma ami xuamati nishi Nucën Papa Diosmi 'atimati banaxa.

10 Usai 'icëbëtan ca bëtsi ángelnënríbi aín xanpanu 'icë ñu, anua parúnpapanuax uax 'irucë ñuinacan'ëo 'icë, anu tutucaxa. Tutucacëbë ca anua an 'ibuacë unicama 'icë ax bëánquiáxa. Usai 'icëbëtan 'aisamaira oquin paë tani ca aín unicama bënëáxa.

11 Paë tani bënëquin ca aín paë 'imainun aín chancu 'aisamaira 'ain, axa naínu 'icë Nucën Papa Dios, ami nishi 'atimati banaquin ñuiáxa. Usai 'i ca ñu 'atima 'ati ëni sinanacëma 'icën.

12 Usai 'icëbëtan ca bëtsi ángelnënríbi aín xanpanu 'icë ñu Eufrates bacanu tutucaxa. Tutucacëbë ca aín 'unpax ësquiáxa, aucüaxa bari urucë menu 'icë 'apucamaxa anun unun.

13 Ësaquin isanan cana capësa ñuina chaira, 'imainun parúnpapanuax uax 'irucë ñuinacan'ëo, 'imainun an Nucën Papa Dios rabiquinma ñuinacan'ëo rabinun quixun unicama paráncë, acaman cuëbínuaxa ñunshin 'atima, tuan tita iscësa ñu rabë 'imainun achúshi chiquitia isan.

14 A ñunshin 'atimacama tuan tita iscësa, acaman ca unicama paránuxun unin 'acëma ñu 'axa. Usoquin 'anan ca camabi menu cuanquin, anu 'icë 'apucama aín suntárucamaxa bëtsi menu 'icë suntárubë 'acananux tsuáquirunun sinánmiáxa. Usa 'ixun ca camabi uni timëaxa, axa aín cushi chaira 'aish bëtsi cushisamaira Nucën Papa Dios, an anun 'aisamaira oquin atu castícantí nëtë sënëcëbëtan.

15 “Ësai ca 'iti 'icën: An ñu mëcamacë uníxa unin sináncëma 'ainbi 'icësaribicuatsini cana 'ëx uti 'ain. 'Ëx ucëbë ca an upí ñu 'aquin 'ëx uti caíncë uni, ax cuëënti 'icën. Ax ca chupa upí pañucësa 'aish rabíntima 'icën. Usa 'aish ca chupañuma 'icëa uni raírinën iscëxa uni rabíncësaríbi 'ítima 'icën”.

16 Ñunshin 'atimacama tuan tita iscësa, an sinánmicëx ca camabi menu 'icë 'apucama 'imainun aín suntárucamax Armagedón cacë me anu timëaxa. A mex ca hebreo banan Armagedón cacë 'icën.

17 Usai 'icëbëtan ca anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubunuax chiquícë ángel itsínríbi aín xanpanu 'icë ñu tutucaxa. Tutucacëbëa naínu 'icë anuxun Nucën Papa Dios rabiti xubu anua Nucën Papa Dios 'icë anuax ësai banaia cana cuan:

—Anuishi sënënquin cana 'an.

18 Usai 'icëbë ca caná mëriti banacëbë bëtsi ñuríbi sharámainun mecama shaíquiáxa, uisa nëtënbía unin tansamaira oi.

19 'Icëbë ca Babilonia cacë ëma, ax achúshi 'aishbi rabë 'imainun achúshisa 'itánun tuquimainun camabi menu 'icë ëma chanu 'icë xubucamax ruru-cubuaxa. Úsaríbi oquin ca Nucën Papa Diosan Babilonianu 'icë unícamami nishquin, atun ñu 'atima 'acë a manucëma 'ixun paë tanía tëmëratánun castícanxa.

20 Mecama shaíquicëbë ca nasícama 'imainun matá me 'imainun aín bashicamaríbi 'aíma 'inun nëtëáxa.

21 'Imainun ca 'uí 'aishbi matsíira 'aish iru, acamax naínuax achúshi achúshinëx cuarenta (40) kilosa 'aish rëucubuaxa. Rëucubucëbëtan 'aisamaira oquin paë tani ca ami nishi a unícamax Nucën Papa Diosmi 'atimati banaxa.

17

'Atima xanu ñuibi Babilonia 'atimoti ñui quia bana

1 Usai 'icëbëtan ca xanpañu mëcën achúshi 'imainun rabë ángelcama, a achúshinëx 'ënu uquin, xanu ñuicësoquinbi Babilonia ñuiquin ësaquin 'ë caxa:

—'Aisama 'aish ca Babilonia ëmanu 'icë unicamax ënë xanusa 'icën. Ca ut. Mi cana xanu 'atima, axa parún papa camánan tsócë, a cara aín 'ucha cupí uisoquin Nucën Papa Diosan castícantí 'icë quixun mi ismiti 'ain.

2 A ëmanu 'icë unicaman ca bëtsi menu 'icë unicamacëñun atun 'apuburibi, atun 'acësaribi oquian ñunshínquin 'atima ñu 'anun 'amiaxa.

3 Usaquin catancëxuan ángelnën, namáquin iscësa oquín isnun anu uni 'icëma menu 'ë buáncëxun cana xanu achúshi ñuinacan'ëo ushían a camánan tsócë 'isan. A ñuinacan'ëo anu ca 'itsa anë cuënëocë 'iaxa, anë 'aisama, Nucën Papa Diosmi 'atimati banacë ca a anëcamax 'iaxa. Usa 'aish ca aín maxcácamá mëcën achúshi 'imainun rabë 'aish aín matúxcacama mëcën rabë 'iaxa.

4 A xanu anu tsócë ax ca aín chupa minanën pucucësa 'imainun ushían 'iaxa. 'Imainun ca ñun curánan curi 'acë 'ianan maxax upíra upí 'acë 'ianan perla pañucë 'ixun curi 'acë xanpa tuíncë 'iaxa. A xanpanu ca aín ñu 'aisama 'acëcama purucësa 'iaxa.

5 Usa 'aish ca aín bëmánanu achúshi anë unin 'unáncëma 'aishbi ësai quicë 'iaxa: “Ënë ëma cha, Babilonia, ax ca 'aisama xanuseribi 'icën. Usa 'aish ca a an 'unánmicë 'aish camabi uni 'imainun xanu, an nu 'aisama 'acë aín titasa 'icën”.

6 A xanúxa, Nucën Papa Diosan uni 'icëa unin 'acë 'imainun an Jesucristo ñuiquin uni bana ñuixuncë cupía unin 'acëx bamacë unicaman imi xëax, anun paëanx cuëëinra cuëënia cana isan. Isi, cana ratúira ratúan.

7 Ratutiabi ca xanpa tuíncë ángelnën 'ë caxa:

—¿Usacatsi caramina ratutin? A xanu 'imainun ñuinacan'ëo anu a xanu tsócë, axa aín maxcá mëcën achúshi 'imainun rabë 'ianan aín matúxca mëcën rabë, a rabëtax cara uisa 'icë quixuan unin 'unáncëbëtanmabi cana mi 'unánmiti 'ain.

8 A ñuinacan'ëo a min iscë, ax ca 'iacëxa, 'aishbi ca bërí 'aíma 'icën. Ca quini cha nëmíinra anu 'icën. Anu 'aishbi ca anu xënbua 'aínbi paëira tani tëmëratí anu cuanax, quini cha nëmíinra anuax chiquítí 'icën. A ñuinacan'ëo anua xanu tsócë, axa parúnpapanu 'ia, axa anu 'iá, 'aishbi nëtëa 'aish utëcënia isi ca a Nucën Papa Diosan nëtënu 'iti oquin nëtë ióñubi aín anë cuënëoma unicama, ax ratúira ratúti 'icën.

9 Sinánñu 'ixun camina 'ën mi cacë bana upí oquin cuati 'ain. Ënëx ca ësa 'icën: Anua xanu tsócë ñuinacan'ëo, aín maxcácamá mëcën achúshi 'imainun rabë, acamax ca matá me mëcën achúshi 'imainun rabë, anu a xanu tsócë, asaribi 'icën.

10 Usa 'aish ca mëcën achúshi 'imainun rabë 'apucama asaribi 'icën. A 'apucamax ca mëcën amo 'icë sënën, axira paían cushi 'icë axa bamacëbë bamacëbë 'apu 'iacëxa. Achúshinëx ca bërí usaribi 'apu 'icën, bëtsi ca 'icëma pain 'icën. Ax ca 'apu 'aishbi xënbunuxunma 'aia.

11 Acamax achúshi achúshinëx 'icëbë ca acama 'icësaribi 'aishbi bëtsi axribi 'apu 'iti 'icën. Ax ca ñuinacan'ëo, anu a xanu tsócë, axa 'iá 'aishbi nëtëcë, a 'iti 'icën. 'Apu 'itancëx ca anu ax xënbua 'aínbi paëira tani tëmëratí anu cuanti 'icën.

12 A ñuinacan'ëon matúxca mēcën rabé isquin camina mēcën rabé 'apu sinánti 'ain. Ax 'apu 'aíshbi ca 'apu 'icéma pain 'icën. Atux ca a ñuinacan'ëo abé 'apu 'iti 'icën, 'aíshbi ca xëñibuti 'ima achúshi horaishi 'apu 'iti 'icën.

13 A mēcën rabé 'apucaman ca raírinën sináncësaribi oquin sinania. Aca-man ca a ñuinacan'ëon cacésabi oquin 'anan atúan 'ibuacé unicama usaribi oquin 'anun 'amiti 'icën.

14 Acamax ca Carnero 'icësaribitia unin 'ucha cupí bama abé 'acananti 'icën. 'Acananquin ca Carnero 'icësaribitia unin 'ucha cupí bama, ax cushiira 'aish, 'ibucaman 'Ibu 'ianan 'apucaman 'Apu 'ixun axa abé 'acanancëcama ñusmoti 'icën. Axa abé 'icëcaman ca a amia catamënun caísqin Nucën Papa Diosan sinánmicé 'ixun uisai cara ñu 'icëbëtanbi a ëncëma 'icën. Usa 'ixun ca Carnero 'icësaribitia unin 'ucha cupí bama abé 'icëcaman axa abé 'acanancëcama ñusmoti 'icën.

15 Usaquin catancëxun ca ángelnën ësaquin 'ë catëcëanxa:

—Parúnpapacama, anua 'atima xanu tsócë, a isquin camina 'aisamaira uni, camabi menu 'icë unibu 'ianan camabi banan banacé unibu acama sinánti 'ain.

16 A mēcën rabé matúxca a isquinmi mēcën rabé 'apu sináncë, acaman ca ami nishquin a xanu ñusmoti 'icën. Ñusmonan ca chupañuma 'imianan aín nami pïanan tsin nëënti 'icën.

17 Usaía 'inun ca Nucën Papa Diosan a mēcën rabé 'apucama bëtsin sináncësaribi oquían sinánun 'imiixa. Nucën Papa Diosan 'imicëxun ca atun, anua a xanu tsócë ñuinacan'ëon cacésabi oquin 'anan atúan 'ibuacé unicama usaribi oquin 'anun 'amiixa. Aín banacama sënëntamainun usai 'inun ca Nucën Papa Diosan 'imiixa.

18 Ami iscë xanu a sinánquin camina ëma cha, anu 'icë unicama 'aisama 'ixun camabi menu 'icë 'apucama 'imainun atun unicama, asaribia 'inun 'unánmicé, a sinánti 'ain.

18

Babilonianu 'icë unicama ñusmo

1 Usai 'icëbëtan cana bëtsi ángel naínuax aia isan. Ax cushiira 'ixun ca aín pëcacën mecama pëcaxa.

2-3 Ai ca munuma banai quiaxa:

—Babilonianu 'icë unicaman 'aisamaira oquin ñu 'atima 'acé 'ixun ca bëtsi mecamanu 'icë unicamanribia usaquin 'anun sinánmiixa. Camabi nëtënu 'icë 'apucamaxribi ca Babilonianu 'icë unicaman 'aia isi aín unicamabé usaribiti 'i cuëëanxa. Babilonianu 'icë an ñu marucé unicamax ca 'itsa ñu upíira 'imainun cupíira bianan maruanan aín nuitunën upí oquin sinanima 'itsa curíquiñuishi 'iti sinánxa. Atúxa usai 'ia isi ca camabi menu 'icë an ñu marucé uni, Babilonianu 'icë ñu biquin marui 'itsa curíquiñu 'iixa. A ëmanu 'icë unicamaxa usai 'i 'aisama 'icë ca Nucën Papa Diosan ñusmoxa. Ñusmocëbé ca anu 'icë xubucama rurucubuaxa. Usa 'ain ca ñunshin 'atimacama anu bërí 'ia, uisaira ñunshin 'atimacama cara, ax ca anu 'ia, 'imainun ca uisa ñu pëchiu 'atima cara unin cuëëncëma, axribi anu 'ia.

4 Usai naínuax ucé ángel quicëbëtan cana naínuaxa bëtsi banan banaia cuan, ësai quicë:

—Ën unicamax, mina anu 'icë unicama 'icësaribiti 'uchain camina a ëmanuax cuanti 'ain, a unicama atun 'ucha cupí tëmëramicësaribi oquin mit-suribi tëmëramiti rabanan.

⁵ Atun 'ucha ca 'aisamaira 'icën, ñu manámi chaioruquin bucúncësa ca ax 'icën. Usa 'icë ca Nucën Papa Diosan atun 'uchacama manuquinma sinánxa.

⁶ Anu 'icë unicaman uní raíri têmëramicësaribi oquin camina mitsun atu têmëramiti 'ain. Atúan uni raíri têmëramicësamaira oquin camina aturibi têmëramiti 'ain.

⁷ Anu 'icë unicaman rabíquin, —nux cananuna bëtsi unicamabëtan sënënmaira 'ai —quixun sinánan atux cuëncësabi oquinshi 'aiabi camina acama 'aisamairai têmëranun 'imiti 'ain. Atun ca “ën cana casunamëcë xanun 'acësoquin têmëratima 'ai” quixun sinania.

⁸ Usaquin sináncëbëbi ca anúan atu têmëramiti nëtë uti 'icën. A nëtën ca 'itsa uní bamati 'icën. 'Imainun ca raíricamax rarumati têmëranan 'acëñuma 'aish bamatisa tanti 'icën. A nëtën ca a ëmacamax tsin picë 'iti 'icën. Usaquin ca Nucën 'Ibu Diosan ax cushiira 'ixun atun 'uchacama cupí atu 'uchoquin castícantí 'icën.

Usai náinuaxa banaia cana cuan.

⁹ Bëtsi 'apucama, an aín unicamaribia Babilonianu 'icë unicaman ñu 'atima 'acësaribi oquin 'anun 'amicë, ax ca Babilonia tsin piquin cëñucëbëa, aín cuin tēxëruia isi, munuma rarumati inti 'icën.

¹⁰ Ianan ca racuëti 'uracëox quiti 'icën:

—Usai 'imari 'itibi camina 'in. Babilonia chaira, mix bëtsi ëmasama 'iá 'aishbi camina bënëtishi Nucën Papa Diosan 'uchoquin castícantë 'ain.

Usai ca 'apucama quiti 'icën.

¹¹ A ëmanu 'icë unicamaxa cëñúcë 'ain ca camabi menu 'icë an ñu marucë unicama rarumati inti 'icën, bëría an atun ñu maruti 'aíma 'ain.

¹² Ñu curi 'acë, manë uxua 'acë, maxax upíira upí ichúcësa, perlas, chupa xapu 'acësa upí oquin xëocë, bëtsi chupa minanën pucucësa, chupa ushían, acama 'imainun bëtsi bëtsi sanu i, elefante xëta 'acë ñu, cupíira cupí ñu, i 'acë, 'imainun cashtá manë 'acë 'imainun bëtsi manë 'acë 'imainun upíira maxax uxua 'acë acama,

¹³ 'imainun sanu ro, i baca sanuira oquin 'acë, tsëpasa 'aishbi nëncëx sanuira ñu, vino, xëni, trigo, trigo rëncë, acama 'imainun a ñu papimiti 'aracacë ñuina 'imainun carnero, caballo, caballonëan niquincë autó, 'imainun uní, an uní itsi ñu 'axúnun maruti, a ñucama bëia —an biti ca bërí 'aíma 'icë —quixun sinani ca an usa ñu marunuxun bëcë unicamax rarumati inti 'icën.

¹⁴ Inquin ca ësaquin a ëmanu 'icë unicama cati 'icën:

—Anúnmi cuëëan bimiñuma camina 'ain. Mitsun ñu upíicama 'imainun mitsun ñun curánacama ca cëñuti nëtëaxa, camina acama istëcëntima 'ain.

¹⁵ Usa 'ain ca an axa Babilonianu 'icë unicama ñu 'inánquin 'itsa curíqui bicë unicama racuëti 'ura sëtëtax rarumati inti 'icën.

¹⁶ Iní ca ësai quiti 'icën:

—'Imari 'itibi ca 'iaxa. A ëma cha anu 'icë unicamax ca xanun atun chupa upíira upí minanën pucucësa 'imainun ushíanën pucucë pañucësa 'iaxa. 'Ianan ca xanu ñu cupíira cupí, curi 'acë, maxax upí 'acë, 'imainun perla, po namë iscësa, usa ñucaman mëníocacësa 'iaxa.

¹⁷ Usa 'ainbi ca bënëtishi a ñu cupíira cupí ax cëñúaxa.

Usai quicëbë ca ax manë nuntiñu 'icë unicama, 'imainun an a nunticama niquincë unicama, 'imainun axa a nunticaman cuancë unicama 'imainun parúnpapan bëtsi bëtsi nëtënua maruti ñu bënux cuancë unicamaxribi 'ura sëtëaxa.

¹⁸ Sëtëtax ca a ëma usoquin nëncëxa aín tsin cuin tēxëruia isi cuëncëni ësai quiaxa:

—Uinu 'icë ëmáxbi ca ënë ëmasama 'iaxa.

¹⁹ Quianan ca masá nuitucé uníxa 'icēsaribiti me cupúcē bitancēx aín maxcánu mapucuti rarumati ini quiaxa:

–Usai 'imari 'itibi ca 'ia. A ēmanu 'icē unicamax 'aisamaira curíquiñu 'ixun ca an aín manē nuntin maruti ñu bēcē unicaman ñu biaxa. Bicēbē ca a unicamaxribi 'aisamaira curíquiñu 'iaxa. Usa 'aínbi ca bēnētishi a ēmanu 'icē unicamax cēñúaxa.

²⁰ Usai quianan ca ēsairibi quiaxa:

–Aín unicama paē tanmiquin tēmēramicē, a cupíquin ca Nucēn Papa Diosan Babilonianu 'icē unicama cēñuaxa. Usaquin 'an ca naínu 'icēcama, 'imainun an aín bana ñuixunun Jesusan caíscē unicama, 'imainun an Nucēn Papa Diosan bana uní ñuixuncē unicama, 'imainun axa ami catamécē aín unicama, camáxbi cuēēnti 'icēn.

²¹ Usai a unicamax quicēbētan ca anun ñu bacati cushiñu ángel achúshinēn maxax chaira, anun ñu rēnti maxáxxa, a biquin parúnpapanu niaxa. Ni ca quiaxa:

–A maxax istēcēntimoquin nicē usaribi ca Babilonia, a ēma chaira, 'imainun anu 'icē unicamaxribi unin a istēcēntimoquin cēñucē 'iti 'icēn.

²²⁻²³ Anu 'icē, an ñu marucē unicama bētsi menu 'icē an ñu marucē unicamasama 'aish, ñubē 'ixun ca camabi menu 'icē unicama paráquin 'atima ñu 'amiaxa. Usa 'aínbi ca Babilonia ēma cha anuxun arpa cacē ñua raírínēn 'amainun raírínēnribi pacon banomainu bētsi bētsi ñucamaribi 'ai cuēēni sharatia ñu cuatēcēntima 'icēn. An i 'anan manē unioçé unían anuxun 'atēcēnti ca 'aíma 'iti 'icēn. An ñu rēncē xanúan ñu rēnquin tarúncaia ca unin cuatēcēntima 'icēn. Anun xubucama pēcati lamparín ca 'aíma 'iti 'icēn. Unin xanu biti nētē ca 'itēcēntima 'icēn.

²⁴ An Nucēn Papa Dios quicē bana uní ñuixuncē unicama 'imainun axa ami sináncē unicama 'imainun camabi menu 'icē unia unin 'acē, ax ca Babilonianu 'icē unicaman 'ucha 'iaxa. Usa 'ain ca Babilonianu 'icē unicama Nucēn Papa Diosan cēñuaxa.

19

¹ Usaquian 'an cana 'aisamaira uníxa naínuax munuma sharati banaia cuan, ēsai qui:

Nucēn Papa Dios cananuna munuma banaquin rabin. Axa 'Apuira 'aish cushiira an ca uní aínan 'inun iēmiaxa quiquin ca camabi unin a rabiti 'icēn.

² Ax aín sinan upíra 'ixun ca uisa cara oti 'icē usoquin 'aia. Ñu 'atima cuēēnquinma ca usoquin 'aia. Usa 'ixun ca Babilonia ēmanu 'icē unicama, an camabi menu 'icē unicama 'atima ñu 'anun 'unánmianan ami sinánxma 'inun 'unánmicē cupí acama 'uchoquin castícanxa. Usaquin 'aquin ca an aín unicama 'acē unicama cupiixa.

³ Usai quianan ca ēsairibi quitēcēanxa:

–Nucēn Papa Dios cananuna munuma banaquin rabin. Nēēmēti ca Babilonia bēnamētima 'icēn. Usa 'aish ca xēnibua 'aínbi aín tsin cuin nētētima 'icēn.

⁴ Usai 'imainun ca mēcēn rabē 'imainun taē rabē 'imainun rabē 'imainun rabē caniacēcē unicama 'imainun axa 'itsa bēruñu rabē 'imainun rabē ñu, axribia batatimoi tsóçē, acaman ca aín bēmánon meu bēsuquin Nucēn Papa Dios, 'Apuira, a rabi cuēēnquin caxa:

–Usai ca 'iti 'icēn. Miíshí cananuna munuma banaquin rabin.

⁵ Cacēxa anu Nucēn Papa Dios 'icē anuax ēsai banaia cana cuan: An axa cuēēncēsabi oquin 'acē unicama, aín cushibu 'imainun aín cushimabu, mitsun camina camaxunbi Nucēn Papa Dios rabiti 'ain.

Carnero 'icēsaribitia unin 'ucha cupí bama, a unin xanu bicēsa isá bana

6 Usai quicēbētan cana 'aisamaira uni munuma cushin banacēsari banaia cuan. A banax ca baca xuquí cushínra banarucēsari 'ianan caná munuma banacēsaribi 'iixa. Ēsai banaia cana cuan:

Nucēn 'Ibu Dios axa aín cushi chaira 'aish bētsi cushisama, ax ca 'Apuira 'icēn.
A cananua munuma banaquin rabin.

7 Cuēēinra cuēēnquin a rabinun ca raban. Anúan a Carnero 'icēsaribitia unin 'ucha cupí bama, ax aín unicamabē biránanti nētē ca uaxa. Aín unicamax ca abē 'inux mēnócaxa, unían biti xanúxa aín bēnēbē biránanux upiti mēnócacēsaribiti.

8 Usa 'ain ca aín unicama chupa chuañuma, uxua upíra pañucēsa 'icēn. Banaia ēsai quia cana cuan. Axa Jesucristomi catamēcē unicaman pañucē chupa, ax ca aín naitu upí 'ixun upí ñu 'acē a 'unántiocē 'icēn.

9 Usai quicēbētan ca ángelnēn 'ē caxa:

—Ēsaquinribi ca cuēnēot: “Uicamax cara Carnero 'icēsaribitia unin 'ucha cupí bama, anúan aín unicama abē 'iti nētēan abē 'inun camicē 'icē, acamax ca cuēēinra cuēēnti 'icēn, unían xanu biquin abētan pi unun camicē unicamax cuēēncēsamaira oi”.

Ēsaquinribi ca 'ē caxa:

—Ēnē bana a 'ēn mi cacē ax ca Nucēn Papa Diosaxa quicē 'icēn. Ca asérabi 'icēn.

10 Quicēbē cana a rabinux a ángel tanáin rantin purúan. Usai 'iabi ca 'ē caxa:

—Usai 'iáxma ca 'it. Uicaman cara Nucēn Papa Dios quicē bana unicama ñuixunia an ca Jesús ñuiquin an 'unánmicē banacama uni ñuixunia. Mibētan ax Jesús quicē banacama quicēsabi oi 'icē unicaman 'acēsaribi oquin cana 'ēnribi ax quicēsaribi oquin 'aquin Nucēn Papa Dios rabin. Usa 'ain ca 'ē rabixunma Nucēn Papa Diosēshi rabit.

Axa caballo uxuanu tsócē

11 Usaquin ángelnēn cacēxun cana naí panárabēcē isan. Anuaxa caballo uxua chiquitia cana isan. Ax a caballonu tsócē, ax ca Aín Quicēsabi Oquin 'Acē caquin anēcē 'ianan ca An Uni Paráncēma caquin anēcē 'iixa. Usa ax 'ixun ca 'atima unicama a uisoquin cara 'aisa tania usoquin castícanaan axa upi sinánñucama a upí oia.

12 Aín bēru rabē ca tsi rēquirucē ēnxáira iscēsa 'iixa. Axa asérabi 'apuirá 'ain ca 'apun mañuti 'itsaira aín maxcánu 'iixa. Aín anē cuēnēocē 'icē ca uinu 'icē uníbi uisai quicē cara a 'icē quixun 'unántima 'icēn, ainshi ca 'unania.

13 Aín chupa ca imin pucucē 'iixa. Ax ca aín anē Nucēn Papa Diosan Bana caquin anēcē 'iixa.

14 Axa naínu 'icē caballo uxuanu tsócē ax chiquitia ca aín caballo uxuanu tsotax naínuax chiquíquin axa abē 'icē unicaman a nuibianxa. An nuib-iancēcamax ca chupa uxua upíra upí chuañuma pañucē 'iixa.

15 Ax pain chiquícē aín cuēbínuxa machítusa manē xētocē chiquitia cana isan. A manē xētocē ax ca camabi menu 'icē axa ami sináncēma unicama anun 'ati 'iixa. Ax cushi 'ixun ca camabi menu 'icē unían aín bana cuanun 'imiti 'icēn. 'Imainun ca ax cushiira 'ixun axa ami nishcē unicama Nucēn Papa Diosan mēnósabi oquin castícanti 'icēn, uvas bimia taēn chacacēx cēñúcēsaribi 'inun.

16 Aín chupanu 'imainun ca aín quisinuribi ēsaquin cuēnēocē 'iixa: “Apu-
caman 'Apu 'ianan 'ibucaman 'Ibu”.

¹⁷ Usaquin istancëxun cana ángel achúshi barinu nicë isan. An ca munuma banaquin axa me manámi nuáncë ñu pëchiucama ësaquin cuëanxa:

—Ca ut, Nucën Papa Diosan mitsúnmi pinun mëníocësabi oquin nami pinux ca timëti ut.

¹⁸ 'Apucama 'imainun suntárunën capitáncama, 'imainun aín cushi unicama, 'imainun axa caballo tsócë unicama a 'imainun atun caballocamaribi, 'imainun an uni ñu mëëxuncëma unicama, 'imainun an uni ñu mëëxuncë unicama, 'imainun aín cushima unibu, 'imainun aín cushi unibu acama bamacë pi ca ut.

¹⁹ Usaquin caia cuatancëxun cana ñuinacan'ëo, 'imainun camabi menu 'icë 'apucamacëñun aín suntárucama 'acananuxa tsuáquirui timécë isan. Acamax ca aín suntárucamabë axa caballo uxuanu tsócë abë 'acananuxa timécë 'iaxa.

²⁰ 'Acanánia ca ñuinacan'ëo acëñun a rabiquian Nucën Papa Dios rabixunma 'anun quixun an unicama paráncë ñuinacan'ëo aribi bicanxa. An usoquin unicama paráncë ñuinacan'ëo ax ca an bëtsi ñuinacan'ëo 'itsa maxcáñu an ismainun unin 'acëma ñu 'aquin uni paran a 'iaxa. Ax ca an 'itsa maxcáñu ñuinacan'ëonan 'icë 'unántioquin cuëñëocë unicama, 'imainun an a tanquin 'acë ñu rabicë, acama paran a 'iaxa. 'Acananquin bitancëxun ca a ñuinacan'ëo rabë 'ianëmë'ëosa manë tsi anuaxa azufre 'imainun manë tsi rëquirucë anu 'inun niaxa.

²¹ A rabëa anu 'inun nicë 'ain ca axa caballo uxuanu tsócë an aín cuëbínuaxa chiquicë manë xëtocë anun axa 'acananux timécëcama cëñuquin 'axa. Usaquin 'acë aín nami pi ca camabi ñuina pëchiucamax pucháxa.

20

Mil baritia ca ñunshin 'atimacama sipuacë 'iti 'icë quixun ñui quicë bana

¹ Usaquin istancëxun cana ángel naínuax ubutia isan. A ángelnëx ca quini chaira, anun aín xëcuë xëocati ñu a tuíanan, manë risi chaira aribi tuíncë 'iaxa.

² Ubútancëxun ca a ángelnën capësa 'aishbi pianancë ñuinacan'ëo chaira, an bërâma runusa 'ixun Nucën Papa Diosan uniotabatia uni paran 'ixun camabi menu 'icë uni paráncë, ñunshin 'atimanën 'apu Satanás, a biquin mil baritia niaxma 'inun manë risin nëaxa.

³ Usoquin nëatancëxun ca quini chaira anu nipáxa. Nipátancëxun xëpuquin ca uinu 'icë unímbi xëocaisama oquin 'unántioxa. Anuaxa unicama parántëcëxun chiquitima, anu mil baritian sipuacë 'inun ca ángelnën a capësa ñuina nëaxun quini chairanu nipáxun xëpuaxa. Usaquin nipácë 'aish ca mil baritia 'icëbëtan chiquincë 'iti 'icën, 'uráinra 'inuxmabi.

⁴ Acama istancëxun cana anu tsóti cha bëtsi bëtsi isan. Anu ca an uni raíri ñu upí cara 'axa, ñu upíma cara 'axa quixun isti, acama tsócë 'iaxa. Acama isanan cana axa —'ëx cana Jesúsnan 'ai —quiquin bana ñuixuncë cupí tëbísacë unicama, 'imainun axa Nucën Papa Diosan bana cuacë cupí tëbísacë unicama, acaman ñunshínribi isan. Acamax ca 'itsa maxcáñu 'ianan 'itsa matúxca ñuinacan'ëo a rabima, 'ianan a tanquin unin 'acë ñu a rabima, 'ianan ainan 'inun 'unántioquin aín bëmánan 'imainun aín mëcën cuëñëocëma 'iaxa. 'Ën iscëx ca acamax bama aishbi baísquixa. Baísquitancëx ca Cristobë mil baritia 'apu 'iaxa.

⁵ Acamax baísquicë 'aínbi ca axa bama raíri baísquicëma pan 'iaxa, mil baritia inúcëbë cuni baísquinux.

⁶ Uicamax pain cara baísquicë 'icë, acamax ca Nucën Papa Diosan 'imicëx aín nuitu upíira 'aish cuëëinra cuëënti 'icën. Bamatëcëntimoí ca xënbua 'aínbi

Nucèn Papa Diosbè 'iti 'icèn. Bamatëcëntimoi ca Nucèn Papa Dios 'imainun Cristo cuëenquin rabianan abë mil baritian 'apu 'iti 'icèn.

⁷ Mil baritia inücëbë ca Nucèn Papa Diosan 'imicëx Satanás quini chaira anuax chiquíti 'icèn.

⁸ Chiquítancëxun ca camabi menu 'icë unicama paránquin bëtsi oquin sinánmti 'icèn. Usoquin 'anan ca Gog cacë 'apu 'imainun Magog cacë 'apu 'imainun aín unicama paránquin tsuáquirumiquin axa Nucèn Papa Diosmi sináncë unicamabëa 'acananun timëti 'icèn. An timëcë unicamax ca 'aisamaira 'aish parún papa masisaribi 'iti 'icèn.

⁹ 'Ën iscëxun ca tsuácarucëxun mecamanu cuanquin a suntárucaman anua an Nucèn Papa Diosan bana cuacë suntárucama 'icë, a bëararanan a Nucèn Papa Dios cuëëncë ëma, Jerusalén, aribi bëararaxa. Bëararatiabi ca Nucèn Papa Diosan naínuax ucë manë tsin a suntárucama cëñuaxa.

¹⁰ Usoquin cëñuanan ca ñunshin 'atimanën 'apu, an unicama paráncë, a 'ianëmë'ëosa manë tsi, anuaxa azufreribi rëquirucë, anu 'inun niaxa. Anua 'itsa maxcáñu 'ianan 'itsa matúxcáñu ñuinacan'ëo a 'imainun bëtsi ñuinacan'ëo an Nucèn Papa Dios rabiquínma ñuinacan'ëo rabinun quixun unicama paráncë, anu atux 'icë ca ñunshin 'atimanën 'apuribi anu niaxa. Anuxun ca acaman nëténbi imëbi xëniubax 'aínbi nëtëtimoquin paë tanquin tëmëratí 'icèn.

Anu Nucèn Papa Dios 'icë, a bëmánon unicama sëtëcë isa

¹¹ Usaquin istancëxun cana anua 'apu tsóti uxua chaira isan, anu tsócë aribi cana isan. Iscëxibi ca ax anu 'ain, me 'imainun naícama 'imainun anu 'icë ñucama nëtëaxa, nëtëti ca anua ax 'iti 'aíma 'iaxa.

¹² Usaquinribi isanan cana axa bama unicama, uni cushibu 'imainun uni cushimabu, acamaxa baísquitancëx anua Nucèn Papa Dios 'icë aín bëmánon sëtëcë isan. A unicamaxa sëtëmainun ca quirica achúshi, anu ui unicamax cara Nucèn Papa Diosbè 'iti 'icë quixun aín anë cuënëocë, ax bacacë 'iaxa. A isanan cana bëtsi quiricacamaribi isan. A quiricacamanu ca añu ñucama cara unicaman 'axa quixun cuënëocë 'iaxa. A quiricacama isquin ca Nucèn Papa Diosan unin cara upí ñu 'axa, cara upíma ñu 'axa quixun isaxa. Isun ca aín ñu 'acësabi oquin mëníonan an ñu upí 'acë uni upí 'imainun an ñu upíma 'acë unicama tëmëranun 'imiaxa.

¹³ Bama unicama 'imainun ca parún papanuax bacamiquia camaxribi baísquiaxa. Baísquia ca uisoquin cara ñu 'atíma 'axa, usoquinribi Nucèn Papa Diosan uisoquin cara 'ati 'icë usoquin 'axa. 'Anan ca uisoquin cara ñu upí 'axa usaribi oquin a upitia bamatimoi abë tsonun 'imiaxa.

¹⁴⁻¹⁵ Usaquin 'á 'aín ca bamati 'imainun anua uni bamacë 'icë ax 'ianëmë'ëosa manë tsi rëquirucë anu nicë 'iaxa. 'Imainun ca ui unicamax cara Nucèn Papa Diosan nëtënu 'inun aín anë cuënëoma 'icë, acamaxribi anuax bamatëcëncësa 'aish chiquítimoi 'inux, 'ianëmë'ëosa manë tsinu nicë 'iaxa.

21

Naíbëa me ió 'iti bana

¹ Usaquin istancëxun cana a pain unio naí, me, parún papa, acamaxa nëtëcë 'aish 'aíma 'ain, naí ió 'imainun me ióribi isan.

² Isanan cana Jerusalén ëma ió, upíra upí, Nucèn Papa Diosan nëtënuaxa ubutia isan. 'Ën iscëx ca upíra upí 'iaxa, xanúxa bëri bënunux upiti mëníocacësaribi.

³ Isanan cana naínuaxa munuma ësai qui banaia cuan:

—Camina isti 'ain, anua uni bucucë, anu ca Nucën Papa Dios bërî 'ia. Anu aín unicama 'icë anu ca Nucën Papa Dios 'iti 'icën. A unicamax ca asérabi aín uni 'iti 'icën. Ax aín Dios 'aish ca aín unicamabë 'iti 'icën.

⁴ An ca aín unicama aín bëunan mëscutia ini masá nuitutiabi nètëmiti 'icën, aín bëun tërënquin. A unicamax ca bamatëcëntima 'icën, usai 'ianan ca raru-matëcëntima 'icën, 'ianan ca intëcëntima 'icën, acaman ca paë tantëcëntima 'icën. Bërâma usai 'iá 'aishbi ca usai 'itëcëntima 'icën.

⁵ A bana 'ën cuacëbë ca Nucën Papa Dios, axa anu 'Apuira 'aish tsócë, ax ësai quiaxa:

—Camina 'unánti 'ain, cana camabi ñu ió 'inun 'atëcënin.

Quianan ca ësairibi quiaxa:

—Ëx quicësabi oi ca asérabi 'iti 'icën. Usa 'ain camina 'ëx quicë banacama ënë cuënëoti 'ain.

⁶ Caxun ca 'ë caxa:

—Anuishi sënënquin cana 'an. 'Ëx cana uisa ñubia 'aíma 'aínbi 'iacën, usa 'aish cana ënë menu 'icë ñucama cëñucëbë usabi 'iti 'ain. Usa 'aish cana a pain 'unánti bana "A" 'imainun tsiánquinribi 'unánti bana "Z" asaribi 'ain. Shimaia uni 'unpax 'acatsi bënëcësa, usaribitia 'ënan 'iisa tani bënëtia, cana 'ënan 'aísha 'ën Bëru Ñunshin Upíñu 'inun, cupí ñuixunquinma, 'imíti 'ain.

⁷ Uicaman cara 'ëmi catamëquin 'ëx cuëncësabi oi 'iti ëncëma 'icë, acama cana 'ënan 'aish 'ëbë tsóti 'imíti 'ain. 'Imainun cana 'ëx aín Dios 'iti 'ain. 'Imainun ca ax 'ën bëchicë 'iti 'icën.

⁸ Usa 'aínbi ca racuëquian an 'ëmi sinánti ëncë unicama, 'imainun an 'ëmi catamëcëma unicama, 'imainun an ñu 'atima 'acë unicama, 'imainun an uni 'acëcama, 'imainun aín xanuma 'icëbi bëtsi xanu cuëncë unicama 'imainun aín bënëma 'icëbi bëtsi uni cuëncë xanucama 'imainun ñu xëacë ñubë unicama 'imainun an Nucën Papa Diosmabi bëtsi ñu rabicë unicama 'imainun cëmë unicama, acamax anuaxa 'ianëmë'ëosa manë tsi azufrebë rëquirucë anu 'iti 'icën, anu bamatëcëncë 'aish chiquítimoí 'inux.

Jerusalén ió

⁹ Usai quicëbëtan ca mëcën achúshi 'imainun rabë ángelcama anun ënë menu 'icë unicama ashiquin tëmëramiti ñua aín xanpanu 'icë, acama achúshinën ësakin 'ë caxa:

—Ca ut. Carnero 'icësaribitia unin 'ucha cupí bama, an abëa 'inun binuxun cacë aín unicama a cana mi ismiti 'ain.

¹⁰ Usakin catancëxun ca 'uxcëmabi namácësoquin 'ën iscëxun aín bashi chaira anu 'ë buánxa. Buánquian ismicëxun cana Jerusalén ëma upíra upí, anua Nucën Papa Dios 'icë, anuaxa ubutia isan.

¹¹ A ëma ca upíra upí, Nucën papa Diosan cushin pëcacë 'iaxa, maxax upíra upí ichúcësa 'aish, jasje cacë maxax nibanibaquicë iscësa 'iaxa.

¹² Anun cënëcë ax ca manáinra 'iaxa. 'Imainun ca aín xëcuë anun atsínti mëcën rabë 'imainun rabë 'iaxa. A xëcuëcamanu ca mëcën rabë 'imainun rabë ángel, ax achúshi achúshitax nicë 'iaxa. A xëcuëcamanu cuënëocë ax ca Israelnën bëchicë, mëcën rabë 'imainun rabë, aín anëcama 'iaxa.

¹³ A cënëcë anu ca amo camabi rabë 'imainun achúshi xëcuë 'iaxa. Aucüaxa bari urucë ami rabë 'imainun achúshi xëcuë, 'imainun ca anúan bari cuabúcë amiribi rabë 'imainun achúshi xëcuë 'iaxa. 'Imainun ca nortemiribi rabë 'imainun achúshi xëcuë, 'imainun surmiribi rabë 'imainun achúshi xëcuë 'iaxa.

¹⁴ Cënëquin nitsíncë maxáxcama ax ca mëcën rabë 'imainun rabë 'iaxa. A maxax cha anuribi ca anë cuënëocë 'iaxa. Anu cuënëocë anëcamax ca Carnero

'icēsaribitia unin 'ucha cupí bama, an aín bana uni ñuixunun caíscē unicama, mēcēn rabē 'imainun rabē, aín anēcama 'iaxa.

15 Axa 'ēbē banacē ángel ax ca curi 'acē tsatiñu 'iaxa, anúan a ěma tupúanan aín xēcuēcama tupúanan aín cēnēcamaribi tupúnti.

16 Tupunia cana isan, a ěmax ca amo 'icē rabē 'imainun rabē 'aish bētsibētan sēnēnbi 'iaxa. Anun tupúnti tsatían tupúncēx ca aín chaxcē dos mil doscientos kilometro 'iaxa. Usaribi ca aín namē 'imainun aín manámi 'iaxa.

17 Unin tupúncēsaribi oquin ca ángelnēn aín cēnēribi tupúanxa. Tupúncēx ca aín manámi sesenta y cuatro metro 'iaxa.

18 Cēnēcē ax ca jaspe cacē maxax paxa 'aishbi tunántani 'aish, nibaníbaquicē 'iaxa. 'Imainun ca a ěmanu 'icē ñucama ax curi upí 'acē 'aish, bēxnan bēxnánquicēsa 'iaxa.

19 Cēnēquin nitsíncē maxáxcama abē mēscúcē ca maxax upíra upí 'iaxa. Acamax ca jaspe cacē maxax, ax paxa 'aishbi tunántani 'aish nibaníbaquicē, 'imainun zafiro, ax cumá batsisa, 'imainun ágata ax cumá batsisa 'aishbi tunántani, 'imainun esmeralda, ax ñu paxa iscēsa,

20 'imainun ónicē, ax uxuatani 'aishbi sērisabē mēscúcē, 'imainun cornalina, ax ushíantani 'imainun crisólito, ax paxasa 'ianan bētsibēribi mēscúcēsa 'imainun berilo, ax ñu paxatanisa 'aish nibaníbaquicē 'imainun topacio, ax curúnsa, 'imainun crisoprasa, ax curisa 'aishbi ñu paxasaribi, 'imainun jacinto, ax ushían 'aishbi tunántani, 'imainun amatista ax minánsa 'iaxa.

21 A ěma aín xēcuēcama ca perla chaira ax po namē iscēsa 'iaxa. Xēcuē achúshi achúshi ax ca perla achúshi 'iaxa. A ěman bai cha anu niti ax ca curi 'acē 'aishbi bēxnan bēxnánquicēsa 'iaxa.

22 Nucēn 'Ibu Dios, axa aín cushi bētsi cushisama, a 'imainun Carnero 'icēsaribitia unin 'ucha cupí bama, axbia uinu cara a ěma sēnēnia anubi 'ain, ca 'ēn iscēx a ěmanu anuxun Nucēn 'Ibu Dios rabiti xubu 'aíma 'iaxa.

23 A ěma ca Nucēn Papa Diosanbi pēcaia. Carnero 'icēsaribitia unin 'ucha cupí bama, anribi ca a ěma pēcaia. Usa 'ain ca baribētan 'uxēn a ěma pēcaima.

24 Usaquin pēcacēx ca camabi menuaxa Nucēn Papa Diosnan 'inux iēcē unicama aín pēcacēnu niti 'icēn. 'Imainun ca axa iēcē 'apucamaxribi anu 'iti 'icēn.

25 A nētēnu ca baquish 'aíma 'iti 'icēn. Usa 'aish ca a nētēnu 'icē aín xēpúti ax xēnibua 'aínbi usabi xēocacē 'iti 'icēn, a nētēx ca baquishima, usa 'ain.

26 Aín tucuricu unícamaribi Jesucristonan 'aish ca anu 'iti 'icēn.

27 Usa 'ain ca anu ñu 'aisama 'itima 'icēn, ui unix cara 'aisama ñu 'acē 'icē 'imainun ui unix cara cēmēia, usa unix ca anu 'itima 'icēn. Ui unícamax cara Nucēn Papa Diosan nētēnu 'itioquin aín anē Carnero 'icēsaribitia unin 'ucha cupí bama, aín quiricanu cuēnēo 'icē, acamax cuni ca anu 'iti 'icēn.

22

1 Usaquin 'ē ismitancēxun ca angelnēn anua Nucēn Papa Dios 'imainun Carnero 'icēsaribitia unin 'ucha cupí bama, ax 'icē, anuaxa baca aín 'unpax bēxnan bēxnánquicē chiquitia 'ē ismiaxa.

2 A bacax ca a ěmanu 'icē bai cha anúnbi xobucē 'iaxa. A bacax ca 'unpax 'aishbi Nucēn Papa Diosan cushi anúan uni bamatimoi tsóti, a 'iaxa. A baca aín cuēbí rabē amo anu ca i achúshi 'iaxa. Camabi baritian ca a in mēcēn rabē 'imainun rabē oquin tuaxa, 'uxē camabi. A bimix i bimisa 'aishbi ca ax anúan uni bamatimoi tsóti, a 'iaxa. A i pēchix ca camabi menuax ucē uníxa anun 'insíntēcēntimoi bucuti a 'iaxa.

³ Usa 'ain ca Nucën Papa Diosan uisoquin cara 'ati 'icë usoquin 'ati ñu anu 'aíma 'iti 'icën. Anu ca Nucën Papa Dios 'imainun Carnero 'icësaribitia unin 'ucha cupí bama, ax 'Apu 'iti 'icën. Usa 'icë ca anuxun aín unicaman a rabiti 'icën.

⁴ Rabianan ca anuax abë isananti 'icën. Usa 'aish ca Nucën Papa Diosan anë atun bëmánanu cuëñöcë 'iti 'icën.

⁵ Anu ca bëánquicë 'aíma 'iti 'icën. Anuxun ca Nucën 'Ibu Diosanbi a ëma pëcati 'icën. Usa 'ain ca lamparín 'imainun barin pëcacë anu 'aíma 'iti 'icën. Nucën Papa Diosbë ca anuax aín unicama xëñibua 'aínbi 'apu 'iti 'icën.

Jesucristo utëcënti nëtë ca 'urama 'icë quicë bana

⁶ Ismitancëxun ca a ángelnën 'ë caxa:

—'Ën mi cacësabi oi ca asérabi 'iti 'icën. Nucën 'Ibu Dios, an ax quicë bana uni ñuixuncë unicama sinánmicë, an ca uisai cara xëñibucëma 'aínshi ñu 'iti 'icë quixuan, aín unicaman 'unánun, aín ángel xuaxa.

⁷ Xëñibucëma 'aínshi cana uti 'ain. An, ënë bana quicësabi oi ca asérabi 'iti 'icë quixun sinánquin a bana cuacë unicama, ax ca cuëëinra cuëënti 'icën.

⁸ 'Ëx Juan 'ixun cana 'ën ënë ñucama cuanan isan. Usoquin ënë ñucama cuanan isi cana ángel, an 'ë ismicë, a rabinux a tanáin rantin purúan.

⁹ 'Ën a rabiscaxunbi ca 'ë caxa:

—Usai 'iaxma ca 'it. Mibëtan, an mìn 'acësaribi oquin an Nucën Papa Diosan bana uni ñuixuncë unicama 'imainun an ënë quiricanu cuëñöcë banacama upí oquin sinánquin cuacë unicaman 'acësaribi oquin cana 'ënribi ax quicësabi oquin 'aquin Nucën Papa Dios rabin. Usa 'ain ca 'ë rabixunma Nucën Papa Diosëshi rabit.

¹⁰ Usaquin catancëxun ca ësaquinribi 'ë caxa:

—'Ënë quiricanu cuëñöcë ñucama camina unpuquinma chanioquin ñuiti 'ain, camabi unían 'unánun, anun ënë ñucama 'iti nëtë ca 'urama 'icë, usa 'ain.

¹¹ A nëtë 'urama 'aínbi ca an ñu 'atima 'acë unicaman an 'acësabi oquin 'ati 'icën, axa 'uchacë unix ca usabii 'uchati 'icën, an upí ñu 'acë unin ca an 'acësabi oquin 'ati 'icën, ax Nucën Papa Dios cuëñcësabi oi 'icë unix ca usabi 'iti 'icën.

¹² Xëñibucëma 'ain cana uti 'ain. Uquin cana an ñu upí 'acë 'ën unicama uisoquin cara ñucama 'axa, usaribi oquin cupíoquin cuëënun 'imiti 'ain.

¹³ 'Ëx cana uisa ñubia 'aíma 'aínbi 'iacën. Usa 'aish cana ënë menu 'icë ñucama cëñúcëbë usabi 'iti 'ain. Usa 'aish cana a pain 'unánti bana "A" 'imainun tsíanquinribi 'unánti bana "Z" asaribi 'ain.

¹⁴ Uí unicamax cara a ëmanu atsínxun, anu 'icë anun uni bamatimoi tsóti i bimi bití sinani, chupa uxuirra chuañumasa 'inun aín nuitua upí 'iminun Jesucristomi catamëtia, acamax ca anu 'aish cuëëinra cuëënti 'icën.

¹⁵ Usa 'aínbi ca 'aisama unicamax a ëma ëmáinshi 'iti 'icën. An ñu 'aisama sináncë unicama, an ñu xëacë ñubë unicama, aín xanuma 'icëbi bëtsi xanu cuëñcë unicama, aín bënëma 'icëbi bëtsi uni cuëñcë xanucama, an uni 'acë unicama, an Nucën Papa Diosmabi bëtsi ñu rabicë unicama, axa uni paránti cuëëni cëmëcë unicama, acamax ca a ëmanu atsíntima 'icën. Ca ëmáinshi 'iti 'icën.

¹⁶ 'Ëx cana Jesús 'ain. Usa 'ixun cana axa 'ëmi catamëcë unicaman ënë ñucama 'unánun 'ën ángel mia canun xuan. 'Ëx cana David, axa judíos unibunën 'apu 'iá, aín rëbúnqui 'ain. Usa 'aishbi cana 'ëx David 'icëma pan 'ain 'iacën. Pëcaratia xaba 'inúan 'ispon urucë usaribi cana 'ëx 'iti 'ain.

¹⁷ Usoquin caia ca Carnero 'icësaribitia unin 'ucha cupí bama, Cristo, amia ax catamëcë unicamabëtan Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan

—bënētishi ca ut —quixun a caia. An atun bana cuacē unicamanribi ca —bënētishi ca utēcēn —quixun a cati 'icēn. Shimaia uni 'unpax 'acatsi bënēcēsa usaribitia ax Jesuscristonan 'icatsi bënēcē uni, an ca ami catamēquin Jesucristo —ēx cana minan 'iisa tani —quixun cati 'icēn. Usaía 'ia ca Cristonēn ainan 'imianan xēnibua 'aínbi abē 'inun 'imiti 'icēn, cupímashi.

¹⁸ An ēnē quiricanu cuēnēocē bana iscē unicama cana ēsaquin cain:

—An ēnē banacama isquinbi ax quicēsama oquin bētsi banacēñun mēscuquin ñuixuncē, a ca Nucēn Papa Diosan ēnē quiricanu cuēnēocē banacamaxa uni tēmēramiti quicēsabi oquin tēmēramiti 'icēn.

¹⁹ Uicamanribi cara ēnē quiricanu 'icē Nucēn Papa Diosan bana ñuixunbi bētsi bētsi bana —a banax ca 'aisama 'icē —quiquin a uni ñuixunima, acama ca Nucēn Papa Diosan ēnē quiricanu cuēnēoquin ñuicē Jerusalén ió anu abē 'itimoquin 'imianan anu 'icē quiricanua 'icē aín anē a tērēnti 'icēn.

²⁰ An ēnē ñucama 'ē ismicē, an ca 'ē caia:

—Cana bënētishi utēcēnti 'ain.

Cacēxun cana cuēēinra cuēēnquin —asábi ca, usai ca 'iti 'icēn, ca ut —quixun, Nucēn 'Ibu Jesús cain.

²¹ Nucēn 'Ibu Jesucristonēn aín uni 'icē mitsu nuibaquin 'aquincēxmi upí 'iti cana cuēēnin. Usai 'iti cana cuēēnin. Ashi.